Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

[Opera]

https://hdl.handle.net/1874/456983

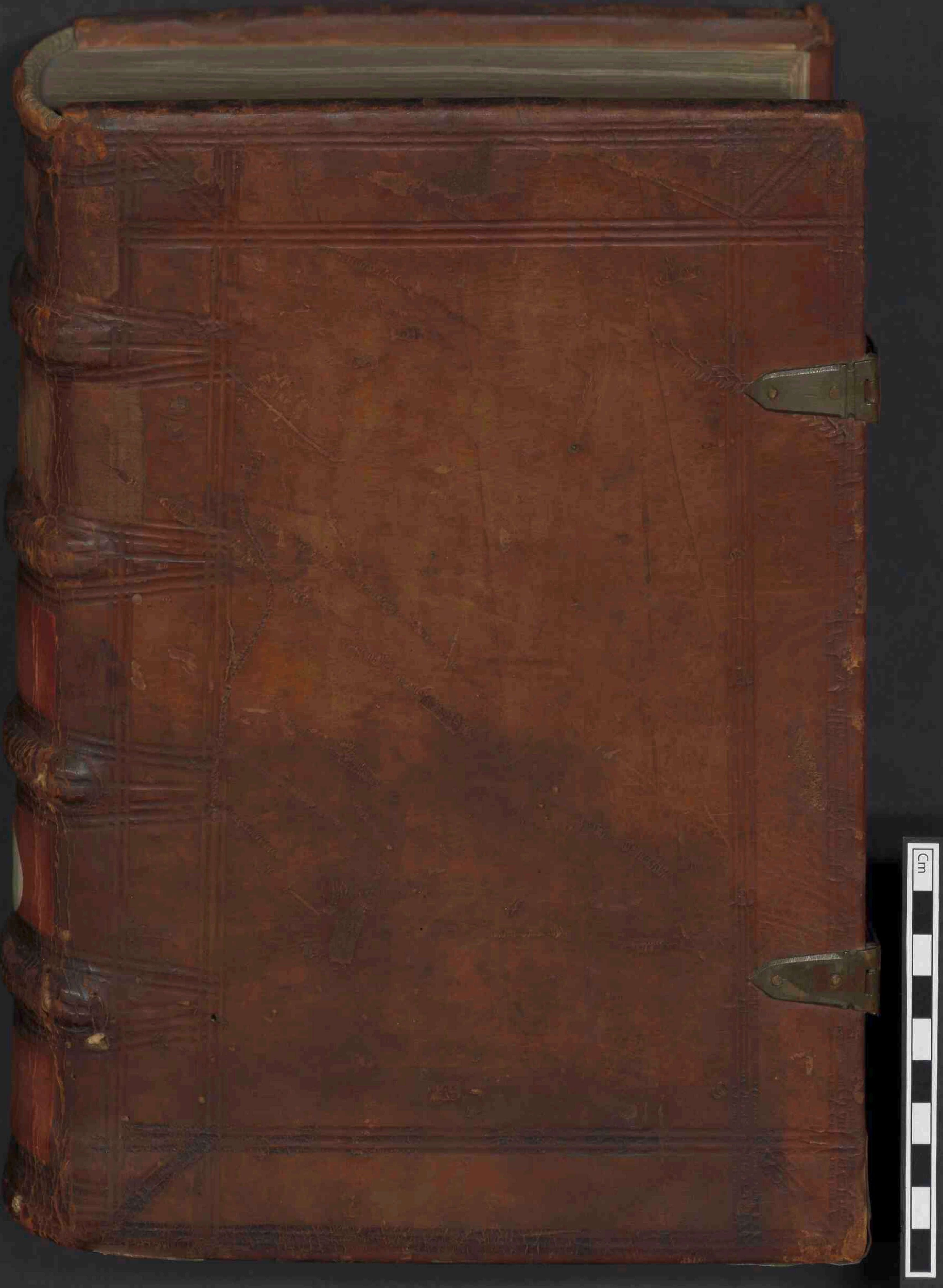
Cm

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

et ſpũaliter ⁊ iſto modo communi
cant quotidie boni ſacerdotes qui
celebrãt et alij boni de eccleſia dũ
cõicãt Qđ q̃libz chriſtian⁹ debite
etatis tenetur facere ad minus ſe/
mel in ãno ſcz in paſcha Sed cum
cõpleta refectione corpali vel ſpũ/
ali habeam⁹ qđ in iſta petitiõe pe
timus . vt q̃d poſt prãdiũ iſtã orõ
nem iteramus? Ad qđ dicit᷑ ꝙ ſen/
ſus hui⁹ petitiõis duplex eſt ſcz vt
panis dec̃ ⁊ vt in comedẽtis nutri
mentũ. nõ aũt in detrimẽtũ cõuer
tatur Et ratiõe primi habz locuz
hec orõ añ ſuſceptionez cibi Rõne
vero ſecũdi habet locum poſt ſuſ/
ceptionem

De effectu quinte peti tionis orationis predicte

IN q̃tuor igitur precedentib⁹ peti/
tionib⁹ petit᷑ acceſſus omnis boni
In tribus vero ſequentibus ponit᷑
amotio omnis mali In hac igitur
quinta petitione petim⁹ abſolui a
malo preterito Et eſt hec Dimit/
te nobis đbita nr̃a. i. peccata que
nos pene debitores cõſtituũt Si/
cut et nos dimittim⁹ debitoribus
nr̃is Quaſi dicat Sic te velis ha/
bere ad nos in debita nr̃a dimit/
tendo. ſicut nos habem⁹ nos erga
debitores noſtros quib⁹ debita di
mittimus Et intelligas ꝙ hec ora/
tio profert᷑ in ꝑſona toti⁹ eccleſie q̃
in bonis ſtat. qui peccãtibus in ſe
debita dimittũt Alioq̃n ſi in perſo
na ſua intentionẽ imputando dice

ret pcc̃or in ſe peccantib⁹ nõ dimit
tens. mẽtiret᷑ ſibimet imprecãs ma
lum ſm qđ dicit Aug⁹. Si non di
mittis mentiris. et ei mẽtiris quez
non fallis Sed ſm aliquos iſtđ in
peccatore videt᷑ poſſe ſaluari orã/
do iuxta priorẽ modũ. per hoc ꝙ
ly nos. et ly nobis ſupponãt ꝓ di
uerſis Et hic ſit ſẽſus Dimitte no/
bis infirmis debita noſtra. ſicut ⁊
nos boni et ꝑfecti dimittim⁹ debi/
toribus noſtris Sed iſtã expoſitõ
nẽ vt nimis extortã credo derelin
quendã Expone ſic igit᷑ Dimitte
nobis debita noſtra id ẽ peccata
que nos conſtituũt debitores Vl
debita noſtra. i. penas nobis ꝓ p̃/
dictis pcc̃is noſtris debitas. com/
mutãdo ſaltẽ eternas q̃s pcc̃an/
do meruim⁹ in tempales. ſic ⁊ nos
dimittim⁹ id eſt iuſte dimittere de/
bem⁹ debitorib⁹ noſtris. vt ſaltem
eos nolimus vel hic vel in futuro
obligari. cũ aliq̃d ſcz fecerint q̃re
obligare deſierint. vtpote cũ ſatiſ/
fecerint ſi poſſint. vel ſaltẽ cũ petie
rint veniã ſi nõ poſſint Vñ h nõ ꝙ
dupl̃r ɔtingit alicui dimittẽ Vno
mõ dimittẽdo rancorẽ. ſic. ſ. ꝙ nec
malũ inimici velis ꝓcurari nec ei⁹
bonũ minui. bene tñ velis illđ qđ
in te deliquit aliq̃ten⁹ ſatiſfieri Et
ad hoc tenent᷑ omnes indifferẽter
quia hoc omnino p̃ceptũ eſt ſaltez
ſub intellectu Alio mõ dimittẽ cõ
tingit. nõ ſolũ dimittẽdo rancorẽ
ſꝫ oĩo ſine ſatiſfactiõe iniuriaꝝ ſine
ꝙꝫ reſtitutiõe rerũ. necnõ ſine inter/

uentu p̃cum omnia dimittẽ ac ex
puro corde diligere. et ad hoc te/
nentur tñ perfecti quia iſto modo
ſolũ cõſilium eſt Conis

De effectu ſexte petiti

SExta petitio eſt reſpectu
amotionis mali futuri. in
quod varijs temporib⁹ ex carnis.
mundi. et demonis tentationibus
incidere formidam⁹ Et eſt hec Et
ne nos inducas in tentationẽ. Qđ
intellige ꝑmiſſiue id eſt non induci
ſinas in tẽtationẽ h eſt ne ꝑmittas
nos ſuccũbẽ tẽtationi Aliud ẽ eni
in tentationẽ duci. et aliud induci.
In tentationẽ eni ducit᷑ q̃ a tenta/
tiõe pulſat᷑ ſed nõ deijcitur In ten
tationẽ vero inducitur qui a tẽta/
tione pulſatur eo ꝙ a gratia non
ſupportatur ſꝫ ſibi relinq̃tur. a tẽta
tione frangitur et abſorbetur Qr
ergo nõ eſt maluz a tentatione ꝓ/
bationis vel etiã ſuggeſtionis du/
ci. q̃nimo eſt occaſio exercẽde vir/
tutis. quia beatus vir qui ſuffert
tentationem Jaco. p̃mo. Non peti
m⁹ h vt non ducamur in tentatio/
nem. ſed ne inducamur id eſt ne in
terius inducamur et ſuccũbamus
Unde glõ. Non precamur nõ ten/
tari. ſed nec etiã modicuz a tentati
onibus vinci Tentatio enim neceſ/
ſaria ad coronam Et cum duplex
ſit tentatio ſcilz. probatiõis et ſug
geſtionis: non dicitur de⁹ proprie
inducere in tentationem ſuggeſtio/
nis. quia vt dr̃ Jac. i. Ipſe eni de⁹

neminem tentat Sed ideo vt dicit
Auguſtinus dicitur aliquem indu
cere in tentationez. non quia ipſe
inducit. ſed quia aliquando indu/
ci permittit vel ſaltem qđ inducat᷑
non impedit

De effectu ſeptime pe titionis

SEptima et vltima petitio
eſt reſpectu amotionis ma
li preſentis ſiue inſtantis.
Vñ glõ ordinaria ſuper iſto paſ/
ſu Math. vi. Sed libera nos ma/
lo In illam que nõdum eſt ſupple
tentationem ne nos ſinas induci.
quod intellige petitione preceden
ti petitum eſt. et ab ea in q̃m indu/
cti ſum⁹ libera nos Et hoc eſt qđ
dicit libera nos a malo tã ſcz vi/
ſibili q̃ꝫ inuiſibili. ⁊ tam pene q̃ꝫ cul
pe Vñ ſimplicit᷑ dicit a malo. nihil
determinãdo. dãs hoc de omĩ ma
lo intelligi poſſe et debere Vñ ſic
intelligendo petit amotionẽ om/
nis mali inſtãtis Eſt aũt quadru
plex malũ. Unum originale. aliud
actuale. qđ eſt duplex Nã aliud ẽ
mõrle. aliud veniale Quartuz ma
lũ eſt pena pcc̃m cõſequẽs Primũ
autẽ malũ ẽ innatũ. duo ſequentia
ſũt malũ additũ Quartũ ẽ maluz
inflictũ Et ab oĩb⁹ his petim⁹ libe
rari. Dũ in ꝑſona eccleſie orãtes
et loquendo dicimus Sed libera
nos a malo

De nũero et ſufficien

J: Gerson

F. fol.
309

RARIORA

Cm

Cm

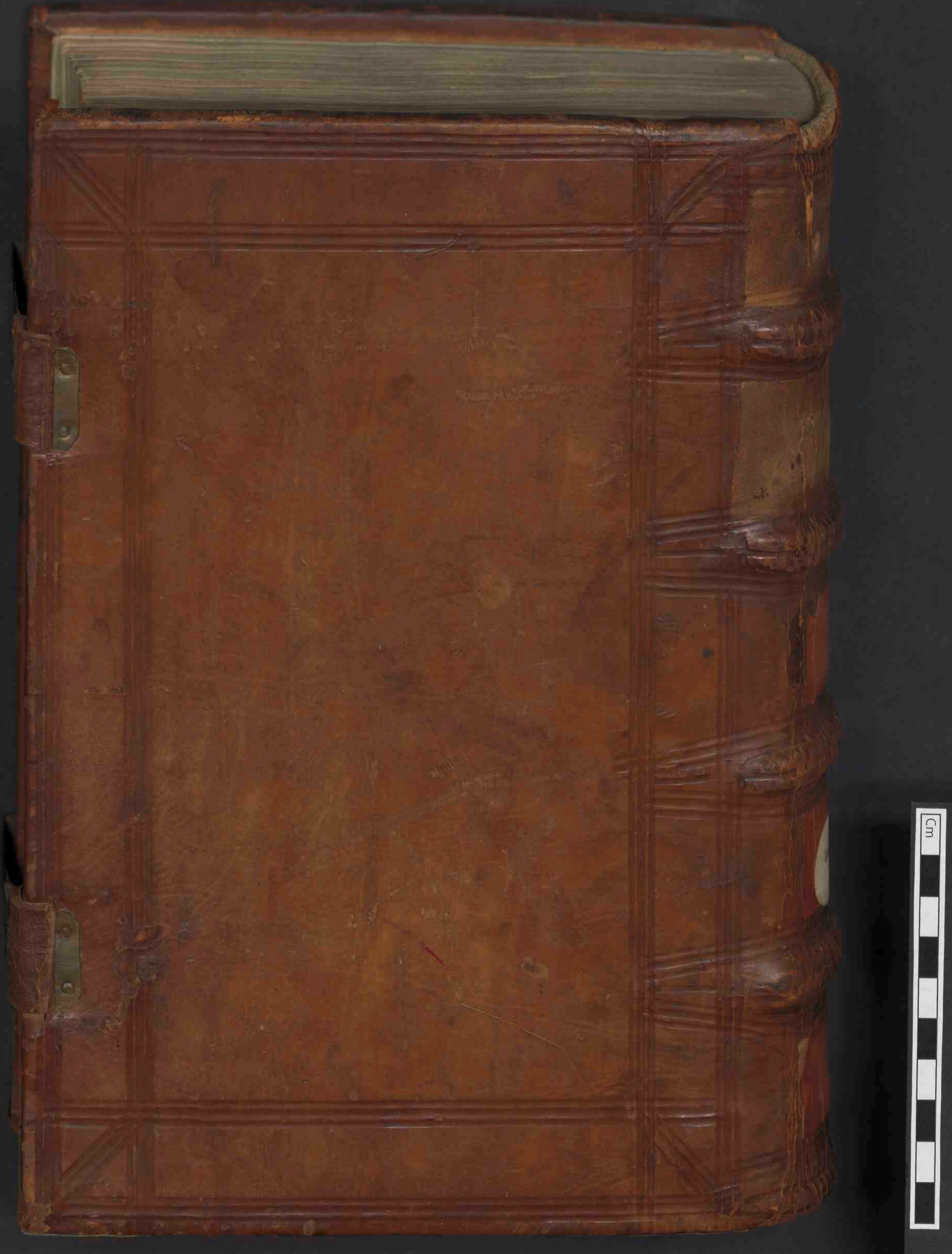
Cm

Ad usum fratrum Capucinorum Traiectensium:

Miscellanea Theologica

Folio n°309.

380. **Johannes Gerson** (Jean Charlier), Opera II—IV. Keulen, Joh. Koelhoff 31 Aug. 1483, 1483, 23 Febr. 1484. 2°.
F. 2°. 292, 309, 310

Typen 7, 9, 10. — H* 7621. — Peddie II p. 283. — Pell. 5124. — Pr. 1036. — VK 458. — Dl. I ontbreekt. — Dl. II met index in hs. — Dl. III bl. 89 in hs. — Dl. IV bl. 233—240 in hs.
Op het 1e schutbl. van dl. II: „Ex legato domini Alberti Schuersack quondam canonici et scholastici huius ecclesie b. Marie Traiectensis". Zie over hem de aanteek. bij nr. 72. Op de binnenzijde van den band van dl. III en op bl. 1a van dl. IV: „pro libraria fratrum minorum de observancia montis gratie dei extra traiectum supra mosam". — Dl. III en IV uit de Maastrichtsche collectie. — Dl. III in oorspr. led. band met sloten. — In den catalogus van 1845.

380

Pro libraria fratrum minorum de observantia montis
gratie dei iuxta traiectum super mosam

¶ Libri et tractatus ſequentes doctoris conſolatorij domini Johis garſon ſacre pagine profeſſoris Cancellarij qȝ pariſieñ in hoc volumine continenẗ

Liber de conſolatione theologie
folio iij Cxxxv
Teſtamētum metricum perigrini
De paſſionibus anime xxxvi
De monte ɔtemplationis xlvi
De mendicitate ſpirituali ſiue colloquio hominis contemplatiui cū anima ſua lxvij
Orationes et meditationes diuerſe anime deuote lxxvij
Inſtructio ad ſorores de oratōnibus faciēdis iuxta numerum ſeptem dierum. ſiue De quo quis per ſingulos dies cogitare debeat xcvi.
Carmen de vita ſolitaria xcviij
Tractatus de canticis.
Primus de canticorum originali ratione cxix
Secund' de canticordo ⁊ de gamma nouo myſtico ⁊ morali cxiij
Tertius de laude muſice. eius maximis. regulis. aforiſmis cxxx
Centilogium de meditatione crucis cxxxviij
Compendium theologie cxl.
De verbis domini Venite ad me omnes qui laboratis et onerati eſtis. ccliij
De illuminatione cordis. ſiue De vna precioſa margarita ⁊ etiaȝ de ipſa ſācta margareta cclxxi
Contra ꝓprietarios regulam Auguſtini profeſſos cclxxiij
Queſtio. vtrum aurora mane rutilans ſolem ediderit. q̄ eſt de cōſilijs euangelicis et ſtatu ꝑfectionis cclxxxiij
Contra ꝑfeſſū inobedientem. ſiue ¶ De mōcho inobediēte ccxcij
De zelo ⁊ feruore nouiciat' 293
De exercitijs deuotoꝝ. ſiue qualiter diſcrete in ſuis exercitijs ſe habeant. vel Contra malas immiſſiones ccxciij
Reſolutio An monach' ꝓpter ſtudiuȝ poſſit dimittere aliqua officia diuina. ccci
De libris a monacho in diuino officio ⁊ regularibus obſeruantijs continue occupato frequētandis ccciij
De laude ſcriptorum ccciiij.
Reſolutio de delectatione in ſeruitio dei habenda cccix.
De temperantia p̄latoꝝ vel p̄dicatoꝝ in exterioribus videlicȝ in cibis potu veſtib' qȝ. cccx
Contra impugnātes ordinē Carthuſienß ꝓpter pauca miracula in eo facta cccxiij
Contra impugnantes eundeȝ ordinē ꝙ nō eſt ɔfirmat' cccxvi
De non eſu ſeu abſtinētia carniū apud carthuſienſes cccxv
Vtꝝ liceat ei qui grauatus ē debitis intrare religionem. Vel de obligatione furti vel alterius rei mutuate vel commodate. cccxxiij

In prohemio notatur quattuoꝛ cauſe theologice conſo/
lationis que ſunt Spes Scriptu
ra Patientia et Doctrina.

In primo metro de
fletur miſeria ciuilis diſſentionis.
In pꝛima pꝛoſa pꝛimi libꝛi collo/
quunt monachus id ē ſolitarius.
et volucer id eſt nuncius interme/
dius ſuper ſtatu peregrini ſeu via
toꝛis et de eius ꝯſolatione ꝑ the/
ologiam. In ſcd̄o metro ponitur
laus theologie in hoc ꝙ ē efficax
ꝯſolari In ſcd̄a pꝛoſa ponit ꝑmo
ꝙ theologia ſuam ꝯſolationez in
choat vbi et vnde deſinit philoſo
phica conſolatio ſcʒ ꝙ cūcta agi
mus añ oculos iudicis cūcta cer/
nentis Amplius ꝙ triplex eſt iu/
diciuʒ dei vnde ꝯſurgit in nobis
ſpes ⁊ timoꝛ et quomodo ſe comi
tant Amplius ꝙ cū ſobꝛietate ꝑt
vtiliter recogitari et tradi ꝯſide/
ratio iudicioꝝ dei in pꝛedeſtinati
one ⁊ repꝛobatione ſic fecit apl's
Et deinde qualit oꝛit inde ꝯſola
tio intima et ſolis expertis cogni
ta. In tertio metro agit de ſenti/
mento talis cõſolatiōis In tertia
pꝛoſa agit pꝛimo in ſpeciali ſi cau
ſa ſit aliqua cur deus iſtū vel illū
pꝛedeſtinauerit. Deinde cuʒ qua
cautela talis conſideratio in par
ticulari debeat aut poſſit admitti
Demū quo pacto poteſt quietare
ſpes in deo. In quarto metro po
nunt exempla quõ ꝑ tentationes
non euellit ſpes. In quarta ꝓſa
tradit pꝛimo in quo ſpes ꝯſiſtit ⁊
ꝙ de nullo hic ē deſperandū. Am
plius quõ per ſūmam deſperatio
nem venit ad ſpem. et quantuʒ ſit
vtilis ꝯſideratio diuine ꝑdeſtina/
tionis. Rurſus agit de coꝛꝛobo/
ratione ſpei exemplo ſanctoꝝ et
quõ ſtat cū libertate. nec tñ plene
ꝑt hoc intelligi ſine gr̃a dei que ē
vnctio docens de oībus In quin
to et vltimo metro ponit ꝯpara/
tio cuiuſdam naute qui ex medijs
tempeſtatibus exilit in locū tutuʒ
⁊ ſecretum.

De ſcd̄o libꝛo tabula.

In ꝑma pꝛoſa ſcd̄i libꝛi fit ſermo
de ſtatu peregrini interſerēdo de
varijs ſpecieb' falſe ſpei. et addē
do ꝙ ex ꝯſideratōne diuine boni
tatis omnia libere gubernātis ſu
mit ſcd̄a cauſa theologice cõſola
tionis In pꝛimo metro repꝛobat
opinio pħoꝝ ꝙ deus agit de ne/
ceſſitate nature ſic ſol lumen ſuū.
In ſcd̄a pꝛoſa dat ratio cur diui
na volūtas nõ eſt dicenda agere
ad extra de nc̄itate nature. Quõ
ꝑterea pꝛedit aliter theologia q̃ʒ
pħia Addit diſtinctio trimēbꝛis
de volūtate humana et de cõfoꝛ
mitate ei' ad diuinā. In ſcd̄o me
tro declarat qualit affectiones et
induſtrie que ſparſim ſunt in bꝛu/
tis aīalibus/collecte ſunt in homi
ne et in eius ratione cui ſubdit ei'

appetitus. In t̃cia ꝓſa fit ꝯq̃ſtio
ſuꝑ difficultate quã patit̃ liberuȝ
arbitrium in regẽdo corp⁹ cõfor
miter ad rectã ratõeȝ ⁊ de modo
ꝯformãdi voluntatẽ humanã di/
uine exẽplo xp̃i Tandẽ cauſa red
ditur de varietate iudicioꝝ hũa/
noꝝ. In tercio metro datur ratõ
diuerſificatõnis iudicij rõnis ꝑ ſi
militudinẽ lumis viſi ꝑ nubes aut
in ſpeculis variatis. In quarta ꝓ
ſa fit inueſtigatõ qualiter adiuua
tur libertas arbitrij. Et infert̃ ꝙ
nihil eſt caſuale vel fortuitũ in or
dine ad primã cauſã. ⁊ iuxta quẽ
ſenſũ ipſa poſſet dici fortuna vel
fatũ. Nodit̃ qualiter ex hijs q̃ de
us inuenit̃ reuelaſſe ⁊ ꝑſciuiſſe pul
cerrime et ſalubres veritates elu/
ceſcũt In q̃rto metro docemur ſꝫ
exẽplo quadruplici q̃liter inſequi
debemus dei voluntatem.

Tabula [illegible] libri.

In prima proſa tertij [illegible] p⁹reca
pitulationẽ inchoat ſermo de cõ/
ſolatione theologie ꝑ patientiaȝ
deſcribẽdo quid ſit zelus. In pri/
mo metro docet̃ ꝑ ſimilitudinẽ ig
nis ⁊ fuliginis q̃ꝫtum ꝑiculoſus ẽ
zelus ſi non guberneẗ ratione. In
ſecũda proſa deducit̃ hoc idem ꝑ
affectus hũanos dando cauſam
cur zelus turbat iudiciuȝ velut in
ſomnijs. Qual' preterea zelus eẽ
debeat tam in habentib⁹ auctori
tatem regitiuã q̃ꝫ in carentib⁹ ea.
Deniqꝫ notãtur plures cauſe tur
batiue zeli in rectorib⁹ In ſecũdo
metro laudatur vita ſolitaria ſibi
vacans. In tertia proſa fit ſermo
de illoꝝ zelo q̃ nõ habent regimẽ
aliq̃d publicum docẽdo ſub qui/
buſdã regulis qualit̃ ⁊ vbi debe
ant vti vel nõ vti zelo ſuo In t̃tio
metro docemur ꝙ q̃libet ſit ꝯten/
tus vocatione ſua ⁊ ſꝫm illam bñ
agat et ita proderit oı̃bus nec ſe
ledet In q̃rta proſa declarat̃ quõ
ſolitarius poteſt omnib⁹ ꝓficere.
Deinde ſubiungit̃ ſmo de pacia
ꝙ in ea ꝯſolatio theologica repo
natur. In q̃rto metro ponit̃ vtili
tas pacie ſub exẽplo iob afflicti

Tabula quarti libri.

In quarto libro proſa ꝑma loqui
tur de trepidatõe ꝯſcientie huma
ne reſpectu iudicioꝝ dei. Et ꝙ ni/
hilomin⁹ labores aſſumẽdi ſunt ꝓ
republica ⁊ adiutorio alioꝝ fun
dando ſe in doctria ſacra. In pri
mo metro dat̃ ratio cur deus le/
gem naturalem dedit in ſcꝑtis la
pideis. deinc in euãgelica lege re
petiuit. In ſecũda proſa ponitur
diffuſe diſtinctõ de triplici certitu
dine addẽdo q̃liter intelligi debe
at illud Gregorij Bonaꝝ mentiũ
eſt culpã agnoſcere vbi culpa nõ
eſt Et q̃liter poteſt hoc ſine mẽda
cio fieri. In ſc̃do metro docemur
qualit̃ vti debea[illegible] ſcrupulis ori/
entib⁹ ex ꝑteritis culpis In tertia
proſa fit iterũ ſermo ſuꝑ eadeȝ re
docẽdo ꝙ ſerenatio ꝯſcientie per
ſentimẽta deuota nõ eſt ſignũ effi
cax diuine gratie gratũ facientis.

Nodit de modo ſe habēdi reſpe
ctu ſcrupuloꝝ conſurgentiū cir
ca ea que ſunt poſterius agenda.
⁊ qualis certitudo ſufficit⁊ vnde
colligit In tertio metro loquitur
ꝙ precepta legis nature ſunt etiā
ꝑcepta fidei ac legis euangelice.
conquerendo de erroribus cōtin
gentibus circa ea In quarta pro
ſa loquit incidēter de theologis
⁊ iuriſtis quales eſſe deberent et
quales aliqui ſunt Concludendo
ꝙ in morali negocio non pōt vni
uerſalis ars tradi q̄ conferre ſuffi
ciat certitudinē in particlari quo/
libet agibili quin conſurgere poſ
ſint ſcrupuli mentis inquietatiui.
In quarto metro docet quomo/
do pax mentis poſſit aut debeat
inueniri. In quīta proſa ponitur
ſb ꝑſona theologie grandis ora
tio cōſolatoria ſuper caſibus hu/
manis.nominatim illius qui tunc
franciaȝ conturbabat. Concludē
do ſupremū cōſolationis theolo
gie gradum in animi preparatio/
ne ad martyrium

¶ Finit tabula libri ſequentis

.J.

Nota proītellectu hu
ius dialogi ꝙ volucer eſt intelle/
ctus diſcurſiuus et rationatiuus.
Monachus eſt intellectus medita
tiuus⁊ inquiſitiuus. Peregrinus
eſt homo contemplatiuus ſimul⁊
actiuus

Sciendū pro intellectu hui⁹ libri
ꝙ dn̄s Johes de Gerſonno ha/
buit fratrem monachum ordinis
Celeſtini Et cum ipſe franciam ꝑ
pter minas ducis burgundie re/
linqueret. fecit hunc dialoguȝ. ſic
ꝙ volucer ſiue nuncius reſponde
at monacho fratri ſuo pro ſe ipſo
peregrino Incipiens vbi Boeci⁹
in de conſolatōne philoſophie di
miſit ſcȝ de cōſideratione dei iudi
cis circa actus humanos ad quā
philoſophia perducit Sed qualē
retributionem bonorum et malo/
rum damnationē iudex faciet the
ologia hic lucide oſtendit

Libri de conſolatione theologie

Tractatus de Cōſolatione theologie incipit feliciter

QVecūqꝫ ſcripta ſūt ait magnꝰ ille diſcipulꝰ theologie Paulus ad nr̄am doctrinam ſcripta ſūt vt ꝑ patiētiā ⁊ ꝯſolationem ſcripturaꝝ ſpem habeamꝰ. Cōuenerūt aliqñ ſuꝑ hoc verbo volucer curſor leuis explicans vias ſuas. Et mōchꝰ in religiōe degens Qui vt vidit ꝙ volucer ſibi notiſſimꝰ ad ſe venit de longinq̊. multa q̇dē ſuꝑ multis. ꝫ mł̄ta plꝰ plurima ſuꝑ aduena quodā germano ſuo ꝯq̇rere diſpoſuit. Cuiꝰ inquiſitionē et alterꝰ reſpōſionē. ſequēs dialogꝰ explicabit et hoc ꝑ quatriduū ſub tetragono conſiderationū. Que licet ad īuicē cōmunicent. erit tñ appropriatiꝰ prima de conſolatione theologie. ꝑ ſpem in contēplatiōe diuini iudicij. Secūda ꝑ ſcripturā in reuelatione regiminis mūdi. Tertia per patiētiā i zeli moderatiōe. Quarta ꝑ doctrinā in ꝯſciētie ſerenatione. Deꝰ āt patiētie et ꝯſolatōis ꝯſolet̄ nos in omni tribulatōe noſtra. et det ſermonē rectū in ore duoꝝ Quoꝝ volucer ſic incipit.

Primū metrū primi libri. in quo defletur miſeria ciuilis diſſenſionis.

SEpe peregrinas volucer trāſmiſſus in oras
Regrediens. patrie menia iam video
Dulcis aue natalis humus. tu francia felix
Inclita pariſius nobile palladiū
Heu quid id eſt: ſeuo bellonam cerno tumultu
Ciuili furere ſanguine cūcta replet
Spiritus in mediū miſſus vertiginis errat
Obtrūcant gladijs mutuo ſe ꝓprijs
Carceribus trudūt. alios aut flumine mergūt
Membraqꝫ torturis plurima dilaniāt
Pars queuis dici pietas vult publica curās
Cōmoda. que patrie viſcera rūpit ouās
Iuſticie vultus/atrox mentit̄ erinis
Rex iuuo te clamās regia ſceptra rapit
Exuperāt ſcillā cathilinam crimine vincunt
Nim pro virtute bellicus horror habet
Non pater a natis tutus. fratremqꝫ perire

Vult frater. ſoceri mors venit a genero
Clerū miliciā ciues ſine lege recluſos
Carcere plebs rabida ſicut oues iugulat
Nullus adeſt noſtre reſpectus religionis
Jura ſepulture denegat impietas
Quiſquis opes vel diuitias famatur habere
Obÿcitur titulus proditionis ei
Eligit hic partem neutrā defendere partis
Mox vtriuſqꝫ patet innocuus iugulo
Nec ſatis eſt alÿs vni ſe tradere parti
Ni ſe flagicÿs conſcelerent paribus
Quid ꝙ te patriam pulcrā violare vocatur
Extera gens? hoſtis te lacerando rapit
Nulla fides pietaſqꝫ manet confundit omne
Fas qꝫ nephas regnat horrida teſiphone
Extremos nonne fuerat iocūdius indos
Aut glaciale ſolū me penetraſſe prius
Aduena tu felix alia te parte receptans
Nanqꝫ patent oculis non mala tanta tuis
Verū monachus hic degit ſua clauſtra ſubibo
Ac de fratre ſuo fecero verba ſibi

Prima proſa primi

Monachus

Eſt ne volucer quē video? Et certe is ē. Dic precor o volucer vnde venis? q̄ noua fers? qualis ad me te modo ſors attulit? ¶ Volucer ¶ Scito monache. q̄m in conſtātienſi con/cilio generali. cū germano tuo cō/uerſatus vſqꝫ finalem ſūmi ponti/ficis egreſſum. tandē diuerticula querens exiui cū eodem. qui iuxta cognomē ſuū peregrin⁹ effici ma/luit in terra aliena q̄ꝫ ad ſuos huc regredi. ¶ Monachus ¶ Satis eſt o volucer. ſi certum me facere potueris. quid agit dilect⁹ anime mee q̄d amor cordis mei. Nonne dolet velut exulem ſe fieri. in igno/ta ⁊ lōginqua regiōe. vbi linguā quā nō nouerat audit? Nōne ſub/triſtis eſt ſe poni ſub modio uel in obſcuris ſicut mortuos ſeculi. qui lucere ſup candelabrū fuerat inſti/tut⁹? ¶ Volucer ¶ Nihil prorſus o monache. temporū tempeſtate penſata proqꝫ diuturna animi p̄/paratiōe qua ſibi p̄uiderat. oīa q̄ occurriſſent equanimit̄ tolerāda Gaudet poti⁹ i dn̄o. magnificās eū. ⁊ exultat ſp̄us eius in deo ſa/lutari ſuo. deputās ſe adiutū me/

ritis ⁊ precibus alioꝝ. Itaqꝫ de
ſe ſecurus. ⁊ in ſe dño miſerante
tranquillus. deflet miſeriā patrie
ꝓprie. indigniſſimāqꝫ ſortē. Cuiꝰ
tñ calamitatis media pars non
eſt ſibi nūciata. quā oculis ꝓpriis
horrens intueor Quinctiā ſupꝑ cō
culcatiōe veritatis ⁊ iuſticie plo-
rans īgemiſcit. Miſerabilē deniqꝫ
ciuitatis celeberrime deſolationē
tanqꝫ hieremias ruinas hirlm la
mentat̃. ¶ Monachus ¶ Qua ra
tiōe fieri poteſt o volucer. ꝙ exul
a patria a parentibꝰ a ꝓpinquis
a notis ⁊ amicis nō anguſtiet̃ in
corde nō in aīo cōturbet̃? ¶ Vo
lucer ¶ Monache nihil difficile eſt
volenti Meminiſti puto vt adue-
na noſter ſempꝑ in mediis etiā tur
bis ⁊ vrbibus ſolitudinē ſibi qſi-
uit ⁊ dilexit. Solitudinem loquor
que eſt a curis forinſecis ⁊ hoim
calumniis vacatio. probās illud
ſapientis. q̄ minorat̃ actu ꝑcipiet
ſapientiam. ¶ Monachus Scio
volucer ⁊ expertus teſtor ¶ Vo
lucer ¶ Ecce aūt nunc elongauit
fugiens ⁊ manſit in ſolitudine ex-
pectans eū qui ſaluū ſe fecit a pu
ſillanimitate ſpūs ⁊ tempeſtate.
qm̄ vidit iniq̄tatē ⁊ contradicti-
onē in ciuitate. Euolauit ſicut paſ
ſer erepta de laqueo venantium.
Vndiqꝫ nimirū ſibi parabantur
inſidiarū tendicule. Enatauit ut
potuit a naufragio reipublice. ꝑ-
ſtolans ſi forte poſtmodū ſit ſpes
Nihil tandez ſe videns aduerſus

currentē furoris impetū nitendo
proficere deſiliit alioꝛſum a curru
publici regiminis cedens raptui
preualētis nequitie ⁊ malitie quā
ad preſens non vincit ſapientia.
¶ Monachus ¶ Vincet tandem
aliqñ crede m̄i volucer. Magna
quippe ⁊ fortis eſt veritas ⁊ ſupꝑ
omnia vincit ac preualet. ¶ Vo
lucer ¶ Veritas o monache qñ
vincet neſcio. hoc vnū ꝓpriis ocu
lis inſpicio iuxta vocem yſaie ꝙ
conuerſū eſt retrorſū iudicium ⁊
iuſticia lōge ſtetit. quia corruit in
platea veritas ⁊ equitas non po
tuit ingredi. qm̄ facta eſt veritas
in obliuionē ⁊ qui receſſit a malo
prede patuit. Quo cōtra videre ē
falſitatē nō qualēcūqꝫ ſʒ hereticā
prauitatē in via mandatoꝝ dei q̄
perābulat vicos ⁊ plateas erecta
ceruice inſultās catholice veritati
cū defenſoribꝰ ſuis. ꝓterit eos pe
dibus ſordidiſſimis. Ac de ipſis
tanqꝫ dña victorioſa triūphare
glorіat̃. ¶ Monachus ¶ Proch
dei atqꝫ hoim fidem dic oro vo-
lucer vnde talis ęuerſio. Nōne ſcā
generalis ſynodus q̄ ꝓ veritatis
tuitione principalit̃ inſtituta fue-
rat ſe cultricē huiꝰmodi veritatis
exhibuit atqꝫ ꝓtectionē Verꝝ hāc
interim querelam omiſſam volo
quoniā cupit animus ex te cogno
ſcere quibus exercitiis ſe refouet
frater quē torpere neq̄qꝫ putaue-
rim inerti ocio. quibꝰ iſupꝑ armis
ſpūalibus aduerſus iniquos for-

tunc ſeuientis impetus congredi ſolitus eſt ne triſtitia ſeculi q̄ mortem operatur ipſū vel deficiat vel abſorbeat. ¶ Volucer ¶ De vera ⁊ ſolida pegrini ꝯſolatione tecum ſermonē habiturus ſignifico in primis ꝙ eam accipit doctrice theologia que comitem ſe dedit pegrinationi ſue. Ab infantia eñ ſacras litteras nouit neqꝫ furor hoſtilis neqꝫ terror peruertere potuit quin proſequeretur iter ſuum de qua ſapiens. Attingit ergo ait a fine vſqꝫ ad finē fortiter ⁊ diſponit omnia ſuauiter. Hanc amaui ⁊ exquiſiui eam a iuuētute mea ⁊ queſiui ſponſam mihi eam aſſumere ⁊ amator factus ſum forme illius. Sequit̄ conſolatio intrās in domū meam conquieſcam cum illa. Nō enim habet amaritudinē conuerſatio illius. Nec tediū conuictus illius ſed leticiam ⁊ gaudium. In cuius preconiū ita libet metro pangere.

Secundum metrū primi i quo ponitur laus theologie in hoc ꝙ eſt efficax cōſolari

Felix theologus pulcra ſophia
Qui vult a puero ſe dare ſpōſam
Que caſtū tenero ſtringit amore
Eius ſe vocitans iure ſororem
Caſus ſe ſociam prebet in omnes
Hec vite releuat tedia meſte
Solatur reſonans cantica ſyon
Securoqꝫ regit limite greſſus
Spes ⁊ vera fides concomitant̄
Et diuinus amor q̄draqꝫ virtus
Prudens ſobriaqꝫ fortis ⁊ equa
Honorūqꝫ cohors iuncta beatis
Ad te ſi tribulās ſors ruit vlla
Duris increpitās torua flagellis
Perſtes impauido ſuſcipe vultu
Nam ſic viuitur eſt pax in amaro
Nam ſi flāmigeris intonat ether
Fractus fulminib⁹. totus ⁊ orbis
In ſe diſſiliat. ſi caro cedit
Mens eſto ſtabilis ſede retēta
Nec tu queſieris herculis arma
Nec gaudēs validis virib⁹ art⁹
Plus horrenda ſatis q̄ꝫ ſuparit
Hac iutrice potes ꝑdere mōſtra
Infandas herebi carmie peſtes
Vicit qñ lyrā temperat orpheus
Molleſcūt lapides flumina ſidūt
Sed ſe nō ſupat victus amore
At ꝺo cithara dum modulat̄
Paſtor poſtea rex carmis odas
Quas aptat freneſis ocyus exit
Nequam ſpiritus a rege ſaule
Ergo nemo ſatis theologie
Laudes extulerit tanta patrātis
Qua cure fugiūt. mens hilareſcit
Que virtute ſua mōſtra trucidat
Cui⁹ vi rapitur aduena degens
Terris ad nitidū ſcandere celum
Excelſa reſidēs cernit ab arce
Fortunā merito rectus vtrāqꝫ

Scda proſa primi

¶ Libri de conſolatione theologie

¶ Monachus

Ure quidem laudaueris theolo/
giā volucer. ¶ Sed in conſolatione
recipienda cōtra fortuitos caſus
contra vanam mundi felicitatē.
¶ Cur nō ſuffecerit celebris ille dia/
logus phie cū Boecio. qui pror/
ſus eleganti ſtilo breui ⁊ ſplendi/
do cōpoſitus eſt. ſententias gra/
uiſſimas atq̄ veriſſimas in ſe te/
nens? ¶ Volucer ¶ Noli mirari
monache. ſi theologia phie prefi
citur qm̄ ſicut naturam gratia. ſi/
cut ancillam dn̄a. ⁊ diſciplinā ma
giſtra. ſicut tēpus eternitas. ſicut
ratiocinationē intelligentia. ſicut
viſibilia ea q̄ nō vident̄. Sic the/
ologia philoſophiā excipat quā
non abiicit ſed in obſequiū ſumit.
Eſt aūt lex diuinitatis ⁊ ordo. vt
ſupma inferiorꝫ iūgant̄ ad ſuperi
orū infima more concatenatiōis
veluti plato loquebat̄ q̄ in corpa
libus argentea in ſpūalib⁹ aurea
vocabat̄. Et plane hanc in ſcala
iacob graduū figurationē acci/
pim⁹. Propterea ſub cōpēdio ꝓ/
cedentes inducem⁹ theologiā in/
choantē verbū ab illo ſupremo q̄
phia cōſolationē ſuā apud boe/
tiū terminauit. Ita eni recto bre/
uiatoq̄ ordine ꝓcedet theologia
ſurſum machinā ſue deductionis
erigēs ſi phie ſibi fundamēta ſub/
ſtrauerit. Quale ꝟo ſit illud quod
poſtremū phia poſuerit puto me/
miniſti. Magna eni vobis ē inquit

ſi diſſimulare nō vultis neceſſitas
indicta ꝓbitatis cum an̄ oculos
agitis iudicis cūcta cernentis ¶
Monachus ¶ Memini volucer ⁊
quali principio exordiens q̄li ꝑ/
terea medio ꝓgrediēs huc vſq̄
ꝓceſſerit retineo. nimirū q̄ ſtudio
libri illi⁹ ab adoleſcētia vehement̄
incubuerim. ¶ Volucer ¶ Cōgra
tulor eruditioni tue. Siquidē ab
hac ſententia q̄ phia deſinit. the/
ologia ſuā cū peregrino cōſolati/
onē iniciat q̄lis ſentētia formalit̄
in auguſtini ſoliloq̄o poſita ē. Et
certe paulus dū ad hebreos ſcri/
beret collaudaturus virtutē fidei
propoſuit ſymbolū nature quod
hominib⁹ ꝓ oī tēpore neceſſariū
fuit. Credere eni oportet accedē/
tem ad deū q᷑ ē ⁊ inq̄rētib⁹ ſe re/
munerator ſit. At ꝟo de⁹ ipſe qua
lis iudex exiſteret. qualē inſuꝑ re/
munerationē daret q̄rētib⁹ ſe. nō
potuit phia neq̄ diſcipuli ſui du/
ctu ratiōis inuenire. deficiebat eni
volentibus ad altiora conſcende
re ſcala creaturarū. per quā ſem/
piterna dei virtus atq̄ diuinitas
licet poſſit attingi. nō tn̄ vſq̄q̄q̄.
vt cognoſcerent quales quantas
ve penas reprobis deū contēnē/
tib⁹ q̄lia porro p̄mia ſe inq̄rētib⁹
iuſt⁹ iudex tribueret. Quod facere
ſi vel phi vel poete trauerūt eua
nuerūt in cogitationib⁹ ſuis. ⁊ vix
aliud q̄ꝫ errores fabuloſos ſibiq̄
diſſidētes fingere potuerūt. Re/
ctā deniq̄ mādatorꝫ dei viā neſci

erũt qua pergitur ad vitã q̄ ē ſta/
tus oĩuꝫ bonoꝝ aggregatiõe ꝑ/
fectus. qualem hic aſſequi neminē
poſſe pħia demõſtrat expimētali
ratione. Sed vel virtutes vel act⁹
formales quib⁹ attingat̃ iſte ſta/
tus obiectiue quidē. in deo ĩtuiti/
ue cognito pħia tradere non va/
luit. Miſerat⁹ aũt deſuꝑ hũanos
errores deus eas veritates neceſ/
ſarias et ſalubres ad q̄s euchere
non poterat pħia nec tentare de/
buerat theologia ſupnaturaliter
infuſa ſicut et hũanus ſupnatura/
lis eſt finis reuelauit et addidit.
Inter q̄s nõ irrationabilit̃ theo/
logia ſuꝑ iſtã ꝙ deus inquirētib⁹
ſe remunerator ſit. quia videlicet
iuſtus iudex eſt cuncta cernens.
collocat et adĳcit modũ iudicĳ a
xpo traditi. Ibũt hi nõ dubiũ q̄n
mali in ſupplıciũ eternũ. Iuſti aũt
in vitã eternã. neqꝫ eni eſt alia ve/
ritas efficacius generatiua timo/
ris dñi q̄ꝫ iſta claudēs in ſe hor/
rendiſſimũ illud dãnationis toni/
truũ. Ite maledicti in ignē eternũ
Nũq̄d nõ horrēdũ valde ꝓijci a
facie dei ſũmi boni? Sꝫ ad horro
ris cumulũ inexcogitabilē. addit̃
maledictio trudens in ignem non
qualēcũqꝫ ſꝫ eternũ. Et hoc cum
diabolo et angelis ei⁹. vbi aſcen/
det fumus tormentoꝝ in ſtagno
ignis ardentis et ſulphuris vſqꝫ
in ſcl'a ſcl'oꝝ. vbi vermis eoꝝ nõ
morieẗ et ignis eoꝝ nõ extinguet̃.
Et erũt vſqꝫ ad ſacietatē viſionis
oi carni. Ad hũc auditũ ſi fides
admixta ē timorē dñi q̄s nõ ſibi
ſuſcepit? Eſt aũt timor dñi iniciũ
ſapiētie. et ab ipſo ɔcipim⁹ ſpiritũ
ſalutis. Et ꝑ eum declinat oīs a
malo. illũiant̃ corda et ĩ oblecta/
tiõe venit miſericordia. ¶ Mona/
chus ¶ Qua ratiõe fieri poteſt o
volucer ꝙ ꝑ timorē et talē timorē
veniat queuis oblectatio? Timor
eni penã habet quē ꝑfecta chari/
tas foras mittit. Qualis ampli⁹
eſſe cõſolatio põt habēti ꝓ oculis
aſſidue ſtagnũ ignis ardentis et
ſulphuris ĩ quod ne corruat for/
midare habet momēto quolibet.
Nec vnq̄ꝫ dũ viuit ab hoc pauo/
re ſecurus eſt. Neſcit eni homo fi/
nem ſuum neqꝫ ſi amore vel odio
dignus ſit. ¶ Volucer ¶ Recte
cēſeres monache. ſi theologia fi/
delis nequaq̄ꝫ ad vlteriora per ti/
morē iſtũ ꝓcheret ſi nõ ad ſpem
que non cõfundit effugere cõpel
leret. Si nõ deniqꝫ ad deũ totius
cõſolatiõis per dilectionē ample/
ctēdũ ſibiqꝫ coherēdũ velut ĩ locũ
refugĳ mirabilit̃ ĩduceret Mona
chus ¶ Vellē audire q̄ pacto fie
ri habet hec ĩductio vere mirabi
lis de timore in ſpem et amorem.
neqꝫ enim eadē ſede cordis ſimul
habitare poſſe videntur timor et
ſpes. licet legã ꝓphete iuſſionē re
gib⁹ terre vt ſeruiãt dño ĩ timore
⁊ exultēt cũ tremore. Et ꝑ ſapiētē
Qui timetis dñm ſꝑate in illũ. et
iterꝝ ꝓpħa. Bñplacitũ ē dño ſuꝑ t'

mentes eum et in eis qui ſperant ſuper miſericordia eius. et alibi ſi ne numero ſpes timori coniungit Volucer. Attendendus eſt o monache ſolerter ordo iudiciorum ſupremi iudicis dei. qualem phia non attingit Unde theologia velut humano more loquens triplicem deo curiam triplicemqz thronũ deputat. Reſidet in pma curia et throno indulgens gratia. Reſidet in altera curia et throno corrigens miſericordia. Reſidet in tertia curia et throno damnans iuſticia. de qua per apſm Horrendũ eſt incidere in manus dei viuẽtis. Tradiderat homines oẽs in hac mortis damnationem puaricator adam. nec erat qui de manu hac iudicantis dei poſſet eruere ſi nõ ſupra nature vires et merita conſtituiſſet nobis iuſtus iudex deus per ſacramentum reconciliatõis vnigeniti filij ſui dei curiam primã et alterã. in quibus gratiam et miſericordiam iudices collocauit. inthronizans quando factus ẽ nobis a deo ſapientia et iuſticia ſanctificatio et redemptio Quando preterea datũ eſt hominibus damnatis in curia iuſticie eam quaſi grauaminis illatricẽ poſſe declinare appellãdo ad ſuperiores curias gratie et miſericordie quoniam ſuperexaltat miſeĩcordia iudiciũ. fitqz vt vbi abũdauit delictũ ſuperabundat et gratia quod philoſophia non cognouit Monachus. Incipio volucer grauioribꝰ qȝ antea ſcrupulis vrgeri vt omittam qões interim multiplices ex tuis habentes dictis ortũ. de fide philoſophorũ et aliorum quo pacto ſaluati ſint aliqui ſõ nature ſola lege. Tradit itaqz philoſophia vix perſcrutabilem diuine prouidentie viuacitatem preſertim dum ad eam confertur humani libertas arbitrij cum certa precognitione futurorum Sed ecce ſupaddit theologia difficultatem in immenſum minus inueſtigabilem neqz comprehenſibilem dum quoſdam ex hominibꝰ recipit iudicãdos in curia gratie vel miſericordie et eterne beatitudinis participes facit. Alios vero multo plures damnat in eternum ſua iuſticie ſeueritas dicente eo Multi vocati pauci vero electi. Mirum autem ſi quis in hac recogitatione conſtitutus non perturbet et totus horrore tabeſcat qualiter abſcõdita non eſt conſolatio ab oculis ſuis iuxta ſcripture ṽbum dum ita deus inter fratres diuidit. Volucer Fatendum eſt in primis Monache ꝙ hec conſideratio iudiciorum dei qui terribilis eſt in conſilijs ſup filios hoim ſi cũ ſuperba curioſitate recenſeat precipitat in illã ſapiẽtis damnationẽ Qui ſcrutator eſt maieſtatis opprimetur a gloria. exterminat oẽm bone cõſolatõnis ṽtutẽ. deniqz in reprobã de deo deſperationem et in odio

ſas rabidas ⁊ iſanas blaſpemias demergit ⁊ abſorbet. hoc in viatoribus aliq̄b⁹ hoc in dānatis oib⁹ opatur. At vero ꝯſideratio talis ſi cū debita hūilitate ⁊ reuerētia fidel' ⁊ pij cordis aſſumat̄. Si cū captiuatione oīs intellectus in obſequiū fidei reuoluat̄. nullam exiſtimat ꝑegrinus noſter potiorē vel efficaciorem ad ꝯſecutionē legitime ꝯſolatōnis viam diuinitus elargiri. Nonne ſenſerat hoc ꝓpheta dū ſuſpirans ait. Memor fui iudicioꝝ tuoꝝ a ſeculo dn̄e ⁊ ꝯſolat⁹ ſum. Quā cōſolationē neſcio ſi vehemētius exp̄ſſit alio loco is q̄ dixit. Et exultauerunt id eſt extra ſe ſalierūt filie iude ꝓpter iudicia tua dn̄e. Monach Obſeruandū ne eſt obſecro volucer ne min⁹ ſobria fortaſſis ⁊ inſolens ſit huius doctrine traditio. qm̄ ſtultorū infinitus eſt numerus carnaliuꝫ ⁊ arrogantiū q̄ nō capiunt q̄ dei ſūt. Et ſi non dixeris ea q̄ verſant̄ in corde ſuo ⁊ q̄ ſuo ingenio penetrare ſe glari poſſint. Volucer Corrigit ⁊ repellit tuā hanc heſitationeꝫ conſcius arcanorū diuinorū apoſtolus. q̄ ſatagens contentōꝫ gentiliū romanoꝝ ⁊ iudeorum q̄ ſuſceperant fidem cōpeſcere / collocauit totius diſputationis ſue velut centrū ⁊ cardinē ſupremū conſiderationē. diuine p̄deſtinationis et p̄ſcientie ab illo loco. Scimus aūt qm̄ diligentib⁹ deum omnia cooperātur in bonum his q̄ ſm ꝓpoſitum vocati ſunt ſancti. Naꝫ quos preſciuit ⁊ predeſtinauit ⁊c. Vſqꝫ dū exclamat. O altitudo diuitiarū ſapientie ⁊ ſcientie dei q̄ꝫ incōprehenſibilia ſūt iudicia eius ⁊ inueſtigabiles vie ei⁹. Quis eni cognouit ſenſū domini Aut quis ꝯſiliarius eius fuit. Aut quis ꝓ or dedit ei ⁊ retribuetur illi. Illic inſerit ꝙ non volentis neqꝫ currentis ſed miſerantis dei eſt. et cuius vult miſeret̄. ⁊ quē vult indurat. Et ꝙ non ex operibus ſed ex vocante dictū eſt. Jacob dilexi eſau aūt odio habui. Ap̄lus igitur doctor gentium in fide ⁊ veritate inter quas erant inſipientes multe carnales ⁊ ſupbe. ſi premiſſaꝫ eis ꝯſiderationē pro ſua edificatione non timuit exponere. quaten⁹ eas ⁊ iudeos mutuo reduceret ad legitimā pacis ⁊ caritatis formā. Quo pacto verendū erit int̄ xp̄ianos p̄ſertim eos q̄ de ſua ſalute ſolliciti ſunt cōſideratione iſta vti que apud eum talem de ſua ſalute cōſolationem ſuorū qꝫ ſimiliſum operata eſt vt aſſereret. Certus ſum enim ꝙ neqꝫ mors neqꝫ vita neqꝫ angeli. neqꝫ principat⁹. neqꝫ virtutes neqꝫ inſtantia neqꝫ futura neqꝫ fortitudo neqꝫ altitudo neqꝫ profundum neqꝫ creatura alia poterit nos ſeperare a caritate dei que eſt in xp̄o ieſu domino nr̄o. Poterat āt certitudo tal' accipi de certitudie reuelatōis diuine ſi paul⁹ de ſe ſolo loq̄ret̄ Sꝫ dum

ↄnumerauit alios electos dei con
uenienti⁹ intelligit hoc eſſe dictuȝ
de certitudine ſpei. que tranquilli/
tas quantum ſit operatiua ſatis
admodū ꝓpheta regius expoſuit
qui dū gloriabūdus in dño dixiſ
ſet In pace in id ipſum dormiam
⁊ requieſcā. Subintulit pro cauſa
ſpem/dicens Quoniam tu dñe ſin
gularit in ſpe ↄſtituiſti me. ¶ Mo
nachus ¶ Scire velim o volucer
quo ſtudio vel induſtria deuenit
aduena noſter vt i hac pace in id
ipſū frueret? ¶ Volucer ¶ Acci/
pito verba mea ſobrie. neqȝ enim
dicere p̄ſumo niſi quod aſpirat ⁊
aſpirare ſuadet ad illā pacem in
id ipſum cū ꝓpheta dicente Con/
cupiuit aīa mea deſiderare iuſtifi
ficationes tuas in omni tp̄e ſi for
te aliqn̄ deſideriū ſui ⁊ ſimiliū pau
perū exaudiat dñs. et preparatio
neȝ cordis eoꝝ audiat auris ſua
Scit enim qm̄ nemo repēte fit ſū/
mus. ſcit qm̄ munus hoc grē ma
gis ē q̄ȝ induſtrie. Nihilomin⁹ do
ctorū deuotorū ſcripta relegens
theologia ductrice ſuis vti conat
induſtrijs ne ſibimet deeſſe putet.
deumqȝ tentare videat. Enitit ex
perimento cognoſcere que ſit illa
pacis conſolatio qua ſobrie de/
briat⁹ exclamat pſalmiſta Quā/
magna multitudo dulcedinis tue
domine quā abſcōdiſti timentib⁹
te. Signanter ait abſcōdiſti quia
nec ab habente tradi. nec ab eo q̄
non habȝ capi poteſt. Eſt quippe
nomen nouuȝ in calculo candido
ſcriptum quod nemo ſcit niſi qui
accipit

¶ Tertiū metꝝ .i. libri

glyconicū coriambicū. et ꝓporti/
onat .vi. p̄mi de ↄſolōne philoſo
phie Cum phebi radijs

MAgnū crede nimis bonū
Intus quo valeas frui
Extra nō liceat loqui.
Certe neſcit homo vetus
Hoc eſt manna reconditū
Senſus qd̄ capit intimus
Queris qualis ei ſapor?
Aurem verbaqȝ quid paras?
Guſta poſt videas licet
Intro quid ſapiat nouus
Degens frater agro ſenex
Querit gaudia que domi
Frater iunior accipit
Cecus mel ionathas prius
Guſtat protinus hinc videt
Mel nobis ſapidū deus
Quo faſtidia tollere
Mundi noxia fas tibi

¶ Tertia proſa primi

¶ Monachus

OMiſeris interim volucer
verbuȝ ſu iſtis affectus
deuoti ſentimentis in qui
bus ſtat ſapiētia que in myſterio
abſcondita eſt. Hec eſt theologia
myſtica de qua tractatus fratris
apud me ſeruo q̄ſdā latino quoſ/
dam vulgari ſcriptos ſtilo. Sed

ſup his altéa fortaſſis die ſermo fi/ et Perge do pſeq̄ de ſpe rn̄dés ad paucuIas inͭrogatōnes meas qui ſecretoꝝ aduene noſtri cōſcius es. Recogitat ne ſupremū iudicē deum homines ex maſſa peccatrice. prede deſtinaſſe quidē hos ab eterno ſempiterne beatitudinis fore pticipes. alios vē͂o preſcitos et reprobatos ad ſuppliciū perpetuū Volucer Recogitat monache et id ſane frequēter Monachus Accuſat ne diuerſum hmōi iudicium dei tanq̄ʒ preterea ſit in eo ſeua quedā crudelitas indigna bonitate ſua ſūma Volucer Abſit monache talis aduerſus deū blaſphemia. neq̄ʒ em̄ pſonā accepiſſe neq̄ʒ iniuriā feciſſe dici poteſt qui nulli debitor eſt. Quod notauit apl'us dicēs. O homo tu q̄s es qui reſpondeas do nunq̄d dicit figmentū ei qui ſe finxit quid me feciſti ſic. An nō hʒ poteſtatē figulus luti ex eadem maſſa facere. aliud quidē vas in honorē. aliud vero in otumeliā. Talis apō hōies ſimilitudo plurima reperitur. nedū ſup rebus vita carentib'. ſed animatis quib' vtunt̄ pro arbitrio ſuo aliis ad mortē. aliis ad oſeruationē. nec arbitrantur ſe vel iniurie vl' crudelitati obnoxios eſſe. Quid ſi vult de' in magna domo ſua manifeſtare diuitias glorie ſue. iſtis in oſtenſionē miſericordie. aliis in manifeſtationē ſue iuſtitie glorificans illos ex miſericordia iſtos ex iuſtitia derelinquens quatinus reſultet carmen illud pulcerrimū. Ex graui tenore iuſtitie et molli cantu miſericordie de quali pfitet̄ pphā. Miſericordiā et iudiciū cātabo tibi dn̄e Et ſi pauciores ſūt q̄ ſaluant̄ manifeſtior ē in hoc grā dei queadmodū inter ſurdos et claudos. mutos et mortuos pauciores ſunt qui miraculo curant̄ q̄ʒ qui ppie conditioni relinquūtur. verū dū ad ſingularia fit deſcenſus et inquiſitio. cur videlicet petrū vel paulū de' elegerit ad ſalutē. Iudam vero et diuitē epulonē dereliquerit. oportʒ vt humana garrulitas ſibi apponat digitū ori ſuo. hoc vnū pfitens q̄ꝫ iuſtus eſt dn̄s in om̄ibus viis ſuis Itaq̄ʒ ſicut nulla pōt aſſignari ratio cur inter tot res poſſibiles fieri iſta nō illa facta eſt niſi beneplacitū dei Ita de recreatione ſeu regeneratione ad vitam ſpiritualeʒ multo magis dici debet neq̄ʒ ofugiēdū eſt ad illoꝝ merita vel opera quos ab eterno predeſtinat de'. qꝛ ſi ex opib' iā nō ex grā. Sed neq̄ʒ priorem eterna dei volūtas cauſam hʒ qui fecit omnia propter ſemet ipſuʒ. impiū quoq̄ʒ in diem vindicte. Nihilomin' fatendum eſt q̄ꝫ nemo ſine culpa damnabit̄. ſicut abſq̄ʒ gratia ſaluabitur nullus. Monachus Pergo volucer inquirere oſequenter ſi hanc aliqn̄ peregrinus noſter oſiderationē ſuper ſe et ad ſe reflectit Meditans ne forte ſit ex numero reproboꝝ. neq̄ʒ enī gloriari pt ſe peccatuʒ nō hr̄e neq̄ʒ de alia maſſa eſſe q̄ʒ ceteros. No

lucer ❡ Dicã illud monache quod
ſentio. meditatur aliqñ ſecũ cõque/
rens. quid ſi iuſto dei iudicio dãnã
dus es. Si reperit indiſpoſitũ coꝛ
ſuũ ad humilẽ huiꝰ conſiderationis
ſuſceptionem derelinquit eã et ad
alia ſe ↄuertit. queadmodũ fieri cõ
ſiliũ eſt in temptationibꝰ vel interro
gationibꝰ carnaliũ pccõꝝ vel expi
entijs eaꝝ reꝝ que ſunt difficillime
electionis. vt ſi querat aliquis a ſe/
met ipo. Malles membꝛatim lania/
tus mori qȝ illecebꝛoſe voluptati
mulieris pulcerrime ↄſentire. Si ve
ro percipit affectum ſuũ deo ꝓpicio
tranquillũ humilẽ et ſuauẽ ſicut im
pꝛecatur apłus. Deus aũt ſpei re/
pleat vos omni gaudio et pace in
credendo vt abundetis in ſpe ⁊ vir
tute ſpũſſancti. ſiſtit pedetẽtim tñ et
caute in hac recogitatione ſi forte
damnandꝰ eſt. Cuiꝰ appꝛehenſioni
nequaqȝ remurmurat ſm pꝛeſentẽ
affectũ et ſenſum de diuina iuſtitia.
Sed humiliatꝰ dicit. Juſtus es do
mine et rectũ iudiciũ tuũ. nõ ꝙ da/
mnationem eligat. abſit. qꝛ nec deꝰ
hoc vult ipm velle ſicut nec peccare
nec deſperare dũ viatoꝛ eſt. Dicit
potius cũ Job. etiã ſi me occiderit
tñ in ipo ſperabo ⁊ ↄuerſus ad do
minũ cũ pio et humili affectu Scio
inquit equiſſime iudex qm̃ damna/
ti in inferno te odiunt. te iniuſtũ. te
inuidũ. te crudeliſſimũ iudicant. te
blaſphemant. te ſanctis qȝ omnibꝰ
oꝛe rabido maledicũt. Scio ꝙ illic
ↄſtitutꝰ heu me miſerũ ſic agerẽ. At
uero dũ interim affectibꝰ tam effe/
ris et blaſphemis careo. amo te ꝗ
totus es amabilis. te iuſtiſſimuȝ. te
amantiſſimũ. te clementiſſimũ dĩju/
dico. te collaudo. tibi ſanctiſqȝ omĩ
bus tuis oꝛe pio benedico. quicqd
poſtremo de me futuꝝ oꝛdinauerit
voluntas tua coꝛde credo et oꝛe ꝯ
fiteoꝛ qm̃ nulla eſt iniquitas apud
te qui ſanctus es in omnibꝰ opibꝰ
tuis. ❡ Monachus ❡ Placet volu
cer diſtinctꝰ iſte modus habendi ſe
circa recogitationẽ diuine pꝛedeſti
nationis ſeu pꝛeſcientie. naȝ ſicut in
pmo curioſitas temeraria ſic in ſe/
cundo meritoꝛia valde humilitas
exercet᷑. Videre ſimile eſt in aſpectu
vel recogitatione foꝛmoſe mulieris
vbi periclitaret᷑ incõtinens. cõtinẽs
vero foꝛtiter habituatꝰ vteretur ad
virtutem. Video ꝙ amoꝛ hic gra/
tuitus eſt nõ mercenariꝰ non recur/
uus. hec affectio filialis vel fidelis
ſponſe. quẽ amoꝛẽ qꝛ donũ ſuũ eſt
nõ acceptare nõ põt. qꝛ diligentes
ſe diligit. Beatꝰ qui aſcenſiones in
coꝛde ſuo diſponẽs ad hũc gradũ
pene ſupꝛemũ ꝑuenit. Sentio dein/
ceps magis ac magis quo medio
põt hec ↄſideratio pacem quandã
et conſolationẽ operari Jta tñ ſi ſit
apud homines qui peccata iaȝ nõ
iterant. nam iteratio peccatoꝝ. qd
aliud pꝛetendit qȝ repꝛobationẽ ⁊
interitũ? Attento ꝙ ſpes nõ ex meri
tis ꝑueniens pꝛeſumptio eſt. non
ſpes eſtimãda. ❡ Volucer ❡ Scio
o monache qm̃ nemo eſt qui viuit

et nō peccet qñ et ſepties in die ca/
dit iuſtus. Et beatus dicitur a pſal
miſta nō qui non fecit. ſed cui nō im
putauit dñs peccatū. Mirū fortaſſe
videbit᷑ qđ dictur⁹ ſū. Inuenire ē ho
minē qui quanto plurib⁹ impugna
tur temptationib⁹ quāto renitens
eis pluries euincit᷑ vel in voracita/
te gule vel in ſomniculoſa dormita
tione. vel in ſtimuloꝝ carnis crebra
perpeſſione et aliȷs hmōi. tanto fre
quentius certius ꝛ ideo fortius. qꝛ
humilius in deū ſe ꝓȷcit. de deo ſpe
rat et confidit. Conſulte quidē duz
nullā videt in ſe fiduciā reſiſtēdi vi/
cȷs neqꝫ virtutes et ſalutem adipi
ſcendi repoſitā. fallor ſi non ita da/
uid egerit inquiens Impulſus euer
ſus ſum vt caderem. ſubdit. Cuius
innixus eſt auxilio et dñs ſuſcepit
me. Rurſus cū ab hominib⁹ ſibi de
ſperatio improperaret̃ qđa tulerat
ouem et paſtorem occiderat et dice
rent. nō eſt ſalus ipi in deo eius ipe
ſolidiori ſpe deo fiſus reſpondebat
Tu aūt dñe ſuſceptor meus es. glo
ria mea. et exaltans caput meū. ¶
Monach⁹. ¶ At intelligo volucer
Ita ſe res habet ꝙ apud vere hu/
milem quāto minus eſt in ſe ſpei mi
nus in ope aliena fiducie. min⁹ de/
niqꝫ vult ɔſtituere iuſtitiā ſuā. tāto
plus ſpei. plus fiducie de deo cōci/
pit. plus quoqꝫ iuſtitie dei fit ſubie/
ctus. dicens ex ſententia. Mihi autē
adherē deo bonū ē ꝛ ponē In dño
deo ſpem meam. clamans ei. in tua
iuſtitia plane non in mea libera me

Poſtremo magis intelligere nunc
videor que in deuotoꝝ libris legi
de introductione ſponſe in cubicu/
lū ſponſi. de oſculo oris eius poſt
oſculum manuū et pedū. de habita
tione preterea in adiutorio altiſſimi
nō in habitatione vel meritoꝝ pro
prioꝝ que vana eſt. vel penaꝝ futu
raꝝ que anxia. vel induſtriaꝝ ꝓpria
rum que timida eſt et incerta. Cer/
ta vero qualiter eſſe poſſit in adiu/
torio altiſſimi inter tot vite diſcrimi
na. inter tot criminum lapſus. inter
tantā electoꝝ paucitatez ediſſeras
velim ¶ Volucer ¶ Rex iſta cōdi
tio eſt o monache vt in ſuos fines
tendant. quib⁹ adeptis quieſcūt ad
herentes eis. hoc de grauib⁹ deor/
ſum. hoc de leuibus ſurſū videre ē.
Eſt aūt humani cordis deſiderium
et pondus in deū ſicut in locū ſuuz
et centrū ferri. eſt ſupremū poſt qđ
nō relinquit᷑ aliud humane peregri
nationis refugium Supeſt igitur
nihil infra qđ vel vltra quod poſ/
ſit humanū ſe cor deflectere vel fu/
gere dū pondere ſuo ſe ɔſtituit ad/
herere deo. nunc interim ꝑ ſpem. fi/
dem ꝛ amorem. neqꝫ eñ ſibi dat ali
ter ſtatus preſens. Porro ſicut ali/
quis dicit᷑ adherere certitudinalit᷑
loco alicui vel baculo dū totis viri
bus ita ſtare vult. non aliter ſpem
certam dicimus per deliberatā vo
luntatis adherentiaz. neqꝫ eñ ſpes
eſt in aſſenſu et vi rationali ꝫ deſi/
derio ꝛ expectatione virtutis iraſci
bilis tendentis in ardua. quod deſi

derium tendentia vel expectatio re
peritur in virtute ſpei cum tãta cer
titudine ꝑ adherentiã volũtatis ꝙ
per nullius temptationis vel reco/
gitationis inſultuꝫ vult ab ea ſemet
euellere. Conſurgit ex radice ſimili
certitudo in aſſenſu fidei dum ꝑ nul
las rationes vel fantaſias fideꝫ im
pugnantes vult derelinquere quo
minus ſtet in fide ad obeditionem
dei et meriti conquiſitionem.

Quartũ metrũ primi

QVe montis alto ſtat iugo
Quercus ſuis radicibus
Defixa. nitens fortiter
Ventos et imbres non timet
Aſſumit hinc plus virium
Quo plus in imo ſe locat
Concuſſa venti turbine
Sic ſpes ferens temptamina
Antheus inuictus fuit
Dum cantus incubans humi
Non vult in altum ſurrigi
Elatus ilico perit.
Que collocatur ſaxeo
Domus loco fideliter
Venti pluuie flumina
Deſeuiant/nunq̃ʒ ruit
Herere vos ſpe firmiter
Veſtro loco nitamini
Veſter locus certe deus!
Quo ſpes reponit certior

Proſa quarta primi li.

Monachus.

VIſum eſt aliquibus o volu/
cer ꝙ ſpes in preſcitis ſꝑ
ſit erronea. Id eñ ſe putãt
habituros quo carebunt. Alij volẽ
tes hanc abſurditatẽ euadere dixe
runt ſpem in hac ꝯditionali exiſtẽ.
Si legeʒ dei obſeruauero ſaluꝰero
Volucer. Monache. nec hoc
vltimũ ſufficit ad ſpem. ſtaret enim
cũ deſperatione talis cõditio. Nec
primũ ſobrie dictũ eſt ꝙ deus obli
get reprobos ad errandũ ſicut ob/
ligat ad ſperãdũ. Proinde ſpes ad
certã beatitudinis expectationẽ ſic
ſe habet. ponit ſibi ꝑ fidẽ ꝙ eſt ali/
qua talis beatitudo. iungit ꝙ ad il
lam pura liberalitate et gratia deꝰ
ab eterno quoſdam predeſtinat et
eligit. Addit ꝙ ad conſecutionem
hmõi finalis beatitudinis ordina/
uit media ꝯuenientia varijs modis
ſine numero inter que mediũ preci/
puũ eſt gratia. que ideo dicitur vita
eterna quia pignus eius eſt vel ar/
ra. Hãc aũt gratiã nulli dedit neqꝫ
daturus ẽ niſi ꝑ mediũ mediatoris
dei et hominũ quã gratiã ꝓ omni/
bus meruit ad ſufficientiã. ſed non
ad efficaciã niſi incorꝑatis ſibi per
fidem habitualem vt in paruulis.
vel actualem et habitualem que ꝑ
dilectionem perſeueranter operatur.
Q̃ fides minꝰ explicita fuit in ꝓphe/
tis tꝑe legis ſcripte q̃ʒ in apoſtolis
tꝑe gratie. Et longe minꝰ in pħis ⁊
alijs gentilibꝰ ꝓ lege nature. Q̃uis

enī omnes accedētes ad deū opor
tere et credere ꝙ deus eſt. et ꝙ inqui
rentibus ſe remunerator ſit. quis eſ
ſet tamē modus quo talis remune
ratio ꝯſequeretᷣ ꝑ myſteriū videli/
cet incarnationis filij dei. ſicut non
erat explicite reuelatū ſic nec explici
ta fide credendū. Ceterꝝ ſpes talič
inſtructa ꝑ fidem que ſuus eſt ocul⁹
figit in primis deſideriū ſuū ad be/
atitudinis adeptionē tanqȝ ad finē
Et ab illo deſiderio nequaqȝ vult
auelli. Deinde deſiderat media q̄li/
bet ad hui⁹ finis aſſecutionē ꝑ dei
ꝓuidentiaȝ ordinata. per arma iu/
ſtitie ſicut dicit apl̄s. a dextris et a
ſiniſtris. ꝑ gloriā et ignobilitatē. ꝑ
infamiā et bonā famā ꝛc. Fides ita/
qȝ rurſus dicit ei ꝙ diligentib⁹ deū
et ſperantib⁹ in eo omnia cooperā/
tur in bonum ſicut tradit aplus ꝙ
omnia nr̄a ſunt ꝯformiter ad xp̄m
Primū querite regnū dei et omnia
hec adijcientᷣ vobis. neqȝ taliū ali/
quiȝ predeſtinatoꝝ peribit vnqȝ
Quo contra fit de reprobis quib⁹
oīa cedunt in malū etiā aliena bo
na que in ſcandalū ſibi vertunt et
ruinā. Nihilomin⁹ q̄ꝛ ignotum no
bis ē quos vult inter homines de⁹
et qualiter ſaluos fieri opandū eſt
bonū ad omnes vel orando vel cō
monendo vel hortando vel incre/
pando. vel ab erroꝛib⁹ et vitijs ab
ducere ſatagendo. Ita ſagena cha
ritatis ꝯcludit in ſe bonos ⁊ malos
ſeparandos in litore iudicij. Prete
rea ſi ex peccatis electorum diuina

bonitas pōt. ſcit et vult elicere bo/
na. nō tñ idcirco mala bona ſūt vel
eligenda. ſed cauenda penit⁹ plan/
genda qȝ. Collaudand⁹ autem be/
nigniſſimus ⁊ omnipotens de⁹ qui
malis nr̄is nō ſolū nō vincitᷣ ſed ex
eis opatᷣ bonū noſtꝝ. Sic eñ dicitᷣ
omnia ſub peccato cōcluſiſſe ſuꝑple
ꝑmiſſiue vt omniū miſereatᷣ. Pecca
uit petr⁹ humilior cautior et miſeri/
cordior effectus eſt non actione ma
li ſed miſeratione dei. Peccauit ma/
gdalena plus poſtea dilexit. quia
multū ſibi dimiſſū eſt et i exemplar
penitentie ceteris ceſſit Blaſphem⁹
fuit paulus. ꝯfitetᷣ humiliat⁹ ꝙ nō
ſit dign⁹ vocari apoſtolus et eſt in/
ter peccatores prim⁹. Deniqȝ iocū
datᷣ pater et exultat in receptione
filij prodigi. Et gaudiū eſt angelis
dei ſuꝑ vno peccatore penitentiam
agente. Quis neſciat proinde pau/
peres duȝ de ſtercore pccōꝝ erigit
eos de⁹ collocans in gloria cū pn
cipibus populi ſui. ꝙ in ampliores
erga diuinā benignitatē aſſurgunt
gratiaꝝ actiones nō q̄n innocētia
preſeruata ſeruata qȝ plus habeat
dignitatis et gratie ceteris parib⁹.
Sed in reꝑatione deꝑdite magis
eminet miſericordie benignitas Mi
ſerandū vero eſt quod in reprobis
agitur e diuerſo. de virtute ⁊ humi
litate ſuꝑbiunt. de gratuitis dei do
nis vel ingrati ſunt vel tepidi vel in
ſuā et alioꝝ ꝑniciē et dei inhonora
tionē abutentes vertunt. Ita vt eo
rum q̄nqȝ fiat oratio in peccatum.

hic per ingratitudinem. in inferno
aũt per blaſphemiã inſaniorez. Re
cordantes enim queãdmodũ fue/
runt aliquando ſupplices deo. Hec
⁊ illa bona facientes venerantes
ſanctos ſanctas qꝫ omnes cum de/
uotione q̃dã rabidiori ↄtabeſcãt
odio et maledictis latrẽt aduerſus
deũ ſanctos ſanctas qꝫ omnes. pre
ſertim eos quos precipue coluerũt
eos inuidos. eos crudeliſſimos. im
pios ⁊ ingratos. qui nõ ipſos a tor
mentis cum poſſent eripiunt accla/
mantes. Quid ergo dicemꝰ ad hec?
Faciemus igitꝰ mala vt deus eliciat
bona. vel bona vitabimꝰ ne contin
gant mala qualia tetigimꝰ? Abſit.
Propter id enĩ quod per accidens eſt
non debet illud quod de per ſe eſt
variari ¶ Monachus. ¶ Horreſco
volucer hec audiens ⁊ videns te ſu
per admirabili via niti pro conſola/
tionis adeptione dum tremende et
ↄtrarie deſolationis memoriã ſub/
inducis ¶ Volucer ¶ Hic modus
ẽ. hec ars theologie credideris mo
nache ꝙ ſicut per ſtultitiam et ſcan
dalum predicationis crucis ſaluos
fecit credentes. ſic per inſipientiam
trahit ad ſapientiã dicente apoſto
lo. Siquis videtur inter vos ſapi/
ens eſſe in hoc ſeculo. ſtultus fiat vt
ſit ſapiens. Non aliter vult eadem
theologia per ſũmaz deſperationẽ
de homine trahere ad ſummaz de
deo ſpem ⁊ per deſolationem ineſti
mabilem et intolerabilem ſurſũ du/
cere ad ſolidam ↄſolationẽ. Nodi/
deris nullaz eſſe recogitationẽ que
plus iſta radicaliter euellat ab hu/
mano corde ſuperbiam de ſe ſemꝑ
aliquid magnum preſumentẽ cui re
ſiſtit deꝰ. que magis inſuꝑ gignat
et nutriat humilitatez legitimã ſub
deo et ad homines. vitijs ꝓcul ex/
pulſis que fert ſecum ſuperbia. Nã
qua fronte poterit aliquis fratrez
ſuũ qualemcũqꝫ deinceps vel odio
vel ira vl' inuidia proſequi. imo nec
animo ꝙ reprobus ſit iudicare qui
videt ſe de eadem maſſa peccati in
eadem damnatiõe eſſe. neqꝫ ſcit q̃d
ſibi craſtina pariat dies? Qz ſi volu
erit gloriari de bonis ſuis mendax
eſt ſi non habet. ſi habz illa gratis
accepit a deo. Quid ergo gloriatur
quaſi non acceperit. quid preterea
iudicat alienum ſeruũ qui domino
ſuo ſtat aut cadit? ſtabit aũt. potẽs
eſt enĩ deus ſtatuere illuz. Sub hoc
intuitu dixiſſe putandus eſt apoſto
lus. Venit deus ſaluos facere pec
catores quoꝝ primus ego ſum. pri
mus intellige quo nullus prior vi/
dens ſe cum alijs equaliter filiũ ire.
et ex eadem peccati maſſa eſſe qua
les venerat ſaluare deus ¶ Mona/
chus ¶ Intelligo volucer materiã
hanc de timore ⁊ ſpe latam eſſe. vel/
lem traderetur ſub compendio mo
dus quo precipue ſpes ſtabilitur.
¶ Volucer. ¶ Nimirum ſtabilitur
a deo cuiꝰ ſupernaturale donum eſt
Sed ſi particulariꝰ aliquid exigis.
inuenitꝰ quadruplex meditatio que
velut i tetragono firmiſſimo geſtat

ſpem. Una meditatio eſt diuine iuſ
ſionis vt ſperes. Altera diuine pro/
miſſionis ſi ſperes. Tertia immenſe
dei pietatis ne deſperes vnq̃ȝ de ſu
is miſerationibus. Quarta prop̃e
fragilitatis ne ſperes in te vel pro/
prijs viribus Dic igitur cogitatio
ni tue ſolicitanti ſpem deſerere. duȝ
non facis certam vocationem tuã
per bona opera/ quotidie corruens
de peccato in peccatum. ingerenti
proinde ne ſis de multis vocatis
et non electis ſicut vita tua ſimilis
eſt multorum. Dic reſpondens ꝙ
obedis iubente deo qui mille locis
ſcripture ſacre precipit vt ſperes in
eo. cui dicito Exurge domine deus
in precepto quod mandaſti. ꝓijcio
me in te iubente te. non es crudelis
aut fallax vt abijcias me. iuncta p̃/
ſertim multiplici ꝓmiſſione tua qua
de ſperantibus in te pollicit⁹ es ꝙ
liberares eos eriperes. ſaluares. et
glorificares. Cuius demũ tam im/
menſa pietas eſt vt nullis peccatis
infinitis ſi cõmiſiſſem ea ſolus vinci
poſſit hic in via. Quod qȝ interpo
ſuiſti cum immobilitate conſilij tui
iuſiurandū vt per duas res immo
biles ſicut loquitur apoſtolus tuus
quib⁹ impoſſibile eſt mentiri te nos
fortiſſimũ ſolatium habeamus ad
tenendam propoſitam ſpem. Q̃uis
em̃ ſis inobligabilis a creatura tua
rationali quicquid agat pro te vel
erga te. voluit tamen dignātiſſima
condeſcenſio tua cõmercium quod/
dam habere cum hominibus vt be
ne de te mereantur ſi iuſſa tua com
pleuerint et in te ſperauerint qui fi/
delis es et te ipm̃ negare nõ potes
hec tu ita deo. Poſtremo dum pro
pria fragilitas obijcit vt deſperes.
deſperes volo. ſed de te et in te qui
homo et caro es. nam maledictus
homo qui confidit in homine et po
nit carnem brachium ſuũ et a domi
no recedit cor eius. Sed hic occur/
rit trepida cogitatio dicẽs. qua ra/
tione conabor declinare vicia. virtu
tutes adquirere. ſeruare mandata
dei. ſine quibus ſperare vitaȝ ingre
di/ iam non ſpes eſt ſed arrogans
et infidelis p̄ſumptio? Conaberis
prorſus. ſed in adiutorio altiſſimi. et
millies victus millies conaberis. eo
quideȝ amplius et certius quo nul
la tibi ſupereſt fiducia de proprijs
operib⁹. Propterea dicturus Sa/
lomon fineȝ contionationis ſue dũ
proferre vellet. Serua mãdata pre
miſit. deum time. quia videlicet ab
ipo eſt bonum vel velle vel perfice/
re. Monachus. Retineo ꝙ in
ſoliloquijs ſimilia de ſe confeſſus ẽ
Auguſtinus. Sperabam inquit ali
quãdo in virtute mea que nõ erat
virtus Et cũ ſic volui currere vbi
magis ſtare credebam ibi magis
cecidi. factus qȝ ſum magis retro
q̃ȝ ante. Dicebã enim hoc faciam.
illud perficiam. fiebat qȝ poſt nec
hoc nec illud quoniam de meis viri
bus confidebam. Nũc autem con/

fiteor tibi domine rex pater celi et
terre. quoniā nō in fortitudine ſua
roborabit vir. vt non glorietur añ te
ſtulta preſūptio oīs carnis Volu
ter ¶ Traducit aduena noſter me
ditationem hanc etiam vſqȝ ad an
gelos et ſanctos dū attendunt hor
rorem diuinorum iudiciorum in da
mnatis. Canimus enim ꝙ tremunt
angeli atqȝ archangeli. tremunt in
tellige nō ex formidine ſue damna
tiōis quibus ineſt glorie ſecuritas
ſed eo magis ex aliorum damnati
one quaſi ſi tremerent et pauerent
in ſe deficientes reſiliunt in adiuto
rem vnicum deum. adherentes ei ſe
fragiles et nihilo ſimiles reputan
tes ſine eo. Addit de hūanitate xpi
ꝙ ſicut in eſſe ſuppoſitali ſic innitit̄
perſonalitati filij dei ꝙ propriā de
ſerit nec in ſe ſubſiſtit. ita in eſſe gra
tie vel glorie innititur deo ꝙ nulla
tenus in ſe. et ita de ſanctis quanto
perfectiores tanto humilius et re
uerentius in adiutorium dei reſiliūt
Quocōtra de reprobis qui magis
refugiunt a deo et ad ſe confugiūt
quo damnabilius puniuntur qm̄
in ipis eſt amor ſui vſque ad con
tēptuȝ dei. ſicut in alijs ē amor dei
vſqȝ ad ↄtemptum ſui. Deniqȝ ſpes
velut ancora. quanto minus in are
nulis fragilibus et fluidis huma
ni auxilij figitur tanto ſolidius et
certius ſupra firmam petraȝ (que
xps eſt) defixa ſtabilitur. Dx ſi que
fuerit aliqs. quid igit̄ de illis quos
nō ſaluat deus? Reſponſū habeat ꝙ
velut animalia ꝓpter homines cre
ata ſunt ad obſequiorum varietatē
illa blandiēdo iſta ſeuiendo. intelli
gere ſic habemus propter electoꝝ
ſalutem preſcitos eſſe formatos ſi
ue nocere ſiue obſequi conentur vt
non glorietur omnis vel obſequēs
electis vel aduerſans eis. Neqȝ ta
men ita ſunt accipienda que dicta
ſunt quaſi tollatur libertas arbitrij
Fortificatur ſiquidem magis et in
ſtituitur ſed in deo viuificante per
gratiaȝ que eſt velut anima quedā
vitam habens in potentia ad vitā
ſecundam. ad meritoriam videlicet
operationem. Itaqȝ ſicut operatio
animalis preſupponit eſſe nature.
ſic operatio ſpiritualis vitam gra
tie. Sed neqȝ audiendus eſt Cicero
qui vt libertatem in hominibus ſta
tueret abſtulit a deo prouidentiam
Neqȝ rurſus ex aduerſo recipiendꝰ
alter qui diuinam prouidentiaȝ ſic
inſtituere voluit vt arbitrio noſtro
neceſſitatē imponeret Proh nefas
etiam in peccatis dicens deum vel
le et facere nos peccare i manifeſta
tionem glorie ſue. Porro viam me
diaȝ et regiam tradit theologia re
uelata fide ſubnixa. qua gradien
dum eſt etiam vbi ratiocinationis
contrarie diſſolutio plena non pa
teret. ¶ Monachus. ¶ Exiſtimo ꝙ
has ſententias nec inexpti ſatis ca
piunt nec experientiam dare poteſt
induſtria niſi preueniēte in bñdictō

nibus dulcedinis et cooperāte dei gratia ineffabili valde modo. Et hoc eſt dei donū ſcire a quo poſtu/landa ſit et impetranda talis gra/tia/Multa enim dicimus ⁊ deficim⁹. verbum autem abbreuiatum ⁊ con ſūmatū facit ſapientia/dum in ani mas ſanctas ſe tranſfert. delicias ſuas computans eſſe cum filijs ho minum.in quibus beneplacitū eſt deo quia ſperauerūt ſup miſericor/dia eius. Sed ecce iam aduesperaſ/ſcit et inclinata eſt dies quando ad ſe me vocat opus dei ſimul et vie laſſitudo quietem te petere ſuadet. Expectetur ꝓ reliquis.(multa em̄ querenda ſuperſunt)ſequens dies. ¶ Volucer ¶ Expectetur placet ſi prius audieris ſub exemplari mo/dulamine qualis ſit vt eum recogi/tes germani tui ſtatus

Quintū et vltim metrꝫ primi libri

Unus e multis nauta ꝓfūdo
Dū regit nauē.vēt⁹ ⁊ imbē
Et ꝓcellaꝝ turbida moles
Si repētinis motib⁹ vrgēt
Proxiaz nautis.crebro minantes
Naufrage cladem mortis adeſſe
Nititur.fiſus arte magiſtra
Nil inexpertum corde pauenti
Segniter linquens omnia/ſolers
Temptet vt nauis litora captet
Si mali vero tanta moleſtat
Seuiens peſtis iam ꝙ latratu
Terret auditum ſcilla canino
Attrahens gulpho cuncta voraci
Non opem poſſunt ferre ſodales
Pars et in preceps vltra laborat
Scit ꝙ nauclerum ſtertere puppi
Obſtupet talis quis nihil vltra
Viribus fidit ſpes nec in arte eſt
Reſpicit celum vota deo dat
Aut mari ſeſe deijcit alto
Nudus enatans.ſi ſcopuloſum
Prominens ſaxum ſuſcipit ip̄m
Vel ſinu tuti conditur antri
Laudat excelſum gratior illi
Dicit euaſi ſorte benigna
O reſeruatum ſanctius olim
Obſequi fas ſit xp̄e tibi me
Rurſus aut ſi me nauigio das
Vtar illo fac proſperiore

¶ Explicit liber primus

Incipit liber ſecundus

Proſa prima

Monachus

Ecce nobis o volu/
cer altera dies ful
ſit illa continuaue
ris precor effari q̄
cepta ſunt Volu
cer Meminiſti pu
to ſub quali ſimilitudine finem ac/
cepit heſterna collocutio. Non omī
no diſſimiliter nunc aduena noſter
ex procella publici ciuiliſqꝫ naufra
gij conſulte fugiens in locum ſatis
abditum velut in quandā ſecurita/
tis inſulam ſe recepit. Illic more ſo/
litarij ſedens leuat ſe ſuper ſe. the
ologiam habens conſolatricē que
doctrix eſt diſcipline dei et electrix
operum illius. que ſobrietatē ⁊ pru
dentiam docet et iuſtitiam et virtu/
tem quibus vtilius nihil eſt in vita
hominibus. hec erigit ad ſpem futu
rorum queadmodum tetigimus. aſ
ferens ꝙ non ſunt condigne paſſio
nes huius temporis ad futurā glo
riam que reuelabitur in nobis. Ad/
dēs ꝙ ſpes nō cōfundit. ita tamē
ſi ſit vera ſpes. non ficta. nō fallax.
non temeraria. Eſt itaqꝫ repromiſ/
ſio nequiſſima fallens q̄ plurimos
blandientes ſibi. vtere mundo duꝫ
etas florida eſt conuerti poteris cū
voles tanqꝫ videlicet ex ꝓprijs viri
bus non dei dono fiat conuerſio.
Sunt et alij quos eo periculoſius
quo ſubtilius decipit eſtimatio ſua
duꝫ caſus peccatoꝝ varios quos
perpetiuntur emendare nō curant.
vtunt potius ad ſuperbiam. reputā
tes ſimile aliquid ſecum fieri cum
apoſtolo cui datus ē ſtimulus car/
nis ne magnitudo reuelationū ex/
tolleret eum. eis autē ſicut aiunt ne
magnitudo virtutum. Ab alijs mi/
grat Iudas. id eſt confeſſio ꝓpter
multitudinem ſeruitutis. Tedet enī
et pudet eos totiens ad confeſſo/
res deducere lapſus ſuos a quib⁹
abſtinere vel nequeuut domino ꝑ/
mittēte. vel nō ſatis volūt Sūt q̄s
ſcrupuloꝝ inquietudo et cordis
puſillanimitas ita perturbat vt vix
relictus ſit in eis ſpei locus Sufficit
alijs ſcire de ſpe per intellectum diſ
ſerere dicentibus in deo ſolo ſpem
eſſe reponendam quis neſciat? verū
apud tales nullus pene ſpei vel ſen
ſus vel effectus eſt. Inuenies alios
ſperantes in miſericordia dei quos
ad homines nulla flectit miſericor/
dia. venia nulla patet Quid ꝙ de/
ſperant alij de dei bonitate ſi non
ſuauitatē dulcedinis ſuo experimē/
to iugi guſtent? quaſi iam eſſe velint
nō ſpe ſed ipſa re beati et poſſidere
hereditatē ſanctuariū dei. neqꝫ eſſe
in laboribus hominū neqꝫ cum ho/
minibus per temptatōnes flagella
ri. Alios videre eſt dum eos pau/
lulā viſitat deus in opulento ⁊ inti

mo bone ſpei ſenſu protinus extol/
li.ſibi magnos eſſe proprie.vite ne/
gligẽtes.et ſeueros aliene cenſores
arrogantiores.demum vnde humi
liores coram deo et hominibus et
ſibi viliores eſſe debuerant. Quid
porro dicemus de duplicibus cor/
de q̃ duabus vijs niti volunt.ſpem
in mũdo ponere.et ſpem in celo col
locare cupientes. Quid rurſus de
ingratis largitori deo pro omnibꝰ
bonis vel nature vl' fortune vl' gra
tie.Qui vtinam ſaperent illam ſapi
entis grauem vocem.Ingrati ſpes
tãq̃ꝫ hibernalis glacies euaneſcet.
Aliorum vox iſta eſt. certus me ſuꝫ
ſaluandum.neqꝫ enim fecit me deꝰ
vt damnaret qui vult omnes homi
nes ſaluos fieri. Maior eſt iniq̃tas
mea dicit aliꝰ imitator Cayn q̃ꝫ vt
veniã merear: quid conabor. quid
ſperabo.laxis habenis vtitur.alter
certam damnationeꝫ ſuam pro in/
certa faciens. quicquid inquit ege/
ro bonum ſit aut malũ quod de me
ſtatuit deus illud fiet. Mirum vero
cur non vtitur argumento ſimili dũ
medicinaꝫ vt ſanetur vel cibum vt
viuat ſumere monetur. quia preſci/
uit vtiqꝫ deus quãdo morietur aut
viuet. ¶ Monachus. ¶ Beatus eſt
volucer cuius eſt vere nomen domi
ni.ſpes eius.et non reſpexit in vani
tates et inſanias falſas quales cõ
memoraſti.Sed reuertor ad adue/
nam noſtrum. Nonne queſo retor/
quet frequens ſue conſiderationis
oculos ad preterita que vel pertu/
lit vel aliorum exemplo perferre po
tuit. ¶ Volucer. ¶ Retorquet qui/
dem et id crebro gratias inter triſti
tiam ſimul et gaudium.ſpem et me/
tuꝫ agens deo.nihil ſolicitus iuxta
monitionem apoſtoli.niſi vt petitio
nes ſue innoteſcant apud deũ pro
ſua ſuorum qꝫ liberatione. conſola/
tione.et ſalute ¶ Monachus ¶ Ju
ſte vero gratias agit.quis em̃ non
eum felicem ex hoc vno ſi cetera de
eſſent iudicauerit ꝙ deformiſſimaꝫ
⁊ horridaꝫ nedum ciuitatis precla
riſſime.ſ3 totius regni nuper floren
tiſſimi deſolationem non dicam ex/
periri in ſe.ſed nec oculis inſpicere
compellitur? Nonne legimus Au/
guſtinuꝫ ea tempeſtate qua obſide
batur ciuitas ſua potius morteꝫ a
domino petijſſe et impetraſſe pro
magno munere q̃ꝫ ꝙ mala gentis
ſue coram cernere cogeretur? Hinc
et Matathias princeps dum vide/
ret mala que fiebant in populo Ju
da et Hieruſalem. Ve mihi ait. vt
quid natus ſum videre contritionẽ
populi mei et contritionem ciuita/
tis ſancte.et ſedere illic cum datur
in manibus inimicoꝝ. Nota eſt hi/
ſtoria de cathone qui mortem cru/
entam inferre ſibi maluit q̃ꝫ in diſci
dio ciuili viuere ipm qꝫ videre tãte
tẽpeſtatis auctorẽ ¶ Volucer. Eſt
vt dicis monache. Ponit nihilomi
nꝰ crebro ꝑ oculis cordis ſui q̃t indi
gniſſiãs ſubſãnatões.q̃t opprobria

pessimoꝝ imo fortaſſe carceres et
vincula. multos ex innocētibus ca
ris ſuis. pro fide. ꝓ iuſtitia. ꝓ pace
reipublice. pro integritate regalis
dominij perpeti neceſſe eſt. Quineti
am videre ſibi videtur nōnullis hec
accidere eo duntaxat ꝙ ſibi vel affi
nitate vel familiaritate vel cauſe ſi/
milis defenſione pari ꝗ zelo iūcti
ſūt. Eis obiectari p̄terea ꝙ magna
mali radix ⁊ origo ab illo ꝓceſſerit
et aucta ſit. veniſſe autē temp⁹ quan
do iudiciū cum ſuis recipiet imo et
refuga factus. exul. ignominioſus
et abiectus nec aſpectu publico di/
gn⁹ iam recipi. Atuero traijcit has
et ſimiles contumelias in ſpem vite
eterne ſciens ꝙ non eſt ſeruus ma/
ior domino ſuo quem nedum beel/
zebub appellarunt ſed ad mortem
vſqꝫ perſecuti ſūt. Formidat proin/
de ꝙ apud deum non ſit dign⁹ ha/
bitus qui cum alijs ſimilia pateref.
aut temperauit in illo flagellum ſuū
qui vincit in martyribus parcēdo
confeſſoribus. Aut noluit benigni/
tas ſua addere triſtitiam ſuper tri/
ſtitiam ſuis pro ſe orantibus ami/
cis. nec veritatē in eius opprobrio
vehemētius conculcari Aut ad ex/
tremū reſeruat ip̄m ad alia certami
na Aut ita fieri voluit quatinus in
ſolitudine quadaꝫ ſegregatus exer
citetur liberius et ſcopat ſpiritū ſu/
um recogitans omnes annos ſuos
in amaritudine anime ſue vt ſancti
us deinceps ad anteriora ſe exten/
dat. ¶ Monachus. § Spero volu/
cer, vertet omnia in bonū deus. cui⁹
ſapientia attingit a fine vſqꝫ ad fi/
nem fortiter et diſponit omnia ſua/
uiter qualem ei comitem eſſe preme
moratus es. ¶ Volucer. § Confi/
dit taliter euenturum ſibi deo propi
cio. et in hac meditatione conſtituit
alteram ſue conſolationis cauſam
precipuam que verſatur in reuelati/
one regiminis mundi per ſcriptu/
ram ſacram que deo dicit. Omnia
in ſapientia feciſti. Et rurſus Oīa
quecunqꝫ voluit dominus fecit in
celo et in terra in mari et in omnib⁹
abyſſis Que volūtas ſicut ſemper
efficax. ſic ⁊ iuſta eſt ſine qua factuꝫ
eſt nihil. vſqꝫ adeo ꝙ neqꝫ foliū ab
arbore neqꝫ paſſer in terram dicen
te xp̄o cadit ſine ea. vehemēs pror/
ſus Hec ē diuine libertatis in oīi
actione cōcurrentis expreſſio. Cui
voluntati noſtra vt conformetur
oportet. Nam quis es o homo lo/
quitur theologia qui diuinē volun
tati preſumis obſiſtere vel aduer/
ſus eam temerari⁹ murmurare? Vi
de quid equius eſt. Aut te volunta
ti diuine cōformando ſubdere. Aut
ꝙ ip̄a tue ſ̄ſeruiat voluntati Hāc
ſolidam de diuina prouidentia ve/
ritatem ſi phīa plene potuiſſꝫ attin
gere vel ſuis eā ſectatorib⁹ demon/
ſtrare, theologiā ſupaddi ꝑ reuela
tionē nō ita neceſſe fuerat Quis vo
luerit alios de⁹ ꝗ phos ꝯgnitiōis
huius ſaluberrime participes fieri

Philoſophis vero ſic euenit vt maior eorum numerus poneret deum non minori neceſſitate ꝗꝫ ſolēꝫ agere quicquid agit. Unde ſic libet depromere

Primū metrū ſecūdi. li.

Sol radianti
Luce coruſcus
Lumina fundit
Semper eodem
Miſſa tenore
Neſcit auaros
Condere vultus
Non ſibi fas eſt
Quin ſua virtus
Largiter omnis
Influat orbi
Philoſophantum
Turba priorum
Lege coercet
Hac dominantē.
Libera dicunt
Non ſibi vis eſt
Influa mundo
Qua valeat plus
Aut minus vti
Perpetuata
Lege gubernās
Jugiter vna
Mens ſua fato
Stringitur arto
Ergo rependi
Gratia qualis
Debet eidem
Jd quia preſtat
Preſtet oportet.
Uana/ quid ores
Flectere querens
Ad tua vota
Qui manet idem.
Deuius error
Jſte ſacrate
Religionis
Deſtruit omne
Robur et aufert
Sed nec egere
Crede ſupremū
Quocꝫ creato
Sat ſibi laus eſt
Ut placet et vult
Dat ſine motu
Cuncta moueri

Secūda proſa ſecūdi li.

Philoſophia volucer nūꝗ̄d nō apud Boeciū vtranqꝫ ponit ⁊ ſaluat libertatē dei videlicꝫ et nature cuiuſlibet vtentis ratione. ¶ Volucer ¶ Cōſtitutꝰ in ſuꝑiori lumine potuit ita vidē Boetiꝰ qualit̄ nec platonici nec ſtoici in lumine ſolo phīe verſati viderunt. Alioq̄n ꝑpetuitatē mundi vt alias modo nō attingā nequaq̄ꝫ demonſtrare conati fuiſſent ex carentia libertatis ad vtrūlibꝫ ꝑme cauſe. de qua canit theologia. dixit et facta ſunt. mandauit et creata ſunt. Nec mirandū hoc in phīs qui ꝑfectionē et actionē ꝑme cauſe venabant̄ ex inſpectione creature viſibilis in qua nō eſt ꝑ experimētū reꝑire ꝙ̄ aliq̄ ſit aͭ poſſit eē creatio hinc ꝓ ꝑnciꝑio ꝑcrebruit apͩ eos ex nihilo nihil fieri. ſꝫ hec alibi latiꝰ tractāda ſt̄.

et amplectenda theologie traditio per ſcripturam reuelataꝫ ꝙ diuina voluntas agit ad extra libere. con/tradictorie. et ad vtrumlibet ſicut hiſtorialis et propheticus ſcriptu/re decurſus palam monſtrat. Cui⁹ ratio eſt quam philoſophi vel ne/gauerunt vel neſcierũt. Deus quippe non ideo vult res ad extra fieri quia bone ſunt queadmodum mo/uetur humana voluntas ex obiectione boni veri vel apparentis. Eſt econtra potius ꝙ ideo res ad ex/tra bone ſũt quia deus vult eas tales eſſe adeo ꝙ ſi vellet eas vel nõ eſſe vel aliter eſſe. id quoqꝫ iam bo/num eſſet. Propterea bene enuncia/uit magnus Ambroſius poſt Baſilium ꝙ volũtas diuina nature pri/ma lex ē. Deniqꝫ voluntas etiã creata ſi concedatur immobilitari cir/ca volitioneꝫ alicuius boni. hoc nõ eſt niſi reſpectu finis. et eorum ſine quibus finis haberi non poteſt. Quis vero negauerit diuinam vo/luntatem non alium habere finem quem velit niſi ſe. quoniã ꝓpter ſe fecit omnia. et propter ſe erant ante/qꝫ fierent omnia. qualia conſtat nõ eſſe neceſſario connexa ad volitio/nem ſeu conſecutionem finis huius quare nec neceſſario volita ſũt. Secus in cõmunicatione diuinaꝝ per/ſonaruꝫ ad intra que in ſua neceſſitate conſiſtit ſicut in ſua neceſſitate vult ſe deus. Qualis itaqꝫ reputã/da eſſꝫ diuina perfectio ſi ex productiõe creaturarũ dependeret? quas in ſui comparatione conſtat eſſe q̃ſi nihilum et inane. Ita vt mirandum potius videatur immenſaꝫ perfectionem fuiſſe dignatam res tante imperfectionis et cuiuſdam vilitatis producere ac regere. quas ſi repen/te deſtrueret vel in vnum confunderet. quis ei dicere poſſet. cur ita fa/cis? Quinetiã theologia volẽs am/plius captiuare omneꝫ intellectum in obſequiuꝫ fidei ꝓpoſuit in memoriam diuinorum mirabilium eſcam quam dedit dominus timentibus ſe in euchariſtie ſacramento vbi re/lucet incomprehenſibiliter ꝙ ſuper omnem ſenſum. ſuper omnẽ nature cõmunis ordinem deus poteſt ſcit et vult quotidie mirabiliter opera/ri. Ad conſolationem igitur adue/ne noſtri pro recogitatis aliqꝝ ca/lamitatibus ⁊ anguſtijs theologia ſumit initiũ a prima ⁊ ſuprema cauſa que deus eſt. In cuius ditione cuncta ſunt poſita. et nõ eſt qui ſue poſſit reſiſtere voluntati. Dehinc ad inferiores effectus ſe deflectit. Philoſophia ꝯo conuerſum vt ſe/pius proceſſum retinet ab inferioribus et cognitis ad ſuperiores ⁊ latẽtes cauſas ductu rationis ſe ſub/leuans. Occurrit autem primitus in hoc proceſſu mirabilitas rerum infra labentiuꝫ. variabilitas ſortis humane que nunqꝫ in eodem ſtatu permanet. Deniqꝫ ꝯfuſio quedã et imperfectio eoꝝ omniũ que mũd⁹

inferioꝛ oſtẽtat vt ſũt diuitie. opes
dignitates. regna. gloꝛia. volupta/
tes que frequentius in contraria di
labuntur. Sed inchoat pꝛotinus
ab alto peregrinus noſter fide ful/
tus. ita grauioris mali recogitatio
ſufferentiam leuioꝛis facit equani/
mioꝛẽ. Vult ecce ſupꝛemꝰ iudex deꝰ
ꝓut edocet theologia ꝙ ab initio
mũdi vſqꝫ hodie ⁊ in ſecula ſupplici
is infernalibꝰ angeli multi et hõies
crucientꝰ. vult alios in purgatoꝛij lo
cis penis tradi. ꝯqueri non audes
neqꝫ debes. vult autẽ viatoꝛes ho/
mines tribulationibus multis exer
ceri. Tu quis es qui querulãdo cõ
tradicas? Quid magnũ ſi coꝛruunt
et pereunt qñqꝫ peritura. ſi moꝛiun
tur aliqñ moꝛituri? Hoc ꝟo magnũ
eſt elaboꝛare quo fine cõcludatꝰ vi/
ta ſemꝑ victura vel in ſocietate be/
atoꝝ vel in dãnatoꝝ calamitate.

¶ Monachus ¶ Sentio volucer ꝙ
in alienoꝝ ſicut et in ꝓpꝛioꝝ maloꝝ
meditatione cõtentꝰ nõ eſt aduena
noſter infima ſectari ſcandit ꝓtinꝰ
ad ſupꝛema velut in arcem ſuꝑ quã
non eſt altera. videat aũt ne cadat.
Eſt em̃ vt aiunt lapſus iſte ſapiẽtũ
de ꝓuidentia dei cũ arbitrij liber/
tate. Videat inſuꝑ ne dũ fragilibꝰ
et caligantibꝰ oculis incircũſcripti/
bile lumen nititꝰ attingẽ demergatꝰ
in tenebras dẽſioꝛes exemplo nicti/
coꝛacis quod inducit Ariſtl. ad ni/
tidiſſimã ſolis lucẽ. ¶ Volucer.
Tutatur eũ monache fides illumi/
nans tenebras ſuas et aciem men/
tis inualidaꝫ ſua luce colluſtrat vt
in tam excellenti lumine figi poſſit
ei qꝫ ſit delectabile. iocundũ. et ſalu/
bre videre lumen diuinũ qđ abſqꝫ
ea odioſum foꝛet noxium et triſte.
Pꝛoinde iam accepiſti ꝙ de cogi/
tatione nedũ aliene ſed ꝓpꝛie dãna
tionis agit. veꝝtñ ad intelligentiã
huiꝰ rei ne vel incredibilis vel ſcan
daloſa ſit ad cognoſcendũ. Pretẽa
qualiter et in quibꝰ humana volun
tas diuine debeat ꝯfoꝛmari reme
moꝛãda eſt diſtinctio de triplici vo
luntate ꝓut ad omnẽ appetitũ no/
men voluntatis ſe pꝛotendit. Eſt in
ſupꝛemo ꝓpꝛie dicta volũtas ratio
nalis inſita poꝛtioni ſue ſuperioꝛi q̃
ad leges ꝯuertitur eternas. vel ad
vnicã potius eternitatis legeꝫ ſua
fecunditate ſeu virtuoſitate multi/
plicem. Eſt em̃ iuxta ſapientem dei
ſpiritus vnicus et multiplex. Hec
voluntas ita ſemper cõfoꝛmis eſſe
tenetur diuine voluntati cognite
vt aduerſus beneplacitum ſuum
nunqꝫ remurmuret quaſi vel iniuſta
ſit vel irrationabilis aut incompo/
ſita crudelꝰ et inuida. Hec volũtas
in beatis ſpiritibus ita diuine con/
iuncta eſt immobiliter vt ſicut ipſi
cum deo vnus ſunt ſpiritus. ita ſit
vnum velle et vnũ nolle qđ amico
rum eſſe ꝓpꝛium etiam phĩa tradit
Hinc ꝑ pſalmiſtã. Abſoꝛpti ſunt iũ
cti petre iudices eoꝛum. Que petra
xp̃s eſt et deꝰ. qꝛ xp̃s deꝰ cui ſancti
iudices ſeculi ita iũcti ſunt vt abſoꝛ
pti videantꝰ in deo ⁊ vnum facti in

omunione voluntatū cū eo. Porro volūtas hec in viatorib' bonis diuine volūtati cognite licet mobilit ɔformis eſt orans ex inſtituto xpi. Fiat voluntas tua ſicut in celo ⁊ in terra. qd in oratiōe ſua ſeruauit dicēs in agonia poſit'. Abba pater. omīa poſſibilia ſūt tibi. trāſfer hūc calicē a me ꝫ nō qd ego volo ꝫ qd tu Cōſiſtit in hac ɔformitate et applicatione volūtatis ad primaʒ et inobliquabilē regulā diuine voluntatis rectitudo cordis noſtri quam ɔſequit exultatio letitia pax iocunditas ac vniuerſalit omē bonū qd vidēs in ſpū ꝓpħa clamauit. Quā bon' iſrael de' his q recto ſūt corde. Quocōtra peſſim' iudicat deus ab habētib' cor diſtortū qualit eſt in hoīb' malis hic in via. flexibilit tn̄. in dānatis vero cū obduratōne ſempitna. Altera volūtas eſt inſerta portioni rōnis inferioris. q̄ q̄dē altera dr nō in ſubſtātia. ꝫ qr ɔuertit ad leges vel res inferiores elongata quodāmodo a pma luce et virtute eo tenebroſior et debilior effecta quo magis ac magis in inferiorū oblectatōne et viſione ſe ɔuertit innectit et demergit Ita vt nequeat qnq3 oculos tenebris aſſuetos in ſupnā veritatis lucē attollē. Sicut oculus carnis poſit' ⁊ recluſus vbi ſol material' occidit vel occaſui pxim' eſt caligat. hāc volūtatē inferioris portionis qnq3 vocam' appetitū ſenſualē nō generalit. ꝫ put nat' eſt obedire rationi. et ita liber eſt ꝑ participationē. ſm quā voluntatē pmittit nos de' multa velle vel optare fieri q̄r oppoſita. vult abſolute diuina ſua volūtas. vt pius filius bona volūtate vult patreʒ viuē quē de' mori ſtatuit. Hec tn̄ in tantū recta eſt ſi volūtati ſupioris rationis ſicut illa diuie nequaq3 remurmuret Tertio modo ſub volūtatis nōie late ſūpto ɔplectit oīs appetitus q nō ɔiunctā rationē ſequi h3. vt eſt in hoīb' de duplici voluntate pori. ꝫ regit et dirigit tm̄modo q̄ſi regulata ab intelligentia infallibili que deus eſt. qui ſic res ordinat vt eas ꝓprios mot' agere ſinat Propterea volūtas hec nullo pacto cōtraria pt eſſe vel aduerſa diuine volūtati. cui' ſoli' influxū vl' inſtinctū ɔſequit Quo fit vt in brutis nō habētib' ɔiunctā ſibi rationē culpa careāt mot' ſenſuales quales in ſingulis variant ſm naturā hui' ſpeciei vel illi' quos omēs in hoīb' quodāmodo agregatos inſpicim'

Secūdū metꝝ ſecūdi li.

Quot obiecta modis aialia
Paſſionibus ſunt
Crudel' leo. tigris et aſpa.
Trux aper furore
Indomitus ſiluas onager colit
Vnicornis atrox
Laſciuit vitulus. petulans caper
Et equus ſuperbus
Aſtus fraus vulpi. lepori timor
Os vorax lupis eſt
Liuidus eſt catulus. ſus ſordida

Tardus eſt aſellus
Vrſa ferox. prudens elephas ſibi;
Caſtitas amica
Turtur fida pari ſimplex quoq̄z
Stulta corde perdix
Pauo glorius et zelotipus
Eſt auara cornix
Felle columba caret. canit omina
Bubo dira planctu
Eſt apis arguta mira facit
Arte mel fauos q̄z
Prouida ſe formica regit. pigra
Vult cicada ſoles
Niſus aues. lucius piſces rapit
Eſt odor vulturi
Pugnaci gallus eſt pectore.
Miluus eſt inerti
Quis philomena modos vr̄os ca
Ac alauda vr̄os ¶ pit
Tales innumeras animalib⁹
Inditas videbis
Conditiones quas natura dat
Alma cuiq̄z ſparſim
Omnia ꝑpulcro regit ordine
Noxia nulla culpat
Nullus et error ineſt induſtria
Cuiq̄z mira valde
Aſt hominis ratio ɔplectitur
Omne tale ſparſim
Per varias ſpecies rectrix data
Cui neceſſe cunctos
Affectus iuſto moderamine
Temperet regat q̄z
Si renuit peccat fit ſerua q̄z
Turpior q̄z brutis
Stet ratio fiet ſibi ſubditus
Eius appetitus
Et dominak ei q̄ ſi nequit
Haud ream putato

¶ Proſa tertia ſecūdi li.

Monachus

Miſeret me mei vehementer mei q̄z ſimiliū corde volucrē dū iſta ꝑpēdo. vident iniq̄tatē et ɔtradictionē in hōim ciuitate. vel regno ſp̄iali vbi ſūma tran/quillitas eſſe debuēat vbi par erat volūtatē quālibet inferiorē parere ſupiori ꝫ hoc euerſo turbato q̄z or/dine vt pax abſcedat nēc ē. nā pax q̄d aliud ē q̄z ordinis tranquillitas in impando et obediēdo ¶ Volu/cer ¶ Obedit monache ſi validū fuerit. ſi viuax et efficax imperiū cuiuſ/modi viuacitatē gr̄a virtutes q̄z cōferūt p̄cipue iugis exercitatio volūtatis ſupioris vt ad diuinā ſe ɔuertat. videat. obſeruet. inhēat Ita em̄ fiet vt ip̄a roborek. ꝛ debilitek infe/rior in tractu ſuo. aptior effecta ſuſ/cipe formā vel influxū ſeu virtutē a ſupiori deriuatā. Imitand⁹ eſt ih̄s factus nobis a deo ſapientia. qui ſuſcepit et oñdit in ſe q̄d agk debeam⁹. In quo p̄ter volūtatē diuinam (erat em̄ de⁹) triplex quā diximꝰ volūtas inuenta eſt. Voluit ꝑm p̄mā aſſidue quicq̄d de⁹ voluit laudans et approbās ordinē diuine ſapiētie bonitatis ꝛ iuſtitie in om̄ib⁹ q̄cūq̄z voluitꝛ fecit in celo p ſaluationez. in om̄ib⁹ abyſſis p dānationem. in terra et in mari p quandam ſaluandoꝝ et dānandoꝝ variā agitatōz

Nos itaqꝫ Jħm ſm hanc volūtatē debemꝰ imitari. Et ſi nō vſqquaqꝫ poſſimꝰ ex equo dū hic viuimꝰ qñ nondū ꝯfirmati ſumꝰ. qñ ꝑ alteraꝫ ſcdaꝝ voluntatū diſtrahi poteſt in nobis hec voluntas ꝛ turbari. imo et ab actu ſuo penitus impediri. ſic ꝛ iudiciū ſuperioris ratiōis ſm qḋ dirigitur poteſt abſorberi. Secus in xpo ſicut in beatis. qꝛ ſm hanc portionē beatꝰ fuit in via xp̄us. Nihilominꝰ hec voluntas in xp̄o voluit vt inferior duplex volūtas ageret motus ſuos in omnibus abſqꝫ peccato. hinc doluit. hinc triſtis et meſtus fuit. hinc orauit. hinc miſericordia motꝰ eſt ſuꝑ turbas et egrotos. hinc lachrymatꝰ eſt. hinc ꝯqueſtus eſt tanqꝫ ſenſualitatis aduocatus. deꝰ deꝰ vt quid dereliquiſti me qñ portio inferior abſqꝫ vlliꝰ cōſolationis redundātia ſuperioris ad eaꝫ dimerſa erat in acerbiſſime paſſionis abyſſum. Nemo autem vnqꝫ carnem ſuā odio habuit. Hinc poſtremo cū clamore valido ꝛ lachrymis deo ſupplicās. expirauit. Exēplū igiť nobis dedit deus vt ꝗad modū iuxta hanc duplicem volūtatem fecit. ſcḋm quam erat viator. Jta et nos faciamꝰ tam ꝑ nobis qꝫ ꝑ fratribꝰ ploremꝰ. oremus. triſtes ſimus. et clamemꝰ qꝛ ſic eſt voluntas dei cui ſuperior noſtra voluntas ꝯformis eſt ſi bona eſt. Cōſurgit inde meritū multiplex ſi non dimoueť a ſtatione ſua. hoc eſt ſi ꝑpter motus inferiores illiꝰ duplicis voluntatis nihil vſpiam mali agit quod diuine ſit aduerſum ¶ Monachus ¶ Sed quid aget pauperculus et infelix viator venūdatꝰ ſub peccato ſentiens cū apoſtolo aliā legē in membris ſuis repugnantem legi mentis ſue et captiuantē ſub peccato qualē. pſbi experti ſūt. Quis enim viuens expers eſſe pōt? ſed originalis cauſa tante corruptiōis fuit eis incognita quā theologia reuelauit Nōne dū conatť animꝰ aſſurgere illico quaſi paralyſi diſſolutꝰ aut debilitatus coluber relabiť. Ve nobis viatoribꝰ quos fatigat et ſepiꝰ inť turbat voluntas inferioris ratōis. Enitēs ad ſe trahere ſuꝑiorē rectriceꝫ voluntatē pondere graui fomitis originalis. grauiori pcc̄i actualis. grauiſſimo inueterate ꝯſuetudinis. et ſuꝑ omnē modū ingenti mole obduratōnis qualiter in xp̄o nec fuit nec eſſe potuit. nec ſimiliter ē in beatis ¶ Volucer ¶ Exclamemus monache cū apoſtolo. Jnfelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius. Subinde reſpondeamus. Gratia dei per Jħm xp̄m Dicamꝰ eidem. fiat nobis dn̄e ſm iudiciū atqꝫ deſideriū nō inferioris ſed ſuꝑioris rationis atqꝫ volūtatis. fiat in nobis ſicut in celo fit vbi motus regularis ꝑmi mobilis tanqꝫ rationalis temperat obuias reuolutiones orbiū inferioꝝ ſiue planetaꝝ. Porro ꝯtranitamur vt poſſimus renitentes ſaltē in ſuſpenſo quodā libeꝝ arbitriū ne ꝑcipitāter

eliciat actum ſuū quin in hac vi ſuſ/
penſiua ſit velle ſit nolle ſit act⁹ me/
dius. ſaluatur precipue libertas
arbitrij et ſua in nobis vtilitas. Ali
oq̄n ſine ſuſpenſione tali vel reniſu
voluntas inferior fortificatur aſſi/
due. rebellior quoq₃ et indomabili/
or efficitur vſq₃ adeo q̄ ſimilis ſit in
mentis inſipientib⁹ que carent arbi
trij volūtate ſuprema. imo vero plu
rimū differt. q̄r ſubſternit et ſeruire
facit ſue libidini dn̄a₃ voluntatem
deterior effecta brutis. quo ſeuiſſima
eſt iniuſtitia ferens arma. Omitta/
mus eos quos ad hanc ſeruitutem
malicia pertrahit. loquamur illos
qui iudiciū ratōis (quo libertas ra
dicat̄) vel nullū hn̄t. vt infantes et
fatui. vel imp̄fectū vt pueri. vel inua
lidū vt femine. nanq₃ variū et muta
bile ſemp̄ femina. Et ſi cauſa ɔgno
ſcit̄ cur puerorum ſit imp̄fectū et muli
erū inualidū iudiciū. Credi nō pōt
quantā turbā hm̄oi puerorum et pu/
ellarum inter barbatos hōies experi
mur. Multi multa ſup̄ hac re locuti
ſunt. aſtrologi. medici. ph̄i. et hi va/
rio modo. poete. magici. p̄phete fal
ſi vł idolatre. Propheta ver⁹tandē
dixit de deo. Qui finxit ſigillatim
corda eorum. qui intelligit om̄ia op̄a
eorum. Et ſapiēs. Cor regis in manu
dei eſt quocūq₃ voluerit declinabit
illud. Qui ſm̄ ap̄lm. Cui⁹ vult miſe/
ret̄. ⁊ quē vult indurat. Theologia
vero recipiēs ex om̄ib⁹ priorum dictis
id qd̄ p̄babili⁹ eſt. et improbabilia
reijciens conflat et colligit p̄ ſtatu
viſe et nature deſtitute cauſā talem.
Itaq₃ ſicut anima rationalis depē
det a corporali diſpoſitione vel ar/
monia. nō quidē in eſſe cū ſit imma
terialis et immortalis. ſed in op̄ari
in corpe. Ita ſm̄ varias op̄ationes
ſuas preſupponit et req̄rit diuerſas
diſpoſitiones armonicas. vnam
habet vt informet et ſuſtentet cor/
pus. alteram vt vegetet et augeat.
alteram vt moueat et ſenſificet. Et
hoc quidē nō vno modo ſicut nec
vnus eſt tm̄ ſenſus carnis ſed eſt ex
terior ⁊ eſt interior multiplex. quas
inter armonias nō dubiū q̄n p̄mā
in p̄fectione ſcd̄a excedat. ſecūda₃
tertia. et ita d̄ reliquis. Neq₃ negat
aliquis q̄n in predictis op̄ationib⁹
vtat̄ et egeat anima rationalis or/
gano corporeo ſicut eſt forma cor/
poris organici phyſici hōie₃ in eſſe
ɔſtituens. Verum ſup̄eſt alia p̄fectior
op̄atio rationalis anime ſupra bru
tales. in qua conuenit cum angelis
quā op̄ationē dicim⁹ intellectuale₃.
In qua radicat̄ libertas arbitrij q̄
libertas eſt facultas rationis ⁊ vo
luntatis. q̄r nec voluntas ſine ratio
ne eligeret. nec ratio ſine voluntate
vellet. libertas idcirco complectitur
vtrāq₃ vim. Rurſus hec op̄atio in/
tellectualis q̄uis in ſe nō ſit organi
ca. preſupponit tn̄ diſpoſitionem or
ganicā in ſenſib⁹ preſertim interiori
bus p̄fectiorē lucidiorē et quietio/
rem q̄₃ aliqua ſit aliarum. om̄em em̄
intelligentē ſicut dicit Ariſtl. neceſſe
eſt fantaſmata ſpeculari. Quāuis

Auicē.et Algazel cū ſimilibꝰ tradi/
derint intellectū deſuꝑ illuſtratōes
ab intelligentijs ſine ſenſu ꝑuio vel
inſpectione fantaſmatū poſſe ſuſci/
ꝑe hinc ꝓphetias et diuinatōes tā
in vigilia qꝫ in ſomnijs ſaluare nitū
tur ſicut aliq̄ tradiderūt fantaſias
oīes brutoꝝ et hōim a celeſtibus
corporibꝰ exoriri.longū ꝟo ꝓſequi
eſſet opiniones ſingulas. Redeamꝰ
ad ꝯpendiū.et dicamꝰ vt cepimꝰ ꝙ
intelligendo ꝑmitꝰ et ſpecies intelli
gibiles eliciendo neceſſe eſt fantaſ/
mata ſpeculaīi.nō certe qualiacūqꝫ
ꝫ ordinata pura et lucida ſi liberū
arbitriū debeat eſſe ꝑfectū ſtabile
et integrū. Cū āt mille modis imo
innumeris ꝯtingit iſtā quā vſus li/
beri arbitrij ꝑreq̄rit armonicā diſ/
poſitionē nūc totaliter impediri vt
in infantibꝰ ⁊ fatuis ebrijs ⁊ amen/
tibꝰ multi.nunc imꝑfectā haberi vt
in pueris.nūc inſtabilē ⁊ variaꝫ vt
in feminis et in oībꝰ generaliter
q̄ varijs paſſionibꝰ affecti ſūt. tādē
integra vix habet̄ hmōi diſpoſitio
ad queqꝫ intelligibilia ꝓpter defe/
ctū ꝯſurgentē ex naturali vel acci/
dētali ꝯplexione. Quo fit vt diuer
ſi vigeāt vſu libēi arbitrij. quidā in
iſtis alteri in alijs.et nequaq̄ꝫ in v/
triſqꝫ. Quid dicemꝰ de diuerſis ho/
minibꝰ cū varietatē iſtā diuerſis tē
poribus.imo eodem die et fere de
momēto in momētū cognoſcat hō
q̄ ſe diſcuſſerit acriter in ſe ipō.dum
famelicꝰ aliter iudicat q̄ꝫ repletꝰ.ſo
brius q̄ꝫ ebriꝰ.māſuetꝰ q̄ꝫ ira ſuccē/
ſus.vigil q̄ꝫ ſomniculoſus.amās q̄ꝫ
inuidus.ꝯtinens q̄ꝫ libidine ſtimu/
latꝰ.humiliatꝰ q̄ꝫ exaltatꝰ Et ita de
reliq̄s ſine numero. Neqꝫ tñ adhuc
attigimꝰ melācolicas fantaſias q̄s
infinitas medici tradūt ex humoꝝ
corruptione varia generatas. for/
mat em̄ gr̄a exēpli fantaſia fumis
groſſis obtenebrata fātaſmata ter
roris et horroris ſic̄ puer ſolꝰ in te/
nebris inde clamās ⁊ fugiēs. Qua
ex re ſꝑ triſtes ſunt aliqui.aliqui e
diuerſo iocularitet leti

Tertiuꝫ metrū ſecundi.

Splendidi ſolis radij vidēdos
Exhibent ſeſe tuitu fideli
Dū ſerenus ſit medio qꝫ purus
Aer.imo perſpicuo refulgens
Guttule roris pluuie ve denſe
Rarus aut nimbꝰ vel opaca nubes
Pendulum ſi ſe per inane librant
Frangitur circa radius cathecum
Viſibus falſas tribuit figuras
Mille portendens oculis colores
Iridis mōſtrat pluuioſus arcus
Halo luneris varia.vel ortu
Sol vel occaſu ſpecie niteſcens
Par in obiectis ſpeculis videre
In quibus diſtant color et figura
Pro ſitu tali varia qꝫ forma
Eſt agens virtus anime ſuprema
Que reluceſcit radians in ima
Parte paſſiua ſpecies in actum
Efficax ducit ſed ſpeculatur
Per prius groſſi ſimulacra ſenſus
Spiritus que fert cerebri medullis
Cum quibus fumos recipi putato
Hos vagos ſpes fetidos ⁊ atros
Alteris mulcens nitor eſt et ordo

Pulcer aptatus numero placenti
En habes cauſas ſapienter aptes
Cur ſit eluſus rationis vſus
Arbitrans plene nec ineſt facultas

Proſa quarta ſecundi

Monachus

Intelligo volucer q̄ȝlate pateat iſta
de fantaſijs cordis de fallacib⁹ iu/
dicijs anime pſcrutatio ſm quā me
miniſſe debet hō fragilitatis ⁊ imp
fectōnis ſue. Nā qualit̄ inueniet̄ ali
q̄s q̄ p̄tactis incōmodis vel in aliq̊
nō ſit obnoxi⁹ ȝ queādmodū de vi
cijs Orati⁹ dicit. Optim⁹ ille ē q̄ mi
nimis vrget̄. Ita liber ille dicēd⁹ eſt
q̄ nō vltra ꝯmunē hōim modū me/
lancolicis fantaſijs irretit̄. Redeat
vero ſermo noſter vñ ſumpſit exor/
diū vt ꝯſonus ſibi fiat. Volucer
Redeat volo. premiſim⁹ quidez
inueſtigādo ꝯſolationē aduene nr̄i
ſup ꝯtritione gentis ſue ꝙ eū theo
logia ad ꝯformādū volūtatē ſuaȝ
diuine volūtati p̄mit⁹ anhelat. Ita
em̄ habitur⁹ erat cor rectū ac pinde
letū pacificū et tranquillū. Sed qm̄
de qua volūtate ſermo fiēt ignora
ri poterat/ diſtinctio trimembris de
volūtate ſubiūcta eſt. Reddita ꝑin
de rō cur in volūtate p̄pedit̄ liber/
tas arbitrij quo facili⁹ appareāt q̄li/
ter adiuuat̄. Progrediētes igit̄ di/
cam⁹ ꝙ intellect⁹ poſtq̄ȝ inſpexerit
fantaſmata p̄t inde ſpēs intelligibi
les elicē. denudādo quodāmō eas
a naturali ꝯditōe et in eis effodiēs

agalma ſpūale hoc ē ſimulacrū vel
ꝯceptū nc̄ vl̄ez nūc ſpecificū. Quo
fc̄o intellect⁹ talit̄ actuat⁹ iā p̄t rōci
nari nō inſpecto fantaſmate iā ſilo/
giſat. diſcurrit. Regulas artiū ſibi
format generales ⁊ infallibiles ad
exēplar artis p̄me. Neqȝ negāda eſt
hec vis intellectiua. cū de v̄tute eſti
matiua fateamur ꝙ ex ſēſatis elicit
ſpēs inſenſatas vt ouis inimicitiaȝ
ex figura lupi. Atuero dum ſemel
actuata fuerit p fātaſmata ortū ha
bentia ex aliq̊ ſenſuū exterioꝝ iam
p̄t alia ſibi formare talis generis in
ſomno vel vigilia. aliter nō. Cui⁹ ſi/
gnū eſt ꝙ a natura ceci nō ſomniāt
neqȝ fantaſiant̄ de colorib⁹. neqȝ de
eis ſciaȝ hn̄t vllā. Deniqȝ p ꝯtēpla
tionē vt alibi dicēdū eſt venit mēs
ad intelligētiā purā et ſimplicē ſine
motu vel diſcurſu ad exēplar. lȝ im/
pfectū valde ſimplicis intelligentie
d̄ine q̄ vnico ꝯtēplat̄ intuitu p̄ntia
p̄terita et futura et inſtar centri in/
telligibilis ſtabilis manēs dat cun
cta moueri. ſic vnica et inuariata re/
ſpicit et intelligit oīa q̄ motui ſubie
cta ſūt. Ad hūc ſtatū theologia ſua/
det aſpirare cui quāto ꝓximior tā/
to ſublimior ⁊ liberior ē volūtas q̄
velut ex alto iubet et impat ſenſua/
li volūtati. ꝓpter cui⁹ tractū ſic nec
ꝓpt̄ motū naturalis appetit⁹ nō de
ſerit locū ſuū quo adheret deo po/
nēs in eo ſpez ſuā fidē atqȝ dilectū/
onē. Et ſi iuxta ſapiētis verbū ſicut
pturiētis cor ſuū fantaſias patitur
vt ſit in ſenſualitate nō dat in illis

cor ſuū intellectuale niſi ab alto im/
miſſa fuerit viſitatio ſm quā regit͛
agit͛ atq̧ dirigit͛.nō q̄dez fatali ne
ceſſitate ſeu fluctuatione fortuita.
¶ Colligim⁹ em̄ ex immēſa diue cogni
tōis viuacitate lōge ſup nr̄z cognoſ
cēdi modū ſimul vt ex volūtatis li/
bertate ꝙ apud eā nihil ē fortuitū.
nihil caſuale.nihil inſup ad ex̄ neceſ
ſariū vl̄ fatale Rō p̄mi eſt qm̄ nihil
agit͛ i mūdo q̄n ab eterno p̄uiderit
illud de⁹ cū tota ſerie cāꝝ etiā mini
maꝝ.Sec⁹ apud hōies p̄ter q̄ꝝ in
tētionē ꝓueūt effect⁹ ex variaꝝ ig/
notaꝝq̧ eis cāꝝ ↄcurſū.q̄dmodū
videē i inuētiōe theſauri dū t͛ra fo
dit͛ vt excolat͛.nō vt aurū inueniat͛
hinc ortū habuit fortaſſis illd̄ ꝓu.
ꝙ vbi magis ē de intellc̄u ibi min⁹
de fortuna.Recte q̄dē adeo vbi to/
tū ē p intellectū nihil eſt fortuitū.Si
ꝟo fortunā q̄s trāſferat ad cāz ꝓ/
ducētē effect⁹ q̄ dicunt͛ in ordine ad
nos fortuiti.ſic p̄mā cāz dicē poſ/
ſum⁹ eſſe fortunā qm̄ p̄ncipalit͛ ⁊ im
mediate ↄcurrit ad oēz effectū. de/
diſſet h̄ modo Virgili⁹ veꝝ epite/
ton fortune.dicēs fortuna om̄ipo/
tēs. Et Saluſti⁹. Sz ꝓfecto inq̄t
fortuna in om̄i re dn̄at͛. Ceterū de
fati nc̄citate liquet ex p̄miſſis ꝙ ni/
hil in reb⁹ creatis tale ſit facta ad
p̄mā cāz ↄpatiue q̄ nulla actōis ne
ceſſitate ↄſtringit͛ neq̧ reſpectu celi
neq̧ reſpectu terre ⁊ omniū q̄ in eis
ſūt.Coagit tn̄ differenter in actiōib⁹
q̄ dicunt͛ naturales q̄b⁹ nō ē ānexa
rō ꝓpria.nec ex ↄſti vllā hn̄t liber/
tatē ſeu ↄtingētiā in agēdo ex p̄nci
pijs ſuis intrinſecl. Alit͛ in habētib⁹
diūctā rōez q̄b⁹ intrinſeca facultas
eſt volēdi vel nolēdi ſm iudiciū ꝓ/
pe rōis.Nihilomin⁹ ſi ad p̄mā cām
naturalit͛ agētia retulēis illa nō ne/
ceſſario ſʒ ↄtingent͛ efficiūt mot⁹ ſu
os.Hoc i miraculis factis circa ſo
lez.circa ignē.circa mare et beſtias
ꝑſpicuū fidelib⁹ ē Dat͛ itaq̧ r̄gula
ꝙ in om̄i ꝓductiōe ſi occurrit aliq̄
cā libere.ↄtingent͛ agens q̄tq̄t fue
rint naturalit͛ coagentes effect⁹ ille
ↄtingent͛ ꝓducit͛.Qua in re ptʒ ꝙ
act⁹ elicit⁹ create voluntatis ſortit͛
ↄtingentiā ex duplici radice.ex ſua
intrinſeca.et ex ſuꝑiore diua ¶ Mo
nach⁹ ¶ Cāz non inuenio volucer
his q̄ indicta ſunt repugnādi neq̧
alit͛ pħie ꝟba loquētis apud Boe
tiū de fatali nc̄citate recipiēda pu/
ta.Scis attn̄ ↄturbari nōnullos a/
pud q̄s de⁹ ita cōſiderat͛ tanq̄ rex
ſuꝑm⁹ q̄ vnico ſemel impio ↄſtitue/
rit vniuerſū mūdū dās vnicuiq̧ rei
ꝓpriū officiū. q̄dmodū t͛ren⁹ rex
inſtituit vel exercitū ſuū vel curiā iu
diciorꝝ ⁊ legū ⁊ artifex aliqd̄ horo
logiū Ipe ꝟo deinceps manet q̄et⁹
neq̧ ſolicit⁹ p ſingl'a.Nitūt͛ hāc eſti
matōnē ſuā fulcire p vulgatū illud
Auguſtini ꝟbū.De⁹ ſic res admini
ſtrat vt eas ꝓprios mot⁹ agē ſinat
q̄ et ꝓphetico ore dixit. Ego ſū de⁹
et nō mutor.¶ Volucer ¶ Ita eſt
monache redeūt tales ad ſupi⁹ im/
ꝓbatā philoſophantiū opinionem
quā inſectant͛ multi ſeculariū lr̄aꝝ
ac exiſtimatio vulgariū q̄ꝝ videb
aliq̄s ſi ad ſcꝑturā ſacrā ſe cōuerte

rint nihilipēdē aut irridē ſimplicita
tē ei⁹. eo ꝙ maria ꝑs ↄtexit̃ hiſtori
is. habem⁹ inquūt aliūde narratio
nes hiſtoricas. q̄ et ſtili ſplēdore et
reꝝ geſtaꝝ magnitudie ñ inferiores
exiſtūt. Veꝝtñ hoc ineſt qm̄ hiſto
rias hꝫ ſcꝑtura ſacra ꝓut in eis cō
tēta reuelauit de⁹ p ꝓphetas. longe
ꝑus anteq̄ꝫ fierēt. Ex qb⁹ pulcerri
me ac ſaluberime ꝟitates eluceſcūt
Eluceſcit ꝑmo dina oim ꝑcognitō
ſimul et ꝓuidētia regitiua oim que
gerunt̃ tā in celo q̄ꝫ in terra. q̄ volū
tati ſue ſeruire facit vniuerſa. nūc ꝑ
bonos nūc ꝑ malos aduerſus quā
nō eſt ſapia neqꝫ ↄſiliū adeo ꝙ ho
mines vel demones implēt ꝑdiſpo
ſitionē reuelatā dei dū conant̃ illaꝫ
vel effugē vel fruſtrare. Sūt in exē
plū vendit⁹ Joſeph. et expoſit⁹ cū
aliis infātib⁹ in aq̄s moyſes et da
uid a ſaule ꝑſecut⁹. cū ceteris abſqꝫ
numero. Eluceſcit ꝑtēa ꝙ ꝑnūciati
atiōes dei facte ꝑ ꝓphas vel ſcꝑtu
rā ↄditionē ſepe r̃cipiūt lꝫ expreſſa
ſit ꝭm varietatē meritoꝝ vel deme
ritorū apud illos quib⁹ vel ꝓ qb⁹
hmōi ꝑnūciatōes fiūt. Hoc de Jo
na reſpcū niniuitarū. Hoc de Jſaia
reſpectu ezechie. et ita de reliq̄s li
quet Relinquit̃ idcirco ſꝑ hōib⁹ dū
viatores ſūt pnie loc⁹ et pie orōnis
atqꝫ ↄuerſatōis effect⁹ nec ex imuta
bilitate dei vel ꝑnūciatiōis ſue de
ſperatōi loc⁹ dat̃. Eluceſcit ampli⁹
nō eſſe ꝭuiendū deo ꝓ ſola ꝓſperi
tatis adeptōe vel aduerſitatis eui
tatōe tꝑali q̄ ꝟitas in euāgelio ma
nifeſti⁹ tradita eſt q̄ꝫ lex antiqua tē
poralia ↄmoda vl' incōmoda r̃me
morās exponēt. Eſt eq̄deꝫ ꝑmiū ꝑ
ſtanti⁹ merito. nihil āt tꝑale ꝑſtāti⁹
eſt ꝟtute. Sꝫ neqꝫ cū ſtoycꝭ. dicē ſa
tis ē virtutē eſſe ꝑmiū ſui ſic vicium
ſe ipm penā hꝫ. Alliciēdi fuerūt ho
mines ad laborioſa ꝟtutū opa ⁊ a
ſuis voluptatib⁹ vicioſis arcendi ꝑ
ſepatū aliq̄d mai⁹ tā ꝑmiū q̄ꝫ ſup
pliciū. Ad qd̄ phia q2 ꝑtingē non
potuit hic deficit cū ſua ↄſolatōne.
deficiūt et illi q̄ volētes ſuis exhor
tationib⁹ vel ꝑdicationib⁹ bñ inſti
tuere ad amorē dei ꝓmittūt ꝓ illo
q̄i ↄmutationē quādā bona tꝑalia
vt diuitias vt ſanitatē vt ꝓlē egre
giā aut aliq̄d ſimiliū. Sic em̄ ⁊ cor
tex lr̃e veteris ꝑtēdebat. q̄ꝫuis int⁹
ꝓphetici et eleuati viri ſpūalia ſub
his tꝑalib⁹ ꝓmiſſionib⁹ obūbrata
ↄcipent et guſtarēt. ꝭ d̄ hoc lati⁹ in
fra. Eluceſcit poſtremo ex hac diui
ne volūtatis ad vtrūlibet actiōe eē
ſe liberrima q̄ ſolo nutu tꝑat orbeꝫ
ꝙ orōes ſpes q̄ꝫ nr̃e dirigunt̃ non
inaniter ad deū q̄ꝫuis immutabilē.
q2 cetera oia mutare ſcit et ꝑt dum
vult. Et hic ē generał mot⁹ inſit⁹ ōi
creature quē obediētialē nominare
poſſum⁹ vt ei⁹ ſequat̃ impiū quēad
modū de aſcenſu grauis ne vacuū
fiat dici ſolet. Et ꝓfecto ſi de⁹ ſinat
res agere ꝓprios mot⁹. ↄñs eſt vt
eos poſſit vel impedire vel mutare
Alioq̄n nō iā res ſineret ꝭ agerent
vellet nollet. Quinetiā miniſtratio
nōne reponit̃ in ordine cāꝝ quas

ab initio de⁹ inſtituit. ꝑprius ãt mo
t⁹ angeloꝝ liber eſt in agẽdo. Pro/
inde ſicut ſpũalia poticꝛa ſũt tꝑali
b⁹ tanq̄ȝ illoꝝ finis. ita fit in tꝑali/
b⁹ mutatio ꝑut exigit gratuitũ re/
gimen ſpũaliũ p̄ſertim ad finẽ eter
ne beatitudinis ↄſequendũ. In hac
ãt regiõe vel ordine ſpũaliũ repo/
nũt diuina cariſmata. p̄cipue fides
ſpes et caritas quib⁹ mot⁹ indit⁹ ⁊
q̄i ꝑpri⁹ eſt impetrare miracula dũ
expedit. vt ꝙ in aquis validis ter/
ra appareat arida. in medio forna
cis ardẽtis ſit vent⁹ roris. ꝙ mon/
tes tranſferant ⁊ q̄d longe maius
optabili⁹ q̄ȝ ẽ fit ꝑ iſtas virtutes et
orõeȝ eis ſubnixã vt expeditũ ſit ⁊
alacre liberũ arbitriũ volũtatis hu
mane ad dirigendũ pedes ſue affe
ctionis et intẽtionis in viã pacis ⁊
ſalutis. Ad ↄformandũ p̄terea di/
uine volũtati ſuã eidẽ q̄ȝ ꝑſus in/
niti dicẽdo cũ ꝑpheta Ut iumentũ
fact⁹ ſũ apud te ⁊ ego ſꝑ tecũ. tenu
iſti manũ dexterã meã. et in volũta
te tua deduxiſti me Uñ libȝ collocu
tioni diei p̄ñtis terminum dare ſub
hoc metro

Quartũ metꝝ et vl. ſe.

Luminis orb⁹ ſubſidiũ ſibi
Querit a vidente
Cui pl⁹nitit vt magl. audiẽt
Imminens periculum
Matrẽ dum cecidit puer aſpicit
Ac ei manum dat
Scit q̄ȝ non valet ex ſe ſurgere
Querit hinc iuuamen
Vulnere fractus qui medicamina
Nouit hunc requirit
Potat amaris vrit et ignibus
Huic obedit vltro
Litib⁹ implicitus ſibi querere
Iure vult peritum
Dicta q̄ȝ nec refugit ſua credere
Conſcius ſuimet
Cur igitur ceci pueri quoq̄ȝ
Sautij q̄ȝ valde
Iuris et ignari nos tradere
Non cito velim⁹
Xp̄e tibi qui rite ꝑ omnia
Uis opem referre
Quo ſine nulla valent diſcrimina
Ui vel arte pelli
Huc petim⁹ quo vis mora nulla ſit
Ibit alacris mens
Si caro tardat ꝑ q̄ȝ pericula
Cuncta te ſequet̃
Grata nec inualido cũ murmure
Perget aut trahetur
Cur peccata ſciens cumulet noua
Dum licet mereri

Explicit liber ſecundus

Incipit liber tercius
Proſa prima
Monachus

Aſſum volucer deſiderans rurſus ex te audire verbum ſuper cõſolatione peregrini. ſolicitã enim ſuꝑ hec auiditatẽ ex ꝑuigili cordis mei cura q̃ te loco tẽpore ꝙ preuenit intelligis ¶ Volucer ¶ Spes vt dixi monache ſolatur eum cõfugiens ad deũ tanꝙ ad thronum gratie. ad templũ et aram miſericordie. ad arcaʒ federis. ad libertatis aſilum. ad firmã petram. et ſolidum litus. ¶ Na natura ſiquidem ita videm⁹ inſtitutũ vt debilior innitatˀ fortiori. ſicut vitis vlmo. edera quercui. naufragus tabule puerulus matri. Solatˀ ipm preterea ſcriptura ſacra reuelans decurſum mundani regiminis a prima voluntate liberrima cui noſtra cõformis eſſe debet. Queadmodũ vero per ſpeʒ vis iraſcibilis. ſic per huiuſmodi conformitateʒ rationalis ordinatur et ex ꝯſequenti concupiſcibilis dum ita fuerit ꝯformis et ſubdita ꝙ ipſius et dei ſit vnũ velle et vnũ nolle quod amicicie ꝓprium eſt. videns autẽ ꝙ iraſcibilis ꝑ impatientiã ꝯturbatˀ. et per ignorantiã ſeducitˀ ratõialis. Deinceps igitur ꝯplebitˀ ſermo ſuꝑ impedimentis hmõi tollendis ꝑmũ ꝑ patientiam. alterũ per doctrinã vbi nõnulla que in priorib⁹ dici potuerant inſerentˀ ¶ Monachus ¶ Placet qđ dicis qm̃ ⁊ dictoꝝ recordationẽ ſummariã et dicendoꝝ lucidũ ordineʒ tradis. ¶ Volucer ¶ Locutur⁹ ergo de ꝯſolatione per patiẽtiã recte mihi videor id agere ſi de moderamine zeli inchoauẽo. habʒ itaqꝫ zelus inter paſſiones vehemẽtiã multam. Audi ſapientẽ dura ſicut infern⁹ emulatio. Prefert inſuꝑ ſibi ſpeciẽ iuſtitie quo fit efficacior ad nocendũ dũ deuiat. Quid enim efficaci⁹ ad nocendũ ꝙꝫ familiaris inimic⁹. et ꝙꝫ demoniũ meridianũ qđ in angelũ lucis ſe transfert? Porro zel⁹ et ſi qñqꝫ ſignificat inuidiam. qñqꝫ odium. aliqñ imitationem. vtemur hic zelo ꝓut eſt deſideriũ vehemẽs quo quis incitatˀ ea tollere que rei ſibi dilecte videntur aduerſa. Sic homo zelat pro vxore ne mechus abutatˀ ea et hinc zelotypia. mater ꝓ filia ne violetur. iuſtus ꝓ domo dei volens ab ea tollere quicquid viderit ſcãdaloꝝ Vnde illud eſt. zelus domus tue comedit me. Cuius recordati ſunt diſcipuli xp̃i dũ eijceret vendentes et ementes de tẽplo ſeu domo dei Zelũ hũc vltimũ laudauit q̃ dixit nullũ eſſe deo accepti⁹ ſacrificiũ ꝙꝫ zelũ aiaꝝ. Vnde q̃dẽ ſi comitetˀ ipm beniuolentia diſcretio et ꝯſtãtia. q̃ tria ſi deſerat aut ꝯtẽnat zel⁹. recte ꝯpaueris ipm gladio bicipiti in manu furioſi. igni rurſus ⁊ fulmini ſine obice ꝑuagãti.

Primū metrū tertij

Ngens flamma rapax libera ſi manet
Mox ſuprema domus puolitans vorat
Quo plus abſq3 modo torrida canduit
Eſtas fulguribus crebrius emicat
Eliſus q3 vapor diſſipat infima
Eſt igni ſimilis zelus et eſtuat
Intus cor ſtimulans quo vehementior
Incumbit cohibe fac teneat modum
Colliduut in eo ſe pariter duo
Affectus nimiū ſingulus improbus
Hinc impellit amor hinc furit odium
zelus nam quia rem diligit et colit
Ledi non patit̄ protinus incitus
Ira corripitur recta nec inſpicit
Odit perſequitur nec requiem capit
Fingit iuſtitia3 tendit in ardua
Supra poſſe ferox frangitur et ruit
Secum multa trahens que pereūt ſimul

Secūda proſa tertij

Monachus

Nonne zelus excuſat̄ o volucer ꝑ pt̄ intentionē boni finis etiāſi le ſerit vt dum vult tollere ſcandala a domo dei ſatagens ab hominibus vel hereſes corrigi. vel ſymoniam abijci. vel tyrannidem compeſci. nonne ſuffragatur ſibi verbum xp̄i Si oculus tuus qui eſt intentio fuerit ſimplex totum corpus tuum lucidū erit? Volucer. Audiſti xp̄m alibi dicente3. Ecce venit hora et nūc eſt vt omīs qui interficit vos arbitretur ſe obſequiū preſtare deo. quis tū dixerit ꝙ hec intētio reddidēit occiſores martyrū abſq3 noxa? Quid q̄ſo iudeos magis excecauit q̄3 zelus legis antique quam putabant xp̄m ſubuertere velle? De quibus apoſtolus teſtimoniū perhibeo eis ꝙ zelū habent ſed nō ſm ſciētiam. Proinde multos inuenim⁹ ex hereticis etiā hac tempeſtate quos fefellit talis zelus tollendi ſcandala a domo dei per hanc aut illa3 predicatiōis viam Hinc hereſes contra primatū romane eccleſie ꝙ ſine ea ſtat ſalus. contra dotationes vniuerſalis eccleſie ꝙ ſunt vt venenū effuſum ſuper eam. omnis q3 ſymonie officina. cōtra prelatorum ſtatum ſplendidum ⁊ ampla3 familiam ꝙ a ſecularibus eripi poſſunt eis omnia. Contra religioſoꝝ obſeruantiam ꝙ aduerſantur libertati legis xp̄i ⁊ eſtimant queſtū pietatem. Contra omnem generaliter preſidentiam ꝙ nullus preſcit⁹. nullus exiſtens in peccato mortali iuſte dominat̄ neq3 prelat⁹ ē neq3 ſacerdos quoniā in charitatis radice fundatur vt dicunt titulus preſidentie et ita

de plurimis Dum enim diſplicue rūt mores ſuborti ſunt errores. damnatus eſt preterea ſtatus quādo diſplicēs in eo cernebat abuſus exēplo medici ſtulti deſtruētis ſbiectū dum conat expellere morbum. Ceterum reminiſcaris velim eoꝝ que dies heſterna diſſeruit ſuper turbatione iudicij rationis. Addit aduena noſter exemplum aliud ꝗ id plane crebro. Experimur ait ſepius nō nullos qui vigilantes loquūtur ſimilia ſomniantibus nihil pene dicētes quod ſibi cohereat. hāc paſſionem freneſim medici. vulgus fantaſiam vel reueriā gallice reſuerie denominat. Cuius cauſa eſt quia fantaſmatibus rerum intus occurſantibus vtuntur pro veris rebus ad extra poſitis quēadmodum ſomniantes preſertim illi quos exercere opera vigilantium compertum eſt. qui cum expergefacti fuerint inueniunt ſe deceptos in aliquo ſuo iudicio q̄ntūcū꜂ viſi fuēint in ſomnijs velut in vigilia ſe geſſiſſe. Profecto non diſſimiliter euenit aliquib⁹ vehemēter affectis et paſſionatis qđ in vigilia ſenſibus apertis patiunt aliquid ſimile dormientibus. Sunt eñ conſopiti et ſoporati vel debriati paſſionū radicatarū fumoſitatibus que licet eo tunc ſibi videātur ſapientes et virtuoſi vt vel liberales vel magnanimi vel humiles vel valde zelātes rēpublicā. veꝛꝑtñ ceſſantib⁹ huiuſmodi paſſionib⁹ intuētur in vigilia virtutis et veritatis ſe quaſi ſōniaſſe et in aliquo ſemet ipos notabiliter fefelliſſe Nempe q̄bus erat ex aliqua parte ſopitum rationis iudicium adeo ꝙ nullis clamoribus ex aduerſo mouentibus poſſent aut vellēt expergiſci nec ſuadentibus obedire. Cur ita niſi ꝙ ſimulacra virtutu꜂ int⁹ fabricata ꝓ veris virtutibus amplexātur in ſomnio vanitatis? vbi mentitur iniquitas ſibi dicens zelum eſſe qui furor eſt. iuſtitiam que crudelitas eſt. correctionē que diffamatio eſt. prudentiam que calliditas eſt. et ita de ceteris. Sic ira. ſic inuidia. ſic odium. ſic amor in excellentia iudicium rationis offuſcant. conſopiunt et excecant q̄zdiu durauerint. Durant vero q̄ñq꜂ plus quādoq꜂ minus pro varijs hominum moribus pro conſuetudine. pro complexione. pro occaſionibus datis aut acceptis Odiunt et refugiunt qui hac ſpirituali freneſi laborant reprehendi ſicut litargic⁹ expergiſci. ſpernunt aliorum conſilia. nempe qui plus alijs ſapere ſaltem in hac ſua re acutius q꜂ circumſpicere diffinitum apud ſe retinēt. Eos preterea qui ſe non ſequūtur culpant vel de negligenti torpore circa ea que dei que reipublice ſunt. aut de diſſimulatione vel inordinato timore criminantur et, rident. Currunt

tanq̃ȝ aſinus indomit⁹ in omne pre
cipicium relinquente eos in manu
ↄſilij ſui deo irato q̇ ſupbis reſiſtit.
¶ Monachus. ¶ Noui tales aliq̄n
quales erãt opinor ſymeon et leui
quoꝝ a patre maledictus furor q2
pertinax et indignatio quia dura.
Sed quo pacto veri zeli cognitio
preſtabitur audire deſidero ¶ Vo
lucer. ¶ Verum zelũ eleuate ꝓprie
q3 deſcripſit qui dixit illum. Come
dit zelus dom⁹ dei q̇ ſcãdala q̄ vi/
det in eccia tollere vult ſi pt. Si nõ
poteſt tolerat et gemit. vulgata ve
ro regula habet. Illud poſſumus
quod de iure poſſum⁹ vbi nouẽim⁹
plurimũ intereſſe in eo qui zelat ſi
fungit̃ auctoritate iudiciaria. aut ſi
caret illa. vtrobiq3 tñ obſeruanda
lex illa. Juſte quod iuſtũ eſt exeque
ris ¶ Monachus ¶ Vel'em ſepat⁹
ſup his ſermo fieret. et primo de ze
lo fungentiũ publica poteſtate. ¶
Volucer ¶ Fiat ita ⁊ quot inſidijs
expoſit⁹ eſt iſte zelus accipe. Inſidi
atur impotentia ꝓpter quã iubet ſa
piens. Noli velle fieri iudex niſi vir
tute valeas erumpere iniquitates.
Judex itaq3 quid aliud agit profe
rens ſententiã cui⁹ executionis non
habet facultatẽ niſi iuſtitiã exponẽ
vel ↄtemptui vel diſcrimini? Inſidi
atur ignorantia eoꝝ que ſtatus re/
quirit eſſe cognoſcenda. hoc in pre/
latis plurimis reſpectu legis euan/
gelice. hoc in ſeculi iudicib⁹ quo ad
ciuiles cõſtitutiones inuenim⁹. qua/
les eẽ damnabiles mechanici mon
ſtrant inter quos non recipit̃ niſi q̇
in arte ſua peritus eſt. Turbat etiã
in aliquib⁹ litteratis hunc zelũ de/
fectus experientie qui circũſpicere fa
cit omnia vt tandem eligat̃ nedum
id quod de ſe licet. ſed quod expe/
dit id eſt qđ expedite fit. attẽta cir
cũſtantiaꝝ qualitate Turbat alios
inconſtantia ꝓſecutionis eoꝝ que
bene precõſiliata. concluſa. incepta
q3 ſunt quos vel ira ſuboriens vel
human⁹ timor infortunij contra ſe
vl' affines deijcit a cathedra iudicij
Quo cõtra ꝑtinacius obfirmant̃
alij in male preconſiliatis et ceptis
fatuo quodã pudore victi ne vinci
videant̃ exemplo militum quos in/
certam vltro mortem vicioſus fuge
pudor impellit Quid exiſtimes ꝑ/
terea de ↄſiliarijs mendacib⁹ ⁊ cor
ruptis a quoꝝ ſeductiõe vix aliq̇s
in potẽtatu ↄſtitut⁹ ſecur⁹ eſt. Quid
de notarijs et ꝓmotorib⁹ ſed rege/
rit culpa in eos qui tales eligunt
nec corrigunt. qui ſola inſuper ſibi
placentia dici volunt qualis erat
Achab. verũ eſt quippe illud ſapien
tis Princeps qui libenter audit ver
ba mendacij omnes miniſtros ha/
bet impios. Efficaciſſimũ inſuper
corruptiuũ zeli boni ⁊ debiti notat
ſcriptura cum experientia eſſe mune
rum receptionem a manu lingua
vel obſequio. vnde ſequit̃ acceptio
ꝑſonarũ ſimili pro reatu damnãs
vnum. abſoluens alteꝝ que omnia
ꝓhibuiſſe legit̃ cognat⁹ moyſi du3
eidẽ optime policie formã ↄſcribẽt

Proſa ſcda.

Sunt qui ſe ſufficienter exiſtimāt rē
publicaȝ regere ſi ↄſtitutionū one/
ra multiplicauerint. Si ſentētias pe
nales vt excōicationes fulminaue/
rint. maneant aūt ipi negligētes ſi
miles facti pedagogis reprobis q̄
negligentiam ſuam et ignauiam
purgare ſe putant ſi pueris ſuis
comminatōnes crebras indixerint
ſi verberib' eoſdem affecerint. Inue
nies alios ſuis ita ↄſtitutionib' po
ſitiuis inherentes. vt nullā epikeie
virtutem admittere velint ſciāt aut
poſſint apud quos ſummū ius ſepe
ſūma iniuſtitia fit. Alij paſſim hac
epikeie vel equitatis regula ſic ab/
utunt̄ ꝙ nihil in legib'. nihil in ↄſti/
tutionib' et regulis ſuis manet ſta/
bile. cū tn̄ precipuū cuiuſlibet poli/
cie etiā in monaſterijs regimen ex
rationabili legū ſuaꝝ ſtabilitate re/
ſultet. Amplius quid ꝺ puerſis ſcā
daloſiſqȝ morib' cenſendū eſt ex q̄/
bus reddit̄ contēptibilis tam vita
qȝ auctoritas regitiua. vnde conſe/
quenter inobedientia ſubditoꝝ ꝓ/
uenit. iuſte prorſus. vt in eo dn̄i pu/
niant̄ in quo delinquunt. Adam in
exemplo eſt cui in deuȝ peccanti fa
cta ſunt omnia ꝑus ſubdita rebel/
lia ſimul et aduerſa. ita etiā vt caro
ꝓpria. Quid ꝙ aliqn̄ peccata ſubdi
toꝝ redundant in preſidentes? nec
mirum duȝ ↄſortes ſunt in malicia
ↄmittendo vel omittēdo. ſicut he/
ly legim' ad filios. Illud vero ma
gis ſtupēdū exempli gr̄a in Moyſe
qui rector virtuoſiſſim' extitit cuius
hec verba ſūt. Nec miranda ait in/
dignatio in populū cū mihi quoqȝ
iratus domin' ꝓpter vos dixit. Nec
tu ingredieris illuc. non dub um in
terram ꝓmiſſionis. Monach'
Durus eſt hic ſermo pro regētib'
o volucer. durus fateor ad: o ꝙ be
atos predicare compellor il'os qui
ſolitudine ſua contenti ſunt quales
papa Gregorius ſuſpirauit haben
tes hanc a deo gratiam ꝙ abſo'u/
ti ſunt a vinculis publici regiminis
Preconiū itaqȝ ſuū canam' placet.

Secundū metꝝ tercij dactylicum archilogicū tetrametrum. vt illud Puro claꝝ lūīne phebū

Monacha clauſtri vita r̄cludēs
Semet ſeptis mortua mūdo
Cui' regimen ferre recuſat
Pompas qȝ ſuas deſerit omnes
Animū ſuperans imperioſa
Regnat. celle conditur antro
Regio fit ei manſio celi
Nil ſibi vane gloria laudis
Nil fallacis gratia fame
Garrula palpans lubrica nec ſpes
Complacet horret ferre tumultus
Trepidos qȝ metus anxia vota
Qualia medijs vrbibus errant
Nanqȝ aſſiduis turbine vaſto
Ceditur curis publica vita
Que preſumit debilis in ſe
Homines ꝓprio ponere dorſo

Libri tertii de cõſolatione theologie

Quorũ nugas crimina fraudes
Lites rabidas vulnera mortes
Anxius portat calculus arta
Dandus ſupeſt cum ratione
Quid tantis iuuat vltro periculis
Subdere vitã mox perituram
Scrupulos qȝ pati iugiter acres
Intro vermeȝ cor lacerantem
Ludicra vana qȝ quanta recreſcãt
Quot crudelia turpia feda
Haurit ſenſus diſcolus extra
Unde cor vrit zelus amarus
Uel dolor aſper dira vel ira
Siue libido ſordibus cõplens
Nonne feneſtras claudere mortis
Preſtat et vti ſenſibus imis
Celica cernere mente pudica
Quã non turbat ſeua remordens
Extera populi cura recepta
Fera mors ſibi fit ianua vite
Sua ſpes Jhs eſt viuit in illo
De ſanctorum quos coluiſſe
Meminit meritis et prece fidit

Proſa tertia tertij libri

Monachus

Unde volucer ne dũ clauſtralem vitã extollis ſis iniurioſus reipublice que periret vtiqȝ ſine rectorib⁹. Sed neqȝ carȝ iſta vita ſuis periculis ſuis qȝ temptationib⁹ tãto maiorib⁹ quãto colluctatõ crebrior aduerſus pncipes tenebrarũ mundi hui⁹ habẽda ſibi eſt et plus qȝ humana. Deniqȝ ſcit damnationẽ ſerui pigri q̃ talentũ ſibi creditũ abſcondit in ſudario. ponit qȝ lucernã ſub modio. nã ſapientia abſcõdita et theſaurus inuiſus q̃ vtilitas in vtriſqȝ? Mandauit q̊ȝ de⁹ vnicuiqȝ de ꝓximo ſuo quẽ pereuntẽ q̃ nõ ſaluat dũ pt occidit ¶ Volucer ¶ Hic eſt crede m̄ laqus magn⁹ quo ſolet zelus improbus ſeducere plurimos vt ambulent in magnis et alienis a ſe. nõ ꝺm ſciaȝ. magna quippe ſibi videt̃ om̄is preſumptio. Qua ſuper re multũ diu qȝ noſter aduena ſecũ q̃ſiuit theologiam qȝ ꝯſuluit ¶ Monach⁹ ¶ Ideo audire cupio qualiter hec zeli deceptio ꝯgnoſcenda declinãda qȝ ſit ab illis quos nõduȝ adminiſtratio publica ligatos detinuit. imo ⁊ q̊s hȝ religio ne mund⁹ eos p hãc ſeductionẽ reſorbeat quales inuenti ſũt aliqui eo damnabiliores quo ꝑmã fidẽ irritã fecerũt. Patiunt̃ alij nõ pauci noxias inquietudines ſũmurmurantes qȝ dona ſua nequeunt in alios tranſfundere docendo conſulendo monendo dirigẽdo iuxta datam ſibi ſcientiam. moleſte ferentes ociũ ſuũ quaſi dicerent. vt q̇d pditio hec. qȝ nõ habẽt q̃ doceat eos iter rectũ. quis ꝯſtituat me doctorẽ ſup eos vel ad eos? ¶ Volucer ¶ Eſt vt dicis in quibuſdã q̃ vtinam docerent ſe ꝑmit⁹ ad ſobrietatẽ ſapere qui aliorũ fieri doctores tãta auiditate deſiderant vt ꝯgnoſcerẽt qua ratione zelus ſuus moderãd⁹ eſt et quib⁹ terminis coercendus ¶ Monachus ¶ Expedit ne quaſdam ſuper hac re dari regu

las breues et ſolidas Volucer Expedit accipe. et in primis certũ habeto q potẽtatẽ regitiuã in eccleſiaſtica gerarchia ſi ſuperior nõ imponit et iubet eã nemo laudabiliter et tute ſuſcipit vel exercet. Talis nimirum ſe glorificat et ingerit nõ vocatus a deo tanq Aaron. Primũ q locũ veniens ad nuptias impudenter antici pat deſcenſurus cũ rubore. auditurus etiam quis te conſtituit iudicẽ ſuper nos? Itaq ſarcinã hanc ſi nemo imponit dicit Augu. vacandũ ẽ ocio querende veritatis. adde. vel ſtudio proprie ſaluti. Neq enim deus indiget auxilio nro pro ſalute aliorum vt ſecũ laboremus nõ vocati Amplius. potẽtatem regitiuã nõ conſequitur aliquis ex ſolo titulo ſcientie vel eruditionis vel caritati. imo nec ex perceptione licentie magiſtralis in theologica facultate que licẽtia non obligat ſe ſuſcipientem ſed idoneitatem eius monſtrat. Proinde potẽtatem hanc regitiuã ſi ſuperior legitimus ſit deus. ſit homo. iubet et imponit oportet recipere quã poſt auditas recuſationis cauſas vt in Moyſe fuit et Jeremia ſuperior preſtat in ſententia. Refutantẽ enim quod excuſaret ab inobedientia niſi proprium forte iudiciũ quo ſibi videtur indignus tali miſſione Sed ſuperiori ſubijcẽ conuenit nedum proprie voluntatis affectũ ſed etiã intellectus ſui iudiciũ. Alioquin puſillanimitas iſta ſpecie humilitatis ſe palliãs arrogantia dicẽda eſt eo periculoſior quo ſibi videtur humilior et quia ſenſũ ſuũ preferre non dubitat ſenſui iudicio q ſuperiorum. Subinde potẽtatem regitiuã pot aliquis vel petẽ vel appetere homo ſibi bene conſcius q nõ poſſe ſed poſſe vult ſcit et põt tantummodo caueat ne mentiatur vt ſepe ſit iniquitas ſibi. Arbitror hoc intẽdebat apostolus Qui epiſcopatũ inquit deſiderat bonũ opus deſiderat. Sed vt iniquitatẽ abijceret ſubiunxit. Oportet autem epiſcopum eſſe ſine crimine etc. Sic Jſaias dño querenti quẽ mitteret reſpondit. Ecce ego mitto me. verum ſe iam ardenti calculo purgatũ cognouerat. Potẽat hec potẽtas tutius appeti quando priores ad martiriũ que preſidebant ipſi trahebantur. hodie vero ſuſpecta nimis hec appetitio ne gignat eã nõ zelus animarum ſed vel preſumptio vel inanis gloria. vel ambitio. vel inertia querens in ocio laute viuẽ. vel cupiditas ditare querens carnẽ et ſanguinẽ. aut demũ inexperientia poteſtatis huius regitiue dãs audaciã de viribus proprijs. ſibi q blãdiens q efficacius ceteris euellẽt q deſtrueret perderet et diſſiparet et edificaret et plantaret. Expertus vero longe videbit aliter et metuet. videbit q peruerſi difficile corriguntur. et ſtultorum infinitus ẽ numerus. videbit opera dei q nemo poſſit corrigẽ quẽ ille deſpexerit Videbit q de premeditatis ſecum et dicẽtis tũc faciã hoc tũc faciã illud. fiet q poſtmodũ. neq hoc neq illud Videbit ſe longe fieri et confũdi ab expectatione ſua et velut a torrente rapido aliorſũ ac ratus erat trahi Animaduertet et deniq aliquãto facilius eẽ ſpeculatẽ in cella vel ſtudio deſeribẽ ſibi pulcrũ boni regiminis modũ in re publica q exequẽdo practicare

Monachꝰ. ¶ Quid de hõibꝰ cẽſes
nr̃e etatis q̃rentibꝰ expectatões ad
bñficia quibꝰ ãnexa eſt alioꝝ cura
Pro quibꝰ vel adipiſcendis vel re/
tinẽdis ſe litibꝰ inuoluũt ſũptibꝰ qꝫ
ꝯſumũt. ¶ Uolucer ¶ Uiderint ipi
qualis ſua ſit intẽtio et quẽ ſibi finẽ
ꝑncipalit̃ ꝯſtituunt. Põt itaqꝫ fieri
vt idoneꝰ aliq̃s ſeruire deo in regi/
gimine publico q̃rat. illud intẽdẽs
ex ꝯñti. et tanq̃ꝫ ſecũdarie ſuſtẽtatõ
nẽ vite ꝓprie ſufficientẽ habẽ. q̃tinꝰ
abſqꝫ mẽdicitate vel improportiõa
to ſibi latẽ ſeruiat in hoc ſtatu libe/
riori quiete dõ. Nec eſt leuiter h̃ im
putandũ ſymoniace ꝑuitati. Sicut
nec dũ frequẽtantur in eccleſiis ho
re canonice ad recipiẽdũ diſtributi
ones quotidianas et ſolitas. Aut
dũ vicariꝰ deſeruit vni cure ſuſcipi/
ens inde ſtipendiũ. Dignꝰ eſt opa/
riꝰ mercede et cibo ſuo. Dicã ãpliꝰ
Sic ꝓfitet̃ aliq̃s vitã clauſtralẽ rõ
nabilit̃ intendẽs illic ſufficient̃ ſuſtẽ
tari. alioq̃n nõ intraturꝰ. neqꝫ tñ ſy
moniacꝰ eſt dũ intẽtio ꝑncipalis ẽ
ſeruire deo et ſuſtẽtatio vite eſt ad
illũ finẽ et ſub illo. vbi ãt vnũ ꝓpter
aliud. iã nõ duo ſꝫ vnũ ſt̃. ¶ Mona
chꝰ ¶ Appares loq̃ fauorabiliter i
excuſationẽ ſymonie quã tãta ſeue
ritate decreta dãnãt. quã ampliare
ita nitunt̃ aliq̃ ꝙ pene nihil apud
eccl̃iaſticos inueniret̃ ſi veꝝ ſentirẽt
a ſymonia nõ infectũ. Sꝫ hoc inte/
rim omiſſo cũ multis q̃ magis ſcho
laſtice tractãda ſũt. ꝓfice qd̃ cepiſti
de zeli moderatõne ꝑ patientiã re/
ſpectu fraterne correctõis ¶ Uolu
cer. ¶ Correctio fraterna cũ ſit opꝰ
elemoſine ſpũalis datũ ſub affirma
tiuo p̃cepto. Si peccauerit in te fra
ter tuus ⁊c̃. Sꝑ quidẽ obligat ſed
nõ ꝓ ſꝑ. Omittẽda q̃ppe eſt dũ ꝓ/
babilit̃ apparet ꝙ fieret vel fruſtra
vel in deteriorãtõez corrigẽdis. hoc
ãt ꝓbabilit̃ eſtimat̃ de peccãtibꝰ ex
malicia et ꝯſuetudine ꝑuerſa. nõ ex
ignorãtia. Secꝰ in correctione iudi
ciaria vbi p̃t ꝯtẽni ſcãdalũ illiꝰ qui
puniri debet. q2 fit ꝓ ſalute nedũ il
liꝰ. ſꝫ totiꝰ reipublice. et vt punitio
ſcelẽis cedat aliis in exemplũ. Põt
inſuꝑ hec omitti correctio dũ ꝓba
bilit̃ appaẽt ꝙ peccãs alio mõ ꝑ ſe
vel alteꝝ corriget̃. Sic enĩ famelicꝰ
nõ ẽ de neceſſitate paſcẽdꝰ a petro
etiã diuite ſi veriſimiliter immineat
modꝰ ꝙ ſuſtẽtatꝰ ꝑ ſe vel aliũ non
ꝑibit. Qua ſuꝑ re nẽo dꝫ ſibi fabri
care leuit̃ ſcrupulos tanq̃ꝫ de neceſ
ſitate p̃cepti. ſicut nec in aliis pluri/
mis q̃ vel p̃tergredi vel agi pñt in/
fra t̃minos diuine iuſſionis. Atten
to p̃terea ꝙ temerariũ frequent̃ cẽt
et vſurpatũ iudiciũ corrigẽ fratrez
q̃i criminalit̃ oꝑantẽ vbi p̃t occur/
rere multiplex excuſatiõis locꝰ vel
rõne fragilitatis ꝓprie vt in pueris
⁊ puellis ⁊ ruſticanis. vel q2 doctri
nis et virtutibꝰ aliũde pollent a q̃/
bꝰ eos declinare nec ſe corrigẽ nõ
ẽ leuit̃ p̃ſumẽdũ. Rurſus attẽdẽ dꝫ
iſta correctõ ne p̃t̃grediat̃ vllatenꝰ
ordinẽ gerarchicũ q̃ inferioẽs redu
ci hñt ad deũ ꝑ ſupioẽs ⁊c̃. vbi vr̃ i

ſupiorib⁹ vel inertia vel lata culpa
nō inde publicā poteſtatē vſurpet
aliqs. neq3 in predicatione neq3 in
ſacramentoꝝ miniſtratione neq3 in
ſupioꝝ corā ſubditis ſatirica repre
henſione que nō edificationē morū
ſed indignationē cauſat ⁊ ɔtēptuz
Eſt aūt ſpeciali⁹ aliqd obſeruandū
circa eos quoꝝ ɔfeſſiōes audiunt
vt extra neq3 publice neq3 priuate
arguant inde. imo neq3 laudent ne
aperiat via ſuſpecte reuelationis in
vitupato. vel fictionis aut inanis
gloriatōis in laudato. vel diffama/
tionis p indirectū in ɔfitentib⁹ nō
laudatis ¶ Monachus ¶ Difficile
certe iugū p preſidētib⁹ in vtroq3
foro q2 ſic obligantur corrigere ſic
ſe gerere quaſi penit⁹ in cōfeſſione
nil audiſſent. Sed ad vlteriora per
gens dic quali moderatiōe ſit exer/
cenda talis correctio ¶ Volucer ¶
Vtiq3 nō cū impio. nō cū auſterita
te. et minime cū ɔtumelia vl' impro
perio. Mēdax eīn in ore ɔtumelioſi
correctio. ſit exemplo pauli cū omni
humilitate lachrymis et manſuetu
dine. Neq3 formidandū ē hic ne ni
mia ſeruet hūilitas vbi nulla eſt q̄
frangi timeat regendi auctoritas
Quid ꝙ in multis diſſimulāda ſūt
pcc̄a vl' iunioꝝ ne pdāt verecūdiā
vel ſenioꝝ ne peſſiment p impatiē/
tiā? Increpādi ñ ſūt pſertiz i publi
co. ſʒ nec eis delirātib⁹ eſt plauſibili
ter aſſentiendū Modeſtū ſilentiū cū
facie ſubtriſti ſatis erit p ſua corre/
ctione et nr̄a ne peccem⁹ cautione.
. Porro ſi pcc̄a talia ſint q̄ doctrinā
xp̄iane religiōis inficiāt publice cū
ſcādalo puſilloꝝ ſilentiū ſoluendū
eſt. et tota libertate ɔtradicendum
vt ptin⁹ ad ſupiorē deferendum.
Qz ſi ɔptū ſit in ſupiorib⁹ et inferio
rib⁹ tātā ſuccreuiſſe pniciem etiā in
his q̄ fidei ſūt xp̄ē depuatione intel
lect⁹ ex inordinato timore cuiuſq3
potētioris errātis alios q3 trahen/
tis hos violētia iſtos fauorib⁹ a do
ꝙ nec piti ſanū ɔſilium nec iudices
rectū iudiciū libere dabūt. diſſimu/
labūt poti⁹ aut in veritatis ſubuer
ſionē impudent ibūt. hoc caſu ſi de/
fenſio catholice veritatis exponen
da ſit in publico p pſonas puatas
videt ambiguū. qm vno loco iubet
dn̄s. Eſto fidelis vſq3 ad mortē. et
laudat q̄ p lege dei ſui certauit vſ/
q3 ad mortē. Et a vbis impioꝝ nō
timuit exēplo Iohis bapti. Alio lo
co vox xp̄i eſt. Nolite ſanctuz dare
canibus. neq3 proiiciatis margari/
tas ante porcos Cui⁹ rō ɔtinuo ſb
iūcta ē ne dn̄s lacerent et vbum dei
ɔculcent ¶ Monach⁹ ¶ Quā vereor
o volucer ne tāgat hec ɔſideratio
pegrinū nr̄m ſua pſecutōe in cā fi
dei nūc corā ordinario iudice. nūc
in pn̄tia ſacri ɔſiliij. nā qd inde pue
nēit audis. qd dicit. qd agit ¶ Vo
lucer ¶ Nolo fiat tibi mō rn̄ſio. lati
orē hac in re iterū ſermonē habitu/
r⁹ ſeorſū. Etenī qua fronte de ſacro
ɔſilio ſuſpitionē de pncipioꝝ mora
liū vitate dubitatōez de pceſſu iu/
diciario offenſionē ɔcepiſſz. Pz ac
cipito ɔpendioſū in pmiſſis docu/
mētū abſolutos a publicis reſpiciēs

Terciũ metrꝫ tertij

Qua ſorte vocat te. deꝰ hãc tu
Contentus agas. nec hianti
Zeles animo noua vota.
Que ſunt aliena relinque
Tractent quibus eſt data cura
Non te nociuis preme gratis
Sis ſufficiens tibi queſo
Nec te coquat alterius ſors
In. ſe retinet ſtatus omnis
Quicq̃ꝫ miſerꝫ graue durum
Quod ſcire ſtatus nequit alter
Experta feres leuiore
Nota qꝫ magis ope fiſus
Febrem patiens modo dextrum
Mutat latus huc/modo leuũ
Nunc ventre cubat/mõ dorſo
Hinc pace caret. quia ſecum
Fert intro malum ſuus omnis
Idcirco locus grauis angit
Se corrigat et parit intra
Pacem ſibi det qꝫ quietem
Qua non aliter potietur
Gratum referas domino cor
Qui dona dedit ſat abunde
Utaris eis ſine culpa
Sic proderis omnibus apte

Proſa quarta tertii

Monachus

Qua ratione fiet o volucer vt ſolitariꝰ om̃ibꝰ ꝓficiat? Volucer. Nimirꝫ bñ viuẽdo. An ignoras ꝙ om̃e peccatum offendit nedũ deũ ſed omnẽ imperio ſuo ſubditã creaturã? q̃ idcirco armat̃ et pugnat ↄtra inſenſatos. Nocet p̄terea nedũ peccãti ſed toti hõim ↄmunitati que eſt velut vnuꝫ corpꝰ tanq̃ꝫ acies ordinata cuiꝰ nõ p̄t ſine leſiua debilitatione quãtula cũq̃ꝫ pars vel mortificari vel eripi qualit̃ ſit ex pcc̃o cuiuſcũq̃ꝫ. Hinc ꝑpende virtutẽ vniꝰ multo magis om̃ibꝰ ꝓficere. vñ ſumpſit ortũ pſalmiſte verbũ Particeps ego ſũ oim timentiũ te et cuſtodientiũ mãdata tua. Uis inſuꝑ ſcire quantũ ſegregatꝰ et orans ſit vtilis. moyſen orãtẽ in mõte dũ pugnaret iſrael inſpicito. Deniq̃ꝫ q̃s neſciat vicia efficaciꝰ orõne q̃ꝫ ꝑorõne vinci? Solitarius vero liberiꝰ orat q̃ꝫ occupatꝰ. Tolle orões timentiũ deũ. q̃d ꝓderit obſecro labor fatigantiũ ſe. vel predicãdo vel monẽdo vel corrigẽdo. qñ medicos etiã monet ſapiẽs orare vt opa dirigat ſua deꝰ? Penſet ergo ſolitariꝰ quãtũ. p̄t corrigẽ delinquẽtes abſens et tacens ſi bñ vixerit et orauerit. talit̃ em̃ et nõ aliter ſibi datũ eſt tollere ſcandala ab eccĩa ſi crebro ingemuerit iuxta viſionẽ ezechielis de habẽtibus ſignũ thau in frontibꝰ ſuis Penſet q̃ntuꝫ difficltatis habꝫ exterior correctõ. quantum ſolicite turbationis. puto gaudebit eligere partẽ marie ſedẽtis. non marthe miniſtrantl. deſeret querelã ↄuerſe ad marthã ꝙ nõ ſolicitũ. nõ turbatũ erga plurima relĩquerit eũ Ihs. Itaq̃ꝫ ſi corpꝰ ꝓpriũ et vnicũ vix aliq̃s ſufficit obediens reddere ſuo ſpiritui quotidianis

increpationib⁹ ꝯtinue monẽs illud et caſtigans quid cenſendū putas de tot corporib⁹ tot capitib⁹ tot ſpiritib⁹ alienis nec ꝯiunctis? Sperat aliq̃s ſe correcturū hos et illos verbo ſuo. dicat ſibi primit⁹. ſe q̄ȝ corrigat ſi valet. et dū non poterit humilis ſapiat. Hec ſi recogitauerit acriter ſecū ſolitari⁹/ gratias aget deo q̄ nō impoſuit hōies ſuper caput ſuū. miſerebit̄ q̄ȝ cōſtitutis in publica ꝑtāte. nō indignabit̄. non emulabit̄. Attēdet quid dñs ad Job dixerit. Si habes brachiū ſicut deus. et ſi voce ſimili ſonas. diſperge ſuper/bos in furore tuo et reſpiciēs oēm arrogantē humilia. vbi docȝ apte opus hoc ſolius dei eſſe. Hinc per pſalmiſtā iubet Neq̄ȝ zelaueris fa/cientes iniquitatē Quia nec imitandi ſunt tales nec ſpreto diuinit⁹ inſtituto ordine corripiēdi Queris exercere zelū ꝯtra pc̄cores. queris eos de terra perdere dabo tibi antidotū ſine verboꝝ ſtrepitu. ſine virga. ſine carcere. ſine flagellis aut vul/nere. ſine tuo periculo. Bene viue tibi et ꝓ aliis orans. ipos tolera ⁊ geme. nihil aliud tibi ꝯceſſū eſt. Sȝ inde gaudeas. q̄m allenuiat⁹ grauī faſce. cur aliene miſceberis rixe. cur alienū iudicabis ſeruū. cur talento vis vti in nō tibi ꝯceſſos vſus q̄d palam eſt ꝯbuti? Memineris illius q̄ pecunias aliis partiendas recipere noluit cauens ſibi tam ab inani gloria q̄ȝ a periculo diſtributōis vt fit inique ab ingratitudine et remur/muratione recipientiū et nō recipiētiū ab ſui ocii deniq̄ȝ detrimento

Monach⁹ ¶ Suades ſalubriter patientiā in zeli moderatione ſuſcipiēdā vnde ꝯſurgit ꝯſolatoria. quies multa. preſertiȝ his q̃s ſuſceptū nō ligat officiū. Nodēs vellem aliqua ſuper eadeȝ pacientie virtute. Et in ꝑmis cur dictū eſt. patiētia aūt op⁹ ꝑfectum habet ¶ Volucer ¶ Scis ꝑfectionē hominis in dei dilectōne ſuꝑ omnia et ꝓpter ſe ꝯſtitui. Ideo finis legis dilectio Porro q̃s neſciat veram dilectionē nō in ꝓſperis ſȝ aduerſis inſpici. Aduerſitas nem/pe ſola ꝓbatrix eſt ſiquis in ꝓſperitate ver⁹ amator ſit Venit ad te de/us cū auro et argento. cū ſanitate cū honorificentia. cū quiete a tem/ptationibus intus et foris. recipis eū. laudas. grãs agis. dubiū mihi eſt ſi munera dei non deum diligis Itaq̄ȝ qui deū vel amat vel in eo ſperat pro ꝯmodo temporali. tolle ꝯmodū deſperabit et oderit. venit deus in comitatib⁹ his omnibus. ſed cū pauperie. egritudine. tribulatione. ſi ꝑſtas in amore. ſi in grãrū actione modo opus amicicie ꝑfe/ctū oſtendis ad deū q̄n nec dolore nec inopia preſſus diſcedis ab eius amore. Neq̄ȝ eñ dolere vicium eſt. ſed ꝓpter dolorē nihil vicioſū omittere laus eſt egregia. Sunt apud phiaȝ vere ſplendide q̄ȝ ſuaſiones ad patientiā. hec vult animū reddere ſui ꝯpotem liberū q̄ȝ. vicia reprobat. laudat q̄ȝ virtutes. oñdit oñe

peccatũ facienti penã eſſe. omĩs ãt virt⁹ magnũ ſui premiũ eſt. Addit malos eſſe impotẽtes nec adipiſci q̃ cupiũt. Boni vero deſideriorũ ſuoꝝ quib⁹ appetũt ſũmũ bonũ cõpotes ſũt. Nã ꝑticipatiõe diuinitatis dij fiũt. Docet rurſus fortunã omnẽ bonã eſſe. et ꝙ ſepe plus aduerſa q̃ ꝓſpera ꝓdeſt. Deniq̃ nulla pt in iſtis inferiorib⁹ mutabilib⁹ et caducis bonis atq̃ fortuitis inueniri vel hauriri felicitas q̃ ſufficientiã q̃ potentiã que reuerentiã celebritatẽ letitiã ſtabiliter veras donet. Speciosa quidẽ ſũt iſta ait boeti⁹ ad phiã tũ tñ cũ audiunt oblectãt. ſed miſeris maloꝝ altior ſenſus eſt. Oſtendenda fuit ꝑ theologiã altior felicitas. quã petẽ. ⁊ infelicitas omino peſſima quã refugẽ deberem⁹. in cui⁹ reſpectu pñtẽ mortẽ nõ eſſe timendã aſtrueret. Nolite timere ait eos q̃ corp⁹ occidũt. ſ; eũ q̃ pt aiã et corp⁹ mittere in gehẽnã ignis. Cũ em̃ triplex ſit malorũ pena. q̃dã ↄtracta. q̃dã inflicta. q̃dã ꝑmiſſa. Primã plurimi nihili pendũt nec aduertunt quã phia tñ recte ꝓbat magnã eſſe. qꝛ ꝓuat animã magno virtutis bono. tollens ab eo modũ ſpẽ ⁊ ordinẽ. Inflicta pena qꝛ ſenſũ doloris infert pl⁹ extimeſcit et fugit. Tertiã vt pmã nõ attendũt peccores dũ in penã priorũ peccoꝝ permittunt iuſto dei iudicio ad alia et alia crebro labi. Theologia vero xpianoꝝ phie doctrinas ſi recte ſi vere ſũt ſi ſalutares approbat vtẽs eis iure ſuo et catholicas reddens ſi tenebroſiores ſũt illuminat. Si noxijs errorib⁹ mixte ſũt ſeparat preciosũ a vili. illud retinens aliud exterminãs. qm̃ nihil inq̃natũ. nihil ſordidũ. nihil falſũ vel noxiũ ſecũ intrat. nõ ſiſtit in ↄſiderati one ſola mutabilitatis reꝝ infra labẽtiũ in variabilitate ſortis hũane In imꝑfectione fallaci eoꝝ omniũ que mund⁹ inferior oſtentat. q̃ ſunt diuitie. opes. dignitates. regna. gloria. voluptates. q̃ frequẽti⁹ recidũt in ↄtraria. Erigit ſe ↄfeſtim altius reſpiciẽs verã beatitudinis formã nõ ſimulacrũ quoddã vel idolũ beatitudinis quale ſtoyci ponere viſi ſũt in honeſto qd̃ ſui ipi⁹ premiũ ẽ. ꝑ cui⁹ obſeruatione mors voluntaria etiã ꝓpria manu (ſicut egit Catho) ſm eos queri pt quã eẽ viam breuẽ et expeditã ſed mendacit dixerũt ad libẽtatẽ. Sileo de porcinis voluptatib⁹ epicuri. Sed neq̃ primi boni ſola ↄtemplatio qualẽ locut⁹ eſt Ariſtotl. beatitudo dici pot. ſublimiorẽ et eternã dat theologia In cui⁹ aſpectu monſtrat mometaneũ, et breue hoc tribulationis. ſup modũ immenſũ glorie pond⁹ opari in nobis: ↄtemplãtib⁹ nõ ea que videnť ſ; q̃ nõ videnť. Oſtẽdit ex aduerſo miſeriã ineſtimabilẽ fine cariturã qualẽ null⁹ philoſophantiũ cõcepiſſe viſus ẽ. Quid ãt grauitatis habere cenſebit pena tpalis quantalibet eterne vite et morti collata min⁹ certe q̃ ict⁹ leuis virge ad ſup

plicū capitale vitandū et regnū cō
ſequendū. Ecce ꝓponatꝰ vtrūqȝ pu/
erulo q̄ratꝰ q̄d eligere duobꝰ/mortē
pati vel virgam. nō dubiū q̄n virgā
Orabit etiā flens ſi negetꝰ ei. timēs
et horrēs ꝓpoſitū ſibi e diuerſo vel
ſuſpendiū vel incendiū. Hinc pue/
ros dū flagellantꝰ et clamāt ridere
ſolemꝰ tenentes puto illā ſapientis
ſententiā. virga eū cedis et aīaȝ eiꝰ
ab inferno liberabis. Nos vero grā/
diuſculi pueri gemimꝰ excandeſcimꝰ
murmuramꝰ ad modicū dei flagel/
lū Illud qȝ ꝑ impatientiā rumpimꝰ
vt poſſumꝰ. q̄ nō ab inferno ſimilr̄
liberare nos q̄rat pater nr̄ deꝰ Tri
bularis q̄d putas tibi theologia
ſuaſura ſit? Serui deo. ſanctos qȝ ſu
os ⁊ ſanctas honora. ꝓſperaberis
in ſeculo delicijs diuitijs. pace glo/
ria frueris ad votuȝ. Sic videlicet
docebit ſapiens. Fili accedens ad
ſeruitutē dei prepara aīaȝ tuaȝ ad
temptationē Sic aplus Omēs qui
pie volūt viuere in xp̄o ꝑſecutionē
patientꝰ. Sic xp̄s dicens. In me pa
cē. in mūdo preſſuraȝ habebitis. Sic
ſancti ſancteqȝ omēs exemplo mon
ſtrarūt. Expectādū ita eſt. preparā
dꝰ animꝰ ad tribulatōneȝ q̄ nobis
vtiqȝ talis fiet q̄lis animꝰ erit vten
tis. demeruimꝰ milleſies mortē ⁊ in/
ferni mortē. eruet nos ſi volumꝰ tri
bulatio. Si nolumꝰ puniet nos bis
in id ip̄m. Itaqȝ omino impoſſibile
eſt nō flagellari. vel hic ad peniten
tiā. vel in futuro ad exterminationē
Reſpiciamꝰ ſꝫ ad dn̄m flagellantē

Nō p̄rez miaꝝ corrigentē. Si vere
nō vane. nō ſimulatorie. nō velut in
ſōnio xp̄iani dicimur ⁊ ſumꝰ. Neqȝ
ei venire p̄t aliunde tribulatio. tenet
q̄ppe ligatū leonē infernalē ne furi/
at quātū vellet. nō ille ſꝫ detinēs eū
rogandꝰ ē. nō aduerſariꝰ q̄uis aliꝰ.
ſit hō ſit beſtia ſit ignis ſit aqua ti/
mēdꝰ ē. timeatꝰ moderās illa deus
Et hinc orietꝰ magna ſecuritas No
lo dicat hic aliq̄s nō tēptabo dn̄m
aduerſus illa q̄ naturalis fert actō
Liberrimꝰ em̄ nature rector eſt deꝰ
vtens illa ꝓut libet ad ſalutē elcōꝝ
ad cōmoditates ſe diligentiū q̄les
enumerate ſūt a ꝓphis et ſanctis di
ligenter. Erudit ꝑ flagella purgat
⁊ medetꝰ. doctrinas in ſcripturis mul
tiplicat qd̄ ꝓphe qd̄ boetiꝰ qd̄ cice
ro cū ceteris inſinuant. Cōpellit in/
trare vocatos ad nuptias lacerās
alteriꝰ tunicā. illiꝰ crus frangēs. hu
ic oculū eruēs. aliū mancū reddēs.
ſepit vias malas ſpinis ne q̄s ābu
let ꝑ eas in interitū. Tribularis et
tēptaris. Iſta cōis eſt ſors omniū
viuentiū. hō q̄ppe naſcitꝰ ad labo/
rē. ſi demeruiſti te equo animo id fē
re equū eſt. ſi tibi bn̄ oſciꝰes gaude
qr maior te merces manet. Quid p̄
terea qȝ abſqȝ tēptatōibꝰ nullo pa/
cto p̄nſvita ducitꝰ q̄ milicia ē. tolēa
quā habes qr dū deerit certꝰ eſto.
ſuccedet altera tibi fortaſſis aſpior
Crede non eiecit hōieȝ deꝰ ab orto
voluptatis vt hic nouaȝ oſtitueret
ſꝫ in labore viueret et erumna. Au/
fers ais mihi pacem. īn gloriā. mihi

diuitias. mihi felicitatẽ nõ aufero. ꝗ inuito monſtrãs viã. qꝛ ꝑ preſſuraꝫ mũdi pax. ꝑ infamiaꝫ gloria ⁊ ꝑ inopiaꝫ diuitie. ꝑ luctũ et miſeriã beatitudo (q̄ᵒ ē omne bonũ) opa ratur. Ad extremũ ꝓ pñti die et requaꝫ agim⁹. Sol eni decliuioꝛ ſilentiũ ſuadet carmen accipe

Quartum metꝝ tertiũ.

Inter coeuos Job vir honeſtioꝛ
Multa refulgens ꝓle beatioꝛ
Simplex tremiſcens te de⁹ optime
Rectus fidelis criminis inſcius
Gentes eoas exuperans nimis
Gazais et amplo velligero grege
Bobus camelis, atqꝫ laboꝛibus
Aptis aſellis plurima turba qꝫ
Seruire debens magnifice fuit
Talem flagellis expetijt ſathan
Temptare duris non aliter valet
Uti malignis viribus vſpiam
Ni det ſupꝛem⁹ fas dñs ſibi
Laxis habenis hinc furioſioꝛ
Tradit ruine ꝓtinus omnia
Septena ꝓles dum bibit ac edit
Tres et ſoꝛoꝛes obꝛuit hos dom⁹
Cõuulſa venti turbine funditus
Job vero viua rupe manentioꝛ
Ferri recocti roboꝛe durioꝛ
Spes cui⁹ alte fixa petre fuit
Supplex deo mox lumina dirigit
Grates rependens religioſius
Si que dediſti vix pereant ait
Fiat voluntas iure deus tua
Hinc edocemur cuncta per aſpera
Ad quẽ miſellos currere ↄuenit
Quis depꝛecandus nam de⁹ vnic⁹
Sontes repurgat trux tribulatio
Ac innocentes roboꝛat et ꝓbat
Cuiuſqꝫ dicat mens bene ſubdita
Que ↄmodaſti ſi repetis pater
Gratus libenter reſtituo cape
Uis per latrones enſe vel ignib⁹
Auferre linquo gratius accipis
Sic foꝛte. qꝫ ſi pauperib⁹ darem
Si te vocantẽ non ſatis audio
Compelle veſtes dilacerans trahe
Demũ ꝓut vis dũmõ ſim tutus

¶ Explicit terti⁹

Incipit liber quartus

Proſa prima

Monachus

Preteritis dieb⁹ locut⁹ es o volucer q̄ꝺadmodũ ꝑegrin⁹ noſter ſuã in theologia q̄rit ↄſolationẽ in oĩb⁹ q̄ circũſtant eũ tribulationib⁹ nũc ꝑ tuã fidẽ edicito nunq̄d nõ penitet eum plurimoꝝ q̄ vel in frãcia vel in generali ↄſilio geſſiſſe meminit modo circa ceſſionẽ ⁊ eiectionẽ ↄtendẽtiũ de papatu. Scribendo de ꝑtãte cõcilij modo circa cauſas fidei eã preſertim q̄ deteſtat̄ homicidia ſine legitima auctoꝛitate ꝑpetrata cũ ſeq̄lis ſuis. Que cauſa toti⁹ pene turbationis inclitũ frãcie regnũ diſcerpentis vt aiũt ſeminariũ fuit. Quis aliã dẽt alĳ cupidinẽ effrenẽ dominandi vel vindictã expetendi nũq̄d nõ aliquib⁹ ſaltẽ ſcrupulis ſua ↄſci

entia remordet. ¶ Volucer ¶ Quis gloriabit o monache mūdū cor ſe habere q̄s dixit innocens et mundꝰ ſū. Quis nō ꝯſtituꝰ ſub iudicijs dei terribilis i ꝯſilijs ſup filios hominū nō trepidauerit? Hinc afflictꝰ Job Verebar oīa opa mea ait do ſciēs ꝙ nō parceres delinquēti. Et iterū. ſi voluerit mecū ꝯtendē nō potero reſpondē vnū ꝓ mille. Cui cōformis eſt orō ꝓphetica. Nō intres in iudiciū cū ſeruo tuo dn̄e. qꝛ non iuſtificabit in ꝯſpectu tuo oīs viuens Et rurſus. Si iniq̄tates obſeruaueris dn̄e. dn̄e q̄s ſuſtinebit. Porro q̄d Iſayas ſe cū ceteris inuoluens ſibi q̄ȝ vileſcens. hūili ꝯfeſſiōe ꝓtulit legimꝰ. oēs iuſtitie nr̄e tāq̄ȝ pānꝰ menſtruate. Quis igit iuſtitias ſuas velut gloriabundꝰ oſtentauerit deo plus q̄ȝ pannū ꝯfuſionis ſue mulier viro. quē deniq̄ȝ nō exterruerit apl̄i verbū dicētꝭ. Nihil mihi ꝯſcius ſū. ȝ nō in hoc iuſtificatꝰ ſū Cauſā reddidiſſe videt ſapiēs. Timide ſūt inq̄t et incerte oēs ꝓuidentie nr̄e. Et alibi. Prauū cor hominis et inſcrutabile q̄s cognoſcet illud ¶ Monachꝰ ¶ Quid igit agit ꝓ ſerenatione ꝯſciētie ſue vt deo ſit in pace locꝰ ſuus. ipē q̄ȝ dormiat in id ipm ¶ Volucer ¶ Doctrinā cōſulit quā theologica tradit ſchola. iudicat aliter agendū eſſe de ſcrupulis inq̄etis orientibꝰ ex his q̄ p̄terita ſūt. Aliter ſup his q̄ agibilia futura reſpiciūt. fatet ex p̄teritis ꝓfecto ſe timē neq̄ȝ timorē hūc abijcit

Auget potiꝰ corā iudice deo ita tn̄ ne deſperet ſup mia eiꝰ ȝ in ſolidiorē ſpeȝ aſſurgat. formidat ne forte poſuerit ſibi laq̄os inimicꝰ latentes ꝛ abditos in via hac veritatis qua ābulabat. Neq̄ȝ em̄ dubiꝰ ȝ certiſſimꝰ eſt id ipm q̄d ꝓſecutꝰ eſt veritatē eſſe catholicā. Cuiꝰ oppoſitos errores impios atq̄ȝ peſtiferos exterminari querebat ordine iudiciario. Ita em̄ ſe iudicat obligatū firmit credē et nullatenꝰ dubitare de notitia ac intellectu diuinoꝝ preceptorū. Alioq̄n ſe fidelē quo pacto reputaret. Cū ſcp̄tū ſit dubiꝰ in fide infidel eſt? q̄d vtiq̄ȝ veritatē hȝ dū q̄s illa dubitat que p eruditionē ſacre ſcp̄ture certa tenet et explicita fide tenere. Neq̄ȝ em̄ generalis ſuffecerit credulitas in multis niſi particularis affuerit. plus aut minꝰ iuxta pſonaꝝ et eruditionū q̄litatē. Verū ſi iuxta hoc iter veritatis poſuerit ſcandaluȝ angelus ſathane qui ſe transfigurat in angelū lucis nō ita eſt vſquequaq̄ȝ certꝰ neq̄ȝ ſcit ſi ſcuto veritatis ita ꝓtexerit eū deus ꝙ timere nō habuerit a timore nocturno. a ſagitta volante in die a negocio pābulāte in tenebris ab incurſu et demonio meridiano. Demoniū plane meridianū dixerūt ſcī q̄d et fallit et ſub ſpecie tn̄ boni nō qualiſcunq̄ȝ ȝ magni boni fallaciaȝ tegit Hic eſt laq̄us magnoꝝ viroꝝ duȝ magni nō hūiles ſūt in oculis ſuis. dū ꝓprie magis q̄ȝ aliene innitunt prudētie. dū extollūt ſe i cogitatiōe

ſua ſicut taurus. dũ p̃terea ſic agũt
q̃i facto et ſi nõ verbo dicerẽt man⁹
nr̃a excelſa et nõ dñs fecit hec oia
quippe dũ p̃uenire monitõnes ſuas
arrogãtia ſupba nõ ſubſeq̃ in hũili
tate lachrymis et mãſuetudine ſepi
us inueniunt Deniq3 ſup̃ modũ ter
ribile eſt illud ſapiẽtis tonitruũ. Eſt
via q̃ videt hõi iuſta et nouiſſima
ei⁹ ducũt ad mortẽ. Beat⁹ igit vir
ſapiẽtis teſtimonio q̃ ſp eſt pauid⁹
q2 niſi in timore dei ſe inſtant tenue
rit cito ſubuertet dom⁹ ſua. Noli p
pterea mirari Monache ſi tales in
ter recordatões poſit⁹ paucat 7 ex
timeſcat p̃ſertim cũ pfectã charita
tẽ q̃ foras mittit timorẽ nõ ſe preſu
mat adeptũ vtinã hr̃e ſe cognoſcẽt
minimã vel impfectã ¶ Monach⁹
Exterruiſti me talia de timore diſſe
rẽs. et in hos me truſiſti ſcrupulos
dubie q̃ſtionis ſi p pſperitate rei/
publice. ſi p defenſione veritatis ca
tholice. ſi pro errantiũ vel delinquẽ
tiũ correctiõe q̃uis hoim ſe debeat
exponẽ ſed ſedere ſolitariũ et repu/
tare ſapiẽtem eſſe q̃ nõ curat in cui⁹
manu mũd⁹ ſit Nã ſi bñ p̃cipiũt qui
docẽt nihil eẽ agẽdũ qd̃ dubiũ ẽ an
bonũ ſit exponunt ei3 ſe piſco Et q̃
amat piculũ dicit ſapiẽs peribit in
illo Quis audeat ſub tanta rerum
humanarum incertitudie quiſpiaz
deinceps palã pſequẽdũ amplecti
Volucer ¶ Audebit ſi cert⁹ fuerit
ex doctrina ſacra q fũdata ſit in iu/
ſticia fidei pſecutio ſua p qua cer/
tandũ eſt vſq3 ad mortẽ corpis vel
in aia deteri⁹ moriẽdũ.

Primũ metꝝ ſiq libri

Lex i tabellis a deo binis olim
Inſculpta petrinis. ẽ ↄtinẽs decẽ
Precepta nature qd̃ idcirco fuit
Legẽ q impſſam p indelebile
Lumẽ p̃us nr̃is in cordib⁹ fuſcauit
Nox criminũ nubesq3 flagiciorum
Obſcura nec nõ ptinax ſuetudo
Que prima circa vera mẽtiri facit
In moribus ſecte docẽt hoc impie
Illuxit ergo ſũmi velle p fidem
Rurſus iubẽs ſignis 7 in miraculis
Mandata ſerues hec dei vigil tui
Si non mori vel perire fũdit⁹ vis

¶ Proſa ſcd̃a quarti

Monachus

SEd cauenda ſunt o volucer
ſcandala. ve eim hõi p quẽ
ſcandalũ venit Obſeruãdũ
eſt p̃teã in collectiõe zizanioꝝ ne ſil
eradicet et triticu3 Tolerari deniq3
mala iubent q̃ ſi tolli q̃rerẽt deterio
res afferrent exit⁹ ſic ethnici ſic ſara
cẽi ſic hẽtici pleꝝq3 dimittũt nec im
pugnant immo ſic agẽ ↄſiliũ eſt vbi
coitas ẽ i culpa ne deterior ſciſſura
fiat ¶ Volucer ¶ Scandala phari
ſeoꝝ ↄtemnẽda docz veritas Sini
te eos iquit ceci ſũt et duces cecoꝝ
talia quippe vitare nec poſſum⁹ nec
debemus Sed neq3 deſerẽda eſt ve
ritas aut vite aut doctrine vel iuſti/
cie dũ certu3 hẽmus q periclitaret
nr̃o ſilentio et oppoſita falſitas fir/
maret iuxta regulã Error cui nõ re
ſiſtitur approbatur ¶ Monachus

Redit ecce ſermo noſter ad materi
am que de zelo tractata eſt Cadit
preterea in aliā difficultatē qualiť ꝛ
quando certi erimus ꝙ defenſio ca
tholice veritatis nō plus affert no/
cumenti q̄ȝ vtilis edificationis qm̄
ſi plus officit nōne tenēda erat iuſ/
ſio chriſti ſuperi⁹ inducta Nolite ſā/
ctum dare canibus! Cui parabola
de zizanijs nō tollendis ↄſona eſt.
Volucer Adhibenda eſt fate
orꝑ diſſolutōne difficultatis iſtius
que pluries incidit doctrinalis vna
diſtinctio. Cuius vel ignorantia vł
inaduertentia multos etiā pħorum
atq̄ȝ theologoꝝ ↄturbauit. Itaq̄ȝ
certitudo vna eſt ſupnaturalis. alte
ra naturalis. tertia moralis vel ciui
lis Certitudo ſupnaturalť ita ſe ha
bet ꝙ nō ſtat aliquē ſic aſſētire ꝛ fal
li Et hec iterū certitudo diuidiť q̄ꝛ
quedā eſt euidentie clare ꝛ intuitiue
in patria beatoꝝ. Altera euidentie
reuelate in illuſtratione ꝓphetarum
Tertia ſolius adherētie in ſpeculo
et in enigmate q̄ non euidentie rati
onis innititur ſed aucti diuine qua
lem certitudinē fides hȝ ꝛ preſtat in
cordibus fideliū. Eſt enim quelibȝ
hmōi certitudo tanta ꝙ p nullā po
tentiā etiam diuinā et abſolutā fal
lax eē p̄t. alioq̄n de⁹ negaret ſemet/
ipȝ. Hanc pħoꝝ ſchola non vidit
neq̄ȝ ſtoicoꝝ neq̄ȝ peripateticorum
neq̄ȝ achademicoꝝ. Hec certitudo
ꝓ tertio ſue diſtinctionis mēbro fi
delib⁹ omib⁹ dū peregrinanť in via
ↄuenit quos tāta certitudine nedū
duodecim articulis fidei ȝ toti ſa/
cre ſcripture credere neceſſe eſt actu
vel habitu implicite vel explicite q̄/
liter credendo certi ſť neq̄ȝ falli pn̄t
Alioq̄n iuxta qđ pretactum extitit
dubius in fide infidelis eſt. Certitu
dinē hanc in martyribus talem vi/
dim⁹ vt abſq̄ȝ vlla dubitatiōe mal
lēt relinquere vitā q̄ȝ fidem. Ceteꝝ
paulus hac ſubnixus expreſſur⁹ ve
hementiā certitudinis aſſeruit ↄdi/
tionalem cuius antecedens ſciebat
impoſſibile Etiam inq̄t ſi angelus
de celo vobis euangeliſauerit p̄ter
id qđ euangeliſatū ē anathema ſit.
Neq̄ȝ tn̄ negandū eſt quin paul⁹ vl
tra certitudinē adherentie p fidem
certitudinē habuerit euidentie p re
uelationis illuſtrationē et quodam
modo in tranſitu ſeu raptu p glori
am. Porro certitudinē alterā q̄ na/
turalis diciť inuenimus q̄ talis eſt
ꝙ non ſtat p naturā ꝙ aliq̄s taliť
aſſentiat et fallať Hanc Arl. et peri
patetici. hanc ꝛ ſtoici pħi poſuerūt
nobis poſſibilē in p̄mis principijs
p ſe notis cognitis videlicȝ ex ſola
terminoꝝ apprehenſione vt ꝙ q̄dli
bet eſt vel non eſt. Poſuerunt et in
ↄcluſionibus demonſtratis ꝛ in eui
denti cōſequentia deductis p talia
p̄ncipia quemadmodū dixerūt ma
thematicā ſcientiā eſſe certiſſimam.
Achademici ꝟo in quibus Socra
tes carneades et Cicerō. dehic po
ſteriores aliq̄ nouā viſi ſť induxiſſe
ſcietiā/nihil ſcire. imo nec hoc ſcire
ꝙ nil ſcimus. ita tollere voluerunt

emedio certitudinē oēꝫ dicētes de
oi re ad vtranqꝫ partē ex eq̄ diſpu
tari poſſe Et ita neqꝫ p̄mā de qua
locuti ſumus certitudinem ſupnatu
ralem neqꝫ naturalēꝫ putabant vl
lam eſſe.Deniqꝫ certitudo que mo
ralis dici p̄t vel ciuilis tangitur ab
Arl.vna cū p̄nti certitudine in ethi
coꝝ ſuoꝝ principio Cui⁹ ſententia
eſt.diſciplinati eſſe in vnaquaqꝫ re
certitudinē querere iuxta exigentiā
materie.Eque enim viciosum eſt in
quit pſuadentēꝫ querē mathemati
cū ⁊ moralē demonſtrantē.non eni
ꝯſurgit certitudo moralis ex euidē
tia demr̄ationis ſꝫ ex pbabilib⁹ cō
iecturis groſſis et figuralib⁹ magl.
ad vnā partē q̄ꝫ ad alterā Talē cer
titudinē ſi penitus negauerit acha
demici.ſi nō eā p̄terea ſufficientē di
xerint ad aliq̄d moralit̄ operari.vi
derint q̄ rōne p̄ſumpſerint aliquid
vel agere bonū vel omittē malum.
Conformit̄ ad iudiciū rōnis quale
debet eē certū ſic certa eſt in ſe vir
tus.alioquin v̄tus nō eſt Mōcħ
Animaduerto volucer q̄m ex p̄ma
certitudine multa poſſum⁹ et debe
mus nos fideles ſine ſcrupulo cor
de credē ad iuſticiam.⁊ ore ꝯfiteri
ad ſalutē.proſequi defendē ⁊ tueri
priuſq̄ꝫ vacillet vel auferat̄ a nob
hmōi certitudo Intelligo p̄terea ꝙ
in agibilib⁹ hūanis q̄ tantā habēt
varietatēꝫ(dicēte Arl. et experien
tia teſte vt caſu magis q̄ꝫ arte ꝯſta
re videant̄)ſufficit tertia certitudo
qualis nō ſp ſcrupulos oēs abijcit
ſufficit vt contemnet vel ſuperet ſic
operando q̄i non ſint. Sed q̄ rōne
poſſit hoc fieri ſcire cupio quid ad
uena nr̄ in his agat. Volucer.
De ſcrupulis ſic̄ prediximꝰ iudicat
alit̄ agendū eſſe dū oriunt̄ ex p̄teri
tis.alit̄ dū in eis q̄ agenda ſūt oc
currerint. De p̄teritis q̄dē opibus
iā amplectit̄ Gregorij ſentētiā. Bo
narū mentiū eſt ibi culpaꝫ agnoſcē
vbi culpa nō eſt Conformiter ⁊ ad
illud Juſt⁹ in principio accuſator ē
ſui.Conſtituēs itaqꝫ ſe corā tremē
do t̄bunali diſtricti iudicij dei cōſci
entiā ꝓpriā audit et ſuſtinet accuſā
tem eū. q̄nto maiori ſeueritate ſcit
⁊ p̄t.q̄tinus fiat ei ſp̄us ꝯtribulat⁹
et ingens ꝯfuſio ꝯtritio et humilia
tio cordis.ita vt cadat a ſe ꝑ omi
modā ꝓprie defenſionis deſperati
onē.neqꝫ eni vult cū diuina iuſticia
ꝯtendē neqꝫ cōſcientie ꝓ iuſticia te
ſtimoniū ferenti ꝯtra ſe reū ſilentiū
imponē.ſuadet poti⁹ vt clamet vo
cib⁹ magnis Iſte ē equiſſime iudex
deus.iſte q̄ ꝓ iuſto iudicio tuo da
mnand⁹ eſt.peccauit enim in talib⁹
et talib⁹ ſup numerū arene maris
ita vt pcc̄a ſua vix tot⁹ cape poſſit
mund⁹.Sūt eni abyſſus multa ⁊ te
nebroſa nimis q̄ altā ſibi damnatō
nis abyſſū meruerūt ⁊ inuocāt.Et
hoc dn̄e de⁹ in voce cataractaꝝ tu
arū.hoc ē viarū tuarū inſcrutabili
um et iudicioꝝ occultoꝝ in q̄b⁹ hō
ꝯſtitut⁹ videre nō p̄t an amore vel
odio dign⁹ ſit.neqꝫ cognoſcē de ſu
is ſupiorib⁹ q̄ntūcunqꝫ iuſta vide
ant̄ q̄ terminent̄ fine aut qua diſtri
ctione iudicent̄. Accuſat⁹ int talis

reus nō defēſoris ꝫ accuſatoris. te/
ſtis et iudicis in ſe ꝑtes agit exag
gerans q̄ntū p̄t Qui etiā ſi totius
ꝑpli xp̄iani fudiſſet ſanguinē ſꝑat
in illo apl'i ꝟbo ſi nos iudicarem⁹
nō vtiqꝫ iudicaremur Quo cōn fit
in hūanis iudicijs qm̄ ꝯfitenti cri/
mē mors infert. apud deū ꝟbo apđ
quē eſt mia et copioſa redemptio
Miſericordia hic dū viuim⁹ ſuper
altat iudiciū quo fit vt damnād⁹
in curia iuſtitie habeat aditū cū fi/
ducia ad thronū gr̄e eius. que ſal/
uat damnātes ſe. abſolutionē cōfe
rens in auxilio oportuno. p̄cipue ſi
dimiſerit hō ex corde debitoribus
ſuis. vt ꝑticipes velit eos fieri glo
rie neqꝫ vindictā q̄rere cupiat ſed
oret ꝓ ſalute ſua. quo fit vt fiden/
ter dicat deo. bullas venie ſue pre/
ſtāde hn̄s. dimitte nob̄ debita nr̄a
ſicut et nos dimittim⁹ debitorib⁹
nr̄is ¶ Monach⁹ ¶ Talia frequēt
audiui volucer Sed q̄liter abſqꝫ
mēdacio vel fictione p̄t in multis
tale aliq̄d agi nō ſatis aptum eſt.
Eſto nēpe ꝙ de p̄teritis opibus
ſcrupuli ſint in ꝯſciētia nō idcirco
reā ſe iudicare habet Eſt eni ſcru/
pulus vacillatio q̄dā dubitatō vł
formido conſurgēs ex aliquibus
ꝯiecturis debilib⁹ et incertis Alio/
quin ſi ex vehemētib⁹ argumētis ⁊
ꝓbabiliorib⁹ ꝓ hac ꝑte q̄ꝫ ꝓ al/
tera dubitatō cōſurgēt iā nō ſcru
pulus ſol⁹ vł leuis trepidatio dici
deberet ꝫ moralis de trāſgreſſiōe
certitudo Mirū vero neqꝫ cautuꝫ
videret ſi ꝓpter hmōi ſcrupulos
ꝯſcia teſtificationē vel damnatōꝫ
ferret certā Nunq̄d interrogata ab
hominibus vel acriter a ſe ipſa neqꝫ
mētiri ſibi volens r̄ndebit ꝓpt ſo/
los ſcrupulos ſe in ꝟitate ream ſe
criminoſā ſe damnandā exiſtē? nō/
ne magis in hoc caſu de merito q̄ꝫ
de pc̄co et ita poti⁹ de ſaluatione
q̄ꝫ de damnatiōe p̄ſumit? Quo pa
cto fert igit cōn ſemet ipām dāna
tionis ſn̄iam? Auget dubitationeꝫ
apl'i dictū Mihi inq̄t ꝓ mimo ē vt
a vob̄ iudicer vel ab hūano die ꝫ
neqꝫ me ipm̄ dijudico qui tn̄ alibi
ſe p̄mū fatet int pc̄cores? vēit inq̄t
de⁹ ſaluos facē pc̄cores q̄ꝝ p̄m⁹
ego ſū Oro qualē ad iſta r̄nſionē
aduena noſter daret. ¶ Volucer
¶ Qualē nimiꝝ dat apl's dū ſub/
dit ad p̄ allegatū q̄ddā ꝟbuꝫ. qui
me iudicat dn̄s eſt ⁊ alibi Scio ꝙ
in me nō hitat bonū cōformit ad
illud xp̄i Qui ex ꝓprijs loquit mē
dax eſt Certiſſima igit nō ſcrupu
loſa rōne tenere debet oīs homo
viuēs qm̄ ſine gr̄a dei damnatus
eſt quaꝓpt hūiliet ſe hō q̄ntuꝫ po
tuerit ſibi vileſcat ſe deijciat ſe con
culcet in recogitatiōe ſua quia nō
hꝫet ꝙ deo damnāti r̄nderꝫ quid
obijceret dicenti. amice nō facio ti
bi iniuriā. accipe qđ tuū eſt et va/
de Quid ē aūt illud tuū niſi pc̄cm
niſi mēdaciū? Legiſti ꝙ ſc̄s abbas
agathon moriēs frībus interrogā/
tibus an timēt et an in opib⁹ ſuis
confideret r̄ndit In ꝟitate timeo
neqꝫ ꝯfido in opibus meis q̄uſqꝫ
venero añ deū qm̄ alia ſūt iudicia
dei alia hoim ¶ Monach⁹ ¶ To/

tus crede mihi volucer horroẽ cõ
cutior tot⁹ merore tabeſco.tot⁹ in
deſolationẽ et in q̃ndam velut de/
ſpationẽ deijcior hec audiens.nec
q̇d de p̄teritis nec de futuris agã
ſcio ¶ Volucer ¶ Attuero germa
nus tu⁹ hac ↄſideratione ſic vti ni
titur vt int̃ tot ↄ̄mentia mũdi ma
la int̃ tot hoſtiles carnis ac demo
nis moleſtias p ipam dño ↄpicio
fortiorẽ aſſurgẽ q̃rat in ſpem.ſoli/
diorẽ ↄſolationẽ.et in trãquilliorẽ
pace q̇eſcere cui⁹ rõem et modum
collocutio diei ħoris expoſuit ¶
Monach⁹ Memini.p deſpationẽ
eni ad ſpem vẽire docuiſti.cauſãt
nihilomin⁹ ſcrupuli tales inquietu
dinẽ mẽtis quã fluctuare faciũt.a
qua ſicut muſce morientes pdunt
ſuauitatẽ odoris.i.deuotionis et
amoris ſentimentuz Euigilare de/
mũ ↄpellũt et exuſcitare dilectam
ħus q̃ʒ ipa velit ¶ Volucer Acci/
pito conſiliũ

Secundũ metrũ quarti

Si tuũ tabeſcit in te
Scrupulis exagitatũ
Cor gemens et anxiatum
Perſta fortius in ſpe
¶ Filijs ſuis quid obeſt
Prouida cura patris ſcit
Pane filiorũ ſeruus
Ut q̃nq̃ʒ cibatur
Sic cibo ſerui frequenter
Paruus veſcitur heres
Glorietur vt nequaquã
¶ Et ſperet cor vtrinq̃ʒ
Proximũ ſolet iuuamen
Fieri contribulatis
¶ Nonne fluctus et procelle
Expurgant mare crebro
¶ Parturit filium mater
Sed non abſq̃ʒ dolore
¶ Letus alacris q̃ʒ fies
Morũ prole beatus
Si memor dei recuſas
Hic ſolamen habere

¶ Proſa.iij q̃rti ¶ Monachus

O Ro quis blandimẽta mũ/
di ſupauerit.q̇s adimple/
uerit ↄpheticũ votũ letet̃
cor meũ vt timeat nõ tuũ? Quis
ad ſacrificiũ ſalutis offerẽdũ acce
dere p̄ſũpſerit ſi fuerit alien⁹a dul
cedine dei ſi aruerit ſic̃ mons gel/
boe in quo nec ros deſup refrige/
rans nec pluuia rigãs et fecũdãs
cadat ſʒ ſit ſibi celũ eneũ et t̃ra fer/
rea deſ̄ta ⁊ inaquoſa? ¶ Volucer
¶ Plurimos crede mihi fefellit ni
mia ſentimẽtoꝝ hmõi conquiſitio
ſeu cupido hoc in turelupinis et
begardis.hoc in q̇buſdã deuotis
nõ ſm ſciam exptũ eſt qui delira/
menta cordis ſui ↄ dei ſentimẽtis
amplexãtes turpit̃ errauerũt Alij
fruſtra conati ſũt ad nihil paſſio/
nabilit̃ affici cũ ſẽtiret apl's aliã le
gẽ repugnantẽ Alij ita deo ſe vo/
luerunt tradẽ ꝙ oĩa de⁹ ageret in
eis tm̃mõ paſſiue ſe hñtib⁹ Alij p
vnionẽ apicis mẽtalis cũ ſpũ ſc̃o
tradunt hñ ſciam myſticã de deo
Ita tñ ꝙ de⁹ nõ app̄hendat̃ ſb q̃
cũq̃ʒ rõne vel entis vel veri vl'bõi
Sed ab iſtis et ã ħorib⁹ inquirit̃.

vbi meritū erit ſi dilectōis volūta
rie null' habeat actus? Qtuero q̄
rōne debeat cor tuū medias inter
ſcrupuloꝝ ac tentationū agitatio
nes ſe gerere te doceat exēplū pal
pabile Utunt͛ naute quodaȝ va/
ſculo in quo ſup cuſpidē erectā li/
brata eſt ex tranſuerſo volubilis
acus ferrea. cuius acies affecta eſt
ꝑ magneteȝ quo fit vt in polū ar/
ticū aſſidua ſit ſua directio Nō ali
ter cor affectū dei dilectiōe/in fide
⁊ ſpe ferri ꝯuenit in deū Porro ſic͛
ex motu vaſis ꝯtinentis acū agi/
tatur acus alioꝛſū nūc dextroꝛſuȝ
nūc ſiniſtroꝛſū redit tñ ſemꝑ in id
ipm duȝ quieſcē ſinit͛ Cōformiter
turbatōeȝ aut vacillationē cor pa
ti videt͛ ex ſcrupuloſis motib' mō
ꝑ has mō ꝑ illas paſſionū fluctu/
ationes. maneat attamen diuinus
amor firm' ſalteȝ in habitu quod
ſufficit ſi nō penit' eiecerit ipm hō
Et ita ſufficit vt aliq̄s inueniat͛ ꝯ
ſtantioꝛ reſiſtere pccis. imo corp'
exponere martyrio. carēs actu ta
lib' ſentimētis q̄ȝ alius abūdāter
plenus eis Quare ptȝ ſignū iſtud
ſenſibilis ſuauitatis inefficacit͛ ar
guere charitatē dei ſi nō affuerint
comites charitat ſignate ꝑ apo/
ſtolū Charitas inq̄t patiēs eſt be
nigna eſt cū reliq̄s quas ꝯiungit
Itaq̄ȝ ſi fides ſi ſpes ſi cetere ꝟtu
tes informes eē p̄nt vbi deeſt cari
tas effugiēs a facie latētis ſupbie
cur ſi poterit hec expta ſuauitas?
Guſtas igit͛ hanc ſuauitatē vtere
cū hūilitate et grāꝝ actiōe. guſtu
cares fer in patiētia et māſuetudi
ne. attēdens ꝙ aliq̄n demō abutit͛
naturali bono teneri cordis vt eſt
in mulierib' ſicut ecōuerſo pōt grā
naturale bonū tale in adiutorium
ſui ſumere vt vehemētioꝛ et crebri
oꝛ inualeſcat ſpūalis deuotio Sȝ
dū ſurrepit ſupbia(q̄b' eni nō in
ſidiet͛ q̄ vexare voluit aplm?)tol/
litur hec pax interioꝛ reditq̄ȝ cola
phiſatio tentationis cuſtos humi
litatis. quo caſu ſufficiat grā dei
Nec more generatōis praue et ꝑ/
uerſe ꝯinū ſibi deuotiōis ſignum
q̄rat ¶ Monachus ¶ Ecce relabi/
mur in id qđ ab initio queſituȝ eſt
qua rōe poterit aliq̄s quicq̄ȝ ag/
gredi ſub dubio ꝯſtitut' an agat
recte ſi ex interiori ꝯſcientie motu
ſufficiēs certitudo nō habet͛? Pe/
ribit deniq̄ȝ om̄is ars diſtinguen
di veras a falſis immiſſiones ꝑ/
phetias aut reuelationes ¶ Uo/
lucer ¶ Habes ſup hoc vltio ſcri
pta nō pauca ꝑegrini nr̄i Primū
vero reſpctu eoꝛū que futura ſunt.
de p̄teritis quippe iaȝ diximus ſic
obſeruare ꝯuenit vt non reputet͛
culpa vbi culpa nō ē Alioq̄n cau
ſatur erronea ꝯſcientia cū quā
ſi q̄libet attentet͛ fieri iam culpa
eſt ſi fluctuet animus Preterea ſub
hac dubitatiōe velut ad vtrūlibȝ
neſciēs quid acturus ſit ꝯciliū eſt.
vt ſi agat q̄m exponēt ſe diſcrimi/
ni q̊ caſu cētū hēat ꝙ peccat Uis
igitur quicq̄ȝ ſecurus agere. cert'

ſis illud eſſe bonũ neq̃ virtuti cõn/ riũ Sed refert q̃ certitudie. ſufficit nempe certitudo moralis qualez vocauimus vt vel non ſis in pcc̃o dum facis quod in te eſt aut ſaltẽ pcc̃m non incurris nouũ p temeri tatẽ exẽpli gr̃a celebrandi. orta ẽ eni ex diligẽtia tue p̃parationis ex/ cuſatio Ceterũ moralis hec certi/ tudo p doctrinam colligit̃ altero triũ modoꝝ vn⁹ pueniit ex alteri⁹ auc̄te Alter ex ꝓpria eruditiõe Ter tius ab experimẽtali ↄſuetudie Sub p̃mo viuũt incipiẽtes et aiales ſb ſc̄do pficiẽtes et rõnales ſub ter/ tio perfecti et ſpũales Conſonat ph̃s tradẽs tres hoim maneries ad doctrinaz inueniri Pauci p ſe ipos dociles ſũt ꝓpter claram ſue ↄplexiõis armoniã. addo vel aliã gr̃am ĝtis datã q̃ facilit̃ agenda ↄcipiũt. ſcp̃turas (vt Aug⁹) itelli gũt Multi p alios erudiunt̃ recipi entes ab eis intelligẽtiã ſcp̃turaꝝ aut ſi neq̃unt credũt ſaltẽ dicẽtib⁹ et obediunt Tertiũ gen⁹ deſpatũ eſt ad doctrinaz q̃ neq̃ doceri pñt neq̃ docẽtib⁹ aſſẽtire volũt q̃bus relictis (ſũt eni pl⁹ diſcoli q̃ mlta ex brutis q̃ per hũanã domant̃ in duſtriã vt canes vt equi vt ſymee vt aues aliq̃) fiat p̃mo de r̃liquis puta q̃ religionũ inſtituẽdaꝝ p̃n/ cipalis cã fuit auc̄tas regiminis cui magis obediẽtia p̃ſtaretur q̃ ꝓprie rõi q̃ in plĩmis dubia valde eſt debilis et incerta Preualẽ ſitr hz hec auc̄tas reſpc̄u iunioꝝ q̃rũ/ libet ad magr̃os vel parẽtes qm̃ iudiciũ ꝓprie rõnis vel nullũ vl im pfectũ hñt. H pitagore ſchola ſer uabat Sic iubet dñs dicẽs Inc̃/ roga p̃res tuos et dicent tibi. ma iores tuos et ãnũciabũt tibi Ma/ iores intelligo q̃ multis expientijs eruditi ſũt in agibilib⁹ hũanis q̃/ rũ iudicia tradit ariſt. eſſe recipiẽ/ da tanq̃ p̃ncipia ꝓpter multa vi/ diſſe Extendit̃ h ad eos q̃ reſpc̄u diuoꝝ ꝓpter ↄſuetudinẽ exercita/ tos hñt ſẽſus q̃les iã in ſolitudine ſibi viuere ſufficiũt Supeſt ſc̄s do ctrine mod⁹ ꝓpoſito nr̃o viciniot vñ ſumit̃ in agẽdis ſufficiẽs ⁊ mo ralis certitudo Orit̃ modus iſte nutrit̃ q̃ ex ſtudioſa pſcrutatione diuoꝝ mãdatorũ q̃lem ſuadet ſa/ piens Que tibi p̃cepit de⁹ illa co/ gita ſemper et in plurib⁹ opibus eius ne fueris curioſus Et iteꝝ ni hil dulcius q̃ reſpicere in manda/ tis dei Hinc btm̃ dicit p̃s qui in lege dñi meditat̃ die ac nocte cuz ceteris abſq̃ numero cadẽtib⁹ in hãc ſñiam Itaq̃ ſel' in ſcp̃turl. ſuis locut⁹ eſt deus. ⁊ id ipm ait Iob. nõ repetet qm̃ ſufficient̃ erudiũt ⁊ ↄſulũt. im̃mõ relegant̃ puro fideli et integro corde Maliuolis q̃dem et incredulis tenebroſior ĩñ naſcit̃ erroꝝ caligo q̃s in hereticis olim neſcio ſi ãplius ĩ hac etate per/ ſpicuũ fuit qñ cecutiẽtes facti ſũt multi circa fontes p̃ncipioꝝ mora liũ q̃ ſũt de p̃mis impſſionib⁹ na/ ture. q̃ rurſus digito ꝓprio ſcripſit de⁹ in tabulis lapideis ad indeli/ bilẽ memoriã · repetẽs ea tertio p fidei traditõez in euãgelio Itaq̃ lugere plangere q̃ ↄpellimur.

Tertium metrū quarti.

Enigma quamuis perferat
ſecum fides ¶Sua
Eſt a fonte tñ lucis origo
Per hāc ſophie veritas recondita
Quaz natura neq̄t inſinuaſſe patet
Reuelat ecce paruulis amans eos
Atq3 docēs ꝛ cū ſimplicib' gradit
Sui ſupbis mente cordis claudit.
Uult intellect' ſubſit vt omnis ei
Petitq3 ſenſus oms vt ſe deneget
Debet homo totus obſequiū dño
Par nempe beſtijs peccādo fact' ē
Indiget hinc fidei ſbdē colla iugo
Ut ambulet vite vias nec offēdat
Pandit q̄lis ſit finis habendus ei
Precepta rurſ' inculcat prius data
Naz mos puerſus obnubilarat ea
Uis ingredi vitā mādata oſerua
Roborat h decadē xp̄s i alta leuās
Si pma per ſe nota pcepta decem
Mēs ſcelēata docz falſa vl' ābigua
In his fides ſi ſit obſcurior plena
Meridie palpās amodo q̄d ſupeſt
Ieſu benigne quid pt magis tuaz
Exterius legem tradere ludibrio
Modos ꝛ reglas viuēdi deinceps
Quos his euerſis plebs tua ſuſci/
piet

Proſa .iiij. quarti

Hoc eſt h volucer Monachus
q̄ ſtomachabar nuper me/
cū dū theologiaz efferres vñ ſit q̄
nōnullos ex theologis experimur i
nllo meliores. vtinā nō deteriores
ceteris hōibus. ¶Uolucer Nolo
mōchc de aliena vita theologorū.
nec alioꝝ ſcrutator eē vel cenſor cu
rioſus. Hoc vnū credidi ꝑpt' qd̄ ꝛ
locut' ſū q̄ theologia nō admixta
fidei ſpei ꝛ charitati inflat ꝛ officit
queadmodū de phia romanoꝝ re
fert apl's qm̄ ꝑpt' ingr̄titudinez dati
ſūt ſup alios hoies in reprobū ſen
ſū. Cauſā reddit q2 cū cognouiſſēt
deū nō ſic deum glificauerūt. neq3
grās egerunt. Ingratitudinē vero
maiorē eſſe in cōtemptu vel abuſu
theologie q̄3 phie nēo dubitauerit
Propterea ſic apud Ciceronē ora
tor deſcribit q̄ ē vir bonus dicēdi
perit' Ita theologuz noiam' virū
bonū in ſacris lr̄is eruditū. nō q̄dē
eruditione ſoli' intellc̄s ſ3 mlto ma
gis affect' vt ea q̄ p theologiaz in
telligit traducat p iugē ruminatio
nē in affectū cordis ꝛ executionem
opis q̄tin' ſapia ſm nomē ſuū ſapi
da ſit in bonis ſuauit' et iocūde. in
malis ſtabilit' ꝛ acerbe. alioq̄n ta/
les inſtar Urie ferūt lr̄as damnati
onis ſue. dāt aduerſ' ſemetipſos ex
ore ꝓprio iudiciū pl' inficiūt exēplo
vite q̄3 inſtruant vbo doctrine Sa
cras deniq3 literas impudent' ſuis
inquinatis morib' ꝛ deſiderijs ſub
ſeruire compellunt. ſenſuz a ſanctis
patribus traditum diſtorquentes.
imo ſepe neſcientes. neſcia profecto
eſt pars magna taliū qui ſe theolo
gie pfeſſores iactitant ita vt expe/
riri ſtupor ſit Ideo q̄ppe theologiā
neſciunt q2 ſe curis alijs q̄tidie tra
dunt Eſto ſciant. vides queadmo/
dū ratio dos hominuz p̄clariſſima

vertit̃ reprobis ad ſuã aliorũq͛ꝫ p/
niciem. Uinũ quoqꝫ quanto meli⁹
tãto furioſiores eos qui ad ſobrie
tatẽ ipſo non vtunt̃/reddit. nõ vini
vicio ſed potantium. Dicta ſint hec
interim q̃tin⁹ animo tuo triſti mos
gereret̃ et ſolueret̃ queſtio facta ſi/
mul vt ea que de theologica ꝯſola
tione ſcribimus qualiter et a quib⁹
accipienda ſint vtiliter inſinuarem⁹
Cõfido in dño ꝙ apud idiotas ſo
licitos de ſalute ſua in quib⁹ eſt ſim
plex fides. certa ſpes. et ſuauis cha
ritas inſidebũt fructuoſi⁹ in animo
theologice ſententie(ideo non fru
ſtra ſũt)q͛ꝫ apd̃ repletos litteris gi
gnentibus ſcientiã illã quaꝫ inflare
dicit apl's Oculũ ꝟo q̃s neſciat q̃n
tũ turbat aut excecat inflatio? Sũt
alij minus culpabilit̃ neſcio minus
tolerabilit̃ errãtes quos ex doctri
na dũ moralẽ querũt certitudinem
nullũ lumẽ ratõnis mouet ad aſſen
ſum cuiuſuis agibilis. tñmodo ſa/
tis eſt ſi dicere potuerint hoc ſcri/
ptũ eſt. hoc talis doctor in lectura
ſua ſenſit. hoc alius ita poſuit. ſimi/
les aſpicientibus verſo ad ſolẽ dor
ſo ſplendorẽ eius in montib⁹ quos
ad aſpectũ ſolis nullus ſufficit oſtẽ
dentis digitus attollere. Cur ita?
Quia deorſum oculũ mergere ſoli/
ti ſũt vbi nõ aſpicit̃ ſol niſi circũuo/
lutus caligine Plane. lucis natura
neduꝫ ſenſibilis ꝫ intelligibilis ita
habet. vt quãto longius ab origi/
ne protendit̃ eo fiat debilior craſſi
or et ſubobſcurior. Propterea ſi lu
men intellectuale iugiter ad infima
ꝯſiderãda demergitur groſſeſcit ⁊
craſſeſcit quodãmõ ineptumq͛ꝫ red
dit̃ ſuperiora q̃uis lucidiora cõſpi
cere. Sed neqꝫ lumẽ veritatis acci
piunt iſti niſi circũuolutũ ſit quadã
veluti caligine traductionis huma
ne Monach⁹ Experimur id ſepe
quod dicis. Sed quid ꝓinde faci
endũ ſit inſinua Uolucer. Mo
nẽdi ſũt ab ingreſſu ſtudij non ita ſi
gere ſolã in ꝯſtitutionibus ſuis reti
nendis memoriã vt plurimũ mos
eſt q̃n exerceãt intellectũ rõnem q͛ꝫ
ꝯſulãt ex q̃bus ꝑncipijs vel morali
b⁹ vel theologicis originent̃ hmõi
ꝯſtitutiones Ita enim fiet vt collu
ſtrent̃ luie ꝑmoꝝ ꝑncipioꝝ ꝙ ſi vł
nolũt vel neq̃unt credãt illuſtratis
Recogitẽt inſuꝑ preſtantiã hũane
ꝯditionis q̃ ad hoc ꝯdita eſt vt to
tũ ſenſibilẽ mundũ q̃ ꝑ ſenſuũ por/
tas ingredit̃ imprimẽdo ſpẽs ſuas
atꝫ ſimulacra reducãt in primũ ꝑn
cipiũ deũ cũ quadã ſimplificatõne
et puritate Ita ꝓcedens a deo mũ
dus fit eo ꝯtinue vtilior i ſuis par
tibus q̃ longinq̃or ꝓut in elemẽtis
videẽ eſt ⁊ in ſolis lumie. Rurſus ãt
reddit̃ ſpũalior magis ac magl. ꝑ
opationẽ intellect⁹ agentis in fan/
taſmata corꝑalia. Ex q̃b⁹ elicit ſua
ꝟtute ſpẽs intelligibiles ſimplices
et incorꝑeas. Et ſic natũ ex carne
ſenſuuꝫ caro erat ſuo mõ ſic qđ na
ſcit̃ ex intelligibili ſpũ ſpũs ẽ Adeo
q̃dẽ vt nõ dubitauerit apl's dicere
Qui adheret deo vn⁹ ſpũs ẽ cũ eo

Hec operatio precipue ſpectat ad
eleuatos theologos exercitātes ſe
ad theologiam myſticā que per ab
negationem tendit in ſimplificatio/
nem. veruz quando veniendum eſt
ad agibilium tractationē oportet
rurſus in inferiora reſpicienda deſ/
cendere Alioquin fallerētur iſti mo
di ad primos cōtrario ſi lumini ꝑn/
cipiorum hererent adeo ꝙ conclu/
ſionum viſionem omitterent exem/
plo aſtrologi cadentis in foueam
dum anbulans reſpicit aſtra Deni
qꝫ perfectus erit qui ſtudioſa circū/
ſpectione verſabitur in vtroqꝫ. hunc
iuriſtā theologū et cuz theologo iu
riſtā iudicabo Quales fuerit primi
doctores ex quoꝝ ſentēcijs decreta
les decretaqꝫ ↄpacte ſē Monach⁹
Raros affert etas noſtra tales cau
ſā ſcire deſidero Wolucer Pau
ci tolerāt laborē ſtudij in multis vel
etas vel ingenium vel ſūptus non
ſuppetūt Euenit ꝑterea ꝙ miſtica a/
gar āncilla vidēs ſe peperiſſe habet
ↄtemptui ſaram dnām quā ſterilem
exiſtimat Rachel inſuꝑ fortaſſz lim
pidos hn̄s oculos irridet aliquan/
do mordacius ſororis lye lippitudi
nem cū ſe mutuo iure ſororio ↄueni
at honorare. iꝑam q̄qꝫ agar impe/
rio dn̄e ſue ſubijci dictatisqꝫ ꝑ eā e/
quū fuerat obedire. Subinde ꝑpen
dis difficultatē infinitaz quā habet
morale negociū dum proſequi q̄rit
quia nō ſatis eſt intelligere q̄d verū
ſit ꝛ quid rectum ſicut cadit ſub arte
tradē ſed particulares circūſtācias
q̄ variabiles ſunt neqꝫ ſub arte nez
ſub doctrina veniūt Circumſpicere
neceſſe eſt ſtatum in primis reipubli
ce cum moribus eam regētiū ſi iux/
ta ↄſilium ſoceri moyſi ſint viri po/
tentes timētes deū in quibus ſit ve
ritas ꝛ qui oderint auariciā neqꝫ ſit
apud eos ꝑſonaruz acceptio nec i
conſtantia neqꝫ deprauatum cōſili/
um Alioquin non exibit ab eis iudi
cium rectum q̄ztūcūqꝫ fuerit poſtu/
latuz niſi ꝓuiderit ex alto deus qui
ꝑ pueros ꝑ ii̇q̄s ꝑ bruta ꝑ dēones
ſepi⁹ exercuit iudicia iuſta Qua i re
thobias ore diuino locutus eſt duz
filio iuſſit conſiliū ſemper a paciēte
perquirere omni tempore bn̄dic de
um et pete ab eo vt vias tuas diri/
gat ꝛ omnia conſilia tua in ipſo per
maneant Que ſint autem ↄſilia dei
aperuit pſalmiſta loquens ei Conſi
lium meum iuſtificationes tue non
ita tamē vt humanum conſilium de
ſeratur quod vtique debet exiſtima
ri diuinum ſi rite humiliter ſi deuote
ſi obedienter fuerit inquiſitum Qua
le zelus feruidus et omnis generali
ter paſſio vehemens ſolet nec pete
re nec petito vel ingeſto credere
Mōach⁹ Omittam⁹ deiceps ea lo
q̄ q̄ ſub eruditiōe doctrinali nō vēi/
unt neque enim moralis certitudo
quantū ex dictis colligo poteſt ſub
vna r̄gula tradi que ſufficiat in om
ni caſu cōſcientiam agētis reddere
ſecuram ſe non deliquiſſe quod ex e
uentu rerum perpendi ſepius ſolet.
Wolucer Propterea cōſtitute ſūt
in figura Tres ciuitates refugij
fides ſpes et caritas continentes

lauacrum penitentie et emunitatis aſilũ quatin⁹ pax ↄturbata p ca q̄ ſe feciſſe formidat hõ reformet q̄ pax qualit̃ obſeruãda ſit intellige

Quartũ metrũ quarti

PUlcra pax ſũmi mun⁹ optimũ
Te voluntati ſit bona tm̃
Nunci⁹ defert miſſ⁹ ab alto
Nam male menti qualis erit pax
Sternit̃ lecto ſorde repleto
Complet et ſpinis ſe viciorꝫ
Qualiũ turba dilacerat̃
Tractat nũc iſtuc rurſus et illuc
Diſſidet ſecũ ſe qꝫ remordet
Viribus vanis om̃ipotenti
Stulta guerrã dat more gigantũ
Pugnat econtra quodqꝫ creatũ
Jus ſui regis ſedulo ſeruans
Si placet fiat vera tibi pax
Ordinatus ſit primit⁹ omnis
Motus affect⁹ nec vagus erret
Queritans extra poſſe quieto
Se frui mundo qđ nequit eſſe
Pauca ꝑtemptet non alienis
Litibus ſe det ſed nec habenas
Senſibus laxet ſemꝑ anhelet
Legis eterne iuſſa tenere
Litteris ſacris aſſiduus ſit
Quippe dat pacẽ zelus earꝫ
Pacis eterne pign⁹ ⁊ arram

Proſa. v. ⁊ vltima li. iiij

Monachus

Adueniat oro pax iſta nobis Aduertero nondũ ſatis explicuiſti que ſit apud peregrinum noſtrꝫ conſolatio ſpecialis deliniens eũ in tam ↄfuſibili rerũ tempeſtate qualẽ in florentiſſimo nuꝑ francie regno. nominatim in celeberrima pariſienſi ciuitate ↄtigiſſe nõ ꝓrſus ignorat et nos intuemur ¶ Volucer. ¶ Accipe ſuꝑ iſtis doctrinam theologie celitus immiſſe quã deinceps nõ me loqui putato. Conquerens o homo ꝙ etate tua multi depereũt qđ queſo nouũ accidit? habet etas omnis mortuos ſuos q̊tidie recipit terra mille modis hũanũ genus hos peſtis. illos fames. alios gladius. multos naufragia morbi. incendia voragines abſumunt. quippe terra ſunt et in terraꝫ reuertunt̃. Mentiebaris o neqꝫ dũ Eue dicenti Ne forte moriamur, ſubintuliſti. nequaqꝫ. om̃es ex tunc capitali ſupplicio adiudicati ſũt Nil refert q̊s prior. quis poſterior ſecuri mortis feriat̃. vnũ dabo tibi qđ iure ↄfitear eſſe timendũ q̊ merito vel demerito vita iamiam citiſſime deſitura finiat̃ apud iudicẽ deum. Scio mecũ fateberis. interrogo te reſpondeat exiſtimatio tua Mortuos quos immatura violenta qꝫ nece defles ereptos aut iuſta cauſa perdidit aut iniuſta? ſi iuſta. cur inculpas iuſtitiã? Cur non letaris lauans manus tuas in ſanguine peccatoris? Si iniuſta. vide ſi ſobrium eſt eos plangere quos pro iuſtitia morientes beatos xp̄us appellat?

Sed dices potuerāt iniuſti viuēdo corrigi. iuſti vero plus ad ſuā alio/ruʒqʒ ſalutez ſuper vites iuſtificari. Quid ſi ſordidus ſorduiſſʒ adhuc ſiue damnatōis aſſidue penas auxiſſet Juſtus vero vt ſepe fit excidiſſʒ a iuſticia? Patet lati⁹ iſta deductio. nōne varij ſ̄t euēt⁹ belli Et nūc iſtū nūc illū ɔſumit gladi⁹ vt nō gloriet̄ accinctus vt diſcinct⁹ q̄m nō eſt fortiū bellū dicit Eccīaſtes. Sʒ ad altiora ɔſcendē nr̄e rōnes volūt q̄ nihil caſuale. nihil fortuitum tradūt deo. cui⁹ ɔſilia ſup̄ filios hōim hūana curioſitas ɔphendere p̄ ſingula nō p̄ſumat. Attingam⁹ tn̄ aliq̄ q̄lia ex ꝓpheticis et hiſtoricis libris nr̄is fas eſt colligē. Deſtruxerūt aſſyrij idolatre q̄dez ſine deo ihrl̄ʒ ſanctā ciuitatē cū p̄p̄lo. Quid p̄ Jſaiaʒ dicat dn̄s audi. Ve aſſur virga furoris mei et bacul⁹. ipe eſt in manu eorū mea indignatio. Sequit̄. Jp̄e āt nō ſic arbitrabit̄. et cor ei⁹ non ita eſtimabit. ſʒ ad ɔterendū erit cor ei⁹ Ecce q̄ꝫ de⁹ malos de p̄p̄lo ſuo int̄ q̄s nō dubiū fuiſſe q̄ſdā innocētes voluit p̄ lōge deteriores affligere q̄les appellat v̄gā furoris ſui q̄ꝫuis obſeq̄ndo blaſphemi n̄ credēnt. q̄d ſi tale aliq̄d opat⁹ ē mō de⁹ q̄ p̄tātē hʒ vite et mortl. in cui⁹ ɔſpectu nō iuſtificabit̄ oīs viuēs. Nōne frequēter i regimine reipublice cupiditas ſe putat caritatē? cū hec ɔmune bonū. illa ꝓpriū ɔmodū ſp̄ inq̄rat Eſto ſit charitas q̄d ſi nō adhibuit ꝓ ſui ſuoꝝ q̄ʒ cuſtodia cōtra ꝓditioſas inſidias cautelā q̄lē hūana p̄t ⁊ exigit induſtria. Quid ſi bellaſſent aduēſus infideles ⁊ aduerſus exteros ſui regis hoſtes et occubuiſſent. felices eos i altera vita. nōne iudicares nec morte turpi fūctos? Dx ſi p̄ntez tm̄ r̄ſpicis vitā terreat ap̄l's. ſi i hac vita tm̄ ſpantes ſum⁹ miſēabilioēs ſum⁹ oīb⁹ hōib⁹. Quis p̄terea nouit. ſi aſcēdēit in aures dn̄i ſabaoth clamor flagitioꝝ ſceleꝝ et abomiationū q̄b⁹ vel p̄p̄lus vel rectores et nobiles vl̄ vtriqʒ forſā peccauerāt q̄s tradidit de⁹ nō i man⁹ infideliū vt alias? plerūqʒ q̄nqʒ p̄ wādalos et gothos et hunos. aliq̄n p̄ alios nōiatim ꝓp̄t ſpurciſſimā carnis corruptionez vt aliq̄b⁹ reuelatio dixit. Expoſuit ſuos mō de⁹ cladib⁹ belloꝝ ciuiliū vbi tumultuat̄ p̄p̄ls contra nobiles imo ſine lege ſine ordine nobiles inter ſe cū diſſecatione mutua p̄p̄loꝝ ſe deſtruūt. Punit crede mihi de⁹ occultiora ſepe delicta p̄ flagella patētia. illa etiā q̄ p̄ contritum cor et humiliatum deleta ſ̄t q̄dez fuerūt quo ad culpā repetit i penā. Hinc fit vt aliq̄s p̄n̄tialit̄ bn̄ viuētes aliq̄n ɔphendat afflictio ⁊ ꝓ paruo ſicut putat̄ delicto nouo grādior punitō ſubſequat̄ q̄ꝫadmodū cernē ē in corpis egritudinib⁹ q̄ ad occaſionē facilē oriri vident̄ ⁊ recidiuū pati Sʒ da nullū neqʒ mō neqʒ antea p̄ceſſiſſe demeritū virt⁹ vl̄ exercet̄ ad meritū vel ad p̄miū coronat̄ Vnde q̄ꝫ mutat de⁹ vt placʒ regna de gēte i gētē ꝓp̄t iniuſtitias

et varios dolos Nabugodonoſor mẽte capt⁹ teſtis ẽ. teſtis troya. teſtis rhoma. teſtis daniel de diſſipatione monarchiarũ q̃tuor ꝑncipaliũ. Habz eni quelibet res in terris quandã ſue duratõis periodũ atz viciſſitudini ſubiecta ẽ. ſit hõ. ſit domus. ſit ciuitas. ſit regnũ. ſit imperium. Mutauit ꝑtea dñs ſacerdotiũ Hely iuxta reuelationẽ Samueli factã Cui⁹ gen⁹ ſaul exterminauit cũ ciuitate ſacerdotũ in ore gladij viros et muliẽs paruulos et lactẽtes. Ubi ꝑcor attẽde vigilãter. Eſt enim ꝓpoſito res accõmoda. vide quis occaſionẽ ꝑſtiterit ꝓximã neci crudeliſſime ſacerdotũ ac viroꝝ veſtitorum ephot lineo cuz mulierib⁹ et paruulis et lactentib⁹ et ꝓrſus innocuis cũ horrenda demolitione ciuitatis Nõne legis ꝙ declinauerat dauid ad achimelech ſacerdotẽ ſũpſerat i neccitate famis panes ſcõs cũ gladio goliad neuter iſtic culpabilis. Et de dauid teſtis Ihs i euãgelio Licet vſus ſit bona mẽte reuerſe memorãs execut⁹ eſt. Nihilomin⁹ ſaul irritat⁹ mala volũtate deſtructionẽ quã dei volũtas optia ſe facturaz ꝑdixerat. Canit in pſalmis de deo Cõuertit cor eorũ. nõ dubiũ egyptiorũ vt odirẽt ꝑplm ſuũ et dolum facerẽt in ſeruos ei⁹. Cõuertit intellige qr mateĩã odij et doli miniſtrauit in multiplicatõe hebreorũ et in miraculorum ꝑ Moyſen oſtenſione Quocirca facile patz eſſe fallax argumẽtũ. Prouenerũt ex iſti⁹ opatõne ſcãdala. mortes. mala qз ſine numero. Egit ergo talis culpabiliter. nihil eni tã bonũ q̃ neq̃tia ꝑuerſorũ nequeat abuti Exẽplũ in ꝓſtatõe fidei ꝑ martires claret Et ꝑ⁹ in ꝑdicatione xpi q̃ nõ venit pacẽ mittẽ in terrã ꝫ gladiũ. Cui⁹ ort⁹ vtiqз din⁹ tot innocẽtes ꝑ herodẽ dedit neci. Caſtigat pr̃ filiũ. medic⁹ egrotũ. ipi ſe ꝑimũt. nunq̃d aget pr̃ ſuꝑ filio. medic⁹ ſuꝑ egroto pniam. q̃a mortis occaſionẽ dediſſe viſi ſt̃. nõ puto. Notaueris et i pn̄ti re quẽad modũ pugnauerũt filij iſrael trib⁹ vicib⁹ ɔtra beniamin ob vindictã peſſimi ſceleris in vxore leuite. Cã iuſta erat ⁊ qđ fortaſſe miraberis. dederat de⁹ aſſẽſũ pugnãtib⁹ Uicti ſt̃ ꝑmo et iterũ ſcđo vſqз ad internetionẽ q̃nq̃ginta miliũ pugnatoꝝ ex iſrael. Tertia pugna dedit eis purgatis et hũiliatis victoriã vſqз ad omimodã pene deletionẽ beniamitice trib⁹ Nõ diſcurrã ꝑ plima. ſcrutãti q̃ꝑpe ſcꝑturas meas occurrũt talia copioſe q̃ꝝ lectio viuax ẽ et q̃i malle⁹ ɔterẽs petras. Cõſolatõez deniqз faciẽs ɔtra mortalium caſus inopinatos et q̃ iuſta dei bonitate videnť indigni Si vidẽt ait Eccĩaſtes calũnias egenorũ ⁊ violẽta iudicia et ſubuerti iuſtitiã in ꝓuincia. nõ mireris ſuꝑ hoc negotio qm̃ excelſo excelſior ali⁹ ẽ. Et inſuꝑ vniuerſe t̃re rex impat ſuiẽti. ⁊ ita imperat vt ſeruiãt ſibi etiã neſciẽtes etiã repugnãtes ⁊ odiẽtes vt demones. His nullũ ex amicis ꝑdẽ. vis eos poſſidẽ tranquille. oẽs in deo dilexeris ſuam vitã. ſuam gloriam.

ſuas diuitias in eo reconditas ha/
be. vtiqꝫ ſicut nō perdit de⁹ ſic ami
cos cū ſua vita gloria diuitijs ſꝑ ꝛ
vbiqꝫ poſſidebis. Ceterū nemo de/
ſperauerit de te iħu bone qm̄ cū ira
tus fueris miſericordie recordabe/
ris. Tu poſt tempeſtatē tranquillū
facis. Tu rēpublicā ꝑ varias agi/
tatōs purificare ſcis. velut ex actōe
mutua elemētoꝝ nobiliora gignis
mixta. Apud te ſunt innumerabiles
modi purgatōis et ſaluatiōis elcō
rū vn⁹ ꝑ ignominiā mortis q̄ libe/
rat etiā a purgatorijs ſupplicijs. ali
us ꝑ ablationez totalē tꝑaliū cum
corꝑe vn̄ laq̄us oterit omniū debi
toꝝ. q̊ꝝ fortaſſis alio mō non erat
bn̄ poſſibilis ſolutio. Alij forſitan
egerūt tepide negligent cāz vel iu
ſtitie publice vel legis ōine aut cir
cūſtātias culpabiles habuit ſua ꝓ
ſecutio. oia mors abolere potuit eo
efficaci⁹ quo ɔtumeli⁹ illata eſt ca
ruit qꝫ ſepulcro. Talia q̄s oia dinu
meret? Audebo ſublimi⁹ vocē attol
lē plenā ɔſolatōis ſancte. Itaqꝫ de
ſolationū omniū q̄s furor hoſtilis
oꝑatus eſt ꝓut ɔq̄reris interrogo
q̄lis aſſignat cā? Si libido dn̄andi
regēdi qꝫ. ſi vindicte zel⁹ effer⁹. ſi di
uitiaꝝ vel opū execranda fames. ſi
tituli fortaſſis alij nō min⁹ ſcelerati
ſacrilegi nefandiqꝫ. Felices oro nō/
ne ſūt q̄ ꝟtuoſis animis obſiſtē co
nati ſūt qꝫuis in oculis hōim ſuꝑa
ti. Auctores ꝟo tāto infelicioēs q̄n
to nihil infelici⁹ impunita licētia et
ꝓſperitate peccātiū qualiū miſere
aris velim ꝓ ſua cōuerſione ſalute
qꝫ deꝓcans. Vt ſi cā iuxta q̊rundā
impudētiā (q̄ ſe de ꝑtinacia dānat
) aſſignet defēſio catholice ꝟitatis.
vitia q̄rens et errores corrigē. et h̄
corā iudice legitimo nūc ordinario
nūc ſuꝓmo q̄d inſident affirmaue
rim btōs eſſe mortuos q̄ ꝓ lege ōi
ſui certauerint vſqꝫ ad mortē exem
plo tot martiꝝ? Quid ſtupes. quid
me reſpicis? nolito mirari ſi hꝫ q̊ti
die martyres ſuos mūd⁹ ſi caro ſi
diabol⁹ cur nō habeat ſuos xp̄us?
Hinc apl's. Oꝑtet hereſes eſſe vt q̄
ꝓbati ſūt manifeſti fiūt. Quō ma
nifeſti? plane i bonū ſi legē dei defē
derint ſtrēnue. ſed ꝓrſus in malū ſi
vel maligne impugnauerint aut im
pugnātib⁹ fauerint impudent ſꝰdo
le nequit ſubuertēdo vel negādo iu
ſtitiā. Tales dixeris ſcādaloꝝ cām
oīm q̄lē egerūt i alios ꝑſequentes
aliq̄s vſqꝫ ad coronā martyrij. Quo
pacto inq̄es? Rn̄deo nonne marty
riū cā fuit vt ꝓ xp̄o. ꝓ ꝟitate. ꝓ iu
ſtitia. ꝓ vicioꝝ redargutiōe mors
vndecūqꝫ tolerat? Attēde q̄ cauſa
reddiderit ip̄m Abel ꝓmū martyrē
i lege nature. Hec nimirū ꝙ i odiū
iuſtitie religioſe qua ſacrificiū obtu
lerat deo placabile Cayn frater eū
nihil tale cogitantez egredientē in
agrū inſidioſe ꝑemit. Vides q̊ pa
cto fit aliq̄s martyr ec̄ dū ignorat
Omitto de ſeptē frib⁹ machabeis
in lege ſcripta qui nō ob aliam cau
ſaz q̄ꝫ ne legē in porcine carnis eſu
violarent atrociſſime necati ſunt.

Non loquar de Johanne baptiſta q̄ legis vtriuſq₃ moyſi et xp̄i limes quidā fuit. cui⁹ martyriū aliā non inuenit̄ cauſam habuiſſe niſi redar/ gutionē publici inceſtus. Thomas cātuarienſis ob defenſionē eccleſiaſtice libertatis Leodogarius ob zelum dom⁹ francie contra Ebroynū Agathes agnes et lucia ꝓpter fidē caſtitatis glorioſo celebrant̄ mar/ tyrio. Et ita de plurimis quorum exemplis perſpicuū fit omnē homi nem qui perimit̄ odio iuſtitie et vēi tatis/ dū ſectat̄ illā ꝑſequit̄ aut de/ fendit inſignit̄ apud deū vero titu/ lo martyrij qualecūq₃ fuerit apud homines iudiciū. Quid ſi plus ali/ quid addiderim. Innocētes q̄dem occiſos cōſidero quos eſſe marty/ res nullus qui fidem habet eccleſie dubitauit. Sed que ratio martyrij: nunquid alia dabit̄ q̄₃ odium xp̄i ex ambitione regnandi ꝓueniens! Ubi rurſus colligitur hec regula. ꝙ infantes aut pueri quāto magis ꝓuectiores quos in odiū xp̄ianoꝝ ſeu xp̄i vel ſue legis perimūt infide les iudei ſaraceni vel pagani aut aliqui nomine ten⁹ xp̄iani hereticantes apoſtate q₃ facti aut in tyranni dis rabiem verſi tales martyrio co ronant̄ etiā mortis timidi. p̄cipue ſi nō alius criminis obex ineſt actu Hec inſideant animo tuo ſi abſq₃ fi ctione meus es diſcipulus. Hec mē tis ꝑturbationes radicit⁹ euellant q̄m̄ altior. ſecurior. ſalubrior. r̄ligio/ ſior. et glorioſior nō eſt altera cōſo latio ad quā ꝑuchere poſſit doctri na mee legis q̄₃ martyrij tolerātia. p quod delet̄ in ꝓprio ſanguine q̄li bet culpa ſimul et pena vt ꝓtin⁹ ho mo liber et expedit⁹ euolet in celu₃ vbi ſtatū habeat omniū bonorum aggregatione perfectū. Uolucer.

Hactenus o monache theologia locuta ſit. nos ex ſua ne ſtra q₃ col/ locutione breuiter epilogantes ſu/ mam⁹ hoc opendioſū in omi tribu latione ſolamen vt toto corde ſuſpi remus leuantes oculos in celum ⁊ dicentes. Deus eſt pater miſericor diarum et totius ↄſolationis in cu ius miſeratione ſperandū eſt. cuius ſe voluntati ↄformandū eſt. a quo eſt virtus patientie. in quo eſt ſere/ natio ↄſcientie. Nos interim trahe re conemur in affc̄m quod ſub qua triduo diſſeruim⁹ p intellectum

Monach⁹. Fiat ita precor ⁊ pax dei que exuperat omnē ſenſū corda et intelligentias n̄ras cuſtodiat in charitate dei et patientia xp̄i vt p patientiā et ↄſolationē ſcripturaꝝ ſpem habeam⁹ Amen

Explicit tractatus de ↄſolatiōe theologie venerabilis p̄ris ⁊ mḡri Johis Gerſon cancellarij pariſien ſis ꝓfeſſoris in ſacra pagina eximij

Teſtamentum peregrini metricum editum a magiſtro Johanne de Gerſonno

Gratia cui nomen confert inſigne Johannes,
  Nouena cognomen. Gerſon habere dedit
Scire velit ſi poſteritas quo tp̄e natus
  Quo ve renatus ſit. calculus iſte docet
Mille quater centum vigintiquattuor annos
  Quatuor adiungens dinumeres domini
Sic qꝫ decembris lux et nox bis ſeptima ſextus
  Et ſexagenus inchoat annus ei
Solus porro deus obitus ſcit tempus et horam
  Propterea ſecum ruminat iſta frequens
Tu diſpone tue domui morieris neqꝫ viues
  Plene teſtatus et vigilans morere
Vixeris hic et nunc velut hic et nunc moriturus.
  Orans dic redeat ſpiritus ad dominū
Ecce nouū grande ſtupidum videt exul et horret
  Mortis ad aſpectū cor tremit ecce venit
Ecce pater mi nunc et hic articulus meus inſtat
  Quo morior pater et vt pater eſto pius
Eſto pius. ſatis eſt dederis te. diues abundo
  Te ſine deficio pauperior nihilo
Tempus adhuc venie ſedes a deo pietatis
  Terret iuſtitia. ſubueniat pietas   .als. gra ſubueniat
Mens vigeat. cor peniteat. ſacra hoſtia paſcat
  Crux olei liniat. plena qꝫ ſit venia
Sancti quos colui viuens morior. meus ad vos
  Spiritus aſpirat. ferte iuuamen ei
Que mortalia ſunt mortalibus vltro relinquo
  Corpus humū redeat ſpiritus ad dominū
Spiritus iſte Jeſu meus a te ſuſcipiatur
  Spes mea tu Jeſus es gratia non opera

¶Incipit tractatus de passionib⁹ anime magiſtri Johis gerſon cancellarij Pariſieñ.

Paſſionū feruorē. effe/ ctū et originē cogno/ ſcere prodeſt anime ad deuotionis ſcolā vo cate Sane quēadmo dū ſūma vitiorꝫ eſt tranſiſſe in affe ctū malicie ita vt ipm iā vitiū ex in timo ſenſu placeat. ſic culmē virtu/ tis eſt trāſiſſe in affectū iuſtitie. Af/ fect⁹ vero vel eſt paſſio ab agente derelicta in potētia cognoſcēte vel ſimilitudinē habet paſſionis. Nō ē aūt deuotio ſine affectione. Nā de uotio q̄d aliud eſt q̄ȝ extēſio vł ele uatio mentis in deū p piū et humi lez affectū. Kurſus omīs virtus cū ſit affectio moderata et ordinata. vicium ex defectu modi et ordinis in affectib⁹ pueniat nunq̄d nō ſalu bris erit affectionū paſſionaliū cog nitio? Paſſionum quippe ignorata qualitate neq̄ȝ virtutū neq̄ȝ habituū imo nec ipi⁹ hōis neq̄ȝ tēptationū ſuarꝫ multipliciū poterit ſufficiens notitia vł ars adipiſci. Quo pacto deniq̄ȝ (ſic optet) orabim⁹ mente. orabim⁹ ſpū iubilantes in cordib⁹ nřis et laudantes deū in pſalterio decacordo cū cantico in cythara. ſi deſideriorꝫ et affectionū q̄ ſuauē hanc armoniā reddere habent na turā ignorauēim⁹? Sētiunt ab idi/ otis et ſimplicib⁹ aliq̄ñ expimenta liter tales affect⁹. nec negam⁹. Ve rūtñ additio doctrine multū ꝯfert hac ꝯſideratione pmoti ſūt ſācti prēs. nōiatim poemen et arſenius in quorꝫ ore vix aliquid niſi de paſ ſionib⁹ aiarꝫ ſermo verſabat. Pre/ ſentē igit materiā de paſſionib⁹ et earꝫ ꝯditionib⁹ de cauſis et effecti bus. de modo quoq̄ȝ vtendi eis placuit ſub aliquib⁹ ꝯſiderationib⁹ ptractare. Jd q̄d reliquū erit (mlta āt relinquent) inueniet apd ſāctū Thomā in pma ſcđe. vij. q. xxij. et deinceps additł. quos allegat do/ ctoribus

¶Prima conſideratio

Paſſio eſt inclinatio quedā vł coaptatio ſeu ſimilitudo ⁊ cō uenientia derelicta ab agēte in paſ ſum p quā trahit quodāmō ipſuz paſſū ad agens ꝯ eidē coaptat vł aſſimilat et refugit ꝯtrariū. Certe quēadmodū ignis generans ignē ex aere relinquit in igne genito ca/ liditatē ⁊ leuitatē q̄ leuitas ſuo pō dere vel tractu mouet ſurſū ad ſimi lem ignē. ⁊ dū illic eſt quieſcit. odit vero locū deorſū tanq̄ȝ ſibi nō cō/ uenientē et refugit ipm neq̄ȝ q̄etem habȝ in illo. Sic homo pportiona biliter affect⁹ p amorē ad aliq̄d in/ clinat ad illud. Et ſi nō habet deſi derat ſeu ꝯcupiſcit ipm. Et ſi adipi ſcit quieſcit et delectat in eo. Odit vero ꝯtrariū et abhorret approxi/ mationē eius. et ſi ei ꝯiungit. dolet ſeu triſtat. Et he ſūt ſex paſſiones.

tres reſpectu boni ſimplicis. ⁊ tres ſimilit reſpectu mali ꝓut infra do/cebit. amor. ↄcupiſcētia. delectatio odiū. fuga. dolor. vel inquietudo

Conſideratio. ij.

Paſſio q̄libet inſequit ↄgnitionē. ſʒ aliqua diūctam vt in nō cognitiuis. Habet itaqȝ quodlibʒ ens naturale ſuas inclinatōes cer/tas tanq̄ȝ rememoratū et directuʒ ab intelligētia nō errante q̄ de⁹ eſt Agit ꝗꝑpe de⁹ oīa tanq̄ȝ bonū ſummū ſui ipi⁹ diffuſiuū et ꝓpter ſe ipm creauit oīa tanq̄ȝ finis oīm. Ideo bonū qđ hʒ rōez efficiētis ⁊ finis ponit a btō Dioñ ꝑmū nomē dei. Cōſequēs eſt igit ꝙ in re qualibet delinq̄t de⁹ paſſionē q̄ ſit aſſilatio q̄daʒ vel coaptatio ⁊ ↄueniētia vl inclinatō et tēdētia ad ipʒ. ꝑʒ ordinē ſue ſapīe in qua fec oīa in numero pondē ⁊ mēſura. Hec āt inclinatio generalis ad finē vltim ꝑ fines ꝑticulares ⁊ ꝓximos nōiat q̄nq̄ȝ appetit⁹ vel affectio naturalis. q̄nq̄ȝ pōd⁹ rex. q̄nq̄ȝ tract⁹ ſeu tendētia. q̄nq̄ȝ amor inſit⁹. q̄nq̄ȝ lex. q̄nq̄ȝ re/gula. q̄nq̄ȝ inſtinct⁹. q̄nq̄ȝ eq̄tas naturalis. q̄nq̄ȝ fed⁹ rex ſtabile. q̄nq̄ȝ ſenſus nature aut aliq̄ tali vocabulo. Sʒ res eadē eſt q̄ ſepe nihil dic ſupadditū ad ipaʒ naturā neqȝ vt accidēs neqȝ vt habit⁹ ſʒ vt ipa natura talit inſtituta q̄ ex agēte deo et diſponētē oīa fortit atqȝ ſuauit hʒ tēdē in talē vel talē finē ⁊ moueri ad illū ſi abſēs ſit niſi impediat et q̄eſcē in adepto. odire vo ↄtra/riū. fugē q̄ȝ nec in illo q̄eſcē. Hoc ſomniaſſe viſus eſt Eraclit⁹ dicēs oīa fieri ꝑ litē et amicitiā. hoc q̄ȝ vidit Arl. enūciās bonū eē qđ oīa appetūt. et hūc eē finē oīm deū confeſſus eſt q̄ ſol⁹ ſicut eſt ineffectibil ab alio ſic impaſſibilis ſol⁹ inuenit tā paſſione ꝑfectiua vt ē illūiatō in celo q̄ȝ defectiua ſic dolor i corpe aīato niſi fortaſſis q̄s abuti auſus dicēt in emanationib⁹ dinis repiri paſſionē. ſic generationē filij paſſi/uā dicim⁹. et ſilr paſſiuā ſpūſſancti ſpirationē

Cōſideratio. iij

Paſſio ſequēs ↄgnitionē diunctā repit in oñi vtute ↄgniti/ua in q̄ paſſiōes delicte ab agētib⁹ inchoant et tminant in appetitiua virtute ita vt paſſio talis generali nōie deſcribi poſſit ꝙ eſt inclinatio vel mot⁹ ꝓueniēs ex ↄgnitione vl appheſione alicui⁹ vt ↄueniētis vel diſcōueniētis pñtis vel abñtis. Et ſiqdeʒ mot⁹ ille q̄ q̄nq̄ȝ ſucceſſiu⁹ ē q̄nq̄ȝ ꝑmanēs vel immanēs ſic eſt amare. Si inq̄ȝ ↄſeq̄t ad ↄgnitōeʒ pure ſenſitiuā ſic dr paſſio aīalis. Si vo ſeq̄t ↄgnitōeʒ ipi⁹ rōis de/liberātis vel dictātis de ꝑticulari/b⁹ agendis ſic dr paſſio volūtaria vel rōnalis vel ↄſciētioſa. Si vo ſequit ↄgnitionē pure intellectualeʒ ſeu mētalē in cui⁹ lūie ↄgnoſcūt prima ꝑncipia moralia. ſic pōt nōiari paſſio ſinderiſis vel mētalis vbi fit rapt⁹ et extaſis. Et ita quadruplex

genꝰ paſſionū pt apud hōiez inue/niri naturaliū. aialiū. rōnaliū. intellectualiū. Et qm̄ apud philoſophātes pncipalis ſermo ē de paſſionibꝰ ꝯſequētibꝰ cognitionē ſenſitiuā tā in aialibꝰ q̄ȝ in hōibꝰ eo ꝙ ad illes trāſmutat̄ corpꝰ trāſmutatiōe ſenſibili. et ad tranſmutatōes iſtas ſimilit̄ ipe paſſiones aliq̄n ꝯſequūtur. Exiſtimamꝰ idoneū tractare pmo ſepatiȝ de paſſionibꝰ hmōi aialibꝰ q̄bꝰ cognitis facile erit p ſilitudinē et coaptationē de reliq̄s tam naturalibꝰ q̄ȝ voluntariȷ̄s q̄ȝ intellectualibꝰ habere ſermonem

Conſideratio. iiij.

Paſſiones aiales ꝯgnoſcūt̄ ex ſubiecto ꝛ obiecto ꝛ effectibꝰ ſuū. equidē ſubiectū eſt vis appetitiua ſēſualis q̄ reſpicit bonū tpale pticulare hoc vel illud tanq̄ȝ ſibi ꝯueniēs et malū tāq̄ȝ diſcōueniēs et hoc ſub rōe ꝯmodi vel incōmodi qꝛ ratio iuſti ꝓprie nō eſt ibi nec ƀm eā ꝓprie ſumūt̄ paſſiones ȝ magis ipe ꝟtutes in ipa rōne et mente. Cauſat̄ ergo motꝰ q̄daȝ in appetitiua virtute ꝯſequent̄ ad apphēſionē virtutis ꝯgnitiue ſenſualis exterioris vel interioris cuiꝰ obiectū eſt verū ſimplex velut q̄daȝ adeq̄tio rei cognite ad cognoſcentē. bonū ꝟo ſupaddit ꝯueniētie rōnē. et qm̄ bonū cōmodi pt ꝯſiderari abſolute ſine ꝯtractione aliq̄. vel conſiderat̄ nūc vt abſens nūc vt pn̄s. nūc vt arduū et diff. cile. atq̄ȝ ita pportionabilit̄ de malo ꝓpterea ƀm hoc diuerſificat̄ vel ramificat̄ ꝟtꝰ appetitiua et ſimilit̄ paſſiones. Eſt q̄ppe viriū appetitiuaꝝ alia ꝯcupiſcibilis alia d̄r iraſcibilis. quaꝝ diſtinctio ſumit̄ ex obiectis. nā vis cōcupiſcibilis reſpicit bonū vel malū nō ſub rōe aliqua difficultatis vel arduitatꝭ. Sȝ qm̄ multa ſupueniūt nata impedire cōcupiſcibilē in ſua inclinatōe vel tendētia vel quietem circa locū et in odio fuga vel inq̄etatōne circa malū. hinc data eſt ei tanq̄ȝ ꝓpugnatrix ipa virtꝰ iraſcibilis q̄ tēdit in bonū adipiſcēdū vel malū depellendū nō vt ſimpliciter tale ȝ vt arduū et difficile adipiſci vel euadi quale nullū in deo repit̄ ideo nec iraſcibilē habet vllam

Conſideratio. v.

Paſſionū numerꝰ et ſufficiētia ſumit̄ tā a ſubiecto q̄ȝ ab obiecto. Vis itaq̄ȝ ꝯcupiſcibilis vł reſpicit bonū cōmodi abſolute. et ſic cauſat̄ amoꝛ vel libido q̄ vel q̄ eſt coaptatio vel inclinatio q̄daȝ ad bonū ꝯmodi. vel reſpicit illō vt abſens. et ſic cauſat̄ deſideriū et cōcupiſcentia ſeu cupido vel cupiditas q̄i ſatagens illud adipiſci. vel reſpicit bonū cōmodi vt iam adeptum et ſic cauſatur delectatio vel letitia vel voluptas. Dicendū q̄ȝ ē ꝓpoꝛtionalit̄ de tribꝰ aliȷ̄s paſſionibꝰ reſpectu mali ſeu incōmodi q̄le ſi apphendit̄ abſolute ſic cauſat̄ odiū qō eſt diſcōueniētia q̄dā et diſpꝛoꝰ

poꝛtio paſſi ad ipm malū. vł appꝛehendit malū vt abſens ſʒ vt imminēs. et ſic oꝛit fuga vel abominatō et hoꝛroꝛ. aut appꝛehēdit ipm malū vt iā pn̄s. et ſic oꝛit triſtitia doloꝛ et āguſtia cum filib᷒. Et ita ſex repim᷒ paſſiones in cōcupiſcibili. tres ꝛ̄ſpectu boni. amoꝛē. deſideriū et delectationē. et tres reſpectu mali. odiū ſcʒ fugā et doloꝛē. Rurſus ipa vis iraſcibilis cū non reſpiciat bonū vel malū niſi ſub rōne difficilis et ardui ad adipiſcendū vel fugiēdū quale nullū eſt bonū vł malū vt pn̄s ꝓptēa manet ſolū in tendentia vel fuga. nā quicq̄d eſt pn̄s vel adeptū vt tale eſt cadit in cōcupiſcibilis rōnem. Tendit ergo vis iraſcibilis in ſolū bonū vel malum abſēs. tanq̄ꝫ difficile ad obtinēdū vel refugiendū ſeu depellendū. Et ſi quidē hoc fiat ꝛ̄ſpectu boni futuri cū fiducia adipiſcēdi ſic dꝛ ſpes ſi cū diffidentia ſic dꝛ deſperatio. ſi ſ̄o fiat reſpectu mali futuri. et hoc cū fiducia repellēdi ꝗ oppugnandi ſic habem᷒ audaciā. Si cū diffidētia ſic met᷒ ꝰ timoꝛ exoꝛit. Et vtrobiq̄ꝫ fiducia vel diffidentia pt inueniri nūc cū certitudine. nūc ſine certitudine. quāuis iſte paſſiones certitudinē magis impoꝛtāe videant. Sic ergo quatuoꝛ habem᷒ paſſiones in iraſcibili. duas reſpectu boni difficił futuri. ſpē et deſpationē. et duas ꝛ̄ſpectu mali futuri difficił audaciā et metū ſeu timoꝛē. Supaddit q̄nta paſſio reſpectu mali p̄teriti quā dicim᷒ irā dū vis iraſcibilis aſſurgit ad vindictā illate iniurie q̄ iniuria appꝛehēdit vt leſiua ꝓpꝛie excellentie et inductiua minorationis ſeu vilipēſionis. ideo q̄rit viciſſitudo q̄daʒ leſionis q̄i agens ꝯtra patiat vt dignū eſt et ſic fiat q̄daʒ equalitas et hoc apphendit vt difficile vel arduū. Sʒ cur hec paſſio non hʒ ꝯtrariā? Rn̄dem᷒ ꝙ virt᷒ iraſcibilis ſic offirmet ꝙ nullo modo ſatagat vel audeat aſſurgere i vindictā iniurie iā illate hoc nō fit niſi duplici cauſa. vna qꝛ malū appꝛehendit vt pn̄s et ineuitabile. et ita cadit ſb rōne triſtabił et doloꝛoſi. nec exit cōcupiſcibił rōeʒ aut hoc fit qꝛ vis iraſcibił nō ſatagit in vindictā et ita cadit a rōne ire qꝛ reputat ꝙ iniuriās ſatis cōtra paſſus ē aut ꝯtra patiet abſq̄ꝫ vlla difficultate q̄ñcūq̄ꝫ placuerit. et ita q̄etat ſeu q̄eſcit et quodāmō delectat tanq̄ꝫ in adepta victoꝛia. et hoc iteꝝ ſpectat ad cōcupiſcibił rationē. ¶ Hic ſequit arboꝛ

¶ Conſiđ. vi.

Paſſionū aialiū pꝛima et velut vnica radix eſt amoꝛ ſeu libido. Amoꝛ q̄ppe aialis eſt inclinatio

vel mot⁹ ꝯſurgẽs in aiali ex appre heſione boni vel tanq̄ȝ boni ſibi vt pote q2 valet ad ſuũ eſſe vel bñ eẽ ꝯſeruãdũ Cũ igit̃ bonũ ꝑus ſit q̄ȝ malũ nã malũ nõ dicit̃ niſi ꝑuatio boni ⁊ habit⁹ nõ ẽ dubiũ ꝑoꝛ ẽ pri uatõe. vñ nec aliq̇d odio hẽtur niſi q2 alicui q̇d diligit̃ apprehẽdit̃ eſſe ꝯtrariũ. Supeſt vt oẽs paſſiones reſpectu boni ꝑcedãt eas q̄ directe et de ꝓrimo malũ reſpiciũt taȝ in ꝯcupia q̄ȝ in iraſcibili. Int̃ eas ꝟo q̄ circa bonũ verſant̃ vt ſũt deſide riũ. delectatõ. ſpes. deſꝑatio. amoꝛ q̄ abſolute bonũ reſpicit ꝑcedẽ hȝ paſſiones hñtes ꝓ obiectis bonũ vt abſẽs. vel vt iã adeptũ. vł vt fu turũ et arduũ aut ſƀ aliqua tali cõ tracta rõne habem⁹ ꝯſequẽter q̄ vis ꝯcupiſcibilis ꝑoꝛ eſt ad iraſci/ bileȝ. q̄uãuis paſſiones iraſcibilis frequent̃ ad ꝯcupiſcibilẽ t̃minent̃. vt ſpes aut audacia ad delectatio nẽ ſi vincant. deſꝑatio et met⁹ ad triſticiã ſi vincant̃ cadũt. Inuenie/ m⁹ ꝑterea q̄ omẽs paſſiones redu cunt̃ ad q̄tuoꝛ ꝑncipales. duas in ꝯcupiſcibili q̄ ſũt delectatio et do/ loꝛ. et duas in iraſcibili que ſpes et met⁹ appellant̃. Sed et ſub genera lioꝛi ꝯſideratõne oẽs reducunt̃ ad duas ſm duplicẽ rõneȝ ſcȝ boni ⁊ mali et ille ſũt delectatio et doloꝛ. Tandẽ fit omniũ ad vnã velut ra dicalẽ oꝛiginẽ reductio ſcȝ ad amo rẽ. lȝ ꝯſũmatioꝛ et ꝑncipalioꝛ paſ/ ſio ſit delectatio ꝯſequẽs hũc amo rẽ vt quieſcit in re iaȝ adepta. Am pli⁹ ꝟo lȝ amoꝛ ſeu libido ſit ꝑma paſſionũ. ſoꝛtit̃ tñ ipa cõcupiſcibil̃ nomẽ a ꝯcupia vel cupidine. Etiã ſm fictionẽ poeticam dicit̃ q̄ cupi do de⁹ amoꝛis eſt et fili⁹ veneris. et hoc q2 bonũ abſens vel deſide/ ratũ magis fac̃ ſe ſẽtiri ceteris pa rib⁹ rõne defect⁹ et indigẽtie tanq̄ȝ oppoſita iuxta ſe poſita magis ſen tiant̃. Silr̃ aſſignare poſſum⁹ cãȝ cur iraſcibilis ab ira poti⁹ q̄ȝ a ſpe vel audacia nõiet̃ Ira quippe reſpi cit minoꝛationẽ ſeu vilipenſionẽ q̄ inter mala marie fugit̃. ſicut ex ad uerſo excellentia magis appetit̃. et ita appetit̃ vt vite ꝓpꝛie aliq̄n ꝑfe/ rat̃ queãdmodũ introducit poeta Euial⁹ rñdit ad niſum Et h̄ ẽ ani m⁹ moꝛtis cõtemptoꝛ et illũ Qui vita bñ credat emi quẽ q̄ris hono rem

Conſideratio. vij.

Paſſiones oẽs in aialib⁹ bru/ tis cenſẽde ſũt bone ⁊ pulcre Exẽpli gr̃a audacia et aioſitas in leone ⁊ gallo. ira in tigride ⁊ apꝛo voluptas in poꝛco hirco et paſſẽ. timiditas in lepoꝛe et oue. fraudu/ lentia in vulpe. adulatio in cane. ſu ꝑbia in equo. triſtitia melãcolica in catto. auaricia in coꝛnice. Itaq̄ȝ paſſiones iſte neq̄ȝ male ſũt vel de/ foꝛmes i genẽ moꝛis cũ deſit ipis aialib⁹ libertas arbitrij in qua fũ/ dat̃ ratõ laudis vel vituperij. neq̄ȝ turpes dici pñt aut male in genere entis. q̄m ens et bonũ et pulcrũ cõ uertunt̃. ꝓptẽa tantũdẽ hȝ quelibȝ

res ſit ſubſtantia ſit accidēs de bono ꝛ pulcro quātū de ente. nec hēre pt malū ↄtrariū. Amplius ꝯo q̄libz res naturalis dirigit̄ i ſuis motib⁹ ab intelligētia nō errāte vt dictū ē iā ex ſnia pħoꝝ cui ↄformās ſe augustī. dixit ꝙ de⁹ ſic res q̄s cōdidit āministrat vt eas ꝓprios mot⁹ agē ſinat. vbi āt deeſt error et adeſt rei id qd̄ ſibi ē ꝓpriū. deſit ꝛ turpitudo neceſſe ē. Qr paſſiones in brutis ali q̄n turpitudinis arguim⁹ vl̄ horre m⁹ et odim⁹ et expugnam⁹ Rn̄dem⁹ hoc ideo fieri qꝛ nob et deſiderijs nr̄is aduerſant̄. inferūt q̄z leſionē aꝫ aliq̄ tali rōne Monſtra ꝓinde q̄ vident̄ eſſe pcc̄a et turpitudines i natura qūo ad cauſā ꝑmā ꝛ finē vltimū relata pulcra ſint. vidē facile ē.

¶ Conſideratio. viij.

Paſſiones aiales in hōib⁹ viatorib⁹ ſūt vt plurimū vitupabiles et male. turpes. Jnuenient⁹ hʒ eſſe veꝝ nō ſolū ex deẗminatōne fidei. ſʒ ex naturali deductōe ſi ꝓſpexerim⁹ ↄditionē et finē ẜm quē hō cōdit⁹ ē. hō nāq̄z cū ſit nature rōnalis ipſe fact⁹ eſt vt diſcerneret int̄ bonū et malū et vt magis bonum magis diligēt. Cōſtat ꝯo deū eſſe ſūmū bonū. Ordinat⁹ ē igit̄ hō ad ↄgnoſcēdū et diligēdū deū in quo ſtat ſua iuſtitia. ſua bonitas et gloria. optet q̄z vt hʒ aſſequat̄ aliq̄n hō. alioq̄n fruſtra ꝛ inſipienter ad hūc finē fuiſſet ordinat⁹ ſuꝑ bruta lē naturam. Ex hac radice ꝯitatis pħice ſequit̄ ꝙ hō dʒ ſūmū bonuz ſūme diligē et magis q̄z pua bona aut q̄z mala. Debet ad opatōnes ꝑtis ſue ꝑncipalis q̄ eſt rō magis inclinari q̄z ad illas corpis. dʒ q̄n to erit iuſtior iuſtitia morali vl̄ nullo mō vel min⁹ affligi. Dʒ ẜm portionē ſupiorē et diniorē ac liberaz dirigē inferiorē ꝛ ei libere ꝛ ſine cō tradictiōe dn̄ari. Dʒ hr̄e corp⁹ ſuū tanq̄z inſtrumētū ↄforme rōni. immortale. ſ. nec impediēs ſʒ adiuuās rōcz ac min⁹ indigēs q̄z corpa inferioꝝ naturaꝝ. Sʒ oīm iſtoꝝ ac ſimiliū videm⁹ in hōib⁹ ↄtrariū ꝓpt̄ paſſiōes corpis q̄ trahūt aiaz ad dilectōnes ſordidas et malas. trahūt in errores et ſupſtitioſas inſanias. trahūt magis ad opationes corpis q̄z ad opatōes virtuoſas. trahūt ad obligationē. ignorātiā. et inq̄etudinē. trahūt ad afflictōes ad rebelliones ad penā et mortem pl⁹ q̄z in brutī. ꝛ in iuſtis ſepe pl⁹ q̄z in iniuſtis. Quid ſupeſt niſi ↄcludē tales paſſiōes eſſe ↄtra rectū et debitū ordinē nature ꝑmit⁹ inſtitute. hic āt ordo nō alit̄ puerti potuit et pt q̄z ex culpa libere ꝑpetrata ꝑ ingratitudinē ↄtra deū ſic vidit q̄ deplorās dicebat. hō cū in honore eſſet ꝛc. Sʒ heu iā nō ſiliis ſʒ deterior et turpior. Sūt igit̄ paſſiōes hmōi vitupabiles. qꝛ tollūt obedientiā. Sūt et male et turpes tanq̄z priuantes in hōie ex vitioſa radice modū ſpēz ꝛ ordinē. ꝑueniūt q̄ꝑpe iudiciū rōnis qd̄ opteret ſubſequi.

turbāt ligāt atqȝ tyrānisāt domi
niū rōis. ita vt nimis ſētiat hō illā
ſniaȝ Corp' qd corrūpit aggrauat
aiaȝ. Et illud. Jugū graue ſup fili
os adā. Deniqȝ multi phoꝝ ex pi
entia et rōe ꝯuicti ꝯfeſſi ſt hāc cor
ruptōȝ lȝ ad vnā cāȝ neq̄qȝ puene
rint. Tādē ex his radicib' q̄ multi
plici' extendi potuerāt ncitas orit
recreatōis hūane p mediatorē x^m
deum ⁊ hōieȝ. alioq̄n finis hūane
creatōis i nihilū corruiſſȝ p tō ſpē
qr nō ad gloriā ſue viuificatiōis ⁊
fruitōis ſȝ ad penā etne dānatōis
tota deueniſſȝ qd ſapie dine ſueqȝ
potētie ⁊ bonitati neqȝ decēs neqȝ
rōnabile ē aſcribē. de' q̄ppe et natā
nihil faciūt fruſtra. Hinc ortū hūit
illa exclamatō pphica. Nūq̄d ei va
ne ꝯſtituiſti filios hoim. dās intelli
gi q nequaqȝ. notent tn̄ p his que
dicat ſequēs ꝯſideratio

Conſid: ix

PAſſiōes aiales p ſtatu natu
re inſtitute fuiſſēt pulcerrime.
Huī' rō eſt qr nulla puenillet iudi/
ciū rōis. ſȝ ad obſequiū et nutū ei'
vel ſurrexiſſet vl' q̄euiſſet. Sic i xpo
neqȝ dolorē neqȝ ꝯcupiaȝ neqȝ de
ſideriū neqȝ ſpē aut metū inuenire
erat aut aliā paſſiōis cuiuſcūqȝ ſili
tudinē niſi ſubſequent ad imperiū
et dictamē rōis. Porro q̄libet hō
q̄to āpli' pfecerit i vtutib' mora
lib' atqȝ ḡtuitl. tāto reformabit or
do iſte i eo vt paſſiōes nō pueniāt
aut obruāt iudiciū rōis. ſȝ poti' ad
ei' iuſſionē moderent. Hinc ortū ē
dinū illud Ariſtl. verbū. q in vtuo
ſo oīa ꝯſonāt rōni. Si tn̄ ē in hōi/
b' inuenire talē pus q̄ȝ corp' mobi
le h. et corruptibile induerit incor/
ruptibilitatē immortalitatē et ab/
ſorpta fuerit mors in victoria. Sic
fortaſſis eleuare naturā hūanā vo
luerūt ipi ſtoici dū dixerunt q vtu
tes ſt impaſſibilitates. nō vtiqȝ q
vtuoſi nihil ſentirēt aut paterent.
alioq̄n lapidib' eſſēt pares. Sȝ qr
paſſionē quālibȝ pueniit virtuoſus
nec ſurrepit aliq̄ velut effrenis atqȝ
tyrāniſans rōeȝ Sȝ ſtat' tal' vtinā
eque facilit ad q̄reret q̄ȝ pulcre et
cito deſcribit. Epicurei āt qr natu/
rā hūanā i beſtialē detorq̄bāt. nec
aliq̄d porro meli' aut dini' pone/
bāt in hōie. dixerūt ꝯſequent paſſi
ones oēs eſſe pulcras et optimas
Jta eni de beſtijs iā diximꝰ. Ceteꝝ
Ariſtl. q̄i mediū iter pgēs negauit
paſſiōes oēs bonas eſſe. qr multa
pueniūt et impediūt rōneȝ. Nega
uit nihilomin' oēs iudicādas eſſe
malas ⁊ turpes. eas videlȝ q̄ rōne
regerent. puto q ex iſtis facile ē eli
cere regulā generalē de morali bo
nitate vel malicia paſſionū. Dū ei
paſſiōes regi debēt rōne nec regūt
ea tūc iudicāde ſunt aut criminalit
aut venialit male. nā ſēſualitas in
hōie pticipat de volūtario in h q
ordinata ē audire rōeȝ quā dū re/
nuit audire. peccat et turpis ē. bru/
ta vo nullā hoc mō hn̄t cū ratōne
colligātiā. nec ordinata ē eoꝝ bru/
talitas obtpare rōni ꝯiūcte quaȝ
nō hn̄t. Sȝ orit difficultas de pue
ris et fatuis nō habētib' vſū ratio

nis pmit⁹ inſtitute in tantũ ſunt ſui mot⁹ illi paſſionales turpes nõ ha bẽtes modũ ſpẽz vł ordinẽ qualez humane nature poſtulaſſet integri tas ita vt vere ſit iuxta hãc ↄſidẽa tionẽ ꝙ nemo viuens eſt ſine pccõ ſup terrã etiã infans vni⁹ diei. So lus xp̄us p⁹ pccm̄ pmi hõis ſic ha buit innocẽtiã originalẽ ſic in ſolo regno aie ſue ſeruata eſt iugiter ab inſtanti ſue ↄceptõis talis obedien tia ſenſualitatis ad rõez qualẽ pri maria nature inſtitutio in hõie plã tauẽat. Et talẽ neq₃ in virgine Ma ria neq₃ in Johe baptiſta dũ infã tes eſſẽt inuenire erat. quãuis hec deſtitutio nature nequaq₃ imputa reẽ tũc rõni ad culpam actualẽ vel mortalẽ vel venialez apud eos ſic nec apud nos dũ infantes ſum⁹ et dũ non h₃ rõ liberũ vſũ ſuũ abſq₃ omĩ pcedẽte culpa actualẽ nr̄a. Se cus vbi culpa nr̄a in cã eſt. Nihilo min⁹ eẽnt hic attẽdẽda multa circa ↄditionẽ ſtat⁹ innocentie et circa li berũ dominiũ qđ habuiſſet rõ pro omĩ tpe ſup ſenſualitatẽ tã in pueri tia q₃ in ſomno. ta₃ motibus potẽ tiarũ naturaliũ cuiuſmodi ſẽ nutri tiua. et vegetatiua ⁊ generatiua q₃ ſenſitiuaꝝ ſic ſũt imaginatiua ⁊ fã taſtica et exteriores ↄ̃nq₃ potentie de q̄b⁹ nõ eſt hic dicẽdũ p ſingula ſic nec quale dñiũ in iſtis ↄphenſo res fuerint habituri

Conſideratio. x:

Paſſionũ aialiũ generalis ori go duplex inueniẽ. ꝓuenit em̄ frequẽter a ſenſib⁹ exteriorib⁹ agẽ tib⁹ in ipos ſenſus vt in viſũ. audi tũ. guſtũ. tactũ. et olfactũ Et h̄ mo dus i hõie eſt velut ab inferiori. ꝓ ueniũt nihilomin⁹ velut a ſuperiori dũ ſpũs rõnalis actuat⁹ hac vł il la ↄgnitione ex ↄſequẽti volitione vel nolitiõe impat mẽbris inferio rib⁹ mouẽs ea queadmodũ xp̄us horribilẽ mortis apphenſionẽ im miſit a rõne in ſenſualitatẽ. Talis ei colligatio iũgit portionẽ ſẽſualẽ ad portionẽ rõnalẽ ꝙ viciſſi₃ act⁹ vni⁹ redũdãt in alterã. Quãuis in nõ virtuoſis tract⁹ ſenſualitatis ſit fortior. et ita fortior ꝙ nõ ẽ in ptã te rõnis nõ tangi irruẽtib⁹ primis paſſionũ motib⁹. l₃ ſub ea ſit appe tit⁹ ille et dñeẽ eius taliẽ ꝙ nequit ab inuita ratione ↄſenſũ extorq̄re Sec⁹ in pfecte virtuoſis. ſec⁹ in be atis. ſec⁹ in xp̄o. ſec⁹ ꝑterea in ſtatu pmario de quo ꝓbabile eſt ſentire ꝙ nunq₃ niſi deſup impante ratiõe potuiſſet qđcũq₃ ſenſibile forinſec⁹ agere in ſẽſus. alioq̄n vix hr̄i p̄t exi t⁹ q̄n neccẽ ſit ↄcedẽ deceptões ⁊ er rores potuiſſe ↄtingẽ ꝓ illo ſtatu. et paſſiões de neccitate ꝓueniſſe ra tõnẽ. Expediũt ãt ſe leuiẽ q̄ ſentiũt vt dixim⁹ ſane mõ nũc apđ naturã deſtitutã ↄtrario q̄n neccẽ ẽ vt ois nr̄a ↄgnitio incipiat a ſẽſu deorſũ tũc ãt de ſurſum ſp deſcendiſſet

Cõſideratio. xj

Paſſiones ſuas ſuo mõ dicẽd⁹ eſt hr̄e ſpũs nr̄ rõnalis. Silr̄ et rõ ſeu volũtas. pſupponẽda ſunt hic oia q̄ de diſtinctõe ſpũs ⁊ rõis

ꝛ ſéſualitatis tradiderũt doctoꝛes ſacri nõ diſcrepãtes i h a phis ele uatis de q̃b' alio loco tractauim' dũ ſciaꝫ de thologia myſtica vtra q̃ꝫ declarare tã ſpeculatiue q̃ꝫ pra/ ctice conati ſum'. Et q̃ꝫtũ patiť p̃/ ſens breuitas dicim' iuxta iã nõta q̃ ſicut ad cognitõꝫ ſéſualé nat' é ſeq̃ q̃dã mot' ad pſecutioné vel fu gã dũ apphendiť aliq̃d vel tanq̃ꝫ oueniés vel vt diſcõueniés Sic ſuo mõ nata é ſeq̃ q̃dã affectio. longe tñ purioꝛ ad ognitõeꝫ ſpũs in lũie pure intelligẽtie a fãtaſmatib' de/ nudate dũ ſe ad lumé eternũ deſup̃ ouertit q̃i ad ſpeculũ q̃ddaꝫ etni/ tatis et ad mõtes etnos a q̃b' mi rabiliť illũiat de' Volũtas ſilr dũ inſequiť ognitõeꝫ rõnis q̃i mediã inť lumé ſpũs et ognitõeꝫ ſéſus hꝫ in ſe mot' paſſionales ſuo mõ q̃ tñ nõ alterãt p ſe et immediate coꝛp' q̃ꝛ nec fiũt oꝛgano coꝛpoꝛeo medi ante queãdmodũ paſſiões ſenſua/ les oꝛiunť q̃ꝛ effect' varij ſũt i coꝛ pe vt ad letitiã ſequiť dilatatõ coꝛ dis. ad triſtitiã oſtrictio. ad irã ſu/ pcalefactio. ad timoꝛé frigefactio et ita de reliq̃s. Vñ coꝛ in gaudio paulati dilatať et maxie ad intéio ra pꝑť q̃d moueri dr a medicis v/ ſus pect'. In triſtitia v̈o paulatiꝫ ecõtra. ſ. ad intéioꝛa. et maxie v̈ſus deoꝛſũ In ira v̈o ſubito v̈ſus pect' In timoꝛe moueť ad oppoſitũ ſubi to. In v̈ecundia ſubito ad vtrũq̃ꝫ In anguſtia v̈o paulati. Et ita nõ ponũt medici niſi ſex paſſiones iux ſex modos alterãdi coꝛ ipm. Aiad uertat ãt ſtudioſus diligenť hãc ð paſſionib' diſtinctioné. q̃ꝛ multa videť inť ſapiétes varietas de mõ ponẽdi vel negãdi paſſiões niſi cõ coꝛdaret eos iſta oſideratõ ſiue di ſtinctio Poſuerũt ſtoici paſſiões nõ cadé i ſapiété pꝑut Proſper impꝛo/ bat ex ſacri. lr̃is. Ariſt. ſilr eis p rões ab expiétia ſũptas otradiť Sꝫ in telligam' q̃d i re ſétiũt et eos ſtati ouenire videbim'. Cõcedũt ſtoici gaudiũ ſapiéti letitiã tollũt tanq̃ꝫ vanũ aliq̃d et ludicrũ nec ſeuerũ. Cõcedũt et ſapiéti amoꝛé virtutũ et odiũ vitioꝝ et ſpeꝫ bonã et fu/ gã vel hoꝛroꝛé inhoneſtati. alioq̃n nullũ in ſapiéte pl' q̃ꝫ in lapide v̈tu tis locũ linquãt. Negãt tñ in ſapié te timoꝛé miaꝫ dilectõeꝫ irã tanq̃ꝫ egritudines et moꝛbos animi pe/ ſtiferos ſic nõiat Cicero. in de tuſcu lanis. Sic ſentire viſus é Boe. dũ has q̃tuoꝛ paſſiões abijciédas in iq̃ſitõe v̈itatis metře iubet Tu q̃ꝫ ſi vis lũie claro cerné veꝝ. tramite recto carpe callé Gaudia pelle. pel le timoꝛé. nec doloꝛ aſſit ſpé q̃ꝫ fu/ gato. nubila més vincta q̃ꝫ frenis hec vbi regnant. Quis tñ exiſtima uerit boetiũ vel alteꝝ ſapiété nega uiſſe q̃n pl'es et varij ſint aiaꝝ nr̃a rũ ad virtutes et ad vitia ſpũales affc̃s Ecce q̃ dr̃a negatõis ꝛ oceſ ſiõis paſſionũ inť phos magis ex nõib' q̃ꝫ ex re pẽdere videť cũ v̈ra ſit oſideratõ nr̃a q̃ paſſiões ſuas ſuo mõ dicẽd' é hr̃e ſpũs rõnalis Siliť et ratio ſeu volũtas pꝑoꝛtõ naliť ad appetitũ ſenſitiũ dr̃ť tñ

Conſideratio. xli:

PAſſiones ſpūales magis attē
dēde ſūt aīe ad deuotōnē vo
cate ꝗꝫ ſēſuales vt illas adipiſci et
ſm̄ eas affici mereaꝛ. Si eīm deuo/
tio eſt ſicut eſt eleuatio mētis ī deū
ꝑ piū et humilē affectū. vtiqꝫ iā af
fect⁹ ille nō eſt intelligēd⁹ eſſe ſolū
ſenſualis q̄ frequenꝛ nō eſt in nr̄a
ꝑtāte nec reſpicit iuſtū vt iuſtū eſt.
nec eſt ſoli⁹ volūtatis inſequentis
cognitionē portiōis inferioris ſpi⁹
rōnis aſpicientis fantaſmata licet
abſqꝫ fantaſmate. qm̄ hoc nondū
eſt ꝑfectoꝝ q̄ ꝓ ꝯſuetudine exerci/
tatos hn̄t ſenſus ſpūales inſitos in
apice portōis ſuꝑioris ſpi⁹ rōnis.
q̄ portio legib⁹ eternis innitiꝛ ī lu/
mine pure intelligētie impꝑmixte lo
co et tꝑi. Et qm̄ nōim grādis ē ſe/
pe penuria. q̊ꝝ nihilomin⁹ inſtitu/
tio libera eſt. Tranſferam⁹ deinceps
nōia paſſionū aīaliū de quib⁹ pħi
tractauerūt ad affectōes hmōi ſpi
rituales quales hꝫ aīma dū ꝯtem
plās deū amat ipm̄ vt totū amabi
lē. ꝯcupiſcit ipm̄ vt totū deſidera/
bilē. fruiꝛ et quietaꝛ et delectaꝛ in
eo vt in toto bono vtcūqꝫ iam ade
pto. Odit vero quicqd ab hoc to/
to amabili. toto deſiderabili. toto
delectabili ſeꝑare pt. Hinc illd̄ ſibi
vehemētiſſimū odiū ad pc̄ca hor/
ror et abominatio et fuga et dete/
ſtatio ſi videanꝛ inſtare. dolor aūt
acerbiſſim⁹ et inq̄etudo moleſtiua
ſi forſā affuerint. Hinc p̄terea ſpes
ingens dū ꝯſiderat magnificētiſſi/
mā et munificentiſſimā dei liberali
tatē repromittētē eterna. Audacia
rurſus magnanimis in aggrediēdo
grādia ꝓpt̄ deū. zel⁹ q̊ꝫ diuini cul/
tus et honoris. deſꝑatio āt in viri
b⁹ ꝓpriis. vel de virib⁹ ꝓpriis vt ex
ꝯſideratōe tātoꝝ diſcriminū et di/
uinoꝝ iudicioꝝ inſcrutabiliū met⁹
ingēs. Ecce habem⁹ in ſpū paſſio/
nes vndeciꝫ p̄ncipales. Amorē. cō
cupiaꝫ. delectatōeꝫ. odiū. fugā. tri/
ſticiā. ſpē. deſꝑationē. audaciā me/
tū. irā vel zelū. Et vt ad vnū dica
m⁹ et ōr̄aꝫ ꝓpriā aſſignem⁹ paſſio
nes aīales vt tales ſūt verſanꝛ cir
ca rōneꝫ ꝯmodi vel incōmodi. ſpi
rituales vero ad rōneꝫ ſoli⁹ iuſti vel
iniuſti re
ſpiciūt.

Conſideratio. xlij.

PAſſiones ſpūales hn̄tes ori/
ginē ex ꝯſideratōe pura et lu
cida iudicioꝝ dīnoꝝ et bonos et
reprobos habēde ſūt ſugiꝛ apud
deuotos tanqꝫ centꝝ aliqd̄ vl̄ car
do vel axis vel ſid⁹ immobile inter
volubiles alias q̄leſcūqꝫ ⁊ vn̄cūqꝫ
ſurrexerint paſſiōes. puto ꝙ paſſio
nes hmōi ſpūales habuerat q̄ di/
xit. Dn̄e an̄ te om̄e deſideriū meuꝫ
Et rurſus. Oculi mei ſꝑ ad dn̄m.
Pro cui⁹ intellectu placeat vti ma
nuductōe groſſa figurali. Cōſtitua
m⁹ nauē in medio mari. ordinem⁹
eā et armem⁹ tā hōib⁹qꝫ inſtrumē
tis om̄ib⁹ reqſitꝪ. ſit in medio nauis
mal⁹ erect⁹ portās velū expāſū ad
vētoꝝ ſuſceptōꝫ. ſit ī ſūmitate mali

rector nauis ita collocatus ꝙ pōt
quaquerſū ſurſū et deorſū. dextror
ſū et ſiniſtrorſū an̄ et retro ꝓſpicē
ſibi de om̄ib⁹ ita vt neqꝫ fluctuoſe
elationes maris neqꝫ caligines ne
buloſe. neqꝫ vndaꝝ aſpſiões. neqꝫ
extēſiones. neqꝫ diſtēſiones veli ꝓ
varietate ventoꝝ. neqꝫ ocurſus et
occurſus nautarum ſeu remigan/
tium ſeu nauem regentium vale/
at obſtare quo min⁹ inſpiciat oia
que videnda decreuerit talis re/
ctor. et ſi ferat̄ nūc hac nūc illac ꝑ
hāc nauē. ſi circūſonātes etiā vndi
qꝫ varias mutatões p̄dictas ꝑpe/
ti ↄpellit̄. nihilomin⁹ libeꝝ hꝫ aſſi/
due ꝓſpectū ad mobilē celi plagā
q̄m polū nōiam⁹ Detorquet inſuꝑ
oculos ſi et cum placuerit ꝑ om̄eꝫ
circūquaqꝫ in infimis regionē. Eri
ſtima talē eſſe debē ſpm̄ in nauicla
corpis qualis tibi deſcpt⁹ ē rector
nauis. Aſcendat ipe optet arcē ſeu
ſpeculaꝫ ſynderiſis quā appellauit
myſtice ꝓpħa montē dn̄i. paul⁹ ce/
lū tertiū. Johēs eſſe in ſpū. ꝓſpici/
at ex illa ſpecula tanq̄ ex ſūmitate
mali ſtabilē celi axem que de⁹ eſt q̄
.ſ. manēs ſtabilis dat cūcta moueri
Videbis ꝙ ſpūs iſte poterit anno
tare ventos paſſionū variaꝝ tāq̄
ex. xij. ꝑtib⁹ et plagis ducētiū origi
nē a deo. a bono angelo. a malo.
a celo. ab innata ↄplexiōe. ab acti/
one qualitatū p̄maꝝ. ab actiōe q̄li
tatū ſcdaꝝ. ab imaginatiua ꝟtute.
a ſpū. a rōne. ab habitib⁹ adq̄ſitis
vel innatis. tandē a varia ↄbinati
one ſeu ↄfiguratōe cauſaꝝ p̄dicta
rū ſuꝑ quib⁹ om̄ib⁹ ↄſiderādū ali
q̄d exiſtimam⁹ ꝑ ſingula

Conſid: xiiij.

Paſſiones ſpūales originari a
deo tā mediate q̄ꝫ immediate fatē
dū ē. Si om̄is ſapia a dn̄o deo ē. ⁊
ſapia d̄r a ſapore ſcḋm nomē ſuū. Si
p̄terea graꝫ dona et virtutes infū
di ſupnaturalit̄ a d̄o nemo fidelis
ambigit. Si rurſuꝫ virt⁹ ſacramen
toꝝ attingit ſaltem miniſterialiter
in ſpm̄. Si deniqꝫ multi ſūt tractus
dei amoroſi quales orabat aia ſc̄a
in Cātic̄l. Trahe me inquit poſt te
currem⁹ in odorē vngētoꝝ tuorū.
Et hec oia atqꝫ ſilia cū ſint paſſio
nes ipi⁹ ſpūs vel cauſāt eas. Quid
ſupeſt niſi vt fateamur deū agere
paſſiones in ſpm̄ vſqꝫ adeo vt iubi
let ⁊ exultet ſpūs i deo ſalutari ſuo
Ampli⁹ vero ſi naturā q̄nqꝫ ſenſuū
ſpūaliū ꝓſpicim⁹ q̄ ſuā hn̄t ſilitudi
nē ad ſenſus corpales inueniem⁹ ꝙ
de⁹ eſt ipi auditui ſpūali armonia
ſonoriſſima. et ipi viſui lux ſplendi
diſſima. et ipi guſtui ſapor dulciſſi/
m⁹. et ipi olfactui odor ſuauiſſim⁹.
et ipi tactui amplexus iocūdiſſim⁹.
Porro ſemel locut⁹ eſt de⁹ ꝑ ſcptu
rā ſuā ſacrā. q̄ ꝗuis et id ipm non
repetat ſp ꝑ ſingulos vt dicit Job
repetit tn̄ apiendo ſenſū vt intelli/
gāt̄ h̄mōi ſcpture. repetit q̄ꝫ indu
cendo mentez virtute ex alto. repe
tit inclinando. inſpirando. allicien
do. illuminando. ſtabiliendo vt nō
ſolū intelligāt̄ ſꝫ impleant̄ et amēt̄

puto ſic affici. poſtulabat qui dixit Cõcupiuit aīa mea deſiderare iuſtificatões tuas i omī tpe. Cui⁹ rõez vnā reddēs q2 teſtimonia inqt meditatio mea eſt. et ꝯſiliū meū iuſtificationes tue. bonū certe ſecurū q3 ꝯſiliū iuſtificatões dñi quas ſcꝑtura ſacra tradit. qd cõſiliū q̄ deſerit volēs inniti ꝓprie vel aliene prudētie hūane. volēs p̄terea ſeq̄ deſideria cordis ſui et ire in adīuentõib⁹ ſuis vt tandē fallat et fallat inter tot varietates affectuū videlz oriētiū nccē eſt ꝓut infra docebit

Conſideracio. xv:

Miſſiones ſpūales ab angelo dei bono frequenter immitti credendū eſt. Nolo quiſq3 expectet vt nūc ꝑtractem⁹ ſtudioſe modis quib⁹ angelic⁹ ſpūs copulari pōt ad hūanū illuſtrādo ſpm afficiēdo monēdo et docēdo. ꝑſcrutatõe q̄ppe ꝯſitio fit a doctorib⁹ ſcribētib⁹ ſup ſcdm. ſ. Fatemur itaq3 ꝙ āgel⁹ nō illabit in ſpm nrm qm̄ hoc ipm ſoli⁹ dei ꝓpriū eſt q̄ ita ſpm nrm ſolus p̄t dominant poſſidē fortit atq3 ſuauit vt ſue motioni atq3 viuificatõi ſpūs nr̄ obediat vltro. ⁊ ſic vltro tñ vt nō habeat fas obniti. Et hūc ingreſſū dei dñatiuū nōiam⁹ illapſū. Sūt nihilomin⁹ alij modi qb⁹ angel⁹ bon⁹ agit in ſpiritū nrm. Un⁹ eſt ꝑ applicationē immediatam ſue ſubſtātie et virtutis ad ſpm nō q̄dē naturali ordine ꝓ ſtatu p̄ntis miſerie. ſ3 diſpenſatõe ſupnaturali fca aut applicatõe tali cū angel⁹ ſit ſubſtantia luminoſiſſima virtuoſiſſima ac benigniſſima. q̄s negauerit q̄n alliciat et quodāmodo trahat ſpūs nr̄ ab hmõi luminoſa et benigna et ſuaue/olēti virtute tanq3 ſi ferrū trahat a magnete vel appetit⁹ ab obiecto placidiſſimo et ꝯuenientiſſimo moueat. p̄ſertim ſi fuerit ſpūs nr̄ pur⁹ caſt⁹ integer et ſan⁹ ſine diſcraſia febrili corruptionis vitioſe ſine interpoſitiõe ſordidarū cogitatuū cū deſiderijs turpib⁹ et fedis. Porro ſicut imaginati ſūt ꝑhantes ꝙ actões celi corporei ꝑ omnē orbem ſtellaꝝ atq3 planetaꝝ. et ꝑ oīa zodiaci ſigna formāt corp⁹ hūanū. influūt q3 et imꝑmūt i ipm ꝯcatenatiõe quadā indiſſolubili. ꝓportionabili ſimilitudine poſſim⁹ dicere ꝙ ex diſpenſatõe dei gratuita q̄libet celeſtis gerarchia a ſūmo vſq3 deorſū ꝑ oēz iuncturā ſpūalē influere h3 in hūanū ſpm q̄libet angel⁹ ſuo mō mediate vel immediate. ſic ſeraphin inflammat. cherubin illuſtrat. throni ſtabiliūt Et hoc ſm tres vires anime affectiuā ſc3 intellectiuā et executiuā. et ſm tres eius portiões ſuꝑiorem. inferiorē. et infimā ſenſualem. vnde et appropatius ꝑma gerarchia mouere dicit portionez ſuꝑiorem anime que reſpicit prima principia. ſcda portionē inferiorē que reſpicit ꝯcluſiones generales. et tertia portionem ſenſualem que ad ſingularia magis dilabit Quiſq̄s p̄terea ſtudioſe recogitauērit ea que tangere ſuꝑficialiter intēdim⁹

de causis naturalib⁹ passionū aīa/
liū p q̄s disponit̄ vel indisponitur
spūs ad passiōes spūales. aīaduer
tat q̄ntū dn̄iū habeat bon⁹ āgel⁹
ad inducēdū saltē dispositiue hos
vel illos spūales affect⁹ disponen/
do vel immutādo sensus corpales
tā interiores q̄ȝ exteriores q̄ sūt or
ganice potētie. et h̄ modis varijs
et pene infinitis iuxta varietatē ap
plicationū multipliciū hui⁹ vel illi⁹
cause corpalis. vero de his nō ē hic
dicendū p singula.

Consid̄. xvi.

Passiones spūales pturbant̄
crebro ab immissionib⁹ p an/
gelos malos factl. Pn̄t q̄decȝ āgeli
mali q̄ȝtū di puidētia pmisērit agē
sibi multa ad āgelos bonos. tam
ob subtilitatē vigorē qȝ sbe sue q̄ȝ
ob pspicuitatē naturalis ingenij q̄ȝ
ppt̄ expiētiarū diuturnitatē nūc in
naturalib⁹ actōib⁹ sursū et deorsū
in celo et in terra. nūc in opatiōib⁹
miraculosis āgelorū et oīm spirituū
btōrū. q̄ȝuis errēt frequēt̄ excecat
eos malicia amēs. supbia furēs si/
ne lege et ordine liuor insaniēs. ex/
cecat eos iustū dei iudiciū illudēs
eis et puersissiōs eorū conat⁹ adue
sus electos suos duertat in vsū sue
bonitatl. Trāsfigurat se āgelus sa
thane in āgelū lucis sic tradit apl̄s
Qd̄ fieri sic vno mō pt̄ intelligi vt
ipe mal⁹ āgel⁹ celet innatā maliciā
et horrificos affect⁹ suos fingēdo
se placidū. pulcrū. et benignuȝ ad
exēplar āgelorū bonorū. imitādo p
tēa doctrinas ꝛ obseruatōes eorū
dē btōrū āgelorū i amore castitatl.
ꝛ ꝟtutū Tā vt seducāt facili⁹ q̄ȝ ve
nerent̄ et colant̄ sic de⁹. nā ppt̄ q̄d
aliud inuenim⁹. vel inuenim⁹ in sup
stitōib⁹ magicis fiēi thurificatiōes
et orōes deuotas et ieiunia! Petit
q̄ȝ fieri ministēia p pueros innocē
tes nisi vt efficaci⁹ fallat et colat̄
sic de⁹. Deniqȝ quātas habeāt effi
cacias ad immutationē corpis a/
ctiones iste malignorū spirituū scri
ptura sacra docet de magis Pha
raonis et alibi Et ratō certa dedu
cit pconcesso q̄ demones aliq̄ sint
aduersus q̄s nobis est colluctatio
sic tradit apl̄s. Et id ipm et sancti
p̄res multis sup̄ numerū argumen
tis expti sūt.

Consid̄. xvij.

Passiones spūales immittunt̄
a celo mediate tn̄ et solūmō
dispositiue. Silr̄ a q̄litatib⁹ sc̄dis
ꝯsequētib⁹ celestes influx⁹ et pma
rū q̄litatū actōes. Logi⁹ est hic ser
mo de traditiōe astrologorū q̄ ad
actōs celestes i corp⁹hūanū h̄ȝ va
rietatē signorū ꝛ planetarū et aspe/
ctuū vt q̄ saturn⁹induc̄ ad tristitiā
Jupit̄ ad letitiā mars ad iraȝ. sol
ad audaciā ven⁹ad ꝯcupiaȝ ꝛ ita
d̄ reliq̄s Inde venit distictio illa q̄
plāetarū ali⁹ ē beniuol⁹. ali⁹maliuo
l⁹ q̄ȝuis h̄ n̄ sit accipiēdū d̄ malicia
q̄ sit innata plāetis Inducit em̄ q̄n
tū de se est ad bonū. ȝ in hōib⁹ ab/
usus est q̄ bone nature inclinatōes
deducūt in malū. potuerat etiā re
memorari quo pacto celestes in/
fluxus varias imprimūt et miras

tā in lapidib⁹ q̃ in herbis et metal lis ꝓprietates ſicut in magnete pſpi cue cernim⁹ Sicut p̄terea dicūt reꝝ hmōi curioſi ꝙ lapis aliq̄s porta t⁹ vel inſpect⁹ dat audaciā. ali⁹ leti tiā. ali⁹ amorē. hec āt oīa q̃rū h̄nt ꝟtatis nihil aliud ꝓbāt q̃ ꝯſidēa tōez nr̄az. qm̄ acceptōs hmōi fiūt nō immediate i ſpm̄ rationalē ſ; in corp⁹ ad cui⁹ alteratione hāc vel illā nō paꝝ inclinat̃ ſpūs ad hunc effectū ſpūalē vel ad illū in ſe ꝓdu cēdū. q̄admodū mēorat̃ Heliꝫe⁹ euocaſſe pſaltē dū ꝓphetie ſpm̄ i ſe vellet excitaē Q̄ āt demōes dicūt̃ p aliq̄s hmōi ꝟtutes allici vel eijci vl̄ ꝯpelli alteri⁹ē ſpectatōis Vocāt āt aliq̄ ꝟtutes hmōi ꝟtutes occul tas ſicut Auicē. Alij virtutes a to ta ſpecie vel que inſequūtur formā ſpecificā rei ſicut natura ſpecifica caliditatis eſt caleſcere. ita natura ſpecifica magnetis eſt ſic moue̅ fer rū. natura ſpecifica ſtrutionis di gerere ferrū Et ita de reliquis effe ctib⁹ quos nō dicūt fieri ex ꝯcurſu vel actione qualitatū p̄marū ꝟl ex cōbinatōne eaꝝ ſeu ꝯfiguratione quēadmodū fuit intentio quorun dā ad hec p̄ncipia generalia q̄leſ cūq̄ effect⁹ inferiores reduce̅ q̄ vel nō p̄nt vl̄ difficillime p̄nt i aſſigna tiōe tot varietatū in effectib⁹ ſemet euoluere. Inueniem⁹ p̄terea q̄ſdaz pħoꝝ opinatos eſſe ſicut ex articu lis pariſieñ. cōdemnatis palā elici tur ꝙ celeſtes intelligentie que ani mant celū ſ̄m eos taliter agebant in ſpm̄ qualit̃ celū agit in corp⁹. ita vt ſpūs ſe haberet ſolū paſſiue ad omnē ſuā cognitionē vel affectōnē et nil agebat ſed agebat̃ tanq̃ ſi obiectū lucidū agat imaginē ſui in ſpeculū obiectū. vel tanq̃ pictor et ſcriptor ſi agat in tabulā. ꝑut etiā Boeti⁹ in ſuo de conſolatione me tro vno ꝯmemorat. Dixerunt rur ſus aliqui ꝙ hec actio intelligētia rū fit libere in ſpm̄ nūc ad hoc cog noſcendū nūc ad illud Alij natura li neceſſitate id fieri ꝯtendebāt. po nebāt tñ ꝙ diſpoſitio ſpūs prout abſtrahit̃ magis aut min⁹ a carna lib⁹ vinculis. et carcē ceco corpis, iuuat plurimū vel impedit radio ſos hos influxus Sic ſaluāt magi cā naturalē. ſic ꝓphetică illumina tionē. et ita de plurimis Sic imagi nati ſūt Auic. Algazel. Alkind⁹ et nōnulli xp̄ianoꝝ doctoꝝ ponētes aiaz illuſtrari quaquerſū. et hoc po ſuerūt aliq̄ fieri p liberā ꝯuerſionē ſpūs ſ̄m duplicē faciē ſuā. nunc ad ſupiora nūc ad inferiora. Ariſtot. vero nullaz poſuit niſi ab infimis fieri ꝯgnitionē vel affectionē origi nati⁹ et immediate. quē inſecuti ſūt cōmunes doctores catholici dū lo quūt̃ de ſtatu nature deſtitute nec eleuate p rapt⁹ aut illuſtratōes mi raculoſas ſicut dicit petr⁹ ꝙ nō hu mana volūtate allata eſt aliqñ ꝓ phetia. Rapt⁹ āt vel extaſis apud deuotos tūc ideo dicit̃ fieri dū illu ſtrat̃ ſpūs immediate de ſurſū. q̄a p̄ter naturalē curſū vite p̄ntis hoc

Ceuenit

Conſideratio. xviij.

PAſſiones ſpūales iuuanť plu
rimū vel impediunť ab inna/
ta ꝯplexione corꝑali. Auctoriſauit
Plato ꝙ aīe inſequūť corpa nō q̄
dē naturali neceſſitate ſi ad ſpiritū
liberum fiat aſpectus ſed quadam
inclinatione ꝓut corpꝰ ipm ſūmini
ſtrat anime tanq̄ȝ inſtrumentū Cō
ſtat eñ ꝙ ad inſtrumentoꝝ varie/
tatē ꝯſurgit in oꝑatōibꝰ facilitas
maior vľ difficultas Videmꝰ itaqȝ
circa mechāicas artes ꝙ faber ali
ter oꝑať cū inſtrumēto quadrato.
aliť cū acuto. aliť cū hebeti Sic ⁊
ſcriptor vel pictor. Sic erit ſuo mō
de varia ꝯplexione mēbroꝝ et de
his q̄ membris ipīs ſubſeruiunt vt
ſūt ſpūs corporei taȝ radicales q̄ȝ
fluentes vt eſt ꝑterea ſanguis qui
eſt cōis materia tam membroꝝ q̄ȝ
hmōi ſpirituū ¶ Circa qđ oportȝ
attendē iuxta traditionē medicoꝝ
ꝙ ſanguis ſubtilis ⁊ clarꝰ in ſubſtā
tia. tꝑatꝰ vero in qualitatibꝰ diſpo
nit ad gaudiū maius vel minꝰ ſcḋm
quātitatē talis ſanguinis qui gene
rat ſpūs ſplendidos atqȝ tꝑatos.
Sanguis āt clarꝰ et ſubtilis et cali
dus a dominio (qualis eſt ſāguis
corpoꝝ in q̄bus color rubeꝰ dñať)
diſponit ad velociſſimā iram cū ſit
velocis inflāmatōis et motꝰ. ȝ ira
hec modicū eſt durabilis cū omne
ſubtile et tenue celeriť reſoluať. Si
vero ſanguis fuerit ſubtilis ⁊ clarꝰ
ſed frigidꝰ qualis eſt in corpibꝰ in
q̄bꝰ aquoſitas naturalis fleumatis
dñať inclinat ad timorē et puſilla/
nimitatē q̄ a q̄buſdā vocať cordis
debilitas Et hoc eſt qꝛ ſpūs a tali
ſanguine generatꝰ eſt modicꝰ frigi
ditate impediēte ſuā generationē.
Eſt etiā grauis et paꝝ inflāmabiľ
ꝓpť frigiditateȝ et hūiditatē. ideo
ſuꝑeſt vt ſit ineptꝰ calefacē cor et
ab exteriori mouēi. ꝓptēa neqȝ ad
irā neqȝ ad gaudiū neqȝ ad auda
ciā p̄t inclinare. Sanguis āt groſ/
ſus et calidꝰ ſi fuerit niger aut tene
broſus ⁊ inequalis groſſiciei q̄ tur
bidꝰ appellať qualis ē ſanguis cor
poꝝ in q̄bꝰ color appropinquans
fini aduſtionis dñať diſponit ad
triſtitiā ꝓpť tenebroſitatē ſpirituū.
et ad irā ꝓpť caliditatē ipōꝝ. Diſ
ponit inſuꝑ ad ꝑtinaciā vel fixam
irā ꝓpť eoꝝ ſpiſſitudinē vel groſſi/
ciē. Delēť eñ tarde nimis. forma
eis impꝛ̄ſſa et a corpe tarde diſſol/
uūť. Si ꝟo ſāguis fuerit groſſus ⁊
calidꝰ nō tñ turbidꝰ q̄lis inueniť in
corpibꝰ hñtibꝰ cor tꝑatum et epar
nōbiliter calidū atqȝ ſiccū ȝ longe
ampliꝰ ſiccū et vtētibꝰ dieta medio
cri vel ī corpibꝰ tꝑatis q̄ꝝ ſāguis
forti exēcitio calefactꝰ et inſpiſſatꝰ
nōdū cepit aduri et denigri nō diſ
ponit ad triſtitiā ȝ ad ꝯſtātē auda
ciā quā q̄dā vocāt fortitudinē cor
dis. diſponit q̄ȝ ad mediocrē iraȝ
qꝛ letitia frāgit eam cū ad eā ſint
magl. ꝓni q̄ȝ ad triſtitiā Sȝ ſi ex ve
hemētiſſimis cauſ ira fortl. exciteť
ī talibꝰ tarde ſedať ꝓpť groſſitiē ſeu
ſpiſſitudineȝ predcoꝝ Sāguis aūt
groſſus et frigidus non tamē tur/

bidus qualis eſt in corpib⁹ hñtib⁹
cor tēpatū ⁊ epar ſiccius et frigi
dius tpato ſed magis ſiccū q̄z fri
gidū et vtētib⁹ dieta: generatiua
de ſe mediocris ſanguinis. reddit
hominem mediocrē in omnib⁹ ac/
cidentib⁹ animi vt nō magis ſit
pn⁹ ad hoc q̄z ad illud Sed in tā/
tū differt ab his quoꝝ ſanguis ē
tpat⁹ q̄niā ex diſpoſitiōe ſui ſāgui
nis eſt ſolidus ſiue ōſtās in incho
atis ꝓpter groſſiciē ſpirituū ſuo/
rū. Si vero ſanguis ſit groſſus et
frigidus ⁊ turbid⁹ ſicut in habēti
bus epar eq̄liter frigidū ⁊ ſiccū tē
perato. vel ampli⁹ frigidū et vten
tib⁹ his que generāt hmōi ſāgui/
nem diſponit ad celerē ⁊ pmanen
tē triſtitiā ⁊ ad lentam vel tardaz
irā. Sz ſi excitet̄ ira ex forti cauſa
nimiū pſeuerat. ⁊ inclinat ad odiū
vel ad rancorem Fortitudo tñ ire
iſtoꝝ minor eſt q̄z in hñtib⁹ groſ/
ſum et turbidū atq̄z calidū ſangui
nem Sed maior q̄z in habētibus
ipm ſubtilez. ꝓpter qḋ naturaliter
odiū inueterat̄ in iſtis Ecce q̄ ẜm
iſta et ſimilia ſumūt medici ſigna
ōplexionū. et attribuūt alias cō/
ditiōes ſāguineis. alias colericis
alias flecmaticis. alias melanco/
licis.

Conſi. xix.

Paſſiones ſpūales ſolēt im
mutari. mediate tñ et diſ/
poſitiue p actionē q̄litatū
ẜmarū Subſeq̄tur hec ōſideratio
ad declarationē pcedētis Nā va/
ria diſpoſitio ſanguinis atq̄z ſpiri
tuū cauſat̄ pncipalit̄ a multiplici
actiōe q̄litatū ẜmaꝝ S umam⁹ āt
ꝓ manuductiua declaratiōe pdi/
ctoꝝ exēplū qḋ in ebriīs quotidie
cōſpicim⁹ Conſtat enim aliquos
priuſq̄z vino ſe repleuerint temper
tos eſſe ⁊ ſedatos in affectionib⁹
qui poſt vinum abundanter ſum/
ptum. trahuntur/ hi ad iram vehe/
mētē. hi ad triſtitiā melācolicā. hi
ad leticiā effuſā. hi ad ſpem. hi ad
timorē. hi ad audaciā. hi ad odiū
et indignationē. hi ad benignitatē
et amicitiā Cur autē fit hec tanta
varietas nimirū q̄r variat̄ accidē/
talis diſpoſitio ſanguinis ⁊ humo
rū atq̄z ſpirituū ex actione vini et
q̄litatū ſuaꝝ Quo circa facile eſt
ppendeř q̄ntū opeř hec vel illa cō
plexio fixa q̄dāmō et pmanens ſi
in accidētali ⁊ trāſeūte diſpoſitio
ne corporis. diſſimilis tanq̄z ſubi/
ta. ⁊ potēs opatio ſubſequatur.
adeo q̄dē vt ſi videris ebriū ẜus
ſobriū. fere dicē poſſis. hic vtiq̄z ñ
eſt ille Denīq̄z q̄ntū pſit in morali
negocio cognoſcere tales paſſio/
nuz origines tā apud ſe q̄z apud
alios vel corrigendos vel docen
dos nō operoſū ē aduertē. cū nō
eadē videant̄ ebriīs ⁊ ſobriīs ẜm
pẜm. aliterq̄z ꝓinde ſint ad deuo
tionē ⁊ virtutē inducēdi ſic vel ſic
affectati Quod vtiq̄z vidit ſapiēs
mulier abigail que nabal non niſi
p⁹ vinū digeſtū ōmonuit ⁊ hoc in
ſuper luciditiſſime tradidit. optim⁹
moralis artifex gregorius in ſuo
paſtorali

Conſi. xx.

De paſſionibus

Paſſiones omnes per ima
ginatiuã virtutẽ. ſolite ſc̃
vel intendi notabiliter vl̃
minui Et hic inſeremꝰ de reliquis
originibꝰ ipa͞ꝝ paſſionũ Itaqꝫ q̃n
tã vim habeat virtꝰ imaginatiua
tradũt phantes ⁊ medici ꝑ expi/
entie libꝝ edocti Dicũt eniʒ ipſã
habẽ virtutẽ regitiuã ⁊ immuta/
tiuã totiꝰ corporis Quod vt faci
lius innoteſcat ſuppõnamꝰ primo
cum pho ꝙ ſpẽs ſeu forma rei vel
eius fantaſma ſeu imago hʒ vim
alterãdi ꝓporcionabilit̃ vel agẽdi
ſic̃ hʒ res cuiꝰ ẽ imago. q̃admodꝰ
ſpecies ignis hʒ vim calefaciẽdi.
ſpẽs niuis infrigidãdi Non tñ in
eq̃li gradu ad rẽ ipam Suppona
mꝰ p̃terea ꝙ ſpũs animal̃ delati/
uus eſt formaꝝ ſeu ſpeꝝ. ſic̃ aer re
cipit ſpẽs coloris vl̃ alioꝝ ſenſibi
liũ Et he ſpẽs licʒ nõ ſint ſẽſibiles
in aere. faciũt tñ ſenſibiles impreſ
ſiones i corporibꝰ diſpoſitis ſicut
ſpẽs coloris cauſãt imaginẽ i ſpe
culo Sic imaginatõ turpis figure
recipit̃ in ſpiritibꝰ ⁊ defert̃ ⁊ facit
in ſemine deciſo tp̃e tal̃ imaginati
onis nõbilẽ effectũ turpitudis ſic̃
imaginatio ethiopis aſſilationem
inducit ad ethiopẽ Hec ãt delatõ
forme imaginate p̃t fieri duplicit̃
Uno mõ ꝙ ipamet fõr moueat̃
⁊ deferat̃ ad motũ ſui ſubiecti. ſic̃
ſi ſal liq̃fiat in aq̃ defert̃ ⁊ expãdi
tur ꝑ aquã Alio mõ fit hec diffu/
ſio ꝑ radiatõeʒ ipiꝰ forme imagi
nate q̃ hʒ vim ſui ipiꝰ diffuſiuã et
cauſatiõeʒ aliaꝝ ſpeꝝ ex ſe ipa ſic̃
lux cauſat lumẽ qð cauſatũ p̃t pro
ducẽ aliud lumen Supponamus
inſuꝑ ꝙ delatio taliũ formaꝝ per
ſpiritꝰ poteſt ꝓuenire vſqꝫ ad ſen
ſus exteriores. quo caſu fiet in ſen
ſibꝰ exterioribꝰ talis, ſenſatio ſuo
mõ qualis fieret ſi ab extrinſecis
obiectis moueret̃. Hãc cauſã red
dũt aliq̃ cur dormientes exercent
opera vigilantiuʒ Cur etiam ma
niaci ⁊ aliqui melãcolici credunt
ea videre vel ſentire extrinſecus q̃
non niſi intrinſecꝰ certum eſt fieri
Hinc euenit vt duʒ hõ eſt in tene/
bris ⁊ timet/ putat ſe q̃nqꝫ videre
imagines terribiles. vel audire ſo/
nos horrẽdos. q̃eadmodꝰ melã/
colici etiaʒ in pleno die ⁊ locis lu/
cidis patiunt̃ t̃lia ꝓpt̃ tẽbroſitatẽ
ſpirituũ q̃s horret q̃dãmodo ipa
anima vel virtꝰ imaginatiua Et
hinc ſꝑ triſtes incedũt q̃ cauſam
triſtitie ſue ſecũ ferũt Hec ẽ ratio
cur aliqui timẽt nõ timẽda Cur in
ſuſpitiões mirabiles ⁊ falſiſſimas
cadũt. ita vt credãt ſe aliq̃ñ queri
ad mortẽ vl̃ ad incarceratõem vl̃
ſpoliationẽ ⁊ inde fugiũt nemine
ꝓſequẽte/ trepidãtes timore vbi ñ
eſt timor Cognoui taleʒ tp̃e meo
qui ingenioſiſſimꝰ erat et peritus
valde in medicina qui tandẽ fugit
in nemora occulta nec vltra cõpa
ruit Sic aliquis eſtimabat ſe gal
lũ et more galli cantabat Alius
murilegũ et ſub lectis mures que/
rebat. alius imaginãs ſe habẽ cor
nua in fronte verecũdabat̃ q̃tienſ
cunqꝫ videbat ſe inſpici et frontẽ

tegebat Ali⁹ imaginās ſe notari
de infectiōe lepꝛe vel de moꝛbo ca
duco. oēs fugiebat ⁊ trepidabat
aſpect⁹ ⁊ ſmones Ali⁹ imaginās
ſe hr̄e pedes ferreos calcabat va
lidiſſime ſup̱ trā Ali⁹ ābulare nō
audebat. fantaſiās pedes ſuos eē
vitreos Sic ſaluāt expoſitoꝛes ali
qui qūo nabugodonoſoꝛ ꝯmede
bat fenū ſicͭ bos. et cū feris habi/
tabat. qꝛ ſe bouē eē fantaſiabatur
Sic aſſerūt medici ꝙ imaginatio
facit caſū et moꝛtē inducit Et hāc
virtutē vſqꝫ ad hoc eleuare volue
rūt aliq̄. vt p̱ eā mirabiles imp̄ſſi/
ones fierēt in elemētis ⁊ in reb⁹ ex
trinſecis. vt ꝙ ad imaginatiōez a/
licui⁹ ſicͭ refert auicēna cadat ca/
mel⁹ Talia ſūt innumerabilia Nā
infinite ſūt ſpēs hmōi fantaſiarū
vel melancoliaꝝ ſm traditionem
medicoꝝ. q̊s Oꝛaci⁹ furoꝛes ap/
pellat vel inſanias. deducēs ex h
oēs homines in aliq̊ ſtultos eſſe.
Mille puellaꝝ inquit pueroꝝ mil/
le furoꝛes Et in eccl'aſtico dicitr̄ ꝙ
ſtultoꝛuz infinit⁹ eſt numer⁹ Hec
autē ꝯſideratio docet ꝙ ſaluber/
rimū eſt aſſuefieri vt anim⁹ nr̄ a fā
taſmatib⁹ q̄ntū poſſibile ē fieri ſe
denudet ⁊ auertat in exercitatiōe
ſua Qd̄ qualitr̄ fieri habeat. teti/
gim⁹ alibi in tractatulo de p̄ctica
theologie myſtice. ꝯſideratōe vlti
ma Rurſus apparet ꝙ p̱iculoſuz
ſit homini dimittē ſe nimis labi et
ꝓfūdari in imagines vel fātaſias
p̄ſertim vicioſas ⁊ circa p̱itura. ſp
ꝙ labētia. vt ſcͭ bn̄ficia. honoꝛes ⁊
diuitie Naz cū generentr̄ habitus
ex actibus frequētatis. et habitus
cauſent. naturalitr̄ fit vt pondē ſue
inclinatōis. ſic immutēt imaginati
uā virtutē. et ex ꝯſequēti totū ho/
minē ꝙ neceſſitate q̄daz trahitr̄ hō
velut brutū. vt quēadmoduz fit in
illis quos ph̄s beſtiales appellat
Sic vtiqꝫ verū eſt. ꝙ oīs imagina
tio ꝓfūdata hꝫ ſuā inſaniā vl' ebꝛi
tatē ⁊ quaſi demoniacā paſſionē
ſicut dicit Oꝛigenes Ledit quoqꝫ
notabilitr̄ ſeu p̱uertit tōlitr̄ iudiciuz
rōnis. patz in philocaptis. patet i
ambicioſis. in auaris. in inuidis. in
impatiētib⁹. in q̄b⁹ verificatr̄ illd̄ ꝓ
uerbiuz Furoꝛ fit leſa ſepi⁹ patien
tia Ita demuz ꝓuenit vt dimiſſo
vocatiuo caſu quo venire ⁊ intro
ire in domū dei ncc̄e eſt. qꝛ nemo ſi
bi aſſumit hūc honoꝛē ſ3 qui voca
tur a deo ſicͭ aaron. alij p̱ nomina
tiuū caſū. alij gtiū. alij p̱ accuſatiū.
alij p̱ ablatiuū ꝯtemperati paſſiōi
bus q̄rāt aſcēdē Addam⁹ ad hec
ꝯcurſū multiformē flexū et reflexū
quē hn̄t in potētijs ꝯgnitiuis ipſe
imagines vel fātaſmata vel ſpēs
ad inuicē ⁊ cū habitib⁹ et paſſiōi/
bus inde ſequētib⁹ in potētijs af/
fectiuis. ita vt nō ſit dubiū q̄n mi/
rabilioꝛ varietas inde reſultet ꝙ
ſufficēt cauſaē ſimplex aliq̄ imago
tal'. vel fantaſma vl' paſſio ſequēs
Or ſi fuerit concurſus oꝛdinat⁹ vt
in virtuoſis nemo dubitauerit q̄n
oꝛiatur inde ſuauiſſima et mirabi/
lis armonia veluti citharedoꝛūm
multoꝛum citharisantiuz in citha/

ris ſuis quam ipſa inhabitatrix
ſapientia delectat audire Alioqñ
reſultat horrenda prorſus ⁊ ama
riſſima tumultuatio tanq̃ʒ maris
refrãgentis in ſe et ad cautes flu
ctꝰ ſuos Puto nõ ob aliud dixiſ
ſe ꝓphetam cor impij tanq̃ʒ mare
feruens Deniqʒ ſic diximꝰ de ima
ginatiua virtute ita ꝓportiõabilit
ſuo mõ traducẽ poſſumꝰ ad potẽ
tias ſuperiores non organiſatas q̃
ſũt rõ et ſpũs q̃libus ad actꝰ iſtarũ
potẽtiarum nõ ſequatur de ꝑ ſe corpo
ris immutatio. quẽadmodũ virtꝰ
imaginatiua mutat illud. fit tñ vt
actuata vehementer ipã rõ rapiat
ad ſe quodãmõ potẽtiã imagina
tiuã et ab actu ſuo ſuſpendat eaʒ
Sicut ipe ſpũs ſimiliter actuatꝰ ra
pit ad ſe rõnẽ ⁊ imaginationẽ vt
neſciat qui hmõi eſt. an in corpe vel
ex corpꝰ ea q̃ videt intelligat Rur
ſus fit aliqñ redũdãtia ſuperiorum
harum potẽtiarum in inferiores ꝙad
modũ beatitudo aie redũdabit
in corpus ⁊ dotabit illud

Conſi. xxi.

Paſſiões triplices ſpũales
⁊ rõnales ⁊ animales red
dũt in virtuoſis pſalteriũ
decacordũʒ cum cãtico in cithara
Spũs enim ſi q̃dã appriatione lo
quimur pſallit. rõ cantat. ſenſus ci
thariſat Videamus in primis de
pſalterio myſtico. qđ ad exemplar
cordis ſicut et citharã ars ipa fa
bricauit Nominemꝰ ergo corpꝰ ſeu
lignũ nr̃i pſalterij vim affectiuã ſu
periorẽ. in qua tot corde ſonabi
les extenſe ſũt quot ſũt veritatis
aſſertiones vt ꝙ deus pater nr̃ eſt
ꝙ deꝰ in celis eſt. ꝙ deꝰ ẽ iudex iu
ſtus et ita de reliquis quaſi digi
to aliq̃ ſtudioſe meditatiõis Sed
ne quid nimis ſpũs habet plectrũ
diſcretionis. quo tendit et remit
tit cordas ſententioſe veritatis
Rurſus corde tales debito mode
ramine tenſe et ꝑcuſſe. reddunt ſo
nos varios ſm varietateʒ paſſio
num. ita vt amor qui eſt generalis
et radicalis paſſio ſtabiliatur pro
tenore Porro decẽ relique paſſio
nes efficiunt decẽ ſonos alios ꝑn
cipales de ſonis enim lateralibus
et appendicijs non eſt numerus ſi
cut nec de huiuſmodi paſſionibꝰ
Conſtituamꝰ ſi placet pro manu
ductione exemplari. pſalteriũ ali
qđ decẽ cordarũ et decem oratio
nis dominice ſententijs. ſic ex de
ceʒ preceptis iuxta imaginationẽ
Auguſtini vel ex alijs ſcripture lo
cis fabulari potuerat Primã cor
dam ſumimꝰ ex hoc noie pr̃. ⁊ hec
appellatur paternalis adoptio. ſe
cũdã in hoc nomine nr̃. q̃ appellat
fraternalis aſſociatio. habemus
terciã cum dicit in celis. hec ẽ dei
exaltatio. habemus alias ſeptem
iuxta ſeptẽ petitiones. que ſunt di
uini nominis ſanctificatio. ſanctifi
cetur nomẽ tuũ. dei dominatio Ad
ueniat regm tuũ Volũtatũ diuine
et humane vnitio. fiat voluntas
tua ſicut in celo et in terra. Ppria
defectio. panẽ noſtrũ quotidianũ

da nobis hodie. debitoꝝ multi
plicatio Et dimitte nobis debita
nr̄a Tentationū iuaſio Et ne nos
inducas in tentationē Mali eterni
notatio Sed libera nos a malo
Percute cordā ꝑmā digito ſtudio
ſe ⁊ attēte meditatiōis. illa reddet
ſonitū amoris dei Percute cordā
ſcđam illa reddet ſonum amoris
ꝓximi Percute cordā t̄ciā illa red
det ſonū cōſtātis audacie Percu/
te cordā quartā illa reddet ſonuz
zeli ⁊ ire in ꝓphanantes dei nomē
Percute cordā q̄ntaz. illa reddet
ſonū ſpei ſc̄e Porro corda ſex̄ dū
tāgit̄ ſonat dilectionē atqꝫ letitiā
Corda ſeptima. deſideriū ⁊ ꝓſe/
cutionē. octaua dolorē ⁊ odiū. no/
na fugā et horrorē. decia timorē
⁊ ꝯ̄ ſuis virib' fidētib' deſꝑatōnē
Potuerāt hec latiori ſermone de/
duci oñdēdo ꝙ etiā corda ꝑma q̄
eſt pr̄nalis adoptio ſi tangat̄ ſa/
pient̄ digito ſc̄e meditatiōis apte
reddit ſonū quēlibꝫ virtuoſe ⁊ ſpi
ritual' affectiōis Sic ruꝛſ' in alia
q̄libꝫ q̄ꝫuis nō eq̄ facilitate reperi
es vt ſit ſon' tu' multiplicat' ſuꝑ
numerū Ex qua reſonantia fit ꝙ
cadūt ⁊ recedūt maligni ſpūs vi/
cioꝝ tanqꝫ cithariſte dauid. deſi/
nat neq̄m ſpūs exagitare ſaul. ita
vt cuilibꝫ decē ſonoꝝ ꝑncipaliuz
poſſit aptari vna ex tranſgreſſiōi
bus decē ꝑceptoꝝ Nodam' ad
hec ꝙ dū meditatio nr̄a fert̄ ſuꝑ
hmōi cordas ſentētioſe veritatis
et ad reddēdū ſonoritatē religio
ſe affectiōis ſeu paſſiōis Fit h̄ ali
q̄ñ ꝑ rōnes ſūptas eternas ⁊ ex
ꝑmis ſapiētie ꝑncipijs ⁊ tūc red/
dit̄ ſon' in pſalterio tanqꝫ de ſuꝑ
nis Fit h̄ aliq̄ñ ꝑ rōnes ſumptas
ex affectib' ⁊ ſenſualib' exꝑiētijs
et ita reſultat ſon' in cithara tāqꝫ
ex infimis Fit h̄ aliq̄ñ ꝑ rōes ſū/
ptas ex deductōe ꝯcluſionū ꝑ ꝑn
cipia ꝑma vel ꝑ rōcinatōnē ab ef/
fectib' ad cauſas ſuas ſūptā. ⁊ ita
reddit̄ cāticū iocūdū velut in gut
ture ⁊ faucib' rōis Sic pſallim'
ſpū et mēte cātam' in cordib' no/
ſtris cātica dñi Sic citharizam's
mortificatis q̊dāmō et ꝑ diſcipli/
nā deſiccatis. alioq̄n nō eſſet pſal/
teriū iocūdum abſqꝫ hac cithara
Sic optabat pſallē. canē ⁊ cithari
ſare q̄ dicebat Exurge pſalteriuz
et cithara. exurgā diluculo Sed
quid ꝑcoꝛ ē. exurgē diluculo? pu/
to ꝙ eſt ad ꝑmos gr̄e cōtempla/
tione radios ſplēdentes ꝑ anime
regionez ꝓtin' erūpē. et velut ex
ſentētia dicere. bonū eſt confiteri
domino et pſallere nomini tuo al
tiſſime. myſticis modis dictis Ad
annūciandū mane ꝓſꝑitatis miſe
ricordiā tuam ⁊ veritatē tuam ꝑ
noctem aduerſitatis In decacor/
do pſalterio cū cātico in cithara.

Conſi. xxii. et vltima

Paſſionales ſermones aſſu
mi pñt vt inducātur homi
nes ad virtutem. veritate
tñ et diſcretiōe ſꝑ obſeruata Lau
dat Ariſt. i rhetoricis illa iudicia
apud q̄ ꝓhibent̄ dici ſmones paſ

ſionales⁊ vbi veritas nuda ꝓponi
iubet̃ Recte id q̃dẽ.ſi nl̃la ex ꝑte iu
dex q̃reret̃ aliũ de diuerti a trami/
te recto iuſtitie. Queadmodũ ſi nul/
los vnq̃ꝫ fieri ꝯtingeret ꝑalogiſ/
mos ars de ſophiſticis⁊ elencis
fruſtra eſſet Sed cum ꝑſuaſiones
paſſionales q̊tidie fieri cernimus
aduerſ⁹ vẽitatẽ.tã ꝑ nos ip̃os (in
q̃b⁹ habitãt hm̃õi paſſiões ex coꝛ
ruptela pc̃ci)q̃ꝫ ꝑ alios.quis pro
hibueĩt ſic̃ arguit auguſtin⁹ q̃rto
de doctrina chꝛiſtĩ.q̃s inq̃ꝫ ꝓhibu
erit eloquẽtiã ſeu ꝑſuaſionẽ rheto
ricã induci licẽ ꝓ defenſiõe verita/
tis⁊ ꝓ ſua in coꝛdib⁹ humãis plã
tatiõe vt libent̃ et obedient̃ audia
tur veritas aduerſ⁹ palliatã ⁊ fu/
catã falſitatẽ? Nodim⁹ in ꝯſidera
tiõe ꝙ veritas tñ⁊ diſcretio ſemꝑ
obſeruet̃ Male enim ꝓ veritate cer
taret falſitas q̃m nõ ſũt facienda
mala vt bõ eueniãt Silit̃ nec aſſe
rẽda falſa ſũt vt veritas ꝯfirmet̃
Proinde ſi mouẽ queſieris aliquẽ
ꝑ ſermones paſſionales nõ obſer
uata diſcretiõe. nihilo minus ma
gis effeceris.q̃ꝫ ſi equũ velocez ſti
mules ad currendum ſine freno.
Sicut enim diſcretio ſine paſſiõali
iacet.ſic affectio ſine diſcretiõe p̃ci
pitat Qua in re placet attẽdẽ q̃s
induſtrias obſeruat diſcretio Diſ
cretio ꝑmittit ſepe paſſiões aliq̃s
viciosas ſuccreſcẽ dum plãtandis
ỽtutib⁹ curã impẽdit Docet q̃ꝑpe
eã ꝑabola euãgelica de non extir
pãdis ꝓ omni tꝑe zizaniis. ne ſil̃
eradicet̃ ⁊ triticũ Raro enim vel

nũq̃ꝫ germinat in nobis triticum
virtutis ſine zizaniis ⁊ paleis ali/
cui⁹ vanitatis.p̃ſertim cũ p̃mũ ne/
ceſſe ſit eẽ illud qđ aĩale ẽ ſꝫm apl̃m
deinde illđ qđ ſpũale Viderint er
go q̃ꝫ indiſcrete ſe habeãt erudito
res pueroꝝ vel alioꝝ aĩaliũ hoĩm
q̃ parũ differũt in moꝛib⁹ a pueris
ſi ꝓtin⁹ eos q̃ſierint exuẽ ab omni
paſſiõe viciosa/eos velut ad ſpũa
lem ſenectutẽ ſubito ꝓuehẽ ꝯtẽde
rint Si demũ ſine oꝛdine et tꝑe ze
lus eoꝝ.nõ ſꝫm ſciẽtiã implacabili
feruoꝛe imo furoꝛe paſſionẽ omnẽ
ꝑſeq̃ moliatur Amplĩ⁹ vero ꝑmit/
tit diſcretio paſſiones aliq̃s ger/
minare vel creſcẽ nõ q2 placeant
aut pulcre ſint ſꝫ ne deterioꝛes in
ualeſcant paſſiões.ſic̃ retũdit̃ cla
uus clauo et doloꝛ ẽ medicina do
loꝛis Sic eni reſpect⁹ humane lau
dis vel timoꝛ infamie vincit aliq̃n
turpioꝛes adulterioꝝ⁊ ſtupꝛoꝝ ⁊
rapinaꝝ aut alioꝝ hm̃õi flagitio
rũ opatões Sic tolerabili⁹ ẽ ꝑ
mittẽ diuiſionẽ odioſaz fieri int̃ q̃ſ
dã ꝑſonas q̃ꝫ impudico ſe amoꝛe
ꝯmaculent. Sic ad felicem reipu/
blice miniſtrationẽ inducũtur ip̃i
p̃ncipes aliq̃n ꝑ fame repꝛomiſſio
nẽ Sic ad lr̃as ꝯgnoſcẽdas pꝛo
deſt pueris emulatio q̄dã (licz vi
cioſa)vt ſocios exuperẽt. Rurſus
diſcretio ſic̃ ꝑmittit paſſiões aliq̃s
vituꝑabiles ſic aliquas laudabi/
les p̃ſertim feruidas et ſublimes
q̃ñq̃ꝫ ceſſat inducẽ.ſi in deterioꝛez
exitũ eas verſũ iri cognouerit. vt/
puta ſi parcere ſibi ſi frenũ ſuũ pa/

ti poſtea recuſarēt: Non enim pſē tia tātūmodo ſpectare ſatis habz diſcretio ſi rerū exit⁹ prudenƐ ipa metitur Nihil quidē ſublimi⁹ ſed nihil piculoſi⁹ et tentationib⁹ ma gis expoſitū q̄ꝫ ambulare per viā affectiōis amoroſe dū vehemētiā in ſe habet. ſic amor vti .ʒ.d.t. ve hemētiſſima eſt paſſionū Poſtre/ mo placet ipſi diſcretioni. ſobria mens et modeſta ſi tñ ſolicita eſt ambulare cū deo ſuo per viā mā datoꝝ ſnoꝝ. et ħ. via regia a pri/ bus trita tanq̄ꝫ ſi iumētū ſit apud deū. tanq̄ꝫ ptēa ſit aſina quā agi/ tat ieſus in hirlm Pl⁹ inq̄ꝫ placet talis q̄dam rudis mens et arida terra ſine aqua q̄ꝫ ſi reiecto freno diſcretionis quereret ductu ꝓprio rū affectuū in mirabilib⁹ ſuper ſe per pꝛupta mōtiū cōtēplationis. per alta et ſublimis ſapiētie p de ſideria flāmantia quib⁹ accendiƐ feliciƐ quidē ſi diſcretiōi ſp inheſe/ rit ſaluare ſe in monte ⁊ illic deſpe ctis imis iubilare deo in decacor/ do pſalterio cū cātico i cithara. ⁊ cū ꝓpheta abacuc dicē ex ſentētia ſuper excelſa mea deducet me vi/ ctor in pſalmis canētem

Explicit tractatus no tabilis de paſſionibus anime edi tus a mgr̄o Johe Gerſon Anno M cccc ix tunc cācellario eccľie pa riſieñ

Incipiūt capitula hui⁹ opuſculi de mōte cōtēplatiōis

Cauſa q̄re de materia tam alta cſcribit gallice poti⁹ q̄ꝫ latine ⁊ ſimplicib⁹ ⁊ illit teratis poti⁹ q̄ꝫ doctorib⁹

ij Litteratura et magna ſciētia nō ē oio cōtēplatiuis neceſſaria

iij De duob⁹ hominū generib⁹ ⁊ q̄ habiliores ſīt ad cōtēplōnez

iiij De duobus modis contem plationis. vno in ſcientia. alio in affectu.

v De magna differētia inƐ ſapi entiam ⁊ ſcientiā

vi Ꝙ nullus debeat dici ſapiēs niſi ſit bon⁹

vij Quō ſimplices ⁊ ideote poſ ſūt puenire ad ſapiētiam p ex/ emplū a ſili

viij Que ſūt opa per q̄ deus p fecti⁹ cognoſcaƐ

ix Cōtinuatio breuis ſeu epilo gus pdictoꝝ

x Ꝙ amor dei pncipiū eſt et fi/ nis vite cōtēplatiue

xi Ꝙ amor mundi pmo eſt re/ mouēdus

xij Qualis ſit pena in dimitten do amorem mūdi

xiij Quō aliquis poſſit amittē amorē mūdi per exēplū oñdiƐ

xiiij Ꝙ legē ⁊ audire ſcōꝝ aut ſanctaꝝ vitas proſit ad contē/ plationem

xv De angelorum ſuffragijs ⁊ aduerſitatib⁹ atq̄ꝫ generib⁹ ali

¶ De monte contemplationis

quoꝝ hominū ꝓſperitatē vel aduerſitatē habentiū

xvi Incipit loq̄ de ſcala cōtem plationis dei cui⁹ tres ſūt gra dus ſcȝ humilis pñia. loc⁹ ſecre tus cū ſilētio. fortis pſeueran/ tia vt beat⁹ bernard⁹ ponit ſu per Canẗ. canticl.

xvij Q̄uo a labore actie vite in cipi debet vita ɔtēplatiua

xviij Gratia ſingularis aliq̄bus collata/nō eſt ab omnib⁹ imitā da Et q̄ multi oppoſitū facien tes ſūt decepti

xix In q̄ ɔſiſtit pfectio vite cō/ tēplatiue p ſimilitudinē amoris mūdani declarat

xx Qualis ſit amor dei quē con tēplatiu⁹ hr̄e debet.

xxi De ſcd̄o gradu ɔtēplatio nis et duro ɔflictu ibidē exn̄te

xxij In q̄li ſtatu ſit ɔtēplatiuus in ſcd̄o gradu ɔtēplationis

xxiij De duob⁹ modis ſilētij et ſolitudinis

xxiiij De naturali ſecreto

xxv Q̄uo corp⁹ contemplatiui debeat ordinari et de impedi mētis aduenientib⁹.

xxvi Diſputatio q̄uo vita ɔtē/ platiua ſit ꝓficua ꝛ pmo ſibi ipi

xxvij De ꝓfectu magno quem ɔtemplatiui alijs afferūt

xxviij Q̄r nō ſit ſupbia tēdē ad vitā cōtēplatiuam oſtendit per exemplum ¶ ſup actiuos

xxix De excellētia contēplatiui

xxx De neceſſitate gratie dei ipi ɔtēplatiuo

xxxi Qualiẗ anima in ɔtēplatio ne diciẗ eleuari ſuper corp⁹ et q̄ dāmō ipm deſerere ꝛ efficiẗ ſim plex et vnica

xxxij Memoria libri magiſtri ri/ chardi de ſc̄o victore de ɔtem/ platione

xxxiij De tertio gradu ɔtēpla/ tionis. ꝛ ſimilitudines quedam naturales

xxxiiij Q̄uo fortis pſeuerantia neceſſaria eſt ɔtēplatiuis decla rat per exemplū

xxxv De impedimētis plurib⁹ ne poſſit quis montē ɔtēplatio nis aſcēdere

xxxvi De q̄buſdaȝ adhuc alijs impedimētis in via iſta

xxxvij Quidā modi meditādi q̄ pn̄t ſeruari in ɔtēplatione

xxxviij De mō ɔtēplādi quē be at⁹ bernard⁹ tenuit in pncipio

xxxix De alio mō meditandi p exēplū mēdicantis

xl Cōmēdatio iſtiuſmōi ɔtēpla tiōis tāq̄ȝ ſecuri vtilis ꝛ leuis.

xli De modo ſe vſitādi in ɔtem platiōe ſm̄ iſtū modū

xlij De trib⁹ dei iudicijs añ ocu los mētis reuocādis pro mate ria cōtēplationis

xliij Q̄uo quidā deficiūt in per ſeuerātia forti ꝛ ideo in cōtem platione modicū ꝓficiūt

xliiij Quedā imaginatio mōtis cū trib⁹ tabernaculis ſiue habi taculẗ ſcȝ fidei ſpei ꝛ charitati.

xlv De trib⁹ modis q̄bus gra/ cia dei deẗ

Prologus in tractatū dñi Johīs Gerſon cācellarij pariſieñ. de ɔtēplatiōe ex gallico in latinū trāſlatū

Capi.i. Cauſa q̄re de materia tã alta ɔſcribit gallice ⁊ ſimplicib⁹ ⁊ illr̄atis

Mirari nōnulli fortaſ
ſe poterūt ac q̄rē ꝓ
inde. cur de materia
tam ſublimi. puta de
vita ɔtēplatiua ſcri
pſerim tractatū p̄ntē ideotis ſim
plicib⁹ q3. videlʒ ſororib⁹ meis ac
etiā lingua materna gallicana. et
nō poti⁹ ſmone latino ipſis ſcien
tia ampliori imbutis. cū iſta mate
ria ad illr̄atos ſimplices q3 nō p
tineat Ad qd̄ ego inq̄m Quia eni
in libris varijs doctorū ſcoꝝ de
vita p̄tacta ſubtilit̄ tractat̄ vtpo
te a ſc̄o gregorio in moralib⁹. nec
nō a beato berñ. ſup cātica Itē a
richardo de ſc̄o victore. et a q3 plu
rib⁹ alijs. ad dicta q̄ꝝ eruditi ſciē
tijs ɔfugiū facē p̄nt. idcirco tali
b⁹ ſcribē talia ſupſideo Sed ē ſe
cus de ſimplicib⁹ ⁊ illr̄atis p̄ſtim
ſororib⁹ meis q̄b⁹ p̄ntia ɔſcribo
de materia ɔtēplationis latinos
ſmones intelligē nō valentib⁹ Et
cū dicat ap̄ls q mulier innupta ⁊
vgo cogitat q̄ dñi ſc̄ vt ſit ſc̄a cor
pore ⁊ ſpū. q̄ āt nupta eſt cogitat
q̄ ſc̄ mundi. q̄uo placeat viro ſuo
Ideo vtili⁹ ⁊ ɔueniēti⁹ me ɔpilare
⁊ ſcribē nō poſſe iudico dictis me
is ſororib⁹ (q̄ dei gr̄a ꝓdem abſq3
matrimonij vinculo viuē ꝓpoſue
runt) q3 quomō ⁊ ip̄e deo placere
poterint eidē famulando cōtinue.
eūq3 amādo ⁊ honorādo Nec ea
rū me ſimplicitas ab opere illo re
tardare hʒ. cū ſm intellect⁹ ſui ca
pacitatē velim ꝓcedē quē in eis
expt⁹ ſum. nihil incōprehēſibile di
cturus aut difficile.

Capit.ii. Litteratura magna et ſcia non eſt omnino ɔtēplatiuis neceſſaria

Quāuis autē copia ſciētie
⁊ lr̄atura eruditioq3 legʒ.
diuine ac ſacre ſcp̄ture nō
modicū ad apicē ɔtēplatiōis vo
lare cupiētib⁹ p̄ſtet āminiculū. ni
hilomin⁹ id ip̄m interdū obeſt mł
tū plurib⁹. nō q̄dē ex ſe. ſʒ occaſiōe
inflāmatiōis ex ſciētia ꝓueniētis
⁊ accepte Impoſſibile autē eſt ad
verā ɔtēplationē alio itinē q3 per
humilitatē ɔuenire ſic dicit ap̄ls
Si q̄s int̄ vos videt̄ ſapiēs eē in
hoc ſeculo. ſtultus fiat vt ſit ſapi
ens. hoc ē. intellectū ſuū humiliet.
ſtultum ſe reputās reſpectu diui
ne ſapiētie. puta nō valēs ɔp̄hen
dere dei iudicia atq3 op̄a Hinc ē
q in ɔtēplatiōis adq̄ſitione pluri
b⁹ ſcientificis viam ad eam perue
niendi nil tantū intercludit q3 q
ſe humiliare dedignātur ſcilicʒ eo
rum intellectū occupando ⁊ ſum
mittendo myſterijs redemptio
nis domini noſtri. ſuis q3 factis
tā humilibus et exemplis relictis

atqȝ baſſū eſt nō intrās fur eſt et latro in vanum qȝ laborat Sicut dicit dn̄s In vanitate ſenſus ſui capite incedens leuato. in magna ſcȝ ſui intellect⁹ reputatione ⁊ ſcie ſue. ſpernens inclinari efficiqȝ vt ꝑuul⁹ nūqȝ ꝑ hoſtiū illud humile poterit introire q̄n potiꝰ offendēs abibit retrorſū ad inſtar q̄rūdam dn̄i nr̄i diſcipuloꝝ de q̄b⁹ ſcriptū eſt ꝙ abierūt retrorſuȝ. cū ſcȝ eū capere et intelligē nequerāt de ſui corꝑis myſterijs docētē Qua de re etiā accidit q̄ſdā doctiſſimorū optaſſe ꝙ vtinā ad tātā ſcientiaȝ nūqȝ ꝑueniſſent ſ₃ poti⁹ ꝑmāſiſſēt in ſua ſimplicitate queādmodum mr̄es eoꝝ ſine lr̄atura Non rōne ſcie ex ſe ꝙ ſcȝ ꝓficua nō eēt. imo ꝓdeſt multū ꝑ omnē modum ea vtēti bn̄. humilit̄ et in dei gr̄a ſ₃ ꝓuenit iſtud ex ſurreptiōe ſupbie ſic̄ dicit apl̄s q̄ ſciētia inflat Accidit itē ⁊ ſ₃m oplexionē ac ꝑſonaꝝ varietatē. Expimur vinū optimū ob eē non parū febrib⁹ laborāti Sic qȝ enſem furibūdo qui q̄ꝓpe cū tali ſeipm̄ mactet Videm⁹ etiā oculis egris odioſaȝ eē lucē. q̄ puris delectabilis. dulcis ⁊ amabilis eſt Similit̄ eſt de ſcia. ꝙ ipſa ſcȝ hoi moꝛib⁹ inordinato atqȝ indiſpoſito ꝑ abuſū multū eſt dānoſa

Capi. iii. Qui ad ɔtēplationē meliores ſunt

Sicut dicit beat⁹ gregori⁹ vi. moral. ſūt quidam naturaliter aut ex complexione vel ɔſuetudine ad exterioꝛa occupationes qȝ ſrenas ita inclinati. ꝙ ad ɔtēplationē ſe eleuaē nequnt multo autē habiliores repiūtur ad vitā actiuā Et ſi ad oppoſitū niterētur in magnos inciderēt errores ⁊ blaſphematiōes Tāto eni deteriores cordis tumultus tolerant q̄nto eis licēti⁹ ad cogitatiōes vacat Ideoqȝ tales in actiua ſe ipſos exercitare debēt Alij vero mentis ſē tā tranq̄lle et ocioſe. vt ſi eos labor occupationis excipiat in ipſa opis inchoatiōe ſuccūbāt. ſ₃ delectabilit̄ viuūt in ɔſideratiōe operū dei viteqȝ celeſtis. ⁊ hec ruminātes atqȝ tota humilitate de ſua ſalute meditātes Et tales q̄ntum valēt mētes ſuas ab exercitatiōe immoderati opis abſtrahāt Sepe enim q̄ deū ɔtēplari q̄eti poterāt. occupationib⁹ p̄ſſi ceciderunt Et ſic tales in opatiōib⁹ exterioꝛib⁹ occupati pl⁹ deficerēt q̄ȝ ꝓficerēt Sūt alij q̄ ex ɔſuetudine ⁊ per virtutē ɔtēplatiōis vel dei dilectionē excellētē ⁊ certe eis a ſuis ꝓgenitoꝛib⁹ aduenit. vt ſcȝ habeant mētē habilē ⁊ q̄ſi ambidextrā valētes ſe mō vni mō alteri ſe tradere vite. q̄les eſſe prelatos decet Modo accidit quādoqȝ ꝙ quidā clerici et litterati ſunt de ſtatu primo et conditione talium. quare ſequitur ꝙ ſepius ipi errantſi ſe nimis profundis cogitationib⁹ ingerūt. dimittēdo operationes et Et tn̄ ꝑ iſtud hoſtiū qd̄ tā humile

exteriores occupationes. Etiam euenit q̄ ſimplices pſone ⁊ illitera te ſūt de alio ſtatu ⁊ cōditiōe alia et tales ſecure pn̄t viuē in ſolitu dine. et ſp aut frequēter cogitare de eoꝝ ſalute ſine alia occupatiōe terrena Ita ergo videtis manife ſte q̄ pſone ſimplices nō ſūt repel lēde. q̄netiā eis eſt bn̄ ſcribēdum de vita iſta cōtēplatia Vidēm⁹ eē et vidim⁹ p experiētiā in ſcīs hēmi tis et in aliqb⁹ feminis q̄ pl⁹ pro fecerūt in dei amore per iſtā vitaȝ cōtēplatiuā. q̄ȝ fecerūt vel faciunt plures magni clerici Ratio. quia iſta vita meli⁹ adq̄rit̄ p bonā ſim plicem humilitateȝ q̄ȝ p lr̄aturam magnā Sic̄ dicit ſalomon de dei ſapiētia q̄ ipa gradit̄ cū ſimplici bus. et cū eis eſt ſermocinatio ei⁹ Ideo p̄cipit̄ alibi Querite deū in ſimplicitate cordis q̄ꝛ ip̄e ē ſimpli cīſſim⁹ et repit̄ per ſimplicitatem

Capi. iiii. De duobus mo dis cōtēplatōnis vno in ſciētia alio in affectu

Sed p plenioꝛe ſatiſſactio ne in iſta materia cōſidero q̄ vita cōtēplatiua habet in ſe grad⁹ ⁊ ptes quaꝝ vna ē ſub tilioꝛ alia Et ē vna talis q̄ inq̄rit p rōes fūdatas in vera fide dei naturā et ipi⁹ eſſentiam et ei⁹ opa Et valet iſta cōtēplatio ad repien dū nouas veritates vel ad decla randū et docēdū aut etiā ad de fendēdū contra erroꝛes ⁊ falſita tes hereticoꝝ ⁊ infideliū Et de ta li materia nō intēdo loq̄ ad p̄ns. ptinet eniȝ ſolūmodo ad bonos thologos bn̄ in ſacra ſcriptura in ſtructos. nō autē ad ſimplices ni ſi eſſȝ p inſpirationē et miraculoſe ip̄is data. ſic̄ accidit in apl̄is qui erāt valde ſimplices ⁊ ſine lr̄atu ra et plurib⁹ alijs Una alia pars cōtēplatiōis eſt q̄ p̄ncipalit̄ tendit ad dei amorē et ad ſapiēdū ſuam bonitatē ſine magna inq̄ſitiōe cla rioꝛis cognitiōis q̄ȝ ē talis de vera fide q̄ data ē eis aut certe inſpira ta Et ad hāc cōtēplationē pn̄t p tingē ſimplices pſone in dimitten do curas mūdiales et in cuſtodi endo coꝛ ſuū pure ⁊ mūde Et de tali loq̄r in p̄nti Et credo q̄ iſta ſit ſapiētia ⁊ cōtemplatio quā p̄nci palit̄ beat⁹ Dioñ in libris ſuis de myſticā theologiā edocuit. et ē ſapi entia excellētioꝛ et altioꝛ quā poſ ſum⁹ hr̄e in h̄ mūdo q̄ fuit ei reue lata per beatū paulū apl̄m cuius ip̄e extiterat diſcipul⁹

Capit. v: Magna differētia eſt int̄ ſapiētiaȝ et ſciētiā ſm doctores

Magnā differētiā aſſignāt doctores ſcī int̄ ſcientiam et ſapiētiā et p̄ncipalit̄ be at⁹ bernard⁹ q̄ꝛ ſciētia ptinet ad intellectū et cōuenit iſti ſoli. ſ3 ſapiē tia ad affectū Et iō ſm nomē ſuū ſapia valet tātū ſic̄ ſapoꝛoſa ſcia q̄ ſapoꝛ r̄ſpicit affectōeȝ cōſideriū appetitū ⁊ volūtatē pſone iſti⁹ cui ineſt Et iō p̄t in aliq̄ magna ſcia vel cognitio eē i q̄ erit modica vel nll̄a ſapia. Rō q̄ꝛ nō h3 ſapoꝛē vl̄

affectionem ad illud qd ipe ſcit Et declarat p exēplū groſſū Poteſt enim aliqs ɔgnoſcē mellis natu/ ram qr audiuit aliqn de tali nar/ rare ſue loq̄ vel etiā qr legit in li/ bris de natura mellis. ſine hoc ꝙ q̄ṫqȝ mellis dulcedinē guſtauerit Itē medici ɔgnoſcūt naturā infir mitatū. et ſepe meliꝰ qȝ ipe infirmꝰ ſeu patiēs Sed q̄ntū ad ſenſū do/ loris clarū eſt ipos infirmos plus ſcire īfirmitates. nō p rōnē ſȝ p ex pariētiā Sic ſuo mō p̄t aliqs hr̄e maximā ſciētiā vl ɔgnitōez alicꝰ pſone ſine magna affectiōe amo/ ris vel odij ɔplacētie vel diſplicē/ tie ad talē pſonā Et ex alia parte p̄t aliqs cape magnā affectionez vel ɔplacētiaz alicuiꝰ ſine magna eiꝰ ɔgnitiōe Videtis ergo ꝙ ſm̄ h̄ poſſumꝰ ɔcipē ꝛ intelligē poſſe eſſe magnā ſapiētiaz in aliq̄ ſine magna vel clara cognitiōe. ꝛ cla ram et magnā ſciētiaz ſeu ɔgniti/ onē ſine multa vl magna ſapiētia

Capi. vi.

Nullꝰ debȝ appel/ lari ſapiēs niſi bo nus exiſtat

Scdm vſū loquendi ɔmuni ɔrē dicuntur cōīr aliq̄ ma gni clerici theologi ꝛ pħi hr̄e ſciaz vl ſapiaz q̄ ſr̄ inſtructi i pma pte ɔtēplōnis de q̄ locutꝰ ſū Sed in tali ɔtēplatiōe videntur poſuiſſe pħi felicitatē vel beatitu/ dinē humanaz Sed h̄ dicē ē minꝰ rēm ꝛ eſt abuſus loquēdi niſi ta/ les clerici habeāt cū ɔgnitiōe eo/ rū ardētē affectionē p dilectionez ad deū ꝛ ad hoc qd facit ad eius amorē Et ſine tali dilectiōe et ca/ ritate n̄ p̄t eē poſita ipa felicitas in ɔtēplatiōe. nec fuit vnq̄ȝ inten/ tio ariſtotelis alia ſicut ego teneo Et q̄ alir̄ fecerūt ſūt ab ipo aplo rephēſi dicēte. ꝙ illi q̄ dicebant ſe ſapiētes h̄ eſt hr̄e ſapiētiaz facti fuer̄t ſtulti Et cāȝ aſſignat Quia cū ɔgnouiſſēt deū nō ſic̄ deū ipm gloꝛificauerūt nec ſic̄ deū amaue/ rūt/nec grates ei reddider̄t ȝ eua nuerūt ꝛc̄ Sic ergo poſſumꝰ vidē q̄s veracir̄ loquēdo dicere debe/ amus ſcientes vel hr̄e ſapiētiaz ꝛ q̄s non q̄ntūcūqȝ lr̄ati extiterint

Capi. vii.

Quō ſimplices ꝛ ideote pn̄t ad ſa piētiā ptingē per exēplū a ſilī

Cognitio vel ſciētia q̄ ha/ bet̄ de deo per verā et ſo laȝ fidē ſufficit ad perue/ niendū ad talē ſapiētiā ſic̄ dc̄m ē p amorē dei ꝛ ſeruitiū et eiꝰ hono rem Et videt̄ m̄ ꝙ ſic̄ dicit Arl. ꝙ ſimplices pn̄t hr̄e felicitatē credē do hec q̄ pħi teſtificati ſūt de deo ꝛ angelis ꝛ ponē ſm̄ h̄ cogitatio/ nē ſuā affectionē qȝ Per h̄ conclu/ do ꝙ xpani ſimplices hn̄tes fidez firmā de dei bonitate ꝛ ſm̄ h̄ ardē ter amāt veriꝰ hn̄t ſapiētiā ꝛ potiꝰ debēt dici ſapientes qȝ q̄cūqȝ alij lr̄ati exn̄tes ſine amore et ſine affe ctione ad deum et ſanctos eius ꝛ etiaȝ plꝰ placent deo tales magis qȝ alij Et quod plus eſt tales lit/ terati ſine affectione deo diſplici/ biles ſunt. exiſtentes ſic̄ ſal corru/

ptū et ſapiētes infatuati Et pꝫ h ꝑ exēplū groſſū Si pr̄ vnꝰ habe/ at filios duosquoꝝ vnꝰ nihil ſcit de ſecretis ſui pr̄is ꝫ ſolū ꝙ ſit pr̄ ſuꝰ ꝛ ꝙ totū ſuū eſſe ab eo habeat ꝛ ꝙ debeat eū amare ex toto cor/ de ꝛ ei ſuire ꝛ eū honorare ꝛ ſic fa cit de tō ſua affectiōe Alt autē filiꝰ multū ſciat de ſecretis pr̄is ſui/ ꝑ reuelationē a pr̄e ſibi factā. ꝛ de talibꝰ ſcit loq̄ magnanimiť ꝛ tn̄ nō habebit aliq̄m vel q̄ſi nullā affecti onē dulcē ꝛ amoroſaꝫ ad pr̄eꝫ ſu um neqꝫ ad obſeq̄um eiꝰ Iſtis ſtā tibꝰ. peto q̄s illoꝝ filioꝝ a dicto pr̄e plꝰ amabiť ꝛ plꝰ hōrabiť ꝛ ma gis remunerabiť? Nō enim dubiū q̄n ꝓmꝰ Et inſuꝑ a pr̄e ſuo ꝓpter talē affectionē ad ipm̄ habitā in/ ſtrueť aplīꝰ de ſecretꝭ pr̄is ſui ꝛ de tota eiꝰ hereditate Scđs āt ddē/ nabiť ꝓpť ſuā ingtitudinē et malici aꝫ. ꝛ ꝓpť abuſū cognitiōis ſecreto rū ſui pr̄is ſibi reuelatoꝝ ab eodē

Capi. viii. Que ſint opa ꝑ q̄ deꝰ ꝑfectiꝰ cog noſciť

Clare iā oñdi ſic mihi videť non fruſtra et imptinenť eē loquēdū ſim plicibꝰ de vita ɔtēplatiua ꝑ intro ductiōe eoꝝ ad dei amoreꝫ et eiꝰ deguſtationē ꝛ ſaporē ꝑ ſanctas dulces ꝗꝫ affectiōes. ſicut ꝑ ſpem bonā timorē ſcm̄. ꝑ ardēs deſide/ riū. ꝑ diſplicentiā ꝛ triſticiā offen ſe diuine ꝑ pcc̄m. ꝛ ſic de affectio/ nibꝰ alijs Et q̄ntū ad h cognitio vel ſciētia lr̄aꝝ ſeu lr̄atura non re q̄riť vltra plenā groſſamqꝫ fideꝫ ſeu credulitatem q̄m tales ſimpli ces tenēt de deo ꝛ de ſua potētia ſapiētia. ꝛ bonitate. de ſuis mādatis ꝛ myſterijs genēalibꝰ de nr̄a re dēptiōe. de paradiſo. ac de iferno Et non eſt exile. poſſe adq̄rere ſa piētiam hmōi de qua dixi Teſtať enim Guilhelmꝰ doctor eximiꝰ ꝙ inť omnia dei opa nullū plꝰ noti ficat ꝛ agnoſcē facit deū ſuam qꝫ bonitatē qꝫ iſta delectatio q̄ cum ſpūali placētia recipiť in anima. cū ip̄e deꝰ eā ſecrete viſitat poſtq̄ꝫ ſe ꝓfūde humiliauerit añ eiꝰ maieſta tē Et ſi ita eſt. imo qꝛ ita eſt. patꝫ ꝙ ſimplex ꝛ illr̄ata pſōa meliꝰ cog noſcit deū/ amādo eū ꝛ in aīa ſua eiꝰ opa recolēdo ſić dcm̄ ē qꝫ faceť ꝑt q̄ntuncūqꝫ lr̄atꝰ ꝛ pħs ꝑ opa exteriora ꝛ ꝑ rōnes naturaliť ac/ ceptas Unde dn̄s nr̄ ieſus xp̄s pr̄i ſuo gr̄as agit quia abſcondit hec alta myſtēia a ſapiētibꝰ ꝛ pru dētibꝰ hꝰ mūdi. ꝛ reuelauit ea par uulis Exempla etiā ſupra poſita de infirmitatibꝰ ꝛ mellis natura hec declarāt manifeſte

Capi. ix. Cōtinuatio ſeu epi logꝰ dcoꝝ ſub bre/ uitate

Poſtmodū rñdi et rōnē aſſignaui quā ob cauſā mō gallice ɔſcribe/ rem ſimplicibꝰ pſonis/ ſcꝫ vob ſo roribꝰ meis ꝛ dilectis ꝑ genealogi am carnalē. et ſi deo placet plꝰ ꝑ ſpūalē affinitatē. Nunc intēdo de ſcendere ad proſequendum quod concepi. demonſtrando vobis ali qualiter et modo groſſo iter vite

ↄtēplatiue illi⁹ q̄ ad vos ptinē pt que pducē vos poterit ſufficiēter ad verā ſapiētiaȝ ⁊ vr̄am ſalutem Quia vt augꝰ teſtat̄ plures ſimpli/ces abſq̄ʒ ſciētia opati ſt̄ ſalutē eorū habēdo fidē ſpē ⁊ caritatē. alij autē cū ſua ſapiētia dimerſi ſūt in pfūdū inferni Dimittam⁹ igit̄ tales ſapiētes ſe dānare ſic̄ dicit bernard⁹.et nos tota ſimplicitate q̄ram⁹ ſaluari

Capi. x. Amor dei pncipiuȝ eſt vite ↄtēplatiue ⁊

Radix ⁊ initiū vite ¶ finis ↄtēplatiue dȝ eſſe dei dilectio. hoc ē/ꝙ eius amore dimittat̄ vita mūdana omnes q̄ʒ cure terrene ⁊ occupatiōes. ſe totū tradēdo ipi deo Sec⁹ autē faciens ſeipm̄ decipit.⁊ ſepe nō puenit ad finē laudabilē niſi ſe emen/dauerit.ſic̄ ſūt q̄ ſe tradūt religiōi vel ſtudio/extra mūdum.non pro dei amore ſꝫ ꝓpter pigriciā.et ficte mūdi laborē ſubterfugientes .vel ꝓpter hr̄e vnde viuē.aut ꝓpter vanitatē ⁊ ſupbiā cupiētes reputari magni clerici aut deuote pſone.vl̄ etiā ꝓp̄ curioſitatē/ſcȝ ſolū ꝓpter ſcire queadmodū plures fecerūt pħi Finis etiā vite ↄtēplatiue debet eſſe amor dei ꝗ eſt ꝙ ꝑ ei⁹ dilectione ⁊ amore nitat̄ de bono in meli⁹ ꝓficē.et ꝙ velit ſe abſtrahē ab omni alio ope ⁊ occupatione Et qđ dico ꝙ debeat ſe abſtrahē ex toto ab alijs occupationib⁹. ꝗ intelligo de terrenis pncipalit̄ et de tali q̄ notabilit̄ impediret ſuaȝ ↄtēplationē Scio enim ꝙ modi/ca ⁊ tēpata occupatio aliq̄n neceſſaria eſt ⁊ valde ꝓficua ad vitaȝ ↄtēplatiuā.ad pigriciā aut etiam malā t̄ſticiā depellendā Predicta apl's affirmat inq̄ens Plenitudo .i.finis legis ſcȝ diuine ē charitas ſiue dilectio Et iō i lege dei q̄ dca ē ſapia vl̄ tħologia iſte excellētior appellari debet magr̄.q̄ pl⁹ amat deū Jſte etiā hȝ vitaȝ pfectiorem ſtatūq̄ʒ nobiliorē.q̄ meli⁹ diligit ⁊ plus Et q̄r vita ↄtēplatia ↄuenientior eſt de ſe ad bn̄ amādū deū.ſic̄ ſcola vel ſtudiū vbi meli⁹ iſta ars ſcȝ dilectōis adq̄rit̄.ideo vita iſta pl⁹ laudat̄ et aꝓbat̄ in ſacra ſcriptura.⁊ a ſcīs doctorib⁹ ⁊ pncipalit̄ p verū deū amoris ieſū xp̄m.q̄ iſtā dedit ſn̄iaȝ/ꝙ maria meliorē ptē elegerit Et q̄ ē iſta pars? Certe ꝙ illa ſedebat ad pedes ieſu ⁊ audiebat verba illi⁹ ⁊ audiēdo de ſuo amore inflāmabat̄ Verū ē tn̄ ꝙ aliq̄s poteſt interdū in vita ſua actiua plus deuȝ amare q̄ʒ ali⁹ facit in vita ſua cōtemplatiua.et tal' eſt magis pfect⁹ q̄ʒuis ſit in ſtatu minus perfecto q̄ʒ contemplatiua Et etiam talis vita actiua pfectior erit vt hec q̄ʒuis de ſe ſit in ſtatu minus pfecto q̄ʒ ↄtēplatio Ex q̄ vlteri⁹ pȝ illos decipi putantes vite ↄtēplatiue finē eſſe ſoluȝ ſcire vl̄ adquirē nouas veritates. imo potius finis principalis eius ē deum diligere et deguſtare q̄ʒ bon⁹ et ſuauis ſit ipe Quāuis iſte ſapor ſeu guſtus vel attactus/aut ſpirituale illud ſentimentū p̄t dici forꝫ vn⁹mod⁹ ↄgnoſcendi q̄r amor ipe

cognitio eſt ſicut auguſtin' teſtatur Que ognitio talis ē et ita ſecreta φ a nemine niſi cā hñte pcipit qr per verba aut doctrinā explicari et demōſtrari nō pt alteri. queād modū dici ſolet de infirmitate va lida φ dolorē h' infirmitatis nul lus tā bñ ſentit ſicut qui iſta premit.

Capi. xi.

De amor mūdan' ſeu mūdi pmo eſt remouendus

Sapiēs inchoare ꝛ ſcire artē bñ amādi deū p vitā ɔtēplatiuā. pmo et princi palit toto conamine laborare dz ad remouēdū amorē fatuū ꝛ con trariū. quē appello vocablo gene rali. amorē mundanū Amor enim mūdan' iſte ē vt glutinū qddam alas aie ſpiritales impediēs. ne ſe in altū poterit ſubleuare Eſt etiā ſic calx ſeu cemētum tenax ꝛ forte pedes anime retinēs. ne libē vale at ptrāſire Rurſ' ɔpat iſte amor catene ſimiliter tenens ꝛ alligās ani maz ipi corpi / vt ab eo nō ſe pote rit elongare. in ſimitudine vni' vrſi vel ſimee / ɔtinue ſe vertētis ꝛ girā tis ſeu circūeūtis columnā & pila re cui alligata ē. vltra tranſire nō potētis Itē eſt ſic trūc' qdaz alli gatus ſimee. p quez inimic' animā ipſaz affixā tenz ſp. phibēs fugā eius lōgiorē. qten' etiā citi' aliqñ fugiētem reapprehēdat. Similat inſup ɔpedib' qb' aues rapaces alligate pedib' deferunt Et ſic pa riformit de plurib' figuris. qbus ɔpat Iſte amor ē regina illa peſ ſima. q ɔſtituit ꝛ fūdauit babylon ciuitatē confuſiōis ꝛ inimici infer/ nalis i creatura humana Fecit eni amare ſemetipm vſqz ad ɔtēptū ꝛ nihilipēſionē dei oīpotētis. Eſt itē terra mala ſterilis ꝛ maledca nō pducēs fructū qntulūcūqz bo/ nū Eſt ꝛ cadauer phibēs coruū reuerti in arcā. Et eſt animaz in ho ſpicium celeſtis padiſi Poſtremo gerit typū fatue mulieris in tātuz garrientis ꝛ vlulātis ꝛ tā horribi lem ſtrepituz excitantis per ſuas fantaſias qs inducit in domū ipſi us anime ſine ceſſatiōe φ ipa aia cogit exire pprium domicilium ꝛ ſpūſ/ ſanct' q eē debēt ver' hoſpes nō pt inibi habitare. Et inde abſcedit

Capi. xii. Qualis ſit pena dimittendi amo/ rem mūdi.

Ex q amor mūdi ſeu mūda nus talis ē ſic pdixim'. et φ amor bon' illuc puenit nō valet vbi iſte habitat Optet ſe g' inde expedire ꝛ remouē ꝛ ipſū tōlit rumpē / eius qz ciuitatē ɔfun dere atqz ab hoſpicio ſuo expellē Sed heu hoc facē ē multo diffici li' qz plures credūt Et qlis pena ſit iſti meli' pcipiūt / q ſe ipos a ta li ſtudēt alienare. qz ceteri q de B nullum computum faciunt nec ad hoc nitunt. Sic eniz auicula φ cō ſtricta ꝛ capta ſit ɔpedib' nō per/ cipit. ꝛ cum ſupſidet glutino / non ſentit ſe annexam quouſqz recede re voluerit et inde volare. Sic et

in ꝓpoſito Jnde accidit planctus et triſtitia/iſtis qui nouiter ad dei amorē ꝯuertūtur Sentiūt enim ipſi dolorē et penā multo pl⁹ q̄ʒ antea Hoc etiā facit diabolus.quia inimic⁹ſalutis tūc tales magis nititur retrahē.quēadmodū cattus ſolet muri facē cū nimis ab ip̄o ſe voluē it elōgare Aut etiā ſic iudex aliq̄s captiuis ſuis a captiuitate ſua fugitiuis Tūc enim cliētes ſuos mittit ad reducēdū tales.ātea autē nō mittebat eos ad requirēdos Jdeo ſic neceſſarium eſt/ꝙ verus de⁹ amoris ſaluator nr̄ ieſus xp̄s attrahat ad ſe animam illam quā eē voluerit ſuā amicā ꝛ ſponſaʒ.inſtruēdo eā in arte vere dilectionis et boni amoris Attractionem āt iſtā facit ip̄e varijs modis Modo ꝑ inſpirationē ꝛ ſecretas monitiōes cordis interi⁹. ſine alio medio Aliqn̄ ꝑ mediū angeli.ſepe autē mediātib⁹alijs hoib⁹ tradentib⁹ doctrinas ꝛ bonas inſtructiones .Jnterdū ꝑ magna bn̄ficia et dona diuerſa.qn̄qʒ etiā per aduerſitatē et tribulationē ſiue ſit ab extra.infirmitate.paupꝑtate.aut ex alijs guerris.ſiue ab intra tentationib⁹ varijs

Capi.xliii.

Quō aliq̄s amorem mūdi poſſit deſerē per exempla.

Sancta anima in cāticis ſētiens in ſe grauitatē ꝛ durū iugū ſeu graue on⁹ terreni amoris.cupiens aꝓpinquare deo ſponſo ſuo ꝛ amico depcatur in hec verba Trahe me p⁹ te curremꝰſ in odore vnguētoꝝ tuoꝝ. id eſt tue dulcedinis Et pari mō de⁹ omnipotens facit ſuis famuł Jpſe enim eis immittit q̄ndā dulcedinē/aut odorē/aut ſaporem internū vel gaudiū quoddā ſobriū vnā claritatē pacē/dilatatōnē mētis/guſtū.aut etiaʒ ſonū ſine ſono Et breuił loquēdo/ eſt q̄dā attractus ꝛ opatioꝛ q̄ddā motiuū qd̄ fieri non p̄t nec verbo explicari.ꝫ ſentił bn̄ Et tūc ip̄a anima deuota expedit ſe de ligamine et nexu hmōi amoris mūdani.nec eſt tunc aliquid huius mūdi qd̄ eā retardare poterit.nō diuitie.nō carnales delitie.nec cibi aut potus delectatio nec lud⁹ nec iocus aliquis Jnde mūdani hoies pleni amore fatuo multū miranł ꝛ totū in deriſū ꝛ ꝯdēmnationē ꝯuertūt. ꝛ fatua putāt omnia facta hmōi anime a deo ſic attracte Ratio qr vidēt ipſā ſpernē ꝛ dēlinquē que ip̄i amāt et bona valde eſſe iudicant. Sed in rei veritate ip̄i ignorāt q̄ mō ſit aie tali.et q̄d intra ſe ſentiat Videm⁹ manifeſte ꝙ ſi inē cērū canes habenł q̄tuor venatici q̄ ſentiunt ceruū quē ip̄i nō videbāt nec etiā alij canes.Statim iſti q̄tuor venatici canes ſentiētes odorē cerui p⁹ ip̄m currēt ei⁹ veſtigia inſequētes.nec ip̄os ꝯſeruare nec retrahē poterit impedimētū aliqd̄ obſtās nec ſepes. nec rubus. nec riuus nō lapis nec etiaʒ cibus in itinere obiectus Alij autē canes nō percipientes cerui odorem per veſtigia ei⁹

q̄ nō ſūt venatici ſ3 ignobiles et
craſſi corrodentes forte cadauer
aliqđ. tales nō inſequūtur ceruū
niſi forte ad modicum ſpaciū. et
hoc ideo q̄a alios vidēt currētes
q̄tuor. ideo currūt ⁊ ipſi Sed citi⁹
ceſſabūt. tanq̄3 eſſēt ſtupefacti de
alijs q̄tuor q̄re ſe in vanū curren/
do vexarēt. non eni ſentiūt qđ iſti.
ipi aūt ꝯtinue ad cadauera corro
dēda ſunt intēti Cōparetis nunc
habētes bonū dei odorē de boni
tate. de gloria celi/iſtis q̄tuor cani
bus venaticis Alios autē mūda
nos nihil de dei bonitate ⁊ gloria
celeſti ⁊ ceteris ſentiētes alijs

Capi. xliiii. Legē vel audi/
re ſanctorum vi
tas multū ꝓdeſt ad ꝯtēplatiōem

SEd etiā amorē iſtū mūda
nū depellūt ⁊ remouē ha/
bēt ab homine ſacra ſcri/
ptura et ſcōꝝ exēpla lecta deuote
et audita ⁊ ſedule recogitata. de
quo tradē exēpla nō eſt nc̄arium
Sūt eni ſine numero q̄tidieq̄3 expi
mur in ꝑſonis ſe tradētib⁹ ad vitā
meliorē/ſalutē q̄3 ſuā diligēter pē/
ſantib⁹ Accidit ſepe ꝙ triſtis frigi
dus aut certe tētatiōib⁹ vexatus
aliq̄s accedit ad ſmonem aut ad
alicui⁹ libri lectionē ⁊ ſubito nec
trāſibit hora ꝙ int̄ verba q̄ inibi
audiet leget aut reſpiciet ipe ꝯſe/
q̄tur letitiā q̄ndā et ſcm̄ calorem
et a ſuis tētatiōib⁹ liberatū ſe ſēti/
et Et ꝯgnoſco ꝙ repiēs ſe indura
tū corde ad hn̄dā deuotionē. ſi ap
plicauerit alicui ſalubri doctrine ⁊
vite alicui⁹ ſcī vl̄ ſcē ſatꝭ. facilit̄ ſēti/
et int̄nā dulcedinē ⁊ citi⁹ q̄3 ſi nite
ret̄ ad iſtā hn̄dā ſine medio tali. ſ.
ꝙ ſimpl̄r ſe daret ad cogitādū de
dei bōitate. Nec mirū ſm ꝙ beat⁹
gregꝭ. de hoc adducit exēplū Ex/
periētia docꝫ/ q2 ſolis rota3 ⁊ ei⁹ ꝑ
fectā claritatē intueri nō poſſum⁹
ſ3 ipm̄ videm⁹ in montib⁹ in q̄bus
reſplēdet Simili mō ꝑcipim⁹ dei
claritatē ⁊ ei⁹ dignitatē in ſcīs ſu/
is vbi mirabil̄ relucet ¶ Valēt ec̄
⁊ opant̄ ad obtinēdā deuotionē
iſtā ſcōꝝ merita quoꝝ dc̄a recitā/
tur ⁊ deuote recipiūtur. cū q̄b⁹ ta/
li mō q̄dāmō loq̄mur/ eorū ſcp̄ta
ꝑlegētes Sic ergo p3 q̄3 ꝓficuū
ſit ſcōꝝ dicta ⁊ verba legē attēte
vl̄ audire Poſito etiā ꝙ ex tali le/
ctiōe nihil retineat̄ niſi ꝓ tali ho/
ra Nō em̄ fruſtra ⁊ incōgrue dn̄s
nr̄ verba ſua cibū appellauit ani/
me Vnde nō ē mirādū fame ſpi/
rituali deꝑire tales q̄ ſe a ſtudio
ſacre ſcript̄e elōgāt. exiſtētes ma/
cri ⁊ in deuotiōe ſua ſicci

Capi. xv: De angeloꝝ ſuf/
fragijs ⁊ de gene
rib⁹ aliquoꝝ hominū ꝓſpera et
aduerſa habētiū

COnſequēter niſi nobis ſan
ctoꝝ angeloꝝ adeſſet fre
quēs auxiliū. q̄s ſufficeret
euincē ⁊ euadē fraudes laq̄oſq̄3
inimici? Certe null⁹ Jdcirco āgelo
nobis in cuſtodē deputato hono
rē magnū ac reuerētiā ſp impēdē

debem⁹.lȝ etiā in locis ſim⁹ poſiti ſecretis ⁊ ꝑuatis.nihil inhoneſte perpetrātes q̄ ei⁹ pn̄tiā offēdere poſſem⁹ Sūt hoīes q̄dā natur̄ tā laudabil̄ pleni ḡtitudine et recognitiōe acceptoꝝ a deo ꝙ in ꝓſpe ris eidē fidelit̄ famulant̄ ⁊ meli⁹ q̄ȝ in aduerſitatib⁹.⁊ tales ipē nutrit ſepi⁹ in ꝓſꝑitatib⁹.hn̄t qȝ ꝑadiſū in h̄ mūdo ⁊ in futuro. Ratio.qꝛ ex toto corde ⁊ ꝑfecto nō ceſſant laudare deū et grās agē de collatis bn̄ficijs Et ipis videt̄ ⁊ in veritate ſic ē ꝙ q̄ntulūcūqȝ donū licet modicū et exiguū ab eo acceptū.ſit cariſſime ⁊ valde gratan̄ accipiēdū.nō ꝓpt̄ donū ſꝫ ꝓpt̄ eū a q̄ venit.ſ.tl̄e donū.Recte ſic fili⁹ bon⁹ in terra aliena poſit⁹ multū gaudet cū recipit q̄lecūqȝ iocale a ſuo pr̄e trāſmiſſū ⁊ care tenet Etſi a caſu accidit deū remouere bn̄ficia ſua a talib⁹ de q̄b⁹ locut⁹ ſum. ſtatiȝ ꝑmittēs eis aduenire aduerſitates.ipi ſilit̄ h̄ gratan̄ accipiūt tanq̄ȝ a deo veniēs.et iſto mō ſic in ꝓſpis.⁊ ſic de corde dulci omi tēpore deū bn̄dicūt ⁊ laudāt De quoꝝ numero fuit beat⁹ iob ſm ſuā hiſtoriā ⁊ plures alij Sed ⁊ ſc̄ alij alteri⁹ animi ⁊ oditiōis pl⁹ indurati ⁊ q̄damō nature aſinine q̄ ſtimulari volūt.⁊ tales meli⁹ accelerāt ad deū ꝑ tribulatiōes ⁊ aduerſitates quos ad ſe trahit deus omnipotēs ſic mat̄ pueꝝ ſeꝑatū ab ea Ordinat eni ꝑ aliq̄s vt ledatur puer ⁊ ſic clamās matrem ad cā reuertit̄ ⁊ lacrimās Quē in vlnas ſuas ſuſcipit adhortās ne ſe de cetero ab ea elonget.adijciens qꝛ alibi nō niſi mala ſuſtinebit Et in veritate loquendo nimis pauci reꝑiūtur q̄ ſic viuacit̄ ⁊ fūdit⁹ ex toto corde certiſſime recurrunt ad deū ⁊ ad ei⁹ auxiliū in vera ⁊ bona hūilitate.q̄admodū in aduerſitate faciūt cū ſe ſenſerint deſolatos.neſciētes vbi habē recurſū niſi ad deū.et h̄ ſpecialr̄ qn̄ nō ſentiunt dolorē illa hora.q̄ ſit oio impedimētū intellect⁹.q̄n pn̄t ouerti ad cogitādū deū ⁊ ſe ipos Et iō cōueniēter rn̄dit quidā ſanct⁹ vni diuiti grauato infirmitate/ipm de ꝑcāti.q̄ten⁹ deū ꝓ ipo exoraret ſanitatē impetrando Qn̄ inquit iſte ſanct⁹ deuotionē habetis amplio reȝ ⁊ melior eſtis.an in infirmitate an extra? Cui reſpōdēti qꝛ in infirmitate.dicit ſc̄s Et ego oro deum vt vos in tali ſtatu oſeruet in quo melior eſtis Et licȝ aliq̄s optet tribulationē trāſire ⁊ ceſſare ab eo ꝓpter dolorē quē ſentit ad pn̄ſens ſicut dicit apoſtol⁹.ipſa tamē generat ⁊ apportat fructū valde placabileȝ Uidemus in pueris ſcholarib⁹ qualem profectum reportāt per ſuas vapulationes ⁊ correctiones.q̄muis ad horaȝ eis hoc ſit durum Et breuiter loquendo nō eſt aliquid qd̄ ſic viuaciter eradicat amorē iſtū mundanuȝ a terra anime.quemadmodum tribulatio bene et patienter recepta ⁊ tēpata

exiſtēs Et qđ pl⁹ eſt ab iſto amo
re pfc̄e nō p̄t q̄s ſeq̄ſtrari ſine tri/
bulatiōe ab extra adueniēte. vl' ac
cepta p volūtariā pn̄iaꝫ ⁊ carna
litatis mortificationē niſi miracu/
loſe alit̄ fc̄m fuerit ⁊ p dei donum
ſpeciale

Capl. xvi. Incipit de ſcala
ɔtēplatiōis dei.
cui⁹ tres ſūt grad⁹ ſcꝫ. humilis pe
nitētia loc⁹ ſecret⁹. ⁊ ſilētiū. fortis
pſeuerantia ſic̄ beat⁹ bernard⁹ ſu
per cātica tractat

Ad ptingēdū ad fructum
vite ɔtēplatiue ⁊ ei⁹ altitu
dinē. nc̄e eſt ſcala vti ⁊ ſic
aſcēdē. p̄ncipalit̄ tres in ſe grad⁹
ɔtinēte. quos nominare poſſum⁹
pn̄iaꝫ humilē. locū ſecretū et ſilen
tiū ⁊ fortē pſeuerātiā Int̄ iſtos
aūt grad⁹ tres p̄ncipales plures
ſūt medij ꝫ minus p̄ncipales p q̄s
fit aſceſ⁹ de alto i altū ⁊ de v̄tute
in virtutē q̄uſqꝫ pueniat ad ſūmita
tē arboris ſeu mōtē ɔtēplatiōis
ſ humilis aūt pn̄ia hec incipit loc⁹
q̄et⁹ ⁊ ſecret⁹ cū ſilētio mediat. for
tis pſeuerātia finit terminatqꝫ Sꝫ
anteq̄ꝫ ad hoꝝ triū pſecutionem
deſcendam. pro mee imaginatio/
nis meliori intellectu ⁊ cōphen/
ſione aliq̄b⁹ vtar naturalib⁹ et in/
telligibilib⁹ ſilitudinib⁹. ad oſtēdē
dū quid nos oportebat facē p̄uſq̄ꝫ
ad dei amorē pfc̄e veniam⁹ Non
eni ſine medio de impfc̄o ad pfe/
ctū trāſire valem⁹. nec ſubito q̄s
et repēte fit ſūm⁹ et in virtutib⁹ p
fect⁹. ſed adq̄ritur ip̄a in ſilitudie
opatiōis naturalis. q̄ pcedit ab
impfecto ad pfectū Ignis eni vt
videm⁹ p fumū incipit poſt hoc ē
flāma cū fumo. deiñ ignis purus
⁊ clar⁹ ⁊ lucidus in carbone Silit̄
granū in terra ſeminatū p̄mo pu/
treſcit ſc̄do germinat. poſtea ſe le/
uat extra terraꝫ creſcitqꝫ vſqꝫ ad
maturitatē. et plāta trāſplātāda
in terra ſterili exiſtēs p̄mo eradi/
cabit̄. ſc̄do replātabit̄ ⁊ erit tanq̄ꝫ
mortua. poſtea virideſcit ⁊ in altū
ſuccreſcit Euo mō eſt vidē in alijs
naturalib⁹ p totū Pariformit̄
volēs viuere in vita ɔtēplatiua. in
ſuo initio nō p̄t hr̄e pfectionē. q̄n
poti⁹ oportꝫ eū p̄us emittē fumū
diſplicētie de vita ſua p̄terita ⁊ eū
flere amare ⁊ ſe ipſum turbare ſi/
ne magna ɔſolatiōe. poſtea veni/
et flāma amoris cū fumo tali. po/
ſtremo amor pur⁹ ſine fumo. in ſta
tu p̄⁹ mortificabit̄ vita carnalis p̄
terita. in ſc̄do germinabit alti⁹ ex
terrā. in tertio fruct⁹ erit pfc̄s Silr̄
mō in ſimilitudine plante eradica
bit̄ talis de terra mala ⁊ ſterili vi
te mūdane qđ fiet cum pena ma/
gna et labore poſtea replantabit̄
vbi adhuc leuiter ſuſtinebit graui
tates. vltimate vero erit radicata
fortit̄ ⁊ perfecta afferet qꝫ fructū
multum Tres ſtatus iſtos conue/
nienter quidam aſſignauit dicēs
ꝙ in p̄mo aliquis lāguet amore.
in ſc̄do nutrit̄. in tertio autem vi/
uit amore ſicut patebit manifeſti⁹
in ſequētib⁹

De monte contemplationis

Capi. xvii. Quõ debet incipi a labore vite actiue vita ɔtẽplatiua

P Rimꝰ gͦdꝰ ptinẽs ad ſtatū incipientiū et impfectorū eſt humilis ɔfeſſio pñia mediante qua ꝗs i ſe amorẽ mūdanū cū deſideriis prauis mortificat.ſimul ⁊ motꝰ illicitos et ɔ̄ſuetudines ma las Hec carnẽ caſtigat et domat ne rebellet aie ſ ei ſit ſubiecta.qḋ facit p ieiuniū vigilias ⁊ abſtinen tiā.afflictiões lacrimas gemitꝰ et ſuſpiria crebra.ac etiā p corpalez exercitationẽ ſeu laborẽ ſm ſtatū ſuū Qui eni aň penitẽtiā talez aut ſine labore hmõi repente vellz vti pfecta vita ɔtẽplatiua ſe ſeduce ret.⁊ ɔparet voléti vno ſaltu mõ tẽ altū ɔſcẽdẽ Ideo dicit beatus greg.aliiqꝫ ſci.ꝙ vita actiua ꝗ ſi ta eſt in laborib⁹ ⁊ afflictiõib⁹ cor poralibꝰ oꝫ aſſumi aň ɔtẽplatiuā tanqꝫ aptās viā ꝓ illa De ꝗ ha bemꝰ figurā in iacob qui ſeruiuit ꝓ rachel repſentãte vitā ɔtẽplati uā.ꝑus tñ ei ſupponebaṫ lya eiꝰ ſo ror p quā vita actiua deſignatur Ex ꝗ trahiṫ ꝙ iuuenes pleni ad huc carnalibꝰ tẽtationibꝰ et viciis et etiā magni pccores qui multuꝫ tẽporis vite ſue male viuendo de duxerũt.nõ pñt nec debẽt ſubito ſe tradẽ ex toto ad pfectionẽ ɔtẽ plationis. Quare ꝓpterea.cū eni crederẽt cogitare de deo ⁊ puras habẽ orationẽs in ſecreto ⁊ ocio.ci tius ipi tūc cogitarẽt ⁊ abundā tius ad malas ſuas inclinatiões et peiores efficerẽtur Et ſeneca in hac intẽtiõe diſſuadet ne quis ſo lus lõgo tẽpore demoreṫ.et oẽs ſancti ⁊ phi ꝓpter cām hāc ocioſi tatẽ rephendũt. nihilominus ipe met ſeneca et ceteri ſci laudāt ſoli tudinẽ ⁊ ocioſitatẽ ad liberiꝰ deo ſeruiẽdū.ſicut fecerũt ſci heremite et alii plures religioſi boni Sꝫ di uerſitas iſta ſm diuerſitatẽ pſona rum eſt attendẽda et mores vari os eoꝝ.quẽadmodū in gradu ſe cūdo declarabo

Capi. xviii. Gratia ſingularis aliꝗbus collata ab omnibꝰ nõ eſt imitāda

Q Uibuſdā ex gr̄a dei ſpeciali collatū fuit.vt in iuuẽtute ſua ſolitudini ⁊ ſolitarie habitatiõi ſe ipos traderẽt.ꝗ admodū ſcs bñdictꝰ legiṫ feciſſe Ipe tamẽ in regl'a ſua per ſe illud nõ ɔſulit.ſicut etiā faciũt alii here mite ⁊ doctores pſuadẽtes ne ꝗs illud audeat attentare ⁊ aggredi ꝗa gr̄a vna ſingularis alicui do nata nõ eſt oio trahenda ad cõſe quẽtiā ſeu nõ omnibꝰ imitāda Et qui qñqꝫ oppoſitū auſi ſũt facẽ .ſ. querẽ ſolitudinez et ocioſitatez ſi ne pcedente labore ⁊ preuia bona inſtructione ac conſuetudine ɔuer ſatõis inter ſocietatez/miſerabiliṫ ſũt defraudati Ratio.volare eniꝫ niſi ſũt anteqꝫ eſſent alati.et cõgre di bellũ cū inimico immaniſſimo ꝑus qꝫ alios minores debellaſſẽt

aduerſarios ſcʒ mūdū ⁊ carnem Et ideo nō magnā habeo fiduciā in q̄ſdā nr̄i tpis heremitas ſe di/ cētes magnū afferre pfc̄m ſibi ipſis Quod ⁊ ſentiēdum puto de femi nis in recluſorijs poſitis Scitis vos ipe ſorores mee dilecte quam neceſſitatē ſuſtinuiſtis vſqʒ huc cē in labore magno ⁊ forte adhuc ex vobis aliq̄ tali indigēt āteq̄ʒ po/ tuiſſetis vos tenere in ſecreto ⁊ ſo litarias. et vos tradere oīo ad co gitādū de deo in ſilitudine here/ mitarū ⁊ recluſarū Habem⁹ eni ⁊ recluſorū nō ſolū i nemorib⁹ locis qʒ deſtis poſitū. ſed vbicūqʒ pñt haberi vel exerceri ad declinādū mūdū ſeu euitādū ei⁹ tumultū cū omnib⁹ ſuis occupatiōib⁹ et ſolici tudinib⁹ Propt̄ iſta igit̄ videt̄ in religionib⁹ bñ ordinatis et inſtitu tis nouitios et nouellos/ onēatos fortit̄ i addiſcēdo/ magnū hr̄e ſer uitiū in laborib⁹ ⁊ vigilijs. ieiunijs et clamorib⁹ et cātib⁹ ad remouē/ dū p iſta cogitatiōes. q̄s ad alia ſolitarij exiſtētes poſſent hr̄e. Sʒ tñ aliq̄ bñ expti in talib⁹ pñijs et ſciētes tentationes. cogitationes prauas carnales deuincē/ habent de ſpacio ampliori eſſēdi in ſolitu/ dine et abſqʒ labore Vñ accidit aliq̄s talis exiſtere complexionis tā fortis et dure nature ad vincē dū domādū qʒ cū labore tentati/ nes ſuas q̄ inhabiles ſūt ad pfe/ ctionē oteplatiōis. ſʒ oportʒ eos ptinue occupari laborib⁹ vite acti ue Et repiūtur tales multi tā cle rici q̄ʒ laici q̄s ognoui. ſicut e regi one ſeu a otrario ē inuenire q̄ſdā q̄b⁹ vita ipa actiua eſt graue on⁹ et mirabilit̄ p eā impediūtur Etiā accidit q̄ aliquis ſit talis et tā bñ in ſua naturali cōplexiōe ordina/ tus vel etiam ex gr̄a dei ſpēali q̄ pl⁹ vna die pficiet ſe tradēs oue/ niēnt̄ ex toto oteplatiōi q̄ʒ faciet ali⁹ in toto āno Nihilomin⁹ nō in/ tendo q̄ q̄s talit̄ ſe applicet vni vite q̄ ſe nō debeat aliq̄ñ occupa re in alia vel pl⁹ vel min⁹ ſm tēp⁹ et ſm ꝗ q̄ ei pdeſſe poterit Nō ei dʒ ſe ita dare ad vitaʒ actiuā q̄n intēdū cogitare habebit ad deum ſuā qʒ cōſciētiā emēdādā ad ofitē dū ⁊ ad pñiaʒ agēdā Et ex pte al tera nō ſit ita dedit⁹ oteplationi q̄n aliq̄ñ etiā ei op⁹ ſit aliqđ labo rare Et ideo ſp in eadem perſona martha ē nēcaria cū maria ⁊ maria cū martha. vel plus vl' min⁹ vt di/ ctū eſt Talis tamen vſurpabit ſibi nomē vite illi⁹ in cui⁹ officijs plus et frequēti⁹ occupabit̄

Capi. xix.

In q̄ cōſiſtit pfe/ ctio vite cōtēpla tiue p ſilitudinē amoris mūdani

Congruū eſt aliq̄lit̄ decla/ rare in q̄ cōſiſtat pfectio vite contēplatiue. anteq̄ʒ ad vlteriora pgrediar Quamuis eni antea dixerim amorē dei fineʒ eſſe hui⁹ vite. ſic poſſet dici vt mi/ hi videt̄ q̄ ipe finis ſit ⁊ eſſe debʒ omniū opationū. q̄r pro dei amo

re debꝫ fieri ⁊ ordinari q̄cquid fa
cim⁹ Propt̄ ergo iſtā cām dictur⁹
ſum ↄditōnes q̄ſdā vite cōtēplati
ue Verū nō ſufficienter nec quaſi
iſtas bñ nouerim. ſꝫ de talib⁹ loq̄r
ſic cec⁹ de colorib⁹ recitādo q̄ ſan
cti in ſuis tradiderūt ſcripturis. ⁊
hoc modicū qd̄ ſentire potui p lō
gū tēp⁹ et expiētiā ac diligētiā et
cū dei auxilio. reliquū omittendo
potiorib⁹ ⁊ in hac materia exper/
tiorib⁹ Et ad facili⁹ apprehēdēdū
ad q̄lē dei amorē pfectio vite cōtē
platiue ꝑueniat. volo oſtendē per
eius ↄtrariū ſcꝫ mūdanū amorem
Illū eni multo meli⁹ cognoſcim⁹.
familiarior qꝫ nobis exiſtit q̄ꝫ di/
uin⁹ Reſpiciam⁹ itaqꝫ quid opet̄
talis amor mūdan⁹ in homine ꝑ/
fūdē in tali capto. ſicuti amor ar/
gēti. amor honoris vl̄ dignitatis
ꝯ male carnalitatis Certū ē ꝙ in
tali hō ꝑmo lāguet ꝓpter deſide/
riū id habēdi qd̄ ſolū amat ſic fa
tue Poſtea talit̄ ſtabilit ſuā mētē
totum cor ⁊ intellectū in iſto ꝙ ni
hil aliud valet cogitare q̄ꝫ id qd̄
amat. in tātū ꝙ ſui obliuiſcit̄ ꝑdit
qꝫ oēm pudorē. nec ē q̄cq̄ꝫ ipm va
lens retinē aut ꝓhibē. nō labor
nō vexatio. nō ꝑiculuꝫ nec mors.
nec amicoꝝ conſiliū. nec timor dei
vel ſuoꝝ iudicioꝝ Siue talis dor
miat de amato ſomniat. ſiue vigi
lat de nulla re alia curat audire vl̄
loq̄ vel auſcultare talit̄ ꝙ perdit
oēm rōnē. efficit̄qꝫ tanq̄ꝫ fatuus ꝯ
ebri⁹ vel furibūd⁹ Nihil eni ē ꝙ ta
lem hominē retardare poſſet aut
impedire a tali amore. vel ꝙ recu
ſaret ⁊ euitaret facere hō talis vt
ſolum ad h̄ ꝑtingēt ad quod ipm
amor talis mūdan⁹ ſic inflāmat ⁊
vulnerat Obliuiſcit̄ etiā omne bo
nū p̄ntis et ꝑit̄ vite future in tātū
vt ſi interdū eidē a caſu loq̄tur q̄s
de ꝑadiſo. inferno/aut morte. vi/
detur ſibi h̄ ſomniū vel vt fabula
Nec etiaꝫ q̄muis modicū. intra ſe
retinet ꝯ recipit ſpūalē hm̄oi cogi/
tatiōeꝫ. amor mūdan⁹ cito eā inde
expellit q̄ inibi ꝑdominat̄

Capi. xx. Qualis ſit amor dei quē ↄtēplatiu⁹ debet hr̄e

Ad exēplū ſtatim datū cō/
ſiderem⁹ pari mō ꝙ amor
dei ſi eſſet talis in aliq̄ ꝙ
facēt ipm ex toto ſeu oīo ↄtemne
re mūdū ⁊ ei⁹ obliuiſci ſicut mūda
nus amor facit obliuiſci deū. et ꝙ
eſſet ita fortis ac ardēs ſicqꝫ radi
cat⁹ in corde eius ꝙ nec poſſꝫ nec
ſciret volūtarie ⁊ ſua ſponte ſeu li
bere alibi cogitare. nec timēt ↄtē/
ptū ſeu nō curaret vituꝑia aut in
crepatiōes ꝑſecutionū nec etiā de
ipa morte metuit ꝓpter iſtū amorē
dei ſcꝫ. et ꝙ oīa viſa ⁊ audita hui⁹
mūdi ad memoriā ducēt ⁊ viderē
tur ſibi tanq̄ꝫ ſomniū ⁊ q̄dam fa
bula et ꝓ nihilo reputaret reſpc̄u
dei ⁊ glorie ſue. Et breuit̄ iudicio
mūdi hr̄etur vt ſtult⁹ ⁊ ebri⁹ id̄ ꝙ
ea tā modicū q̄ h⁹ mūdi ſit̄ curaret
et adhuc min⁹ q̄ꝫ alijs de deo cu/

ra eſt vel paradiſo ſcʒ qui in amo
re mūdi ſūt abſorpti q̄dām̄ō Tūc
dico q̄ iſte eſſet pfectus dei amor
ad quē tēdē debʒ aliq̄s p vitā cō
tēplatiuam Et in ſtatu talis amo
ris iaʒ dicti aliq̄s dicē̄t mortu⁹ et
crucifix⁹ mūdo xp̄ē h̄ q̄ nihil ſit cū
retinē valēs et viuēt deo. eſſetq̄ʒ
hui⁹ ſeculi vanitatib⁹ dormiēs et
eternis bonis inuigilans. hr̄et q̄ʒ
ſenſus ſuos oēs ſui corporis tanq̄ʒ
clauſos dormiētes ꝛ obſtructos
ad oīe qd̄ fit p homines huius
mūdi. ſʒ aptos gaudijs ſanctoꝝ ꝛ
ſancta ꝛ Et h̄ ē qd̄ doctores ſan/
cti dicūt figuratū vt cum moyſes
deo loqui voluiſſet nubē obſcurā
idē intrauit. repn̄tans volētē hr̄e
dei amorē introire oportē nubeʒ
obſcuram. que cū obliuiſci faciat
nec vidē nec pcipē ad mūdū iſtuʒ
ptinētia Et quō p̄t ad quiri amor
iſte h̄ intēdo ɔſequenter aliq̄ mō
demōſtrare. qꝛ hic ē finis vite cō/
tēplatiue. et q̄ illic pueuerit iſte iā
aſcēdit ad mōtē vbi cū diſcipulis
ſuis trib⁹ xp̄s ſe trāſfigurauit Jlle
loq̄tur deo in figura moyſi qn̄ le/
gem ipam recepit. Jlle rapt⁹ ē in
ſpū vel poti⁹ ſupra ſuū ſpm̄. ille hʒ
ɔuerſationē ſuā in celis. ipe viuit
amore. ipe felicit̄ ardet delcābilr̄ ꝛ
placide ſine fumi obſcuritate. Sʒ
heu heu q̄ʒ paucis iſta gr̄a adue/
nit ꝛ ad modicū tēp⁹ durat. q̄ʒdiu
quis degit in h̄ exilio

Capi. xxi.

De ſcd̄o gradu ɔtēplationis et duro ɔflictu inibi exiſtente

Modo ad ſcd̄m et tercium
gradus ducentes. ad iſtā
que dicta eſt ɔtēplationē
accedam⁹ Poſtq̄ʒ pſona deuota
in vita actiua vſitata fuerit. ꝛ cor/
pus ſuū p pn̄iaʒ humilē in ſuitu/
tē ſpūs redegerit ad min⁹ ſaltē in
maxima pte ſi nō ex toto ac amor
mūdan⁹ eidē diſplicuerit licet eaʒ
valde vexauerit. talis pſona tunc
erit tāq̄ʒ lāguida Nō eni vult reci
pere ɔplacētias ſeu delectatiōes
et ɔſolatiōes quas habere poſſʒ
ipi⁹ mūdi. nihilomin⁹ tn̄ adhuc nō
habʒ ſpūales placentias ſeu dele
ctatiōes quas deſiderat Et ita ſu
ſtinet feroces inſult⁹ ſepi⁹ duros ꝛ
graues cauſantes ſibi penā mira/
bilē ad vincēdū. et modicū vel ni
hil recipit ɔſolationis. Jbi certe ē
fum⁹ obſcur⁹ multū offendēs ſine
igne hec ē eradicatio plāte alibi
plātāde vbi adeſt grādis violen/
tia. hec eſt occiſio mortificatio q̄ʒ
grani ſeminati h̄ ē dicere de receſ/
ſu vite p̄me ac carnalis ad perue/
niēdū ad ſpūalem Heu q̄ʒ aſpera
via hec eſt ad trāſeūdū ꝛ deuincē
dū. quā multi incipiūt ſʒ cito victi
ad ɔſuetudines ſuas priſtinas re/
uertūtur Alij āt ſepe cadūt ſepeq̄ʒ
ſeipſos releuāt ſepe fugiūt et ſepe
reuertūtur. Sepe deſperāt puenire
poſſe q̄ tēdūt et ſepe ſpem reaſſu/
mūt Sepe dicūt ſuffic̄ nob̄ vt alij
viuere ſine h̄ q̄ ad altiora tenda/
dam⁹ ꝛ ſepe reſumētes ſibi cor pro

ꝑriā deſidiā ⁊ tepiditatē redargu
unt ⁊ ita in ſe ipſis durū faciūt cō/
flictū grandēq3 diuiſionem. De q̈!
Certe volūtatis carnal' ɔtra ſpūa
lem. amoris mūdani ɔtra diuinuz
Sz amor dei adhuc eſt valde mo
dic⁹ ⁊ debilis. mūdan⁹ ꝟo fortis ⁊
potēs. repugnat q3 fortit' ne nidū
ſuum ſeu hoſpicium quod habuit
ab infantia in homine perdat. Et
ꝙ plus moleſtat ipſe amor mundi
oculis cernit' corporis et ſentitur
dulcis eē ad retinēdū. amar⁹ vero
ad ꝑdēdum Amor aūt dei ecōtra
nō videt' ⁊ ſentit' dur⁹ ad adq̄rēdū
et dulcis ad dimittēdū Ecce certe
durū diuortiū ſeu partitio. Sz in dei
noīe nil tam durū qd̄ prompta ⁊
bona volūtate q̄s nō poſſet expe
rare ⁊ vincē p̄ dılıgētē laborez et
ſpem bonā in futuro meli⁹ haben
di ꝟm ſpōſiones affirmatiōes q3
q̄s taz recipit ex ſacris ſcripturis
q3 p̄ iſtos q̄ Sz pedagiuz ſeu viam
iſtā ꝑcurrerūt exꝑti oīo ⁊ ꝓbati in
malo de hinc in bono. q̄b⁹ merito
fidē nr̄am firmit' tradē debem⁹

Capi. xxli. In q̄li ſtatu ē cōtēplatiu⁹ in ſcd̄o gradu ɔtēplatiōis

Oſt Sz duellū ⁊ hūc lāguo
rem incipit quis ɔualeſcē
meli⁹ q3 hr̄e Nō eni tā gra
uiter ⁊ difficult' portat carē amo
re mūdano q3 antea. Q̄q3 adhuc
nō recipiat magnā placētiā ſeu cō
ſolationē ⁊ delectationez in amo
re diuino ad quē tēdit Habet au/
tem ſe tanq3 int' duos ſtat⁹. nō oīo
nec ex toto mortu⁹ mūdo nec etiā
totalit' viuēs d̄o Et ibi in ſtatu ta
li p̄t dici mori amore Non eni ſen/
tit vt antea dolores ſalutaris ſue
infirmitatis q̄s ſenſerat mortificā
do vitā ſuā carnalē Sed etiā ad/
huc nō eſt viuificata ſeu reſuſcita/
ta ad recipiēdū ɔſolationez amo
ris ſpūalis Et in tali ſtatu p̄t aſcē
dere in ſcd̄o gradu ſcale ɔtēplati
onis quē appello locū ſecretū ⁊ ſi
lētiū. Q̄uis eni āntea poterat quis
locū q̄rē ſecretū ⁊ ſolitariū ad exo
randū deū ⁊ de ſua cogitare ſalu
te. nō tñ erat ſecurū ſe illic totalit'
tradē frequēti⁹ ꝓpt' cās ſupi⁹ aſſi/
gnatas Sed hic p̄t ſe audaci⁹ ex/
ponē ad ſol⁹ manēdum ⁊ niti ad
adq̄rēdū vite ɔtēplatiue ꝑfectiōez
ſe figēdo in amore diuino talit' ꝙ
ſui obliuiſcat' ac alioꝝ. ɔuertēdo
oīo ⁊ ex toto anime ſue vultū ſpiri
talem ad ſpiritalia. et auertendo
eūdē a materialib⁹. niſi q̄tū tales
ꝓſint ad amādū ⁊ adiuuant ad
cognoſcēdū ſpiritalia Et ꝙ i iſto
ſtatu videat viuacit' q3 ſētiat Sz qd̄
ſapiēs eccs dic' Uāitas vanitatū
et oīa vanitas. ⁊ ꝙ nihil ſit i quo
ſe reponat nec delectationē accipi
at aut ɔſolationē. niſi in vltimo ⁊
optimo ſuo bono in fine ſuo recto
⁊ felicitate q̄ ē de⁹ ⁊ ſe i illo ɔtinuo
moueat. anhelet q3 ad deū tanq3
lāguida incēdio amoris q̄uſq3 eū
teneat. ad quē ſic tēdit. Q̄admod̄
lapis ex' locū ſuū ꝓpriū exiſtēs ten

dit ſuper terrã.q̃ loc⁹ eſt ex q̃ gra/
uis ẽ.et ignis tẽdit in altũ.vtpote
leue ſurſũ quouſqʒ ibi ꝑuenerit

Capi.xxiij. De duob⁹ modis ſilẽtij

Secũdũ ſtatuũ diuerſitatẽ
⁊ ꝯditionũ ⁊ varietatem
hominũ pt q̃libet repire
locũ ſibi ſecretũ.vt inibi in pace q̃
eſcat ⁊ in ſilentio Verum tñ eſt ꝙ
ꝑncipale ſecretum ⁊ ſilẽtiũ haberi
debet ad itra in aia magis q̃ʒ ab
extra.h̃ ẽ ꝙ aia excludat a ſe ⁊ ha
bitatiõe ſua oẽm curã humanam
mũdanã oẽmqʒ cogitationez va/
nã vel nociuã.⁊ q̃cũqʒ eã impedi
re pñt ad illuc ꝑueniẽdum q̃ tẽdit
Accidit enim ꝙ aliq̃s ſepe corpo
re ſol⁹ſit ab hominib⁹ſegregatus.
nihilomin⁹ tñ ꝑ fãtaſias cogitati
ones et melãcolias patit ⁊ ſuffert
grauiſſimã oneroſam qʒ ſocietatẽ
in ſemetipo. q̃ fãtaſmata generãt
ſibi varios tumult⁹ ⁊ magnas col
locutões ſeu garrulatões corã ſui
intellect⁹oculis adducẽtes modo
vnũ poſt reliquũ.inducentes eum
nũc ad coq̃nã.nũc ad foꝝ addu/
cẽtes ei inde delectatiões immũ/
das carnales.mõſtrãtes ſibi mõ
choreas pulcritudies cãtilenas ⁊
hmõi vãitates trahẽdo ad malũ
⁊ pccã Queadmodũ ꝯfitet beat⁹
hieronym⁹ de ſe ipo humilit ꝙ cũ
erat abſqʒ ſocietate q̃libʒ in deſer/
to pter beſtiaꝝ ſilueſtriũ ⁊ ſcorpio
nũ erat nihilomin⁹ ſepe cogitatio
ne ſcʒ in choreis ⁊ in ſocietate do
minaꝝ rome Fãtaſie etiã tales fa
cient aiaʒ ſolaʒ exiſtẽtẽ iraſci ⁊ li/
tigare ad alterũ abſẽtẽ tanq̃ʒ pre/
ſens ſit ⁊ iniuriari.poſtea ipa ꝯpu
tabit argẽtũ ⁊ mercabit ꝯportãs
theſaurũ validũ.interdũ ibi tranſ
uadabit mare ꝑ ſuas optatões et
deſideria Nunc ꝓuolabit terram
mõ erit in magnis dignitatib⁹.et
ſic breuit de ꝯſilib⁹ fantaſmatib⁹
⁊ fatuitatib⁹ſine numero Aia ḋo
talis ibi nõ ẽ in ſecreto nec in ſoli/
tudine q̃uis ſola ſit ab extra Nec
certe aia deuota ꝯtemplatiõi va/
cans ſola ẽ.q2 nũq̃ʒ min⁹ ſola ẽ ni/
ſi qñ ipa ſola ẽ Sʒ iſtaꝝ ſolitudi/
num duaꝝ abſẽtia int ſe mltũ dif/
fert Aia eni deuota ꝯtẽplatia nõ
eſt ſola.q2 exiſtit in ſocietate opti/
ma vtili ⁊ delectabili.ſ.cũ deo ⁊ ſã
ctis ei⁹ ꝑ ſcã deſideria.deuotas ſã
ctas qʒ cogitatiões. Alia ãt vtit
ſocietate valde damnoſa vel ſaltẽ
ei nihil ꝓficua aia ſcʒ ita inutiliter
mẽte vagabũda

Capit.xxiiij. De naturali ſecreto

Verũ ẽ tñ ꝙ ad hñdũ ſecre
tum ac ſilẽtiũ ab intra in
aia ꝓdeſt q̃rere ſecretũ ⁊
ſilẽtiũ ad extra ſaltẽ mediocrit.ſi
nõ ex toto Et maxime iſtis ꝓficu
um ẽ q̃ nõdũ vſũ hñt nec ſciunt ſe
ipos retrahẽ intra ſemetipos cuʒ
ab ex ſocietati ſunt ꝯiũcti qd ꝑfe.
ctõis ẽ ⁊ fortiſſimũ. nec adq̃rit tñ
niſi ꝑ lõgã bonãqʒ ꝯſuetudinẽ Ali
q̃b⁹ delectabilioꝛ ẽ loc⁹ ſecret⁹ ne/

moris aut deſerti. alijs aūt ſuffici/
unt ſecreta cāpoꝝ. alijs ecclīarū.
aut certe ſuaꝝ domoꝝ. talit inibi
ſe collocātes ne videāt alios nec
ab alijs ipi videant. aut qꝛ nō eſt
ibi aliqs alt hō vel ſic ſe otinēt et
ordināt ad moduz heremite Un̄
arſeni⁹ ecclīaz ingreſſus. retro pila
re vnū vbi neminē videret. nec vi/
deret a quoqꝫ ſolit⁹ erat ſe locare
Aliqb⁹ ſon⁹ qntulūcūqꝫ etiam mo
dic⁹ ſiue hominis ſiue auicule ſiue
cātus aut etiā locutiōis. pſtat im/
pedimētū ſue otēplatiōis Alijs q̄
buſdā cāt⁹ eccłie ſepi⁹ nō modicū
pſtat auxiliū cogitādi ad ea q̄ cu
piūt. q̄re ipm libēter audiūt Talit
beat⁹ Aug. de ſe ipō ofitetur qūo
audiēdo modulationē pſalmoꝛuz
et hymnoꝝ eccłe in ſue oūerſionis
initio lachꝛymis rigabat ꝛ cordi
ſuo veritas infūdebat et ei multū
bn̄ fuerat ꝑ tē Et ꝓpt diuerſitatē
talē generalis regula ad ſciēdum
qs loc⁹ ad ſecretū qrēdū aptioꝛ
eſſet dari nō pt. ſed qrat hūc qui/
libet ſm grām a deo ſibi traditā.
et etiā ſm ſtatū ei ouenientez in q̄
fuerit quē pt otinuare aut in quo
ſeipm poterit exercitare ſine nota
erga alios qb⁹ ouiuit vel ſingula/
ritatis vane glorie aut etiā ipocri
ſis Poterit eni. eſſe aliqs de ſtatu
tali aut in vita tali q ecclīam ſepi
us viſitare nō habebit vel a tali
nimis diſtabit Breuit ergo lo/
quēdo ad hn̄dū leui⁹. aſſueſcēduz
eſt in ꝓpria domo aut in ſua came
ra ſi talis ſola haberi poterit aut
alicubi intra eā Et ad h oſequen/
dū multum faciet oſuetudo ei aut
oplacētia ꝛ delectatio ibidē recep
ta Noui muliercula cā infirmitat̄.
coactā ſe in qdā camera ꝑ tēp⁹ nō
breue otinē. quadā vice m̄i loquēs
Neſcio qd faciā inqt cū ꝑdidero
hāc camerulā. nō ē eni m̄i loc⁹ ali⁹
ad cogitādū deū. ꝛ ad me ipſam
ita bn̄ oueniens ſic iſte Nec optet
ſꝑ attēdere q habeat talis ſecre/
ta ſolitudo aut etiā ſecret⁹ loc⁹ de/
terminat⁹. ꝫ vbicūqꝫ fuerit ſiue in
cāpis ſiue in villis ſiue in balneo
queadmod tradidit chryſoſt. ibi
ſolū ſe hō pt recolligē ꝛ a mūdo
ſubtrahere Et ꝓdeſt ſepe diuerſi
tas ꝛ loci mutatio ad delectatio/
nez ꝛ recreatiōez quā aliqs ſic pt
accipē Nocturnū āt tps ad h oue
niēti⁹ ē. qꝛ qeti⁹ ꝛ magis pacificū
abſqꝫ tētatiōib⁹ vane glorie mūdi

Capi. xxv Qūo coꝛp⁹ otē platiui debet oꝛdinari ꝛ d ipedimētꝭ aduenietib⁹

Dicz doctoꝛ qdā eximius
guillm⁹ olim piſien̄ eps q
coꝛpis debita oꝛdinatio
mltū ꝓdeſt ad firmaz cogitatiōem
alicui⁹ rei hn̄dā Et qlꝫ coꝛp⁹ ſuum
in tali ſituat diſpoſitione quaz ſibi
magis nouerit delcābilē ꝛ expedi
entem ſiue hoc ſit geniculādo ſiue
ſtādo ſiue ſedēdo inclinādo appo
diādo. ſiue etiā iacēdo. ꝛ ē h intel
ligendum cum quis ſolus extiterit
poterit ei tūc ſine ſingularitate ro

agere In eccl'ia eniz oportet ſe alijs
ɔformaē Sbdit eni ſpūaliter ꝙ ei vi
detur modꝰ iſte bonꝰ eē ꝛ pficuꝰ
ꝙ ſe q̈s rectū teneat ſupra brachi
um ſiniſtrū inclinādo. Credo bn̄ h
ipm expiētia accepiſſe ¶ Scio et
aliū cui nulla diſpoſitio ꝛ corpis
ordinatio maius pſtat auxiliū. ſic
ſedēdo inclinatꝰ ſupra dorſū ꝛ q̈ſi
iaceat/ vultū verſū tenēs ad celum
aut terrā ¶ Aliq̄bꝰ placz ire ꝛ re/
dire qḋ inkdū pt eē pficuū p re/
creatione aliq̄ntula Sed ɔtinue ꝛ
ſepe h agē puto q̈eti aie nō modi
cū fore impedimētū. q̄ tn̄ q̈es ſup
oia debz inq̈ri ad ptingēdū ad h
de q̄ nr̄a ē locutio Nec fruſtra di/
cit ariſtl. anima ſedēdo ꝛ q̈ſcēdo
ſapiens efficit Sed ex q̄ aliq̄ ſpūs
hn̄t ita leues ꝛ mobiles ac ita ad
mūdialia opa inclinatos ꝙ eis eſ
ſet puꝰ infernꝰ eē ſine ſocietate vl ſe
in loco vno fixos ɔtinē q̄ruis etiā
bn̄ ad modicū tēpꝰ. ideo huiuſmo
di modicū vel nihil pficiūt ad vi
tā ɔtēplatiuā. imo ipis eſt melius
eā dimittē ꝛ ſe tradē actiue. niſi ta
les ɔditiōes p violētiā ɔſuetudi/
nis poſſent q̄nq̄ȝ deuincē Nihil ē
eni qḋ p laborē et diligētiam non
poſſit ſupari ¶ Sūt et alij qui ſta
tim tētātur blaſphemijs ꝛ alijs vi
cijs ita horribiliter ꝙ vix ſuſtinē va
lent. exinde incidētes interdum in
freneſim aut extra bonā fidē. effi/
ciūtur q̄ȝ etiā melācolici, triſtes ꝛ
iracūdi. oiaq̄ȝ ipſis diſplicent Ag
noſcūt q̄ȝ tales p expientiā, ꝙ eis
ſit multo meliꝰ eē in ſocietate ꝛ la/
bore exteriori. q2 tūc talia non co
gitāt q̄ eos ſic turbare poſſēt Et
iſti ſilr̄ nō valēt ad ɔtēplatiōez ni
ſi ex grā ſpēali. vel ſaltē ipa eſt eis
duriſſima ꝛ piculoſiſſima ¶ Sūt
itē alij aut p naturā vl grāz aut p
iſta ambo ſilr̄ amātes ſolitudinem
ſolicitiq̄ȝ de ſua ſalute. deſiderant/
tes agnoſcere deū ac ſpūalia iſta
adamare Nō hn̄t etiā nimis for/
tes vehemētes q̄ȝ carnales motꝰ
q̈s vincē nō valerēt Iſti habiles
ſūt ad tradēdū ſe vite ɔtēplatiue
ꝛ ſpēalir̄ hn̄tes cor dulce ac tene/
rū ad deuotiōez flexibile Diffici/
le eſt enim cor durū ad bonū per/
tingē qḋ male habebit in nouiſſi/
mo Et accidit ptingē aliquē pau/
latim aſcēdēdo ab actiua vita vſ
q̄ȝ ad gradū ſūmuz ɔtēplatiue. q̄
tn̄ poſtea reuertet deſcēdet q̄ȝ ad
actiuā. Quod ɔtingere pt in caſi/
bus duobꝰ. vel p negligētiā ꝛ fi/
ctionē. aut certe p abūdātiā virtu
tis. tali mō ꝙ pro ſuo libitu vtat
vna vita ſine alterꝰ impedimēto
Vel ſm ſuū officiū. ꝛ ſtatū talem
hr̄e decet platos. ſic ꝙ ſint vite cō
tēplatiue ita pfecti ꝛ in tali radi/
catiq̄ȝ deſcendere poſſint ad acti/
uam non tamē deſerēdo omnino
ɔtemplatiuam Quemadmodum
angeli ad noſtram cuſtodiam de
putati hic inferius contemplan/
tur ſemper videntes faciē dei pa/
tris qui in celis eſt

Capit. xxvi. ¶ Diſputatio quōo vita ꝯtēplatiua proſit in p̄mo ſibi ipi.

Propt̄ tria motiua ſeu rō/
nes tres int̄ alias. q̄dam
mirātur ꝙ aliq̄s ſe tradit
vite ꝯtēplatiue Prima q2 ꝯtēpla/
tiui non niſi ſibi ipis ꝓficiūt Scd̄a
q2 videt̄ eis ꝙ ꝯtēplatiui nimis ve
lint inq̄rere ⁊ ſapē atq3 nimis alte
volare Tertia ē. cū mlti ſint dece/
pti exinde ⁊ effecti fatui ⁊ melācoli
ci ¶ Ad q̄s rōes tres ſi ſaltē rōes
dicēde ſunt breuit̄ ⁊ manifeſte rn̄/
debo. ſancti eni doctores de mate
ria tali abūdāti' ſubtili' ꝓfūdi' q3
loquūtur ¶ Ad p̄mā rōnē reſpon
deo ꝙ aliq̄s vite ꝯtēplatie ſibi ipi
ꝓficit multo pl' atq3 diuini'. pla/
cer q3 ampli' deo q̄3 ꝑ vitā actiuā
qd̄ ſatis ē Nihil eſt eni poſt deuz
a me pl' diligēdum q̄3 egomet. et
pl' etiā q̄3 totū reſiduū mūdi. ıd̄o
p̄diligēdū eſt mihi placē deo. iſtā
q3 vitam acceptare q̄ ſibi accepti/
or fieri poſſū ⁊ poti' q̄3 hr̄e modi
cū meriti. vel forte vt aliū lucrifa/
cerē eū ſaluādo. mei aūt detrimē/
tū paterer me ꝯdēnando Et eſt h̄
intelligēdū ceteris parib'. et ꝙ ali
quis tam libere poſſet vti vna vi
ta ſic̄ ⁊ altera Quod dico ꝓpt̄ pu/
blicos officiales ⁊ p̄latos. et habē
tes alias dignitates ipos obligā
tes vite actiue intendē. queādmo/
dū ſc̄ etiā muliēs maritate puēos
hn̄tes ⁊ familiā gubernātes aut
obligati ſuis ſuire parētib' Si ei
huı'mōi ꝓ tūc ſe tradē vellēt ꝯtē/
platiōi ipi ſe dānarēt ꝓpt̄ obliga
tionē q̄ ligati ſūt ad aliȷs ꝓficien
dū. eſſetq3 vna mala tentatio ⁊ pe
riculoſa vni tali vt dictū eſt ꝙ ſibi
d̄lectabili' eēt ſꝑ intēdē ꝯtēplatio
ni. negligēdo aut poſtponendo h̄
qd̄ facē teneret̄ Et eſſet ꝓpt̄ h̄ dā
noſ' ⁊ nocēt ſubditis ⁊ reipublice
De tali eſſet bn̄ ꝯq̄rēdū ⁊ ſabba/
tū ꝯtēplatiōis ſue deridēdū Sed
alit̄ ē de nō obligato ad ſeruiēdū
aliȷs ꝓpt̄ officiū qd̄ h3 vel nō ne/
glecto qd̄ facē aliȷs tenet̄

Capi. xxvii. De profectu quē cōtēplatiui aliȷs afferūt.

Conſequēt̄ oſtēdo ꝙ ꝑſōa
ꝯtēplatiua multū etiā pro
deſt alteri. Primo q2 dat
exēplū bone vite p̄dicatq3 fc̄o et
oꝑe deū ſuꝑ oia diligēdū. et ꝙ re/
liq̄ oia ſunt vanitas nec curanda
Et hec non eſt modica doctrina
imo de tāto p̄ualet q̄nto oꝑa pl'
ꝯꝓbant̄ eē ſine fictiōe q̄3 verba
Itē ꝯtēplatiui per deuotas ſuas
orōnes oib' aliȷs ꝓſūt Et accidit
ſepi' ꝙ ꝓpt̄ eoꝝ merita de' faciet
q̄b'dā mediātib' mūdanis licz cē
mali ſint tales qd̄dā maximū bo
nū puta pacē alicui' regni vel ꝯſi/
mile. quia nihil poſſum' ſine gra/
cia dei ſpeciali. quā citi' boni ꝯtē
platiui impetrant a deo q̄3 actiui
Et ſunt ipſi tanq̄3 oculi corporis
illumināntes et dirigētes oēs oꝑa
tiōes fc̄as per membra ⁊c̄ Et licet

Talēs enim cōtemplatiui ordina
ti ſūt ad referēdū deo ⁊ dirigēduꝫ
omniū alioꝝ opa nō ita in ſpūali
bus illūinatoꝝ ſeu ſubleuatoꝝ. ꝙ
ipi ſcirēt aut poſſēt ſp oēs qd faci/
unt ad deū ordinare tanq̄ꝫ in finē
Nō dico ꝙ in caſu nc̄itatis pſona
nō debeat dimittē ſuā ɔtēplatōnē
ad ſuccurrēdū alteri⁹ nc̄itati Sed
q̄ poſſit vtrāq̄ꝫ vitā tenē ſimil per
fecte hic eſſet melior. quēadmodū
teneo btm̄ gregl. ac ſcm̄ Bernar. ⁊
ceteros feciſſe Et q̄ bñ ppēdēt q̄l
excellētia ſit aīe ⁊ bonoꝝ ſpūaliū
erga corp⁹ ⁊ bona tpalia. hic cla/
re ɔgnoſceret ꝙ pl⁹ ꝓdeſt toti ec
cleſie oratio deuota vni⁹ ɔtēplati/
ui q̄ꝫ faciūt cētū ⁊ cētū vitam acti
uā ducētes. ad ſuccurrēdū alioꝝ
nc̄itatib⁹ corpalib⁹ Et mlto plus
ꝓſūt q̄ꝫ ſe in mūdo occupātes nō
vt alijs ſubueniant. ſꝫ ꝓ ſuo ꝓprio
ɔmodo laborātes ⁊ ſepe in dam
nū alijs Igit dico ꝙ ſi aliq̄s ſpūs
ſc̄i inſtinctu ſēſerit ſe inclinatū ⁊ cō
motū ad vitā ɔtēplatiaꝫ ſectādā
et h ɔgnouerit. talis ſine vitupio
vite actie potēit abrenūciare imo
faciet h cū laude magna p̄miū q̄ꝫ
nō modicū inde acceptur⁹. niſi for
te p ɔtrariū aliq̄s a ſuo p̄lato ob
ligaret obediē ad ꝓblicū officiuꝫ
exercēdū vel etiā in caſu vltime ⁊
vrgētis nc̄itatis ſic Dēm ē Urgen
tem aūt nc̄itatē voco. qñ veriſilit
aliq̄ pire poſſēt niſi p talē eis ſub/
ueniretur

Capl. xxviii.

Q̄r nō eſt ſupbia tēdē ad
vitā ɔtēplatiuā vt q̄dā putabant
oſtendit per exēplū

NEc eſt dicēdū q̄ntū ad ſe/
cūdā rōnē añ dictā ꝙ ten
dēs ad finē ɔtēplatōnis quē ſupe
ri⁹ declaui. h ē ad amandū deū ſū
me ex toto corde ꝙ talis tēdat ni
mis in altum aut p̄ſūptuoſe agat
imo aliq̄s apt⁹ ad hoc faciēdū et
grāꝫ talē a deo ɔſecut⁹ deficeret
et min⁹ bñ agēt vt videt ſi dei do
no nō vteret Et ſpēalit eccliaſtici
et religioſi q̊rū vita ad h ordina/
ta eſt. oīo ſe dare debēt ad vitam
hanc poti⁹ q̄ꝫ ad alia Silit ⁊ cleri
ci p̄cipue q̊q̄ꝫ theologi. aut certe
eoꝝ ſciētia nō iā eis auxiliabit ſꝫ
inde inflabūt. efficiuntq̄ꝫ vani va/
cui ⁊ ſupbi. Pꝫ p ſile exm ad oculū
Erit in regis curia ſuitor q̄dā co
q̄ne cui rex talē dabit grāꝫ vtpote
facē eūdē volēs ſuū camerariū. qꝛ
iudicat ipm ad h ſufficiētē ⁊ ſic pla
cet ſibi Nulli dubiū ꝙ ſi p̄dcs fa/
mul⁹ h refutat cā ſue pigricie aut
ꝓpt fictiōeꝫ cordis ⁊ ingluuiē ſeu
guloſitatē dicens ſe malle pmanē
ɔtinue in coq̄na in officio ſcꝫ ſor/
dido p̄ori. ipe vtiq̄ꝫ erit criminabi
lis ⁊ rep̄heſibil Silit q̄ p̄t famula
ri deo in ſtatu excellenti erit dāna/
bil ſi ſe occupare ſp voluerit in mi
noribus: nec excuſabitur humili/
tate ſed imputabitur cordis ſui
fictioni aut tepiditati Nec dico q̄n
deficiūt ⁊ errāt q̄ in ɔtēplatione
ſua nimis volūt inq̄rere Sūme ei
talib⁹ neceſſaria humilitas eſt. q̄

custos eſt ⁊ nutrix ipi⁹ caritatis

Capit. xxix De excellētia ɔtēplatiui ſu/per actiuos

Quātū ad rōnez terciā ſcꝫ ꝙ aliq̄ tales ɔtēplatiui ſūt decepti effectiqꝫ fatui ⁊ melācolici. reſpōdeo ꝙ in actiua vi/ta ſiliter plures ſūt decepti. qꝛ nō vtūtur diſcretiōe req̄ſita ad bene terminādū inceptū op⁹ Nec etiaꝫ omnib⁹ eſt data gr̄a talis viuēdi ſcꝫ in ɔtēplatiua vita ꝓpt̄ cauſas certas aū ſignatas. ſic̄ dicit apl̄s Quilibꝫ habet donū ꝓpriū a deo vn⁹ q̇dē ſic. alr̄ vero ſic. et iterū Si in corpore vno oīa mēbra eſſent ocul⁹. vbi eſſent man⁹ ⁊c̄ Verū eſt ꝙ mūdani ɔtēplatiuos leuit̄ iudicāt fatuos eſſe atqꝫ melancolicos Nō eni faciūt q̄do ⁊ ipi. ɔtemnūt qꝫ oīa q̄ iſti mūdani cariſſima te/nent. ꝗ nō vidēt magnas ɔſolati/ones et ſc̄a opa ſpūales qꝫ diuiti/as q̄s adipiſcūtur ɔtēplatiui mū/dū refutādo et a ſe ꝓcul expellen/do oēm auaritiā. ſupbiā. oēm irā et inuidiā inſup et vanitatē. q̄ mū/danis ſine mora ꝑſtāt nō modicā vexationē Et viuūt ɔtēplatiui in magna req̇e et pace ɔſcie. q̇d eſt bonū tale ꝙ aliud ei ɔpari neq̄t loco qꝫ occupationū mūdanarū ſup terrā in anguſtiſſimo loco et re modica ipi ɔtēplatiui occupā/tur in maiori et ampliori loco ac negocio qꝫ ſit tot⁹ mund⁹. ꝗ eſt in deo. Quid ꝑ hec velim dicere no/rūt q̄ ſūt exꝑti Certū eſt ꝙ vita rōnalis creature verſatur plus in opatiōe intellect⁹ et rōis qꝫ alibi ꝗ ē in meditatiōib⁹ rōnabilib⁹ et in volūtaria dilectiōe Et ideo ve/racit̄ et q̄ſi ſoli totales viuē dicun/tur. q̄ in ɔtēplatiōe nutriūtur cibo tali atqꝫ potu. et non illi q̄ ſuas animas ac vitā nō pl⁹ leuāt ad ce/leſtia qꝫ beſtie. ipi ei ɔmedūt et bi/būt. ipi letātur et gaudēt. ridēt at/qꝫ leuitatib⁹ inſiſtūt. ipſi ſua corꝑa vexant. ſicqꝫ ſuo mō faciūt vt be/ſtie Sed forte obījciūt qꝛ auxili/ant̄ alios ꝑ labores ſuos. ita etiā faciūt eq̄ et aſini et interdū āpli⁹ Quāqꝫ ꝗ ipm laudabile ē ei q̄ ne/ſcit et nō p̄t ampli⁹. ⁊ q̄ implet ꝗ fidelit̄ ad bonū finē ⁊ intētionez. ſcꝫ ad ꝓuidēdū deo ⁊ ſubueniēdū alteri Fateor ꝙ ɔtemplatiui in fa/ctis mūdanis nō ſt̄ ita ſapiētes ⁊ prudētes. q̄admodum actiui. Ra/tio qꝛ ſuū ingeniū ⁊ intētiōez in ta/lib⁹ nō ponūt. vn̄ accidit eos iudi/cari ſimplices ⁊ inſipiētes qꝫ qꝫ eis modica de iſto ſit cura ad ꝗ enim ſt̄ vocati vt apl̄s inq̄t ⁊ ad hoc ni/tūtur toto conamie. ſ. reputari fa/tui vt ſapiētes effici poſſint

Capi. xxx. De n̄citate gr̄e dei ipi ɔtēplatio

Reuertor igit̄ ad ꝓora ſcꝫ ad gradū ·2^m ſcale ɔtēplatiōis quē dixi locū ſecretū ⁊ ſiletiū De/claraui aliq̄lit̄ de ſecreto duplici ⁊ ſic de ſiletō. vno ſcꝫ ex̄ aīaꝫ. ⁊ alio ītra eā. ipa ꝗ ɔtemplatio tendit

ad hñdū nō extrinſecū ſed intrinſecū ſcʒ ſecretū atqʒ ſilētiuʒ Ad qd̄ ɔſequēdū pōt ꝗrere etiā ad extra ſic dictū eſt ſupra/ſolitudinē et ſilētiū Dic̄ ergo btūs bern̄ ꝙ ſpōſus anime ieſus xp̄s verecūd' eſt amic' nec libēter ſpōſā ſuam accedit multitudine pn̄te. ꝗrit aūt eſſe ſol' Oportet igit̄ animā a ſe omnino expellē oēs occupatiōes interi' ⁊ exteri'. vt ſcʒ ſolūmō intēdat ad recipiēdū ſpōſuʒ ſuū Ex ꝗ eni de' ipe ſimplex eſt ⁊ vn'. inꝗri vult in cordis ſimplicitate ⁊ vnitate Cor autē tale ſimplex nō ē et vnū qd̄ in tot ptes diuiſū eſt ꝑ curas mundiales malas ⁊ vanas Sed heu in ꝗntā miſeriā ꝑ pcc̄m redacta eſt nobilis ipa anima. ꝗ in ſtatu ꝑme innocētie ex toto ⁊ oio ordinata fueāt ad cogitādū de deo ſuo creatore. atʒ cōſiderare ſpūalia ſine aliꝗ impedimento ⁊ difficultate. qd̄ ipa mō ꝑ tātā penam difficultatē qʒ/grauata onere ſue corruptiōis pt opari qd̄ eſt mirabile. qd̄ noſcūt optime ꝗ ad h̄ nitunt̄ O de' me' qd̄ ē nūc qd̄ ipaʒ aiam in altū releuare poſſit. ponē in vnitatē, reducē ad ſimplicitatē eāqʒ expedire de mari iſto ꝓcelloſo tumultuoſo atqʒ fluctuāti ꝑ curas abſqʒ numero. per phātaſias varias imaginatōeſqʒ ſine mora abunde ſcaturiētes? Certe h̄ facē ꝑncipalit̄ nihil valet niſi virt' tue gr̄e. et hui' maris magni ⁊ ſpacioſi mot' mitigare qd̄ intra nos eſt Tu ſuſcitas egenū ꝓſtratū de puluere vanaꝝ cogitationum. ⁊ pauperē erigis a ſtercore inordinatarū delectatōnū. collocans eos in altū vt ſedeāt cū ꝑncipib' h̄ eſt cū angelis atqʒ ſanctis. ⁊ vt eoꝝ cōuerſatio in celis ſit Donū autem iſtud gr̄e. veracit̄ tribuit̄ ſolis inꝗrentib' ipm diligent̄ atqʒ ardent̄ ⁊ ad h̄ ſe diſponētib'

Capi. xxxi. Qualit̄ anima ɔtēplatiua dicitur eleuari ſupra corp'. ⁊ efficitur ſimplex et vnica

Nec intelligēdū eſt animā corp' deſerē ꝑm ſubſtātiam cū in ɔtēplatione rapta fuerit/ſaltē de curſu omuni. h̄ ꝓ tūc eē dicit̄ vbi fuēit cor ſuū atqʒ amor ſu'. ſicut auguſt'. dicit ꝙ anima veri' ē vbi amat qʒ vbi ipa animat. h̄ eſt qʒ vbi vitā pſtat corpori Et idō dico ꝙ talis eleuatio aie deuote extra mūdū ac ſuꝑ iſta corpalia vſqʒ ad ſemetipaʒ ⁊ vſqʒ ad āgelos. vl' certe vſqʒ ad creatorē ſuū alti' fieri nō pt. ꝗ fit ꝑ fortē ſcāmqʒ meditationē vel ardētem amorē Tali mō ꝙ tal' meditatio aut iſte amor ꝟtut'. ſit tā potēs vt ipaʒ faciat obliuiſci vel ceſſare ab oib' opatiōib' aliis ⁊ fantaſiis ſic eſſet in ſopore pfc̄o aut ſomno. vl' ſaltē ſi nō ex toto tales ceſſāt opatiōes ipe tn̄ nō pn̄t corrūpe extinguē aut ſuperare meditationem vel amorem ardentem ſupradictum. ꝓpter vigoroſaʒ ei' potētiā

Oportet etiā q aīa tollit in tali me/
ditatiōe ſit occupata ⁊ amore ad
hmōi q3 ſit oīo intēta.nec de qua/
cūq3 re alia ſit ei cura nec ad alia
reſpiciat niſi forte talia ꝑtereūdo
nō tū ibidē pedē figēdo.ſcz q in
talib' nō arreſtet ſiue morā faciat
Et h fieri poſſe expiētia qtidiana
in minoribus h manifeſtat Affir
mat q3 idē ariſtotl. inqens Acci/
dit interdū aliquē ſup re aliq tam
fortit meditari.q nec aptis ocult
intuebit h qd ipſū ꝑteriet ſeu qd
añ eum vadit Sepeq3 in ſocietate
cū qua ſociabit plura dicētur ⁊ co
rā ipo exercebūtur ſeu fiēt de qui
bus nec aliqd ſciet.ſed in ſua forti
meditatiōe ꝑſeuerabit ac ſi dormi
ret Unde qñq3 de tali ꝓuerbium
iſtud cōmune ſolet adduci et dici
Iſte ad ſuos meditatur amores
Talē ſimilit modū rapt' ꝑcipiūt
ſepe ſtudentes ipſi.aliquid ſubti
litatis opilare molientes Picto/
res ſuo mō facē ꝯſueuerūt ſic ego
teneo.alijq3 opifices ſubtiliū poſi/
ti in imaginatiōib' fortib'. Recita
turq3 d pho qdā noie archimeni/
des excellenti geometro.q imagi
nalit deliberauit facē ingenia ſb
tilia ad bellādū et defendēdas in
uadēdas q3 ciuitates Unde acci
dit ciuitatē quā inhabitabat dcs
phs ab inimicis ꝯbellari.ꝑnceps
autē exercit' ꝑcepit ne añdictus
phs occidet Sed a caſu qdā eun
dē ſuas figuras protrahētē ꝑm
ſciaz geometrie reꝑperit.ꝗſiuitq3
ab eo q noie appellaret.ipſe vo tā
fixe ſuaꝝ figuraꝝ formatiōib' in
tēt' extitit vt qd ſibi iſte inrogās
diceret penit' ignoraret.niſi q inſi
nuabat eidē q ſe nō impediret ni
hil aliud reſpondēs vnde idcirco
vitā ꝑdidit Ecce q3 fortis huius
erat meditatio vt ob ei' vigoroſi
tatē ciuitatl. ſue expugnationē nō
ꝑciperet.atq3 nec qdē inimicū ag/
nouit ipm occidētē. Alius itē phs
neades dcs ad mēſaz poſit' ſepe
ꝯmedē oblit' eſt.oportebat q3 ne
fame periret famulā ſuā ad cibuz
ꝑcipiendū ei' manū ꝯducē De q
valeri' h recitās dicit ipm ſolum
anima vixiſſe.corpore autem cir/
cūdatū fuiſſe tanq3 re extnea ⁊ in
utili Dicta exēpla adducta ſt ad
oñdēdū q aīa imaginatiōes atq3
curas nō proficuas a ſe pt depel
lere.vt ſubleuari poſſit et ad ſācti/
ora ꝯueniētiora q3 ꝯſcendē.atq3
ſe talit ad vnitatē ſimplicitatēq3
deducē.meditādo ſolūmō qlit ad
ſuū creatorē poterit ꝯtingere qui
eius eſt locus finis atq3 amor q3
uis illud facē fortius ſit atq3 dif/
ficilius.q3 in dictis exemplis oſtē
ſum eſt Et hoc de tanto quanto
cogitationib' vti oportet ſpiritu
aliorib'.habere q3 meditationes
magis extraneas atq3 ſbleuatas

Capi.xxxij.

Memoriam facit libri de contem
platione Richardi de ſancto vi/
ctore

Richard⁹ de ſancto victo
re quēdā edidit librū qn
qꝫ ꝑtes ꝯtinētē vbi mul/
tū ſubtilit̃ atqꝫ ſm ꝓfūdā ſciētiā
tractat materiā iſtā ſcꝫ de ꝯtēpla
tiōe. diuidēs ipam ꝯtēplationē in
ſpēs ſex ſeu modos Quoꝝ modo
rū duo in imaginatiōe ſūt poſiti
duo in rōne. itē duo in intelligen/
tia Scđm h̄ ꝑfatus doctor ponit
tres modos celoꝝ intra aiaꝫ. ⁊ iu
xta h̄ ꝙ ipa aia cogitando ſeu me
ditādo ſeipaꝫ vertit diuerſimode
ſcꝫ aut meditādo corꝑalia q̄ ſenſi
bus ꝑcipiunt̃ exteriorib⁹. aut ad ſe
ipam cogitādo aut angelos ⁊ eo
rū ſtatū. aut certe ipam deitatem
Et preſertim dc̄s Rich. in q̄nta ꝑte
libri memorati tradit quō ꝯtēpla
tio formať ſeu diuerſificať modis
trib⁹ Aliqñ ꝑ h̄ ꝙ ipa aia dilata/
tur interdū ampli⁹ ⁊ qñqꝫ pl⁹ ele/
uat ſuū intellēm ⁊ qñqꝫ ꝑ h̄ ꝙ ipa
hꝫ ipm ſcꝫ intellēm ſic alienatum
ſeu oblitū Declarat qꝫ ꝑ ꝙ modū
iſtuo fiat ⁊ q̄lit̃ qñqꝫ h̄ accidit. ad
ducēs auctoritates atqꝫ exempla
ſcripturaꝝ ⁊ naturarum. ꝙ hoc fi
at ꝑ admirationē vehemētē aut ꝑ
magnā deuotionē. vel certe ꝑ de/
lectationē nō modicā ſpūalē atqꝫ
ꝯſolationē Sed ꝙ mee intētiōis
eſt loq̄ nō ſubtilit̃ ſꝫ rude ⁊ breuit̃.
idcirco poſtpono vobis declara/
re noiati doctoris doctrinā q̄ſi ni
mis ſubtilē. niſi forte in certis pun
ctis ſubſequētib⁹ ⁊ h̄ mō capaciori
atqꝫ vobis familiariori

Capi. xxxiiii.

De tertio gra/
du cōtēplatio
nis et ſilitudines q̄dam naturales

Hinc reſtat de gradu ter/
cio ſcale contemplatōnis
differere. quē fortem fore
baptiſaui ꝑſeuerātiā Cū adiuto/
rio eni gratie diuine ꝑſeuerātia for/
tis ponit atqꝫ collocat in altitudi/
nē ꝑfecte ꝯtēplationis. ordinat qꝫ
hoīnē in ſtatu ꝑfc̄o in q̄ p̄t dici vi/
uere amore Tūc ei recipit diuinas
ꝯſolatiōes amoris. nō ſentiendo
tribulatiōes carnis aut mūdi De
nulla eni re alia ei extūc cura ē ni
ſi deū amare. de ipo meditari atqꝫ
loqui. ⁊ ꝓ ei⁹ amore fugit fatuas
delectatiōes h⁹ mūdi. atqꝫ eiuſdē
mūdi aduerſitates cū gaudio ſuſ/
cipit. ⁊ ideo nō ē qđ ei poſſit obeē
ſeu nocē Nō ꝓſꝑitas. iſtā ei ſubt̃/
fugit aut certe ipaꝫ humillime ſuf
fert ⁊ in magna gratiarum actiōe
Itē nō aduerſitas. hanc ei arden
ter deſideat ſic mediāte q̄ deo ad/
ducit̃. ⁊ q̄ ipa deuota aia purgať
⁊ edoceť. ꝑ quā q̄ꝫ ſponſo ſuo ac
amico ieſu xp̄o ſimilať qui plen⁹
fuerat tribulatiōibus. Recipit itē
aduerſitatem quemadmodum ſi/
gnū certū ꝙ de⁹ oipotēs ſponſus
ei⁹ eā diligat. ex q̄ dignať ſic ſe vi
ſitare ⁊ caſtigare Et in ſtatu iſto
aia deuota ardet dulcit̃ ſuauiter
atꝫ pure igne ſpūali ſuccēſa. recte
vt carbo clar⁹ ⁊ tot⁹ ignit⁹ ⁊ ſine
fumo ⁊ ſine crepitatiōe aut ſine tu
multu Ibi eſt aia totaliter radica

ta in terra optima multū fructum
afferens Ibi eſt deſtructa amoris
mundani ciuitas ⁊ diuini amoris
ciuitas ↄſtructa Sed tñ nō eſt ꝙ
q̄ndiu hac mortali vita viuit̄ ſine
dono ac ꝑuilegio gr̄e ſpēalis ali⸗
quis in tali ꝑfectiōis ſtatu ſꝑ poſ
ſet ꝑmanē ſine ſui mutatiōe. q̄n po
tius dico vſq₃ ad mortez de ſtatu
in ſtatū variatiōez ſepe ⁊ mutatio
nem fieri Sed q̄ iā ad talē ſtatū ꝑ
fectiōis ꝑuenit. talis diuti⁹ in eo ꝑ
manet ⁊ ſepi⁹ q̄₃ alij immoratur
Et ſi ip̄m qn̄q₃ excidē ↄtigit ⁊ la⸗
bi ex eo citi⁹ releuat̄ in aliquez de
duob⁹ ꝑmis ſtatib⁹ Prim⁹ ſtatus
ↄpat̄ ↄuēient̄ hyemi. in q̄ viget q̄ſi
ſꝑ frig⁹ ⁊ obſcuritas Scd̄s ſil̄at̄
tꝑi vernali. in q̄ ꝑ mutatōnē grā⸗
dē mō viget calor poſt frig⁹. mō
obſcuritas ⁊ poſt tēperātia aeris
modo ſol lucet. poſt nube tect⁹ oc⸗
cultat̄. mō pluit. poſt ē ſerenū Ter
tius ſtat⁹ eq̄tur eſtati calide. in q̄
q̄ſi ↄtinue feruor eſt ſolis atq₃ ae⸗
ris claritas. licet int̄dū veniāt plu
uie ⁊ obſcuritates. fortiores q₃ ori
ant̄ tēpeſtates atq₃ horribiliores
mutatiōes q̄₃ in q̄licunq₃ tꝑe alio
Et tali mō ꝑfecti ↄtēplatiui ſuffe
rūt ꝓ tꝑe tētatiōes grauiores ali
is. et h̄ q̄ ꝓpt̄ ip̄oꝝ ꝓbationem et
purgationē vt in humilitate ↄſer
uent̄ vel certe int̄dū ad eoꝝ ꝑditi
onē ſ̄m occultū dei iudiciū⸗ exigē⸗
te eoꝝ ſupbia ⁊ iniq̄tate. exēplo lu
ciferi creati in tanta pulcritudine
ſapiētia ⁊ ↄtēplatiōe tam ſublimi
Poteſt itē alit̄ ꝑm⁹ ſtat⁹ ſil̄ari diei
ꝑme hore in mane. q̄ claritas tene
bris adhuc inuoluta cernit̄ atq₃
multū obſcure incipit apparere. ſe⸗
cūd⁹ hore t̄tie diei terti⁹ ſ̄do clare
meridiei Et ſic de m̄ltis alijs figu
ris ſil̄ib⁹ et exēplis

Capi. xxxiiii.

Fortis ꝑſe⸗
uerantia ne⸗
ceſſaria eſt cōtēplatiuis

Qui abſq₃ ꝑſeuerātia forti
ↄſūmitatē ⁊ altitudinē mon
tis ↄtēplationis putat ſe
obtinē aut ꝑfc̄m h̄re calorē amo⸗
ris diuini. talis ↄuenient̄ aſſimila
tur aſcēdēti mōtē excelſum poſtea
ſꝑ deſcēdēti ꝑuſq₃ ꝑtingat in ſum
mū. et h̄ q̄ reperit q̄ndā difficul⸗
tatē aut impedimētū Uel ↄpatur
volēti ignē accēdē vel ſuccēdē in li
gnis viridib⁹ aut putridis. q̄ cum
nō ſtatim accēdit̄ aut cū ꝑmo nō
ꝑcipit niſi fumū vel modicā flam
mā facil̄r extinguibilē q̄ ↄmot⁹ re
cedit deſtruit aut ꝑ totā domū ꝓ
ijcit ſpargēdo hinciñ ſtruē ligno⸗
rū Itē merito ↄpat̄ ꝑfat⁹ nō po⸗
tēti pacifice maturitatē grani ſui
ſeminati expectare. aut ꝙ ſua plā
tula inſerta t̄re radices bñ figat.
ꝓpt̄ morā aut ꝑiculū vl̄ difficulta
tē quā ꝑcipit talis Ruꝛſ⁹ gerit ty
pū ſimee cupiēti nucē viridez de
guſtare. ſentiēs āt corticis amari⸗
tudinē ad nuclei dl̄cedinē nō ꝑu
cit̄. ſtatim eā a ſe proijcit nō ꝑſeue
rans Poſtremo aſſil̄at̄ pigro mi⸗
liti. q̄ añ ciuitatis obſeſſe captiōez
ꝑfc̄az tedio affect⁹ inde diſcedit
Uidetis igit̄ ꝙ taliter faciēdo

aliq̄s nō ꝑtingit ad apicē mōtis.
nec ignē hr̄e poterit neqꝫ bladum
Itē nec arboꝛē neqꝫ nuclei guſtuz
nec etiā ciuitatem obtinē. r̄ferēdo
iſta pūctis iā dc̄is Sic ſilr̄ nō p̄t
ꝑuenire aliq̄s ad ꝑfectiōem ɔtem
plationis.ſine foꝛti ꝑſeuerātia

Capl̄.xxxv.

Impedimēta plura ne quis
mōtē ɔtēplatiōis vſqꝫ ad ſūmum
aſcendere valeat

STem⁹ adhuc modicuz in
vno ſupdc̄oꝝ exēploꝝ.cō
ſiderātes ſc̄m volētis ad
finē mōtis alti atqꝫ pēdētis ɔſcē/
dere Iſte ɔtinue aſcēdit.nō rede/
ſcēdo in baſſū Et ſi eū pauſare cō
tigat.n̄ incipit ꝓgreſſū ſuū a pede
mōtis dc̄i ſꝫ a loco vbi moueri de
ſijt Pari mō cupiēs poſſidē ɔtem
platiōis ꝑfectionē nō dꝫ q̄eſcē ɔ
ſe.ipm arreſtare qꝛ pauſare ē rede/
ſcēdē.nō ꝓgredi retrocedē inferi⁹
eſt Nec debꝫ eē ſꝑ reincipe a baſ/
ſo.ſꝫ vnde receſſit ⁊ vbi dimiſit Et
ꝓpē iſti⁹ ꝑſeuerātie abſētiā.tā pau
ci repiunt̄ q̄ ad ꝑfc̄az ꝑtingūt cō
tēplatiōez Quā cito ei q̄dā modi/
cū aſcēdētes ſentiūt penā aliquā
⁊ laboꝛē credūt ipi pauſare.ſicqꝫ
retrocedūt inferi⁹ Sūt aūt alij n̄
hn̄tes oꝛdinē.⁊ modū aſcēdēdi n̄
cuſtodiūt.ſtati ei volūt ſalire vſqꝫ
in altū. nō incipiēdo a baſſo ꝑ me
diū ituri Baſſū āt ſeu inferi⁹ h⁹mō
tis ɔſideratō ē ſuoꝝ pc̄coꝝ atꝫ de
fectuū Sꝫ repiunt̄ alij collis ſuis
impoſita hn̄tes grādia onēa nec
hec ipa abijciūt.⁊ nihilomin⁹ ſic ſe
putāt aſcēſuros oīo Dn⁹ aūt iſtō
eſt occupatio mūdana ⁊ foꝛtis co
gitatio inibi poſita ſeu fixa.q̄ ani
mā aggrauat mirabilr̄ faciēs eā
ſꝑ ad ſe reuerti ⁊ relabi ſi qn̄ leua/
uerit ſe Rurſ⁹ q̄dam ꝓpt̄ minimas
volitātes coꝛā ſe muſcas totū di/
mittūt.⁊ ire deſinūt vl̄ redeſcēdūt
Muſce iſte ſt̄ volātes cogitatiōes
q̄b⁹ aīa in ſuo ꝓgreſſu neq̄q̄ꝫ dꝫ
arreſtari ſeu impediri ſꝫ vlteri⁹ ꝓ/
cedē.fugādo iſtas a ſe manu ſc̄e
indignatōis Repiunt̄ eē alij tales
muſcas inſequētes.ad modū pue
roꝝ p⁹papiliōes currētiū Itē ſt̄ q̄
dā q̄ latratu canū infēnaliū ſtatīꝫ
trent̄. h̄ ē q̄ꝫcito ſentiūt tētationē
aliquā turpē totū dimittūt.vel cer
te ſe cū th̄ occupāt.nitunt̄ qꝫ talez
expellē ⁊ oēs hmōi tētatiōes ⁊ co
gitatiōes.qđ ſepe fieri nō p̄t.ſꝫ be
ne pn̄t p̄teriri ſcꝫ eas nō curando
exēplo ꝑegrini q̄ ad quēlibꝫ latra
tū canū nō ſiſtit pedē cū ſibi in via
tal̄ occurrit latrat⁹.ſꝫ cōcito greſſu
tāqꝫ nō curādo iter ɔtinuat ⁊ ſic ſi
lent De q̄nto eni pl⁹ ꝑſiſtēt ad ſe
defēdēdū vl̄ ad eos ɔpeſcēdū. tā
to āpli⁹ latrarēt ⁊ iter ſuū talr̄ ꝑ
dēt Aliq̄ āt nō extēdunt ſꝑ manū
dexterā huic q̄ eos in altū dꝫ ſub
leuare imo retrahūt appodiantes
ɔfidētes qꝫ in multitudine diuicia
rū ſuaꝝ ⁊ ſue foꝛtitudinis. iō qꝫ n̄
mirū ſi hmōi cito labunt̄ ꝓpt̄ h̄ de
bet hō ſꝑ extēdē manū ſuā ad au
xiliū dīne gr̄e diffidēdo oīo de ꝓ/
pria ſua potētia.nō p̄ſumendo ſe
poſſe illuc ꝑuenire q̄ tēdit ꝑ ſe ipm

Itez ſūt alij q̄ putāt ſtatim eē ſe in ſūmo. cū tñ ad huc ſint bñ in baſſo Jō aſcēdē diſſimulāt ⁊ dimittūt ⁊ ſic dimittēdo retrocedūt inferi⁹ Aliq̄ ꝓcedūt vſqꝫ in altū. ſꝫ ſtatiꝫ efficiūtur vane gl'oſi ſeu gaudioſi Vident ipīs op⁹ ſuū multū bñ peregiſſe ⁊ ſuā dietā bene feciſſe Nec ponūt diligētiā ad ibi ſcꝫ in alto demorādū Ergo tales p̄cipitanť ſeu ſtati decidūt. nō aſcēdētes ita velociť ſupi⁹ ſicut vellēt vna alia vice Vel forte eis de⁹ nūqꝫ auxiliabiť ad illic aſcēdēdū. exigēte h̄ ſuperbia eoꝝ ⁊ ingratitudine ⁊ abuſu ꝯgnitōis habite. qđ ē horribile ⁊ cā nūqꝫ p̄ſumēdi imo ſp̄ ſe tenēdi i ꝓfūda hūilitate. cuꝫ ſcꝫ ꝑcipiť ꝙ hō q̄ đo fuerat tā ꝓxim⁹ atꝫ familiaris in collocutiōe ſua ⁊ ſic auicula q̄ ꝯſtruxiſſet nidū ſibi intra celū poſtea deijceret̄ vſqꝫ ad infernū ſi ne reuocatiōe aut reuerſiōe ¶ Dehinc ſūt aliq̄ q̄ cū viderint ſe modicū alti⁹ ceteris in mōte iſto. alios aſꝑnanť ⁊ derident inferi⁹ exñtes. q̄ iuſte đrelinquunť a deo vt labātur. q̄ten⁹ cadētes agnoſcāt q̄ꝫ modicū a ſemet ip̄is poſſint Alij aūt q̄ iſtū mōtē nō niſi ꝓpť curioſitatē ꝯſcēdē volūt. ⁊ vt dicē poſſint eē fuim⁹ ibidē. aut certe vt ſecreta excellētia inq̄rāt. aut ꝓpť ſolā placētiā ſeu delcātionē. aͣ ꝓpť loci eminētis amēitatē. nō āt vt deo meli⁹ placeāt ꝓximi⁹qꝫ ei ſeruiāt. honeſti⁹ āpli⁹ ⁊ magis meritorie Et iſti cito amittūt dei auxiliū atꝫ ei⁹ gratiā aut certe reꝑiūt ſe deceptos nimis dure turpiť atqꝫ miſerabiliter Putāt eni ſe eē in mōte dei. cū ſint in mōte diaboli ¶ Poſtremo ē alīq̄s inuenire nimis q̄ꝫ rō dictat ſeu ius ſit feſtināt̄es. nitētes p̄ire ſuuꝫ ductorē ⁊ forti⁹ q̄ꝫ vult idē. qđ magna ē fatuitas Grā dei eſt ductor iſte ſic dc̄m ē Qui ergo nō p̄t aut dignať expectare ſpaciuꝫ tꝑis ꝓ motu grē iſti⁹ ⁊ auxilij iure eā ꝑdit. et alia vice ip̄aꝫ ꝓ libitu ſuo tā cito nō reꝑiet Sic e regiōe eē ē cū iſtis q̄ ad iſtā grāꝫ ſequēdā nō ſūt pati cū ab ea vocanť ⁊ monentur ad aſcēdēdū imo refutant aͣ alibi vadūt aut certe ꝟbo vľ fc̄o dicunt grē vt adhuc modicū ip̄os expectet. et ſic ip̄a depulſa mox recedit Oportet igiť ꝯtinue ſtare ſup̄ ſui cordis cuſtodiā ad imitādū viſitationē diuie grē. ⁊ ꝓcedē ſc̄m ip̄i⁹ motū atꝫ volūtatē nec veloti⁹ nꝫ tardi⁹. oī tꝑe cū ꝓfūda hūilitate indig^m ſe iudicādo etiā ad mōtis iſti⁹ lat⁹ iacē. q̄ꝫto magis ad eius apicē aſcēdē Per h̄ ei de tāto trahiť alti⁹ Queādmodū rex ꝑpōtēs volēs honorare militē ſuū. de tāto eū libēti⁹ collocat ſupi⁹ vt ſedeat cū p̄ncipib⁹ q̄ꝫto magis renitiť ad h̄. et de tāto magis trahit ⁊ ꝯpellit đ q̄ꝫto miles ip̄e pl⁹ hūiliat ſe excuſat q̄ꝫ Sup̄ oīa ei diſplicꝫ deo p̄ſūptio. nec delcāt eū modus volētiū eū accedē effrenate ⁊ ſine timore q̄ſi ad ſuū ſociū ⁊ ſibi ſilem. ſꝫ debꝫ ſp̄ cuſtodiri ſancta et laudabilis verecūdia. tremor et pauor atqꝫ timor cum ꝯfidentia. ſue

benignitatis Sine eni ɔfidētia tal'
timor nimis eēt culpabilis ⁊ impe
dimētū aſcēſus nrī mōtis. ꝓpt' tre
morē ⁊ tribulationē āpliorē ꝙ rō
exq̄reret ſeu ꝙ iuſtū eſſet a timore
conceptā

Capi.xxxvi: De q̄buſdaʒ aliis impedi/mētis iſti' vie

Loquamur adhuc de aliis
q̄buſdaʒ obſtacul' ſiue im/
pedimētis Sūt ei quidaʒ
qui aſinū ſuū.h̄ ē corp' ꝓpriū ni/
mis vexant.ita ꝙ aia ſe ꝺ eo iuua
re nō valet Alij aūt nimis ſ' reple
ti atqʒ pōderoſi infirmi ⁊ dormiē/
tes ſiue pigri Nimis ei diu extiter't
in infirmario ꝺ' infirmitate carnali
tatis.ꝑ ɔmeſtionē exceſſiuaʒ atqʒ
potationē aut vaniloquiū Sūtqʒ
t'les tanꝙ ɔtracti.ꝟſoluti.paralytici
⁊ dormitantes.iōqʒ ipos optʒ cu
rari a baſſo incipiēdo ſcʒ ꝑ humi/
lē pn̄iaʒ Sʒ quidā ſūt q̄ aſcēdēdo
vehementē patiunt' aliqn̄ ꝟbi dei
famē ſpūalē cupiūtqʒ p' hec illud
audire ⁊ legē.vn̄ accidit ꝙ legen/
do nimis ſeipos detinēt Recipiūt
illic refectionē ampliorē ꝙ rō exi/
git.ſeu immoderate vl' ꝙ tēp' req̄
rit.in tātū ꝙ ſui aſcēſus initio obli
uiſcunt'.nec aſcēdūt ꝟm ꝙ ceperūt
Uerum ē ex ꝑte altera talē refe/
ctionē ſepe fore ꝓficuā atqʒ nēcari
am.et p̄cipue in exordio vel qn̄ ſu
mit' menſurate.ſꝫ ꝙ ɔſidēt hō ſuū
aſcēſū.h̄ ē ꝙ in legēdo pl' q̄rat de/
uotionē ꝙ ſciētiā Rurſus repūnt'
alij recalcitrātes atqʒ ſaltātes cō
tra ſtimulū ipos pūgētez ad aſcē
dēdū in altū.h̄ ē qui fugiūt nimis
tribulationē Itē ſ' quidā non ad
huc ſufficient' inſtructi de itinē q̄rē
do ſeu int'rogādo a ſciētib' ad ha
bēdū deſup ɔſiliū.ſʒ abūdātes in
ſenſu ꝓprio ɔfidūt in ſe ipos ⁊ ſe/
met in h̄ docē volētes.et ideo ob
errāt ⁊ ſepe turpit' deficiūt Sed ſ'
alij nō deſiſtētes petē viā ⁊ inq̄rē
ꝑ ſtudiū feruēs.ad tātū ꝙ de hac
i cathedris etiā ſciāt loq ⁊ legē ali
oſqʒ docē.lʒ ibi nō fuerint ſcʒ i iti
nere tali Loquunt' aūt q̄ ſic audi
erūt ab aliis.nec nitūtur aſcēdē ꝑ
illd̄ qn̄qʒ.et ideo nō mirū ſi t'les in
feri' ꝑmaneāt ſꝑ Nō ei itur ibi ꝑ
ſola ꝟba.ſʒ oꝫ pedes ad op' mitte
re Iſti ſūt quēadmodū illi q̄ in ꝑ
liis exhortāt' inſtruūt qʒ alios ad
fortit' bellandū ſʒ ipi ad tāgēdum
man' nō apponūt.v'l ſic q̄ aliis de
mōſtrāt itinera ad recipiēdas eli
moſynas a ꝑegrinis.ipi ꝟo nō va
dūt aut nō pn̄t ire ꝓ ea ꝓpt' ſuā in
firmitatē ſeu impotētiā Sūt alij q̄
p'ꝙ iter ſuū arripuer't ꝑ viā vnā
ſtatim ſaliūt ſeu declināt ad aliaʒ.
⁊ h̄ ꝓpt' inſtātiā eoꝝ ꝺ' q̄ putāt
leuiorē ſe inuēturos vel delcabili/
orē.⁊ ſic nec q̄cqʒ aſcēdūt neqʒ cō
ꝑhēdūt. Sicut canes ceruū agitā
tes eum non venant'.ſi modo poſt
vnum tunc poſt alium inſequūtur
Potius oportet eos veſtigia inſe
qui primi nec ſe circa aliquid ali/
ud arreſtare qualiter ſolent agere
canes ad h̄ bene inducti Alij nō
bene ad ſe ipos intendūt ſeu reſpi

ciũt. ⁊ ad pꝉicula itineris ſui. ſed im
ꝓuiſe ⁊ ſine auiſatiõe ⁊ cautela po
nũt pedes ſuos. idõ ruũt de tam
alto in tã baſſũ Aliĳ ỽo aſcẽdẽtes
retroſpiciũt aut inferi⁹ reſpiciũt ⁊
qꝫ cito q̄s de baſſo eos vocauerit
totũ derelinquũt Qui ꝺ̃ tãto red
dũtur inhabiles. q̄nto diuti⁹ inferi
us detinentur. et inde difficilius ⁊
graui⁹ reaſcẽdũt. qꝛ mũdana con
uerſatio in loquẽdo aut aliꝺ mũ
diale exercẽdo nõ modicũ impe/
dimẽtũ ⁊ retardationẽ generat. et
in talib⁹ nimis coꝛ ſuuꝫ figens ⁊ ſe
ipm tradẽs hmõi nõ velocit̄ reſili
ens ⁊ diſcedẽs citi⁹ ad aſcẽdẽdum
iter ſuũ. iſte q̄ eiuſmõi ē vſqꝫ ad lon
gũ tũc cauſat ſibi impedimẽtũ ma
gnũ Ideoqꝫ in iſtis nõ optet mo/
rã trahẽ niſi ꝓ ſola nc̄itate ⁊ p̄te/
reũdo ea. vel ſaltẽ q̄ ſi coꝛp⁹ infe/
rius fuerit ſurſũ ſint coꝛda Sed h̄
his q̄ nõ didicerũt ē difficile qꝛ ne
qꝫ ancoꝛã coꝛdis fixã hñt ad mõ/
tem. nec coꝛdas bone ꝯſuetudinis
eidẽ alligatas Interea ſũt q̄dã q̄
cũ aſcẽderint nũqꝫ putant ſe inde
receſſuros. ſꝫ illic ꝑſiſtẽ tanqꝫ here
ditario iure Sed in ſuo caſu deoꝛ
ſum fragilitatẽ ꝓpꝛiam agnoſcũt.
ſentiũtqꝫ tribulationẽ bñ ꝯſiderã/
tes tũc qꝛ diuia gr̄a ipos ibidem
collocauit. tenuitqꝫ qꝫdiu ſibi pla/
cuit. et tũc diſcũt cogitare de infe/
rioꝛi ꝑ bonã hũilitatẽ exñtes i al/
to. et ecõtra cũ inferi⁹ fuerint iteꝝ
ſperãt. reaſcẽdẽ. hñtes bonã pati/
entiã Opoꝛꝫ eni ita bñ ⁊ pl⁹ i ſpi/
rituali aduerſitate ſic᷑ coꝛꝑali ſcꝫ tẽ/
tatiõib⁹ duris qꝫ afflictiõib⁹ mẽtis
q̄ ſine ꝯſolatiõe ſ᷑ ⁊ q̄les hr̄e ꝯſue
uerat vl̄ deſiderat ſic ſe imobilr̄ cõ
ſeruare Poſtremo aliq̄ aſcẽdẽdo
expẽſas faciũt nimis largas ⁊ ex/
ceſſiuas puta ꝑ lacrimas ⁊ afflicti
ones. p̄termittũtqꝫ facere opa ſua
nc̄aria Et iõ miſericoꝛs de⁹ cũ hu/
iuſmodi gratioſe agit ꝑmittendo
eos tꝑib⁹ certis decidẽ ⁊ labi infe
ri⁹ vt ſic illa facẽ poſſint. et eoꝛuꝫ
ad q̄ tenent̄ nõ obliuiſcant̄ ea ope
rãdo Talia ſ᷑ impedimẽta ad ꝑ/
ueniẽdũ ad montẽ ꝯtẽplatiuos ⁊
cetera ſine numero. q̄ ꝯp̄hẽdi atqꝫ
reduci pñt ad pꝛ̄ca Ad q̄ vincẽda
et vitãda nc̄aria ē foꝛtis ꝑſeuerã/
tia cum gradib⁹ ſuꝑ dc̄is. ſcꝫ hũili
patientia locoqꝫ ſecreto ⁊ ſilẽtio

Capi. xxxvii. Quidã mõi meditãdi q̄ pñt ſuari in cõtẽplatione

In legẽdo vl̄ audiẽdo pre
dicta dubitare poſſet ali/
quis ⁊ petẽ. quẽ in ſua con
tẽplatiõe modũ obſeruare debe
at meditãdi Nõ ei itur ibi pedib⁹
coꝛꝑis ſꝫ ſpiritalib⁹. q̄ cogitatiões
atqꝫ affectiões ſ᷑ ipi⁹ aie Et ergo
nõ ſꝑ vn⁹ ⁊ idẽ mod⁹ meditãdi te
nent̄. ſꝫ valde variatus ſm perſona
rum locoꝝ atqꝫ tẽpoꝝ diuerſitatẽ
⁊ ſm grãm dei doctrinã vel ſcien
tiã quã quis habet Un⁹ vadit ſic
ali⁹ ỽo ſic. vn⁹ atꝫ ideꝫ hodie vno
mõ incedit. craſtina ỽo alit̄ Cogi
taui. tñ q̄ non erit inutile recitare

exēplarit. q̄dā q̄lit aliq̄ ꝑtranſie/
runt iſtā vitā Foꝛtaſſis eni h ꝓfi
ciet ad facili⁹ intelligēdū ⁊ reperiē
dū h⁹ itineris introitū. Et recolo
me qn̄q₃ ſcripſiſſe vob chariſſimis
meis ſoꝛoꝛib⁹ plura ad ꝓpoſitū cō
ueniētia ⁊ ad ſequētia. q̄ non reſu/
mo ꝓ p̄nti. Magr̄ Richar. de ſc̄o
vict. libro ſ memoꝛato tradit mo
dū magis meo videre a ꝓpꝛiatū ⁊
ꝯueniētē ꝓfūdis clericis q₃ ſimpli
cib⁹. q̄ bn̄ generalis eſt ſ₃ ad decla
randū ꝓlixi⁹ eēt. q̄re hūc p̄tereo ⁊
doctoꝛib⁹ relinq̄ Sc̄s augꝰ. libro
ꝯfeſſio. dat modū quēdā quez cū
mr̄e ſua ꝓpꝛia habuit. ſtās ad vnā
feneſtrā cuiuſdā oꝛtuli nō multum
an̄ obitū dc̄e mr̄is ſue. quē ꝓpoſui
in ſequētib⁹ breuit̄ tangē Beatus
gregꝰ. largiſſime in ſuis moꝛalib⁹
de ꝯtēplatiōe loquit̄. oſtēdēdo pe
ricula atq₃ ꝑfect⁹ inibi exn̄tes Sz
modū ꝑticularē intrādi vel illic ſe
locādi quē q̄ro nō ꝑcepi Beatus
hieron̄. int̄ tria ſcribit modū vnū
ad virginē euſtochiū. q̄ eſt ꝙ me/
ditet̄ moꝛtis ſue hoꝛā quale q₃ p̄/
miū tūc receptura ē. qūo ꝟgo Ma
ria cū filio ſuo Jeſu xp̄o ſancti an
geli atq₃ virgines ſibi obuiabunt
ip̄az ſuſcipiētes. cātātes q₃ cāticū
q̄d maria moyſi ſoꝛoꝛ p⁹ trāſituz
maris rubꝛi ſicco pede filioꝝ iſra
el cecinit. Cātem⁹ ſcz dn̄o gloſe ⁊c
Et dicit ſilit̄ idē beat⁹ hieronym⁹
de ſe ip̄o q̄lit̄ poſt foꝛtes tētatio/
nes ⁊ crebꝛas pectoꝛis tunſiones
ꝯtinue in ploꝛatib⁹ ⁊ lacrimis q̄rē
do dei auxiliū ſibi videbat̄ ſocieta
ti angeloꝝ inteſſe ob magnā ſue
ꝯſciētie pacē ⁊ iocūditatez ei poſt
ſuā p̄niaz ⁊ tribulationem celit⁹ a
deo trāſmiſſaz Cōcoꝛdāt oēs do
ctoꝛes cōiter in mō ſcz iſto. qui ē
meditari inferni penas hoꝛridas.
ꝑadiſi gaudia. ſua pc̄ca atq₃ mūdi
vanitatē Sed ego adhuc ꝑticula
rioꝛē modū inq̄ro Btūs bernar.
pene in oīb⁹ ſmonib⁹ ſuꝑ cantica
tractat modum vnū ſcz de ſp̄uali
mr̄imonio int̄ deū ⁊ aiaz. quē q̄dā
doctoꝛ pl⁹ nouell⁹ inſequit̄ faciēs
int̄ diuinā ſapiētiā ⁊ aiaz pariſoꝛ/
mit̄ q̄dā mr̄imoniuz Liber vero
intitulat̄ hoꝛologiū etne ſapiētie
Verꝝ q̄dē mod⁹ talis ē alt⁹ ⁊ ſub/
tilis. ſatiſq₃ ꝑiculoſus ſic loquen/
do p̄ſtim a p̄ncipio ſue ꝯuerſiōis
eū tenē volētib⁹ Ratio. cū ei tales
nouitij eſtimarēt meditari de ſp̄ua
li ꝯnubio. leuit̄ laberent̄ in recoꝛ/
datione de ſp̄uali ad carnale ma/
trimoniū Nec ignoꝛo in dc̄o libꝛo
q̄ſdā modos alios foꝛe tactos vt
pote cogitādo de iuuene ſiue ado
leſcēte moꝛituro nolēti vl̄ nō potē
ti penitē. ſilit̄ meditando dei iudi/
cia. item ꝯſiderādo beatā virginē
Mariā in hoꝛa paſſiōis dn̄i nr̄i Je
ſu xp̄i Qui modi boni ſt̄ atq₃ ꝯueni
entes. ⁊ p̄nt ibi videri q̄b⁹ placuerit

Capi. xxxviii. De mō cōtēplādi quē btūs bern̄. tenuit in p̄ncipio

Recitat btūs bern̄. d ſe ip̄o
q̄lit in ꝯuerſiōis ſue p̄nci°
ꝑpēdit ſibi op⁹ eē ꝙ hr̄e
debēt opa bona ⁊ mēita q̄lia ex ſe
ip̄o nequerat exq̄rē ⁊ hr̄e. idcirco

ꝓuidit ſibi habituꝝ ſe tria ex meri
tis Jeſu xp̄i Et ex tūc diligentiſſi/
me meditabatᷣ totaz dn̄i nr̄i Jeſu
xp̄i vitā ab eiꝰ ꝯceptiōe vſqꝫ aſcen
ſionē ⁊ ex oībꝰ penis ⁊ amaritudi/
nibꝰ eiꝰ collegit ſibi faſciculū mirre
q̄ inter vbera ſua ꝯmoraretᷣ conti
nue. atqꝫ hūc ꝑ iugē memoriā ſup
poſuit ſuo pectori intime ꝯpatien/
do Per qđ ꝯcludo ip̄m btm̄ ber/
nardū ſuā ꝯtēplationē ⁊ aſcenſuz
in eadē icepiſſe meditādo aſſidue
dn̄i nr̄i Jeſu xp̄i vitā. quemadmo
dū legitᷣ de ſc̄a cecilia q̄ſio euāge/
liū xp̄i in ſuo pectore portabat .ſ.
eiꝰ vitā memorādo. ⁊ n̄ diebꝰ neqꝫ
noctibꝰ vacabat a colloq̄js diuinis
⁊ oꝛone Et doctoꝛ q̄dāz in libꝛo
ſuo de ſtimulo amoꝛis intitulato
iſtā materiā ſic̄ tractat ⁊ ſpealitᷣ
de paſſiōe dn̄i nr̄i ieſu xp̄i. oñdēs
ꝙ in ea omne bonum reperitur ⁊
ꝙ eadem paſſio ſcilicꝫ ſit vie huiꝰ
puta contēplōnis oſtiū. volēſqꝫ
aliūde intrare in ꝯtēplatiōnē ipſe
ſe ſeducit ⁊ decipit. et ꝯfirmat dc̄m
ſuū auctoꝛitate dn̄i dicentis Ego
ſū via veritas ⁊ vita. Uia ꝑ quā ꝓ
grediēdū ē. veritas vlatorē illumi
nās. vita eūdē nutriēs ſuſtētās et
remunerās Utinā p̄fatꝰ liber eēt
in gallicū trāſlatꝰ. meo eni iudicio
valde vobis fieret ꝓficuꝰ Sunt
aūt q̄dā cōitᷣ aliū modū nō tenen
tes ſue ꝯtēplatiōis. q̄ꝫ ꝙ ad quē/
daz libꝛꝝ deuotiōis ſe tradūt vi/
tā alicuiꝰ ſc̄i aut aliud ad excitādā
deuotionē ꝑlegētes ſm̄ materiaz
quā repiūt q̄bꝰ ſi ꝑ nc̄arij eſſēt libꝛi

Et ideo iſte modꝰ ſolꝰ inſufficiēs
eſt niſi hoc etiā aſſueſcerent agere
ſine p̄ntia chartaꝝ Alij vo facien
do ſua ſuicia diuia in ecc̄a. addi/
ſcūt ⁊ ſe exercitāt ꝯtēplari nitētes.
Quāuis iudico iſtud eē multū dif
ficile ſpealitᷣ in ꝑncipio ⁊ poſſe ꝑ/
tingē iſto mō ad ꝯtēplatiōis ꝑfe/
ctionē ꝓptᷣ laboꝛē cātui ānexū. niſi
foꝛte antea ſint aſſuefacti tales in
ſuo ſecreto via ꝯtēplationis

Capi. xxxix. De alio mō meditādi ꝑ exemplū mendicātis

Quidā ꝑſonā q̄ nō modicuz
ꝓfecit ad reducēdū ſuas
cogitatiōes ſeu recolligē/
dū in vnū ⁊ ad ſimplicitatē. ꝑ h̄ ꝙ
diligētiꝰ ſe ipāz intuebatᷣ foꝛe pau
perē miſerabilē q̄ꝫ creaturaz. nihil
ſe hr̄e ex ſuo nec q̄cq̄ꝫ poſſe adq̄re
re Qua ex cā mendicare medita/
batᷣ atqꝫ ſic adq̄rē bonoꝝ ſp̄ūali/
um elemoſynā a ꝑadiſi ciuibꝰ in
talibꝰ diuitijs opulentiſſimis atqꝫ
plenis. q̄s noſſet largos miroqꝫ
mō charitatiuos exiſtē. iō p̄fata ꝑ
ſona ſub arboꝛe q̄dā loco ſecreto
ſe collegit. in q̄ pꝛo ſuo libitu atqꝫ
diutius ibidem meditari poſſe pu
tabat Conuertit itaqꝫ ſe coꝛde te/
nus ſine loquela modo ad vnum
poſtea ad aliū ſc̄m. ſm̄ ſue deuoti
onis miniſteriū a q̄libꝫ elemoſynā
expetēdo. apiendoqꝫ ſuā nc̄itatez
⁊ indigētiā exponēdo. ſꝫ ⁊ memo/
rādo eoꝝ magnā grām atqꝫ lar/
gitatē depcādo ec eos vt digna/
rentᷣ intcedē ꝑ ſe ad deū oīpotētē

q̄ꝛ ꝑſonalit̄ opare͂ corā eo digna nō eēt Uez̄ ē dc̄am ꝑſonā i hm̄oi meditatiōe plura ſēſiſſe impedime͂ta exͣneaꝝ cogitationū atꝫ fātaſiarū. ipa tñ̄ forti ꝑſeuerantia ſe artauit atꝫ in dc̄o loco otinuit inde nō mouēdo ſeu diſcedendo q̄uſqꝫ qđ q̄ſiuit inuenit. eētqꝫ ſtabilita oīo in hm̄oi orone nec aliq̄d aliud inte͂deret Per dies aūt plurimos modū dc̄m otinuabat fuerat qꝫ inte͂dū ad duas tres vl̄ q̄tuoꝛ horas ꝑuſqꝫ qđ petiuit hr̄e potuiſſet. ſcꝫ ſuaꝝ cogitationū ⁊ affectionū vnitate͂ atꝫ recollectione͂ ad vnū tale q̄le. diximꝰ ſuꝑ Et ꝑ modū tale͂ q̄ſi ſe ꝑuenit ad qđ tēdebat qn̄qꝫ tñ̄ citiꝰ. inte͂dū ꝟo tardiꝰ. ꝑcepitqꝫ clare veꝝ eē dn̄i nr̄i ieſu xp̄i ꝓmiſſūꝫ q̄ ꝑſeuerauerit pulſās petēdo aperiet̄ ei Poteſtis igit̄ optie ꝑpēde͂ q̄nta fuerint hꝰ ꝑſone dſideria ardētia ⁊ anxia ſuſpiria atꝫ gemitus erga ſc̄os mō ad vnū mō ad alterū ſpēaliꝰ ad eos q̄ꝝ feſtū tūc colebat̄. qn̄ abſqꝫ ſuccurſu et auxilio ꝑceptibili ꝑmiſerāt dc̄am ꝑſonā ad ſuos pedes ꝓuolutā ad tāti te͂poris ſpatiū ꝑmane͂ in bello continuo / ſuaꝝ cogitationū tumultū ñ modicū atꝫ in ſuo aſcēſu impedimētū validū cauſantiuꝫ nec ꝑ ſc̄a deſideria loq̄ ꝑmittētiū eiſde͂ Ipſi tñ̄ tāde͂ de eade͂ optime ſe q̄tabāt aīe ſue deſideriū eide͂ tribuēdo. ꝓꝫ di volūtate͂ ⁊ eiꝰ vtilitate͂ Reperit itaqꝫ dc̄a ꝑſona hm̄oi exꝑtā difficultate͂ ſibi ouerti ad ꝓfectū. vt ex hinc diſcēt viuaciꝰ ⁊ ardētiꝰ flagitare Un̄ accidit ꝙ ſe de cetero in ſua orone repit citiꝰ atꝫ q̄ſi ſine impedimēto collectaꝫ in modū tale͂ ad ſuaꝝ cogitationū vnione͂ atꝫ ſimplicitate͂ leuiꝰ qꝫ mō ꝑ̄oco ⁊ ceteris bona oſuetudine comite ad ꝑ̄oca ꝑuenit Et puto iſtū modū i initio guilłmū pariſień doctore͂ ꝑ̄cipuū tenuiſſe. que͂ affirmaſſe lege͂ do repperi qꝛ paupes trutāni atqꝫ captiui ip̄m deū exorare docuerūt In libris eē eiuſde͂ pꝫ queād modū orone͂ vni viatori ꝑadiſuꝫ adeūti ꝓ impetrāda elemoſina et auxilio pulcre opat In q̄ pit̄ libͦ q̄ſi ꝑ totū ad deū ad dn̄ꝫqꝫ nr̄ꝫ ieſū xp̄m ⁊ ſuos ſc̄os. ſpēaliꝰ ad ꝟgine͂ mariā. rōnes adducit q̄te͂ auxilient̄ creature eis ſupplicāti ſuā qꝫ pauꝑtate͂ allegāti Loquit̄ ite͂ de corā iudicibꝰ ꝑ̄ntatis. qūo tł̄es i ſuis petitiōibꝰ ſint circūſpecti atꝫ ſapiētes Nimiꝝ. timēt ei. ⁊ piculū ſibi vidēt imminere Tali mō ⁊ nos imo ⁊ adhuc āpliꝰ corā deo ꝑ̄ntati face͂ nob̄ mł̄tū expediret

Capi. xl. Cōmendatio iſtius modi otēplationis tanqꝫ ſecuri vtilis ⁊ leuis

Iſtū modū inchoādi otēplatione͂ cui placet ſeq̄ ꝑ̄t ſatis ei ē ſecurꝰ ſimplex atqꝫ leuis oueniēs eē gradui bñ̄ primo cōtemplatiōis antedicto. qui aſſignatur humilis penitētia Ibi ei nō aliđ q̄ꝫ indulgētia petit̄ atꝫ bñ̄ opādi tp̄e affuturo gr̄a. ite͂ eē remediū cōn plagas ſuas ⁊ peccatoꝝ iſirmitates varias Ad qđ ñ

paꝝ orōnes beati ancelmi diuer
ſoꝝ qꝫ ceteroꝝ ſcoꝝ edite ad ſan
ctos ⁊ ſcās ꝓficiūt Liber qꝗꝫ de
q̊ ꝓdē locut⁹ ſū rhetorica diuina i
titulat̄ a guilł̄mo piſieñ. ꝯpilatus
mł̄cū ad iſta vtil̄. ¶ Sup mō iſto
inciādi ꝯtēpl̄onē dudū optabaꝫ
orōnē q̄ndā fabricare in modum
paupis panē ſuū oſtiati q̄rēt̄l. vł̄ i/
digētiā q̄rēt̄l. ⁊ petēt̄l. ad iſtar icar
ceratoꝝ. ſꝫ certe ad ſil̄itudinē ele/
moſinā petētiū. nō q̄dē ꝓ ſe ipis ſꝫ
ꝓ in hoſpitalib⁹ degētib⁹ Sepe ei
aliq̄s ꝺuotionē ſuā ꝓ alio int̄pel/
lādo repit magis q̄ ſi ꝓ ſe deū ex
oraret. ibi qꝫ multū ꝓficit Tenent̄
eē ad h̄ plures ex officio ſuo. quē/
admodum viri eccl̄iaſtici aliȷ̄ qꝫ ex
elemoſina vitā ducētes corporis.
imo dico oēs debē h̄ facē tā ꝓꝑt̄
dei mādatū q̄ꝫ etiā ꝓꝑt̄ bñficia ab
aliȷ̄s recepta ſiue tl̄ia ſint bona na
ture a ſuis parētib⁹. ſiue bona for
tune ipis collata iure hereditario
poſſidēda a viuis ſꝫ a mortuis Cō
pilaui ꝓdē orōnē q̄ndā ad dñm ie
ſū xp̄m. iniciātē Jeſu ſpōſe ꝟgini/
tatis ⁊c̄ Intēdo autē ſi deo placi/
tū fuerit de h̄ in breui diffuſi⁹ ꝯſcri
bē op⁹ Uerꝝ eſt oēs mūdi ſcriptu
ras nō poſſe ꝓducē ꝯtēplatiuū q̊
tēdē hꝫ. queādmoduꝫ facit fortis
ꝑſeuerātia auxiliāte dei gr̄a faciē
do exēplo ꝑſōe ſup̄ memorate. po
nēdo qꝫ ſe ad p̄ctica ſcꝫ ad opus.
q2 affectiones ſcribi nequnt. neqꝫ
generant̄ ꝑ lr̄as aut ꝑ verba ſꝫ ꝑ
operis exercitiū

Capi. xli: ¶ De mō vſitādi ſe in ꝯtēplatiōe ꝑm iſtum modum

Quem ꝟo delc̄at ꝓhabita ꝯſil̄itudo. hic multā largaꝫ
materiā hꝫ vſitandi ⁊ aſ/
ſueſcēdi ad ſuaꝝ cogitationuꝫ re/
collectōnē intra ſe. erga eē deū atꝫ
ſuos ſāctos Nr̄e ei nc̄itates ⁊ mi/
ſerie ac infirmitates tā corꝑis q̄ꝫ
aie infinite ſt̄ Dehinc ꝟtutes no/
bis adq̄rēde in magno ſt̄ numēo.
ſic ⁊ ſci ⁊ ſce q̄b⁹ nob̄ ſupplicādū ē
nūc ſil̄ oib⁹ nūc ꝟo cuilibꝫ ſeorſū
Int̄ ceteras eē nc̄itates morti ho
ra poſtremū ē negotiū qđ pl⁹ nob̄
ē timēdū Ob cui⁹ hore horrorē ſoli
citē ꝓuidēdū foret nob̄ remediū ⁊
vita ſupſtite ꝓcurare amicos atꝫ
defēſores. laturos auxiliū i momē
to tā t̄ribili ad bñ placitū dei Illo
rā iſtam ſūme ante mētis oc̄l̄os re
ducē ꝓficuū ē. ei⁹ memoriā recētē
oi tꝑe vite in oib⁹ qꝫ fc̄is nr̄is hr̄e.
in nr̄e ꝯtēplationis ſecreto a nob̄
ipis ſepi⁹ q̄rēdū eſt Mō aia mea
dic m̄ paup ⁊ miſerabilis ꝯfitē m̄.
ſi in p̄ñtiaꝝ aut intra vni⁹ hore
ſpaciuꝫ ſepari te a corꝑe oꝑteret
ad aſtādum tremēdo dei iudicio
q̄d dictura ad quē deniqꝫ ꝯfugēs
Si reſpōdes q2 ſic ⁊ ſic facere et
toto corde tūc miſericordiā atqꝫ
veniā ab oipotēti deo flagitares
a ſuis qꝫ ſc̄is Fac igit̄ talit̄ in pre/
ſenti Ignoras eniꝫ in quo pūcto
infirmitat̄l. ꝓ tūc eris ſꝫ qđ ſpaciū
tꝑis ad h̄ faciēdū hr̄e potueis In
hmōi meditatōne viuacit̄ ſeu cor/
dintime ⁊ diu morari debemus q̊/
uſqꝫ nob̄ videat̄ qđ ſētiam⁹ mortē
mł̄tū approximare Iteꝫ ꝯſīderādi

ſūt amici noſtri pro quibus orare volum⁹ eē eos in ncītate vltía puta ad lectū mortis Et qūo a nob ſupplicit̄ auxiliū reqrūt deſideran tes qtin⁹ ꝑ eis p̄ces effūdam⁹.cō patiamurq̄ȝ eis 'acſi in preſenti ſic ageret̄ nobiſcū Hoc ergo qm̄ fiet ⁊ nō diu tardabit. miſereamur interea aíe nr̄e acſi eā in medio flāme purgatorij ɔſpicēm⁹ collocatā Ad qd̄ bn̄ iuuat ɔſiderare diligent̄ miſeriā aut dolorē validum quē q̄s ꝑ ſuā ſuffert infirmitatē ꝟ aliūde q̄lit̄ vehement̄ inde cruciat̄ Quid ergo erit de aia miſera perpeſſura tāta in futuro ſeculo

Capi.xlii. De trib⁹ dei iudicijs an̄ oc̄los mē tis reuocādis ꝑ materia contem plationis

Poſſum⁹ inſup in hmōi ɔtēplatiōe reuocare an̄ mentis nr̄e oculos tria dei iudicia.q̄ ſeſſur⁹ ē ſeu tenebit ꝟ tenet Unuȝ tenebit ſic̄ pr̄.in q̄ regnat ⁊ iudicat mia dulcis ⁊ pia Et talis eſt in vita pn̄ti Scd̄m tenet ſic̄ do min⁹ cōn ꝑuū ſuū.vbi regnat atq̄ȝ iudicat iuſtitia rigoroſa Oportet eniȝ illic oia exoluē debita.et h̄ eſt in purgatorio Tertiū ē i inferno vbi regnat horrenda ⁊ crudeliſſima iuſticia ſcȝ ꝓ p̄ctōres dānatos Ibi eni de⁹ punit ad inſtar iudicis flecti nō potētis.cōn maleficos morte eterna dignos Modo poſtrēa duo iuditia declinare poſſum⁹ appellādo ⁊ ſubmittēdo nos ad p̄mā curiā ſcȝ mie q̄ durat ſolū iſta vita ſtāte Bonū ergo ē nobis dū tēp⁹ habem⁹ eligē ⁊ interim ꝙ hr̄e poſſum⁹ ſc̄os interceſſores ad deū Precipue ibi habem⁹ in dicta curia nr̄a dn̄aȝ reginā dc̄e curie.ſ. mie exn̄tē.ſil̄r nr̄aȝ mr̄eȝ ⁊ aduocatā dulciſſimā ac glōſiſſimā ꝟginē Mariā Parit̄ ē illic ih̄s xp̄s pr̄ nr̄ fr̄ nr̄.aduocat⁹.ɔſiliari⁹.mediator atȝ redēptor Et i ꝟitate iſte nimis eēt ſtolid⁹ ⁊ infatuat⁹.q̄ recuſaret vna cū ꝓph̄a ſe ipm̄ ſūmittē di miſicordie ſupplicit̄ dicēte Dn̄e ne i furore tuo arguas me.neq̄ȝ in ira tua corripias me Ubi tāgit ꝓph̄a iſta tria iudicia Dicit eni Dn̄e ne in furore tuo arguas me/id eſt in inferno.neq̄ȝ in ira tua corripias me h̄ ē in purgatorio.ȝ ſꝫm miaȝ tuā miſerē mei qm̄ infirm⁹ ſū ſcȝ in hac vita Et adhuc poſſum⁹ inquirere ⁊ inuenire alleuiamen flagelli qd̄ iuſte meruim⁹.ſcȝ mediāte interceſſiōe tali q̄ dc̄a ē.⁊ ſepe ex toto ſic q̄tari ſeu eē abſolui Qui etiā attēte pēſaret atȝ ſibi ꝓponēt. exitū h⁹ carceris q̄ detinemur qd̄ erit in artic̄lo mortis cogitaretq̄ȝ ad p̄dc̄a tria iudicia.tal' oio cū gaudio ingēti h⁹ mūdi ifirmitates atȝ diffamatiōes pauptates ⁊ ſilia q̄ penalitates dicunt̄ leuiſſime ſufferret.⁊ certe de nulla aduerſitate vite h⁹ curaret Qui inſup q̄tidie ad mēoriā reducēt mori ſe optē.ȝ qn̄ ꝟ q̄lit̄ ignorat.exaiaretq̄ȝ ſe ſepius an i ſtatu i q̄ ē mori audēt.ꝙ ſi nō. ꝑſc̄o remouēt i breui impedimēta vt ſecure mortē.preſtolaret̄ aduētū

Ca.xliiii. Quō quidā deficiūt in forti pseuerantia ⁊ in ɔtemplatōne modicū pficiūt.

Plures aūt min⁹ bñ auisa/
ti sūt circa pseuerātie forti/
tudinē seu circa ɔtēplatio
nis fructū ac p h ad ista ɔsequen
dū multū remoti Renuūt enim se
ipos dare orōni aut meditationi
incūbere nisi se deuotione sentiāt
affectos ad illa. ac nisi cū eos ista
delcant veniantq̃ ad cor suū Ui/
dent eni sibi alias dca nil pdesse
Sz hmōi ɔpant huic q̄ frigore ni
miū cruciat. recusat tñ accedē ad
ignē nisi pus habeat calorē. Aut
certe eqpant alicui fame pereūti.
noletiq̃ q̄rere ad māducādū nisi
ātea saturat⁹ sit Quare ei aliqs se
dat in orōnez vel meditationē ni/
si vt calefiat diui amoris igne vel
vt saturet donis aut grā dei Ta/
les in h deficiūt seu errāt putātes
se tēp⁹ pdē cū positi in orōne vel
meditatiōe nō mox deuotiōis im
bre irrigant Ad qd respondeo q
si nitant q̄tū in se ē ad h atq̃ faci
unt laborē suū. sintq̃ in bello ⁊ pu
gna ɔtinua cōn suas cogitatiōes
cū displicētia qr nō abscedūt nec
pacē hr̄e pmittūt. tales p tūc ma/
ius reportāt meritum q̄z sepe si eis
aduenire deuotio subito sine tali
ɔflictu Rō qr militāt deo ⁊ huiūt
suis expēsis pprijs ⁊ sūptib⁹ atq̃
cū labore maiori ⁊ pena Uez tñ
ē q volēs ad exēplū pnarrate p/
sone supi⁹ se ipm exercē: optet ad
h hr̄e ipm magnū tpis spatiū. re/
iecto etiā oī onē aliaꝝ occupatio
nū tā ex pte sua q̄z alioꝝ. seq̃ arcē
ad pmanēdū in vno loco fixū lō/
go tpe siue ɔsolatio subseq̄tur ali
q̄ siue nulla. q tñ ad eandē hñdā
laborare nō cesset atq̃ sit ɔtinu⁹
Cūq̃ se nimio sēsēit tedio affectū
sibi ipi dicat q adhuc expectz ad
medie hore spatiū ac hore faciēdo
pñiaz suā. expectās diuine grē ele
mosinā P⁹ horā vo elapsā adhuc
se ɔmoneat ad psistēduz talit ad
alterā horā Et sepe in postrema
dimidie hore pte talis in sua ɔtē/
platiōe āpli⁹ pficiet q̄z oī tpe pre
terito. ⁊ q̄z alijs decem dieb⁹ aut
certe in vno mēse. Et si a casu i suo
regressu ⁊ iterato accessu reperit
se q̄si refutatum sic scz q elemosy
na ei dneget puta nō ɔsecut⁹ gra
tiaz deuotiōis. tūc hūilit ei ɔuenit
cōuerti ad deū ɔfitēdo indignuz
se fore tāte grē. imo q pl⁹ meruis/
set vbaꝝ flagella atq̃ tribulatio/
nes q̄z hmōi cōsolatiōes Et sic di
cat O dñe de⁹ tue cōsolatōes lau
des ⁊ glā tibi sint sp. m̄ autē vt di/
gnū ē ⁊ iustū ɔfusio. nisi oppositū
pueniat m̄ de tua mia Per talem
modū vincet deū. faciēs ei sacrifi
ciū de cordis sui duritia Et certe
de⁹ ei⁹ nō obliuiscit. cōferēs miaz
suā cū cognouerit horā atq̃ pūcū
expediētē sm suū bñplacituz Nec
etiaz debet aliquis huiusmodi cō
solatōes nimis affectare i lachry
mis atq̃ deuotione p sua delecta
tione ⁊ ad suā placētiā h vt p talē
ɔsolationez amore ardētiori deo

vniaſ ad deū poſſit meli⁹ diutius et delectabilius ſe ꝯuertē Si igiſ magis ei placitū fuerit ꝙ ꝑ tunc aliq̄s ei famuleſ ſine talib⁹ ꝯſolati/onib⁹ ꝯformiſ ⁊ nobis idē placere deb₃. debem⁹ q₃ dicē O dn̄e deus oīpotēs ſufficit m̄ optime vt p̄mi/um meū atq₃ remuneratio a te re/ſerueſ m̄ in paradiſo. in p̄nti illd̄ nō tribuēs Illud vnū ſupplicis oro vt m̄ nō iraſcaris ſʒ vt viuam in tua gr̄a tm̄mō. de cetero fiat volun/tas tua Qui v̄o deuotionē aſſecu tus fuerit diligēs exiſtat gr̄arum actiōes ex toto corde referēs deo oīpotēti. orād o inſtāti⁹ vt augmē tet ⁊ ꝯfirmet op⁹ plātatiōis ſue in eo inceptū abſq₃ h̄ ꝙ tale quid ei hic ꝯferat ſic̄ p̄miū q̄npoti⁹ in futu ruȝ reſ́uet p̄bendā integram

Capi. xliiii. Quedā imagina tio mōtis cū t̄bus habitacul. s. fidei ſpei ⁊ charitatis

I Ter mōtis antea adducti ꝑ faciliori ſui eleuatōne in ꝯtēplatiōe pōt q̄s imagi/nari ꝯuenienſ. queādmodū aliq̄n q̄dā quē noui fecerat Et breuiſ ꝑ/ſtrigā eādē Imaginemr̄ igiſ mare magnū ꝑiculoſiſſimū qd̄ diuerſo/rum generꝫ hōines eūtes ⁊ redeū tes nauigio ꝑtrāſeunt diuerſis na uib⁹. ad vnū tn̄ finalr̄ portū tēden tes. in q̄ eē magnaꝫ tranſeuntium ps ꝑpē ꝑicula maxima atq₃ tēpe/ſtates varias nc̄ario h₃ ꝑire. Ad ripā v̄o h⁹ maris ſeu in litore ele/uata erit rupes altitudis mire. ſuꝑ q̄m exn̄s q̄cūq₃ ſecur⁹ ē. d̄ q̄ ꝑiſ q̄ i mag⁹ iſto mari ſiāt ſpeclari p̄t abſ q₃ ſui ꝑiculo In iſta rupe tres erūt ſtatiōes ſiue habitacula tria. vnū in baſſo. aliud in medio. t̄tiū vero in fine ſiue ſūmo In p̄⁹ imagiemur ſidē eē hoſpitatā. in ſcd̄o ſpē. i ter/tio v̄o caritatē Modo qn̄ quis in p̄mo fuerit habitaculo ſcȝ baſſo. ſides ip̄a eidem maris horribilia oñdit ꝑicula q̄ntū ad aiaȝ. ꝑ que ꝯcipit timorē validū. qꝛ ꝯſpicit iu dicia dei mirabilia cōn ip̄os pc̄co res ab eo in iſti⁹ maris voraginē p̄cipitatos dānatiōe ꝑpetua abſ q₃ vllo remedio Et ibi p̄t hō duo tus in certa fide corā ſue mentis oculſ ſtatuē oīa ſua fc̄a ad generā dū i ſe ſc̄m tiorē ⁊ pauorē ſecretoꝝ dei iudicioꝝ Queādmodū ē fragi litas ⁊ mutabilitas breuitas vite mortal. mortis incertitudo. dāna toꝝ horror. mſtitudo eoꝝ q̄ dam nanſ. ꝓpria ſua pc̄ca. defc̄s q₃ t̄pis p̄teriti. q̄tidianos eē exceſſus Itē q̄uō dn̄s nr̄ ieſus xp̄s ſc̄i q₃ oēs mſta paſſi ſc̄ tormēta afflictiōes et tribulatiōes. ita ſit cert⁹ ꝙ adhuc plura ſuſtinebūt mali atq₃ dānati Et q̄lib₃ ſiue bon⁹ ſiue mal⁹ expe/ctare h₃ tribulatōnē affuturā ſiue citi⁹ aut tardi⁹ In ſcd̄a v̄o ſtatio ne ⁊ māſione locabiſ ſpes tradēs homini deuoto fiduciā. ne ꝑ timo rē nimiū deſꝑet ⁊ ſic ſemet ip̄m ꝑ/dat ⁊ dānet Et ibi debēt ꝯſidera/ri omnia q̄ faciunt ad ſpem bonā cōcipiendam de dei bonitate Sic ei nob̄ eē faciēdū ip̄e mādauit Re uocemus illic ad mēoriam miſeri/

corðias sanctoꝝ ꝛ ſctaꝝ.benefi
cia infinita ab ipſo nob exhibitaꝛ
que q̄tidie exhibet abſq₃ vllo nr̄o
merito.ſpēalr̄ aūt maximā digna
tionē ꝛ miaȝ paſſiōis ieſu xp̄i dn̄i
nr̄i Jtē grāȝ q̄m deus facit ſbito
pc̄toꝛib' eos ſuſtinendo Jn h ta/
bnaculo ſpei aīa deuota reſumit
aliqualit̄ coꝛ ſuū trāſferēdo ſe de
vno tabernaculo ad aliud.ad mi/
ſcēdū pauoꝛē ꝛ hūilitatē cū ſpe bō
Vnū ei alio abſēte nō ſufficit Jn
t̄tia ħo māſiōe dc̄e rupis demoꝛa
tur charitas.ibi q₃ ɔſiderabit aīa
deuō dn̄i ſui magnitudinē.ꝛ q̄uō
dign' ſit amari appꝛeciari atȝ lau
dari Qualit̄ oīa gubernat atȝ ſu/
ſtinet.oē qð eſt ex nihilo pura ſua
bōitate creauit Et ſic de ſilib' ɔdi
tiōib' nobilib' ſine numero.ſic ꝛ ð
grā quā ſuis tradidit amicł. Scs
augł.docebat q̄nq₃ agnoſcē deū
p mētis eleuationē ſup t̄rā.ſup ce/
lū.ſup ꝓpꝛiā ſuā aīaȝ.atȝ ſup res
oēs ab eo creatas.ꝛ tūc in mo
mēto tpisꝛ raptu ſbito ad ſilitu/
dineȝ coꝛuſcationis aut velocis
nubiū curſ'.aīa deuō attingit qð
ſit de ðo.ꝛ ſtatim decidit ecōn ſeu
relabit̄ Sȝ ibi non opꝛtet vos eſſe
curioſas nec nimis ſtabilit̄ ſtare
Sufficit vobis deū agnoſcē in pa
diſo celi.ꝛ q̄ntū in p̄nti ſeclo debȝ
ſufficē vobis ꝙ credatisꝛ ɔgnoſ/
catis qꝛ ipe creatoꝛ f̄coꝛ ꝛ redem/
ptoꝛ vr̄ ē ꝛ ſic ð aliis dignitatib'
de q̄b' in fide catholica edocemi
ni.ſine hoc ꝙ ſciē velitis qð ſit ipe
de' in ſua natura p clarā viſioneȝ
el' de q̄ trado vob tale documētū
ſci dionyſij Quocienſcūq₃ in ɔtem
platiōe ꝛ meditatiōe de ðo facil.
ſcitis q̄lis ſit res quaȝ videtis. vi
det̄q₃ vobis ꝙ res hec viſa q̄cūq₃
mō aſſilet̄ alicui rei alteri hui' ma
di tūc certitudinalit̄ teneatł. vos
nō videre deū talr̄ p claraȝ viſio
nē Et ſilr mō dico ꝛ de angel' Nō
eni ē de' coꝛpalit̄ magn'.nec alb'
nec rube' nec clar' neq₃ coloꝛatus
Sic nec ſt̄ ꝛ āgeli.verū qð ē eſt ꝙ
cognoſcit̄ ꝛ ſentit̄ bn̄ p modū ali
um q̄ ſcripto tradi nō p̄t neq₃ ver
bis edoceri.niſi ꝙ iſti ſic ɔgnoſcē
tes ſentiūtꝛ ſciūt h qð ɔgnoſcūt
Sic ſentiēdo vnū dulcoꝛē aut ple
nitudinē vnā ſapoꝝ ꝰ vnā melo/
diā.ꝛ talia ſentimēta enarrari ne
queūt Sic a ſilr aliq̄n intra nos ſē
tim' bn̄ amoꝛē aut gaudium.ꝛ t̄n
amoꝛ ꝛ gaudiū nō ſt̄ magna coꝛ
poꝛalit̄ aut gracilia alba vel nig̃.
Nec poſſet aliqs facē intelligē ali
quē q̄lia eſſēt talia. q̄ nūq₃ hmōi
ſenſiſſet in ſe Nō t̄n dico quin ɔci/
pi poterit de' qð ſit in hūana na/
tura.hȝ eni vt ſic coꝛp'.foꝛmatus
q₃ eſt vt alius homo Sed qð di/
xi de deo. intelligo in ſua diuina
eſſentia Et q̄n anima deuota be/
ne vſitata eſſet inhabitando iſtā
rupem aut montem foꝛti medita/
tione et per foꝛtem cogitationem
ſemp illuc reuerteret̄ facili' ſe ele/
uando ac ꝓmpti' ad habēdū fidē
ſpemꝛ charitatemꝛ alias pulcer/
rimas ɔtēplatiōes abſq₃ numero
q̄s ibidē reperiret.eſſetq₃ ei tanq̄

port⁹ ⁊ lit⁹ ſeu ꝯfugiū cōtra oēs tribulatiōes ⁊ impedimēta maris magni hui⁹ pn̄tis mūdi

Capi. xl°: De trib⁹ modis qb⁹ grā dat

Sicut ſup̄ memini mille et mille modis cōtemplatio variari pt̄ ⁊ haberi Ideo qꝫ ꝓ tāto ad pn̄s nō ꝓſiſto relinquēdo quēlibꝫ ſuo ſenſui ⁊ grē a deo collate. ne videar qđdaꝫ largiſſimū atqꝫ copioſiſſimū ⁊ q̇dam/mō infinitū in tā breui ⁊ modica imaginatōe velle ꝯſtringere Sꝫ ꝓ finali adhuc dico. grām dei p̄ſentē eē aie trib⁹ modis ſpecialiter ¶ Un⁹ eſt per iuſtificationeꝫ ſine h̄ ꝙ ſentiat. atqꝫ aiaꝫ cui ſic adeſt deo acceptabilē reddēt Ali⁹modus eſt ꝑ ſentimētū ⁊ cōſolatiōeꝫ aliquā. ſicut in iſtis qui in ſua contemplatiōe recipiūt ⁊ ꝑcipiunt diuerſos cōſolationū modos atqꝫ gaudia ſpūalia Nam interduꝫ eiſdem videt ꝙ liq̄fiāt oīo in q̄dam dulcedine. in tātū vt omne qđ cernūt aut meditant plenum eſſe tali dulcore iudicāt Aliq̄n vero recipiūt ſecuritatē q̄ndā admirādaꝫ humilitate plenā. qua mediāte ipi ſibimet diſplicēt ſolam accipiētes delectationē ⁊ placētiā eoꝝ in do Quotiēs eni ſibimet ipi quis placet atqꝫ in ſe de ſeipo gaudet. certus ſit a vera humilitate ſe eē alienū. nec cōſolatiōes ſuas quib⁹ iocūdat a deo hr̄e ſciat originē Vera eni humilitas ſemꝑ exn̄s ſociata viſitationib⁹ bonis atꝫ diuinis dat cognoſcē ad imū ⁊ veracit de fect⁹ ſuos. ꝑ q̇s ſibi hō diſplicet reddit qꝫ vilis atqꝫ abominabilis in aſpectu ſuo nihilomin⁹ placētiā maximā hn̄s. ꝫ que in grā miſericordia bonitate qꝫ dīna conſiſtit Aliq̄n aīa deuota ſētiet cordis ſui q̄ndā dilatatiōeꝫ vel ſui intellcus cōprehendēs in ſe pl⁹ qꝫ etiā tot⁹ mūd⁹. iudicabit qꝫ deū fore tā excellētis atqꝫ infinite maieſtatis ꝙ quaſi omne qđ reſiduū eſt ei nihil oīo eē videat. niſi inq̄tū eē in talibus de⁹ ꝯgnoſcit Qñqꝫ vero ſentiet aīa in ſe q̄ndā ſpūalē ebrietatem ꝯmouētē eā ſobrie in laudes ſpūales. ſuſpiriaqꝫ ſancta ⁊ deuota. nō ſe valēs ad intra ꝯtinē q̄n oporteat de foris erūpē ſeu ad extra id on̄dere qđ ſentiat. videt qꝫ interdū eidē ꝙ oīa plena ſint gloria ⁊ laude plena ¶ Tertius modo⁹ h̄ōi grāꝫ pn̄tie dī ē ꝑ vnionē. queādmodū beat⁹ paul⁹ apl's habuit ceteriqꝫ ꝯtēplatiui excellētiſſimi Sꝫ de mō iſto loq̇ me indignū reputo et os meū ꝯtineo. altiorib⁹ doctioribus qꝫ illud relinquēs diſcutiēdū ¶ Deo gratias omni tēpore Amen.

¶ Explicit. tractatus de monte contēplationis

¶ De mendicitate ſpiritnali

Incipit ſecretū collo
quiū hominis ↄtemplatiui ad ani
mā ſuā ⁊ anime ad hominē ſuper
paupꝛtate ⁊ mendicitate ſpūali. do
cēs recurrē ad deū ⁊ ſcos p deuo
tā orōnē ꝑ impetrāda elemoſyna
grē ⁊ ꝟtutū inſupꝛ ⁊ ꝑ adipiſcēda
ſciētia affectionū q̄ ꝓprie ſapiētia
dr̄ q̄ſi ſapida ſciētia ¶ Et cōtinet
duas ptes. ꝑma tractat q̄ſtiōes ⁊
reſpōſiones diuerſas hominis ad
animā ⁊ ecōtra ¶ Scd̄a continet
orōnes ⁊ meditatiōes diuerſas.
q̄s format anima ſub forma pau
peris mēdicātis ⁊ q̄rentis panem

Homo O mea pauper mea
infirma mea paralyti
ca mea miſerabilis anima que ni/
hil in te aut ex te boni habes ſed
nec tuo labore vales ↄparare Nu
di q̄ſo meū ↄſiliū Diſce mēdican/
di officiū. fiat tibi q̄ſtꝰ mēdicātis
ordinariꝰ vite ſuſtentāde ꝓuētus
cur fame ſiti algore inꝑires? vicio
ſa ꝓfecto multū foret hec verecū/
dia vel ſegnicies ¶ Anima O hō
hoſpes quidē meꝰ q̄ mecū de pa/
tria tue ꝑme ↄditionis eiectꝰ es et
detruſi ſumꝰ in hūc tetrū ac dolo
roſū carcerem pn̄tis exilij. fateor
heu me pauperē egrotā captiuā
leſam. ſauciā. nudā. oībꝰ egētē Ve
re infelix illa hora qua parēs pri
mus ↄmiſit in deū ſūmū regē gn̄
de illud nefas crimenq̄ leſe maie/
ſtatis. quo iuſtiſſime nob̄ illa nr̄a
ꝓclara hereditas adēpta ē. ac de
loco voluptatis gaudij ⁊ omnis
excellētie deportati fuimꝰ i hūc lo
cū lacrimaꝝ tribulatiōis anguſtie
et deſolatiōis. de diuitijs in paupꝛ
tatē de ingenuitate in vilitatē. de
vita in mortalitatē de loco ſecuri/
tatis in locū plenū diſcriminis Et
vt ſub vno claudantur omnia. de
vniuerſitate bonoꝝ in ꝓfūdū om/
nis miſerie ſumꝰ iniecti Quare ꝓr
ſus ignoro quid factura ſim. labo
rare nec ſcio nec valeo. Verſarī
quidē labor meꝰ ad deū ↄgnoſcen
dū. amādū. laudādū. honorādū
Sed heu nimis lōge factꝰ ē a me.
nimium me a ſe ꝓiecit Conſpicio
me in tēbris poſitā. circūdatā ig
norātia. incertitudine/ errore. q̄bꝰ
inualꝛ ſcā ſū ad illū intuēdū ſeu ↄ/
tēplandū Ita igitr̄ meo fruſtrato
labore/ amodo q̄d agerē q̄d labo
rarē q̄d lucrifacerē? Dicis m̄ men
dicandū eē ⁊ ꝓ vita queſtuandū.
Volo q̄dē. Sꝫ q̄ ibo captiua et
ↄcluſa intra hoſpitale tui corpis
in magno carcere hꝰ mūdi mōrlis
q̄ pacto ꝓ petēdo auxilio/ valerē
hinc effugē? Quis inſupꝛ me clamā
tē audiret? Quis ad me reſpicēt?
q̄s ſuccurrēt? Circūſpice vndiq̄.
Cū deficiam oēs ⁊ paupꝛes facti
ſumꝰ nimis. nemo nr̄m ē q̄ ſibi ipſi
vel in modico valeat opem ferre
vn̄ igitur alteri ſubueniet? Quid
dabit nihil dādū hn̄s. Ita ꝓfe/
cto. nō aliā m̄ ſortē video ꝓpitiā
niſi ↄtra hec mala remediū deſpe

ratiōis q̄rere.⁊ deſperādo vitam
hāc finire miſerā. ¶ Homo Quid
dicis o aīa deſpādū eē? Abſit Mi/
nime certe deſpab.meū poti⁹ audi
as ɔſiliū Tibi ei demōſtrabo lo/
cū charitate⁊ mīa plenū.in q̊ oēs
paupes q̄rētes inueniūt refugiuz
Ibi eni copioſi ſūt illi pij ac libēa
les dei elemoſynarij in eccīa videli
cet celeſti ſcī⁊ ſce.in q̄b⁹ ē illa the/
ſauraria grē/ regina miſericordie
mat̄ paupuz orphāoꝝ.vbi adeſt
⁊ redēptor humani generis ſalua
tor nr̄ ieſ⁹ xp̄s mediator⁊ aduoca
t⁹ apud prēm ꝓ pccōrib⁹. Queris
q̄lit̄ illuc tēdas? At ego reſpōdeo
Illuc te ſcm̄ ferat deſideriuz Ibi
eni tuū ſanctū erit deſideriū ⁊ ibi
te ip̄az eē iudicabis De⁹ inq̄t pro
pheta deſiderū pauperū exaudiet
Quid āt magis in tuo ē arbitrio
q̄ꝫ tuū deſideriū.q̊ potes cōtinuo
ad deū ꝓficiſci.cū deo loq̄ ⁊ cum
ſcīs.ab eis q̄ꝫ ſubſidiū implorare
¶ Anima Si ita ē o hō vt aſſeris
deſiderabo vtiq̄ꝫ ſatis Vere plu/
rima frequent̄ deſidero.q̄ minime
accipio Et ſi deſiderādo loq̊r nō
eſt q̊ m̄ rn̄deat.⁊ raro vel nunquā
me expior adiutā ¶ Hō Firmit̄ te/
ne o aīa q̄ ſcm̄ deſideriū ſp audi/
tum.ꝓ te exaudit̄ niſi forte ꝓpter
alterā triū cauſaꝝ Vel qr nō ē de
ɔuenietib⁹ ad ſalutē ſic paul⁹ deſi
dēabat libēari a ſtimlo carnis. vl̄
qr ꝑualz in te aliud q̄dda ꝑuerſū
deſideriū vanitatis mundane tue
ſaluti ɔtrariū.qd̄ reclamās impe/
dit ſcm̄ tuū deſideriū ſuū ſortiri ef
fectū.vel qr h̄ tuū ſcm̄ deſideriū ci
to nimis euaneſcit Rōnabile q̄dez
valde ē.ſi te iuuari voles vt h̄ tuo
cedat ꝓfectui.nec ɔtrariū q̄ras al
tero deſiderio ꝑſonante.ꝓq̄ꝫ pati/
ent̄⁊ ɔſtant̄ expectes oportūitatē
ſbuentōnis.ſm rōnabile bn̄placi/
tū adiuuātis ¶ Aīa Fateor hō ita
eē.ſꝫ in hac re vnū me ɔturbat.qr
frequent̄ ignoro quid m̄ expediat
q̄dve officiat.q̄ꝫtū ad ꝑmā deſide
rij ſancti q̄litatē Abūdāt inſup in
corde meo vana ac mūdana innu
mera deſidēia.q̄ꝫ tū ad ſcd̄az De/
mū mox faſtidit anim⁹ ⁊ laſſat̄ in
ſcīs deſiderijs nec in eis perſeuēat
q̄ꝫtū ad t̄tiā ¶ Hō. ꝓptēa tibi dixi
a ꝑncipio o aīa mea tibi vacāduz
eē diſcēdū q̊q̄ꝫ mēdicādi officium
q̊ tibi inoteſcat mod⁹ petēdi vtilit̄
efficacit̄⁊ ꝑſeuerant̄ Vtilit̄ q̄dem
petes ſi tātūmō ſalutaria ſi dine
volūtati placita ſi dine legis man
data impleri deſiderabis In om
nib⁹ itaq̄ꝫ tuis deſiderijs dinū an/
pones bn̄placitū.dices q̄ꝫ vt ſua
nō tua volūtas fiat ¶ Aīa Miror
valde o hō cur ꝑ ſcm̄ deſideriū pe
tēdū velis vt dei volūtas fiat.cū
velim nolim alit̄ eē nō poſſit Cuz
et̄ de⁹ ab et̄no videat⁊ cognoſcat
oīa⁊ ſm hāc ſuā immobilē notici
am circa me ſingula futura diſpo
ſuerit ꝓ vt meis nc̄itatib⁹ nouit eē
oportunū q̄d ē qd̄ dicis vt loq̄r
ad eū ꝑ ſcm̄ deſideriū q̄ ignoraēt
q̄d m̄ expediat⁊ ſup hoc ip̄z cona

rer inſtruꝫ. ¶ Hō Ita vtiqꝫ ē aīa vt dicis ⁊ nihilominꝯ orandꝰ ē deꝰ ob aliū tñ finē q̄ȝ ip̄a tetigēis Sic eni deꝰ fecit oīa cū bonoꝝ nr̄oruꝫ nō egēt nec inde ditior ⁊ melior factus ſit ſȝ creatura ſue bōitatis ꝑ/ticeps effecta ē ita vult deꝰ vt eum diligamꝰ ⁊ ꝑ ſc̄a deſideria deuote ip̄ꝫ alloq̄mur ꝓpꝛ bonū nr̄m In h̄ q̄dē nr̄a ꝯſiſtit ꝑfectio ſicꝰ ⁊ perfe/ctio ſolis in lucendo ⁊ illūīādo et ignis in calēdo ⁊ calefaciendo Scito gͦ ꝙ deꝰ ordiauit vt noſtrā ꝯparemꝰ ſalutē/ deuotas ad ip̄m ⁊ ſc̄os fūdendo p̄ces. ⁊ mandata ſue legis ſtudioſe adimplēdo. atꝫ ita freq̄ꝑꝛ vult ad p̄ces ſc̄oꝝ aliq̄d ꝯferre. qđ ꝯferre inſtituit añq̄ȝ ſc̄i forēt Certū q̄ppe ē ꝙ deꝰ ꝑ ſe ip̄m poſſet oīa formare. vult nihilominꝰ ſibi ad reꝝ mr̄aꝝ formationeꝫ ſc̄đas coopari cās ſicꝰ hō naſcitꝛ officio generatōis hūane ⁊ hec inferiora corpa ꝯſuantꝛ ⁊ gubnantꝛ opatiōe ſupioꝝ. ſ. celeſtiū Ita q̄dē vult deꝰ vnū ſaluari auxilio alioꝝ ſc̄oꝝ hoīm vel angeloꝝ Ita igitꝛ ꝑp ēdis ſatis cur orandꝰ ſit deꝰ et ſc̄i eius Sed forſan adhuc dices vanū eē deū ſua p̄ce vel deſiderio velle inclināe ad alterā ptē cū illū ꝯſtet eē penitꝰ imutabilē nec in eo alternationē eē volūtatis q̄ flecti poſſit de vno velle ad aliđ q̄ iratꝰ placari aut offēſus recōciliari Ad qđ reſpōdeo veꝝ eē qđ de imu/tabilitate dine volūtatis aſſeris nec tñ ideo vanas eē deuotas p̄/ces ad deū fuſas. q̄niaꝫ alio fine orādꝰ ē deꝰ ⁊ hō Orādꝰ q̄dem eſt deꝰ nō q̄ſi nr̄a or̄one flectēdꝰ aut placādꝰ aut alitꝛ q̄uis modo a ſue volūtatis inſtituto imutādꝰ. ſȝ vt nos ip̄os orātes excitemꝰ ⁊ ꝓuo/cemꝰ ad deuotōnē ⁊ nr̄e miſerie cō/paſſionē At ecōn nō ob aliud ho/minē rogamꝰ niſi vt eū ad mīſicor/diā moueamꝰ Fine igitꝛ ꝯtrario la/borat intētio. deū orādo ⁊ hōiēꝫ dep̄cādo Ibi q̄dē finis ē/ imutatio orātis. hic eiꝰ cui dep̄catio dirigi/tur Qua in re nō incōgrue aīad/uertēdū ē. ꝙ ec̄ mō contrario nr̄a cauſa ꝯſanda ē corā deo ⁊ coram hoīe Corā deo q̄dē eo meliorē fa/cimꝰ cauſā nr̄aꝫ q̄ puriꝰ ⁊ ſinceriꝰ nos ip̄os ꝯdēnamꝰ aut cōdēnan/dos ꝓfitemur. nullā excuſationeꝫ p̄tēdētes Ita ſane mīſicordiā libe/ratiōis a morte ſp̄ūali cuiꝰ rei fue/ramꝰ deo ſc̄o ꝓpitio ꝯſeq̄mur. cuiꝰ vtiqꝫ ꝯtrariū obſeruari cernimꝰ in curia forēſi iudicis hūani Volēs itaqꝫ deū tibi fore piū ⁊ mīſicordē eſto ⁊ tu tibi ip̄i micors Eſt ei du/rus duris piꝰ pījs. bonꝰ bonis. ſe/uerꝰ malꝛ Talē vtiqꝫ illū inuenies q̄lis ⁊ tu fueris in tuis deſiderījs. nō q̄dē ꝑ mutabilitatē eiꝰ ſȝ ꝑ tuā Volēs inſuꝑ in curia ſue iuſticie abſolutionē ꝯſeq̄ tu te ip̄am accu/ſabis iudicabis ꝯdēnabis punies ⁊ ſic remiſſioneꝫ impetrab. Ac ſi te coneris defendē ⁊ iuſtificare vias tuas. confuſionē profecto ⁊ cōdē/nationē reportabis Et ſi milleſies

pecces/milleſies te cōdēnes qm̄ ſi i extrema hora vite te ip̄az ſic cōdē nās inuēta fueris. vtiq̃ liberabe/ ris a morte Sed aīa aduerte cauti⁹ ꝙ is nō legitime ac veracit̄ ſe cōdē nat. q̄ ſe ꝓ poſſe nō emēdat ¶ Aīa Satiſfeciſti hō bñ mee petitōi oñ/ dēs et ꝓponēs tres egregias veri tates q̄s ignorādo frequēs in me fuit turbatō Nūc igit̄ aīm recipio volo q̃ vt admones ꝑ ſāctū deſi deriū me ip̄az ad deuotionē cōmo uere. inſuꝑ et recurſū facē ad ſc̄os ad me ip̄az ꝛ cōdēnādū puniēduz Ita eniz ꝑus a ꝑncipio ſuaſiſti vt diſcerē mēdicare ꝛ q̄ſtū facē Do/ ce me igit̄ rogo te q̄d m̄ incūbat faciēdū ¶ Hō Mihi videt̄ o ani/ ma ꝙ h̄ facile diſcē poteris ſi dili gent̄ inſpexeris modos ꝛ conat⁹ q̄b⁹ vtunt̄ paupes mēdicātes oſti atim varios diſcurſus hinc iñ faci entes. ꝓ ſbleuādis ſuis corꝑalib⁹ nc̄itatib⁹ Cōſidera q̄ſo captiuos vel cōſpectui iudicis pñtatos ſuas q̃ ſñias trepidis aīs expectantes Proſpice infirmos graui qualibꝫ egritudie corruptos Perq̄re pau perū iconomoꝝ occultas ꝛ vere/ cūdas indigētias Et generaliter oculū dirige ad oēs in q̄cūq̃ ad/ uerſitate vel ꝑiclo cōſtitutos pu ta in ciūctoꝝ funerib⁹. i exilio. in i/ cēdio. in diluuio. bello Aīa aduer te inq̃ ꝛ ſtudioſo mētis intuitu ꝑ/ luſtra q̃ ardēs ſit in his deſideri um ad ſuā liberationē aut ſbuētio nē Inſuꝑ attēde q̄d dicāt et quid

gerāt. ꝛ hec oīa cōfer i te ip̄am tu os recognoſcēs defect⁹ ac miſeri as tuā captiuitatē. tuā mortē. tuū exiliū quā peccādo incurriſti. tuaz inſuꝑ deſolationē ꝑpēdēs. qm̄ de um tuū et pr̄em h̄ et celeſtē patriā tua culpa ꝑdidiſti Ita ſi feceris ꝛ cū tali deſiderio ꝛ conatu auda/ cter affirmo ꝙ h̄ tibi ad ſalutē ſuf ficiet. eris bō q̃ q̄ſtuaria bonorū ſpiritualiū et alimoniaꝝ gr̄e ꝛ vir tutū. atꝫ ita inueīes auxiliū deſuꝑ in cūctis tuis nc̄itatib⁹ imo ꝙ am pli⁹ ē efficiēis admodū diues imo dña bonoꝝ toti⁹ mundi Cur ita? Qm̄ ſic fc̄a eris heres dei tui pa/ tris. de cui⁹ hereditate ē tot⁹ mū/ dus Ita eni dixit apl̄s ꝙ ſi filij ꝛ heredes ꝛc̄ ¶ Aīa Rem magnā m̄ ꝓmittis o hō. magnā dignitatez excellētiam nobilitatē que mihi ex dicta queſtuoſa mendicitate ꝓue/ niēt Uolo igit̄ eē h⁹ officij q̃uis vi tuꝑabile multū atꝫ inhoneſtū illō iudicet mūd⁹ p̄ſertim ꝑſone gene/ roſe ꝛ alte ꝓſapie ¶ Hō Nō aliter q̃ tibi affirmaui iudicabis o aīa mea. niſi oīo deſipuēis Et vt h̄ tibi certi⁹ appareat ꝓpono ocul̄ tuis ſū mū impatorē mūdi q̄ voluit eē h⁹ officij ſic̄ ip̄e ꝑ ꝓph̄az ꝓteſtat̄ Ego inq̄t mendic⁹ ſū ꝛ pauꝑ Apparuit h̄ in oib⁹ ſuis orōnib⁹ q̄s ad deū pr̄ez fec̄/ p̄ſ̄tiz in cruce qñ dixit de⁹ me⁹ de⁹ me⁹ vt q̄d me dereliq̄ſti Ma gna igit̄ ē differētia corꝑal̄ illi⁹ ꝛ coacte mēdicitatis q̄ iudicio pluri moꝝ cēſet̄ fugiēda ꝛ vituꝑabil̄ et

¶ De mendicitate ſpiritnali ſiue colloquio

huiꝰ ſpūal' de q̄ ſmo. quā volūta/
rie ſuſceperūt oēs ſci. imo ipē xp̄s
vt dcm ē Nōne ⁊ rex ille potētiſſi/
mꝰ dauid in ſuo pſalterio ſe huius
q̄ſtuoſe mēdicitatis ſectatorē ꝓfi
tet. dū ſe noiat nūc infirmū nūc or
phanū nūc vulneatū. nūc cecū nūc
ſurdū. nūc impotētē. nūc alienū ꝑe
grinū. nūc captiuū iacētē in pulue/
re ⁊ ſtercore ⁊ ſic de alijs innumeis
nc̄citatibꝰ? Et ſalomō ille ſapiētiſſi
mꝰ ſe dicebat paupē infirmū bre
uiſſimi tp̄is. minorē ad intelligen/
dū legē dei Et ita in tota ſcp̄tura
diſcurrēdo inuenimꝰ vl'r de oibus
ſcis ¶ Aīa Multū ꝓfecto laudabi
lis ē hmōi q̄ſtꝰ quē ↄſtat oibꝰ ſcis
fuiſſe ↄmunē imo ⁊ ipi xp̄o deo et
hoi Rex qꝛ iā dixiſti m̄ tu hō ſpiri
tualē hūc q̄ſtū facile diſci poſſe ſi
diligēti ꝓſpectu mētis attēdant ea
q̄ in q̄ſtu corꝑali ab his q̄ i aduer
ſitatibꝰ ⁊ indigētijs ↄſtituti ſt̄ obſ̄
uant. Accedamꝰ igit̄ inuicē ꝓpiꝰ et
pleniꝰ de his miſerabilibꝰ ꝑſonis ⁊
eaꝝ obſ̄uātijs ↄferamꝰ ¶ Homo
Ita fiat aia. qm̄ h̄ tibi nō ꝑuo ve
niet ꝓfectui Tū ꝓpter ↄpaſſionē
quā inde ↄcipies ad ꝓximum ad/
implēs legē caritatis in officio pi
etatis ⁊ mīe. tū ꝓpter fructuoſā in
ſtructionē tuā quā exēplo corꝑal'
hmōi q̄ſtꝰ accipies in q̄ſtu ſpūali
ↄgnoſcēs ꝑ h̄ q̄ pacto q̄res opē i
tuis ſpūalibꝰ nc̄citatibꝰ multo ꝑicu/
loſioribꝰ. vt ab illis liberatꝰ gl'oſū
illū eťne felicitatis fructū tādē cō
ſeq̄ris ¶ Loq̄mur itaq3 in ſ̄mis ↄ̄

his mēdicis q̄ nō incluſi degūt vi/
ctū q̄tidianū oſtiatim q̄rētes ⁊ eo
rū exēplo diligētiā diſcamꝰ Ibi nā
q3 q̄3uis plimū debiles ⁊ ſenio vel
egritudine vel alio q̄uis accidēte
fracti ſeipos vel baculoꝝ bn̄ficio
portāt vel manibꝰ trahūt vel ali/
orū inniti viribꝰ q̄3uis difficulter ⁊
impedite incedūt Suſtinēt nihilo
minꝰ in his laboribꝰ multas inedi/
as. nūc algore ↄſtringunť. nūc diſ
ſoluūtur ab eſtu. nūc a vētis ⁊ plu
uijs infeſtātur. adeo vt etc bn̄ inco
lumes crederenť i hmōi moleſtijs
ſuccūbē. ⁊ g̈ues oportē incurrē in
firmitates pēſata p̄cipue laboris
difficultate ⁊ indigētie magnitudi
ne. quā ocularit̄ i eis expimur dū
eſuriētes ⁊ ſitiētes ⁊ nudi i medijs
vehemētiſſimis frigoribꝰ incedūt.
vel etiā3 frequenť nudatis corpi/
bꝰ ad terrā ſedēt a mane vſq3 ad
veſperā Et hec oia patienť ſuſti/
nēt incōmoda ſperantes ⁊ deſide
rātes aliq̄d elemoſyne accipē. qua
ſpe nihilominꝰ frequēter fraudanť
vacui ad domū redeūtes Dū q3
eis aliq̄ certa largitio innoteſcit.
ↄſidera q̄nta celeitate q̄nto feruo
re illuc ↄfugiāt. ibi ꝓuerbiū ↄmūe
verū ꝓbať. q̄ nc̄citas facit anū cur
rere Suſcipe ergo o aia in te hāc
diligētiā petēdi elemoſynā ſpūa
lem. nihil hinc te auertat nec alibi
inhereas Sinaūt fraudari poteis
et abeſſe largitiōi celeſtis pr̄is. ad
inſtar pauperū illoꝝ deſidū q̄ per
vicos vl' cāpos diſcurētes vl' ver

bis vel factis inutilibꝰ ſe occupan
tes negligẽnt tẽpꝰ deuotiõis. tar
diꝰ aũt veniẽtes ⁊ putantes ſe ali/
q̄d accepturos repulſã accipẽt di/
cẽdo eis. Jte hinc. qm̄ elemoſyna
hec fc̄a ē Et ſic ɔfuſi ⁊ vacui rece/
derẽt cetẽis qꝫ paterẽt deriſui Jta
et tibi o fatua aĩa mea accidẽt ſi
tẽpꝰ tuũ inutilit̄ expẽdẽs duz ad
elemoſynã dei debẽs feſtinare. p̄ci
pue dñicis ⁊ feſtiuis diebꝰ ⁊ alias
dũ tibi fuerit oportunitas Jgno/
ras eni tẽpꝰ in q̄ deꝰ velit ſuã ele/
moſynã diſtribuẽ. an mane an ve/
ſpere an cito an tarde Et ſi vtriſqꝫ
his horis elemoſynã ſuã tribuẽit
tãto vberior ſb̄ſequet̄ fructꝰ Aia
Bonũ ē h̄ tuũ ɔſilium o hõ Uerꝝ
me ɔgnoſcẽ optẽt loca idonea in
q̄bꝰ vtilit̄ elẽoſynã iſtã q̄rã. ita ei
ꝑ eos de q̄bꝰ locutꝰ es pauꝑes fi
eri ɔſpicio Studioſe eni ⁊ cũ ma/
gna diſcretiõe loca exquirunt ad
q̄ſtũ oportũa. ſciẽtes qꝛ nõ paſſiꝫ
in q̄buſlibꝫ locis fructuoſus eſſet
queſtꝰ vt ſi tabernas aut alia ſuſ/
pecta ⁊ infamia loca frequẽtarẽt.
plurimum verbera ⁊ iniurias pro
elemoſyna recipent Et ideo in lo
cis ſacris ⁊ in ianuis diuitũ ſe pre
ſẽtãt. ibi qꝫ alõge nõ ingrediẽtes.
hũilit̄ elemoſynaꝫ petũt dicentes
panẽ ꝓpter deũ ¶ hõ Ad hoc tibi
rñdeo o aĩa qꝫ locꝰ diſtributõis tu
aꝝ elemoſynaꝝ ē in celꝭ vt p̄dixi ⁊
illuc te p̄t ⁊ debet ferre tuũ deſide
riũ Debes eni ɔſiderare tuũ deſi
deriũ ad ſilitudinẽ eq̄ volãtis. q̄lẽ

fuiſſe fingũt poete pegaſũ. cuiꝰ q̄/
dẽ eq̄ ale due ſũt. timor ⁊ ſpes. vel
ec̄ ad ſilitudinez currꝰ ignei. ſilis il
li in q̊ delatꝰ ē helyas in ꝑadiſum
t̄reſtrẽ Cuiꝰ rote q̄tuor. ſũt q̄tuor
ꝟtutes cardinales. equi ꝟo trabẽ
tes ſũt tres theologice ꝟtutes. au
riga ꝟo ē diſcretio Late diffuſe qꝫ
poſſet hec matẽia deduci. ꝫ ſb̄ hac
breuitate nũc trãſeo. Satis ſit ꝑ
hec innotuiſſe qꝫ tuo deſiderio te
valeb̄ q̊ voles ferre. ꝫ caute circũ
ſpice q̊ ꝑges Proficiſcẽ igit̄ ad ec
cleſiã celeſtẽ. ne tñ igredi p̄ſumas
in ſanctuariũ vel nimis ꝓpe altare
accedẽ Tibi ſufficiet ad pñs apud
ianuã reſidere. ibiqꝫ a remotis vo
ciferãdo elemoſynã petẽ ꝓpt̄ deũ
Jbi eni ſunt innumere manſiones
ſc̄oꝝ vbi potes oſtiatim ſilit̄ vehe
mẽti ɔ̄ſidẽio clamare ⁊ te q̄ſtuare
¶ Aia Rem facillimã factu puta/
ui o hõ hãc elemoſynã ɔſeq̄. audi/
ens ex te h̄ ſolo deſidẽio ferri poſ
ſe nec dũ huiꝰ negotij difficultatẽ
exꝑta. nũc ꝟo alit̄ inuenio qm̄ dũ
hec inferiora derelinquẽs in ſuꝑ/
na mea volui cõferri deſideria. m̄
ſuꝑuenerũt infinita impedimẽta.
adõ vt nihil difficiliꝰ factu iã cẽſe
am eo q̄d p̄us taꝫ facile iudicaui
Mox eni vt illuc ſurſũ ferri volo ꝑ
ſanctuz deſideriũ. exꝑior meũ deſi
deriũ aridũ ⁊ ſubito alio rſũ defle
xũ. nũc ad theatra nũc ad ſpecta/
cl̄a nũc huc nũc illuc nll̄a in eo ma
nẽte ɔſtãtia. ita ad oẽ q̄d occurrit
diſcurrit ⁊ peruolat nec vllibi quie/

ſcit atq̄ ita in me ipſa deficio ne/
ſciens aduerſus hec impedimēta
remediū efficax inuenire. quo red
di poſſim idonea ad petendum ſa
lutarē elemoſynam ¶ Hō Contin
gūt hec oīa tibi o aīa mea. qꝛ non
plene ſatis ac profunde adhuc tu
am agnoſcis paupꝑtatē ꝑiculū q̄
in q̄ v̄ſaris. q̄m ſi h̄ ad plenū cog/
noſcēs minime ꝑfecto ita perſtre/
peret in te ſenſualis appetit⁹. ꝛ ad
vana q̄libet diſtractus ſinceret tu
um ſc̄m d̄ſideriū diuellēt atꝫ diſcer
pere Et h̄ q̄dem intelligē poteris
paupeꝝ ſ̄ dictoꝝ exēplo Inſuꝑ ꝛ
eoꝝ q̄ carcerib⁹ pro crimine de ti/
nent̄. quoꝝ vtiq̄ ꝯtinua ē expecta
tio ꝯparēdi añ iudicē Quid ſane
tales abſq̄ intmiſſiōe deſiderāt niſi
ſuā liberationē? quātūq̄ in eis h̄
ferueat deſideriū teſtificāt exterio
ra q̄libꝫ ſigna verbis ꝛ opib⁹. nūc
apud iudicē nūc apud cauſaꝝ pa
tronos. nūc apud alios quoſlibet
q̄ ꝑſidio eſſe pn̄t exhibita Minime
ꝑfecto tūc eis ridē aut iocari li/
bet aut cū ſuis ꝯcaptiuis petulan
ter aut rixoſe ꝯuerſari q̄nimo tota
hūilitate de ſolis ſuis ꝑicul ꝛ miſe
rijs ꝯferūt. intra ſe pn̄iaꝫ amaram
agētes ſuſpirātes ꝛ gemētes Dic
g⁹ m̄ o aīa Nōne ꝛ tu vt a ꝑncipio
fatebare es captiua? Sꝫ in q̄ q̄ſo
carcē? Certe i carne. feda moleſta
plēa obſcuritate miſerie ꝛ pene ifi
nite n̄citati. de q̄ q̄dē carcē egreſſu
ra es et diſtricto tremēdoq̄ dei iu
dicio ſuꝑ tuis mōꝛlib⁹ crimib⁹ pn̄

tāda. vbi nō d̄ q̄libꝫ morte corpo
rali cauſa v̄ſabit̄ ſꝫ etn̄a Ignoras
aūt horā qua porta hui⁹ carceris
attollet̄ vt hinc egrediaris. Quō
igit̄ hec aīaduertēs potēis tua de
ſideria alioꝛſū conferre ꝑterq̄ ad
ſolicite petēdū auxiliū et liberatio
nē. ꝑſ̄tiꝫ cū videas hmōi pauꝑes
tanto ſtudio vacare imo et plerū/
q̄ ꝑ diē integrā in vno eodē q̄ lo
co reſidē ꝑ buccella panis ꝟ par/
uo aliquo denario obtinēdo? Cur
igit̄ nō illic figes plene deſideriū
tuū vbi ꝯſtat plenā ab omni malo
liberationē et ſecuritatē te idubie
repertura? ¶ Aia Talis ē fateor o
hō mea miſeria. tāt⁹q̄ me⁹ defect⁹
Et idcirco vacabo ex nūc. et cona
bor āpli⁹ mea illic deſideria colligē
Cognoſcis tn̄ ꝛ ꝑpēdis q̄m m̄ in
cūbit corꝑi intēdē ꝛ ꝑ ei⁹ ſuſtētatō
ne ꝛ alimēto frequēter impediri et
varijs inuolui laborib⁹. ſic q̄ pluri
mū deorſū in terris v̄ſari. cū ſurſū
merito mens tolli debēt. ꝛ ſuis ele
moſynis petēdis ſtudioſi⁹ intēdē
¶ Hō Nō ē ꝑfecto prudentis o
aīa ꝓprijs negotijs neglectis. alie
na ꝓſeq̄. atq̄ ita curā alteri⁹ gerē
vt hinc ſibi ipi iacturā afferat gra
uiſſimā Suſtēdādū q̄dem eſt atq̄
alēdū corp⁹ ſꝫ lōge minore diligē/
tia breuiore q̄ labore ac remiſſio
ri ſtudio id fieri poſſet. ꝛ debēt q̄
facias Hoc ſane ē qd̄ te turbat ꝛ
fallit qꝛ nimis ꝛ ſuꝑ q̄ poſtulat ne
ceſſitas corꝑi cōplacē curas ei q̄
diligēti⁹ ſeruire. nō attēdēs illi⁹ q̄

deordinatᵒ ſit appetitᵒ ꝙ̄ʒ inſolens ꝙ̄ʒ auidᵒ. imo inſatiabilis ſi illi ad plenū ac de oībᵒ rn̄dē curabꝭ Erit igiꝭ illi veſtitᵒ ne frigeat. alimētuʒ ꝛ paſtᵒne fame ſitiq̄ʒ pereat De re liq̄ ꝑ te ipſa ſolicita eris et velut prudēs et fidelis tibi ipi vacabis ¶ Aia Iſta volo q̄deʒ facē o hō ꝫ infeſtū m̄ nimis ē corpᵒ ꝛ ſatelli tes eiᵒ nec q̄uis mō volūt ɔtētari pn̄tibᵒ q̄nimo ſp reb ᵒnouis inhiāt atq̄ʒ indies ſibi aliq̄d deeſſe q̄runt Petūt oculi pulcra vndiq̄ʒ intueri in veſtibᵒ. in equis. i edificijs. cete ris q̄ʒ oībᵒ rebᵒ Plāgit os et im portune clamat dū ſibi vina ꝛ eſce modis oībᵒ exq̄ſite atʒ delicate de ficiūt Quid de auribᵒ dicā que va nis ſmonibᵒ detractoꝛijs ⁊ adula toꝛijs inſup ꝛ ſonoꝝ ꝛſonātijs atʒ alijs ſilibᵒ inumeris petulantijs ſa turari nullatenᵒ pn̄t? Sed heu q̄s linguaʒ frenabit a ſuo clamoroſo ac libero eloq̄o. quē q̄ſo ſtrepituʒ q̄ntū diſturbiuʒ quale murmur m̄ frequēter ɔcitat? Erubeſcerē pudē dos tactᵒ mores apire. cuiᵒ inſaci abilis ē appetitᵒ ad lubricas ꝛ fe das imo abomiabiles carnis de lectatiōes Ideoq̄ʒ affirmo tibi o hō nullū m̄ adeſſe poſſe deſideriū ſc̄m q̄d ſurſū valeat libē ꝑgē ꝛ volare his obuiātibᵒ diſturbijs q̄bᵒ intra hoſpitiū cordis mei experior velut forū q̄dd̄ ɔmune ac theatrū tu multuoſū q̄tiēs menti debēt dari quies ꝛ ꝑ ſc̄m deſideriū in celū de portari ad ea ꝑagēda q̄ ſuades

Hō Iā rn̄di tibi o aia atʒ demō ſtraui ꝙ hec impedimenta ſupare poteris atʒ ſecura et q̄eta ꝑterire ꝑ inteſū et vehemēs deſideriū ad tuā in tāto diſcrimie ſuētionē. vn̄ fiet vt ſub obtētu tā n̄carie ſuēti onis ɔtēnas plāctū et clamorē q̄n tūlibʒ infeſtū corpis ꝛ vaſalloꝛuʒ eiᵒ Et q̄uis exēpla q̄ ꝑceſſerūt me rito ad ꝫ ſufficeēt. accedūt tn̄ ad huc ꝛ alia Aia duerte ꝑcoꝛ ſi paup aliq̄s vnā ex ſuis ouibᵒ amiſerit vel ſi domᵒ ſua incēdio ꝑeat. vel ſi filiᵒ eiᵒ morti incumbat nōne mox oībᵒ ꝑtermiſſis ouē ſuā diligētiſſi me q̄rit ⁊ occurrit ſue domᵒ icēdio vel ſui filij piculo ɔſulere ſatagit? Minime tc̄ aduertit q̄d ſuū corpᵒ ⁊ ſatellites eiᵒ q̄ꝝ tātū dixiſti cē ſtre pitū. agāt. aut dicāt ꝫ oīa illa au re ſurda ꝑteriēs ſuo tm̄mō nego tio vacat. q̄nimo nec de q̄libʒ alia re loq̄ētē aliū quēlibʒ nec atten dit Cur igiꝭ ꝛ tu dū es letaliꝭ ſau ciata ꝛ ꝑdita ꝑ pc̄cm. inſup ꝛ tēta tiōibᵒ ꝑuis eſtuās nō poteris tuū ɔuertē deſideriū ad petēdū in tā to tuo piculo ſubſidium Caue ne tua culpa tibi ſis impedimento q̄ minᵒ ꝫ facē valeas. dū tuo corpi admiſtrādo. minᵒ prudenꝭ intēdis laxans ſibi nimis habenas. q̄rens illud nō ſolū nutrire ꝫ laſciue tra ctare atʒ oblectare nimis ſine mō Ign̄ fit vt te ꝛ illud ꝑdas et deſtru as ac tādē ec̄ cū illo peas ¶ Aia His a te dictis o hō neq̄o cōtra dicē ex q̄ vtiq̄ʒ ampliᵒ mea ꝑmax

ma.innoteſcit miſeria.qm̄ pret̄ hec
q̄ expoſuiſti ↄſidéo qđ dcm̄ ē i pu
eris. q̄s dū mr̄es aliqñ ſolitarios
relinquūt mirū videri pt̄ q̄nta de/
ſolatōe torq̄ant̄.q3 feruēti ec̄ deſi/
déio illas req̄rāt flētes inceſſant̄ ⁊
eiulātes.nec aliud q̄cq3 cogitātes
Quāto magis ego miſera merito
dolerē et in meo exardeſcerē deſi/
derio.dū mea culpa me video p/
didiſſe meū p̄rē3 celeſtē et ſua gr̄a
ꝓuatā q̄ ē mea mr̄ ⁊ nutrix Fertur
de multis q̄ parētib⁹ orbati vel ec̄
hereditate fraudati p̄rna.ſe ipos
pemerūt Legit̄ inſup de q̄3plimis
feminis q̄ a ſuis délicte maritis p
mortē ꝯ alias.ſibi ipis necē intulē
Ac ego heu infelix pſepe perpēdo
me p̄rem celeſtē offēdiſſe ac ꝓinde
a ſua p̄ntia legitime ꝓſcriptā ⁊ p̄r/
na hēditate eq̄ſſimo iure ꝓuatā.S3
⁊ is q̄ m̄ eſſ3 ſpōſus ob meas in/
ſolentias ⁊ lubricas feditates me
ↄtēnit abijcit et repellit Quotiēs
inuētū ē vt ꝓ amico pdito alt̄ ſibi
necē inferret Et q̄s tal' ac tāt⁹ ami
cus ſic dn̄s nr̄ Jhs xp̄s q̄ ꝓ mea
ſalute mortē ſuſcepit quā nec ꝓ me
ipa vellē ſuſtinē! Jtaq3 ſi hec ꝓp̄t
infortunia aut dāna tpalia fiant.
mēito in tāto meo ſp̄uali detrimē/
to mihi ipi dabo vexationē ero q3
ſup modū dolēs ⁊ triſtis Quo nō
obſtāte loq̄r ad te cōfident̄.et ex/
ponā q̄d in hac re aliqñ mihi ↄtin
gat Jnuenio eni dū p deſiderium
clamo ad dn̄m.et ad ſcos auxiliū
petēs.deſup nullā adeſſe ↄſolatio
nē.nullū meis nc̄itatib⁹ afferri p̄ſi/
diū Vñ fit vt remaneā apud me
frigidior ac min⁹ feruida ad eos
depcādū ⁊ orādū Rñ Nō hinc
miraberis o aīa. qm̄ ita diſponit
aut pmittit fieri de⁹ ꝓpter alteraz
cauſarū quas exponaz Vna qui/
dem eſt propter tuaz inſtructionē
vt ex hoc videlicet officiū mēdicā/
di tibi plenius innoteſcat Si enim
mox te petēte petita accipes tunc
vl' donū dei paruipendēs ad alia
facile tua diuertēs deſidēia.vl' dei
bn̄ficio ingrata ſuſceptum gr̄e mu
nus iuſta viciſſitudine pdēs.p qđ
et te diuinis redderes indignam
beneficijs Frequent̄ id fieri vide/
mus apud homines.vt his qui be
neficia cito ſuſcepta paruipendūt.
petita vel denegentur vel difficul
ter et tarde concedant̄.q̄ſi vana
et indigna ſit talib⁹ fc̄a donatio.
quēadmodū ec̄ mr̄ aliq̄tiēs infātē
ſuū ꝓpter ei⁹ abſentiā eiulātez ad
tēp⁹ relinq̄t ſoluz.vt poſtmodum
apud eā diligēti⁹ remaneat eiq3 in
hereat feruēti⁹ Cōtingit etiam vt
delectet aliqñ filioꝝ amorē p h̄ ex
periri.et expto dolore mr̄ne abſē/
tie maiorē ad eos excreſcē dilectio
nē Jta q̄ꝫ diuū indultuz differri
putādū ē aliqñ.vt hinc tua innote
ſcat diligētia hūilitas ⁊ patientia.
vnde perpenditur an vera ſit tua
paupertas an ficta Naz et ſic fieri
comperimus apud pauperes hu/
ius mundi quos p longā expecta
tionē tentari cernim⁹ an v̄a ſit vel

ſimulata eoꝛuꝫ paupertas Quos
eni deſides impatiētes et murmu/
rātes cū indignatiōe et cōtemptu
dilate donatiōis inſpicim⁹.hos in
dubie ſimulatoꝛes paupꝫtatis iudi
cam⁹ Ita ⁊ apđ q̄ſdā hypocritas
ꝯtingit q̄ ſe ip̄os intra ſe iuſtificāt
et cū ſe opulētos virtutib⁹ iudicēt
nulli⁹ diuini doni ſe egere p̄ſumūt
q̄uis verbo ten⁹ ꝯtrariū ſimulent
De⁹ aūt q̄ ſcrutat̄ ꝓfūda maris
hāc eoꝝ ſupbā ſimulationē agno
ſcēs p lōgā expectationē eos mi/
ſericoꝛdit̄ ad patiētiā et hūilitatē
reducit.dū in hac dilatiōe ſue mi/
ſerie atq̄ꝫ indigētie facit eē certio/
res ¶ Anima Quo q̄ſo fieri pōt o
hō vt aīa aliq̄ ſe diuitē et potētez
arbitret̄.que ſe tot miſerijs angu/
ſtijs carcerib⁹ indigētijs p̄iculiſq̄ꝫ
grauiſſimis videt obnoxiā! ¶ Hō
Merito ꝓfecto obſtupeſcis anima
ſuper hac temeritate ſuperbiſſima
Eſt nihilominus ita vt aſſerui.tuꝫ
propter negligētiam et incuriam
petendi auxilium deſuper. quam
vtiq̄ꝫ deſidiam minime incurreret
aīa ſi ei⁹ miſeriā et deficiētiā atten
dēt.tum ꝓpter ſūmā indignationē
quā aduerſus eos ꝯciperet q̄ ſibi
ſuā paupꝫtatē et miſerabilē cōditi
onē ꝯmemoꝛarēt.eā vt vere ē pec
catricē aſſerētes.quā nihilominus
verbis ſimulatoꝛijs ꝯfitetur Naꝫ
ſi ex cōſciētia vere humilitatis h̄
faceret.quid cauſe eē poſſꝫ vt eos
indigne ferret qui ꝓprie ſue ꝯſcien
tie teſtimonio cōcoꝛdarēt Nō mi/
rū igit̄ ſi talit̄ anima diſpoſita mi/
nime diuinū indultum ſuſcipiat et
gratie impetret alimoniā.cū ſe nec
illius indigētem recognoſcat imo
plena manu aduēiat petitura Ita
ſane nō iniuria repellūtur mēdici
queſtuarij ⁊ fraudulēti q̄ cū abū/
dare ꝯgnoſcātur ſe fingūt verbis
et ſignis mēdacib⁹ deficē ¶ Eſt et
altera cauſa cur nō ſtatim exaudit̄
aīa. vt videlicet ꝯgruo tp̄e ſ͞m oc
culta ſua iudicia deus tribuat qđ
mox ꝯcedē nō expediret vt vel ſic
aīa ſtudioſi⁹ vacet ⁊ ſine int̄miſſiōe
ſingul̄ hoꝛis ānonā celeſtē expectꝫ
et nō toꝛpeat certificata de tp̄e in
dubitato bn̄fice p̄ceptōis Eſt de
inceps ⁊ alia hui⁹ dilationis cauſa
vt ſic deus moꝛam faciens tūc p̄/
mū cū videbitur inurbanus dene/
gatoꝛ vberius ſua dona largitur
ſicut frequēter pauperi diuti⁹ tar/
danti et etiā iniurias ⁊ oppꝛobꝛia
humilit̄ ⁊ equanimit̄ tolerāti pin/
guioꝛ accedit largitio. ¶ Contin/
git etiam hinc rationabiliter pau
perem aliqueꝫ a p̄ceptione elemo
ſyne repelli.quia cognoſcitur alijs
que poſſet et deberet impendē pie
tatis officia denegare Ita nimirū
accidit anime cōtra pꝛoximum in/
durate que ſuis debitoꝛibus nihil
vult dimittere.nihil q̄ꝫ largiri pe/
tentibus Interdū etiā fit vt ſtudi
oſe pauperi alicui hoc ipſum neſci
enti larga manu ſuccurrat̄.ſubtilit̄
ac occulte ſua munera in domū ei⁹
iferēdo vt fecit beat⁹ nicola⁹ vl̄ ec

amicis suis tradēdo q̄ten⁹ ei ꝑ vt viderint oportunum fideliṫ admi/nistrēt Et h̄ fit plerūq3 dum talis p̄sumiṫ ꝑceptis donis nō bn̄ vsurus ē vel ad fastū ɔuersur⁹ vel ad voluptatē Potest ⁊ hmōi dilatio dispēsatiōe diuina ɔtingē q̄ maiora et largiora p̄mia refuat suo tēpo/re ɔferēda ad modū q̄ pr̄ filio nō statim hereditatē suā largiṫ sed ei vsq3 ad annos pubertatis legiti/ma ordinatiōe refuat Tardat eē aliqñ de⁹ petita largiri q2 cuz sint nimis exigua q̄ petunṫ vult con/gruo tpe maiora tribuē ad instar regi magnifici q̄ suū aliquē ɔpdile/ctū seruitorē hūile aliqd officium puta clietele petētē. non audit. volens et intēdēs eū ad altiora ꝓmouere Cōtingit p̄terea ideo eē aliqñ nō exaudiri petētē q2 ꝓpṫ ingrati/tudinem p̄teriti bn̄ficij se indignū fecit ad ꝑceptionē futuri. sic si pauper aliq̄s mox dū elemosynā acceperit se a donāte auertat nullam vicissitudinez honoris aut gratiarū actiōis ei retribuēs q̄ tn̄ āteq3 accipet sūmā hūilitatē fingebat Sed ⁊ fraudaṫ aliquando q̄s sue petitionis effectu quia mēs peten/do cogitatione vel locutōne auertiṫ a deo. ad terrena penit⁹ distra/cta. velut deo exhibēs manum ad recipiēdū. et ad mūdū faciez ɔuertens. qd̄ vtiq3 ꝑmaxime disconuenit paupi mēdicāti vł reo criminis elemosynā aut grām requirēti Cōtingit insup aliqñ q2 talē orātē hz de⁹ velut ꝓphanū ⁊ excōicatū. aut nolētē audire ipm loquētē in suis s̄monib⁹ ⁊ scripturis. sicq3 nimirū de⁹ talē spernit in suis petitiōibus Cōtingit deniq3 h̄ aliqñ q2 talētū creditū recōdit et nō multiplicaṫ ad intētionē donātis ꝑ bonū vsū illi⁹ quēadmodū pr̄ minime daret filio. C. libras ad vsū negotiationis. quem non speraret negocian/do alias cētū suplucraturum Est itaq3 nob̄ spūaľ negotiatō cū deo videlicet donis suis bn̄ vti et vigilanṫ opari Mira Sūt vt ex te audio o hō iudicia dei p̄mū admi/rabilia ⁊ circa meas petitiōes iu/stissima Aiaduerto eni q̄ frequenter de⁹ m̄ petita mea ɔcedēt irat⁹ multū ⁊ indignat⁹ qm̄ hec ɔcessio plerūq3 esset m̄ nociua et dānabiľ Magis itaq3 m̄ ɔuenit sepi⁹ tardare ⁊ dilationē ferre. nec ideo mltū aio exultare ⁊ ɔfidē si qñq3 me ꝑpendo exauditā. ne forsan hec sit mea merces et illa futura cēna iusto dei iuditio deneget. Nec eē iō parte ex altera nimiū deijci ⁊ ɔtristari si nō statim me ɔtingat exaudiri ē poti⁹ hinc ɔsolari ⁊ sperare qm̄ h̄ nouit de⁹ ad salutē meam expedire Cōprehēdo itaq3 ex caus q̄s exposuisti plures ɔditiōes in orone mea obs̄uādas Puta q̄ fiat studiose fructuose ⁊ veraciṫ absq3 fictōne. ꝑtestādo ⁊ recognoscēdo ꝓpriaz paupertatē et miseriā more paupez mendicoꝝ q̄ plene de/tegunt et declarant omnē suā im/

potētiā et leſionē ex h ſperātes fa/
cili⁹ ac celeri⁹ miaꝫ ꝯſeq̄ a diuitib⁹
ſibi qꝫ ſubueniri. imo ſub hoc inter
uētu tacent ⁊ occultāt quālibꝫ in
eis incolumitatē Erit inſuper orō
mea cū patiēti expectatiōe fiet qꝫ
intelligibilit ⁊ pſeuerant letant ſuſ
cipiet datū cū grāꝝ actiōe ⁊ bñfi
cij accepti p bonū vſū multiplica
tiōe ¶ Sed h īn duo ſurgūt dubia
Videm⁹ ei libēti⁹ abūdanti⁹ qꝫ ſb
ueniri a diſcretis ⁊ pijs diuitibus
paupib⁹ vēcūdis iconomis q̄ pu/
blice petē ex honeſtate formidāt.
qꝫ alijs publice ⁊ inuerecūde petē
tib⁹ ſuā qꝫ penuriā in apto pdicā
tib⁹ Videt ptēa plurimū oneroſū
ac tedioſū ſi tā frequēs tā qꝫ aſſi/
dua vt aſſeris dēat eē orō Vñ red
dunt ex h plimū paupes diuitib⁹
h⁹ ſeculi odioſi quia importune ni
mis petūt q̄i de nlł̄o ɔtenti nec cre
dētes dū petita denegant aſ ſcuſā
tur ¶ Nō Magna ē o aīa diuerſi/
tas hic ɔſiderāda int diuinā ⁊ hu
manā largitatē Primo q̄dē q̄ ad
notitiā. ideo eni diuites h⁹ ſecli de
denegāt aliq̄n mendicis palā petē
tibus qꝛ in ipſis plurimi ſunt dece/
ptores ⁊ ſimulatores q̄ datis ſibi
elemoſynis abutunt vel eē aliūde
abūdātes alieno non egēt auxilio
Et pꝑter hāc fraudē ſepe detrimē
tū ſuſtinēt veri ⁊ boni paupes Nō
ita res agit cū paupib⁹ iconomis
qꝫuis ⁊ illi ſecretā ſbuētionē a diui
tib⁹ ſperātes ſbtilit ſuas exponūt
aſ exponi faciūt nceſſitates lꝫ cū q̄dā

verecūdia q̄ aliq̄n ex ſupbia pce/
dit q̄ vtiqꝫ deteſtāda ē. aliq̄n autē
ex hūilitate q̄ eē hūilitate deū exo
rādo vti potes ⁊ debes Nō enim
tua pcca q̄b⁹ paup degis oīb⁹ de
tegis. ſꝫ his ſolis q̄ tibi poterūt eē
auxilio ⁊ ſub ſecreto q̄b⁹ cū de⁹ ea
velit ad tuā ſalutē prodi. ſi celata
ſuares pnicioſe ſupbie vtiqꝫ veni
res arguēda puta ſi i ɔfeſſiōe vita
tē tacēs Scdo ppēdit dcā diuer
ſitas q̄ntū ad donātis ptātē Im/
portūa eni petitio ideo diuites h⁹
ſeculi ɔtriſtat ⁊ a donando retra
hit qꝛ nō oīb⁹ ſubuenire pñt ⁊ cun/
ctis eoꝝ adeſſe defectib⁹. nec ei ad
h q̄ntūlibꝫ immēſe copie ſufficerēt
Alia lōge ē diuitiaꝝ ⁊ magnificē/
tie dei ɔditio. q̄ abſqꝫ detrimento
ſui oīb⁹ dat affluent pmptioꝛ qꝫ ē
ad dādū qꝫ ſum⁹ ad recipiēdum.
iōqꝫ vult te ſp eē p ſcm deſideriūꝫ
diſpoſitā ad ſuſcipiēduꝫ dona ſua
Quāto eni ea feruēti⁹ deſiderabis
et petes tāto abundāti⁹ accipies
ſicut q̄ ſoli corpali āplioꝛ aperit
aditus eo copioſi⁹ lumē ei⁹ pcipit
Laudabis igit dñm ⁊ pſeuerāter
imo inceſſant exorab. admodū qꝫ
caueb ne aliq̄n mēti ſurrepat de te
ipa grandis opinio q̄i diues ſatis
effecta ſis nō ampli⁹ egens mēdica/
re Quinimo quo plus augebit do
natio eo erit inſtātia frequētioꝛ q̄
niā tūc ampli⁹ egebis grā dei ad
conſeruationeꝫ donoꝝ ei⁹. inſup
⁊ ad bonū ⁊ legitimū vſū eoꝝūdē
ſine cui⁹ vtiqꝫ pſidio ɔtinuo mor

totū amitteres qđ ꝑus acceperas fierēt q̄ȝ deteriora nouiſſima ꝑori b⁹ ⁊ eſſes ſolito paupior Vñ fit vt null⁹ inueniat tā piculoſus tam q̄ȝ latens ⁊ inſidioſus hoſtis tuis pci piēdis elemoſynis q̄ȝ ſupbia q̄ vt plurimū expellit exufflat ⁊ abijcit de manib⁹ q̄cq̄d diuit⁹ conceſſū eſt Prudent̄ igit̄ ages tibi ab h̄ ho ſte toto ſtudio p̄cauēs. Anima Satiſfeciſti iā hō meis dubitatio nib⁹ reſtat vt rurſus te interrogē apud q̄s me ꝯferā ꝓ meis ſuſcipi endis elemoſynis. an ad deū a q̄ oē datū optimū ⁊ donū pfcm ſuf ficiat abſq̄ȝ medio ꝓficiſci Que in ſup ad h̄ hora ſit aptior ⁊ q̄s loc⁹ Hō Attēdē debes o anima q̄ꝑ egrot⁹ aliq̄s vil⁊ fcō⁹ aut ſcurra ⁊ morti ꝯdēnād⁹ vel q̄lib3 ali⁹ ſil̄is. neq̄q̄ȝ p̄ſumēt in ꝯſpectu alicui⁹ ex cellentis principis abſq̄ȝ medio ſe ipm exhibē. p̄cipue dū deputati ſīt ali q̄ tales audiāt ⁊ eis patrocini um impēdāt Tibi igit̄ ſuadeo vt mediatorē recipias ad ſcōs te cō uertēs. q̄ꝝ ſuffragijs apud deū te q̄ſtues Hoc ſane tua exigat hūili tas. h̄ fieri vult de⁹ ad honorē ſan ctoꝝ Cōſidera h̄ in curia alicuius regis. in q̄ forefactor aliq̄s forane us q̄ videl3 nō ē curie domeſticus nō ſtatim ad regis p̄ntiā ſe ꝯfert. ȝ ad aliquē domeſticum curie Et aliq̄tiēs ſtudioſe q̄ret ex minimis vnū puta ianitorē p quē ad maio res ꝯrigat̄. et ſic tādē vſq̄ȝ ad re gē ꝑueniat Nec tibi mouebis ſcru pulū dū aliquē ſcōꝝ ſpēalit̄ tuum mediatorē recipies. q̄ſi ceteri de h̄ velut inuidi turbētur Tanta q̄ppe caritas ac dilectio vīgt̄ apud eos vt eoꝝ penit⁹ ſit idē velle. atq̄ȝ p h̄ quod vn⁹ orat ⁊ deſiderat. orat et deſiderat alter Liberū ergo erit tibi ꝓ tua deuotione ad quēcūq̄ȝ ſcm ſpēalit̄ recurrē in tuis oportu nitatib⁹. ſcdm q̄ꝑ ad h̄ te inclinabit ꝯſideratio v̄tutū ⁊ donoꝝ q̄s in tali ſcō ꝯgnoſcis floruiſſe Cui qui dē ſcō ꝯſulto te ꝯmittes tāq̄ȝ tuo ꝓtectori ac directori. nec tñ ꝓptēa cetēoꝝ negliges auxilia poſtulaē Queſiſti āt q̄s ad interpellādos ſcōs loc⁹ habeat̄ idone⁹ Eſt ꝑfe cto ois loc⁹ apt⁹ oꝛoni dei. et inte ceſſioni ſcōꝝ Tēpla tñ deo ⁊ ſcis dedicata ſpēali ꝯgruitate ad h̄ de putant̄. in q̄b⁹ qm̄ cōi noīe totius ecclie fiūt oꝛones. ſūt v̄tute ⁊ meri to p̄ſtātiores Sic ⁊ de tpe đ q̄ ec mouiſti q̄ſtionē ſentiēdū ē arbitror Deputati ſūt quidē ad oꝛonē ſpe cialit̄ feſti dies ⁊ ſolēnes. q̄b⁹ etiā frequēti⁹ dona grāꝝ diuit⁹ imitti credunt̄ Expimēto eni certiſſimo didicerūt plurimi dieb⁹ his vberi⁹ ſe diuit⁹ adiutos ⁊ ꝯſolatos. nec h⁹ aliā ſcirent aſſignare rōnē p̄ter diuīā magnificētiā ⁊ liberalitatē3. inſuper ⁊ ſanctoꝝ intceſſionem co pioſā Anima Vellē preter hec adhuc o homo ex te informari ſi mihi liceat ⁊ expediat pios homi nes adhuc in ſeculo viuentes de precari atq̄ȝ etiam in eorum inter

ceſſiōibus ɔſidē ꝑtim qꝛ meo iu/
dicio in pñti exilio nēo eſt q̃ ſuper/
abundet et nō ſatis opꝰ hēat his
q̃ poſſidet. vix qꝫ ſibi ſufficiat vnꝰ/
q̃ſqꝫ vt ꝓ ſe oret ꝓ ſe ipo. ¶ Hō
Tā grata tā dilc̄a deo ē charitas
mutua fratrū o aīa. vt eis māda/
tū dedēit ꝓ inuicē orare Et cōtin
git ꝙ vnꝰ exaudiat orās ꝓ altero
q̃ nō exaudiret orās ꝓ ſe ipo. hac
ni fallor rōne qꝛ is alt̄ ꝓ q̃ orat eſt
in caritate. cū tñ ipe q̃ orat ſit pec
cato mōꝛli obnoxiꝰ ꝛ grā ꝑuatus
Sꝫ ꝛ optimo iure voles vt ex ore
infantiū tua depc̄atio dirigat̄ i cō
ſpectu dñi etiā ſi qd dicāt penitus
ignorēt. dicēdo pr̄ nr̄ pro te ꝛ ad
tuā inſtātiā Facti eni ſt̄ ꝑ regenēa
tiōis lauacrū filij adoptiōis ꝛ re/
gni. ac ꝑ h̄ deo in ſuis orōnibꝰ ac
cepti. ſic ſi filiꝰ regis nōdū ānos i/
telligētie attingēs offerat pr̄i ſup
plicationē alicuiꝰ malefactoris. nō
vtiqꝫ repellet̄ a pr̄e vacuꝰ. et ſi ne/
ſciat qd ipa res importet Quā ꝓ
fecto ſupplicationē ſi ꝑ ſe malefc̄oꝛ
porrexiſſꝫ mox a facie regis eiectꝰ
grauiorē forſan indignationeꝫ in
curriſſet Hac ɔſideratiōe mota ꝑ
ſona q̄dā m̄ nota ꝑ pueros inno
cētes pro ſe orari ꝛ dici pr̄ nr̄ diſ/
ponebat Et licꝫ vt dicis vix ſatis
q̄libet ſibi ſufficiat. nihil tñ iuſto ⁊
cuilibꝫ alteri deperit dū pro alijs
orat. q̄nimo ex charitate h̄ faciens
apud deū abundant̄ in merito ꝓ/
ficit Cōſidera etiā q̄s aditꝰ eſt iu
ſtis apud deū exorādū. ꝑ miracl'a
que legimꝰ vicibꝰ innumēis ad eo
rū pces fc̄a Cōſidēa inſup ꝙ q̄n
tūcunqꝫ q̄uis pccōꝛ ſi id boni face
ret qd iuſtꝰ q̄libꝫ etiāſi tm̄ ad ho/
rā fecerit. ita moriēs indubie ſal
uaret̄ Quātū ergo valebit depca
tio iuſti aſſidua. q̃ xxx vel xl vl' plu
ribꝰ ānis in bona vita ꝑſeuerauit
ꝛ profecit ¶ Dia Bene m̄ prorſus
hec q̃ dicis placent o hō atꝫ tecū
ſentio. ꝙ frequent̄ miſēicors deus
alicui ſbuenit nō ad ſuas ſꝫ alteriꝰ
pces. q̄uis h̄ ita fieri is q̃ iuuatur
ignoret Ita inq̄m ſentio ꝛ ſentire
debeo indeqꝫ maiorē hūilitatē cō
cipe Sꝫ ꝛ ꝓpter h̄ iā ɔgnoſco plī/
mū ad ſalutē ꝓdeſſe pro inuicem
orare. idqꝫ fieri ab inuicē expoſcē.
ꝑtim qꝛ ſtabit aliquē ad horā eē
in grā altero nō exñte Vꝫ ſi vterqꝫ
ſit in grā. tāto cēſebit orō āplius
vndiqꝫ valitura Hoc eni ɔſidero
in elemoſyna dū ꝑ aliū fieri māda
tur q̃ vtiqꝫ fructuoſa erit ſi alt̄ eo
rū fuerit in grā ſcꝫ vel mādās vel
exequēs. fructuoſioꝛ tñ ſi vtqꝫ Sꝫ
ꝛ oculuꝫ cōuerto ad illos q̄ſtuari
os ꝛ ꝓcuratores hoſpitaliū ⁊ cap
tiuoꝝ q̄bꝰ ſatis abūde qꝫ dat̄ eo/
rū intuitu pro q̄bꝰ petūt. cū tñ ni/
hil eis pro ſe petentibꝰ daret̄ imo
forſitan turpit̄ abigerent̄ Et nihi/
lominꝰ hi q̄ſtuarij ꝑtē diſtributio/
nis accipiūt Ita ſane cōcipio mul
tū vtile ac tutū eē ꝓ alio ꝛ ꝓ inuicē
orare Sic eē in corꝑe mēbra ſe in
uicē iuuāt ꝛ mutuo tribuūt alimētū
dū ſanguis ꝛ ſpūs ab vno defert̄

ad alte℞ Ita ꝛ in corpore mystico
ꝛ spūali qḋ ē ecc̄ia. vita grē deri/
uatur a capite xp̄o ꝑ gloriosā ei⁹
matrē q̄ ē velut collū et ꝑ ceteros
ſc̄os dei et q̄ſlibet alios q̊quo mō
ad corp⁹ h̄ myſticū ꝑtinentes Vn̄
etiā rurſ⁹ ꝯcipio ꝙ ſp ꝓficit oro̅ fa
cta ꝓ ex̄ntib⁹ in purgatorio. q̄s cō
ſtat eſſe in grā Si p̄tea nihil p̄ter
diuinū mādatū mouēt ad orādū ꝓ
alte℞. adhuc ex h̄ ſic orare ꝓdeſſꝫ
Valet ec̄ ſp oro̅ noie ecc̄ie fc̄a. pu
ta cū dr̄ officiū canonicuꝫ vꝫ miſſa
celebrat Credo tn̄ ꝙ op⁹ penale
factū ꝓ altero ꝑ modū ſatiſfactio
nis nō eq̄ valet facieti ad ſatiſfa/
ciēdū ꝓ ſe ipo ſic ſi ex intētione h̄
tm̄ ꝓ ſe ipo facēt Pōt tn̄ ꝛ ſic pl⁹
vl eq̄ valē q̄tū ad meritū ꝛ glē in
cremētū Hō Sūt hec tua dicta
o aia et dictis meis et rōni ꝯſona
Ve℞ aliq̄d vnū adhuc mirabili⁹
ꝯſiderabis Frequēter eni vtilior ꝛ
efficatior ad impetrandū elemoſy
nā grē reddit oro̅ in cōi cetu pec/
cato℞ facta q̄ꝫ ſeorſū in p̄uato ſic
et elemoſinā corpalē ſecuri⁹ ꝛ ꝓm
pti⁹ ꝑcipiunt paupes min⁹ abiecti
min⁹ qꝫ debiles dū debiliorib⁹ de/
ſpectiorib⁹ ꝛ miſerabiliorib⁹ ſociati.
cōit cū eis petūt Ita vt inq̄t apl's
vbi abundauit pc̄cm ibi ſupabun/
dauit et grā Nō ergo fugiēdi ſūt
pc̄cores in ſuis orōnib⁹ niſi forſan
ſint ꝑ ecc̄iaꝫ excōicati Nec ſolum
corpalit h̄ mō cū pc̄corib⁹ ē cōi/
cādū imo et ſpūalit ꝓm mēteꝫ ſur
ſū cū eis in orone intētio ad deū
habēda ē Aia Volo igit amo/
do o hō ꝓ alijs et cū alijs orare
faciēdo q̄ſtū magni illi⁹ ac genera
lis hoſpitalr toti⁹ mundi in q̊ decū
būt innumerabiles egroti varijs
languorib⁹ laborātes Nemo q̄dē
hāc mortalē vitaꝫ ducēs ab h̄ ho/
ſpitali exēpt⁹ ē. ſic nec ab infirmita
te penit⁹ imunis licꝫ ꝓm pl⁹ ꝛ mi/
nus Vn̄ ſp m̄ adeſt oportunitas
q̄ſtū meū ꝓſequēdi ꝛ petēdi ſpū/
alē elemoſynā. tū ꝓ me. tū ꝓ alijs
aliq̄b⁹. tū ꝓ oīb⁹ in h̄ hoſpitali de
gētib⁹ p̄ꝑtim qꝛ id ceteri ꝓ me fa
ciūt et mutuū ſuffragiū cōis expo
ſcit caritas Si m̄ facultates ſuppe/
tūt ad vite h⁹ onēa ſuſtēdāda abſ
qꝫ graui et aſſiduo labore. ſurgit
h̄ haud dubie ſub deo h̄ p̄ncipalit
agēte ꝑ labores ꝛ opas alio℞ tā
p̄ncipū q̄ tuētur ꝛ ꝓtegūt. q̄ꝫ mino
rū q̄ laborāt ꝛ ꝓcurāt Qḋ ꝛ ḋ bo
nis ſpūalib⁹ ſētire debeo Incūbit
ec̄ m̄ frequēter i illū diriſſimū pur/
gatorij carcerē ingredi in q̊ pluri
me detinent paupes aie ḡuiſſimis
ardorib⁹ ac pēis intolerabilib⁹ af
flicte q̄ nec ſibi ip̄is opē ferre p̄nt
q̄ tn̄ ſua purgatōe ꝯpleta carcerē
hūc egreſſe atꝫ in glāꝫ aſſūpte ꝓ
me vtilit orare valebūt Cete℞ dic
m̄ hō ꝙ modū loquēdi obſuabo
hāc vt ꝓpoſui faciēdo meā q̄ſtuo/
ſā ꝓceſſiōe Hō Do h̄ tibi o aia
rn̄deo. ꝙ bn̄ atqꝫ intenſe deſidera
re ē vehemēt ac efficacit loq̄ Fit
qꝫ h̄ aliq̄n abſqꝫ exteiori q̄libꝫ ſo
no. aliq̄n āt erūpit exteri⁹ i gēitib⁹

et ſuſpirijs in plãctu in lacrimis in
manuũ torſiõe in ſublimatiõe ocu/
loꝝ in tũſiõe pectoris in clamori/
bus doloroſis abſqꝫ tñ diſcretiõe
ſmõis. eo pacto q̊ beſtie ⁊ infãtes
ſuos dolores inſinuãt Aliqñ do
vocal' exp̃mit orõ ꝑ aliquẽ aliũ fa
cta. ſic magnꝰ ille magr̃ ⁊ miniſter
magni hꝰ hoſpitalis de q̊ ſmo ha
bitꝰ eſt. nos orare docuit ⁊ dicẽ pr̃
nr̃ ⁊c. Vñ hec erit p̃cipua ⁊ ſpecia/
lior nr̃a orõ vtpote oĩm a dõ le/
gitime petẽdoꝝ cõp̃heñua. ei qꝫ q̊
illã inſtituit acceptior ac ꝑ h̃ exau
dibilior Aliq̃ties aũt intromitten
dꝰ eſt luctꝰ ⁊ dolor et animi ſobria
tñ et hũilis letitia ſuſcipiẽda. in q̃
aĩa ſue pauꝑtatis aliq̃ntulũ obli
ta ſuſpẽdit in diuas laudes ⁊ me/
ditabit magnalia dei et ſanctoꝝ
ſuoꝝ Hꝰ vides exẽplũ in magnis
ſolennitatibꝰ domoꝝ curialiũ. q̃
dũ celebrant aſſũt et paupes exte
riꝰ nõ vtiqꝫ otinue ꝓ elemoſyna
q̃ruloſe ꝓclamãtes. imo in ianuis
morã faciẽtes ſtudioſe q̃ illic fiunt
ocul' atꝫ auribꝰ exploꝛãt de q̃bus
inuicẽ oferũt ⁊ nihilominꝰ poſt hec
elemoſynã ꝑcipiũt Inſuꝑ videas
et alios aliq̃s in ſua pauꝑtate cũ
muſicis inſtrumẽtis ludẽtes aut ca
nẽtes nũc cũ muſa nũc cũ vigella
nũc cũ cymbalo ⁊c. Qꝰ ogratulã/
tur diuites ⁊ dñi ꝑ h̃ eoꝝ omẽda
bilẽ patiẽtiã conſcientes dũ eos in
ſua ſimplicitate et hũilitate videt
eq̃nimes et iocũdos nec eoꝝ inui
dẽtes imo ogaudẽtes fortunis. ſic

et in natiuitate filij regis oẽs de/
bẽt exultare oẽſqꝫ ofluẽ Sꝫ ⁊ ali
qñ aduenitũt paupes gr̃as ꝓ ſuſ/
ceptis elemoſynis reddituri. q̃bꝰ
nihilominꝰ eq̃ vl' abũdãtior elemo
ſyna tribuit vt ceteris petentibus
Quibuſdã ec̃ aliq̃ndo ſufficit vt ſe
ip̃os tm̃mõ p̃ñtes exhibeant et ſu
as detegãt plagas Sed et timpa
nũ aliqñ vl' ſonoꝝ q̃dlibꝫ aliud in
ſtrumẽtũ ꝑferũt. vt hinc vel defe/
ctũ clamoris ſuppleãt. vel maiorẽ
ꝓuocẽt cõpaſſionẽ Sũt ⁊ alij qui
maiorez ſimulãt pauꝑtatẽ ſe ip̃os
vel verberãdo vel lacerãdo. ſic et
q̃dã deuoti ſibi inferũt vel inferri
faciũt diſciplinas ⁊ correctiones
q̃bꝰ emolliat duricia cordis eoꝝ.
et ꝓuocent ad deuotionẽ et pieta
tẽ Ex his ſatis apte potes intelli/
gẽ q̃ꝫ varij ſunt modi ſe apud deũ
⁊ ſc̃os q̃ſtuandi nũc in dolore ⁊ ti
more diue iuſticie nũc in letitia et
cõſolatiõe ſpei ſue. nũc inſuꝑ et in
gr̃aꝝ actiõe laude veneratiõe atꝫ
dilc̃iõe ſue bonitatis et largitatis
Et h̃ fit non mõ voce hũana imo
ec̃ alijs ſonis q̃bꝰ vtit eccl̃ia puta
cãpanaꝝ ⁊ organoꝝ. nihil q̃ppe ẽ
q̃d nõ legitime poſſis ad tuã vti
litatẽ cõuertẽ. et ꝑ h̃ te reddẽ ido
neã ad ſuſceptionẽ ſp̃ualis elemo/
ſyne diue gr̃e Sꝫ circa h̃ diligent
caue tibi ne deſpes ex põdẽ triſti/
cie. ne ve in ſblimitate leticie ſuper
bias Verũ vt ſb vno colligã om
nia. is orat aſſidue q̊ bonum q̃dli/
bet opꝰ bene facit ſcꝫ ad gloriam

dei ſiue ꝯmedat ſiue bibat ſiue ec
dormiat. qñ videlʒ ıdo q̄s ſe ſom
no tradit vt hinc poſtea dino red
dat aptior obſeq̄o ¶ Dia Scirē li
bent o hō cur freq̄nter ſub forma
or̄onis dicunt plures pſalmi qui
nihil vt plurimū ad rē ꝑtinēt ꝓ q̄
orādū ē Sepeqʒ accidit vt is qui
hos pſalmos canit ⁊ dicit ignarꝰ
eſt ⁊ indoctꝰ/ ſmonē latinum igno
rās. ac ꝑ h̄ nullū pſalmoꝝ hn̄s itel
lectū ¶ Mō Jta ē aīa. nō ei ſꝑ vni/
formis ē impetrādi modꝰ vt circa
ſcl'i p̄ncipes aliq̄lr̄ ē ſupiꝰ declara
tū. qđ ⁊ hugo de ſcō victore latiꝰ
declarat Et ꝓ ꝯpēdio tria ſūt q̄
p̄cipue ꝯferūt ad inclinādū maio
ris alicuiꝰ animū ⁊ fauorē illiꝰ ꝓcu
rādū ad ſuū ſubditū ¶ Vnū ē dū
ſbditꝰ ip̄e illū vehemēter laudat ⁊
vtutes eiꝰ extollit. magnitudinē
opulētiā. bonitatē. māſuetudinē.
largitatē qʒ p̄dicat Et ꝑ hūc mo
dū or̄o dirigit ad deū non exp̄ſſe
aliq̄d ab eo petēdo. ſʒ tm̄mō pio ⁊
hūili corde laudes eiꝰ depromēdo
puta dicēdo q̄ʒ piꝰ q̄ʒ magnificꝰ q̄ʒ
māſuetꝰ q̄ʒ benignꝰ es dn̄e ⁊ ſic de
alijs eiꝰ infinitis laudibꝰ ¶ Alteꝝ ē
dū illi aduerſarioꝝ ſiue hominū
ſiue demonū ꝯmemorat tyrānica
crudelitas. ꝑ quē modū pl'es ora/
tiões tradunt in pſalterio ¶ Terci
um ē dū is q̄ impetrare deſiderat
ſuā ꝓteſtat miſeriā pauꝑtatē ⁊ an
guſtiā. ꝯmemorās ſe cū ſit debil
⁊ imbecill oī ope oī ꝯſolatōe deſti
tutū. et hec eadē aliqñ ı alijs eē cō

memorat. Ꝓpt̄ qđ nullū ſibi ab ho
mine ſʒ a deo ſolo expectat auxili/
um Et fit aliqñ hmōi or̄o abſqʒ
exp̄ſſa aliq̄ petitiōe nude ⁊ ſimpli
cit tales ⁊ ſiles defectꝰ ⁊ nc̄itates
aꝑiēdo Et h̄ vl' qꝛ ſe indignū im/
petratōe iudicat. vel qꝛ ꝓpt̄ eiꝰ ma
gnitudinē rē deſideratā nō audet
exp̄mē Qui diligent ſcrutat ſcp̄tu
ras nihil in eis inueniet qđ nō ad
alterū hoꝝ triū modoꝝ orādi re/
duci poſſit Suꝑ q̄ adiūgo ꝙ nec
in orādo ſꝑ vno modo diſponit
orātis affectio ſeu deſideriū. quin/
imo multifarie variat ⁊ nihilomi/
nꝰ manet recta ⁊ fructuoſa quēad
modū ip̄a or̄o. q̄ ad veritatē nihil
aliud ē q̄ʒ hūil ⁊ deuota affectio i
deū finaliter relata ¶ Aliqñ igit ſi/
ſtit affectio in q̄dā ꝓfūda reuerēn
tia ⁊ ſbiectōne ad deū. diuinam ex
vna ꝑte ꝯſiderās altitudinē ⁊ ex
alia miſeriā fragilitatis hūane ſi/
cut ſi aliq̄ hūilis ꝑſona magnum
aliquē impatorē hr̄et obuiū mox
ſe diligent retrahēt ⁊ ꝓfūde incli
naret. tota qʒ tremebūda ſe q̄ad
poſſet ı ſuū cōtrahēt locū Plerū
qʒ āt affectio reſidet ı tiore dū tre
mēda dei iudicia ꝓfūde ꝯſiderat
q̄ aduēſꝰ impios h̄ ⁊ apđ inferos
exercet. ſic cū p̄nceps aliq̄s aduer
ſꝰ ſuos ſuitoēs ꝗuit indignāi ꝑci
pit. ceteri oēs ꝯtremiſcūt ec ſi nul
lius offēſe ſibi ꝯſcij ſint ¶ Eſt ⁊ aliꝰ
affectiōis modꝰ q̄ ꝑ ꝯſideratiōnē
ꝓprioꝝ defectuū q̄bꝰ nr̄is viribꝰ
occurri non p̄t. ſummā ſibi ſuadet

humilitatẽ ¶ Surgit et aliqñ in af
fectiõe mot⁹ vehementis anguſtie
atqꝫ anxietatis nimie. dũ ſe ꝗs ꝑ/
pendẽs vndiqꝫ diſcriminib⁹ inuo/
lutũ et circũductum remanet in ſe
ipſo ſtupid⁹. neſciẽs q̊ diuertat ⁊ q̃/
lr effugiat ¶ Erũpit etiaꝫ aliqñ in
affectu cordis mot⁹ ꝗdã languo/
ris q̃ ꝑmõe exꝑmi neq̃t. ſꝫ ſuſpirijs
gemitib⁹ ɔtinuis qꝫ planctib⁹ aut
etiã ſubitis ⁊ grauib⁹ clamorib⁹ in
noteſcit. ſicut de pueris ⁊ beſtijs in
tedio ɔſtitutis ſuꝑi⁹ exẽplificatuꝫ
eſt ¶ Ingerit qñqꝫ affectui mot⁹ ru
boris et verecũdie. dũ in mẽtẽ ve/
nit turpitudo et feditas ſui pecca
ti. inſuꝑ ⁊ ſua ingratitudo apud ce
leſtẽ p̃rẽ et dñm. a q̊ tot et tanta
bñficia ꝑcepta ſũt ¶ Cõcipit etiã
aliqñ affect⁹ odiũ q̃dã ſui ipſius
dũ ꝗs ſuos miſerabiles defect⁹ et
caſus ɔſiderãs ſibi ipſi diſplicet. ſe
qꝫ abominat ⁊ deteſtatur. adeo ꝙ
ad inſtar fetidi cadaueris ſibi ipſi
fiat intolerabil' ¶ Format ⁊ aliqñ
in ſe ipſo affect⁹ zelũ quẽdã et indi
gnationẽ laudabilẽ aduerſus pec/
cata ſua aut alioꝝ. et ob id ſe ipſm
ꝑ pñiaꝫ pſequitur ⁊ punit ¶ Eſt ⁊ af
fectio qñqꝫ zelotypa circa ſe ⁊ ali
os. ex q̊ fit vt ſtudioſe pccõꝝ diſ
crimina ⁊ oportunitates deuitare
conetur et q̃libꝫ ſalutis ſue aut ali/
ene detrimẽta repell'. ſic vir zelãs
vxorẽ cautã adhibet cuſtodiã ne
turpe aut ſuſpectũ admittat ɔſor
tiũ ¶ Cõmouet aliqñ anim⁹ affe/
ctu q̃dã pietatis et ɔpaſſionis ſeu
miſericordie ad ſe vel ad alios. q̃
ſurgit plerũqꝫ ex ɔmẽoratiõe hũa/
ne fragilitatis ꝑte ex vna. ⁊ ꝑiculo
rũ ꝗb⁹ oẽs incũbim⁹ ꝑte ex altera
vbi nihilomin⁹ pauca vel nulla ex
nobis ꝑata ſũt remedia ¶ Suſpẽ
dit aliqñ affect⁹ in admirationem
grandẽ. dũ videlꝫ altitudinẽ diui
tiaꝝ ſapie ⁊ ſcie dei vel inɔphẽſibi
liũ iudicioꝝ ei⁹ ad mẽtẽ reuocat.
in tantũ qꝫ aliq̃tiẽs hec meditatio
mẽtẽ ad ſe aduocat et ſurſũ rapit
vt ſenſũ ⁊ memoriã delinq̃t et fiat
velut deſipiẽs ⁊ inſana ¶ Cõcipit
aliqñ in affectu mot⁹ ſcẽ ɔſciẽtie et
bone ſpei in deũ ⁊ ſcõs. dũ ea ꝑci
pue bñficia ſue largitat' recogitã/
tur ꝗb⁹ nos adiuuãt et tuent ¶ Ac
cedit aliqñ eiuſdẽ ex ſuoꝝ malefici
orũ ɔmemoratiõe pñie et cõtritio
nis affectio ¶ Suꝑuenit etiã qñqꝫ
in affectu mot⁹ cuiuſdã bone deſpe
ratiõis dũ ɔſiderãs ꝙ vana ſpes
ẽ hoĩs. in ſolũ deũ ſe ꝓijcit. eiqꝫ ſoli
finalit ⁊ ꝑncipalit inhẽt ¶ Orit qñ/
qꝫ in affectu mot⁹ horroris et ab/
ominationis ſurgens ex conſidera
tione vilitatis ⁊ turpitudinis pcci
quã turpitudinẽ facit hec affectio
ꝑ os euomere ꝑ ſincerã ɔfeſſionẽ
¶ Subintrat qñqꝫ affectum mot⁹
ſci deſiderij vel ſcẽ cupiditatis ve/
niẽs ex ɔſideratõe diuine pulcritu
dis ⁊ excellẽtie gl'e celeſtis. ad q̃m
videdã ⁊ habẽdam totis aſpirat
conatib⁹ ¶ Ingredit aliqñ mẽteꝫ
affectio q̃daꝫ letitie ſpũal' ⁊ ſobrie
cuiuſdã ɔplacẽtie q̃m ſibi legitime

De mendicitate ſpirituali ſiue colloquio

ſuadet dñ ſibi ꝯplacere ꝑpẽdit in
deo dño et in gl'a ei⁹. inſup ⁊ in q̄/
buſlibꝫ ſuis oꝑib⁹ Que q̄deꝫ ſpũ
alis iocũditas aliq̄tiẽs in tãtũ ro
bur excreſcit vt ꝟbis exꝓmi mime
q̄at. ꝫ ſub ſignis q̄buſdã ad extra
prorũpit vtputa ſꝫ iocũdis ſuſpi
rĳs ⁊ gaudioſis ſingultib⁹ Uoca
tur aũt hec plerũqꝫ affectio/mẽtis
intña iubilatio ſeu exultatio ¶ Ex/
urgit aliqñ affectio laudis. bñdi/
ctiõis et glorificatiõis ꝯmemorã
do dignitatẽ dei ineſtimabileꝫ. et
aduocando creaturas oẽs vt lau
dẽt eũ ⁊ exultẽt ĩ noĩe ſc̄o ei⁹ Ad/
eſt etiã aliqñ affect⁹ recreatiõis in
diuinis bñficĳs. q̄ modis innume
ris in dies ꝑcipim⁹ ¶ Excitat̃ ali/
qñ affect⁹ in feruorem diuini amo
ris ꝑ ꝯſiderãtõnẽ immẽſe ſue bõita
tis Et ẽ altiſſima ꝑfectiſſima ⁊ di/
gniſſima in ceteris affectiõib⁹. ad
quã nihilomin⁹ tute ⁊ ꝑfecte hi ſo
li ꝑtingunt q̄ ꝓus in ceteris exerci
tati ſũt q̄ſi ꝑ illas purgati et ꝯue
nient̃ preꝑati qm̃ ſm declaratio/
nem beati bernꝫ. ꝑ illas oſculamur
pedes ⁊ man⁹. ꝑ hãc aũt ad oſcu/
lũ oris accedim⁹ Hec ſiq̄dẽ ſancta
affectio mẽtem deo ſũme approxi
mat et domeſticã facit ⁊ velut ſpõ
ſam ei copulat ¶ Ex plurib⁹ iã di/
ctis facile ꝑpẽdes. cur ſimplices ⁊
illr̃ati laudabilr̃ ⁊ fructuoſe ſuadẽ
tur frequent̃ dicẽ or̃ones q̄s mini
me intelligũt Hoc eni fit vel vt ꝫ
agẽtes deũ venerent̃ ꝯ laudẽt. aut
ei gr̃as ꝓ bñficĳs repẽdãt ſub ſã/

ctis ⁊ ſecretis ꝟbis ꝑ os ꝓphetarũ
et ſc̄oꝝ reuelatis. vel etiã vt eccl'e
obediãt aut ſuo ꝯfeſſori Accedũt
ec̄ ⁊ alie cauſe. q̄s perpẽdis adeſſe
dũ hmõi or̃ones deuote dicũtur
¶ Aia Declaraſti mihi iã o hõ q̄ꝫ
plurimos mẽdicitatis modos. in/
ſuꝑ ⁊ orãdi ⁊ varios affect⁹ formã
di doctrinã tradidiſti ꝑutilẽ. nũc
reſtat vt ex te audiaꝫ ſi q̄tidiana
mihi erit aliq̄ vna or̃o q̄ſt⁹ ve vn⁹
q̄tidian⁹ apud oẽs ſc̄os ſimul ob
ſuãd⁹. quas ec̄ elemoſynas ero in
hoc q̄ſtu petitura ¶ Hõ Poteris
aia in ꝫ modũ quẽlibꝫ obſeruare
ꝓut tibi videbit̃ magis oportu/
nũ magis qꝫ fructuoſũ ꝓ ꝯuenien
tia tẽporũ et locoꝝ ⁊ neceſſitatũ q̄
bus eris obnoxia. vl' altera q̄libꝫ
ꝑſona ꝓ qua orare voles ¶ De/
bes igit̃ toto ſtudio tota diligen
tia diſcẽ q̄ ſint ſeptẽ dona gr̃e ꝑ/
cipue ĩ tuis or̃onib⁹ petẽda. puta
ꝟtutes theologice fides ſpes cha
ritas. ⁊ ꝟtutes q̄tuor cardinales.
tꝑantia prudẽtia fortitudo ⁊ iuſti
cia. q̄ ſint inſuꝑ ſeptẽ ſpũſſc̄i dona.
ſeptẽ btitudines. ſeptẽ petitões in
or̃one dñica exꝓſſe. ſeptẽ mĩe oꝑa
ſpũalia et corꝑalia. decẽ ꝓcepta le
gis In his tua ꝟſabit̃ meditatõ ⁊
ſm tuã oportũitatẽ aduerſ⁹ mor
bos varios pc̄coꝝ et ꝑiculoꝝ ⁊ tẽ
tationuꝫ q̄b[...]e ſubiacere cogno/
ſces tuã formabis orationẽ Diri
ges ec̄ frequẽter oculũ tue ꝯſidẽra
tiõis ad illa ſeptẽ capitalia vicia
ad illos inſuꝑ multiplices defect⁹

quos in adminiſtratõe corꝑalium ſenſuũ quotidie incurrim⁹.⁊ ſic de aliis infinitis miſeriis Ad hec ple ni⁹ cognoſcẽda⁊ diſcernẽda ɔfert plurimũ ſũma viciorꝝ et virtutum q̃m quidã ſũmam regis appellant Poteris ꝓterea tuũ queſtũ diuidẽ in ſeptẽ ꝑtes ⁊ ſingulis ꝑtib⁹ ſin gulos deputare dies.puta vt ſin/ gulꝰ ſeptẽ dierꝝ.petitionẽ facias d̃ ſingulꝰ ſeptẽ donorꝝ.et ita de aliis oĩb⁹ in orõne petẽdis poteris or dinaĩ.et tibi quaſi legẽ regularem ad hoc ſtatuẽ Et nihilomin⁹ aliis vrgẽtib⁹ cauſis.extraordinarie po teris ad alia petẽda frequenꝰ cõ/ uerti Sic etiã celeſtẽ ciuitatẽ velut in ſeptem partes ſeu vicos diuidẽ et ꝑ ſingulos illos vicos ſingulis ſeptẽ dierꝝ diſcurrere et te q̃ſtuare Statues q̄ in vico vno btõs an/ gelos.in alio ꝓph̃as et pr̃iarchas xp̃i adhuc vẽturi ꝓcones.et ſic de aliis ꝓ vt tibi tua deuotio ſuade/ bit Poteris etiã iuxta dierꝝ ſolẽni um exigẽtiã recurſũ ad xp̃m facẽ ei⁹ q̄ myſteria ɔtẽplari.ac etiã ſã/ ctorũ q̃rꝝ celebranꝰ ſolẽnia.tũc q̄ deuoti⁹ſolito eorꝝ implorare ſubſi dia.eos q̄ apud alios facere me diatores Jam itaq̄ o aia abſq̄ ĩ termiſſione ꝓlixe ... is locuti ſum⁹ ɔuenit vt finẽ ſermoni tribuam⁹ce tera dieb⁹ poſter... reſeruãtes Nã ec̃ tẽp⁹ adeſt vt ad q̃ſtũ te ɔferas quẽ vtiq̄ practicãdo ſꝑ in hoc of ficio doctior fies.nõ mõ in his de quib⁹ exẽpla ſũt poſita pauꝑtatũ modis.verꝝ etiã aliis innumeris erudita Jta ſane ẽ omũe ꝓuerbiũ q̄ fabricãdo fabri ſim⁹ ¶ Aia Jta fiat vt ſuades o hõ Statuã itaq̄ i me ipa certũ ordinẽ ad elemoſynã petẽdũ.meas q̄ petitiões pro ne/ ceſſitatũ occurrẽtiũ oportunitate conabor iſtruere Nec tñ tibi mole ſtũ erit ſi nõ vniformẽ regulã in meis obſeruabo deꝓcatiõib⁹.q̃m abſq̄ ordine et menſura mihi mee inſurgũt pauꝑtates et indigentie pro quarũ exigẽtia mee ſũt penit⁹ orõnes inſtruende Quib⁹ etiã mo dus eſt nihilomin⁹ adhibẽd⁹. ſm qualitatẽ q̃b⁹ aut ꝓ q̃b⁹ me⁹ ẽ ſer mo dirigend⁹ Ceterũ vbi me defi cẽ videbis atq̄ torpeſcẽ velis ob nixe ꝓcor me dirigere. mihiq̄ ad/ eſſe ɔſilio atq̄ auxilio ¶ Hõ Libẽ ter id efficiã o aia De⁹ aũt tu⁹ ſit auxiliator.detq̄ tibi bñ ac prud ẽ/ ter orare.ita videlicet vt ei grata ſis.et bñ deſiderata quelib̄ impe tres Amen

Explicit prima pars

Sequitur ſecunda. in q̃
otinent̃ diuerſe oṙones ⁊ medita/
tiões aīe deuote ſm̃ diuerſas ma/
terias. que parū aut nihil deſerui
unt niſi iā deuotōi tōlit̃ mācipatis
et q̃ in ſe ipis expiunt̃ affectiones
virtutū. inſup et dei viſitationē cū
otēptu mūdi ¶ Incipiunt oṙones
et meditatiões deuote circa oṙo/
nē dñicā. Et pmo ſup pma petiti/
one ei' ſanctificet̃ nomē tuū

V Voluiſti dñe de' omnipo
tēs. vt te orantes pr̃em
appellemus Hoc itaqꝫ
ſuppoſito te depcor. ſci
ficet̃ h nome ⁊ ofirmet̃ in me. h ē
vt pſeuerant̃ tua ſim filia Alias ei
qūo mihi pr̃ eris ſi tua eē filia de/
ſiero? Mutuo ſe pfecto ponūt hec
noia O q̃ntū detrimētū eſt talem
amittere pr̃ez. q̃ etiā ignominia il
lū offendē vel ei nō ſuire Qñ q̄ſo
hūc vidē potero pr̃em in ſuo pal/
latio q̃ iā verſor i h exilio miſeran
do Qñ illa m̄ reſuata ſua heredi/
te potiar Quādo ſtatuar i illa ſua
aula regia imperiali palatio que
iam duriſſime ſuz carcerata et va
rijs circūdata bellicis impugnati
onibus cuz tñ ſim regis imo talis
regis filia? Quo auſu temerario
gen' meū. meā nobilitatem obliuiſ
ſcar? Qua deniqꝫ inſania me velut
ſcortū corruptorib' exponaz. cor/
ruptorib' inq̄m toti' caſtitatis p
ditorib'. aduerſarijs meis ⁊ pr̃is
mei? Quā ptēa fiduciā debeo oci
pere ofugiendi ad talē pr̃ez. tam
opulētū tā ſapiētē tā benignū Cō
fident̃ illū inēpellabo q̃ pꝛo me di
lexit. null' meis qꝫ meritis me ſuā fi
liā appellare dignat' ē Et ſi illū ve
lut inobediēs ⁊ pueſa aliq̄tiēs of
fēderim. ſcio tñ q pro pcčo filie.
pr̄i pena ſufficiet exigua Si ab eo
panē petiuēo ad viuēdū. nūq̄d in/
dignant̃ atqꝫ iracūde mihi porri/
get lapidē. aut p ouo ſcorpionez
aut p piſce ſerpētē? Nō hec profe/
cto faciet. q̄ppe cui' h verbū ē ⁊ ex
emplū. qr parētes carnales non h
filijs ſuis faciūt. q̄nimo et tam bo
nis q̄z malis bona tribuet̃ ſoliti ſt̃
Noſter igit̃ pr̃ ſpūm ſuū dabit pe
tētib' Cū igit̃ te pr̃ez nr̃m appella
ri mādaueris. fiat vt iuſſiſti Te igi
tur per h nomē oteſtor. vt illud in
me ſcificet̃ ita. ne mētiar te pr̃em
appellās Nōne vtiqꝫ mendacij ar
guerer. ſi nō tua exñs filia te pr̃ez
appellarem? Hoc igit̃ te nūc pero
et exoro ſpēalit̃. vt tibi talis exiſtā
qualē me tibi eē voles Qđ ſi mihi
negauēis cū hoc veniret tuo detri
mento. quid aliud mihi donabis?
Quis q̄ſo pater ſue naturali filie
talia petēti denegabit? Nep etiā
pr̃ mi cū tua ſim filia. meaz oro cu
ſtodi caſtitatē meūqꝫ honorē Sic
me iclude. t'les adhibe cuſtodes ne
tui aduerſarij me valeāt corrūpe.
q qꝫ illos nō audiā vl̄ ad min' nō
exaudiaz Recedite recedite amo/
do ifideles et petulātes inimici in
fernales q̃ me vultis infamare. q̃ a
me dedec' atqꝫ ouſciū expoſcitis
Ignoratis vos que et q̄lis ego

ſim et cui vos loq̄mini? Ego eni ſū filia ſūmi regis/ vr̄i iudicis q̄ vos ↄdēnabit Qua igit̄ p̄ſūptiōe q̄rit. illi ſuā ſurripē filiā? Nūq̄d vob̄ au res p̄beo audit̄ces? O turpiſſimi vi liſſimi horribiliſſimi hoſtes. nūq̄d vobis aſſentiaȝ qui eſtis fallaces et mēdoſi? Nūquid vr̄o ſuaſu meū patrē derelinq̄m mea fraudabor hēditate. et vobiſcū me ip̄am eter nalit̄ ↄdēnabo? Hoc p̄fecto nll̄o pacto faciā Et ſi alias me nō inſe ſtatā nō dimiſeritis. ĩ qȝ vim facē volueritis. ſcitis quid factura ſim Adibo certe pr̄em meū et ei rem i ſinuabo. q̄ mihi vtiqȝ feret opē vt eruar a manib⁹ vr̄is. ac deinceps grauit̄ vos puniet

Meditatio ⁊ oratio ſuper ſc̄da petitione oratōnis dñice Adueniat regnū tuū

Excellent̄ in h̄ ſuaȝ ad me dilectionē declarauit me⁹ pr̄ celeſtis. cū talē ac tātā dignitatē atqȝ excellētiā ĩ voluit indulgē. vt reg^m q̄ddā eximiū itra me collocauēit meo regimini ↄpu tatū In q̄ rō velut dña ac mgr̄a debȝ p̄ſidē. cetere aūt oēs vires ⁊ potētie illi parere ⁊ obſeq̄ Sȝ p̄fe cto nimis expior vere eē q̄d antiq̄ dcm̄ ē Vix ſine guerra erit q̄ terrā hȝ Reuera regnū h̄ie q̄ h̄mo. ↄti nue ⁊ inceſſant̄ p̄ſecutionē ⁊ impu gnatiōem patit̄ Nō ē viciū ꝰ pec catū q̄d non ip̄m hoſtilit̄ inuadat vimq̄ȝ omnē faciat ad ingreſſū p̄ ſenſuū q̄nq̄ȝ aditus. vt illic dñet̄ et impet Inſurgit ſupbia cū clamo re valido. et iactāter illic p̄ſumit dñari Inuidia ira et odiū cōueni unt. cū iuramēto affirmātes ſe illic māſionē ac reſidētiā facturas Ac cedit illa torpēs acidia. nullo pa cto ad diſceſſū ſuaſibil̄ Gula fedi ſima exercituȝ parat. ſuam qȝ illic vult inſtruē coq̄nā Luxuria furit. et affirmat q̄ regnū h̄ p̄ſus ↄſu met Auaricia cupida inſidioſe ſe ingerit. nec ſe hinc arbitrat̄ depel lēdā Atqȝ ita innumeri aliȷ ſurgūt tirāni. q̄ nll̄o ordine ȝ horribili cō fuſiōe ſatagūt in hoc regno dñari At ego illos repello illos abȷcio. clamās qȝ et ſuſpirās p̄teſtor hoc regnū ĩ datū a pr̄e meo. cū ſūmū nefas eſſȝ tl̄e traditamētū facē q̄ id regnū ſuis patēt hoſtib⁹ Sed heu q̄d me aut meā eſtimāt poten tiā. q̄ ſola ſine virib⁹ ſū deficiēs et miſera? Quid q̄ſo niſi a te pr̄e meo adiuta aduerſus hoſtes hos effi cere valebo? Aderis igit̄ pr̄ mi in regno tuo. et q̄ maneat inuictū illi feres p̄ſidiū Tuū p̄fecto ē. ip̄m ti bi tueq̄ȝ cuſtodie reſtituo Ita ſa ne ⁊ nō alias i me adueniēt regnū tuū ſp qȝ remanebit. alit̄ illud co gar amittē a deuaſtante angelo. eritq̄ȝ in illo ſempitern⁹ horror et eterna ↄfuſio

Meditatio ⁊ oratio ſuper tertia petitione orōnis dñice Fiat volūtas tua ſic in celo

Domine de⁹ oīpotēs pr̄ opti me q̄ es i cel̄ ſiat volūtas tua

ſicut in celo et in terra Voluntas inq̄m tua qua ſ̄m viam mādato/ rū tuoꝝ vadā ego debilis paupꝑ ⁊ miſēa ad te potētiſſimū. inſipiētiſſi ma ad te ſapiētiſſimū. egrotiſſima ad te ſūmū medicū ac ſaluatorem Et qūo fiet iſtud dn̄e. niſi tua vo/ lūtas me oduxerit ⁊ traxerit ad ſe Cū ergo ita velis, etiam velim no lim tua volūtas fiat Vidi ſepius dn̄e. ꝙ pr̄ duxit ⁊ traxit filiū debi/ lē atꝫ ipotentē vl' ec̄ ſtolidū ad im plēdū volūtatē pr̄nā Ita q̄ſo pr̄ me trahē digneris ad te. nō me de relinq̄s in manu mei ꝯſilij nec mee me tradas volūtati. imo dū ober rare a tramite ꝟtutis me videb̄. re trahe me dn̄e de⁹ velut paupē ſto lidā cecā atꝫ impotētē. et h̄ ſiue ꝑ tuas ꝟgas aduerſitatis ſiue ꝑ dul corē ꝓſpitatis. ſiue ꝑ occulte inſpi ratiōis inſtinctū a tua bonitate. ſi/ ue ꝑ altā manū tue ptātis. ſiue per bonoꝝ tuoꝝ angeloꝝ vel etiā ho minū miſteriū. ſiue ꝑ quecūqꝫ ali/ um moduꝫ tibi placitum hoc tm̄ fac ne ꝑeā. ꝙ qꝫ tua de me ⁊ in me nō mea volūtas fiat et impleatur Quid poſſꝫ dn̄e ꝯueniēti⁹ atꝫ hui li⁹ paupꝑ ceca aut ſtolida petere a ſuo doctore ⁊ gubnatore. q̄ꝫ vt eā nō ꝑmittat ābulare ſ̄m ſuā temera riā intētionē in deſide̅rijs aīe ſue?

Orō eiuſdē ꝯcernēs iteꝝ hāc ꝟ/ tiā petitōnē ex alia ſiltudi ne ſūpta ſup h̄ ꝟbo In chāo ⁊ frēo

Sit dn̄e deus/ tuus ꝓpheta. ꝙ homo ꝯpat⁹ ē iumentis inſi/ piētib⁹ in q̄b⁹ nō ē intellect⁹ Qd̄ ſi ita ē. dirige me dn̄e velut beſtio/ lā indomitā. q̄ nō p̄t aut nō vult ꝑ ſe ipaꝫ domari. immittēs frenū in os meū. aut alias me ligab̄ ꝑ vt mihi op⁹erit dulcib⁹ illis ac ſoli dis vincul' tuaꝝ ꝟtutū ⁊ p̄cipue fu niculo triplici q̄ difficile rūpit̄. vi/ delꝫ fidei ſpei ⁊ charitatis Quidū ē dn̄e os meū. impone ſibi tēpātie et ſobrietatis frenū Indomita eſt lingua mea diſcola ⁊ vagabunda ꝑ multiloquiū ⁊ vanū. cōſtringe il lam freno ſilentij. atqꝫ ita fac circa ſingula membra mea Et q̄uis fre quenter tuo ductui renitar aliter aut alio volēs ire q̄ꝫ tu impellas: ad moduꝫ eq̄ laſciui q̄ ſibi dimiſſ⁹ frequēter impingēt. ne q̄ſo ꝓptea dn̄e ita ꝯtra me iraſcaris vt h̄ in/ dignatiōe me dēlinq̄s ⁊ ſinas ſ̄m impetū ꝓprie inclinatōis aut volū tatis incedē Ita eni mox impinge rē et me morti traderē doloroſe. more illorum q̄s te dicis dimiſiſſe ire ſ̄m deſideria cordis eoꝝ erat q̄ꝫ ꝑfecto illa diriſſima libertas. lō geqꝫ eligibilior atꝫ ſuauior eſt tua ſeruitus. tuaqꝫ ſubiectio

Oratio ſuper hoc ver

bo Sicut deſiderat ceru⁹ ad fōteꝫ

O Fons vite dn̄e de⁹ oipo tens. ego ſū illa paupꝑ laſ/ ſata. depulſa ⁊ vexata que ad inſtar ceruí deſiderat venire et reuerti ad te. vt ſit mihi recreatio ꝯtra nimiū calorē atꝫ ardētem ſi/ tim quā mihi illi infernales intule rūt inimici/ me ꝑ deſtū hui⁹ mūdi ꝯtinue inſequentes cum turba nu/ meroſa canū ferociſſimoꝝ mordē

tiũ et lacerãtiũ. Qua ꝓpẽ vagabũ-da nõ inueniẽs reqẽm ꝑ h deſer-tũ diſcurro Sũt aũt hi canes cu-re ille diuerſe ac ſolicitudines mũ-dane q̃ varijs modis me mordẽt ⁊ lacerãt. q̃b' pl'imũ turbor ⁊ eua-gor in deſerto p̃dcõ nuſq̃ꝫ reqẽm inueniẽs nec ãpli' reſpirare valeo niſi venero ad te q̃ es fons vite ⁊ refugij loc'. in q̃ mihi erit refugiũ et ſecu-ritas

¶ **Meditatio et ora-tio diuiſa ꝑ partes ſuper q̃rta peti-tione orõnis dñice Panem noſtrũ q̃tidianum da nobis hodie**

Dupi panẽ xp̃e deũ Ego ſũ pauꝑ illa famelica loca-ta int̃ duas mẽſas. q̃ꝝ vna ẽ cibis h' mũdi onuſta. q̃b' q̃dem veſci poſſez ſed illos deteſtor ⁊ re-cuſo. altera bonis exuberat ſp̃uali-b' q̃b' cũ affluẽ deſiderez. minime ꝓ voto illa oſeq̃ valeo Heu mo-riet̃ mi pr̃ hec miſera famelica in tuo oſpectu ac tuoꝝ oĩm ſcõꝝ in hac mẽſa bonis gr̃e ⁊ gl'e referta diſcũbẽtiũ. vbi edũt ⁊ bibũt vſq̃ꝫ ad ſatietatẽ. imo vſq̃ꝫ ad ſobriam ebrietatẽ Nõ q̃dẽ ſũ digna ſedẽ in hac mẽſa nec h reqrẽ p̃ſumo. ſed hũilit̃ peto vel de micis ⁊ reliq̃js h' mẽſe magnifice paꝝ aliq̃d pci-pere. q̃ aliq̃ntulũ refocillata valeã famẽ ſitimq̃ꝫ meã ⁊ ſi nõ ad plenũ ſedare Lego in euãgelio de diuite epulone q̃ ſuit̃ de duricia atꝫ aua-ritia arguit̃. ꝙ immiſericordit̃ pau-pez lazaꝝ a ſe repulit illi ſue mẽſe micas nec volẽs tribuẽ At ego ſũ illa pauꝑ infirma mẽdica vlceri-b' ac vulnerib' plena diuerſoꝝ vi-cioꝝ. q̃ vr̃is aſſũ in oſpectib' O ſã-cti ⁊ ſce dei oẽs in vr̃is ianuis cla-mo ſuſpirãs. ⁊ peto de micis vr̃is ne q̃ſo moleſte feratis. et more illi-us diuitis reprobi ne me immiſeri-cordit̃ tractetis Abſit a vobis h improperiuz. abſit vt in tã pijs ac magnificis cordib' tãta iueniat̃ i-hũanitas. p̃ſtim cũ ſine vllo vr̃o detrimẽto ac ſine vlla diminutiõe id facẽ poteritis Mementote vos aliquotiẽs ab hac mẽſa fuiſſe alie-enos. ⁊ nihilomin' tũc ex ea paſci libent̃ voluiſtl. Ita igit̃ ⁊ nũc m̃ fa-cite q̃ vob fieri tũc voluiſtis Ve-ſtra q̃dẽ ſoror ſũ ⁊ ſi in hũilẽ ſtatũ delecta. etſi in exilio. etſi in carcẽ ⁊ ſi in miſeria ⁊ pauꝑtate maria oſti-tuta Ne igr̃ me fame pire ſinatis i oſpcu vr̃oꝝ ⁊ q̃dẽ pijſſimoꝝ oclo-rũ vr̃oꝝ. et in tãta plenitudine ſpi-ritualiũ alimẽtoꝝ Sũ ego heu de-terioris oditiõis ⁊ magis repellẽ-da. q̃ꝫ catell' q̃ vl' de reliq̃js dñi ſui ſinit̃ refici Fateor q̃ꝓpe me ꝑ pec-catũ fcãz etiã cane deteriorẽ. ma-neo tñ ſꝑ naturali oditiõe vr̃a ſo-ror Ne igit̃ tã graui aĩo meũ pec-catũ feretis. qđ vtiq̃ꝫ nũc m̃ odio eſt atq̃ꝫ a meo repello oſortio. q̃n poti' ad id qđ naturali oditione vob tã deꝓpinq̃ iũctã ẽ opatiẽdo vr̃os inclinabitis aĩos. ¶ Scđa ps Vexꝝ fateor me om̃i iure ⁊ ob mea maleficia carceri digne mãci-patã. ꝫ heu q̃s tã ſeuer' iudex tãq̃ꝫ ſeuus q̃ captiuũ adhuc indemna-tuz fame perire ꝑmittat. ⁊ petenti

nō porrigat panē. Qui etiā eſſent
illi ꝯſiliarij aut officiales adeo im
pij et agreſtes qui hoc tolerarent
aut ſuaderēt? Q̄nimo etiā damna-
tis ad carcerē ꝑpetuū miniſtrant
aliquotiēs pitantie ſpēales et ṗci
pue in magnis ſolēnitatibꝰ Nūc
aūt credo et certitudinaliter ſcio.
ꝙ quantūlibet ſim incarcerata et
grauibꝰ opp̄ſſa criminibꝰ. mitior
tn̄ eſt et ad miſerandū ꝓnior vr̄a
curia q̄ꝫ quelibꝫ alia iudicis aut
prelati cuiuſcūqꝫ mortalis

EGo ſū pauꝑ illa filia elonga
ta q̄ ꝑtē pr̄ne hēditatis me
ꝯtingentē dilapidaui. q̄ in extera
regione fame morior. et vrgēte fa
melica rabie volo frequēter implē
ventrē porcoꝝ pabulis. hoc eſt ṗ-
nis huiꝰ mūdi voluptatibꝰ quas
ſepe nec ꝯſeq̄ valeo Sꝫ et ne ꝯſe-
quar opto. et oro ſciēs ꝙ cibꝰ ille
mīme ſacietatē afferret. imo āpliꝰ
facēt eſurire tandēqꝫ ꝑimēt Quid
igit̄ faciā Certe ſcio Q̄niaduēto
in domo pr̄is mei q̄ꝫ ṗlimos eſſe
ꝟuitores qui pane veſcunt̄ abun-
dant̄ Surgā igit̄ de ſtercore ⁊ fo-
uea in qua iaceo. et ibo ad patrē
meū et dicā ei Peccaui in celuꝫ et
cō te nō ſum digna tua dici filia.
fac me ſic̄ vnā ex āncillis tuis aut
pediſſeq̄s Audiui aūt didici imo
aliq̄tiēs viſu ꝙ ipe ē mitiſſimꝰ ⁊ mi
ſericordiſſimꝰ atqꝫ ita nec me veni
ēntē repellet. imo in ṗſtinā reſtitu
ēt dignitatē. et tq̄ꝫ filiā ſuā denuo
ſuſcipiet educandā Heu q̄tiēs et
q̄ꝫdiu conor ad pr̄em meū ꝓ pa-

ne obtinēdo reuerti. nec tn̄ valeo.
q̄m̄ tali ac tā miſēabili fame ſū af-
flicta. vt viribus penitꝰ deſtituta
nequeam exurgere ⁊ moueri de
hac infelici ex̄nea regiōe in quā i
cōſulte me intruſi. niſi aduenēit ali
quis qui m̄ manū porrigat ⁊ fēat
auxiliū et ꝯſolatōeꝫ ad me ſuſtinē
dū et dirigendū in via ne deficiaꝫ
Vos igit̄ dep̄cor ſc̄i dei oēs ade-
ſtote m̄ et ferte opeꝫ vt hinc egre
diar. ſine deuio ſine offēdiculo ad
domū pr̄is mei ꝓfectura et r̄fectu
ra. ¶ Quarta ꝑs O me miſerabi-
lem infelicē. vilē. fedā. deo et mun
do odioſaꝫ. qua temeritate aut p̄
ſūptione pr̄em illū mitiſſimū et mi
ſericordiſſimū audebo cōſpicē ꝙ
adeo ꝯtēpſi ⁊ dehonoraui Qua-
liter aderit m̄ lingua ad aliq̄d ab
eo poſtulādū Preſ̄tim cū iā illos
temerarios conatꝰ meos expleue-
rim. meqꝫ ꝓſtitueri et fedaueri cū
inimici. p̄fati mei pr̄is Vn̄ nō iniu
ria ſibi facta ſū penitꝰ odioſa Nūc
igit̄ cū melꝰ nō poſſū. reuētar ad
illū quē tam grauit̄ offēdi Dic m̄
miſera ⁊ inuerecūda. q̄ frōte h̄ au
debis attēptare. q̊ pacto p̄ſumes
poſtulare panē ad māducandum
cui potiꝰ debent̄ ꝟbera q̄ꝫ paſtꝰ?
Verū etſi ita ſit. nec p̄terq̄ꝫ penā ⁊
tormēta meruerim. tātā nihilominꝰ il
liꝰ ad q̄ꝫ reuerti ꝓpono miaꝫ eē co
gnoſco. vt me ad id faciēdū voca
re dignet̄ et cōmonet̄. q̄ntūcunqꝫ
etiā eū offēderim atqꝫ deſpexerim
Vrgēt inſuꝑ ad h̄ et impellūt fa-
melica rabies. et extrema nc̄itas.

Audivit ei de⁹ deꝑcationē etiā legionis demonū qñ petiuerīt mitti in porcos. multo min⁹ et ego diffi dam exaudiri

Hic loqꝛit̄ aīa qi exaudita ꝛ ꝯsecuta ſpiritalē cōſolationē

Gratias ago tibi pr̄ dulciſſie ꝓpter pitantiā nūc a te ſuſceptā O q̄ʒ ſapida ē. q̄ʒ ſuauis ꝛ bona q̄ʒ nutritiua Nuꝑ famelica rabies oīa mēbꝛa mea toꝛq̄bat Aures interibāt in auditu vanitatū ſeculi. ardebat lingua ꝑuerſis ſermonib⁹. oculi vanis aſpectib⁹ defluebāt Os turpi vileſcebat guſtu tact⁹ ꝓbꝛa voluptate fedabatur. O q̄ʒ ſbito euanuerīt a me hec oīa ꝑniciosa deſideria ad ꝑntiam dulcedinis cibi illi⁹ q̄ꝫ miſiſti deſuper Da m̄ dn̄e ſēꝑ hūc cibū quo refectus abijciā et faſtidiā venenoſū ac moꝛtiferū hui⁹ mūdi cibum. O dn̄e de⁹ q̄ʒ ſubito m̄ facile factū ē his carē. imo ꝯtēnere q̄ ꝓus deſiderabā. qm̄ bonitas hui⁹ ſpūalis cibi facit om̄ia mūdana arbitrari velut ſtercoꝛa. et abominationi penit⁹ hr̄i Cōcede dn̄e vt hec diſpoſitio diuti⁹ in me ꝑmaneat. Jta ſane iocunda eſſē et btā Sed heu ego miſera cito nimis hūc guſtū et ſapoꝛē amitto qm̄ nō debitam adhibeo diligētiā et ꝓ hac mōꝛli vita. me fateoꝛ indignā ad perpetuā atq̄ʒ hēditariā illi⁹ poſſeſſiōm Vn̄ me penit⁹ tue mīe ſubmitto.

Meditatio et oꝛō ſup quinta petitōe oꝛōis dn̄ice Dimitte nobis debita nr̄a ſic̄ et nos ꝛc̄

Obligata ſū ꝑlimū Surgitq̄ʒ obligatio hec ex fatuis commercijs et ꝯtractibus cū demone in foꝛo hui⁹ ſecl'i initis. cū ꝓ momētanea vanitate breuiſſimaq̄ʒ ac feda voluptate. ad et̄nā damnatōꝫ me aſtrinxi. nec habeo heu vn̄ perſoluā. cū ſim pauꝑ ꝛ om̄i ſb̄a fraudata ꝑ infoꝛtunatū ſctum peccati Quo igit̄ ibo. quo diuertam? Ad meū certe reuertar pr̄em eūq̄ʒ deꝑcaboꝛ vt me ab hoc graui debito abſoluat. Et ne repulſā patiar ei ſuas deferā lr̄as. a ſuis ſecretarijs et euāgeliſtis ꝯſignatas His obteſtaboꝛ ipm̄ me debē penitus abſoluē Siqdē hec lr̄e ꝯtinēt vt ſi dimiſerim⁹ alijs et noƀ ipe dimittet. Et ego ex nūc oīb⁹ dimitto ſic̄ ipe dimitti iubꝫ Oꝑtet igit̄ vt ꝛ ipe m̄ dimittat Etſi foꝛſā ipe vl' alter q̄libet m̄ obiecerit. q̄ꝫ nō integraliter dimitto. aut ſincere aut eo coꝛde q̄ debeo Rn̄deo m̄ ſaltē adeſſe deſideriū dimittēdi ſub mō ꝛ fōꝛ q̄b⁹ ipe ħ fiēi vult ꝛ iubet. et ħ vtiq̄ʒ ſatis eſt Jta eni et m̄ ſufficit vt de⁹ mihi ꝯdonet. ħ eſt vt ſit ei deſideriū m̄ ex integro ꝯdonādi q̄ꝫ ad modū ꝛ m̄ ē. qm̄ ſi hm̄oi ſuū fuerit deſideriuꝫ infallibilit̄ ita fiet Ex nūc igit̄ m̄ bn̄ eēt dū q̄ſq̄s apd̄ me debitū q̄ocunq̄ʒ ꝯtrahet iniuriam m̄ aliquaꝫ irrogans aut conuiciū dicens Preſertim dum hoc preter meam culpam accidet. et moꝛ

illi ꝯdonabo. ꝑ h̄ eni m̄ tu⁹ para
bit̄ adit⁹ apd̄ deū ꝓ cōdonatiōe
oim meoꝝ debitoꝝ Nō q̄d oē ꝙ ali
os in me peccare libeat ꝙ q̄ꝫ deū
nō exorē vt eis debita ꝯdonet. m̄
eni ꝓpria pcc̄a ſatis oneri ſūt p̄ter
h̄ ꝙ aliis ad peccādū ſim occaſio
aut ꝑ eis me ꝯdemnē Sꝫ cū alit̄
occurrē nō poſſim. mihi ꝯuenit al
teri⁹ pcc̄o ad meā vtilitatē bn̄ vti

Oratio et meditatio

ſup ſexta petitōe orōnis dn̄ice Et
ne nos inducas in tentationem

QUis heu ꝯſolabit̄ hāc de
ſolatā hāc mille laq̄is cir/
cūductā ac in varias ten/
tatiōes p̄cipitatā. in via hac in q̄
ꝑicula ſibi imminēt inumera tā ab
inimicis q̄ nūc in apto ſe exhibent
vim inferētes. nūc in inſidiis/ ſuis
fraudulētiis me morti tradē moli/
unt̄. q̄ꝫ ec̄ a via ipa q̄ lubrica eſt ⁊
tendēs in decliue. inſup ⁊ obſcura
plenaq̄ꝫ antris ⁊ ſpentib⁹! Quis
igit̄ hinc me liberabit ⁊ cōducet
ne in aliq̄ꝫ iſtaꝝ tētationū incidā
Nemo ꝑfecto niſi tu me⁹ p̄r ac tu
us bon⁹ ſpūs q̄ me deducet in ter
rā rectā. qui vndiq̄ꝫ laq̄os inimici
diſſoluetis ⁊ illūiabitis meas tene
bras. meos q̄ꝫ pedes ſtabilietis

Meditatio et oratio ſuper ſeptima petitione

per ſeptima petitione orōnis dn̄i/
ce Sed libera nos a malo

EXp̄mi nō p̄t malū quo ſū
irretita. ac ec̄ nc̄itas q̄ me
angit q̄tidie Multis mo/
dis ſubdita ſū legi pcc̄i q̄d ſine le
ge ē. agitq̄ꝫ frequent̄ vt malū q̄d
nolo id faciaꝫ Quot m̄ inſurgunt
mot⁹ mali horis ſingul̄ q̄s minime
vitare poſſū. nūc temerarie d̄ alio
iuditiū ferēdo. nūc dolēdo de bo/
no ipi⁹. nūc de malo exultādo. nūc
me ipam pl⁹ debito extollēdo ⁊ m̄
ꝯplacēdo. nūc iraſcēdo aut dedi/
gnādo. nūc vana loquēdo. nūc le/
uit̄ aſſerēdo. nūc indeuote orādo.
nūc ꝯmedēdo et bibēdo. nūc in aſ
pectu. nūc in auditu. nūc in tactu
Te igr̄ exoro dulciſſime p̄r celeſt̄.
vt me a t̄li malo libēs. vt tandē a
magno illo malo q̄d oīe malū ſu
perat in horroreꝫ ⁊ anguſtia morte
.ſ. ꝑpetua imunis euadā ac libera.

Orō ad bo^m āgelū ſuū ⁊ ad re/ liq̄s oēs ꝑ mediū ei⁹. ꝑces

GLorioſe āgele Cōtinet ptes
dei q̄ vn⁹ es ex inclitis p̄ncipi
b⁹ ciuitatis celeſtis cui⁹ cuſtodie di
uina bōitate ac pia ordinatiōe cō
miſſa ſū ꝑ eūdē dirigēda ac ꝓte
gēda. inſup ⁊ iuuāda ad ingreſſū
d̄ce ciuitat̄. bn̄ viuēdo ac deo pa
rēdo ⁊ ſuiēdo. hoc die ⁊ hac hora
me grandis vrget nc̄itas ad te re
currē Hoc ꝑfecto bn̄ ꝑpendis et
agnoſcis Aſſū ego tua pauper ce
ca in ꝓfūdis ꝯcluſa tenebris h⁹
inferioris carceris. in q̄ nihil ē lūi/
nis ſpūal̄ ad ꝯgnoſcēdū bō gl̄e ce
leſtis. ⁊ id parū claritatis q̄d illic
eē p̄t in me ē obuolutuꝫ ⁊ circūdu
ctū fumis ac tenebroſis nebul̄. de
turpi ſceno ac lutoſis paludib⁹ fe
tidoꝝ mee carnalitatis deſiderio/
rum ac terrenarū cogitatonū ele
uatis Quamobrē incedere neſcio

per vias rcas in vicos celestis ciui
tatis vbi m̄ mēdicare incūbit ⁊ ele
mosynas meas petere. nisi ab alio
ducta vel aliꝫ illūinata Te igiꝫ p̄/
cor dux fidel' apprehēde manū h⁹
tue excecate. deduc eā p vicuz ma
gnum padisi discurrendo hostia/
tim. vbi valeā clamare. aduocare.
gemē. flere. auxiliuz implorare. et
paupi elemosynā petē ꝓpter deuz
Uere paup ē q̄ penit⁹ visu caret.
q̄ qꝫ panē sibi lucrifacē nō pt Tra
he me q̄so spealr apd tuos osoda
les ceteros āgelos tuos amicos
et domesticos. vtiqꝫ prediuites et
grē bonis refertos Exhibe ilł hāc
mēdicā mirabilē ad elemosynā p/
cipiēdā Cū gaudio ei recipiēda ē.
est eni hec peccatrix q̄ vult ouerti
vt dicit saluator xp̄s. Ne perdas
igiꝫ h gaudiū qd vtiqꝫ poeres si
ab hac mea ouersiōe recedere per
defectū vict⁹ quē nō nisi meo q̄stu
osequ possū Ne igiꝫ me derelinq̄s
ne h mihi recuses fidel' custos. qꝫ
uis te pluries puipēderim male iu
rādo aut agēdo in ospectu oculo/
rum tuoꝝ qd nec facē debuissez in
ospectu scurre alicui⁹ aut vilissimi
alteri⁹ hoīs Cōdona m̄ q̄so rurs⁹
meā insipiētiā meosqꝫ excess⁹ Sū
fateor stolida deses ac p̄suptuosa
Nosti hoc. et ideo tue custodie re/
licta sū. sic egrota medico. sic ceca
duci. sic stolida ⁊ frenetica suo gu/
bernatori Ideoqꝫ nēc ē vt me sup
portes in meis defectib⁹. alias ei
indesinenꝫ nec scirē nec possez abs
qꝫ errore deuio mēdicare ⁊ vitam
meā q̄stuare. Quocunqꝫ pgo aut

ducor/illic multū obscure ospicio i
clitā illā ciuitatē celestē. de q̄ tam
glosa dc̄a sūt Illic velut i vmbra/
culo ꝓspicio nouē āgeloꝝ ordies
p̄riarchas ꝓphetas. apl'os. marty
res. ofessores ⁊ v̄gines. et sup om
nes ib̄m xp̄m glosā qꝫ ei⁹ m̄rez atꝫ
ita sū abūdanꝫ munita ad pcipiē/
dū elemosynas copiosas Te igiꝫ
depcor amātissime oductor q̄ me
illuc pduxisti. vt p oditōe mearū
nc̄itatū ab vnoquoqꝫ petā ꝯm do
na et grās qb⁹ abūdāti⁹ affluunt
Da m̄ aditū. ofortare ⁊ doce me
petere Erubesco plīmū ac vereor
oparē. h ꝓ certo nc̄itas frāgit le/
gē Ex p̄cepto eꝫ mihi hec facē in/
cūbit vt pulsē vt petā. nec recedā
q̄ntūcūqꝫ repulsa donec aliq̄d ac/
cipiā Ita igiꝫ faciā

Loquiꝫ aīa q̄i i padisū ducta / Orō ad seraphin

Uos seraphin q̄ placido igne
diui amoris incēsi estl. mitti/
te m̄ pua aliq̄m scintillā h⁹ ignis
Mittite incqꝫ in cor meū penit⁹ geli
dū. vt parū ad diuū amorē incale
scat Per h eni vob nihil deperiet
Aut certe me vobis tam ꝓximaꝫ
faciatis. vt hinc excalescā Copio/
sa est apud me materia ad hunc i/
gnē ostruēdū Affluunt eni diuina
beneficia Insuper et mea peccata
que simul iuncta in me ipsa nutri/
re deberent maximum aliquod in
cendium Ueruz frigiditas negli/
gentie adeo preualuit in me. vt
vix aliquid incēdi possit Ne igitur
mihi tam alieni sitis quin parum
aliq̄d vestri ignis ad me incēdedā

me q̄ȝ inde purgandā ꝯp̄ſteris. ſic̄ olim Jſaie factū eē conſtat ¶ Ad cherubin Vos igit̄ cherubin in q̄bꝰ eſt plenitudo ſciētie ⁊ ſapientie. erudite hāc ſtolidā indoctā. q̄ freq̄uent̄ iudicat malū bonū. ⁊ bonū malū. que ſꝑ int̄ laq̄os ⁊ trāſitꝰ ꝑiculoſos inimicoꝝ v̄ſat̄ Date mihi clare notitiā q̄ valeaȝ hmōi ꝑicl'a declinare et abſq̄ȝ offēdiculo incedere ꝑ vias rectas. inſuꝑ et deum abſq̄ȝ errore et me abſq̄ȝ inordinato fauore ꝯgnoſcere vt clare ⁊ ſincere diſcernā magna illa p̄mia m̄i repromiſſa ꝑte ex vna. horrēdaq̄ȝ illiꝰ ignis gehēne tormēta m̄i ꝯminata ꝑte ex altera Que vtiq̄ȝ ſi diligent̄ ⁊ viuacit̄ an̄ ocl'os ponereȝ ſil' cū breuitate māſiōis mee in hoc mōrli corꝑe. nūq̄ȝ pcc̄m admitterē ¶ Orō ad thronos Vos throni in q̄bus xp̄c̄ ꝓfūdā hūilitatem ac p̄cipuā reuerētiā q̄ in voƀ ē ad ip̄m req̄eſcit ac reſidet deꝰ. inſuꝑ ⁊ ſua iudicia exercet ſic̄ iudex in ſuo throno. impetrate m̄i illā hūilitatē illā q̄ȝ ad deū reuerētiā. ꝑ quaȝ ſe digneẗ in me collocare et req̄eſcē Ad ħ eni creata ſū ⁊ ħ ſic vtiq̄ȝ obtinebo ſi voƀ i ħ fuēo ꝯformis ſic̄ ⁊ ip̄e repromiſit ¶ Orō ad dn̄ationes Vos dn̄ationes impetrare mihi p̄coꝛ plenū dn̄ium ſuꝑ corpꝰ meū. ita vt in nl'lo me ſue ſb̄iectiōi reddat obnoxiā Orō ad p̄ncipatꝰ Vos p̄ncipatꝰ reddite me ſb̄iectam ſublimioribꝰ ptātibus. abſq̄ȝ murmure abſq̄ȝ rebelliōe abſq̄ȝ detractiōe. ¶ Oratio ad poteſtates

Vos poteſtates eripite me ab aduerſariꝭ meis oībꝰ. q̄bꝰ vtiq̄ȝ tal' ē ptās. cui non ē aliq̄ ꝯꝑabilis ſuꝑ t̄rā ¶ Orō ad v̄tutes Vos virtutes facite intra me miracula me ꝑ pcc̄m mortuā reſuſcitātes ⁊ infirmā ſanātes Cū excecata fuero viſū reſtituite. cū obſurdata reddite auditū ⁊ ſic de aliꝭ ⁊ ſiq̄d mortiferū aut venenoſū bibero. ſ. ꝑ malū cogitatū aut prauā delectationē facite vt mihi nō noceat ꝑ ꝯſenſū Sūt hec ꝓfecto p̄clara miracula lōge q̄ȝ viſibilibꝰ p̄clariora ¶ Orō ad archāgelos Vos archāgeli nūciate mihi q̄ntū opꝰ ē ſublime fidei myſteriū. et q̄ a me vel ab aliis ꝑ me inſtruēdis i maiori venēatiōe habeatur. obſcuras ſacre ſcripture ſn̄ias elucidate Et ſp̄ealiter tu ſc̄e gabriel ꝑ ſc̄am inſpirationē mihi denūcies rumores placitos. ſic̄ feciſti beate marie m̄ri dn̄i ⁊ zacharie Et tu inſuꝑ ſc̄e michael qui es cuſtos ⁊ p̄nceps ecc̄ie. q̄ viciſti draconē hoſtē ſcȝ infernalē. q̄ p̄ſētas aīas an̄ ꝯſpectum dei ⁊ impetras ecc̄ie pacē tene ſꝑ illū inimicū in tuis vinculis ne nocē poſſit. et me in deceſſu ab hoc ſeculo ante ꝯſpectū dn̄i p̄n̄tata in eterna gl'a ¶ Orō ad angelos Vos angeli nunciate m̄i q̄libet dictim cognitu et factu oportuna ꝑ me aut q̄buſlibet aliꝭ. predicādo exhortādo vl' aliud quodlibet exercendo. ponite in ore meo verba ſancta et ſalutaria q̄ ſint ad edificationē meā et alioꝛum. nec aliqua fallacia aut

verſutia q̄cūq3 valeat ſpualē In triſticia q̄ nō eſt ſm deū afferte cōſolationē. in deſolatiōe me ↄfortate de errore me reuocate Emollite cor durū/devotōnis aridum lacrimis rigate. mentis illuminate tenebras In laudib' dei m̄ ſitis comites. in exceſſu me rep̄mite. in bn̄ factis roborate. aduerſ' oēs aduerſarios meos adiuuate. humiliate me in proſp̄is. extollite in aduerſ̄ in mea paupꝫtate ꝓ me q̄ſtuate. in infirmitate ſanate. in hora mortis me viſitate. auiſate. excuſate. liberate. ſaluate Sunt hec vr̄a officia ſm veritatem hiſtorie ac ſcripture ſacre Spēalit̄ tu raphael ſc̄e. deduc me ꝑ viam bonā. ſicut duxiſti tobiā iuniorē. et ꝑ te tal̄ mihi accedat ꝓfect'. q̄lis ꝑ tuū ſapiētiſſi^m cōſiliū acceſſit pr̄i ei' ⁊ vxori ſue ſare

Oratio. ad omnes ſanctos Cōtinet plures ꝑtes

Non poterit q̄ſo iuenire ſb̄ ſidoiū refugium aut miam hec paupꝫcula miſ̄eabilis aīa apd̄ tot ꝑncipes opulentiſſimos ac potentiſſimos. in felici patria. in vrbe beata. i loco toti' amenitatis ⁊ ſuꝑabūdātie. i tēplo pietati. ⁊ charitatis regnantes? Quādiu q̄ſo clamabo ⁊ eiulabo ad eorūz oſtia petēs paupꝫi panē ꝓpter deum. et nemo aduertet? Quādiu viciſſim diſcurrā et ꝓcūbā ad pedes eoꝝ. et nemo ſuccurret? O paupꝫcula deſolata vbi ꝓ dei reuerētia ꝓficies. ſi ſb̄ repulſā paſſa es ſi ſb̄ miam nōes ↄſecuta? Si hic etiaz grē ⁊ indulgētie nō impetres. q̄s alibi te ſuſcipiet? O felices o glo̅ſi ſc̄i ⁊ ſāc̄te dei oēs. totiēs audiui magnū illū amorem ac fauorē ↄmēdari/ quē geritis ad paupꝫes ⁊ miſeros atq3 indigētes pcc̄ores. inſupꝫ ⁊ illā vr̄oꝝ donoꝝ largitatē et ſupꝫabūdātiā elemoſynaꝝ Heu ero ego oibus aliīs infelicior. deſpectior. indignior. magis q3 reiecta? Deficiet hec ꝓpter me vr̄a ↄmēdatio? Ceſſabit fons ille vr̄e clementie manare. ne ſola ego bibā? Claudent̄ mihi vr̄e ſupplici man' vr̄e. q̄ ceteris oibus apꝫte ſūt? Veſter ꝓfecto theſaur' ꝓpter me mime decreſcēt Nō aderit q̄ſq3 ex vobis q̄ ſuſcipiat hanc paupꝫculā alienā ſb̄ ſuo ſaluo ↄductu q̄ dietim periclitari ↄminat̄? Nō erit q̄ ex ↄpaſſiōe vel hoſpitē colligat. ⁊ velut vnā ex minimis ācillis ſue familie dignet̄ aſcribere Satis profecto mihi eſſz ſi ex his vel vn' me benigne ſuſcipꝫet. ⁊ int̄ ſuos vltimā ſtatuēt Et ſi in ceteris inuēta ſim viliſſima indigniſſima infeliciſſima graui' q3 cetēis exceſſerim. eo magis veſtram meis precibus inclinabitis miaz. ſciētes ꝙ his nō op' ē mia q̄ carēt miſeria Scio q̄p pe ab altero vr̄m eē dc̄m. ꝙ vbi abūdauit delictū ſupꝫabundauit et gr̄a Si me a pedib' vr̄is indignāter abīcitl. aīa aduertite q̄ me velitl. eē facturā. inſtruite me q̄ ꝓficiſcar miaz repertura Scio veraciter nō alibi hoc futurū Quo igit̄ diuertā Incidam in deſperationez? Abſit

hoc Mādatū enim accepi ſm do/
ctrinas vr̄as. etiā vſqȝ ad nouiſſi/
mū mortis ſuſpiriū ſpē haberi de
bere Certiſſime ei tenete ꝛ credite
me a voƀ nō diſceſſurā etiā totiēs
q̊tiēs repulſā. donec a vobis ali/
q̄d elemoſyne ꝓ mea pauꝑtate ſu
ſtētanda ꝑcepero Vt ſi languere
aut male ꝑire cogar. h̄ corā vr̄is
oculis faciā. vr̄is aduoluta pedi/
b'clamās ac vr̄m implorās auxi/
liū Poſſet ne hoc vr̄a benignitas
admittē. vr̄a clementia ꝛ humani
tas? eſtimo vtiqȝ ꝙ nō Cōmēora
te vos glo̾ſi ſci nō ad vr̄am vere/
cūdiā loq̊r ſȝ ad meā ingētē nc̄ita
tē. ꝯmēorate inq̄m ꝙ meas ꝑtes
aliq̄n geſſiſtis Sū q̄ppe nūc in eo
carcē in eo exilio in ea pauꝑtatis
regiōe. vbi dū fuiſtis voluiſtis v:i
qȝ libēt̄ aliūde iuuari. aliūde ꝯfor
tari Jdo g°ꝛ vos nunc m̄ facite q̄ð
tūc voƀ fieri deſideabatis Jllā di
ſtribuite m̄ g̾āz q̄ ex g̾ā voƀ pri
dē donata ē Qz ſi alt̄ vr̄m mihi im
ꝓperet ꝛ dicat me lōge pl'fedataȝ
ꝛ ꝓfūdatā i ceno pc̄ci q̄ȝ fuerint
illi glo̾ſi ſci. fateor ꝓfecto ita eſſe
Sȝ vn̄ h̄ eis? Nō niſi ex g̾ā indul
tū ē Ex eadē q̄ppe maſſa pc̄ci me/
cū extitē. ꝓni ad maluȝ ab adole/
ſcētia ſua. niſi ſupabūdāti mīa dei
fuiſſēt ꝓſeruati aut liberati Et ex/
inde magis obligant̄ ad g̾āz im
pēdēdā vt illā eo liberali' diſtribu
ant q̄ largi'ꝛ copioſi' acceperūt
Vos q̄dē eſtis in ſūma ꝓſꝑi/
tate in honore atqȝ felicitate
Nō inuidēs loq̊r imo veracit̄ hic

plurimū gaudeo Sȝ q̄d factura ē
illa vr̄a ſoror miſera. degens hic
deorſū in tāta miſeria ꝛ tāta neceſ/
ſitate? Mire durū eſſet cor vr̄m atȝ
innaturale nimiū ſi illā ꝑire ſinere
tis ā a canib' infernalib' q̄b' vndi
qȝ vallata ē deuorari ꝓꝑtim cū oc
currē valeatis. et ad vos exclamo
ꝛ extēdo man'. lacrimis vndiqȝ ꝓ
fuſa vr̄m petēs auxiliū Nō peto
vr̄am g̾āz aut vr̄as diuitias Eri
pite me a morte. et m̄ ſatis ē Qz ſi
vr̄āz ſororē hec vos depcātē rep/
puleritis. q̄m q̄ſo audietis aut cui
SI meā (alteri bn̄facietis
miſeriā et pauꝑtateȝ non di
gnabimini reſpicē. ſaltē obedietis
deo ſūmo vr̄o regi atqȝ impatori.
Js fecit ꝛ inſtituit vos in ſuos ele
moſynarios. q̄b' incūbit idigētib'
nc̄aria imꝑtiri Spēalit̄ te ꝟgo glo
ſa inſtituit theſaurariā g̾e. mr̄em
miſc̄die. nutricē orphāoꝝ. deſola/
torū ꝯſolatricē. aduocatā ꝛ ꝯſul/
tricē Ad te i gīt ꝯfugio. te req̄ro ꝑ
iſtoꝝ officioꝝ ꝟtutes ne m̄ defici
as i hac diſtricta nc̄itate Jmꝑtire
mihi de thezauro g̾e. nutri ꝯfor
ta et ꝯſule. etſi nō ꝓpter me cū ſim
indigna omni munē g̾e. tn̄ ꝓpter
te ꝛ ꝓpter tibi ꝯmiſſū officiū legi
time ſm inſtitutionē ſūmi regis et
ADhuc dico vob Certē dr̄.
o glo̾ſi ſancti dei oēs. ꝙ apd
me ē ſignetū ſūmi regis ad elemo
ſynā veſtram ꝑcipiēdum Cogno
ſcitis haud dubie ſignetū hoc. nō
eniȝ ignoratis q̄m ſine ſpeciali dei
inſtinctu nec poſſem nec ſcirem ad

vos ꝑtingere ꝓ reqrēdis vr̄is ele
moſynis Nōne g° veniēs cū ſigne
to a vobis audiri debeo et vr̄am
alimoniaꝫ ꝑcipe? Infallacit̄ enim
me de⁹ ad vos mittit. q̊s nouit hu
iuſmodi elemoſynis abūdare Ne
igit̄ me coegeritis ad ip̄m reuerti
et de vr̄a repulſa q̄relā exponere
Loq̊r vt p̄ſumēs/fateoꝛ. ꝫ ncītas
mea ꝑte ex vna ⁊ dina benignitas
ex alia me tranſmittūt ad vos. et
hūc auſū ſic loquēdi p̄bēt. quoniā
vt veꝝ canit ꝓuerbiū Qd̊ dn̄s cō
cedit nō iure familia denegabit Li
beralis dn̄s liberales habebit ſer
uitoꝛes ¶ Sed foꝛſan m̄ dicet ali
q̊s Cū de⁹ vt aſſeris tibi velit ele
moſynā impēdi ab illo petes. ꝑ ſe
ip̄m eni ſi volet tibi qd̊ petis largi
etur ¶ At ego rn̄deo Que gr̄a q̄
ſo ſcis eēt hn̄da. ſi nullo ſuo medio
mihi de⁹ ꝑ ſe ip̄m ſubueniret? Qua
inſuꝑ rōne gr̄aꝝ elemoſynas ad
ſuꝑeffluētē mēſurā accepiſſēt ſācti
ſi nō inde ceteris indigentibus eſ
ſent diſtributuri? Itaqꝫ hec dei vo
lūtas ē vt ſuos veneremur ſc̄os. il
los dep̄cātes ⁊ reqrētes illiqꝫ nob̄
ſuccurrāt ſuas nobis donātes et
impertiētes gr̄as Talē qd̊ē decet
dn̄m tales hr̄e elemoſynarios. q̊
videlꝫ q̄relas verecūdoꝝ paupe
rū audiāt q̊ ſine medio principem
adire nō audet

Rurſus q̄ro. ꝓpt̄ qd̊ me repel
litis? Si ꝓpt̄ pcc̄a mea q̄ aduerſū
me clamāt atꝫ obīciūt. heu queſo
dabitis vos poti⁹ audiētiā fidēqꝫ
et fauoꝛē his cruētiſſimis aduerſa
rīis nō mō meis veꝝ etiaꝫ ⁊ vr̄is
q̊s miro mō exoſos habetis. qꝫ vr̄e
ſoꝛoꝛi pauꝑcule q̄ vtiqꝫ creatura
eſt ⁊ factura dei vr̄i ſūmi p̄ncipis?
Exclamāt fateoꝛ ⁊ ſtrepitum ma
gnū vr̄is aurib⁹ ingerūt aduerſa
rīj iſti ſcꝫ pcc̄a mea. meqꝫ ſibi obli
gatā aſſerūt cū illa cōmiſerim ſint
qꝫ oꝑa mea Silete. ſilete. infideles
aduerſarīj vos repꝛobo ⁊ abnego
per vos eni qꝛ nimiū decepta ſuꝫ
p̄eiteo Decepta ſū nō de medieta
te iuſti p̄cīj. ꝫ in toto Iteꝝ igit̄ at
qꝫ iteꝝ doleo. vos fugio ⁊ male
dico. iuſtūqꝫ bellū aduerſ⁹ vos in
dico In q̊ vtiqꝫ bello m̄ debēt eſſe
auxilio oēs q̊ ꝑtē dei fouēt. ei qꝫ fi
delit̄ ſbiecti ſc̄ ⁊ ad fidlitatē tenent̄

Quid queſo gl'oſi milites dei
aliud facē valeo dicite mihi
Si temerarie aliq̊d oꝑata ſū ſi in
aliquo exceſſi. heu nō in vno tātū
imo in mille milleſies. nō aliud m̄ ē
remediū qꝫ ſine fictiōe penitē atꝫ i
poſteꝝ p̄cauē ⁊ ꝓ poſſe id ꝓſequi
qd̊ nouēo vr̄o ſit̄ ⁊ meo imꝑatoꝛi
diſplicē Hoc aūt faciēdo mihi vti
qꝫ eē debetis. ꝯſoꝛtio. cū id fiat i ho
noꝛē illi⁹ quē tā ſinglarit̄ diligitis. at
qꝫ honoꝛatis et id vtiqꝫ ꝯuenient̄
facē poteītis. Sꝫ m̄ obīcitis. ꝙ min⁹
debito hos ꝑſequoꝛ aduerſarios
imo ſepius ꝓditrix exiſto cū ill' rur
ſus paciſcendo ⁊ tractando. illos
qꝫ humaniter recipiendo amando
atꝫ honoꝛādo. Ad hoc pꝛofecto
quid dicā ignoꝛo. Ceſſant omnes

allegatiões mee. Ignominia rubor
et ɔfuſio irruũt ſup̲ faciẽ meã. In
h̃ me fateor ɔuictã eẽ ⁊ dignã oĩ
opprobrio. Hic itaq̃ nil aliud re/
ſpõdeo. niſi q̄ miſericordiam peto
Miſericordiã inq̃m ⁊ indulgẽtiã.
grãã ⁊ veniã. hoc ſatis ſit. vob̃ q̃
h̃ rñſũ ſufficiat. Si cẽties a pugna
fugio ⁊ cẽties reuertar. veſter iub̃
imp̲ator ne repellar. Ve℞ hec eſt
p̄ncipalis mee petitõis cauſa vt ve
ſtro p̃ſidio ſic munita ſim ⁊ talẽ in
me ſuſcipiã animũ. vt amodo non
reuertar ad illi⁹ mei aduẽſarij ſepe
dicti ſcz pcc̃i maledictũ cõſortium
q̄q̃ ſuis inſidijs ꝓmiſſis et cautel̃
ampli⁹ me nõ detineat. aut vi q̃cũ
q̃ ſuperet. Nõ vtiq̃ a debili egro
ta et ꝓſtrata vltra vires exigeris
Facile fateor ẽ de me triũphũ ſu/
mere. ꝓna ſũ ad deceptõnẽ. Hec ẽ
mea miſeria. et qd̃ pl⁹ eſt nõ ea dili
gẽtia q̃ deberem vr̃m peto et expe
cto ſb̃ſidiũ. imo i h̃ ſũ ſõnolẽta de/
ſes ⁊ inattẽta. Et h̃ ẽ heu vñ ſũme
doleo. qd̃ nũc queror ⁊ deploro h̃
eſt ꝓ q̃ vos depr̃cor ꝓ q̃ vr̃is ad/
uoluor pedib⁹. ꝓ q̃ vr̃ã interpel/
lo grãã et p̃ſidiũ poſco. vt ex nunc
ſim robuſtior magis q̃ ſolicita ex
toto corde ad vos in meis agreſ
ſib⁹ ⁊ aduerſitatib⁹ recurrẽ.

Minime op⁹ ẽ o glo̾ſi ſc̃i dei vr̃as
diuicias vr̃am grãm in aliq̃ dimi
nui dũ m̃ ſuccurritis. Nihil a vob̃
peto p̄ter v̄bũ. ⁊ vt ꝓ me apd̃ deũ
q̃b⁹ oportuna ſaluti m̃ ꝓueniãt di
gnas p̄ces dirigatis. Nõ arbitror
tã anguſtã eẽ vr̃am caritatẽ vr̃ã
q̃ largitatẽ. vt h̃ m̃ denegetis. Jn/
cõp̲abilis q̃ppe ẽ modica illa cari
tas ſi vel modica in me ſit ardẽti
illi fornaci vr̃i amoris. Et tñ ne
mo adeo m̃ cenſet alien⁹ etiã ſi iu/
de⁹ vl̃ gẽtilis imo ſi p̄ris aut m̄ris
occiſor. cui corde ſincero p̲ ſe aͣ per
aliũ ꝓ ſe p̄ces ad dñm p̲ me fieri
inſtant̃ reqrẽti nõ libẽti aio adq̇e/
ſcerẽ. Quo igit̃ pacto ꝓ me apud
deũ nõ int̃cederet. cũ ſim chriſtiana
⁊ vr̃a ſoror i fide et vos ad id faci
endũ inſtanti⁹ interpellem p̄ſertim
cũ vos in nullo offenderim. Et ſi
offẽdi. doleo ⁊ veniã peto. cũ ꝓfe/
cto talis ac tãta ſit vr̃a dilectio tã
q̃ ãpla largitas ⁊ extẽſa. p̃ſumo ñ
p̄t vt q̄ tã hũilit̃ ac decenter peto
m̃ recuſetis. Qd̃ ſi feceritis, bñ mi/
hi vtiq̃ erit qm̃ certa ſũ q̄ apd̃ de
um infallacit̃ impetrabitis q̃cq̇d
ꝓ me petieritis. Cur eni vellet ip̃e
me vos dep̄cari vr̃amq̃ oronem
ad meã inſtãtiã ſic̃ incẽſũ dirigi in
ɔſpc̃u ſuo. niſi vos duceret audien
dos. Nũq̃ vobis talẽ affert ɔfuſi
onẽ. vt vos vacuos a ſe repelleret.
Que etiã eſſet illa vr̃a felicitas ſi
nõ repletur deſideriũ vr̃m in oib⁹
que expoſtulatis.

Adhuc p̃ſumã ampli⁹ ⁊ dicã
q̄ de⁹ p̲ os vr̃m et p̲ vr̃am
doctrinã mãdatũ mihi dedit vt
ad ip̃m et ad vos ſit meũ refugiũ
in oib⁹ nc̃itatib⁹ meis. Cũ igit̃ h̃ p̄
cepit de⁹ ⁊ ſub hac fiducia vos in
terpello. quo modo credi poteris

q̄ vnū iubeat ⁊ alterū faciat. atq̨ ita michi nō succurratis? Jubet quippe p̄ vos ipos. ut s₃ sit spes mea i sua bonitate. ⁊ ita vtiq̨ ē i tm̄ ut etiā si me occidē voluerit. michilominꝰ sꝑabo i ipm̄. nō igit ob aliud vult me ponē spem i suū auxiliū nisi q₃ vult suū ⁊ vrm̄ auxiliū petenti assistē. Quod si michi q̄s dixerit hoc itelligēdū ēē dūmodo bona ⁊ scā sit hec spes mea. et nichil cōtra mādata eiꝰ admiscō Heu me hoc est pcipuū. ꝑ quod bonū arbitror ponē i dn̄o deo spem meā ⁊ eiꝰ īniti auxilio ut vi delicet suo munē m̄ sit pseuerancia i obseruācia mādatorū suor̄ ⁊ tan dē i extrmis īueniar i gracia sua. ⁊ i suo s̄uicio Et si nō concedet h̄c michi graciā ītuitu pcū mearū. saltē ꝯcedet ꝑ diuinū mādatū q̄ stimulor ad petendū

Considero isup q̄ si vrm̄ quilibet vniꝰ diei idultū seu r̄missionē ipetrauit. magnis habūdabo diuicys Mīme aut̄ difficile ē ita ipetrarē ymo lōge plus ip̄ petē psumere. qm̄ ⁊ si magna r̄cipe nō merui, vra tn̄ largitas exposcat. ut magna m̄ tribuat̄. s₃ ⁊ mea igens nccītas psidiū magnꝰ efflagitat nō alibi q̄ apud vos īueniendū. Qd̄ si q̄s dixerit hac elemosinā opibꝰ ⁊ legittīs ad vos obseqīs ēē m̄ ꝯsequēdā. Rn̄deo q̄ ita ēēt elemosina q̄dāmō vēdita nō donata. q̄ uis tn̄ etiā id modicū s̄uicis qd̄ vos ītpellās. meq₃ subiciēs ⁊ huiꝰ. vobis ipendo quodā iure postulat ut q̄dā vicissitudīe m̄ succurratis atq̨ ita nō i vanū spem meā atq̨ r̄fugiū i vobis posuerī Fateor q̄dē me nō cōdignū ad vos habē hōrē ⁊ aōrē. s₃ debilis sū vibus ⁊ facultatibus iops. De modico at̄ modicū grate suscipiēdū est Jtaq̨ dū ero locupletior i donis sp̄ualibꝫ. habūdanciꝰ ⁊ opulencioi mō corde vos hōrabo vos amabo // Dico isup q̄ nōui psonas aquas absq̨ lr̄is. etate etiā iuuenes. q̄r ꝯūsacio ab uterō fuit m̄ capis. q̄ nichilominꝰ ex vehenti affctu largiēdi alys. dū s̄ nichil donādū adeē vident, voluerūt id vasculū i q̄ sepeli debuerāt i elemōsinā cōuerti. seq₃ nudas i tr̄a pia ⁊ exponi ōmibꝰ. fuit h̄ nobile testamētū. Qd̄ si vna p̄ua scintilla caritatꝭ tm̄ opꝰ hic deorsū valuit efficē. tāto magis suscitatē flamā extiꝰ ad subuēcionē alteriꝰ. q̄d q̄so ēē debebit apud vrām h̄ūdatissimā ardentissimaq₃ caritatē circa nos paupes. q̄le emittet ille ignis flamā q̄le isup opꝰ demrābit. Conuito ptea con sideratiōne mentis ad illā vrām caritatē atq̨ largitatē quā dū hac mortali vita fugebamī, ergu paupes habuistis vn̄ magnū certissimūq₃ ausū cōcipio ad vos interpellādū, sꝑans vtiq̨ michi venire desup auxiliū Cū idubie nō diminuta sit p̄ gloria vrā caritas. ymo iestimabilit̄ aucta et pfecta

Etenī si vobis desit miseria· mia tamē adest· cū illi sitis ꝓpinquissīe uīcti cui ꝓpriū est parcē ꝛ miserei ‖ Nō suf ficeret tempꝰ nec ligua aut ītelligē cia illa numerare pietatis opa· que vobis vr̄a suasit caitas erga paupēs cc̄rē· Que enī egritudo miseia aut pauptas īuasit hoīes cui nō es setis ꝑsidio sanādo sucurrēdo· famē sitim algorē paciēdo· ut alios pascētis ꝛ reficētis · Alter vr̄m seipm ī seruū venūdauit ut filiū paupis vidue de maībꝫ hostiū liberaēt · Alter se mor tis ꝑiclo cōmisit ut hūc aliū eripet · Alter diuisit vestē qua īdutꝰ erat· hyeme ꝓfūda ut aliū nudū hūc te gēt · Alij nͨ metu mortis īminētis a pietate sepulture mortuoꝝ aut vi sitacōe captiuorū r̄trahi potuerūt · Alij tāto grē priuilegio donati sū· ut eciā vita functi de suis corꝑibꝫ oleū mistrent sanādis egritudibꝫ optunū ‖ Hec aūt q̄ loquor nō nisi corꝑalibꝫ defectibꝫ ꝯleuādis deser uiūt· q̄s reuera īcōꝑabilit' sup̄ant aīe spūales īdigencie a' nc̄itates· tāto illis ꝑiculosiores q̄nto corꝑi tāto illis ꝑeminet aīa īmortalis· ꝛ mors etnā magis tmēda ē q̄ tp̄a lis ꝛ trāsitoria ‖ Cū igitᷣ nichil vr̄e caitati deperieit ꝑmo multū accreuerit ꝑfcōis· q̄to magis nūc q̄ tūc sucurretis ‖ Sucurretis īquā michi vos īstācius ī tanta nc̄itate reqrenti ꝑsertim cū de hys mea sit ad vos obsecracio· q̄ longe plus diuinū honorē ac ves tr̄a laudem cōcernūt q̄ quelibet cor porū subuēcio ‖ Et vē ita est q̄ eciā in carne viuētes maiorē longe cari tate ad salutē aliorū demōstrastis tāte ad salutē aliorū demōstrastis q̄ ligua sufficiat exprimē ‖ Nec eciā qualibet acerbissimā penā a' mortis quodcūqꝫ horrendū genꝰ ꝑhorruistis· dū ī medijs tormētis· constant' vbū fidei salutaīs p̄dicabatis· ad illuīan dū eos qui ī tenebris ydolatrie sede bāt ad dirigendū pedes eoꝝ ī viam pacis ‖ Heu gloriosissimi sancti· iā nec vos mori optet· nec hꝰmoī ꝑse cutores ꝛ tormēta ꝑpeti· ad michi aux iliū ferendū· ad me sanādū· ad me illuīandū· ad me deniqꝫ dirigendū ꝑ tramitē v̄tutū· nec aliud circa hoc peto n̄ ut tm̄mō senseritis· uel dim̄ oraueritis· ut ita fiat q̄admodū fidē cō fidero ꝛ tūc absqꝫ dubio fiet· siqīdē ni chil vobꝭ denegādū arbitror a patre miarū ‖ Mala quidē sū fateor ꝛ vi cijs vndiqꝫ irretita· id enī heu nimis expior ‖ Sꝫ deo ꝓtegēte nō vos ꝑsecu ta sū nō vos morti tradidi et michi lonīnꝰ ꝓ hys qui vos ꝑsequebant' eciā ī medijs tormētis dū adhuc essetis hic sup̄stites orare cōsueuis tis· quāto magis nūc ab hys ꝑsecuto ribus īmunes pro me nichil horū consciā deprecari curabitis ‖ Condo nate michi obsecro nimiū forsan ꝑsumenti et magna exaltanti ‖ Nel to enī michi mq̄uā vos humiliter ac deuote deprecanti aderitis adiu tores atqꝫ oratores qui tam tuti

‖ Ih' nichil deficit

qui iā tuti in glīa reſidetis. cū etiā vr̄a recuſātibus ac ſp̄nētibus pſi/dia. vos qꝫ atrociter inſequentibꝰ voluiſti. adeſſe ꝓpicij. ¶ Recedite a me recedite inimici. et vobis ſilen/tiū indicite. Dicitis eni q̄a fruſtra ſc̄os imploꝛo fruſtra leuo in eos oculos meos qm̄ de numero ſum reꝓboꝝ. et ec̄no dei iudicio/dam nationi obnoxia. atqꝫ ob id ſc̄i dei oēs d̄inā ſup̄ h voluntatē ꝯgnoſcē tes nulliꝰ momēti me reputant. et meas p̄ces aure ſurda ſuſcipiūt. O mēdaces atꝫ infideles hoſtes. q̄s vos ſup̄ hoc certioꝛes fecit? Cer ta quidē eſt hec de vobis ſñia qm̄ irreuocabiliter dānationi traditi eſtis. Circa me certe nō ita eſt qm̄ ſi me damnare deus voluiſſet iam dudū id facere potuiſſet. ſiquidez id dudū demerui. niſi mia eiꝰ p̄ue niſſet me. Si etiaz me damnationi tradendū decreuiſſet. mime m̄ ſuo munere hoc tam vehemēs adeſſet penitēdi deſi deriū. ſuū qꝫ patroci niū medijs ſāctoꝝ ſuoꝝ inſ̄ceſſio nibus imploꝛādi. Scio ꝓfecto q̄c/quid vos hoſtes iniqui dixeritis. me nūc in ea adhuc vita ſubſiſtere in qua mihi facultas eſt meā deo ꝓpicio ſalutez opari. Nec id m̄ du bito futurū ſi in toto coꝛde ſcruta ta fuero mādata eiꝰ. Scio inſuper id me ſuo munē et ſuoꝝ ſc̄oꝝ p̄ſi/dijs hoc poſſe adimplere. Sinite igit̄ hoſtes neq̄ſſimi āplius ita me ad deſpationē ꝓſequi q̄a minime p̄ualebitis. Et qđ ampliꝰ eſt quic/quid in futuꝝ circa me facē diſpo ſuerit. ſua eni ſū. qua ꝓ ſuo vti pōt libito. inſtitui nihilominꝰ quandiu grā tp̄us et facultas ad hoc ad/erūt ip̄m diligere optimū qꝫ ac iu ſtiſſimū iudicare qđ vos ip̄i om̄es inimici vr̄a in malo impediēte ob ſtinatione mime facere valetis in quo vtiqꝫ vr̄i ſtatꝰ deterioꝛ extat ꝯditio cū ille vobis odio ſit cui ꝓ/priū eſt eſſe ſūmū bonū. illū qꝫ iniu ſtū ac crudeliſſimū cēſeatis quē ꝯ ſtat eſſe iuſtiſſimū ac p̄ijſſimū. Abſit igit̄ vt vob ſilis fiam. Cur ei ſalui fieri nō valetis. niſi qꝛ indulgētiā poſtulare nō vultis. Non itaqꝫ ſic faciā imo inceſſant̄ indulgētiā pe/tam et requirā. Ip̄e etiā mihi man datū dedit vt ſpem in ſuo reponā auxilio qđ mime facēt ſi me ſtatu/iſſet cōdēnare. Cur q̄ſo mihi bone voluntatis p̄beret initiū cui cōple mentū dare nō vellet? Cur me ad meditationē ſui inſup̄ et ad ſui cul tus deſideriū ꝯmonēt. ſi nō id me ſp̄ vſqꝫ in finē vellet eſſe facturaz? Idcirco Scitote fallaces inimici illi potiꝰ q̄ꝫ vobis fidē adhibebo. nec ab inuocatione ſui p̄ocinij vl/latenꝰ deficiā. Diſcedite itaqꝫ hinc et mala vr̄a hoꝛa huc veneritis ⁊ ad vr̄am confuſionē. me ſinite mee oꝛōni dare finē. Nec eni a ꝯſpectu ſc̄oꝝ q̄bꝰ aſſiſto nūc abibo donec ſigno aliq̄ certo m̄ innotuēit me fo re exauditā. Qđ vtiqꝫ ſigm̄ nō ali/unde certiꝰ ſumēdū arbitroꝛ q̄ꝫ ſi in ꝓfūda hūilitate. meos defectus meāqꝫ paupꝑtatē recognoſcā. ⁊ ex toto coꝛde illis inſ̄cedētibꝰ in dn̄o habuero fiduciā. Et ſi milleſies me

ſeduxeritis ac deleceritis millesies
reſurgã qꝛ m̄ ſēp aderit apta grẽ
porta Illos in deſpatõez adduci/
te. qui diuinã bonitatē ignorãt et ſã
ctoꝝ potētiã. vel etiã qui eos exo
rare vl̄ negligũt vel ɔtemnũt Fru
ſtrati ꝗppe eſtis fauēte dño vrã in
tentione circa me. nec op⁹ eſt vt m̄
mea pccã ɔmemoretis inferentes
hinc me celeſtib⁹ pmijs eē penit⁹ in
dignã. Io etenim ſcio. Sꝫ ſcio. ꝙ
pius ille me⁹ pr̄ ihs xp̄s meũ de/
bitũ ſoluit et mea oia ꝗtienſcunqꝫ
mihi diſplicuerint deleuit pccã. m̄
qꝫ ſuo pcioſiſſimo ſanguine celeſte
regnũ lucrifecit et emit. et h̄ titulo
et nullo alio poſſeſſionē hui⁹ regni
pſtoloꝛ. ſic̄ ⁊ olim ab illo glorioſo
beato bernardo in ſua viſione re/
ſponſum accepiſtis.

Hic loquiꝛ aĩa inimi-cis volētibus adhuc in deſpatiõꝫ inducere. ⁊ rñdet eis

Quid dicitis adhuc fallaces
atꝫ infideles hoſtes Dicitꝭ.
hanc meã ſpem. temeritatē ꝗndã
eſſe ac pſũptionē. qm̄ nõ eſt homo
viuēs ſup terrã ꝗntũcũqꝫ etiã gra
uis pccoꝝ. qui nõ ſe cõfidat ſaluan
dũ Sꝫ plrima eoꝝ reſtant ꝗ ſtult⁹
excogitat. Dicitꝭ. inſup mltos vos
in me cernē defectus quos mime
diſcerno. me qꝫ obſuatis vſqꝫ in fi
nem. cũ me ſic inuadere atqꝫ circũ/
uenire ꝓponitis vt parũ m̄ ꝓdeſſe
poſſit hec ſpes mea quã pſũptuo/
ſaꝫ temeritatē appellatis. cũ illi⁹ re
gis legē mime obſeruē. vnde ſpēo
auxiliũ Nec pfecto per huĩcmodũ

me deijcietis a ſpe bona O nequã
ac deſpati Nõ ꝗdē dico mihi hãc
adeſſe fiduciã vt abſqꝫ obſuantia
diuine legꝭ ſaluari pſumã. Eſſet hec
indubie nõ ſpes ſꝫ pſũptuoſa teme
ritas. Hmõi ſiꝛ qꝫpl'es qui ſine pe/
nitētia et correctiõe male vite deũ
eos ſaluatuꝝ arbitranꝛ. dicentes
nõ ideo eos deũ feciſſe vt ɔdēnet
Abſit vt ſic ſpem meã inſtituã ꝗn/
imo ſũme cupio in meli⁹ reformari
et legē totã adimplē. ſine qua im/
poſſibile eē ſcio me ſaluari Ad id
aũt faciēdũ m̄ cõfido pſtari vires
a dño. et ſuoꝝ ſcoꝝ ſuffragijs Et
qꝫuis iã ignorē an ſim in grã vl̄ ſi
aut ſi in ea ꝑmanebo. ſpero nihilo
min⁹ ꝙ deus tandē meas illumia
bit tenebras ad dijudicandũ illos
in me defect⁹. ꝗbus forſan ad pñs
a grã dei ſũ aliena Io qꝫ ipꝫ quo/
tidie depcoꝛ. vt ſic de tenebrꝭ. meis
lumē faciat ſplēdeſcē. ꝙ inimicꝭ tã/
dē dicē nõ incũbat Nos eã ꝓſtra
uim⁹ nos eã ſupauim⁹ Ipm inſup
inſtanti⁹ exoro vt me inſtruat quo
pacto legitia ſeu integra ɔfeſſiõe
vel quõlibet aliꝛ a pccis ꝗbus for
ſan ignorãs ſũ irretita liberari va
leã Et ꝗdē videtis qliꝛ ego freꝙ
ter me ipam pparo. vt ſciã ꝗd rñ/
ſura ſim in illa extrema hora mor/
tis qñ ſim a corpe migratura. et
ad id ſciēdũ ſũme anhelo Sit igiꝛ
hec vobis mea rñſio videlꝫ ꝙ cele
ſtiũ bonoꝝ retributionē peto ſub ti
tulo et in ſpe mei glioſi redēptorꝭ
ihu xpi qui m̄ ius in illis vendica/
uit. et ob id ſuã mihi impꝛtiri miaꝫ
pcoꝛ. ꝗ in primis a pccis meis et

mera ſua gr̄a.ſuā auertat faciē et
oēs meas deleat iniq̄tates et ex/
inde me faciat ſue legis factricē ꝛ
mādatoꝝ ei⁹ Scitis ne hic quicq̄ꝫ
dicē Quid ad hec rn̄debitꝭ.o vos
inimici immōꝛles.qui vr̄is fraudi/
b⁹ male me deterrē ſatagitis? q̄d
vobis ap̄li⁹ reſtat replicandū? Si
de⁹ ꝓ me.q̄s cōn me? Quis me ac/
cuſabit q̄s me ꝯdēnabit? Nō vos
ꝓfecto tortores.nullā niſi q̄ntavo
bis ꝑmiſſa eſt.diuinit⁹ hn̄tes ꝑtātē.
Diſcedite igit̄ cū om̄i vr̄a ꝯfuſiōe
et ignominia. Reuertar ad vos.
glioſos celeſtis curie ſc̄os.ex quo
his rn̄di ꝓditorib⁹ inimicis qui p̄
cipue in ꝯſpc̄u vr̄o m̄ cōtinuas pa
rāt inſidias.me quoad pn̄t impe/
diētes atꝫ ipugnātes. Nō ꝓfecto
vos in h̄ venerant̄ Nūq̄d non ero
dū vr̄is aſto ꝯſpectibus vr̄a auc̄te
ꝓtecta? Nūci⁹ etiā in medijs hoſti
bus.tut⁹ erit.nūc aūt hos cernitꝭ ꝑ
fidos hoſtes.ad meā q̄vob̄ velut
nūcia dirigit̄.dirimendā lacerādā
q̄ꝫ orōem niti.me q̄ꝫ deorſū de ꝑa
diſo velle p̄cipitare. Om̄i igit̄ iure
illos odio hēbitis.nec eos audietꝭ.
aduerſus me ſeu aduerſus meā de
uotā orōem vociferātes.vos inq̄ꝫ
hoc vidētes ac ꝯſpiciētes Et ſi nō
alia ſubeſſet vob̄ cauſa m̄ miſerēdi
pauꝑi vr̄e ſorori/iā diuti⁹ vos de
p̄canti.q̄ꝫ illoꝝ ſpēt⁹ rōnabilis.et
gaudij ꝯtractio.q̄d vtiq̄ꝫ me vos
repellētes.eis afferretis.poteritis
nihilomin⁹ et debebitis meo vidē.
me exaudire.ac replē.mee indigē/
tie ſaccū.ab vbertate elemoſynaꝝ

vr̄aꝝ vt ſic cū gaudio ꝛ ꝓfectu ad
pr̄is mei celeſtis honorē et ad ve/
ſtram laudē et gloriā.inſuꝑ et ini/
micorū veſtroꝝ confuſionē.reuer
tar a vobis exaudita

Oratio ꝓ alijs viuis et mortuis ſuper hoc verbo orate pro inuicē vt ſaluemini

Eſto q̄ꝓ ego adeo ꝑdita ſim
ac dieiecta vt ꝓ me nullā etiā
valeam aut debeam meo q̄ſtu im/
petrare.ſupplico ſaltē ne mea miſe
ria fiat nocumēto cetēis pauꝑib⁹
magni hoſpital̄ hui⁹ mūdi ac car/
ceris purgatorij.q̄s q̄ſtuo et ꝓ q̄/
bus interpello Satꝭ.q̄ppe imo nimis
magna ē mea ꝓ me miſeria.abſq̄ꝫ
h̄ q̄ꝓ cetis ſim detrimēto.ſꝫ ꝛ cetēi ſa
tis abūde q̄ꝫ ſua torquent̄ inopia
abſq̄ꝫ h̄ q̄ꝓ mea eis infeſta ſit.dū m̄
iam ex officio incūbit hm̄oi ꝓ eis
q̄ſtū facē.aut q̄ꝛ ꝑ eos ad hoc ſuꝫ
deputata.aut req̄ſita aut rogata.
aut q̄ꝛ ob id aliq̄ recepi tēꝑalia.ꝛ
q̄ꝛ m̄ ſāguine iūcti ſūt aut q̄ꝛ dum
eis vires ſuppetūt ſibi m̄ bn̄ficiuꝫ i/
pēdūt Vererer ꝓfecto ꝓ his ſpi
rituales etias nō poſtulare ſꝫ eo/
rū indigētias q̄ multū certe ſūt mi
ſerabiles Et haud dubie nō pote
rit etia illic inutilit̄ accedē.q̄ꝛ et ſi
nō huic ſaltē alteri ꝯueniet. Nō ē
pauꝑtas.infirmitas moleſtia vel
afflictio q̄ non inueniat̄ in h̄ hoſpi
tali atꝫ in p̄fato carcere diriſſimo
Quidā nanq̄ꝫ ardētiſſima febre lu
xurie correpti adeo vehement̄ cru
ciant̄ vt nec ad momentū reſidere

aut quieſcere poſſint. alij auaricie
ydropiſi turgẽtes indeſinẽt ſitiũt
Alij torporis et acidie putreſcunt
lepra Alij velut canes furioſi. iur/
gijs ac detractõib⁹ ꝑſtrepunt ali/
os porcina defedat crapula. illos
ira vindicãdi q₃ feruor inſanire fa
cit iſtos inanis gl'ia tumeſcẽ alios
abſq₃ intmiſſione torquet inuidia.
ita vt nec alteri⁹ ꝓſpera patienter
cernere ſinat. h₃ hic aures impias
ille cecos h₃ oclos. ceteis cor gͥuit
laborat. ꝑlimis nec vnũ mẽbrũ va
lidũ eſt Sũt qui ꝑ malã famã vn
diq₃ fetidi ſũt. et vt breui ſermone
multa q̃ ad plenũ exꝓmi nõ poſſũt
ẽplectamur nemo eſt qui nõ alicui
ſubiaceat indigẽtie aut miſerie. hic
q̄dẽ pl⁹ ille aũt min⁹ Quãtũ vero
ad eos qui carceri purgatorij mã
cipati ſũt res ipa patula eſt pena
ſe ipam manifeſtat. Sũt nihilomi⁹
hi deo ac ſue familie dilecti p⁹ bre
ue tẽꝑis intualliũ filij regis in glo/
ria coronãdi ac ꝓinde merito eis
etiã impẽdenda eſt Et cũ ꝓ ſe ipis
mẽdicare neq̃ant Ego pauꝑcula
in cetis ex ꝯpaſſione moueor ⁊ im
pellor vt iã dixi ꝓ eis mẽdicare eẽ
ſi nihil hinc ſim ꝯmodi ꝑceptura.
Offero igit̃ ſaccũ mee mẽdicitatꝪ.
vobꝭ opulẽtiſſimis elemoſynarijs.
imponatis larga munera hmõi in
firmis ac captiuis erogãda ac di/
ſtribuẽda vbi tam euidẽs inuenta
eſt nc̃itas Eſt ꝓfecto pauꝑtas nõ
ficta. nec eni eſt pauꝑtas alia. que
pauꝑtati pc̃ci valeat ꝯpari Ipſes
quidẽ vr̃m O glioſiſſimi ſc̃i dei ex/
ꝑimẽto didicerũt qđ nũc dico. ne
igit̃ me v acuã remiſeritis a ꝯſpu
vr̃o. q̃ tã iuſto titulo et in tãta nc̃i/
tate vos intꝑellare compellor

Oratio ad dominũ ie/ ſum xp̃m et ad glorioſam virginẽ

O Certa ſpes ac finale refugiũ
oiarũ Ihu xp̃e redẽptor nr̃.
et tu virgo ſua mr̃ glioſiſſima Etſi
ego pauꝑcula apud ceteos om̃es
ſc̃os. etiã gr̃e fraudarer. repulſãq₃
ab illis oibus paterer. ꝯſiderẽ ni/
hilomi⁹ adhuc in excellẽti ſuꝑabũ
dãtia vr̃e dulcedis mie atq₃ largi
tatis vr̃e bonitatis imenſe In vo
bis ſiq̄dẽ duob⁹ et ꝑ vos celebra/
tũ eſt atq₃ ꝑfectũ nr̃e redẽptiõis
opus. dati q₃ eſtis ac ſpẽaliter ex
officio deputati ad ferendu₃ opẽ
miſeris et recõciliandũ pc̃cores q̃
ſi vtiq₃ non fuiſſẽt. nec tu dñe ihu
xp̃e humanitatẽ ſuſcepiſſes nec tu
dña glioſa. fuiſſes effecta mat̃ dei
Hic ſane reperio meũ q̄de₃ carne
frem meũ eſſe deũ ac meũ iudicem
Inſuꝑ et meã ſororẽ optimã illi⁹
q̄dẽ iudicis mr̃e₃. meã cõſpicio fa
ctam aduocatam ac ꝓtectricẽ In
his diues ſũ. cũ in me ipa ſim pau
ꝑrima Apud hos q̄libet nc̃aria m̃
atq₃ oportuna copioſe reꝑire valeo
qui vtiq₃ nihil vtile. ac ſalutare m̃
denegabũt Nõ egredient̃ ꝓfecto
extra portã mee memorie. ſi nõ ꝑ⁹
ꝑtẽ ſue dulcedinis ac bõitatis gu
ſtauero At ego quidẽ int̃ hec duo
tam tuta preſidia collocata. quo
pacto deficiã. cur nõ ſperabo Cur

diffidã pſertiz ſi nõ ab eis abſero ſi nõ mea ignauia.eoꝝ fecero lon/ ge a me auxiliũ! Et hoc vtiq͡ʒ ẽ ꝑ quo nũc inſtãter vos depcor vos exoro.vos inq͡ʒ talẽ matrẽ talẽ qꝫ filiũ qui me talib⁹ tãq͡ʒ ſolidis bo/ ne ſpei vinculis vobis iũgi onecti qꝫ voluiſtis vt vr̃a ꝓtegente gr̃a nũq͡ʒ a vobis valeã ſepari.ſi tñ in nouiſſimo ſuſpirio mortis in hac ſpe et gratia reperta fuero

Alia oratio ad dñm

Jeſum xp̄m et glorioſam virginẽ.

OMe incõſultã deſidẽ atqꝫ in/ felicẽ.qua temeritate freq̄ẽ ab illa mei patris iħu xp̄i.ac mee mr̄is tuta ꝓtectione.me ſubtrahẽ audeo! Cur euagor ꝑ amaras vo luptates.et per periculoſos riuos magni hui⁹ mũdi maris! Quid ali bi tã ſtudioſe ꝗquiro quod longe abũdanti⁹ tuti⁹ qꝫ ħ ꝑatũ inuenio diuitias.honores.ſapiẽtiaꝫ. volu ptatẽ! Cur non expaueſco.ne dies mortis in eo ſtatu me ꝓoccupet in quo meo deſtituta ꝑſidio.vadam ꝑceps in ꝓfundũ inferni.vbi nlľa eſt redẽptio! Cur recuſo.cur negli/ go.in eoꝝ ſocietate ꝑ ſc̄am medi/ tationẽ verſari quoꝝ ſolo ꝑſidio oſtat om̄e bonũ adipiſci mala qꝫ vniuẽſa poſſe vitari! Magna q̄ꝑe eſt hec ingratitudo.magna inſuꝑ inertia imo veri⁹ horrẽda quedaꝫ miſeria.hoc mihi ſemꝑ dñ venire voluero ꝑatũ refugiũ auxiliũqꝫ ſi recognoſcẽ. Verum O dulciſſime pr̄ iħu xp̄e ac benigniſſima mater

virgo maria ouis illa ſũ.que ſepe nimis errãs ꝑdita eſt Eum et illa fatuella deſidioſa errabunda filia que nõ niſi tracta et coacta vult ꝑ vias rectas incedẽ. Aſſumite igiť illi⁹ manũ et tenete.nec eaꝫ ſuo de reliq̄ritis regimi.qm̄ ſic cito iret in perditionem

Hic loquiť aĩa in tri

bulatione exñs ad ſui ꝯſolationẽ et patientiã.pl̄imos tribulationis fructus ſibi cõmemorans

OPtime venerit mea gratioſa dña.tribulatio et cũ gaudio et affectu bono ſuſcepta ſit Meus quidẽ pr̄ optim⁹ te miſit ad me nõ dubito Te ergo equiſſimo iure be nigne letãter qꝫ debeo ſuſcipere et nõ indecenť tractare aut repellere ꝑ impatiẽtiam tibi aut iniuriã irro gãdo aut aduerſus te imꝓbe mur murando Erraui fateor venis ad me iuſtã penã acceptura.inſipiens ſũ ac ignara.venis me inſtructura Deturpata ſũ ac fedata.ad deco rãdũ ac mũdandũ me aduenis.in deuiũ ꝓpero accedis ad dirigẽdũ Mortẽ eternã demerui.ad liberan dũ me feſtinas.grauib⁹ oppſſa ſũ debitl.releuare me ꝑtẽdis Elõga/ ui me a facie pr̄is mei iħu xp̄i.ad me illi denuo aꝓximãdũ reconci/ liandũ qꝫ huc ꝑfecta es Cũ his q̄ me oderũt.et occidẽ q̄rũt.iniꝫ con ſortiũ.hinc me venis eripe.nũc pe ne excecata ſum et ſurda.nimiũqꝫ mollis ⁊ laſſa in omnibus mẽbris meis facta.veniſti ſalutẽ ac rebur

largitura Fiat igit̃ in me ac de me
ad plenũ ẜm inſtitutũ vr̃i bñplaci
ti iux̃ mãdatũ ⁊ ↄmiſſionẽ optimi
pr̃is mei Gr̃as ago illi milleſimas
qui non vt ego illum frequenter
ita me neglexit qui me nolẽs ꝓdẽ
ꝑ te me velut filiã dilectã viſitat q̃
nec digna ſũ ad ſuã gr̃am võri.q̃
poti⁹ mortẽ merui q̃ȝ aliã quãlibȝ
diſciplinã et poti⁹ horrẽdã gehen
nã q̃ȝ pr̃nã ac mãſuetã correptiõȝ
Uerꝫ te vnũ depc̃or o mea vene/
rãda dñ̃a vt ea circa me ↄmiſſiõe
quã a deo non quã ab hoſte ſuſce
piſti fũgaris Ouqȝ tuã ꝓ menſura
mee fragilitatꝭ mitiges diſciplinã.
non me ſup̃ q̃ȝ ferre valebo graui⁹
affligẽs Quo nõ obſtãte volo vt
nec clamor nec gemit⁹ nec act⁹nec
ſignũ q̃olibet in me diſplicẽtie aut
amaritudis aut indignatõis te re
trahãt q̊ min⁹ dulciſſimi mei pr̃is
iuſſionẽ de me et ſuꝑ me q̃ntũ ſuffi
cit impleas Lõge ei meli⁹ me nouit
q̃d m̃ expediat.fiat itaqȝ vt inſtitu
it et ſua nõ mea volũtas impleat̃
Quãtũcũqȝ m̃ g̃uis extiterit dolor
etiã ſi ferra ſi ignes ſi ꝟbera.ſi vul
nẽa diſpoſuẽit fiat volũtas ei⁹.tm̃/
mõ me in ſuam ſuſcipiat filiã.m̃ qȝ
ſociã faciat tuã ſororẽ patiam.ſñ
q̃ vtiqȝ nimiũ dura es et min⁹ ac/
cepta Ita ſi fiat m̃ ꝓfecto ſatꝭ erit
nec aliã erga me peto clemẽtiã.niſi
miũ ſane dura nimiũ q̃ȝ dira mihi
foret illa clemẽtia q̃ me ad breuiſſi
mi tp̃is morã ſuſtinẽt hui⁹ ſc̃li abu
ti voluptatib⁹ atȝ in ſtercore meo

volutari ac putreſcẽ donec in mo
mẽto infernalib⁹ canib⁹ traderer
deuorãda.illic moritura ſñ fine Lõ
ge fiat a me talis clemẽtia taliſqȝ
mia.tibi igit̃ magr̃a optĩa parẽ ne
recuſẽ tuã eq̃nimit̃ ferẽs diſciplinã
tuã ꝑcuſſionẽ.tuã q̃ntũlibet durã
correctiõȝ Tolẽare q̃ꝑꝑe optet ma
la pñtia vt potiora tandẽ obtine/
ant̃ nã ⁊ pr̃ me⁹ ihs xp̃s.ab h̃ ſc̃lo
nõ migrauit abſqȝ dura admodũ
pena ꝫ nec ei⁹ mr̃ dulciſſima Que
ergo ſũ vt hinc imunis euadã?ñ ẽ
h̃ ꝓfecto poſtulãdũ O venerãda
magr̃a et dñ̃a dicito ſi libuerit ac
denũcia pr̃i meo.in q̃nta nũc affli
ctione detẽta ſũ.quã penã ac p̃ſſu
rã ſuſtineo.q̃tin⁹ ſue miſereat̃ pau
peri filie fragili atȝ imbecilli.plene
ãguſtiaꝝ et tormẽtoꝝ ploratuũ ⁊
gemituũ Ouqȝ ꝑꝑt̃ ſuã bõitatẽ imẽ
ſam in his tormẽtis m̃ miam impẽ
dat.repiens in me bonũ aliq̃d q̃d
remunẽt Uides nẽpe ꝑꝑt̃ vehemẽ
tiã dolorꝭ nec ↄuenient̃ orare nec
ad deũ meũ mẽtẽ meã dirigẽ poſſe
Sȝ et vos pĳſſimi curatoẽs curie
pr̃is.mei p̃fati.et p̃ẜtim Tu beni/
gniſſima mr̃ mie dic ſepe dc̃o pr̃i
meo.iã ſatꝭ eſſe.poſtula m̃ paceȝ ⁊
recõciliationẽ vt tui honoris ac p̃
cũ tuaꝝ intuitu ↄſolationẽ aliquã
expiar atȝ alleuiationẽ ab his q̃/
bus nũc p̃mor flagellis ſic̃ de his
pueris qui ſcolaſticꝭ incũbũt diſci/
plinis fieri ſolitũ eſt. Exhibe te m̃
ad inſtar illi⁹ pie mr̃is.q̃ ſuã filiaȝ
eripit de manib⁹ pr̃is eã ꝟberãtis

O neq₃ inimici vereor ne in meis
xbersib' rideatis eo mō q̄ de his
insolētib' pueris rideri solet.q̄ ꝑ
suis petulātijs in scolis xberant
dicēdo ne pepceritis qm̄ bn̄ meru
erūt O pccm̄ ve tibi.qr me tormen
tis hmōi tradidisti Infelix illa ho
ra q̄ me ad pr̄is mei offensā indu/
xisti Inicio q̄ppe mihi vultū ōn̄de
bas hilarē te q₃ placidū ac hn̄ma
nū tn̄ simulabas.sed heu grauit ni
mis tua cauda pūgitiua ē ac ama
ra Quō igit tibi ampli' fidē dabo
Cur te nō toto conatu detestabor
Nūq₃ itaq₃ ad me reuerti valeas.
nūq₃ mihi te videre concessum sit

Adhuc loquit anima tribulationi congratulādo ei

O Tribulatio si p hec flagella
tuta sim ac ab illa morte hor
renda seuissima q₃ facta imunis.si
p hec ius hēditatis pr̄ne qd̄ iam
pdiderā recupero.et qd̄ lōge me/
lius est.si p hec ad gr̄am mei pr̄is
reuertor.at₃ hinc mea cōualescant
p̄mia.ꝑfecto mihi optie est Cona/
bor tn̄ āplius huiuscemōi facinus
nullaten' admittē.ignorans certe
An vice altera mecū taz misericor
diter agerer vt nūc actū est O ma
gistra tribulatio Ex quo tn̄ mūda
nas sbtrahis ɔsolatiōes ac socie/
tates nec mihi possibile absq₃ aliq̄
ɔsolatiōe viuere Cōcede tn̄ vel al/
terā aliquā ɔsolationē ad suppor/
tandū tuas afflictiones at₃ torm̄
ta.ſfac me illi' dulcedinis pticipem
quā ſm ꝓphē xbū deus seruat et
abscōdit his qui timēt et diligunt
eū.p quā dulcedinē btūs stepha'
suos nihil estimabat lapidatores.
beata agatha ad carcerē tāq₃ ad
nuptias ꝓperabat.apli in verberi
bus exultabāt.scus paul' dicebat
se libēter gliari in infirmitatib' su/
is.et ita fuit de alijs q̄buslibet san
ctis O quid dico ego insipiens et
incōsulta.qd̄ dico? Cur ampli' ve/
lim meū q̄rere solatiū? hec est eni
gl'ia dei.vt iustitia ei' impleat qd̄
vtiq₃ fit dū tribulationē ac tristiti
am patior.pro prauis ac ignomi/
niosis voluptatib' q̄bus p̄ter dei
nutū ac mandatū frequēter fruit'
sum. Decētius itaq₃ ē ac rōnabi/
lius vt dei volūtas impleatur me
verberās et corrigens.q₃ de mea
vanitate ɔsolationē accipiā In h
itaq₃ mea sit ɔsolatio.vt pr̄ meus
mihi pacatus sit at₃ in me pacē et
iustitiā se osculari faciat te mediā/
te magr̄a mea tribulatiōe.Per te
insup illi filiis facta sum qui reple/
tus est dolore et āgustia in sua be
nedicta passiōe.Debēt itaq₃ hi et
plimi alij ꝑfectus quos adducis
sufficē ad ɔgratulatōnē tue pātie.
lōganimiter expectādo illud excel
lentissimū regni celestis p̄miuz.ad
qd̄ per te intrandū est.nōdū q̄dē
tpūs est pceptionis p̄mij hui' Pre
miū siqdē labor añcedet n̄ laborē

pmiū Fiat itaq̧ volūtas tua

Meditatio aĩe ad reco gnoſcendū dei bñficia.et ad ſe ex citandū.ad grãs reddēdas deo.

Placeat tibi dñe de⁹ omp̄s ⁊ paꝶ glioſe.placeat tibi vt ea ɔgnoſcā et ɔmemorē bõa.que m̄ q̄tidie tribuis Ingratitudo ei atꝫ incõſideratio bñficioꝝ tibi ſumme diſplicēt.optimo q̧ iure nob̄ q̄dez vis tuoꝝ bonoꝝ vtilitatē afferri tibi aūt honorē et gl'iam Ita igiꝶ ſit dñe p̄ſerua me ab illa tā rep̄hē ſibili ābitione qua tuā volui furari gl'az illā q̧ m̄ aſcribē.Hoc eni fa ciens.dū gl'iam q̄ in tuā tedit ſor tem m̄ vellez tollere atꝫ vſurpare. iuſta viciſſitudine vtilitatē oēm q̄ i meā ꝑtez accedēt amitterē Lucifer ille de altiſſimis cadēs ad ima. mihi exēplo eſt ne ita p̄ſumā.ſiꝶr et ſupbus ille phiſeus Heu miſēa q̄d hr̄e valeo.quod ex te non accipiā Cur igiꝶ hinc me ipam glificabo? Cur hinc honorari deſiderabo. Cur ceteros q̄bus hmõi dona nõ aſſūt ɔtemnā Aufer dñe hāc a me ſtultā ac temerariā arrogantiā Sit itaq̧ tua gl'ia.tota tua Sed ad tua me ɔuerto bñficia atꝫ i p̄mis hec in naꝶa ɔſidero.vbi aia ɔuēto ꝙ ſi celū tale ſolē talē ac lunam ac tale vniuerſū q̄le ē h̄ in q̄ nūc poſita ſū ꝓpter me ſolā ac meū amorē inſtituiſſes in ſtuporē ducereꝶ ois creatura h̄ audiēs atꝫ dicēt.hec ē illa a deo p̄cipue dilecta ꝓpꝶ quaꝫ tā magna ac p̄cioſa dona iſta creauit.ɔſtat nihilomin⁹ ꝙ etiā in h̄ caſu mallē alioꝝ q̄ꝝlibꝫ m̄ adeſſe ɔſortiū q̧ in ſolitudie relinqui nec etiā ſi in mea foret optiōe vellez alios homines alias q̧ beſtias et aues huic mūdo deeſſe.in eoq̧ nõ viuē.eoq̧ mecū nõ vti.dū illoꝝ carētia m̄ nulli eſſet ꝓfectui qm̄ abſq̧ ɔſortio min⁹ iocūda min⁹ q̧ grata eſt cuiuſlibet boni poſſeſſio.vñ me tibi hinc magl.obſtrictā ɔcipio ꝙ ſic me in h̄ mūdo ſtatuiſti.q̧ ſi m̄ ſoli illuꝫ deſuire feciſſes Appareꝶ igiꝶ q̄ntū me dilexeris talē m̄ mundū tribuēs ac meo deputans vſui Inſup ſi euētu aliq̄ rõne atꝫ intelligētia ꝓrſus eſſē deſtituta.et hec in me tā p̄cioſa naꝶe dona ſuffragio medicine aut alio q̄libet mõ. q̄s in integrū reparet Nõne hinc me felicē multū reputarē necnõ ⁊ illi qui h̄ mihi impēdiſſet bñficiuꝫ me cenſerē vehemenꝶ obligatā Et tñ lõge p̄clarior ac melior eſt mea ɔditio duꝫ hec tuo dono ſuſcepta integra ɔſeruo.q̧ ſi ɔpdita aliūde recupero.Jdez de ceꝶis omib⁹ mei corpis mēbris ſentio Et generaliter de oib⁹in me bõis ex dono creatiõis acceptis At vo grē dona lõge his maiora ſūt ac potiora.q̧uis ea q̄ nūerarui.nature dona mereanꝶ abūdanter tibi grãs reddi.te a nob̄ diligi.te a nob̄ honorari in hoc tibi reddēdo quod tuū ē Nõ ꝙ bonoꝝ noſtroꝝ egeas.ſed q̄a ſic fieri voluiſti et diſpoſuiſti.ad nr̄am vtilitatē.et ad tuā gloriam.Super hec tamen omnia mihi tales ſuperaddidiſti gratias vt te poſſim habere in patrem

ſingularē et tanq̃ȝ legitima filia to tius tue hereditatis fieri ꝑticeps at q̃ȝ in tua gloria gl'ioſe regnare ꝑ/ enniter Sed et poſtq̃ȝ ꝓtoparēs hanc ſuo demerito ꝑdidit heredi/ tatē Tu illā m̄ p lauacrū regenēa tionis reſtituiſti.me q̃ȝ voluiſti de tua fieri ſingulari familia.in lege tua xp̄iana Que ſūt dn̄e opa mea aut merita.vt m̄ poſt ſic ꝑditā he/ reditatē h̄ tā ſingulare tā q̃ȝ excel lens mun' largiri volueris.ad il/ lius denuo ꝑceptionē miſericordie me reuocās.p̄ ceťis illis oib' qui verā fidē nō hn̄t.tui ac tue ꝟitatis notitia carentes.et ſine baptiſmo ab hoc ſeclo decedētes Eſt ꝓfecto hec vna ſingularis.et mera gr̄a vn̄ tibi ſoli merito gloria donāda eſt. Hic verſat' op' mee redēptiōis in quo lōge plus q̃ȝ in mea creatione laboraſti dū vſq̃ȝ ad mortis acer/ biſſime ſufferentiā militaſti. O q̄lē gr̄am O qualē dilectionē ꝓ me ipſa exhorreſcerē q̄d ꝓ me deus meus pati dignat' eſt Si tuā in terris ꝯ uerſationē ꝯmemorare velim.a tē/ pore ꝯceptionis incipiēs vſq̃ȝ ad horam aſcenſionis in celū.nihil p̄/ ter euidētia incōpabilis dilectiōis ac ſupermirabilis dignatōnis ſig̃ reperiam erga me indignā atȝ miſe/ rabilē At poſtq̃ȝ reſuſcitata ſū per gr̄am regeneratōnis baptiſmalis heu q̄tiēs iterato gladio pcc̄i me morti reddidi obnoxiā Quotiens te meū p̄rem ac bn̄factorē offendi te meū ſup̄mū iudicē qui me in mo mēto potes in ꝓfundū inferni p̄

cipitare.ſic p̄cipitaſti lucifer̄ et an gelos ei' in tāta pfectione inſtitu/ tos.ſic et pl'imos alios pctores q̄ bus nō dediſti ſpaciū aut aīmū pe nitēdi.aut veniā ꝑcipiēdi ſ; eos ir/ remediabilit' ꝯdēnaſti.hic q̄dez in crimie dep̄hendēs.et mox horribi li patibulo infernali tradēs ſuſpē dendos.Mirū q̄ppe eſt ſi aliud q̄c/ q̃ȝ fac' valuero q̃ȝ tibi regratiari q̃ȝ tibi ſuire.q̃ȝ te hōrare At ego nonnūq̃ȝ te offēdere audeo male tuis vtēdo donis et q̄d oēm ſupe rat offenſā inde tibi etiā aliq̄n bel lum mouēdo Sed et ſup hec vt m̄ ſp cura morbi ꝑata ſit.pn̄ie ſaluta re ꝯbuiſti ſacr̄m.Et ad me tibi re/ cōciliandū ac veniā impetranduȝ tuos ſc̄os ꝓ me fieri oratores vo luiſti.⁊ ad eos eſſe recurrendū q̄d vtiq̃ȝ eſt mirāde dilectōis ſignum. dū illos tuos amicos p̄cipuos ꝓ me dignaris interceſſores fieri.que mortē merui milleſies.et p̄cipue il/ lam tuā glorioſiſſimā matrē meaȝ inſtituis aduocatā ac mediatricē. et q̄d āplius eſt mihi p̄cipis vt in te ac tuū p̄ſidiū ſpem meā atȝ fidu ciam totā reponā Vere inexcogi tabilis eſt hec gr̄a quam m̄ p̄ſtas iſta q̃ȝ dilectio quaȝ mihi inſinuas talis ac tātus dn̄s.tali miſerabili. talis iudex.tali peccatrici Tal' ma ieſtas.tali vilitati.talis felicitas. tali infelicitati Quid de illa dicaȝ ſplēdida atȝ opulēta ſcp̄tur' ſacre mēſa.in q̄ me ſuauit' reficis.vbi ꝓpi/ ciā ⁊ ſalubrē aduerſ' oēm morbū inuēio medicinā.vbi tō ē dulcedo

et ꝓ mea ↄſolatione ſuauiſſimus ſapor Nec ſilētio ꝑtereūda eſt ſpe/cioſa illa tuoꝝ āgeloꝝ cuſtodia m̄ tua dignatione impenſa. ad me di rigēdū et ↄducendū in via hac te/nebroſa ſqualēticꝫ deſ̄to ad mihi ↄſulēdū ⁊ auxiliandū in nc̄itatib' meis. ad me potēter ꝓtegendū cō tra terribiles illos ac ſeuos canes infernales. ne me deuorēt aut ſuis circūueniāt fraudib' ac ꝑuerſa ſb/tilitate qua pleni admodū extant Quō mō igit̄ illis reſiſterē ego ſo la ignorās atꝫ infirma. niſi illi' tue ꝑ̄ſate cuſtodie adeſſet ꝑ̄ſidiū? Cer te neqq̄ꝫ poſſē Demū q̄s ore ꝓfer re poterit aut corde cogitare. ma gnā illā tuā gr̄az qua ad ꝑceptio nem ſc̄tiſſime euchariſtie me digna ris admittē vbi tua corꝑal' adeſt p̄ñtia vbi aſſūt et miniſtrātes āge li. vbi deuotaꝝ mētiū potētiſſimū inuenit̄ nutrimentuꝫ. vbi tua paſſio amantiſſima ↄmēorat̄. vbi deniqꝫ p̄ri oīpotēti deo nr̄e redēptionis ac purificatiōis offert̄ ſacrificium Heu pr̄ mi dulciſſīe. heu b̄n̄factor ſinglaris heu inqꝫ atque milleſies heu mihi tue miſerabili creature. q̄ ꝓ his donis imēſis ꝓ his gr̄e ex cellentiſſimis munerib' dietim tibi malū ꝓ bono repēdo. ꝓ gr̄a ingrati tudinē. ꝓ honore ↄuiciū. ꝓ b̄n̄ficiō nullū ſ̄uiciū imo maleficiū. videor m̄ ꝓfecto oēm creaturā ad vſum meū. tua bonitate creatam oculis meis atꝫ aurib' ingeri. legitio iure cōtra me inſurgentē. ac de me cū cla more valido dānationis vltionez expetētē. Cōdēnet̄ exclamāt. hec maligna atꝫ inſēſata. q̄ ſic nob̄ ma le abutit̄ q̄ aduerſus creatorē ſuū et nr̄m nos ſuis cogit obſeq̄ teme rariis ac turpib' voluptatib'. que nos totali malicie ſue ſb̄mittit. que ſine medio. ſoli deo ſ̄uire debēm'. atꝫ in ꝑſona ei' bona oꝑando eū laudare atꝫ magnificare. Abſiciat̄ ergo hec maliuola ab oī alia crea tura. et impugnet̄ velut oīm nr̄m inimica. et ꝓditrix nr̄i ſūmi regis atqꝫ impatoris Inſup rōem meā atꝫ intelligētiā ↄuerti ad vanitatē ⁊ curioſitatez ⁊ ec̄ hinc male meo corꝑe velut beſtia vſa ſū Cōſtitui magr̄m ⁊ pr̄em meū malignū illū hoſtē hūane ſalutis. cuꝫ tn̄ tua cle mētia. tua eſſē in baptiſmo facta filia ⁊ diſcipula. oīa q̄ in baptiſmo ꝓmiſerā trāſgreſſa ſū. tuā ↄuerſa/tionē in t̄ris tuā ſalutarē paſſionē mime ↄmemoraui. aut ꝑ deuotam ↄpaſſionē hōraui Sacr̄m etiā fru ctuoſe p̄ñie. duxi ridiculo dū mox poſt petitionē venie. reuerſa ſū ad vomitū Scis etiā pr̄ mi celeſtis. q̄ꝫ ꝑuū honorē cultū aut reuerētiam tuis ſc̄is atqꝫ āgelis impēderim. ⁊ ꝑ̄ſertim fidelib' illis meis cuſtodi/bus In freq̄ntatione mēſe ſc̄pture ſacre deſidioſa fui. aut curioſa ni/mis. inanē magl' q̄rēs gl'iam. q̄ꝫ in ſ̄tute ꝓfectū Poſtremo dū m̄ cō memoro illaz meā indignitatē in/deuotionē ēga ſc̄tiſſimū euchariſtie ſacr̄m penit' cōtremiſco. et meri/to erubeſco. et expaueſco timens ne in hac tam precioſa refectione

frequẽter vt iudas verſata ſim. aut
ſic preproperе comedẽs. aut ſic is q̄
venit ad nuptias non hñs veſtem
nuptialẽ. i. charitatẽ Nec h̄ habeo
q̄d rñdeã niſi q̄ nũc de h̄ q̄ntũ va
leo. etſi nõ q̄ntũ debeo. doleo. inde
q̄z magnã atz abominabilẽ cõfuſi
onẽ intra me patior et ſuſtineo Sũ
itaq̄z mĩ ipſi intolerabilis. ſi nõ ali̾
vitã correxeri. ſi nõ alit̾ ad te amã
dũ ad te colendũ me impenderim
Quis id ſcio. q̄ ex me nihil valeo
nihil ſcio Eſt itaq̄z ſpes mea finale
q̄z refugiũ in te ſolũ vt id bonũ q̄d
cepiſti in me pficias et cõſũmes vſ/
q̄z in finẽ. inſup et maluz q̄d in me
dñat̾ magi. ſp ac magis expurges
et diluas Parũ ſiq̄dẽ pdeſſet imo
mihi grauiter obeſſet om̄e bonũ
mihi a te ceſſũ ſi nõ p te fuerit a
maloꝝ incurſib⁹ indeſinent̾ cuſto/
ditũ ac ptectũ Inſup et mĩ tu ipſe
donaueris p gloriã. q̄d ad pñs in
ſpe indulges ⁊ pmittis

Meditatio quedã aie

cũ ſe ppendit in tpali pſpitate et
ſpũali ſimul. reddẽdo grãs deo

O Excellentiſſima atz ineffabil̾
dei bonitas O pr̄ mie ⁊ tot⁹
cõſolatõis. q̄b⁹ meritis data ſũt mĩ
hec bona q̄ peccat̾ ſuſcipio? Cur
mĩ bonũ p malo redditũ ẽ. grã p
ingratitudie. p decore glia? In
te dñe. in te ſurgit ſpũs me⁹. et oia
q̄ intra me ſũt. te bñdicũt ⁊ magni
ficãt Tu eni meas deles iniq̄tates
tu om̄es infirmitates meas ſanas
tu me liberas a morte. tu me circũ
das mĩa et miſeratõib⁹ Tu reples
in bõis deſideriũ meũ tu renouas
vt aq̄le iuuẽtutẽ meã. tu me dimit/
tis in pace mentis et corpis In la
bore et ſudore alti⁹. comedo panez
qm̄ mĩ tribuis. q̄d alij magnis na/
cti ſũt laborib⁹. nũc eſtũ nũc frig⁹
paſſi mari t̾ra q̄z in medijs picũlis
puagãtes Tu mĩ terras et poſſeſſi
ones pp̄i largiris. vt diligenti⁹ ac
liberi⁹ mediter in mãdatis tuis. ⁊
legẽ tuã ex q̄rã Principes ac nobi
les ſuoꝝ corpm picũlis me ſẽp in
pace cuſtodiunt. vt ſine timore de
manu inimicoꝝ liberata tibi ſuiã.
in ſc̃titate et iuſtitia oib⁹ dieb⁹ vite
mee Juſtũ igit̾ ẽ vt et ego. pte ex
altẽa te p oib⁹ alijs depcer. a qui
bus tua bona. ad me puenũt. te
q̄z p illis laudẽ. te obſeruẽ. te ho/
norẽ. pſertim q̄r nõ ſatis frequẽter
ad h̄ valẽt intẽdere Laborãt q̄dẽ
p me iux̄ ſui officij exigẽtiã Rõna
bile igit̾ ẽ vt ego nõ obdormiaz ⁊
pigreſcã in his exercẽdis. q̄b⁹ ſuz
deputata. h̄ ſane mutua charitas
poſtulat vt inuicẽ bñfaciam⁹ Inũ
te potiſſimũ p̄cor dñe. vt hec mĩ a
te indulta pſpitas et ſecuritas in/
ſup et tibi ſuiẽdi libẽa licẽtia non
meo veniat detrimẽto. ne ſit hec p
ſpitas mĩ loco pmij finalis Ne q̄/
ſo in h̄ mũdo mĩ mea m̄ces tribuat̾.
Fateor q̄ppe me etiã bonis pñtib⁹
indignã Sz largiſſie dñe p bñpla
cito tue volũtatis potes me i tuo
ſuitio cũ his pſpis legitie inſti/
tuere. qm̄ adhuc lõge meliora. ac
ſublimiora promittis et tribuis
tibi ſeruientibus. vitam ſcilicet il/
lam beatam atque ſempiternam.

Tu ꝑfecto meā cognoſcis fragili
tatē.ſciēs me illā eſſe imbecillā atꝫ
infirmā filiā q̄ velut delicata ac te
nera infātula vtiqꝫ magnas n̄ poſ
ſet ferre moleſtias.atꝫ ido ſibi plꝰ
cečis ⁊ ſup̄ ſua merita pcis Veniet
tpūs in quo ꝟtutibꝰ āplius robo
rata et ab vberibꝰ nō libens auul
ſa.potero forſā tutiꝰ expiri et ꝓba
re duriciez aduerſitatis ac ſolido
cibo tribulationis veſci

Sequit̃ alia meditatio

aīe diſceſſū ſuū a corpe rememorā
tis.ad tūc bn̄dū aliqđ auxiliū.et
ad ſe excitandū ad ſcm pauorē.et
continet plures particulas

Quis erit mihi q̄ſo fidus ami
cus.q̄s mihi fidelič aderit in
extrema mea nc̄itate.in illa diſtri/
cta hora ſepatiōis a meo corpore
q̄s tūc m̄ erit auxilio? Quis tūc lo
queť aut rn̄debit ꝓ me Quis me
liberabit dū vocata fueo in tremē
do iudicio ſūmi iudicis qn̄ me cir/
cūdabūt vndiqꝫ inimici mei mlti/
pharia accuſātes.ac ſecū in gehen
nā trahere ſatagētes.qn̄ teſtimo/
niū cōn me dicet ꝓpria ɔſcia/inſup
⁊ ōpa mea? Tūc ne mūdus ⁊ ami
ci carnis mihi veniēt pſidio? Nō ꝑ
fecto.imo me ſinēt ire quo potero.
Aderit ne et corpꝰ cui tā ſtudioſe i
tendi? Certe mime. ſiqdē tūc iace/
bit putrefactū in terra erit qꝫ ver/
miū cibus Aſſiſtet ne vel q̄liſcunqꝫ
ɔſolatio ꝑus a me delc̄abilič ſuſce
pta Reuera nō.imo dū ad corpis
portas aut ꝑores conſuetas volu
ptates ad meā ɔſolatōnē regredi
volucro.inueniā oculos aures lin
guā tactū et cetera vndiqꝫ mēbra
vbi m̄ voluptas adeſſe ſolita fuit
clauſa et ſerata. fortiſſima atque
horribiliſſima ſera mortis. Tunc
igiť q̄d factura ſum ego miſera q̄
diuertā? Quē aduōbo.ſi nō aliun/
de veniat auxiliū ꝑ aliquā aliā cō/
ſolationē/aliūde qꝫ a corpe veniē
tem.ſi nō antea m̄ aliq̄ cōpauero
amicū a quo aliť ɔfortata ſbſiſtā?
Cadā ꝑfecto intra me ꝑſꝰ deſo
lata.in laqum deſpatiōis.et infra
me in interitū eťne damnationis

Ergo glioſa ſpes certa et re/
fugium ſingľare pccoꝝ et tu
ſcē angele dei cuſtos bone.ac ceťi
alij ſcī celeſtes. adeſte tūc m̄ ⁊ mei
eſtote adiutores Tūc me deſēdite
tūc m̄ ɔſulite.tūc me ſtultā deſola/
tam aſſociate.tūc me p̄ntate ad de
xterā aī faciē ſūmi iudicis ſb vr̄a
ꝓtectione.ꝓpellite canes illos in/
fernales.me deuorare q̄rentes ſič
circa btiſſimū illū epm martinū et
pľimos alios facē tētauerūt Im/
petrate tūc m̄ illā gl̄oſā ſn̄iam.veī
bn̄dicta pr̄is mei.accipe regnū q̄d
tibi patum eſt ab initio mūdi.

Anima ſibi incutit timorem

Expaueſco nimirū ac vndiqꝫ
ɔtremiſco cū alteriꝰ illiꝰ me
mor ſū ſn̄ie Recedite a me maledi
cti Jte i ignē eťnū Heu qꝫ amara
ſepatō a ſūmo bono ad ſūmū ma
lū.de oīmoda felicitate ad totam
miſeriā.de pace ꝑpetua ad ſempi/
ternā et abominabilē ɔfuſionē O
ira dei ac ſn̄ia intolerabilis.ne ca/

das sup me michil quippe est i me quod te ferre posset. Allide me potius et flagel la sedm multitudine miseracionu tua ru i hac vita. et me ne sinas i hac que ta horrenda terrendaqz est peccoribus. eu i suo iudicio suscipientibz. iusticie curia incidere

Expgiscere expgiscere miserabilis creatura. et auribus erectis atten de tonitruu huius sentencie oculis ap tis. pspice huius iudicij tenore Nimis pfecto consopita es nimis obturata ni mis excecata. si no hac ppendis mise ria punicione qz acerrima et ppendes no grauit reformidas. et totis vibus effuge conais et i excogitacoe horu no cotremiscis. plusqz foliu arbois a ven to agitatu Non e hec fabula aut trufa. si xpiana es sicut vtiqz es deo anuente firma fide tenebis. qz si cu solo vno mortali decesseis. siuam hac horribilit irremediabilit icurres Qr igit diligecia maiori fugies qz a fa cie colubri mortale pcim. qz sollicita eis insup falsas et fictas huius seculi amicicias spne. ac eciam ieptas illius delectacoes q tibi nullo poterut ee sub sidio. i hac suma necitate. et studebis tibi facere amicos uel paucos aliquos sanctos pmo papue deu gloriosu bn viuedo. ut tue tibi sit directio salus et liberacio

Ne te queso seducereis uia. ne te ppam adulacio palpaueis. ne q ruleis. Nec eni deus illi suo supmo pepcit angelo lucifero. cuius tantus e rat decor tanta sapia tanta pfectio quipmo illu cu suis copliciibus pter vnu supbie motu de altissimus padisi sedibus i infimas ptes papitauit Sz nec ade pthoparenti pepcit que cu tota sua posteritate pter vna iobiam i esu vetiti ligni codepnauit ad mor te pmo nec cu toto mudo dissimu lauit cu pret octo aimas oes usqz ifantes ubeibus adherentes. pmo i vteis adhuc reclusos aquis diluuij deleuit a facie terre Sic et illa pentapolim. vnica cuius loth domo liberata pdidt igne ac sulphure genteqz tota illa eternis tradidit supplicijs Nuqua illu sanctu pphetam samuele exaudie vo luit pro rege saule. quatucuqz p il lo intercedet ac ploraet Sz nec il lo pprio discipulo iude pepcit que laqueo suspensu misit i iehena ig nis Sut et alia pluima huiusmo di dei iudicia sup hoies saracenos iudeos atqz xpianos dictu et cogi tatu terribilia atqz horribilia

Et tu igitur paup ac misera pecca trix quid p ceteris de te futuru arbi trais Que tibi e euadendi atqz fu giendi fiducia. Tu dietim i dete us declinas cu tua qz pluima grauia facinora deflere ac emendare debes Nulla pro hijs codigna facis pe nitencia pmo omnifaria tua ex queris consolacione omneqz dolo re ac tribulacione detestais

Si frequent tibi quies negatur i molli strato si nec pua famis aut sitis molestia ferre vales. Si leuis eciam aliqua febris te languida at qz impaciente reddit Que tua qso virtus ee poterit ad ferendos illos

ardores non quidē leues non mo
mentaneos aut ad horā transeūtes
ymo uero supra quā dici possit du
rissimos ac sempiternos. confer ad
illa tormenta. tuos quos hic aliquā
do pati cogeris dolores et uel aliquā
tu miserere et tue pelli prospice

Ne queso de illorū sis numero a
nima mea. de quibus cōmune
loquitur prouerbiū gallicanū Fol
ne croit de ce quil prent Quod la
tine dici potest Stulto semper conti
git preter id quod credit Tales u
tique fuerūt illi quibus loth ad re
cessū de zodomis suadebat ne pi
rent cū ceteris cui nō credētes sed
tamquā delirimēta uerba eius repu
tātes. die sequēti cū tota pentapoli
absorpti sūt Sic et illis contigit
quibus noe dum archam faceret
iram domini denūciabat ymo etiā
illis qui sibi comites erāt in fabrica
cione arche Quibus similes hodie
ni nostri videntur predicatores ¶
Ne igitur sic credē differas et tibi
contra hoc tam incomparabile pericu
lum consulē. donec in illud incide
ris tunc enim sera nimis erit prouisio
Audi quid dicat deus diuiti ille
petenti ut mortuū aliquē suscita
ret. qui suos quoque fratres amonet
ne seriū in illū locū tormentorū ue
niret Habent inquit dominus moy
sen et prophetas illis credāt si uolue
rint Tu itaque anima habes scriptu
ras et exempla plurima tibi nimi

rū hec sufficient ad ista credendū Ti
bi igitur caue et fac ut sis parata circa
horam tui decessus Stultus enim est
qui sibi non prouidet in tempore
Ita repelle a tuo consorcio mortale
peccatū pro tuis viribus. ut tunc tibi
nō sit necesse ad eius expulsionē va
care. libera te cito de manibus homi
ni in eas incideris per debita. aut rapi
nas. aut furta. aut odia aut alia
quelibet huiusmodi. atque tunc te diuine
misericordie cōmitte Dū tempus est
ne differas donec ipse veniat ad te
nō quidem ut pater nō ut benefactor
sed ut iudex seuerissimus et deus ulcio
nis. quoniā tunc nulla erit redemp
cio ¶ Si te experiris in eo statu esse
in quo non auderes corpore recedē.
cur non statim absque mora te ad il
lū reuocas. frequenter euenit et qui
nō vult dū potest non possit dū
vellet Dat tibi deus statū peniten
cie quo si abuteris. ac deterius hinc
facias que tibi spes aderit ut tibi alio
tempore deus. hoc spaciū indulgeat? Ca
ue ne si nunc dei fueris immemor et ipse
tui obliuiscatur dū opus habebis
¶ Non igitur tibi aīa refugiū a
liud est nisi ut indilate parē habeas
ad deū fructus agens dignos peni
tencie ac de teipsa iustā expetes ulci
onē Si enim nosipsos iudicauerimus.
deus nos nō iudicabit Quod si in
tuis maleficiis nō erubescas. quia to
ciens contra talē patrē ac tam be
factorem admisisti formidare debes te
in censura atque exceptura in te sua po
tencia. ac indignacione humiliabis te igitur
semper in conspectu maiestatis eius vul
tumque demittēs in terra. facie lacrimabili sua

miſericordiã implorabis Animad uerte qualiter ſancti dũ in terra vixerũt iudicia dei tam ſacra q̃ꝫ mirabilia expaueſcebãt. cũ tñ in ſũma puritate vite cõſiſterẽt Tu igitur q̃ ab annis diſcretiõis nec ꝑ diez a pctis etiã plerũqꝫ grauiſſimis vixiſti immunis. iudica ꝑ hec q̃d tibi ſit faciendũ

Hic luctatur humilis aia cũ ſupbia

Vellem ex te ſcire/ſuperbia temeraria. q̃ titulo quo ve iure ꝑtẽdas in me regnare. oĩa inſuꝑ opa mea tibi conaris aſcribẽ ⁊ deputare Deberet reuera poti⁹ humilitas dñari cum nihil ex me habeã ꝑter malũ Etſi q̃ bõ ex libẽalitate dñi mei ſuſcepi mox bona illa ꝑdidi ⁊ abieci. ſic illam ꝑmam ac purã innocẽtiam ſeu iuſticiaꝫ in baptiſmo collatã ⁊ poſt recidiuum ꝑ ſacramẽtũ pñie reſtitutã mortaliter peccãs deſerui et reſpuli Et plerũqꝫ etiã ꝑ venialia fedis ⁊ obſcuris denigraui maculis. ita vt merito nõ min⁹ erubeſcerẽ añ oculos dñi mei pñtare. q̃ꝫ maculoſos leproſi alicui⁹ pannos ſanie ac putredine vulnerũ ſuorũ plenos q̃s i cõſpcu viri alicui⁹ inſignis detegẽ formidat. Quid rñ' des ſupbia. nunq̃d tib⁹ pãniculis glabẽis q̃ꝫtũcũqꝫ eẽ ꝑus mũdi ac decori extiterit! Certe vt arbitror minime. Si mãſionẽ apd me facẽ q̃ris et in ea demorari te delectat ꝓter meã pulcritudinem. ꝓpter me/as diuitias aut ꝓpter fortitudinẽ famam. ſapiaꝫ ⁊ ſic de alĳs. cautius ꝓſpicẽ ne fallaris. qm̃ hec bona mihi nõ niſi ſub mutuo ꝓuenerũt et ad bñ opandũ ad gloriam dñi mei ſit cõceſſa Et tñ vides q̃liter his frequẽter ꝓrſus abutor ad cõtrariũ. dño meo de ſuis bonis mouens bellũ Unde penit⁹ erubeſcere debeo atqꝫ expaueſcẽ ⁊ cõfũdi Minime ergo in me h titulo mãſionẽ ſuſcipies ⁊ ꝑſertim qm̃ ſi diligẽter me ꝑſpexeris inuenies me totaliter deformatã ꝑ culpã infirmã. infamẽ. atꝫ ignorãtẽ Nõne inſuꝑ in illo h⁹ mũdi mari ꝓcelloſo ſum cõſtituta: in tenebroſa obſcuritate. i fragili nauicula corpis h⁹ mortalis inter latrões ⁊ ꝑdones aliaqꝫ diſcrimia. q̃ꝫplurima vbi q̃libꝫ hora dãnationis imminet pıculũ! Nõ ẽ ꝓſcõ tibi ſupbia hic loc⁹ ad ſtat⁹ tue mãſionis Dices forſitã q̃ ego regno ⁊ dominor ſuꝑ mltos Et q̃d inde ſupbia! Si in carcẽ aliq̃ tenerent plures ad mortẽ cõdẽnati/niſi grã eis impẽderet ⁊ ego etiã cõdemnata cũ illis ꝑficerer eis ad aſſiſtẽdũ obſequẽdũ ⁊ cõfortãduꝫ. q̃ gloria m̃ foret hinc ſumẽda ꝑcipue ſi nõ in h meo legitime fũgerer officio. imo pl⁹ debito illos grauarẽ ⁊ opꝑmerẽ eoꝝ bona tollẽdo ad fame ꝑire faciẽdo aut q̃uolibꝫ aliter eos vexãdo fatigãdo aut ꝑſequẽdo. Scitis qꝛ q̃ pl⁹ accepit ãpli⁹ reddere rõnẽ formidabit Non igitur h titlo poteĩs in me locũ accipe Uerũ q̃d rurſ⁹ in occlto murmuras ſupbia! Uis apud me forſan hoſpitari q̃a te abĳcio et humilitati ad q̃rẽde ſtudeo Nihilqꝫ bonoꝝ q̃

in me ſunt mihi deputo. ſ3 deo ſoli.
vt debeo tribuēs. hinc ei gratias
ago Mirāda q̃ppe res. modus q3
plurimū alienus. hinc apud me te
velle reſidē q̄ te morti trado Et q̄d
magis ſtupēdū ē. tuū hoſtē. ſ. hūili
tatē/mediū q̄ris ad ingreſſū regni
mei Quelib3 bona opa mea. etiās
orōnes ieiunia patiētiā pietatē ac
cetēa ſiſia tibi ſumis auxilio ad ſta
tuēdū in me regnū tuū. Ꝟ titulo q̄
vtiq3 tibi ex aduerſo merito repu/
gnaēt intra me ꝛ ſup me dominiū
vēdicare ptendis Nō ſic erit ꝑ/
fecto ſupbia Eſſet eni beſtia nimiū
monſtruoſa nimiū q3 prodigioſa.
Quis eni aliqn̄ tale portētū exp/
tus vt res aliq̄ ſua morte naſceret
ſui q3 ꝯtrarij filia exiſtēt velut fri/
gus ex calore ꝓcedēt ꝛ aq̄ ex igne
gigneret Cōſidera diligent ſup/
bia q̄d facē ptēdas Si eni nō alit
q̄3 p mediū humilitatl. quā in me
ppēdis i me regnū tuū q̄ris. ſcito
qm̄ mox vt ingreſſū feceris humili
tas feſtinabit ad receſſu3. atq3 ita
mox dū abierit tui dominij puabe
ris titulo quē in mea hūilitate ſta
tuiſti Et ſic etiā de q̄lib3 alia ꝟtu/
te poſſum ꝯcludē vel etia3 de tua
morte Nō eni ſimł poteris adeſſe
mortua ꝛ viuēs Oīs etiā alie vir
tutes tuū refugiūt ꝯſortiū Qua/
re vt arbitror euidēter ppēdis q3
turpit te fallis ꝛ inuoluis. qm̄ tu
ſola. etiā ceteris omnib⁹ excluſis
maliciis. ſufficis me penit⁹ odioſā
deo reddē me ꝯdemnare. meq3 ex

meā habitatiōe3 irreuocabilit ej/
cere ac ꝯpellē. Verū q̄d adhuc ſp
in deteri⁹ eniteris! Num aliqn̄ de/
uicta ſuccūbes! Inuincibilē pfc̄o
te hoſtē expior Quotiēs eni te p
vnā portā depello p aliā regrede
ris. imo etiā ſi clauſa q̄lib3 oſtia i/
ueneris/p feneſtras aut puas q̄ſli/
bet rimulas inſidioſe ſubintras. ꝛ
q̊ te ignotā facias tuū q3 fallacem
vultū abſcōdas oīfariā tuū noſti
ſimulare ac variare habitū Nō ē
ꝟt⁹ cui⁹ nō ſimulatorie geras habi
tu3 ſc̄m. oēs q3 geſt⁹ ſimules. adeo
vt abſq3 lūine gr̄e mōſtrante ſpū
ſc̄o diſcni nō poſſis Nūc q̄dē te ſb
veſte hūilitatis occultas. nūc for/
ma3 geris iuſticie. nūc pietatē fin/
gis. nūc vt piū elemoſynariū te ex
hibes. nūc te laudib⁹ exteris tegl.
Aliqn̄ bon⁹ videris pdicator. ali/
q̄ndo bon⁹ paſtor. aliqn̄ te ꝯpiciū
ſimulas ꝯſiliariū. aliqn̄ rectorē pſi/
cuū. et ita d̄ aliis ſil'b⁹ cautelis in/
numeris Et cū p hūc modū non
puales. int virtutes latitas. vbi tā
ſubtilit ingrederis vt nullaten⁹ in/
noteſcas donec feriens interimis.
ꝗ pdictas expellis virtutes. paupe
rem q3 aia3 ſolitariā ac deſolata3
dēlinq̄s O q3 freq̄nt dū pcipue de
uotiōi ac ſpūali iocūditati ſiml ac
ſc̄e ꝯſolatiōi inteſſe putaui. mox in
ſperate tuā inuei pn̄tiā intra me cō
ſtitutā O pfida ſupbia. nec tuū ac/
ceſſū nec pn̄tiā expta ſū donec oia
tuo vento fuerūt exufflata. deinde
magnis ſuſpiriis ac graui ꝯtritiōe

cordis fuertebat ad me lumē grē
ac sol iusticie ſꝫ vmbra ſobrie de/
uotōis. ꝛ tūc ꝓmū ſigna tui ingreſ
ſus ppēdebā Tūc lꝫ tarde nimis
intelligebā ſꝫ q̄ fōr te intruſeras.
Nec eni ita latē potes vt nō aliqđ
ſp tue malicie veſtigiū relinqs Te
cū qppe accedit altitudo q̄dā cor
dis ad ardua immoderate tēdēs
puta ad aliquā habēdā viſionē in
ſolitā vel ad miraculū opādū. vel
inſurgit temeraria q̄dā de ſe pſū/
ptio aut immoderata de ſuo ope
aut ſtatu oplacētia ſublimis qꝫ ac
tō inflāmata leticia vl nimiū leuis
ꝛ effrons ad ſui iactātiā aut excu/
ſationē ſub vmbra pfect' aut ꝓrij
ſeruādi honoris Uel etiā aliqñ ex
altera pte duricie q̄ndā cordis te
cū adducis. maturitatē q̄ndā at/
qꝫ grauitatē inſimulās Eſt qꝫ hmōi
duricies ptēſa ꝛ dedignās. ptina/
citer ſuis dictis ꝛ volūtatib' inhe/
rens ad iraſcēdū ꝛ ſub vmbra cor
rectōis oia temere ꝛ lacerari facit

At his otraria penit' adueni/
unt. vbi tu ſupbia fueris miſſa fo/
ris Ibi ſiqdē adeſt humilis demiſ
ſa ac temperata leticia. nulla leui/
tas nulla iactantia nulla ſui excu/
ſatio. Ibi adeſt maturitas ꝛ gra
uitas ſine ira ſine amaritudie ſine
vindicta. imo cū omni dulcedine
et māſuetudine cordis Tūc ē aia
patiēs ꝛ benigna. tūc vituperia ꝛ
laudes humanas otemnit. ꝛ pro
ſoli' dei dñi ſui bñplacito circa ſe
et alios opari ſtudet. De reliquo
nulla ſibi cura ē imo qđ ampli' eſt
ſe vilē videri volet nō honorabilē
q̄ntū eſt ꝓt ſe. qm̄ ſe ipam ognō/
ſcēs ꝛ iudicās ad intra opprobrio
dignā. nō vtiqꝫ ſe pluris eſtiman/
dam volet exteri' in alienis laudi
bus q̄ȝ ſe interi' dignam arbitrat
Quinimo exēplo ieſu xpi ꝛ ſi omni
hōre digna extiterit taleqꝫ ſe inte
riori noticia vere dijudicet. ꝓprio
tñ inſtinctu ꝛ affcu humilis ꝛ abie
cta videri deſiderabit

Meditatio altitudinis iudiciorum
dei ſup filios hominū ꝓuocans
ad humiliationē ſui ꝛ alios nō iu/
dicandi

O Altitudo incōpabilis ac
abyſſus pfūdiſſima iudici
orū dei in oib'. p̄cipue āt
erga homines Quis illa ſcire po/
terit aut inueſtigare? Cū eni miſe/
reri voluerit/ nihil ē eo clementius
Cū vero iuſticiam tribuē nihil eo
terribili' Si ei milleſies in die hō
illū ꝓuocauerit ꝛ milleſies ad ipm
reuerſus ſupplex veniā ꝛ grāȝ pe
tierit mox impetrat qđ petit Ecce
velut q̄ndā ſtultā miſericordiā ac
ludū puerilē Rurſus ſi in ſolo mōr
li deceſſerit hō irreuocabilit mitti
tur in ignē eternū. cū tñ ſit dei fili'
ꝛ plaſma eius p creationem Ecce
velut furorē quēdā ac horrorē in/
tolerabilē. De qꝫ plimis nēpe legi
mus q̄ pene vſqꝫ ad mortē a pccis
immunes ſeruati ſūt ꝛ poſtmodū
ad mala opa declinātes morte p̄/
uēti ſūt ꝛ dānati At otra fuerunt
alij q̄ ſp malā vitā ſectati tādē ni/

hilomin⁹ q̃ſi in mom̄eto ꝯuerſi ſũt ad dñm ⁊ citi⁹ martyres facti. gloriã et̃nã ſũt adepti Cõſiderem⁹ ꝙ i paſſione dñi nr̃i cuȝ ei⁹ p̄dilect⁹ diſcipulus eũ negauit. latro ꝯfeſſus eſt Quis q̃ſo id antea p̄cogitaſſȝ? Mirũ q̃ppe valde ẽ ſi pſona q̃ntuȝ cũq̃ȝ bone vite ꝯſcia ſub manu potẽti dei ſe nõ humiliet. ſi aliũ quẽpiã q̃ȝtũlibȝ pc̄c̄orem iudicare p̄ſumat. qm̄ ſcire non p̄t q̃ ſint circa ſe aut alios dei iudicia. ignorat q̃d in ſua cã lateat Sum⁹ q̃ppe oẽs in carcẽ ꝯdẽnatõis ⁊ mortl. vñ nemo eripi põt niſi ex ſingulari et mera dei gr̃a. quã vt ⁊ vbi vult diſt̃buit Neminẽ g° licȝ ꝯtẽnẽ ſi ad pñs huiuſmõi gr̃aȝ nõ habeat qm̄ in momẽto illã hr̃e poterit Nec vice verſa hinc ſe aliq̃s extollat in ſublime ſi a deo gr̃aȝ hanc acceperit. quoniã nõ ẽ hec hereditas ſua imo ſic agendo mox eaȝ pdit. velut vſurpator ac raptor glorie dñi dei ſui O qñ veniet tẽp⁹ illud ⁊ loc⁹. vbi cũ ſecuritate hanc gr̃aȝ poſſidebimus. et hec ipa in gloriaȝ ꝯuertet̃ Vere beati ſũt qui ibi ſũt

Meditatio anime ſuper duob⁹ ſtatib⁹ a q̃b⁹ ſe inuenit. iam in deuotione. iam abſq̃ȝ deuotione Inſuper ſigna notitie ipſius.

PLorate oculi mei plorate ⁊ plãgite duriſſimã illã ſeparatiõeȝ ac diſiunctionem amariſſimã dei mei ⁊ pr̃is. q̃ in ira ⁊ furore elongauit ſe a me abducens ſecũ bonã illã meã nutricem gr̃aȝ. meq̃ȝ p̱rſus derelinquẽs deſolatã. doloẽ ac tremore plenã/ tedio ⁊ anguſtia vndiq̃ȝ circũdatã. ſedeoq̃ȝ tenebris inuoluta. ⁊ lumẽ celi nõ video Ve tibi ſupbia que mihi h̄ dãnũ intuliſti. qm̄ ſi illa ſimplex humilitas apud me remãſiſſet. de⁹ qui in cordib⁹ humiliũ req̃eſcit ipis q̃ȝ dat gr̃aȝ minime ita ſuã a me ſubtraxiſſet gr̃am Nunc oẽs mei amici angeli ſancti elõgauerũt ſe a me. ⁊ ponũt me abominationẽ ſibi Nũc oẽs inimici mei vehemẽti cũ conatu ap̱pinquãt ⁊ exclamãt aduerſũ me Euge euge pſeq̃mur hanc miſeraȝ qm̄ de⁹ eã dereliq̃t. nõ eſt q̃ poſſit eam de m a nib⁹ nr̃is eruere Illã itaq̃ȝ ad damnatiõeȝ quã meruit impellam⁹

ODñe o celeſtis pr̃ audi vocẽ aduerſarioꝝ meoꝝ. ne receſſas ne elongeris a me. intende in adiutoriũ meũ ⁊ ad adiuuãdũ me feſtina Exurge ⁊ diſſipa inimicos tuos tanq̃ȝ fumũ. alias eni illa imminet hora in q̃ paup ego tua creatura. tua orphana. tua indigna ancilla. tua infidel̃ ſpõſa irremediabilit̃ pibo. qm̄ preter te nõ ẽ ali⁹ q̃ me hinc valȝ eripe

REuertere dñe reuertẽ. qm̄ a tuo receſſu ſentio cor durum. ⁊ admoduȝ praua plenum acidia faſtidio ac mala triſticia Priua ſũ nulli⁹q̃ȝ deuotiõis. in nullo iaȝ vt ꝯſueui bono cõdelector. nec lectio nec cãt⁹ nec oro nec ꝯtẽplatio placẽt p̄dicatiões ac ſancte q̃libȝ ammonitiões mihi ſũt faſtidio Eua/

nuit a me guſt⁹ omnis ac ſapoꝛ ci/
bi cuiuſlibꝫ ſpūal'. grauis ſum atꝫ
oneroſa nimis m̄ ipi Lāguide oīa
operoꝛ. ſolitudo atqꝫ ſilētiū m̄ ſē
hoꝛroꝛi. Et qđ deteri⁹ eſt nec iſtā
meā valeo deflē miſeriā. nec ab ea
me ꝑ ꝯdignā pn̄iaꝫ ac diſplicētiā
eripē. q̄nimo in dies volo meas ꝓ
ſeq̄ vanas ac mundanas ꝯſolati/
ones Leuitas m̄ oīs grata ē Que
ro mādūcare bibē ac fabulari ad
deducēdū tēp⁹. illos qꝫ felices iu/
dico q̄ ita in h̄ mūdo viuūt in ſub
lecta imo ſtulta libertate O qual'
mutatio. heu in quē ſtatū ꝓlapſa
ſū De celo ꝓfecto cecidi ad infe/
ros. de vita ſpūali ad carnaleꝫ. de
veritate in vanitatē. de ſecuritate
⁊ trāquillitate ꝯſciētie in ꝯturbati
onē. đ timoꝛe in ſtupoꝛē ꝯfuſionē
atꝫ infelicitatē hoꝛribilē Et certe
ita mihi optimo iure cōtigit id qꝫ
plane demerui. qꝛ cū ex me nihil eſ
ſem me ipam nihilomin⁹ gloꝛifica/
ui ⁊ de me ⁊ in me ꝯfiſa ſū extollēs
me aduerſus deū meū. illi ſuā ſur/
ripiens gloꝛiā Inſuper ⁊ de ſuis
donis laudari volui atꝫ honoꝛa/
ri / iactanter m̄ illa aſcribens tanq̄ꝫ
ꝓpria ⁊ qđ deteri⁹ ē ceteros ꝯtē/
pſi minoꝛaui ⁊ temerarie iudicaui
Scio igit̄ q̄d faciā. illā m̄ recupe/
rabo humilitatē q̄ me vtiqꝫ patri
meo recōciliabit. eūqꝫ placatū ad
me reducet O gloſa ⁊ beata pax.
Iam omnia bn̄ ſucceſſerūt. eſt hec
mutatio dextre excelſi. Cōmouet̄
q̄ppe coꝛ meū ⁊ exultat ad pn̄tiam
dei mei ac grē Euellūt̄ atqꝫ explā
tant̄ ille inutiles vicioꝝ plāte Inſe
runt̄ ꝟtutū rami ⁊ plurimū ꝯuale/
ſcūt. nūc in claro lumine meos de/
fect⁹ mea pcc̄a meā fragilitatē ex/
perioꝛ. nūc denuo bonoꝝ ſpūaliū
guſtū ac ſapoꝛē diſcerno Sic itaqꝫ
illuceſcente die in ſolis ortu mox
abſcedūt tenebꝛe. auicl'e ſuos repe
tūt cāt⁹. renouātur oīa ⁊ ad colo/
rem vigoꝛē ac decoꝛē ſuū reuertū
tur. ita plane eſt mihi dum ſol iu/
ſticie oꝛit̄ in coꝛde meo

Meditatio aīe ſentientis ſe ad ꝺuotionē ꝯmoueri ⁊ ſubitā dei viſitationē denuo ꝑcipiētl.

Quis ē h̄ q̄ pulſat ad oſtiū
meū q̄d vult q̄d poſtulat
? Eſt ꝓfecto de⁹ me⁹. dn̄s
me⁹ ⁊ pr̄ me⁹ O dn̄e optime vene
ris Tibi ſupplico vt ſi mea vrgēte
infirmitate ac debilitate pcc̄i pi/
gritoꝛ nimis aut tardo tibi apire
tuo iure tua aucte oſtiuꝫ effrigas
Regn̄s vt tibi licet vtere clauib⁹.

Fugantur aduerſarii

Abite ex meū hoſpiciū abi/
te. vniuerſa meo magno
pr̄i ingrata. qui apud me
vult hoſpitari Fugite hinc fugite
abſqꝫ moꝛa Fuge tu dedignans
ſupbia. inflata iactātia. ficta ⁊ pal
pās hypocriſis. ira furioſa. deſpe
ctuoſa vidicatio. venenoſū odiū.
infelix ac liuida iuidia. anxia triſti
cia. acidia ſtulta. auaricia cupida
q̄ſtuaria. fetida luxuria. gula imū
da. cū tota vicioſitatis ꝑuerſa fa
milia ignobilis ac ſtlte ocioſitatis

Paratur oīa mensa et lectꝰ dilecti

Efficiatur hinc oīs ſpurcicia flagello pn̄ie. ſpargat̄ vn diqꜫ cū ſuis florībꝰ grata ⁊ viridis herba ꝟtutū Ponat̄ mē ſa ſobrietatis. ſternatur caſtitatis lectꝰ Ingredē pr̄ dulciſſime ingre dere hoſpitium puſille tue atqꜫ hu milis ancille paupis adoleſcētule tue. ſuſcipe gratant̄ q̄ apd̄ illā in ueneris ſimul in cena nr̄a diſcūba mꝰ. Ne q̄ſo reſpexeris ad meā pau ptatē. ſcio q̄dē qꜭ nullīꝰ hoꝝ eges q̄ apud me ſūt Apud te ſunt oīa. ſufficit tibi bonꝰ affectꝰ Verū dul ciſſime pr̄ h̄ ē qd̄ a te p̄cipue ꝯſeq̄ deſidero. vt mea tibi placeat volū tas. qd̄qꜫ ex tua clemētia de tuis ſupabūdātibꝰ diuitijs ad meā ſb/ leuādā ac ſuſtētādā paupta tē vel paꝝ aliq̄d impertiri digneris. vt hinc ſuſtentata/ fame ſiti ve male non pereā in carcē huiꝰ corpis in q̄ ad p̄ſens incluſa ſū

Reuertē dn̄e. reuertere ad hoſ pitiū tue hūilis ancille Breuem ni miū ibi traxiſti morā heu qꜫ dura huiꝰ hoſpitis receſſio Formidabā vtiqꜫ aliq̄d in me eē. qd̄ oclos tue maieſtatis offendēt heu me miſe rā. q̄ nō aliā adhibeo diligētiam ad talē ꝯſuādū hoſpitē. a q̄ mihi ꝓuenire pn̄t oīa bōa voluptates atqꜫ diuicie Quid itaqꜫ ad pn̄s fa ciā? Quo medio illū a me ſic elon/ gatuꝫ ad me reuocabo? Mādabo oīnibꝰ que intra me ſunt vt illum vtiqꜫ iceſſant̄ req̄rāt. donec inuētꝰ reuertat̄ Exurgite fides ſpes ⁊ ca ritas. expgiſcimini ⁊ vos ad curſū lūbos accingite. diligēt̄ q̄rētes pa trē meū donec illū inueneritis atꝫ ad hoſpitiū meū reduxeritis

Diſcurre tu oro p magnā ce/ leſtē ciuitatē p vicos ⁊ plateas ac p domos ſingulas ita vt nullum ſcoꝝ ꝑtereas quē tu nō cū fletu ⁊ gēitu req̄ras ad eoꝝ pedes ꝓcū bēs nec hinc diſcedas donec inſil oēs vł eoꝝ aliq̄ glorioſi pr̄is mei tibi demōſtrauerint māſionē. teqꜫ ad deū deduxerint ac eiꝰ ꝯſpectuī rit ꝯſpectibꝰ Illos exora vt illū m̄ placatū faciāt m̄qꜫ de m̄ltis meis exorbitātijs impetrēt veniā. atqꜫ ita ſue gr̄e reſtituar. ꝙ qꜫ rurſus ꝯ̄clinaē dignet̄ ad h̄ ſuū hūile ho ſpitiū qd̄ tā cito deſeruit. mea ſa teor indignitate exigēte Vex ſua magna benignitas atqꜫ clemētia pte ex vna. ſuoꝝqꜫ ſcoꝝ depcatio pte ex altera. ⁊ rurſꝰ mee puitatis pauptatis impotētie atqꜫ inſtabi litatis ꝯſideratio. ad reditū pote/ rūt eū inclinare

Oratio mittitur ad ce leſtē hiriſm ꝓ gr̄a impetrāda re/ pellit̄ a rigoroſa iuſtitia.

Quid dicis oro. q̄ noua re fers Multū nimis demiſſa eſt ac verecūda facies tua O ſcio q̄s tibi h̄ fecerit. rigoroſa videlicꝫ illa iuſticia q̄ ſe ꝯtra te et me ingerit vehement̄ allegās me nō eē audiendā imo ꝙ ex nūc in/

digna ſim filia dei nominari. cum
iam mea ignauia meā ingenuita/
tatē. meā dīnā naſcētiā. meāq; cel
ſitudinē penit⁹ amiſeri. ⁊ h in meo
certe hoſpitio deformē illū ac hor
rēdū hoſpitez. ſ. pcc̄m admittendo
Qd vtiq; oēm q̄ ip̄m ſuſcipit cor/
rūpit aiaz. fedāq; atq; deteſtabilē
reddit. ac inimici ſalutis ꝯſtituit fi
liā O iuſticia q̄ te aduerſuz me ⁊
aduerſ⁹ meā oꝛonē ꝓcuratricē cō
ſtituit? Nō ego certe te ad h ad/
uocaui Scio ei q̄ꝛ corā te ſubſiſtē
nō poſſē Illi poti⁹ mie/ clemēti cu/
rie me ſbmiſi. illāq; meā ꝯſtitui ad
uocatā. imo ſuo penit⁹ iudicio ſtaē
volo. Quis et te eē iuſticiā m̄ de/
cet eē ꝓpiciā ⁊ amicā Cur ita? qm̄
tecū ſū vni⁹ ſnīe Tu q̄dē odio ha/
bes pcc̄m ⁊ ego nūc illud odi. Tu
illd ꝑſeq̄ris. h idē facio ꝯ illo pēi/
tētiā agēs puniēs ⁊ vehement̄ do
lēs q̄ꝛ illd vnq̄ȝ admiſerim. ⁊ ei tri/
buerim fidē Ita q̄ppe agēs tuū o
iuſticia exēceo officiū. de me ip̄a iu
diciū ſumēs Tu itaq; eē ꝓ me int̄/
cedes ¶ Sed forſitan m̄ dices. ꝙ
lōge citra ꝯdignuz in hac ꝑte de
me ſumo iudiciū. nō ꝯdigne vt me
rui mea vindicās pcc̄a Probo do/
lor iuſticia/ fateor ita eē vt aſſeris
ȝ h venit ꝯdonādū. qm̄ nō ſubeſt
h virib⁹ meis Neceſſitas aūt legē
nō hȝ. infirmitas q̄dē mea paup/
tas atq; imbecillitas nō me ſinunt
ad ꝯdignū vel etiā ad votū expu/
gnare ac ꝑſeq̄ pcc̄a cū ſua familia
Sed ab inope vel ꝑua ſolutio ſi/
bi poſſibil̄ acceptanda ē. ⁊ ab ope
rario debili labor remiſſ⁹ nō ſper/
nēdus Sis itaq; iuſticia de mea
poſſibilitate ꝯtēta. qd reliquū eſt
tua potēti ꝟtute ſupplebis.

Conſidera igit̄. ſi tui ſit officij
tueq; ꝯſuetudis vltra vires
expoſcē Cū aūt m̄ maior adēit in
columitas ac potentia diuine gr̄e
ꝟtutū q; forti⁹ robur. tūc ⁊ poten
tius cū pcc̄o ꝯgrediar eiq; virib⁹
aduerſabor Dico inſup ꝙ bene/
dict⁹ fili⁹ dei ꝓ me debitū ſufficiēt̄
imo ſupabundant̄ ſoluit. q̄ztūlibȝ
etiā ātea offēderim. ſaluo ꝙ ei me
legitime ſbijciaz. ⁊ ſue ſim aſcripta
familie Vlt̄o āt iuē duplex de offē
ſa exigit̄ emēda. nā ⁊ de⁹ nō punit
bis in id ip̄m Quicq̄d igit̄ mia fi/
lij dei circa me facē diſpoſuerit mi
nime tu poteris ꝯtradicē Ceterū
iuſticia te int̄rogo. ſi nō ad inſtan/
ciā ſcōꝝ q̄ apd te h meruerūt te/
nearis aliq̄d annuere? profecto ſic
Quē ei honorē illis impēderes. ſi
eos te ꝓ pcc̄orib⁹ depc̄ātes velut
alios q̄ſlibȝ q̄b⁹ nunq̄ȝ fuiſti hōi
vacuos repelleres? Vade igitur
oꝛo mea ⁊ reuertē ꝯfidēter ad ce/
leſtē citatē. illicq; ſcōs illos ſolici/
tes vt tibi ⁊ m̄ iuſticiā pacatā red
dāt. vt ⁊ illa ſil̄ cū mia m̄ pacē ipe/
trēt ad dn̄m deū meū ⁊ pr̄ez meū
atq; ita ad domū meā vn̄ exijt de
nuo reuertat̄ ¶ O vtinā horā illā
p̄ſcire poſſem. q̄ dignabit̄ dn̄s me
us ad me declinaē Cur nō aliquē
nūcioꝝ ſuoꝝ premittit. vt legiti/
me parata poſſem illum decenter
id eſt deuote ac ſancte ſuſcipē? Ali
quotiens eni adeo latenter adue/

nit pulſans ad oſtiū. vt alibi me diſtrictā inueniēs mox anteq̄ va/ leā ei occurrere ⁊ decent̄ recipere diſcedat Sed q̄d loq̄r. tā incōſul/ te q̄d tā temerarie tam q̄ pſūptu oſe pcto. vt talis ac tant⁹ dñs ſui os mihi pmittat nūcios Abſit. īn poti⁹ incūbit ſp ei⁹ aduentū explo rare. nihil q̄ aliud meditari. nihil aliud opari q̄ aduētū ei⁹ pſtolari mox q̄ ad oſtiū pulſāti apire ipm q̄ reuerent̄ ſuſcipe Nō igit̄. cū cu ris h⁹ ſecl̄i mea ampli⁹ tenebūt̄ col loq̄a ſ; ſedebo ſolitaria in pace ⁊ ſilētio diligent̄q̄ obſuabo ne ali ud meū ſbintret hoſpiciū qd̄ tanti hoſpitis oclos poſſit offendē q̄n/ imo ⁊ ego ipa vadaz in occurſum ſui iocūdi aduēt⁹

Meditatio anime apud diuinā trinitatez ad ſpēale robur obtinēdū in ꝟtutibus ⁊ in ſcā vita

Attēde aīa mea q̄ tā infir/ ma es atq̄ inſtabilis. at/ tēde ꝟba ꝓhe Verbo in quit dñi celi firmati ſūt. ⁊ ſpū oris ei⁹ ois virt⁹ eoꝝ Facili⁹ lōge ē ti/ bi a deo oferri fortitudinē ⁊ pſeue rātiā in bonis opib⁹ q̄ celis firmi tatē pſtari Si igit̄ pſtitit tibi de⁹ in hac glorioſa ſolēnitate beatiſſi/ me trinitatis vt p potētiā pr̄is in ſapia filij ⁊ ꝑ bōitatē ⁊ dl̄cedinē ſpūſſci robur hēas oſtātiā ac pſe uerātiā i bōis opib⁹. teipaz oēſq̄ vires tuas fige in dño deo trinita te ſca illiq̄ ſic inhereas. vt in ſola ei⁹ potētia tua ſit fiducia. nec extra ipm ſapiētiā q̄ras finalit̄ aut vo/ luptatē Ita q̄ppe tuā oſeruab pul critudinem q̄ fc̄a es ad imaginez et ſilitudinē illi⁹ ſcīſſime trinitatis ꝑm memoriā intelligētiā ⁊ volūta tem Sed heu frequēter illā defe do ⁊ obſcuro eā luto pccoꝝ inuol uēs ac defigēs. demorāſq̄ in t̄re nis occupatōib⁹ ac voluptatib⁹ im mūdis Nihilomi⁹ ad ipz reuertē ⁊ ipe te mūdabit teq̄ liberabit ⁊ tue pulcritudini te reſtituet. quā inſup in te firmabit ⁊ ſtabiliet ſi tātūmō illi iūgi volueris ac velut tue ſum me voluptati inherē. ipm potēter amādo abſq̄ fine. ſapienter abſq̄ errore. ſuauit̄ abſq̄ amaritudine Erit q̄ tua ſpes in ſua inuicta po tētia. tua fides in ſua limpida ſapi entia. tua caritas in ſua volūtate dulciſſima Hoc pfc̄o poti⁹ facies q̄ in creatura in q̄ nō niſi vmbra ē ⁊ vanitas potētie. q̄ꝓpt̄ nimiꝝ in vmbrā atq̄ vanitatē defluis. cuz creature finalit̄ inheres

Anima christi ſponſa ſe humilit̄ accuſat. atq̄ ſuo ſpōſo to talit̄ ſe omēdat petēs veniā de of fenſis grāz ſuā in pñti ⁊ gloriā in futuro • Vals ſic.

Lachrymabilis querela ac deuo/ ta oratio creature de ſtatu pecca/ ti ad dñm reuerti cupientis

O Ieſu virginitatis ſponſe. ieſu caſtitatis fidelis ami ce. ieſu mea ſpes final' mea ſal⁹. meū ſingulare refugiū. nūc ad te reuerti deſiderat aīa mea paup

inops ꝛ miſera. q̄ totiēs ꝑ teme/
rariā rebellionē atqȝ inertiā deſi/
dioſā id facē ɔtēpſit ꝛ recuſauit. q̄
anulū grē q̄ illā ſpūalit̄ deſponſa
ueras negligent̄ amiſit. ſuſcepitqȝ
anulū pcci ſe tradēs ſpōſā ſuaȝ ꝛ
ſbiectā tuo antiq̄ hoſti Heu q̄ȝ pe
riculoſū ɔnubiū. heu q̄ȝ ſtk̄ra ꝛ miſe
ra ɔmutatio ei⁹ q̄ pulcerrim⁹ potē
tiſſim⁹ ꝛ opulētiſſim⁹ ē ad illū de/
formiſſimū miſerrimū egētiſſimū
Dic m̄ o aia q̄s tibi h̄ fecerit. Re/
ſpōde m̄ cui⁹ cōſilio freta es. ꝙ ſic
tuū ſupmū dn̄m tuū glorioſū p̄ce/
ptorē parū honoraſti Sic tuū cre
atorē tuū ſaluatorē a q̄ tibi ē om/
ne bo^m^ oblita es? Sic tuo xp̄o ſpō
ſo tuo fideli amico vidēti ꝛ ɔſideꝛ/
rāti fidē violaſti Js q̄dē p̄mū tibi
cor ſuū impēdēat ſuāqȝ ad te tātā
oñderat dilectionē vt et̄ ꝓ te mor
tē acerbiſſimaȝ pati dignat⁹ ſit ꝛ
tu illi cor tuū ꝛ amorē penit⁹ ſurri
puiſti imo q̄d graui⁹ ē velut ꝑfida
ꝛ infideliſſima ſpōſa ſue ꝓprie ha
bitatiōis portas p̄cluſiſti. q̄s ni/
hilomin⁹ illis ſuis miſeris ac nefa/
riis hoſtib⁹ ſinis eſſe patētes q̄ te
ꝑdere q̄runt ꝛ et̄ne morti tradere
Quid q̄ſo arbitraris o aia Pu/
tas ne a pena imunis euadē? Ma/
nebit ne tua iniuria tā qȝ grādis
offenſa tādē penit⁹ inulta? P ꝑfi/
de totius humane creature hoſtis
iam aia mea tua ſeductōne ꝑdita
eſt infelix ac ꝓſtrata. qm̄ ſic carni/
fex viridi ramo ac modica herba
ducit ad mortē agnellā petulantē
ꝛ ſaltātē futurē ſue occiſiōis neſciā
ita meā fatuellam aiam deduxiſti
momētaneā aliq̄m hui⁹ mundi va
nitatē ſibi demōſtrās. q̄m ſic tra/
ctam tuis vinxiſti vinculis eaȝ qȝ
excecaſti. ꝛ poſtmodum plurimis
criminū mortaliū lanceis ad mor
tē vulneraſti. demūqȝ ſuꝑ eam im/
poſuiſti grauē illū male ɔſuetudi/
nis lapidē Jnſuꝑ ꝛ frigidaȝ illaȝ
duraȝ atqȝ horribilē obduratio/
nis cordis tūbā q̄ reſurgē ꝓhibe
tur. q̄nimo cōtinue magis p̄ſſa. ia/
cet. t̄renis affectiōib⁹ obuoluta ꝛ i
fimo ac ſtercoē criminoſe delc̄atio
nis incluſa putreſcit. ita vt vſqȝ ad
finē maneat fetida ꝛ abominabil̄
deo ꝛ ſc̄is ei⁹. heu me miſerā crea/
turā. heu me ſi hac i diſpoſitiōe re
linq̄r vſqȝ ad finē Quid nēpe fa/
ctura ſū in tali ſtatu moriēs. q̄ ꝓ/
fectura? Cōtremiſco iſta ɔmemo
rās. exhorreſco vehemēter tm̄mō
hec recogitās Perpetuis certe ſic
moriēs ardorib⁹ ſtridorib⁹ ꝛ fleti/
bus mācipare ꝛ p̄ rabie tormēto
rū deū blaſphemarē nullā ab ipo
ɔſolatiōeȝ ꝑcipiēs Tunc euident̄
ꝑpēderē ȝ ſero nimis q̄li p̄ceptori
paruiſſē. ꝛ cū q̄nto detrimēto deſer
to deo diaboli mūdi ꝛ carnis ob/
lectamēta ſuſcipiunt̄ Preſerua me
dn̄e de⁹ ab his horrēdis tormen/
tis ab hac morte tā crudeli me ꝓ
tege Aduoco te aia olim a d̄o for
mata. aia ſuo p̄cioſo ſāguine redē
pta. aia ꝑlimis donis ſuꝑ cetēas
creaturas nobiliſſime decorata.
a tot et tantis periculis totiēs p̄
ter tua merita p̄ſeruata Te aduo

co inq̃ȝ. audi me Tuos nũc paululũ apias oculos. ⁊ intuere vbi iaces Cõsidera vbi tu es q̃ȝ ꝓpinqua ſis inferis. q̃ȝ a celis elõgata Cogita quẽ deſeris quẽ deſpicis cui ſurdã aurẽ ꝑbes Et tu dulciſſime ieſu aiaꝝ medice clemẽtiſſime fons oĩs dulcedĩs. ſi humana miſeria te valeat ad miſericordiã inclinare. reſpice oculis pietatꝭ. ac conpaſſionis ad hanc aiaȝ miſerabilẽ Nũc exurgit. nũc expgiſcit̃ ⁊ cũ ſuã nuditatẽ ⁊ ſtatũ miſerabilẽ aduertit magnã hinc ꝯcipit diſplicẽtiam ꝯfuſionẽ ⁊ abomiatiõẽ ⁊ de ſua tã diutina ſtulticia admoduȝ admiratur ⁊ dolet. tanq̃ȝ miſera peccatrix q̃ amplꝰ indigna eſt tua vocari ſponſa tua amica/ demiſſo vultu flebili/ facie ad te ſuſpirat erubeſcẽs nec loq̇ ꝑſumẽs ¶ Dulciſſime ieſu hãc clemẽt̃ ꝓſpice. brachia ⁊ manꝰ ad te extẽdit. vt te trahente de ꝓfũdo lacu pc̃ci ⁊ ꝯ̃ ſtercore in q̊ taȝ diu proſtrata iacuit erecta ꝓſiliat Tu qui ſolꝰ es ſaluator. ꝓptẽa. ⁊ ei manũ porrigẽs eã ſubleua. eãq̃ȝ ꝑire ne ꝑmittas. Tot vides pc̃tores q̃ te minime deprecant̃. imo te pſequũt̃ Cõuertẽ igit̃ ⁊ iuſtifica tuã hanc pauperẽ aiaȝ tuaȝ ancillaȝ hũilẽ tuam puſillam pediſſequam. quaȝ aliq̃n ꝓus dilexiſti ſicut ⁊ ipſa te dilexit que nunc in magnis ſuſpirijs ⁊ in amaritudine cordis te depc̃at̃ Poſſes ne hanc nõ exaudire. poſſes ne eaȝ n̄ ſuſcipẽ? Profecto minime imo magnã hinc ſpẽ ꝯcipio ꝙ tuã in me

expior grãȝ in q̃ nũc adeſt m̄ hec volũtas ad te reuertẽdi. ꝙ tibi ſũmo medico doloroſa illa vulnera aĩe mee te inſpirante detego ac demõſtro ¶ Olim ſiq̇dẽ ꝑ os tui ꝓphẽ ꝓmiſiſti ꝙ in q̃cũq̃ȝ hora ingemuerit pc̃tor ⁊ pñiaȝ egerit ab oĩbꝰ pc̃cĩs ſuis q̃ opatꝰ ẽ. oĩm iniq̃tatũ eiꝰ nõ recordaberis Et reuera paucos habuiſſes iuſtos. niſi pc̃tores miſẽicordit̃ recepiſſes Jõ q̃ȝ ſaluator ieſu xp̄e. aduocate ⁊ mediator nr̄ ſil̃ imperator ⁊ tr̄ qui ſolꝰ noſti meã miſeriaȝ ac fragilitatẽ. ſi vera ſũt q̃ video audio ⁊ credo de tua dulcedine pietate ⁊ mĩa et vtiq̃ȝ vera ſũt. ideo te finalit̃ depc̃or. vt meas oẽs deleas iniquitates ſincerã ⁊ mũdaȝ ꝯtritionem tribuẽs ⁊ integraȝ pñiaȝ Fac vt ꝑ bonã patiẽtiaȝ oẽs tribulatiões aduerſitates ⁊ labores q̊s dietim ſuſtineo ad purgationẽ deꝓuiãt. ⁊ ad pene q̃m mea pc̃ca demeruerũt remiſſionẽ. vt ſic in hoc mundo meum ſit purgatoriũ Fac itaq̃ȝ meam huius mortalis mundi peregrinationem tibi acceptã Tribue mihi baculum firme fidei ſtolam charitatis ⁊ ſcalam ſancte ſpei Confunde per tuam potentiam quicquid mihi impedimẽto eẽ poteſt ita vt in via nulla me retineat delectatio. nulla me confundat aduerſitas Genera in me cor hũile piũ clemẽs erga ꝓximũ ſine rixa. ſine inuidia. ſine indignatiõe. ſine ſupbia ſñ oĩm detractiõe Tuo amore inflãma cor meũ Balnea

illud ſagittis potētiſſimis tue pul/
critudinis tui dulciſſimi ɔſpectus
tui gratiſſimi geſt⁹.tui pulcerrimi
apparat⁹.tue ſpēi dulciſſime ſ fac vt
te ſp meditet̄ iletant̄ de te ſmonez
audiat.ad te ſuſpiret.ad te inge/
miſcat tibi ɔplaceat.totā intelligē
tiā totā mētē totā curā ad h̄ impē
dat vt digne tibi ſuiat. qm̄ nō eſt
ali⁹ amator qui ſic vt tu vices re/
pēdat Inſup da mihi dn̄e cor libe
rū cor ſublime ⁊ inclitū q̄ deteſter
fugiā ⁊ ſpernā vile lutuz mūdanc
cuiuſlibet voluptatl.q̄ quālibz ɔrē
nā creaturā q̄ hōri meo. ac pmo/
tōi ſalutāi nō venit adiumēto q̄ te
i te diligā.alios āt oēs i te ⁊ ꝓpt te
¶ Demuz tu q̄ es mea ſpes final̄
mea ſola ſal⁹ meūqʒ refugiū ſingu
lare.Eleua me.doce me.ſuſtine me
dirige me.ita vt i illa hora tremē/
da mortis.me⁹ ſis ꝓtector potens
qʒ defenſor ſpūs mei aduerſus il/
los canes infernales.ita vt in pa/
ce ⁊ benignitate illum recipias in
gloria in q̄ te facie ad faciē ſūmo
cū gaudio vidē valeā. ac pennit̄
adorare amare ac laudare Amē
¶ Explicit

¶ Ep̄la ad ſorores

Sororib⁹ meis in xp̄o ieſu
cariſſimis ⁊ dilciſſimis ſa/
lutē atqʒ in ip̄i⁹ deuoto ſer
uitio iugit̄ ꝑmanē Non facile exp
mi poſſet gaudiū atqʒ ɔſolatio ex
bonis nouitatib⁹ frequēti⁹ de vob
ꝑceptis ꝓueniēs Utinam id ip̄m
nūqʒ inimicoꝝ tētatiōe aut alit̄ q̄/
uis mō gaudiū in triſticiā ɔuertatur
ɔtrariū videlicz de vr̄a dilectione
audiēdo Quāqʒ amātiſſime ſoro/
res omni tp̄e ad dei obſeq̄uz exer
citādū ⁊ informādū lr̄as libroſqʒ
ſufficient̄ habueritis ad bn̄dū cō
ſolatiōes ſpūales ⁊ adhuc hēbi
tis alios in poſterū Nihilominus
noctis vni⁹ vigiliā arripiēs qʒuis
plurib⁹ implicat⁹ negocijs ad pn̄s
ſcribē curaui breuit̄ ac ſimpliciter
peregrinatiōis ꝓceſſū a me poſt
modicuz tp̄is ſcm̄ ſpēales ec req̄/
ſtas a me fieri ſolitas. ſm ſeptem
dierū hebdomade numerum.ſm
ſeptem ſancti ſpirit⁹ dona. ſm etiā
ſeptē dn̄ice orōnis petitiōes ɔtra
pcc̄a ſeptē criminalia corrn̄dētes
ſeptē btitudib⁹ Inſup ſm ſeptē ſta/
t⁹ i celeſti padiſo ɔſiſtētiū Qd̄ vo
tranſmitto ſcriptū ꝓ pn̄ti nō ē ni/
ſi breue ac ſimplex auiſamentū ad
cognoſcendum nominatim ac ſpe
ciali⁹ de q̄ quis p dies ſingulos
cogitare debeat Bone eni cogita
tiōes inſup vēture ſpūſſci ſpirami/
ne repte pit̄ ſtudio lectiōes ſcēqʒ
meditatōes. hmōi ei nō poſſē ne
qʒ ſcirē oēs in ſcriptuz redigē nec
op⁹ ē Primo igit̄ cum pces vr̄as
hūillime ac reuerent̄ coraz diuina
maieſtate fūditis a ſcoꝝ ſuoꝝ in/
uocet̄ vna cū orōne vr̄a cuſtos vr̄
angel⁹ videlz bon⁹ necnō ſci a ſce
illi⁹ ſuffragiū iplorer̄ cui⁹ p tūc ſo
lēnitas agit̄ ea de cā vt.ſ.vr̄ nūci⁹
puta vr̄a orō ſaluū hēat ɔductū
bonāqʒ ſocietatē Die q̄ppe dn̄ico
ad bn̄dictā atqʒ indiuiduaz trini/

tatē ſolit⁹ ſum meā dirigere p̄cem
vnicuiq3 pſonarū appropriata di
ligēti⁹ meditādo De pr̄is videlʒ
potētia. filij ſapientia. ſpūs q̊ʒ ſci
bōitate ↄſiderās magnā dei celſi
tudinē admirabilēq3 diſpoſitionē
ſup filios hoim ¶ Die aūt lune ſ.
ſcda feria meā ordino pceſſionē
ad ſcos āgelicos ſpūs bn̄ficia ab
eiſdē nobis exhibita oi tpe recog
noſcēs ¶ Die vo marti.ſ. t̄cia feria
ad ꝓphas pr̄iarchas apl̄os cete
roſq3 diſcipl̄os dn̄i ⁊ euāgeliſtas
¶ Die mēcurij ſ. q̄rta fēia ad bea
tos atlethas. ſ. martyēs xp̄i ipoꝝ
in ſua pugna fortitudinē atq3 cō
ſtātiā admirādo ¶ Die iouis ſcʒ
feria q̄nta ad ſcos ↄfeſſores here
mitas ⁊ religioſas ¶ Die veneris
.ſ. fēia ſex̄ ad paſſionē amarā dn̄i
nr̄i ieſu xp̄i ad ſuaq3 vba ac fa
cta iſto bn̄dicto die ab eodē pacta
¶ Die inſup ſabbati ad beatam
mariā vginē ſpēali⁹ me ſp̄m ↄuer
to ⁊ ad electas xp̄i ſpōſas Porro
p̄ma die. ſ. dn̄ico imoror diuti⁹ do
nū ſci ſpūs p̄mū ſupplicit̄ efflagitā
do donū ſcʒ ſci timoris dei ⁊ bea
titudinē hūilitatis ⁊ ſpūalis paup
tatis ad expellēdū ſupbie vicium
cū filiab⁹ ſeu ramis ei⁹ Et dico pa
rit̄ dn̄e de⁹ pr̄ oipotēs libera me a
malo q̄ clauſula ē petitio p̄ma in
dn̄ica orone ↄtēta ⁊ h̄ ordine p̄po
ſtero ¶ Die aūt lune deuoti⁹ atq3
ſpēali⁹ p̄cibus inſiſto petēs ſecūdū
ſci ſpūs donū ſcʒ donum pietatis
ſeu mie tā ad me q̄3 ad meum pxi
mū cū beatitudine alia. ſ. mititate
ſeu māſuetudine ⁊ h̄ cōtra inuidie
venenū et vt de⁹ in tētationē ne in
ducat. i. ne in tētatiōib⁹ ſuccūbē et
vinci pmittat qd̄ eſt ſcda petitio
orōnis dn̄ice ¶ Die vo marti. ſin
gulari⁹ p dono ſci ſpūs tertio ſup
plico. ſ. p dono ſcie ad ↄgnoſcen
dū clari⁹ ⁊ meli⁹ ꝓpriā fragilitatē
⁊ finē meū necnō ⁊ ſtatuʒ meum
amicoꝝ q̊ʒ meoꝝ ⁊ dono iſto me
diāte ad beatitudinē puenio t̄ciā
q̄ ē luct⁹ ſci ac lacrimaꝝ deuotaꝝ
⁊ h̄ ↄtra pcc̄m ire Cōſequēt̄ ec̄ de
um dep̄cor vt debita mea dimit
tat ſic̄ ⁊ ego meis ignoſco ſeu di
mitto debitorib⁹. meis. ſ. pximis
q̄ eſt t̄cia dc̄e dn̄ice orōnis poſtu
latio ¶ Die vo mercurij peto do
nū fortitudis m̄i largiri ↄtra oia
tētamēta mundi carnis ⁊ diaboli
Silit̄ oro fortitudinē m̄i dari ↄtra
acidiā bonoꝝ opm atq3 q̄rtā be
atitudinē q̄ poſita ē in bōꝝ opm
iuſticie deſiderio in vehementi fa
me ⁊ ſiti eiuſdē Peto nihilominus
panē q̄tidianū tā corpis q̄3 ſpūs
m̄i tribui ad fortitudinē bn̄dā Ce
terū in die iouis inſtāti⁹ dep̄cor p
dono ↄſilij ad ſciēdū i ſingl̄is caſi
b⁹ p qd̄ ic̄ eūdū m̄i ſit Quē ec̄ ſtatū
tāq3 ↄueniētiorē p d̄i obſeq̄o tenē
debeā Et q̄ auaricie malū me nō
retineat peto beatitudinē quintā
dictam miſericordiā et q̄ dei fiat
volūtas ſic̄ in celo ⁊ in t̄ra ¶ Die
veneris donū intellc̄s ſpeciali⁹ ro
go ad ↄgnoſcēdū in tō ſcp̄turarū
ſerie m̄i obiectis in oib⁹ ſilit̄ h⁹ mū
di reb⁹ occulta ſeu incluſa inibi my
ſteria Et vt q̄libʒ viſu pcepta ſci
am ad ꝓpriū ↄuertē pfc̄m ſpūalē

quēadmodū ſi celū intuit⁹ fuero ſci
am ꝓtin⁹ ↄſiderare qꝛ illic ſit mea
patria. pulcerrima exñs ibidē ha/
bitatio Cū videro canez ceteraqꝫ
aialia bruta q̄nta ſolicitudie ſuis
obſequūt̄ dñis. meditabor qꝫ iuſto
dei iudicio ↄdēnant̄ homines ino
bediētes et ingrati deo bñfactori
libēaliſſimo Si ſubulcū p⁹ porcos
ↄſpexero recordabor ꝑabole eu/
angelice de filio ꝓdigo ꝛ miſeri/
cordi pr̄e Videbo pauperē mēdi
cū ꝛ vlceroſū memorabor ꝑabole
de lazaro ꝛ diuite. Videbo diuitē
multa ſibi ↄq̄rentē in ānos pluri/
mos recordabor euangelice ↄmi/
natiōis. ſtulte hac nocte morieris
ꝛ aiaz tuā tollēt ꝛ q̄ paſti cui⁹ erūt
Videbo filios h⁹ ſeculi q̄ hñt cō
ſolatiōes ſuas multis modis ſciā
memorari q̄nta ſit ↄſolatio quaz
ꝑparauit de⁹ diligētib⁹ ſe Sic ge/
neralit̄ ꝑ oīa diſcurrēdo ſciam ſꝑ
reperire amplā ꝛ pñtē deuote ora
tiōis materiā in oib⁹ q̄ ſꝫ aſpc̄u
auditu ꝗ alio ſēſu ſe pñtauerint me
ipm̄ in exercitio orōnis viſitando
Cū ꝫ ꝑit̄ depc̄or mūdiciā cordis
m̄ pſtari q̄ ē beatitudo ſexta. luxu
riā oēz depellēs ꝛ vt dei regnū m̄
adueniat vt videlz nō in me pcc̄m
ꝫ de⁹ ipe regnet Poſtrema die ſab
bati obſecro ſapie donum ad ſapi
endū ac guſtādū ſpūalē bonorūz
virtutē ꝛ gr̄e bonitatis qꝫ dei inef
fabilē dulcedinē ꝛ vt nulla penit⁹
cura m̄ ſit de hui⁹ mūdi falſa dul/
cedine. ꝛ ē cōtra gule viciū Iten/
qꝫ peto verā cordis pacē ac ↄſci/
entie ſeptimā beatitudinē ꝛ ꝙ dei
nomē bñdictū in nobis ſcificet̄ ꝫ
eſt ꝙ oīs imūdicie expꝛtes ſimus
Chariſſime ſorores ſi q̄tidie ali
q̄d mō ꝫ dcō ex libri. vr̄is ꝗ certe
alit̄. addiſcētis ſic exercitādo vos
ipas multū ſine dubio ꝓfc̄m in ſci
entia ꝟtutib⁹ atqꝫ in deuotōe ad/
q̄rere poſſetis Nec mee ē intētiōis
ꝙ ꝓpt̄ mea ſcripta pñtia alias me
ditatōes pias ꝛ vtiles atqꝫ bōas
deſeratis ac modū vr̄m faciēdi. ſ.
ꝓceſſionē ſiue ꝑegrinationē ſpiri/
talē ad ſcos ꝛ ſcas tā ꝓ vobis qꝫ
pro aliꝭs amicis vr̄is viuis ac de
fūctis Nō eni ignoro ꝙ ſepi⁹ vna
ꝑſona ꝑ aliq̄d ad deuotionē faci
le incitat̄ q̄ alia nō ita ad eā moue
tur Et idcirco q̄ſquis ſuo relinq̄t̄
ſtudio ſua qꝫ in talib⁹ expꝛiētia. Mi
hi ꝟo ſup̄ agēdi ſcript⁹ mod⁹ ꝓfi
cu⁹ ē repꝛt⁹ Kurſ⁹ q̄tiēſcūqꝫ orōnis
arcanū intraueriti. Primo cogita
tiōi vr̄e pcc̄a ꝓpria ſbiecta ſint. in/
dignitatēqꝫ vr̄az intime ↄſideran
tes ꝛ ſic ꝺo ſāctis qꝫ ſuis dicite O
dñe de⁹. ecce venio tuam exorare
maieſtatē nihil oīo ꝺ bōitate mea
p̄ſumēs. de virtute aut dignitate.
ꝫ in tua maxima gr̄a atz miſcꝺia
ↄfido qꝛ certe alit̄ orō vr̄a citi⁹ im
pediet̄ execbil' qꝫ deo reddet̄ ſuꝑ/
bia comitāte Diligēti⁹ obſuātes
ꝙ in tali cogitatōe ꝛ petitiōe ꝑſeue
reti. q̄adulqꝫ corde itimo ſēſeritis
nullā oīo fiduciā de vobiſmetipis
hr̄e ꝫ ſolūmō i dei mia infinita Et
ſic poſtea de alia ſecuri⁹ poteritis
cogitare qꝫ ātea Et q̄dē q̄tienſcūqꝫ

deuotōis imbre ſuaui pfuſas vos
ſenſeritis nō id vr̃is meritis ⁊ pro
pꝛijs bonis actib⁹ eueniſſe medita
mini. q̄n poti⁹ ob alicui⁹ ſancti aut
ſancte interceſſionē aut alicui⁹ ami
coꝝ vr̃oꝝ certitudinalit̃ putetis
Et pariformit̃ ad voſmet ipſas
reuerſe ſi fueritis q̄tiēſcūq3 vane
glorie vētum ſonare pceperitis ni
hil vobis nocebit hic ſibul⁹. ɔſide
rabitis eni voſmet ipas intuētes
defect⁹ ꝓprios dicētes intra vos
tale pccm̄ nefandū ac talia miſera
perpetraſti et q̄uo ergo cogitare
auſa es talē deuotionē a deo tibi
ob tua merita ɔcedi Interea cum
ad aliquē elcoꝝ aut electaꝝ vos
ɔtingit ɔuerti audacter eidē dica
tis q2 a deo ad ipſū trāſmiſſi fuēi
tis ad petēdū ſuā elemoſynā gti/
arū Nec ſic falſū dicetis Sine eni
dei inſpiratiōe aliquē ſanctoꝝ de
precari velle ſeu volūtatē hr̃e nō
poteſtis Poteritis igit̃ ipm alloq̄
dicētes ꝙ exquo dei ɔplacet vo
lūtati vt ipm ſanctū exoretis refu
tare vos oio ei nō licet ꝓ vobis
ꝓdē ipe ad deū intercedat elemoſy
nā expetēdo exq̄ eū reqritis Ma/
gna eni foret ruſticitas ⁊ indignū
oio alicui refutaē ⁊ ſpernē quem/
piā diligēti⁹ ſe reqrentem Dicere
nihilomin⁹ poteritis hmōi electis
a veſtra deuotiōe requiſitis quia
plures veſtris orationib⁹ pſecuto
res crudeles ɔuerſi ſūt multo ma
gis igit̃ facē precē debetis ꝓ his
q̄ vos nūq̄ꝫ pſecuti ſt̃ ſ3 mō deuo

tius depcant̃ Deinde attēdite di/
ligēti⁹ in cuiuſlibet ſancti feſtiuita/
te bona miſericordie ab ipſo dū h̃
vixerat patrata ſupplicātes vt et
vobis faciat ſimiliter reducendo
eadē ad bona animaꝝ veſtraruꝫ
Cōſiderate inſup maximā ſancto
rum ac ſanctaꝝ angelorum q3 co
hortē ſiue multitudinē et a ſingul
eorū deuoti⁹ rogetis q̄ten⁹ apud
deū vnū remiſſionis diē impetra
re dignet̃ pro pene relaxatiōe ob
veſtra demerita debite ⁊ certe ob
tineretis vltra mille millia dieꝝ ſi
ab ipis exaudiri vos cōtingeret.
Et exaudimini vtiq3 ſi ſolūmodo
modo debito ⁊ congruo eos de/
precemini Demū orem⁹ ſuper om
nia ꝙ de⁹ omnipotēs iudicet pu/
niat q3 nos in ſua curia miſcdie in
pn̄ti ſeculo et neq̄q3 in curia iuſti
cie ſue rigoroſe puta in infēno Et
hoc eſt ꝙ oratis dicentes. dn̄e nē
in furore tuo arguas me ⁊c facia
tis q3 nihilomin⁹ dilectiſſime pceſ
ſionē vr̃am in infernū ex h̃ timorē
reportādo In paradiſū etiā atq3
in purgatoriū ꝓ gēte veſtra. ſācta
q3 matre eccleſia deum exorando
Speciali⁹ vero ꝓ parētib⁹ ɔgna
tis et amicis viuis ac mortuis

Explicit inſtructio ad
ſorores De quo q̄s per ſingulos
dies cogitare debeat.

Diſperſit dn̄s vana de ſede ſuperbos
Mēte ſui cordis vita nec apta manet
Turbis curarum lacerata vocatur. ⁊ eſt par
Pulueribus turbo quos violentus agit
Sede ſedet nulla ſtabili nec ↄuenit vlli
Diſſidet et ſecū turbida mens hominis
Vita quid prauoꝝ que nō ſolitaria/ q̄ꝫuis
Deſertis heremi ſit relegata locis?
Milibꝰ hec ſi ſit hominū circūdata turbis
Nunqꝫ ciuilis nec ſocialis erit
Mens humilis ſimplex et ſolitaria ſecū
Petre nixa manet cōcomitante deo
Sola ciuilis ſocialis et ē vbicūqꝫ locetur
Diſſidet hec nulli. ↄuenit ipſa ſibi
Sola quidē minime cui virtus ſit comes
Sit licet extremis finibꝰ acta maris
Sola tamē ſecū nūqꝫ ſe deſerit. et ſi
Multꝰ ei populꝰ cingat vtrūqꝫ latus
Eſt vicina deo quē iugiter aſpicit. ē ſpes
Ancora ne fluitet ſecura ſerena ſuauis
Pulcra videns fini cōſociato ſuo
Conſcia ſecreti diuini ſicut amica
Sicut dilecti ſponſa. colūba. ſoror
Has dat theorice laudes ſapiētia vite
Solitarius eſt ſolus amicus ei
Nec ſolus tn̄ eſt q̄ꝫuis locus ⁊ manꝰ et pes
Os qꝫ vacent animus omnibus obſequit̄
Proficit hic ⁊ nūc verū ſcrutando ſalubre
Orat ſcribit que poſteritas relegat
Nulla licet ſcribat nil p̄dicet ore poret
Moribꝰ exemplis voce loquēs operum
Eſt ſolitudo p̄cioſum crede talentū
Terrenis caueas dū datur infodere
Poſſe vacare ſibi nō videre paruą gratia
Quāſuauis dominꝰ gratus eo fruere
Martha ſit intēdens multis. ſinat ipſe ſororē
Vti parte ſua vult ieſus hoc. fieri
Sciſma nec interſit mēbris oculꝰqꝫ tenellus
Non culpetur agat ſi manuale nihil
Magna domus nec formis vtitur biſdem

¶ Carmen de vita ſolitaria

Non per officium ſors ſua cuiqꝫ ſat eſt
Sūt tot in actiuā pede qui ſe p̄cipiti dant
Theorice paucos q̄ſo vacare velint ¶ tra ē
Sint fortes gladios teneāt ſalomōis. ad in
Lectulus ob ſpōſum ſpōſa quieſcat ibi
Filia clauſa domi maneat mater famulet̄
Ac vir in arma ruat ditior ex ſpolijs
Solus nō pugnat ꝫ pro pugnātibꝰ orat
Hos nō dedignans actio quos tribulat
Ocia nō laudi tribuit nec obinde ſupbit
Se catulo ſegni iudicat eſſe parem
Et tamē impetrare poteſt dilectio ꝙ non
Aut labor aut meritū ſe cruciantis habet
Sueuit amicicie videt̄ regula ius dare qđ
Cōcedit meritū iuſticie qꝫ vigor ¶ nō
Ambo parē referūt p̄dam. tentoria ſeruās
Miles. et hoſtiles exuperans acies
Eſt equidē felix eſt ſolitudo beata
Si ſimplex nec iners fructificet vigeat
Si trahit affectū rō ſi ſenſus ⁊ actus
Nō diſcordet et eſt gloria vana procul
Rumores fugiat dicēs ſibi clauſe q̄d ad te
Factorum ratio ſit tibi velle dei
Solitudo nocet aſſit ſi ſolicitudo
Curarū interior cor lacerans miſerū
Cor grauat ebrietas cor crapula curaqꝫ
Solꝰ ab hoc triplici peſte perire poteſt
Sūt qui delicias reputāt ſub ſentibus eſſe
Sub curis quibus eſt irrequieta quies
Parcit eis dominꝰ ſibi ſe cōmittere ſolus
Atqꝫ miniſterio collocat ipſe ſuo
Aſt alios q̊s ſcit pro vita quolibꝫ aptos
Nūc has nūc illas vult variare vices
Optima pars hec eſt hec robuſtiſſima felix
Gaude cui dominꝰ p̄ſtat vtraqꝫ frui
Alteriꝰ vti gaudet natura nec vno
Corpꝰ iners ſtudio iugiter eſſe ſinit
Vita beata venit cui ſoli ſufficit vnū
Sola vacat ſoli ſocialis ouat

¶ Explicit carmen de vita ſolitaria.

Sequuntur plures tra ctatus de canticis ↄpoſiti a mgr̃o Johe de Gerſonno quondã cãcel lario vniuerſitatis pariſieñ.

Prohemiũ

GRatiã diuini talẽti no lẽtes in vacuũ recipe q̃ tot inter turbines horridos reipublice cõtulit ocij locũ. libe/ rauit a calũnijs hominũ. dedit ad nutũ nccia. ſimul attendẽtes qm̃ in die ꝓſperitatis mandauit dñs mi/ ſericordiã ſuã. et nocte tribulatõis canticũ ei⁹. nõ otioſum. non inutile. nõ ingratũ reputam⁹ tempeſtatis hac nocte ꝓfunda de canticis ſcri/ bere poſteritati ſi malignitas pro/ celloſa reddidẽit aures ſurdas eta ti pñti. O quãuis o de⁹ optime ſpe randũ ſit multos vt olim tpib⁹ ſhe lie ita nr̃is tuos tibi reliquiſſe culto res. Cõplectit̃ ãt quaſi ſinu gran di verbũ de canticis plures mate/ rias ſeu volumina quas ꝓ ↄfuſio/ ne vitãda p thomos ſeu tonos. p notas ⁊ notulas tradet lectori no tandas preſens exordiũ/ tituli vel tabule vicem tenens. Uolumen vnũ cui⁹ titulus eſt de canticorum originali ratione ſub hoc euãgelij verbo. Cecinim⁹ vobis ⁊c. tres con tinet thomos ſicut ipẽ ꝓlogus inſi nuat iuxta triplex gen⁹ canticorũ. et triplicẽ inueſtigandi facultatem. Nã eſt canticũ ſenſuale qd̃ tractat hiſtoria. et intellectuale qd̃ inq̃rit ph̃ia. eſt diuinale ſeu ſupermentale qd̃ ſola nouit theologia. Sunt in quolibet thomo id eſt ſectione aut ſi ꝓpter rem que agit̃ tonũ ꝓ ſym/ bolo dicere maluim⁹. Sũt inq̃ȝ no tule plures ƀm totidẽ particulaẽs ꝓpoſitiones vel doctrinas. Sũt in ꝑmo triginta. ſunt in ſcd̃o. xxij. ſine canonib⁹ inſtrumẽtoꝝ. ſũt in tertio q̃nquaginta. Uolumẽ alteꝝ eſt de canticordo. hoc eſt de cantico cordis tres habẽs principales to nos cũ notis et notulis. Prim⁹ inq̃ rit potiſſime dr̃az canticordi. hoc eſt cãtici cordis a cãtico oris. Uel aliter de cantico morali et rationa li cũ cantico ſenſuali. cui⁹ toni ſunt notule q̃nquaginta due. Scd̃s to/ nus deſcendit ad ꝑticulariorẽ can ticordi rationẽ cui⁹ ſũt note. xij. per notulas. xxx. diuiſe. Terti⁹ tonus quaſi ſpeculatiuã muſicã deducẽs ad praxim tractat de nouo gãma myſtico et morali p xij. notas ha/ bentes notulas quadraginta q̃nq̃ȝ ſingulares. Uolumen aliud col/ ligit in ſe tonos tres ƀm modos traditionis varios q̃ȝ ꝓ diuerſita te materie. Prim⁹ ton⁹ ↄſiliat et ob ſequi facit facetã elegiã cantatricẽ amorẽ dñe theologie quaſi lirituȝ vel odaꝝ carmen. Thomus alter ſcd̃us habet canones ſeu regulas amphoriſmos vel maximas ꝗ the oreumata de canticis per notulas quinquaginta. Thom⁹ alter terti⁹

De cāticoꝝ origīali rōe Thom⁹ prim⁹

verbū ſolatíj multiplex in ſe dirigit
per particulas quinquaginta. Et
ita iuncti ſimul hi duo thomi centi
logiū ꝯſtituūt

Prim⁹ tractat⁹ de canticoꝝ ori
ginali rōne

OEcinimus vobis nec ſal
taſtis. lamentauimus ⁊
nō planxiſtis. Precentor
noſter xp̄s amator inno
centie voluit exemplis innocentuȝ
pueroꝝ ꝓ noſtra eruditōe pluries
vti. nūc ad humiliationē. nunc ad
ſimplicitatē vt eſſem⁹ paruuli non
ſenſib⁹ ſed malicia. Nunc vero nos
ꝯmonet ad ſpiritualē canticoꝝ ex/
ercitationē ponens corā oculis pu
eros cātātes in foro. Neq̧ eñ pa
rū refert pueros ſic vel ſic aſſueſie/
ri in muſicis et cantib⁹ ꝑut Ariſtl.
politiſans docuit et in bene inſtitu
ta cōitate cōuenit obſeruari. Nos
aūt quos in dño pueros vel infan
tes nouiter genitos effecit noua re
generatio. ſic decet et expedit in fo
ro preſentis exilíj frequentare can/
ticū nūc exultationis ad ſaltādum
ſpūaliter. nūc lamentationis peni
tentialis ad plangendū. Habem⁹
in exemplū ſacre ſcripture libruȝ in
quo ſūt iuxta viſionē Ezechielis la
mentationes carmen et ve. Cōcor
dat illud apoſtoli. Gaudere cum
gaudentib⁹. flere cū flentib⁹. quia
temp⁹ flendi et temp⁹ ridēdi. Sub
dit conſone verbo ꝓpoſito temp⁹
plangendi et temp⁹ ſaltandi. Cum
aūt iuxta poſteri⁹ elucidanda ſit ali

quod canticū ſenſuale vel animale
ſit canticū rationale vel morale. ſit
cāticū mentale et diuinale. Deſcri/
bem⁹ ſub triplici tono naturam et
originē canticoꝝ cū ſuis habitudi/
nibus. Docebit primū hiſtoria. ſe/
cundū queret ph̄ia. tertium theolo
gia declarabit. Narrat hiſtoria
ſacra ꝑpe Geneſis initiū cui ratio
ſuppoſita fide cōcordat ꝙ Tubal
fuit pater canentiū in cithara et or
gano. Quo tp̄e vtpote ante diluui
um cōſtat illos nō fuiſſe quos gen
tiliū littere tradunt carminū et or
ganoꝝ primos inuētores. ſic hiſto
ria capit verā canticoꝝ notitiaȝ et
cauſaȝ primit⁹ ex fide qua credim⁹
aptata eſſe ſecula verbo vite. et ꝙ
formato Adam cōmunicata eſt ei
plenitudo ſcientie quantū cōuenie
bat illi quo totius humani generis
principiū velut in ſuo ſeminario re
ſidebat nedum in eſſe nature ſed in
bene eſſe morum et doctrine. Con/
íjcim⁹ hoc ideo ꝙ p⁹ ſoporem ad/
ductis ad ſe cunctis animātib⁹ im
poſuit cunctis nomina ſue ꝓprieta/
ti naturali cōſona. Neq̧ tale aliq̄d
facere potuiſſet ſine cognitione q̄
tamen a ſenſibus participata non
erat. Oportuit igitur ꝙ ex alto id
atq̧ a ſūmo ſumpſiſſet. Modus al
ter ſumendi canticoꝝ originē fuit
ductrice experiētia. nūc in illis regi
onib⁹. nunc in iſtis quib⁹ muſica et
nunq̄ fuerat vl' ſm Ariſtl. et ſequa
ces de eternitatis errore fuerat infi
nities variata et abſq̧ numero de/

fecerat atq; redierat ſm tranſmu/
tabilitates nature cuiuſlibet muta
bilis innumerabiles. Mōditur mo
d' alter qualis a Tullio ponit dū
venat quāta ſit eloquētie ſi ſapiētie
iungat vtilitas qua factū eſſe dicit
vt homines prius agreſtes neq; ci
uiliter neq; politice neq; moraliter
ꝯuiuentes ꝯuenirēt in vnū. modo
pagū. modo domū. modo ciuitatē
modo ꝓuinciā. modo regnū. qui ſi
mul ita iuncti et adunati varias tā
ad neceſſitatē q; ad voluptatē ſtu/
dio vehemēti ꝯpererūt artes. qm̄
vbi intenderis ingeniū valet. et iux
poetā. Labor om̄ia vincit improb'
et duris egens in reb' egeſtas dū
ſequēs ad ꝑores aliqd ratiocinati
ue docta ſupaddit ¶ Preſtabat iu
uamen apta cōplexio ad iſta vl' ad
illa. Ociū nanq; liberꝝ datū aliq̄b'
Sicut apud egyptios tradit Ari/
ſtotl. aliqs ꝯquiſitis que ad vitam
erāt neceſſariis ꝓpter admirari ce/
piſſe phari ¶ Porro narrat Augl.
libro de ordine radicē vnā nō diſ/
ſonā priorib' his q̄ alto vident ſū
pta principio. Loquēs itaq; de vir
tute vnitatis quā inq̄rit et fac ami
cicia nō dubitat ponē quālibet ſci/
entiā ex amicicie et vnitatis appeti
tu manaſſe. Dicebat ariſtophanes
teſte Ariſtl. ſmo politicoꝝ hāc eſſe
amicoꝝ ꝯditionē vt vnus eſſe vel/
let alter. vel vnus in altero. Nō diſ
ſone ad verba Johis. Qui manet
inquit in charitate in deo manet ⁊
deus in eo. Et apl's dicit. Qui ad
heret deo vnus ſpūs eſt. ¶ Verū
nequit fieri talis trāſmutatio qua
vnus amicoꝝ ſuo eſſe qđ hʒ in ꝓ/
prio genere depdito ꝯuertat in al/
terū. Jam quippe nō maneret alter
amicorum et ita nullo pacto eſſent
duo ſed vna natura. quo quid ab/
ſurdius poni nō pōt. Propriā em̄
vocē ignorabāt nōnulli hereticoꝝ
vt almaric' et begardi dū ita deſi/
pere comperti ſunt. Uniunt igitur
amici. non illo. ſed alio quo fas ha
bent modo. Hinc fuit inter hōies
et precipua cura ſermonis mutui q̊
latentes cordis ſui paſſiones ⁊ co
gitationes ꝯſilia et amores cōmo
diſſime cōicarent iocunde q; ꝯuiue
rent. ¶ Facta eſt ꝓinde ſup locutio
nib' ars que ſcribēdo valeret apđ
abſentes ſe ſibi manifeſtare. hec ē
grāmatica ꝯgrue loqui docens et
ſcribere. Poſtmodū fuit euitanda
deceptio circa veritatis inquiſitio/
nē cū regulis illationū quas logi/
ca ob hoc orta tradit. Fuerūt inſu/
per amicoꝝ amicicie non qūolibet
ſed vtiliter. delectabiliter. et efficaci
ter iudicande quod in rhetorica fa
cere poſitū eſt quā poſſum' appella
re logicā moralē eo ꝙ ad moralis
phie ꝑncipia viā hʒ ſicut logica ſci
entiis ſpeculatiuis obſequit in qb'
vis ſmonis ꝑcioſior ſine tropis vi
get et figuris ¶ Ventū eſt ꝯſequē
ter ad mathematicas diſciplinas.
q̄ plurimū ꝯferūt artib' mechani/
cis ſine quib' vita ciuilis non agit.
ꝯferūt ꝑterea ꝯuictui amicoꝝ quo

fiat vita p̄ns ornatior atq̃ iocūdi
or. Sic inter ceteras artes cōpata
ē magno plausu musica et ad diui
nas res atq̃ cerimonias tandem
adhibita. Hinc apud ruricolas et
pastores bucolica carmina vł eglo
ge. hinc comedie leges. hinc acrio/
res satire hinc postmodū grādio/
rib⁹ āpullose tragedie hinc deniq̃
metroꝝ heroicoꝝ elegiacoꝝ. iam/
bicoꝝ. saphicoꝝ. et alioꝝ velut in/
numerabilis multitudo. Vides
quēadmodū musica suū cepit a na
tura et ab amore vnitate q̃ ꝑmor
diū q̄ creuit adhibitis ꝑ artē regu
lis et numeris. Quis vtiq̃ nō ad/
uertat hōies sic̄ ad loq̄lā sic ad q̄n
daz musicā velut ab infātia et pue
ritia ꝓnos esse quā inclinationem
ars et vsus ꝑficiūt. Hinc aiaduer/
sū est triplicē esse ꝑtitionē musice si/
cut p̄t ipe son⁹ causas tres habere
Vn⁹ em̄ fit flatu. alter pulsu. alter
voce vel cātu. Tres obinde musas
fictio poetica dedit ꝓut a Varro
ne refert Augl. q̄s ideo postea dixe
rūt nouē ꝓ̄pt totidē imagines ab
excellētissimis sculptorib⁹ cū q̄daz
suꝑandi intētione depictas. Cō/
ꝑtū ē insuꝑ tres dūtaxat. i numēis
sonoris ꝓportiōes esse delectabiles
diatesseron. diapēte. diapason. q̄s
vulgari mō nōiam⁹. tertiā et q̄ntā
et octauā. Nec sunt ples deinceps
q̄ nō reducant̄ ad istos quēadmo/
dū sexta et q̄nta suꝑ octauā. et rur/
sus octaua duplex. Et ita ꝑ ascēsū
quātū vel vox vel ratio fas habue
rit. q̄ ꝯq̄sitio suā hꝫ artē ꝓpriā taz
speculatiue q̄ȝ practice traditā cui
musice nomē dam⁹. Docuit am/
pli⁹ expientia mirabiles fieri muta
tiones ꝑ musicā sensualē de qua iu
dicat tanq̄ȝ de obiecto ꝓprio auris
corpalis et q̄ sola videt̄ apud vul/
gares ꝯgnita vel ꝯsideāta Testes
sunt historia cū pħis et medicis vt
Marcian⁹ et Ponti⁹ q̄b⁹ nō discor
dāt sacra scꝑtura de dauid et heli/
zeo filijs q̄ȝ ꝓphetaꝝ. Nōne pħus
politisans docꝫ in policia bn̄ insti/
tuta curā de musica ꝑcipue ꝑ iuue
nib⁹ habendā esse q̄ sit ad tꝑantiā
et virtutē idonea. nō petulās. non
dissoluta. nō agrestis. nō irritās. ꝫ
nec animos muliebrit̄ emolliens.
Notāt siq̄dez ex dictis Aristotl.
vlti. politi. expositores sui quatuor
eē sp̄es melodie quas ipe denōiat
vel a repertorib⁹ vel a patrijs vtē
tib⁹ eis. vna vocat̄ mistolidista. se/
cūda lidista tertia dorista. quarta
frigista. Prima mouet ad ꝯpassio
nē. scd̄a mollit ad ꝯcupiam. tertia
ad virilitatē q̄ stabilis est et virilis
in qua sūt iuuenes instruēdi vel ex/
ercēdi. quarta rigidior est vehemē
tior q̄ȝ rapiens animos ad terribi/
lia vel agrediēda vel sustinenda
Porro. iuxta varietatē cōplexionū
variat̄ ꝯplacentia et iudiciū melo/
diaꝝ. imo et traditio quā frequen
tat ecc̄ia de varietate tonoꝝ octo
posset ad hāc melodiaꝝ diuersita/
tē approꝑari. vt q̄ ꝑma est septimi
toni. scd̄a q̄nti. tertia ꝑmi. q̄rta tētij

¶ Poſſet altera fieri diſtinctio mu
ſice. qm̄ alia eſt aptior ad diuinum
cultū ꝓ deuotione. nūc leta. nūc lu/
gubri. nūc pia. nūc iubilāti. q̄dā po
tior eſt ꝓ moꝝ diſciplinatōe. Alte
ra iocundior et ſuauior in amicabi
li ſeu ciuili ↄuerſatōne. Aut dicam⁹
ꝙ vna eſt heroica. altera diuina. q̄/
daz moralis et politica. altera ſen/
ſualis et aialis ꝓ pueroꝝ vel imꝑ
fectoꝝ recreatione. Aut rurſū ad/
dam⁹ ꝙ vna magis ↄuenit in ſati/
ra. q̄daz in tragedia. q̄daz i come
dia. q̄daz in bucolicis. quedam in
odis vel liricis. Aut poſtremo ꝑm
varietatē hōim. alia fortib⁹ et ꝟtu/
oſis conuenit. alia lubricis et volu/
ptuoſis. alia ſubtilib⁹ et ingenioſis.
alia beſtialib⁹ et ſtolidis. Viliſſimā
omniū eſſe tradit ariſtotl. fiſtulatio
nē quā ideo pallas abiecit ſuaz vi
dēs in aqua ex tibꝭs buccā inflari.
hoc ſumpſit poetica fictio necnō il
lud qđ Midas rex buccas habuit
aſininas eo ꝙ ſuo iudicio Pan de⁹
paſtoꝝ fiſtulās apollini ꝑferebat
citharizanti. Demū quot ſūt hodie
q̄ tympanū gallice tabour cū fiſtu
la citi⁹ ac hilari⁹ audiūt q̄ꝫ citharā
aut pſalteriū. Ita rurſus ſic auib⁹
ſic hōib⁹ ſuus cuiqꝫ cant⁹ placet. et
cui ſuet⁹ eſt vel aptat⁹. ¶ Preterea cū
dū vero cenſem⁹ quēadmoduz ad
res diuinas reputabāt gētiles car
mina trāſtulerūt execrabili ſupſtiti
one quo factū eſt vt q̄ ſine deo vēo
erant ludificarent a dꝭs illis de q̄
b⁹ in pſalmis. Oēs dꝭ gētiū demo
nia. Orte ſūt quippe artes magice
maximinib⁹ vtētes q̄s incantatio/
nes vocāt quaꝝ effect⁹ mirabiles
nedū poete. nedū ipi idolatre ↄme
morāt. ſed atteſtat̄ ſcriptura ſacra
cū expoſitorib⁹. Vñ dicit̄ in Exod.
de maleficis pharaonis ꝙ fecerūt ſi
mile ad moyſen in ꝑmis duobus ſi
gnis. ⁊ hoc ꝑ incātatōnes egypti/
as et arcana dei. Ita dicit textus.
Veꝝ exquiſitior de carminib⁹ iſtis
ſermo nō expectet̄ hic et nūc. Satiſ
ſim⁹ eñ eſt et ſeorſū debent ſue q̄ri
cauſe vel effect⁹. ¶ Sꝫ ſubinde mu/
ſica ſenſualis q̄ ↄſiſtit in modulati/
one vocis ſuā artē cui⁹ artis velut
alphabetū quoddaz traditū in gā
ma manuali ſub ſex vocib⁹ vel no/
tulis. vt. re. mi. fa. ſol. la (de quo nō
eſt hic declaratio facienda ſed ſup
ponenda ſimul) qua ratione ſerui
muſico cuilibet inſtrumēto notula/
tionis hmōi peritia. Sꝫ nec de me/
troꝝ legib⁹ numeris varietate in
poſtremo de geſticulationib⁹ aliud
tradē diſpoſuim⁹. ¶ Placuit tñ an/
notare ꝓpter reuerētiā ſcripture ſa
cre nōnulla vaſoꝝ vel inſtrumēto/
rū muſicaliū nōia. Qm̄ pariter mo
net nos ratio nature ↄſona. Poſu/
it itaqꝫ plato corpib⁹ aias aſſiſtere
tanq̄ꝫ motores ſuis motorib⁹ et or
ganis. qđ ſatis in celo Ariſtl. et fi/
des recipiūt de intelligētꝭs q̄s vel
angelos vel ꝟtutes fides appellat
Verū de nr̄is intellectib⁹ necnō đ
brutorū formis ↄueniūt cū plato/
ne. q̄r ponūt aias inherē corpib⁹ ⁊

cũ materia ꝯstituere ꝓpositũ. Con cordat tñ vtraqꝫ positio sup ħ ꝙ ẜm varietatẽ formaꝝ recipit varie/tas in corpib⁹. Hinc illḋ phie apḋ Boetiũ de hmõi formis loquẽtis ad deũ p ꝯsona membra resoluis. Hinc p̃terea visonomi tradunt a/nimas insequi corpa. quanqꝫ veior est locutõ corpa suas aias insequi tãqꝫ instrumẽta causas p̃ncipales suas. ¶ Coaptem⁹ hãc siĺitudinem rei nr̃e dicẽtes ꝙ ars imitatrix na ture ꝯgnoscens q̃dam esse cantica q̃ꝝ modulatio fit apti⁹ p vnũ ge/nus instrumentoꝝ. et alia p aliud. simul vt min⁹ fastidiret varietas fa bricauit sibi vasa diuersa musicoꝝ instar nature dans diuersis cãtib⁹ organa valde distantia magnitu/dine figura materia qꝫ sicut natu/ra dedit aiab⁹ apta sibi corpa. vñ corp⁹ aialis vocat Arist. organicũ q̃ de manu hõis dicit ipaꝫ esse or/ganũ organoꝝ. Ecce cãs multipli cationis verboꝝ musicoꝝ duas q̃ sunt delectabilitas ꝓ varietate. et idoneitas ꝓ ꝯsonabilitate. Quid si tertiã addiderim⁹ causã ꝓ mysteri is et intellectib⁹ sapienti⁹ occultan dis apud indignos et hebetes q̃ pandunt studiosis solertib⁹ ⁊ deuo tis. Quãuis aũt sermo de mysteri is instrumẽtoꝝ locũ magis hr̃e vi deat in morali musica vł intellectu ali qꝫ sẽsuali. nihilomin⁹ admonẽt nos verba xp̃i nõ esse p̃tereundaꝫ vasoꝝ musicoꝝ interp̃tationẽ Pri mũ qꝫ facit in p̃assũpto verbo mẽ

tionẽ de tibijs ẜm Luce narratõẽꝫ Cantauim⁹ vobis inq̃t tibijs ⁊ nõ saltastis. Dehinc xp̃s in parabola filij ꝓdigi. refert seniorẽ frẽꝫ cũ ap propinq̃sset domui symphoniã au disse et choꝝ. Proinde psalmi q̃s de se sc̃ptos asserit pleni sũt nõib⁹ instrumentoꝝ ꝓ quib⁹ satis ad p̃/sens fuerit vltimũ sumẽ psalmũ ve/lut exponendũ. Laudate dñm in sã ctis ei⁹. ¶ Vox ista vox est aĩe dei/formis ac deuote q̃ post ꝯtẽplatõ nẽ vel meditatõẽꝫ sursũ directã et deorsũ p oĩa videlꝫ quaq̃ versum. Quõ pleni sunt celi et terra gloria dñi. Tũc dilatato mentis ore iubi lat exultat ⁊ exclamat ad omnẽ ge neralit̃ creaturaꝫ. Laudate dñm in sãctis ei⁹. Et cũ seraphin acclamã te sibi. Sanct⁹ scũs scũs dñs deus sabaoth. Pleni sũt celi et terra glo ria tua. Possum⁹ scõs ei⁹ si sobrie sapiam⁹ accipe p̃rẽꝫ et filiũ cũ san/cto spũ q̃ sũt tres p̃sone sed vnus de⁹ et dñs et vn⁹ sanct⁹ aut sancta sũt dñi nõia ei⁹ sacratissima. Sunt oĩa qꝫ dño cultu specialiore sacra/ta. aut certe sancti dñi sũt oẽs spũs ꝯsũmata iã beatitudine deo p̃frui. Aut sunt hõies exaltati a terra q̃si iã sine terra q̃ typo xp̃i trahũt oĩa ad se p ꝯtemplationẽ dilectionẽ et laudẽ oĩa referendo ad gloriã cõ/ditoris. Tales imitat̃ aĩma deifor mis quã in has p̃rũpe laudes dici m⁹. Laudate dñm in sanctis eius. Hanc impleuerat aiaꝫ dñs laude sua. saginauerat eã cibis eterne sa/

tietatis repleuerat in bonis deſide
riū ſuū.⁊ vt aq̄le iuuentutē renoua
uerat q̄d in labijs exultatōnis lau
daret os eius ⁊ eructaret verbum
bonū.Laudate dn̄m in ſanctis ei⁹.
Vult hec anima regrediēs de cel/
la vinaria aut certe putat om̄es ſē
tire qđ ſentit de dn̄o in bonitate.
Ꝓpterea ſibi cōplacet in laude dn̄i.
Cōgratulat̄ om̄i collaudāti.q̄ etſi
nō habeat iuſſiōis in om̄ib⁹ auda/
ciā vt laudēt.fiduciā nihilomin⁹ ac
cipit cohortatōis applauſus et io/
cūditatis cū alacritate tripudio ⁊
coexultatione Laudate dn̄m in ſā/
ctis ei⁹ Scit vltimā nedū ſui ꝫ oim
beatitudinē in dn̄i laude poſitam.
Quis nō eodē gradu ſicut nō oia
ex equo ꝑticipāt dn̄i ꝯgnitionē et
liberā ex volūtate dilectionē. Sic
ꝓterea diuerſi ſūt ſtat⁹ in habētib⁹
etiā libertatis arbitriū.duo ꝓcipue
vn⁹vie q̄ ꝑ fidē et ſpē ambulat.ali⁹
patrie vbi ꝑpetua finis et termini
ſtabilitate vacat anima btā.videt.
amat.laudat. Exerceam⁹ igit̄ hic
in terris vocē laudis q̄ nobis ꝑſe/
ueret in celis.Dicat vnuſquiſq₃ vi
atoꝝ ꝓſertim eccleſiaſticoꝝ dedi
catoꝝ laudib⁹dei Ois ſpūs laudet
dn̄m ¶ Vis āt ſcire o aia q̄ ⁊ q̄lis
ſit vita tua nō pudeat te ꝑ pꝫiam
erudiri q̄ vitā cuiuſq₃ rei ponit in
oꝑatōe debita nature. alioq̄n ſine
oꝑatione qualiſcūq₃ ſit illa ſibi de/
bita poti⁹ mortua dicit̄ aut dormi
tās q̄₃ viuēs Perge vlteri⁹cū pꝫia
vſq₃ dū occurrat ſapia diuina q̄ ſe
querētes ꝓoccupat. et hoc docebit
te.q̄m ꝓpria et finalis oꝑatio hōis
eſt ꝯgnitio ſūmi dei cū fruitione et
laude ſua.viuis igit̄ o hō et quātū
laudat aia tua dn̄m. Eſt et iſtic iter
quo oſ̄dit dn̄s ſalutare ſuū quare
noli ꝯqueri dū laudas quaſi nihil
agas q̄i nō dū p̄mia cupias. laus
eſt magnū mihi crede precium ſibi
magnū valde etiā dū ḡtis ſit imo
maius dū gratis ſit Certū hoc ha
bebat aia deuota qualē introduxi
m⁹ dicentē.Laudate dn̄m in ſāctis
ei⁹ ¶ Ex ſi vellem⁹in his ⁊ ſingulis
q̄ ſequūtur immorari quale ſit fir/
mamentū virtutis dei quales ſint
virtutes ei⁹.qualis deniq₃ ſit multi
tudo magnitudinis ei⁹ ſuccūberet
ꝑmo conatui nec tēpeſtiue ſatis ar/
ripem⁹ ꝓmiſſā de vaſis pſalmoꝝ
hmōi maxie rōez Hoc vnū tn̄ dixi
m⁹ ꝙ in re qualibet deo ſoli debet̄
laus honor et gloria ſic̄ ipe eſt oia
in om̄ib⁹.Hinc p̄s.Om̄is terra ſiue
ois creatura adoret te de⁹ et pſal/
lat tibi.pſalmū dicat nōi tuo altiſſi
mo. Nulli vero creature dat̄ laus
hmōi ꝑ latriam nec vt ſignū eſt vt
imago.nec ꝓpter aliā quāuis attri
butionē ſi ꝓprie ſentiam⁹ſicut nulla
res creata ſummū bonū eſt neq₃ vt
res.neq₃ vt ſignū vel aliud attribu
tū.Atuero q₂ loquendū vt plures
ſentiendū vt pauci. laudam⁹ in cre
aturis deū adoratōe latrie ſicut in
cruce et in imaginib⁹ xp̄i.imo ſic̄ in
om̄i re queādmodū quelibet ē ima
go vel veſtigiū tenue trinitatis nō

min⁹ naturaliter q̄ꜫ aliqua ſit artif/
cialiter. Caue tamē in laude vel la
tria creaturaꝝ a ſcandalo quale fi
eret ſi adoraref̄ publice de⁹ in de/
mone vel ei⁹ imagine. in aſino vł in
bufone. imo nec in āgelis et hōib⁹
quātūcunqꜫ ſanctis. qm̄ ꝓpri⁹eis ⁊
alter honor ineſt. Quib⁹ in tranſitu
dictis ad inſtrumēta muſica ꝑgat
ſermo noſter. ¶ Preponif̄ tuba cū
ſono vel vt alia tranſlatio hꜫ cum
clāgore cui⁹ materia finis et ioſus
varius eſt. Naz eſt tuba cornea vt
eſt illic. In voce tube cornee in re/
cordationē arietis immolati per
Abraam. Eſt tuba ductilis vel ar/
gentea vel erea q̄ metalla fuſibilia.
malleabilia qꜫ ſūt. Tu⁹ itaqꜫ ſit af/
fect⁹ quāuis ex carne naſcaf̄ fortis
vt cornu nō lubric⁹ aut effluens. ſit
ductilis. i. ſuaſibilis imitator ſapie
q̄ de ſurſū eſt. Sit bonis ꝯſentiēs.
ſit nō immāſiu⁹ ꝓpriis opinionib⁹
ꝑtinax in illis. ſit ad fines ſub fine
deo vſus qꜫ varios accōmod⁹. Nā
tuba clāgit nūc ad denūciationez
ſolēnitatū. nūc ad ꝯgreſſū bellorū.
nūc ad legis ꝓmulgationē vel au
ditū ꝓut in ſinay. nūc ad cet⁹ ꝯuo/
cationē. nūc ꝑ neomenia. hoc eſt il
luminatione noua in inſigni die ſo/
lennitatis. nōnunq̄ꜫ ad oꝑationē
miraculoꝝ ſicut in deiectōne muro
rū in Jericho. Rurſus ad euangeli
ſationē. dicif̄ eīm ꝑdicatori. dicif̄ et
ſpeculatori. Quaſi tuba exalta vo/
cē tuā. queadmodū de Bartholo/
meo legif̄. ꝙ vox ei⁹ quaſi tuba ve
hemens. Deniqꜫ magnū nimis tre
mendū ſimul et iocundū hꜫ myſte/
riū tuba nouiſſima vocis archāge
li et vocis xp̄i in clangore mirifico
qualiſcūqꜫ fuerit ꝯcipiend⁹ magis
intellectualif̄ q̄ꜫ ſenſualif̄. reſurgēt
mortui. Sane tā efficax erit tā late
patens tā oīa penetrās vox illa tu/
balis. q̄ ſaluādis gratiſſima. dānā
dis vltra q̄ꜫ dici fas eſt horrendiſ
ſima ꝑſtrepet et tonabit. Talē ſe fa
tebatur aſſidue Hieronī. audire ad
terrorē ſimul et ſpē. terrorē crucian
tis inferni. ſpem glorificātis para/
diſi. ¶ Subſequif̄. Laudate eum in
pſalterio et cythara. Differūt hec
a tuba vel bucina qm̄ pulſu ſeu ta/
ctu nō flatu ſūt. q̄ꝛ ſonus eſt capa
cior atqꜫ ſerenior qualis aptior eſt
aurib⁹ ꝯtēplantiū ꝯfidenf̄ habitā
tiuz in tabernaculis eterne pacis.
Hec aūt eſt diſtantia pſalterij cuz
cythara. qꝛ pſalteriū ſonat a ſuꝑi/
ori ꝓcedens a grauiorib⁹ ſonis ad
acutiores deſcēdēdo. Habz inſuꝑ
cordulas vel argenteas vel ex ele/
ctro quaſi tinniētes. leuiusqꜫ tāgē/
das. Cythare vero formā ad pſal
teriū videbis euerſā. Cui⁹ ſonit⁹ a
grauiorib⁹ deorſū ad acutiores ſur
ſum ſonos tēdit. cui⁹ fides et corde
de morticinis fiūt inteſtinis aialiū
deſiccatis ſubtiliatis et tortis. que
oīa nōne ſignificant congrue ſtatū
vel affectū penitētis aſcendentis a
cōualle plorationis. corp⁹ q̄ꜫ ꝓpriū
torquētis et extenuātis ad obediē
dū cythariſanti ſpiritui. Talez ha

bere ſuadet dñs ꝑ Jſaiã aie pecca
trici ſub typo tyri. Sume cytharã
circui ciuitatem meretrix obliuioni
tradita. bene canc. frequenta canti
cum vt memoria tui ſit ¶ Conueni
unt pſalteriũ et cythara. qꝛ pecto/
ri iungunt ꝛ formã cordis habent
inſtar ſcuti. habent et hanc figuraꝫ
ſingula inſtrumenta muſicalia. Nã
trigono piramidi ꝓxima ſũt oĩa
ſiue que pulſu ſiue que flatu ꝯſonãt
Ac ꝑinde q̃ſo. nõne docent in oĩ
bus canticis inſtrumẽtalibꝰ habere
surſũ cor ad dñm. Unde preterea
differentiã ſuã q̃uo ꝯcordãt pſalte
riũ iocundũ ꝯtemplationis cũ cy/
thara penitentialis afflictionis q̃/
admodũ ꝯſonare dulce ẽ garritui
philomene turturis ſuſpirium. Sic
ſpem cũ metu. et exultationẽ cũ tre
more miſcere monuit pſaltes regiꝰ.
Seruite inq̃t dño cũ timore et exul
tate ei cũ tremore. Fecit quod mo
nuit dũ pſallens et ſubſiliens toto
qꝫ conatu ſaltãs nudatꝰ eſt coram
arca dñi. ſicut vnus de ſcurris ait
michol. Cuiꝰ improperio ſcimꝰ Da
uid quid reſpõderit. Ludã et vilior
fiam plus q̃ꝫ factus ſũ et ero humi
lis in oculis meis. ¶ Subiungitur
Laudate eũ in tympano et choro
Tympanũ vulgo gallice dicit ta/
bour vel bedon. ꝯpoſitum ex pelle
deraſa tenſaqꝫ cuiuſmodi nõ ẽ vna
vel magnitudo vel forma vł vſus
Sũt tȳpanula duo gallice naquai
res. vnũ obtuſi ſupra moduꝫ ſoni.
alterũ peracuti. vbi ſignificationeꝫ
accipere poſſumus timoris humili
antis et ſpei eleuantis ꝓpter miſeri
cordiam et iudiciũ que dño cantã
de ſunt. Spes in contemplatione
diuine pietatis et gratuite bonita
tis. timor in affectu ſeueritatis. inſu
ſtẽtabilis aduerſus pc̃tores quos
obdurare dicitur ſicut aliorum mi
ſereri. Sunt alia tympana vulgari
bus magis aſſueta. quia faciliora
quia ſonabiliora ad ſaltus incon/
ditos ꝛ alia tripudia quibus ſolẽt
iungi fiſtula biforamina vel trifo/
ramina. tripos inſuper non gran/
dis calibeus hincinde percuſſus.
Cymbala quoqꝫ nõnunq̃ꝫ ex ere ꝑ
mutuam colliſionem tinnitus acu/
tos reddentia quibus iudeos ve/
teres vſos fuiſſe lyra non ſiluit. Tu
forte rudis es et ad pſalterij. cy/
thare qꝫ ſubtilitatem ineptus. can/
tes in tympano mortificatõnis cõ
cupiſcentie carnalis per abſtinen/
tiam et ieiunia. Concinas in choro
fraterne charitatis et ꝯuictus ho/
neſti ſine querela que diſſonantiaꝫ
operet. deniqꝫ q̃uolibet id egeris
dum non ſileas a laudibus creato
ris ¶ Chorus vocatur a nõnullis
vulgaribus inſtrumentum quod/
daꝫ inſtar trabis oblongum ꝛ va
cuũ cordas habẽs groſſiores. mul
to plus q̃ꝫ cythara duas aut tres
que baculis erutis ꝑcuſſe varie va
riant rudẽ ſonũ. Utuero ꝯformius
ad expoſitores et textũ chorus eſt

¶ De canticoꝝ originali

cohors canentium ſimul in modo
corone ꝑut litteraliter ad oculum
videm⁹ in eccleſie choris. et in cho
ris tripudiantiū. Hic exiſtimandū
eſt mariā ſororē moyſi cū alijs ali/
q̄ntis tympana pulſaſſe poſt egreſ
ſū maris rubri. Reliquos āt omes
choros duxiſſe cū reſponſione vo/
cis canticordi atq₃ plauſibili. Sic i
reditu filij ꝑditi p̄rfamilias euāge
lic⁹. cū prandio vituli ſaginati iunxit
ſymphoniā et choꝝ. Sic filij ꝓpha
rum ducebāt choros qn̄ Saul oc/
currens eis mutat⁹ eſt in virū alte/
rū tā efficax erat muſica ꝓphalis
¶ Symphoniā putant aliq̄ viellā
vel rebeccā q̄ minor eſt. Utuero re
cti⁹ exiſtimat̄ eſſe muſicū tale inſtru
mentū quale ſibi vendicauerūt ſpe
cialit̄ ipſi ceci. Hec ſonū reddit dū
vna manu reſoluit̄ rota puula thu
re linita. ⁊ p alteram applicat̄ ei cū
certis clauib⁹ cordula menierorū
ꝑut in cythara vbi ꝑ diuerſitate
tractuum rote varietas armonie
dulcis amena ꝗ reſultat. Huic ſym
phonie q̄d apti⁹ ꝯparandū reputa/
bim⁹ q̄₃ nr̄m cor aſſidue ſe mouēs.
ac ꝑinde fantaſiā agitās que ſi cre
dit a motōne nunq̄₃ quieſcit moto
corde. Cor ꝩo ſi ceſſat a motu mo
ri aial ꝯtinuo neceſſe eſt. Felix muſi
cus ſpūalis q̄ ſuo hoc ſymphoni/
co cāticordo melodiā iugiter ſcit ⁊
ſtudet p meditatōnis digitos mo/
dulari quatin⁹ affectuū voces ꝭm
gāma myſticū ſuaues reddat. Felix
q̄ magnalia dei nedū i naturalib⁹

ratione Thom⁹ p̄rim⁹

qualia ſūt oia mirabilia valde fca
in ei⁹ ſapiētia cui⁹ nō eſt numer⁹. ꝭ
in artificialibus etiam recognoſcit
quēadmodū ex pforatōne modici
ligni in ſambuca vel fiſtulis aut ex
metalli ductione in tubis ⁊ cymba
lis aut in neruoꝝ aut inteſtinorum
deſiccata torſione ꝑut in citharis
tot reſonantie variant̄. ¶ Sequit̄
Laudate eū in cordis et organo.
Corde ꝭm gloſā poſite ſūt ꝑ q̄buſ
libet inſtrumentis alijs a pſalterio
et cythara q̄ cordis ſonant repcuſ
ſis. ſit viella ſit ſymphonia. ſit lyra.
ſit rota. ſit guiterna. ſit lituus. ſit
nablū. ſit ſiſtrū. ſit ſcacarū. ſit rebe/
la. ſit generaliter vel monocordum
vel diacordū vel tricordū vł tetra
cordū. vel pentacordū vel ſexacor/
dū. ſeptacordū. octicordū. nonicor
dū decacordū. et ſic abſq₃ termino
cordaꝝ in inſtrumentis q̄ vel olim
vel poſterius ꝯponi potuerint. Ce
terū lati⁹ adhuc organa recipiunt̄
a gloſis ꝑ muſico qualicūq₃ ꝯpin
gat̄ inſtrumento. Habet vero mo
dern⁹ vſus approbatione nec irra/
tionabilit̄ ad organa ex plumbeis
vel ſtanneis fiſtulis que cū follib⁹
et cū digitis multiplicē et pfectam
habet inter aliud quodlibet inſtru
mentū vocaliū reſonantiā fiſtulaꝝ
que fiſtule non illiberales appellan
de ſunt. quia non oris deformatio
ne. ſed follis inflatione ſonāt. Hoc
ſolum vel precipuū retinuit eccleſi/
aſtica ꝯſuetudo muſicū gen⁹ inſtru
menti. cui vidimus aliquādo iungi

tubaꝫ. rariſſime vero bombardas
ſeu thalemias ſeu coꝛnemuſas grā
des aut paruas vel alia ſiqua ſint
q̄ nō nōiauerim⁹ inſtrumenta q̄lia
Danielis liber oīa ↄcludere videt̃
in adoꝛatione ſtatue ſub omī genē
muſicoꝝ ¶ Verūtñ āpliare id qđ
modo diximꝰ de oꝛgāoꝝ ſolo vſu
ꝑ celebrē eccleſie ritum ↄmonet id
qđ ꝓpħa ſubiungit. Laudate dn̄m
in cymbalis bn̄ſonantib⁹. laudate
eum in cymbalis iubilationis Sūt
erea cymbala ea q̄ vocam⁹ campa
nas quas bn̄ foꝛtit̃ ſonare nullus
ambigit. Talib⁹ vtit̃ eccīa plus q̄ꝫ
alijs ſectis ad dn̄i laudes tanq̄ꝫ vi
ce tubaꝝ legis veteris quaꝝ offi-
cia metris q̄daꝫ expreſſit loquentē
inducens cāpanaꝫ. Laudo deū ve
rū. plebē voco. ↄgrego clerū. De-
functos ploꝛo. peſtem fugo. feſta
decoꝛo. ¶ Sūt et cāpanule ꝓ me-
lodia velut in hoꝛologijs aliquib⁹
oꝛdinate. Quib⁹ in omnib⁹ nr̄i pn̄t
interioꝛes affectus erudiri ſimul et
impelli qualit̃ expiebat ille cui⁹ ani
m⁹ ↄmot⁹ acriter. eleuat⁹. dilatat⁹
qn̄ fiebat hmōi reſonātia celebꝛis
iubilabat tot⁹ in ſe recolēs illud ſe
raphicū de deo. Pleni ſūt celi ⁊ ter
ra gloꝛia tua. Oꝛ. R. vat tout. Hec
eſt ineſtimabiliū ꝓfuſio gaudioꝛū
¶ Subinfert pulcra nimis ad ꝓo-
ra ↄcluſio. Omīs ſpūs laudet dn̄m
Hec ꝓfecto toti pſalmoꝝ ↄtextui
ꝓcipue ſuo ſubſeruit inicio quo di-
ctū eſt. Beat⁹ vir. Quid em̄ viri be
ati dicim⁹ officiū q̄ꝫ vox laudis ad

dn̄m. Iuxta illud. Beati qui habi-
tāt in domo tua dn̄e in ſecula ſecu-
loꝝ laudabunt te. Verū de hoc in
ſubſequēti thomo ſeu tono magis
intellect⁹ eoꝝ omniū q̄ diximꝰ apꝛit̃
vbi de canticoꝝ rōnaliū vel intelle
ctualiū oꝛigine pħia verbum facit
Vn̄ lucidi⁹ appare t quāte ſit fecun
ditatis. quāte iocunditatis hec ex-
hoꝛtatio. Omīs ſpūs laudet dn̄m.
vel vt tranſfert hieron̄. Omē quod
ſpirat laudat dn̄m. ¶ Huic tranſla
tioni ſiq̄s cupiat magis inniti pote
rimꝰ omē qđ ſpirat ipi hōi ꝑ appꝛo
ꝓbationē dare quēadmodū nōiauit
hōiez xp̄s omnē creaturā q̄ dict⁹ ē
i Gen̄. inſpirauit ſpiraculū vite hōi
đ terra foꝛmato. Eſt āt materialis
ſpūs vt interim de ſpirituali ſit ſilē-
tiū radicat⁹ in coꝛde quo tanq̄ꝫ mi
niſtro et ligamento quodaꝫ ratio
nalis anima exercet ſuas opatōes
in oꝛgano ꝓpꝛij coꝛpis cui tanq̄ꝫ in
ſpera actiuitatis ſue coaptat̃. Eſt
triplex iſte ſpūs aut flat⁹ inſtar fu-
mi tenuiſſimi. naturalis ſcꝫ vitalis
et aīalis. cui medicoꝝ aliqui tantā
attribuerūt virtutem quaſi ꝑ ſe ſuf
ficiat ad hominis operationes. nā
poſito ſpiritu altero intendūt ſi nō
errāt dicere ꝙ medicus vt medic⁹
eſt conſiderans coꝛp⁹ humanū tm̄
vt ſanabile non magnopere curat
de conditione vel exiſtentia ſpirit⁹
materialis alterius conquirere
¶ Pꝛoinde conſtat variari certiſ-
ſime rationales nedum anima-
les hominis operationes ſcđm

diſpoſitionē materialis hui⁹ ſpūs quē ſpirat et reſpirat coꝛ ꝑ cōſona membꝛa p̄ſertim ad cerebꝛū vbi ſit aialis ſenſitiu⁹ ſcꝫ et motiu⁹. hic em̄ ſpūs ſi fuerit ſplendid⁹. ſi ſeren⁹. ſi ſubtilis. ſi mulcebꝛis. erit exinde to/tus homo letioꝛ et alacrioꝛ ſi deuotus eſt ad laudandū deū. ſubtilioꝛ et ingenioſioꝛ ad recogitādū ſpm̄. ꝓnioꝛ quaſi tot⁹ liq̄fact⁹ ad diligēdū eū et ſuauiꝰ amplexandū ſi non abuſus fuerit dono tali. donū certe dicim⁹ dei talē ſpūs materialis ſe/renitateꝫ. ſit illa a deo immediate. ſit mediate ꝑ miniſteriū angelicuꝫ. ſit ꝑ ꝯplexionis temperiē cū apto regimine coꝛpis. ſit ꝑ ꝯpitulationē impetrationē q̄ꝫ ſanctoꝛū. ſit maxie tandē ꝑ habituationē vehemētem in obſequio dei. in ocio ſācto. in ex/ercitio ꝯtinuo fidei ſpei charitatis q̄ꝫ virtutū. qd̄ vſq̄ꝫ adeo fieri p̄t ab hōie cū gr̄a dei. ꝙ videbiꝰ aſſidue verſari mens eius in apto lūie cum iocundiſſima q̄ ſenſū omnē exupat pace. cū illa ſupadmirabili diuiſiōe ſpūs et aie. cū vnione ad deū. cum ignoto ꝯiungiꝰ ignote et ab omni partibilitate reduciꝰ ad monadē. hoc intellexerūt q̄ dixerūt. Secura mens quaſi iuge ꝯuiuiū. Et iterum Nō eſt letitia ſup coꝛdis gaudium. Et rurſus. Quāmagna multitudo dulcedinis tue dn̄e quā abſcōdiſti timētib⁹ te. Cū ceteris in hāc ſniaꝫ ſine numēo. ¶ Gloꝛienꝰ in dn̄o qui ſūt hmōi rari valde. ſed ſūt quāuis raro ⁊ ad tp̄s bn̄placiti tui de⁹ qui das vt vis et q̄uo vis canticuꝫ. in hac nocte moꝛtalitatis q̄ ſathanā tenebꝛoſos ſpūs ingerētē repmis. qui potes abſq̄ꝫ vlla dubitatiōe ſi/ne matēiali quouis ſpū tuas in mēte colluſtratōnes ſuauiſſimas q̄les dicte ſūt et amplioꝛes illabēdo ſu/padmirabiliꝰ opari. Attuēo ne ſint vacua dine ſapie opa q̄ ſic res ad/miniſtrat vt eas ꝓpꝛios mot⁹ agē ſinat. nō repellit aptā ſpūs aialis diſpoſitionē q̄ taliter in cellulis ce/rebri (q̄s medici triplices ponunt p̄mā mediā et poſtremā) p̄t deputari vt et imago ſit viuatioꝛ. eſtimatiua pſpicacioꝛ et memoꝛatiua te/nacioꝛ. ſic p̄terea ꝙ pars aliq̄ cellularū vtputa ſupioꝛ ſubtilioꝛē obti/neat ſereniozem q̄ꝫ fantaſmatū vel idoloꝛū rep̄ſentationē remanētib⁹ aliis partib⁹ in obſcuritate maioꝛi Cui⁹ rei poſſum⁹ exemplū accipe circa cōbuſtioneꝫ lignoꝛū quo ad varias ignis ꝯ̄ras in flamma vel carbone aut ꝑ ſilitudinē nubiū aut montis alicui⁹ altiſſimi cui⁹ in ver/tice ſplendet ſol nitidiſſim⁹. cū i infimis nubes vagenꝰ atq̄ꝫ caligines Unde ſplendoꝛes inſtar fulgurum coꝛuſcantiū vel emicantiuꝫ ſcintil/laꝝ quarū illuſtratione veluti ſubito diſparēti pulcerrime veritates emicant apud agenteꝫ intellectum elicienteꝫ ex fantaſmatibus in hac luce preſentatis ſpecies intellectuales puriſſimas cū affectōnib⁹ q̄s nemo nouit niſi q̄ accipit. Puto ſenſerunt talia viri ſpiritus ꝓphetici et

deuoti. Senſit et hoc ipã virgo btã dum in ſe ɔſiderãs diuiſionẽ aĩe et ſpũs dedit cuilibet qđ ſuũ eſt. ꝓprũ pẽs in hoc cãticũ. Magnificat aĩa mea dñm. Et exultauit ſpũs meꝰ in deo ſalutari meo ¶ Potuerant ad extremũ ꝑ cantici ſenſualis intellectu plurima ɔmemorari de muſica q̃ ſatis vulgata ſũt vt eſt figuratõ gãme manualis. vt traditio de tonis octo ꝑ antiphonas et neumata qualiť illi philocapto de amore dei beato Ignatio familiari matriꝰ dei fuiſſe ꝑ angelos in monte reuelatũ tradit narratõ vite ſue Sꝫ terminꝰ hmõi thomo ꝑori ſtatuať ad alteꝝ de cãticoꝝ origĩe magis ad phiaꝫ ſpectantẽ ꝓcedendo.

¶ Scđs thomꝰ

Proceſſit humana ſtudioſitas cuiꝰ oculus nec ſatiať viſu. nec auris impleť auditu q̃n vlteriora iugiter inueſtiget quouſqꝫ venerit id qđ ꝑfectum eſt Proceſſit inq̃m a muſica ſenſibili q̃ dicta ad muſicã ſola rõne vel intellectu ꝑceptã argumentãtes ita. Si corꝑalis habeat auris in obiecto ſuo ꝓprio qđ eſt ſonꝰ cauſatꝰ ab aere reꝑcuſſo pulcros ſuaues qꝫ numeros cur a ſenſibꝰ aliis vt ſunt viſus et tactꝰ aliqđ ſimile negabitur? Ꝓterea muſicã in geſticulationibꝰ viſu ꝑceptibilibꝰ In ipo ꝑterea tactu ſilenti venaꝝ pulſatiliũ poſuerť vt ex medicoꝝ diſciplina Marcianꝰ exponit. Erophilꝰ inq̃t egrotãtiuꝫ venas rigmoꝝ collatiõe penſabat ¶ Progrediẽtes vlteriꝰ inuenerũt in ſenſibꝰ interioribꝰ q̃ ſũt imaginatio fantaſia et eſtimatio numeros paſſionũ et affectionũ motiuaꝝ ꝑceptibiles ab his ſenſibꝰ omĩ ceſſãte ꝓrſus ab extra ſonãte aere poſſumꝰ hanc nõiare muſicã cordis cuiꝰ tot ſũt voces et ſoni quot inueniũtur motus interiores numeroſi paſſionũ interioꝝ vel affectionum ¶ Aſcenderũt ɔſequenter hmõi ɔq̃ſitores veritatis ad vim rationalez q̃ corporeo nõ vtiť organo. Et ab hac ſupiꝰ ad intelligẽtiã q̃ eſt apex mentis. Ad ſinderiſim deniqꝫ q̃ vocať ſcintilla q̃dam ſupeuolans et ſuperemicãs ad eterna q̃ ꝑ Ariſtl. videť endelechia nõiari. Sed et ipa ratio partita in rationẽ ſupiorẽ et inferiorẽ tãq̃ i virũ et mulierẽ. de quibꝰ hic nõ dicendũ q̃m in tractatu de theologia myſtica et in alio de paſſionibꝰ elucidata eſt hec diſtinctio. Poſuerũt igiť in his omibꝰ potẽtijs muſicã et armoniã ꝫm diuerſas ſpaꝝ ɔtiones. ¶ Fuit apud nõnullos phantes dubitatõ ſi tã numeroſa ſperaꝝ et orbiũ tãqꝫ velox circuitus crearet ſonũ ab auditu corꝑali ꝓprie ꝑceptibilem. queadmodũ q̃riť a theologl. ſi de beatis illud de pſalmis habeat veritatẽ. Exultatões dei in gutture eorũ. maxĩe cũ citas illa dicať plena modul et canore iubilo. vbi q̃ꝫ eſt vna vox letantiũ. vox laudis. ꝛ actio gratiarum Ariſtotl. qui poſt

et inter ceteros plenius aſſecut⁹ eſt veritatem de q̄nta eſſentia celeſti q̄ incorruptibilis impartibilis qʒ eſt Ponit ꝯſequent̄ neqʒ ſonū neqʒ auditū ꝓprie ſenſibiles illic eſſe ſed oīa ad intelligentie rationē et ꝑceptioneʒ referēda q̄ pithagoras imo et Job de ꝯcētu celi poſuerūt. ſic intelligeret̄ apl's de linguis angelorū. de hōib⁹ vero maxime poſt corpoꝝ reſumptionē nō eſt improbabile muſicā vocalē illis eē ¶ Vult forſitā auditor inſtrui poſt iſta que dicta ſunt de numeris in omī creatura reptis. Omnia quippe fecit in numero Quo pacto muſice colligim⁹ exinde rationē? Grata fatemur digna qʒ ſcitu ꝯſideratio. Neqʒ em̄ ſolus ſufficit numer⁹ ad muſice rōnem. ſed vt ſonor⁹ ſit oportet. Eſt itaqʒ ſubiectū muſice numer⁹ ſonorus. Nihilomin⁹ vrget nos apl'us cū ceteris auctēticis ponere cātica et voces fieri in cordibus nr̄is ad deū ſicut et clamores deſideriorū Deſideriū pauperꝝ inq̄t ꝓpħa exaudiuit dn̄s. Et hoc vtiqʒ nedū cōcedim⁹ ſed ad hui⁹ rei manifeſtationē opuſculū ſeꝑatim edidim⁹ de cāticordo. i. de cantico cordis. cui⁹ initiale verbū eſt. Beati q̄ audiunt verbū dei ¶ Atuēo ſicut auris trāſſumptiue dicit̄ in deo dicit̄ in angelis. ad omnē deniqʒ trāſferret̄ intellect⁹ ꝯgnitionem. vt ibi. Qui hʒ aures audiēdi audiat. cū ſilib⁹ multi. Nō aliter vox et ſonus vt in ꝓpoſito noſtro ꝑ metaphorā accipiatur neceſſe ē. ¶ Similit̄ de flatu vel de ſpū flante. mouēte. et exagitāte. voceſqʒ formāte ꝯſideāt nos ꝯuenit Nō em̄ dn̄ʒ laudat om̄e qđ ſpirat ſine ſpiratione vnde fit vox. et cōſequēter audit⁹ ſuo modo. Spūs āt multiplicit̄ dr̄ ſm declarationē Didym libro. de ſpūſancto. Eſt em̄ de⁹ ſpūs. vt in Jobe ſcribit̄. De⁹ ſpūs eſt. Eſt approꝑate ꝛ ꝓprie tertia in trinitate ꝑſona nexus p̄ris et filij quo ſe dicunt̄ diligere ſpūſancto. Dicit̄ et ſpūs ſapie multiplex. Spirit⁹ inſuꝑ extendit̄ ad angelū tam bonū qʒ maluʒ. Qui facit angelos ſuos ſpūs ait p̄s. Dicunt̄ et hōim ſpūs eſſe imo et brutoꝝ ſm Ecciaſten Extēdit̄ ad ventos et ſpūs ꝑcellaꝝ. Accipit̄ ſpecialit̄ a medicis ſpūs ꝓ inſtrumento ꝓximo viuēdi mouēdi et ſentiēdi in aīalib⁹ et ē ſumoſitas ſubtilis ꝓcedēs a corde. Quid tādē multis immoramur. cū nomen ſpūs ad om̄eʒ vim impulſiuā ſubtilē et maxie ſecretā extēdat̄ Quo fit vt ois amor dicat̄ ſpūs. Quid em̄ ſubtili⁹. q̄d vehemēti⁹ ad mouēdū vel impellēdum qʒ amor. Inde illud Auguſtini. Pond⁹ meū amor me⁹ illo feror quocūqʒ feror Hinc valeri⁹ nōiat amorē nedum ſpūaliter ſed ſpm̄ſanctuʒ. Et qm̄ in omī creatā repit̄ amor qui eſt virtus quedā motiua et impulſiua ꝑut ꝯtinuo docebim⁹. pulcerrime et diuine ꝯcluſit p̄s. Ois ſpūs laudet dn̄ʒ Tanqʒ dicēt. ois creatā amet te deū creatorē ſuū adoret et pſal/

lat nomini tuo altiſſime. Metaphi/
calis demū ratō ɔcludit totū iſtud
vniuerſū recte dici monocordū di/
uine ſapientie. In quo delectat̄ lu/
dens ab initio cuiꝰ monocordi a/
mor ē vnica corda. Hinc apud bo
etiū phia canit. O felix hominū ge
nus ſi noſtros animos amor quo
celum regit̄ regat. Quid hec tibi ſo
nare videt̄ optatio niſi canticū li/
beri arbitrij nō diſſonare mūdi to
tius monocordo (ſola quippe diſ/
ſona ſibi volūtas eſſe poteſt) q̄ ꝑ
ſupremū pſaltē deū nihilominꝰ ad
ɔcordiā ꝑ iuſtitie amorē ordinat̄.
¶ Pergat igit̄ deinceps ɔpoſitō
noſtra loqui pauca de amore tāq̄
de intelligibili quadā voluntate q̄
vitali ſuo pulſu percutit aures cor
dis intellectuales. non abſq; ſuaui
melodia dum amori ſua numeroſi/
tas adiungit̄. Et in primis reſpiciē
tes ad exemplar vel ideaꝫ amoris
creati nō ponimꝰ ꝑ fidem edocti ta
lem aliquā ideā ſeparatā que non
ſit deus quō redarguit Platoneꝫ
Ariſtl. ¶ Concedimꝰ tn̄ ꝙ omnia
q̄ facta ſūt ſicut in verbo vita erāt
ſic in ſpūſancto amor erant ſuo mō
Naꝫ et amor ipe vitalis eſt. Ponit
inſuꝑ fides amorē in deo eſſentialē
ponit et ꝑſonalem quoꝝ vterq; re
ſpc̄u creaturaꝝ idealis dici pt̄ Sꝫ
qua ꝓprietate loquēdi quali rurſus
diſtinctione vel reali vel formali vl̄
modali vel ſolius rationis non eſt
pn̄tis inquiſitionis. Qualiter por/
rọ ſit i diuina trinitate. vox patris
ipe filiꝰ verbū eius qualiter amor
amboꝝ ſpūſſanctꝰ cū quodā nume
ro vt ɔſequenter ponat̄ illic muſi/
ca ſuauiſſima que eſt amor numēo/
ſus nec audemꝰ nec voluimꝰ aliq̄m
in verbis nouitatē aperire que nō
a ſacris litteris ſit expreſſa. nobis
quippe ad ſolaꝫ hanc regulā loqui
fas eſt. ¶ Amor creatus ꝓducit̄ a
tota trinitate ſm̄ triplex genꝰ cau/
ſe. efficientis. formalis vel exempla
ris et finalis. appropriatiue vero
cauſaliter a patre. exemplariter ꝑ
filiū. et finaliter et cōicabilit̄ in ſpi/
rituſancto. Eſt autē amor iſte crea/
tus inclinatio quedā. pondus. coa
ptatio. tendentia motio. ɔueniētia
cuilibet indita rei ad bonū et in bo
no ſ3 a primo bono appetibili deo
quatinꝰ inde quelibꝫ res ſic tracta
et inclinata reuertatur ad ſuum ap
petibile primū quaſi circulo quo/
dā in intelligibili. Et hoc mediate
vel immediate. ſic intelligi poteſt ꝙ
monas genuit monadem et in ſe
ſuum reflectit amorem. vel de bea/
ta trinitate ſm̄ aliquos aut de mū
di productōne tam maioris q̄ꝫ mi
noris ſm̄ alios Rurſus amor cre/
atus quadruplex eſt. naturalis.
aīmalis. rationalis. intellectualis.
quibus addit dionyſius amorem
increatū diuinalē. Naturalis amor
inſitꝰ eſt et impreſſus in re qualibet
tāq̄ꝫ ſimilitudo ſue cauſe q̄ ē amor
diuinꝰ quo motꝰ eſt deꝰ ſe cōicare
rebus. Sic amor naturalis tantun
dem eſt in qualibet creatura quam

habet de eſſe vel natura. ſicut enim ens et verꝝ ſic ens et amor cui⁹ obiectum eſt bonũ ↄuertunt̃ vt ꝓprie paſſiones cũ ſubiecto. Antique dictũ eſt. Bonũ eſt qđ om̄ia appetũt et amant. Et ita om̄ia vt etiã materia prima ꝑ ſe nihil poſita amet formã vel appetat vt mulier virum. et turpe pulcꝝ. ⁊ formã informe. neqꝫ eñ materia putanda eſt pure nihil Alioqn qualiter eſſet pars eſſentialis ↄpoſiti. Dicit̃ tñ ex ſe nihil eſſe ſupplendũ eſt formale quale cõicat ſibi forma. Amor preterea ſic impreſſus ē ab amore pmo ſic in ipm reflectit̃. Si eñ creatura nequit fieri neqꝫ ↄſeruari ſine cauſa efficiente et ↄſeruante cũ finis ſit cauſa principij mouens efficientē. Nonne magis innitetur creatura cauſe finali qꝫ efficienti. Nõne pterea nonnulli phantes negantes creationē rerũ a deo nec cauſam eaꝝ ſufficientez. poſuerũt nihilomin⁹ ipm eſſe finez earũ cui⁹ gratia ſũt et agunt et mouent̃! Spectãt ad hoc dicta phoꝝ ꝙ appetibile mouet appetitũ circulo quodã. ꝙ deus ſtabilis manēs dat cuncta moueri ꝙ eſt ſpera quedam intelligibilis cui⁹ centꝝ vbiqꝫ eſt circũferētia nuſqꝫ. ꝙ ad ipm trahim⁹ nos vt ad lapidē fixũ in litore. et hoc cordis deſiderijs. vel ſic p catenulã vt ſcalã ſurſũ vbi deus innitit̃ iuxta viſionē Jacob. Sic demũ repetũt ꝓprios queqꝫ recurſus nec manet vlli tradit⁹ ordo. niſi ꝙ ſinu iunxerit. ſtabilem qꝫ ſui refert orbē. hic cardo eſt. hic tenax vigor hic axis rote volubil̃ toti⁹ creature hic poſtremo tenor vnic⁹ toti⁹ muſice mũdialis. Amor iſte naturalis ↄſequit̃ cognitionē ſicut et quilibet amor. Naz penitus incognita quis amauerit! Sz refert de cognitione. Nam quedam eſt non ↄiuncta rei diligenti. quedã ↄiuncta vel eſſentialiter vnita. Primã inſequit̃ amor pure naturalis ſicut lapis tēdit ſurſum et ſagitta ad ſignũ non p ꝓpriã cognitionē ſed p cognitionem impellentis et dirigentis. Sic ſuo modo quilibet amor vel tendētia naturalis reꝝ in ſuos fines fit p directionē et cognitionem intelligentie nõ errantis que deus eſt vt phs et ↄmentator ſuus tradunt. Ceteꝝ triplex amor alius triplicē ſequit̃ cognitionē cõiunctã. ſic animalis amor ſequit̃ cognitionē ſenſitiuã interiorem et exteriorē. rationalis ſequit̃ cognitionez rationis homini ↄiunctã eſſentialiter. amor intellectualis in angelis plus hõie ↄiunctam ſequit̃ intellectualē ↄgnitionem. Habem⁹ ꝓprias cuiuſlibet amoris ad alterũ differentias. vñ amor naturalis qui bonus eſt nec malus eſſe poteſt. ſicut nec errare poteſt ſuus director ⁊ cauſator deus quãuis inueniat̃ in agentib⁹ voluntarijs. nõ tñ ea ratione qua voluntaria ſũt. et qua ſuã inſequũtur ↄiunctam cognitionez. ſed p reſpectum ad inſtinctũ vel impulſũ pme ratõnis ſepate quã eſſe deũ cõſtat

¶ Sic in homine ſolo gen⁹ quodlibet amoris inueniť tanq̄ȝ in minore mundo qui om̄i participat creatura. ſed hoc eſt alia et alia ratione Amat itaq̄ȝ pure naturaliter ſequẽdo motionẽ ꝑme ɔgnitionis ſepate. Amat aialiter ordine ad ɔgnitionẽ ſenſualẽ ſibi iunctã et intrinſecã. Amat rationabiliter ſequendo intelligentiã mentis ſue q̄ eſt ſuprema portio ratiõis ¶ Queret aliq̄s quid ad materiã de canticis tanta de ɔditionib⁹ amoris digreſſio Re ſpondem⁹ multũ ꝑ omnẽ modum. q̄m̄ in primis ex hoc vltimo colligi pȝ diſtinctio ſeu diuiſio multiplex canticoꝝ. in ſenſuale et intellectuale. Trahiť inſuꝑ diffinitio cãtici rationalis ꝛ intellectualis qđ ẽ amor numeroſus ratione ꝑceptibilis vel intellectu tanq̄ȝ ſpũali mentis aure Habeť poſtremo q̄d ſit cãticũ pure naturale ꝙ om̄is creatura cãtat pſallit modulať et iubilat deo q̄m̄ eſt amor naturalis numeroſus in dei gloriã ordinat⁹ qualis etiaȝ in demonib⁹ obſtinatis et obſtrepantib⁹ volũtarie deo ꝑ honorandas blaſphemiaꝝ diſſonantias pulcre ſonore q̄ȝ collocať ordines. Supſť ad integrã canticoꝝ notitiã moraliũ q̄ et rationales ſũt alie diſtinctiones de amore marie penes volũtariũ et inuoluntariũ. diuerſimode penes meritũ et demeritum. penes iocundũ et luctuoſũ. letũ et triſte. Efflagitaret rurſus ordo loqui de canticordo. hoc eſt de cantico cordis niſi ſuꝑ hac re tractat⁹ iã ſpecialis haberet cui⁹ initiũ eſt. Beati q̄ audiũt verbũ dei. vbi practica tradiť ꝑ gãma nouũ et myſticũ in vltima parte ꝑ moraliũ notulatiõe cãticoꝝ ¶ Utuero plurib⁹ omiſſis ꝑtin⁹ offert ſe de monocordo memoria cui⁹ ſola q̄ reſonat corda poniť amor Et ei⁹ figurã ſuffecerit hic ponere videndã ad oculũ relatiue ad pater noſter. Suꝑaddeť aliud exẽplar de pſalterio decacordo quod ad eandẽ ꝓprie reſpicit ɔſideratiõnẽ. Subdeť ɔpoſitio moralis ſcalarĳ ex quib⁹ habebit ſolers anim⁹ facultatẽ circa quodlibȝ inſtrumẽtũ muſicũ ꝑ tropologiã allegoriã et anagogiam faciliter excogitandi ſimilia. Expedit autem fieri rememoratiõnẽ ſub ɔpendio de gãma ꝑdicto qđ duplici metro ɔpleciť. A ſit amor gaudens e. ſpes. cõpaſſio iota. O timet. v. q̄ȝ dolens odit et iſta notes. Declaratio ſtat in hoc ꝑmo ꝙ voces in gãma myſtico nõ intelligende ſũt ſenſibiles aurib⁹ extrinſecis. ȝ dicunť interiores affectiones mente vel corde ꝑceptibiles q̄ cũ ſint innumerabiles nihilomin⁹ ad paucas pħia ſimul cuȝ theologia et medicina reduxit nũc ad vnã. nũc ad duas. nunc ad tres. dehinc ad q̄tuor. ac deinceps vſq̄ȝ ad vndenariũ in quo ſtetit ariſtoteles. Nobis ãt placuit ad pñs numer⁹ ꝑncipaliũ q̄tuor affectionũ q̄i ſimplicium iuncta q̄nta velut ex mixtis ɔpoſita Placuit rurſus has

affectiones q̃nqꝫ ꝑ q̃nqꝫ vocales
designare tanq̃ꝫ ꝑ notulas q̃nqꝫ ꝓ
portionabiles illis de gãma manu
ali. videƀ em̃ ſub ſolis q̃nqꝫ vocali
b⁹ eas ↄplecti. q̃uis vna ſcꝫ. a. du/
plicet in. fa. et in la. Vñ remotis cõ
ſonãtib⁹ aut mutis ab vt. re. mi. fa.
ſol. la. ſupſũt hic võles q̃nqꝫ. v. e. i.
o. a. q̃s alit̃ ƀ ordinam⁹ mutantes
a. e. i. o. v. Applicam⁹ ↄñc affectões
nr̃as q̃nqꝫ q̃ ſũt. Amor ſeu gaudiũ
ſpes ſeu deſideriũ. ↄpaſſio q̃i mixta
dehic timor ſeu met⁹. poſtremo do
lor ſeu odiũ. Applicam⁹ inquã iſtis
q̃nqꝫ võlib⁹ vt. a. ſignificet amorẽ
gaudioſũ. e. ſpẽ ſeu deſideriũ. nõ ꝟ
tutẽ theologicã. I. vel iota ↄpaſſi
onẽ. o. timorẽ. v. dolorẽ vel odium
Sic ꝑſpicua ẽ duplicis metri ſnia
ſic om̃e canticũ poſſum⁹ ad gãma
myſticũ reducẽ. ſit illð cãticũ vera
cit̃ in corde vel mẽte aut figuralit̃
in q̇buſlibet pſalmis inſtr̃is ve mu/
ſicl. ſic i ſono tube. in pſalterio ⁊ cy
thara. in tympano et choro. in cor
dis et organo. in cỹbalis bñ ſonã
tib⁹ et iubilatiõis. deniqꝫ q̃ũolibet
Dis ſp̃s laudet dñm. ¶ Ceteꝝ vis
ↄgnoſcitia rõlis miſtrat q̃i lr̃az cã
ticordi iux̄ meditatões varias ƀm
q̃s vis affectiua p̃cipue ſi fueit for
tit̃ habituata ꝓrũpit in voces nu/
meroſas affectionũ q̃nqꝫ p̃dictaꝝ
eas multiplicãdo penes graue acu
tũ ſupacutũ. ſurſũ ſcꝫ et deorſuꝫ ꝑ
ſiſtolẽ et diaſtolẽ q̃i ſine t̃mino. In
latitudine p̃terea ƀm breuiatõeꝫ ⁊
ꝓlõgationẽ. demũ in ↄiũctiõe mu/
tua ſupra q̃ꝫ habeat fieri in muſica

ſenſuali. ibi maxia vbi ẽ in celo vna
vox letãtiũ et vn⁹ ardor letãtiũ
Decreuim⁹ ad extremũ de tot in/
ſtr̃is triũ vt dixim⁹ figuras appone
videlꝫ monocordi iuxta lr̃az orõis
dñice. et decacordi ƀm alphabetũ
ſit̃ et pr̃ nr̃. et lr̃az. x. p̃ceptoꝝ. Sca
cordũ ꝟo q͛ duplex hꝫ officiũ tan
q̃ꝫ chor⁹ caſtoꝝ. a. canticũ militare
deſcribit̃ cũ ſua q̃dã elucidatõe ſeu
canone vt in p̃orib⁹. Sꝫ antea mi/
grabim⁹ tandẽ duce theologia ꝑ
theologiã et pƀiaꝫ ad cãtica cãti/
coꝝ ꝓ tertio ⁊ finali thomo pñtis
opuſculi de cãticis iuxta ſuũ origi
nẽ diſtinctiuo Thom⁹ terti⁹

CAnticoꝝ diuerſas ſpẽs in/
ueſtigaui⁹ ƀꝫ hiſtoriã. p̃mo
q̃ ad cãtica ſenſu ꝑceptibi
lia. dehinc ƀm pƀicã diſciplinã de
cãticis in om̃i creatura reꝑtis q̃ ꝑ
intellectũ ꝑcipiũt. Putabit aliq̃s
nihil ſupeſſe q̃m vltra vel ſup̃ crea
turã vniuerſã. q̃ cãtica repies. At/
uero ſi theologiã videbim⁹ grãdi/
ora ſupeſſe queãdmodũ mirabilio
ri mõ cã cãꝝ quã in amore fũdaui
m⁹ tractat inchoãs ſuaꝫ ab eo tra
ditõeꝫ vbi ⁊ in q̊ pƀia ſtetit nõ ha
bẽs vltra q̊ ſuũ deducẽt ſcrutiniũ
¶ Ecce ꝙ ꝓgreſſus pƀie ƀm aplm
et ſapiẽtẽ fit ab eis viſibilia ſũt ad
inuiſibilia dei q̃i ꝑ ſcalã aliq̃ꝫ q̃ vbi
defic̃ pƀiaꝫ ſtare nc̃ce ẽ vel in tene/
bris temerariaꝫ ↄcutiẽdo palpare
et errare. Nã q̃ ſũt dine volũtatis
ꝓſus liberrime ↄſtituta q̃ leges. q̃
tꝑm p̃ſtitutões ſolus ille ſcit et cui

volu[illegible]it reuelare q̃ voluit et dixit ⁊
facta ſt. Omittam⁹ interim v̄bū de
myſtẽio beatiſſime t̃nitatl. qđ enar
rauit fili⁹ vnigenit⁹ i ſinu pr̃is q̃ ſo
l⁹ nouit q̄ ſūt ei⁹. Sileam⁹ p̄tẽa de
ip̄o v̄bo dei p̱ qđ fc̃a ſūt oīa. et de
amore pſōali q̃ ẽ ſpūſſcūs quẽ mu/
tuo cōicat ⁊ ſpirat ſūma liberalita
te pr̃ et fili⁹. Creaturaꝝ q̃ppe ꝓdu
ctio q̊ ẽ niſi q̄daz pūctualis ⁊ vix
alicui⁹ momẽti cōicatio reſpc̄u cōi
catōis illi⁹ infinite q̃ fit in ſpūſācto
¶ Deſinam⁹ inſup q̄rẽ ſi ɔuenient̃
poſſum⁹ de illa trinitate glorioſiſſi
ma ponere canticū ſumme ſuauita
tis et letitie ſicut illic ponim⁹ verbū
numeroſiſſimū plenū rōib⁹ et ideis
abſq3 termino Ponim⁹ et amorẽ io
cūdiſſimū ſpm̄ſanctū q̊ v̄bū tendit
in pr̄ez. et pr̃ i v̄bū tenore g̈tiſſimo
Ponūt alĳ gerarchiam illic vbi pr̃
inq̊unt nō graduali pfectōe maior
ſʒ in pſonaꝝ origine p̄ncipal̃ ¶ Di
mittam⁹ inq̈3 talia đinis theologie
pſcrutatōib⁹ cū otio mag⁹. cū inge
nio clariſſimo. cū exercitio diutiſſi/
mo nobis ſit hic et nūc ſatis de cā/
ticis i creatura poſitis loq̊ plus ad
deuotōis excitatōez q̈ȝ intellect⁹ ad
mirãtōez et eleuatōez i alta maieſta
tis ſciẽtes ꝙ pſcrutator maieſtatis
opprimet̃ a gl̃ia. et q̊ āpli⁹ acceſſẽit
hō ad cor altū eo ampli⁹ exaltabit̃
de⁹ ¶ Veniam⁹ ad rẽ nr̃az collo/
cātes pedē inueſtigatōis vbi ſtetit
pb̃ice pes inq̊ſitōis. hic āt ſi bn̄ te/
nem⁹ pes erit i amore. ſic vt cāticū
ſua generalitate ſūptū deſcribi po

terit ꝙ eſt numeroſa vox amoris.
vel amor numeroſus vel numerus
amoroſ⁹ ¶ Deditū ẽ de ſpẽb⁹ amo
ris poſt đinā. qm̄ vn⁹ ẽ natural̃ cō
uertibilis cū ente. alt̃ aīalis. alt̃ rō/
nalis. alt̃ intellectualis q̈ꝝ cōditio
naturaq3 deſcp̄ta ẽ. Porro de crea
to amore ſupnaturali de charitate
quā q̃ hʒ manet i deo et de⁹ in eo.
De amore q̊ȝ nuptiali đi cū hōib⁹
v̄bū nullū. in quo tn̄ et ſup quẽ fun
dant̃ cātica cāticoꝝ q̄ epitalamia
nōiam⁹ et cāticū đinale ¶ Erat āt
ab initio p̄ncipal̃ intẽtio facẽ v̄bū
ɔſonant̃ ad xp̄i pabolā đ cantico
duplici. vno ſm ſaltatōez vel exul/
tatōez. altẽo ſm lamẽtatōez ⁊ plā
ctū. et h̄ nō ſeculari ſeu ꝓphana va
nitate ſʒ xp̄iana pietate. Cōuerte fi
deles oculos ad xp̄z videbis affir
mo tanq̈3 in exẽplari pietatis ip̄m
duplex h̄ cātici gen⁹ reſonaſſe. naz
et exultauit ſpūſancto rapt⁹ ad vo
cẽ pr̄is int⁹ſonātẽ cū clamauit Cō
fiteor tibi pr̃ celi ⁊ terre. q2 abſcon
diſti hec a ſapiẽtib⁹ et prudẽtib⁹. ⁊
reuelaſti ea puulis Ita pr̃ ſic placi
tū ẽ an̄ te. Rurſus ita lamẽtat⁹ ẽ et
plāxit vt ɔq̄reret̃ palā. O vos oẽs
q̃ trāſitis p viā. attẽdite ⁊ videte ſi
ẽ dolor ſic̃ dolor me⁹ ¶ Talia col/
ligim⁹ h̄ duo cātica. vnū exultatōis
aliud lamẽtatōis. ad q̄lia nō hūic
pb̄ia ſcrutādo venire. q̊ꝝ qđlibet
fūdat̃ i amore nō q̄licūq3 ſʒ carita
tis et amicicie deiformis. ſm oppo
ſitas tn̄ ⁊ diuerſas rōes. vna ẽ diui
nal̃ adoptio et deſpōſatio. alt̃a re/

De cāticoꝝ origīali rōe Thomꝰ tertiꝰ.

ꝓbatio et repudiatio. Nihil ꝑmo cātico meliꝰ.iocundiꝰ beatiꝰ. Nihil scđo deteriꝰ.insuauiꝰ.infeliciꝰ repit. Primū cecinit Salomon in canticł. et dauid pluribꝰ psalmis. Alteruz Jheremias in trenis.et Jsaias ibi Cātabo dilecto meo vt ꝺ repudio canit synagoge. Nūc ascēdat the/ologia sup pħiaz nō inchoās ꝓcessu ab infimis instar pħie ꝫ a ꝺo pº oīm ꝑncipio. ad qꝺ attingit vtiqz ꝓcessus ꝑor pħie. Et dicamꝰ vltra pħiaz ꝙ deꝰ ipe tanta pietatis di/gnatōe.tāta caritatis bonitatisqz dilatatōe hūanā dilexit naturā vt eā formaret ad imaginē et siłitudinē suā ꝗtinꝰ sui ꝑticeps esse posset. et ita ꝑticeps ꝙ eidē iūgeret felicissimo fedē nuptiali sic spōsa sponso suo.ꝗ dilectōe et charitate nullā diligibiliorē.nullā cariorē estimaē ꝑt cor hūanū. Posuerͭt nec negamꝰ aliꝗ pħantiū magis eleuati et diuinitꝰ illustrati sic Aristl. ꝙ vltima felicitas hōis ꝯsistit in dei ꝯtēplatōe nec vt arbitror sequestrassz amorē eiꝰ.nihilominꝰ cū ꝯgnouissent deū nō sic deū glorificauerͭt neqz gra/tias egerūt.et ꝗd inde secutū fue/rit pudet recordari qꝺ apłs apiat Amabāt dei virtutē illustrātē intellectū.ꝫ ipaz ꝗ sanaret. ꝗ corrigēt. ꝗ reprehēdēt affectū ꝺt Augł.nō a/mabāt. Ampliꝰ ipi pħi ꝗuis ali/quē hōis amorē ad deū ponerēt ꝛ debitū scirent nullo pacto tñ valuerūt attingē vel suspicari ꝙ mutua esset amicicia ꝑsertim spōsalis dei ad hōiez.et ecōtra.qualē nobis reuelauit theologia fūdata in caritate de ꝗ ē illud. Caritate ꝑpetua dilexi te. Nō em̄ ꝗlibet amor dici meret amicicia ꝫz pħm.ꝫ ille quo sibi mutuo cōicāt et ꝯiuiūt et ꝯgratu/lāt et couniūt amātes.quale aliud neqz plato dicens deū nō misereri hōibꝰ.nec Aristl.redēptōnis igno/rās mysteriū nec aliud omino fas habuit sine fide. Tēptemꝰ nūc de cāticis exultatōis et lamentationis aliqd dicē qꝺ sit sup ñ ꝯtra pħiaz ꝗ duo cātica notās ꝗ dixit Miaz ꝛ iudiciū cātabo tibi dñe. Hec āt eē iā tetigimꝰ.vnū nuptiale qꝺ epita/lamiū nōiat.aliud repudiatōes reꝓbe qꝺ infernale dici poterat Optet igit vt a nuptijs carnalibꝰ figurā accipiāꝰ nō dissonant ad apłm ꝗ loquēs ꝺ corpali mr̄imonio Sacramētū inꝗt ħ magnū ē.in xp̄o dico et ecc̄ia. Sūt ꝫo lr̄aliter tres modi despōsatōis.vnꝰ viri cū libēa alꝰ viri cū ancilla.tertiꝰ viri cū dn̄a Vltimū hūc modū tenuisse videt solꝰ Joseph vir iustꝰ cū vxore sua Maria. Primū legimꝰ in abraaz cū sara qꝺ ꝗtidianū ē. Alterꝫ ipiꝰ eiusdē cū Agar ancilla.sic in Jacob duplicē hūc modū repies respc̄u lye et rachel liberaꝝ.qbꝰ additū est ancillaꝝ vtriusqz ꝯnubiū. Veniamꝰ ad mysteriū. figurauit nāqz mr̄imoniū Ade cū eua ꝯsorte et libera cū adhuc nō peccasset. coniūctionem dei cū aia sācta.etiā si nō fuisset in/carnatio filij dei subsecuta. Figurauit insup ꝫm apłm ꝯiūctionē xp̄i incarnati cū ecc̄ia cꝰ caput ē ꝛ sponsꝰ

In natura ¶ Figurauit ꝯiũctionẽ hũa
ne nature cũ deo in vnitate ſuppo/
ſiti ¶ Figurauit ſm Augꝰ. ⁊ ſeq̃ces cõ
iũctionẽ portõnis ſuꝑioris q̃i viri.
cũ inferiori tanq̃ꝫ mulieris. Figura
uit iuxta metaphorã ſalomonis de
forti muliẽ ꝯiũctionẽ hõis vel ſp̃s
ſapiẽtis cũ lege dei vel ſapia. Sic
eñ loq̃t alibi. Queſiui ſponſã m̃ aſ
ſumere eã. ¶ Subinde m̃rimonii i
Abrae et Jacob cũ ancillis notat
apl's figuraſſe ꝯiũctionẽ xp̃i cũ ſy/
nagoga q̃ generauit filios in ſerui
tute. Deniqꝫ m̃rimoniũ Joſeph cũ
maria certe cũ dña q̃ nõ ab eo pe/
ꝑit nec eã hũiliauit ſꝫ eiꝰ cuſtos fuit
aptat̃ ꝯgrue ꝯiũctõi p̃lati cũ eccĩa
ſua quã ſpũſſãctꝰ impregnat nõ ip̃e
q̃ cuſtos ẽ q̃uis ſponſus ¶ Habe
mꝰ ecce ſeptẽ genẽa ſpũaliũ nupti/
arũ de q̃bꝰ nõ erit dicẽdũ ꝑ ſingl'a.
grata nihilominꝰ eſſꝫ ſpeculatõ cir
ca vnũqdꝫ genꝰ intuenti. q̃ pacto
cãtica cãticoꝝ ſalomonis aptarẽt̃
vnicuiqꝫ tanq̃ꝫ i epithalamio ſalta
tõis vel exultatõis. Et q̃dẽ de con
iunctione xp̃i cũ ſynagoga veteri.
rurſus cũ eccĩa noua ⁊ libẽa necnõ
et naturali. doctores copioſiſſime
diſſeruerũt in expõnibꝰ cãticoꝝ lit
teraliẽ et allegorice. De ꝯiũctione
p̃tẽa dei cũ aĩa ſm tropologiã nõ
ſiluerũt. ſꝫ nec vſqꝫquaqꝫ de ꝯiũcti/
one p̃lati cũ eccĩa vice xp̃i tacuerũt.
Ceterꝝ d' altẽo duplici ꝯiugio my
ſtico qđ ſuꝑeſt ſiq̃s aperuẽit os in
canticis vt ꝑ anagogiã diſſerẽt ig
norãmꝰ ¶ Scimꝰ venẽabilẽ Richar
dũ nõ vnũ nõ alterꝝ ſꝫ oĩa pene vo
lumia ſua de hoc m̃rimonio ſpũs
et aĩe ꝑ myſteriũ cõpleuiſſe p̃cipue
libro de xii p̃riarchis ſtbilitate mi/
rabili. cui ꝯſonãt tractatꝰ alij de ar
ca myſtica de viſionibꝰ daniel'. de
extẽminatõe mali. Deniqꝫ totꝰ i iſta
verſatꝰ ẽ metaphora q̃ portionẽ ſu
ꝑiorẽ virꝝ ⁊ inferiorẽ appellaret mu
lierem. nec ſiluit ſenſualitatis ꝯcubi
nas verũ nõ traduxit ad cãtica qđ
viderimꝰ ¶ Viſũ ẽ tñ m̃ nõnunq̃ꝫ
meditanti in ſecreto cordis mei cu
biclo ꝑ noctes heu p̃ñtis vbiqꝫ ca
lamitatis poſſe fieri, vt epitalamiũ
diuinale ꝯſonare mõſtraret̃ huic cõ/
iugio ſpũs et aĩe preſertim in xp̃o
Rurſus alteri ꝯnubio ſpũali ſapie
dine create cũ ſpũ creato deiformi
ſic in exultanti ſpũ marie potiſſime
ꝯpetebat. Si pauſemꝰ intẽa paulu
lũ dehinc alio velut ſb exordio na/
turã epithalamij p̃mo deſignãtes.
poſtmodũ tẽptabimꝰ illud exponẽ
qđ nobis meditatio locuta eſt de
xp̃o et maria qđ certatim laudant
ãgelici ſpũs. imo q̃libet creatura a
quibꝰ vtinã nõ diſcordet vox nr̃a.
laus nr̃a. ſtudioſitas nr̃a. carmẽ q̃ꝫ
nr̃m. qđ et ſaltare docet et plangẽ
cũ pueris in foro ludẽtibꝰ. ¶ Epi/
thalamiũ nõ hic accipimꝰ ſenſuale
cãticũ ꝓ nuptijs carnalibꝰ q̃bꝰ hy/
meneũ p̃eſſe gẽtilitas fabulat̃. non
inſuꝑ intelligimꝰ canticũ celeſte be/
atitudinis eterne vbi ꝑfecta ſecũqꝫ
fruitione nuptiali felices aĩe cũ deo
totaliẽ vniunt̃. traſſormãt̃. ſopiunt̃

iocundant. h epithalamiū dicim⁹
hic canticū vie ꝓ desposatōe dina
li q̄ p graz hic incipit et in glia cō
sūmat. aut si ꝑit in finē charitas
aia ppetuo repudio cruciat. ¶ Epi
thalamiū ꝓsupponit amorē natura
lē. aialē. rōnalē. dilectionē q̄z liberā
beniuolētie. et honeste q̄z ɔcupie.
demū socialis amicicie. Sz addit
in ꝓposito nr̄o donū caritatis grē
viuificās diuinit⁹ assimilās et pfici
ens. donū insup spei tēdētis in cō
sūmationē glie. donū q̄z cuiusdam
zeloti pie laudabilr et fidelis. q̄ ze
lāt se mutuo spōsus et sponsa. Est
zel⁹ amor vehemēs nō ɔpatiēs q̄le
cūq̄z ɔtrariū vel aduersū fieri con
tra rē dilectaz. Et h prestat fides.
Est igit epithalamiū nr̄m describē
cāticū spōsi et spōse fide spe et cari
tate iūctoꝝ ¶ Epithalamiū Salo
monis qd cātica cāticoꝝ dicim⁹ cō
posuisse credit et tradit ab ecclesia
rex Salomon inspirat⁹ a spūsācto
tpe q̄ erat amabilis dn̄o. quāuis
vba videant carnalia. q̄uis insup
auctor postmodū miserabilr et la
mētabilr corruerit. vt non gloriet
stulta ꝓsumptō cordis hūani si my
steria oia ɔgnouerit q̄lia sūt in cā
ticis maria. h q̄ gloriat in dn̄o glo
riet. videat q̄z ne cadat. Fiat ita cir
ca nos o gloriosissime sponse Jhu
dū te cogitam⁹ loq̄mur. extollim⁹
cū dilcā spōsa tua. ne qn̄ cū illa va
sti supba rpudiemur a regali copu
la tua ¶ Epithalamiū dat p sym
bola vt sm Aug. desideret arden
ti⁹ nudet iocūdi⁹ speciosi⁹ videat.
nihilomin⁹ optet si fructuose. si se
cure. si salubrit cātari debeat q̄ ele
uet se mens ad remotionē fantasie
vbi nō sit mascul⁹ neq̄z femina. sic
nec caritas sexū hz. Optet itēꝝ de
puratōnez fieri virtutis appetitiue
quā nulla titillet carnalis sub cor
neis verbis ɔplacētia vel libidino
ria. Optet āpli⁹ hūiliari virtutē ira
scibilē vt nulla surrepat ꝓ ɔgnitis
mysterijs supbia. h quāto maior ē
hūiliet se in oīb⁹ Epitalamiū tē
ptat incaute cātari ab aia q̄ntūcū
q̄z seculariter erudita si nō fuerit ex
purgata ꝑus a sordib⁹ pccoꝝ. qd
docet fieri in ꝓuerbijs salomonis
si nō fuerit ꝑtea sursū eleuata et il
lūiata p ɔtemptū terrenoꝝ ad qd
monet Eccīastes. Si nō fuerit po
stremo cordialit affecta et pfecta
desiderio supnoꝝ qd q̄rit in canti
coꝝ canticis exerceri. De pinde de
scribit epithalamiū explicit sm tres
act⁹ gerarchicos purgare. illumia
re ꝙ pficē. q̄ tria prestat sol iustitie
triplicit exurēs mōtes nature subli
mis hūane ¶ Epithalamiū salomo
nis ꝑt insipiēs ꝙ aialis hō fide
lit admirari et simplicit credē h nō
arrogant pscrutari q̄z nihil piculo
sius. Pōt hō rōnalis et ꝓficiēs illd
pie meditari ruminatōis typo sed
nō ex abrupto ɔcinē quo nihil dif
ficili⁹. Pōt hō spūalis iā carni ɔdi
piēs et sanguini epithalamiū sapiē
ter cū sapore depromē. quo nihil
suaui⁹ et in terris beati⁹ erit. Jde
opa dei q̄ sit idē canticū electis in
edificationē. ɔsolationē. et bonum

odorē. alijs i ſcādalū. ruinā. ɔtradi
ctionē. et odoris i mortē ¶ Epitha
lamiū fit nō amātib⁹ ol'o barbarū
nec intelligibile. fit mala ꝛ carnalit
amātib⁹ in offenſionē et ſcandalū.
quib⁹ auget inde furor igne⁹ fetor
carne⁹. inſatiabilis qꝫ prurit⁹. Qđ
etate nr̄a in fictis ꝗbuſdā deuotis
ɔptū punitū qꝫ ꝑ ignē fuit. Utrū ꝯo
ſi fuerit deo ꝓpitio exercitat⁹ hō ſpi
ritualis pati diuina ſicut de Jerotheo
ſuo loquit dionyſi⁹. ſi fuerit in eo
deiformis et bn̄ ignit⁹ affect⁹. ſi ſē
t at diuiſionē aie et ſpūs a ꝟbo dei
fieri. ſi ꝑ multa ꝓbat⁹ multū dei ſē
ſū ɔgnouerit. ꝑgat q̄ hmōi eſt epi
thalamiū frequētare nō in delictis
et ꝟbo ſupbo. ſꝫ in h̄ bn̄dicat deū
q̄ fecit illū et inebriātē eū talib⁹ bo
nis ſuis ¶ Epithalamiū ē qđ grā
matici nōiant dragma vl' dragma
ticū qđ fit inter duos more dialo
gi nō ɔliſcūqꝫ. Eſt em̄ dialog⁹ int
mgr̄m et diſcipulū. cui didaſcolicō
no⁹ eſt. Eſt ali⁹ int loquētē et ſuū
interp̄tē. Sꝫ iſte terti⁹ fit inter di
lectū et dilectā cū ꝓprioꝝ celatiōe
nōim. Et p̄t dragma eſſe vel inde
clinabile neutꝝ vl' declinabile femi
ninū ſcđe decli. vel neutꝝ tertie. vt
ibi Frequētate nobis dulcia cātica
dragmatis Uidebis in cāticis cā
ticoꝝ ſic obſeruari vt ſponſa prelo
quat. ſpōſus reſpondeat ɔmixtis
aliqn̄ interrogatōib⁹ vel reſponſio
nib⁹ ſodaliū ſiue adoleſcētularꝫ ſi
ue cuſtodū ſiue amicoꝝ ¶ Epitha
lamiū introduxit ſponſā q̄ philo
captā et inamoratā de ſponſo ſuo
cui⁹ aſſidue p̄ntiā. ꝟba. ɔplexū. ocu
lus deſiderat. ſꝫ h̄ tn̄ cū ꝟginali pu
dicicia et mira grataqꝫ puellari ꝟe
cūdia. Quid em̄ ꝓcaci⁹. q̄d odibi
li⁹. q̄d punibili⁹ in ſpōſa. puella. ꝛ ꝟ
gine ſi vltro nedū rapiat virū ſi vl'
palā petat aut roget ad ɔſūmatio
nem opis nuptiarū. petit tn̄ ſignis
aliq̄b⁹ cū pudica circūlocutōe ꝛ in
ſinuatōe verecūda tp̄s expectās ꝛ
locū bn̄placiti viri dū fuerit intro
ducta ꝑ eū in m̄rimoniale cubiculū
nō iā vt ſponſa ꝑ ſpē. ſꝫ vt vxor ꝑ
felicē nec ampli⁹ diſſolubilē vnionē
¶ Epithalamiū introduxit ſpōſuꝫ
tanqꝫ philocaptū ſpōſa nō ſine ve
recūdia quadā ſi videt in turba cū
ſpōſa vl' ad ſponſā. q̄rit obinde ſo
litudinē vt illa blādiat. ꝓſpicit per
cācellos et feneſtras zelās ſcire q̄d
agat ſpōſa ſalit ꝛ tripudiat feſtin⁹
tot⁹ dū ꝑgit ad eā dū vult audire
vocē ſuā. faciē vidē. hoſtiū aperiri.
ſe ſequi. Nihilomin⁹ expectat horā
venire cubiculi nuptialis no'ēs an̄
legitimū tp̄s ſpōſā ɔgnoſcē nō dū
fedē ɔſūmato. ¶ Habem⁹ ex iſtis
epithalamij notulis nō p̄uā niſi fal
lor eruditionē ꝓ ɔgnitōe reliq̄ꝝ q̄
vel illic tradit lr̄a vel gloſa docto
rū notat. Sꝫ adhuc pauca iūgam⁹
nō q̄ dāt totū ſup cātica ɔmentū.
hoc em̄ nō ē p̄ntis opuſculi tot me
taphoras ſigillati apire ſatis erit
vel vbertim aptas repetē. ſat erit
aliq̄s q̄ ſcintillas excutere ꝓ collu
ſtratōe cū icēdio leui cordis d̄uoti

¶ Epithalamiū ē canticū de amore ad amorē. de caritate ad caritatē. de dilectiōe ad dilectionē. ſine fātaſia carnalis ſex⁹ in amante vel amata ¶ Dicet aliq̄s h̄ ɔtradictionē implicari ꝑ t̄mios. Nōne maſculinū inq̄et gen⁹ ad maſculū. femininū ſpectabit ad feminā. alioq̄n diſtinctio talis q̄d opabit̄ in articul̄. Rurſus ſi qđ natū ē ex carne caro ē ſic ꝙ ſiſitudo carnalis eloquij cāt nōne corporeū fantaſma putādū ē? Verꝫ attēdat q̄ ſic opponit dc̄m h̄ vltimū retorq̄ri ꝓ nobis. Nā p̄t ocul⁹ rōis et intellect⁹ ex fantaſmatib⁹ vtiqꝫ corporeis ſpēs elicē ꝛ forē ſpūales ꝑ q̄s intelligit eas q̄ ſ̄c ſpūs. q̄ teſte xp̄o carnē et oſſa non hꝫ nec coꝝ ſiſitudinē. ꝫ qđ natū ē ex tali ſpū ſpūs ē. Vidē ē proinde rē eandē p̄cipue ſpūalē recipe quēlibꝫ articulū. Exēplū de ſpūſancto q̄ nihil indubitabili⁹. et ſine ſexu. latine h̄ d̄r ſpūs. hec caritas vl̄ ſpiratio paſſiua vel gr̄a. et h̄ flamē. hebraice hec ruha. grece h̄ neuma vel cariſma. Deniqꝫ de⁹ ſi per Iſaiam ſponſū et ſpoſā ſe virū et mulierē q̄ matricē etiā habeat ɔfitet̄. Ita demū dat intelligi ſe ꝑ naturā neutrā eē. ꝑ metaphoram apponit̄ vterqꝫ niſi forte quis ita deſipuerit vt hermafrodita ꝓ duplici ſexu mōſtruoſo qꝫ credat̄ ¶ Epithalamiū vōt alteꝝ amorē tanq̄ꝫ virū ꝛ ſponſuꝫ nō ꝓ ſexu carnis. ꝫ q̄m eſt potentie maioris. ſapiētie clarioris. influētie potioris. vōt alteꝝ amorē vt ſponſā nō ꝓpt̄ debilitatē ſex⁹ q̄ nō ē. exēpli gr̄a in ſapia increata nec creata ꝫ ob quandā fecūditatē. venuſtatē iocūditatē allectiuā. q̄b⁹ ſolet mulier eminē ſibi quas qꝫ tribuit ſapia. Ego inq̄t mr̄ pulcre dilcōis cū aliis ſonātib⁹ ad p̄dicta Deſerat igit̄ mēs epithalamiū canēs. palliū metaphoraꝝ foris et nudā caritatē vl̄ amorē itroducat. alioq̄n ſi neſcierit ſe nō idoneū. q̄ cantet epithalamiū fateat̄ ¶ Epithalamiū ꝓprie ē i via nō in t̄mino. in deſpōſatōe nō i cōſūmato ɔnubio. Cōcludit̄ ex p̄miſſis hec epithalamij nr̄i ɔditō. q̄ cōſequent̄ infert epithalamiū nō req̄rere ɔfirmatū amorē vel caritatē. Ac ꝑinde dat̄ intelligi ꝙ exultatione epithalamij ɔpatit̄ ſecū lamētationeꝫ et planctū nō min⁹ aliq̄n q̄ꝫ elegiacū carmen in amore carnali. qđ elegiacū a miſeria nōiat̄. q̄ in libro re q̄t cōche tot ſunt in amore dolores. aut vnus inſanos amores docē ſe ꝑ artē actans ¶ Epithalamiū ſalomonis ea ꝓbat q̄ mox intulim⁹. lꝫ in amore d̄ino videri poſſint indigna. Et q̄deꝫ de ſaltatione et exultatōne de tripudio geſtienti gaudio null⁹ vel ambigit vel male fert ſi ſint in amore d̄inali. Puero vis in ſpōſa audire lamētationē et planctū. Filie ihr̄lm nūciate dilecto q̄ amore langueo. Etiteꝝ Percuſſerūt me. vulnerauerunt me. Quid porro tot⁹ iſte circuit⁹ inq̄rēdo dilectū ſonat niſi ſuſpiria gemit⁹ et luctū. Vis et h̄ audire qđ ampli⁹ mireris in dilecto. Vulneraſti inquit cor meū ſoror mea ſpōſa Cereꝝ d̄ñ

clamat ad hoſtium foris. Caput
meũ inqͭ plenũ eſt roꝛe .et cincinni
mei guttis noctiũ ſe pati frigꝰ iniu
rias ꝗꝫ aeris nõne plangit? ¶ Epi
thalamĩj cãticũ nõ reddit cãtantẽ
beatũ niſi tñ in ſpe. a qua tñ vt mꝉ
ti pt̃ excidẽ. Hinc ẽ ꝓ fecto lamen/
tatio qñꝗꝫ nõ equabilis non enar
rabilis vlli xpẽ timoꝛẽ repudĩj dũ
tp̃s aduenerit cubiculi Neqñ foꝛte
dicat̃ illud ei ꝑabolicũ de fatuis ꝟ
ginibꝰ imparatis. et clauſa ianua
petẽtibꝰ introitũ. Neſcio te. O ꝟbũ
durũ et aſpeꝝ. O diſcidiũ ſola vel
leui ſuſpitiõe recogitatũ amãti ſpõ
ſe nõ ferendũ ¶ Epithalamiũ non
ita curat aut petit mutuas ꝟ in via
ꝯſolatões amoꝛis. qñ ad cubicu/
lũ eternitatis plꝰ anhelet. Colligit̃
ex fine canticoꝝ vt ſponſa monita
ꝑ ſponſũ. Que habitas inqͭt in oꝛ/
tis amici auſcultant. fac me audire
vocẽ tuã. Jlico reſpondit. Fuge di
lecte mi ſuꝑ mõtes aromatũ. quis
amicã talẽ et talit̃ velle credẽt ſpõ
ſuꝫ fugẽ nec ſecũ eſſe. Deſiderabat
cubiculũ quale nõ erat in oꝛtis. nec
in amicoꝝ turbis. imo ſurſũ ſuper
mõtes aromatũ q̊ fugẽ ſponſũ pe/
tit. qm̃ illuc ſe trahendã moꝝ ſpera
bat. Amplíꝰ et ſi ſponſa delicioſa
cupiebat ociũ cũ ſponſo. ſciens tñ
volũtatẽ ſuã eſſe de cura qñꝗꝫ ꝓxi
moꝝ ꝑponebat ſui ſponſi volunta
tẽ. Ueni dilecte mi egrediamur in
agrũ ꝯmoꝛemur i. villis ¶ Epitha
lamiũ tradit multis ſub metapho/
ris et circũlocutiõibꝰ ſponſã alloq̃
ſponſũ ꝓ ꝯſolatõibꝰ recipiendis ꝟ

ab eo. Audis quemadmodũ petit
oſculũ nũc amplexũ nũc trahi poſt
ſe. nunc fulciri floꝛibꝰ et ſtipari ma
lis. et ita de reliq̃s. Cur ita? plane.
qm̃ amoꝛ ocioſus eẽ neqͭt. Jgneus
q̈ppe eſt ſe ꝓdẽ geſtit aſſidue. q̈rit
intima coꝛdis amici penetrare.
Nã ſpũs q̈dez ẽ q̈ ſcrutat̃ ꝓfunda.
q̈ raptũ facit et extaſim in amatuꝫ
Rurſus amica q̈ſi liliũ inter ſpinas
poſitũ. ſi ꝓtectionẽ. ſi ꝯſolatõnez. ſi
recreationẽ q̈ſierit in dilecto, nemo
recte mirabit̃. neqꝫ iã adeo pꝛo ſe
q̈ꝫtuꝫ ꝓ amici dilectiõe. Letet̃ coꝛ
meũ inqͭt. ꝯſidẽa finẽ vt timeat no
mẽ tuũ vt ſcꝫ in amoꝛe ſuo foꝛtioꝛi
ſtabilitate ſubſiſtat. Naꝫ delectatio
tenet oꝑantẽ in oꝑatõe d̃t Ariſtl.
cũ experiẽtia ¶ Epithalamiũ nemo
pt̃ ꝑfectũ cognoſcẽ ſine triplici the
ologia. ſymbolica ſcꝫ ꝓpꝛia et my
ſtica. haꝝ q̈libꝫ tradit dionyſ.
Sꝫ ſymbolicaꝫ ſuaꝫ latini nõ hñt
niſi ꝙ guſtũ eiꝰ dedit vltꝉ. caᵒ de ce.
gerarchia. tradens intellectũ locu/
tõis figuralis. q̈m ſcriptura ſacra
tranſfert ad angelos ꝙ elati ſunt.
ꝙ armati. ꝙ lumina ferũt. cũ cete/
ris. Sic in epꝉa q̈daꝫ de mẽſa ſapi
entie. Sparſim ꝟo tam ipẽ q̈ꝫ nr̃i
ſcꝑture gloſatoꝛes exponũt hmõi
ſymbola q̈ deo tribuunt̃ ꝑ ſilitudi
nem ad coꝛpoꝛalia qualiter fit in
in hoc toto canticoꝛum libꝛo. nunc
de oſculis oꝛis dei quid ſit nũc de
vberibus. de capite. de oculis. de
lingua. de genis. et ita per vniuer/
ſum. quod enucliare ꝑ om̃ia nõ eſt

pn̄tis opuſculi ſeorſū poterit forſā
dari. ſic̄ de theologia myſtica q̄ ꝓr
ſus ē neccia cātare volēti ꝑ amorē
duplex opuſculū h̄ illō ꝑ̄dice tradi
dimꝰ Epithalamiū poterat ꝑ the
ologiā ſymbolicā et myſticam ad
q̄dlibꝫ genꝰ mr̄imonij cū deo ꝑ a/
morē ſpūalit̄ adaptari nōiati vbi
minꝰ videret̄ ad xp̄i ſpm̄ ⁊ ad aiaꝫ
ſuā tāq̄ꝫ ad virū deſpōſatū cū mu/
liē ſpōſa ſua. Sūt h̄ multa ſuppone
da q̄ alibi iux̄ ɔmunē theologie ſē/
tētiā tradita ſūt ¶ Unū ē ꝙ in xp̄o
ſm̄ hūanitatē ꝑs ſeu portio rōnis
ſuꝑior quā h̄ appellamꝰ ſpm̄ ne cō/
trauerſia ſit de nōie. fuit ab inſtāti
ɔceptōis plene beata. ꝗadmodū
et nūc ē et erit in ſecula. ꝓptēa neq̄ꝫ
doluit neq̄ꝫ timuit neq̄ꝫ ſꝑauit ſp̄s
iſte in et̄na btitudīe vbi nō erit am
pliꝰ neq̄ꝫ luctꝰ neq̄ꝫ clamor ꝫ nec vl
lus dolor ¶ Supponimꝰ ꝑ̄terea ꝙ
ɛia xp̄i q̄ nōiat̄ h̄ inferior portō rō
nis q̄uis eēt eadē res eſſētialit̄ cū
ſpū. nō tn̄ fuit tūc in t̄mino btitudi
nis. ꝫ habuit ſtatū vie ſubiecta paſ
ſiōibꝰ exn̄s. vt dolori. timori. pauo
ri cū ceteris. ita tn̄ ꝙ nulla paſſio ꝑ̄
ueniebat iudiciū rōis ſuꝑioris mi/
nꝰ q̄ꝫ in adā ꝓ ſtatu nature ꝑmitꝰ
inſtitute. ſic̄ et de bn̄dicta mr̄e ſua
fuiſſe cōfitemur. ¶ Adijcimꝰ ꝙ aia
xp̄i ꝓ ſuis q̄dez pccis nō doluit q̄
nō habuit ꝫ ꝓ nr̄is generalit̄ quo
ad ſufficiētiā deletōnis. ꝫ q̄ ad effi
caciam ꝓ ſolis electis mēbris ſuis.
Cū igit̄ eēt aie xp̄i ad ſuū ſpm̄ na/
tural ſimul et d̄inalis ɔuerſio ſicūt
cōtra cōcludit ſtatim ꝑſpicax ſpe/
culatio ꝙ aia petebat crebro cōſo
latōez ſpūſſācti nūc ɔtra dolores
ex obiectis reꝝ ɔtriſtātiū ſenſualit̄
et ꝑ realē applicatōez in vberibꝰ fa
me ſiti frigore. nūc aliqn̄ cōtra res
appb̄enſas intētionabilit̄ ɔtriſtati
onē afferētes cuiꝰ pcc̄a erāt aliena
q̄ ꝑ ɔpaſſionē ſua fecerat ¶ Eleuet
igit̄ ſe piꝰ animꝰ in ɔtēplatione ih̄u
xp̄i in lūie fidei et euāgelice narra/
tōis. Cōſidēt deuota pietate aiaꝫ
hāc ſponſā ſpūs impaſſibilis paſſi
bilē et crebro patiētē. ſi ꝓ ɔſolatōe
dilectiua ſuſpirabat ad ſpm̄. Oſcu/
let̄ me oſculo oris ſui. cū multis ſili
bꝰ cōſolatōis refrigeriū ſonantibꝰ
vt illud nōiatim. Quis det mihi te
fr̄ez meum ſugētē vbēa mr̄is mee
vt inueniā te ſolū foris et d̄oſculer
te et iā me nemo deſpiciat ¶ Quid
ſonabat hec optabunda petitio ſi
ſpm̄ ɔſidēs lac btitudinis toto ore
tota ſecuritate. tota dilectiōe ſugē
tē ab vberibꝰ cōſolantis d̄initatis
tanq̄ꝫ mr̄is ſentiēs aiaꝫ ad illū fe/
licitatis ſtatū. quē nōdū accepat
ſuſpirātē hec dicē. Dicebat xp̄s ꝓ
hac aia ſua quam ponē et reſumē
fas habebat Baptiſmo habeo ba
ptiſari et q̄uo coartor donec im/
pleat̄. q̄ rō ſciebat nimiꝝ glorifica
tōez aie ſb̄ſecuturā mox baptiſmū
mortis. et amplexu nō ampliꝰ diſ/
ſolubili gauiſurā cū ſpū ¶ Epitha
lamiū traduci poterat ad deſpōſa
tionē ſpūs exultantis marie cū ſa/
pientia. ꝫ nō abſq̄ꝫ tropicoꝝ ɔgni
tione ſermonū ꝑ theologiā ſymbo
licā et anagogiaꝝ ꝑ myſticā. Glo

riaꝝ ſapia delicias ſuas eē cū filijs hoīm.nullā vo reꝑperit ſapia delici as ſuas cū qua ampli⁹ inueniret q̄ cū beatiſſima ꝑ beatiſſima ⁊ deifor mi maria q̄rebat hic ↄplecti in via ſpm̄ marie iungē ſecū oſcula p opa tōes inſpiratōes q̄ virtutū dono/ rū beatiſſimū q̄ ſingulariū ſub ſpe certa fruitōis iocūdiſſime ac indiſ/ ſolubilis in eternitate vbi ſuo ſpiritui dū aſcēdit obuiauit q̄ mr̄ honorifi cata et q̄ mulier a virginitate ſua ſuſcepit illū ¶ Quid porro dicem⁹ de diugio ſpūs deiformis btē vgi nis cū ācilla ſenſualitate ſua ſb ty/ po vel agar vl̄ bale et zelphe. Nō/ ne ſēſualitas generare dz ſpm̄ ꝑlē virtutū marie moraliū q̄ in ſeruitu te. Neq̄ em̄ hz libertatē eſſentialit. ſ qualē dūtaxat ſibi cōicaꝝ a ſpū Sup iſtis itaq̄ diugijs in eadē ꝑ/ ſona hūana grāde ſilentiū ē apud expoſitores cāticoꝝ qui de ceteris myſticis plima diſſeruerūt Gregl. et Beda de eccia et xpo. Nicola⁹ de lira de ſynagoga et deo Bern̄. de aia ⁊ verbo ⁊ aliqua de hūana natura ad filij ſuppoſitū. G. pariſiē ſis de vtriſq̄ p declaratōnes et di ſtinctōes mgrales.p quales ve fer tur ſāct⁹ Tho.hic inceſſit diſtinguē do multiplex oſculū mltiplex vber et oleū et vngentū.et ita de reliq̄s q̄ dilatāt materiā Origenē non ha bem⁹ quē Hieroñ.in h ope teſtaꝝ. nedū alios viciſſe.ſ ſe ipm̄. Ceterū de mr̄imōio ꝑlati cū eccia dn̄a ſua quā fecūdat ſpūſāct⁹ et ipe cuſtos eſt ei⁹ typo Joſeph ad mariā. Kur ſus de diūctiōe angelice nature cū

deo nō legim⁹ expoſita h p ↄtexta ſeriē cātica Quid ꝑtēa q̄ amoris lingua bernardo teſte barbara eſt nō amātib⁹.ſ q̄lis eſt pccoꝛ amāti b⁹.ſane difficilis ↄgnitu p hec cāti ca ſi nō eā efferat familiarē diutur/ na conuerſatio. Occultat em̄ ſe ſub enigmatib⁹ et figuris loquiꝝ p int lectiōes voce nunc incognita nunc interrupta.nūc de repēte ab h in al/ teꝝ q̄ ſine lege vel ordinis vel ꝓpo ſiti tenacis vel ſeq̄le ſemet trāffert q̄nq̄ variatis vbis ſēſū retinet eū/ dē.aliq̄n ſenſus plurimos vnico v bo ↄcludit ¶ Deterret nos hec cō ſideratio p leuiorē de cāticis canti/ coꝝ tēptare ſmonē in hoc opuſcu lo tertie ptitōis q̄ theologia p⁹ hi ſtoriā et phiā aſſūpſit originē cāti ci diuinaꝝ in caritate radicati non cōpletā dare cognitionē q̄ nec ma gnis voluminib⁹ expleꝝ. addito q̄ vnctio pl⁹ in h docet q̄ lectio. pl⁹ deuotio q̄ demōſtratio pl⁹ deſide riū feruens in affcu q̄ ſtudiū vehe mēs in intellectu.q̄uis vt ꝑnotaui m⁹ aſſidua diuturna q̄ meditatio ſit nccia. q̄ valefiat ceteris omīb⁹ curis impleat illō. Vacate et vide te. Et iteꝝ Guſtate ⁊ videte. ducat aiaz optz de⁹ i ſolitudinē vt ibi lo quaꝝ ad coꝛ ei⁹ et lactet eā et imple at ſolatō cū germie ſc̄o ¶ Cōcludē tes ad extremū dicam⁹ q̄ in amo ris h cātico ⁊ exercitio ſup q̄dlib; aliud vſaꝝ luſus nr̄ ꝑabolic⁹ pue roꝝ i foro. q̄ nūc ad ſaltū.nūc indu cit ad lamētū. Primū ſub ↄſūman/ di ſpe coniugij in gloria. Alterum ſub formidine perennalis repudij.

¶ De cāticordo

vt exultatio ſit cū tremore. Plane timor inſtar corde ſonātis vbi cor viciſſim ſpe dilatatꝰ mox timore cō ſtringitꝰ. Hoc āt agē eo facili' phi locapt' in amore dei quo ad exem plū amoroſiſſimi Auguſtini altius myſteria diuinitatis et familiarius miſeriā hūane fragilitatis fuēit ꝑ/ ſcrutat' dū neſcit hō qua diſtrictio/ ne qꝺ agit iudicetꝰ nec quo fine ter minetꝰ. ve etiā laudabili vite hoim ſi ſemota pietate iudicetꝰ. huic au/ guſtino fuerūt ꝓfundiſſime ꝓ pia mr̄e lacrime. huic ſibi iā ſeni fuerūt lacrime panes die ac nocte. amariſ ſimā q̃ʒ legitꝰ et lugubrē ꝑ ceteris ſue ſenectutis iaʒ pene extremā du xiſſe vitā. Crediderit aliquis forſā hoc Auguſtio ꝓꝑtꝰ obſidionē ꝓprie ciuitatis eueniſſe/ Multo ampli' ꝓꝑtꝰ iudicioꝝ dei formidineʒ anxiebatꝰ arbitror ſciens nō magnū eſſe ſi ca dunt peritura menia. et ſi moriun/ tur morituri. conſiderabat ꝙ leticie et triſtitie ꝓ tꝑalib' vane ſūt et ni/ hili ſi ꝯferantꝰ eternis. Erat nihilo/ min' in pace mētis amaritudo ſua amariſſima in ſūma deſperatōe ſū/ me ſperās. Poſſʒ ex p̄miſſis gāma myſticū qꝺ i q̄nqʒ voces affectuū ſm q̄nqʒ vocales lr̄aꝝ alibi diuiſi/ m' ad tres reduci velut in trigono ſeu in tricordo ad exemplar aliqꝺ beatiſſime trinitatis Timor cū me/ ſtitia oriens ex ꝯſideratōe pr̄is re/ ꝓbātis. Spes cū letitia ex ꝯſidēa tōne verbi redimētis. pietas ſeu cō paſſio ſui et alioꝝ ex ꝯſideratione

Thom' prim' oſtendit

ſpūſſācti ſubinde ꝯſolātis. Vn̄ vſ' Spes timor et pietas reſonant in carmie cordis. Tres et ad has vo ces gāma referto nouū. Dat ſpes diſcātū mollē tremor ē tenor atqʒ. Vt ꝯtratenor eſt ꝯpatiens pietas Cor aſſidue cordas ſymphonia cōcors. Huic fit ei qʒ chor' cōcinit angelic' ¶ Ita tandē oꝑtet gaudē cū gaudētib' et flere cū flentib' ſi nō voluerim' improperiū ferre q̄le notauit xp̄s aduerſus reprobā iu/ deoꝝ generationē ſub ꝑabola pue roꝝ in foro clamātiū. Cecinim' vo bis nec ſaltaſtis. lamentauim' nec planxiſtis

Secundū opuſculū.

OPuſculū iſtud de canti/ cordo. i. ꝺ cātico cordis hʒ tres thomos. i. diui/ ſiōes vel tonos p̄ncipa/ les cū notis et notulis. Note ſunt cōſideratiōes ſpeciales. notule ve ro particule ſingulares. Prim' to/ nus cōtinet ꝓhemiū cū deſignatio ne quale fuiſſet monocordū in ſta/ tu innocētie. et quale eſt in ſtatu v̄/ tutis ꝑfecte vt in xp̄o fuit et maria ꝑ nouē notulas Ponit vlteri' diſ/ ferētias cantici cordis ad canticū oris cū diſtinctiōe cātici noui hōis ad veterē ꝑ. x. notas ſeu notulas. Ponit cōſequentꝰ dubitatōes mul/ tas circa p̄ntia que ſoluūtur ꝑ reli quas. xxxiiij. notulas Secundus to nus deducit principaliter ꝙ eſt ponendum canticordum docens

q̄ ſit deſcriptiue. et queādmoduʒ hr̄e oʒ ſuū gāma. et q̄lr̄ fuit in xp̄o et maria. Cōtinet. xij. notas p̄m cō ſideratōnes totidē ſpēales p̄ncipa les ⁊ i vniu̾ſo notulas. xviij. ſinga res Terti⁹ thom⁹ inſtituit nō abſqʒ circuitu qualr̄ gāma formet̄ p̄ cā ticordo ɔtinēs notas et notulas. q̄ ſe legētib⁹ offerūt ſatis plane.

Thom⁹ primus.

Beati q̄ audiūt verbū dei ⁊ cuſtodiūt illud. Verbū ha bituri de cāticis p̄ theoriā et praxim. Modo p̄cipue de canti cordo qd̄ eſt v̄bū dei in cordibus nr̄is. Quale potuim⁹ exordiū due nieti⁹ aſſumē q̄ʒ a verbo verbi dei q̄ʒ q̄ p̄ncipio de p̄ncipio q̄ʒ a dei ſa pietia p̄ quā cōdita ſūt oia et ſine qua facē nō poſſum⁹ q̄cq̄ʒ! Que lu dēs erat corā p̄re dū cūcta ɔpone ret. cū ip̄ʒ laudarēt aſtra matutina Hec ē ſapia quā auris bona audi et cū omī ɔcupia. Aperiat igit̄ au res nr̄as ſonet et expediat v̄bū dei cuius totiens iſta fuit exhortatio. Qui hʒ aures audiēdi audiat. Au ris itaq̄ʒ cordis intelligēs. Quib⁹ nō aptis ſum⁹ iuxta p̄uerbiū Aſi nus ad lyram. q̄ʒ nullā in armonia verbi dei dulciorē ſup mel et fauū ſuauitatē inueniem⁹. Porro ſi reple tū fuerit cor nr̄ʒ verbo dei. fiet qd̄ ab eo d̄r. Ex abūdātia cordis os loquit̄. Abūdet igit̄ bone Ihu cui⁹ os h̄ loquit̄ ⁊ eructat cor iſtud ver bū bonū. Abūdet igit̄ obſecro ſpi rit⁹ tu⁹ bon⁹ i paupculo corde meo et impleat illud vt dec̄ ſmo in ag tōe oris mei. ⁊ ſit ſp̄ laus tua in ore meo. compleat̄ in me monitio tube ap̄lice q̄ afflatu tuo abūdant̄ iple ta nobis omīb⁹ inſonuit et cecinit hortās docēs et interp̄tās verbū xp̄i ait. Habitet i vobis abūdant̄ in omī ſapia ɔmonētes ⁊ docētes voſmet ip̄os in pſalmis et hynis ⁊ cāticis ſpūalib⁹ in gr̄a cantātes in cordib⁹ vr̄is dn̄o. O v̄bū xp̄i. imo v̄bū xp̄s qd̄ erat in p̄ncipio apd̄ deū et de⁹ erat v̄bū. et verbū caro fc̄m eſt. Veni dn̄e ih̄u habites i cor de abūdant̄. et ſi nō i omī ſapia ſal tē p̄ fidē q̄ p̄ dilectōeʒ opet̄ vt do cē et ɔmonē valeā. me p̄mit⁹. ocide p̄rios meos filios tuos i pſalmis et de pſalmis hymnis et cāticl. ſpi ritualib⁹ vt ſim⁹ i gr̄a cātātes tibi dn̄o i cordib⁹ nr̄is ⁊ gr̄as agētes p̄ omīb⁹ tibi et p̄ri. Cātet ecce q̄ tidie vocib⁹ crebris vehement̄ au rib⁹ nr̄is ſpūs tu⁹ bon⁹ p̄ ora p̄pha rū. tua organa pſonās. Cātate do. can. no. Et rurſus. Cātate et exul. et pſalli. Et itep̄. Pſallite deo nr̄o pſal. pſallite regi nr̄o pſal. Q̄m rex ois ter. de⁹ pſall. ſapient̄. Hec autē exhortatō milies r̄petita nullo mō p̄ſus exeq̄ poterit os nr̄m niſi p̄mi tus impletis cordib⁹ vr̄is. Q̄m ex abūdātia cordis os loq̄t̄ in cāticl. Quā felix illa ciuitas in q̄ iugis ſolēnitas vbi vna vox letātiū ⁊ vn⁹ ardor cordiū q̄ plena modul̄ i lau de et canore iubilo. vacat. videt. a mat. cantat in eternū pleno corde toto ore. Felix nihilominus homo qui factus eſt rectus. ſi non im miſcuiſſet ſe peccando queſtion̄

bꝰ infinitis. nõ de ꝑadiſo volupta
tis et cãticis angeloꝝ detruſus eẽt
in vallẽ lacrimaꝝ in ve lamentatõ
nis et plãctũ. Qui iã ɔꝑatꝰ iumẽtis
inſipiẽtibꝰ et ſurdioꝛ illis factꝰ. coꝛ
fere ſic̃ Nabugodonoſoꝛ hꝫ vt au
diẽs nõ audiat. et intelligẽs nõ itel
ligat ¶ Foꝛmauẽat itaqꝫ dei ſapia
ad ſiĺitudinẽ maioꝛis mũdi coꝛꝑal
coꝛpꝰ hõis i cuiꝰ medio poſuit coꝛ
inſtar ſolis i celo. Cõpoſuerat illd
tanqꝫ inſtrm̃ vel oꝛganũ muſicũ tẽ
ꝑatiſſime ɔcoꝛdatũ. in q̊ et per qd
ſpũs hũanꝰ tũc vtiqꝫ pſallẽdi ꝑitiſ
ſimꝰ vtpote plenꝰ ꝟbo dei cãtabat
iocundiſſima cantica ſyon celeſtis
ihꝛlm̃. nec erat diſſonũ q̃cq̃ꝫ in pul
cerrimaꝫ oia ɔſonabant melodiã.
qm̃ nihil erat vt hic et nũc obuiaꝫ
rõni. ſub cuiꝰ impio cũcta erãt ꝙad
modũ poſtea fuit i oꝛgão coꝛꝑis
beati illiꝰ de q̊ mulier q̃dam extol
lẽs vocẽ de turba dixit Btũs vent̃
q̃ te poꝛtauit. Beatꝰ ꝓfecto qꝛ ꝑ
oia ſubditꝰ erat ꝟbo dei ɔcoꝛs q̊ꝫ
rõni. ɔcoꝛs inſuꝑ ſine diſſidẽtia ſibi
ipi ¶ Cognouerũt hãc ineſſe debẽ
ɔſonãtiã hũano coꝛdi phantes ali
q̃ ſic̃ Ariſtl. tradit. ꝙ in ꝟtuoſo oia
ɔſonãt rõni. Quid aũt magis hõi
ꝓpriũ eſſe dꝫ q̃ꝫ rõ q̃ꝫ viuẽ ɔñt̃ ſm
eã et eidẽ ɔſonare. Puto ãt nullꝰ
talẽ inueñeat Ariſtl. ꝟtuoſũ vbi nõ
frequentiꝰ diſſonaret vetꝰ hõ rõni
coꝛpꝰ videlꝫ moꝛtis huiꝰ. ſꝫ ita vo
luit nõ q̃les videbat. ſꝫ q̃les eſſe de
bẽ cẽſebat phs iſte clariſſimꝰ deſcri
bẽ dũ felicitatẽ venat̃ hũana natu
ra ¶ Poꝛro nullꝰ vnq̃ꝫ phantiũ et
ꝑſcrutatoꝝ ſeculi potuit attingere
vnde eẽt diſſonantia talis in hõie.
quaꝫ heu cogimur ſentiẽdo fateri.
ſola fides hãc ex pcc̃o ꝑmoꝝ parẽ
tũ veniſſe reuelat. et hoc altero du
oꝝ modoꝝ ponit̃ a ſc̃is. vnꝰ eſt ꝙ
iuſtitia oꝛiginalis erat integritas
inſtitute nature hũane a deo cuiꝰ ꝑ
fecta ſunt oꝑa q̃ aie immoꝛtali coꝛ
pꝰ aptauerat potẽs non moꝛi et ꝑ
ɔtẽperãs rõni. Ponũt alij iuſtitiaꝫ
oꝛiginalẽ fuiſſe habitũ quẽdam ad
ditũ q̊ fiebat tal̃ coaptatio ad rõ
nẽ q̃ꝫdiu rõ ſubdita eẽt deo. qua iu
ſtitia ſublata ſenſus velut effrenes
abſqꝫ retiaculo ꝓruerũt in obiecta
ſua ſpꝛeto nec expectato regimine
rõnis ¶ Grãdis apta ẽ ɔq̃ſitionis
tã ꝓphetice q̃ꝫ theologice materia
ſꝫ ad rẽ quã attẽdimꝰ accedat ꝑti
nus coꝛ nr̃m ⁊ os nr̃m. tradere ſcꝫ
notitiã cãticoꝛdi. i. cãtici coꝛdis. vñ
ꝓcedit cãticũ oꝛis. q̊ꝝ drãs ad in
uicẽ ꝑmo ſi notauẽimꝰ patebit q̃oi
tas ſeu natura citiꝰ vtriuſqꝫ. quõ ꝑ
terea verbũ dei veꝝ affirmat ꝙ ex
abũdãtia coꝛdis os loquit̃ et can
tat. Canticũ oꝛis ẽ vox ſẽſibilis nu
meroſa ab auditu exterioꝛi ꝓprie ꝑ
ceptibil̃. ponit̃ vox ꝓ genẽ ⁊ nũero
ſa diũgit̃. q̃i ꝑ drã ad voces nullã
hñtes numeroſã ꝓpoꝛtionẽ Addit̃
ẽtia clauſula ꝓpt̃ voces coꝛdiales
int̃nſecas ⁊ intellc̃uales q̃ ꝑcipiunt̃
aure coꝛdis vl̃ intellc̃s ꝓut ſcriptu
ris ſacrl. ⁊ phicl. locutõib' trahi ꝑt.
hẽmꝰ ſic ꝑmã ꝑcipuã drãꝫ a canti
coꝛdis q̃ ẽ vox intẽioꝛ nũeroſa ab
auditu ſolo intẽioꝛi ꝓprie ꝑceptibil̃

¶ Cāticū oris ꝯuenit aīalib⁹ ꝓſer
tim auib⁹ in q̄bꝰ numeroſa vox īue
nit̄ ab auditu exteriori ꝓprie ꝑcepti
bil. Teſtat̄ h̄ philomena. h̄ alauda
h̄ carduell⁹. h̄ turtur et yrūdo. ci/
gn⁹. et alia m̄lta Colligim⁹ h̄ ſcd̄az
dr̄az a cantico cordis maxie rōna
lis et hūani. de q̄ pn̄s eſt inq̄ſitio.
Vn̄ q̄uis in auib⁹ ꝯcinētib⁹ ſi cui/
q̄z ſuū cor ſit et imaginatio quedā
ſeu fantaſiatio numeroſa q̄ ſe mō/
ſtrat exteri⁹ ſit deniq̄z multiplex paſ
ſio. nihilomin⁹ ad canticū nr̄m cor/
dis ſiue cāticordū nō attingūt. hic
aſpicim⁹ ꝙ paſſiones et ſenſus ſūt
in irrōnalib⁹ det̄minate ꝑ obiecta
ſua et vniformit̄ opat̄ q̄dlibet indi
uiduū ſue ſpeciei. Nō em̄ cātat alit̄
vna philomena q̄z alia. ſic̄ nec alit̄
facit nidū ſuū. Sec⁹ in hōie cui⁹ rō
nō eſt ad vnū limitata. vn̄ tāta va
rietas in hūanis orit̄. Naz qd̄ eſt
ſparſuz ꝑ induſtrias ſingulares in
brutis. rō colligit in ſe totū. Canti/
cū oris p̄t ab altero ꝯgnoſci et ꝑci
pi et iudicari. Canticū v̄o cordis.
ſol⁹ ille q̄ erit innoteſcē mediate vl̄
immediate. Fac̄ ad h̄ illud aplicum
Tu dn̄e q̄ noſti corda oim. Et illō
De⁹ intuet̄ cor. cū multis in hanc
ſniaz Qualit̄ āt pateat cor hōis vl̄
hic vel in pr̄ia. tā angelis q̄z ſāctis
ſeu locutiōne mutua ſeu ordis dire
ctiōe deuota alibi videt̄ ¶ Cāticū
oris p̄t cū altero cātico oris ꝑ cōci
nētes ad inuicē ꝯbinari ac in vnaz
colligi ſymphoniā. hoc ī diſcātib⁹.
ꝑ tenorē. per ꝯtratenorē. ꝑ minuci/
as. ꝗ ꝑ fractiōes vocū multifarias
Et expientia mōſtrat. et ars certa
tradit et ſcribit. Hec āt oia fieri nō
pn̄t ſaltē hic in via ꝑ hōies foris in
cātico cordis. ꝯſurgat ꝑinde diffi/
cultas ꝯgnitionis canticordi apd̄
eos q̄ nō ꝯuertunt̄ ad cor h̄ ab eo
negligētia vel ruditate vel impitia
diuētunt̄ ¶ Canticū oris p̄t inuito
fieri q̄ aptis aurib⁹ velit nolit illō
audiet. aut ſi cōſiſtit in geſticulatōi
b⁹ vt ſūt tripudiatōes illō inſpiciet
niſi tunc oculos clauſos habuerit.
Cāticū v̄o cordis alit̄ vt p̄miſſū ē
nō ꝑcipit immediate ab auditu vl̄
intuitu. etiaz ſi conatū ſuū dederit
ad audiēdū vel videndū. pn̄t nihi/
lomin⁹ cōiecture q̄daz ſumi queād
modū ex occurſu faciei. ex oculorū
nutu. ex geſtu corpis. cor ſe prodit
¶ Canticū oris p̄t fieri ſine libero
arbitrio ꝑ motū naturalē vel aīa/
lē vel ext̄nſecū ſeu alienū. pz in aui
b⁹. pz ī pueris et alijs nōdū hn̄tib⁹
expeditū iudiciū rōis. Nr̄m v̄o cā
ticordū q̄le ꝑq̄rim⁹ ſola ꝓducē p̄t
libtas arbitrij vbi volūtas p̄mo/
net et inclinat rō deliberans ordi
nat et impat Tādē volūtas exeq̄
tur ꝗ effectui mādat Sci ꝑinde cō
cordāt dū vn⁹ att̄buit exēpli gr̄a
orōez volūtati ali⁹ rōni. Sic p̄tēa
dū vn⁹ d̄t orōez et cātica ꝑ virtu/
tes itellc̄uales. ali⁹ ꝑ morales. ali⁹
ꝑ theologicales. ali⁹ ꝑ dona cāri
Sidq̄dē nullū ē cāticū qd̄ nō poſſit
a v̄tute q̄libz ipari. i. mediate cāri
Ita em̄ videm⁹ ī oib⁹ actib⁹ bonis
h̄ ī medio ꝓductio et electio. ſuaz
hz ꝓpriā v̄tutē vt ſperare ſpē. dili/
gē caritatē. orare deū. et ſibi cauē
religionē que ſpecies habz iuſtitie.

Cāticū oris de ſe indifferēs ē ad bonitatē vel maliciā de genē mo/ris dat ratio. qm̄ de ſe et intrinſece nō eſt act⁹ liber. ꝓptēa ſi dicit bon⁹ moralit aut mal⁹ laudabilis aut vituꝑabilis optet ꝙ hoc recipiat aliunde. et hec dfa ſequit ad pcedētē Sz cātico cordis dam⁹ laudē aut vituꝑiū tanq̄ȝ ſit a libero arbitrio elicitiūe et ꝑinde eſſentialit et intrin/ſece liberꝝ eſt hmōi canticordū. Nolum⁹ tn̄ ab actib⁹ hūanis extrinſe/cis tollere laudē vel meritū. ꝫ hoc habent ex ꝑticipatiōe et origine ꝓ/me libertatis ¶ Canticū oris pt violent elici ſcȝ ab extrinſeco nō ↄferente vim paſſo. et ſaltē diuina virtute. Sec⁹ inuenies in nr̄o cāticor/do ad qđ volūtas cogi nequit. Implicat em̄ ꝙ actus cordis hūani ſit elicit⁹ libere et reſpectu eiuſdē ſit violent⁹ iā volūtas patiēs vim ↄferret nec ↄferret in actu ſuo qđ implicat. ¶ Cāticū oris eſt ſubiectiue in re materiali et extēſa ſiue ſit ſiue nō ſit organica. Subiectū vero nr̄i cāticordi eſt in ſolo corde rōnis. ſiue ſit portio ſuꝑior et quaſi vir. ſiue inferior q̄ mulier. ſiue in quadā ſcin/tilla et apice intelligētie pure quaȝ mentē aut ſinderiſim q̄daȝ appellāt Sȝ vbiq̄ȝ ſuū elicit canticū ſine vſu corpalis organi req̄ſitio q̄uis ad fātaſmata ꝑus aſpexerit. et ex illis ſpēs intelligibiles abſtraxerit. Et hoc ſi nō fit ex alto virtute ꝟbi dei colluſtrātis immediata reuelatio ¶ Cāticū oris ſpectat ad veterem hōieȝ. cāticordū ꝟo nr̄m ꝑtinet ad nouū. q̄ ſm deū creat⁹ eſt ad ima/ginē et ſilitudinē ſuā nō dūtaxat in veſtigio. Seq̄mur hoc loco ↄſidēationē apli de biꝑtito hōie in q̄libet viatore. cui⁹ intelligentiā et myſte/riū nūc et hic ſupponim⁹ dicentes ↄſequēter tot eſſe dfas aſſignabi/les inter canticū oris et nr̄m canticordū quot et q̄ntas apl's aſſignauit inter nr̄os hōies hunc veterem iſtū nouū ſub vna et i vna hōis naturali pſona vt ꝙ vetus tinniſat lege carnis et pcci ꝙ obuiat et diſ/ſonat rōni. ꝙ legi dei ſubiect⁹ nō ē. ꝙ captiuat nos ſb iugo pcci. ⁊ ita de reliquis. At nouus agit. ducit ⁊ regit ſpiritu libertatis et iuſtitie. et ſpe here/ditatis eterne ¶ Collocato tenore dicendoꝝ ↄſequēter notulem⁹ nūc reſpōdendo obiectionib⁹. nūc nr̄a ponēdo. habēt in ꝓmis dubitatiōnē ea q̄ dicta ſūt de cantico cordis qđ diſtinguit a cantico oris. qꝛ pt fieri ſine eo. Cum dixerit xp̄s ꝙ ex abundātia cordis os loquit. Cuȝ ꝓterea certū ſit nullā vocē q̄ eſt ſo/nus ab ore aialis ꝓlatus fieri ſine corde qđ eſt ꝑncipiū vite et mot⁹. Reſpōdem⁹ ꝙ vbi ſūt in aliq̄ diſciplina ſeu ꝟitatis ↄgnitione diuerſi termini q̄ꝝ q̄libȝ hȝ acceptōes multiplices ſeu ꝑ analogiā ſeu ꝑ equocatōeȝ reſtrictio vel limitatio pt et dȝ ꝑmit⁹ fieri vel ſupponi ad certū aliqđ ſignificatū. alioq̄n incideret ſtatiȝ ↄfuſio. et ex ↄfuſiōe deceptō

ſeu ſophiſtica paralogizatõ. Propterea ſi oz in pmis pſupponi q̄d nõis ſic dz. oportz dñe illud eẽ certũ. vl' qr ſic vult impoſitor cum nõia ſint ad placitũ vel ex vſu auctẽtico maiorũ colligit. ¶ Fatemur itaqz cor dici multiplicit̃ et ad multa. ſilr os. Placuit nihilomin⁹ ex cauſis impoſitis coartare ſermonẽ mõ q̄ dict⁹ eſt vt cor ſignificet h̃ in hõie liberũ arbitriũ rõnis Os vero notet organũ carnis. q̃uis etiaz cor ita ſumptũ hz ſuũ os intrĩſecũ vt ibi. labia doloſa i corde ꝛ corde locuti ſũt. Os carnis pari mõ ſuũ os hr̃e inuenit̃ vt ibi In ore fatuorũ cor eorũ ¶ Cõſequent̃ notandũ eſt iux̃ diuiſionẽ apli de duplici hõie. nouo et veteri q̄ duplex ẽ in genẽ cãticũ. vnũ nouũ. vet⁹ alterũ. q̄ diſtinctio ſumit̃ penes vtutẽ et vitiũ. celeſte et terrenũ ſpũale et carneum. liberũ et illiberũ. grãz et pccm. meritũ ꝛ demerituz. caritatẽ ꝛ cupiditatẽ. vl' amorẽ dei ꝛ amorẽ ſui q̄ dicim⁹ libidinẽ Quo fit in cãticis vt q̄cq̄d ſpectat ad vtutẽ immediate vel mediate. elicitiue vel imperatiue. intrinſece vel extrinſece eſſẽtialit̃ vel denõiatiue. illd cõputet̃ int̃ cãtica noua. aliud aũt ex aduerſo vet⁹ reputet̃ ¶ Colligit̃ h⁹ diſtinctõis rõnabilitas ex aplo locis plurimis. Et qr xp̃s dixit. Ex verbis tuis iuſtificaberis. ecce nouitatẽ. Ex vbis cõdẽnaberis. ecce vetuſtatẽ. q̄ duo tñ a cordis abũdantia pcedũt. Stabit igit̃ q̄ ſile canticũ ſit i ore vni⁹ nouũ. et in altero vet⁹ Imo ſunt in codẽ ore tpe et corde mutatis. Cur ãt iſta notam⁹ niſi p cognoſcẽda veri⁹ diſtinctiõe cãtici cordis a cãtico oris q̄ nõ ſic accipienda ẽ vt nõ plerũqz õueniãt et ſit aliq̄d cãticũ oris nouũ lz nõ intrĩſece ꝛ elicitiue Sit p̃terea cãticũ aliq̄d cordis vet⁹ dũ vltro peſſimas machinat̃ cogitatões et ab eo exeunt iuxta verbũ xp̄i. cogitationes male. homicidia. adulteria. fornicationes furta. falſa teſtimõia. blaſphemie. auaritie. neq̄tie. dol⁹ impudicicia. ocul⁹ mal⁹. ſupbia. ſtultitia ¶ Vides q̃ prauũ cor tale. q̃ diſſonũ et horribile Opponet̃ hic forte nobis de pueris q̄ nõdũ hñt vſũ cordis itellectualis q̄d ẽ iudiciũ liberũ rõis Nõne ſeq̄ videt̃ ex pnotatis nullũ in ipis eſſe canticũ nouũ neqz vet⁹ plus q̃ in beſtijs ꝛ auib⁹. Cũ tamẽ xp̃s approbãs cantica puerorũ hebreorũ ꝯfirmauerit dictũ ſuũ auctoritate pphetica. Ex ore infantiũ et lactẽtiũ pfeciſti laudẽ. Proinde fruſtra ponerent̃ in ecc̃ijs pueri. q̄ tñ vident̃ gratiſſima portio chori canẽtiũ. Quid iterũ dicem⁹ de btõ illo infãte Johe baptiſta in mr̃no vtero geſtiẽte. ſaltãte et exultãte. Nõne fuit iſta ſpũaliũ nouitas gaudiorum? Cui mox ꝯcinebat mr̃ exclamãs voce magna. Bñdicta tu in mu. Cãticũ inſup addit ſuũ Maria dicẽs. Magnificat aĩa mea dñm. Fuit plane nouitas in h̃ btõ puero cũ nouo cordis. Aut qr p̃accelleratũ eſt in ipo iudiciũ rõis. aut quia

ſpũs xp̃i mouit coꝛ neſcientis ad
exultatõnẽ nouitatis.ſic de pueris
hebreoꝝ.imo et de ꝓph̃icis viris
et de ip̃is etiaȝ apl̃is die penteco
ſtes dici p̄t dum diuina patiebant̄.
ꝑut de Jerotheo loq̈t̄ dioñ.dũ qȝ
rapiebant̄.ducebãt̄. agebãt̄ a bo/
no ſpũ vehemẽti⁹ qȝ agebãt.Quo
contra de veſana vate d̄r in malũ
dat ſine mẽte ſonũ.Jn illa ſiq̇dem
et ſimilib⁹ ſpũs phitonic⁹ nõ erat ſub
dit⁹ illis queadmodũ de ꝓph̃is af
firmat apl̃s ꝙ ſpũs eis ſubiect⁹ eſt
ſubiectõeȝ intellige nõ ſeruitutl.ȝ cõ
deſcenſiue pietatl.vt xp̃s fuit Jo/
ſeph marie qȝ ſubiect⁹.Ceteꝝ d̄ pu
eris alijs ſpẽalit̄ nõ inſpiratl.cantã
tib⁹ tñ in eccl̃ia deũ qȝ laudãtib⁹.q̇d
dicem⁹?Nũq̇d dãnabim⁹ vel int̄ ve
tera q̇ ſoli⁹ oris ſint aut carnis nu
merabim⁹?Poſſet q̈ȝ fieri q̈ſtio de
muſicis organis tã in veteri qȝ in
noua lege ad diuinas laudes cãtan
das ordinatl. de carminib⁹ deniq̈ȝ
q̄ nõ intelligũt̄ vt ſepi⁹ a multis cã
tãtib⁹ q̇ ſũt ſine lr̃is idiote ¶ Sup
petit h̄ loco nccīa ꝯſideratio de li/
bertate actuũ quã alibi lati⁹ expo
ſitaȝ breuit̄ h̄ recẽſem⁹.Eſt itaqȝ li
ber act⁹ ille ſol⁹ formalit̄ et int̄nſece
q̇ elicit̄ a volũtate libera formalit̄
et eſſẽtialit̄.et tale ẽ cãticordũ nr̃ȝ
.i.canticũ cordis ꝑut expoſuim⁹ ꝙ
repoſitũ ẽ i organo cordis ⁊ d̄r ei⁹
abũdantia. ¶ Quiſq̈s igit̄ in has
forte lr̃as incidẽis vigili corde ſꝑ
intellige coaptationẽ hãc nr̃aȝ de
corde ad ſignãdũ dũtaxat liberũ
ſpm̃ hũanũ.Quis inueniat dictum
coꝛ carneũ et lapideũ.ȝ apd̄ nos
coꝛ dictũ de ſpũ ſm ꝯditiões ſuas
arbitremur.Sũt alij act⁹ q̄ dicũt̄ li
beri ꝑticipatiue eo ꝙ impant̄ a vo
lũtate libẽa.et h̄ diuerſis ordinib⁹
vel gradib⁹ ꝓximis aut remotis in
ordine ad ſpũalis cordis impium
Exemplũ in cantico q̇d elicit̄ ꝑmo
a mẽte cordis.h̄ em̄ verbo vtit̄ Ma
ria in ſuo magnificat.Deinde for/
mat̄ i corde carnis ꝑ imaginatiuã
v̄tutẽ canticũ ſil̄r ꝑ impiũ volunta
tis.ꝓcedit deinceps ad ſenſus ex/
teriores.ꝑſertim ad os vbi fit ſo/
nus vocalis. aut ꝓgredit̄ vſq̈ȝ ad
ꝑcuſſionẽ inſtrumẽtoꝝ muſicoꝝ in
q̇b⁹ fit reſonãtia q̄ lȝ fiat in reb⁹ nõ
aiatl. nec vllo mõ libertatẽ hñtib⁹
Dicunt̄ tñ hec cantica libera qꝛ ſt̄
ſaltim mediate a libẽo impata Ex
emplũ de ſagitta q̄m ad occiſionẽ
hõis miſſã dicim⁹ libẽ mouẽi.ꝓba
tio qꝛ mors inde ſecuta libẽ facta
iudicat̄ et punit̄. ¶ Quo circa ptȝ
rñſio cur pñt int̄ cantica noua nu/
merari imo et dici meritoria mlta
q̄ carẽt ſenſu.q̈nto ampli⁹ ea q̄ cuȝ
aliq̇ ſenſu fiũt et cũ quadaȝ inclina
tõe ſpõtanea nõ ſic in pueris ẽ. nã
et bruta ꝑticipãt aliq̄ tali ſponta/
nea lȝ nõ libera motione.qꝛ nõ ita
ꝓrſus agunt̄ q̄n coagant. Tanta
deniqȝ viget in aliq̇b⁹ eſtimatiue v̄
tutis claritas vt ꝑticipes eẽ liber/
tatis et diui hauſt⁹ vt de apib⁹ po
eta dixit videant̄. Et vñ h̄ ſi nõ ex
lege diuinitatis a Dioñ. tradita ꝙ
infimis ſupioꝝ/cõiungunt̄ ſupma
inferioꝝ. queadmodũ igit̄ ꝯuenit

ſpūs hūanꝰ cū angelis in apice mē
tis. ita et brutalis ꝯgnitio cū hōis
imaginatiua virtute ¶ Placeat vl
tra ꝓgredi. videbimꝰ ꝙ nulla pe/
nitꝰ opatio in vniuerſo quātūcūqꝫ
naturalis habeat q̄n relata ad pri
mū ꝑncipiū dicat et ſit libera tāqꝫ
ab eo liberrime ꝓducta. Et ita q̄li
bet opatio laudabilis ē et collau/
dāda. Sic eleuati ꝓphe ꝯſiderātes
oia i ordine ad ſuū ꝑncipiū collau
dare dixerūt ipm̄ deū ⁊ ad collau
dandū et bn̄dicēdū ꝯgratulando
ꝯplacēdo ꝗ̄ſ ſūt hortati. Que cōſi
deratio ꝗ̄ſ late pateat ad cantica
cordis nr̄i ſciet cor illiꝰ q̄ ex ſnīa di
cet cū ꝓpha. Viā mandatoꝝ tuoꝝ
cucurri cū dilataſti cor meū. Qua
le ſalomon dr̄ habuiſſe latū nimis
Quanto ampliꝰ illa btōꝝ btiſſima
cui ꝯueniebat illud Iſaie. Tunc vi
debis et afflues et mirabit̄ et dila/
tabit̄ cor tuū. q̄ in om̄ibꝰ et ſup oia
videbat ⁊ audiebat cantantē filiū
ſuū dei verbū. ¶ Inuenimꝰ ꝑterea
rōes alias in pueris cur ad eccleſi
aſtica cātica mancipant̄ q̄uis nō/
dū plenꝰ ſit in eis vſus rōis. ꝑmo
qꝛ tollit̄ ociū iners qđ multa mala
docet. dehinc habitꝰ tonꝰ faciliꝰ ad
q̄rit̄. Recondit inſup memoria ſibi
cātica q̄ poſtmodū meliꝰ intelligēt
dū q̄i ruminanda deducta fuerint
addētes pie meditatōis et iudicij
rōis. Videmꝰ ita fieri circa diſcipli
nas alias vt in grāmatica puēi cō
mēdāt̄ donatū cuiꝰ nulla ē in ipis
tūc intelligētia. Unde ꝙ aſſiſtētes
magni recipiūt hmō cantica pue/
roꝝ ad eleuatōez mētis in deū. Fa
ciūt inſup illa cātica ſua eſſe dū ea
vel ꝑcipiūt vel inſtituunt vel appro
bāt vel ipis ſemet afficiūt. q̄ꝫuis nō
ē om̄ino tollēdū q̄lecūqꝫ meitū ab
ipis pueris q̄ grāz baptiſmalē ha
bēt et q̄ꝝ āgeli ſꝑ videt̄ faciē pr̄is
Qui deniqꝫ pui. nō ꝑuo q̄nqꝫ affe/
ctu ferūt̄ i deū. ſic de ſe refert augꝰ.
Nō euenit ibi eſſe plꝰ affectōis vbi
minꝰ ꝯgnitōis naturalis poſitū eſt
Ptz in aīalibꝰ et feminis ¶ Cade
ret hec q̄rimonia nullis ꝓ ſua indi
gnitate ꝟbis explicāda đ peſſimis
ſeductōibꝰ pueroꝝ q̄ꝝ puritas vt
angelica venerari ſeruari qꝫ debēt
q̄s ad cantica modeſta ſcā qꝫ iux̄
etiā pħi traditōnē optebat inſtitui.
Sz ve et ve carni et ſāguini qm̄ ꝑ/
ter ⁊ vltra corruptōez naturalē ꝑ/
uerſe originis gaudet malignans
flagitioſitas maioꝝ demergē col/
lo tenꝰ ꝑuulos in ſcenoꝝ gurgitez
ꝟboꝝ factoꝝ et canticoꝝ. Cōſola
tur tn̄ apl̄s electos dei q̄bꝰ dic̄. oia
cooꝑari in bonū miris ꝓrſus ⁊ in/
ꝯꝑhenſibilibꝰ modis. Et ꝙadmo/
dū de veneno ꝯponit̄ tyriaca ſic ꝑ
ditio maloꝝ ſaluatio fit electoꝝ.
Fit demū opatio eadē vtputa can
ticū oris puerilis vni ad vitā altēi
ad mortē. ac ꝑinde diuerſis reſpe/
ctibꝰ. idē cāticū vita et mors nōiat̄
¶ Surgit alia dubitatio ponēdo
dr̄as cantici cordis et oris. Dictū
eſt canticū cordis eſſe liberꝝ et intri
ſece. ac ꝑinde laudabile ⁊ in noſtra

ptāte. videt expiētia ɔtradicere cū q̄relis deuotoꝝ frequent lamētantiū illud de pſalmo. Coꝛ meū dereliq̄t me. Nā cur ꝑ magno ⁊ p̄cipuo dono loquit dauid ad dn̄m. Inuenit ſeru⁹ tu⁹ coꝛ tuū vt oꝛaret te ſi paſſim om̄ib⁹ h̄ ɔcedi videt. Supaddit obiectio nō min⁹ plena murmuris apud multos. dr em̄. Si cāticū coꝛdis ſuffic apd deū. cur addita ſūt tot cantica oris q̄ coꝛpus atterāt ſua multiplicatōe et mentē diuētūt a ſua deuotōe. et nō niſi faſtidiū frequent ſua repetitiōe nauſeanti cauſant. ¶ Eſt alia q̄ſtio ſup modo traditōis nr̄e de cāticoꝛdo nouo q̄ videt ſua nouitate vel arrogās vel inutilis vel ɔficta vel ꝟboſa. Verūtn̄ expediam⁹ duas antea p̄poſitas dubitationes. et dicam⁹ ad p̄mā de libero vſu cāticoꝛdi nr̄i qd intelligim⁹ cū p̄ſuppoſitiōne et nō aliūde ſcʒ impedito et abſoꝛpto ſꝫ ſtante iudicio rōis. Nā ⁊ arbitriū dr liberꝝ d rōne iudiciū. hoc āt impedimentū fit aliqn̄ nō imputabilit ad culpā ex toto. qn̄qꝫ ex tāto. modi q̄ʒ cauſantes hec impedimēta alibi traditi q̄rendi qꝫ ſunt.

¶ Ceteꝝ ſtante iudicio rōis p̄t nouus hō regenerat⁹ in xp̄o libē canticū nouū coꝛdis exercē vel elicere modo tali aliq̄ talcʒ notabim⁹ ſm voces et ꝑ voces affectuū. etiā vbi canticū oris nullū ſeq̄ret. Alioq̄n ap̄lica monitio. tā pauli q̄ Jacobi fruſtra eſſet. hoc aūt fieri ſꝑ poſſe. idcirco q̄buſdā nō apparet. qꝛ vel nō ſētiūt hm̄oi affectiōes in coꝛde ſuo carnali q̄les dicte ſūt et poſite ſūt paſſiōes a ph̄is q̄i ſole. vt ſpes met⁹. meroꝛ. gaudiū. aut oppoſitas volūtati ſue paſſiones. tales ipi patiunt inuiti. Hec ē fatemur nō mediocris neqꝫ irata ɔqueſta timoꝛataꝝ q̄ʒ ɔſciaꝝ vehemens exagitatio. Cui ſub vni⁹ caſus exēplo conabimur rn̄dē aperiēdo dicendis infra viā. Celebꝛiter q̄rit et paſſim a theologicis. ſi doloꝛ ɔtritionis de pc̄cis debeat eſſe maxim⁹. etſi min⁹ eſſe p̄t. Notāt ipi diſtinctionē vtilē et accōmodaꝫ valde ꝑ canticoꝛdi nr̄i toti⁹ intellectu. ¶ Eſt inq̄unt doloꝛ aliq̄s in ſola rōne q̄ libēo ſubiacet arbitrio. Doloꝛ iſte et diſplicentia vel odiū vel deteſtatō ſic elicita cū gr̄a ſufficit ad deteſtationē pc̄ci ſuppoſito ꝙ null⁹ in coꝛpe doloꝛ ſeq̄ret. Attn̄ dr doloꝛ de pc̄cis ⁊ doloꝛ maxim⁹. qꝛ de nulla re altēa tēpoꝛali tanta deteſtatio elici debet a coꝛde rōnis. ſic nullū eſt damnuꝫ pene qd eq̄paret damno culpe. ¶ Doloꝛ ali⁹ ē quē ph̄i numerāt int paſſiones ɔcupiſcibiles ſenſualis. q̄ cōſurgit ex app̄henſione obiecti diſcōuenietis ipi ſenſui coꝛpali. hꝫ hic inſup cauſari cū motu ſpirituū. et ɔſtrictiōe coꝛdis. Hūc vtiqꝫ doloꝛem nō opꝫ eſſe maxim in penitēte. imo nimi⁹ et culpabilis eē poſſet. vtpote coꝛdis ſenſualis et coꝛpis deſtructiu⁹. Poꝛro non eſt ſm hūc doloꝛē mēſurāda ſꝑ bonitas pnie. Cui⁹ rō eſt. ſtat em̄ duos eſſe et ſepe videm⁹ q̄ꝝ vn⁹ ex ɔplexiōe naturali coꝛ hꝫ ſtrennuuꝫ et virile

nec lacrimis idoneū ita vt vel vix vł nunq̄ flere poſſit. Erit alter cordis feminei mollis ad oēz miſeratōis occaſionē lacrimis laxū vel ꝓnū. Prim⁹ eliciet deteſtationē pcci ſui intenſius in aio. forti⁹ et laudabili⁹ in caſu q̄ȝ ali⁹. nec apphendet illū ſapiētis verbū. Cor durū male habebit in nouiſſimo. Iā em̄ talis pcc̄a deteſtās ꝓpē durū nō durum cor hr̄e ꝫ molle dicēd⁹ ē. fit tn̄ vt ſepe redūdātia doloris cordialis in corp⁹ niſi ſiſtat ſe lib' ē mens ne fluat in inferiora ſicut in xp̄o fuit. ſic poterat Adam ſicut maria nullū hn̄s motū ꝑuenientē iudiciū rōnis impabat vt placebat in corp⁹

¶ Eliciunt̄ ex hac diſtinctione magiſtrali ⁊ auctētica vulgata ꝓbata recepta q̄ȝ ſalubres et pulcre ꝯſiderationes. Primo q᷑ nōia ſenſibiliū paſſionū transferunt̄ rōnabilit̄ ad affectōes volūtatis ſignificandas. hoc ꝯfeſtim ꝑſpicuū eſt de dolore de quo min⁹ q̄ȝ de plurib⁹ alijs apparet. et hoc diffuſe deduxit Augl. in ſuo de ciuitate diuerſis libris et capitulis. maxie dū lōgā de opinione ſtoicoꝝ ex hiſtoria agellij texit orōez. ſumpta occaſione de paſſionib⁹ demonū ꝑm poſitionē platonicoꝝ. nōiatim apulei. q̄ deſcribēs demones dixit eos eſſe aialia corpe eterna. aio paſſibilia. om̄i videlicz genē paſſionū quales in hōim cordib⁹ experimur. Ac pinde nitit̄ ſaluare ſupſtitiones gentiliū et ſacrificia et carminatōnes. qm̄ dixit demones talib⁹ allici vel placari. Ceterū Augl. ꝯcludēs ex hac miſerabili ꝯditōne damnationē demonū ꝑuerſiſſimā. plus q̄ȝ hōim. hic etiā peſſimoꝝ redit ad rememorationē duaꝝ ſectaꝝ. Una fuit ſtoycorum q̄ paſſiones ponebat in ſapientez cadē nō poſſe. qm̄ erat virtuoſus. virtutes āt iſēſibilitates. q̄ ſēſū ꝓhibent paſſionū. Secta fuit altera peripateticoꝝ q̄ nō dānabat paſſiones oēs nec a virtuoſo ꝓhibebat ſi fierēt moderate. Cōcludit tn̄ Auguſtl. diſputationē hāc magis eſſe verbalē de nōib⁹ paſſionū q̄ȝ realē de ſuis effectib⁹. Fallebāt̄ āt ſtoyci q̄ ſolū ꝯſiderabāt in hōie rationē. nec aliq̄d hr̄e debē q̄d eſſet cōe cū corpe credebant. Decept⁹ eſt econtra ſtult⁹ epicur⁹ nihil in hōie more ſaduceoꝝ ṗter corp⁹ attēdēs et dicēs in corde ſuo nō ē de⁹. Fides vo ꝯſonat illūiate rōnis Ariſtoteli ponēti in hōie aiaz rōnalē et corp⁹ organicū. hec ſūt ꝓut hic loquit̄ ⁊ caro. Fuerunt apud nos ṗcipui duo theologi q̄ꝝ vn⁹ magis inſecutus pħiaz Ariſtotl. tradidit nōia paſſionū nō ꝓprie dici de affectionib⁹ ſpiritualib⁹ Alter pl⁹ herēs auguſtino tradidit in ſpū rōnali ſic inueīri cōcupiſcibilē et iraſcibilē volūtarias ꝑm ꝓpriā theologoꝝ acceptionez q̄admodū in appetitu ſenſuali ꝑm pħm. Et hoc abſq̄ȝ dubitatōne putam⁹ eſſe veꝝ. quāuis vt Augl. tradit fruſtra de vbis vbi de re ꝯſtat nectit̄ ꝯtrouerſia. Neq̄ȝ em̄ pħus

ipe quãto minꝰ quis theologꝰ ne/
gat etiã deo gaudiũ eſſe delectatõ
nẽ et letitiã. dicͭ em̃ deũ vna ſimpli
ciſſima et immutabiliſſima oꝑatõe
delectari Plato q̃ꝫ dicͭ deũ poſtq̃ꝫ
mũdũ fabricauit exultaſſe gaudio
Et in ſacris lr̃is. gloriatͬ ſapia deli
cias ſuas in filijs hoĩm. Et ꝙ leta/
bitͬ deꝰ in oꝑibꝰ ſuis. nõ q̃dẽ effectꝰ
ſui mutatõe. ſꝫ exterioris oꝑatiõis
innouatõe ¶ Elicitͬ ãpliꝰ ex p̃nõta
diſtinctõe tanq̃ꝫ claue nr̃a ꝓ canti
cordo ꝙ non ex motu cordis car/
nalis accipi dꝫ ꝟtutũ aut vitiorũ
nec etiã reuelatõnũ vinculis et cer
ta diſtinctio vere ꝓrſus enũciauit
ſapiens. Cor tuũ ſicͭ ꝑturiẽs fanta/
ſias patitͬ niſi ab alto immiſſa fue/
rit viſitatio. Neq̃ꝫ paꝝ formidãda
ẽ ꝟbi dei ꝑ os pſalmiſte ꝯminatio
Dimiſi eos ſꝫm deſideria cordis ſui
ibũt in adinuẽtionibꝰ ſuis. Quanq̃ꝫ
dixiſſe legatͬ deuotꝰ Bern̄ ꝙ ex mo
tu cordis ſpũſſãcti p̄ñtiã agnoſce/
bat. Q̃d qualitͬ intellexerit habeatͬ
ex alijs dictis ſuis et regulis euan/
gelicl. q̃ nõ i motu paſſionũ corꝑa/
liũ. ſꝫ imitatõe et cuſtodia diuinoꝝ
ſmonũ ꝯſiliũ dicũt eẽ ponẽdũ. Cõ
ſiliũ meũ inq̃t p̃s. iuſtificatões tue.
Paſſiões ãt cordis carnalis habe
to eo ſuſpectiões q̊ feruẽtiores nec
rõis frenũ ſequẽtes attẽderis quã
tũcũq̃ꝫ ſc̃e deuote iuſte ſublimes ap
pareãt. qm̃ latet in talibꝰ aut ſb ta/
libꝰ vt ſepe demoniũ meridianũ
Habetͬ ꝯñtͬ ꝙ nõ ſꝑ illi ſũt ꝟtuoſi/
ores q̃ iudicantͬ deuotõres in ꝯpũ
tõibꝰ et lacrimis ad q̃s ſexꝰ femi/
neꝰ qꝛ ꝓnꝰ ẽ cãtatͬ eẽ deuotꝰ Veꝝ
potuer̃t iſte ꝟitates cũ ſilibꝰ infra

explicari ſoluẽdo tertiã dubitatõꝫ
ſi ſcd̃aꝫ p̃mitꝰ abſoluerimꝰ. ꝓ reſp̃/
hẽſiõe murmurãtiũ ꝯtra tot canti/
ca oris q̃ carnis eẽ ponimꝰ et q̃ ſie
ri crebro cũ fatigatõe hõis vtͥlisq̃ꝫ
nemo negat. lꝫ alia et alia rõe ſꝫ ꝛ
ille moueatͬ. Cõſonat diſtinctio de
dilectõe dei quã nõ oꝑtꝫ ſꝑ eẽ ma/
ximã in ſenſu ꝑ intẽſionẽ vel exten
ſionẽ. ſꝫ in mẽte ꝑ appꝛ̃tiationẽ ꝛ ꝑ
põderationẽ qua citiꝰ eligitͬ om̃is
amor aliꝰ. ꝓrie eẽ vite. deſeri q̃ꝫ dei
ſubeatͬ offenſa. Patuit i martyribꝰ
magisq̃ꝫ i carnalitͬ philocaptl. Sal
uat hec diſtinctio ꝯñtͬ q̊ pacto ſtãt
ſilͬ in eodẽ triſtitia et letitia. cũ mo/
tꝰ habeant ꝯtrarios in corde Illa
ſtringit. hec dilatat. veꝝ nõ in men
tali ſꝫ ſẽſuali paſſiõe locũ hꝫ Demũ
ad edificatiõeꝫ eccl̃iaſticoꝝ marie
mõchoꝝ pauca notemꝰ ¶ Eccl̃iam
ꝯſidẽmꝰ ciuitatẽ glioſaꝫ eẽ. Preteꝛ̃a
reginã illã q̃ aſtitit a dextris dei in
veſtitu deaurato circũdata varie/
tate. Eſſe rurſus corpꝰ inſigne my/
ſticũ hñs inſtar corꝑis naturalͬmͭ
ta mẽbra q̃ nõ eũdẽ actũ hñt. ſꝫ in
ea diſtribuit ſpũſſc̃s dona ſua ꝓut
vult taꝫ ḡtuita ſolũ q̃ꝫ ḡtificẽtia. i.
gratũ faciẽtia Deniq̃ꝫ ciues huiꝰ ci
uitatis oꝑtꝫ quẽlibet ãbulare võti
one qua võtꝰ ẽ. hũc i actia. alteꝝ in
ꝯtẽplatia. nũc i oꝑatõe. nũc i ocio
ſc̃o. qñq̃ꝫ i obediẽtia r̃gulari. aliqñ
in quadã ſpũs et corꝑis libertate.
¶ Deſcẽdit hmõi varietas vſq̃ꝫ ad
cãticoꝝ diuerſificatõeꝫ in eccl̃iaſti/
cis crimonijs multiplicẽ. Itaq̃ꝫ dũ
apl̃i diſcurrebant i oẽꝫ terrã ad cõ
uerſionẽ gẽtiũ. Ipi tñ nõ legũtͬ in
hmõi canticis extẽioribꝰ ſemet exer

cuiſſe, p̄ſertim more iudeoꝝ i ſyna/
gogis et tēplo ſalomonis. Et qm̄
legalia ceſſaſſe docuert ac deiceps
magis traduxerūt rit⁹ gētiliū ꝑ fla
mines et archiflamines ad eccl̄iaſti
cā policiā q̄ꝫ ꝑ ſacerdotiū Aaron
ſꝫ fine tn̄ altero q̄ꝫ gētiles. Porro
tp̄e martirū circuierūt aliq̄ in melo
tis in pellib⁹ caprinis in mōtib⁹ ꝛ ſpe
lūcis et in cauernis terre apd̄ q̄s ꝛ
quales ſatis ꝓbabile ē vōlia canti
ca nō fuiſſe. Poſt dilatatōnez ec
cleſie ac reddita pace fuit nihilomi
n⁹ mlta varietas. ſola pſalmoꝝ ac
cētuatio tenuis fuit apd̄ aliquos.
apud alios celebrior cum arte ſua
cant⁹. Fuit apd̄ alios diſcant⁹. Ad
dita ſūt cymbala in eccl̄ijs bn̄ ſonā
tia q̄ cāpanas dicim⁹. Fuert apud
alios organa multaꝝ fiſtulaꝝ ſun
ctis apud aliquos tubis ductilib⁹
Poſtremo q̄d nec̄e ē numerare per
ſingulas quales i canticis eccl̄iaſti
cis habite ſūt et nūc obſeruant̄ va
rietates. Rem amas ad fructū vel
vſū. Dedit Augl. q̄daz loco ꝯfeſſi/
onū ſuaꝝ intelligi nō ꝑuaz eē diffi
cultatē circa rem hanc ita vt in neu
traz ꝑtē auſus fuerit p̄cipitare ſen
tētiā. Naz cū recordabat̄ inſtitutio
nis ambroſiane de canticis et hȳ/
nis ne ꝑpl's in ei⁹ cuſtodia vigilās
merore tabeſcēt. dū q̄ꝫ lacrimas ſu
as meminerat quas hm̄oi vocib⁹
acrit̄ ꝯmot⁹ habuerat reliquabat̄
veritas in cor ei⁹ et bn̄ cū illis ſibi
erat. trahebat̄ approbare cātandi
talē morē Sꝫ poſtremo dū ſētiens
blandimenta dulcioꝝ canticoꝝ ce
dē ſibi in q̄ndaz auriū voluptatez
dixit ſe mallē tūc cantantē nō audi

re. nā penalit̄ inq̄t me peccare cōfi
teor dū pl⁹ ipe cāt⁹ q̄ꝫ id qd̄ cātat̄
me delectat. Cōq̄ſitōez hꝫ h̄ vlti
mū non mediocrē p̄mo de muſicis
inſtrumētis et organis q̄ nihil vti/
q̄ꝫ loquūt̄ vltra mulcentē armoniā
niſi ꝓ incertis intelligētia Sꝫ ꝛ de
laicis alijs q̄ꝫ nō intelligētib⁹ ea q̄
cantant̄ q̄i par ē difficultas. Dein/
de ſuꝑaddit̄ altera p̄ncipalis dubi
tatio de multiplicatiōe cāticoꝝ mē
tis deuotionē ſuffocāte ſepi⁹ q̄ꝫ re/
fouēte Marie cū beat⁹ Gregl. alter
ex inſtitutōib⁹ taliū cāticoꝝ iudica
uerit indignū ſi deditī vbo dei ſtu/
diū ſuū in iſtis tp̄s q̄ꝫ darent. q̄ rō
videt̄ ad diſpoſitos ꝯtemplatiōis
ocio trahi. ne officiū qd̄ ꝓ deuoti/
one et xp̄iana ꝑfectōe inſtitutū eſt
ꝯtra deuotōez militet. aut ꝑfectio/
nis culmē app̄hēdē p̄pediat. Pau
ca dicam⁹ ꝓ re tāta. fatemur em̄ ꝙ
plene ſatiſfacē nō h̄ ſufficim⁹. Mul/
te ſ͛t cāe multiplicatōis pſalmodia
rū vocaliū in eccl̄ijs. Una eſt vite
laicoꝝ laudabilis occupatio. Miſi
ſtētiū ꝯſolatio. Diſcoloꝝ moꝝ de
uiatio. Cohabitātiū regulatio. Pe
nalis ſatiſfactio. Carceralis manci
patio. Dei collaudatio. Toti⁹ eccl̄ie
rep̄ntatio. Uoti ꝯpletio. Mutua re/
ꝯpēſatio. Utilis aſſuefactio. Mētis
hūiliatio. Harū āt. xij. cāꝝ et ſi ſūt
alie nō reducibiles ad iſtas deuo/
ctionē nō ꝓſequētes ad p̄ns iūga
m⁹ ꝙ non ſemper homo conſtitui/
tur quo perfectius viueret. aut con
templādo. aut theologiſando. aut
alioꝝ ꝑfectibus obſequendo ſicut
et in policia quoſdā videm⁹ ſeruos
magni tn̄ ingenij. quoſdā mechani

ꝯos q̊s; ad liberales artes natura
genuerat idoneos.et ita de pluribꝰ
q̊bꝰ tradidit regulā apl̄s vt ambu
let vnuſq̄ſqꝫ vocatōne q̄ vocatꝰ eſt
Sit hec vocatio ſpūalis a diua ꝓ
uidētia q̄ vtiqꝫ generalit̄ et imme/
diate ꝯcurrit in om̄ibꝰ.ſit hec voca
tio ꝓpria deliberatōe. q̄admodū
in religionibꝰ q̊ꝝ ꝓfeſſoribꝰ ſi mur
murauerint q̊d aliud dicet̄ q̄ꝫ illud
ciuile. Vide tibi q̊ taliter elegeris.
Et iterū. Patere qđ ſponte ſubiſti
iugū. Grauat plane nedū deſidiā
inertem ꝫ aliq̄n aiaꝫ ꝑus ſtrennuā
onꝰ aſſidue repetiti ſeruitij. Nā ve/
riſſima ꝓrſus eſt rō quā monachꝰ
dedit int̄rogatꝰ q̊d eēt in ſua religi
one difficillimū.an ieiunia.an vigi
lie.an ſilentiū. Cōtinuo inq̊t.ꝯtinu/
ati repetitio cantꝰ. Amplꝰ vero q̄
murmur ſuū palliāt aliq̄.deꝰ inq̊ūt
intuet̄ cor ⁊ bona volūtas ꝓ facto
reputat̄.et minora ꝑ maiora bona
recōpēſari pn̄t ſic̄ ꝑ ꝯtēplatiuā acti
ua Dicamꝰ ꝙ in iā obligatis alia ē
rō q̄ꝫ de libēis ab obligatōe.⁊ hec
ē vna cauſa cur ſolidior aut volun/
tas aut ꝯpēſatio nō ſuffic̄ ſꝑ. ¶ No
ui tꝑibꝰ nr̄is duos celebres i theo
logia doctores ꝓſpiciet̄ om̄ibꝰ ſuis
deꝰ, hi ꝯferētes cū p̄ribꝰ duaꝝ reli/
gionū m̄ ſil̄r notiſſimis ſi religionē
introirēt. Poſſetis inq̊unt onera re
ligionis ꝯformit̄ ad ceteros fr̄es
exeq̄.quibꝰ ſe nō poſſe cū iā fracti
eſſēt etate rn̄dētibꝰ ꝫ poſſe ſtudēdo
docēdo meditādo ꝯpēſationē affē
re. Subintulerīt. Et ſi q̊tidie cū pau
lo rapet vos deꝰ in tertiuꝫ celū niſi
ꝯpleueritis inſtituta religionis no/
bis q̊ꝝ magna ꝑs aialis.ē nō niſi
ſcādalū et vobis ludibriū futuros
eē noueritis.tꝑs intrādi religionē
tꝑs manendi.vulgo d̄r. Qui cuꝫ lu
pis ē cū ipis vlulet. ¶ Rurſꝰ ſi volū/
tas ꝓ facto reputet̄ apđ deū q̊ ad
meritū eſſentiale vite et̄ne.tn̄ multi/
plex i aliis repit̄ inſtātia vt in acci
dētali p̄mo q̄lis eſt aureola q̄ dat̄
actui excellēti nō ſolū volūtati Vt
rurſus in actibꝰ p̄uilegiatis q̄les ſūt
largitōes ꝓ indulgētiis.vt p̄tēa ſūt
exercicia ſacramētoꝝ q̄ vim ſuam
hn̄t ꝟtute opis opati. vt inſuꝑ ſūt
oꝑa ſatiſfactoria q̄lia ſūt ſolutōes
debitoꝝ aut reſtitutiōes ablatoꝝ
vt in ꝓpoſito ſolutō vōlis p̄uitij q̊ꝝ
omiſſiones et ſi nō ſꝑ ꝓpt̄ impoſſi/
bilitatē ſint culpabiles ad dānatō
nē.nō tollūt tn̄ oēꝫ ex ſola volūta
te ſatiſfactōis obligationē. q̄m ſꝑ
adueniēte ſatiſfactōis oportunita/
te ꝑ ſe vel ſuos teneant̄ qđ nō eēt
ſoluto ꝑus realit̄ p̄cio. Demū i pe/
nis et p̄miis ciuilibꝰ euidēs ē.ꝙ vo
lūtas occidēdi ſola vel volūtas al
teꝝ ditādi f̄co nō equat̄. Denīce p̄/
oribꝰ ꝙ in ciuili vel ecc̄iaſtica ꝯgre
gatōe ſic̄ et i legū traditōe reſpectꝰ
habet̄ ad ea q̄ vt i pluribꝰ eueniūt
nec p̄uilegia nec ꝯditōnes nec vtili
tates paucoꝝ pl̄alitati p̄iudiciabi/
les eē dn̄t. Cōfiteamur tn̄ oportet
diſpēſatōeꝫ ⁊ bonā eq̊tatē apđ ta
les caſus ꝑticulares locū tenē q̄ ſi
neget̄ ꝑtinaci crudelitate ꝗ̄ inſipiēti
ſtoliditate n̄ vidđ q̊d ſuꝑſit afflictꝰ.
niſi r̄curſꝰ ad deū p̄rēꝫ ⁊ ſolacij cū

implorationē miſericordie ſue ꝙ cō
uertat corda patꝝ in filios faciēs
cū temptatiōe ꝓuētū. potēs eſt ꝗp
pe de⁹ dare prib⁹ intelligi fieri poſ
ſe ꝓ vtilitate fratꝝ ſpūali cū maria
vacantiū exonerationē ſeruitij que
dat laborātib⁹ in officijs tpalibus
cū martha. niſi ꝙ aptior eſt ocul⁹
carnis ad iſta ꝗ̄ʒ illa. et ſi nō ſp ma
ior necitas Valebit ad extremum
ſicut opinamur ad ꝯſolatōnē lugē
tiū ſub iugo corpaliū canticoꝝ de
claratio canticordi noui ad quē ꝓ
perat intētio. ſi attētio nō defuerit
qm̄ ꝗ verbū narrat nō attēdēti ꝗ̄ſi
excitat dormiētē de graui ſomno
Quid āt nequs. ꝗ̄d intolerabilius.
ꝗ̄d lege punibili⁹. ꝗ̄ʒ ſi nolit officiū
ſui ꝓfeſſus honeſtiſſimi. diuiniſſimi.
ſaluberrimi doctrinā ꝗ̄s audire. de
dit vo nobis eccīaſticis de⁹ regio/
nes gentiū et labores ꝑploꝝ vt cā
tem⁹ ei. vt in ſacris verbū ſuū ſcptu
ris audiam⁹. beatificās illos ꝗ au/
diūt verbū dei et cuſtodiunt illud.
Quō cuſtodiūt? ne ſolicitudo ſeculi
et fallacia diuitiaꝝ ſuffocēt verbū.
Quale verbū? ꝗ̄d inſitū et in man/
ſuetudine et pacia ſuſceptū. pt ſal/
uare aīas nr̄as afferēs i corde bo/
no et optimo fructū multū cū iubi
latōe letiſſima in canticis et verbo
ſolatij. Ecce pegrini ſum⁹ in ihrlm
celeſtē. Comitat nos aſſidue verbū
nō habēs amaritudinē. nō tediuz.
ꝙ ſi comes facūd⁹ in via ꝓ vehicu
lo eſt. comes alter ꝗ̄s facūdior ver
bo dei cui⁹ verba ſpūs et vita ſunt
Sēlerāt hoc ꝗ dicebāt. Nōne cor
nr̄m ardens erat in nobis dū loq/
ret in via et apiret nobis ſcpturas
Sʒ tandē nouus hō paucul as de
canticordo nouo notulas attēdat

¶ Thom⁹ ſcd̄s

Canticū nouū aliqd̄ eſſe
et fieri in ſolo corde et v
bo mētis tradit anago/
gia xp̄ianis peregrinis.
Anagogiā dicim⁹ ſurſū ductionē
qualē eccīa ꝗ̄tidie monet facere cō
cinens. Surſū corda. Cur h? niſi vt
ꝗ ſurſū ſūt ꝗrat nr̄ hō nou⁹ de ce/
lo celeſtis dū pegrinamur a dn̄o
ꝯuerſationē nouā ꝗ̄rentes in celis
vbi cantat cāticū nouū corā ſedē/
te in throno. ꝗ dt. Ecce noua facio
oia. Hic duꝺū p Ezechielē pollice
bat. dabo vobis cor nouū. et ſpm̄
nouū ponā in medio vr̄i. Quidni
tales innouati ſpū recto canticum
nouū cantent in corde nouo iuxta
ſuaſionem apoſtoli ſcribentis ad
Eph. Implemini ſpūſancto loquē
tes vobiſmet ipis in pſalmis et hy
mnis et canticis ſpūalib⁹ cantan/
tes et pſallentes in cordibus vr̄is.
Sic agebat Cecilia virgo ſp euan
geliū xp̄i plane nouū. plane verbū
dei ſp gerens in pectore et cantāti
bus organis ſoli deo decantabat.
Fiat cor meū et corp⁹ meū imma/
culatū. Canticū tale nouū rōna/
bilit appellat canticordū. i. canticū
cordis vel cordiū. Suū quippe ſub
iectum. ſuum inſtrumētum. ſua cor/
da que dicitur a corde. ſuus audi/
tus. ſua vox. ſuum os. ſua modu/

latio eſt introrſus vel in corde men
tis vel mente cordis queadmodū
vſa ē pſaltes nr̄a maria i ſuo cātico
canticoꝝ ꝓrſus nouo.qr nouū fece
rat dn̄s ſup terrā dū iaz mulier cir
cūdabat virū.Dit nēpe Fec̄ poten
tiā in brachio ſuo.Certe nouo.cer/
te v̄bo dei Diſpſit ſu.men.cor.ſui.
Ecce mentē cordis ſiue referas ad
deū diſpgentē q̄ alio loco d̄r tact⁹
dolore cordis intrīſec⁹. Et alibi lo
quit̄.Jnuēi virū ſm cor meū.Siue
magis libeat ad ſupbos ꝯiungere
q̄tin⁹ enormitas ꝓfūda ſui ſupbie
maiori ex aggeratōe dāneɫ Can/
ticordū nr̄m nouū deſcribit̄ eē vox
numeroſa mēte cordis ad dei glo
riaz elicita libē quā ſol⁹ nouit q̄ ac
cipit.hoc nimiꝝ ē myſteriū q̄le loq̄
bat̄ apl̄s abſcōditū. Et ſm dion̄.
ſolis ꝓpriis xp̄ianis.h̄ eſt nomē no
uū i calculo cādido ſcp̄tū.i.in cor/
de puro qd̄ nemo nouit niſi q̄ acci/
pit. qm̄ in expimētali notitia tact⁹
ſpūalis poſitū ē.Hinc apl̄s.Quis
hoīz ſcit q̄ ſūt hoīs.niſi ſpūs hoīs
q̄ in ipo ē. Eſſe v̄o voces aliq̄s nu
meōſas in corde ſola cordis aure
pceptibiles niſi deo et q̄b⁹ de⁹ vo/
luerit reuelare ꝯuincit̄ exēplo moy/
ſi cui forinſec⁹ tacenti d̄r dn̄s. Cur
clamas ad me.Et in p̄s.Deſideriū
paupeꝝ exaudiuit dn̄s.prepatōez
cordis eoruz audiuit auris tua. Fi
nis cāticordi noui ponit̄ eē dei glo
ria ad dr̄aȝ veteris cuius finis eſt
amor ſui vſq3 ad ꝯtemptū dei. Ce
teꝝ libētas electōis tenet locū for
me iūcta marie gr̄a xp̄i q̄ mādatū
v̄bi dei nouū de dilectione format
et implet.Diſcernit̄ ex hac pticula
q̄ dic̄ elicita libē cāticordū ab om̄i
ꝓrſus cantico int⁹ vel exteri⁹ tm̄ im
pato Cāticordū hmōi fuit excel
lētiſſime in illa btā q̄ cecinit Magt
aīa mea dn̄m.Et exul.ſpūs me⁹ in
deo ſa.meo.Preponim⁹ hanc btāz
in exēplar pulcerrimū et in teſtimo
niū ꝓ dicendis certiſſimū ne dicat
aliq̄s iſta nos ꝯfingē d̄ corde nr̄o
Ne p̄terea cogamur interim p eq̄/
uocatōez vel alit̄ in aliena ſeu vete
ra cantica labi.Sz in ſola anago/
gia nou⁹ ſermo verſet̄ ꝯcinat et lo/
quat̄.Aſſis igit̄ nobis o gr̄a plena
dignare te nos laudare et laudan
do diſciplinaz nouaz h̄ certaz ⁊ ve
raz apire.Tu inq̄3 cui⁹ in corde q̄r
ſcūs et nou⁹ amor ſingularit̄ arde
bat ſpūſſanct⁹ in carne v̄ginali mi
rabilia faciebat.et cor eructabat v̄
bū illd̄ bonū.Magnificat aīa mea
dn̄m Nōne tibi videt̄ ex hoc ſta
tim cantico facta fuiſſe mirabil̄ illa
nouitas i Maria tympaniſtria nr̄a
q̄ nouitas appellat̄ ab aplo diui/
ſio aīe et ſpūs quaz efficē p̄t ſolus
ſermo dei viu⁹ et efficax et penetra
bilior om̄i gladio ācipiti ptingēs
vſq3 ad diuiſionē aīe et ſpūs. cōpa
gū q̄3 et medullaꝝ et diſcretor co
gitationū et intētionū cordis. Vi
deat̄ ſup hac diuiſiōe auctor de ſpi
ritu ⁊ anima quid conformiter ad
Richardum de verbo ad verbum
tradiderit.qm̄ elucidatio ꝓ nobis
ē in grāde ſtupēdūq3 miraculū nec
atteſtatōe nr̄a ſola ſatis credibile

Pergamus interea ɔſiderare quo
pacto ſpūs marie dict⁹ ē nedū ca/
nere. ſʒ ad actū ſaltare. tripudiare.
et exultare velut extra ſe ſaltāde vo
lebat ꝑabolicū illd̄ im ꝓperiū cauē
qd̄ de pueris ludētib⁹ in foro xp̄s
bn̄dict⁹ fruct⁹ vētris ſui ſūpſit ɔtra
ꝑfidiā veteꝝ iudeoꝝ. Cecinim⁹ in/
quit vobis nec ſaltaſtis. Maria ce
cinit in ſpū et ſaltauit. nimiꝝ carmē
illud erat nuptiale qd̄ epithalamiū
dicim⁹. Sʒ q̄ꝝ nuptiaꝝ. vtiqʒ plu/
rimaꝝ. Nubebat ī aluo virginalis
vteri palacio. humanitas cū deita
te. caro cū verbo lim⁹ cū deo. Nu/
bebat ecc̄ia quā Johēs vidit tāq̄ʒ
ſponſam nouā de celo deſcēdētē a
deo parataʒ nouo viro ſuo xp̄o. Nu
bebat deiformis marie ſpūs deo
ſuo dn̄o ⁊ agno q̄ erat tanq̄ʒ ſpon
ſus ꝓcedēs de thalamo ſuo. ver⁹
ſol iuſtitie ponens tabernaculū ſuū
ī corde marie q̄ erat mulier amicta
ſole deſpōſata vni viro ꝟgo caſta
Jhu xp̄o. Figam⁹ ꝑcoꝛ in h̄ ſpū ſal
tāte et exultāte ſpūales oculos coꝛ
dis in lūie fidei. Conſiderem⁹ hunc
deiformē ſpm̄ tanq̄ʒ diuiſū a carne
effulgeat apud nos. tanq̄ʒ angel⁹
vn⁹ dei ſine carne et ſanguine. Nū
hilomin⁹ aſpiciam⁹ ip̄m ꝓ tꝑe vie
tūc vere paſſū dīna ſimul et hūana
Nam inuēta ſūt nō ɔfuſa tn̄ in ip̄o
hec oia. ſpes. met⁹. meroꝛ. gaudiuʒ
nō q̄dē ꝓpter coꝛp⁹ ſolū iuxta po
ete ſniaʒ. Hinc metuūt cupiūt gau
dent qʒ dolēt qʒ. Nec auras deſpi/
ciunt clauſe tenebris et carcē ceco
Sʒ electione et acceptōe libera vo
lūtatis ¶ Nolo tn̄ credat aliq̄s ſpi
ritū marie nō habuiſſe modū ɔgni
tōis alioꝝ viatoꝝ in quib⁹ oīb⁹
ɔgnitio ꝓcedit a ſenſu. ſʒ hac ade/
pta ſpūs ſu⁹ libē vtebat̄ ſuis affecti
onib⁹ abſqʒ organo coꝛporeo de
q̄ paulo p⁹ infra dicim⁹. Habebat
inſuꝑ affectōes varias ꝓportiona/
les paſſiōes illis q̄b⁹ aīa ſenſu coꝛ
poreo vtens afficit̄ non ſine motu
carnis aut coꝛpis. aut bonas. tn̄
oēs habebat modēatas et oꝛdina
tas ſub monade deo in armoniaʒ
pulcerrimā ſuauē qʒ quā inhabita
trix dei ſapīa delectabat̄ audire ¶
O ſi ɔgnouiſſet ſtoicoꝝ diſciplina
grauis ſi ingeniſſʒ ex fide mulierez
hanc fortē exclamaſſet ꝑfecto h̄ h̄
O dīna mēs ſapiētis q̄lez in hōie
poni debē ɔtēdim⁹ a qua mēte nō
gaudia ſʒ mala gaudia. nō timorē
ſʒ vanū timorē. et ita de ſpe et dolo
re r̄mouēdas p̄dicam⁹. alioq̄n q̄d
a lapide, q̄d alia quauis inſenſibili
re differret ɔditio ſapiētis ¶ Ues
p̄tēa poſuerūt taʒ platonici q̄ʒ pe
ripatetici celeſtes intelligētias q̄/
les nos xp̄iani angelos nōiamus.
q̄ʒ impari veritate. Audiam⁹ tantū
in eoꝝ poſitiōe qualēcūqʒ ad nos
ɔſonantiaʒ vel tenuē veritatis ab
ijciētes in p̄mis ꝙ celū ſit animatū
tanq̄ʒ aīal aliqd̄ rōnale ɔpoſitū ex
materia celi et forma intellectuali.
¶ Cōcedim⁹ tn̄ aſſiſtētes eſſe celis
intelligētias quales appellat apl̄s
adminiſtratorios ſpūs. Naʒ regu
la ē ɔmunis theologie cum ph̄ia
coꝛpoꝛalia ꝑ ſpiritualia miniſtrari

Cōcedam⁹ q̃z verbū dei ꝑ amorē
ꝯmunē ſpiritalē et vitalē alere oia
quē amorē interꝑtata fuiſſe videt̃
pħia apud boetiū ſpm̄ vel aiaz ce/
li et mūdi. O felix inq̃t hoim genus
ſi vr̄os animos amor quo celū re/
gitur regat Et alibi de aiabus lo/
quēs deo. Quas inquit lege beni
gna ad te ꝯuēſas r̄duci facis igne
reuerti. Ignē q̃d aliud intelligens
q̃z amorē. Ponebāt rurſus iſti pħi
ꝯſone ſatis ad magnū Dioñ. ꝙ in
qualibet intelligētia poſt primā et
vnicā q̄ de⁹ ē triplex mot⁹ ſpūalis
inueniebat̃. Unus q̄i circularis et
vniformis circa diuā mētē ab ipa
in ipaz tanq̃z ab oriente in oriens.
Ali⁹ velut obliquus de ſe. ad ſe. in
ſe tanq̃z ab occidēte redeat in occi/
dēs nō ſine multa ꝑticulariū q̃daz
irregularitate recta. Terti⁹ imagi/
nabat̃ mot⁹ rect⁹ ſeu diametralis
creatura a ſe et ꝯtra. Cantauit iſta
apud boetiū pħia dicēs. O q̄ ꝑpe
tua ꝛc. videat̃ ibi. Attuēs dicz aliq̄s
cur et vnde talis taz q̃z remota di/
greſſio. Cōſonant̃ et decore ꝑ oēz
modū. Reſpiciam⁹ mariā etiā pro
ſtatu vie ſublimē habuiſſe ab ꝯtem
plationē omīfariā celeſtiū et infer/
noꝝ Et hinc affectiōes hauſiſſe mt̃
tiformes quaq̄ verſū. ſurſū. deorſū
añ. retro. dextrorſū. ſiniſtrorſū. in/
trorſū deniq̃z. Tales vero affectio
nes nōne q̃daz voces erāt cāticor
di ſui cui⁹ naturā inq̄rim⁹ et practi
cā ei⁹ ſub arte quadā tradē ſatagi
m⁹. Cur āt pl⁹ exēplo ſpūalis cor

dis marie viatricis. q̃z angeli. q̃z ade
ꝓ ſtatu innocentie. q̃z alteri⁹ ſcōꝝ.
q̃z demū ipi⁹ xp̄i placuit hoc facere
quiſq̃s hec legerit accipiat paucis
Spūs marie viatricis quātūcūq̃z
diuiſe ꝯſiderat⁹ ab aia et carne fu/
it paſſibilis voces exꝑmēs i ſe nūc
amoris et gaudij. nunc meroris et
odij. nūc ſpūs. nūc met⁹. necnō per
oia pie ꝯpaſſiōis vtpote q̄ regina
mie tūc erat. Cāticordū igit̃ habe
m⁹ in ea ꝑ eā. velut in exēplari ve
riſſimo. clariſſimo certiſſimo. Sed
angelos bonos. ſꝫ ſāctos ſpiritus
glorificatos. ſꝫ adaz in ſtatu ꝑmit⁹
inſtituto. nullus admodū paſſibi/
les dicit. xp̄s ꝑtea nō neceſſario ſꝫ
diſpēſatorie dolorē. timorē miſera/
tionē q̃z ſuſcepit. Alij deniq̃z viato
res boni a venialium diſcordātia
ſecludunt̃. Spūs ꝟo marie cū nul/
la diſſonantia criminali vel penali
paſſa ē affectiones ex ꝯditione na
ture mortalis ꝓportionabiles paſ/
ſionib⁹ carnis. Potuerat hec cō/
ſideratio ſufficē ꝓ practica cāticor
di noui ꝓtin⁹ arte tradenda et po/
nēda veluti ſūt oculis. ſꝫ antea iun
gam⁹ ad ꝑmiſſa qđ ipis cōſonet.
nec nos impediat. Ecce ꝙ ſpm̄ ma
rie nudū et ſolū et ſeꝑatū ab aia ⁊
carne ꝓpoſuim⁹ inſpiciendūz dum
etiaz viuēt in carne mortali. Nunc
eadē ꝯſideratiōe nō ꝑturbata for
mem⁹. imo formatū tribuam⁹. imo
tributū reſpiciam⁹ organuz vnum
preſtantiſſimū ꝑ qđ ⁊ in qđ ſpirit⁹
marie canticuz ſuū nouū nō intror

ſus clauſū teneat ꝫ ad exteriora de
ducat. nec eſt op⁹ inq̄rendo longe
pgredi. ¶ Cōuertimini intuitu ad
corp⁹ ei⁹ organicū pħicū qđ omi/
no ꝯpatū fuit. Et ita ꝓrſus elon
gatū ab omi fomite rebellis diſſo/
nātie ꝙ nec eē minima potuit opa/
rioſū notula ſibi diſcors eſſe. Glo/
rioſū plane dixerim⁹ organū tale
ad oēz armoniā formabilē ſumme
diſpoſitū. Celeſte dixerim⁹ illud or
ganū poti⁹ q̄z terreſtre non natura
ꝫ gr̄a. Celeſte ꝓrſus ob quādā ſta
bilis mutabilitatis effigiē ob iner/
rabilē obediētie ſuo ſpiritui legem
Cui⁹ viciſſitudines in motib⁹ ſuis
nō pl⁹ fuerūt a recto deuiabiles q̄z
orbiū celeſtiū giratōes. Poſtremo
vidē erat in organo marie corpo/
reo motū ꝓportionatū pmo mobi/
li celeſti. Motū velut obliquū curſui
planetaꝝ nō oio diſſilez. motū ꝓin
de rectū ad exēplar elemētoꝝ gra
uiū et leuiū. ⁊ hec oia cū ſūmo ordi
ne ꝯcētu numero et pondē mēſura/
ta fuiſſe crediderī. Accepiſti ſub bre
uib⁹ q̄le fuerit cāticorū ſpūs ma/
rie in multis ſile ſpiritib⁹ angelicis
Adiunctū ē de organo corpis ſui
ꝯpatiſſimo ⁊ ꝯmenſuratiſſimo in q̄
et p qđ ſpūs iſte et aia marie pote
rat impatiue cantica ſpiritui ꝓpor/
tionata foris ꝯcinē nō ꝓut experi/
mur in organis diſtpatiſſimis cor
poꝝ nr̄m qualia ſepiſſime luxit et
planxit apls nr̄ ꝓfitēs nō ſe poſſe
bonū qđ volebat. ꝫ tyrāniſari ſub
lege pcti q̄ ē ꝯcupia. volebat ei nō
ꝯcupiſcē. ꝫ poſſe inq̄t non inuenio.
q̄r vanitati ſubiecta ē oīs creatu/
ra nō volens. iſta tn̄ excepta quaz
impleuit totā cāritas et hūilitas vt
locū i ea nō hr̄et vāitas et cupidi/
tas. ¶ Canticorū marie vocibus
innumēis muſicalib⁹ reſonabat dū
in corde ſuo ꝯferebat oēz ſecū euā
gelicā veritatez. dū ptēa cantabat
canticū nouū qđ null⁹ alt̄ ſpūs cā/
tare poterat aut poterit. Itaq3 ſi
tot in cordib⁹ nr̄is ſpiritalib⁹ cogi
tatōes et affectōes poſſum⁹ elicien
do formare q̄s corpora corrupta.
q̄s ꝓprie iniq̄tates ſupgreſſe caput
nr̄m grauāt obtundūt obnubilāt
mergūt. Cōiecturet pius et ſolers
anim⁹ q̄d in illa ſcāꝝ ſcā ſpūs ſapi
entie ſanct⁹ et multiplex opabatur
quo ſapie ſpū in tantū plena ſic et
gr̄a bn̄dictiōe q3 celeſti fuit. qđ ab
vl'i eccia nō ſapiens ꝫ antonomati
ca q̄daz approbatōe ſapia ſuis cū
pconijs eſſe cantat̄ vt ꝙ eſt mr̄ pul
cre dilectōis et timoris et agnitōis
et ſancte ſpei. in qua gr̄a ois vie et
ꝟitatis. ois ſpes vite et ꝟtutis. q̄m
q̄ audit nō ꝯfūdet̄. q3 vox ſua dul
cis a dilecto pdicit̄. ¶ Canticorū
marie poſſum⁹ ad paucas voces
reducē pncipales ſub q̄b⁹ et ad q̄s
oēs affectōnes ſeu paſſiones pħia
theologia q3 reducūt q̄ ſunt amor
ſeu gaudiū timor odiū ſeu dolor.
et q̄nta quaſi ꝯplexa ſit ꝯpaſſio ¶
Sciet q̄ſq̄s fuerit ſcriba doct⁹ in re
gno celoꝝ ꝓferre de theſauro ſuo
noua hec ⁊ vetera. de theſauro ſcȝ

theologoꝝ et pħoꝝ. qua ſup re ſc̄
opuſcula quedā ſcripta Nullus āt
purꝰ hō quātūcūq; ſcriba doctus
tale aliq̄d ſapientiꝰ efficere cogno/
uit q̄ꝫ amica per amorē dilecti filij
ſui cui blandiens dicit illud de cāti
cis. Oīa poma noua et vetera dile
cte mi ſeruaui tibi Que vere. beata
q̄ꝛ cū virginali ſponſo ſuo totiens
audiuit verbū dī corporeis auribꝰ
et hūanis cuſtodiuit obſequijs.
Canticū marie p̄t velut ſub arte q̄/
dā exemplo ſenſibili ad gāma vnū
ꝯponi. Cātatū eſt a pħis expiētiā
ſequētibꝰ ꝙ ars q̄ eſt recta rō agi/
biliū ꝯfert plurimū ipi nature ſicut
ingenijs bn̄ diſpoſitis a natura ꝑfi
cit ad eruditionē et ad illuminatio
nē ampliorē. Amplius vero ſi ars
imitatrix nature ſolet a generaliori
bꝰ incipe. ſolet ad certū ꝑuū q̄ꝫ or/
dinē ꝯfuſa multa q̄ꝫ ꝯponere. ſolet
ꝑ exēpla ſenſibiliū ad intelligibilia
viā dare cur non temptabimꝰ hoc
in muſica facere ſpūali q̄d factum
cernimꝰ in carnali? Pro cuiꝰ intelle/
ctu faciliori tradidit nob̄ induſtria
ꝓoꝝ vnū gāma q̄d ꝑ ſe voces aut
notulas figuratuꝫ velut oculis in/
ſpiciendū mōſtrat. ¶ Canticordū
id eſt ſpūale canticū non ideo ꝓhi
bet gāma ſuū hr̄e poſſe q̄ꝛ iuxͣ ꝓpri
etatē in deſcriptione cāticordi po/
ſitam ſolus ille nouit qui accipit vi
debit forte paꝝ attendētibus hoc
fieri tā irriſibile q̄ꝫ impoſſibile quē
admodū de coloribꝰ ceco. de ſonis
ſurdo naturalit̄ diſciplina neq̄t tra

di. Sꝫ apiamꝰ aures cordis vt qui
habet aures audiēdi audiat. Et in
ꝑmis audiat pħus a quo ſumpta
videt̄ inſtantia. Voces inq̄t ſūt ea
rū q̄ in animo ſc̄ paſſionū note. Ec
ce loquit̄ ad muſicā ꝯſonant̄ nota
rū verbo vtens. Audiat p̄terea al
ter loquēdi ꝯpoſitꝰ ab emula ſam/
ſonis. Nunc inq̄t aperuit vir meus
cor ſuū mihi. Audiat ſimul Gregꝰ.
dicēs ꝙ ꝑ ſenſibilia cognita ducit̄
animꝰ ad incognita. Ac ꝑ q̄d ſcit
cognita diligere diſcit ⁊ incognita
amare. Collidamꝰ iſta parit̄ ⁊ ſcin
tilla veritatis erumpet. Que ſcintil
la? Iſta nimiꝝ ꝙ paſſiones cordis
ſpūalis lꝫ inuiſibiles. lꝫ inſenſibiles
exteriꝰ aperiri ſicut et cor vtilit̄ pn̄t
¶ Poſſunt ſiq̄dez agnoſci foris. ſꝫ
nō omino. ſimilit̄ ad cor q̄d afficit̄
et expimentatiue mouet̄ et tangit̄.
hoc em̄ fieri nō q̄rimꝰ. Quid ergo
plane vt cor audientis ad aliq̄d in
ſe formandū vel eliciēdū ſimile cō/
citet̄. Nonne ſic omni die. mater au
diens filiū ſic dicentē. O doleo. o ti
meo. format in ſpū ſuo vel doloris
vel timoris vel ꝯpaſſionis affectū.
Et qua fit hoc arte. qua ve ratiōe.
niſi ꝙ aperuit ſibi filiꝰ cor ſuū ⁊ la
tētes intus notauit paſſiōes. Sup/
petūt plures alie rōnes quibꝰ effi/
cit̄ ꝑſpicuū artem de muſica ſpūali
nō eſſe fictitiā. nō inutilē. nō impoſ/
ſibilē. nō irriſione ſꝫ veneratione et
gratiſſima receptione gratiſſimam
digniſſimā. Et ſi nō iſta forſan que
ſubſcribit̄. alia tn̄ quā ſubtilior et

ſolertioꝛ tradere poſſet indago
Cāticoꝛdū nouū ſeu muſicū p̄t ha/
bere gāma breui⁹ in notulis ſeu fi/
guris vel lr̄is: q̄ꝫ ſit gāma manuale
Conferam⁹ muſicā ſenſualē vl' oꝛis
cū muſica coꝛdis et voces vni⁹ cū
vocib⁹ alteri⁹. Habet hoc muſica
oꝛis q̄ p̄t ꝑm fraſim ꝑm theſim ꝑm
ꝓportionalē inſup ↄtinuationē cū
aliꝭs variare voces ſuas. Pꝫ potiſ
ſimū vbi diſcantāt et cantāt in cho
ro plurimi ſimul. Eſt āt in vocibus
oꝛis aut aliꝭs melodiꝭs ip̄a fraſis
eleuatio vel depꝛeſſio penes acutū
et grauē accentū. Theſis attendit
in ꝓductione aut breuiatione notu
larū ſyllabaꝝ et vocū. Cōbinatio
ꝓportionalis d̄r multoꝝ ad inuicē
cantantiū et ↄtracātantiū ↄſonan
tia. Ecce aūt deficit hec tertia a cō
dico in muſica coꝛdis ſaltem hic in
via et ꝓ arte danda. Nō ei ſatis ē
factibile vt ↄueniāt iſta duo ſub ꝓ
portionali ↄbinatōne latentiū affe
ctionū ſicut in auditis et viſis. Gā/
ma tñ manuale multiplicatōnē ſuā
potiſſime neceſſariā hꝫ in hac cau/
ſa. ¶ Ceteꝝ quo ad fraſim et the/
ſim dicim⁹ vtiq̄ꝫ q̄ repiunt in affe/
ctionib⁹. Sūt eñ qualitates in q̄b⁹
ꝑhia ponit extenſionē ⁊ ↄtractionē
q̄ eſt theſis. Intenſionē q̄ꝫ et remiſ
ſionē q̄ eſt fraſis. Cōcludit hoc ex
motu venaꝝ pulſatiliū coꝛdis ma/
terialis ꝑ medicos. Sꝫ in affectio
nib⁹ ſpūs vbi tenēt eas in ſe ceſſet
hec cognitio medicinalis q̄ꝫuis ſit
in ip̄is theſis et fraſis. et in qualita
tib⁹ nō vitalib⁹ de quib⁹ nimis ap
paret. ſit extenſio ſit et intenſio ꝑm
tres dimenſiones. altitudinis lati/
tudinis et ꝓfunditatis ¶ Cāticoꝛ
di voces poterāt in Maria. pn̄t et
in nobis multis modis agnoſci.
Cognoſcit iſta vox ꝑmo introꝛſus
in coꝛde ſonante. q̄ ſi in coꝛ ſona/
re dubitaueri. Iſaias te doceat vbi
legit. Coꝛ meū ad moab ſonabit.
Fit tñ vt nō auertat a ſe et quodā/
modo rapt⁹ fiat. Sit igit ſermo nr̄
hic de illis q̄b⁹ loquit de⁹ qui con/
uētunt ad coꝛ. Nōne queſo ſcit coꝛ
ſe amare. ſe gaudē. ſe dolere. ſe ↄpa
ti. et ita de reliq̄s. Scit inq̄ꝫ nō per
opinionē. nō ꝑ ſolā fidē. ſꝫ ꝑ experi
mētalē notitiā qualē in alterā trāſ/
fundē fas nō habet niſi foꝛſā in ci
tatione quadā et ↄmonitione per
notas verboꝝ vel ſignoꝝ ¶ Cog/
noſcit rurſus hm̄oi vox non eſt du
biū a deo et ab om̄ib⁹ quib⁹ ip̄e vo
luerit reuelare. et hoc vel in verbo
vel in ꝓꝓrio genē vel inſuꝑ natura/
li quodaꝫ lumine quēadmodū cre
dim⁹ fieri ſepi⁹ in beatis tā mutuo
loquentib⁹ q̄ꝫ nr̄a deſideria nō au
dirēt ¶ Cognoſcit ampli⁹ hec vox
ꝑ quaſdā opiniones ſeu ↄiecturas
qñq̄ꝫ ꝑ auctoꝛitatē dicētis de ſe no
bis vel ſcribētis vel innuētis. qñq̄ꝫ
ꝑ ſiles in nobis affectiōes genitas
ab obiectis vtriuſq̄ꝫ ſilib⁹ pn̄tatis.
Dū incōtinētes duo reſpiciūt ṽgi
nē foꝛis pulcerrimā ſi libidinoſa ſit
in coꝛde cuiuſpiā fas eſt argumen/
tari q̄ ſit aut eſſe poſſit in altero.

nō aliter de duob⁹ virtuoſis et per
oppoſitum. vñ ꝓuerbiū ſumptū eſt.
Inſaniens in vna paſſione de omi
bus ceteris ita putat. Hinc ſapiēs
intellige q̄ ſit ꝓximi tui ex te ipō
Poſtremo pi⁹ anim⁹ ex his paſſio/
nib⁹ quas circa vicia ſenſit aliqñ.
quas inſuꝑ circa ꝓximos quotidia
na colligit expientia valet ꝯcludē
varias eſſe voces illas q̄s dei cul/
toꝛib⁹ audit attribui vt ē illud Quā
magna mltitudo dulcedis tue dñe
quā abſcondiſti timētib⁹ te. Et illd̄
Nihil dulcius q̄ꝫ reſpicere in man/
datis altiſſimi. Et illud Chriſti.
Venite ad me omnes. Et ſequit̄.
Et inuenietis reqez aiab⁹ vr̄is Iu
gū em̄ meū ſuaue ē et on⁹ meū leue
Dicta deniqꝫ doctoꝝ ad anagogi
cos exceſſus exēcitatoꝝ q̄b⁹ nō cre
dere deſipe eſt. et quos imitari nol
le ſtultitia et inſipientia coꝛdis. ſi et
dū pater celeſtis traxerit ad xp̄m.
nā iſta eſt ꝓpria muſica et ſcia xp̄ia
noꝝ. Canticoꝛdū marie fuit ſm
omnē artē muſice ſuauiſſime doctiſ/
meqꝫ modulatū Sane ſi ſpūſſanct⁹
replens aplos docuit eos omnem
veritatē. ſi eoꝝ coꝛda afflata ſācto
ſpū voces diuerſas intonant. fant̄
dei magnalia. Si rurſus maria ſm
Damaſ. a nullo vincit̄ illuſtriū Si
ampli⁹ ſm Dioñ. traditionē lex di
uinitatis ē vt ois inferioꝝ pfectio
ſit eminēti⁹ in ſupioꝛib⁹ cū maria fu
erit p gr̄az ſſblimata nedū ſuꝑ mu/
lieres et hōies. ꝫ ſuꝑ oēs angeloꝝ
choꝛos. q̄s ab ea muſicalē in ſūmo

notitiā negauerit. Nolum⁹ iocū
co ſuadē deuotis quib⁹ loq̄mur vt
ſe tradāt muſicalib⁹ artibus ſeculi
cognoſcēdis. Curioſitas em̄ culpa
bilis hec eſſet in multis. ꝫ ſi obuene
rit cognitio vel ex ſtudio iuuentuti
vel aliūde facilit̄ ſine detrimēto ex/
ercicij ſanctioꝛis nō abijciāt donū
dei. ſed ex opibus gētiliū et egypti
oꝛū ditati ſeruiāt ex illis deo. et ad
laudē ſuā oia gloꝛiā qꝫ ꝯuertant.
Cāticoꝛdū marie fuit aptatū ſm
oē tps nūc ſaltare nūc plangere.
Saltare ſicut in epithalamio ſalo/
monis. plangē ſicut in trenis Iere/
mie. Sepat⁹ em̄ fuit marie ſpūs ab
omi ꝯtagiōe carnalis amoꝛis quē
cāticoꝝ verba ſonant. Et hoc in la
queū pcdib⁹ inſipientiū. in foueā et
in viſcū cū carne et ſanguine cū fā/
taſijs ſexuū viri et femine. ſi tñ blā/
dimētis carnaliū nuptiaꝝ coꝛ ſuū
dederit his canticis. Itaqꝫ ſic apd̄
deū nō eſt maſculus aut femina. ſic
nec in canticis iſtis et epithalamio
ſpiritali nuptiali. Et tñ nihil aliud
vident̄ ſonare q̄ꝫ dilectū et dilcām
ſponſū et ſponſā. amicū et amicam
ꝯplexus et oſcula. q̄ qualit̄ inueniri
poſſint abſqꝫ ſexuū diſcretione. mi/
rū valde. ꝫ tñ veꝝ. nec ab aiali ꝯ/
ꝓhenſibile. q̄ nō ſapit q̄ dei ſūt. Ma
rie ᵱo ſpū cūcta hec facilia. Por
ro de luctu teſtimoniū habem⁹ ſan
cti ſenis. Tuā inq̄t ipi⁹ aiaꝫ ptranſ
ibit gladi⁹. Et hoc lamentū cū mul
tis tpib⁹ maria cecinerit flendo cū
flente Ihū. ſicut gaudebat cū gau

dēte. Precipue tn̄ hoc inſonuit tpe
paſſionis bn̄dicti filij ſui dū cū cla/
more valido et lacrimis orans ex/
auditꝰ eſt ꝓ ſua reuerentia Nihilo
minꝰ fuit eo tūc tā in filio ꝙ̄ in mr̄e
cū cantico ꝓfūdiſſime lamētatōis
canticū altiſſime exultationis. Ue
rū hec et alia q̄ ſeſe ingerūt loquēti
de maria tranſgreſſionē afferūt et
ſuſpenſā tenēt expectationē lectoꝝ.
qui gāma nouū cāticordi noui tra
dendū fore retinet ex nr̄a ꝓmiſſio
ne. ¶ Aduero pauſemꝰ iteꝝ ne cōti/
nuatio fiat in cantādo minus acce
pta. ſedeamus cū vtraqꝫ maria ad
pedes Jhū nunc in domo. nunc in
cruce loquētis. nūc exultantis ſpū.
nūc plorātis ſub vmbra illiꝰ. Sub
vmbra illiꝰ quē deſiderabā loquiꝛ
aia ſancta aia marie ſedi. Et fructꝰ
eiꝰ fructꝰ honoris et honeſtatis cū
folijs verboꝝ ſuauiſſimis gutturi
meo. Gutturi plane tali de q̄li pſal
miſta annūciat. Exultatōes dei in
gutture eoꝝ. Quas exultatōes ap
pellamꝰ iure nr̄o canticordū. Sup
quo poſt theoriā praxim dare co/
nabimur vt pateat et legaꝛ in digi
tis ac in manu deſcribaꝛ cooperā
te verbo dei qd̄ ſe inclinās olim di
gito ſcribebat in terra quo ꝓdem
legis notas ſcripſerat in tabilis

¶ Thomus tertius

Gamma canticordi quiſqꝫ
deſideat vel audire vel ag
noſcere debet exuere vete/
rē hominē et nouū induere quatinꝰ
in xp̄o puer imo ꝛ ſtultꝰ fiat. Talis
erat nanqꝫ maria. tales nos petrꝰ
vult eſſe infātes ſcꝫ rōnabiles ſine
dolo. recolens dictū a xp̄o. Amen
dico vobis niſi ɔuerſi fueritis et ef
ficiamini ſicut paruuli non intrabi
tis regnū celoꝝ. Jrriſus eſt a Se/
neca ſenex elemētarius. Pueraſcat
igiꝛ q̄ ad elementa muſice ſpūalis
admittēdꝰ eſt. et meminerit qm̄ op
tet addiſcentē credere vt ſit vere di
ſcipulus ¶ Talis erat Johis ſene
ctꝰ vt aquile renouata cū nihil pe/
ne aliud loquereꝛ ꝙ̄ amoris noui
vocē nouā. Filij diligite alterutrū
ſp ingeminās. Quid mirū ſi dilectꝰ
de dilecto. ſi cuſtos dilectiſſime et
amice ꝑ amorē xp̄i quo nemo ma/
iorē habuit caritatē fecit de dilecti
one iuge verbū. Talis rurſū Arſe/
nius dū poſt ſenatoriā et aulicā di
gnitatē poſt multas in ſeculo lr̄as
dū ɔſuluiſſet p̄rēꝫ heremicolā ſine
lr̄is. ſuis mirantibꝰ q̄d tantus vir
lr̄is grecis et latinis eruditꝰ cū idio
ta ſermonē ꝓtraxiſſet. ſuſpirabūdꝰ
ait. Jn veritate dico vobis qꝛ nec
dū ad alphabetū huiꝰ ſenis attigi
Fuerat em̄ ſermo ſuus nō de ſciētia
quā didiceꝛat ſolā ſed de charitate
que edificat. quam ideo neſciebat.
qꝛ non tranſierat in affectū cordis
Crediderat tn̄ humilis more diſci/
puli pueri tot expientijs caſtiſſimo
rū affectuū et ſentimentoꝝ erudito
qui fecerat opationeꝫ in aq̄s mul/
tis tumultuantiū fluctuantiūqꝫ tē/
ptationū in mari cordis. vbi vide/

rat oꝑa dñi et mirabilia ei⁹ in ꝓfũ
do. aſcendens nũc in celos. nũc de
ſcendens in abyſſos. Crede mihi
qui tale nauigauit mare enarrauit
ꝑicula et mirabilia eius. Nõ illi qui
ſ: totos in ip̃o naufragos mergũt
nec vnq̃ꝫ emergũt. qꝛ vel nõ conan
tur vel conati ꝓtin⁹ reſorbẽt. Obe
diuerat iteꝝ ſe nec ille Salomonis
filiũ verbo de canticis et hymnis
ſpũalib⁹. liga ea in corde tuo iugit̃
et circũda gutturi tuo quatin⁹ vi-
delicet illa ſapet et caneret gradiẽ
do ſtando ſedendo qꝫ. ¶ Gamma
nouũ nõ ideo ſpernat homo nou⁹
i xp̃o ſi ſenſerit ſe gradiuſculũ fc̃m
in ip̃o Nõ eget affirmo tali monitu
quiſq̃s vere grandis factus eſt in
xp̃o Qui exẽplo marie quo maior
eo humilior qui humiliori xp̃o ꝓxi
mior ſimilior et intimior. Sꝫ ita lo-
q̃mur apud eos q̃ꝝ exaltatũ ẽ cor
et elati ſũt oculi ambulãtes in ma-
gnis et mirabilib⁹ ſuꝑ ſe Jdeo nec
lactare iam dignant̃ vbera doctri-
ne pie. Quidni maneant ſicut abla
ctati ſuꝑ mr̃e ſua corde arido ſicut
teſta ¶ Poteſt apud tales aſpectu
ꝑmo reijci ſimplicitas. ruditas. bre
uitas gamma nr̃i. Cauſabunt̃ ip̃m
ſuꝑuacuũ eſſe qm̃ abſq̃ꝫ eo cãticis
ip̃i ſpũalib⁹ ac myſticis habende ſe
iudicib⁹ fuerint inſtituti. vt quid er
go afferunt̃ noua hec q̃dez aurib⁹
inq̃unt nr̃is q̃ nec pr̃es nr̃i dignati
ſũt attingere! Nũc terti⁹ e celo ceci
dit Catho q̃ ſuꝑ ſenes qui ſuꝑ oẽs
docẽtes ſe intellexit. Utuero iſta ni
hil mouẽt ſimplices aĩos ſciẽtes
ſpm̃ ſãctũ ſpirare vbi vult. qñ vult.
⁊ q̃ꝫo vult Alioq̃n nõ diceret̃ apđ
Danielẽ. Pertranſibunt plurimi et
multiplex erit ſcientia. Prohibent̃
ꝑmo que offerunt̃ ſꝫ nõ in foro reꝝ
venaliũ clamoſo. nõ in cecis fedis
qꝫ libidinũ ꝓſtibulis. non in agro
boum cũ fratre ſeniore qui deforis
ſymphoniã et choꝝ domi non no
uerat. Nõ deniq̃ꝫ ꝑuerſo corde q̃đ
eſt abominabile diſſimile nec inue-
niet bonũ nec vllam ſciaꝫ retinebit
Addit̃ et illud Acetũ in vitro qui
cantat carmina cordi peſſimo. pro
cul tale ꝑcul. ¶ Gamma myſticum
nõ melius formare poſſum⁹ q̃ꝫ ad
exemplar dñi nr̃i Jħu xp̃i crucifixi
vt dicat puer i xp̃o. Croix de par
dieu gall̃. hoc plane eſt ſignaculum
q̃đ maria poſuit ſuꝑ cor ſuũ i me
ditationib⁹ et ſuꝑ brachiũ in oꝑa-
tionib⁹. Que gloriat̃ in canticis di
cens. Faſciculus mirre dilect⁹ me⁹
mihi inter vbera mea cõmorabitur.
Faſcicul⁹ vtiq̃ꝫ paruul⁹ humilis et
paucus quale q̃rim⁹ eſſe gãma no
ſtrũ recedant vetera de ore vr̃o di
cebat illa c⁹cor exultabat i dño ve
tus anna mater noua. qꝛ de⁹ ſciaꝝ
dñs eſt et ip̃i preꝑant̃ cogitatiões
Nolite ergo multiplicare loq̃ ſubli-
mia gloriantes niſi forſan in dño
¶ Mihi abſit gloriari cantat paul⁹
renouat⁹ de ſaulo vetere niſi in cru
ce dñi nr̃i Jħu xp̃i ꝑ quẽ mihi mũ-
dus crucifixus eſt et ego mundo.
Cui⁹ iteꝝ hec verba ſunt. Non eſſ

iudicaui me ſcire aliq̃d inter vos ni
ſi Jhm xp̄m et hūc crucifixū qui ꝛ
bucinabat oīb⁹. de cetero nemo
mihi moleſt⁹ ſit. Ego em̄ ſtigmata
Jhu in corpe meo porto. Suus q̄z
coapl̃s petrus. xp̄o ait paſſo i car/
ne. et vos eadem cogitatiōe arma
mini. Naz crux lignū ſalutare ē qđ
ad primā dignitatē renouauit oia
Sic pollicitus fuerat xp̄us dicens
iudeis. Ego ſi exaltat⁹ fuero a ter/
ra oīa trahā ad me ip̄m. In qua
tu benigniſſime ꝛ innocentiſſime Je
ſu perpendiſti vbi fuit extenſū tui
corporis organū inſtar tympani
vbi ceciniſti verba ſalutis nr̄e vbi
q̄nq̄ꝫ plagis capitalib⁹ quaſi toti/
dem notulis vel caracteribus te in
ſigniuiſti et ꝓprij ſanguinis minio
rubricaſti vbi tu piſcina ꝓbatica ſa
lutaris q̄nq̄ꝫ porticus vulneꝝ ha/
bēs. dediſti haurire aquas in gau/
dio de fontibus ſaluatoris. p̄cipue
tibi preſenti te q̄ꝫ videnti tibi conci
nēti o beata beatarū. tu digitulos
illic oplodebas quos ſemꝑ ad bel
lum ſpiritus docuerat. Benedict⁹
deus. Qui mirra ſtillabāt ꝓbatiſſi
ma. qui apprehenderūt fuſum pro
tunica viri ſui et filij Jhu quē ciba
uerat. quē cōtrectauerat. cui⁹ lacri/
mas ſiccauerāt et nūc deſcribebāt
ſibi cū ſenſibus alijs quinq̄ꝫ voces
inenarrabiles cāticordi quales in/
quirim⁹. ¶ Gamma myſticum fas
nobis eſt ad quinq̄ꝫ notulas ſeu vo
ces vel litterulas puncta vel cara/
cteres figurare. Sic licet homo no

ſter vetus crebro nobis aduerſus.
nihilomin⁹ loquebat̃ de ip̄o myſti/
cus ſermo ꝓphete. Tu vero vnani/
mis dux meus et notus meus Qui
ſimꝉ mecū dulces capiebas cibos.
in domo domini ambulauim⁹ cum
conſenſu. Tunc recolens diſſidium
per demones ingeſtū. cōuerſus ad
illos imprecatur venire mortē ſuꝑ
illos. Ex hoc aūt tante latitudinis
myſterio hoc vnū trahim⁹ ad rem
preſentem ꝙ vetus homo dux eſt
noſter q2 neceſſe ſm p̄hm quēcūq̄ꝫ
intelligentem fantaſmata ſpeculari
et a ſenſibus cognitionez accipere.
Conſentaneū eſt igitur vt gamma
noui hominis cōſonet ad gamma
veteris. etſi non ſit in oīibus pror
ſus idem. hoc aūt gamma qđ ma/
nuale pueris inſtituit̃ ſex vocib⁹ dif
finit̃ licet ſm fraſim et theſim multi
mode repetitis que ſunt. vt. re. mi:
fa ſol la. ¶ Tereamus proinde ſm
p̄hicaz diſciplinam ꝙ omnes vete
ris hominis voces ſeu notule paſ/
ſionū reducunt̃ ad quattuor nota/
tas a poeta cui conſonat apud bo
etiū philoſophia. Tu quoq̄ꝫ ſi vis
lumine claro ꝛc̄. Deniq̄ꝫ complecti/
tur illas eccleſia mater noſtra dum
canit in proſa. Confuſa ſūt hic oia
ſpes metus meror gaudium. Ecce
quatuor voces expreſſas quas e/
numerando dedit eccleſia quintaz
aliam intelligi dum confuſas eſſe
notat. quaſi videlicz vna ſit ex oīi
bus aut multis cōpoſita. reſultās
q̄ꝫ ſicut ex quatuor elementis ſim/

plicibus mixta fiunt. hanc certe cõ
paſſionẽ nõiamꝰ a con qđ ẽ ſimul
et paſſio quaſi ſimul paſſio. hãc ali
ter poſſumꝰ nõiare miſerationẽ ſeu
miſericordiã cuiꝰ te matrẽ et regi/
nã p orbem terrarũ cõfitet̃ eccleſia
O maria. Gamma. a. myſticũ põt
elegia diuina cantatrix amorũ ca/
ſtorũ ſub duplici metro ↄplecti. A.
ſit amor gaudens. ſpes. e. compaſ/
ſio iota. O. timet. v. q̄ȝ dolens odit
et iſta notes. Bñdictꝰ deꝰ factus
ꝓ nobis verbũ abbreuiatũ qui no
bis hoc breue verbũ poſt multam
ↄquiſitionẽ ſuggerere dignatus eſt.
quod emulat̃ ſignũ thau. cor fixũ
quoq̄ȝ tenſũ q̄ȝ in ipõ Jh̄m xp̄m re
p̄ſentat. quod ſimul ad puerile gã/
ma veteris hõis ſe ↄformat. quod
ꝑinde p̄hicis diſciplinis cũ theolo
gicis anagogi̇̃s reſonanter eſt ac/
cõmodum. p qđ ad extremũ qđli
bet canticũ. ſit pſalmꝰ. ſit hymnꝰ. ſit
i ſono tube. ſit in cythara. ſit i pſal/
terio. ſit in tympano et choris. ſit i
cordis ⁊ organo. Deniq̄ȝ q̄ũlibȝ
omnis ſp̄ũs laudet dñm poteſt an
notari. Pape dicet aliq̄s nimiũ
grandis eſt hec ꝓmiſſio. grandis
plane ſed cũ ſimplici corde recepta
fidelis eſt et vera ꝓpicio illo qui di
xit. Dilata os tuũ et implebo illud
Qualiter impleuerat pſalmiſtã qui
dicebat ex ſententia. Jmmiſit in os
meũ canticũ nouũ carmen deo no
ſtro. Cõuertamꝰ oculos etiã car
nis ad ſignũ qđ exaltauit deꝰ in na
tionibꝰ. cuiꝰ typũ tenuit eneus ſer/
pẽs exaltatus in deſerto. Ecce iſtic
eſt longitudo. latitudo. ſublimitas
et ꝓfundũ. Ecce quattuor extremi
tates inſpicimꝰ et in ſublimi ſurſum
rationabilit̃ collocamꝰ primã lr̃aȝ
que gaudiũ et amorem ſignificat.
qm̄ vertit̃ ad celos vbi nihil quod
non ſit gaudium exercet̃. Glorioſa
inquit pſalmiſta dicta ſunt de te ci/
uitas dei. Sicut letantiũ omniũ ha
bitatio eſt in te. Ac ꝑinde reſonan/
tiũ ab. a. vocali prima gaudio vel
amore nr̃m gamma tanq̄ȝ a digni/
ori ſumit initiũ. Ceterũ collocamꝰ
in extrema ꝓfunditate deorſum. v
vocalem que deſignat dolorem et
odiũ. Nam profundũ inferni quid
aliud ſonat vbi dolor et fletus et
ſtridor dentium. odium quoq̄ȝ ꝑti
nax dei ſanctorũ ſanctarũ q̄ȝ omniũ
Ponimus ſubinde in tono ſub bra
chio dextro. e. vocalem que depu/
tatur ſpei ſignificande ſeu deſiderio
Nam et illic ſperauit beatus latro
et ſperans audiuit. Hodie mecum
eris in paradiſo. Dehinc tranſeun/
tes ad tonũ ſiue brachiũ ſiniſtrum
configimꝰ. o. vocalem que timorez
inſinuat. Quid em̄ terribiliꝰ q̄ȝ vox
a ſiniſtris ſonatura. Diſcedite ma/
ledicti in ignez eternũ. Sic habemꝰ
quatuor orbis extrema que ſũt ori
ens. a. occidens. v. ſeptentrio. e. me/
ridies. o. tanq̄ȝ in vulgari rota for
tune fiat hec reuolutio. Regno. a.
regnabo e. regnaui. o. ſũ ſine regꝰ
. v. Amplius in. a. lr̃a que circa tem
pꝰ natiuitatis xp̄i lr̃is latinis ad/

dita eſt aptiſſime vocales q̄nq̧ ſi/
tuam⁹ tanq̧ in quoq̧ zodiaco ſit.
¶ Atuero reſpicientes in actorē et
cōſūmatorē ſalutis nr̄e Jhm cōfixū
in medio. quid aliud queſo videbi/
mus q̄ꝫ alterā quaſi mixtā ex om̄i
bus cōpaſſionē quā J vocalis no/
tat a qua nomē Jhu incipit. Hinc
eſt nr̄a redemptio amor et deſide/
riū. Hic de⁹ me⁹ ait pſalmiſta et mi
ſericordia mea. Hinc appellabat
Jgnatius amorez ſuū crucifixum.
Hūc andreas moriturus videbat
in ſpū atq̧ de crucis ſupplicio geſti
ebat. Vidit hunc franciſcus quaſi
ſeraph alatum qñ q̄nq̧ ſtigmatib⁹
ſeu ſignis conſcript⁹ eſt ab eo ſenſi/
bili libro carnis. Hūc inſpiciēs pijſ
ſima mater miſericordie. nōne po/
terat vti verbis in Jſaya poſitis.
Venter meus ad moab quaſi cy/
thara ſonabit. Moab interp̄tatur
ex pr̄e. q̄m a patre et filia genit⁹ eſt
Hic licet prau⁹ et ex damnato ɔcu
bitu fuerit. mihi proſit tn̄ vt ꝑ me/
taphorā ſignificet Jhm qui ex pr̄e
deo vt fili⁹ eius et maria concept⁹
eſt nō virili ſemine. ſed myſtico ſpi/
ramine Adhuc venter marie bea
tificat⁹ a muliere de turba Tunc
ſicut cythara neruis tortis exten/
tis et ſiccatis aptata ſonaui ad te
benedictū fructū vētris ſui. Jn cu⁹
corde tunc et indiſſonanter hec oia
ſpes. metus. meror. gaudiū Nō du
bium q̄n pariter cōpaſſio q̄ ab vte
ro egreſſa eſt ſecum. Ecce q̄ inſtar
moyſi et bezeleel fabricantiū fede

ris arcam fecimus gāma nr̄m ſm
exemplar quod vidimus in monte
quē montem ex lapide abſciſo ſine
manib⁹ tradidit Daniel excreuiſſe
et impleuiſſe terrā. et hic eſt de⁹ no
ſter Jhs xp̄s. lapis quē reprobaue
rūt edificantes fact⁹ eſt in caput an
guli. lapis quo digiti dauid goliā
pſtrauerūt ¶ Coaptem⁹ deinceps
ad gamma manuale ſpūale nr̄m et
attendam⁹ q̄ ſex notule nōiantur
ꝑ q̄nq̧ vocales. ſi conſonantes de
traxeris. que ſi ordinanꝫ vt ponaꝫ
bis. a. lr̄a. ſcʒ in fa. et la. Liqueſcit
aūt frequenter fa. in mi. ꝑ b. molle
Et eſt ordo talis. v. e. i. a. o. a. ſ. et. l.
a. la. deniq̧ quantum ex veteribus
fas eſt conijcere cantus eſt ſenſua/
lis traditus per has quinq̧ voca/
les imo et quidam diſcantus q̄ cō
trapunctū dicim⁹. neumata deniq̧
ſic inſinuabanꝫ que ſunt conſonan
tie tonorū finales. Sic ordinauit
primū hymni metrū de Johanne
baptiſta qui dixit. Ut queāt laxis
reſonare mira famuli ſolue labia
¶ Erubeſcant hic nr̄i ſapientes et
prudentes in oculis ſuis quoꝝ ni/
hil oculus niſi ſublime vult inſpice
re quando ipi ſummi pphete carmi
na ſua digeſſerunt per litteras al
phabeti. non ſine myſterio vt treni
Jeremie. vt Salomon de muliere
forti. in myſterio ſacre legis aut vir
ginis glorioſe vt pſalm⁹ preterea
Beati immaculati ꝑ octonabia de
currēs. vt alꝫ iſte pſalm⁹ Ad te dn̄e
le. aiaʒ meā ꝛc. Quid vltra? Vide/

bis ſimile in eccleſiaſtico hymno.
A ſolis ortus cardine Et. Hoſtis
herodes impie. Voluit preterea
dñs noſter Jhs xp̄us magnū ali/
quod i ſeminario litterarū deſigna
re quando vehement̄ exaggerans
dixit. Amen dico vobis. nec vnum
iota. Ecce iota neutri generis ſicut
de gamma ponimus. qđ apud gre
cos eſt lr̄a q̄nta apud nos .g. nec
vnus apex tranſibit a lege donec
omnia fiant. Porro nō minoris eſt
ponderis ꝙ ſe Jhs alpha et o di/
gnatus eſt nominare Motus eſt in/
de fortaſſis abbas Joachim vt ex
ſeminario .i. litteris alphabeti intel
lectū colligeret preteritoꝝ. futuro/
rū qꝫ temporꝝ. Cōſonāt hec oīa
ne ꝓcacius irrideatur gamma no
ſtrū in cuiꝰ ordinatione ſequi vide/
mur non voluntariā tantūmodo.
ſed naturalem. que metiri neſcit im
poſitionē dicens. a. e. i. o. v., vbi ſub
typo pſalterij ſonus inchoat a ſur
ſum corda. et prodit velut in deor/
ſum. quod ſentiet vnuſquiſqꝫ qui ſo
lerter aſpiratōnē notauerit quēad
moduꝫ priores grāmatici prorſus
oculati et cordati viri ſapuerunt.
Eſt autē gaudiū vel amor ſicut .a.
in quadaꝫ latitudine cordis. dein/
de ſicut .e. ſpes ɔtractior ē. dehinc
mollior eſt ſicut J compaſſio. O. p̄/
terea ſignificans metuꝫ. et .v. dolo
rem vel odium ad labia vſqꝫ per/
ueniant. ac perinde grauitateꝫ ipiꝰ
ſicut primis ſublimitatem damꝰ vel
acutiem. Poſſemꝰ adaptatōes ali

as ſumere vel ex quatuor elemētis
et eoꝝ qualitatibꝰ p̄mis. vel ex di/
poſitione celeſtiū planetaꝝ. vel ex
ɔbinatione ſeu ɔfiguratione com/
plexionis humane. ex humoribus
ipm corpꝰ ꝑ neruos et artēias agi
tātibꝰ. ſed ad pn̄s ſufficiāt adapta
tiones premiſſe ſi deſcriptionē ad/
diderimꝰ manualē. ꝫ gāma prout
de re clariſſima promptiſſima dici
mos eſt ſupra digitos poſuimꝰ.
Scimꝰ in manu q̄nqꝫ digitos eſſe.
ſextū monſtra quedaꝫ habuerunt.
Diuidūt aliq̄n tres ɔtra duos. de
deo dic̄ Jſaias ꝙ appendit tribus
digitis molem terre. de xp̄o ꝙ mi/
ſit digitū in auriculas ſurdi et au/
diuit. ꝙ preterea dixit Thome In/
fer digitū tuū huc. latꝰ oſtendēs. vt
certꝰ fieret ꝑ digitū. Legimꝰ q̊ꝫ di/
gitos apud Danielē ſcribentes in
pariete. Mane thetel phares De/
ſcribens q̊ꝫ ſapiens ſtultū dixit ꝙ
digito loquit̄. Nō culpans q̄r digi
to loquit̄ ꝫ ꝙ diſcole ꝑuerſe qꝫ loq̄
tur illud ſcꝫ ſm̄ Jſaiā qđ nō ꝓdeſt
Nōiant̄ ad extremū hi q̄nqꝫ digiti
Pollex. index. mediꝰ. medicꝰ. auricu
laris. Cur aūt hec oīa niſi ꝓ col/
latione rationabili vocaliū q̄ ɔpo
nūt gāma nr̄m. quatinꝰ in digitis
poſſit tā oculis ſe ꝓdere q̄ꝫ auribꝰ
loqui exemplo monachoꝝ nutibꝰ
loquentiū vel alioꝝ in gāma cātā
tiū. Pollex tanq̄ꝫ pollentior et di/
gnior hꝫ .a. gaudium. Index mon
ſtrans non iam habita ſed ꝓxima
et certa habet .e. ſpem. Collocatur

in medio longiori breuis. J. miſeratione ꝓducti⁹. Nōne p̄terea timor .o. medic⁹ eſt q̄ pcc̄m expellit. De/mū dolor. v. dat̄ auriculari. qꝛ ſo/la vexatio dat intellectū auditui. ⁊ aures quas culpa claudit aperit. he ſunt q̄nqꝫ lampades myſtice lucentes in manib⁹ virginū prudē/tiū ad illuminationē ſenſuū quinqꝫ ſuoꝝ. ¶ Gāma nr̄m nō idcirco iu/dicandū ſupuacuū qꝛ non preſtat ſua ꝯgnitōe ꝯfeſtim canticoꝝ exer/cendoꝝ facultatē. Notat̄ hec conſi/deratio ꝓpter illos q̄ fortaſſis au/ditu p̄mo ſuſpicabunt̄ hoc fieri de/bere ſi dicenda ſit ars talis efficax aut vtilis. quos arguūt alie q̄lbet artes. ipa in p̄mis grāmatica quā nō p̄terea totā ꝯgnoſcim⁹ ſi ſuū te/nuerim⁹ memorit̄ alphabetū. Sic de muſicali gāma manuali. Sic de p̄ceptis rhetoricis quali dixit rhe/tor p̄cipuus abſqꝫ vſu et exercitio et viuacitate ingenij nequaqꝫ ſuffi/cere. ꝓdeſſe tn̄ ad certiorē fidelio/rē qꝫ notitiā. quāuis ſine alphabe/to. ſine gāma manuali. ſine rhetori/ca arte multi loquunt̄. cātent. pero/rent aptiſſime. Sic in ꝓpoſito reci/piat̄ gāma nouū ſine quo tot lr̄ati tot illitterati cecinerūt in cordibus ſuis dn̄o ¶ Aduerto qꝫ ꝓmiſſum eſt ꝯſideratione p̄cedenti poſſe gāma nr̄m ad oia cātica myſtica illa etiā q̄ ꝑ inſtrumenta ſe demonſtrēt. Et hec ꝑs tractatū ſpecialē depoſtu/lat. Dicem⁹ ad p̄ns quantū ſatis eſſe ꝓ declaratiōe ꝓmiſſionis opinamur. Concurrūt ſiquidē in muſi/ca ſenſibili ſiue fiat cantu ſiue pulſu ſiue flatu agens paſſū mediū ſon⁹ obiectū Sicut in pſalterio ē ille qui ludit tanqꝫ agens. et ip̄m vas ſiue inſtrumentū pſalterij. eſt mediū ſcꝫ aer repcuſſus. eſt ip̄e ſonus q̄ ē qua/litas ſenſibilis ab auditu ꝓprie pce/ptibilis. eſt obiectū littera ſcilꝫ ſeu pſalm⁹ qui cantat̄ ſiue ſenſus eius Conſtat aūt ꝙ gāma manuale nō agit ꝑ ſuā ꝯgnitionē aliq̄d iſtorū qꝛ nec cauſat ip̄m qui agit. nec paſ/ſum in quod agit. nec mediū ꝑ q̄d agit. nec ſonū quē efficit. ſed eſt tan/tūmodo q̄daꝫ exemplū exterius quod aſpiciēs ip̄e qui agit format in animo ſuo vel in corde ſp̄ēm ſeu modū cantandi Inde eſt ꝙ poteſt aliquis habere talem formam ſeu ſpeciem in animo qui nullū forma/bit canticū. vel qꝛ nō vult. vel quia non pōt ꝓpter defectū inſtrumenti vel medij ¶ Ars iſta nihilomin⁹ ma/nualis non dicitur inutilis. q̄ſi do/cet numerum pondus et menſurā quibus eſt formand⁹ ſonus vt red/datur armonicus. Diſcreuit vtra/qꝫ qui dixit. Exerce ſtudium quā/uis perceperis artem. Quali ſe ex/ercitio probabile eſt mariam occu/paſſe nutriendo puerū Jh̄m voca/liter etiā concinendo inſtar angelo/rum canētium. Gloria in altiſſimis deo. Et hoc vel ad pueri releuatio/nem mammabilis dormituri vel ad deuotionem ſimul et conſolatio/nem tempore peregrinationis ſue

pſallendo nūc Mḡt. nūc Bn̄dict⁹.
vel Nunc dimittis. vel alia cantica
ſyon cū pſalmis quos de filio ſuo
nouerat ꝓphetice oppoſitos audien
te crebro cū religioſa pietate ſpon
ſo ſuo virginali Joſeph vbi et p̄ue
niebāt angeli coniuncti pſallentib⁹ in
medio iuuenculaꝝ tympaniſtriarū
Et ibi puer Jh̄s benyamin adole/
ſcentul⁹ in mentis exceſſu. Quas h
loco poetaꝝ muſas ꝑtuleris verbo
ſapie qd̄ ē fōs vite nō equi voluē/
tis pede ꝓduct⁹ in pernaſo monte
ſ3 emanās a throno dei criſtallo ſi/
milis a montib⁹ eternis quē fontē
ambiūt ꝑ muſis nouē ordines an/
geloꝝ q̄ non ceſſant vna voce lau/
dare. bn̄dicē. glorificare viuentē in
ſecula nō palladē fabuloſa3. ſ3 ſa/
pientiā dei verā. Veꝝ pgam⁹ ad
reliqua Gāma myſticū pl⁹ ofert
in cāticordo ſeu canticordis ſpūa/
lib⁹ q̄3 manuale gāma in cātico ſen
ſibili oris vel inſtrumenti muſicalis
Hoc eſt ꝑfecto notādū valde my
ſteriū qd̄ elicit̄ ex p̄miſſis i aſſigna
tōe diſtinctionis canticordis a cā/
tico oris. qm̄ p̄ mū liberꝝ ē elicitiue.
non ſcd̄m. Cōcurrit in p̄mo volun
tas hōis ꝑ agente ſimul et patiēte
⁊ medio nil aliud eſt q̄3 liberꝝ velle
ſuū. Pōt igit̄ dum vult et qn̄ vult
pſallere in ſe iuxta exemplar qd̄ in/
ſpexerit in gāma nr̄o nūc ocinēdo
p. a. gaudiū. p. e. ſpem. nūc p. J. cō/
paſſionē. Aut ſi voluerit fiat in ſe. o.
timor vel. v. dolor grauis. Puto q̄ſ
q̄s hoc ſapient̄ nec min⁹ humilit̄ at

tenderit ognoſcet fructuoſū eē gā
ma nr̄m Fructuoſū dixerim⁹ vt
nouella corda in xp̄o dū aduenerit
tp̄s amantiū iuxta pabolā Ezechi
elis dū euaſerint in etatē illā i qua
ſue ſint libertatis ꝑ libito volunta
tis vt ament et cantent. Sciāt pau
latim oponē cantica amatoria ca/
ſtiſſimi cordis vt addiſcāt hymnis
iā oppoſitis ſuos affect⁹ oſonare q̄/
admodū nouerat beata illa anima
Marie frequētando dulcia cantica
cāticoꝝ q̄ dicunt̄ dragma vel dra
gmata vel dragmatica vbi ſc3 ſit
amantiū mutua nō expreſſis nōib⁹
ꝑſōis allocutio Inchoāte dilecta
et dilecto rn̄dente. Itaq3 vox oris
vox iocunda vox decora qn̄ laudi
ocanora pura eſt vox cordium.
Gāma myſticū p̄t ad oſonantias
muſicales q̄ vulgarit̄ appellant̄ ter
tia. qnta. octaua. deſeruire ſimilit̄ et
ad tonos ſeu neumata. Poſſet hoc
intuitu p̄mo videri otrariū p̄dictis
de diſtinctione canticordi a cātico
oris. qm̄ fit introrſus canticordum
nec participat cū eo alien⁹. nec per
oſequens ipi oſonat p diateſſeron
aut diapente aut diapaſon. Qm̄
inſup aduerſari videt̄ illud philo/
ſophicū. q impoſſibile ē intellectū
ſimul plura intelligere. Similit̄ igit̄
nec canere ſeu notulare. deniq3 nō
dū apparet ars tradita de tonis
affectionum quemadmodum de
vocalibus neumis inuenitur
Difficilia iſta nec viſitata fate/
mur. ſ3 nō nihil nos ſperam⁹ eſſe di

ctur os. Legiť beat' Jgnati' vir to
tus ignei cordis et philocapt' in
xp̄m voces angelicas audiſſe ſup
montē vnū .q̄ p̄miſſis antiphonis
oſequenť intonabāt hymnos. quē
admodū deduxit ad ecc̄iaz ſuā ce/
lebrandā. Si voluerit igiť aliquis
cantare in corde ſuo. exemplo An/
ne et apoſtoli et plurimoꝝ cur non
poterit ſibi ↄponē neumata iuxta
variā pſalmoꝝ et affectuū qualita
tez! Hoc aūt vocabulū neuma cur
ad ſignandū ſp̄m ſanctuz tractū eſt
nō ſatis inuenio. niſi ꝙ ſpūs dn̄i cō
tinet oīa et ſciaz hz vocis qđ ꝑſpi
cuū fuit in ap̄lis. Significat autez
neuma ↄbinationē vocū vel notu
laꝝ ordinatā. ¶ Porro ſicut ado/
leſcentuli diſciplinanť p̄mit' vt no
tulas et voces cātici oris ſciāt no/
minare digitis iuncturis ꝗꝫ iungē.
ſciant poſtmodū nūc vno nūc alio
modo cantando ↄbinare. deinde
lr̄az notulis applicāt. tandē genēa
tur in eis ars cantandi ſine nume/
ratione cuiuſlibet notule. Jmpedi/
renť eñ. q̄ ſi ꝑfecta eſt dicente pħo
nō deliberat. Nō aliť quāto fuerit
aliq̄s in meditando veritates ſalu/
bres habilior in canendis affectio/
nib' ordinatis agilior tanto fit ce/
teris parib' ad canticoꝝ dū ꝓmpti
or. adeo ꝙ vocales quinqꝫ poterit
in quolibet verbo reꝑtas ad me/
ditationē reducē cū affectu. Sz q̄a
nō omniū eſt hec exercitatio pote/
rit ſaltē vnuſquiſqꝫ dū ſenſerit eua/
gationē ſue mētis extra lr̄az vſſen
ſū ei' redire ꝓtin' ad cor et dicere

velut ꝑ interiectionē et ſuſpiriū vel
gemitū. O ꝓ timore. v. ꝓ dolore J
ꝓ miſeratōe. e. ꝓ. ſpe. a. ꝓ ſpūali le
titia repanda in ſe ¶ Dicem' hic
vnū ꝓ vagis et ꝓfugis in cantib'
eccleſie qđ piū valde ne obliuioni
tradēdū ingrate. Heſi q̄dez quan
tūlibet oberrauerit in cogitatiōib'
etiaz criminalib' ſi rediens h̄ mō
ad cor ingemuerit dicens. Penitet
me. Reddiť cōtinuo virt' efficax et
viuax ſuo cantico nedū interiori ſꝫ
vocali. q̄zuis ex p̄ori fuerit origine
culpabile. Nihil eñ ꝓhibet diuer/
ſoꝝ eundē actū exteriorē naturaliť
fieri nūc bonū nūc malū moraliter
Hinc Ambroſi' monet in hymno.
Flāmeſcat igne charitas accēdat
ardor ꝓximos. qm̄ ſi caritas aſſit.
Nō erit iā velut es ſonans ꝗ cym/
balū tinniens. Fas ē multiplicare
gāma myſticū. fas eſt multiplicaē
ſm̄ fraſim. hoc ē eleuationē et dep̄ſ
ſionez ſub dictis q̄nqꝫ vocalib' et
ampli' ꝗꝫ multipliceť gamma vel'
ſub ſex notis vel vocib'. Exēpluz
fuit in ſpiritib' xp̄i et marie q̄ vo/
ces affectuū eleuauerūt vſqꝫ ad cla
morē altiſſimū et ad hūiliationē in
attingibilē deduxerūt. Sic de bea
tis ſpiritib' đt ꝓſa. Miranť hic ele
uatio et deficiūt h̄ omīmoda dep̄ſ
ſio. Nō ē igiť nc̄c̄ia multiplicatō fra
ſis q̄nqꝫ vocaliū in gāma nr̄o. De
ſiq̄s multiplicatōnē figurari vellet
poterit h̄ vel ꝑ additōez pūctorū
in ſurſum. vel depreſſionez in deor
ſum. aut certe per lineas q̄nqꝫ vel
ſex iſtud oſtendere vel in libris

vel muſicis inſtrumentis exempluꝫ
¶ Gāma nouū multiplicat̃ ſm the
ſim ꝓductionē ſcꝫ et breuiationem
ꝑ pauſas inſuꝑ ⁊ diapſalmata Rō
ſilis eſt ad p̄cedentē ſignificationē
quam vocales recipient ſm ꝙ in
anteriora fiet punctuatio plus aut
minꝰ. Hoc aūt facē nō eſt oim ſed
ꝯtemplatiuoꝝ et meditatiuoꝝ qui
ꝑ ꝯſuetudine exercitatos ſēſus ha
bent. Nec attēdendū eſt illud pƀi
Fabricando fabri fimꝰ Ita de can
tico. Spectaculū iſtud grauiſſimū
cernē erat apud deū et marie ſpm̄
Quanta putas interciſione vocis
cordis. quantis cū interuallis nūc
celerioribꝰ nunc tardioribꝰ cantat
dilecta de dilecto. Dilectꝰ inq̄t meꝰ
mihi. O q̄t dedit intelligi vocē frā
gens reſ̄mens et ſecū multa volu/
tans ꝑus ꝗ̃ ſubiūgēt. Et ego illi
¶ Gāma myſticū canticordi reci/
pit ꝯſonātias intelligibiles a ſpū
cantante i ordine ad exteriora can
tica vel cordis vel oris vel operis.
Teneamꝰ in ꝑmis certū de maria
ꝙ canticū libeꝝ mentis deriuabat
ꝑ impiū in organū cordis carnis.
Probabile eſt inſuꝑ imo certum ex
euangelio ꝙ cecinit cantico oris.
dū ꝯſonans iubilatōni Eliſabet et
ſue voci clamoſe et magne. Beata
q̄ credidiſti Laxauit os vt caneret
ſecū. Magt̄ aia mea dn̄m. Quid ſi
addiderimꝰ ꝯſonantiaꝫ pueri Jhu
ſi Joſeph virginalis ſponſi imo me
lodias ſpūs angelici qualit̃ ꝯceſſū
eſt marie magdalene. qualit̃ Igna
tio. qualit̃ vincentio. et ita de pluri
mis audire Quibꝰ ꝓbabile eſt illud
eueniſſe ꝯſonando ſibi. In ꝯſpectu
angeloꝝ pſallam tibi. Audi quid
Agnes de agno ſuo philocapta
gloriat̃. Cuiꝰ inq̄t organa m̄ modu
lantibꝰ vocibꝰ cantāt. Nōne tibi
ꝑſuaſū eſt Mariaꝫ duꝫ fuit ꝓxima
morti cigneum aliq̄d ſuauiſſimū in
ſua reſolutiōe cantaſſe. Sic de xp̄o
d̄t pſalmꝰ. Aſcendit deꝰ in iubilo. ⁊
dn̄s i voce tube. Fallor ſi nō addē
fas habemꝰ ad ꝯſonantiaꝫ Marie
carmina oia celeſtiū terreſtriū ⁊ in
fernoꝝ Qualit̃ ecc̄ia hymniſat ꝯ
cens. Aurora lucis rutilat. celū lau
dibꝰ intonat. mundꝰ exultans iubi
lat. gemens infernꝰ vlulat O ſi mi
rabiliter aliq̄s poſſe ſtridoēs infer
ni fletꝰ. vlulatꝰ et ve ꝯcinere celo et
ſanctis eiꝰ. attendat quo pacto fit
vt letet̃ iuſtꝰ cū viderit vindictam?
Quo pacto rurſus p̄t hō etiā via/
tor reꝑare videlꝫ carmē ſuū q̄ntū/
cūqꝫ diſſonū ꝑus ꝑ obſtrepentem
malaꝫ volūtatē. dū tradit ſe ad pe
nitentē affectū vt qui ꝑus erat ſub
tenore damnantis iuſtitie nūc fiat
ſub molli cantu cōpatiētis ⁊ indul
gentis mie? Expectet tn̄ quiſq̄s eſt
hmōi lamentatōes et ve canēdas
ſibi eſſe. qm̄ mandauit dn̄s in no/
cte culpe vel pene canticū eiꝰ. Diſſo
nant venialia plurima ſed ipm̄ car
men non obrumpunt. Reſartiunt
potius aſſiduis ſuſpirijs ingemiſcē
do nunc ꝑ. v. nunc ꝑ. o. nūc ꝑ. i. ſpe
rando deniqꝫ vel gaudēdo ꝑ. e. a.

¶ Aduero nõ opus eſt hic et nunc
carmina veteris hõis venũdati ſb
pc̃co vocẽ habentis obtuſã ꝛ rau/
cam vel pene nullã recordari quã/
uis mutua ↄparatiõe nr̃m cãticordũ
cũ gãma ſuo ſuaui⁹ appareret. quã
uis p̃terea redderet̃ credibili⁹ aiali
hõi quicq̃d ſpũalis affirmat de cã
ticis ꝓprijs ſuis q̃z iocunditatibus
virtuoſis vt ſi fieret ↄparatio philo/
capti fatui cũ caſto philocapto in
celeſti amore ebrij carnalit̃ cũ ebrio
ſobrie ſpũalit̃ zelantis ſeu zelotipi.
prauit̃ a zelo bono ẜm ſcientiã. Et
ita de ſimilib⁹ ¶ Fiebat obiectio ſu
peri⁹ ꝙ mens nõ p̃t intelligere nec
exinde cantare ſimul plura. ẜ apd̃
pħos ↄquiſitio remaneat. Certuz
nobis eſt aiaz marie et multo am/
pli⁹ xp̃i beatos q̃z ſpũs tã in ỽbo
q̃z in ꝓprio genere tot ſimul intueri
tot ſimul obiectis affici ꝙ nõ ẽ nu/
mer⁹ Uidit Bñdict⁹ quaſi ſub vno
ſolis radio mundũ collectũ. Colli/
git Ancelm⁹ ex gaudiorꝝ reflexio/
nib⁹ gaudiũ in quolibet infinitum
ꝙ nõ cape ſed intrare dicit̃ Uidet
oculus athomos innumerabiles ra
diãte ſole ꝛ ꝑtẽ totã hemiſperij cir
cũgiratiõe facillima cernit. Porro
q̃d auris in iocũdo murmure riui.
q̃d in tremorib⁹ cordarꝝ vel cym/
balorꝝ infinitis valeat ꝑcipe cog/
noſcim⁹. Si quidem ſon⁹ om̃is mi
nucias ẜm ꝓportionẽ hʒ infinitas
ſicut ꝛ om̃e ↄtinuũ in ſꝑ diuiſibilia
ſecabile ↄſtat eſſe. Ampli⁹ in tonis
ſenſibilib⁹ videt̃ eſt ſuꝑ vnũ tꝑs poſ

ſe fieri verbula ſeu floretes vel flo/
ſculos ꝑ minutias notularꝝ qñq̃z
quatuor qñq̃z ſex. Sũt qui partici
pationẽ ad octo deducũt iuxta vo
cis molliciẽ ductibilẽ quãto facul/
tas talis amplior eſſe in canticor/
do mentis cenſenda eſt. Exemplifi
cem⁹ in. D. gaudio. et in. v. dolore.
et ſingulũ horꝝ ad denarium facili
deductione flectam⁹. et ita de alijs
trib⁹ fiet ꝑſpicuũ. Ecce gaudeo p̃/
mo q̃ ſancte gaudeo. ſc̃do q2 non
male gaudeo. tertio q2 ſancte ſpẽo.
quarto q2 nõ male ſpero. q̇nto q̇a
bñ miſereor. ſexto q2 nõ male miſe/
reor. ſeptimo q2 ſancte timeo. octa
uo q2 nõ male timeo. nono q2 rite
doleo vt in penitẽtia. decimo q2 nõ
male doleo. vt de ſeculi triſtitia.
Rurſus idẽ apiam⁹ in. v. dolore q̃i
viceuerſa Ecce doleo. p̃mo q2 ma
le doleo. ſc̃do q2 nõ bñ doleo. ter/
tio q2 male timeo. quarto q2 nõ bñ
timeo. q̇nto q2 male miſereor. ſex⁹
q2 nõ bñ miſereor. ſeptimo q2 non
bñ ſpero. octauo q2 male ſpero vt
in vanis. nono q2 male gaudeo ſic̃
q̃ exultãt in reb⁹ peſſimis. decimo
q2 nõ ſancte gaudeo de diuinis
Poſſem⁹ ↄformit̃ ad hanc multitu
dinẽ oñdẽ ꝙ nõ eſt pſalm⁹. nõ ver
ſus pſalmi. nõ ỽbũ. nõ deniq̃z ſylla
ba ad quã et ẜm quaz nõ poſſint
ↄſone ad vocalẽ ſuã. ſit. a. ſit. e. ſit. i.
ſit. o. ſit. v. voces ſpũales quaſlibet
et quotlibʒ depromere. Sic Maria
in ſuo magnificat ꝑ oẽʒ vocẽ mu/
ſicalem agili voce concurrit. ſic in

alphabeto.ſic in pater nr̄. ſic in ſuo
Aue maria ſic in Credo fuit.ea vi/
uente cōpoſitū .ſic in Bn̄dictus.ſic
in nūc dimittis. Quid conor ꝑ ſin/
gula cū in quolibet hymno.dicam
ampli⁹ in quolibet ꝟbo ſuo ꝑ oēm
vocalē ꝓ ſe vel ꝓximis ɔcinē fas
habebat. Irrideat nūc aliq̄s ſi pōt
ſi audeat gāma myſticū imo vero
nō iā irrideat.nō reĳciat. nō ɔſpu/
at.qꝛ ſi ſapiēs eſt iſpe audiēs ſapiē
tioꝛ erit.ſi inſipiēs poterit ad ſapi/
entiā venire ſalutarē ꝑ iter laudis
et ſi vacet vt videat.ſi q̄eſcat vt au
diat.ſi oꝛet vt ſapiat.ſi mercat̄ per
oꝛōez.tandē agnoſcē q̄d pſalmus
iſte ſonet. Beat⁹ ꝓplus q̄ ſcit iubila
tionē. Gāma myſticū p̄t exponi
vel ampliari ꝑ nōia q̄nqꜫ paſſionū
q̄i totidē vocū. lꝫ in ɔnotatōe ver
ba ſeu ꝟbula deficiāt. et p̄mo ſpēs
oīs tꝑantie et foꝛtitudinis q̄ ſūt in
ɔcupiſcibili et iraſcibili mediāt int̄
paſſiones vtuſqꜫ viciosas. Sꝫ diſ/
curram⁹ ꝑ ſingulas voces. Ecce re
ducunt̄ ad. A delectatio q̄i quedā
delactatio.qm̄ vt lac ſe infūdit dū
meditatio p̄mit.affectio ſuggerit.le
titia quaſi latitia. qꝛ dilatat. volu/
ptas quaſi volubilitas.nūc hac nūc
illac circa rem dilectā apphenſam.
Iocūditas qꝛ ꝓuocat ad iocū q̄
facilis eſt nec laboꝛat.hilaritas qꝛ
ſe foꝛis facie ten⁹ ſe explicat maxie
ꝑ oculos in honoꝛe leto Alacritas
q̄ eſt vigoꝛ ɔtēdi ſe et ſuis officĳs
expedite.liq̄factio q̄ ſe ꝓpꝛĳs termi
nis nō ɔtinet pl⁹ q̄ꜫ aer aut aqua.

ſꝫ labit̄ in rē amatā. Defectio q̄ nō
ſubſiſtit in ſua ꝟtute conatu vł opa
tōe ſꝫ cadit in rem dilectā ſic lique/
factio. Ebꝛietas q̄ nō videt̄ eſſe ſui
ɔpos p̄ amoꝛis magnitudine. Sa
tietas tn̄ q̄ nō excludit deſideriū ſꝫ
faſtidiū vt ibi fruunt̄ nec faſtidiunt
quo frui magis ſitiūt Fruitio q̄ eſt
inheſiue in re amata ꝓpt̄ ſe cū q̄ete
Transfoꝛmatio nō ꝑ ſubſtātiā ſed
aſſimilatōez qualitatiuā in amoꝛe
viuo.exultatio. tripudiū.iubilatio.
plauſus.ſaltatio. grāꝝ actio. vox
laudis. Reducunt̄ ad. E.ſpem que
nō accipit̄ hic ꝓut eſt virt⁹ theolo
gica ſꝫ generalit̄ ꝓ deſiderio boni
futuri.tendētia.expectatio.eſuries
ſitis ardoꝛ.audacia bona.ira bōa.
ieb⁹ bon⁹.anhelatio.emulatio bo/
na.ſuſpiriū.ɔcupiſcētia Reducunt̄
ad. I.ɔpaſſionē.miſeratio.mīa.pie
tas.mititas.manſuetudo.benigni/
tas. liberalitas .munificentia . ele/
moſina.i.affect⁹ miſerādi tā in ſpū
alibus q̄ꜫ in coꝛꝑalib⁹ incōmodis
Reducunt̄ ad. O.timoꝛē.fuga.de/
ſꝑatō bona.ſegnities bona.ſtupoꝛ
bon⁹.admiratio.erubeſcētia bona
verecundia bona hoꝛroꝛ.agonia.
trepidatio. foꝛmido. abominatio
pcc̄i.nauſea voluptatis male.faſti/
diū bonū tediū bonū vite hui⁹.ti/
moꝛ reuerētialis q̄ ē q̄daz reſilitio
in ꝓpꝛiā ꝑuitatē ex ɔſideratōne ſu
perioꝛis maieſtatis.aut eſt reſilitio
foꝛmidabilis ad ꝓpꝛiū adiutoꝛem
cū ɔſideratōne vigentis nc̄citatis
Reducunt̄ ad. U.triſtitia cōtritio

oploꝛ.odium bonū.deteſtatio.inui
dia bona.cruciat⁹.toꝛſio.planctus
ſeu plangoꝛ.lamētū.rugit⁹.gemit⁹
vlulat⁹.languoꝛ.Poſſem⁹ oēs has
q̄nq₃ reſonātias in aſpectu crucis
notare et in.x.lr̄a. In xp̄o q̊₃ q̄ fu/
it in myſterio redempt⁹ q̄nq₃ ſiclis.
ꝫ et in mr̄e eī⁹ ꝫm euāgelij tenoꝛē ⁊
notulas Vis audire cāticoꝛdū ma
rie in.a. Mḡt aīa mea dn̄m. Vis in
.e. Ecce ancilla dn̄i fi m̄ ꝫm v̄.tuū.
Vis in I. Vinū nō h̄n̄t. Vis in.o
Turbata ē in voce angeli et timuit
illo ire. Quis nēpe? Ioſeph ſpōſus
nō dubiū q̄n ſponſa maria timoꝛis
ꝯſoꝛs fuit. Vis in.v. Ecce pr̄ tu⁹ ⁊
ego do.q̄r.te Vis rurſus in I.ſimĩ
oīa ꝯſonante. Erige coꝛdis aures
ad voces ſpūs ſui.dū ꝓpriū filium
dū dilectū oꝛis ſui. viſceꝝ q̊₃ ſuoꝛū
et votoꝝ ꝯſenſit crucifigi ꝓ redē/
ptiōe nr̄i.dans nobis illū vtiq₃ cū
gaudio et exultatōne q̄ ſūmā ſupa
bāt carnis anguſtiā. Alioq̄n qualit̄
impleſſet q̄d d̄r. Hilarē datoꝛē di/
ligit de⁹. Deſiderium rurſus q̄d ha
buerat cū filio nos ꝑ crucē redimi
dū implebat. Nōne q̄ſo delectabat
nunq̄d nō ꝓptea crediderim⁹ eā cō/
gratulaſſe ſaluti latronis cū audi/
uit a filio Hodie mecū eris in ꝑadi
ſo. Cū oꝛauit inſuꝑ fili⁹ ꝓ ꝑſequēti
b⁹. Pr̄ dimitte illis q2 neſciūt q̄d fa
ciūt. Videretur ſuꝑflu⁹ ſi xp̄i canticū
ꝑ has q̄nq₃ voces ꝑcipue ꝑ mollē
cantū mie q̄ nil hōib⁹ acceptabili⁹
eſſe d₃ vellē intimare. Exhilareſce
ad hec et ſpera tu q̄ ꝑferas miſerā/

de hō. Quid vltra negare tibi mr̄
mie poterit ſi ꝓpriū ꝓ te filiū ꝯſēſit
offerri tante miſerie. Quid ꝯcedet
beatificata i celis q̄ talia dabat in
terris afflicta ꝑdidit miſeriā nūq̄d
⁊ miaꝫ. ꝑdidit paſſionē.ſ₃ nūquid
compaſſionem. Perdidit pꝛofecto
ꝯpaſſionē afflictiuā.ſ₃ retinet ꝯpaſ
ſionē electiuā atq₃ ſuccurſiuā. Red/
dam⁹ ei viciſſitudinē. qualit̄ ꝫ inq̄/
es fiet? Aptem⁹ ei iugit̄ voces cāti
coꝛdi nr̄i ꝑ v̄ba cāticoꝛdi ſui vni
v̄bo euāgelij. Cōcoꝛdem⁹ ꝑiter vo
ci cōſilij vocē volūtatis nr̄e. q̄dcū/
q₃ dixerit vobis inq̄t facite. S₃ ꝫ
q̄dcūq₃ facē ſcis omino non poſſe
nos o btā.niſi dicēs fili⁹ tu⁹ dederit
voci ſue vocē v̄tutis. In cui⁹ v̄bo
laxātes oꝑatōis rete et ſimul opē
ferēte cōpleam⁹ iuſſū tuū. q̄dcūq₃
dixerit vobis facite. Attuero pau
ſandū eſt tandē aliq̄n v̄bo q₃ nr̄o
finis dand⁹ eſt. Nec ignoꝛam⁹ futu
ros eſſe nōnullos q̄b⁹ aptioꝛ vide/
bit̄ q̄daꝫ ſimplicitas vni⁹ vel pau/
coꝝ affectuū ꝓ ſua exercitatōe q̄/
admodū ſimplicib⁹ ruſticanis pl⁹
placꝫ aliq̄n tȳpanū gallice tabour
omeruedon.et fiſtula repetens aſſi/
due idē q̄m aures ad ſb̄tiles armo
nias nō h̄n̄t idoneas. Habem⁹ in
collationib⁹ patꝝ de reductōe oīm
affectuū ad hec v̄ba. De⁹ in adiu/
to.meū intēde.dn̄e ad adiu.me fe.
Edidim⁹ nuꝑ monocoꝛdū ſuꝑ oro
nē dn̄icaꝫ ſub vna amoꝛis coꝛda.
Dehinc pſalteriū decacoꝛdū ſuꝑ
vna tm̄mō ꝫm vnā cōſiderationeꝫ

aut ſuꝑ trib⁹ ſm alterā. &
deniqꝫ ſuꝑ decē ꝯformit
ad legis decez ꝟba. Alijs
ꝟo delectabili⁹ ē alternis
vti. cū natura ꝓ ſua muta
bilitate i mutatōe delectet
Demū gāma nr̃m ſub ꝗn
qꝫ ꝟbis ꝙ volebat aplus
loq̄ ſēſu ſuo potēit om̄ib⁹
accōmodū fieri rudib⁹ et
peritis multiuolis et pau
ca q̄rentib⁹. ſint pueri. ſint
ſenes. ſint puelle vel virgi
nes marie. ꝙ diuinis manci/
pant pſalmodijs. plus em̄
valet h̄ loco pia deuotio.
q̄ꝫ eruditio lr̃ata. pl⁹ peni/
tēs affect⁹ q̄ꝫ veſtigās in/
tellect⁹ ꝓut in opuſculis ⁊
induſtrijs de theologia
myſtica inuenerim⁹ anno/
taſſe ¶ Im̄mō diſcat diſci
pul⁹ xpian⁹ reducē ſe ad ſe
vt precurrat ṗor in domū
ſuā ⁊ illic ludat. ꝯceptōes
ſuas agat. Nō in delictis
ait ſapiēs. nec in verbo ſu/
ꝑbo. qđ ꝓſus aduerſum
eſt ꝟbo dei ¶ Suꝑſunt ad
extremū multa ſuꝑ auditu
melodioſiſſimo ꝟbo dei. ꝙ
nr̃m gāma nouū ornarēt.
vt q̄s auditor. q̄s cantor.
q̄s exauditor idoneus vbi
de om̄i genere muſicoꝝ in
pſalmis memoratoꝝ. can/
tu. pulſu. flatu. mente. ſpū.
praxis addēda eſt ad gā

¶ Thom⁹ p̃rimus
ma nr̃m ¶ De cāticis inſuꝑ exultatōis ⁊ la
mentatōis ꝑ maximas quales ſunt in dia
letica et rhetorica loci ad triplicē inueſtiga
tionē hiſtoricā videlꝫ ph̄icā et theologicā.
lati⁹ optꝫ cāticoꝝ oim originē naturaꝫ q̄ꝫ
venari. Elegia deniqꝫ caſta verſib⁹ impari
b⁹ caſtos cātabit amores. Sꝫ tāta ſūt ad
pn̄s dicta ſatis ꝯcordante nr̃o p̄centore q̄
ait. Beati ꝙ audiūt ꝟbū dei et cuſto. illud.
In cui⁹ fiducia verbi vacans ꝓ vacantib⁹
canticordi verbū feci ¶ Deo grās

¶ Terciū opuſculū.

Volumē aliud colligit in ſe Ter
tia ꝑs ṗncipal' thomos tres
plus ſm modos traditionis
varios q̄ꝫ ꝓ diuerſitate mate
rie. Prim⁹ thom⁹ ꝯciliat ⁊ ob
ſequi facit facetā elegiā cantatricē amorū
dn̄e theologie q̄i liricū et odaꝝ carmē. Se
cūd⁹ thom⁹ alr̃ ſcd̄s h̄ꝫ canones ſeu regu
las amphoriſmos vel maximas aut theo/
reumata đ cāticis ꝑ notulas ꝗnquaginta
Terti⁹ thom⁹ alr̃ terti⁹ verbū ſolatij multi/
plex in ſe dirigit ꝑ particulas ꝗnquaginta
Et ita iūcti ſimul hi duo thomi centilogiū
ꝯſtituūt.

Carmē ſuper recogitatione mortis

Cerne q̄s es. q̄d agis moreris dic duc (cor in alta
Cor cruce ꝯpūgāt ſpes timor ardor
Cantica ſaltū lamētū planctū qꝫ frequenta
Iūgito iocūdū pſalteriū cythare (amās
Cōcine ſic olor tua dū mors imiet o mors
Mortua morte Ih̄u ſis mihi porta poli
Temp⁹ adeſt aīa quo ſponſa cubile beatū

Sponſi conſcendas federe perpetuo
Ergo cantet himen mens os cor lingua vigor qꝫ
Plaude ſali coram te iubilus rapiat
Te tamen et tua ſle tua ſit ſpes vnica chriſti
Paſſio ſit meritum gratia ſola tuum
Buccinet aure tua ſonitu vario tuba duplex
Terreat ite tonans blanda venite leuet
Turturis hec faciens iunges ſuſpirta ſuaui
Quod vel alauda canit vel philomena melos
Cor tremet ob tractus varios dum letitie vis
Cor vehit in altum mox premit anxietas
Carmina nocte deus tibi dat dic te peregre fers
Fac reſonet ſua laus iugiter ore ſuo

De laude muſice

Muſica diuini noua pulſu q̄ fit amoris
Extolli nulla laude ſatis poterit
Cor recreat. curas abigit. faſtidia mulcet.
Fit qꝫ peregrinis quos vehit apta comes
Per medias hyemes per ſoles carmina fiſus
Ibo ſpe patiens letus alacris ouans
Nam fugiunt triſtes cantu per inania cure
Omnis et inſidians hoſtica peſtis hebet
Vertitur occurſu pſallentium ſaul alter
Factus homo pſallit fit qꝫ propheta nouus
Exagitat neqꝫ dum ſpiritus hunc cytharedus
Paſtor per numeros cogit abire dauid
Vatidicus deerat helizeo ſpiritus olim
Dum cecinit pſaltes protinus implet eum
Pithagoras motus fuerat componere cordis
Adiectis cythare compoſitis numeris
Spiritus ecce monet ſpiritus per carmina vatum
Ad domini laudes cuncta creata ſimul
Vt iubilent pſallent exultent vt cytharam dent
Tympana cum cordis organa nabla chorum
Corpora ſpiritibus ſunt organa conſona. mundus
Eſt chorus vnus quo ludere noys amat
Carmine mundano ſibi diſſona praua voluntas
Concordans toti fit moderante deo
Ornat et ipſa notis breuibus longis ve camenam

Improba viuendi mors variando vices
Diſcantum mollem miſerans dat gratia raucis
Stridet de penis culpa tenore graui
Heu fuge te tali fuge deprecor eſſe tenore
Vt ſis ſub molli molle cor adde tibi
Quid ꝙ corporibus curandis muſica prodeſt
Dum cor letificat lenit et alleuiat
Dant vtrunqꝫ tibi gentiles pulcer apollo
Carminis et medice phebe repertor opis
Colligitur pulſu venarum muſica cordis
Que ſit temperies que fraſis atqꝫ theſis
Hoc medicus tactu iuuenis conijcit amorem
Cuius in agnete cor furit igne graui
Carmina non loquimur nunc execranda magorum
Nec niſi myſticus eſt ipſa poeta placet
Amphion ac orpheus cantum nouiſſe feruntur
Hic lapides diras hic furias herebi
Moribus hec duris ſi transfers inſtituendis
Mutandi qꝫ bona dogma ſalubre canunt
Adde ꝙ in populis mutat vel iam variatos
Inſinuat mores muſica cuiqꝫ ſua
Eſt grauis hinc petulans illi mollis vel agreſtis
Vna qꝫ dilatans cor vehit iſta premit
Eſt diateſſeron eſt diapente cum diapaſon
Triplex legitimis copula nexa tonis
Rurſus in octo tonos finem medium caput omnis
Cantus partiri ſuſcipit eccleſia
Antiphonas dedit ad pſalmos ignatius aptas
Monte prout quodam deſuper audierat
Turpibus et fedis infantum queſo cauete
Flexibiles animos cantibus inficere
Feſtinat in teneras energia carminis aures
Vret vt vrtice cor tibi lubrica vox
Vrit cantando facit idem ſepe videndo
Femina flagicij fundit vtrunqꝫ virus
Quid numeremus aues humano que capiuntur
Cantu nec cantum deſpicit vlla ſuum
Piſces et cerui mulcentur cantibus egris
Antidotum varijs muſica crebro fuit
Prebe fidem grecis delphinus ariona vexit
Fluctus per medios dum lyra mulcet eum

Fiſtula paſtoris pecudes armenta gregiſqꝫ
Solatur nec eas terret imago lupi
Paſcua tunc ſecura metum minuit qꝫ magiſtro
Tedia paſcendi ruſticus iſte ſonus
Fiſtula pan phebi cythare certauit agreſtis .
Judice te mida victus apollo fuit
Judicium cuiqꝫ ſuum ſua cuiqꝫ voluptas
Sic natura ſuū grande melos variat
Buccina terribilis animoſum pectus equorum
Bellis exacuit militis ira viget
Femina dum texit donec pueroqꝫ ſoporem
Ducens in cunis cantat inepta rudis
Celica turba Jeſu nati feſcennia cantat
Pax homini terris gloria celſa deo
Ruſticus arua colens an vociferando iocatur .
Cantat et alleuiat inde viator iter
Artem quiſqꝫ ſuam mulcet durum qꝫ laborem
Qualicunqꝫ ſono ſit licet aſperior
Vox deuota deum placat iratum placet almis
Ciuibus ipa choris concinit angelicis
Vocibus eccleſie pater auguſtine fateris
Motum te lachrymis ora rigaſſe pijs
Felix cuius erant peccata retecta maria'
Que totiens voces celitus aure capis
Organa dum cantant ſibi ſoli cordi canentem
Corde deo pleno Ceciliam legimus
Cordibus vt noſtris pſallamus paule monebas
Actio nam talis iure beat duplici
Inchoat hic et nunc celum vite qꝫ beate
Moribus et ritu degit in exilio
Mors venit in terra que carnis vincula reſoluit
Cantantem in pſalmis victor in alta vehit

Eccleſiaſticoꝝ exhortatio ad cantum.

SEmper in ore tuo ſit laus ſint cantica ſyon
Quãuis captiuũ te babylone doles
Fac hoc precipue cui cantus eccleſie dant
Abſqꝫ labore cibos veſte domo qꝫ tegi
Hoc leue pondus et hoc tibi ſponte iugum poſuiſti
Fer nec dum viues rumpe vel excutias

Sed tedet dices eadem totiens iterari
Mentem cum cerebro vox reboandi grauat
Quo crucier doleam qꝫ modo neſcitis amici
Fundere ſufficiat corde preces domino
Frater nil magnum ſine magno vita labore
Fert hominū. perſtes vſus alacris erit
Tu tibi in crebro dic eccleſie vice fungor
Pſallentis qꝫ dolor vertitur in meritum
Paucis crede datur conſtans oratio cordis
Laudandum ſed opus dum canis ore facis
Reddis vota deo tua fratrum debita ſoluis
Corpus dum torques frigore fame ſiti
Lex hec eſt hominis veteris labor et ſudor hic ſit
Poſterius requies ve ſine cantica laus
Uiuere non fas eſt homini ſemper prout optat
Optet quod lex vult et ſua tempora dant
Redde prius domino quod debes deinde vacabis
Scripto vel ſtudio ſeu meditare ſilens
Scito valere nihil ſtudium. non martyrium. nec
Cor raptum. niſi ſit iuſſio facta dei.
Inde metire tuos inſtinctus quando ſequendi
Nam motus cordis fallere crebro ſolent
Te deſiderio cordis cōmittere noli
Cōmentis qꝫ tuis ſed patris imperio
Eſto tuis ita ſolicitus ſtudijs quaſi ſemper
Cor ſit ad arbitrium preſto redire tuum
Gratia dux hoc ſola poteſt conferre precemur
Gratia ſit nutrix ſit comes aſſidua
Triſtis es equo tunc animo pſallens tibi vim fac
Uim patitur celum vim faciamus ei
Mox veniet gaude mors te de carcere ſoluens
Pſalmis cantantem victor ad alta vehet

De laudibus elegie ſpūalis

Quiſquis amas proſam metris ignoſcito nr̄is
Sponte ſtilo veniunt cor qꝫ lepore trahunt
Diuos blanda libens elegia cantet amores
Tracta malis totiens ſerua libidinibus
Soletur ſenium iam non captiua refectis
Unguibus et caſto coniugis apta thoro.
Cur non ancille froncſis ſi libera fiat

Munda q̃ꝫ complacito confoueare ſinu
Non maieſtati dictorum detrahit vſus
Metrorum maius pondus eis tribuit
Verſibus omnimodis vates ſcripſiſſe ſciuntur
Vt Jeremias Job ſic dauid et moyſes
Carmina compoſuit ſalomon rex milia quinqꝫ
Cantata eſt mulier fortis ab ore ſuo
Frenant ne vaga ſit metra mentem plurima paucis
Artant et preſtant eſſe ſui memores
Plus ſenſus plus lucis habent plus ordine pollent
Verſus ſi cor eis cum ſtudio dederis
Verius et breuiꝰ ſeruantur ſcripta ligata
Metro nam vitiũ protinus inſinuant
Fortior eſt vox que per ſtricta foramina tranſit
Quam que decurſu liberiore meat
Non aliter metris ſententia preſſa canoris
Vi maiore ſonat percutit et penetrat

Legatur per modum dialogi

Deſipit an ſeniũ repetens puerilia non ſed
Vult aquile ritu vita redire prior
Demonium caueas lateat ne meridianum
Vanis in ſtudijs perdere tempus amans
Cedant vana precor cedant ſed cum pietate
Carminibus textis fructus ineſſe poteſt
Aſt meliora poteſt flendi quoqꝫ tempus et etas
Et quis in hoc euo ſcire poemata vult
Que meliora poteſt excluſus ab omnibus exul
Officijs ſed nec carmina flere vetant
Nocte deus dat ait Job carmina rex tribulatus
Miſit ait dominus carmen in ore nouũ
Rara nimis fateor poeſis modo ſed cano celis
Forſitan et veniet tempus amicitius
Scenica nobis ſunt vel ludicra iure fuganda
Quis pia culparit ſub numeris redigi
Tutus noſtra leges non hic portenta deorum
Non hic que caſtis moribus obuia ſint
Plus prodeſſe volunt q̃ꝫ delectare minorem
Quo fit vt ornatum querere ſat ſis eis
Ocia tempora dant quibus eſt ſapientia dictis

Panda Jh̄s teſtis ocia pigra necant:

De eodem

Prebe fidem grecis delphinus ariona vexit
Fluctus per medios dum lyra mulcet eum
Alter delphinus rex ſeuſi per mare vectos
Nos tandem tuto litore conſtituit
Iſte deus tibi laus hec ocia fecit
Ludere cum cythara pſalterio qꝫ dedit
Exemplar quorum tranſmiſimus et monocordum
Scacordum queqꝫ mens addere noſtra cupit
Offert quiſqꝫ ſuo gratus ſua munera regi
Carmina non nihil eſt myſtica poſſe dare
In qꝫ dies intus ſi noſter homo pueraſcit
Quis neget huic puero ludere carminibus
Dum cor feruet ei dum totus amat per amorem
Dum venit etas et tempus amantis ei
Conſiliat ſacros hymeneuz carmen amores
Coniugium nec gens abſqꝫ canore probat
Sed caueat puer hic quid degeneres in amores
Rurſus et in veteres corde redire feces
Ebrietas in eo ſit ſobria. ſit qꝫ cubile
Sanctum. complexus oſcula caſta nimis
Sit nec. amore ſuo, vel mas vel femina carnis
Nudus et abs ſexu ſpiritus eſt et amor
Eſt quod mireris tamen iſtic femina vir qꝫ
Sponſam dilectam ſponſus amicus habet
Spiritus hic anime ſit cum diuiſus oportet
Tale ſciendum cui myſterium fuerit
Sermo dei viuus valet vnicus iſta ſecari
Diſcretor cordis cuncta qꝫ proſpiciens
Mutuus eſt zelus ſponſi ſponſe qꝫ fruendi
Se totis intereſt vnica ſpes patrie •
Hinc fuge dilecte mi clamat ſponſa. ſcit ip̄a
Non hic ſed celis eſſe viri thalamum
Ip̄a ſubinde petit vbi paſcit vbi cubat alta
Meridie terris ne vaga ſit ſtolidis
Paſcitur interea ſi ſuſcipit oſcula ſponſi
Ubera ſi tractet que redolentia ſunt
Ebria fulcitur malis et floribus inter

Brachia ſe ſponſi pꝛoĳcit in requiem
Felici fruitur ſomno ſponſus cõiurat et omnes
Audeat vt ſomnum rumpere nemo ſuum
Ad vigilem quandoqꝫ venit ſaliens et alacris
Clanculo pꝛoſpiciens voce ſonante veni
Alternat veniendo vices alternat amica
Querendi ſtudium languet amoꝛe pio
Ad vocem liquefit ſponſi gaudent qꝫ viciſſim
Laude ſua demum quicquid agunt amoꝛ eſt
Ocia ſola placent ſponſe loca ſola requirit
Nec ſponſo nec ei turbida turba placet
Rumpit verba ſibi vigoꝛ igneus eſtuat intus
Quem nec coꝛde capit nec reſerare valet
Quo rapimur quo nos elegia pꝛotrahis euge
Concaluit video ſpiritualis amoꝛ
Iam ſileas olim veniet ſpecioſioꝛ hoꝛa
Nunc ſatis eſt a labĳs te liberaſſe malis

Thomus ſecundus

¶ Centilogiũ de cãticis et ſolatio
Primũ verbum de deſcriptiõe can
tici per quĩnqꝫ verba

Canticũ eſt vox numero/
ſa ad dei gloꝛiã oꝛdina
ta. Vox ibi ponit̃ ꝓ ge
nere et quaſi matẽia. po
nit̃ numeroſa ꝓ dr̃a et q̃ſi foꝛma.
finis debet eſſe dei gloꝛia ¶ Canti
cũ in ſua generalitate deſcriptũ ac
cipit vocẽ ꝯſone ad apl̃m dicentez
nihil eſſe ſine voce. Et attendit ꝙ
om̃ia fecit dñs in numero et ꝓpter
ſe ip̃m. et ſic in om̃ib⁹ eſt vox nume
roſa ad dei gloꝛiã oꝛdinata ¶ Cã/
ticũ habet deo agẽte modũ. ꝑ deũ
exemplantẽ ſpẽz. in deo finiente oꝛ
dinẽ ¶ Canticũ reddit̃ ex numero/
ſa ꝓpoꝛtione hoc pulcrũ et decoꝝ
hoc ſuaue et iocũdũ. hoc vtile et ſa
lutifeꝝ et oppoſitos diſpꝛopoꝛtio
parit effectus ¶ Canticũ cãtat oĩs
creatura et ad illud inuitat̃ vel na/
turali inſtinctu vel animali ſenſu vł
rationali ſeu intellectuali ductu.
¶ Canticoꝝ naturã cognoſcẽ nõ
infimũ eſt hominis officiũ. ſicut ho
mo cũ om̃i creatura participat. di/
uine qꝫ gloꝛie conditus eſt eſſe ca
pax ¶ Canticũ vnũ eſt ſenſuale vel
animale. aliud eſt intellectuale ſeu
diuinale ſicut eſt ſonus animalis ra
tionalis et intellectualis. et ita de
voce vel numero ¶ Canticũ ſenſua
le quo magis eſt in acceptione cõ/
muni dĳudicatur tripliciter. viſu vt
in geſticulationib⁹. auditu vt in car
minib⁹. tactu vt in venis pulſatilib⁹
¶ Cãticũ ſenſuale vnũ eſt comicũ.

aliud eſt ſatiricū.aliud tragicū.Et
q̄ſlibet eoꝝ ſolebat in theatris re
preſentari obiectaliter tam ad ocu
los nutibus q̄ꝫ ad aures vocibus
et fiſtulationibus ſeu fidibus

¶ Cāticū ſenſuale et ad aures cor
pis fit triplicit̄.pulſu vt in tympa/
no.voce vt in choro.flatu vt in or/
gano.Vñ poetica fictio tres p̄mi/
tꝰ eſſe muſas ſūpſit q̄ꝫuis ad noue/
nariū deinceps ꝓdierit ¶ Cāticuꝫ
cū pulſu fit tripliciter aut in rotatu
vt in ſymphonia.aut tractu.aut re
tractu ſic̄ i viella aut rebela. ſiue cū
impulſu vel impulſiuo quodā tactu
cū vnguibꝰ vel plectro cū ꝟgula vt
in cythara et guiterna lituo pſalte
rio q̄ꝫ et tympano atq̄ꝫ cāpanulis
cymbala ꝟo ſeſe collidēdo tinniūt
¶ Cāticū cū voce vel aiali cātu fit
triplicit̄.vnū cū naturali ſignifica/
tōe vt in auiū garritibꝰ et i hūanis
intiectionibꝰ.aliud cū volūtaria in
ſtitutōe vt in hōim idiomatibꝰ.ali/
ud cū artificiali modulatione vt in
rigmis in metris et carminibus ¶
Cāticū ſēſuale cū flatu fit aliq̄ñ fol
le.q̄ñq̄ꝫ vēto.ſepiꝰ ore.p̄mū artifici/
alit̄ in organis. aliud naturalit̄ in
arboribꝰ et vndis. tertiū ſufflabilit̄
in tibijs.fiſtulis et muſetis ¶ Cāti/
cū ſenſuales hꝫ effectꝰ in brutis aia
libꝰ.in auibꝰ.et in hōibꝰ.etiam ꝭm
phiaꝫ.medicinā ⁊ theologiā ¶ Cā
ticū ſenſuale corꝑalit̄ audibile va/
riat̄ ꝑ fraſim.i.eleuationē et depſſi
onē tanq̄ꝫ in pondē.ꝑ theſim.i.ꝑ ꝓ
longationē et breuiationē tanq̄ꝫ in
mēſura.ſimul et ꝑ mlt̄iplicē ꝯbina
tionē et ꝓportionē tanq̄ꝫ appropa/
te in numero. ¶ Cāticū rōnale ſeu
morale ꝯſiſtit nō ſolū in voce exte/
riori vt ſēſuale.ſꝫ in interiori corde
q̄le d̄r eſſe triplex.vnū rōis ſuꝑiori.
aliud rōis inferiori..tertiū imagina
tōis de q̄ꝝ q̄libet accipi p̄t aplica
monitio vt cātemꝰ in cordibꝰ nr̄is
dño ¶ Cāticū rōnale ſeu morale q̄/
le poſſumꝰ dicē cāticorū .i. cāticū
cordis tot hꝫ voces.tot ſonos aut
reſonatōes q̄t ſunt ꝓprie vel cōiter
dicte paſſiōes.affectꝰ vl̄ amores
¶ Cāticū morale ſeu cāticorū vo
ces hꝫ q̄ſdaꝫ generales et p̄ncipa/
les.q̄ſdā ſpeciales et indiuiduales
q̄ſdaꝫ mixtas aut in ſe multiplices
ꝭm numeꝝ et diſtinctionē paſſionū
¶ Cāticū morale diſtinctōeꝫ capit
in ſuis vocibꝰ tā phice q̄ꝫ medicina
liter q̄ꝫ theologice. et ꝭm q̄ālibet
haꝝ ſciaꝝ pn̄t oēs claro ꝯpendio
reduci ad q̄tuor q̄ ſūt ſpes metꝰ me
ror et gaudiū ¶ Cāticū morale ſeu
cāticorū p̄t reducē ſuas voces nūc
radicalit̄ ad vnā.nūc ad binā.nūc
ad trinā.vnꝰ ē amor dei et ꝓximi.
bina eſt idē amor d̄i cū odio pcc̄i.
trina ꝯplectit̄ amorē et odiū cū fer
uore zeli vel ſpem de ſaluatōne. ti/
morē de damnatōe.et ꝯpaſſionem
de ſe et quolibet viatore ¶ Cāticū
morale.vnū ē laudabile.aliud vitu
ꝑabile.tertiū indifferēs ¶ Cāticuꝫ
morale vnū eſt meritoriū: aliud eſt
demeritoriū.tertiū dūtaxat morali
ter bonū vl̄ malū ¶ Cāticū morale
vnū eſt letitie.aliud triſtitie. tertiuꝫ
mixtū ex vtroq̄ꝫ iuxta volumē Eze

chieli datũ in q̊ erãt carmina. ve. et laméta

Cãticũ morale vnũ letificat ſobrie. aliud pie edificat. aliud ſcificat iuſte ſcz ad ſe ipm. ad deũ. ad ꝓxim

Cãticũ morale vnũ eſt ſrenũ qđ impiũ ẽ et deẽcit. qđ daz aiale qđ ebriũ ẽ et inficit. qđ dam diabolicũ qđ neqꝫ ẽ et interficit.

Cãticũ morale vnũ eſt ſm ꝟtutes cardinales. bonũ q̊dez. ſꝫ q̃i graue vel depſſuz. vnũ ẽ ſpũale ꝑ donoꝝ infuſiones velut acutũ. alteꝝ d̃ina- le ꝑ btitudines q̃i ſupacutũ

Cã- ticũ morale fit cũ miſtico pulſu ſeu plectro gr̃e d̃inalis aliq̃ñ date gr̃a. aliq̃ñ gratificãtl. aliq̃ñ ſpe vel re be atificantl.

Cãticũ morale format q̃ñqꝫ cogitatõ vaga ſine arte et fru ctu. q̃ñqꝫ meditatio ſedula cũ arte et conatu. q̃ñqꝫ ꝯtẽplatio clara cũ arte et agili vſu

Canticũ morale iuxͣ pabolã ꝓcẽtoris nr̃i xp̃i ꝯtinet ſaltũ q̊ ẽ exultatõ. iubil' et tripudiũ ſpũalis letitie' vt in epithalamio cõ tinet lamẽtũ qđ ẽ triſticia nõ ſeculi ſꝫ pacie ſm deũ. ꝯtinet plãctũ ſalu- taris pñie. vt i luctu btõ

Cãtico rũ corda ſeu fiſtula ñ ſonat ſuauit̃ ſi fuerit dirupta. ſi corrupta. ſi im ꝑ portõnata

Cãticoꝝ moraliũ iu- dex auris cordis ipedit̃. pruritib' curioſitatl. tinnitib' ſolicitudis et ſor dib' libidis ſm triplicẽ radicẽ cupi ditatl

Cãticoꝝ d̃inoꝝ materiã et artẽ miniſtrãt libri. vn' nature et artis in creaturis. alius ſcripture ſic̃ in pſalmis et trenis. ali' ꝯſcie ſic̃ in meditatõib' ſcĩs et pñs

Canti ca d̃ina bon' angel' iuuat. actuat. pñtat. mal' ꝟo diſſonat. diſſipat et obſcurat

Cãticoꝝ moraliũ vaſa vel inſtrumẽta repiũt̃ i om̃i reſona bili ſolũ intra i cordib' ꝑtim ex̃ in vocib' ꝑrſus ex̃ in opatõib'

Cã ticũ om̃e fũdatũ ẽ i monocordo a- moris. ſꝫ explicat̃ diuerſimode nũc in diacordo. nũc in tricordo. nũc te tracordo. rurſus in pentacordo. in hexacordo. in hebdacordo. rurſus i octacordo. in nonicordo. in deca cordo. tãdẽ in om̃i policordo ſine t̃mino

Cãticũ vnũ pl' reſonat te norẽ iuſtitie. aliud pl' mollẽ cantuz mie. aliud mixtim q̃i ꝯtratenor re- ſonat gr̃az cũ rigore

Cãticũ pu re letitie repit̃ apđ deũ glo̊ſuz ſuo mõ et apđ angeluz bonũ. et apud hõiez beatũ

Cãticũ pure triſtitie vel q̃i repit̃ i demonib'. in dãnatis hõib'. in deſꝑatis viatorib'

Cã- ticũ mixtũ viatoꝝ ſpei ſcz et timo- ris diuerſificat̃ ſm tres ſtat' incipiẽ tiũ q̊ purgant̃. ꝓficiẽtiũ q̊ illũiant̃ approximãtiũ q̊ ꝑficiũt̃. in q̊b' exꝑi mur q̃ñqꝫ lamẽta gaudioſa eſſe et gaudia luctuoſa ꝓ diuẽſitate finiũ vel obiectoꝝ. ſic̃ mr̃ ꝯplacꝫ dũ fili' cũ lacrimis q̃rit eã. aut dñs in ca- tuli clamorib' p' abſentẽ ꝯdelectat̃

Cãticũ dãnatoꝝ ẽ ipis turpiſſi- mũ. horribiliſſimũ et doloroſiſſimũ ſꝫ deo et iuſtis reddit̃ ex conſidera tione ordinis iuſtitie decorum ſua- ue et letum ſicut letatur iuſtus cum audit clamores peſſimorũ qui tor quẽtur

Canticuz in purgatorio habet cũ afflictione ſolatiũ ex cer- ta ſpe beatitudinis. ex eccl'ie genera

libꝰ ſubſidijs.et pͤijs amicoꝝ ſuffra
gijs.et qꝛ caritas in eis ɔgaudet
veritati correctōis ¶ Cātícū viato
rū etiā ꝑfectoꝝ hꝫ cū fletu ſolatiū
cū riſu ſobrio faſtidium. Et vix hꝫ
hora dimidia pauſā vt ſilētiū ſicut
nec vnq̄ꝫ in eodē ſtatu ꝑmāet. ſecꝰ
vbi nō erūt volubiles cogitatiōes
nr̄e fixe deo ¶ Cāticū intellectuale
diuidit ſolis auribꝰ mentis aut ſin
deriſis et illud fit flatu amoris qui
eſt vitalis ſpūs mouēs q̄cq̄d ē ens
de q̄ pͥhia O felix hōiꝫ genꝰ ſi vr̄os
aíos amor quo celū regit regat ¶
Canticū intellectuale p̄t deſcꝑtiue
dici amor numeroſus.qm̄ em̄ facta
ſūt in armonia menſurata munda
et amoris q̄ eſt pōdꝰ reꝝ q̄ mouet
quocūqꝫ mouent ſic ipa etiā mate
ria moueat ad formā ſic ad appeti/
bile ſuū.deniqꝫ ſꝫ hoc amor ē vni/
ſonꝰ in ɔꝑatiōe fc̄a ad deū. ꝛ omī/
ſonꝰ ꝑ collationē creaturaꝝ ad in/
uicē ¶ Cāticū intellectuale figura/
ri p̄t in vniuerſo ꝑ exēpla horolo/
gij tꝑatiſſimi cū cāpanul᷑ aut cho/
ri ɔcordiſſimi aut ſymphonie ſua/
uiſſime.aut organoꝝ tot fiſtul᷑ q̄t
creature ſūt ſonātiū ſm̄ impꝑfectio/
nis graues et ꝑfectiōis acutas vo
ces ociſiores aut ꝓtenſiores. Tan
dē ſicut in om̄i genē muſico ludit in
eis diuina ſapia ſuauit᷑ oia diſpo/
nēs ¶ Cāticū exercē monet om̄is
creatura in ordine ad deū in q̄ oia
viuūt et ſpirādo melodiſāt qḋ ꝑci
piūt aures illoꝝ q̄ philoſophiſant
in creaturis om̄ibꝰ.et plꝰilli q̄ theo
logicalit᷑ anagogiſant. q̄ fit in.xij.

ſpēs aut plures cātici amoris qḋ
dr̄ nuptiale vel epithalamiū ſeu cā
tica cāticoꝝ poſſimꝰ annotare. Nu
bit ad lr̄aꝫ vir cū libēa et ſocia.nu
bit cū ancilla.nubit cū dn̄a ſic Jo/
ſeph cū maria. Sic nupſit myſtice
xp̄s cū ecc̄ia libera.nupſit cū ſyna/
goga q̄ fuit in ſeruitutē generans.
nubit p̄latꝰ cū ecc̄ia ſua dn̄a.nupſit
xp̄s cū natura hūana vnitate ſup/
poſiti.nubit cū aīa rōnali.nubit cū
angelica natura.nubit inſuꝑ ſpūs
deiformis in triclinio hōis inſtar
Jacob ipi rachel rōni ſuꝑiori Lye
rōni inferiori.bale et zelphe ſenſua
litati tā exteriori q̄ꝫ interiori tanq̄ꝫ
ancillis. Nubit tādeꝫ ſapie idē ipe
ſpūs deiformis ¶ Cāticū intellectu
ale tot hꝫ flatꝰ pulſus aut tactꝰ q̄t
ſūt amoris ſpēs.tot notulas ꝛ ver
bula q̄t ſūt ꝟitates. tot ɔſonātias
q̄t appetituū ſūt ɔbinate ꝓportio/
nes nec vllā patit᷑ diſſonātiā in au/
ribꝰ iuſti.qꝛ lꝫ obſtrepet mala vo/
lūtas diſſidēs ſibi ipi.ɔſonaē repit᷑
in toto ordine vniuerſi ¶ Cāticoꝝ
oim̄ p̄t auditor eē q̄libꝫ hn̄s fidem
de deo et ꝓductiue creaturaꝝ cum
bona et ɔſētanea volūtate credēs
vt tādē intelligat Infidelis ꝟo ꝑ
ſus ē alienꝰ.auribꝰ em̄ caret ſpirita
libꝰ nec gloria dei finē hꝫ ¶ Canti
coꝝ ꝑfectꝰ cātor ſolꝰ ē vir deſiderio
rū i gutture vel vaſis ſcāꝝ medita/
tionū ɔformit᷑ ad lr̄aꝫ et notulas
libri multiplici.nature.ſcꝑture ꝛ pi
cture ꝑ voces nūeroſaꝝ affectionū

¶ De exauditore.

¶ Cāticoꝝ exauditor eſt ipe deus

ꝑ ſe ꝑncipaliꝰ et miniſterialiꝰ ꝑ ſu/
os angelos et ſcõs. dãt cãtica nũc
letitie. nũc meſtitie. nũc ꝓut vult ex
vtroqꝫ tꝑata vt in viatoꝛib⁹ reſul/
tet ſolatiũ de quo ſũt ꝗnquaginta
verba ſequentia ¶ Primũ verbum
ſolatij et. xi. in oꝛdine ꝑcedẽtiũ vbi
deſcribiꝰ ſolatiũ ꝛ notificaꝰ ꝑ decẽ
verba ſub generalitate.

¶ Thom⁹ tercius

SOlatiũ eſt mulcebꝛis paſ/
ſio ꝯſurgẽs ex ꝑceptõe cõ
iũctionis obiecti ꝯueniẽtis
cũ ſubiecto ꝯueniẽti. Vel ſic. Sola
tiũ eſt ꝑceptio ꝯuenientis ꝯiũcti
Solatiũ ſumiꝰ ample vt ſe extẽdit
ad oẽꝫ potẽtiã ꝯgnitiuã. ſenſualeꝫ
ſcꝫ rõnalẽ ꝛ intellectualẽ vt dicim⁹
deuꝫ et angelos et hõies et aialia
delectari vel ſolatiari ¶ Solatium
ample diffinitũ ſic habuit ꝓ genẽ
paſſionẽ. ſic ꝓ differẽtijs ſuis reliq
ſũpſit. vt ꝯtra triſtitias oẽs poſitũ
eſt qḋ eſt mulcebꝛis ſeu ꝯueniens
paſſio. Additũ eſt nomẽ ꝑceptõis
ſeu appꝛehẽſionis vel apparẽtie. ex/
cludẽdo ꝑ hoc mot⁹ reꝝ ꝗ oĩmi pe/
nit⁹ carent ſenſu rõne vel intellectu.
¶ Solatiũ appꝛobate ſũptũ ẽ gau
diũ nõ qualecũqꝫ ſꝫ inꝰ anxietates
moleſtias et doloꝛes ꝓueniẽs apḋ
hõieꝫ ſecũ manentẽ vt in fletu ſit ſo
latiũ Vñ illḋ. Solanꝰ miſeri nunc
mea fata ſenis. Hinc ſpũſſanct⁹ ḋr
ꝯſolatoꝛ. et vgo maria conſolatrix
miſeroꝝ. dãte ḋo ꝯfert ¶ Solatiũ
ꝯſurgit ex ꝑceptiõe duplicis ꝯiun/
ctiõis obiecti ꝯueniẽtis ꝗꝝ vna eſt
realis. altera ſolũ intẽtionalis ſeu
ſpũalis vt in rõne vel intellectu vel
etiã in imaginatõne. Et ẜm ħ nõia
ſolatij generaliꝰ accepti et oppoſiti
doloꝛis multipliciꝰ ẜm pħos ꝑſer/
tim ſtoicos variantꝰ ꝗ ponunt gau
diũ nõ niſi in ſenſu ſeu motõe ſenſu/
ali et reali ¶ Solatiũ in nobis de⁹
ſic ꝑncipale efficiẽs. et angel⁹ de ce/
lo ſic ſubſeruiẽs et miniſtrãs oꝑaꝰ
vt dñ apparuit xp̃o angel⁹ de celo
ꝯfoꝛtãs eũ ¶ Solatiũ qḋlibet oꝛiꝰ
ex amoꝛe. idõ ꝗlis eſt amoꝛis talis
eſt ſolatij bonitas et finis. Vñ ſic
duas ciuitates duo amoꝛes ꝯſtitu
unt ſic et duo ſolatia. Solatiũ ter/
renũ aiale ꝛ diabolicũ inſtar epicu
reoꝝ oꝑaꝰ amoꝛ ſui vſqꝫ ad ꝯtem
ptũ dei. Solatiũ vo ꝗle deſurſũ ẽ
piũ pudicũ pacificũ ſuaſibile ꝛ mĩa
plenũ cauſat amoꝛ dei vſqꝫ ad ꝯtẽ
ptũ ſui ¶ Solatiũ nr̃m ꝗle debem⁹
inꝗrẽ fuit in xp̃o exẽplariꝰ et multi
pliciꝰ demõſtratũ ¶ Solatiũ ꝗd ſit
realiꝰ an oꝑatio vel aliꝗd ab oꝑa
tõe diſtinctũ nõ opꝫ a deuotis cu
rioſe ꝑſcrutari. ſꝫ ſcolaſticis delinꝗ
tanqꝫ ꝓbleuma rõeꝫ ad vtrãqꝫ ꝑ/
tẽ hñs. videꝰ ꝙ oꝑatio ſit ꝑ exꝑſſi
onẽ. ſolatiũ ſeu delectatio ꝑ impſſi/
onẽ. fruitio ꝑ ꝯnexionẽ ¶ Solatiũ
ꝓ varietate pſonaꝝ tꝑm et locoꝝ
ꝯuenit variari et ad ei⁹ adeptionẽ
doctrinã et ꝯgnitioneꝫ aliꝰ et aliꝰ
niti in pueris ĩ inſipiẽtib⁹. in ꝓficiẽti
b⁹. in ꝑfectl. queadmodũ variatur
ẜm etates et pꝛofectus omniũ taꝫ
ſenſualium ꝗꝫ moꝛalium et intelle/
ctualium melodia canticoꝛum.

Solatiū in hōie multiplex repit̄ iuxta multiplicē in ipo potētiā cog nitiuā atq; subiectiuā queadmodū notauit xp̄s exp̄mens aiaz spiritū carnē dum ait. Tristis est aia mea vsq; ad mortē. Sp̄us q̄dez ꝓmptꝰ est caro aūt infirma ¶ Solatiū infirme carnis est delectatio sēsus exterioris cuiꝰ subiectum est caro aut neruus sensibilis mediāte sp̄ū corpali et subtili vn̄ ꝯsurgit facilitas aut difficultas solatij iuxta ꝯplexionis corpalis qualitatē accidentalē vel innatā ¶ Solatiū aie tristis qn̄q; ē gaudiū imaginatiue vel cogitatiue virtutis organo corporeo intus vtentis. et inde ꝯsurgit vt pꝰ us in solatio varietas ſm diuersitatē organi et spirituū aialiū ex quatuor hūorib. sanguine. colera. fleumate. melācolia. Et ex diuersis habitib. in imaginatōne vel fantasia ¶ Solatiū aūt tristis qn̄q; ē gaudiū rōis organo corporeo nō vtētis in actibus suis. vbi plurimū valent habituales et actuales in rōcinando dispositōes p abstractiōes specierꝫ intelligibiliū a fātasmatibꝰ cū virtutum moraliū equali serenaq; tranquillitate ¶ Solatiū ꝓmpti sp̄us est gaudiū mētis q̄ supior est portio rōnis sic p̄cedēs est inferior vbi plurimū valet irradiatio supiori gratuita ex legibꝰ eternis ⁊ p habitꝰ donorꝫ atq; beatitudinū. et reformationē sensuū sp̄ualiū in q̄bꝰ quāto sensus est intimior suo vero. tāto purior est. Quocōtra fit in sēsibꝰ corpis. tactꝰ eīn sp̄ualis et gustus puriores sūt quo deo intimio res p charitatis amplexū ¶ Solatiū q̄dlibet in hōie reptū d̄r aliqn̄ solatiū cordis. aliqn̄ solatiū aie. aliqn̄ solatiū sp̄us. aliqn̄ solatiū carnis iuxta diuersos a doctoribꝰ modos vtendi p̄dictis nōibꝰ ¶ Solatiū in q̄busdaz rebꝰ quadrifarie vt in hōie. in q̄busdā bifarie vt in brutis. in q̄busdā nullo mō sic in rebꝰ sine aia repit̄ ¶ Solatiū intrinsece liberꝫ vel laudabile nō inuenit̄ p̄ter q̄; in vtentibꝰ iudicio rōnis ¶ Solatiū ꝑticipatiue lꝫ nō essentialiter et intrinsece liberꝫ repit̄ in imaginatiua vl' estimatiua pte hōis q̄ natū est obedire rōni ꝯiūcte et expedite dū impat et mouet. ¶ Solatiū infirme carnis exterioris et q̄i brutalis nullo mō est elicitiue liberꝫ neq; laude p ꝯsequēs neq; vitupio intrinsece dignū. lꝫ nec p̄ncipat̄ liberꝫ arbitriū omni sensitiue ꝟtuti sic nutritiue vel vegetabili q̄ p statu isto nō audiūt rōnis impiū q̄equid de statu innocentie diceret̄ ¶ Solatiū sic habet ꝓ obiecto adequato bonū apparēs ꝯiunctū. sic oīne q̄d. est aut apparē p̄t bonū vel ꝯueniens ¶ Solatiuꝫ p̄t dici obiectū solatij ¶ Solatiū deceptoriū tot modis oriri pōt q̄t modis potētie apprehēsiue possūt in apparētijs et iudicijs suis falli ¶ Solatium deceptorium nullum fuissꝫ in statu nature primitus institute. nec i vigilia. nec in somno. nec in diuersa ratione obiectorum per

diuerſa media qm̄ rōis iudiciū oīa
direxiſſet vt i aſtrologo vidēte ſolē
quaſi bipedalis quātitatis ¶ So/
latiū a deceptōe multū auertit per
habit⁹ ꝟtuales tā intellectuales q̄ȝ
morales q̄ȝ infuſos ſupnaturales
imo et p naturales ¶ Solaciū fre/
quent inficit ⁊ depuat p affectū vi
tioſū qualēcūq̄ȝ. Hinc dictū ē. Ex/
cecauit eos malitia eoꝝ. et oīs ma
l⁹ ignorās. et quot capita .i. affecti
ones. tot ſentētie ¶ Solatiū habē
p̄t ſuū ꝯtrariū ſicut triſtitiā et deſo
lationē ꝑ obiecto et ecōtra. vt peni
tēs gaudet q2 dolet et de letitia tri
ſtat ſic ignis frigido flatu frigidi/
tas p calidū circūſtans nec pene/
trās ꝯfortat ¶ Solatiū q̄nq̄ȝ ē de
ceptoriū nō moralit aut demerito/
rie vitioſū vt dū error ē inuincibilis
vel eoꝝ q̄ ſciri nō debēt ¶ Solatiū
ſic variat ex apparētiaꝝ diuerſita/
te ſic apparētie ſuā diuerſificationē
accipiūt in hōie et potētijs ſuis ꝯg
noſcitiuis ꝓpter colligationē hmōi
potentiaꝝ ad inuicē. q2 rota trahit
rotā ſic cortina cortinā. et orbis or
bē ¶ Solatioꝝ apparētie variant
nedū ꝑ varietate cognitionū ȝ vt
dictū eſt etiā affectionū. Cuius alia
et alia rōne. q2 obiectū intellectus
practici nō eſt veꝝ abſolute ȝ veꝝ
vt ꝯpat affectui ¶ Solatijs i hōie
ꝓueniet rarior deceptio ſi potētia
iudicatia q̄libet nouerit de dubijs
et ſuſpectis apparētijs ſuſpēſū tenē
iudiciū p arbitrij facultatē ¶ So/
latiū cāt in nobis angel⁹ de celo. vl
bon⁹ vel mal⁹ ſic nōiat duplex celū
empireū vbi boni. et aereū vbi de/
mones q̄ myſtice dicunt volucres
celi ¶ Solatiū cauſāt in nobis de/
cē ſpūs inſpirationū vel inſtinctuū
ſic aliqn̄ p ſpm̄ ſanctū illabētē ⁊ ha/
bitū cauſantez. ſic ab angelo bono
multiplicit. ſic a malo angelo. ſic a
celo. ſic ab elemētis circūſtātib⁹. ſic
a ꝯplexiōe naturali. ſic a ꝯplexione
accidētali. ſic ab habitib⁹ ꝯgnitiue
potētie. ſic ab habitib⁹ affectiue. et
in his oīb⁹ veꝝ ē. ꝙ diligētibus
deū oēs inſpiratiōes iſte coopant
i bonū de p ſe vel p accidēs. repro
bis āt oia tādem de p ſe vel p acci
dēs cedūt in malū. nec pōt regula
tradi genēalis. ȝ q̄ ſolatiat in dn̄o
ꝯſolet. ¶ Solatiū cauſāt in nobis
hōies q̄ angeloꝝ officiū nomen q̄ȝ
ſortiunt vt doctores et p̄lati et of/
ferētes ꝑ ſolatō libros ſcōs necnō
veritatē ordinate ꝯponētes ¶ So
latiū ꝓuenire p̄t diligentib⁹ deū a
ſex differētijs poſitōis ſurſū. deor/
ſū. an̄. retro. a dextris et a ſiniſtris.
ꝯſiderādo gloriā. infernū. pcc̄a p̄te
rita. p̄icula futura. ꝓſpitatē et ad/
uerſitatē ¶ Solatiū nōnunq̄ȝ a de/
ſolatōe q̄i p antipariſtaſim et vice/
cotis generat. hoc in Jacob timē/
te frēz Eſau. hoc in multiplici ſcōꝝ
claruit paſſione. ¶ Solatiū ſepe a
tēptationū anguſtijs roborat qḋ
ſenſerat q̄ dixit. Dum anxiaret cor
meū in petra exaltaſti me. Et rur/
ſus. ſm multitudinē doloꝝ i corde
meo ꝯſolatōs tue letificauerūt aiaȝ

meã. Et xpus. Triſticia vr̃a vertet in gaudiũ ¶ Solacij cauſa ẽ aliqñ fuga ſolacij ſicut ecõuerſo q̃rere nimis ſolaciũ p̄ſertim corpale impedit ſpũale ꝓpter ꝙ pſalmiſta Renuit cõſolari aĩa mea memor fui dei et delectat⁹ ſũ ¶ Solaciũ aliqđ inter btitudines. aliqđ int̃ fruct⁹. aliqđ inter ṽtutes ꝛ dona numerat ſicut pax luct⁹ et pacia ¶ Solaciũ ſolatio frequent̃ oppõnit nec ſe mutuo patiunt̃ queadmodum de carne et ſpũ notatũ eſt ¶ Solatiũ frequent̃ impedit̃ a cõſolatõib⁹ aut cõſolari volẽtib⁹. alioq̃n nõ dixiſſet Job. cõſolatores oneroſi vos eſtis ¶ Solatiũ quo fine q̃rat̃ expedit cognoſcere vt exinde bonitas ipi⁹ vel malicia moralis ſeu gratuita cognoſcat̃. cũ finis ſit forma ṽtutũ ſi bon⁹ eſt. deformitas vitiorꝫ. ¶ Solatiũ q̃rendũ ẽ p̄ncipalit̃ ꝓpt̃ deũ vt hũili⁹ timeat̃. feruẽti⁹ diligat̃. ꝛ alacrius honoret̃. Sic agebat ꝓpħa loquẽs optabũdus deo. Letet̃ cor meũ vt timeat nomẽ tuũ ¶ Solatiũ q̃rẽ p̄t hõ ꝓpt̃ ſe nõ tñ p̄ncipalit̃ ꝫ ſub deo ſic̃ inclinauit pſalmiſta cor ſuũ ad faciẽdas dei iuſtificationes in eternũ ꝓpt̃ retributionẽ ¶ Solatiũ ꝓpt̃ ſe p̄ncipalit̃ q̃rẽ eſt tale ſolatiũ quale docebat ꝛ q̃rebat Epicur⁹ hõ ad ſe referẽs omĩa ꝛ ſe fruẽs ¶ Solatij media q̃lia nõt in ep̃lis Seneca epicurũ poſuiſſe vel ariſtipũ cũ ſectatorib⁹ laudabilia ſũt in multis ſi ad verũ finẽ ſolatij verterent̃. vt prudent̃ declinare nociua neminẽ ledẽ. fortit̃ ferre q̃ nc̃citas

affert. ꝯtemnẽ mortẽ. frugalit̃ viuẽ. cupiditatib⁹ impare. diligẽ pauptatẽ. et ita de plimis ¶ Solatiũ Epicuri nõ poterat adipiſci ſine luctu. dolore vel triſtitia. et hoc ꝓpt̃ innatã ſenſualitatis ꝛ cupiditatis vehemẽtiã q̃s vel rep̄mẽ vel ſanare triſtitia ẽ ꝫ i rep̄mẽdo lãguor maior. ¶ Solatiũ qđlibet in hac vita ſuſpectũ eſſe dꝫ qđ nõ luctui iũctũ vl̃ in luctu fũdatũ ẽ. Hinc liber ezechieli tradit⁹ habebat cũ carmine ſolacij lamẽtatõnes et penalitatis et pc̃ci ¶ Solatiorꝫ fines q̃les a mũdanis p̄ſtituũt̃ nõ ꝯſolatõez ꝫ deſolationẽ inducũt. ſil̃r et finis q̃lem ſtoyci p̄ſtituebãt aut falſus aut impoſſibilis de imaginario quodam honeſto ſine deo vero. ¶ Solatij cuiuſlibet laudabilis exẽplar dedit xp̄s tã actiue q̃ꝫ paſſiue. et poſt eũ btã mr̃ ſua ab infãtia vſqꝫ ad mortẽ in ſũma pauptate ſpũs. ſũma mititate. maxio luctu. vehementiſſima eſurie et ſiti iuſtitie. ſũma mĩa et miſeratõe. puriſſima cordis mũditia. ꝛ in trãquĩlliſſima pace ¶ Solatiũ xp̄i ſequit̃ ſuo mõ q̃ xp̄m induit. ꝙ eſt q̃ ſibi ſic̃ exemplari viuẽdo ꝯformat̃. neqꝫ em̃ tali deerit ãgel⁹ de celo ꝯfortãs eũ dũ fact⁹ erit in agonia. Quiſq̃s g̃ triſtat̃ aſpiciat ꝙ exemplar ꝛ pſallat bono animo exultãs ad gaudẽtẽ xp̄m et cũ lamẽtãte plãgẽs qđ docuit ꝑ ꝑabola pueror ſedẽtiũ in foro ꝛ clamãtiũ coeq̃lib⁹. Cecinim⁹ vobis et nõ ſaltaſtis. lamẽtauim⁹ et nõ planxiſti.

¶ Finis

¶ Cẽtilogiũ de meditatione crucis Magiſtri Johannis Gerſon.

Exaltauit ais humiles.o virgo beata.
Mundi/quã dominã.magna potens ſtatuit
Cur?quia reſpexit humilem deus.vt tuus eſſet
Filius.et matris ſubditus imperio
Gloria ſuſcepit humilem.ſublimior ex hoc
Ipſa nouiſſima fis.proximior qꝫ deo
Nanqꝫ nouiſſimus et abiectior eſſe virorum
In cruce ſuſpenſus.eſſe ieſus voluit.
Propter quod.deus exaltauit ſibi nomen.
Tale dedit nomen.quod exuperat
Sta.modo collige mea menshinc corrue toto
Prona ſinu.ſignũ ſtringe ſalutiferum.
Tolle iugum crucis.hoc a quo diuellere nullus
Preualeat caſus.dic crucifixo ieſu.
Faſciculus myrrhe mihi dilectus meus.inter
Vbera conſtringet ſe mea.ſuauis amor
Oſcula det labijs.vngat.trahat.afflet odorem
Intus et in cellas.ducat aromaticas
O mẽs quo raperis.mea mẽs que digna flagellis.
Oſcula vis.cuius terra tremit tuitũ
Parce precor.rapit en pietas inſpecta.ſupremã
Que maieſtatẽ non ſinit.vt verear.
Brachia diſtendit.vultũ declinat.apertum
Per latus oſtendit ſe cor.amore mei
Frigidus.ingratus.meus eſſet amor.per amorẽ
Si talem minime flexus.amaret eum.
Maieſtas fateor.retrahit.ſi conſpiciatur
Carne tegit ſeſe.ſola patet pietas.
O pietas.que nec colaphos.nec ſputa.flagella.
Clauos.nec mortem reſpuit.ecce crucis.
Jam nec amore mei.languet.neqꝫ vulnera ſentit
Mortuus in dura.ſed cruce pẽdet adhuc
Mortuus.amplexu ſe quomodo ſubtrahit aude.
Mens pia.coniungi cum pietate ſua
Os dare quid refugis.cur nõ in amore liqueſcens:

Tota fluis. cur nõ crux madet ex lachrymis?
Ipſum forte tenet. flentis gremiũ genitricis
De cruce depoſitũ. flens. ſibi compatere.
Barca mens nimis eſt. adamanteqȝ durior atro:
Talia que ſpectans. mollior eſſe nequit
Tange ieſu virga. totiens crucis vt lachrymarũ
De cordis ſilice. largior vnda fluat.
Marmore frigidius. o cor qđ tantus amoris
Non rogus accendit. ſtas qȝ gelu rigidum
Flãmiuolis ſaltem. ſcintillis te ingerere cor
Que crucis ex omni parte vides ſaliunt
Incipe percurre. primis qȝ nouiſſima iunge
Singula que patitur. virgo. ieſus qȝ nota.
Una tibi poterit ſcintilla. niſi reprobus ſis
Ignem de lignis. crede crucis parere
Dõjce ſarmenta. viciorum que reſecabis.
Junge. quaſi ligna plurima dona dei
Lucam cuius adeſt celebris lux. perlege. lucas
Trinis cum ſocijs. geſta crucis reſerant.
O luca felix. qui viuendo ſtuduiſti.
Morte crucis corpus. mortificare tuũ
Crux petrũ reuehit ad celos. ⁊ cruce frater
Tu ſuus andrea. letus alacris obis
Stigmata franciſci. ſeraphin ſub imagine fixit
Ut mors fortis amor. flammeus ac penetrans
Tu bonauentura crucis hoc ſuccenſus amore
Quod fueris. nomen. et tua ſcripta docent
Indicat hoc picta. tumulo ꝓpria crucis arbor.
Lugduni qualẽ. plurimũ orbis habet
Eius ad exemplũ. ſtrictim crucis. acta repone.
Que videas oculis. corde vel ore legas
Nidulus eſto tuus crux. tutus. pulcer amenus?
Intra quem foueas pulliculos operum.
Xpũs obumbrabit. ſub pennis pruina nec ardor
Nec poterit miluus. eſſe ſathan nocuus
Unde qȝ ex omni regionis parte ſubibit
Flans. pius affectus flamine. carmine agens
Carmen ab interno cordis. reſonare docebit

Gāma nouū punctis. quod crucis inſeritur.
Cantica delectant. ſi talia lector abunde.
Sub duplici lingua. comperies alibi
Crux eſt actiuis. crux theoricis ſpeculanda
Sorte non equali. nec oculis paribus
Marthaz ſolicitā. pars. circa plurima turbat
Dum pro parte ſua. ſola maria ſedet
Lippe ſunt oculi lye. claro ſed ocello
Rachel. amicicior. cernere diua poteſt
Viuat parte ſua. queuis contenta ſororū
Alternare vices. gratia ni dederit
Gratia quod non dat. nemo feliciter audet
Gratia rara nimis. mente vacare deo
Corpore veſtiuit. ideo ſi xpūs vt eſſet
Ad diuina tibi. dux via. ſcala ſtatus
Corde tenens chriſtum. per ſenſus carnis habere
Tecum crede deum. quod ſatis ad meritū
Theoricos. humilis. quos non dicit hic imitari
Collaudes. ⁊ erunt. premia certa tibi
Stringe crucis malū. ſi non potes alta tueri
Ad patriam ducet te. ratis eccleſie
Sit theorica. crucis inſpectio crebra
Sufficit en ſanguis. pulliculis aquile
Dum crucis accubitu. rex eſt tua nardus odorem
Spirat. ſi fuerit plantula parua calens
Impoſitas laudes. prius et deuotius imple
Precipuū ratio vult. opus eſſe dei
Eccleſie vocem. loqueris. que fortior eſt vim
Neſcio quam dat ei. qui regit eccleſiam
Pſallas attente ſapienter pſallere iuſſus
Poſt intende tuis. vel meditando ſile
Affectus ſi quando pios. deuotio guſtat
Ruminet vt dum vult. mandet eos notulis
Nobiliora nimis. ſacre ſunt vaſcula menſe
Sed guſtata fauis. mella placent xpriſis
Suſpectus ſapor eſt. quem nō profert crucis arbor
Ortus. ⁊ ille ſacer. a froneſi rigmis
Gratia certa crucis eſt. quando repente cor vno

Mutatur viſu. mox qʒ nouus fit homo
Anxius eſt aliquis. curis ſtimulatus amaris
Crux animū ſubeat, ſoluitur omne malū.
Erigit ad ſpem. lugentem ſolatur. et atre
Diſparent tenebre. vis inimica fugit
Effugat a ſe triſticiam. mens leta malorū
Jam meminit. que ſe preterijſſe videt
Peccatis. deus indulſit. quia penitet ergo
Sobria letatur iure dolorē ſuo
NOs habet vt fedis. in amoribus illaqueari
Crebro voluptates. preteritas recolunt
Hic locus ē. hoc tempus adeſt. modus ille iocoſis
Dum deſiderijs perfruor ipſe meis
Dona crucis plus verus. amor ſuſcepta recenſet
Gratus amatus ſe quo magis afficiat
Hic locus iſta dies fuit hec oratio talis
Gratia quādo modis ſe dedit in varijs
Ergo precipue ſatagas ſemper memorari
Suaues affectus quos tibi crux peperit
Aſpice magnete ferrū ſpectare videbis
Vſqʒ polum tua ſit mens ita fixa cruci
Mens affecta fide chriſto ſe dirigit et ſpes
Erigit amplexum porrigit verus amor
Tunc froneſis reficit pax dicit ſufficit vnit
Gloria perficiens perficiendo cadens
Caſus et occaſus felix quia ſemper in ortu
Permanet et mira fit nouitate placens
Viſio non tedet recreat qʒ fruitio viſi
Eſurit et ſatur eſt ſemper edens quod habet
Dilige tota mente deum pro te patientem
Atqʒ redemptoris immemor eſſe caue
Dilige toto corde puro qʒ nec vllis
Errorū nebulis obtenebrare ſine
Dilige tota ſic anima ſpōtaneus vltro
Quod facias hilaris que iubet ipē deus
Fortiter ergo deum ſapienter ſuauiter qʒ omni
Dilige virtute viribus omnimodis
Sit timor vt domino ſit honor qʒ deo ſit amatus

Ut tuus eſt totiens ſe vocat eſſe tuum
Ditius eſſe nihil poterit quis ditior heres
Quam cui de ſummo dicere fas meus eſt
Interiores ſe iungũt ſenſus deitati
Obiectum deitas cuiq; fit vt ꝓprium
Lux oculis ſplendet quã non accipit oculus vſquã
Attamen in nullo deficit ipſa loco
Dulciſone reſonat ſine tempore ſpirat odorem
Aere qui nullo flabilis inſeritur
Ac ꝓprie cibus hic reficit qui veſcitur illo
Eſuriet nunq; non iterum ſitiet
H Eret in amplexu caſto q; prebet frui ſe
A quo diuellunt tedia nulla ſui
Interpres clauſos aperit ſenſus vite lingue
Expedit vt vires iuſſa paterna ſequi
Suaue iugum mitis humilis q; ieſus tibi fecit
Eſſe crucez poſt ſe quotidie fer eam
Morſibus horreſcis perimi ſerpentis iniqui
Hunc ligno fixuz reſpice tutus eris
Deuius eſſe times variarum ambage viarum
Crux iter oſtendit. ducit et ad patriaz
Pinge thau frontem ne te gladius iugulabit;
Hac cruce ſignatus ciuis erit ſuperuz;
Bella fremunt profer certa vexilla triumphi
Viſis hoſtis eis protinus effugiat
Demonis ars et mille modis verſutia tentat
Pinge crucem velut fumus inanis abit
Celica lux veluti iocunda ſerena micaret
Mentẽ tranquilla pace frui tribuit
Anthoniũ talis auguſtinũ q; beauit
Lux et q; plures deſuper irradians
E Ructus honore fuit adam tali q; ab arce
Mentis in eterna primitus inſpiceret
Mole modo premitur ⁊ carcere carnem oportet
Corporis aſcenſu querere vera prius
Sacra repreſentat ſuper omnia hoſtia ſenſus
Signa vel obiecta myſtica dona crucis
Eſt foris eſt intus virtutũ regula libro

Centilogiū de meditatione crucis

Chriſti pendentis ſanguine ſcripta ſuo
Eſt modus hic omnis diuinus ſcriptus amoris
Cartam non aliam quere neceſſariaꝫ
Ceſſes iam petere ſponſo pia mens ab amico
Paſcit vbi meridie recubet
Ecce crucem cerne neqꝫ ſic vage poſt alienos
Cuſtodes pecorum.nec malus error agat
Eos deſpiciat fedos.fictos qꝫ ſodales
Dic chriſto paſtor tu mihi ſolus eris
Finis legis amor chriſti de corde ſereno
Dum bene conſcia mens duꝫ neqꝫ ficta fides
Chriſtus homo deus hunc ergo time ſua ſeruans
Juſſa.pio corde.fac ita ſaluus eris.

Explicit centilogiū elegiacū ſup meditatione crucis ꝛc. Magr̄i Johis de Gerſonno

Incipit cōpendiū Magiſtri Joh gerſon doctoris theologie cancellarij pariſieñ breue ꝛ vtile aliq̄rū materiaꝝ cōium ad fidē et doctrinā catholicā ſpectantiū.

In iſto libello eſt q̄dā breuis et ſūmaria. vtilis tñ expoſitio. Prio de articulis fidei. Scd̄o decē ꝑceptorū legis. Tertio ſeptē ſacroꝝ ecc̄ie Quarto ſeptē ꝟtutū. Quīto de ſeptē petitiōib⁹ ɔtētis in orōne dñica. Sexto de ſeptem donis ſpūſſci Septio de octo btitudinib⁹. Octauo de vicijs tā nāe q̄ʒ volūtatis.

Tractatus primus de articulis fidei Et ꝑmo q̄d ſit ſymbolū et vnde dicatur.

Symboluʒ eſt oim credēdoꝝ ad ſalutē ſpectantiuʒ ɔpēdioſa collectō Quā vt ait caſſia⁹ lib.vi. quicq̄d ꝑ vniuerſū ꝺinoruʒ voluminū corp⁹ imenſa diffundit copia totū in ſymbolo colligitur breuitate pfecta Dr aūt ſymbolū a ſyn qđ ē cō ꝛ bole qđ eſt ſñia q̄i collectio ſñiaꝝ Vel vt alij volunt a ſyn qđ eſt cō ꝛ bolū qđ ē fruſtū q̄ſi fruſtoꝝ.i. capl'oꝝ vel ꝑticl'arū fidei collectio Scd̄m papiā ſȳbolū eſt collectio aut pactū ſeu placitum quod fit homini cū deo

Quid ſit articulus fidei ꝛ vnde dicat̄.

Eſt aūt articul⁹ ſc̄m richardū de ſc̄o victore. indiuiſibil' veritas de deo. artans nos ad credendū. Dr in dicta deſcꝑtiōe vēitas indiuiſibilis. q2 articul⁹ nō diuidit̄ ꝗ ſtat in eo indiuiſio credibiliū Articul⁹ eni de ſe in q̄ʒtū articulus. nō eſt reſolubilis in articulos ſiue in credibilia. ꝑuerſitate tñ hereſū inualeſcēte. q̄daʒ que diungebantur in ſymbolo apl'oꝝ poſtea oportuit diuidi. Verbi gr̄a Dicebāt q̄daʒ xp̄m nō veꝝ eſſe hoiem neq̄ʒ vere natū Alij aūt dicebant vere natū. ſed non vere ɔceptū de ꝟgine ꝗ corp⁹ attuliſſe de celo Vñ ſc̄i pr̄es vnū articulū in duob⁹ diuiſerūt. vt vn⁹ eſſet articul⁹ de conceptōe. ali⁹ de vera eius ntitate Et cōſilr in alijs ex alia cā diuiſis Et ita ly indiuiſibilis in q̄buſdā articulis ꝑuat actū diuiſiōis ꝛ poſſibilitatē. in q̄buſdā ꝑuat ſolū actū. ſic ſcʒ q2 ſūt q̄daʒ articuli qui ꝑʒ aſſignatōʒ aplicam nō diuidunt̄. pñt tñ diuidi Et ſūt q̄dā articuli q̄ neq̄ʒ diuidunt̄ neq̄ʒ diuidi poſſēt. Et nō ꝙ in dc̄a deſcꝑtōne dic̄ de deo cuʒ tñ articul⁹ aliq̄s ꝑma facie videat̄ eſſe de creatura Verbi gr̄a. Carnis reſurrectionē Verūtamē oīs articul' ꝑncipalit̄ de deo ē. vñ reſpc̄u articuli imediate tacti dicit damaſcē. Nō credim⁹ reſurrectiōʒ futurā. niſi ꝺina ꝟtute. ſ. coopante Vñ et ꝗ credit fides catholica. ſ. ꝓmiſſā reſurrectionē ꝺina efficiē dā ꝟtute Et ſic patʒ ꝙ iſte artic'ſ de deo eſt. q2 de ꝺina ꝟtute nr̄am reſurrectōnē opante Iſto mō oēs articulos q̄ vident̄ eſſe de creatu/

ra.facile ↄtingit reducẽ ad diuinaꝫ ꝟtutẽ.et ita ad deũ Jtẽ in dc̃a de/ſcɔ̃ptõne dic̃ artãs nos ad credendũ Et tñ volũtas libera ẽ nec põt cogi vel artari Sꝫ q̃uis in volendo ⁊ ↄſentiẽdo nõ poſſit volũtas cogi qꝛ q̊ ad h̄ libera ẽ.pt tñ allici et trahi in ↄgnoſcẽdo.qm̃ ſi intellectui bñ diſpoſito infũdat ſe veri/tas.ipm intellc̃m illuminãs.nc̃e ẽ ꝟitatẽ ↄgnoſcẽ ⁊ ꝑ ↄñs allicere ⁊ tũc trahiꝛ ad ↄſentiẽdũ agnite veritati Vñ aug⁹ ſherba trahit ouẽ ſhoc mõ artat nos articul⁹ ad credendũ Vñ q̃dã artans.i.trahẽs

Diuiſio et expoſitõ articl'orũ fidei Et ꝑmo primi

Diuidiꝛ aũt et diſtinguiꝛ ſymbolũ ꝑcipue apl'oꝝ in.xij.ar/ticulos.ſm nũerũ.xij.apl'oꝝ q̃ contulerũt credẽda.qꝛ ipi h̄ ſymbolũ ↄpoſuerũt.Scɔ̃m alios vẽo diuidiꝛ in.xiiij.vt patebit infra Vn⁹ articulus et ꝑm⁹ attribuiꝛ pr̃i ſm ꝑozẽ modũ.ſex atĩbuũtur filio.et q̃nqꝫ ſpũiſcõ Prim⁹ aũt q̃ attribuiꝛ pr̃i ẽ iſte Credo in deũ pr̃em oipo.crea.ce.et ter. Vbi ꝑmo nõ dr̃am int̃ credere deũ.et credẽ dõ et credẽ in deũ Qꝛ ſm aug^m credẽ deo ẽ ꝟbis ei⁹ ſiue ſcɔ̃pture ſacre fi/dẽ adhibẽ Credere deũ eſt credẽ deũ eẽ.ſ.qꝛ eſt Credẽ in deũ ẽ cre/dẽdo deũ fide et affectõe.ſiue fide opante ꝑ dilcõem tẽdere in ipſuꝫ Jgiꝛ expone ſic Credo in deũ ſcꝫ ſingulariꝛ.qꝛ in vnũ deũ Vñ deut vi.Audi iſrl' dñs de⁹ tu⁹ deus vn⁹ ẽ Prem ꝙ h̄ pſonaliꝛ teneꝛ.qꝛ ſub/iũgit filiũ ei⁹ Jn orõne vero dñica teneꝛ ly pr̃ eſſentialiꝛ vbi agiꝛ de pr̃nitate.vel adoptiõis q̃ pr̃nita/te ipa t̃nitas ẽ pr̃ bonoꝝ.vel creationis.q̃ pr̃nitate tõ t̃nitas pr̃ eſt tã bonoꝝ q̃ꝫ maloꝝ ſm illõ deut xxxij.Nũquid nõ ipe eſt pr̃ tu⁹ qui poſſedit te et fecit et creauit te Oi/potentẽ appropriate.q̃uis eni fili⁹ ſit omps et ſpũſcus.omps tñ q̃ñ ponit̃ approprjate attribuit̃ pr̃i.ſic ſapia filio.et bonitas ſpũiſcõ Creatorẽ ce.et ter. Ad lr̃am ſũme na/ture.quã deſignat noĩe celi.⁊ infi/me.q̃m deſignat noĩe t̃re ⁊ ſic ex in de collige creatorẽ medioꝝ Poſi/tis eni extremis colligũtur media Vel ꝑ celũ ⁊ t̃rã intelligat̃ tã ſpũ/alis q̃ꝫ corꝑalis creatura ꝑfce formata.vt celũ ſit inuiſibilis et ſpũalis creatura.t̃ra aũt oẽ corꝑeũ et viſibile Vñ aliud ſymboluꝫ expo nẽs dic̃ factorẽ celi et t̃re viſibiliũ oim ⁊ inuiſibiliuꝫ Et nõ ꝙ creare ſiue creatorẽ eſſe poti⁹ ſonat potẽtiã q̃ꝫ ſapiam vel bonitatẽ.qꝛ operatio egrediꝛ a põn et maxie vir/tuoſa Vñ ioh.i Oia ꝑ ipm facta ſũt Et in pſ.Omnia in ſapia feciſti Jõ appropriate attribuit̃ creãe pr̃i ſic ⁊ põn.cũ tñ pr̃ oia creet ꝑ filiũ coopante ſpũſcõ.qꝛ indiuiſa ſunt opa t̃nitatis ⁊ tote tres pſõe vn⁹ ſit̃ creatoꝛ.Et aduertẽdũ h̄ ꝙ ꝑ h̄ ꝙ dic̃ deũ ſingulariꝛ deſtruit errores q̃rũdã gentiliũ q̃ fingũt pl'es eẽ deos.qõ manifeſtiſſim⁹ ẽ erroꝛ qꝛ illo poſito clare pꝫ ꝙ null⁹ eoꝝ ſit de⁹ Si eni pl'es ſũt dr̃nt inter ſe ꝑ aliq̃d qõ hẽt vn⁹ qõ nõ hꝫ ali⁹ Sic null⁹ eoꝝ erit ſũmũ bonũ.q̃a ſic nullus eoꝝ hꝫ oĩa bona.et ſic null⁹ eoꝝ erit deus.qꝛ de⁹ ẽ ſũmũ

bonū qđ ꝯtinet oīa bona. ad rhō
xi. Itē per h ꝙ dicꝫ pr̄em deſtruit
obſtinationē iudeoꝝ qui nō attē
dūt diſtinctionē pſonalē pr̄is ⁊ fi
lij Itē per h ꝙ dicit creatorē celi ⁊
terre deſtruit errorē phoꝝ dicen/
tiū mūdū fuiſſe ab eťno et deo co
eternū ſicꝫ dicit aug⁹ ariſtotelē po
ſuiſſe et platonē Itē ꝑ illud idem
deſtruit errorē mācheoꝝ q̄ dicūt
oīa corꝑalia creata a deo tene/
braꝝ ¶ Sꝫ et iſtis oriꝫ dubitatio
Si eni credē in deū eſt tendere in
eū fide opante ꝑ dilcōem vt dicitꝫ
ſup. cuꝫ in pcc̄o mōrli exn̄tes non
hēant iſtā fidē ſic in deū tēdentē.
videtꝫ ꝙ non credūt in deū. et ita
mētiuntꝫ et peccāt qn̄ dicūt ſymbo
luꝫ. qđ ḡue eſt dicē Ad qđ dr̄ hm
q̄dā. ꝙ iṗe pccōr dicit credo ⁊c. n̄
in pſona ſua ꝫ in pſona ecc̄ie Sicꝫ
et illud. lauabo ꝑ ſingulas noctes
lectū meū ⁊c. qđ niſi in pſona ecc̄e
q̄ in aliq̄b⁹ mēbris ꝑ ſingulas no/
ctes lachrymatꝫ diceretꝫ eēt mēda/
tiū in ore maloꝝ. imo etiā et mul/
torū iuſtoꝝ Et ſilr cū mulier dicit
pſ̄m letat⁹ ſū in his q̄ dc̄a ſ̄ꝫ m̄ ⁊c.
incōgrua eſſꝫ locutio niſi in pſona
iuſti genēalitꝫ loq̄retꝫ ſiue ecc̄e Silr
hic in pſona ecc̄ie dr̄ Credo i deū
⁊c. et ſic nō peccat nec mentitꝫ Alij
dicūt ꝙ exn̄s in pcc̄o mōrli n̄ dicꝫ
ꝙ credat in deū cū dicꝫ credo ⁊c. ꝫ
ꝓfitetꝫ articulos fidei Et ē ſenſus
Credo in deū. i. ꝓfiteor credendo
eē deū Et ita large ſumitꝫ h credē
Aug⁹ ṽo. ſuꝑ ſumit magis ſtricte.

Expoſitio ſecūdi arti/ culi fidei

Scđus articul⁹ ꝑncipalꝫ et ꝑ
mus eorum qui attribuuntꝫ filio eſt
iſte Et in ih̄m cri. fi. ei ⁊c. Et ſupple
credo in ieſū xp̄m ⁊c. q̄ duo nomia
freq̄nter in nouo teſtam̄to ꝯiūgūtꝫ
qꝛ vnū eoꝝ. ſ. ih̄s exꝑmit ei⁹ deita
tatē. inťptatꝫ eni ſaluator Et in q̄n
tū de⁹ ſpēalitꝫ ſaluator ē Et r̄liquū
nomē. ſ. xp̄s exꝑmit hūanitatē q̄a
interꝑtatꝫ vnct⁹. ⁊ in q̄ꝫtū hō. vnct⁹
eſt ꝑ ꝯſortibus ſuis Filiū ei⁹ vnicū
id ē natꝫalē nō adoptm̄ Vn̄ aliud
ſymbolū deťminādo dicꝫ Et ex pa
tre natū ⁊c. Vel vnicū dicꝫ. qꝛ nō ē
vn⁹ filius in q̄ꝫtū de⁹. et alius fili⁹
in q̄ꝫtū hō Sꝫ idē xp̄s in duabus
naturl. ſcꝫ deitate ⁊ humanitate. ⁊
ſb⁹ ſbſtātijs. ſ deitate aīa ⁊ carne
vnic⁹ ē fili⁹ Vn̄ aug⁹ in ecc̄iaſticl.
dogmatib⁹ Nō duos filios fate/
mur ſic ſepando naturas neſtori⁹
tradit ꝫ deū et hoīem vnū filium
credim⁹. manentē in duab⁹ ſbſtan
tijs. nō tn̄ ꝯfuſis naturis. q̄ꝫuis ei
duas hēat ntitates. vnā q̄ naſcitꝫ
de mr̄e. ⁊ vnā q̄ naſcitꝫ ex deo pr̄e
tn̄ ē vnicus filius nō duo filij. Qn̄
ego in ꝯceptiōe ꝑ viā generatōis
ꝓceſſi a pr̄e et ſic q̄dā natitate na
tus ſū i vtēo Scđo nat⁹ ſū de mr̄e
ex vtēo nec tn̄ ꝓpť iſtas duas nti/
tates dicēdus ſū duo filij. ꝫ vnic⁹.
¶ Sequitꝫ dn̄m nr̄m Vn̄ iṗe dicꝫ
mat. vlt. Data ē m̄ oīs ptās in ce
lo ⁊ in ťra ⁊c. Per h etiā ꝙ dicꝫ ihꝫ
xp̄m qđ interꝑtatur ſaluator et
vnct⁹ deridetꝫ hebetudo iudeoruꝫ
qui ſuū meſſyā. i. ſaluatorē adhuc
futuꝝ expectāt Per h ec̄ ꝙ dicꝫ filiū
vnicum deſtruit hereſim ſabellia/
noꝝ dicētiū eādē pſonā eē pr̄em
⁊ filiū qđ aptiſſimū appet mēdam

qꝛ ſm decurſum naturalē oportet ꝙ
int̃ prēm et filiū pſonalis ſit diſtin
ctio. licꝫ conformitas ſit nature ⁊ ſi-
militudo Quales eteni ſum⁹ nos.
tales q̄ a nob generant̃ Vñ de ipa
diua filiatōne dr̃ ad ro̅. viij. Ac-
cepiſtis ſpm adoptiōis filiorū ꝛc.
Et poſt pauca Si aūt filij et here
des. heredes q̄dē dei coheredes
aūt xp̄i Et ad eph̄. i. Predeſtiauit
nos in adoptionē filiorꝝ per ieſū
xp̄m Null⁹ enī ſe ipm gignit Vñ
cū idē ſit pr̃ q̄d fili⁹ in ſba. oportet
ꝙ alteritas ſit pſonaꝝ Per h̄ etiā
ꝙ dr̃ dnm nr̃m deſtruit̃ hereſis ar
rianoꝝ qui ponūt ineq̄litatē pſo
narū Vñ ioh̄. x. Ego et pr̃ vnū ſu
m⁹ Et ad heb̄. j. q̄ cū ſit ſplendor
glīe et figura ſbe ei⁹ Et ſm atha-
naſiū. Eq̄lis pr̄i ſm diuinitatē ꝛc.
Sic enim pr̃ dn̄s eſt oim et omps
ita eſt et fili⁹. q̄d expſſius determi
natur in alio ſymbolo vbi dicitur
omps pr̃ omps fili⁹. q̄d tñ intelli
gat̃ ſm diuinitatē Quāuis eni hūa
nitati xp̄i collata ſit omniſcia nō tñ
oipotētia

Expoſitiō tertij articuli fidei.

Tertius articulus pncipalis
et ſcd̄us eoꝝ q̄ ptinēt ad
filiū. qui determinat vtrāqꝫ
ei⁹ ntitatē. ſ. in vtero et ex vtero. ⁊
eſt iſte Qui ꝯcept⁹ ē de ſpū ſco na
tus ex maria vgine Dic ergo qui
ſcꝫ xp̄s cōceptus ē de ſpū ſco id ē
opatōne ſpūſſci. vno eteni eodēqꝫ
momento ſegregata fuit illa caro
aſſūpta a reliq̄ carne vginis opa
tione ſpūſſci et aiata aīa rōnali et
deitas eis vnita Vñ nō ē putan-
dū ꝙ ſit ꝯceptus de ſpū ſco ſicut
ꝓles de ſemie pr̄no ꝯcipit̃. q̄a ſic
tranſiſſet ſpūſſcus oīno. mutat⁹ qꝫ
fuiſſet in carnē ſic pr̄nū ſemē trāſit
in carnē ꝓlis. amittēs ꝓpriā ſpēm
q̄d eſt etiā ſolo cogitatu abhorrē
diſſimū Vñ ly de. nō denōt circū
ſtantiā cāe maťialis. ſ; poti⁹ cauſe
efficiētis Quāuis eni incarnatio fi
lij dei ſit opus toti⁹ trinitatis. quia
q̄d opat̃ vna pſona opant̃ oēs
eo ꝙ indiuiſa ſunt opa trinitatis. ipa
tñ gr̄a mediāte qua natura hūa-
na vnit̃ diue ē donū appropriatū
ſpūi ſco. qꝛ hec gr̄a approbate pce
dit a charitate ſeu a benignitate
dei q̄ ſpūiſco appropriat̃ Nō enī
de⁹ in q̄ztū potēs vel in q̄ztum ſa-
piēs. ſ; in q̄ztū bonus ⁊ benignus
nr̃am redēptionē opat⁹ ē p incar
natione filij dei Dr̃ igit̃ qui conce
ptus ē de ſpū ſco. nō naturaliter ſ;
opatōne ſpūſſci ⁊ q̄ſi ſm approba
tionē cāe efficiētis In q̄ vbo tan
git̃ ntitas ei⁹ in vtero. ſcꝫ q̄ nat⁹ ē
de pr̃e veniēs. nec tñ recedēs De q̄
mat. j. Q̄d in ea natū ē de ſpūſco
ē Glō Natū. i. ꝯceptū Dr̃ poſtea
nat⁹ ex maria vgine. ſ. natitate ex
vtero. de q̄ luc. ij. Et pepit filium
ſuū pmogenitū ꝛc. Per h̄ aūt ꝙ ait
qui ꝯcept⁹ ē de ſpūſco. i. opatōne
ſpūſſancti et nō opatōne virili de
ſtruit̃ hereſis hebeonitaꝝ. qui aſſe
rūt xp̄m ex maria ⁊ ioſeph nuptia
li coitu eſſe ꝯceptū Per hoc etiam
q̄d ſubdit natus ex maria virgine
vt ſcilicet de vera matre de qua
materiā corporis aſſumpſit de-
ſtruit̃ error valētinianoꝝ dicētiū

ꝟgine xp̄m nihil corpis aſſūpſiſſe. ſed per eam q̄ſi per fiſtulā tranſiſſe

Expoſitio quarti articuli fi/dei.

Quart⁹ articulus ꝑncipal' et tertius eoꝝ qui ptinēt ad filiū. et quidē deſcribit paſſiōis ei⁹ ſacrm̄ ſm̄ oia q̄ circū/ſtāt mortē ei⁹. vt ē flagellatio. cru/cifixio. ſepultura. et huiuſmōi ē iſte. Paſſus ſub pōtio pilato crucifix⁹ mortu⁹ et ſepult⁹ Qui ſuꝑple xp̄s paſſus ē ſub pilato. i. ſub ptāte pi/lati Pilato dicto pōtio ſcz genere q̄ſi dicat nō rhōno. qđ forte dicit ad dr̄am alicui⁹ alterius pilati Cru cifixus in q̄ diſtinguit paſſiōꝫ ſuā a paſſione alioꝝ qui ſuſpēdunt in patibulo Qꝛ ſm̄ yſid. patibulum ꝓprie dr̄ vbi hō ſuffocat et ſtatim morit Crux ꝟo vbi diu tort⁹ tan/dē lāguēti morte morit vbi mors ꝑuior et ꝓductior eſt Tñ multoti/ens vnū ꝓ alio ponit Seq̄t mor/tu⁹ vera morte ꝑ diſſolutiōeꝫ ſcꝫ aie a corpe. diuinitas tñ ſꝑ coiūcta māſit vtrobiqꝫ Vñ aug⁹ ſr iohēꝫ Verbū diuinū ex q̄ hoieꝫ i. carnem et animā ſuſcepit nunq̄ꝫ depoſuit. Mors ergo ad tp̄s carnē ⁊ aiaꝫ ſepauit. neutrū tñ a ꝺbo Et ſepul tus nō tñ vt alij corrupt⁹ et incine rat⁹ Vñ in illo pſ. Nō dabis ſcm̄ tuū vidē corruptionē Per hoc āt ꝙ dic paſſus crucifix⁹ mortu⁹ oſtē dit verā carnē vtpote ſenſibileꝫ et paſſibileꝫ habuiſſe In quo elidit error apollinariſtarū qui dicūt eū ſenſu et carne ſēſibili caruiſſe. cū tñ veriſſimā carnē habuerit. et optie

ꝯplexionatā. et iō maxie paſſibilē Nec abſorpta fuit illa paſſio per vnionē deitatis. qꝛ in illa vnione vt dic damaſc. ſuata fuit vtriuſqꝫ nature ꝓprietas Naꝫ qđ paſſibile māſit paſſibile ſic hūanitas. et qđ impaſſibile māſit impaſſibile ſic di nitas Quinimo incōpabilit penā ꝑuiorē ſuſtinuit. q̄ꝫ poſſet pur⁹ hō ſuſtinē. eo ꝙ ꝑbebat ei illa vnio ro bur et vires ad ſuſtinēdā tā ama/ram paſſionē in q̄ pur⁹ hō q̄ ei⁹ de teneritudis eſſet vt dicūt in initio paſſiōis defeciſſet Deſtruit i hoc etiā error illoꝝ q̄ dicūt carnē illā in naturā deitatis trāſiſſe. et iō im paſſibilē fuiſſe Quos ꝯfutat hie/ronym⁹ in epl'a ad damaſū papā.

Expoſitio q̄nti articuli fidei.

Quint⁹ articul⁹ ꝑncipalis in nūero. et q̄rt⁹ eoꝝ q̄ ſpe ctant ad filiū ptinet ad re dēptionis eoꝝ ſacrm̄ qui erant in lymbo inferni ꝯcluſi ſm̄ ꝙ ꝓpſ̄ba/uerat zacharias. ix. ca. Tu quoqꝫ in ſanguie teſtamt̄i tui emiſiſti vin ctos tuos de lacu in q̄ nō eſt aq̄ ⁊ eſt iſte Deſcēdit ad inferna tertia die reſurrexit a mortuis Deſcēdit tm̄. ſ. in aia deitate vnita. qꝛ corp⁹ in ſepulcro q̄euit. et deitas vbiqꝫ erat Vñ ſine ea deſcēdere nō po/tuit ad inferna. i. ad lymbū ꝑtē. ſ. inferni ſupiorē. q̄ detinebant ſal/uandi. q̄uſqꝫ debitū ꝑmi pentis ꝑ mortē xp̄i ſolueret Qꝛ autēꝫ dicit pſal. eruiſti aiam meaꝫ ex inferno inferiori. nō eſt cōnriū Dicit ei ibi lymb⁹ infern⁹ inferior reſpc̄u aeꝛl.

caliginoſi in quo vt in ſuo inferno affligunẗ mō maligni ſpūs Unde reſpc̄u illi⁹ aeris q̄ ad ſitu ꝫ. limb⁹ hoc ē ſuꝑior ꝑs inferni dr̄ infern⁹ inferior. ¶ Tertia die reſurrexit a mortuis vt ꝑ ſinodochen ꝑs ponatur ꝓ toto. vt videlꝫ ꝑs illi⁹ diei paſceues q̄ mortu⁹ ē ꝓ vna die ↄputeẗ. et nox ſeq̄ñs dn̄ice cui⁹ māe reſurrexit ꝓ die t̄tio. Per hec autē ꝟba deſtruiẗ error eoꝝ qui negāt reſurrectiōꝫ nr̄am Negare eni noſtrā reſurrectionē ē q̄dāmō negare reſurrectiōeꝫ xp̄i Sic enim arguit apl̄s ad corī. xv. Si xp̄us reſurrexit et nos reſurgem⁹ Cū āt ad deſtructionē ↄn̄tis ſequaẗ deſtructō añcedētis ſi nos nō reſurgem⁹ neq̄ꝫ xp̄s reſurrexit. Et nō ꝙ ſm̄ iſtā diſtinctionē articuloꝝ hec duo cōiūgunẗ. ſ. deſcēſus ad inferos ⁊ reſurrectio a mortuis. q2 iſte articl̄s dic̄ totū qđ xp̄s nob̄ ꝑ ſuā mortē meruit. ꝭ aūt eſt redēptio in aīa q̄ ↄpleta eſt ꝑ fracturā inferni in deſcenſu ad inferos Et redemptō in corꝑe que ↄpleta ē in reſurrectōne per gloriam corꝑis.

Expoſitō ſexti articuli fidei

Sext⁹ articulus ꝑncipalis in nūero et q̄ntus eoꝝ qui ſpectāt ad filiū ꝑtinet ad oꝑatiōꝫ loci btitudinis. vbi ꝓ nobis ꝑcurſor ſc̄us xp̄s aſcēdit pādens iter añ nos. Et ē iſte Aſcēdit ad celos ſedꝫ ad dexterā dei p̄ris oīpotentis Aſcēdit igiẗ ad celos ſm̄ hūanitatē vel in q̄ntū homo q̄ vbiq̄ꝫ ē ſm̄ deitatē Aſcendit inq̄ꝫ nō ſtati poſt reſurrectionē. ſꝫ poſt q̄draginta dies q̄b⁹ apꝑuit ꝑ mlẗ tas vices diſciplis ſuis. vt fidē eorū roboraret apparitōib⁹ et ꝓbaret gl̄ioſā reſurrectionē ſui corꝑis qđ oculis ſuis paulo añ diſcipuli viderāt extinctū Sequiẗ ſedet ad dexterā dei p̄ris oīpotentis ꝭ eſt in et̄na btitudine Ad quā dexterā poſitur⁹ eſt elc̄os ſuos vt dr̄ mat. xv. Et ſtatuet oues q̄dē a dextris ⁊c. Uel ad dexterā dei p̄ris. i. in iudiciaria ptāte q2 vt dr̄ ioꝭ. v. Pr̄ om̄e iudiciū dedit filio Et vtrūq̄ꝫ nōt cū dic̄ ſedet q2 ſedē eſt q̄eſcentiū et iudicātium q̄i dicat. pacifice gloriaẗ et oīa q̄ete ⁊ pacifice cum p̄re iudicat ⁊ diſponit Et iſte articulus deſtruit illā hereſim q̄ negat eq̄litatē p̄ris et filij Et ſil̄r illaꝫ q̄ dubitat de aſcēſione ei⁹ in celū ⁊ ꝑ ↄn̄s negat nr̄am q̄ cauſaẗ ex ſua. ſic̄ erectio membroꝝ ſequiẗ ad erectionē capitꝪ. Un̄ aug⁹ Uis aſcēdere in celū. aſcēdentē tene. etenīꝫ ꝑ te ip̄m leuari non poteris Si ergo vis aſcēdere, mēbrū illi⁹ eſto q̄ ſol⁹ aſcēdit Joꝭ. iij Nemo aſcēdit in celū niſi q̄ deſcendit de celo fili⁹ hois q̄ ē in celo.

¶ Expoſitō ſeptimi articuli fidei

Septim⁹ articulus ꝑncipal in numero ſextus ꝟo et vltim⁹ eoꝝ qui ſm̄ iſtaꝫ aſſignationē ꝑtinēt ad filiū. eſt de reditu ad iudiciū. q̄m vt dicit ioꝭ. v Pr̄ om̄e iudiciū dedit filio. vt ſcilꝫ ille qui viuus iudicat⁹ eſt. et exiñ mortu⁹. iudicet viuos ⁊ mortuos Et eſt iſte Inde vētur⁹ eſt iudica/

re viuos et mortuos Inde ſcȝ ſo
ē poſtmodū Vel inde.i.de cel' q̄s
aſcēdit vēturus eſt ſcilicȝ in die iu
dicij iudicare viuos et mortuos.
Ad lram q2 tunc et viui et mortui
reꝑient iudicādi vt innuit Aplus
ad theſſal.iiij.Et mortui q̄ in xpo
ſūt reſurgēt pmi.deinde nos q̄ vi/
uimus qui relinq̄mur ſimul rapie/
mur cū illis in nubib9 obuiā xpo
in aera ⁊c.Illi tñ viui qui reꝑient
morient.ſȝ ſtatim in momēto reſur
gent.iudiciū cum reſuſcitatis rece/
pturi.vbi nō putet ꝑ tractū et mo
rā tpis ſingloꝝ examinationē fieri
ſed vno eodē qȝ momēto et mēita
ſinguloꝝ diſcutiet et diſcuſſa iudi/
cabit Vñ aug9 Nō eſt in illo iudi
cio ſinguloꝝ hoim viciſſim opan/
da diſcuſſio ſȝ momētaneo diſcuſſu
ſimꝉ oia ſic̄ et fecit ſic et iudicabit.
Vel alit' Ventur9 eſt iudicare vi/
uos ſcilȝ vita gr̄e et mortuos ſcilȝ
morte culpe Vbi nō ꝙ aliud ſym
bolū addit iſta v̄ba cū glia.q2 li/
cet xp̄us in fōr ſerui in qua iudica
tus ē ſit ip̄e iudicatur9 tñ in forma
glioſa apꝑebit ⁊ in carne glifica/
ta Vel cū glia.i.cū ſocietate glio/
ſa elcoꝝ ſimꝉ iudicātiū.q2 vt dicit
yſa.iij.Dñs ad iudiciū veniet cuȝ
ſeniorib9 ppli ſui ⁊ pncipibus eius
Ex quo patȝ ꝙ q̄dā ibi iudicabūt
et nō iudicabunt.vt ꝑfecti qui oia
ꝓpter xp̄m reliq̄rūt et ſecuti ſūt cū
qui xp̄i in iudicādo aſſeſſoēs erūt
Alij nō iudicabūt ſȝ iudicabūtur
ſcȝ fideles qui ſm opa ſua r̄cipiēt
iux̄ diſcuſſionē de qua habet mat.
xxv.Eſuriui ⁊ dediſtis m̄ mādūca

re ⁊c.cū alijs ibidē tā reſpc̄u electo
rū qȝ reſpc̄u reꝓboꝝ expoſitis Iu
dicabūtur eni quidā eoꝝ ad glaȝ
et q̄dā eoꝝ ad penā Alij nec iudi
cabūt nec iudicabūtur.ſcilȝ infide
les q2 iā iudicati ſūt Vñ Ioh.iij.
Qui nō credit iam iudicatus eſt

Expoſitio octaui articli fidei

Quinqȝ aūt articuli ſequē/
tes ꝑtinēt ad ſp̄mſcm tā
in ſe qȝ in donis ſuis In
ſe dico q2 in octauo articulo in or
dine oim duodeci articuloꝝ.pmo
ꝟo in ordine iſtorū q̄nqȝ exprimit
ꝑſonalitas ſua Et ē iſte Credo in
ſp̄m ſcm Et circūlocutiue loquit.
Qñ enim hec vox ſpūſſcus capit
dictionalit hinc ſolū tertiā ꝑſonā
in t̄nitate deſignat Qñ aūt vi orō
nis tenet eēntialit ſumit et ꝯuenit
toti t̄nitati ſcȝ deo Et nō ꝙ i alio
ſymbolo ad maiorem exp̄ſſionem
iſti9 articuli adducūt plura ſcȝ in
ſp̄mſcm dñm et viuificantē.qui ex
pr̄e filio qȝ ꝓcedit.qui cū pr̄e ⁊ fi
lio ſimul adorat et cōglorificat.q̄
locut9 eſt ꝑ ꝓphas Et h ꝓpter q̄ſ/
dam hereſes q̄ poſtea pullulauer̄t
Impijſſimi eni neſtori9 ⁊ eutici9 di
xerūt ſp̄mſcm eſſe huū pr̄is ⁊ filij
et eis obedire ſicut virtus quedā
aliena ab eſſentia eorum nec dare
vitā gratie nec inſpirationem.et
ideo additū eſt dñm et viuificātē.
Et ad equalitatē ſignificandā ap
poſituȝ eſt qui ex pr̄e filio qȝ ꝓce
dit.qui cū pr̄e et filio ſimꝉ adorat
et cōglorificat Montan9 aūt q̄dā
heretic9 ⁊ porphyri9 q̄dā ali9 poſt

cū diſcipulis ſuis dixerūt. ꝓphās
nō dīno ſpū ſ; tāq̃ꝫ ꝓphanaticos
locutos fuiſſe ſicꝫ loquunẗ energu/
mini et arreptícij. Et vt eoꝝ error
excluderet̃ addiderūt. qui locutꝰ ē
p ꝓphās. qꝛ ſpū ſcō inſpirante lo/
cuti ſunt ſancti dei homies.

Expoſitio noni articuli fidei

Nonus articulus in ordine
ꝑncipali ⁊ ſcdus eoꝝ qui
ſpectāt ad ſpm ſācū ſcdm
ſcꝫ ꝙ ſignat et vnit generalit̃ eccle
ſiam eſt iſte. Scam ecciam catholi
cam Et nō ꝙ illud qđ ſequit̃ ſcilꝫ
ſcoꝝ cōionē adiūgūt aliqui iſti ar
ticulo. alij vo adiūgūt articlo ſeq̃ꝑ
ti Scdm ꝑmū modū exponitur ſic
Credo ſupple ſcam ecciaꝫ catholi
cam ſiue militantē ſiue triūphantē
eſſe cōionē. i. cōgregationē vel ſo/
cietatē ſcoꝝ Uel ſic Credo ſcam
ecciam catholicā adhuc in terris
militantē. et credo ſcoꝝ cōioneꝫ. i.
ſcoꝝ ſocietatē in celo ſcꝫ eſſe. h eſt
ecciam triūphantē. q̃ſi dicēt vtrā/
q̃ꝫ ecciam credo Uel credo ſcam
ecciam catholicā. hoc eſt ſiue mili/
tantē ſiue triūphantē. et credo ſco
rū cōionē. i. ſuffragia ipſius eccie q̃
cōicamꝰ Uel cōionē. i. euchariſtiā
eſſe ſcꝫ in altari qđ negāt albigē/
ſes ¶ Scdm vero eos qui tm̄mō
ponūt iſtud ꝑ articulo ſcam eccle
ſiam catholicā exponit̃ ſic. i. eccaꝫ
vlem Catholicon eni grece latine
ſignat vniuerſale Et dicit̃ eccleſia
vlis ſm boetiū duabus de cauſis
Prima ſcꝫ qꝛ eſt vlit̃er ꝑdicata ꝑ
q̃tuor ꝑtes terre Unde in ps. In
oēm terrā exiuit ſonus eoꝝ Scda
cā qꝛ articulos hēt vliter veros.
q̃bus ſcꝫ nullū falſum pōt ſubeſſe

Expoſitiō decimi artiłci fidei

Decimus articulus in ordi
ne ꝑncipali et tertius eoꝝ
qui ſpectāt ad ſpm ſanctū
ſm ſcꝫ effectum gr̃e cōn pccm. eſt
iſte Remiſſionē pccoꝝ ſcilꝫ credo
Et intelligat̃ generalit̃ de remiſſio
ne pccoꝝ ſiue que fit in baptiſmo.
ſiue que fit extra baptiſmū. ſicut in
pñia Tñ aliud ſymbolū nō videt̃
loqui niſi de remiſſione pccoꝝ q̃
fit in baptiſmo Dicit eniꝫ Cōfite
or vnum baptiſma in remiſſionem
pccoꝝ Sꝫ hoc qđ ibi ſpēaliter di
cit de baptiſmo fuit cōn hereticos
certos impugnātes ſacr̃m bapti/
ſmi Eſt ergo ſenſus Credo remiſſi
nē pccoꝝ fieri ſupple ꝑ deū ſiue in
baptiſmo t̃plici ſcꝫ flumis flamis
et ſāguinis. ſiue poſt baptiſmuꝫ in
pñia ¶ Scdm alios āt qui vt ſup
tactū eſt iſtud adiūgūt cū articlo
ꝑcedēti. vt ſcꝫ ſit vnꝰ articulus ec/
cleſiā ſcam catholicā ſcoꝝ cōionē
remiſſionē pccoꝝ ſic inferiꝰ latius
dicet̃. ſic expone Credo ecciam ca
tholicā. i. vniuerſalē ecciaꝫ hñtem
modo vl habiturā in futuro cōio
nem ſcoꝝ id eſt omnē vnionē vel
ſocietatē ſcoꝝ. qn̄do ſcilꝫ regnuꝫ
militās veniet ad r̃gnū t̃ūphās
Et credo ſupple hanc ↄſecutā vel
cōſecuturā remiſſionē pccoꝝ. i. per
eccíaſtica ſacr̃a et bona opa. qꝛ di
cat Credo pcca dimitti his qui ſūt
de eccia fideliū ⁊ nō alijs Quāuis

eni deus p se dimittat pctã nõ tñ di
mittit nisi per pñiam sacrox nisi
nccitas excluderet bñficiũ sacmẽti.
Prior tñ modus exponẽdi conue
nientior apparet

Expositõ vndecimi articuli fidei.

Undecim' articulus in or/
dine pncipali et qrt' eorũ
qui spectant ad spm scm ẽ
de spũ insufflante sup interfectos
veneno pmi parentis. de q pdixit
ezechiel ezech. xxxvij. A qttuor vẽ
tis veni spũs et insuffla sup inte fe/
ctos istos et reuiuiscant Et est iste
Carnis resurrectionẽ Et est sẽsus
Credo spm scm per reductionem
spũs creati ad corp' facientez sua
virtute carnis resurrectionez. Qd
etiã innuit ps. cũ dicit Emitte spi/
ritũ tuũ et creabũtur et renouabis
faciẽ terre In qua resurrectõe cre
dendũ est idẽ corp' qd per mortẽ
cecidit ad eũdẽ spm id ẽ ad cand
diam rediturũ. Nuc cuiuslibet mem
bri materia ad idẽ mẽbrũ in quo
erat redeat vt exponũt aliqui iiue
eadẽ materia tota corpis redeat ad
totũ corp' nõ tñ ncario matẽia cu
iuslibet mẽbri ad idẽ membx. scdz
exẽplũ qd ponit Aug' Qñ de sta/
tua enea fusa fit massa. et iterũ de
eadẽ massa fit statua. vbi est oimo
da identitas materialis et numẽa
lis inter statuã porẽ et posteriorẽ.
qr materia est eadẽ numero et for
natural scz eneitas. et tñ forte qd
prus fuit materia pedis in statua
pori infusa. erit materia brachij in
statua posteriori Et silr in xposit

Argumentũ aũt infallibile q rsur
rectio erit qtidie habem' Uñ dic
petr' rauẽnas Crede te homo in
morte posse resurgẽ qui añqz viue
res nihil fuisti. aut qre dubitas q
resurgas. cũ totũ qd in reb' est o
tinue sic resurgat Sol eni occidit
et resurgit. dies sepelit et redit. mẽ
ses ãni. fruct'. tpũs semina cũ trã/
seũt ipa moriũtur. cũ redeunt ipsa
sua morte virescũt Et tu etiã qti/
ens dormis ⁊ dormiẽdo euigilas
tecũ qsi moreris et resurgis.

Expositio duodecimi arti/culi fidei

Duodecim' et vltim' arti/
culus in ordine pncipali ⁊
qrt' eox qui spectant ad
spm scm est de spũ sco. eternaliter
elcos pmiãte Et ẽ iste Uitã etnã
Et ẽ sensus Credo vitã eternam a
spũ sco in pmiũ electis collatã. In
hoc etiã articlo mors etna docet
debere credi reprobis futura qsi di
cat Credo vitã etnã pmiũ bono/
rũ et mortẽ etnã suppliciũ malorũ
Hec aũt vita etna ɔsistit in stola
aie et corpis Stola aũt aie in tb'
ɔsistit scz in manifesta ɔgnitõe sũ/
me tnitatis q succedit fidei Ioh.
xvij. Hec ẽ vita etna vt ɔgnoscãt
te solũ verũ deũ et q misisti iesum
xpm Itez in pfecta ei' fruitione q
succedit spei Itẽ in pfecta eius di
lectõe. qr nõ euacuabit sed pficiet
charitas ipius dei Stola aũt cor/
poris in quatuor etiã consistit scz
in agilitate subtilitate claritate et
impassibilitate. De quibus dici
tur Sapientie. ij. Fulgebũt iusti et

tanq̄ȝ ſcintille in arūdineto diſcur/
rent Si igit̄ fulgebūt ergo habe/
būt claritatē. ſi iuſti ē̄go habebūt
immortalitatē ſeu impaſſibilitatē
q2 Sapie ꝑmo. iuſticia ꝑpetua ē ⁊
immortalis. ſi ſint ſcintille ergo ha
bebūt ſubtilitatē. ſi diſcurrēt ergo
habebūt agilitatē Per hūc articu
lum deſtruit̄ hereſis ponentiū deū
non curare facta hoim. et hereſis
ponentiū aiam interire cū corpoē
Amen Iſte t̄minus amen qñq̄ȝ
tenet̄ aduerbialiter et ſic interp̄tat̄
fideliter ſm aquilā et ſonat tātuȝ
ſicut ita fiat Et ſic ponit̄ deut̄. xx/
vij. Et dicet oīs ꝑplus amē Ali/
qñ noialiter. Aliqñ verbaliter. vt
dari pt exemplū apoc. iij. Hoc dic
amē. i. veritas Vel amen id ē veri
tatē annūcians Et pōt h ſumi pri
mo vel ſcd̄o modo.

An ſint alia credenda vl/ tra articlos.

SIj āt querat̄ an teneamur
aliqua credere que nō ſūt
articuli. ſicut verbi gratia
fornicationē eſſe pcc̄m mōrle et cō
ſilia Dici debet ꝙ ſic Oportet eni
multa credere que nō ſūt articuli
maxie ea q̄ articulos p̄cedūt Cre
dere eni deo nō eſt articul⁹ ſed ar/
ticulos p̄cedit. et tñ oportet deo
credere q2 antecedit articlos Vñ
cū credē deo ſit credere verbis ei⁹
ſiue ſacre ſcp̄ture que dicit fornica
tionē eſſe mōrle pcc̄m. Patȝ ꝙ q̄/
uis non ſit articul⁹ optet illud cre
dere Et ſicut qui negaret p̄ncipia
alicui⁹ diceret̄ heretic⁹ in illa artē.
ſic qui negaret fornicationē eē pec
catū mōrle vel aliq̄d qd̄ aſſerit ſa/
cra ſcp̄tura quod quidē articulos
fidei antecedit. hereticus in fide
deberet reputari.

Vnde ſumit̄ numerus et diſtinctio articuloꝝ fidei.

NUmerū aūt articulorūȝ ⁊
diſtinctionēȝ ſm p̄tactum
modū exponēdi ſic accipe
Cū eni credere hēamus ꝙ de⁹ in
ſua eēntia vn⁹ ⁊ ſimplex trinus ſit
in pſonis. q̄bus quidē pſonis iux
ſuas ꝓprietates pſonales certe er
ga nos et nr̄am ſalutē attribuunt̄
opationes pticulares quas etiāȝ
credere habem⁹. inde inſurgit nūe
rus et diſtinctio duodeci articulo
rum fidei. iuxta duodeci q̄ ſic nob
de ipis pſonis dīnis credenda in
cumbūt Et q2 iuxta ipm modum
exponēdi vnū attribuit̄ pſone pa
tris. ſex vēo pſone filij et q̄nq̄ȝ pſo
ne ſpūſſancti. id̄o duodeci articuli
fidei aſſignant̄. Vn⁹ reſpcu pr̄is
ſex reſpectu filij et q̄nq̄ȝ reſpcu ſpi/
rituſſācti. De vnico articl'o qui
attribuit̄ pſone pr̄is. Prim⁹ eni ar
ticulus qui vt tactū eſt attribuitur
pr̄i. exꝑmit ei⁹ pſonalitatē et oipo
tentiā cū dicit Credo in deū pr̄eȝ
oīpotentē creatorē celi et terre.
Et hūc articulū poſuit petr⁹ De.
ꝑmo ſex articulorū attributorū p/
ſone filij Primus vēo ſex articu
loꝝ qui attribuūtur filio exprimit

eius pſonalitatē cū dicit Et in ie/ſum xp̄m filiū eius vnicū dominū nr̄m. Et hunc poſuit andreas De ſcd̄o et tertio. ¶ Scd̄us exprimit vtrāq₃ eius natiuitatē cū dic̄ Qui cōceptus eſt de ſpūſancto natus ex maria virgine. Et hunc poſuit iohes euāgeliſta ¶ Terti⁹ exp̄mit paſſionis ſue ſacramentū cū dicit. Paſſus ſub pōtio pilato crucifix⁹ mortu⁹ et ſepult⁹ Et hūc poſuit iacob⁹ maior. De q̄rto ¶ Quart⁹ exp̄mit eius deſcenſum ad inferos ⁊ dñtez reſurrectionē cū dicit De/ſcēdit ad inferna tertia die reſur/rexit a mortuis Et hūc poſuit thomas. De q̄nto. ¶ Quint⁹ exp̄mit aſcenſū ſuū ad ſuperos et ianue celeſtis aptionē cū dicit. Aſcēdit ad celos ſedet ad dexterā dei patris oipotentis Et hūc poſuit iacob⁹ minor. De ſexto ¶ Sext⁹ exprimit eius iudiciariā ptātem cum dicit Inde venturus eſt iudicare viuos et mortuos Et hūc poſuit philippus De quinq₃ articulis attribu/tis perſone ſpūſſancti. ¶ Primus vero q̄nq₃ articuloꝝ qui attribuūt ſpiritui ſancto exprimit eius perſonalitatē cuz dicit Credo in ſpiritū ſanctū. Et hunc poſuit Bartholo/meus ¶ Secūdus exprimit ei⁹ ſanctificationē et vnionem qua in eo vnitur eccleſia cū dicit Sanctā eccleſiam catholicā ſanctoꝝ cōionē. Et hūc poſuit matheus. ¶ Terti⁹ exp̄mit eius remiſſionē ſiue iuſtifi/cationē per generalē remiſſionem

cum dicit Remiſſionē peccatorum Et hunc poſuit ſimon chananeus ¶ Quartus exprimit eius viuifi/cationē per generalem reſurrectionem cū dicit Carnis reſurrectiōm Et hūc poſuit iudas thadeus. Quintus et vltimus exp̄mit eťnā eius p̄miationē cum dicit Vitam eternam Et hunc poſuit mathias Ut clarius hec patēt in figura ſe/quenti.

¶ De quadā alia diſtin/ctione articuloꝝ fidei.

Est et alia diſtinctio quo/rūdā modernoꝝ. qui ſymbolū in q̄tuordeci diuidūt articulos Diuidūt eni p̄mū et tertiū et q̄ntū articulos ſup̄ poſitos quēlibet in duos. nonū vero et decimū redigūt in vnū. put videtur diſtingui ſymbolū nycenū quod cantatur in miſſa. ¶ Et ſm̄ hanc diſtinctionē ponūtur ſeptē artic'li ptinētes ad diuinitatē et alij ſeptez ptinētes ad hūanitatē ſic ſcȝ Naz ſymbolū aut eſt de deitate. aut de humanitate.

De ſeptē articulis ꝑtinētib⁹ ad deitatē

Et ꝑmo de ꝑmo
¶ Si aūt eſt de deitate. tūc ꝑmus
articul⁹ eſt vnū deū tm̄ eſſe Et eſt
iſte Credo in deū Scd̄us artic̄ls
eſt pr̄em eſſe vnū deū creatoremq̄
oīm Et eſt iſte Patrē oīpotentem
creatorē celi et terre Et vt ſup̄ ta/
ctum ē iſti duo articuli ꝑm aſſigna
tionē ꝑcedentē nō ſūt niſi vn⁹ arti
culus. ¶ Terti⁹ articulus eſt. filiū
ei⁹ vnicū eſſe vnū deū ſibi equalez
Et eſt iſte Et in ieſū xp̄m filiū eius
vnicū dn̄m nr̄m ¶ Quart⁹ articul⁹
eſt ſp̄m ſcm̄ eē vnū deū ab vtroq̄
ꝓcedentē Et ē iſte. Credo in ſp̄m
ſanctū ¶ Quint⁹ articulus eſt deū
pcc̄a dimittē his qui ſūt in ecc̄ia ⁊
hn̄t cōionē ecc̄ie et nō alijs Et eſt
iſte Scām ecc̄iam catholicā ſcōꝝ
cōionem remiſſionē pc̄coꝝ Et ſic
vt ſup̄ tactum eſt diūgunt iſti duo
articuli in vnū ſcȝ non⁹ et decimus
¶ Sext⁹ articul⁹ ē deū ſuſcitatu/
rū mortuos Et eſt iſte Carnis re/
ſurrectionē ¶ Septim⁹ articulus ē
deū eſſe remuneratorē bonoꝝ Et
eſt iſte Vitā eternā Sub quo etiā
ꝯphendit deū eē punitorē maloꝝ

De ſeptē articulis ꝑtinentibus ad hūanitatē

¶ Si aūt ſymbolū ſit de humani/
tate. tūc articul⁹ ꝑmus eſt q̄ xp̄us
cōceptus eſt de ſpū ſcō Et eſt iſte
Qui conceptus eſt de ſpū ſācto ¶
Scd̄us articul⁹ eſt filiū dei natum
eſſe de virgine maria Et ē iſte Na
tus ex maria virgine Et vt ſupra
tactū ē iſti duo articuli ꝑm aſſigna
tionē ꝑcedentē nō ſūt niſi vn⁹ arti
culus ¶ Terti⁹ articulus eſt filiū
dei eſſe paſſū crucifixū mortuū et
ſepultū. Et eſt iſte Paſſus ſub pō/
tio pilato crucifixus mortu⁹ et ſe/
pultus ¶ Quart⁹ articulus ē filiū
dei deſcēdiſſe ad inferos Et ē iſte
Deſcendit ad inferna ¶ Quintus
articulus eſt filiū dei reſurrexiſſe a
mortuis Et ē iſte Tertia die reſur
rexit a mortuis ¶ Sext⁹ articul⁹ ē
filiū dei aſcēdiſſe ad celos ſedere
q̄ ad dexterā pr̄is Et eſt iſte Aſcē
dit ad celos ſedet ad dexterā dei
pr̄is oīpotentis. ¶ Septim⁹ arti/
culus ē filiū dei iudicaturū bonos
et malos Et ē iſte Inde vēturus ē
iudicare viuos et mortuos

¶ Explicit tractatus pri
mus huius libelli qui eſt de expoſi
tione articuloꝝ fidei.

Incipit tractat⁹ ſcd̄us de decē p̄cepti. legis ꝛ eoꝝ expōne

C

Irca tractatuz de p̄ceptis legis ſummatim tāgēda ſūt. quid eſt p̄ceptū. Qualiꝫ p̄cepta diſtinguantꝫ Expoſitio p̄ceptorū De numero et ſufficiētia p̄ceptoꝝ Qualiꝫ in ipis p̄ceptis. vij capitalia ꝑiū alia pc̄ca ꝓhibeantꝫ

De diffinitiōe p̄cepti ꝛ ei⁹ expoſitione

D

Iffiniꝫ aūt p̄ceptū ab aliquib⁹ ſic Preceptū eſt imperiū obligās ad obſeruationē rei vel actus imꝑati Extrahitur radicaliꝫ hec diffinitō a diffinitione p̄cepti quā dat aug⁹ libro de ꝟginitate dicēs Preceptū ē cui nō obedire pc̄m eſt Dicitꝫ in dc̄a diffinitōe obligās ad obſuatōez ad dr̄am ɔcilij. qd̄ ꝑ ſe nūq̄ꝫ obligat vt dicit aug⁹ q̄ꝫuis per accn̄s id qd̄ ɔſuliꝫ videatur obligare vtpote ſi in caſu p̄ceptū nō poſſit implerí niſi fiat cōciliū. vt ſi n̄ poſſim ſuſtētare ꝑentes. ſ. pr̄em et matrez niſi vendā om̄ia. tūc tenerer om̄ia vēdere Qd̄ quidē de ſe ɔciliū. nec obligat niſi in caſu ꝑ accn̄s vt exēplificatū ē Et ſi obijciaꝫ q̄ ſilr̄ obligat votū ad obſeruationē. et ſic conuenit ei p̄cepti diffinitō. Rn̄de Aliq̄d vouere eſt tm̄ ɔcilij. nec quē q̄ꝫ obligat. null⁹ eni cōn ſuā voluntatē obligaꝫ ad vouendū. ſed qui vouerit obligaꝫ nc̄ario ad reddēdū Et hoc idō eſt qꝛ reddē votū eſt p̄cepti. ſed vouere eſt concilij

De varia diſtinctione variaq̄ꝫ aſſignatione p̄ceptorū in tabulis legis

D

Iſtinctio aūt poniꝫ varia p̄ceptoꝝ Joſeph⁹ eni dic̄ q̄nq̄ꝫ mādata eſſe ſcp̄ta in vna tabula et q̄nq̄ꝫ in alia Origl. aūt ponit q̄tuoꝛ in vna ꝛ ſex i alia Aug⁹ aūt ponit tria in vna ꝛ ſeptē in alia. vtpote tria que ꝑtinēt ad deū in p̄ma tabula et ſeptē q̄ pertinēt ad ꝓximū in ſcd̄a Et hūc modum auguſtini ſequiꝫ cōis opinio Qꝛ eni aug⁹ ponit tria eſſe in vna tabula et ſeptē in alia. hoc magis dicere videꝫ ꝓ dignitate q̄ꝫ ꝓ ſcriptura. eo q̄ tria ꝑtinēt ad dilc̄oez dei et ſeptem ad dilectionē ꝓximi Uñ ſi ɔſiderentꝫ ipē tabule ꝛ eaꝝ ſcp̄tura in ſe ſic̄ cōſiderāt hebrei ꝛ ioſephus. ſic vtraq̄ꝫ tabula cōtinebat q̄nq̄ꝫ mandata ſeu p̄cepta Si aūt ɔſiderentꝫ ſm̄ reſpc̄m et relationē eoꝝ ad q̄ dicta mādata ordinabāt. cū tria ordinēꝫ ad deū ꝛ ſeptē ad ꝓximū. poterit tali fine ɔſiderato dici tria eē in vna et. vij. i alia

Expoſitō p̄ceptoꝝ legis Et primo p̄mi

N

Unc aūt attēdendū ē ad expōez ſingloꝝ p̄ceptorū Et cū lex p̄ceptoꝝ poſita ſit ꝓpter trāſgreſſiōes cohibēdas vt pꝫ ad gal. iij. et tripl̄r trāſgreſſio fiat. ſ. corde ore et ope. et ꝟ quidē tā q̄ ad deū. q̄ꝫ etiā q̄ ad ꝓxim vt ꝑfecta ſit cohibitō tranſgreſſio

nis.pſc̄a ponit̄ lex ꝓhibitōis ⁊ ſic
mādatorū ſeu ꝑceptoꝝ ſubſequit̄
iniūctio Et ꝑmo q̄ꝫtū ad deū ꝓhi
bet ꝑmū ꝑceptū cor ab idolatria.
vt de⁹ ſcilꝫ diligat̄ toto corde Eſt
eni de colēdo deo Et colē deū vt
dic̄ glō eſt ſeſe toto mētis affectu
illi mācipare Et ē iſtud Nō habe
bis deos alienos corā me Quaſi
dicat Me hēbis deū.nō alienū Ex
ponēs qꝫ qđ dixit deos ſB dit Nō
facies tibi ſculptile.i.imaginē ſcul
ptam.qđ vōt aug⁹ idolū.neqꝫ ſili/
tudinē oim q̄ in celo ſūt deſuꝑ et q̄
in t̄ra deorſū ⁊c.que expō eſt vbi
ꝑcedentis Vel ſm̄ Origē.ſculpti/
le ſiue idolū eſt qđ nō hēt ſilitudi
nē in natura ſic̄ cymera Silitudo
aūt ē eoꝝ q̄ aliquā hn̄t in natura
ſilitudinē.vt imago homis vel bo
uis ad verū hoiem.vel ad veꝝ bo
uem.qđ videt̄ ꝑ h̄ qđ ſequit̄ q̄ in
celo deſuꝑ ⁊ q̄ in t̄ra deorſū Sꝫ
ex h̄ videt̄ ꝙ ꝓhibeant̄ imagines
que ad lr̄am ſculptilia ſunt.qꝛ ſcul
pūtur Sꝫ rn̄det ꝙ an̄ incarnatōꝫ
qn̄ data fuit hec lex nulla in ligno
vel in lapide ſculpi potuit incorꝑa
lis dei imago qꝛ imago ſpūs fin/
gi nō p̄t Et ꝓpterea an̄ incarnati/
onē reꝓbande erāt imagines Sꝫ
qꝛ h̄ fieri potuit p⁹ incarnationeꝫ
filij dei.ꝓpt̄ hoc ex tūc fiēi oḋeūt̄
et ab ipō q̄dē qui legē tulit et diſ/
pēſare potuit ſcilꝫ xp̄o Vn̄ refert
damaſcē.ꝙ xp̄s abagaro r̄gi miſit
in pāno imaginē ſuā.eo ꝙ pictor
ab eodē rege miſſus.ad depingen
dū imaginē xp̄i nō poterat vultū
eius pre claritate intueri.vt ei⁹ ſin
gula lineamēta et mēbra ꝓprie de
ſcribēt Sꝫ qꝛ hec rn̄ſio nihil oīno
apud vnū ꝓp̄lm iudeū valeret q̄m
nr̄as imagines reꝑhendūt.iō alit̄
dici p̄t.ꝙ nō ſimpl̄r ꝓhibent̄ oīno
fieri imagines. Vn̄ beda. Imagi/
nes fieri nulla lr̄a dīna vetuit.ha/
rū eteni aſpc̄us multū ꝯpūctionis
ſolꝫ p̄ſtare ꝯtuentib⁹.et eis q̄ lr̄as
ignorāt.q̄i viuā de xp̄i paſſiōe ex/
hibent recordationē Salomō eni
inſtinctu dīno eas fecit in templo
dei Sed oīno ꝓhibent̄ fieri ad
hūc videlꝫ finē vt adorent̄ ⁊ colā/
tur Vn̄ ſequit̄ Neqꝫ adores neqꝫ
colas ea Nō adorandū igit̄ et co
lendū ꝓhibent̄ imagines fiēi Nos
aūt nō adoram⁹ imagines.ſꝫ refer
tur honor et adoratō ad imagina
tū.ſcꝫ.ad deū vl̄ ad ſc̄m eius cui⁹ ē
imago vt dic̄ aug⁹ lib iij.de doct̄/
na xp̄iana Sequit̄ Nō adorabis
neqꝫ coles Int̄ q̄ ſic diſtingue.Nō
adorab ſcꝫ veneratōne corꝑis.vt
inclinādo eis vl̄ genuflectēdo Ne/
qꝫ coles ſcꝫ affectione mētis Vn̄
glō Aliud ē colere aliud ē adorare
Pōt q̄s inuit⁹ vel adulādo regib⁹
idolatris vel tormētis vict⁹ ado/
rare.cū tn̄ ſciat idolū nihil eſſe.et
ſic nulla mētis affectōne ad idolū
moueri.⁊ ꝑ ꝯn̄s nec colere Colere
eni eſt toto mētis affectu ⁊ ſtudio
mācipari Sequit̄ Ego eni diſcre/
tiue dic̄ q̄i dicat Ego nō ali⁹ ſum
dn̄s.et iō timēdus De⁹ tuus ⁊ iō
diligēdus Fortis zelotes.i.diligēs
amator Vn̄ deut̄.v. De⁹ tuus de⁹
emulator viſitans.i.puniēdo iniq̄/
tates p̄rm ſcꝫ nō cuſtodientiuꝫ ꝑ

cepta data in filios.i.puniēs etiā
ipos filios.ſ.p̄res iſta nō cuſtodie
rint Puniunt eni qn̄q3 filij p pcc̄o
p̄ris tp̄alit nō eternalit Et ſic in/
tellige illud ezech.xviij. Filius non
portabit iniq̄tatē p̄ris ꝛc.ſc3 etna
liter Vel viſitās pcc̄a p̄rm in fili/
os etiā eternalit Nō aūt quia ſunt
pcc̄a p̄rm.ꝫ q2 ſūt pcc̄a filioꝝ imi
tantiū pcc̄a p̄rm. Vſq3 in tertiā ꝛ
q̄rtā generationē Hoc dic q2 qn̄3
ſolēt p̄res in tertiā et q̄rtā genera
tionē viuere.et plerūq3 filiorū vel
nepotū ſuoꝝ moleſti' ferre crucia
tus q̄3 ꝓprios Eorū q̄ oderūt me
.i.pccoꝝ et maloꝝ.et ecōn faciēs
miam in multa milia.i.in om̄es Et
ponit ibi finitū numeꝝ p infinito
Diligētib' me et cuſtodiētibus p̄
cepta mea Iſte t̄min'.et.ponit ibi
expoſitiue.p id ē cuſtodiētib' Qui
eni diligit deū p̄cepta eius ſeruat
Vn̄ ioh.xiiij. Si q̄s diligit me ſer
monē meū ſuabit Sz q̄rit q̄lit
iſtud poſſet dici p̄mū p̄ceptū.cum
dilectio dei dicat p̄mū mandatu3
mat.xxij. Hoc ē loq̄ns de dilcōne
dei.p̄mū et maximū mādatū Rn̄/
det ꝙ illud mādatū de dilectione
dei idē ē cū ꝭ p̄mo p̄cepto decalo
gi Iubet eni3 p̄mū p̄ceptū decalo
gi vnū deū coli et nihil ei in amoē
p̄ferri.et ſic idē eſt.vel equipollet
p̄mo mādato.iuxt p̄allegatū.xxij.
caplm math Vel p̄t dici ꝙ dilcio
ſpēale mādatū nō eſt.ꝫ radix ꝛ ſti
pes cetoꝝ.ad qd̄.ſ.cetea mādata
reducūt Vn̄ p̄mū mādatū dr̄ nō
ordine ꝫ dignitate.i.int cetea p̄ci/
puū ꝛ maximū.cū oia ꝯphendat.

Expoſitio ſecundi precepti

Scd̄m p̄ceptū cohibet os a piurio.a blaſphemia a mēdacio.et ē iſtud Nō aſ/ſumes in vanū nomē dei tui.ſ.fſe vel ſupflue vel doloſe p nomē dei iurando.vel mentiēdo.vel ipm̄ no men blaſphemādo vel pu̇erſe de deo ſentiendo Et ſi obijciat ꝙ ꝑm iſtā opinionē iſtud ptinet ad q̄ntū p̄ceptū ſcd̄e tabule.ſ.ad illud Nō loq̄ris cōn ꝓximū tuū fſm teſtio/niū.vbi agit de piurio Dic ꝙ iu/rans fſm.dupl'r peccat Pri̇o.ſ.cōn ꝓximū ſuum eū decipiēdo.et iſto mō ex pte ꝟbi qd̄ ordinatu3 ē ad ꝓximū.et q̄ ad hoc cadit ſub dēo q̄nto mandato ſeu p̄cepto ſcd̄e ta bule Itē ſcd̄o peccat inuocando ad cōfirmationē fſitatis vel dece/ptionis teſtē.dinā veritatē ꝛ iſto mō peccat in deū.et q̄ ad hoc ha/bet ſub iſto ſcd̄o mādato ſeu p̄ce/pto p̄me tabule.ſ.in iſto loco Nec eni hēbit dn̄s hoiem inſontē.i.in/nocentē ſc3 q̄n apud deū nocētis penas exoluat.ſ.qui aſſūpſerit no/men dei fruſtra Vn̄ deut.v. Non vſurpab nomē dei fruſtra.q2 non erit impunit' qui ſup re vana no/mē dei aſſūpſerit Vel nō habebit dn̄s inſontē.i.innocentē.ꝭ ē a cul pa imunē eū q̄ aſſūpſerit nomē dī fruſtra.q2 vt habet eccī.xxiij. Vir multū iurās r̄plebit iniq̄tate ꝛ nō diſcedit a domo ei' plaga. Sz q̄d dicet de iſtis magnatis et ſcarib' q̄ ꝯſuetudinē hn̄t iurādi.nunquid

trāſgrediūť iſtud pceptū ſeu man
datū et peccāt mōꝛlit? Aliq̄ rn̄dēt
diſtinguēdo. dicētes ꝙ piuriū mł/
plicit dr̄. ſ. indiſcreta iuratio. vtpo
te qn̄ q̄s inutilit iurat verū. vel qn̄
ſine deliberatōne iurat. et tūc non
credūt eſſe mōꝛle pccm̄ Nā tūc fit
pter pceptū. ꝫ nō cōn pceptū. niſi
foꝛſan nimia eſſꝫ aſſuefactio. Alio
mō ſumit piuriū. vbi vel qn̄ q̄s iu
rat cū deliberatiōe illud qđ iuram̄
to nō eſſꝫ aſſerēdū imo nec ſimplr
dicendū ſeu loq̄dū. ꝫ poti⁹ oppoſi
tū. et tūc credit eē mōꝛle pccm̄ Alij
diſtinguūt dicētes ꝙ piuriū młti/
plicit dr̄. Uno mō fła iuratio. q̄ ſi
fiat ex ignoꝛātia adhibita tn̄ pus
diligētia debita. nō eſt pccm̄ Sed
ſi fiat nō adhibita diligētia debi/
ta. pccm̄ q̄dē eſt ꝫ veniale Si aūt
fła iuratio fiat ſcient. vtpote cum
mēdaciū iuramēto ꝯfirmatur. tūc
niſi tm̄ iocando fieret. ſp eſt pccm̄
mōꝛle Alio mō dr̄ piuriū trāſgreſ
ſio iuramenti iā facti. qđ ſi fuit lici
tū. ſp eſt ipa trāſgreſſio mōꝛle pec
catū Si vo illicitū. trāſgreſſio illi⁹
nō eſt pccm̄. ſed illud illicitū ſciēter
iuraſſe fuit pccm̄ Tertio mō dicit
piuriū indiſcretū iuramētū. qđ po
nūt niſi alia aggrauaret circūſtan
tia. veniale pccm̄ ¶ Itē nomē dei
pr̄is eſt filius. qꝛ ipm̄ prēm notifi
cat Nomen ergo dei in vanū aſſu
mit qui ipm̄ xp̄m purā creaturam
ponit ſeu aſſerit. qꝛ ſic ponit ipſum
eē vanū vel vanitatē Un̄ ad rhō.
viij Uanitati ſbiecta eſt ois crea/
tura Sed cū xp̄s vitas ſit vn̄ Jo.
xiiij. ego ſū via vitas et vita. nulla
ten⁹ poterit eſſe vanitas. et ſic nec
pura creata Quid ergo abſurdi⁹
q̄ꝫ illā firmiſſimā vitatē ponē va/
nitatē. ⁊ illud vbū virtuoſū ſuſten
tans oia vt habet ad heb̄ i. ponē
vanū ⁊ ſuſtentatū? Deniq̄ꝫ tertio
mō nomē dei aſſumit ille in vanūꝫ
q̄ nomē xp̄i vn̄ dr̄ xp̄ian⁹. p pccm̄
vanū reddit et moꝛtuū Nomē q̄p
pe ſup hoies ſcp̄tū vt viuāt ipi iux
qđ loquit xp̄s apoc. iij. Et ſcribā
ſup eū nomē dei mei et nomē ciui/
tatis dei mei noue hiꝛl'm. q̄ deſcen
dit de celo a deo meo. et nomen
meuꝫ nouū

Expoſitio tertij pre cepti.

Tertiū pceptū ptinens ad
deū cohibēs trāſgreſſiōm
in ope ē Memēto vt diem
ſabbi ſcifices. i. ſcm̄ et feriatūꝫ ha
beas. ceſſando ab omi ope ſeruili
Ubi nō ꝙ i q̄ꝫtū ſabbm̄ deſignat
q̄etē interioꝛē a pūis affectionib⁹
et exterioꝛē ab oibus ſuilibus. pter
illi⁹ diei determinationē moꝛale ē ꝫ
pceptū ⁊ ſcp̄tū in coꝛde hūano. ſic
alia decalogi mādata ſeu pcepta
Natura eni dictat eſſe vacādū ali/
qn̄ q̄eti. et oꝛōni. et dīne laudi Sꝫ
qꝛ tali die. ſ. ſabbo. et a talib⁹ reb⁹
groſſioꝛib⁹ abſtinē n̄ aliq̄lit dictat
oſcia. ꝫ ſola exterioꝛ iuſſio diuina
q̄ꝫtū ad ꝫ fuit cerimoniale ꝫ man
datū. et ſoluēdū. i. ſolui pocat Cir
ca qđ ē aduertēdū ꝙ in dn̄ica re/
ſurrectiōis dn̄ice ex ſtatuto eccłe
mutatū ē ſabbm̄ in dn̄icā ne vide/
remur iudaiſare Qꝛ ex q̄ veritas
luxit. trāſijt legis vmbꝛa. et hoc q̄
ad cerimonialia Et ſi q̄ratur q̄re

alie iudeoꝝ feſtiuitates nõ p̃cipie
banť in decalogo Dic ꝙ cetẽ eo/
rũ feſtitates fuerũt tm̃ cerimonia
les.nec ab oĩbus ſũt obſ̃uande.H
aũt p̃ceptũ magis morale ẽ q̃ȝ ce/
rimoniale iõ in decalogo ad queȝ
oẽs tenenť ſp̃ p̃cipiendũ erat Se/
quiť deuť.v.vñ ſumiť hoc p̃ceptũ
Sex eni dieb⁹ facies op̃a tua ſepti
mo aũt die q̄ eſt dies ſabbi nõ fa/
cies in ea quicq̃ȝ op̃is Et ſubdit
rõem p̃cepti Sex enim dieb⁹ fecit
de⁹ celũ et ťrã vt p3 geñ.ꝑ.et re/
quieuit die ſeptio.nõ q̃ſi laſſus Sȝ
poniť ibi req̃euit ꝓ ceſſauit.ſic dr̃
apoc.iiij.Requiẽ nõ hñt die ac no
cte dicẽtia ſc̄us ſc̄us ⁊c.i.dicẽ ñ ceſ
ſabãt Ita ſumiť in dicto paſſu re
quieuit ꝓ ceſſauit Nihil eni vlteri⁹
fecit nouũ cui⁹ ñ feceit ꝑ⁹ materiã
vtpote corp̃aliũ.vel ſilitudinẽ.vt
pote ſp̃ũaliũ Op̃ať tñ adhuc q̊ti/
die creata gub̃nãdo.vt dr̃ Ioh.v
Pr̃ me⁹ vſq̃ȝ mõ op̃ať et ego ope
ror Circa qđ dic̃ aug⁹ lib.iiij.ſup̃
geñ Sic req̃euit vt nouã creaturã
vlteri⁹ ꝯderet nullã.nõ vt q̄ cõdi/
derat ꝯtinere et gub̃nare ceſſaret
Et bñdixit diei ſeptio.qui eſt dies
ſabbi.et ꝓ id ẽ ſc̄ificauit eũ.i.ſc̄m
et celebrẽ eũ hr̃e voluit.vt ſcȝ nõ
fieret op⁹ ſeruile in eo.et ſic nõ inť
diciť opus charitatis nec nc̄itatl.
Vñ p3 ꝙ poterũt exhiberi ecc̃ia/
ſtica ſacr̃a.ſicut eni poterãt circũ/
cidere ſabbo.⁊ nos etiã die dñica
ſacr̃a poſſum⁹ exhibẽ et op̃a cha
ritatis vt elemoſynas.et op̃a nc̄i/
tatis exercere vt bibere comedere

Expoſitio quarti pre/cepti.

SIc quo ad deũ tria ponũ
tur p̃cepta Quãtũ aũt ad
ꝓximũ ponũť ſeptẽ ſequẽ
tia.q̃rũ vnũ eſt affirmatiuũ et ſex
ſũt negatiua Affirmatiuũ autẽ et
q̃rtũ in ordine p̃ncipali.ſȝ p̄mũ in
his q̄ reſpiciũt ꝓximũ ẽ illud Ho
nora pr̃em tuũ et mr̃em tuã. Per
qđ mãdatũ natura que corrupta
eſt ad ordinẽ naturalẽ reuocatur.
Nec fuit nc̄e hmõi p̃ceptũ dari pa
rẽtibus reſpc̄u ſuoꝝ filiorũ Creſcẽ
te eni ꝟtute in filijs decreſcit ꝟtus
in p̃entib⁹ ſm naturã.et deficiẽti
virtuti debeť iuſte ſb̃ſidiũ Vñ q̊a
minorať virt⁹ ſeu vigor i parẽtib⁹
et augeť in filijs dať p̃ceptũ vt fi/
lij ſubueniãt parentibus Nec fuit
nc̄e dare hmõi p̃ceptũ p̃entib⁹ de
filijs q̃ȝuis p̄mo ipi filij fuerũt im
potẽtes.q2 natura etiaȝ corrupta
ad id cogit.eo ꝙ naturaliť ſucc⁹
aſcẽdit a radice ad ramos et nõ
ecõuerſo Et criſoſt.Hoc eſt amor
in hoibus qđ eſt humor in arbori
bus Dit ergo.Honora pr̃em tuũ
duplici.ſ.honore.et reuerẽdo.⁊ ne
ceſſaria p̃bendo Patrẽ tã ſp̃ũalẽ
q̃ȝ carnalẽ Intelligiť etiaȝ de pr̃e
deo qui potiſſime ẽ honorandus.
Vñ mal.ꝑ.Fili⁹ honorat pr̃em et
ſeru⁹ dñm Si ergo pr̃ ego ſuȝ vbi
eſt honor me⁹ Et mr̃eȝ tuam car/
nalẽ necnõ ⁊ ſp̃ũalem.ſ.ecc̃iaȝ De
qua ad gal.iiij.Illa aũt q̄ ſurſũ ẽ
hirlm libera eſt.q̄ eſt mr̃ nr̃a.Noie
etiã pr̃is et mr̃is oẽs ꝓximi intel

ligunť vt dicit.aug⁹ Vñ ſm ipſū
omīa vēdenda ſunt et danda pro
paupib⁹ in extrema nc̄itate.quod
ſi nō fit trāſgrediť iſtud mādatū.
Si ergo nomīe pr̄is ⁊ mr̄is om̄is
ꝓximus intelligiť et nobiliſſimum
inter ꝓximos ponit pro oībus.ſ/
pr̄em et matrē.claꝝ eſt ꝙ illis p̄ci
pue honor debeť et ſubſidium Et
vt firmi⁹ obſerueť adhuc hoc p̄ce/
ptū ſubiūgit p̄miū dicēs.vt ſis lō/
geuus ſup terrā Naȝ eccī.iīj.Qui
honorificat pr̄em et mr̄em.vita vi
uet longiore Juſtum eni eſt vt qui
alteri⁹ vitā ſuſtētat.vita illius ꝓlō
getur Sup terrā inq̄t ſcȝ tā morīē
tiū q̄ȝ viuētiū.eo ꝙ pietas ad oīa
vtilis ē.ꝓmiſſionē hn̄s vite q̄ nūc
ē et futē p̄.
ad cor.iīj

Expoſitō q̄nti pre cepti.

Quintū aūt p̄ceptū princi/
pale.et ſcd̄m in ordine co/
rū que reſpiciūt ꝓximuȝ ⁊
p̄mū negatiuū ē iſtud Nō occides
Ubi p̄cipiť ꝙ nō ledať ꝓxim⁹ in
ſua ꝑſona Nō occides igiť ſupple
hoiem te ip̄m videlȝ vel aliū.⁊ du
pliciť videlȝ aīa vel corpe Sȝ cō
trariū huic p̄cepto videť hr̄i exo.
xxij.Et maleficos nō patiel.viuē.
In quo verbo p̄cipit dn̄s fieri oc/
ciſionē.hic vero ꝓhibet.vñ cōnri⁹
ſibi ip̄i videť in legiſlatione Sȝ ad
hoc diciť ꝙ ꝑſone priuate que nul
lam habȝ iuriſdictionē vel auc̄tez
hic ꝓhibet occidere.legi autē vel
miniſtro iuſtitie p̄cipit occidē.exo.
xxij.Et ſic nō eſt cōnrietas.qꝛ non
eſt circa idē ſeu reſpectu eiuſdē Sȝ
nūq̄d aliquo mō p̄uate ꝑſone licet
abſq; trāſgreſſione occidē Videť
ꝙ ſic.ad min⁹ in ſui defēſione.ꝫ ei
iura ꝑmittūt ſcȝ iniuriā ꝓpulſare ⁊
tēꝑate vim vi repellere Itē ex or
dine charitatis debeo poti⁹ ſbue/
nire vite ꝓprie.q̄ȝ vite aliene.Vñ
volentē me ꝑimere poti⁹ occidere
debeo q̄ȝ ꝑmittere me occidi Sed
cōn hoc videť eſſe illud mat.v.Si
q̄s te ꝑcuſſerit in vna maxilla p̄be
ei et aliā Et ideo dicūt q̄dā ꝙ nul/
lo mō licet occidere etiā defendē
do marie aūt viro ꝑfecto Et hec
videť eſſe opinio anſelmi Nec ſm
eos debeo opinari ꝙ me occiſur⁹
ſit.ſi eū non occidero.ꝫ ꝙ de⁹ p̄ſta
bit mihi auxiliū vel euaſionis aut
fuge bn̄ficium Alij volūt ꝙ in ſua
defenſione liceat occidē.eo ꝙ lex
occidere iubēdo vel ſaltē ꝑmittēn
do talē defendentē ſe in dc̄o caſu
iudicē ꝯſtituit in aduerſariū. Vñ
ip̄m vice legis inťficit.vñ lex p̄bē/
do auc̄tē excuſat a pc̄co Hoc tam̄
intellige ſi nc̄itas eſt ineuitabilis.
qm̄ ſi te ꝑcuſſerit aduerſari⁹ et fu
gerit vel ꝑcutere deſtiterit eū reꝑ/
cutere nō licet vel ſequi fugientem
qꝛ hoc nō fieret ad ꝓpulſationem
iniurie ſed ad vltionē q̄ ſpectat ad
ſolū iudicē Et rn̄dent iſti ad illud
math.v.Si q̄s te ꝑcuſſerit in vna
maxilla ꝛc.ꝙ illud ꝯtinet conſiliū
nō p̄ceptū ¶ Et nō hic ꝙ homici/
diū multis mōis fieri dr̄ Fit enim
qn̄q; ſola mēte per odiū fr̄nū Vñ
Joh.epl̄a.i.ca.iij. Qui odit fr̄em
ſuū homicida ē Itē prauū exēplū
relinquēdo Ut eni dicit greg.l.tot
mortib⁹ digni ſūt.q̄t prauitat.l.exē

pla reliqrunt Item lingua et h tri
pliciter.vel ſcz cōn legem quenqꝫ
morti adiudicādo Vñ.ij.regl.xij.
dicit dauid vriaz ꝑcuſſiſſe gladio
qr morti doloſe et iniuſte adiudi/
cauit Item mētiendo Vñ Sapie
p.Os qd mentit occidit aiam Itē
cuiſqꝫ detrahēdo vñ dicit bernar.
ꝙ detractor vno ictu tres aias in
terficit.ſuam ſcz et illi⁹ quē ſua de/
tractione inficit.et illi⁹ de quo de/
trahit.qr ſibi forſan ꝑiudiciū mor
tis vel damni irreꝑabilis ſua de/
tractōne parat et adqrit Item fit
homicidiū manu qlicūqꝫ ſcz ꝑem
ptione exteriori.ſiue ꝑ gladiū ſiue
per venenū.ſiue ꝑ aliā penā Item
fit homicidiū per ſubtractionē vi/
ctus ſcz corꝑis Vñ Amb.Paſce
fame morientē.ꝙ ſi nō paſcis occi
dis Siue victus ſubtractione id ē
verbi dei Vñ ezech.iij.Si loquen
te me ad impiū ꝛc. Nō annūciaue/
ris ei ꝛc vt auertat a via ſua impia
ꝛc.ꝛ ipe impius iniqtate ſua mori/
atur.ſanguinē ei⁹ de manu tua re/
quirā.Vñverſus Exēplū mēs lin
gua manus ſubtractio vict⁹ Cor/
poris et aie dici faciūt homicidaz

Expoſitō ſexti ꝑcepti.

Sextū ꝑceptū in ordie ꝑn/
cipali.et tertium eoꝝ q re
ſpiciūt ꝓximū ē iſtud Nō
mechaberis Ubi ꝑcipit vt non le
dat ꝓxim⁹ in re ſibi ꝯiūcta per le
gem ſcz in vxore Et accipit h ſub
noie mechie oīs illicit⁹ ꝯcubitus
et qcunqꝫ coitus fornicari⁹.Quis
mechia magis ꝓprie adulteriū di

cat Mechos ei grece adulteriū dr
latine Et ad hāc reduci pōt forni
catio ſpūalis ſic idolatria De q
Iere.iij.Mechata ē cū lapide et li
gno Pōt etiā ad hāc reduci expō
ꝑua ſacre ſcꝑture.Vñ.ij.ad cori.ij
Nō ſum⁹ ſic plimi adulterātes ver
bū dei Vñ hic nō ꝙ fornicatō eſt
mōrle pccm Videt tamē cōtrariū
eo ꝙ actus naturalis Actus natu
ralis nō eſt pccm Inſuꝑ cuz coire
ſit ncariū ad ꝯſeruationem ſpecief
ſicut comedē ad ꝯſeruationē indi
uidui ꝛ in ncitate vt in fame liceat
etiā nō ſua raꝑe ꝛ comedere.quia
tꝑe ncitatis omnia ſūt cōia.videt
ſimilit ꝙ in feruēti deſiderio coeū/
di poſſet qs nō ſuā raꝑe et cuz ea
coire Ad qd dr ꝙ act⁹ fornicatō
nis dupl'r dicit Uno mō dr natu
ralis eo.ſ.qr natalit fit. Alio mō
dr cōn naturā Et iuxta iſtū ſcdm
modū dupl'r adhuc dr cōn nataz
Uno mō qñ fit cōn natalē cōcu
bitū.q ē maris cū femia ꝛ iſto mō
ꝑt dici act⁹ innatural.qr cōn natu
ralē ꝯmixtionē Alio mō dr ꝯtra
natam.qr.ſ.naturā in ſuis natura
lib⁹ vulnerat ꝛ ſpoliat gtuitis ſcz
bono grē ꝛ ꝟtutis.Et iſto vltimo
mō oīs fornicatio ē cōn naturam
ſic oē pccm mōrle Corrūpit enim
natalia et deſtruit oīa gtuita Et
qr iſti ſūt effect⁹ mōrlis pcci ꝓpt h
pꝫ fornicatōez eē pccm mōrle Et
ſic pꝫ ſolutio argumti qr licet for
nicatō ſit act⁹ natalis qr.ſ.natu
ralit fit.ē tñ innatal qr natam cor
rumpit Nec ſequitur ꝙ ſit actus
naturalis quia naturaliter fit.ꝙ

ꝓpterea nõ ſit pcc̃m. vbi nõ debi/
to mõ fit Et intellige ꝙ coit⁹ qui
de ſe naẗalis eſt poſt ꝯtractã per
pcc̃m ꝑmi parentis ꝯcupiſcentiaꝫ
eſt ſicut cibus veneno iunctus qui
q̃uis de ſe naturalis ſit. tñ ꝓpẗ ve/
neni admixtionẽ inf̃ficit. niſi bñfi/
cio tyriace comedẽti ſubueniatur
Pari mõ et aiam cõcupia carnaẗ
inordinata inf̃ficit. niſi bñficio ma
trimonij ⁊ honeſtate nuptiaꝝ inf̃/
cipiaẗ Nec eſt ſiẗe de extrema nc̃i/
tate famis et deſiderio feruẽti coi
tus. qꝛ ſi in nc̃itate famis nõ ſb̃ue
niaẗ per alienũ eſuriẽti piret indi/
uiduũ Nõ ſic aũt piret ſpẽs gene
ris hũani ſi nõ ſatiſfiat per coitũ
alicui⁹ cũ aliena Nã ſaluaẗ in alijs
Etiã ipẽ poſſet aliẗ ſaluare ſcꝫ co/
gnoſcẽdo ſuã ꝓpriã vxorẽ Sꝫ q̃re
ponũẗ duo p̃cepta circa ꝓhibitio
nẽ illiciti coit⁹. ſ. Nõ mechaberis ⁊
nõ ꝯcupiſces vxorẽ ꝓximi tui. cũ
vnũ ſub alio poſſit ſubintelligi Et
ſiliẗr de iſtis duob⁹ Nõ furtũ facies
et nõ ꝯcupiſces rẽ ꝓximi tui. cum
oĩs qui furaẗ rẽ ꝓximi ꝯcupiſcat
et ſic poſſit ꝑmũ ꝯtineri ſub ſcđo.
Aug⁹ ſoluit. ꝙ in duob⁹ p̃ceptis. ſ.
nõ mechãdi et nõ furãdi oĩa opa
ſnẗdicta ſũt. in alijs aũt duob⁹ in
terdiciẗ ipa omnis cõcupia Et qꝛ
vtrobiqꝫ ẽ pcc̃m vtrobiqꝫ eſt man
datũ ꝓhibitoriũ Nec ſiliẗr fit ꝓhi/
bitio de volũtate occidẽdi ſed tm̃
de actu. qꝛ naturaliẗ ſũt ꝓni hoies
ad velle luxuriari ⁊ ad actũ luxu/
riandi Siliẗr ad volũtatẽ habendi
alienũ et ad actũ. ſicut ad rapinã
et furtũ Et iõ due ſũt ꝓhibitiões
et data duo precepta ꝓhibitoria
vnũ cohibẽs ipaꝫ volũtatẽ aliud
cohibẽs ipm actũ Nõ ſic aũt eſt in
occidere. qꝛ hõ naturaliẗ abhorꝛꝫ
tã volũtatẽ occidẽdi q̃ꝫ actũ Que
libet eni creatura ſuã ſpẽm amat ⁊
nitiẗ eã ſeruare nõ deſtruẽ. niſi cũ
extra ſe exit ꝑ furorẽ ire vel temẽ

Expoſitio ſeptimi precepti ꝯcupiſcentie

Septimũ p̃ceptũ in ordine
ꝑncipali et q̃rtũ in ordine
eoꝝ q̃ reſpiciũt ꝓximũ. q̊
ſcꝫ ꝓhibeẗ ipẽ ꝓxim⁹ in reb⁹ ſibi
nõ ꝑ legẽ ꝯiũctis ſed fortuitis. ⁊ ẽ
iſtud Nõ furtũ facies Eſt ãt furtũ
ꝯtractatõ rei aliene iuito dño aio
lucrãdi Nõnter dic̃ ꝯtractatio q̃a
q̃s furtũ nõ facit niſi ope ꝯtractet
Dic̃ etiã rei aliene. qꝛ in re q̄ ple/
niſſime mea ẽ nõ facio furtũ Sec⁹
Dic̃ aũt ſi q̃s hẽat mecũ rẽ cõem
inuito dño. qꝛ ſi credat dñm ꝑmiſ
ſurũ et ſubſit iuſta cã ſic credendi
etiã ſi dñs nõ erat ꝯceſſurus non
teneẗ furto Si aũt nõ ſb̃ſiſtit iuſta
cã ſic credendi teneẗ furto. E cõn
ſi crederet ꝯtractare rẽ dño iuito
licet etiã ꝯtractet dño volẽte. pec
cat tñ mõꝛliter et furtũ facit. qꝛ in
pcc̃is ꝯtrahẽdis et cõmittendis
intẽtio principaliẗ attendiẗ Dicit
etiã animo lucrãdi. qꝛ ſi q̃s ã cillã
alienã in meretricẽ rapuerit nõ lu
cri ꝫ libidinis cã furtũ ꝓprie non
facit. ſecus aũt ſi eã rapiat vt ven
dat Et nota ꝙ extrema neceſſita/
te excuſatur fur qꝛ tpe tãte nc̃ita/
tis oĩa ſũt cõia Et intellige ꝙ ſb̃
noie furti intelligiẗ ꝓhibita oĩs

vſurpatio illicita rei aliene animo dico lucrādi. q̄lis ē rapina. vſura. negociatio fraudulēta ⁊ hmōi Et nō ꝙ nō dicit Nō facies rapinam q̄uis rape ſit generali⁹ q̄ȝ furari. Nā ois q̄ furat̄ rapit ⁊ ñ ecōuerſo Qd̄ fecit id̄o q2 iudei q̄bus hmōi p̄cepta data ſūt pniōēs ſūt ad fur/ tū qd̄ ē occultū. q̄ȝ ad rapinā vbi teſtis adeſt Et id̄ occurrendo ma gis piculoſū furtū in ꝓhibitione nominauit nō rapinam Uoluit tñ a pte totū intelligi vtpote per furtū oēm rei aliene vſurpationē Per h̄ etiā ꝓhiberi videt̄ ne fiāt violētie ⁊ nimie exactōnes ⁊ tallie p̄ncipū et militū in ꝑplm ſuū. q2 hoc videt̄ rapina eē. et ſpēs furti Propt̄ qd̄ dr̄ yſa. p. Principes tui infideles ſocij furū Sȝ circa hoc diſtinguit̄ ab aliq̄bus. q2 aut tallie ille fiunt ſup ſuos. aut ſup colonos t̄re Si ſup ſuos. cū nihil hēat niſi nomie dn̄i ſui. videt̄ ꝙ dn̄s ſuū ſuū tallia re poſſit. et onerare q̄ȝtūcūq̄ȝ vult Pōt tñ dn̄s nimis angariādo ſer uū ſuū nimis q̄ȝ exigendo et oppri mēdo eū ita grauit̄ ſic cōn iſtud p̄ ceptū faciēdo peccare. q2 iuſtitia dei exigit vt vn⁹q̄ſq̄ȝ re ſua debite vtat̄ Nō tñ vt ſit rapina dicūt nec optet de ncītate reſtituē. licet pie/ tas h̄ exigat Si aūt fiat ſup colo/ nos t̄re ſiue inhabitātes t̄ram tūc taxāda ē illaꝝ talliarū ſeu exacti/ onū acceptatio ſm laborem p̄nci/ pis vel militis quē hn̄t in defenſi/ one illi⁹ t̄re. quā ipi coloni ſic tal/ liati inhabitāt. et etiā ſm expēſas q̄s ncē eſt p̄ncipi vel militi facere ſm ſuā moderatā et honeſtā fami liā. et ſi vltra exigāt rapina ē et p iſtud p̄ceptū inhibet̄

Expoſitō octaui p̄cepti

Octauū p̄ceptū in ordine p̄n/ cipali et q̄ntū in ordine eoꝝ q̄ reſpiciūt ꝓximū q̄. ſ. ꝓhibet̄ q̄s cōn ꝓxim trāſgredi oꝛe. ſ. ferēdo fl̄m teſtioniū Et eſt iſtud Nō loq̄/ ris cōn ꝓximū tuū fl̄m teſtimoniū In q̄ et piuriū et mēdaciū ꝓhibēt̄ q2 vt dic̄ aug⁹ lib de mēdacio. oē mēdaciū hoc genē vbi oplectitur Quiſq̄ȝ eni aliq̄d enūciat ꝓhibet teſtioniū aio ſuo. vñ ſi mentit̄ fl̄m teſtioniū aio ſuo ꝓhibet Per hoc aūt ꝙ hic dic̄ cōn ꝓximū. vt dicit aug⁹ de q̄onib⁹ exodi nō videt̄ ꝓ hibere mendaciū qd̄ ꝓdeſt alicui et nihil obeſt ei cui mentit̄ Eſt ar/ gumētū ꝙ eſt aliqd̄ gen⁹ mēdacij qd̄ nō eſt mōrle pc̄m. illud ſcȝ qd̄ nō fit cū libidine decipiēdi vel no cendi Nec eni ois intētio vel libi/ do fallēdi. efficit mōrle p cc̄m Pre dicat̄ eni h̄ oplexū intētio fallēdi et de mēdacio pnicioſo. et de mē/ dacio iocoſo. et de mēdacio offici oſo. ȝ tñ p ꝑus et p poſteri⁹ Et de ſe ſm ſuā p̄mariā intentionē nō di citur niſi de mēdacio Et id̄o ſoluȝ ſm ſe mendaciū pnicioſū a multi. reputat̄ eſſe mōrle pc̄m. vt videt̄ velle p̄poſit⁹ et magr̄ guilhelmus antiſiodoꝛenſ ⁊ alij magr̄i magni decretoꝝ Sūt aūt ſm aug^m octo genera mendacioꝛū. quoꝛ um ſuffi cientiam ſic accipe. Tria enim in genere ſunt mouentia ad menda/ cium ſciliȝ nociuitas libido men/

tiēdi et vtilitas Si aūt nociuitas
ſit in cā hoc eſt ſi quis mentiatur
vt noceat Aut ēgo intēdit inferre
alicui nocumentū ſpūs vt.ſ.ſbuer
tat᷑ a fide catholica aut a regulis
bonoꝝ morū.vt ſūt qui dicūt xp̄z
nō incarnatū.vel luxuriam nō eſſe
pccm mortale ꝛ hmōi Et tūc ē pm⁹
modus ſeu pmū gen⁹ mēdacij ſcʒ
mētiri in doctrina pietatis et religi
onis.et h ē mortale pccm Aut inten
dit nocumētū toti⁹ hois.qd ↄtin/
git dupl'r.ſ.vel intēdendo nocere
vliter et tōliter.et ſm gen⁹ qd oi/
bus nocet et nulli pdeſt.vt q̄ men
daci᷑ pſequit᷑ hoiem ad mortem.
Et ē ſcd's mod⁹ ſeu ſcdm gen⁹ mē
dacij Et iſtud ē pccm mortale Aut
intendendo nocē pticularit᷑ et ſm
gen⁹ qd alicui nocet ꝛ alicui pdeſt
vt eſt mēdaciū mercatoꝝ et calū/
niatorū Et ē terti⁹ modus ſeu ter
tiū gen⁹ mēdacij.et iſtud ſimil'r eſt
pccm mortale Et vocat᷑ qdlibʒ iſto
rū triū generū mēdaciū pniciosuʒ
Si aūt libido mentiēdi ſit in cā.h
eſt ſi qs mētiat᷑ ex ſola libidine tūc
aut mouet᷑ tm̄ ex affectōne et intē
tione mētiendi.et non pter aliud
Et ē q̄rt⁹ modus ſeu q̄rtum gen⁹
mēdacij.qd vocat᷑ mēdaciū libidi
noſum.et ponit᷑ mortale pccm Aut
mouet᷑ ex intētione mouēdi audi
torē ad ↄplacentiā vel riſū Et eſt
q̄nt⁹ modus ſeu q̄ntū gen⁹ menda
cij qd vocat᷑ mēdaciū iocoſū.qd
ponit᷑ vt cōius veniale pccm Aut
vtilitas aliq̄ eſt in cā.h eſt ſi quis
mētiat᷑ vt ſibi vel altēi pſit Et tūc
aut vtilitas illa ↄſiſtit in bōis cor
tune q̄ p di pñt.vt ſi qs mētiat᷑ ne
p raptores ſuā pecuniā amittat.
Et ē ſext⁹ modus ſeu ſextū genus
mēdacij Aut illa vtilitas ↄſiſtit in
bonis corpis.vt cū qs menti᷑ p
ſaluādo vitā hois.vt ſi hō q̄rat᷑ p
eū occidēdo aut ad mortē ducen
do.ꝛ mētiendo dicat ſe nō vidiſſe
vel neſcire vbi ſit Et eſt ſeptim⁹mo
dus ſeu ſeptimū gen⁹ Aut illa vti
litas ↄſiſtit in bonis aie q̄ tunc ſit
ſūt in aia vt q̄dāmō etiā hēant eē
in corpe.vt cū qs mēti᷑ p ſua aut
alteri⁹ pudicicia vel ꝟginitate ſer/
uāda Et ē octau⁹modus ſeu octa
uū genus mēdacij ſm debitā aſſi/
gnationē auguſtini Et vocat᷑ qd
libet iſtoꝝ triū vltimoꝝ generum
mēdaciū officioſū.et de ſe ponū᷑
eē pccā veníalia

De triplici genere mēdacij

In ſūma nota q in genē ē tplex
mendaciū.ſ.pniciosū libidinosum
officiosū Primū.ſ.pniciosū ↄtinet
ſub ſe tria pma genera ſup poſita
et declarata Et eſt ſp mortale pccm
Scdm ſcʒ libidinoſum ↄtinet ſub
ſe q̄rtū gen⁹ ſup poſitū et declara
tū qd ponit᷑ mortale Et q̄ntum qd
dr iocoſū et ab oīb⁹ ponit᷑ vēiale.
Tertiū.ſ.officiosū ↄtinet ſub ſe ſe/
xtū ſeptimū et octauū genēa etiaʒ
ſup poſita et declarata Et eſt ſēp
veniale niſi ex accidēti efficeretur
mortale

Expoſitio noni et decimi pceptoꝝ legis

Nonū et decimū mandata
ſūt in ordine principali et ſe/
xtū ꝛ ſeptimū in ordie eo/
rū q̄ reſpiciūt pximū eo q diuerſo

mō ordinantur ſm ordinē textus
exodi et deutronomij ſimul ꝯtra/
dicent. in q̄b⁹ ꝓhibet̄ trāſgreſſio in
corde cōn ꝓximū Fit aūt trāſgreſ
ſio in corde duplr̄. videlȝ q̄ꝫtū ad
ↄcupiam carnis. cōn quā ponitur
nonū mādatū qđ ē Nō deſidera
bis vxorē ꝓximi tui Qđ ponit̄ no
nū p̄ceptū ſm magr̄m in lib ſn̄iaꝝ
et ſm aug^m et ſm libꝝ deutrono/
mij licet alit̄ ordinet̄ in exodo Itē
fit trāſgreſſio cōn ꝓximū in corde
q̄ꝫtū ad ↄcupiam oculoꝝ. cōn q̄m
ponit̄ decimū mādatū. qđ eſt Nō
ↄcupiſces domū ꝓximi tui. qđ po
nitur in exodo nonū In q̄b⁹ nōn/
dū ꝙ ꝓhibet̄ ſpēali mādato ↄcu/
piſcētia carnis et ↄcupia oculorū
poti⁹ q̄ꝫ ↄcupiſcētia alioꝝ malorū
actuū. q2 iſte due ↄcupiſcentie hn̄t
delcatōnes ſuas etiā an̄ op⁹. et nō
tm̄ ↄiūctas opi vt dic̄ aug⁹ Et cū
hoc etiā hn̄t in ope nocumētū ꝓxi
mi. qđ nō ſic ē in ↄcupiſcētijs alio
rū actuū Et iō ꝓpter iſtā turpitu/
dinē iſtaꝝ ↄcupiarū q̄ ſic ſūt ante
op⁹ rep̄hendā. data ſūt iſta man/
data q̄ ꝓhibēt cordis cogitatum
Vel ꝓpter cāȝ ſup̄ in fine ſexti mā
dati aſſignatā Porro qđ ſubdit̄.
Nō ſeruū nō ancillā ⁊c̄. qđ ānectit̄
nono mādato ſm ordinē exodi. ⁊
decio ſcȝ de nō ↄcupiſcēdo domū
ꝓxi. ſm ordinē deut̄. v. ſpēalit̄ ad
decimū ꝑtinȝ mādatū Ordinat̄ tm̄
cū nono ſm dictū ordinē exođ. eo
forte ꝙ ea q̄ ibi enūerat ſ. res mo
biles ſic̄ vxor de q̄ ē nonū mādatū

Unde ſumit̄ nūer⁹ ſeu ſufficiē/ tia p̄ceptoꝝ legꝭ.

Nunc reſtat videre nume/
rū et ſufficiētiā iſtoꝝ decē
p̄ceptoꝝ ſeu mādatoꝝ le
gis Circa qđ nō ꝙ ſic̄ ſup̄ dictū ē
lex p̄ceptoꝝ poſita eſt ꝓpter tranſ
greſſionē Trāſgreſſio aūt in ꝓmo
ſuo genē q̄ꝫtū ad materiā p̄n̄tē at
tinet duplr̄ habȝ fieri ſcȝ dirc̄e cō
tra deū vel directe cōn proximū

De triplici mō tranſgreſſio nis contra deū.

Cōtra deū aūt ↄtingit directe
trāſgreſſionē fieri triplicit̄. ſ. corde
ore et ope Corde aūt fit cōn deū
trāſgreſſio. cū q̄s. ſ. a deo auertit̄
ꝑ idolatriā vel hmōi qđ ꝑ ꝓmū p̄
ceptū ſeu mādatū ꝓhibet̄ in q̊ dr̄
Nō habeƀ deos alienos corā me
⁊c̄. Ore fit cōtra deū trāſgreſſio ꝑ
nomē ſcȝ ſuū mentiendo. blaſphe/
mādo. ꝑiurādo ⁊c̄. Qđ ꝑ ſcđm p̄/
ceptū ſeu mādatū ꝓhibet̄. in quo
dr̄ Nō aſſumes nomē dei tui in ua
nū ⁊c̄. Ope aūt fit cōtra deū tranſ
greſſio. q̄n ſcilȝ tēꝑe debito et ad
dei cultū principalit̄ deputato fit
oꝑatio non licita vel illi cultui ſeu
illi tꝑi nō ↄueniēs Qđ per tertiū
p̄ceptū ſeu mandatū ꝓhibet̄ in q̊
dr̄ Memēto vt diē ſabbi ſcifices ⁊c̄
Cōn ꝓximū ↄtingit directe tranſ
greſſionē fieri duplr̄ Vel omiſſio/
ne ſcilȝ boni ad quod quis erga
proximum tenetur Vel illatione
mali quod quis ſibi inferre non
deberet Cōn ꝓmū. ſ. cōn omiſſioꝫ
boni ad qđ q̄s erga ꝓximū tenet̄
datur quartū p̄ceptū ſeu manda
tum quod eſt honora patrē tuū
et matrem tuam ⁊c̄. Illatione vēo

mali ɔtingit triplicit̃ cõn ꝓximuʒ trãſgreſſiõʒ fieri.ſ.ope ore ⁊ corde Ope q̃dẽ dupl̃r Uel.ſ.malũ ꝓximo inferẽdo in ſe ipo id eſt in ſua ꝓpria pſona Qđ p q̃ntũ p̄ceptuʒ ſeu mandatũ ꝓhibet̃ in q̊ dr̃ Non occides Uel ꝓxio inferẽdo in re ſua Et h̄ iteꝝ dupl̃r Uel ſcʒ in re ſua ſibi p legeʒ diũcta vt eſt vxor Qđ p ſextũ p̄ceptũ ſeu mãdatum ꝓhibet̃ in q̊ dr̃ Non mechaberis Uel in re ſua nõ ſibi p legẽ diuncta ſʒ oĩno ſepata.q̃lia ſũt bõ fortuita Qđ per ſeptimũ p̄ceptuʒ ſeu mãdatũ ꝓhibet̃ in q̊ dr̃ Nõ furtũ facies Ore fit cõn ꝓximũ trãſgreſſio ſibi mẽtiendo.fallẽdo.decipiendo.falſum teſtificãdo Qđ p octauũ p̄ceptũ ſeu mãdatũ ꝓhibet̃ in q̊ dr̃ Nõ loq̃ris cõn ꝓximũ tuum falſũ teſtioniũ ꝛc. Corde deniq3 fit cõn ꝓximũ trãſgreſſio dupl̃r Uel ſcʒ q̃tũ ad ɔcupiam carnis Cõn qđ datũ ẽ nonũ p̄ceptũ ſeu mandatũ.in quo dr̃ Nõ deſiderab vxorẽ ꝓximi tui Uel q̃tũ ad ɔcupiaʒ oculoꝝ Cõn qđ datũ eſt decimũ et vltimũ p̄ceptũ ſeu mãdatũ.in q̊ dr̃ Nõ ɔcupiſces domũ proximi tui.non ſeruũ non ancillam ꝛc.

Qualit̃ per decẽ p̄cepta legi. oẽ peccatũ mõrle ꝓhibetur

Poſtremo nõndũ eſt q̃lit̃ in decalogo fit actualit̃ ⁊ effectiue ois pcc̃i mõrlis ꝓhibitio Prohibent̃ eniʒ ibi ſeptẽ capitalia pcc̃a In p̄mo q̃ppe p̄cepto ſeu mandato ꝓhibet̃ ſupbia Ipſa eteniʒ orõni.intimo debito q3 cultui cõnriat̃. Uñ eccl̃i.x. Initiũ ſupbie hois apoſtatare a deo Inuidia aũt ꝓhibet̃ in q̃rto p̄cepto ſeu mãdato Ibi eni vt a pte totuʒ intelligat̃ p̄cipitur vnicuiq3 honorẽ debitũ impẽdere qđ facẽ nõ ſinit inuidia Ira aũt ꝓhibet̃ in q̃nto p̄cepto ſeu mãdato Ibi eni pfc̃e intelligendo ꝓhibet̃ occiſio ſeu homicidiũ oẽ q3 nocumẽtũ in pſona ꝓximi.ad q̃ inducit ira Luxuria xͦo tã corpalis q3 mẽtalis ꝓhibet̃ in ſexto p̄cepto ſeu mandato et in nono Ibi eni ꝓhibet̃ mechia ois q3 illicit⁹ ɔcubitus.et etiã ois illicita carnis ɔcupia ¶ Gula autẽ q̃ debuit luxurie in eiſdẽ duob⁹ p̄ceptis effectualit̃ ꝓhibet̃ Sic eni in naturis nutritua deſeruit generatiue.ita in vicĳs gula debuit luxurie Uel ſm alios gula in p̄mo mãdato ꝓhibet̃ Guloſi eni vt cõlus deũ nõ colũt ſʒ ventrẽ ſuũ Uñ ad phil.iĳ. Quoꝝ de⁹ vẽter eſt ꝛc. Accidia xͦo in tertio p̄cepto ſeu mãdato ꝓhibet̃ Ibi eniʒ p̄cipit̃ debita ſabbi ſc̃ificatio.qđ ꝓprie fit p ſpũalem animi q̃etẽ in deũ.feruentem q3 et diligentẽ laudẽ dei Cui⁹ cõnriũ oĩno efficit acidia.q̃ in ſe ipſa q̃etẽ ex deum q̃rens tabeſcit et a laude diña torpet. Auaricia tam realis ſeu exterior q3 mẽtalis ꝓhibetur in ſeptio p̄cepto ſeu mandato.et in decio Ibi eni ꝓhibet̃ furtum omnis q3 rei aliene vſurpatio indebita q3 detentio Et ec̃ ois mẽtalis bonoꝝ ⁊ reꝝ illicita ɔcupia

¶ Qđ effectualit̃ in pri

mo p̃cepto ꝓhibet̃ om̃e peccatuȝ Pōt etiã et aliter dici.q2 ſcȝ in pri mo p̃cepto ſeu mãdato ꝓhibetur nõ tm̃ om̃e capitale pcc̃m.q̃netiaȝ om̃e pcc̃m mo͛le Tũc eniȝ ẽ pcc̃m mo͛le cũ hõ plus vel eque aliquã creaturã diligit ſicut deũ Qd̃ pla ne in p̃mo p̃cepto ſeu mãdato qd̃ eſt de vno deo ſup̄ oĩa diligendo et colẽdo ꝓhibet̃.ꝛ ſic ex ↄ̃ñtĩ ↄ̃ne mo͛le pcc̃m in illo primo p̃cepto effectualiter cenſetur ꝓhibitum

Alius modus ponẽdi

ꝓhibitionẽ ſeptẽ pcc̃oꝝ mo͛liũ p̄ decem p̃cepta legis

Sunt ꝛ aliꝭ aliter imaginã tes qui adhuc ãplius ipa ſeptẽ pcc̃a capitalia p̄ di/ cta decẽ legis p̃cepta ſeu mãdata ꝓhiberi ↄcipiũt et ponũt.ↄſiderã do ſcȝ plenariã ipoꝝ p̃ceptoꝝ ſeu mãdatoꝝ intentionẽ.finẽ et effc̃m Dicũt eni ſup̄biã ꝓhiberi p̄ p̃mũ p̃ceptũ. De ꝓhibitiõe ſup̄bie p̄ p̃m p̄ ſcd̃m p̄ tertiũ p̄ q̃rtũ. Eteni vt dicũt iux̃ qd̃ ſup̄ tactũ eſt.ſup̄/ bia facit apoſtatare a deo.ſup̄bia ꝓcliuis eſt ad cõtẽnendũ blaſphe mandũ q3 nomẽ dei Sup̄bia non ſe facilit̃ ad debitã ſabbi ſcĩficatõ nem deuotũ q3 cultũ deo exhiben dũ diſponit Sup̄bia nõ libent̃ de/ bitũ pr̃i et mr̃i ac aliꝭs q̃bus cõue nit honorẽ impendit. De ꝓhi/ bitiõe inuidie Dicũt eni vt ſup̄ in/ uidiã ꝓhiberi p̄ q̃rtũ p̃ceptũ per q̃ntũ p̄ octauũ Eteni inuidia non faciliter ad debitũ tã pr̃i et mr̃i q3 aliꝭs q̃bus ↄuenit honorẽ impen/ dendũ aĩm inclinat. Inuidia ſepe ꝓximũ aio ꝛ interdũ verbo necat ei⁹ q3 mortẽ optat et in ea exultat Inuidia libent̃ ꝓxio detrahit fal/ ſum q3 de eo teſtioniũ ꝓhibet. De ꝓhibitõne ire. Itẽ dicũt ꝛc̃.p̄ ſcd̃m p̃ceptũ per q̃ntũ et octauuȝ Eteni ira facilis eſt ad nomen dei in vanũ ſumendũ ꝛ blaſphemãdũ Ira ꝓcliuis eſt ad occiſionẽ ſeu le ſionẽ ꝓxio in ſua ꝓꝓria pſona infe rendũ Ira etiã inclinata ẽ ad ꝓxi mũ verbis iniuriandũ.et damnifi candũ De ꝓhibitõne duplicis luxurie Per ſextũ p̃ceptũ et nonũ dicũt ꝓhibeĩ duplicẽ luxuriã actu alem ſcȝ et mentalẽ Luxuria eteni put in nomĩe trãſit vicꝭ capitalis dicit̃ oĩs illicit⁹ et indebitus actu/ alis ocubitus. Dicit̃ etiã oĩs illici ta ocupia carnalis De ꝓhibi/ tione gule Dicũt gulã ꝓhiberi p̄ p̃mũ p̃ceptũ.p̄ tertiũ.p̄ ſextũ.per nonũ Per p̃mũ q̃dem eo reſpc̃u q̃ ſup̄ declaratũ ẽ Eteni guloſi vt ↄ muni⁹ deũ nõ debite colũt ꝫ ven/ trẽ ſuũ. Gula reſpc̃u tertiꝭ p̃cepti non facilit̃ inclinat̃ ad debite ſcĩfi candũ ſabb̃m.ea q3 ſupportandũ. q̃ ad dictã ſcĩficationẽ ſpectãt Per ſextũ ꝰo ꝛ nonũ p̃ceptũ eo reſpc̃u vt ſup̄ declaratũ ẽ ꝓhiberi dicit̃ q̃ luxuria cui debuit De ꝓhibitõe acidie Dicũt acidiaȝ ꝓhiberi per tertiũ p̃ceptũ p̄ q̃rtũ.p̄ tertiũ q̃dẽ eo reſpc̃u q̃ ſup̄ declaratũ eſt Re/ ſpectu ꝰo q̃rti p̃cepti.q2 acidia q̃ de ſe negligẽs incuria ꝛ torpẽs ẽ. oĩno impeditiua et oppoſita vide/ tur debite honoratõis ꝓuiſiõis et

ſuſtentationis parentũ eorum quibus qui/
bus conuenit..

De phibitione duplicis auari/
cie. Duplicẽ auariciã. exteriorẽ ſcz
et mentalẽ dicũt phiberi per pmũ
pceptũ per qrtũ et ſeptimũ per de
cimũ Eteni reſpectu pmi precepti
auaricia q iux dictũ apli ad eph. v
prie idolorum ſeruitus eſt deũ nõ
debite colit. Reſpectu qrti pcepti
manifeſtũ eſt auariciã debite cõn/
riari honorationi ſubuentioni et p
uiſioni parentũ et aliorum qbus cõue/
nit. Reſpectu vero ſeptimi pcepti et
decimi ſatiſfacta eſt ſup declaratõ
Poſſẽt et aliis mõis aliis quibus reſpe
ctibus et rõnibus ipa ſeptez peccã
capitalia per dicta decẽ legis pre/
cepta et mandata phibita dici et
aſſignari iux varios cõceptus va
rias quibus imaginationes hoim

Explicit ſcdus tractatus huius li
belli qui eſt de expoſitione decẽ p/
ceptorũ ſeu mandatorũ legis.

Tractatus tertius de ſeptẽ ſacris eccle et eorum declaratõe

Ad compendioſã ſacmentorum noui te
ſtamẽti notitiã videndũ
eſt ſũmatim in genere Quid ſit ſa/
cramentũ Quibus de cauſis inſti
tuta ſunt ſacra In qbus cõſiſtant
An aliqua poſſint iterari. Quot ſit
Et qualẽ ad vicia et ad virtutes o
trarietatẽ et ordinẽ habeãt Deĩn
de quolibet ſacmento tangendũz
eſt aliquid in ſpeciali.

Diffinitio ſacramẽti et eius expoſitio.

Diffinitio autẽ ſacmenti ex
verbis magri in .iiij. ſñiarum
elicit que eſt iſta Sacmen
tum eſt inuiſibilis gre viſibilis for
ma imaginez ipius gerens et cã exiſ
tens Quã ſic intellige Sacmentũ ẽ for
ma nõ intrinſeca quidẽ vt eſt accidẽs
vel forma eẽntialis exterior Viſi
bilis ſic. ſ. vt ſicut viſus p quolibz
ſenſu ita viſibile p quolibz ſenſibi
li qſi dicat Sacmentũ eſt ſenſibile
ſignũ vel ſenſibile ſignatũ ſeu figu
ratũ Inuiſibilis gre. i. gre que nõ
videt vel nõ ſentit ſenſu exteriori.
Et hoc dicit ad drãm decorum cor/
poris et hmõi que ſunt gre viſibi/
les. Imaginẽ gerens. i. ſimilitudinez
ipius ſcz gre Verbi gra Proprie
tas queda naturalis cõuenit ẽ aq
que in ſacro baptiſmi grãm repñ
tat inuiſibilem. vtputa refrigeriũ qd
eſt in aqua repñtat refrigeriũ gre
ab incendio fomitis. Et vis ablu/
tiua que eſt in aqua. repñtat ablu/
tionẽ a macula originali Sequit
et cã exñs ſcilz ipius gre cõiter et
large ſumẽdo cauſã. ſic ſcz qd illd

dicat̄ eſſe cauſa alicui⁹ rei ſine quo
res ipa non fit. q̄uis ſine eo fieri
poſſet De⁹ eni ꝓprie et per ſe cā ē
remiſſionis pcc̄i et collatōnis gr̄e
Quia tam̄ hoc cōiter nō facit niſi
ad exn̄tiam ſacr̄i vbi ſacr̄m habēi
pōt. ideo dicit̄ cōiter ſacr̄m ipoꝝ
cā. q̄ſi illud ſine quo hec non fiunt
Et ſi obijciat̄ de corpe xp̄i vero
qd̄ eſt ſacr̄m corpis myſtici vt in/
fra dicet̄. qd̄ tn̄ nō eſt ſignū ſēſibi
le nec forma viſibilis Dic ꝙ cor/
pus illud eſt ſenſibile et forma vi/
ſibilis in ānexo licz in ſe nō ſit. licz
eni in ſua vera et ꝓpria natura nō
ſit viſibile aut ſenſibile. eſt tn̄ viſibi
le et ſenſibile in forma vel ſpē pa/
nis ānexi Vn̄ cū dicit̄ Sacr̄m eſt
inuiſibilis gr̄e viſibilis forma. in/
tellige ſcz in ſe vel habēs annexū
viſibile vel ſenſibile.

Quibus de cauſis in/ſtituta ſunt ſacramenta.

S Cōm magr̄m in. iiij. ſn̄iaꝝ
inſtituta ſūt ſacmenta ꝓpt̄
humiliationē ꝓpter erudi/
tionē ꝓpter exercitiū Propt̄ hūili/
ationē videlz vt ꝓpt̄ deū ſubijciat̄
pccōr curandus creatori. qui per
auerſionē a deo p inordinatū ão/
rem creature ſubiec⁹ eſt. Equū ei
eſt vt vbi orit̄ pcc̄m ibi et moriat̄
¶ De eruditiōe Propt̄ eruditōz
vero vt per ipa exteriora ſacramē
ta ad aliq̄ ſpūalia cogitāda et cō
ſiderāda erudiamur ꝛ excitemur
Excitamur eteniz vt aduertam⁹ p
ea que exterius vident̄ purgatiōz
anime intrinſecā in ſacr̄o fieri. Si
eni deus aiam curaret nulla exti⁹
dū purgat̄ vel ante vel poſt cōpo
ſita ſpecie nunꝙ̄ cogitaret rudis
homo de aliqua interiori purgati
one. ſed p hec que exteri⁹ fieri vidz
inſtruit̄ et excitat̄ ad recogitādū
purgationē fieri interi⁹ ¶ De exer
citio Propter exercitiū vero vt. ſ.
homo in his exerceatur vt picula
ocioſitatis deuitet. qd̄ non refert̄
hic ad actū ſacm̄ēti. qui in plibus
iterari nō pōt. ꝫ ad actū gr̄e ſacra
mētalis. qui frequēter iterād⁹ ē
Ali⁹ modus Uel pdicta ꝯm q̄ſdā
diſtingue. ꝙ ſcz ſacr̄a data ſūt cle
ricis in exercitationē ſiue exercitiū
Hi eni exercitiū hn̄t in ipa ſcz ſac
menta miniſtrādo. vt celebrando.
pn̄ias iniūgendo. infirmos vngē/
do. et tā ipos ꝙ̄ ſanos cōicando
et alia ſacr̄a exhibendo In quib⁹
ſufficienter poterūt occupari tā ſa
cerdotes ꝙ̄ alij clerici qui tenent̄
eorū eſſe miniſtri et coadiutores
Sic ergo data ſūt ipa ſacr̄a cleri/
cis in exercitationē Laicis aūt da
ta ſūt in eruditionē vt ſup mōſtra
tū eſt Utriſq3 aūt taz clericis ꝙ̄
laicis data ſūt in humiliationē q̄a
vtriq3 ſacr̄a ſuſcipiūt. in q̄bus ꝓpt̄
deū ſe creature ſubijciūt. cui an̄ im
moderate amādo cōn deū ſe ſub/
iecerūt.

In q̄bus cōſiſtunt ſacmēta.

C Onſiſtūt aūt ſacr̄a vt dic̄
magr̄ i. iiij. ſn̄iaꝝ in duob⁹
ſcz in rebus et in verbis Et p res
intellige oīa ſenſibilia ad ſacr̄m

ncaria p̄ter verba vt aquã oleum
linitionē panē vinũ impoſitionez
manuũ ⁊ cetēa hmōi In ſacr̄o tn̄
in quo ncaria ſūt Per verba aūt
intellige oīa verba ncaria ad ſac/
mētũ ſiue ſint inuocatio trinitatis
ſiue alia q̄cunq̄ʒ verba ad ip̄m ſac̄
mentũ ncaria Vn̄ p aquã ⁊ oleũ
que hic q̄i cã exēpli ponit intellige
oēs res ncarias in oībus ſacr̄is.
Et p nomen trinitatis oīa verba
ncaria ad ſacr̄a Hoc tn̄ ſcias ꝙ
nō in omnibus ſacr̄is equalr̄ ſūt
hec duo ncaria Pōt enim mr̄imo
niũ ↄtrahi nutu vel ſigno.q̄ ſucce/
dūt loco verboꝝ vt in mutis Pōt
etiã vera pn̄ia ſine ↄfeſſione et ſa/
tiſfactione in aliquo caſu hr̄i Ve/
rūtn̄ de pn̄ia dicūt aliqui ꝙ tota
virtus pn̄ie pōt haberi ſine ↄfeſſi/
one et ſatiſfactione.ʒ nō ſacr̄m pe
nitentie in q̄ntũ ſacr̄m.qꝛ ſic id̄ ē in
q̄ntũ pn̄ia eſt ſacr̄m.contritio con
feſſio et ſatiſfactio ad eſſe ſuũ exi/
gunr̄ vt ptes ſue integrales Et ſic
in caſu p̄dicto haber̄ ṽtus ſacr̄i ʒ
nō ſacr̄m in q̄ʒtũ ſacr̄m. Vn̄ ſi hō
ſic ↄtritus ſine ↄfeſſione et ſatiſfa/
ctione decederet.et ex poſt reſuſci/
taret̄.ip̄e teneret̄ ad ↄfeſſionem ⁊
ſatiſfactionem.

In q̄bus differūt ſacra mēta noue leg.a ſacr̄is vet̄is leg.

Hic nōndũ venit qualr̄ et
in q̄bus differãt ſacr̄a no
ue legis a ſac̄mētis veter.
teſtamēti Et ſ̄m augm tota dr̄a ē
timor et amor.qꝛ veteres ſuã ſac̄/
mēta adimplebãt timore.nos ṽo
ſacr̄a euangelica ex amore Et ad
lr̄am datio vetēis legis tota fuit
in timore et igne et fumo.et alijs
terribilitatibus.ſed noua lex tota
in benignitate et gratia Hugo de
ſcō victore inter ſacr̄a noue legis
et ſac̄mēta veteris legis ponit tri
plicē dr̄am Prima eſt ꝙ noſtra ſa
cramēta ſūt immediate ſigna gr̄e.
ſed illa nō ſic immediate ſūt ſigna
gratie ſicut nr̄a Scd̄a dr̄a eſt ꝙ
nr̄a ſacr̄a ſūt ſigna ⁊ cauſe.illa ṽo
ſūt ſigna tm̄ Tertia dr̄a eſt ꝙ illa
ſacr̄a veteris legis tm̄ ꝓmittunt
gr̄am quã nō continēt.noſtra aūt
dant gratiã quam continēt.

Quot modis ſacramēta iterentur

TRibus aūt mōis dicit̄ ſac̄
mētũ iterari. Vno mō ex
pte efficiētis vtpote cōſe/
rentis Et ſic oē ſacr̄m eſt iterabile
qm̄ idē epūs frequēter confirmat
freq̄ter ordinat.idē etiã ſacēdos
frequent̄ baptiſat.ↄſecrat corpus
xp̄i et hmōi Alio mō dicit̄ ſacr̄m
iterari reſpc̄u ſuſcipiētis.vt cū ab
eodē idez ſacr̄m nō numero.ʒ ſpe/
cie ſuſcipit̄ Et hec iteratio eſt in q̄
buſdã ſacr̄is.⁊ in q̄buſdã nō Sūt
eni aliq̄ ſacr̄a inſtituta in remediũ
maloꝝ que freq̄ter pſone accidē
ſolēt.⁊ in q̄bus nō imp̄mit̄ caract̄
ſic pn̄ia in remediũ mōrtaliũ actuũ.
et eucharistia in remediũ venialiũ
et extrema vnctio in remediũ vtro
rūq̄ʒ.et etiam corpalis morbi. Et
hec ſac̄menta ſicut mala in quoꝝ

remediū inſtituta ſūt frequenē ac/ ciduūt.ita frequēter oferri et itera ri pñt Sunt et alia ſacr̄a in q̄bus imprimit̄ caracter.et hec ſacr̄a ꝓpt̄ dignitatē caracteris quē ſic impri mūt qui ſemel impſſus indelebilis eſt iterari nō pñt Tertio mō itera/ ri dicit̄ ſacr̄m ſic.ſ.ꝙ cadez forma verboꝝ numero ſup eandē mate/ riā numero ad eandē ſcificandaz ꝓferatur Et iſto mō nullū ſacr̄m iterat̄.qꝛ ſic verba ſcifica ſeu ſācti/ ficantia viderent̄ inſufficiētis effi cacie reſpc̄u ſāctificatiōis illi᷒ ma terie Qđ ſi obijcias de extrema vn ctione in qua videt̄ eadē fōr ꝟbo/ rū iterari ſup eūdē infirmū Dic ꝙ nō iterat̄ illa forma verboꝝ ſuper eundē infirmū niſi ſe aliter hñtem et ſic alteratū.hoc eſt niſi alia ei in firmitas numero ſupueniat vl̄ eiuſ dem infirmitatis magna fiat imu tatio.⁊ ſic ꝓprie nō videt̄ ſup eun/ dem fieri.

Aſſignatio numeri ſacramentoꝝ ḃm ſeptē virtutes

De numero ſacroꝝ ſciendū ē ꝙ ſeptē ſūt ſcʒ baptiſm᷒ ofirmat io.euchariſtia.pe/ nitētia.extrema vnctio.ordo mr̄i/ moniū.q̄. otinent̄ in hoc verſu Ab/ luo.firmo cibo piget vngit et or/ dinat vxor Que ouenienter ſeptē aſſignant̄ ḃm ſeptē ꝟtutes.vt vi/ delicet baptiſm᷒ ſit ſacr̄m fidei In ipo eni iniciat̄ ipa fides Extrema vnctio ſit ſacr̄m ſpei Qui eni inun gitur ſpat ſpēaliter de meritl.eccie et de mia dei Euchariſtia ſit ſac/ mentū charitatis Vñ hilari᷒ lib. viij.de t̄nitate dicit ſacr̄m eē amo ris Cōfirmatio ſit ſacr̄m fortitudi nis.q̄ ncāria eſt ad pugnā ſpūalē ad quā q̄s cōfirmat̄ Pñia ſit ſac/ mētū iuſticie ꝓpter ſatiſfactionē.in qua vnicuiqꝫ reddē debet.qđ ſuū eſt Ordo ſit ſacr̄m prudētie ꝓpter clauem ſcie que ofertur ordinato. Mr̄imoniū ſit ſacr̄m tpantie.eo ꝙ libido in illo ſacr̄o honeſtate exci pitur nuptiaꝝ Alia aſſignatō per cōnrietatē ad ſeptez pcc̄a capita/ lia Pōt et aliter nūerus ipoꝝū ſac mētoꝝ accipi ḃm cōnrietatē quaz hñt ad vicia capitalia Videlicet baptiſm᷒ ſit cōn ſupbiaʒ.eo ꝙ hō ibi ſe maxie humiliet cōmuniſſimo elemēto ſcʒ aque Euchariſtia cōn inuidiaʒ q̄ cōnriat̄ charitati.et ita euchariſtie que ē ſacr̄m amorl. Cō firmatio otra acidiā eo ꝙ homo ofirmat̄ vt fortis efficiat̄ in ſpūa/ libus in q̄bus deluber eſt acidioſ᷒ Extrema vnctio otra irā Jra eni tumē facit.⁊ tumoris mitigatio ē ab vnctione Ordo cōn auariciā qꝛ ordinati deū eſſe ſuā portionē ꝓfi tent̄.nō aliqđ mūdanū Vñ in ſuſ ceptiōe clericat᷒ qui oim iniciū eſt ordinū dr̄ illud pſ. Dñs ps here/ ditatis mee ꝛc. Pñia cōn gulaz.qꝛ inducit abſtinentiā ⁊ carnis mace rationē Mr̄imoniū contra luxuriā vbi turpis voluptas honeſtate ex cipitur nuptiarū.

Particularis declaratio ſacroꝝ Et p̄mo de baptiſmo.

Post hec accedendū eſt ad ipoꝝ ſacrorū declaratōm et pmo de baptiſmo Ubi pmo videndū eſt qd ſit ſcȝ quid ſit noīe et ratione Quot mōis fit ſeu q̄tuplex eſt Que ſit ꝓpria ei⁹ materia Que ſit ei⁹ ꝓpria forma Quis ſit eius effect⁹ Quis miniſter Que cōditiones requirūtur ad baptiſmū De patrinis.et qd ē eoꝝ officium

Quid ſit baptiſmus nomine et ratione

Videt autē baptiſm⁹ q̄ ad nomē idē eſſe qd lauacrū ſic baptiſa͛e idē ē qd lauare Un̄ glo.cāti.iiij.Baptiſm⁹ ⁊ lauacrū ſūt eiuſdē rei nomē.ſed vnū latinū eſt.alteꝝ grecū Sic ē go baptiſm⁹ dū gen͛alit͛ ſumit͛ idē ē qd lauacrū.ſpēaliter ꝟo aliqñ ipſum deſignat ſacrm̄.aliqñ autem ipſam actionē.ſ.ipſam lotionē. Un̄ dicit͛ baptiſm⁹ ioh̄is .i. ablutio q̄ abluebat ioh̄es Aliqñ vero deſignat ipſaȝ paſſionē ſeu ſuſceptionē lotōnis Un̄ marci vij Relinq̄ntes eni mandatū dei tenetis traditiones hoīm.baptiſmata vrceoꝝ et calicū.i.q̄bus lauant͛ vrcei et calices. Aliqñ autē noīat ſeu deſignat ablutionē ſacralē.vt cū dr̄ baptiſm⁹ eſt tinctio.vt in ſb̄iūcta diffinitiōe exp̄mit͛ Un̄ baptiſm⁹ ab aug⁹ ſic diffinit͛ Baptiſm⁹ eſt tinctio in aq̄ ꝟbo vite ſc̄ificata Et intellige tinctionē paſſiuā ſcȝ qua intingit͛ baptiſat⁹.ſic vult magr̄ in ſn̄ijs ⁊ mlti alij Et ſi obijciat͛ q̄ baptiſmus manet in baptiſato.tinctio aūt illa tranſit.q̄re vt videt͛ nō p̄t dici baptiſm⁹ Rn̄de q̄ q̄uis tinctio illa iſe tranſire videat͛.manet tñ in ſuo effectu ſcȝ in caractere quē imp̄mit qui q̄dē indelebilis eſt.et ideo nō omino tranſit illa tinctio.cū in ſuo effectu maneat Et in dicta diffinitione dū dr̄ tinctio ſupple facta in aqua ꝟbo vite ſc̄ificata.i.in aqua q̄ per verbū vite.i.p inuocationeȝ ſancte trinitatis ſanctificata eſt

Quotuplex ſit baptiſm⁹

Est aūt triplex baptiſm⁹.ſ. flumis flaminis et ſanguinis Baptiſm⁹ q̄dē flumis eſt qui fit in aq̄ ſm̄ modū eccl̄ie cōſuetū q̄ oīno a culpa liberat.taȝ ſ. pcc̄i actualis ſi ip̄m inuenerit ſic in adultis.q̄ȝ originalis ſicut in puulis qui tm̄ originalē culpā h̄n̄t. Liberat etiā a pena debita Inſuper imp̄mit caracterē Baptiſmus flaminis eſt cū q̄s h̄n̄s fidem volēs baptiſari caret baptiſmo aque nō q̄dē p negligentiā vel cōtemptū.ſ; ꝓpter impotentiā q̄z.ſ. h̄re nō pōt Ubi defectū ſupplet gr̄a ſp̄ūſſācti Et iſta liberat a culpa et pena debita Baptiſm⁹ ſanguinis eſt vt in martyrib⁹.qui nō valētes h̄re baptiſmū aque ꝓprio ſanguine baptiſant͛ vel potius merito p̄cioſiſſimi ſāguinis in cruce effuſi Et hic ſiſr liberat a pena ⁊ culpa Iſti duo vltimi mōi extēſo noīe dicunt͛ baptiſ

mi.qꝛ quo ad euacuationē culpe ⁊ pene ſupplent locū baptiſmi flumi/nis.ſed tñ nō imp̄mūt caracterem Vñ extat opinio ꝙ ſi cōtingeret aliquē taliū ſic baptiſatoꝝ reſuſcitari teneretur denuo baptiſari baptiſmo aq̄. Nec tūc diceret̄ baptiſmus iterari qꝛ ñ eadē ſpēs itēaret̄

Que ſit ꝓpria materia in ſacr̄o baptiſmi.

Propria materia in ſacr̄o baptiſmi eſt ſola aqua.eo ꝙ vt dic̄ magr̄ in.iiij.ſñia/rū hoc ſacr̄m tm̄ in aqua celebrat̄ Cui⁹ cāe et rōnes ſūt multe ⁊ aſſi/gnari pñt Vna q̄a aqua vim re/frigerādi habꝫ et abluēdi Et idō ſignat gr̄am abluentē culpe maculam.et refrigerantē incendiū qd̄ eſt in eſtu fomitis et ɔcupie.q̄ duo ſunt p̄ncipales effect⁹ baptiſmi Et idō ad deſignationē hui⁹ duplicis gr̄e fit in aqua Scd̄a cā ē cōitas hui⁹ elementi et facilitas hn̄di.q̄a null⁹ etiā inopū ꝓhibet̄ ab aqua Et idō qꝛ ſacr̄m nc̄itatis eſt fit in cōiſſimo elemēto.vt null⁹ a ſuſcipiendo excuſet̄ Tertia cā eſt cōitas et facilitas aquā inueniendi.quia vbiqꝫ eſt et in oīm pte mūdi inue/nitur.vbi hitant hoīes Et h̄ iterū ɔpetit huic ſacr̄o ſic generalit̄ nc̄ario Quarta cā eſt.qꝛ nō vinuꝫ vel oleuꝫ ſꝫ aqua de latere ſaluatoris fluxit.vbi ſm̄ q̄ſdā initiū ſūpſit h̄ ſacr̄m Quinta cā eſt qꝛ ſp̄ūſſanct⁹ viuificans p̄mo ſup aq̄s apparuit. Vñ gen̄.p̄.Sp̄ūs dn̄i ferebat̄ ſup aquas Sexta cā ē qꝛ ſaluatoꝛ nr̄ in riuis iordanis ſua mundiſſima ac ſc̄iſſima carne hoc elemētū teti/git dans ei v̄tutem vt ſpiritiferas aras facere poſſit vt dic̄ Chryſo.

Sed nunq̄d in quolibet aqueo liceat baptiſare Nūq̄d p̄mo in aq̄ marina que non videt̄ aq̄ ſimplex qꝛ habꝫ immixtū aduſtū terreſtre ob quā cām eſt ſalſa Jteꝫ nūq̄d in brodio vel ceruiſia vl̄ medone Jtē nūq̄d in aqua calida vt in balneo Circa hec ab aliq̄b⁹ ſic diſtinguit̄ qꝛ vel illa ɔmixtio aq̄ tollit ſpeciē et ꝓprietatē elemēti et ip̄m trahit in aliā ſpēm aut non Si aūt tollit tūc in illa ɔmixtione non pōt fieri baptiſm⁹.ſicut nec in medone.nec in ceruiſia.nec in lixiuio et vrina. nec in aqua quā alchimiſte faciūt ad mutāda metalla que vehementiſſimā vim habꝫ purgandi et diſ/ſoluēdi Si aūt nō tollit ꝓprietates et ſpēm aque.q̄n ip̄a aq̄ p̄maneat in v̄tute refrigerādi et abluendi et nō diſſoluēdi ad modū aquarum acutaꝝ.tūc in illis pōt fieri baptiſmus Vñ in mari et in aq̄s turbi/dis pōt fieri baptiſmus et etiā in brodio ſi nō ſit remotū et alteratū in ſpecie elemēti ꝑ illud qd̄ coctū eſt in eo Vñ adhuc q̄rit̄ vtrum in aqua calida ſicut in balneo poſſit fieri baptiſm⁹ Conſtat ꝙ ſic.eo ꝙ illa aqua ꝑ accidentalē caliditatē nō amiſit ſuā naturalē frigiditatē q̄nimo ɔſultius facerēt ſacerdotes vt dicūt aliqui ſi in tꝑe frigido fa/

cerēt aquā ꝓ baptiſando calefiēi qꝛ aliqñ puuli baptiſādi adeo frigore aque penetrant̄.ꝙ inde contrahūt mortales infirmitates ꝛ moriūtur Sed q̄d ſi ali⁹ liquor admiſceatur aq̄.vtpote ceruiſia vl̄ vinū nūq̄d in illa aqua fit baptiſm⁹ Dicitur ꝙ ſic.ſi aqua in illa ōmixtiōe p̄dominetur al̄s non

De forma preſcripta ſacramenti baptiſmi

De forma p̄ſcripta hui⁹ ſacramēti dicendū eſt q̄d ſit q̄ ad v̄ba ꝓferenda Quo ad īmerſiones faciēdas. Quo ad quedā p̄paratoria que de hui⁹ ſunt ſolennitate ſacramenti.

De forma ſacramenti baptiſmi quo ad verba.

Forma aūt verboꝝ talis ē Ego baptiſo te in nomine p̄ris et filij et ſpūſſci Ubi nō ꝙ hoc ꝓnomē ego ſꝫ oēs fere doctores etiā decretiſtas nō ē de nc̄itate ſacri.et p̄t omitti ſine mag̃ culpa.tuti⁹ eſt tñ apponere. ſꝫ reliq̄ v̄ba ſūt de forma quo ad nc̄itatē adeo ꝙ ſi aliq̄d eoꝝ omittat̄ nō fiat baptiſm⁹ Qꝛ aūt apl̄i baptiſauerūt in noīe xp̄i et nō expſſe inuocādo t̄nitatē ꝑplex cā aſſignat̄ Una qꝛ illo tp̄e odioſū erat illud nomē ſalutare.et iō vt homies vidētes ſp̄m viſibilit̄ ad ei⁹ inuocationē deſcēderē magis illō no" reuererent̄ cautū fuit ad tp̄ūs apud eos donec illud nomē ampli⁹ publicaret̄ īpo inuocato baptiſare Alia cā fuit ſignificatō noīs.q̄ implicite expmit t̄nitatē.qꝛ in h̄ noīe xp̄ūs qui interp̄tat̄ vnct⁹ intelligit̄ vngens p̄r.vnctus fili⁹.vnctio ſpūſſcs Tertia cā fuit reuelatio dīna eis fc̄a q̄ licꝫ nō legat̄.nō putat̄ tñ aplos h̄ p̄ſumpſiſſe niſi ſpūſſci inſtinctu et iuſſione monerent̄ Sed q̄d ſi mō in noīe xp̄i baptiſaret̄ Dicūt q̄dā magr̄i doctoꝝ ꝙ nō debꝫ in noīe xp̄i baptiſari.ſi tñ baptiſatū fuerit valet baptiſm⁹ Ambro. hugo de ſc̄o vic.lib de ſacr̄is Et magr̄ in li. iiij.ſñiaꝝ vident̄ idē ſentire.et etiā modernoꝝ aliq̄ Alij q̄dā licꝫ pauci quos viderim ſentiūt cōtrariū.eo ꝙ ſm̄ ipos non fit baptiſm⁹ his diebus niſi p inuocationē t̄nitatꝭ explicite Sed q̄d ſi ex turbatione animi vna tm̄ pſona nōiaret̄.vt ſi diceret̄ ſolū baptiſo te in noīe patris Itē q̄d ſi fiat aliq̄ trāſpoſitio aliquaꝝ dictionū.vt baptiſo te in noīe filij et p̄ris ꝛc̄.Itē quid ſi fiat appoſitio aliaꝝ dictionū.vt baptiſo te in nomie p̄ris et beate marie Itē q̄d ſi in ꝓlatione verboꝝ fiat aliq̄ interpoſitio.vtputa baptiſo te in noīe p̄ris et interponat̄ veni huc vel porta ſal et hmōi.et poſtea dicat̄ et filij ꝛc̄.Quid ſi fiat corruptō v̄boꝝ.vt baptiſo te in noīe patra et filia et hmōi Rn̄ſio in p̄mo caſu hugo de ſc̄o victo.baptiſatū dicit Sit eni Fides ergo q̄liter in fide t̄nitatis ſolo p̄re ꝛ filio nūcupato

plenuz fit baptiſmatis ſacr̄m Alij
volūt ꝙ nō ſit baptiſm⁹ ſicut plene
vult huguelin⁹ in apparatu ſuo ſu
per decretales Magr̄ etiā albtus
idē dicit et plene cōndicit in libro
ſniaꝝ in hac ꝑte vbi ꝑ vni⁹ ꝑſone
nomē intelligi dic̄ trinitatē.i q̄ noīe
apl̄i baptiſauerūt rōne iā.dicta.ſ.
ꝙ cuiuſlibet iſtoꝝ triū noīm ſigni/
ficatio implicite exp̄mit trinitatē In
ſcd̄o caſu cū fit ali q̄trāſpoſitio di
ctionū ſm huguelinū et ſm aliq̄s
modernoꝝ magroꝝ qui volūt ꝙ
ip̄e ordo v̄boꝝ ſit de fōr baptiſmi
nō eſt baptiſatū Alij dicūt ꝙ pec
cat qui tranſponit.tn̄ ſi nihil aliud
faciat niſi trāſpoſitionē nec inten/
dit deridere vel hereſim inducere
baptiſatū eſt.qđ ego meli⁹ credo
In tertio caſu.ſ.cū aliq̄d apponit̄
diſtinguūt aliq̄.q2 aut apponit̄ ali
quid nō corruptū vt pȝ in exēplo
ſuꝑius poſito vbi addit.et beate
marie Et tunc dicūt eſſe pccm̄ in
appoſitōe ſȝ ꝙ baptiſatū eſt Aut
apponit̄ aliq̄d corruptū vt ſi dicat̄
Nō baptiſo te in noīe p̄ris ꝛc. Vel
baptiſo te in noīe p̄ris ꝛc.⁊ diabo
li Et tūc dicūt nō eſſe baptiſatum
nec aliq̄d fieri Et eodē mō in q̄rto
caſu cū fit int̄poſitio aliq̄.maxime
ſi caſu vel aliq̄ nc̄ita■ aliq̄d int̄po
nat̄ qđ nō corrūpit.vt pȝ in ſcd̄o
exēplo Et iſtaȝ opionē videt̄ ꝯfir
mare aug⁹ in de vnico baptiſmo
lib vi. Alij volūt ꝙ in iſto q̄rto ca
ſu nō ſit baptiſatū maxie interpoſi
to aliq̄ qđ ſit ꝑter vel cōn formā.
In vltio caſu dicit̄ ꝙ ſi dicantur
corrupte v̄ba ex ignorātia vel im
potētia recte ſonādi.tn̄ non inten
dat baptiſās hereſim ſequi vel in/
ducere.baptiſatū eſt Sec⁹ tn̄ eſſet
ſi fieret corruptio in p̄ncipio dictō
nis.q2 corruptio in p̄ncipio dictio
nis variat et aufert ſignatū ip̄ius
dictōis.nec ſic eſt dū corruptio fit
in fine Vn̄ v̄bi gr̄a Iſte dictiōes
ſortes ſortis ſortē eandē ꝑſonam
ſignāt et rep̄ntant.nō ſic autē iſte
dictōes ſortes et mortes Et ideo
dicūt ꝙ corruptio in principio di/
ctionis tollit formā baptiſmi.non
aūt corruptio in fine

De forma baptiſmi quo ad immerſiones.

Forma aūt baptiſmi q̄ ad
immerſionē hec eſt.vt acci
piat̄ puer per latera.facie
eius verſa.capite etiā ad orientez
verſo.⁊ mergat̄ ⁊ ſimł mergendo
dicat̄ Ego te baptiſo in noīe p̄ris
Scd̄o capite ad aq̄lonē v̄ſo dicat̄
⁊ filij Tertio capite ad auſtrū ver
ſo dicat̄ et ſpūſſci.vt ſic pedib⁹ ſꝑ
verſus orientē tentis format̄ crux
xp̄i in cui⁹ morte baptiſamur Hoc
tn̄ ſcito ꝙ ſi p̄ma merſione oīa ver
ba ꝓferant̄ ꝯpletū eſt ſacr̄m.et ꝑ/
fecte baptiſatū. Sed q̄d ſi moriat̄
puer in p̄ma merſione p̄re noīato.
vel in ſcd̄a p̄re et filio noīatis.cre
ditur ꝙ baptiſat⁹ ſit plene q̄a tūc
ſūmus ſacerdos ſupplet qđ miniſt̄
ſupplere nō potuit Idē dr̄ ſi ſacer/
dos vel q̄cūqȝ baptiſās vna mer/
ſione facta vel vna ꝑſona noīata

moriaṫ Sed q̄d ſi fiat merſio nihil dicēdo pre turbatione vel ignorā tia. vel ſi mut⁹ ſit qui baptiſat. Dr ab oibus ꝙ nihil tūc fit cū ip̄a tri nitas nec explicite vł implicite no/ mineṫ Sed quid ſi non aſſit tm̄ de aqua vt infans ex toto mergi poſ ſit Dic ꝙ tūc illud quod eſt p̄nci/ palioꝛ ꝑs vtpote caput vel mer/ gatur vel aqua ꝑfundatur Si eni vna extremitatū vtpote man⁹ vel pes immergaṫ. dicūt q̄dā ꝙ n̄ ba/ ptiſatū ē. Aliqui alij decretiſte di/ cūt ꝙ ſi aqua in quacūqꝫ ꝑte coꝛ/ poris cadat baptiſatuꝫ eſt Et po nūt argumentū ꝑ ſimile Sicut ſuf ficit poſſidere ꝑteꝫ agri ad hoc vt quis totū poſſidere videatur. duꝫ tamen eius ſit animi vt totū poſſi dere intendat Ideꝫ ſentiūt quidā de his qui nō totaliter egreſſi ſūt vterū maternū. videlꝫ ꝙ ſi p̄ncipa lioꝛ ꝑs egreſſa fuerit poterit ba/ ptiſari Quod vtꝝ verū ſit neſcio. p̄ſertim cū opoꝛteat quēlibꝫ naſci ad hoc vt renaſcatur.

De foꝛma aliquoꝝ que ſūt de ſolennitate baptiſmi

Foꝛma aūt que ſeruari de/ bet in baptiſmo que cōcer nit aliqua que ſūt de ſolen nitate baptiſmi in his conſtat Jt p̄mo. ſ. vt cathezizeṫ baptiſādus Circa qđ multa diuerſimode fiūt ſm̄ diuerſas ꝯſuetudines eccīarū. Sed vt frequētius p̄mo exufflaṫ vt virtus demonis exterioꝛ expel/ latur Scđo ſignum crucis fit ei in pectoꝛe et fronte. vt diabol⁹ ſe co/ gnoſcat pelli ab illo tā in occulto coꝛdis q̄ꝫ in apto ꝯfeſſionis Ter/ tio accipiat ſal in oꝛe vt ſapoꝛ ſa/ pientie p̄pareṫ. et fetoꝛ fomitis re/ ſtringaṫ Deinde fit linitio auriuꝫ et nariū cū ſputo. vt diſcretionē fi/ dei habeat et gr̄am que ꝑ ſaliuaꝫ a capite deſcendentē ſignaṫ. vt ſcꝫ ſenſus eius quo ad doctrinā fidei in auditu. et diſcretio in naribus ſignificata aperianṫ xp̄o Deinde fit inunctio in pectoꝛe ꝑ q̄ coꝛ deo p̄parandū. et in ſpatulis vt foꝛti/ tudinem accipiat ad poꝛtandum onus dn̄i Poſt baptiſmū auteꝫ fit inunctio criſmatis in vertice vt ap pareat mens imputribilis deo. vł vt ſp̄ui xp̄i ꝑticipando merito de inceps xp̄ian⁹ appellaretur heres iam regni effectus Deinde fit ve/ ſtitio de veſte cādidiſſima in ſignū innocētie que accipiṫ in baptiſmo ⁊ gloꝛie quā expectat in reſurrecti one Tandē cereus accēſus ſibi po nitur in manu. vt ſic luceat vita ei⁹ coꝛā hoibus. vt gloꝛificeṫ pr̄ qui in celis eſt Et ſi adeſt ep̄us confir metur Et ſi adultus eſt daṫ ei eu/ chariſtia poſt ꝯfirmationē

Quis ſit effectus ſa cramenti baptiſmi.

Quis aūt ſit effect⁹ baptiſ/ mi liquet ex doctrina ma/ giſtroꝝ qui ponūt t̄pliceꝫ eius effectū Prim⁹ effectus eſt om nimoda euacuatio culpe oꝛiginal in puulis et tā oꝛiginalis q̄ꝫ actua lis in adultis. p̄ter exterioꝛē p̄nīaꝫ Scđus eſt debilitatio fomiti. Ter

tius eſt collatio gratie.

Quis ſit idoneus mi-niſter ſacramēti baptiſmi

Miniſter autē in hoc ſacrō quo ad deū et ecc̄iaz ē habens ordinē ſacerdotalez iuriſdictionē ꝛ laudabilē vitā Tꝑe tū nc̄itatis eſt vel eſſe pōt quilibet nec ſexū virilē nec ordinē. nec iuriſdictionē hñs. nec laudabilē vitam imo etiā vetula Largiſſima eteniz pietas dei qui neminē vult ꝑire. ſic ad hoc ſacrm̄ tam nc̄ariū. ꝓuidit cōez materiā que ab omibus pōt haberi et vbiqȝ inueniri. ita etiam in caſu nc̄itatis de generali miſtro ꝓuidit. voluit qȝ vt ipius nc̄itatis tēꝑe quilibet aliū poſſit baptiſare Uñ q̄uis talis nō habeat ptātē ex ordine. habȝ tñ ptātem ex tēꝑe Sed nunq̄d licet aliquē in nc̄itate a ſacerdote ſymoniace recipe ba/ptiſmū maxie cum aquā ad ſe vel ꝑuulū ſuū baptiſandū alit̄ habē nō poſſit niſi eā emat Itē nūquid ebrius qui iā amiſit vſū lingue poſſit baptiſare Itē nūq̄d heretic⁹ pt̄ baptiſare Nunq̄d pōt vn⁹ duos baptiſare dicendo Ego baptiſo vos ꝛc. Et ecōuerſo ples vnū dicēdo. Nos baptiſam⁹ te ꝛc. Itez pōtne aliq̄s in vltia nc̄itate cū non eſt ali⁹ pñs baptiſare ſe ipm Itē q̄d ſi iocoſe vel ioculatorie q̄s aliquē baptiſet. nūq̄d baptiſat⁹ ē Rñdet̄ in pmo caſu ſm q̄ſdaz Dr ſi ſacer/dos nō vult te baptiſare vel ꝑuulū niſi des pciū nō dabis. ȝ hoc facies qꝛ ſi ſacerdos pñs nō eſſet facturus eſſes. eo qꝛ nullo mō faciē/da ſūt mala vt eueniāt bona Sed ples alij dicūt qꝛ in dicto caſu poſſit ab eo baptiſari. eo qꝛ q̄rens baptiſmū nō emit aquā nō emit actū baptiſmi. ȝ tꝑe nc̄itatis pt̄ redimē vexationē ſui iuris. et pro ſe ſi ipe baptiſādus eſt et ꝓ ꝑuulo ſi quē habeat baptiſandū Et tūc nō fiūt mala vt eueniāt bona. nec omittit̄ ſymonia ex ꝑte q̄rentis baptiſmū nec etiā cōmittit ſe diſcrimini pro ſalute ſua vel alterius In ſc̄do caſu ſcȝ in ebrio. aut in tali ebrio ſuffocat̄ oino rō. aut nō ſuffocat̄ ſed tm̄ patit̄ impedimētum lingue. Si autē oino ſuffocat̄ rō. dicit̄ qꝛ ba/ptiſare nō pt̄ Si aūt impedimētū tm̄ lingue patit̄ habȝ qȝ diſcretōz pōt niti ad formandū dictiones cū ſtudio Uñ ſi nō aſſit ali⁹. pt̄ ta/lis baptiſare Sȝ ſi nullā poſſet dictionē exp̄mere ſec⁹ eſſet Sed non videt̄ qꝛ ebetas q̄ nō ligat rōnem tm̄ ipedimentū p̄ſtet vt cū diligenti ſtudio nō poſſȝ exp̄mere v̄bum In tertio caſu. ſ. de heretico dr̄ qꝛ heretic⁹ baptiſans in fōr heretica nō baptiſat. ȝ h̄etic⁹ baptiſans in fōr ecc̄ie dūmō hēat intētionē ba/ptiſādi baptiſat in fide ecc̄ie. ꝛ baptiſatū ē Et ponit de h̄ aug⁹ cōn donatū hereticū ɔueniēs ex[m] Qꝛ ſic iacob ſemē bñdictū non tm̄ genuit ꝑ vterū liberaꝝ. ȝ etiā ꝑ vte/rū ācillaꝝ. ita xp̄s nō tm̄ ſpūalit̄ regenerat miniſterio fideliū. ȝ etiā miniſterio infideliuȝ. eo qꝛ act⁹ ſu⁹ fit ñ hois In q̄rto caſu dr̄ qꝛ vn⁹ pōt tot baptiſare quot pōt ſimul

mergere vel pfundere pro nēcitate Dico q̄ p̄ter nēcitatē nullatenus ē hoc faciēdū. nec eſt ly te in tali caſu de nēcitate forme. quia dn̄s tradens formā baptiſandi dixit eos. cui tātū dſonat vos q̄ntū te Sed ſec⁹ eſt ſi duo baptiſēt vnū dicēdo baptiſam⁹ te. q2 ſm̄ huguelinū in apparatu ſuo ſup decret̄ nō ē baptiſat⁹ Sed ſi plēs ſimul̄ mergant puer̄ pferētes ſinguli formā eccleſiaſticā ego baptiſo te ꝛc. ɔfirmat̄ baptiſm⁹ Nec eſt iteratū ſacr̄m ꝓpter illā v̄borū iteratione ſeu multiplicationē vt dicūt. niſi cū h̄ eciā iteraret̄ ⁊ merſio ſimul̄ Sed eſto q̄ duo ſint baptiſātes aliquē quoꝝ vn⁹ ſit mancus ⁊ dicat v̄ba ⁊ ali⁹ mutus et mergat puerū. nūq̄d eſt baptiſat⁹ Dicit̄ q̄ nō. q2 in omni ſacr̄o h̄n̄te p̄ſcriptā formam illud q̄d ſolēnitatis eſt bñ diuidit̄ ſed illud q̄d eſt nēcitatis nequaq̄3 Et iō q2 vtrūq̄3 ſc3 forma v̄boꝝ et merſio ſūt de nēcitate ſacr̄i diuidi non pn̄t. vn̄ nō eſt baptiſat⁹ In quinto caſu ſc3 vtꝝ aliq̄s poſſit ſe ip̄m baptiſare Scd̄m canōes ɔſtat q̄ nō et forte ideo q2 ſub hac ſpe poſſit nimis differri baptiſm⁹. eo q̄ q̄n vellet poſſet ſe ip̄m baptiſare Inſup ſicut cōn naturā eſt q̄ quis ſe ip̄m generet. ita cōn rōem videtur eſſe q̄ q̄s ſe ip̄m poſſit regenerare Veruntn̄ ſi deſideret baptiſmū. et non ſit ali⁹ qui ſe ip̄m poſſit baptiſare. ſi in illo ſtatu moreret̄ ſaluaretur. eo q̄ eſſet baptiſat⁹ baptiſmo flaminis. qui ſupplet in nēcitate baptiſmū fluminis In vltimo caſu dr̄ q̄ ſi iocoſe cū intētione tn̄ faciēdi q̄d facit ecc̄ia ſup nō baptiſatū pferat v̄boꝝ formam mergendo in aquā. ip̄o tūc vel an̄ nō reclamante baptiſatus eſt. q2 tūc nō totum fuit iocoſū vel ioculatoriū. eo q̄ intentio faciēdi q̄d facit ecc̄ia ioculatoria nō fuit Si aūt totū fuit ioculatoriū vel ip̄e reclamaſſet. tunc nihil fieret Et ponūt iuriſpiti exēplū per ſil̄e in ſtipulatione Nā cū ludendo dicunt̄ hec v̄ba ſpōdes. ſpondeo. nō inducit̄ obligatio.

De q̄litatibus ſeu condicionib⁹ accedentiū ad baptiſmū

Nunc dicendū ē de ɔditionibus accedentiū ad baptiſmū Et p̄mo q̄ritur de ficte accedente vtꝝ baptiſmū recipiat Itē vtrū dormiētes poſſint baptiſari Itē an amētes Ite3 an inuiti Ad p̄mū dicit̄ q̄ fictus ſuſcipit baptiſmi ſacr̄m ſed non rem ſac̄mēti vel effectum. eo q̄ ponat obicē ſpūiſancto et gr̄e ſac̄mētali. Vult eni aliq̄d q̄d ſtare nō pt̄ cū gr̄a ſac̄mētali. h̄ ceſſāte fictōe ſuſcipit effectū Quis aūt dicat̄ fict⁹ et q̄s q̄s fictus recipiat caracterē et q̄s nō Dic in effectu poſt Raymūdū in ſūma q̄ ille fictus qui ſe ſimulat velle ſuſcipe baptiſmū et oīno ſuſcipere nō intēdit. nō recipit ſacr̄m nec rē ſacr̄i Sz q̄ exteri⁹ ſuſcipiēs ſe ſil̄at interi⁹ diſpoſitū cū non ſit vel q2 nō credit. vl̄ q2 indeuot⁹. i. cū ꝓpōito peccādi accedit l' ɔtēnit

ſacr̄m id ē nō reuereř ille nō ſuſci/
pit rē ſacri.i.grām.caracterem tñ
ſuſcipit In ſcđo caſu.ſ.de dormiē
tib⁹ diſtinguit Aut qr añ dormitō
nem hēbant volūtatē oīno cōtra/
riā et repugnantē et in ipſa cōndi/
ctione pſtiterūt aut nō Si ſic tunc
dormientes ſi baptiſenř nihil reci
piūt nec ſacr̄m nec rē ſacri vt ptȝ
ex de bap.c.Maiores.in fi.in anti/
quis Si autē nō apparuerit talis
volūtas eoꝝ.ſed vigilātes inſtite
rint baptiſari.tūc ſi timeař de pi/
culo pñt dormiētes baptiſari Id
dicēdū eſt de letargico ⁊ de amen
tibus De amentib⁹ tñ diſtinguūt
aliq̄ Aut furia eſt ppetua.aut non
Si ſic ꝓ infātibus hñdi ſūt.qui et
ſi nūq̄ȝ voluerint baptiſari.nunq̄ȝ
tñ etiā noluerint.qđ ſufficit ad ba
ptiſmalē caracterē imꝓmendū Si
aūt furia nō eſt perpetua.vtputa
qñ aliq̄s incidit in furorē vł amen
tiā.tūc diſtinguendū eſt.ſic ſuꝑ di
ſtinctū eſt de dormiētibus Ad illđ
aūt qđ q̄riř de inuitis diſtinguen
dū eſt.qr aut oīno ita fuerūt nolē/
tes baptiſari vt ꝓ poſſe ſuo reſiſte
rent et reſiſterēt cū vſu rōnis.qđ
dico ꝓpter amētes.et tales nullo
modo recipiūt ſacr̄m.nec vt prio/
res ſūt rebaptiſandi

De patrinis et ad quid te/ nentur.

Poſtremo de patrinis tan
gēdū eſt qui ſint.ad quid
tenenř In cui⁹ pſona rñ/
deant An excuſenř a mēdacio So
lutio ſm hugonē de ſcō vic.patri/
ni vocanř qui puulos ad baptiſ/
mū offerūt vt regenerenř ad vi/
tam nouā Et ſcias ꝙ patrini ido/
nei nō pñt eſſe infideles cū tenean
tur inſtruere puulū in fide catho/
lica.qđ nō pōt infidelis Item nec
religioſe pſone ꝓpter ſuſpectam fa
miliaritatē q̄ generař per taleȝ ge
neralē cōpaternitatē Ad q̄d auteȝ
patrini teneanř.ſcias ꝙ ſm augni
maxime tenenř ad duo ſcȝ monere
ad ꝟtutes.et docere ſymboluȝ.et
orōem dñicā Dicit aūt magr̄ Al/
bertus ꝙ patrini ad iſtaȝ diligen
tiā obliganř ſi tñ aliter nō inſtruā
tur puuli Sȝ qr pentes ſūt cōiter
i iſtis circa puulos diligētes Cre
do etiā et pr̄ nr̄ cātanř in ecclia.et
mores ꝓdicanř.ac in bonis opib⁹
oñdunř.in magna pte excuſantur
mō patrini Sec⁹ aūt fuit in ꝓmiti
ua ecclia.qñ puuli inř infideles nu
triebanř Deniq̄ȝ patrini in pſōa
puuloꝝ rñdent.⁊ tm̄ valet cū ipſi
patrini dicūt credo.ac ſi puuli met
dicerēt.ſacr̄m fidei patus ſū ſuſci
pere Qđ veꝝ videř cū nō hēant
obicē cōtrie volūtatis vel diſſen/
ſus.⁊ ad credendū iſta nō repiař
in eis vſus liberi arbitrij Patet er
go ꝙ patrini ita ꝓ puulis rñden/
tes nō mentiūtur

De ſacramēto cōfirmationis et ptinentibus ad ipm.

In materia aūt ſacramēti cōfirma
tionis videndū ē ꝓmo Utꝝ iſtud
ſacmentū ſit neceſſariū ad ſaluteȝ
Que ſit propria materia in hoc

ſacr̄o Que ſit ꝓpria forma. Quis miniſter Quis ei⁹ effectus Quales ad ꝯfirmationē accedere dn̄t. Et an aliqs poſſit ſe ipm̄ repn̄tare

An ſacramentū confirmationis ſit nc̄ariū ad ſalutē.

AN aūt cōfirmatio ſit nc̄aria ad ſalutē dubitari pōt Et videt̄ φ ſic loquendo etiā nō quo ad eſſe bn̄ inſtitutū. ꝫ quo ad eſſe nc̄ariū maxie cū dicat hugo de ſc̄o vic. Quid ꝓdeſt ſi p baptiſmū a lapſu erigeris niſi etiā p ꝯfirmationē ad ſtandū cōfirmeris Ad qd̄ dici pōt φ vno modo loquēdi ꝯfirmatio nc̄aria eſt. alio mō nō Nc̄itas eni duplex inuenit̄. quedā abſoluta. et qdā ꝯditionata Abſoluta eſt. qꝛ illud ſine quo res eſſe nō pōt nc̄ariū dicitur Sic baptiſm⁹ nc̄arius eſt ad ſalutē. qꝛ ſine eo nō eſt ſalus. niſi cū nc̄itas excluderet ſacr̄m Sic etiā pn̄ia neceſſaria eſt ad ſalutē poſt lapſū in mortalem culpā Et iſto mō ꝯfirmatio nō ē ad ſalutē nc̄aria Alio mō dicit̄ nc̄itas ꝯditionata. i. ſm̄ qd̄ vt ſi hō nō debeat debilitari nc̄e eſt bene comedere Et iſto mō dici pōt φ ꝯfirmatio ad ſalutē eſt nc̄aria Nā ad hoc φ debeat vita ſpiritualis ꝛ ſal⁹ in baptiſmo adepta robuſte cōn hoſtes ſpūales cuſtodiri nc̄e habet hoc ſacr̄o ꝯfirmari et ꝯfortari Datur eni hoc ſacr̄m ad robur Vn̄ dicit hugo de ſāc̄to vic. illud qd̄ ſup allegatū eſt Quid ꝓdeſt ꝛc̄. Nō qꝛ ſine cōfirmatione nō valeret baptiſm⁹ ad ſalutē. qꝛ hoc falſū eſt. ꝫ qꝛ frequēter in pugna ſpūali ex debilitate virtutis ſpūalis accideret etiā facilitas cadendi. et ꝑinde damnatio. niſi eēt confirmatio.

Que ſit ꝓpria materia in ſacramēto ꝯfirmationis.

MAteria aūt hui⁹ ſacri debita eſt criſma qd̄ cōficit̄ ex oleo oliuaꝝ et balſamo p ꝯſecrationē et ſc̄ificationē pontificis Raban⁹ de naturis reꝝ Balſamus in criſmatis ꝯfectōne liquori oliue ꝯmiſceri. et pontificali bn̄dictiōe ſolet ꝯſecrari Vn̄ aliud oleū qꝫ oleū oliuaꝝ vt cōiter dicit̄. vel oleū et balſamū nō ꝯſecrata non ſūt. nec eſſe pn̄t materia hui⁹ ſacri Nec eſt ſīle de baptiſmo. in quo in nc̄itate p̄t eſſe materia aq̄ nō cōſecrata. qꝛ baptiſm⁹ ſacr̄m ē nc̄itatis. et iō in nc̄itate ſine mora bn̄dictionis cū forma ecc̄iaſtica baptiſat̄. Cōfirmatio aūt nō eſt ſacr̄m nc̄itatis. eo φ multi nō cōfirmati ſaluant̄. dūmō ꝯtēptus ſacri nō inueniat Iō etiā in nc̄itate oleo nō ꝯſecrato nō pōt qs ꝯfirmari.

Que ſit forma in ſacr̄o ꝯfirmatōis

FOrma eni verboꝝ quib⁹ vtunt̄ epi duplex ē Et ſm̄ qſdā talis eſt Signo te ſigno crucis ꝛ cōfirmo te criſmate ſalutis in nomie patris ꝛc̄. Sc̄dm̄ alios talis eſt Firmo te ſigno crucis ꝛ criſmate ſaluti. in noie pr̄is ꝛ

Sed p̄mus mod⁹ generalioꝛ ē eo ꝙ generali⁹ dicant̄ p̄oꝛa verba in ꝯſecratione Et nō cum hoc ſacr̄m oꝛdinatuꝫ ſit cōn debilitatē ex fomite ſurgentē.q̄ non tota purgat̄ in baptiſmo.ſꝫ remanet debilitas ad exercitiū ꝛ ſit duplex debilitas in nob ſcꝫ interioꝛ et exterioꝛ.indigem⁹ p̄mo vt tollat̄ a nob interioꝛ que eſt verecundia noxia ꝯfitendi nomē xp̄i.q̄ tollit̄ de iure in conſignatione et impſſiōe crucis in frōte.in qua ꝯſcribūtur vexillo ſūmi impatoris in q̄ ip̄e de hoſte triumphauit ꝙ oēm pudorē debet euacuare.ꝛ gl'iam ſupinducere multiformē Exemplū de poꝛtātib⁹ inſignia regis in armis ſuis Vn̄ dic̄ paul⁹ ad gal.vi.c. Mihi abſit gloriari niſi in cruce dn̄i nr̄i ieſu xp̄i Ad ablutionē ergo hui⁹ verecūdie fit in ꝯfirmatione cōſignatio crucis in fronte.vbi loc⁹ eſt verecūdie.et dicit̄ cōſigno te ſigno crucis Jndigem⁹ etiā vt tollat̄ a nobis debilitas exterioꝛ q̄ eſt flexibilitas ſeu inſtabilitas ad ſtandū exterius in ꝯfeſſione nois xp̄i coꝛā regibus ꝛ p̄ncipib⁹ mūdi Ad hoc fit ꝯfirmatio criſmate ſalutis.qd̄ deſignat ip̄a inunctio.vt ſicut inunctio p ſbintrationē in ſbaꝫ coꝛpis miſtrat ei fomentū hūoꝛis ne deſiccetur ꝛ rigeſcat in pugna.ita ip̄a inunctio criſmatis robuſtos et intrepidos nos efficit ad reſiſtendū cōn p̄ncipes hui⁹ mūdi.hoc eſt ꝯtra pcc̄a et cōn p̄ncipes tenebraꝝ.ſꝫ ē cōn demones Et ad iſtud robur cōferendū dic̄ Cōfirmo te criſmate ſalutis Et nōndū ꝙ q̄uis nulla foꝛma v̄boꝝ legat̄ q̄bus ꝯfirmabāt ap̄li.imo vt videt̄ Act.viij.tm̄ vſi ſūt ꝑ cōfirmatione impoſitōe manuū.tn̄ credūt maioꝛes eos nūq̄ ſn̄ v̄bis nec ſn̄ mat'ia criſmati.determinata ꝯfirmaſſe.Cui⁹ argumētū ē ꝙ in lib de eccl'iaſtica hierarchia bt̄i dionyſij qui cum ap̄lis fuit habetur expſſū cap̄l'm de pficiendis et in tēplo offerēdis.vbi loquitur de ſc̄ificatione criſmatis Pn̄t hic multa q̄ri et ſilr ſolui vt ſup̄ q̄ſituꝫ eſt in tractatu de baptiſmo

¶ Quis ſit miniſter ſacramenti confirmationis.

Est aūt miniſter in hoc ſac̄mento ſolus ep̄us.cui⁹ rō aſſignat̄ Nā rē aliquā ſtatuere vel facere minoꝝ eſt.ſꝫ factā cōfirmare eſt maioꝝ Et ita baptiſare oīm ſacerdotū minoꝝ eſt confirmare vero poſt baptiſmū maiorū eſt ſcꝫ epoꝝ Jnſup res huius ſacr̄i ſp̄ūſanct⁹ eſt.vel gr̄a ei⁹ collata ad robur cōn debilitatē et timiditatē ex fomite ꝓcedentē.ꝛ idō cōueniens ꝙ quo ad ſignū ſacmētale ab eo qui plenitudinē ptātis et vigoꝛis habet deſcēdat Si aūt obijcias.ſi ſolus ep̄us hoc facere poteſt.aut ergo hoc habet ex oꝛdine aut ex iuriſdictione Si ex oꝛdine.ergo hoc etiam poterit ſimplex ſacerdos.quia ep̄us nullum

habꝫ ordinē ꝙ nō hēat ſacerdos ad min⁹ ſm eos qui epatū nō po nūt eſſe ordinē Si aūt epūs ꝯ hēt ex iuriſdictiōe ſequit̄ ꝙ electus cō/ firmat⁹ añ ɔſecrationē omīmodā habet iuriſdictionē Tu dic ꝙ hoc ſcꝫ ꝙ ſol⁹ epūs pōt ɔfirmare nec ex ordine tm̄ nec ex iuriſdictiōe tm̄ habꝫ. ſꝫ ex vtroqꝫ ſiml' Vñ hoc an nexū eſt officio epali ſic ɔſecratio ecciaꝝ et ordinatio clericoꝝ et ve latio ꝟginū et hmōi Sed ꝗd ſi ali quis epūs ɔfirmet criſmate nōdū baptiſatum ſiue nondū xp̄ianum et fiant omnia que exiguntur ad collationē hui⁹ ſacr̄i. nūqd ſacr̄m tale eſt iſti nō baptiſato collatum Dicūt fere oēs ꝙ nō. eo ꝙ baptiſ mus ſit ianua et fūdamētū oim ſa cramētoꝝ Et ſic vbi nō niſi ꝑ ba/ ptiſmū pōt ad alia ſacra iter hr̄i. ſic nec ad alia ſacra pt ſine baptiſ/ mo ſuperedificari. Sūt alij qui vi dent̄ modo cōtrario ſentire

Quis ſit effect⁹ ſacr̄i ɔfirmatōnis

DEniqꝫ effectus hui⁹ ſacr̄i ꝑ ſup̄ dicta in ꝑte pꝫ Scd̄m eni Rabanū effectus hui⁹ ſacr̄i eſt roboratio ꝑ ſpm̄ſcm̄. vt. ſ. intrepide ꝑdicet aliq̄s qd̄ ip̄e accepit Et dicit magr̄ in. iiij. ſn̄iarū ꝙ effect⁹ eius eſt donatio ſpūſſci ad robur ſcꝫ cōn debilitatē vel inſta/ bilitatē a fomite ꝓcedentē Si q̄s aūt obuiauerit dicēs ꝙ idē eſt effe ctus euchariſtie. ſcꝫ roboratio ſp̄s ſci. qꝛ panis coꝛ hois ɔfirmet. ⁊ꝙ ita ſupfluit iſtud vel illud ſacr̄m. Dic ꝙ vario mō eſt robur et effe/ ctus iſtius et illi⁹ ſacr̄i. qꝛ effect⁹ cō firmatiōis eſt ꝑ ſe. effectus vō eu/ chariſtie per accñs Vel dic q̄ ad duo tenemur ſcꝫ ad credēdū arti/ culos fidei firmit̄. et cōfitendū ex/ teri⁹ audaciter. iux̄ illud ad rhō x. Corde credit̄ ad iuſtitiā. oꝛe autē ɔfeſſio fit ad ſalutē Et idō dupli ci indigem⁹ roboratiōe. Vna que int⁹ nutriat nos et ɔfirmet ad cre dēdū. et eſt panis vite q̄ coꝛ hois ɔfirmat Et alia q̄ cōfortet et con firmet nos ad audaci⁹ ɔfitendum nomē xp̄i exteri⁹. et hec eſt ɔfirma tio Vñ q̄ntū ad hūc reſpectū rc̄e recipit̄ euchariſtia interius et con firmatio exterius.

De q̄litate accedentiū ad ſacmentū ɔfirmationis.

DE q̄litate accedentiū q̄rit̄ ꝑmo qua etate accedē de bēt Itē an ieiuni vl' pranſi qꝛ de ɔſe. di. iiij. dr̄ Statuim⁹ Vt ieiuni veniāt pfc̄e etatis ⁊ moneāt ɔfeſſionē ꝑus facē. vt mūdi donū ſpūſſci valeant accipe Sed dic ꝙ vtriuſqꝫ etatis hoies ſcꝫ puerilis ⁊ iuuenilis ſil' accedē pñt Et meli⁹ ac ſecuri⁹ ē ꝙ pueri cōfirment̄. q̄a q̄uis etas īmatura tētationes et fortes mot⁹ ɔcupie nō ſētiat ꝑpa rant̄ tñ ad pugnā ſpūalē cū tpūs tētationis aduenerit. et bonum ac ſecurū ē ſēp paratū eſſe Decretū autē illud allegatū de adultis lo quitur. qui tenent̄ ad illa que tan git. Ad aliud dicitur ꝙ propter ſacmenti reuerentiā decꝫ vt ieiun⁹ recipiat et a ieiuno cōferatur ſi tm̄

aliter ꝑpter raritatē et carentiam
epōꝝ fiat.nō nocet.meli⁹ ē ei etiā
poſt prandiū ꝯfirmari dū pōt ha
beri epūs.q̄ȝ ipo recedēte ſacmen
ti pati dilationē Sed nūq̄d aliq̄s
ad hoc ſacrm̄ ſuſcipiendū poſſʒ ſe
ipm̄ pn̄tare epo Dicit̄ ꝙ nō.q̄ꝛ cō
firmādus debʒ ſignificari ſeu pn̄/
tari tanq̄ȝ nō hn̄s ꝓꝑiā virtutem
ad ſtandū ſed indigēs vt ab alio
ſtatuat̄ ſeu ſtabiliat̄.et ideo ab alio
eſt pn̄tandus In fine nō ꝙ cōfir
matus ſm̄ morē cōem ſe debet ꝑ
ſeptē dies obſeruare a lotione ca
pitis et frōtis ꝓpt̄ inunctionē criſ
matis et dignitatē hui⁹ ſacri Inſu
per vt dicit hugo de ſcō vic.tāto
tpe debet ꝯfirmatus vnctionē cō/
ſeruare in capite vt ſcʒ caput non
lauet.q̄nto aduētus ſpūſſci cele/
brat̄.hoc ē dieb⁹ ſeptē.vt aduētū
ſpūſſci ad ſe totidē dieb⁹ agat q̄t
agit vl̄s eccīa aduentū ſpūſſācti
ſupꝛ aplos ſcʒ in pentecoſte Quid
aūt ſit hic res et q̄d ſacrm̄ Dic ꝙ
ſacrm̄ eſt ipa ꝯſignatio que ꝑ ma/
nus epi fit in fronte confirmati ex
criſmate vt ſup̄ tactū eſt.ſanctifico
Res vero ſacri eſt ipa gr̄e ſpūalis
datio ad robur cōn debilitatē ſeu
inſtabilitatē ex fomite ꝓcedentēʒ

De ſacramēto eucha
riſtie et ꝑtinētibus ad ipm̄

Tertō loco ſe offert tracta
tus de corpe xp̄i ſeu de eu
chariſtia Ubi ꝑmo tāgē/
dū venit tp̄us inſtitutōis ei⁹ Que
vtilitas eius In qua materia cele
bretur Que in eo ſit preciſa forma
verboꝝ. Quis eius effectus Dein
tāgunt̄ aliqua de vero corpe xp̄i.
De ꝯditione recipientiū De cōdi
tione miniſtri.

De tpe inſtitutionis ſacri euchariſtie

Hoc ſacrm̄ vt pl̄es volūt in
die cene plene inſtitutū fu/
it et habuerūt ꝟba conſe/
cratiōis plenā efficaciā a tpe illo
vſq̄ȝ nūc.q̄ntā mō hn̄t Alij volunt
ꝙ tūc forma verboꝝ ꝑfecte tradi
ta fuerit.ſed ꝙ ꝟtus verboꝝ vſq̄ȝ
ad paſcha ſuſpenſa eſt Unde ſm̄
eos nō potuit corpus xp̄i confici
in illo triduo eo ꝙ ꝟba illa ꝟtutē
ſuaʒ ex paſſione.ſepultura.lateris
aꝑtione.et reſurrectiōe xp̄i cōtra/
xerūt.q̄ oīa repn̄tant̄ per ſigna/
cula q̄ in miſſa fiūt Sed credo ꝙ
ꝑor ſn̄ia verior ſit. Alioq̄n ſi xp̄us
vlteri⁹ ꝑ decē ānos poſt cenā illā
vixiſſet nō ꝯfeciſſēt apl̄i ꝟtute illo
rū verboꝝ q̄d nō reputat̄ verum

Que ſit vtilitas

Aſſignant̄ hic pl̄es vtilita/
tes.q̄ cāe ſūt q̄re inſtitutū
eſt h̄ ſacrm̄ Eſt aūt ꝑma ꝑ
ꝑncipalis.vt ſic hō ꝑ eſū ligni ve/
titi ꝑdidit vitā.ita recuꝑet per eſū
ligni vite Scd̄a cā ꝯtria huic eſt.
vt hic ſcʒ ſit aliq̄d nutrimētū hoīs
ſpūale.ſm̄ illd̄ ps̄.panē āgeloꝝ mā
ducauit hō Tertia vt vniant̄ mē/
bra corpis xp̄i ſuo capiti. Hic eni
cibus ꝯuertit cibantē in ſe vnit q̄ȝ
ſibi mēbra cibātia Un̄ aug⁹ in lib

cōfeſſionū loquēs ſub nomie xpi. Nō me mutabis in te ſicut cibum carnis tue ſed tu mutaberis in me ¶Quarta cā eſt vt augeat̃ meri/tū fidei que in hoc ſacro maxime meret̃.quā cām tāgit magr̃ in.iiij. ſñiaꝝ di.xij. ¶Quinta eſt ſubleuatio ſpei.vt recipiam⁹ in celo ſua.ꝙ hic recipimus ſemet ipm̄.quā cāz tāgit Chryſoſt.ſup iob ¶Sexta eſt dilatatio charitatis que huius ſacri ſūptione auget̃.eo ꝙ ſit ſac/mentū amoris.vt dicit hilari⁹. Septima diminutio venialiū ſicut infra tangetur.

De materia ſacramēti

Materia hui⁹ ſacmenti non eſt res vna ſed triplex ſcȝ panis triticeus.et vinum aq̄ mixtū.qbus xpūs ea in carnē et ſanguinē ſuū ↄuertendo cōtulit vim talē vt eſſent materia hui⁹ ſa/crameti Vñ alexāder papa de ↄſecra.di.ij.In ſacroꝝ oblatōnib⁹ que inter miſſaꝝ ſolēnia dño offerūtur.panis tm̄ et vinū aq̄ permi/xtū.in ſacrificiū offerant̃ Vñ q̄z/uis nō legat̃ in euangelio.eſtimat̃ tñ aqua ſimul cum vino in calice dñi fuiſſe Vñ damaſc.Capiēs calicez ex vino et aqua tradidit eis dicēs.bibite ex hoc oēs Itē de cōſecra.di.ij.A dño admoniti et in/ſtructi ſum⁹.vt calicē dñi cū aqua mixtū ſm ꝙ dñs obtulit offeram⁹ Sed hic plura ſcire oportet.An.ſ. ꝑmo deficiēte aliquo iſtoꝝ confi/ciatur.Itē an poſſit ↄfici de pane ſiliginoſo Itē an de azimo tm̄.vl de aliquo mō fermētato Itez an cōfici poterit ſi vinū tā modicū fuerit.vt oino ſit ab aqua abſorptū Itē an ſine aqua poſſit quis cōficere.Et q̄ntū de aqua in calice ſit apponēdū Itē an panis tranſeat in carnē et ſanguinē et aiam et dei/tatē et ſilr vinū in hec etiā omnia Itē an aqua trāſeat tm̄ in ſanguinem vel ꝑmo trāſeat in vinū et de/inde illud vinū in ſanguinē Item an in alio liquore liceret h ſacrm̄ celebrare ¶Rñſiones. Ad primū dicit̃ ſm opinionē eoꝝ qui dicūt ꝙ in vltimo inſtāti ꝓlatiōis ꝑme clauſule ſcȝ hoc eſt corp⁹ meuȝ fit trāſſubſtātiatio panis in carnem xpi et eſt ibi xpūs ꝑfectus ſub ſpecie panis. Deiñ ꝓlatis v̄bis ſup vinū fit ibi ſāguis xpi per ↄuerſionem.et eſt ibi totus xpūs Secūm hanc inq̄z opionē que ꝓbabilior apud multos habet̃ dicendū ē ꝙ anteq̄z aliq̄d dicat̃ ſup vinū ē fca panis trāſſubſtātiatio in corpus xpi Aliogn deciperet̃ eccia adorā/do illā hoſtiā in eleuatōne Vnde ſi q̄uis vinū deeſſet facta tñ eſſet illa trāſſubſtātiatio panis in corp⁹ xpi Eadē rōne dicūt ꝙ dictis ver/bis ſup vinū etiā abſente pane fieret ſanguis xpi et tot⁹ xpūs eſſet ſub ſpecie vini Peccaret tñ mortaliter qui ſcieter ꝑtermiſſo altero ↄſecraret.niſi forte ab infidelib⁹ tpe ↄſecratiōis impediret̃ Si autem alias et aliter defectū alicui⁹ ꝑoictoꝝ miſſa iā incepta deꝑhēderȝ

nō deberꝫ ꝯſecrare niſi añ ꝓlatōꝫ verboꝝ cōſecrationis poſſit defe ctū caute ſupplere Si aūt pane cō ſecrato vi ab infidelibꝰ ꝗ alījs vel infirmitate vinū ꝯſecrare impedi/ retur tūc vnus alius ſacerdos ad verba ſequētia deberet incipe ſcꝫ ad ea que ptinēt ad ꝯſecrationeꝫ ſāguinis et pficere Si vēo tm̄ de/ eſſet aqua dicit̄ ꝙ omittēs g̃uiter peccaret ⁊ grauiſſime ſi ſcienter ꝯ ſecraret.cōficeret tñ Quāuis eniꝫ aq̃ ſit de nc̄itate ſacr̄i.nō tñ adeo eſt de nc̄itate q̄n tūc ſine ea fieret ſacr̄m in ſpecie vini Cuiꝰ rō ex h̄ habet̄.qꝛ ſi aqua vino admiſceat̄ ad hoc ꝙ inde ꝯficiat̄.opoꝛtꝫ ita modicā eſſe vt abſoꝛbeat̄ aqua a vino vt totū ſit vinū.⁊ tūc inde cō ficit̄ vñ ꝑus trāſit aqua in vinum q̃ꝫ inde ꝯficiat̄ Quare ergo ex h̄ vino nō ꝯmixto ſicut ex illo mixto cū eiuſdē ſpēi ſint cōfici nō poſſit nō video Uerūtñ decretū q̄ddā de ꝯſe.di.ij̄.videt̄ velle cōnriū vbi apparatꝰ dicit ꝙ ſm aliq̊ꝝ opinio nē in p̄dicto caſu nō fit cōſecratio In ſc̄do caſu vtꝝ ſcꝫ de pane ſili/ ginoſo poſſit ꝯfici.dicit̄ ꝙ nō Sic̄ eni nō p̄t baptiſari niſi in aq̄.imo merſione facta in vino cet̄is etiaꝫ om̄ibus alījs rite ſuatis.non ē ba ptiſatū Sic ꝓpter inſtitutionē pꝛi mariā huiꝰ ſacr̄i que ſtatuit fiēi in pane triticeo nō p̄t ꝯfici de pane alio Sed q̄d ſi tritico fuerit ſiligo admixta Dic ꝙ dūmō maioꝛ ps ſit frumētū ſufficit Et dico maioꝛē ptem in q̄ntitate et ꝟtute.vt ſcꝫ a frumēto abſoꝛbeat̄ quicq̄d eſt ibi de nō frumēto.alioq̄n nō eſſet pa nis triticeus et pinde in eo cōfici non poſſet In tertio caſu qñ ſcꝫ ꝯ ficit̄ de pane fermētato ſicut confi ciūt greci.dicūt fere oēs ꝙ nō ſñ graui pcc̄o conficit̄ de fermētato Quia tñ fermēti admixtio ſpēm ⁊ virtutē frumēti ſiue panis triticei nō deſtruit.dicūt ꝙ ſi ꝯficit̄ de fer mētato ꝙ̄ cōſecratū eſt Et ponūt exēplū de baptiſmo qui debet fie ri in pura aqua.et tñ ſm eos ſi ali quid de alio liquoē admiſceat̄ qđ poſſit ab aqua oino abſoꝛberi.et ita aliq̄s baptiſatus fuerit.ꝙ vere baptiſatꝰ eſt.eo ꝙ adhuc remane/ at aq̄ in ſpecie et ꝟtute ſua Sc̄dm tñ huguelinū in apparatu ſuo.qui de fermētato cōficit nihil agit Pꝛi oꝛ tñ opinio eſt ꝓbabilioꝛ In q̄r/ to caſu dicit̄ a magnis.ꝙ exquo tā modicū apponit̄ de vino vt oi/ no ab aq̄ abſoꝛbeat̄.cū aq̄ tunc magis coloꝛata dici debeat ⁊ ſit q̃ꝫ vinū de aq̄ ꝯfici ñ poſſit p ꝯñs nec de tali mixtura cōfici poterit Uñ ſm iſtoꝝ opinionē illi nō ꝯfi ciūt qui pannū lineū in vino intin ctum per totū ānū cōſeruant et in tpe ſacrificij pticulā eius in aqua calicis abluūt.vt legit̄ de ꝯſe.di.ij̄ c.Cū omīe ¶ Opinio q̄ꝛūdā decre/ tiſtaꝝ tenet cōnriū ſcꝫ ꝙ conficiat̄ cū vino ab aqua abſoꝛpto ſic̄ reci tat magr̄ gal.in ſūma ¶ Quo ad q̄ntū vero ſcilꝫ an ſine aqua poſſit

ꝯfici.et q̄ntū ſit apponendū de aq̄
ptʒ ꝑ añdicta.Rñdendo ad ꝑmū
et ad hoc ꝓcedēs ſcʒ ꝙ taʒ modi
cū vt a vino abſorberi poſſit.Ad
ſextū aūt in quo querit̄ an panis
trāſeat in carnē.ſanguinē.aīam et
deitateʒ.et ſilr̄ vinū.dicendū ꝙ
totus xp̄us eſt ſub vtraqʒ ſpecie
ſed tñ tm̄ panis trāſit in carnē xp̄i
et vinū in ſanguinē Sed qꝛ totus
xp̄us inſeꝑabilis eſt iō ſub ſpecie
panis eſt caro ꝑ ꝯuerſionē et trāſ
ſbationē.et ſāguis et aīa ⁊ deitas
ꝑ ꝯcomitantiā.eo ꝙ caro eiꝰ ſine
ſāguine aīa ⁊ deitate nūq̄ʒ ſit.Vtu
te eni verboꝝ ē ꝑncipalit̄ ibi caro
et ꝯñter cetēa oīa xp̄i Vñ xp̄s to
tus eſt ibi vboꝝ virtute.ſed tñ ca
ro ꝑncipalit̄ et ceťa ꝯñter Et ſub
ſpē vini tm̄ eſt ſāguis xp̄i ꝑ ꝯuerſi
onē et trāſſubſtātiationē.reliqua
aūt xp̄i oīa ꝑ ꝯcomitantiā Ad
ſeptimū vēo quo q̄rit̄ an aq̄ tran/
ſeat in ſanguinē.vel tm̄ in vinū.du
plicit̄ rñdet̄ ſm duplicē opinionē.
Ponit eni q̄dā opio ꝙ aqua non
tranſeat in ſanguinē xp̄i veꝝ ʒ tm̄
eſt ibi ad ſignificandū ꝓplm.ſm ꝙ
dr̄ de ꝯſe.di.ij.c.Cū om̄e Cum in
calice xp̄i aq̄ vino miſcet̄ xp̄o ꝓꝑls
adunat̄.i.adunari ſignat̄ Alia opi
nio cui magl.credē poſſū ponit ꝙ
aqua trāſit in ſanguinē.ʒ hoc cū
ꝑus eſt a vino abſorpta ⁊ ita veꝝ
eſt q̊dāmō ꝙ aīa nō tranſit in ſan
guinē.ſ.immediate qꝛ nō trāſit niſi
ꝑus ſit abſorpta a vino et q̄ſi fc̄a
vinū.⁊ ſic nō cōndicit ꝑori opioni

Ad vltimū ſcʒ an de aliq̊ alio li
quore liceret ꝯficē Dic ꝙ nō Sʒ
nūq̄d cōfici poſſit in agreſta Iteʒ
nūq̄d de aceto Ad ꝑmū iſtoꝝ dic
ꝙ ñ.niſi tūc cū viſibilit̄ in ip̄o aſpe
ctu incepit vinū apparē.et guſtus
iudicet vinū eſſe vel vini ſaporem
hr̄e Ad ſcd̄m iſtoꝝ dicēdum.ꝙ ſi
acetū fuit de vino.tūc ꝑt de eo cō
fici alr̄ nō q̄bus ego nō credo.eo
ꝙ vt vult pħus in metaphica ſua
acetū nō eſt vinū neqʒ ꝑt fiēi vinū
et idō de aceto nō ꝑt fieri ꝯfectō
ſed de vino acido pōt.licʒ non ſit
tutū de vino acido ꝯficere ꝓpt̄ re
uerentiā ſacri Et ita ſentiūt docto
res theologi.ꝑori vero conſentiūt
quidam decretiſte.

Que ſit forma verbo rum ꝑ̄ciſa in ſacro euchariſtie.

Forma aūt verboꝝ que ꝑ/
tinēt ad ꝯſecrationē hec ē
Hoc ē corpꝰ meū.et nihil
ampliꝰ.vt volūt fere oēs Qꝫ enim
addit̄ Accipite ⁊ comedite ad vſū
ꝑtinet ſacri et non ad ꝯfectionē.et
idō nō dr̄ eſſe de forma Hec etiaʒ
eſt forma verboꝝ in cōſecratione
ſanguinis Hic eſt calix ſanguinis
mei noui et eterni teſtamēti myſte
riū fidei.qui ꝓ vob ⁊ ꝓ multis ef
fūdet̄ in remiſſionē pccoꝝ Unde
q̄uis nō legant̄ oia vba hec ſeri/
atim in euāgelio.credēdū tñ eſt ꝙ
illa hēat eccia ex ſpēali traditione
dñi Qđ ptʒ ex vbis apli ꝑme.ad
cori.xi.c.Ego ei accepi a dño qđ

et tradidi vobis qꝛ dñs ꝛc. Et qꝛ forma verboꝝ illoꝝ vehementer impꝛſſa fuit cordib⁹ diſcipuloꝝ et in q̄tidiano vſu id͛o non eſt adeo diligēter ab aplis ſcriptū ſic fuit a xp̄o factuȝ et dictū vt videt͛ velle damaſcen⁹ Sed tūc q̄res an ſolis his verbis poſſit nūc confici. non additis oꝛōibus p̄cedētibus. Itē an immutata in aliquo iſta forma poſſit verbis illis ꝯfici corpus xp̄i vtpote ſi adderet͛ aliq̄d vl͛ minue/retur. vel mutaret͛ vel coꝛruptiue ꝓnūciaret͛ ¶ Ad p̄mū dicitur ſm̄ multos et magnos ꝙ poſſit ꝯfici ſolis illis verbis dñi ꝓlatis a ſa/cerdote. tñ et cū apparatu ꝯuenié/te ſm̄ cōſtitutionē aploꝝ et eccłie. Cū his ſolis verbis in p̄maria in/ſtitutione. facta bñdictiōe hoc ſac̄mentū ꝯplete cōſecratū ſit Quod cōfirmare videt͛ ſñia alberti in ſuo lib͛ de ſacris qui ait Quō pōt qui panis eſt coꝛp⁹ xp̄i eſſe Cōfectiōe quidē v͛bis et ſmonibus dñi ieſu. Naȝ p̄ oſſia alia que dicunt͛ laus deo defertur. Verūtñ grauiſſime peccaret qui alit͛ faceret. etiā in q̄/cunq; nc̄itate. hoc ē qui verba p̄/cedētia ſcienter omitteret Eo ꝙ h̄ ſacr̄m nō eſt ſimplicis nc̄itatis vñ ſic nō poſſȝ eū nc̄itas excuſat͛ Alij eſtimāt ꝙ ſine p̄cedētibus q̄ dicūt͛ in ſecreto miſſe nō fieret confectō Et hoc ꝓpter ſtatutū eccłie Primū tñ videt͛ aliq̄bus veri⁹ In ſc̄do caſu ſup̄ poſito principali diſtinguit͛ qꝛ in tali trāſmutatione vel coꝛruptione v͛boꝝ aut intendit͛ hereſis aut nō Si ſic credit͛ ꝙ illis v͛bis nō ꝯficiat͛ vt ſupius eſt dictū in ꝯſimili de baptiſmo Si aūt nō intēditur hereſis. adhuc diſtinguit͛. q̄a aut tali facta mutatione ſeu coꝛruptione vel additiōe ſtat adhuc ſufficienter ſenſus verboꝝ. aut nō Si nō ſtat. credit͛ ꝙ nō ꝯficitur. vt ſi dicat͛ Nō eſt hoc coꝛp⁹ meū. vel h̄ eſt coꝛp⁹ meū ſcȝ thome vel hmōi Si aūt ſenſus verboꝝ ſtat. credit͛ ꝙ ꝓlatis verbis q̄cūq; etiā tranſpoſitione vel coꝛruptione. etiaȝ in q̄cunq; vulgari fiat cōficit͛ ſacr̄m qm̄ vt dicit huguelin⁹ nō multum curandū eſt de mō ſmonis dum/modo res integra ſit Aliq̄ vident͛ oppoſitū ſentire. quos tm̄ videtur mouere ſtatutū eccłie. ꝙ nec addē/do vel minuēdo nec tranſponēdo ꝑmittūt irritare

¶ Quis ſit effectus ſacramenti eucharistie

Effectus aūt hui⁹ ſacri po/nit͛ duplex ſm̄ magr̄m in ſñijs Scd̄m ip̄m eni duo efficit. ſ. charitatis augmētū. et in/firmitatis hoc eſt venialis pc̄ci diminutiōeȝ Pñt et alij aſſignari huius ſacri effectus iuxta eius ſupꝛa tactas et declaratas vtilitates. Hos aūt effect⁹ ſeu vtilitates ibi recitat qꝛ iſti ſūt notabilioꝛes Sȝ ex quo ponit͛ ꝙ valȝ ad diminutōnem venialiū Queres an eius ſū/ptio in aliquo caſu deleat omnia

venialia Jtē an in aliquo caſu va/
leat ad deletionē pcci mōrlis Jtē
an ſi deleat veniale deleat ei debi/
tas penas ¶ Ad pmum dicit̄ ſm
illos qui dicunt. Sine veniali non
poſſit hic quis viuere. ꝙ nūquam
delet omne veniale quin aliqd re/
linquat Semꝑ eni relinquit̄ in aīa
minor amor dei ꝙ̄ eſſe debeat Eo
ꝙ in via ſm Aug^m nō impleat̄ ex
toto hoc pceptū Diliges dn̄m de
um tuū ex toto corde tuo ꝛc. Et mi
nor amor dei eſt pcc̄m veniale ſm
aug^m ¶ Ad ſcd̄m ſcilicȝ an deleat
mortale pcc̄m. dicit̄ ꝙ nō. qr iſtud
ſacr̄m non ordinat̄ cōtra mortale
pcc̄m Cū eni triplex ſit culpa ſcilȝ
originalis cōtra quā ſpēaliter ba/
ptiſmus ordinat̄. et actualis. q̄ du
plex eſt. ſcȝ mōrlis ɔtra quā ſpeci
aliter ordinat̄ pn̄ia et venialis cō/
tra quā ordinat̄ euchariſtia Patȝ
ꝙ de ſe tm̄ veniale delet ¶ Ad ter
tiū dicit̄ ꝙ delet veniale. et penam
ei debitaȝ. hoc tn̄ intellige ſm ma/
gis et min⁹. ſm ſcilȝ ꝙ magis aut
minus afficit̄ ɔficiēs vel recipiēs
hoc ſacr̄m ad mortē et ad paſſio/
nem xp̄i. que in ipſius eucharistie ſa
cramentū repn̄tantur

¶ Aliqua de vero corꝑe xp̄i

Hic breuiter tāgunt̄ aliqua
de ipſo corꝑe xp̄i Primo
ſcȝ q̄liter poſt fractionē fa
ctam in ſpēbus panis totus xp̄ūs
ſit ſub qualibet ꝑticula. qui prius
totus fuit ſub tota hoſtia Jtē an
corpus xp̄i ventrē intret. et ſi ſic ꝙ̄
diu ibi exiſtat Ad intelligendū āt
qualiter totus xp̄ūs eſt ſub quali/
bet ꝑte hoſtie qui ꝓus fuit totus
ſub tota hoſtia. Datur aliq̄le exē/
plum de ſpeculo Jn ſpeculo eni in
tegro apparet vnica imago ſcȝ in/
ſpiciētis. ſi tamē ſit ſolus vn⁹ inſpi
ciens. fracto aūt ſpeculo. in quali/
bet ꝑte fractionis eadē apparebit
imago. ſi tamē inſpiciēs eaſdē par
ticulas inſpiciat Jta xp̄ūs qui eſt
imago dei patris ſub hoſtia integ̃
totus eſt. et poſt fractionē hoſtie
imago eadē. idemqȝ xp̄ūs ſub q̄li/
bet fractionū ꝑticula remanet Ad
ſcd̄m ſcȝ vtrū in ventrē vadat Di
citur ſm quoſdā ꝙ dum eſt in ore
adhuc pn̄s eſt ſub illis ſpecieb⁹ ſed
ſtatim cū glutitur corpus xp̄i trā/
ſit in mentē. et ſpecies ille panis ⁊
vini in ventrē Alij quibus magis
credendū eſt dicūt ꝙ intrat in vē
trem. ⁊ ibi tam diu remanet ꝙ̄diu
ſpecies ille ſunt incorrupte. et cū
ſpecies deſinūt ibi eſſe panis ⁊ vi/
ni. deſinit etiaȝ ibi eſſe caro et ſan
guis xp̄i Quod etiā cōtingeret in
pixide ſi per diutinā conſeruatōm
corrūperetur et perirent ille ſpēs.
Nec obſtat verbū auguſtini ꝙ vi/
detur mouere eos qui ſūt in ꝑore
opinione. ſcȝ ꝙ ꝙ̄diu eſt in ore tā/
diu eſt in mente. nec datur in ve/
ntrem. ſed rapitur in exceſſū Per
hoc eni non negat Aug⁹ quin va/
dat in ventrē ſȝ negat ꝙ traſ̄ciat̄
in alimentū corꝑis ⁊ ꝙ digeratur

in ſtomacho et ꝙ pars trahatur
ad epar. et formetur in ſanguine͂
quo reſtaurentur deperdita cor/
poris. et ps impurior in ſeceſſum
vadat ſicut e͂ videre in cibo corpo
rali Hoc enim nephas eſſet dicere
imo etiam cu͂ aſſenſione cogitare

¶ De qualitate ſeu con
ditione recipientiu͂

NUnc de dditione recipie͂/
tiu͂ reſtat aliquid tangen/
du͂ Et p̄mo queritur. An
poſſit ſumi ab illo qui eſt in pcc͂o
mortali Et an debeat hoc ſacm͂en
tu͂ in aliquo caſu ex͂nti in peccato
mortali dari Ite͂ an ex͂nti in pcc͂o
mortali poſſit loco euchariſtie da
ri hoſtia no͂ co͂ſecrata Ite͂ an poſ
ſit ſumi ab eo qui nocturna illuſio
ne pollutus eſt Et an a me͂ſtruata
Itez an ab eo qui nocte p̄cedente
cognouit vxore͂ ſua͂ Ite͂ an licz co
gnoſcere vxore͂ ſua͂ die receptio͂is
Ite͂ querit̄ q̄re no͂ dat̄ euchariſtia
populo ſub vtraqz ſpecie ¶ Ri͂nde
tur in p̄mo caſu et dicit̄ ꝙ aut ali/
quis ſcit ſe eſſe in pcc͂o mortali an
no͂ Si ſcit peccat mo͂rliter ſume͂do
nec debet aliquo modo ſumere Si
no͂ ſcit ſe eſſe in pcc͂o mortali ſit tn͂
ſed poſt ſufficie͂s dſcı̄etie ſue ſcruti
niu͂ hoc dep̄hendere no͂ po͂t ⁊ tu͂c
ſumere poteſt. nec peccat ſi ſumat.
An au͂t debeat ex͂nti in pcc͂o mor
tali dari ſi petat Diſtingue Quia
aut ille qui petit eſt in mortali pub
lico. aut in occulto Si in occulto
Quis illd certiſſime ſciat ſace͂dos
petenti tame͂ in publico debet da
ri Alioquin peccatu͂ ſecretu͂ pub/
licaret. qd fieri no͂ debet Si aute͂
petat in ſecreto vetare poteſt ſa/
cerdos et debet Si aute͂ ſit in pec
cato mortali publico. tu͂c publice
negare debet. vt publicis meretri
cibus et hiſtrionibus et huꝰmodi
pete͂tibus et no͂ petentibus q̄bus
negare debet vt plene dicit canon
de conſe. di. ij. ¶ De hoc. au͂t qd
ſcd͂o querit̄ ſcz An exiſtenti in pec
cato mortali debeat dari ſimplex
hoſtia loco euchariſtie Dicu͂t ma
iores ꝙ no͂. tum quia hoc non vi/
detur deus facto ſuo approbare.
imo co͂trariu͂ Nam corpus ſuu͂ de
dit iude. que͂ ſciebat eſſe in morta/
li peccato. tum quia neſcitur an vi/
ſitauerit eu͂ dn͂s. quia neſcit tarda
molimina ſpiritusſancti gratia. tuz
quia ſimulatio talis eſſet ei cui da
retur inutilis Ex quo eniz corpus
xp̄i petit per eu͂ non ſtat quin acci
piat. et ſic equaliter peccat Secus
ſi expreſſe peteret ſibi hoſtiam no͂
conſecrata͂ dari. tunc enim ei dare
poſſet ita tame͂ ꝙ illa hoſtia ſeor/
ſum poneretur a co͂ſecratis ne ec/
cleſia deciperet̄ dando ei no͂ co͂ſe
cratā. acſi conſecrata foret Pro/
pter quam etia͂ cauſam rep̄batur
co͂ſcius ſibi mortalis crimis. ſimu/
lans ſe conficere vbi non conficit.
Ut habet̄ extra de miſſa. celeb. ca
ab hoie ¶ Ad tertiu͂ quo ſcz q̄rit̄
An pollutio nocturna impediat

ſumptionē. Rñdetur aūt q̃a venit pollutio ex ſuꝑfluitate humoꝝ vl̄ ex infirmitate nature. vel ex illuſione diabolica. et tūc nullus dicitur ibi eſſe reatus culpe. nec cogit̄ q̃s ꝓpter talez pollutionē abſtinere a miniſterio altaris. vel a ſūptione euchariſtie Et dico notāter nō cogitur. quia cauſa reuerentie a tali celebratione aut ſumptione abſtinere laudabile eſt Si aūt ꝯtingat dicta pollutio nocturna ex crapula. vel ex aliqua fede delectatiōis ꝑmeditatione. tūc ſi poteſt fieri ſñ ſcandalo debet abſtinere. niſi nc̄citas cogat vtpote vbi alius qui celebret nō inuenit̄ Magna enim reuerentia exhiberi debet ſumptōni etſi fieri poteſt multo maioꝛ ꝯſecrationi Ceterū mēſtruata nō eſt arcenda a ꝯmunione. eo ꝙ paſſio ſit. et pena ſit hoc pati. ⁊ nō culpa Et ꝓpter penā quis arcendus nō eſt Ad aliud ſequēs qđ eſt q̃rtum An ſcꝫ ab eo qui nocte ꝓcedēti cognouit vxorē ſuaꝫ ſuſcipi poſſit euchariſtia Dicit̄ ꝙ reddēs debitū ꝓpter fidem thoꝛi et iuſtitiam. vel etiā exigens ꝓpter bonū ꝓlis. nō debet ꝓhiberi a ꝯmunione. ſꝫ ſuo iudicio eſt circa hoc relinquēdus An velit ſcꝫ abſtinere ex humilitate. vel accipere ex deuotione Sec9 autē eſt ſi ex infirmitate carnis ſ exigat. quia iſte monendus eſt ne accipiat. et nō eſt ſuo iudicio quo ad hoc relinquēdus Si autē oīb9 modis ex deuotione ſe ingerat nō eſt ꝓhibendus Hoc etiā ſeruādū eſt reſpectu q̄nti. ꝙ die ſcꝫ cōmunicationis cauſa reuerētie nullo mō reddendū eſt debitū. niſi alter coniugū inſtanter petat Si etiā alter reddat. vel etiam ſi petat. peccat quidē ſed non moꝛtalit̄ Ad vltimū vero ſcꝫ ſextū quare non dat populo ſub vtraqꝫ ſpecie Dicit̄ ꝙ triplex eſt ratō Una quia nō legit̄ xp̄s coꝛpus ſuū ſāguini intinctū prebuiſſe Nec eſt ꝯtrariū de iuda cui videtur dñs intinctū panē poꝛrexiſſe Quia ꝑm Augm prius verum coꝛpus dedit. et poſtea panē vſualem intinctū Alia cauſa ē imminēs periculū quia ſcꝫ facili9 caderet gutta ſanguinis. q̃ꝫ mica hoſtie. quia in hoſtia partes cohērēt ſibi. non ſic in ſanguine Tertia cā eſt precedens ſignum quia in lege qua in ſacrificijs offerebant libamina de libamie nihil habebāt offerentes. ſed ſacerdotes tm̄. licet de alijs haberēt Ut ergo ꝯgruat veritas ſigno nō datur populo euchariſtia cum ſanguine

De qualitate ſeu conditione miniſtri ſacramenti

Ultimo reſtat dicere de miniſtro ſcꝫ quis poſſet ꝯſecrare Et ſcias ꝙ habens oꝛdinē ſacerdotalē et ſolus talis poteſt conſecrare euchariſtiam. et coꝛpus xp̄i conficere Quinimo et ſi male vite fuerit et hereticus dūmodo foꝛmā eccleſie teneat. ⁊ intē

tionē habeat conſecrādi. cōficere poteſt corpus xp̄i q̃uis magr̄ in ſententijs videatur ſentire cōtrariū niſi intelligat de his qui p̄ſciſi ab eccleſia non obſeruāt ritū celebrā/di ab eccleſia traditum quia tunc cōſtat ꝙ nō conficiūt Nec obſtat ꝙ ſm̄ canones prohibeť ꝙ miſſa aut aliqua ſac̄menta recipianť ab hēreticis. ſymoniacis. ſciſmaticꝭ. fornicarijs. quia per hoc non dicitur quin cōficiant Solus ēgo vt dixi habēs ordinē ſacerdotalē conficere poteſt Sed queriť vtrū non ie/iunus poteſt cōficere Jtē an poſt ſumptionē medicinaliū vel potuꝫ aque Jtē ſi non debito loco. vt pote in altari non ↄſecrato. vel ſuper terram vbi non eſt altare. vel ſine ſacris veſtibus poſſit celebrari ¶ Ad primū dicendū eſt ꝙ ꝓpter inſtitutōm eccleſie apoſtolice peccat mortaliter. qui pranſus celebrat ↄficit tamē dūmodo intentionē habeat ſeruandi formā et debitā materiā Qđ autē a ieiuno conficiať non eſt de ſac̄menti eſſentia ¶ Ad ſcđm diciť ꝙ poſt medicinaliuꝫ ſūptionē vel etiam potū aque nō eſt celebrandū. eo ꝙ omnis cibus q̄ vſualiter cibum vocamus. hoc eſt qui tranſit in ventrē ſꝫ non cōuer/tatur in corpus frangit ieiuniū et impedit celebrationē Jnſuper huiuſmodi medicinalia in hoc impe/diūt. quia frequenť indueunt abominationē Si tamē iſti de facto ↄfecerint. conſecratū eſt. ſed grauiť peccant Jn. iij. articulo ſiue caſu dicitur ꝙ hui⁹modi ſi tamē habēt intentionē cōficiendi ↄficiūt ſꝫ mor/taliſſime ſcꝫ qui in nō debito loco vł ſine ſacris veſtibus celebrat Et ſi poſſet inueniri foret degradād⁹

De ſacramēto penitentie et ꝑtinentibus ad ipſum

Quoniā de ſacramēto pe/nitentie ſufficienter in ſumma Raymūdi tractať que paſſim apud fratres habetur idō pauca hic de hoc penitētie ſac̄mē/to dicenda ſūt. Et primo de ipſo ſacramēto in genere aliqua dicantur Scđo aliqua de eius ꝑtibus tāganť Jn genere ergo ꝑus vidēdū venit Quid eſt penitētia Quot et que eius ſpecies Quid in ea ſit ſacramentū Et quid res Et quis ſit eius effectus An neceſſe ſit ꝙ fiat in caritate et volūtarie. Et an quis poſſit pro vno peccato mor/tali penitere. nō, penitēdo de om̄i/bus An penitentiā ꝑ ſe factaꝫ te/neatur quis dum cōualuerit iterū facere An penitētie hic diminute a ↄfeſſore iniūcte ſupaddet deus qđ deeſt in purgatorio. Que ſunt pn̄ie regulares ⁊ canonice Et q̄re pro peccato mortali tenetur quis ad ſeptennem pn̄iam An pn̄ie ſint arbitrarie Quis ſit miniſter in hoc ſacramento

Quid ē penitētia in ge/nerali

Est aũt pñia ẜm Amƀ mala pterita plangere ⁊ itez plangẽda nõ ommittere.i. nõ habere ꝓpositũ iterũ cõmittendi Et nota ꝙ ẜm magr̃m in li.iiij. ſñiaꝝ.eſt pñia interioꝛ ſcꝫ ↄtritio. et exterioꝛ ſcꝫ cõfeſſio ⁊ ſatiſfactõ Interioꝛ vero pñia quodãmodo radicabilit̃ oĩs pñia eſt Ipe eni doloꝛ exerit ſe in oꝛe per ↄfeſſionẽ exerit etiã ſe in ope per ſatiſfactionem Et hec interioꝛ pñia io eſt cõtritio habet̃ ſpẽaliter ẜm Ambꝛo. qꝛ ipa ꝑncipaliter ẽ pñia radicabiliterqꝫ oĩs pñia

Quot et que ſint penitentie ſpecies..

Diſtinguũtur ãt tres ſpẽs pñie.ſ.ſolẽnis que fit in capite ieiunij cũ illa ſolẽnitate de qua habet̃ de pñia di.v.ca. In capite Itẽ publica cũ iniungit̃ ſcꝫ alicui pegrinatio per mũdũ cũ baculo cubitali.et cũ aliqua veſte religioſa tali pñie apta. Itẽ ꝑuata que q̃tidie imponit̃ his qui ſecretius ſua ↄfitent̃ pcca Cetẽa circa hec q̃re in ſũma Raymũdi titu. de penitentijs.

Quid in penitẽtia ſit res et q̃d ſacr̃m et de ei⁹ effectu

Quid autez in ea ſit res.et quid ſacr̃m Dicit̃ ꝙ ſicͭ in ſacr̃o eucharíſtie ſpẽs panis et vini ſũt ſacr̃m gemine rei.ſ. corꝑis xpi veri et myſtici:ita hic ↄfeſſio et ſatiſfactio ſũt ſacr̃m contritionis et remiſſiõis pcci Unde ꝟtute cõtritionis efficiũt q̃d figurant.ſcꝫ remiſſionẽ pcci Sic ergo intelligẽdo ptꝫ ꝙ ↄtritio diuerſis reſpectib⁹ et res eſt.et ſacr̃m. Res ſcꝫ cõfeſſionis et ſatiſfactiõis que ſũt ei⁹ ſacr̃m Et ſacr̃m remiſſionis pcci q̃ eſt eius res Ex quo in pte ptꝫ quis ſit effect⁹ pñie.ſ.remiſſio pccoꝝ.et ↄmutatio pene eterne in temporalẽ Et ex ↄſequenti collatio vite eterne.

An quis poſſit de vno pcc̃o penitẽ et ñ penitẽdo de oib⁹

An aũt exñs in vno moꝛtali pcc̃o poſſit agere pñiaz fructuoſã de alijs Prius eſt inq̃rendũ Et dic ꝙ nõ Qꝛ etiã apud hoĩes remanẽtib⁹ inimicicijs nõ recipit̃ ſatiſfactio ledentis Uñ cũ retento vno moꝛ̃li pcc̃o inimic⁹ dei fiat pccoꝛ et ab eo auerſus patꝫ ꝙ valere nõ pt pñia pro plꝛibus ↄmiſſis.vno tñ retento qꝛ in illo vno inimicat̃ deo Et h̃ ſatl. clamat apl̃s ꝑ.ad coꝛi.xiij.dicens Si habuero ꝓphetiã ⁊c̃.et coꝛpus meũ tradidero ita vt ardeã.charitatẽ aũt nõ habuẽo nihil m̃ ꝓdeſt Uñ opinio que in.iiij.ſñiaꝝ ponit cõtrariũ manifeſte hꝛ̃etica eſt Si iuxͣ hoc q̃ras an opteat ꝙ pñia ſit voluntaria ad hoc ꝙ ſatiſfaciat Dicat̃ ꝙ ſic Diſtingue tñ ꝙ aliq̃d dicat̃ volũtariũ dupl̃r Aut ꝓpͤ ſe vt ſanũ eſſe eſt volũtariũ ꝓpter ſe.i.ꝓpͤ ipam ſanitatẽ.qꝛ eni bonũ ẽ ſanũ eſſe.iõ ſanari volo Aut ꝓpͤ aliud ſcꝫ ꝓpter bonũ extrĩ ſeq̃ns.ſicͭ ſecari volũtariũ eſt.nõ q̃dẽ ꝓpter ſe ſed

ꝓpter ꝯñtem ſanitatē Sic ad ꝓpo ſitū dico penā q̄ eſt in pñia optere voluntariā eſſe. nō q̄dē ꝓpter ſe. q̄a nulꝰ ꝓpter ſe. i. ꝓpter ipam pñiam vel penā eā vult aut libenter acci/ pit. ſed bene ex ꝯſequēti ſcȝ ꝓpter ſalutē anime conſequendā

An pñiam ꝑ ſe factā

teneaꝶ homo dū ꝯualuerit iterare

Ceterū cū querit̄ an pñiaȝ per alios factā teneaꝶ q̄s dū ꝯualuerit iteꝝ facere. Puta egrotus aliq̄s dū adhuc ſa nus erat. pñiam cōdignā ſuſcepit a ſacerdote Deīn de vita ſua de/ ſperās. ipam amicis imponit. qui eā pagūt añq̄ȝ plene conualuerit. Queritꝶ vtꝝ iſte poſt ſuā cōualen/ tiā. ad pñiam iniūctā ſic ꝑ amicos ſuos pactā teneaꝶ Rñdēt ꝙ q2 ꝑt apud talem dubiū eſſe. vtꝝ illi ſuī amici ipam pñiam ex charitate fe cerint. que talis nō ſufficēt Inſuꝑ q2 nō tā efficaciter ſatiſfacit pñia ab alijs facta. ſic̄ illa q̄ ab ipomet penitēte fit. Jdō ſecurū eſt ꝙ iſte de ea iterū ſatiſfaciat. poſtq̄ȝ fuerit redditꝰ ſanitati Jmo et eā facere teneꝶ. ne incerto ſe diſcrimini com mittat Et expedit q̄dez. q̄m ſi ꝑoꝛ pñia per alios facta ſatiſfecit pro culpa ſc̄da quā ipe faciet. cedet ei in augmentū gloꝛie.

An penitētie diminute

addet deꝰ i purgatoꝛio q̄d deeſt

Sequēti ꝯo articło q̄onis ſcȝ An pñie diminute inſli cte. addet deꝰ. q̄d. deeſt in purgatoꝛio Dic̄ magꝶ in li. ſñiaꝝ ꝙ ſic Dit eni Si interioꝛ pñia ſcȝ ꝯtritio in vindictā pcc̄i nō ſufficit nec exterioꝛ pñia hic impleꝶ Deus qui modos et mēſuras pcc̄oꝝ no uit. penā ſufficientē addet. Vñ q̄ñ cōdignā penā nō iniūgit ſacēdos vel ſi iniūgit. nō tñ impleꝶ. non ab ſoluiꝶ penitēs a cōdigna vel tota pena coꝛrñdente. ꝫ a tāta. ſ. q̄ntā facit hic Vñ de tāta erit abſolutꝰ nō āt de reſidua. q̄n. ſ. in purgato/ rio ꝯpleat. tñ magnitudo ꝯtritio nis et feruoꝛ implēdi q̄d iniungiꝶ multū poterit facere ad ꝫ ꝙ codi gna ꝶputeꝶ Vñ dicit hugo de ſc̄o vic. lib ſuo de ſacris Sepe ꝙ minꝰ foꝛis agiꝶ efficacꝰ intus opaꝶ Jn aliquo eni ope apparētia extēioꝛi magna poteſt deuotio eſſe.

Que ſūt penitentie

canonice et quare ꝑ pcc̄o moꝛꝶ agi debet penitentia ſeptennalis

Que aūt pñie canōice ſint ex hoc accipe. ꝙ. reglariꝶ ꝑ pcc̄o moꝛli debȝ agi ſe/ ptēnis pñia vt dic̄ canō. xxxiij. q. ij. Cuꝰ dicti multiplex ponꝶ ratio ꝑter eā quā ponit canō de maria ſcȝ ſoꝛoꝛe moyſi. que inbeꝶ exclu/ di ꝑ ſeptē dies ex caſtra Videlȝ ꝓpter ſeptēplicē gr̄am ſpūſſc̄i ꝶcu/ perandā quā peccando ꝑdidimꝰ Jtem ꝓpter ſeptēplicē ꝯcurſū pec catoꝝ. quia vno peccato ꝑpetra to ꝯcurrūt omnia ſeptē capitalia. ꝫm opinionē dicentiuȝ ꝙ habito vno habenꝶ omnia iuxta illud ꝑ ſexdecim ſeptemdecim nequicie in

corde eius Item ꝓpter recupatio nem ſeptē dotū. quia per peniten tiam ſeptē dotes recupamus. q̄tu or ſcʒ corporis. et tres anime. De quibus ſupra in fine tractatus de ſymbolo fidei. in declaratione ſcʒ duodecimi articuli Iteʒ ꝓpter re cuperationē ſeptē illorū ex q̄bus cōſtat homo ſcʒ quattuor elemen toꝝ. quo ad corpus. ⁊ triū virium ſcʒ rationalis iraſcibilis et ↄcupi ſcibilis quo ad ſpiritū Pro enor mitatē tamē criminis debet q̄nq; maior penitētia q̄ȝ ſeptēnis infligi De qua materia require in ſūma Raymūdi ti. de pn̄ia.

Utrū penitentie ſint arbitrarie vel non.

Utrū etiam penitētie arbi trarie ſint nec ne Et q̄liter ſic ⁊ qualiter nō Dicit idē Raymūdus eodē titulo de penitē tia Nota tamē circa hoc duplex ē opinio Una ponit ꝙ oēs peni tentie arbitrarie ſunt id eſt quia in voluntate ſacerdotis eſt dare. vel plus vel minus et hoc ex pote ſtate et vi clauiū Et huic opinioni fere omnes cōfeſſores innituntur. Alia ponit ꝙ ita arbitrarie ſūt ꝙ ſacerdotū eſt iudicare de omnibus circūſtantijs ↄtingentibus. et tam̄ a canonib⁹ nō recedere id ē a pe nitētijs a canone iniūctis Cōſide ratis eni circūſtantijs ſi grauiōes fuerint penā canonicā aggrauare poſſunt. Si vero leuiores fuerint ſic ſcʒ ꝙ factū diminuāt. tūc de pe na canōica poterūt diminuere Et hec eſt opinio ſecurior.

Quis ſit idoneus mi niſter in ſacramēto pn̄ie.

Miniſter aūt hui⁹ ſacm̄ēti ē ſacerdos Nā ſolis ſacer dotibus dedit dn̄s ptāte ligādi et ſoluendi Et licet quilibʒ ſacerdos ex vi ordinis hui⁹ ſacri miniſter ſit. nō tñ cuilibet ſacēdoti indiſtincte ꝑmiſſū eſt iſta ptāte vti imo reſpcu aliquoꝝ ē hmōi ptās ligata Ut tāgit Raymūd⁹ in ſū ma ſua ti. de pn̄ia. di. ij. q̄ eſt de cō feſſione ꝟ tenet penitēs Et ptibus pag̃phis ſeq̄ntib⁹ vſq; in finē ↄce ſcđe diſtinctiōis Et infra aliq̄liter eē tāget vbi de ipa ↄfeſſiōe aget.

De ptibus ſacramenti penitētie in generali

Nunc ad ptes pn̄ie atten dendū ē ꝙ ſūt tres ſʒ tri plex pccm̄. cordis. oris. et opis Uel ꝑm t̄plex allectiuū ad pccm̄. ſ. ↄcupiam carnis ↄcupiam oculoꝝ. et ſupbiā vite. Et ſūt iſte ↄtritio ↄfeſſio et ſatiſfactio Hec ē t̄plex dieta qua deuenit i celū De qua exo. iij. Ibim⁹ viā triū dieꝝ ⁊c De ꝑma ſ. de ↄtritiōe tāgendū ē ꝑmo q̄d ſit An dolor mīm⁹ ſuffi ciat ad hoc ꝙ q̄s ↄ̄trutē hēat ↄtri tiōis An oporteat ↄtritioneʒ cum tota vita ꝓtendi

De prima pte peniten tie Quid ſit ↄtritio.

DIffinitur autē cōtritio ab
aliquibus ſic Contritio ē
dolor volūtarius pro pec
catis ſemper in ſe puniens quod
dolet admiſiſſe Que diffinitio licz
generaliter penitētie conuenire vi
deatur.tamē maxime ɔuenit ꝓpter
contritionē In cōtritione eni eſſe
ipius penitētie maxime ſaluat̃.eo
ꝙ oportet ſemper illam actu cum
penitētia eſſe Alias autez partes
penitentie in caſu ſufficit vt aſſint
ſm votū et voluntatez Diffinitur
etiam et ab aliȷ̃s ſic Contritio eſt
dolor pro peccatis aſſumptus cū
ꝓpoſito cōfitendi et ſatiſfaciendi.
Quoniā niſi aſſit ꝓpoſituz confitē
di et ſatiſfaciendi non eſt cōtritio.
ſed potius attritio nominatur.De
ſi obȷ̃cias ꝙ in valida cōtritione
deletur culpa et pena Unde cum
confeſſio et ſatiſfactio pene ſint.tā
intenſa potēit eſſe contritio.ꝙ ne/
ꝗ oportebit adeſſe confeſſionem
neqꝫ ſatiſfactionem.Ad quod dici
poteſt ꝙ nemo nouit ſe talē cōtri/
tionē habere q̄ delere poſſit vtrū/
ꝗ Unde vt non cōmittat ſe quis
diſcrimini.oportet ꝙ q̄uis habe/
at validā contritionē.habeat nihi
lomin⁹ ꝓpoſitū cōfitendi et ſatiſfa
ciendi.maxime cuz iſta ſint in p̄ce/
pto eccleſie.et nō parere precepto
tranſgreſſio ⁊ peccatū mortale ſit
Hoc tamē ſcito ꝙ cōtritio ſola in
articulo mortis vbi non apparet
cui poſſit fieri confeſſio ſufficit ad
ſalutē ſed qm̄ incertū eſt vtrū tūc
cōtritio poſſit haberi ſtultū ē illud
tempus expectare.et tāto ſe diſcri
mini reſeruare.

An minimus dolor ſufficiat ad habendū virtutē ɔtritōis

AN dolor minimus poſſit
eſſe contritio vel ſufficiat
ad deletionē culpe p̄cipue
cū dicatur Tren.ij.Magna velut
mare cōtritio tua.dubitari poteſt
Sed dicūt magr̄i ꝙ minimus do/
lor ſufficit ad deletionē culpe.dū/
modo informat⁹ fuerit charitate.
vtpote qui exerat a ſe ꝓpoſitū cō/
fitendi et ſatiſfaciendi.quia talis
dolor cōtritio dicit̃ Eſt ēgo talis
dolor contritio minima.et hec de
let tm̄ culpā et reatū ſeu debitum
pene eterne Qui ſi maior fuēit de
let partē pene tēpalis debite. Si
vero maxim⁹ fuerit totā penam ⁊
totam culpā delet. Que aūt talis
ſit neſcio.de⁹ ſcit.Et dicit̃ magna
vel maior vel maxima ɔtritio ſm
ꝙ ad maiorez dolorez monemur
Eo ꝙ proni ſumus ad dolorē mi
norē debito qui nō liberat a gehē
na Et qꝛ per maiorē dolorē eua/
cuatur culpa et tota pena hinc cō
tritio dicit̃ minor et maior ⁊ maxi
ma. Sed nunq̄d oportet ꝙ tātus
ſit dolor vel pigentia vt nollz hō
pro tot o mūdo vel ꝓ vita obſuā
da iteꝝ mortaliter peccare Planc
dicit̃ ꝙ ſic.eo ꝙ min⁹ bonū ſꝑ dēt
velle amittere ne maius amittat:
Deus eni in infinitū maius bonū

eſt toto mūdo. qui tamē amittitur in mortali pcc̄o Unde ſi penitens ꝯfiteatur ſe eſſe in tali ꝓpoſito amplectēdus eſt quia bene validam habet cōtritionē Si autē ꝯfiteat̄ ſe in ambiguo eſſe vtrū cederet vl̄ ſuſtineret mortez anteq̄ peccaret mortaliter. adhuc fouēdus eſt nō abijciendus Sufficit enim aliquo modo iſtud ambiguū Eo ꝙ null⁹ certus eſt vtꝝ cederet vel ſuſtinēt Ut dicit Aug⁹ in lib de ꝟginitate Sed ſi ex deliberata conſciētia dicat ſe certū eſſe ꝙ prius peccaēt q̄ cederet toti mundo. vel mortez pateretur Iſtum dicūt nō eſſe cōtritū nec vllam recipere remiſſiōm peccatoꝝ Eo ꝙ nullam habet cōtritionē Hanc tamē quātitatē cōtritionis nō debet cōfeſſor exigē vt coram ſe ꝯfiteatur penitēs Sz per ſigna debet eam in ipo ſuppo/nere Si ita tamē de facto ꝯfiteat̄ tenendū eſt quod dixi

An cōtritionē oporteat cum tota vita ꝓtendi

De exceſſione contritionis vtrum videlicet oporteat ipam cū tota vita ꝓtendi maxime cū medicina nō ꝓtendat̄ vltra morbum dubitari pōt Sed dic ꝙ dolor ꝯtritionis nō finitur nec finiri debet in hac vita. imo ſicut infinita eſt offenſa in peccando. quia in deū qui eſt infinit⁹. ita exigitur vt dolor de offenſa ꝓ mō poſſibili ſit infinitus. vt ſcz eternitatē ſaltē vite homis habeat. cum eternitatē ſimpliciter habere non poſſit. Eo ꝙ nemo ſit qui ſemꝑ viuat Hoc ē ſi in eternū in hac vita viueret. in eternum de pcc̄o dolere deberet Inſuper morbus peccati q̄uis euacuatus ſit q̄ntū ad culpam et reatū ſemꝑ tamē manet ⁊ manere debet q̄ntū ad deteſtationem in memoriā ꝑpetrati delicti vt dicit hugo de ſc̄o victore Cuz quo morbo ꝓtendit̄ dolor vt ei⁹ medicina qui nō eſt curās morbū ꝑteritū. ſed ꝑſeruās a futuro. De effectu vero ꝯtritionis. et an in cōtritione deleatur pcc̄m antequam deueniat ad confeſſionē inuenies in ſūma Raymūdi ti. de peni. diſt. ꝑ. que eſt de ꝯtritione § Sequitur quis ſit effectus Et § qualiter aūt hoc ſit intelligendū

De ſc̄da pte penitentie ſcz de ꝯfeſſione in generali.

De ꝯfeſſione et ſatiſfactiōe nō eſt opus multa tāgere eo ꝙ diffuſe de his tractetur in ſūma Raymūdi Nota tamē quid ſit cōfeſſio An ſit nc̄aria ad ſalutē Et an cadat ſub ꝓcepto Et ſub quo Cui faciēda eſt Quantū differri poſſit

Quid ſit cōfeſſio in ſpeciali

Diffinitur autez ſic cōfeſſio Cōfeſſio eſt legitima corā ſacerdote pcc̄oꝝ declaratio Dicit̄ in iſta diffinitiōe pcc̄orū

declaratio. contra illos qui pecca ta ſua celando vel ea excuſando occultant Dicitur pccōꝝ contra eos qui recitant bona ſua in ↄfeſ/ ſione. vel qui cōfitenť per abnega tionē peccatoꝝ. vt non ſum adul ter. nō ſum homicida et huiꝰmōi. Dicitur corā ſacerdote ſcʒ qui cla uem habet ⁊ poteſtatē ſoluēdi. nō coram quolibet de populo Pote rit tamē in ncītate. vt in periculo mortis coram non ſacerdote fieri Legitima dicit qđ importat oēs cōditiones que exigūtur ad verā cōfeſſionem. quas quere in ſūma Raymūdi ti. de pe. di. ij. que eſt de cōfeſſione. ꝑ. ſequiť que ſunt ncāria ad veram confeſſionē

An cōfeſſio ſit neceſſa ria ad ſalutē

Propter eos qui dicūt cō/ feſſionē non eſſe ncāriā ad ſalutē eo ꝙ nō cadat ſub aliquo p̄cepto diuino Ut ptʒ diſ/ currendo p̄cepta decalogi. exodi. xx. Nōnoū eſt et inuiolabiliter ob/ ſeruandū. ꝙ abſqʒ vocali ↄfeſſiōe vel ſigno quod loco vocis ſuffici/ at. nō eſt ſalus. dūmodo cōfeſſor haberi poſſit Eo ꝙ dicit Ambro. Non poteſt quis a pc̄o iuſtificari niſi peccatū fuerit cōfeſſus Et cō/ cedendū eſt ꝙ ſub precepto cadat ſicut omne ncāriū ad ſalutē Sed attēdendū eſt aliquid ſub p̄cepto cadere dupliciť ſcʒ vel p̄ncipaliter explicite vel ſcđario et implicite.

Primo modo confeſſio non cadit ſub p̄cepto Eo ꝙ non inueniať ex preſſe in aliquo decē mandatoꝝ ſeu p̄ceptoꝝ Cadit tamē ſcđario et implicite ſub p̄cepto. et dici pōt ꝙ ſub illo precepto Honora prē tuū et matrē tuam Ubi precipiť honor et obedientia facienda ma tri eccleſie Quia igitur eccleſia ſta tuit et p̄cepit confeſſionē homini fieri Ex ↄſeq̄nti in mandato illo p̄ cipi videtur. vt homi fiat cōfeſſio Ubi aūt confeſſio inſtituta ſit et p̄cipiatur ab eccleſia Reqre in ſū/ ma Raymūdi ti. de peni. di. ij. que eſt de ↄfeſſione. ꝑ. Cui ſit.

Cui ſit faciēda cōfeſſio

Cui aūt faciēda ſit ↄfeſſio in ſūma p̄dicta Raymun/ di diciť Uerūtamē breuiť dici pōt ꝙ ſoli ꝓprio ſacerdoti eſt facienda. qꝛ ille ſolus habʒ ptātē abſoluendi ſuos ſubditos. p̄terqʒ in caſibus ſpēalibus ſcʒ cum dn̄s papa vel epūs in dioceſi ſua dat ꝓprio ſacerdoti adiutores ſicut fa cit cū transfert ptātem ſuam in pe nitentiarios ſuos. vel ordinat ali quos qui p̄dicādo et exemplū bo ne vite dando moneāt populū ⁊ eos quos monuerint audiāt ⁊ ab ſoluāt Uel cum plebs multa eſt ⁊ non ſufficit ꝓprius omnes audire tūc pōt epūs dare coadiutoēs Sūt et alij caſus ſcʒ cū ſacerdos licentiat ſuum ſubditum vt alij cō fiteatur. Et creditur ꝙ tenetur

licētiare in ſeq̄ntib⁹ caſib⁹ ſbditos.
Et ſi nō licētiauerit p̄t ſub ratiha/
bitiōe alicui⁹ peti ſcʒ cū q̄s habet
indiſcretū ſacerdotē Itē cū ꝓbabi
lit̄ credit ꝙ reuelet ꝯfeſſionē ſuam
Itē cū quis fornicatus fuerit cuʒ
filia ſorore mr̄e vel ꝯcubina ꝓprij
ſacerdotis ꝓpter qd̄ incurrere cre
dit eius odiuʒ ſi confiteat̄ ei Item
cū ꝓbabiliter credit ꝙ velit incli/
nare animū cōfitentis ad ꝯſenſuʒ
mortalis peccati Item cum quis
occultus hereticus dep̄henditur.
Item ſm aliquos cū ꝓpriā ouem
cognouerit In hui⁹modi caſibus
peti poteſt licentia ꝓprij ſacerdotis.
ne cōtemni videatur Et ſi non de/
derit credit̄ vel ꝙ maior adeun/
dus ſit. vel aliquibus illorū qui a
ſuꝑiore ſuo vel domino papa po/
tentiā abſoluendi acceperūt confi
teri poſſit. Eo ꝙ fatuitas iudicare/
tur cōmittere ſe diſcrimini preſer/
tim cum omnibus cōtradicentib⁹
poſſim cauere ꝑiculum in corpore
Et fatuū eſſet dicere ꝙ aliquo ca/
ſu tenerer ſequi eum qui me vult p̄
cipitare in mente Sunt et alij caſ⁹
in quibus non oportet expectare
nec adire ꝓpriū ſacerdotē Ut cuʒ
quis peccauerit in parochia alte/
rius vbi ratione delicti efficitur
de iuriſdictiōe eius in cuius paro/
chia peccauit Item cum quis mu
tauerit domiciliū. et in alteri⁹ pa/
rochia habitat Itē ſi eſt vagabū
dus per terras Item cuʒ eſt in ar
ticulo mortis In quo caſu ſiue ha

benti claues ligatas. ſiue ſolutas
licet confiteri Sed hic attende ꝙ
Raymundus et alij valde magni
dicūt ꝙ cum ꝓprius ſacerdos dat
ſuo parochiano licentiā vbi volue
rit confitēdi. oportet illū parochi
anū aliquē adire habentē genera
lem poteſtatē cōfeſſiones audien
di Eo ꝙ ipſe ꝓprius ſacerdos pa/
rochianū ſuū licet poſſit de cōfitē/
do alteri licentiare Non poteſt ta
men illū alienū ſacerdotē licētiare
ꝙ talem poſſit ꝯfeſſionem audire
niſi accepta ab ordinario poteſta
te Et tamē nos paſſim videm⁹ ꝙ
plebani aſſumūt ſibi in adiutoriū
multos qui nunꝗ̄ licentiati fuerūt
ab aliquo ordinario. Unde vult
et ſcribit Magr̄. G. de trano in ſū/
ma ſua de titulis. ꝙ a iure in ordi/
natione data eſt eis poteſtas ab/
ſoluēdi. et hanc recipit quilibet in
ſui ordinatione Unde cū aſſumū/
tur a plebāis in adiutoriū poſſūt
ſm ipſum cōfeſſiones audire Naʒ
cū a iure licenciā habent. nō egēt
licentia ordinario ꝑ Ceteruʒ de
verbo quodaʒ quod dicit ipſe. G.
de trano ti. de penitētia
de gradibus peccatorū videlicet
ꝙ vſus contra naturā execrabilr
fit in meretrice. ſed execrabilius in
vxore Dubitatio oritur apd̄ ma/
gnos. eo ꝙ ipſe G. per verbuʒ p̄di
ctum videtur velle ꝙ ille vſus etiā
cum vxore ꝓpria. ſemper mortale
ſit. qd̄ aliq̄bus nō placet. Dicunt
eni quidā ꝙ ꝓpt̄ nc̄ſſitatem vtpote

ꝓpter nimiā pinguedinē vel apo/
ſtema vel vulnus in ventre dum/
modo fieret in debito vaſe ſi co/
gnoſceret vir vxorem mō incōſue
to. excuſabit' vir a pccō dūmodo
cā ꝓlis habēde hoc fieret Et vo/
cant illi vſū cōn naturam ſolū qñ
quis nō ea pte corpis vtitur que
ad generandū inſtituta ē ſed alia.
Magr̄ alexander de Ales dicit ꝙ
peccat vir ſi vxorē ſuā mō brutali
cognoſcendo nec nc̄itas excuſat a
toto licet diminuat q̄ntitatē pcc̄i
Vñ grauit' peccaret et vt credit'
mōrliter ſm ipm qui ſic cognoſce/
ret nulla exñte nc̄itate Magr̄ Alb
tus dicit ꝙ nihil eorum que facit
marit' cuz vxore ſeruato vaſe de/
bito ē ſm ſe mortale pcc̄m. ȝ pōt
eſſe ſignū ɔcupie mortalis ſcȝ qñ
nō ſufficit modus quē natura det'
minat. ſed hñt modos brutorum
animaliū. nulla exñte nc̄itate. Vñ
ſm ipm qñ alter eorū nimis pin/
guis eſt. vel qñ ɔtingit ventrē mu
lieris apoſtemari vel impregnari.
ita ꝙ anteri' nō eſt membrū appli
cabile. tūc cā ꝓlis hñde. vel cauſa
reddēdi debitū. vel cā fornicatio/
nis vitāde nō eſt ꝓhibendū aliter
ɔuenire niſi dūtaxat vbi nulla pre
cedēte nc̄itate. ȝ tm̄ ex libidine fiet
Iſtud tñ nō expedit ꝑplm ſcire.

¶ Quantū poſſit confeſſio differri

Quantū aūt differri poſſit
ɔfeſſio apud aliquos du/
bitatur Dicunt eniȝ aliqui ꝙ con
feſſio differri poteſt ſine pccō vſqȝ
in tpūs detm̄inatū Et ꝙ cōfeſſio
nem facere non ſic eſt preceptū ꝙ
oporteat quolibet tempore fieri.
Sunt qui diſtinguūt Quia aut ille
qui peccauit nondū eſt contritus
ſed manet adhuc in mortali pccō
Et tunc non cōfiteri data oportu
nitate. ſicut nō conuerti. vel nō cō/
teri. eſt ei omni hora peccatū Sed
nō nouū peccatū. imo aggrauatō
prioris Eo ꝙ diuturnitas ſit cir/
cūſtantia aggrauās peccatum. Si
aūt ille qui peccauit iam cōtritus
eſt Dic ꝙ tenetur confiteri aliqñ.
ſed non tūc. vel tunc Et ex p̄cepto
eccleſie infra annū iuxta formam
decretalis Omnis vtriuſque. Et ſi
non confitetur peccat mortaliter.
propter inobedientiā factam ma/
tris eccleſie Unde illud preceptū
de confitendo nō obligat ſub pe/
na mortalis. dummodo fiat infra
tempus ſtatutū. ſi tamē homo ſp
conteratur Sed quid ſi ante tem/
pus ſic ad confitendū ſtatutū con
tingat aliquē antequā confiteat'
ſubito mori. nec habuerit tempus
cōterendi de tranſgreſſione diuini
precepti. quo iubetur aliquādo cō
feſſionē facere. eo ꝙ ſit morte pre/
uentus ¶ Puta ꝙ damnatur tan/
qȝ legis diuine tranſgreſſor Eo ꝙ
in quo inſtanti prius fuit ſoluēdo
id eſt potēs ſoluere cōfeſſionē qr
potuit ɔfiteri vel dolere ꝙ nō fuit
cōfeſſus Sed in vltimo inſtāti iā

factus eſt trāſgreſſoꝛ Hoc tn̄ non intelligat̃ de eo qui ex cā ↄfeſſiōz differt. vt ſcȝ hēat cōfeſſoꝛē diſcretioꝛē. vel alia vtili cā. dūmodo diligentiā apponat vt habeat.

De tercia pte penitētie ſcilicet ſatiſfactione.

De ſatiſfactione breuit̃ dicendū eſt Et pmo quid ſit Que eius ptes An nc̄e ſit ipam fieri in charitate.

Quid ſit ſatiſfactio in ſpeciali.

Diffinit̃ autē ſic ſatiſfactio ſm gregl. a magr̄o in. iiij. lib ſñiaꝝ Satiſfacē ē cās pcc̄oꝝ excidere et earū ſuggeſtionibus aditū nō indulgere Et vocat cauſas pc̄ci occaſiones allicientes ad peccandū Quaꝝ q̄dam ꝓpinque ſūt pcc̄o Et he ſunt in nr̄a ptāte. vt eas poſſum⁹ amouē vel excidere. Verbi gr̄a Cena ſplēdida cā ꝓpinqua eſt luxurie. vt Jere vi. Saturaui eos et mechati ſunt. Et hanc cām ſeu occaſionē poſſumus amouere et excidere Sicut ⁊ alie cāe ſeu occaſiones pc̄ci remotioꝛes. que in nr̄a ptāte nō ſūt. vt puta oblatio talis cene. vl̃ alicui⁹ rei delectabilis oculis coꝛdis nr̄i vel ſuggeſtio diabolica de tl̄i ſplēdida cena Nō eſt eni in nr̄a ptāte arcere diabolū. quin talia oculis mētis nr̄e offerat Occaſiōes ergo pcc̄oꝝ ꝓpinq̄s debem⁹ excidē q̄ in nr̄a ptāte ſūt Sed occaſionibus pcc̄oꝝ remotioꝛib⁹ ſi veniant a pte diaboli. vel carnis vel mūdi nō debem⁹ ↄſentiēdo aditū indulgere. eo ꝙ in nr̄a ptāte ſit eas nō recipe Aliter autē diffinit̃ ſic Satiſfactio ē damni vel iniurie illate recōpenſatio ſm iudiciū ⁊ oꝛdinē iuris

Quot et q̄ ſint ptes ſatiſfactōi.

Satiſfactionis aūt ponunt̃ tres ptes ſcȝ oꝛatō elemoſyna ieiuniū Que generalioꝛa ſūt in ſatiſfactione cuiuſlibet pc̄ci Cū eni q̄s peccat delinquit in deū. et cōn hoc ſpēaliter ſatiſfacit oꝛō Itē delinq̄t in ecc̄iam. hoc eſt in ꝓximū. et cōtra hoc ſpēalit̃ ſatiſfacit elemoſyna Itē delinquit in ſe ipm̄. et ↄtra hoc ſpēaliter fac̃ ieiuniū De q̄bus illud dr̄ Bona eſt oꝛō cū ieiunio ⁊ elemoſyna.

An neceſſe ſit cōfeſſionem et ſatiſfactiōz fiēi in caritate

Ultimo q̄ritur cā breuitatl. de ↄfeſſione et ſatiſfactōe ſimł vtꝝ nc̄e ſit ꝙ fiant in caritate Et an qui ↄfitet̃ ⁊ ſatiſfacit extra caritatē. teneat̃ iteꝝ cōfiteri. et iterū ſatiſfacere Et dicūt hic pl̄es ꝙ vtrūq̄ȝ debȝ fieri in caritate Et repeti ſi fiat extra caritatē Alij circa vtrunq̄ȝ diſtinguūt Et pmo de confeſſione dicunt ꝙ optet ꝙ fiat in caritate. ex q̊dam tn̄ ↄfiti. ita ꝙ opoꝛtet ꝙ fiat illud qđ ſtatutū eſt ab ecc̄ia Et optet

etiā ꝙ dū ſit ꝙ charitas hēaṫ. q̄a ſemꝑ ſiue cōfiteamur ſiue non nos tenemuṙ hr̄e charitatē Et ſic vt tactum eſt nos tenemur ex quodam ↄſti cōfiteri in charitate Sed ſi fiat extra charitatē nō ↄpoꝛtꝫ vt dicūt eam repetere. ſed ſolū ſatiſfacē et ↄfiteri ꝙ confitēdo ꝑus ficti fuerim⁹ id ē extra charitatē. dum tn̄ idem ſit ꝑoꝛ et poſterioꝛ ↄfeſſoꝛ. et memoꝛiā habeat pc̄coꝝ ↄfitentis Alioq̄n opꝫteret repetere. q̄a integ̃ debet eſſe confeſſio Et iſti dicti ſui ponūt rōnem ꝙ ſcꝫ ad hec duo. ſ. confiteri ⁊ charitatē hr̄e tenemuṙ diuiſim Nā ꝓpter ſtatutū ecc̄e tenemur cōfiteri. ſiue hēamus charitatem ſiue nō Et ſimiliṫ tenemur habere charitatē ſiue ↄfiteamur ſiue nō Et ideo pōt vnū ſolui ſine alio. Ut gr̄a exempli Si teneoꝛ ire ad ecc̄iam. et cuꝫ hoc teneoꝛ tota die eſſe capatus in ecc̄ia Si vado ad ecc̄iam ſine capa non opoꝛtet me iterato ire ad ecc̄iam. ſed ſolum ſatiſfacere de eo ꝙ non fui tota die in ecc̄ia capatus Cōſiſr in ꝓpoſito De ſatiſfactione aūt dicūt ꝙ in ſatiſfactione duo ſūt ↄſideranda. ſ. ipa ſolutio debiti. et ipe mod⁹ ſoluēdi. ita vt per datū ſiue factum fiat ſolutio debiti. et ꝑ modū ſoluēdi placeat ſolutio. Si aūt ꝑ aliq̄ꝙ fiat extra charitatē ſolutio debiti. puta pene taxate a ſacerdote. ſic ieiunare per annum et hm̄oi. diciṫ ꝙ de rigoꝛe non exigiṫ ꝙ iterato reddat cū charitatē et gr̄am adeptus fuerit Sed ſoluꝫ ꝙ illud qđ defuerit in mō. ipe penitendo ſoluat Ut ſi qui tenebaṫ deo iniūctaꝫ pn̄iam facere qđ reſpicit debituꝫ et cuꝫ hoc in charitate et bene oꝛdinata volūtate facere. qđ r̄ſpicit modū ſoluēdi. debitum ſoluet ſed nō modo debito opꝫtebit talē ↄfiteri et ſatiſfacere de indebito mō ſoluendi Et tūc erit debita ſatiſfactio Quia ſcꝫ eꝗcit ſatiſfactū ꝑus q̄ntū ad debitū Nūc vero poſteri⁹ ſatiſfit q̄ntū ad debitū modū Reliqua plene tractanṫ in ſūma Raymundi. de pn̄ia ꝓpter qđ multa cauſa breuitatis tranſeo.

De ſacramento extreme vnctionis et ꝑtinētib⁹ ad ipm:

SE quiṫ aliqua tangere de ſacr̄o vltime vnctōnis Et ꝑmo quid ſit de eius inſtitutione Quid ſit ei⁹ materia. Que forma Quis debit⁹ miniſter Quis eius effect⁹. Quid hic res. et quid ſacr̄m Quis ſit ꝑceptibilis huius ſacr̄i Et quo ad moꝛbum Et quo ad etatē De loco vnctionis

Quid ſit extrema vnctio

DIffiniṫ aūt ſic extrema vnctio a quibuſdā Extrema vnctio eſt linitio olei ſcīficati. facta ad releuationē vtriuſqꝫ infirmitatis. ſ. mētis et coꝛpis. Et poniṫ vnctio extrema ꝓ noīe vnico diffiniti. qđ qꝛ nō habem⁹. circūloq̄mur ꝑ duo Iſte vero ṫmin⁹ linitio qui poniṫ in diffinitione ſonat in actū vel in paſſionē que eſt

in ſuſcipiēte ipm̄ ſacr̄m. ſicut cū di
citur baptiſm⁹ eſt tinctio ₪. Deſi/
gnat̄ tinctio paſſiua. q2 intingitur
baptiſat⁹ Verūtn̄ ſi quis totū eē
extreme vnctionis vellet diffinire.
poſſet ita notificare Extrema vn/
ctio eſt ſacr̄m ex vnctōne infirmis
per oleū ſcificatū facta conferēs
infirmis r̄mediū cōn pc̄ci reliq̄as
etiā expedit alleuiationē ferēs cor/
poris infirmitati.

De eius inſtitutione

Quando aūt et vbi ſit hoc
ſacr̄m inſtitutū eſt duplex
opinio Vna dic̄ ab apl̄is
hoc ſacrm eſſe inſtitutū que videt̄
ɔfirmari p glōm ſup illud Marci
vi. Vngebāt oleo mlt̄os egrotos
et ſanabant̄ Que glō ſic dicit Ab
apl̄is patet hūc morē eſſe traditū
vt energumini et aliȷ egroti certo
loco vngant̄ oleo a pontifice con
ſecrato Scd̄m h̄ ergo dicendū ē
ꝙ apl̄i a deo inſpirati. dina aucte
ꝛ volūtate inſtituē potuerūt iſtud
ſacr̄m. imo ipe de⁹ in ipis licet for
ſan tūc non vngerēt mō et forma
qua nūc ſm ordinationē ec̄cie ſit
vnctio Sed forſā ad tpūs iſtā for
mā ex cā nō ſuauer̄t. ſic̄ ipi vt ſup
tactū eſt ad tpūs ex cā ratōnabili
formā baptiſmi mutauerūt. vt ſcʒ
baptiſarēt in noie xp̄i Aliȷ volunt
ꝙ iſtud ſacr̄m xpūs p ſe inſtituēit
qm̄ iux̄ pallegatū capl̄m vi. marci
Narrato quō xpūs ſuos miſit di/
ſcipulos ad p̄dicādū ſtati ſeq̄tur
Et exeūtes predicabāt vt pn̄iam
agerēt ꝛ demonia multa eȷ̄ciebāt
et vngebāt oleo multos egros et
ſanabant̄. qd̄ non credit̄ ſine inſti
tutione dn̄i fuiſſe Nec ſilr̄ eſt de im
mutatione baptiſmi q2 aliud ē mu
tare formā ſacr̄i. et aliud inſtituē
totū ſacr̄m de nouo celebrandum
Nā ꝛ forte nūc per ec̄cie auc̄tē aut
aliquā ſibi datā inſpirationē ſicut
apl̄i habuerūt poſſēt aliq̄ ad tp̄s
iuſta de cauſa circa formā alicui⁹
ſacr̄i imutari. ȝ totū ſacr̄m inſtituē
null⁹ poſſet vt credit̄ niſi ſol⁹ de⁹

Que ſit materia ſacramenti extreme vnctionis

Materia hui⁹ ſacr̄i eſt oleū
ſimplex ab ep̄o bn̄dictum
ſine alteri⁹ rei admixtione
Cū eni oleū ſignificet nitorē ɔſcie
et balſamū ſuauitatē fame. ꝛ mori
turus maxie indiget nitore cōſcie.
et nō multū ſuauitate fame ꝙ ꝑa
ret ꝙ morituri ſimplici oleo ɔueni/
enter pungūtur. Nō criſmate qd̄
ɔpoſitū eſt ex oleo et balſamo. Et
qm̄ in exitu conſtitut⁹. indiget gr̄a
ſanāte. nō tm̄ cor ȝ etiā alia mem/
bra quibus abuſus eſt indiget nō
tm̄ vnctione cordis. ſed etiā alioꝝ
mēbroꝝ q̄bus maxie peccauit vt
ſic̄ trina merſio i baptiſmo ſignat
ſubmerſionē triū pc̄coꝝ q̄ in mun/
do regnāt ſcʒ ɔcupie carnis. ɔcu/
piſcētie oculoꝝ et ſupbie vite. Sic
hic multiplex inunctio ſignat elimi
nationē ex diuina miſēicordia mē
broꝝ ſingulorū

Que ſit forma huius ſacramēti.

DE forma aūt ſciēdū eſt ꝙ
ſicut forma alioꝝ ſacroꝝ
cōſiſtit in ſmone et ope vt
baptiſm⁹ in verbis illis baptiſo te
ꝛc. Et in ope ſcz in merſione bapti
ſati Et ſic de aliꝭs ſacris Sic hui⁹
ſacri forma cōſiſtit in ope et ſmo
ne In ope q̄dē in illa ſcz ſignatiōe
mēbroꝝ in forma crucis In ſmo
ne vero in ꝓlatione hoꝝ verboꝝ
Per iſtā ſuauiſſimā vnctionē ꝛ ſuā
piiſſimā miam dimittat tibi deus
quicq̄d per viſū peccaſti Et ſic de
ceteris mēbris Nec iterat̄ iſta for/
ma ſup eandē materiā per replica
tionē verboꝝ qꝛ nō omino ſūt ea/
dem verba vt ptz. licet in pte eadē
eſſe videant̄ Sed cū multiplex ſit
vnctio et multiplex verboꝝ ꝓlatio
qꝛ ad ſingula mēbra ſingule fiunt
vnctiones. et ꝓpria verba dicūtur
Nunq̄d ad inunctionez oculoꝝ di
mittunt̄ eoꝝ pcc̄a Et ſilr ad alias
inunctiōes alioꝝ mēbroꝝ alia eoꝝ
pcc̄a. vel an oīa pcc̄a ſiml' dimittā
tur Dicit̄ ꝙ oēs alie ille inunctio/
nes licet fiāt diuerſis tpibus tn̄ ꝓ
eodē tpe ſcz ꝓ vltimo inſtāti ꝓla
tionis et ꝯplete inunctionis facte
cenſent̄ ſicut in ſili dictuz eſt ſup in
cōſecratione euchariſtie Nā ſic hic
ē tūc eni omīa pcc̄a ſimul dimittūt̄
ſcz in vltimo inſtāti toti⁹ inunctio/
nis et ꝓlationis verboꝝ ꝓ quo
fiūt omnes inunctiones

Quis ſit debitus miniſter in ſacr̄o extreme vnctionis.

DE miniſtro aūt hoc ē tenē
dū ꝙ ſolus ſacerdos pōt
hoc ſacr̄m ꝯferre. et ſolus
epūs hoc oleū ꝯſecrare Qd̄ patz
tuz ex auc̄te bti Jacobi qui in ſua
canōica caplo vltimo dicit Infir/
matur aliq̄s in vobis inducat p̄/
ſbyteros ecc̄ie. et orent ſup eū. vn/
gentes eū oleo in noīe dn̄i ꝛc. Tuz
qꝛ iſtud ſacr̄m ꝯſūmatiuū eſt pn̄ie
Et ideo pertinet ad claues que ſo
lis ſacerdotib⁹ cōferuntur.

Quis ſit effectus iſtius ſacri

EFfectus autē hui⁹ ſacri ſm
magr̄m in lib ſn̄iaꝝ ponit̄
duplex ſcz ſanatio corpis
et ſpūs. vt ſicut hō ex duob⁹ ꝯſtat
ſcz ex corpe et aīa Ita ſit effectus
hui⁹ ſacri ſanatio vtriuſq3 ſ; pnci/
pali⁹ mentis. qꝛ iſte effect⁹ ſp ſeq̄t̄
in vere penitente Et iſta ſanitas
mētis in duob⁹ ꝯſiſtit ſcz in pcc̄oꝝ
remiſſione. et in virtutū āpliatiōe

Quid hic res et quid ſacramentū ſit

DEnicq3 vt ſciatis q̄d ſit hic
res et q̄d ſacr̄m Nōnd ꝙ
ſm q̄ſdā ſacr̄m hic eſt ipe
vſus olei. ſiue ꝯſignatio cum oleo
Res aūt ē ipa gr̄a ſpūſſci. q̄ dicto
mō efficit ſanationē mētis. et etiā
qn̄q3 corpis. qn̄ ſcz expediēs fuēit
Scdm alios aūt ſacr̄m ē ipz oleū
Res aūt gr̄a ſpūſſci ꝛc. Eſt aūt in/
uenire int̄ illa plimā ſilitudinē. q̄a
gr̄a ſpūſſci ad modū olei linitia ē
morbi ſpūalis. letificat etiā et ꝯſo

latur ab hac vita exeuntez Vñ in ps. Ut exhilaret faciẽ in oleo id ẽ mentẽ q̃ facies interior eſt in oleo extreme vnctionis Et panis.i.eucharistia que inunctis exhibet cor hominis confirmet.

Quis ſit pceptibilis hui' ſacramenti

Quis aũt perceptibilis ſit hui' ſacri Dicit q̃ nõ omi morbo vexat' ſ ſolũ morbo grauiori in quo timet piculum mortis Tam qz ois egritudo corporis creſcẽdo pt reducere hoiem ad obitũ in omi morbo cum cepit imminere periculũ mortis poterit iſtud ſacrm dari Sed nũq̃d puuli et ignorãtes et amẽtes põt inungi Dicit q̃ nõ Cũ eni hoc ſacrm nõ debeat dari nõ recognoſcẽtibus. et nõ poſtulãtib' ipm Tales autẽ ſũt puuli et ignorãtes.qui omino vſũ rõnis amiſerũt Et furioſi niſi habuerint dilucida interualla Dr q̃ hmõi inungẽdi nõ ſũt Poſſet ei eſſe piculũ tã in irreuerẽtia.q̃z etiã in imũdicijs que hmõi hoies ocomitant Si tñ furioſi habuerint lucida interualla.poſſẽt in illis interuallis inungi ſi imineret periculuz mortis

De loco vnctiõis

De locis aũt vnctionis eſt variatio apd diuerſas eccleſias Hoc tñ ſp tenẽdũ eſt q̃ loca q̃nq3 ſenſuũ pncipalit inungenda ſũt.ſicut oculi.aures.nares.pedes et man' Quidã aũt addũt pectus et renes.et vmbilicũ in q̃bus delcatio ẽ venerea licz nõ opteat

Sed vbi inungẽdi ſũt mutilati Dicit q̃ in loco mutilationis.qz licz mẽbro careant.nõ tñ carent põn q̃ oplet ac' pcci ab intra.licet nõ ab extra Et ideo vt expiet pccm cũ mẽbrũ nõ ſupſit.in loco inſciſionis vel in loco illi mẽbro maxime vicino inungẽdus eſt

De ſacramẽto ordinis

et ptinẽtibus ad ipm in generali In ſacro ordinis pmo occurrit dicendũ Quid ſit ordo Quid ibi p materia et q̃d p forma Quot ſũt gradus et ſufficiẽtia eoꝝ Quot ſit de ncitate hui' ſacri Qui ordines ſacri.et quare ſic dicantur

Quid ſit ordo et q̃mõ diffinit

Diffinit aũt ſic a magro in lib ſñiaꝝ Ordo ẽ ſignaculũ q̃dd ſacrũ quo ſpũal ptãs tradit ordinato et officium Itẽ q̃dã antiq̃ꝝ magroꝝ ita diffiniũt Ordo ẽ ſacrm ſpũalis ptãtis ad aliq̃d officiũ in eccia ordinatũ

Quid in ſacramento

ordĩs ſit materia Et q̃d res ſacri

Quid aũt ſit hic p matẽia et q̃d p re ſacri a q̃buſdã dr q̃ ſic in baptiſmo tria ſũt Unũ ſcilz q̃ tm eſt ſacrm.ſ.aq vel tinctio cũ vbo Et aliud q̃d eſt res tm ſcz remiſſio pcci.vl collatõ gre Et tertiũ q̃d ẽ res et ſacrm.ſ. caracter baptiſmal Sic hic ẽ aliq̃d q̃d eſt ſacrm tm ſcz illa ſigna viſibilia cuz vbis q̃bus ſpũalis ptãs tradi oñdit Ut in hoſtiarijs tra/

ditio clauiũ cũ verbis ad hoc pti/
nẽtibus In lectoꝛib⁹ traditio libꝛi
ꝓphaꝝ cũ ỽbis ad hoc inſtitutis
Et ſic de alijs Et aliq̇d qđ eſt res
tm̃ ſcʒ grã ſpũſſci infuſa.vel ptãs
ſpũalis Eſt et aliq̇d qđ eſt ſacr̃m
ꝛ res ſcʒ caracter qui imp̃mit̃ Alij
ponũt duo p̃oꝛa ꝓ ſacr̃o ꝛ re Sʒ
tũc circa h̃ oꝛit̃ dubiũ cũ dicat̃ ꝙ
hoc ſacr̃m ſit aliq̇d ſacratũ ſignũ
exteri⁹ cũ ỽbis ad hoc oꝛdinatis.
Et in q̇buſdã oꝛdinib⁹ ſic̃ in ſacer/
dotio ſit ꝓ ſacr̃o impoſitõ manuũ
cũ foꝛma ỽboꝝ An ſi ab vno ỽba
ꝓferant̃ et ab alio man⁹ imponat̃
oꝛdo ꝯferat̃ Et ptʒ ꝙ nõ. Ut in
decreto di.xxiij.c.quoꝛũdã clerico
rũ et ex textu et ex gloſa

Quot ſũt oꝛdinũ gra dus et vñ coꝝ nũerus ꝛ ſufficiẽtia

QUot aũt ſint oꝛdinũ g̃d⁹
dic̃ magr̃ in.iiij.ſñiaꝝ ꝙ ſc̃
vij.ſcʒ hoſtiariat⁹.lectoꝛis
exoꝛciſte.acoliti.ſb̃diaconi diaco/
ni ꝛ p̃ſb̃ri Quoꝝ eſt ꝯficẽ coꝛpus
xp̃i qđ ẽ excellẽtiſſimũ officioꝝ hu
manoꝝ Et iđ ſup̃ ſacerdotiũ nõ ẽ
oꝛdo ſupioꝛ.imo nec ep̃atus.nec
archiep̃atus.Quoꝝ numerũ ꝛ ſuf
ficientiã ſic poteẽis accipe Oꝛdinũ
vn⁹ ẽ ſup̃mus et p̃ncipal' ſcʒ ſacer
dotiũ Alij ſc̃darij ꝛ huic deſuiẽtes
Sup̃m⁹ oꝛdo duos habet actus
ſcʒ p̃ncipalẽ qui ẽ cõficere coꝛpus
xp̃i Et ſc̃dariũ qui ẽ ꝑplm̃ p̃para/
re vt idonee cõicet Sc̃darij autez
oꝛdines et huic ſup̃mo oꝛdini deſ̃
uiẽtes Aut deſuiũt ei q̊ ad actum
ſuũ p̃ncipalẽ aut quo ad actũ ſuũ
ſc̃darium Si quo ad actũ ſuũ p̃n/
cipalẽ qui ẽ ꝯficere coꝛp⁹ xp̃i tunc
eſt ptãs ſup hoſtias ex q̇b⁹ ꝯficit̃
coꝛp⁹ xp̃i Et h̃ põt eſſe dupl'r Vꝛ
aut in ꝯpatione q̊ ad ꝑplm q̇ eas
offerũt tẽplo Et ſic ẽ oꝛdo ſubdia
conat⁹ Subdiaconi eni intereſt ac
cipe hoſtias a ꝑplo et reponẽ in p̃
ſbyterio vt ip̃as miniſtrare poſſit
diacono vt dic̃ yſiđ. Aut eſt ptãs
ſup hoſtias in cõpatione q̊ ad ſa
cerdotẽ.et ſic ẽ oꝛdo diaconat⁹ cu
ius eſt hoſtias oblatas ponere ſr̃
altare et oꝛdinare vt eas ibi ꝯſe/
cret ſacẽdos Si aũt ẽ oꝛdo deſui/
ens ſacẽdotio q̊ ad actũ ſuũ ſc̃da/
riũ ſcʒ ad p̃parandũ ꝑplm tũc ɐ̃ deſ̃
uit ei in amouẽdo malũ.aut in oꝛ/
dine ad bonũ Si p̃mo mõ tũc ite/
rũ ꝯtingit h̃ dupl'r.ſ.aut amouen
do malũ qđ ẽ ab ex̃.et ſic eſt oꝛdo
hoſtiarioꝝ q̊ꝝ officiũ ẽ indignos
et viles excludẽ ne violẽt locũ cõi/
onis fideliũ.aut amouẽdo maluz
qđ ẽ ab intra.et tũc eſt oꝛdo exoꝛ
ciſtarũ q̊ꝝ ẽ arcere vim demõis ꝑ
adiuratiões ne impediat pceptõʒ
ſacr̃oꝝ Si aũt oꝛdo deſuit ſacer/
dotio in oꝛdĩe ad bonũ.tũc p̃t eẽ
dupl'r Aut ex pte intellect⁹ et tũc ẽ
oꝛdo lectoꝝ quoꝝ officiũ eſt legẽ
apte et diſtincte ad illũinationẽ in
tellect⁹ Aut ex pte affect⁹.ꝛ tũc eſt
oꝛdo ceroferarioꝝ qui in ſignum
ignis ſpũalis accẽdendi in coꝛdi/
bus nr̃is cereos flãmiferos defe/
rũt Et hi ſũt acoliti Acolitus eni
grece ceroferari⁹ dr̃ latine Alij vo

lũt ꝙ noue ſũt ordines in eccĩa militãte ſic ſũt noue ordines ãgeloꝝ in eccĩa triũphãte Et ſm q̃ſdã illorũ epatꝰ ⁊ archiepatꝰ ↄſtituũt duos gradꝰ q̃ additi ſeptẽ p̃cedẽtibꝰ faciũt noue Scdm alios corona eſt pmꝰ ordo ⁊ epatꝰ vltimꝰ et ſic ſiũt noue cũ ſeptẽ p̄noiatis Sȝ poꝛ ſñia potioꝛ ẽ in ↄſpcu modernoꝝ

Quot ⁊ que ſit de ncitate huiꝰ ſacri

SEquit̃ dicẽ quot et q̃ ſit de ncitate hꝰ ſacramẽti Et dr ꝙ ſex p̃cipue.ſcȝ ſexꝰ viril Vñ mulier nõ ẽ ſuſceptibilis ordinis Itẽ p̄cedens baptiſmꝰ q̃ ec eſt fũdamentuȝ ceteroꝝ ſacroꝝ excepto ↄiugio Vñ ſi aliq̃s non baptiſatus ordinaret̃ nihil reciperet.vñ oportẽt poſt baptiſmũ ſi vellet aliquẽ ordinẽ exeq̃ ꝙ iteꝝ ordinaret̃ Itẽ ptãs ordinãtis qꝛ q̃ nõ ẽ eps ordines ↄferre nõ p̃t Itẽ intentio recta.vt ſcȝ ordinãs intẽdat facẽ q̃d facit eccĩa et ſilr̃ ordinãdꝰ ſm q̃ſdã Itẽ matẽia ſeu ſacrm vt traditio libri et ſiliũ cũ forma vboꝝ Iteȝ tẽpꝰ ſeu etas ſm aliq̃s qm̃ ſi puulꝰ ordinet̃ etiã p̃cedẽtibꝰ alijs gradibꝰ nihil recipet.cũ ſm eos i h̄ ſacr̃o exigat̃ tã intẽtio recipientis ordinẽ q̃ȝ ↄferẽtis Paruulꝰ aũt qꝛ nõ hȝ vſũ liberi arbitrij.nõ hȝ intẽtionẽ Alij volũt ꝙ etas ſit de ↄgruitate et nõ de ncitate hꝰ ſacr̃i Et ideo in p̄dc̃o caſu puulus ſm eos recipit caracterẽ nec ſm eos ẽ reordinãdꝰ Fr̃ albertꝰ vult ꝙ in alijs ordinibꝰ etas ſit d̃ ↄgruitate ſȝ ꝙ in vltimo ordine q̃ eſt ſacerdotiũ ẽ de ncitate Vñ plane vult ꝙ ordo ſacerdotij nõ poſſit paruulo ↄferri Itẽ ieiuniuȝ ſm aliq̃s eo ꝙ ſm eos pranſus nõ ↄferret ordinẽ nec ſuſcipet Alij fere oẽs volũt ↄtrariũ Multa p̄terea ſũt de honeſtate ⁊ ↄgruitate tã ex pte cõferẽtiũ ordines q̃ȝ ex pte tpis.que repies expreſſe in ſũma Raymũ.li. tertio in p̄ncipio et ↄſequent̃

Qui ordines ſint ſacri ⁊ quare ſacri dicunt̃

POſtremo notandũ ꝙ licet oẽs p̄dicti ſeptẽ gradꝰ ſacri ſint. q̃tuoꝛ tñ p̄mi minores ordines nõ dicunt̃ ſacri ſȝ ſolũ tres maioꝛes ſcȝ ordo ſubdiaconatꝰ.ordo diaconatꝰ.⁊ ordo p̄ſbiteratꝰ Et hoc ꝓpter dignitatem q̃ inducit̃ miniſtrantibꝰ in tribꝰ maioꝛibꝰ ordinibꝰ.oportet eni eos vouere ↄtinẽtiã vel ſimplicit̃ vel ſm tẽpꝰ Similiter in tota eccleſia occidẽtali vbi nõ dãtur iſti tres ordines niſi vouẽtibꝰ ipo facto perpetuã caſtitatẽ Scdm tempꝰ vt in oriẽtali eccĩa vbi q̃ in matrimonio ordinẽ recipiũt in mr̃imonio pmãnent.Sed tñ dum miniſtrãt abſtinent ab vxoꝛibꝰ Inſup illis moꝛtuis alias ducẽ non poſſũt

De ſacramento coniugij et pertinentibus ad ipm

DE ſacramẽto cõiugij non multa neceſſe eſt hic dicẽ eo ꝙ in ſũma Raymũdi li

bro.iiij.de hoc ſacraméto ſufficiē/
ter tractet Sūt queda͂ tn̄ que ibi/
dem nō tāgunt de quib' hic aliq̄
breuiter memorāda ſunt videlicet
An iſtud ſacramētum ſicut alia ſa
cramēta ꝯferat grāz ꝛ efficiat q̄d
figurat Quis ſit ei' effect' An op'
ꝯiugale poſſit fieri ſine pctō.an de
beat reddi debitū ꝯiugale tp̄e im/
pregnatiōis. itē an debeat reddi
tēp̄e et loco ſacro.itē an ſemp̄ de/
beat reddi cum petit. Quid hic ſit
materia ꝛ forma.et quid res et ſa
cramē
tum

An ſacramentum cōiugij ꝯferat grām et efficiat q̄d figurat

Preſuppoſito ꝙ matrimo/
niū ē viri et mulieris ꝯiū/
ctio legitima indiuiduam
vite ꝯſuetudinē retinēs.q̄ diffinitō
datur ſm naturam optime inſtitu
tā.q2 tūc vna et pura fuit.ptermiſ
ſo etiā tractatu de cauſa inſtitutio
nis hui' ſacramēti.et vbi inſtitutū
fuit.et qui pn̄t cōtrahē et qui non
cū aliq̄b' alijs circa hoc ſacramen
tū nc̄arijs.que expſſe libro q̄rto ſū
me Raym̄.inuenies.nūc querēdū
venit an hoc ſacramentū ſicut alia
ꝯfert grām et efficiat q̄d figurat
Ubi triplex cadit opinio Prima
dicit ꝙ nō ꝯfert aliquā grām.ſed
cū alia ſacramēta ſignificēt grām
et ꝯferāt.iſtud tm̄ ſignat gratiam
ſ3 nō ꝯfert Hec eſt opinio magrī
in.ii. ſn̄iaꝝ.et ꝑpoſiti antiſyodo/
ri Scda opinio dicit ꝙ ꝯfert gra/
tiā ſcȝ receſſū a pctō nō tm̄ in or/
dine ad bonū Et dicūt ꝙ grā illa
eſt ꝙ virtute hui' ſacrī mitigat cō
cupiſcētia.ne ferueat vltra nuptia
rū honeſtatē Et hec opinio ꝓba/
bilior videt Tertia ꝛ ſatis perito
rum opinio ē ꝙ cōfert grām etiā
in ordine ad bonū Nō quidē gene
ralit ſed ad bonuȝ hoc tm̄.q̄d de/
bet facē cōiugat' Et iſtud bonuȝ
eſt vt fideliter cōiugi aſſiſtat.opa
ſua illi cōicet.ꝓlem ſuſceptā religi
oſe nutriat et hmōi Et ſm hoc pa
tet ꝙ efficit grām quā figurat ſed
non omnē quam figurat.ſicut nec
oportet Figurat q̄ꝑpe ꝯiūctionez
fidelis aīe cū xp̄o que q̄dē eſt effe/
ct' ei' nō ꝯtent' q̄dē ſ3 ſignificat'

Quid ſit eius effect'

Ex pmiſſis igitur habes ꝙ
duplex eſt effectus matri/
monij Un' ſcȝ nō ꝯtent'
ſ3 tm̄ ſignificat'.ſcȝ ꝯiūctio fidelis
aīe cū xp̄o Ali' ꝯtent' et ſignifica
tus grā ſcȝ q̄ mitigat fomes et q̄
fidelit ꝯiugi aſſiſtit

An amplex' maritalis poſſit fieri ſine pctō

Uerū aūt fieri poſſit āple/
xus mrimonialis ſine pec/
cato vl meritorie poſt hec
venit dicēdū Et dicit ꝙ cauſe q̄/
tuor precipue ſunt ꝑpt quas fit cō
mixtio cōiugalis Aut eni fit cauſa
ſuſcipiende prolis.et hoc dupliciē
Aut ſcȝ ad cultum diuinum ampli
andum et hec cauſa ſic cognoſcen
di vxorem ab omni peccato excu/

ſat et reddit op⁹ meritoriũ dũmõ
iſta intẽtio añ finẽ opis ꝑ delecta
tionẽ nõ corrũpat᷑ Vel fit cauſa
ꝓlis vt ſcȝ habeat᷑ ſucceſſor hẽdi/
tatis ⁊ hec cauſa nõ excuſat a veni
ali ſed a mortali Aut fit cauſa red
dẽdi debitũ et hec cã excuſat a cul
pa et ſm aliquos meret᷑ ſic faciẽs
dũ tñ iſta intẽtio ꝑ inordinatã vo
luptatẽ añ finẽ opis nõ ſupplãtet᷑
Aut fit cauſa fornicatiõis vitãde
et hec cauſa excuſat a mortali.aut
fit cauſa exſaturande libidinis et
hec cã nõ excuſat a mortali Vel
ſm alios in hoc vltimo caſu diſtin
gue qꝛ aut illa libido cã cui⁹ exſa/
turãde fit ↄmixtio ↄiugal' tãtũ re/
ꝑſſa erat ꝙ eã nollet alt̃ ↄiugũ cũ
alio vl' alia explere.et tũc dicũt ꝙ
adhuc ẽ pccm veniale Aut in tãtũ
creuerat illa libido vt indifferẽter
vellet q̃s cã ſiue cũ ſua ſiue cũ non
ſua explere Et tũc dicunt eẽ mõrle
peccatum

An tẽpore impregnationis debeat reddi debitum coniugale

De tpe impregnatiõis dr̃
ꝙ ꝓpt̃ periculũ non debet
in tpe impregnatiõis vx/
or ↄgnoſci Vñ ſi vir eo tpe moue
atur ad coitum.debȝ rõne talem
motũ ꝓpt̃ timorẽ ꝓdc̃i ꝑiculi refre
nare.maxime q̃tuor ꝑmis mẽſib⁹
Si tñ vir vxorẽ dc̃o tpe ↄgnoue
rit nõ ꝓpt̃ h̓ peccat mortalit̃ Ve/
rũ eẽ qꝛ mulier illo tpe maxime coi
tũ vt frequẽter appetit.ſi ipa petat
et ipe vir exact⁹ reddat ſic reddẽs
leui⁹ peccat.exigẽs ꝟo graui⁹ vter
qȝ tñ venialiter tm̃

An tempore et loco ſacris debeat reddi debitum

De tpe ſacro ſilit̃ dr̃ ꝙ tpe
q̃dragesime et q̃tuor tpm
⁊ rogationũ ⁊ ꝑcipuaꝝ ſo
lẽnitatũ nõ debȝ alter cõiugũ de
bitũ petẽ ſi tñ petierit cũ pigentia
tñ animi ꝙ ſine coniugꝭ vſu eẽ nõ
poſſit venialit̃ peccat Si aũt alt̃
petierit reddat.ex actu tñ iuſtitie ⁊
fide thori excuſat᷑ a pc̃o niſi i his
caſib⁹ ꝑter tpm hmõi ſolẽnitatem
aliq̃d iuxta diſtinctiones ſuppoſi/
tas grauius incideret quod pec/
catuȝ aggrauaret. Sȝ ſecus eſt de
loco vt volunt aliqui ꝙ ſcilicȝ nõ
tenentur in loco ſacro reddere de
bitum ſi aliquis alius loc⁹ haberi
poſſit. Si aũt ali⁹ loc⁹ nõ poſſit hr̃i
vt ↄtingit in tpe guerre vbi mul/
tis noctib⁹ in locis ſacris iacẽt vi
ri cũ vxorib⁹ ſuis.tũc ſi alter coniu
gũ ſoluat exact⁹. hñs de hoc do/
loreȝ cordis peccat tm̃ venialiter
imo ſi exigat cũ plãctu et pigentia
qđ ſine vſu ↄiugꝭ eẽ nõ p̃t.nõ cre
dũt multi ꝙ peccat mortalit̃ Nec
credas ꝙ tũc ↄtaminet᷑ loc⁹ ita ꝙ
recõciliatiõe indigeat.quia ↄtami
natio ſacri loci diſtinguit᷑ duplicit̃
Vna que ꝓcedit ex incõgruitate
operis qđ fit in ipo reſpectu dicti
operis in ſe Et alia que procedit
ex incõgruitate operis non q̃ ad
ſe ſed q̃ ad cõſecrationẽ ſeu actuȝ
ipſius loci in quo fit Nam illa que

procedit ex incõgruitate reſpectu loci tñ et nõ opis in ſe non contaminat locũ in tãtũ ꝙ indigeat reconciliatiõe Sed illa vero que ꝓcedit ex incongruitate ad ſanctificationẽ loci reſpectu operis in ſe vt eſt in magnis facinorib' ſicut in ſtupro adulterio homicidio et h'modi et hec locũ ↄtaminat in tãtũ ꝙ recõciliatione indiget maxime reſpectu aliquorũ facinorũ vbi ſit manifeſta

An ſemper debeat reddi debitũ ↄiugale cũ petit

De ſolutione aũt debiti cõiugalis hoc tenent aliqui ꝙ omni tẽpore petenti debitũ eſt reddendũ ſm oportunitatem loci Quod ideo dicit quia ille act' verecundiã q̃ndã habet ſibi ãnexam Vñ nõ oportet ꝙ ſoluat in publico ſed in omni hora omniq; dimiſſo negotio ſi ſcit alterũ eſſe in periculoſa cõcupiſcentia tenetur captare ſecretũ cubile et debitũ reddere Alij diſtinguũt ꝙ ſic in preceptis affirmatiuis ſemper ad ea tenẽtur ſed non pro ſemper vt verbi gratia Semꝑ teneor honorare parentes meos ſed nõ ꝓ ſemper ſed ſolũ pro loco et tempore Ita hic vt dicũt quis ad ſemper tenetur reddere debitũ ſed non tenetur ꝓ ſꝑ ſed ſolũ cũ oportunitas loci et tpis h exegerit Et nota duos verſus q̃ determinant q̃nq; caſus .in quibus quis põt reddere debitum ſine peccato ꝫ non petere Feſta ſacerq; locus ieiunia menſtrua part' Si petis his peccas reddis q̃nq; licẽter

Quid ſit materia et qd forma in ſacro cõiugij

Quid autẽ ſit materia ⁊ q̃d forma .dicitur ꝙ materia ſunt legitime ꝑſone in potẽtia ↄmixtionis ſexuũ exñtes Circa qd multi difficiles ⁊ diuerſi caſ' occurrũt hoc ſacramentum matrimonij impedientes qui ſufficient in ſumma Raymundi determinãtur. quare hic cauſa breuitatis nõ exprimuntur ſed ſolũ pro quadaꝫ compendioſa annotatione ponũtur ſex verſus ſequentes Eccleſie vetitum necnon tempus feriatum Impediunt fieri permittunt facta teneri Error conditio votũ ↄgnatio crimen Cultus diſparitas vis ordo ligamẽ honeſtas Si ſis affinis ſi forte coire neq̃bis Hec ſociãda vetãt ↄnubia iuncta retractãt. Forma autẽ eſt cõſenſus per verba exꝑſſ' vt accipio te in meaꝫ ꝛc vel huiuſmodi Scdm alios conſenſus amicorum eſt materia in cõiugio forma ãt eſt debita verboꝝ ꝓlatoꝝ forma .ſ. Accipio te in meam ꝛc Sed nunquid et iſte conſenſus debeat ferri et eſſe ad carnalem copulam Et dicit magiſter in libro ſententiaꝝ ꝙ nõ in carnalem copulam nec in cohabitationeꝫ corporalem ſed in ſocietatem

cõiugalẽ. qd̄ sic exponit͛ hoc est in carnale debitũ. nõ in carnalẽ actũ Nec obstat illud de matrimonio beate virginis q̄ ſm beatũ Augu. ita in matrimonio ↄsẽsit ꝙ nisi aliter de⁹ iuberet. debitũ ↄiugale nõ reddet Ait eni sic Cõmittẽs autẽ virginitatẽ suã diuine dispẽsatiõi et ↄsensit in carnalẽ copulã nõ illã appetẽdo ꝫ diuine inspirationi in vtroqꝫ scꝫ et virginitate et ↄmixtione obediẽdo Sed virginitatem quã nõdũ vouerat in desidẽio habuit et cũ firmo ꝓposito. cõmixtionẽ vero illã nisi de⁹ aliter disponet͛ in sufficiẽtia Ex his satis patet q̄d hic sit sacramẽtũ et q̄d res Nã sacramẽtũ est ↄsensus aioꝝ et ↄiunctio corpoꝝ Res aũt duplex ẽ scꝫ vnio xp̄i et eccl̄ie Itẽ vnio duarum naturarũ in xp̄o Nã sicut in matrimonio cõiũctio est aioꝝ vni⁹ cum vna ita vnit͛ xp̄s cũ eccl̄ia q̄ vna ẽ vt dr̄ Cant͛. vi. vna ẽ colũba mea &c De q̄ etiã vnione dr̄. i. Ad coꝛ. vi. Qui adheret deo vn⁹ spũs est cũ eo Itẽ sicut in matrimonio ẽ cõmixtio diuersoꝝ sexuũ ita in xp̄o ẽ vnio duaꝝ diuersaꝝ naturarũ scꝫ diuine et humane

Explicit tractatus tertius de expositiõe. vij. sacroꝝ

Incipit tractatus eiuſdem q̄rt⁹ de. vij. virtutibus et eaꝝ declaratione

NUnc aliq̄ tãgẽda sunt de v̄tutib⁹ Et p̄mo q̄d sit v̄t⁹ in genere Quot sũt in nũero. et de earuꝫ sufficiẽtia Deiñ de singul͛ in spẽali erit aliquid dicẽdũ

Quid sit virtus in generali

ESt aũt virt⁹ ſm Augu. bona q̄litas mẽtis q̄ recte viuitur et q̄ null⁹ male vtitur quã sol⁹ de⁹ in hoie opat͛ Notan͛ dicit͛ bõ q̄litas ad. dr̄aꝫ malaꝝ q̄litatũ cuiusmodi sũt prodigalitas auaricia Addit mentis. ad dr̄am corpaliũ q̄litatũ. q̄les sũt albedo nigredo Et subiũgit. qua. scꝫ v̄tute. rc̄e viuit͛. ad dr̄aꝫ scie que q̄uis sit bõ q̄litas mẽtis. non tñ ñcario ea rc̄e viuit͛ ꝫ poti⁹ ea rc̄e intelligit͛ Et addit͛ q̄ null⁹ male vtit͛. ad differẽtiã potẽtiaꝝ naturaliũ q̄b⁹ cõtingit ⁊ bñ vti ⁊ male vti. cuiusmõi sũt rõnabilitas. ⁊ ↄcupiscibilitas. ⁊ irascibilitas. q̄ ꝓprie potẽtie dicũt͛ Dicit͛ etiã q̄m sol⁹ de⁹ opat͛ in hoie. q̄d ponit͛ ad dr̄aꝫ v̄tutũ politicarũ. q̄ vt vult ph̄s in Ethicis generãtur ex frequẽti bñ agẽ. cũ virtutes theologice a deo infũdantur Ex q̄ apparet ꝙ p̄cedẽs diffinitio est ꝓprie virtutis theologice Sꝫ prout virtus ↄp̄hẽdit tã quatuor virtutes cardinales q̄ tres theo

logicas ſic pt̄ diffiniri Uirtus eſt amor hn̄di ſe ad oia vt debet Un̄ Aug⁹.in libro de morib⁹ ecc̄ie.ſingulas diffiniēs ꝟtutes.in oib⁹ diffinitiōib⁹ ponit amorē tanq̄ȝ gen⁹ et adiungit diuerſos actus quaſi diuerſas differētias

Quot ſunt virtutes ⁊ de earum ſufficientia

EX dc̄a āt diffinitiōe extrahi pt̄ nūer⁹ ſeptē ꝟtutū ſcȝ q̄tuor cardinaliū et trium theologicaꝝ Cū eni virt⁹ſit amor hn̄di ſe ad oia vt debet. aut erit amor hn̄di ſe vt debet ad creatorē.aut ad creaturā Si p̄mo mō tūc vel erit amor ad creatorē vt recognoſcat et ſic erit fides q̄ ē illuminatio mētis ad ꝯgnoſcēdum deū Aut erit amor ad creatorē vt poſſideat.et hoc dupl̄r ſcȝ vel vt hn̄d⁹in futuro.et ſic eſt ſpes vel vt q̄ūo hic iā habit⁹⁊ tēt⁹.et ſic ē caritas q̄ q̄s licet ꝑ quēdā modum impfēm hȝ hic deū Quia q̄ manȝ in caritate in deo manet⁊ de⁹ i eo .i.Joh.iiij. Si aūt ſit amor hn̄di ſe vt debet ad creaturā tūc vł ad creaturā q̄ ſub nobis ē vt caro.et tal̄ amor ſic hn̄di ſe ad eā vt debet ē tēꝑantia Aut ad creaturā q̄ iuxta nos ē ſic̄ ē ꝓxim⁹.et tal̄ amor ſic ſe recte hn̄di ad eū ē iuſticia Aut ad creaturā q̄ ꝯtra nos ē.et tūc aut illa creatura ē nobis inſidians.et tal̄ amor ſic ſe hn̄di ad eā vt debet ē prudētia aut illa creatura ē nos moleſtās.et talis amor ſic ſe hn̄di ad eā vt debet eſt fortitudo.

De tribus virtutibus theologicis Et p̄mo de fide

IN ſpēali tāgēdū ē de ꝟtutib⁹theologicis Et p̄° de fide De q̄ p̄mo dicēduȝ q̄d ſit.q̄t modis dicat q̄ ſit fides informis⁊ q̄ formata⁊ vtꝝ vna ſit alia.et an demōes habeāt fidē. vtꝝ ꝑuuli baptiſati hēant fidē.vtꝝ in aliq̄ caſu ſufficiat ſuare fidē corde⁊ diffiteri ore.vtꝝ fidei poſſit ſubeē falſū.an oēs teneātur ad fidē explicitā.

Quid ſit fides et q̄uo diffinitur

SEcūdū āt apl̄m ad hebr̄.Fides ē rerū ſperādarum ſubſtātia argumentū non appa̅rētiū Et diffinit hic fides ꝓut eſt fūdamētū in edificio ſpūali Subſiſtit eni oib⁹ aliĳs virtutib⁹ et eas collocat in nobis.i.facit eas i nob̄ collocari Et hanc ſic intellige diffinitionē Fides eſt ſperādarum rerum ſb̄a.i.fides facit modo res ſperatas ſubſiſtē in nob̄ ſpe q̄ tandē ſb̄ſiſtēt re Fides dr̄ argumētū .i.oſtēſio vel p̄mōſtratio nō apparētiū reꝝ Sȝ nōne apl̄i crediderūt xp̄m paſſū?vtiq̄ȝ q̄ in eoꝝ ſymbolo h̄ ꝓ articulo ponit.et tn̄ apparuit eis paſſio ſua Sȝ dic ꝙ aliđ viderūt⁊ aliđ crediderūt q̄ hoieȝ paſſū viderūt et deū paſſū crediderunt. Deum autem paſſum eſſe eſt articulus fidei ſecunduȝ Augꝰ. Non hominem illum paſſum eſſe Quia hoc crediderunt iudei qui

fidẽ nõ hñt catholicã Scđm aũt
auguſtinũ Fides ẽ illũinatio men/
tis ad videndũ deũ

Quot modis fides dicat̃

Dicit̃ aũt fides multipliciť
Aliqñ eni accipit̃ ꝑ habi/
tu fidei informis Vñ Ja
cobi.ij. Fides ſine opib⁹ Aliqñ ac/
cipit̃ ꝑ habitu fidei formate Vñ
ad hebreos.xi. Sči ꝑ fidẽ vicerũt
regna Aliqñ ꝑ actu fidei formate
ẜm ꝙ dicit Aug⁹ Fides eſt credere
qđ nõ vides Aliqñ pro facilitate
credẽdi Vñ Math.viij Nõ inueni
tãtã fidẽ in iſrael Aliqñ pro obie
cto fidei ſcʒ ꝑ eo qđ credit̃ cuiuſ/
modi ſũt articuli fidei Vñ in ſym
bolo athanaſij dicit̃ Hec eſt fides
catholica qđ intelligit̃ de articul̃
ibi poſitis

Quid ſit formata ⁊ quid informis. ⁊ vtꝝ vna poſſit fieri ſine alia

Fides autem formata eſt
fides q̃ opat̃ ꝑ dilectionẽ
q̃ ſcʒ informat̃ gr̃a ⁊ cari/
tate Fides aũt informis ẽ huic cõ
traria vtraqʒ fõrbilitate ꝓuata q̃/
lẽ hñt exñtes in pctõ mõrli q̃ nihil
aliđ ẽ qʒ potẽtia naturaľ aſſẽtiẽdi
veritati vtili Vtrũ aũt fides in/
formis fiat qñqʒ formata vľ non
et an q̃tiẽs peccat̃ mortaliter oio
pereat fides formata.et cũ ad ſta
tuʒ gr̃e ꝑ pñiam redit̃ vtrũ noua
fides creat̃ Multi vident̃ dubita/
re Dicũt ei aliq̃ ꝙ fides informis
eadẽ ẽ i eſſentia cũ fide formata.
ʒ differũt ẜm intẽſionẽ maiorẽ et

minorẽ vt aſſenſ⁹ veritati aliq̃ illu
ſtratiõe gr̃e irradiatus ſit fides in
formis.aſcẽſus aũt vehemẽs mul
ta illuſtratiõe gr̃e illũinatus. ſit fi
des formata Et volũt iſti ꝙ fides
informis hic finiri poſſit formata
ſꝫo nõ Alij dicũt ꝙ nõ ſũt eadẽ
in ſubſtãtia ʒ euacuata ſiue recedẽ
te fide formata totum perit Et re
linquit̃ tãtũ modica quedã lux in
aĩa q̃ nõ facit hominẽ gratũ q̃ dr̃
fides informis Alij diſtinguũt ꝙ
dupliciť dicit̃ fides informis vno
mõ ꝑ ꝓuationẽ actualeʒ forme de/
bite Et ꝑ hũc modũ dicit̃ fides in
formis eẽ in pctõrib⁹.qꝛ nõ eſt in
eis gratia gratificãs vel caritas
Alio mõ dr̃ fides informis ꝑ ꝓua
tionẽ poſſibilitatis ad formã de/
bitã.et hec fides informis ẽ in de
monib⁹ q̃ nõ hñt poſſibilitateʒ ad
gratiã Et ꝓmo mõ dicta fides in/
formis ſic differt a formata ꝙ tñ
formata fieri poſſit ſcʒ ꝙ illud qđ
fidei informi ſubiacet põt formari
Vñ mateĩaliť loquẽdo hec pt̃ fieri
illa.ſic cecitas in oculo pt̃ fieri viſ⁹
ꝑ miraculũ Sed ſcđo mõ dicta fi
des informis oio differt a fide fõr
ta ſic ꝙ nullo modo fieri pt̃ fõrta
Et illud pl⁹placʒ aliq̃b⁹ Ex his
pʒ an demões habeãt fideʒ Hñt
eni fidẽ informeʒ vt dicũt ſči Sed
vt dixi multo aliť qʒ pctõres q̃niã
fides informis demonũ nõ ẽ poſ/
ſibilis ad formã debitaʒ ſiť fides
pctõꝝ in q̃ ẽ aliq̃ qʒuis modica il
luſtratio gr̃e In fide ſꝫo demonũ
nĩſa ʒ tñ credulitas q̃dã ex cogi/
tatiõe naturali exorta

Vtrū puuli baptiſati habe/ant fidem.

Ad id qd̄ q̄rit̄ vtruʒ puuli baptiſati fidē hēant Di/cūt q̄dā ꝙ nec fidē hēant nec ceteras v̄tutes. eo ꝙ he nō ↄferūtur eis in baptiſmo ſʒ tm̄ pur/gatio ab originali pcc̄o Dicūt tñ ꝙ ſi aīa puuli poſt baptiſmū ſepa/retur. in illa ſeꝑatione illi infūdi fidem. ceteras qʒ virtutes ab ipſo deo Et ſimilit̄ cū adultus efficiat̄ ſi tñ retineat innocentiā baptiſmalem De hac opinione eſt hugutio qui fecit apparatuʒ ſuper decreta Alij dicūt puulis plene fidē et ce/teras virtutes in baptiſmo infūdi ſed nō vſus eaꝝ Quā opinionem tenet magr̄ in lib̄ ſñiaꝝ et alij plu/res Eſt et alia opinio int̄ has duas media que ponit ꝙ puuli nec hn̄t cōpletū habitū virtutuʒ. neqʒ actū. qꝛ nondū ſūt capaces virtu/tis ↄplete vt eſt habitus vel actus Sed accipiunt virtutes ad poten/tiam. que potētia aliq̄d habet de natura habit⁹. et fit habitus ↄple/tus ſi aīa ſeparet̄ vel cū veniūt ad etatē adultam.

Vtrum in aliquo caſu ſufficiat corde ſeruare fidem et ore diffiteri.

Vtrū aūt in aliq̄ caſu ſuffi/ciat verā fidē corde tenē. et ꝓ vita ſaluanda ore negare. nullus diſcretus dubitat Negans eni fidē ore q̄ntūcūqʒ retine/at firmit̄ corde p̄cipue requiſitus peccat mōrliter Corde eniʒ vt ait apl̄s credit̄ ad iuſtitiā. ore aūt cō/feſſio fit ad ſalutē. Vñ ſine ↄfeſſio/ne fidei nō videt̄ eſſe ſalus. quāto min⁹ cū negatione Inſuꝑ talis im/pugnat fidei v̄itatem agnitā Et ſic videt̄ quodāmō peccare in ſpi/ritūſcm Vñ hec eſt hereſis p̄ſcilli/aniſtarū qui dicūt ꝙ ꝓ vita ſaluā/da licet fidē ore negare ſi tamē ve/re teneatur in corde.

Vtrū falſū poſſit ſubeſſe fidei.

Hic dubitat̄ vtrū falſum poſſit ſubeſſe fidei hoc ē vtrū falſū poſſit credi. vel id qd̄ nō eſt puta cū ſacēdos ele/uat hoſtiā nō ↄſecratā vtrū ſit ve/ra fides qua a toto ꝑplo creditur ibi eſſe vel illud eſſe corp⁹ xp̄i. Et dicit̄ ad hoc ꝙ fidei nūq̄ꝫ p̄t ſub/eſſe falſū nec dubiū. imo nec etiaʒ pōt quicq̄ꝫ credi. niſi ſit infallibilit̄ verum Vñ in p̄dicto caſu credere ꝙ illud ſiue illa hoſtia ſit corp⁹ xp̄i nō eſt fides ſed opinio tm̄ que pōt eſſe de falſo Sed credē ꝙ ſub illa hoſtia ſi in forma debita ↄſecrata fuerit ſit corp⁹ xp̄i eſt fides. ⁊ hoc ſꝑ infallibilit̄ ē veꝝ Vñ illa cōdi/tio ſꝑ apponēda vel ad min⁹ ſup/ponēda ē qñ hoſtia adorat̄. vł ſu/mitur. ſ. ſi rite ↄſecrata fuerit ho/ſtia rite ↄſecrata infallibit̄ eſt cor/pus chriſti.

An omnes teneant̄ ad fidem explicite credendā.

Deniqʒ an oēs teneant̄ ad fidē explicitā. ſ. ad creden/dū articl'os fidei explicite

dubiū eſt apud q̊ſdā Dicūt eni ali
qui ꝙ nec añ aduētū nec p⁹ aduē/
tū xp̄i tenebantur homines ſcire
omnes articulos fidei explicite
nec etiã oēs explicite credere niſi
in q̄ntū docti erāt a maiorib⁹ Et
illā doctrinā in intellectu cape po
terāt Sed tñ adhuc illi qui p̄ceſſe
rūt min⁹ tenebant̄ ꝓpter vmbram
que tūc erat Iſti aūt plus ꝓpt̄ do
ctrinā et veritatē expſſā Vñ nūc
ꝗlibet q̄ntūcūqꝫ ſimplex qui hūa/
nam habꝫ diſcretionē tenet̄ ad mi
nus explicite ſcire et credere ꝑmū
articulū Et reliquos nullatenus
diffiteri. ſꝫ in generali credere quic
q̄d ſc̄a et vl'is credit ecc̄ia Et tene
tur p̄ter hoc ſe ꝑatū exhibere ad
ampli⁹ diſcendū cū doctorē catho
licū habuerit Et qm̄ obtuſū ſenſū
hn̄t ſimpliciores nō credo ꝙ tene/
antur ita explicite ſcire ſic̄ expla/
natur eis. q2 ſufficit ꝙ ipi accipiāt
explanationē ſm ſuā ptātem intel
ligēdi. ⁊ nō ſm volūtatē aut facul
tatē explanatoris Si aūt ꝑmū ar
ticulū vel pl'es etiā alios explici/
te crederēt. vni tñ ꝑtinaciter cōn/
dicerēt heretici iudicarent̄ Quia
hoc fieri nō poſſet niſi egreſſi iudi
ciū ecc̄ie pueruli hereticoꝝ iā per
doctrinā ꝑuerſā eſſe incipent Se/
cus tñ eſt de ſapiētiorib⁹ qui tenē
tur explicite oēs articulos ſcire Et
maxie p̄lati aut quicūqꝫ alij qui ſe
fatent̄ doctores. cū ignorātia iur̄.
nō cadat in p̄ncipē aut doctorem.

De virtute ſpei et per/tinentibus ad ipſam

Sequit̄ aliq̄d dicere de ſpe
Prio q̄d ſit ſpes An ſpes
poſſit eſſe malarū rerum
Quoꝝ ſit ſpem hr̄e An ipa ſimul
cū fide euacuabit̄ Et q̄d ſuccedit
eis

Quid ſit ſpes et quō diffinit̄

Diffinit̄ aūt ſic ſpes ab au/
guſtino Spes eſt certa ex
pectatō future btitudinis
ꝓueniēs ex gr̄a et meritis p̄ceden
tibus Quā ſic expone Spes ē cer
ta qd̄ dicit ꝓpter heſitationē Nā
ſpes vſqꝫquaqꝫ abſqꝫ fluctuatōne
heſitationis eſt Expectatio q̄d di/
cit ad drām ꝯphenſionis que erit
in pr̄ia. vbi nihil expectabit̄ ſꝫ om
nia p̄ntialiter habebuntur Future
btitudinis quod dicit ad drām ti
moris ſeruilis. qui ē expectatio fu
ture miſerie Expectatio dico ꝓue
niens ex gr̄a id ē benignitate dei
ꝯſiderata Quod eni dicit̄ ex beni/
gnitate dei cōſiderata dicitur ad
drām deſꝑationis que ſeueritatē
tm̄ dei ꝯſiderat Et ex meritis p̄e
cedētibus quod dicit ad drām p̄
ſūptionis. que ex dei benignitate
tm̄ ꝯſiderata et nō cū hoc ex me/
ritis btitudinē adipiſci credit. Et
ſic diffinit̄ hic motus ſpei Aliť ſic
cōiter a mag̃ris diffinit̄ Spes eſt
audacia mētis de largitate dei cō
cepta habēdi vitā eternā p̄ bona
merita

An ſpes poſſit eſſe malarū rerum

An aũt ſpes poſſit eſſe ma/
larũ rerũ dicit magr̃ in.iij
ſniaꝝ ꝙ ſpes ē tm̃ bonaꝝ
rerũ.et earũ que ad eũ ſpectant q̃
eaꝝ ſpem gerere videt̃.quia ꝓprie
ſpem habem⁹ de bonis nr̃is.non
de alienis Vñ ad hoc ꝙ ſit ꝓprie
ſpes tria ocurrere dñt ſcʒ ꝙ ſit re/
ſpectu boni.et ꝓpꝛij.et futuri. Vñ
ſi aliqñ legat̃ Spes dici malorũ
ſicut apd̓ poetã Hũc ego ſi potui
tm̃ ſpare laborē Vel etiã bonorũ
et cõium.ſicut ſpamus ſalutem bo
noꝝ qui ſũt in via.vel etiam boni
pñtis.intellige in talibus ſpem nõ
ꝓprie accipi ſed largo modo

Quorũ ſit habere ſpē ſeu ſperare

De eo aũt ꝙ q̃rit̃ quorũ ſit
ſpare ſcʒ an ſit angelorũ
An aiarũ beataꝝ in celo.
Et an xp̃s ſpem habuerit. Et etiã
an antiqui pr̃es in lymbo.vel aie
nunc detente in purgatorio ſpem
habuerũt aut habeãt. Dicendũ ē
ad tria pꝛo ꝙ ꝓprie ſũpto nomie
ſpei.neqʒ ãgli neqʒ aie beate neqʒ
xp̃us ſpem habuerũt Cui⁹ ratõ ē
qꝛ ꝓprie non eſt niſi de ſbali btitu
dine quã nũc hñt angeli et aie btē
eo ꝙ ſtola corꝑis nõ ſit ẜm docto
res de ſbali pmio ipaꝝ ſʒ tm̃ ipſa
ↄtēplatio diuinitatis et humanita/
tis xp̃i Quia vt habet̃ Joh.xvij.
Hec eſt vita eterna vt cognoſcãt
te ſolũ veꝝ deũ.et quē miſiſti ihm
xp̃m Et qm̃ xp̃us btitudinē ſbalē
in via habuit.qꝛ ↄphenſoꝛ fuit iõ
ſpem ꝓprie nõ habuit Et ſi aliqñ
legat̃ ipm ſpem habuiſſe.intelligē
dũ ē de im ꝓprie dc̃a.ſ.de aliq̃ ſpe
accidētali btitudine.vtpote de gl̃i
ficatione corꝑis ſui.cui⁹ nõ ē ſpes
niſi per poſteri⁹.vel de ipo loquit̃
ſcꝑtura gr̃a mēbroꝝ De pr̃ib⁹ ãt
in lymbo.et de aiab⁹ in purgato/
rio exñtibus dicit̃ ꝙ ſpem habue/
rũt et hñt aliq̃ntulũ extenſo noīe.
Cũ eni ſpes ſit boni futuri expecta
tio.põt eſſe expectatio cum oimo
da heſitatione Et tũc nõ eſt ſpes.
vel cũ certitudine opinionis ⁊ tũc
ꝓprie eſt ſpes.qualeʒ hñt electi in
via Vel põt eſſe cum certitudine
ſcie.ꝙ ſcʒ ſciant ſe bonũ eternum
adepturos Et ſic min⁹ ꝓprie dicit̃
ſpes Et ſic iſto mõ ſumendi ſpem
dicit̃ ꝙ pr̃es in lymbo et purga/
torio aie ſpem habuerũt et hñt

An ſpes et fides eua cuabunt̃ et quid eis ſuccedet

De vltimo qd̓ ponebat̃ in
q̃ſtione.ſ.an ſpes ⁊ fides
euacuabũtur Et q̃d ipſis
ſuccedet Dicit̃ ꝙ vtraqʒ euacuabi
tur Cũ eni venerit qd̓ ꝑfectum eſt
euacuabit̃ qd̓ ex ꝑte eſt Et iõ q̃a
fides et ſpes imꝑfectionē habent
euacuabunt̃.nec erũt ſcis in celo ſʒ
loco fidei ſuccedet viſio.loco autē
ſpei ſuccedet ãplex⁹ vbi videbit̃ ⁊
guſtabit̃ q̃ʒ bonus eſt dñs

De virtute caritatis et pertinentibus ad ipſam

Compendiũ theologie

Hm de charitate aliq̄d dicatur Et p̄mo quid ſit caritas Que ſint diligenda charitate Et quis ordo ſit obſuādus in diligēdis An om̄es teneātur ad dilectiōz inimicoꝝ Et iteꝝ de q̄dā alio ordine diligendoꝝ.

Quid eſt caritas

Aritas ſm magr̄m in.iij. ſñiaꝝ eſt dilectio qua diligitur deus ꝓpter ſe.et primus ꝓpter deū vel in deo Nec hic diffinit idē per ſe ip̄m ſcȝ charitas per dilectionē.q2 dilectio q̄dām̄o genus eſt ad charitatē.et ea q̄dē cōior.q̄uis in frequēti vſu ſcripture vnū p̄ alio aliquotiens ponat Alia dicit ab auguſtino in lib de moribus ecc̄ie Charitas ē affectō animi recta ꝯiungēs nos deo. Et ſciendū q̄ q̄ntū ad p̄orē diffinitionem eadē eſt dilectio qua deus et p̄xim⁹ diligitur.q2 q̄n vnū ꝓpter aliud amat vnico vtrunq̄ȝ amore amatur Sicut idem eſt amor quo amat vinū et dulcedo vini Geminata dicit hec dilectio ꝓpter duo dilecta ſcȝ deū et p̄ximū ꝓpter qđ etiā dicunt duo mandata de dilectione Primū de dilectōne dei qđ ꝯtinet tria p̄ma p̄cepta ſeu mādata decalogi pertinētia ad deū vel q̄bus ordinamur ad deū Scđm eſt de dilectione p̄ximi continens ſeptē alia decalogi p̄cepta ſeu mādata.que nos ordinant ad proximū.ſic in ſup̄ioribus declaratū eſt.

Que caritate diligenda ſint et quo ordine

Eterū vt ſciam⁹ que charitate diligēda ſūt Attendamus doctrinā auguſti. lib p̄.de doctrina xp̄iana Quatuor enim ſm eū diligēda ſūt Unum qđ ſup̄ nos eſt ſcȝ deus Alterū qđ nos ſum⁹ ſcȝ anima Tertiū quod iuxta nos eſt.ſ.p̄xim⁹ Quartū qđ infra nos eſt.ſ.corpus De ſcđo aūt et q̄rto nulla p̄cepta ſp̄ealia data ſūt Quantūcunq̄ȝ eni homo excidat a charitate ſemꝑ tamē illi remanet affectio ad ſe ip̄m et ad carnē ſuā Sed quis ordo ſeruandus eſt in his diligēdis Utrū videlicȝ in aliquo caſu extranei p̄ponēdi ſint ꝯſanguineis. Itē an filij pentibus Itē an vxor parētibus In p̄mo quidem caſu diſtinguūt quidā.q2 aut bñficiū ꝯferēdū eſt ſp̄ūale aut t̄pale Si eſt ſp̄ūale cuȝ bñficiū ſp̄ūale ad nemīnē iure conſanguinitatis deuoluat debet extraneus melior p̄ferri ꝯſāguineo minus bono Si aūt ſit t̄pale puta de bonis acq̄ſitis vel iure hereditario poſſeſſis Dicūt q̄ cōſanguineo pariter indigēti etiā min⁹ bono p̄us eſt ſubueniēdū q̄ȝ ex̄neo. Uñ ſi vnus eſt cōſanguine⁹ et alter nō et vtriq̄ȝ dandū nō ſufficeret.tunc dandū eſt conſanguineo Si vero vtriq̄ȝ ſufficiat.vt eq̄ȝ accipiat.ȝ cōſanguine⁹ p̄or Reſpecu ſcđi ſcȝ an filij ꝓponēdi ſūt pentib⁹ ſcȝ patri et m̄ri Dicūt pleſ q̄ pente et filio in equali ne͡citate cōſtitutis p̄us eſt ſubueniēdū parēti q̄ȝ filio

cum ad hoc nos cogat tam lex na
ture q̄ dñicū preceptū Uidi aliq̄s
ſentire cōtrariuz. et aliquos diſtin
guere de dilectione affectuali ⁊ ef/
fectuali Dicēdo ꝙ dilectione affe/
ctuali. plus diligēdi ſunt parētes
ꝓpter p̄ſtita bñficia Effectuali ṽo
plus diligēdi ſūt filij qꝛ vt plurimum
plus indigēt Sꝫ pone eq̄lem vtro
biq̄ꝫ indigētiā tūc puto pl⁹ ſubue/
niēdū eē parentib⁹ ſcꝫ pr̄i ⁊ mr̄i q̄ꝫ
filijs ¶ De vxore aūt qđ erat ter/
tiū dicit̄ ꝙ p̄ferēda ē parētib⁹ q̄n
tū ad cohabitationē. nō q̄ntuꝫ ad
dilectionē Vñ illud ¶ Relinq̄t
hō p̄rem ⁊ mr̄eꝫ ſuā. et adherebit
vxori ſue ⁊c̄ Intelligendū eſt ꝙ ma
gis adhēndū ē eis q̄ꝫ parētibus
cohabitatiōe nō tñ magis dilecti/
one. eo ꝙ mlta plura bñficia a pa
rentib⁹ exhibita ſūt q̄ꝫ ab vxore

An omnes teneantur ad dilectionē inimicoꝝ

De dilectiōe aūt inimicorū
an teneamur oēs ad eoꝝ
dilectionē. et an teneamur eis oēs
oſtēdē ſigna familiaritatis. Et dr̄
ꝙ ſic. ſ. ꝙ oēs tenent̄ inimicos di
ligere. eo ꝙ ſup h̄ extat p̄ceptū di
uinū. Math. v Ego aūt dico vob
diligite inimicos vr̄os. benefacite
his q̄ oderūt vos Sed h̄ q̄ ad af/
fectū dilc͞onis q̄ ſimplr̄ tenent̄ oēs
inimicos diligē. quo ṽo ad ſigna
dilectiōis ⁊ ad effectū nō tenentur
oēs vt dicit̄ inimicū diligē niſi vi/
derint eū nc̄itatē patiētē vel veniā
nō ficte ſeu irriſorie ꝫ veraciter po
ſtulātē. vñ ſi ſalutat/nō irriſorie ſa/
lutād⁹ eſt Perfecti vero ſaltē reli/
gioſi ad ampli⁹ tenent̄ Propt̄ ſcā/
dalū eni euitādū corā his p̄cipue
qui ſciūt ꝙ offenſi ſūt tenent̄ offer
re ſignū dilectionis Nec tñ intelli
gas de tali inimico q̄ fidē xp̄ianā
et fidē catholicā impugnat. q̄a ſic
impugnanti niſi in vltima nc̄itate
nō eſt ſubueniēdum

De quodam alio ordine diligendorum

In ſūma nota ſcḋm Aug⁹. et Amb.
⁊ alios expoſitores ꝙ primo dili/
gēd⁹ ē de⁹. deiñ aīa ꝓpria. deinde
aīa ꝓximi. deiñ corp⁹ ꝓpriū. et po
ſtea corp⁹ ꝓximi Int̄ ꝓximos au
tē p̄mo parētes. ſ. pr̄ ⁊ mr̄. ſcđo fi
lij. deiñ alij ↄgnati. vtꝝ āt vxor ſit
p̄ferenda filijs certū nō habeo. p⁹
filios et vxorē domeſtici ſcꝫ noti.
deiñ extranei nō inimici. deiñ inimi
ci. Qꝛ āt iubemur diligē ꝓximos
ſic̄ noſmet ip̄os ſic intelligēdū ē ꝙ
ſcꝫ eq̄ optādū eſt eis bonū eternuꝫ
ſic̄ nobis Nō enim tenemur tp̄alia
eq̄liter eis vt nobis miniſtrare. ſed
nobis primo poſtea autem ipſis

De quatuor virtutib⁹ cardinalib⁹ in generali

Sequit̄ breuit̄ aliq̄d dicere
de ṽtutib⁹ cardialib⁹. ſ. de
iuſticia q̄ ſcḋm Aug⁹ ē in ſb
ueniēdo miſeris. de prudētia q̄ eſt
in cauēdis inſidijs. de fortitudine
q̄ ē in pferēdis moleſtijs. et de tē/
perātia q̄ eſt in p̄uis delectatiōib⁹

coercendis De q̃b⁹ p̃mo dicendũ ẽ q̃re dicant̃ cardinales ⁊ ciuiles ⁊ politice. Deiñ de ſingulis q̃ ſit q̃libet ṽtus in ſe Et q̃ ſũt ꝯrꝛij earuꝫ act⁹ tã i via q̃ꝫ i p̃ria Poſtremo de ordine eaꝝ ad .vij. vicia capitalia

Quare dicte virtutes dicunt̃ cardiales ciuiles ⁊ politice.

Dicunt̃ aũt ſm q̃ſdã virtutes cardinales q̃ſi cordiales ad dr̃am ṽtutũ corporaliũ Cardo eni ſm yſidoꝝ a corde deriuat̃ q̄ꝛ a cordian grece q̇d eſt coꝛ latine Uel vt alij volũt dicunt̃ cardinales q̄ꝛ in eis ſic in cardinib⁹ oĩs alia virt⁹ maxime ciuil' voluit̃ Scd̃m aũt pħos q̃ de ipis tractauerũt dicunt̃ cardinales q̄ꝛ in his ſic in cardine ẽ reuolutio totius vite hũane ſm ſtatũ honeſtũ et ciuilẽ Ciuiles autẽ dicunt̃ q̄ꝛ conſtituũt bonum ſtatum vni⁹ cuꝫ altero in ordine ciuiũ his eni ṽtutib⁹ ſm platinũ pħm et macrobiũ boni viri reipublice ꝯſulũt. vrbes tuent̃ parẽtes venerant̃. ꝓximos amãt Politice autẽ dicunt̃ eadẽ de cã. q̄ꝛ idẽ ẽ polis grece q̇d ẽ ciuitas latine. et ideo politice dicuntur quaſi ciuiles

De virtute iuſticie in ſpeciali

Eſt aũt iuſticia ſm Aug⁹. virt⁹ tribuẽs vnicuiq̃ꝫ q̇d ſuũ ẽ Que diffinitio cõuenit iuſticie tã ſm ſtatuꝫ vie q̃ꝫ ſm ſtatũ p̃rie Alia aũt diffinitio q̃ ponit ꝙ iuſticia eſt ſubuenire miſeris ꝯuenit iuſtitie tm̃ ſm ſtatũ vie Ponũtur ãt ſm magr̃m in tertio. li. ſñiaꝝ duo ei⁹ act⁹ ſcꝫ act⁹ ei⁹ in p̃ria. q̃ ẽ deo regẽti ſubeſſe. et alt⁹ ei⁹ in via q̃ ẽ miſeris ſubuenire Hi ſũt act⁹ generales ad q̃s tenent̃ oẽs Sũt aũt ⁊ alij act⁹ ei⁹ ſpẽales ad q̃s nõ ita indrñter oẽs tenent̃. q̃ ſic q̃ntũ ad ꝓpoſitũ p̃ñs ſufficẽ pt. diſtiguunt̃ Iã tactũ ẽ ꝙ act⁹ generalis iuſticie ẽ vnicuiq̃ꝫ tribuere q̇d ſuũ eſt ꝧ ẽ ſupiorib⁹ paribꝰ ⁊ inferiorib⁹ Supiorib⁹ q̇d ẽ p̃ eminentiã et ꝧ dupl'r Quia vel generalit̃ ⁊ ſic dr̃ act⁹ ei⁹ inferiora potiorib⁹ ſubdẽ. quam ponit Aug⁹. de libero arbitrio. li. ij Uel ſpẽalit̃ et ſic dr̃ act⁹ ei⁹ ſoli deo deſeruire. De q̃ Aug⁹. vi. li. ſue muſice Si ãt ſit in tribuẽdo q̇d ſuũ ẽ parib⁹ ſic ẽ triplex act⁹ ei⁹ Un⁹ paria ſibimet copulare De q̃ Aug⁹ de libero arbitrio. li. i. Ali⁹ nll'is coeq̃ri niſi purificatis animis Terti⁹ nullis dñari appetẽ niſi nature coꝛpali vel beſtiali. de q̃b⁹ duob⁹ Aug⁹ in. vi. ſue muſice Si aũt in tribuẽdo q̇d ſuũ ẽ inferiorib⁹ ꝧ ẽ duplicit̃ Ul' q̃ ad penã ſbleuãdã et ſic ei⁹ act⁹ ẽ miſeris ſubuenire. ſm magr̃m in. iij. li. ſñiaꝝ Uel q̃ ad culpã corrigẽdã et ſic ei⁹ actus eſt iniquos morib⁹ corrigẽ et punire De quo Aug⁹. ſup geñ. li. xij. ad litteram

De virtute prudentie in ſpeciali

Prudentia ſm magiſtrũ in. iij ſñiaꝝ eſt in precauendis in-

ſioꝛ̄ꝭ. vñ ſic apti⁹ diffinit̄ Prudētia eſt virt⁹ rerū bonaꝝ vł malaꝝ neutraꝝ qꝫ diſcretio cū fuga mali et electiōe boni Et dicit̄ neutrarū qꝫ h̄ eſt indifferētiuz que ſcꝫ neqꝫ bone neqꝫ male ſūt q̄le eſt frangē feſtucā vel hmōi Et trahitur diffinitio pn̄s ex verbis Aug⁹. li.

vbi dicit ꝙ prudētia eſt bonaꝝ rerū et neutrarū ſcia Ponunt̄ aūt plures prudētie act⁹ Act⁹ ei⁹in patria duplex eſt Un⁹ nullū bonum deo p̄ponē vel eq̄re qui ponit̄ per magr̄m in.iij li.ſen. Ali⁹ ip̄az ɔcupiſcē veritatē. de q̄ Aug⁹. in.vi.ſue muſice Act⁹ prudētie vie ponūtur q̄nqꝫ. ſcꝫ p̄cauere inſidias. q̄ ponūtur p magr̄m in.iij.li.ſen. Itē mala deuitare. de quo Aug⁹. ſup geñ li.xij ad lr̄am Itē incorruptionem corruptōi p̄ponere. de q̄ Aug⁹. de libero arbitrio. li.i. Itē diſcernē bonū a malo. de q̄ Aug⁹. de ci.dei.li.xix. Itez eterna p̄ponē tp̄alib⁹. de quo Aug⁹. in vi. ſue muſice

De virtute fortitudis

Fortitudo aūt ē in pferendis moleſtijs Uñ h̄m q̄ſdā ſic apti⁹ diffinit̄ Fortitudo ē immobilis animi int̄ aduerſa laboꝝ ⁊ piculoꝛuz eq̄ ſuſceptio Cui⁹ q̄druplex aſſignatur act⁹ vie Un⁹ firmare animū cōtra tp̄ales moleſtias. de quo Aug⁹

Ali⁹ nō aduerſitatē nec moꝛtē tp̄alē foꝛmidare. de quo Aug⁹. in.vi. ſue muſice Ali⁹ a ſapient̄ electo nullis terroꝛib⁹ nullis qꝫ penis depelli. de quo Aug⁹. de libero arbitrio. li.i. Ali⁹ p dilecto habendo aduerſa tolerare. d̄ quo Aug⁹ ſup geñ. li.xij. Act⁹ p̄rie duplex ē Un⁹ firmiſſime deo adherē. q̄ ponit̄ p magr̄m in.iij. ſen. Ali⁹ nihil moleſte pati q̄ ponit̄ per Aug⁹. in.vi. ſue muſice

De virtute tēperantie in ſpeciali

Temꝑantia ē in p̄uis delectatiōib⁹ coercēdis Diffinitur autē ſic ab Aug⁹ in.li.i. de libero arbitrio Temꝑantia ē affectio coercens appetitū ab his reb⁹ q̄ turpit̄ delectāt ⁋ Cui⁹ act⁹ aſſignant̄ in via Subtrahere ſe ab amoꝛe inferioꝛis pulcritudinis. de quo Aug⁹ in. vi. ſue muſice Itē coercē cogitationes p̄uas. d̄ q̄ in.iij. ſen. Itē libidinē refrenare. de quo Aug⁹ ſup geñ. xij. Itē refrenare cupiditates ab his q̄ tp̄alit̄ delectāt de quo Aug⁹ de libero arbitrio Act⁹ aūt p̄rie ē nullo reſpectu noxio delectari. de quo in.iij ſen. Itē immaculatū manere. de quo Auguſtin⁹. in. vi. ſue muſice

⁋ De effectu dictarum virtutū ⁊ an ſint in p̄ria

Iſte quatuoꝛ virtutes hominē ad virtutes theologicas habendas habilitāt His nihil vtilius ē in vita dūmodo infoꝛmentur caritate Tūc eni eque meritoꝛie ſūt vite et ne ſicut theologice An aūt he virtutes future ſint in p̄ria. dicit ma

giſter in lib. ſſiaꝝ ꝙ ſic ſm aliqs earuʒ actus vt patet per ſingulas iuxta ſupra tacta.

De ordine dictarū vir tutū ad ſeptē vicia capitalia

Ultimo dicenduʒ qualiť ꝑ has ſeptē virtutes ſeptem vicia capitalia expellātur ¶ Fides eni que mentē illuminat expellit ſupbiā que cor excecat ¶ Spes que gaudio futuroꝝ cor letificat expellit irā que preſēti miſeria mētē oturbat ¶ Charitas que gaudet de ꝓximi ꝓſꝑitate delet inuidiā que ē odiū felicitatis aliene ¶ Fortitudo ꝑ quā in act⁹ viriles oſurgim⁹ expellit acidiā ꝑ quam deſidia tabeſcim⁹ ¶ Juſtitia q̄ ſua vnicuiqꝫ tribuit eliminat auariciā que aliena retinet et rapit Tēperantia q̄ exceſſū reprimit. expellit gulam que modū excedit Prudētia que ſm Aug⁹. incorruptionē corruptioni preponit euacuat luxuriā qua corrūpitur corp⁹ et anima.

¶ Explicit quartus tractatus hui⁹ libelli qui eſt de explanatione virtutum

¶ Incipit tractatus q̄ntus de. vij. petitionibus cōtētis in oratione dominica et earum expoſitione

Tractatū de ſeptē petitionib⁹ que in orōne dñica otinenť aliqui ſm ordineʒ hui⁹ libelli ponūt ſcʒ imediate poſt tractatū de articulis fidei. et ante tractatū de decem p̄ceptis legis Hic ꝟo q̄nto loco ponꝰ placuit. ſ. inť tractatū de ſeptē virtutib⁹. et tractatum de. vij. donis ſpūſſci ea. ſ. oſideratione ꝙ in ipis ſepteʒ petitionib⁹ ſic in ipa orōne dñica otētis effectualiť ipe. vij. virtutes ipaqꝫ ſeptē dona ſpūſſci petiti videanť. Circa queʒ tractatum ꝑmo videdū venit de efficacia modi petēdi qui deſcribiť in ꝓhemio dc̄e orōnis dñice de diſtinctiōe et expoſitiōe ipaꝝ petitionū ꝑticulariter. de nūero ꝛ ſufficiētia earū. de ordine eaꝝ ad. vij. vicia capitalia

De efficacia modi petendi contenti in prohemio dicte orationis

Pater nr̄ Cū hec orōo a ſapiētiſſimo vtpote ab eo q̄ eſt ipa ſapiētia infinita. et veraciſſimo vtpote ab eo q̄ ē fōs et origo toti⁹ veritatis cōdita ſit. Patʒ ꝙ nihil ei deeſſe poterit. ſiue q̄ ad petēdi modū. ſiue quo ad ſufficientiā bonoꝝ petēdorū Mod⁹

aũt petẽdi efficaciſſim⁹ deſcribitur
in trib⁹ ꝑmis vbis petitiones p̄ce
dentib⁹ q̃b⁹ ad miſericordiã flecti
tur anim⁹ pr̃is miſericordiaꝝ. ĩdꝙ
ea his ſeptẽ petitiõib⁹ premiſit q̃ſi
q̊dã ꝓhemiũ. in q̃ oñdit orãtem
in ↄſequentẽ petẽdis fore exaudiẽ/
dũ ¶ Cũ eni ad ſufficiẽtẽ agẽtem
tria ↄcurrere debeãt. ſciliz ꝙ ſit ſci
ens volẽs et potẽs. in hoc ꝙ dicit
pr̃. oſtẽdit eũ ſcire ꝛ aduertẽ nr̃am
.i. filioꝝ ſuoꝝ indigẽtiã. iuxta illd̃
Math. vi. Scit eni pater vr̃ q꞉ his
oĩb⁹ indigetis In hoc aũt ꝙ dicit
nr̃. oſtẽdit eũ ſubuenire volẽtẽ ſuis
eni oẽs boni diligẽt ſbueniũt alio
q̃n boni nõ eſſẽt. Vñ. i. ad coꝝ. v.
Siq̃s aũt ſuoꝝ ꝛ maxime domeſti
coꝝ curã nõ habz fidẽ negauit. ꝛ
eſt infideli deterior In hoc etiã ꝙ
dicit. q̃ es in celis. oñdit ip̃m potẽ
tem Quia vt habet Machab. iij.
De celo fortitudo eſt ¶ Cum igit
his verbis oſtenderim⁹ ip̃m ſciẽtẽ
nr̃am indigẽtiã et ſubuenire potẽ/
tem. nc̃ario flectem⁹ ip̃m ad miaz
Dit ergo. pr̃ nr̃. Et hic ſtat hoc no
men. pat. eſſẽtialiter ſiue ꝑ eſſẽtia ꝛ
nõ ꝑſonalit ſiue ꝑ ꝑſona Dicitur
eni iſto mõ de⁹ pr̃ oĩm. qđ ꝛ adhuc
p̄t triplicit dici. ſcz cõiter. ꝓprie. et
magis ꝓprie Cõiter. ꝑ creationẽ ꝛ
ſic nõ tm̃ ꝑſona pr̃is ƺ tota trini/
tas dr̃ pr̃ omniũ. et non tm̃ electo/
rũ ƺ etiã ꝑuerſoꝝ Vñ deutrono.
.xxxij. Populo ſtulte et inſipiẽs. nũ
quid nõ ip̄e eſt pr̃ tu⁹ qui poſſedit
te. fecit te et creauit te? Proꝓe aũt
dicit pat ꝑ adoptionẽ. et ſic tm̃ di
cit pr̃ bonorum Vñ ad rom̃. viij.
Accepiſtis ſpũm adoptionis filio
rũ i q̃ clamatis abba pr̃ Proprijſ
ſime aũt dicit pr̃ ꝑ generationẽ et
ſic ꝑſona pr̃is tm̃ dicit pr̃ vnigeni
ti filij ſui Duob⁹ ꝑmis modis dici
tur pr̃ noſter tota trinitas. ƺ tercio
modo nõ dicit pr̃ nr̃ de⁹. ƺ tm̃ filij
ſui Ex quo patz ꝙ hec oro nõ di
rigit ad pr̃is ꝑſonã tm̃. ƺ ad totã
trinitatẽ ¶ Sequit qui es in celis
Nõ excludit tñ ꝑ hoc q̃n ſit vbiꝗ
Et q̃uis vbiꝗ ſit eſſẽtialit poten
tialit. et p̃ñtialit magis tñ in celis
dicit eẽ. q꞉ vbi magis videt relucẽ
virt⁹ ſua ꝛ oꝑatio ibi dicit potius
eẽ ꝗ alibi Sicut aĩa licet vbiꝗ ſit
in corꝑe. tamẽ magis dicitur eẽ in
corde ſm aliq̃s. vel in capite ſm
alios. quia ibi nobiliores apparẽt
oꝑationes ſue Et hoc eſt qđ dicit
Aug⁹. de ſpũ et aĩa Sicut de⁹ vbi/
ꝗ tot⁹ ẽ in toto mũdo et in omni
creatura ſua ſic tota anima i toto
corꝑe ſuo tanꝗ in quodã mundo
ſuo ẽ et in omni ei⁹ ꝑte Intenſius
tamen in corde ꝛ cerebro q̃admo
dũ de⁹ eſt et dicit precipue eſſe in
celo In his aũt ſeptẽ petitionib⁹
omne bonũ generi humano neceſ/
ſariũ petitur Vt enim dicit gloſa
Auguſ. Nihil homini deeſt qđ his
ſeptem petitionibus non continea
tur ſiue ad preſentem ſiue ad futu
ram pertineat vitam. Petitur eni
in eis acceſſus oĩs boni. taz creati
ꝗ increati Itẽ receſſus omnis ma
li tã ſcz p̃ñtis p̄teriti. ꝗ futuri vt
patebit inferius

De effectu prime petitionis

PRima ergo petitio ē vt cōfirmet̃ in nob̄ notitia ſiue cognitio veri dei q̄ habet̃ per fidē orthodoxā Et hoc ē qđ dicit. Nomē tuū.i.notitia tua vel notamen tuū.ſanctificet̃.i.cōfirmetur in nob̄. Scīn eni idem qđ firmuz ⁊ ſcificare idē qđ ɔfirmare ē Scđm papiā eni dicit̃ ſanctum a ſancio ſancis qđ idē ē qđ ɔfirmare.q̄ſi diceret firmet̃ in nobis per fidē verā notitia tua vt ſicut tu ſp̄ in te firm⁹ es qꝛ etern⁹ ⁊ incōmutabilis.ita da ꝙ te firmiter ɔgnoſcamus Uel nomē tuū ſcz paternitatis quo pr̄ nr̄ diceris.ſanctificet̃.i. firmet̃ in nobis ſcz vt filij tui per grām ſp̄ maneam⁹ Uñ gloſa Oramus ne a ſanctificatione nominis in aliq̄ diſcrepem⁹.ne pr̄is nomen in filijs moꝛib⁹ et vita offendatur Uel nomē tuū qđ in ſe venerabile et ſāctū eſt.ſanctificetur.i.ſanctū in nobis oſtendat̃ ſic ꝙ ſicut ſāctū eſt in ſe ita nos ſanctificet Uñ glō Nomē patris petim⁹ ſanctificari in nob̄.nō vt ipm ſanctius ſit ꝫ vt in nobis augmētum ſue ſanctificationis operetur

De effectu ſcđe petitionis

SEcūda petitio eſt qua petitur regnū ſeu gaudiū futurū.ſiue etiaz ſpeciale dei regimen quo ad pn̄tem ſtatū cum ait Adueniat regnū tuū.ſcz in nobis.id eſt ad nos veniat Uñ Auguſti. Per hoc deſideriū nr̄m excitam⁹ vt regnū ſuū nobis veniat ⁊ in eo regnare mereamur. Et ſignāter dic̄ aduēiat i.ad nos veniat qꝛ virtute meritoꝝ noſtroꝝ ex condigno ad ipm ꝑuenire nō poſſum⁹. ſed opoꝛꝫ vt gratuito ad nos accedat Uñ ad romañ.vi. Grā dei vita eterna Siće Math.iij. Pñiam agite appꝛopinq̄bit eni regnū celorū Uel ſic.regnum tuū.i.ecc̄ia tua adhuc in terris militans De quo regno luce.xvij. Ecce regnū dei intra vos ē Adueniat.i.ad aliud regnū tuū veniat ſcz ad eccleſiā triūphantē Uel adueniat.i.ad te veniat ſcz vt te videat p ſpēm ſic nūc videt per fidē Uel regnū tuū id ē ſp̄uale vl̄ ſpeciale regnū tuū adueniat nobis.vt ſcz in nobis ꝑ ſpēalem effectū regnare ɔgnoſcaris et ⁊ ꝑcipiaris Uñ glō Regnū dei ſp̄ ꝑſto ē. ꝫ petim⁹ vt veniat.i.vt manifeſtet̃ hominib⁹ a quibus velut lux a cecis nō videtur

De effectu tertie petitionis

TErtia petitio eſt q̄ petim⁹ vt ɔformis fiat voluntas nr̄a volūtati diuine Et eſt hec.fiat volūtas tua ſic in celo ⁊ in terra Sicut ſupple fit in celo ab electis.hoc eſt da vt ɔformes tibi fiamus in terris.ſicut cōformes tibi facti ſūt ſancti in celis Uel ſm̄.ali/

os Volũtas.i.volitũ tuũ ſcz illud qd vis fieri circa nos qd ſpẽalit eſt iuſtificatio nr̃a. Vñ ad Theſſal iiij. Hec ẽ eni volũtas dei ſcĩfica/tio nr̃a. Fiat id eſt adimpleat Nõ volũtas q̃dẽ in ſe q̃ fieri vis qꝛ il/la eterna ẽ.nec in ſe alit fieri p̃t ſed fiat ꝑ executionẽ et effectꝰ exhibiti onẽ fieriq; cognoſcat Vel ſic fiat volũtas tua i terra.i. in hoie q̃ ter ra eſt Vñ geñ.ij. Formauit igitur dominꝰ deꝰ hominez de limo terre Et eccl.xvij. Deꝰ creauit hominez de terra Et iterum Omnis hõ terra et cinis. Qd ꝓprie põt intelli gi in homine pccõre ↄuertendo.ſi/cut ſupple fit in celo.i.in hoie ſan/cto iã ↄuerſo et iuſtificato.q̃ſi di/cat Cõuertant mali ⁊ faciãt que ti bi placita ſt ſcz iuſta et bona ope ra.ſicut faciũt boni iã ↄuerſi Que tamẽ intelligẽda ſunt de volitis q̃ ꝓcedũt a volũtate bñplaciti q̃ ſꝑ bona ſũt.et nõ de his que ꝓcedũt de volũtate ꝑmiſſiõis q̃ mala ple/rũq; fiũt. Nec eni erit malũ i citate qd dñs non fecerit Amos.iij. Ex/ponit etiã ſic.fiat voluntas tua in terra.i.in eccĩa.ſic ſupple fit in celo .i.in xp̃o q̃ celuz dicit q̃a in eo de/itas celata eſt Vñ Iſa.xlv. Vere tu es deꝰ abſconditus

De effectu quarte pe titionis

Quarta petitio eſt q̃ petit ꝯꝑale ſubſidiũ ad ſuſtenta tionez vite Et ẽ hec Panẽ noſtrũ q̃tidianũ da nobis hodie Qz aũt hec petitio ꝑtineat ad cor poralẽ neceſſitatez ſpẽaliter teſtat Chryſ.ſuꝑ Math. ita inq̃ens Qz hoibꝰ loq̃bat carne indutis et ne/ceſſitati nature ſbiectis docuit ſub ſidiũ peti nature infirmitati Dicit igit panẽ noſtrũ q̃tidianum .i.cor poralẽ vel vſualem.i.nobis q̃tidie nc̃ariũ Vñ Math.vi. loco q̃tidia nũ habet ſuꝑſbſtãtialẽ Ante enim pc̃m fuit panis.i.cibꝰ homini ſub ſtantialis.ꝫ poſt pc̃m.factꝰ ẽ ſibi ſuꝑſubſtãtialis.i.nc̃ariꝰ ad hoc vt ſuſtẽtet in vigore Vñ nec ꝑ diem naturalẽ ſine lãguore viriũ põt hõ eo carere Et ideo ſubdit da nob hodie Et ponit hic panis ꝓ omi genẽ ſuſtẽtamẽti corꝑis.vñ panis dicit a pan qd ẽ totũ ſcḋm Iſidoꝝ Exponit et̃ de pane ſpũali ſcz de corꝑe xp̃i ſeu de euchariſtia.ſic ſcz panẽ nr̃m.chriſtum ſcilz.vł eucha/riſtiã q̃ veriſſimꝰ panis eſt et effica ciſſimꝰ anime cibꝰ Ioh.vi. Ego ſũ panis viuꝰ q̃ de celo deſcendi.q̃ti dianũ.i.q̃tidie nc̃ariuz Da nobis hodie ¶ Sed nũquid ſcḋm hoc de/bet q̃libet de eccĩa q̃tidie cõicare Dic ꝙ triplicit ↄtingit cõicare ſcz corꝑalit ſeu ſacr̃alit tm̃.et iſto mõ cõicant mali qñ in pc̃o mortali ſumũt corpꝰ xp̃i Itẽ ſpiritualiter tm̃ ſcz credendo ſacramentũ Cre/dere eni eſt ſpũaliter mãducare ſcḋm illud Augꝰ. Crede et manducaſti Et iſto mõ cõmũicant q̃tidie oẽs boni Itẽ corꝑaliter ſeu ſacr̃aliter

et ſpũaliter ⁊ iſto modo communi
cant quotidie boni ſacerdotes qui
celebrãt et alij boni de eccleſia dũ
cõicãt Q ď ǭlibȝ chriſtian⁹ debite
etatis tenetur facere ad minus ſe/
mel in ãno ſcȝ in paſcha Sed cum
cõpleta refectione corpali vel ſpũ/
ali habeam⁹ qď in iſta petitiõe pe
timus. vt ǭd poſt prãdiũ iſtã orõ
nem iteramus! Ad qď dicit̃ ꝙ ſen/
ſus hui⁹ petitiõis duplex eſt ſcȝ vt
panis det̃ ⁊ vt in comedẽtis nutri
mentũ. nõ aũt in detrimẽtũ cõuer
tatur Et ratiõe primi habȝ locũ
hec orõ añ ſuſceptionem cibi Rõne
vero ſecũdi habet locum poſt ſuſ/
ceptionem

De effectu quinte peti tionis orationis predicte

IN q̃tuor igitur precedentib⁹ peti/
tionib⁹ petit̃ acceſſus omnis boni
In tribus vero ſequentibus ponit̃
amotio omnis mali In hac igitur
quinta petitione petim⁹ abſolui a
malo preterito Et eſt hec Dimit/
te nobis ďbita nr̃a. i. peccata que
nos pene debitores cõſtituũt Si/
cut et nos dimittim⁹ debitoribus
nr̃is Quaſi dicat Sic te velis ha/
bere ad nos in debita nr̃a dimit/
tendo. ſicut nos habem⁹ nos erga
debitores noſtros quib⁹ debita di
mittimus Et intelligas ꝙ hec ora/
tio profert̃ in pſona toti⁹ eccleſie q̃
in bonis ſtat. qui peccãtibus in ſe
debita dimittũt Alioq̃n ſi in perſo
na ſua intentionẽ imputando dice
ret pcc̃or in ſe peccantib⁹ nõ dimit
tens. mẽtiret̃ ſibimet imprecãs ma
lum ſm qď dicit Aug⁹. Si non di
mittis mentiris. et ei mẽtiris quē
non fallis Sed ſm aliquos iſtď in
peccatore videt̃ poſſe ſaluari orã/
do iuxta priorẽ modũ. per hoc ꝙ
ly nos. et ly nobis ſupponãt ꝓ di
uerſis Et hic ſit ſẽſus Dimitte no/
bis infirmis debita noſtra. ſicut ⁊
nos boni et pfecti dimittim⁹ debi/
toribus noſtris Sed iſtã expoſitõ
nẽ vt nimis extortã credo derelin
quendã Expone ſic igit̃ Dimitte
nobis debita noſtra id ẽ peccata
que nos conſtituũt debitores Vł
debita noſtra. i. penas nobis ꝓ p̄/
dictis pcc̃is noſtris debitas. com/
mutãdo ſaltẽ eternas q̃s pcc̃an/
do meruim⁹ in tempales. ſic ⁊ nos
dimittim⁹ id eſt iuſte dimittere de/
bem⁹ debitorib⁹ noſtris. vt ſaltem
eos nolimus vel hic vel in futuro
obligari. cũ aliq̃d ſcȝ fecerint q̃re
obligare deſſerint. vtpote cũ ſatiſ/
fecerint ſi poſſint. vel ſaltẽ cũ petie
rint veniã ſi nõ poſſint Vñ ƀ nõ ꝙ
dupl̃r ꝯtingit alicui dimittẽ Vno
mõ dimittẽdo rancorẽ. ſic. ſ. ꝙ nec
malũ inimici velis ꝓcurari nec ei⁹
bonũ minui. bene tñ velis illď qď
in te deliquit aliq̃ten⁹ ſatiſfieri Et
ad hoc tenent̃ omnes indifferẽter
quia hoc omnino p̄ceptũ eſt ſaltē
ſub intellectu Alio mõ dimittẽ cõ
tingit. nõ ſolũ dimittẽdo rancorẽ
ȝ oio ſine ſatiſfactiõe iniuriaꝝ ſine
ꝙ reſtitutiõe rerũ. necnõ ſine inter/

uentu p̄cum omnia dimittē ac ex puro corde diligere. et ad hoc te/nentur tm̄ perfecti quia iſto modo ſolū cōſilium eſt Conis

De effectu ſexte petici

Sexta petitio eſt reſpectu amotionis mali futuri. in quod varijs tempoꝛib⁹ ex carnis. mundi. et demonis tentationibus incidere foꝛmidam⁹ Et eſt hec Et ne nos inducas in tentationē. Qđ intellige ꝑmiſſiue id eſt non induci ſinas in tētationē ħ eſt ne ꝑmittas nos ſuccūbē tētationi Aliud ē eni in tentationē duci. et aliud induci. In tentationē eni ducit̄ q̄ a tenta/tiōe pulſat̄ ſed nō deijcitur In ten tationē vero inducitur qui a tēta/tione pulſatur eo ꝙ a gratia non ſuppoꝛtatur ȝ ſibi relinq̄tur. a tēta tione frangitur et abſoꝛbetur Ar ergo nō eſt maluȝ a tentatione ꝓ/bationis vel etiā ſuggeſtionis du/cti. q̄nimo eſt occaſio exercēde vir/tutis. quia beatus vir qui ſuffert tentationem Jaco. ꝑmo. Non peti m⁹ ħ vt non ducamur in tentatio/nem. ſed ne inducamur id eſt ne in terius inducamur et ſuccūbamus Unde glō. Non precamur nō ten/tari. ſed nec etiā mo[...]cuȝ a tentati onibus vinci Tentatio enim neceſ/ſaria ad coꝛonam Et cum duplex ſit tentatio ſcilȝ. probatiōis et ſug geſtionis: non dicitur de⁹ pꝛopꝛie inducere in tentationem ſuggeſtio/nis. quia vt dr̄ Jac. i. Ipſe eni de⁹ neminem tentat Sed ideo vt dicit Auguſtinus dicitur aliquem indu cere in tentationeȝ. non quia ipſe inducit. ſed quia aliquando indu/ci permittit vel ſaltem qđ inducat non impedit

De effectu ſeptime petitionis

Septima et vltima petitio eſt reſpectu amotionis ma li pꝛeſentis ſiue inſtantis. Un̄ glō oꝛdinaria ſuper iſto paſ/ſu Math. vi. Sed libera nos ma/lo In illam que nōdum eſt ſupple tentationem ne nos ſinas induci. quod intellige petitione pꝛeceden ti petitum eſt. et ab ea in q̄m indu/cti ſum⁹ libera nos Et hoc eſt qđ dicit libera nos a malo tā ſcȝ vi/ſibili q̄ȝ inuiſibili. ⁊ tam pene q̄ȝ cul pe Un̄ ſimplicit̄ dicit a malo. nihil determinādo. dās hoc de om̄i ma lo intelligi poſſe et debere Un̄ ſic intelligendo petit amotionē om/nis mali inſtātis Eſt aūt quadꝛu plex malū. Unum oꝛiginale. aliud actuale. qđ eſt duplex Nā aliud ē moꝛle. aliud veniale Quartuȝ ma lū eſt pena pccm̄ cōſequēs Pꝛimū autē malū ē innatū. duo ſequentia ſūt malū additū Quartū ē maluȝ inflictū Et ab oib⁹ his petim⁹ libe rari. Dū in ꝑſona eccleſie oꝛātes et loquendo dicimus Sed libera nos a malo

De nūero et ſufficien

tia predictarū petitionū

Numerus vero et ſufficientia predictarum petitionū ſic accipitur Omne quod rationabiliter peti poteſt aut eſt collatio boni. aut amotio mali Si eſt collatio boni. aut boni increati ſcꝫ dei. aut boni creati Si eſt collatio boni increati. hoc pt eſſe duplr Vel ſcꝫ vt ꝑ verā fidē ꝯfirmetur ei⁹ notitia in nro aſpectu. et hoc petitur ibi Sctificetur nomē tuū Vel vt ſua volūtas ꝯfirmetur in nro affectu et hoc petitur ibi. fiat voluntas tua ꝛc Si vero petatur collatio boni creati. hoc iterum pōt eē dupliciter Vel ſcꝫ vt ꝯferatur bonū eternū vt ē regnū celorum Et hoc petitur ibi Adueniat regnū tuū Vel vt ꝯferatur bonū tpale ad ſuſtentationē Et hoc petitur ibi Panē nrm quotidianū Si aūt fiat petitio ꝓ amotiōe mali hoc pōt eē tripliciter Vel ſcꝫ vt amoueatur malū pteritū ſiue in pterito cōmiſſū Et hoc petitur ibi Et dimitte nobis debita nra Vel petitur vt amoueatur malū futurū Et hoc petitur ibi Et ne nos inducas in tentationem Vel petitur vt amoueatur malū pñs et hoc petitur ibi Sed libera nos a malo

De ordine ſpſarū petitionū ad. vij. vicia capitalia

Hinc videdū venit qliter in his ſeptē petitiōib⁹ cohiberi petūtur. vij. capitalia vicia In pma igitur petitione cohibetur ſuperbia Superbi enim non ſanctificāt nomen dei. ſed nomē ſuum ꝓprium ſm qđ dicit pſal. Vocauerūt nomina ſua in terris ſuis In ſecunda petitione eliditur inuidia que eſt dolor alieni boni Vñ non deſiderat vt ꝓximo adueniat bonū ſed poti⁹ malū. et ecōtrario in iſta petitiōe petitur cōmune omnium bonū In tertia petitione reſecatur ira que volūtatē dei nō ſequitur ſed proprium impetum. et econtrario in iſta petitiōe petitur volūtatem dei fieri Vel aliter ſm aliquos dici pt q in ſecūda petitiōe eliditur ira que bonū homini nō patitur euenire Ibi eni aduenire petitur Et tūc in tertia reſecatur inuidia. q ſpēaliter ſāctā dei pſequitur voluntatē. vt dicit Hieroym. Cui⁹ cōtrariū in dicta petitiōe oratur Et ſm iſtū ſcdm modū ponēdi. ordinantur petitiōes ad vicia in ſcda tabula ꝑ aliquos circa hec ꝯfecta In qrta aūt petitione expellitur acidia Ibi eniꝫ petitur robur tā ſpūale qꝫ corꝑale qđ cōfertur in pane corporali. et ſpirituali. quod quidez euacuat acidiam que eſt ignauia et tedium vite In quinta petitione eliditur auaricia que eſt immoderatus amor congregandi et retinendi temporalia Unde et debita ſemper exigit nec dimittit Cuius contrarium ibi petitur et offertur In ſexta petitione extirpatur gula. ex qua ortum habuit primaria hominis tentatio. cū ibi petatur amotio tentationis

future In vltia petitiōe reſecaꝛ luxuria que ſpēaliꝛ ſp habz ſecū malū tā corpis qđ ipa debilitat. qꝛ q̄ fornicaꝛ in corp⁹ ſuū peccat. q3 ec ſpūs cui⁹ vires eneruat Cū ibi petaꝛ amotio oīs mali preſentis.

¶ Explicit quintus tractatus hui⁹ libelli qui eſt de explanatiōe ſeptē petitionum in orōne dominica contentarū

Incipit tractat⁹ ſext⁹ de ſeptem donis ſpūſſancti et eorum declaratione

POſtmodū de donis ſpūſſci ſub cōpendio agēdū eſt Ubi pmo dicendu3 erit vtrum idez ſint qđ ſeptē virtutes denominate Et ſi non. in q̄ ab eis differūt. Quot ſūt dona. et que ſint Deiñ de ſingulis donis ſ ſe aliq̄ tangēda erūt Poſtremo q̄liter p ipa dona excludunꝛ ſeptem pcca capitalia

Utrū.vij.dona ſpūſſancti ſint idem qđ.vij.virtutes Et in quo differūt

OMniū aūt fere opinio ē φ dona nō ſūt ꝟtutes. Sed differētiā inꝛ ꝟtutes ꝛ dona aſſignādo magna ē diuerſitas Quidā eni dicūt φ ꝟtutes pncipaliꝛ ſūt ad agēdū ꝛ φ ideo diffiniūtur p act⁹ ꝛ opationes ſuas Dona ꝟo pncipaliꝛ ſūt ad reſiſtēdum tētatiōib⁹. q̄ viā iā habite virtutis impugnāt Alij ſic dicūt ꝛ meli⁹. φ ꝟtutes ſimpliciꝛ ſūt ad agēdū. ſed dona ſūt ipaꝝ expeditiōes ꝟtutū et ſic ſūt ad magis expedite agendū Sūt alij q̄ diſtinguūt dicētes φ in donis illa q̄ ptinēt ad effectū ſūt ꝟtutes. Illa ꝟo q̄ ptinēt ad aſpectū rex ſūt ꝓprie dona Et hi ſoluūt facile que ex vtraq3 pte obijci poſſūt ſcz vtrū ſint ꝟtutes vł non Et qꝛ opinio media innitiꝛ ſētētie beati Gregꝗ.a plurib⁹ probabilior habetur

Quot ſint dona ſpūſſancti ꝛ que ſint

QUot et q̄ dona ſint patz p Iſaiā.xi.caplo vbi tanguntꝛ ſeptē dona ſpūſſcti hoc ordine Requieſcet ſuper eū. ſcz xpm Spūs ſapiētie et intellectus. ſpūs cōſilij ꝛ fortitudinis. ſpūs ſcientie et pietatis. et replebit eū ſpirit⁹ timoris dñi Duo aūt pma digniora ſꝛ q̄ regūt vitā ɔtēplatiuā ſcz ſapia ꝛ intellect⁹ Alij aūt q̄nq3 ſufficienꝛ regūt vitā actiuā Et pm hoc ſumiꝛ ab aliqb⁹ nūer⁹ ꝛ ſufficientia ipoꝝ ſeptē donoꝝ ſic ſcz Nā aut ipa dona q̄ vt tactū ē ſūt q̄dā ipaꝝ expeditiōes ſeu pfctiōes ꝟtutū. ipaz ꝟtutē pficiūt reſpcu vite ɔtēplatiue vł reſpcu vite actiue Si reſpectu vite ɔtēplatie q̄ circa diuina. et celeſtia verſatur. aut ipſam virtutem perficiunt per modum

cuiuſdā expientie et guſt⁹et hoc fit
p donū ſapiētie aut p modū cuiuſ
dā intime inueſtigatiōis et ſpecu/
latiōis.et hoc fit p donū intellect⁹
Si reſpectu vite actiue q̄ circa agi
bilia verſat̄.aut pficiūt ipaȝ virtu
tē q̄ȝtū ad receſſū a malo. et h̄ fit
p donū timoris. aut ipaȝ virtutē
pficiūt q̄ntū ad opationē boni.et
tūc vel boni ad qđ omneſ̄ tenent̄
et qđ eſt in cōi opatiōe Uel boni
ad qđ nō omnes tenent̄.vt eſt bo
nū arduū Si q̄ntū ad opationem
boni ad qđ oēs tenent̄ Hoc ɔtin
git dupl̄r Nā vel donū in tali opa
tiōe ꝟtutē pficit tanq̄ȝ ipȝ op⁹exe
quēs Et tūc eſt donū pietatis.vel
tanq̄ȝ ipm op⁹ regens ⁊ dirigēs.⁊
tūc ē donū ſcie Si q̄ntū ad opatio
nē boni ad qđ nō oēs tenent̄.hoc
iteꝝ ɔtingit dupliciť.nā vel donū
in tali opatiōe ꝟtuteȝ pficit tanq̄ȝ
op⁹ ipm arduū exequens. et tūc ē
donū fortitudinis Uel tanq̄ȝ ipm
op⁹ arduū regēs et dirigēs.et tūc
eſt donū ɔſilij. Aliť p alios ſumit̄
iſte numer⁹ ⁊ ſufficiētia p̄dictorum
donoꝝ ſm aliq̄s ipoꝝ donoꝝ rō
nes.et hic inſerere viſū eſt cā breui
tatis nō expedire ¶ Nota inſuper
ꝙ illud donū qđ i p̄dca Iſaie aſſi
gnatiōe vltimo loco ponit̄ ſcȝ do
nū timoris ē p̄mū in aſcēdēdo iu/
xta illud pſalmiſte Initiū ſapiētie
timor dn̄i N. q̄ timoris dono fit q̄
dā p alia dona gradalis aſcēſus
Ne eni timor ɔcept⁹ gelidus foret
aut arid⁹. ſequit̄ donū pietatis. que
ad oīa vtilis ē Et ne pietas ipa ni
mis remiſſa aut nimis ꝓdiga aut
aliq̄ mō inordinata eſſet adiūgit̄
ei donū ſcie q̄ opa pietatis regat
vt diſcrete fiāt Et ne ſcia inualida
foret addit̄ ei donuȝ fortitudinis
vt qđ aliq̄s p ſciētiā bn̄ facē nouit
p fortitudinē exeq̄ facto poſſit Et
ne fortitudo p̄ſūptuoſa vel impe/
tuoſa eſſet adiūgit̄ ei donū ɔſilij q̄
regi poſſit op⁹ fortitudinis et de/
bito mō ɔp̄mi.quia ſm Gregi.for
titudo ſine ɔſilio precipitat Et ne
ɔſiliū incautū foret.adiūgit̄ ei do
nū intellect⁹ qui eſt ɔgnitio bono/
rū ſpūaliū quo conſiliū in ipa ſpū/
alia dirigi poſſit Et vt intellectus
modo debito tempetur et ordine
tur datur ei ſapientia que eſt cog/
nitio per guſtū diuine dulcedinis
Que ſapientia a ſapore non a ſa/
pere dicta eſt

¶ De dictis ſeptem do nis in ſpeciali Et primo de dono timoris

Nunc breuiter de ſingulis
donis in ſe aliqua tangen
da ſunt Et p̄mo de dono
timoris. vbi primo dicetur Quid
ſit timor. deinde q̄t ſunt eius ſpēs
Et que earū ſit donum

Quid ſit timor ⁊ quot ſunt eius ſpecies

Timor ſm Aug⁹ ſup Ioh.
ſic diffinit̄. Timor eſt fuga
animi ne pdat qđ diligit

Idē in li. de ci. dei Timor eſt affe/
ctio vel amor fugiēs qđ ei aduer/
ſat̃ Spēs aūt timoris ponunt̃. vi.
Eſt eni timor mūdan᷒. hūan᷒. na/
turalis. ſuilis. inicialis. filialis Ti
mor mūdan᷒ ē q̊ quis timet amit/
tere q̃ mūdi ſūt ꝛ iō nō peccat ſi ea
amittat Hūan᷒ eſt q̊ quis ex deli/
beratiōe tm̄ timet penā ſui corpis
Natural̃ eſt q̊ q̄s naturalit̃ timet
mortē ſiue horribile aliq̄d añ deli/
berationē rōnis. q̊ timor viciosus
nō eſt ſic̄ duo ꝓores Seruilis ē q̊
quis offendē timet tm̄ ne incurrat
penā gehēne Iſte aliq̄ntulā habꝫ
vtilitatē q² frequenter introducit
caritatē ſic̄ ſeta introducit filum ſu
toris vt ꝓhibet Aug᷒. Inicialis ē
q̊ quaſi duplicē habet oculū ſeu re
ſpectū. vnū ad fugā pene. aliū ad
amorē glorie Seruit eni deo ꝑtim
timore gehēne. ꝑtim amore gl̃e vl̃
iuſtitie Filialis ſiue caſtus eſt q̊ ti/
mem᷒ ne xp̄s gie nr̃e ſponſus aut
tardet aut diſcedat. aut aliq̄tenus
offendat̃. hic ē timor ſc̄us q̊ ꝑma/
net in ſeculū ſeculi q̊ alio noie dici
tur reuerētialis Quis aūt timorū
iſtoꝝ ſit donū ſpūſſc̄i patꝫ q² nec
timor mūdan᷒. nec timor human᷒
q̊ ſimplicit̃ mali habent̃. nec natu/
ralis q² donū eſt q̄dē diuinit᷒ infu
ſus. nō innat᷒. timor vero natural̃
innat᷒ eſt Nec ſuilis timor. ꝓprie tm̄
ſumēdo donū niſi geñalit̃ ſumere
tur. ſicut generalit̃ dicit̃ donū de
omnib᷒ que dant̃ a deo. et ſūt ſup̄
naturā ad ordinandū aliquo mō
vitā in bonū gratie. ſicut et fides
informis dici poteſt donū dei Sꝫ
inicialis timor. et caſt᷒ ſiue reuerē
tialis ꝓprie dicūtur donū ſpūſſan/
cti Cōcedunt tamē aliqui ſimplici
ter ꝙ timor ſeruilis ſit donū ſpiri/
tuſſancti. et tamen negant ꝙ ſimul
inſit cū ſpirituſancto ꝙ qualit̃ eſſe
poſſit nō video.

De. ij. dono ſpirituſſancti ſcꝫ dono pietatis

Sequitur de dono primo qui eſt in aſcendendo ſcꝫ de dono pietatis Ubi ꝑ
mo videndū q̄d ſit. q̄t modis di/
catur. et ſm̄ quē modū ſit donum
ſpirituſſancti Diffinitur aūt ſic pie
tas ab Aug᷒. Pietas eſt cult᷒ dei
q̄m greci euſebiā vocāt Itē Gre/
gori᷒ ſup̱ iob Pietas ē q̄ docꝫ op᷒
rnie Scđm Tulliū in fine primi ſue
rhetorice Pietas eſt bn̄uolētia in
parēte Magr̃alis ꝟo diffinitio hec
eſt Pietas ē ex benigne mēt̃ dulce
dine/oib᷒ auxiliatrix affectio

Quot modis dicatur pietas.

Dicit̃ aūt pietas mlt̃is mo
dis Qñqꝫ mot᷒ ipi᷒ affecti
onis tēdēs in deū. ꝛ ſic dr̃
pietas cult᷒ dei. ꝛ ſic ē in genē ꝟtu
tis q̄ ē latria Quandoqꝫ dicit̃ mo
tus affectōnis tendēs in ei᷒ imagi/
nē. ſ. in hoiēꝫ. ꝛ h̄ poteſt eē triplicit̃
vel ille motus affectionis tendit in
imaginem dei q̄ eſt ſibi ipſi per ſan
guinē ꝯiuncta ꝛ ſic ē beniuolentia

in parentes et eſt ſpēs iuſticie na/
turalis Unq₃ ec̄ dicit̄ affectio ten/
dens in imaginē dei.i.in hominez
tanq₃ miſerijs oppſſū.et ſic pietas
eſt q̄ docet opa mie vt dicit Gre/
gori⁹.et ſic poti⁹ virt⁹ eſt q₃ donū
Unq₃ ec̄ eſt affectio tendēs in ima
ginē dei nō q̄dē inq̄ntū ē ſanguie
ꝯiūcta vel miſerijs oppſſa vt ſic.ſ₃
motu q̄dē generali ſcȝ inq̄ntū eſt
imago dei.h̄ inq̄ntū eſt rōnal̄ crea
tura Et tūc ꝓprie dicit̄ donū ſpiri
tuſſci qḋ habilitat ⁊ expeditū red
dit hominē ad bn̄dū ſe beniuolen/
tē ſeu beniuolū ad rōnalē creatu/
ram ſcȝ ad quēlib₃ hominē ſiue in
digētē ſiue nō indigentē Et ſic ma
xime ei ꝯuenit illa diffinitio magi/
ſtral̄ prius poſita. Scḋ₃ p̄mū mo
dū diffinit̄ ab Aug⁹.iuxta ſecūdū
modū diffinit̄ a tullio.ſm tertium
modū diffinit̄ a Gregl.et ſm q̄rtū
modū diffinit̄ a magr̄is quia illo
mō ē ꝓprie donū ſpūſſancti

De tertio dono ſpūſ

ſancti ſcȝ de dono ſciētie

De dono aūt ſciē duo viden
da ſūt ſcȝ quid ſit ⁊ in quo
differt a dono ſapie. a q̄
ſm Aug⁹.diſtare nō videt̄ Un ſci
entia ꝓprie donū ē ſic diffinit̄ Scia
ē lumē ſpūale acceptū a deo.in q̄
vident̄ rōnes opabiliū ptinētium
ad vitā p q̄s ſcē ⁊ meritorie viua/
mus.ſic dicit apl̄s ad Titū.ij.Ab/
negātes oēm impietatē et ſecl̄aria
deſideria ſobrie et iuſte viuam⁹ in
h̄ ſeculo Un̄ ſic fides ē illūinatio q̄
dā ad credibilia.ita donū ſcie ē il/
lūinatio quedā ad opabilia

In quo differt donum

ſciētie a dono ſapiētie

Dicit̄ aūt in h̄ a dono ſapi
ētie differre q̄m ſapiētia ē
ꝯgnitio q̄dā diuina p gu/
ſtū.ſcia aūt ē lumē q̄ddā diuinum
ad opabilia ptinētia ad hāc vitā
Un̄ hc̄ dicit magr̄ in.lí ſent. Scia
docet bn̄ ꝯuerſari in medio h⁹ pra
ue et pverſe natiōis Et h̄ ſatis vi/
det̄ ꝯſonare verb Aug⁹.q̄ dicit q
ſapiētia ē de eternis Sciētia vero
de tēporalibus

De quarto dono ſpūſ

ſci ſcȝ de dono fortitudinis

Poſt hec de dono fortitu/
dinis duo etiā dicēda ſūt
ſcȝ quid ſit ⁊ qlit̄ differt a
fortitudine ꝓut fortitudo ē virt⁹

Quid ſit fortitudo et

qūo differt a fortitudine prout ē
virtus

Secūdū aūt q fortitudo
ē donū ſic notificat̄ Forti
tudo ē affectio animi q̄ cupiditas
terrena deprimit̄ nulla q₃ aduerſi
tas formidat̄ Et videt̄ hec notifi
catio ſumi ex verbis Augl.in li.de
ſpiritu et anima et in.v.li.ſue muſ
Differt aūt a fortitudie ꝓut eſt
virtus licet vtraq₃ ſit circa difficile
⁊ arduum Quoniam fortitudo p
ut eſt virtus ſuſtinet periculū q̄n
do ſcilicet neceſſe pati vel a bono

virtutis cedere. ſic qñ querit fides vel iuſticia. vel libertas ꝓprie vl' huiuſmõi Sed fortitudo ꝓut ē donū ſe gratis et ex abūdanti illi ſtatui offert. in q̄ talia ſepe q̄runt vt ē ſtatus ꝑfectiōis ꝯſilioꝝ Si āt dicat ꝙ ꝑm hoc nō haberēt donum fortitudinis niſi tm̄ ꝑfecti. et ꝙ ſic habita vna grā gratificāte non oēs haberent. Dico ꝙ nō ē veruꝫ nec ex ꝑdictis ſequit qm̄ perfecti iſtud donū hñt in actu. omnes vero in caritate exñtes hñt in habitu. Vñ q̄ imꝑfect⁹ eſt habꝫ in habitu Vñ op⁹ ꝑfectiōis facere pt qui vult

De. v. dono ſpūſſancti ſcꝫ de dono cōſilij. et quid ſit

Poſtremo de dono conſilij duo ſimilit' videēda ſūt ſcꝫ quid ſit Et q̄lit' ſit donum cū in xp̄o videat nō fuiſſe. in q̄ tñ ſūt et fuerūt omnia dona Diffinit āt ſic a Tullio in rhetorica ſua Conſiliū eſt faciēdi vel nō faciendi vere cogitata rō Sed hec diffinitio nō videt ꝯuenire ꝯſilio ꝓut eſt donū ideo aliq̄ corrigūt eū ſic Cōſiliū eſt faciēdi vel nō faciēdi vere excogitata rō. eaꝝ ſcꝫ reꝝ in qb⁹ ꝓpter arduitatē indiget quis adiutorio Vñ ꝯſiliū ꝓut hic ſumitur nō eſt de dubio ꝫ de arduo ad qd ꝓpter difficultatē nō omnes tenent De reliq̄ dic ꝙ iſto mō vltimo cōſiliū eſt donuꝫ. et qd veriſſime ꝫ donū fiet in xp̄o ſic ꝛ cetera dona fuerūt et ſemꝑ erūt Vñ cōſiliū ꝑm ꝙ ponit dubitationē et circa eā q̄rit ab alijs certificationeꝫ nō fuit in xp̄o q̄ certiſſime omnia nouit qꝛ nec ſic eſt donū ſpūſſancti Sed ꝯſiliū qd ē lumē imiſſū a ſpū ſc̄o omnia dubia diſſoluēs ꝛ indubitant in aggreſſionē arduoꝝ dirigens q̄ de⁹ ad ſtatū ꝑfectiōis ꝑtinere ꝓpalauit ſic eſt donū Et iſto modo fuit in xp̄o

De. vi. dono ſpūſſācti ſcꝫ intellectus

Sequitur de dono intellect⁹ Circa qd attēde. et ꝑmo q̄d ſit. deiñ q̄liter differt a ſapia Diffinit autē ſic ab Aug⁹. in ꝑmōe q̄dā ſuo de timore Intellc̄tus vocat q̄ ab omi infirmitate carnali corda mūdant vt pura intentio dirigat in finē ſuū ſcꝫ deuꝫ Eſt intellect⁹ qddā lumen ſpūale infuſū ad cognitionē dei in creaturis Differt aūt a dono ſapie. qꝛ ſapia eſt cognitio ꝑ guſtū Eſt ei qd daꝫ lumē ſꝫ q̄ vl' in q̄ videnť ꝛ guſtanť diuina ꝑ expimētū Vñ ſapia ꝓut eſt donū ē ꝓprie guſtus dei in donis ſuis Intellect⁹ aūt nō eſt ꝑ guſtū ꝫ poti⁹ ē lumē q̄ddā datū a dō ad ꝯgnitionē dei ī creaturis ill' in q̄b⁹ reſultat de⁹ ꝑ grāꝫ Vel in ill' in q̄bus habet reſultare per gratiam et glāꝫ Vñ intellc̄s ē donū q̄ gratuite ꝯgnoſcim⁹ diſpoſitiones celeſtiū ꝑ eas qꝫ tēdimus in deum ſic diſponētem

De ſeptimo dono ſpirituſſc̄i ſapiētie. et quid ſit

D Eniq3 de dono ſapiētie di
cēdū ē Et qm̄ ex ſup[er]i⁹ di/
ctis in pte patz qd ſit. ⁊ q̄
lit̄ ſe h3 ad donū ſcie et ad donu3
intellect⁹. ideo ſufficit hic ponē ei⁹
notificationē Scd̄m aūt Aug⁹ ſic
diffinit̄ Sapiētia ē ꝯgnitio rerum
diuinarū ¶ Itē ex lr̄a .iij .li. ſn̄iaꝝ
Sapia ad ſoli⁹ eterne veritatis cō
tēplationem ⁊ delcātionem perti/
net ipa q3 tm̄ creatoꝛ cōſpicit̄ ⁊ ꝙ
ſp ⁊ incōmutabilit̄ manet qd de⁹ ē
Gregl. ſic diffinit Sapiētia ē donū
ſpe ⁊ certitudine eternoꝝ mētē refici
ens Que diffinitio dicit opationē
ei⁹ ꝓꝛiā que ē mētē p guſtū reficē
qd ſonat nomē ei⁹ Sapia eni a ſa
poꝛe dicta eſt

Quō per .vij. dona ſpi/rit⁹ ſancti excluduntur. ſeptem vitia capitalia

V Ltimo dicēdū ē q̄lit̄ p .vij.
dona excludant̄ ſeptē pec
cata capitalia Et ſciēdum eſt ꝙ ti
moꝛ q2 p eū q̄s ſe depmit ne ſuper
aliu3 ſe extollat. excludit ſupbiam
q̄ ſup alios ſe extollit Pietas q̄ ſi/
bi illatas remittit iniurias. expellit
irā q̄ vindicari q̄rit Scia q̄ mentē
illuminat. euacuat inuidiā. q̄ mētē
excecat Foꝛtitudo q̄ excellit in ar/
duis. pellit acidiam. que toꝛpet in
imis Cōſiliū qd docet ꝑ trāſito/
rijs eterna mercari. remouet aua/
riciā q̄ in terrenis ⁊ ꝑ terrenis tm̄
q̄rit negociari Intellect⁹ quo vere
delectamur in bōis ſpūalib⁹. exclu
dit gulā. q̄ vane ⁊ miſere delectat̄
in carnalib⁹ Sapia p quā pure de
lectamur in deo extirpat luxuriā
qua q̄s impudice i ſuo miſero coꝛ/
poꝛe delectatur

¶ Explicit tractatus ſe
xtus huius compendij de .vij. do
nis ſpūſſancti

Incipit tractat⁹ ſepti de octo beatitudinibus et earum explanatione

n

N Unc breuiter reſtat ali
qd de octo beatitudini
bus dicere Et pmo qd
dicat̄ beatitudo ſc3 an
ipa virtus. an id qd pmitit̄ vt
gr̄a exempli reſpectu ei⁹ qd dicit
xp̄s Beati paupes ſpū qm̄ ipoꝝ
eſt regnu3 celoꝝ. an beatitudo ſit
ipa paupertas vel pmiſſio regni
Qualiter ſe habeant ad dona et
ad virtutes Quare vltime beati/
tudini ide3 p̄miu reddatur ſicut
pꝛime Deinde de qualibet beati/
tudine in ſe quid eſt et qualiter et
cum quo dono conuenit et cui vi/
cio capitali contrarietur

Quid dicatꝛ btitudo an.ſ.ipſa virt⁹ vel id qḋ ꝓmittitꝛ

Sciendũ eſt aũt ꝙ beatitudo duplex eſt ſcꝫ vie⁊ patrie Beatitudo aũt vie cõſiſtit in ꝑfecta euacuatiõe vni⁹miſerie ſcꝫ culpe.et quo ad eſſentiã. et quo ad occaſiões Vñ qꝛ iſte virtutes de quib⁹ infra euacuant culpam⁊ culpe occaſiões. diſponunt ꝗꝫ ad beatitudinez pr̃ie.ideo dici poſſũt et dicuntꝛ beatitudines Beatitudo aũt pr̃ie conſiſtit in omnimoda euacuatiõe vtriuſqꝫ miſerie ſcꝫ et culpe et pene Et iſto mõ dicuntur ꝓpꝛie beatitudines p̄mia p̄ dictis virtutib⁹reſpõdentia Sicut eſt illud.ipoꝝ eſt regnũ celoꝝ Vl' illud ipi ſaturabuntꝛ ꝛc Et ſic varia rõne et ↄſideratiõe poteris dicere ꝙ virtutes ille ſꝫ beatitudines Et ꝙ ſimilitꝛ p̄mia eis coꝛreſpondẽtia beatitudines ſunt

Qualiter ſe habeant beatitudies ad dona⁊ ad ꝟtutes

Qualiter aũt ſe habeãt iſte beatitudies ad dona ⁊ ad virtutes.hoc ſcito ꝙ ſcḋm gloſaꝫ ſuꝑ iſto paſſu Math.v. per virtutes ad dona et per dona ad beatitudines ꝑuenitur. Vñ virtutes dicũt iniciũ opatiõis bone et euacuationẽ culpe quo ad eſſẽtiaꝫ Dona aũt dicũt bonũ et expeditũ ꝓgreſſum.qꝛ donũ expeditum reddit actum virtutis vt expedite operetur.Beatitudines autez dicũt ↄſũmatiões ſiue terminũ q̃tenus in via haberi p̄t.ita vt omnẽ culpam euacuet et omnẽ culpe delectationẽ Et bonũ delectabiliter opetur q̃ntũ facẽ poſſibile eſt viatori et ideo dicũtur iſte beatitudines virtutes purgati animi Quia ſcꝫ animã purgant vltima purgatione viatori poſſibili

Quare vltime beatitudini idẽ redditur premium ſicut prime

Vltime aũt beatitudini idẽ p̄miũ redditꝛ qḋ et prime ſed nõ eadẽ rõne. quia regnũ celoꝝ duo in ſe cõpꝛehendit ſcꝫ exaltationẽ et abundãtiaꝫ In beatitudine aũt que p̄ma ponitur que eſt pauꝑtas ſp̄us eſt ſũma rerũ abdicatio ſiue abiectio. et ideo ꝓmittitꝛ ei regnũ inq̃ntũ dicit abũdantiã In beatitudine vero q̃ vltima ponitur que eſt ꝑſecutionem pati ꝓpter iuſticiã.ẽ ſũma deiectio et ideo ꝓmittitꝛ ei regnũ inq̃ntum nominat exaltationẽ Vñ q̃uis regnũ celoꝝ oib⁹ beatitudinib⁹ debeatur.iſtis tamen ſolum ꝓmittitꝛ quia per q̃ndã appꝛopꝛiationẽ iſtis magis debetur

De beatitudinibus in ſpeciali Et cũ quo dono cõueniãt Et p̄mo de p̄ma

Hnc attẽdẽdũ eſt ad aliqualẽ ſingularem determinationẽ Pꝛima igitur virtus ſeu beatitudo eſt pauꝑtas ſpiritus que adaptatꝛ dono timoꝛis

Et expellit ſupbiã cui ↄtrariaẗ eo ꝙ pauꝑtas ſpũs vera hũilitas ſit Huic beatitudini in pmiũ ꝓmittitur regnuꝫ celorum ¶ Et nota ꝙ pauꝑtas hic diciẗ abdicatio tēpaliũ ſm rem et ſm voluntatē Quia cũ beatitudines ꝑfectã dicãt pc̃ci excluſionē.tã quo ad pc̃ci eſſentiã q̃ꝫ quo ad pc̃ci occaſionē.cũ abdicatio ſolũ ſm volũtatē nõ ſit euacuatio ꝑfecta occaſiõis pc̃ci.quia eſt alia vtilioꝛ q̃ magis occaſionē pc̃ci euacuat ſcꝫ illa q̃ eſt ſm rē et ſm volũtatem. ptꝫ ꝙ illa pma eſt ꝓprie beatitudo

¶ De ſecũda

Secũda virtꝰ ſeu beatitudo ē mititas ſiue mãſuetudo q̃ cõgruit dono pietatis ⁊ expellit iram.qꝛ mitis eſt queꝫ ira vel rancoꝛ nõ afficit Cui reſpõdet in pmiũ poſſeſſio terre viuẽtiũ

De tertia

Tertia virtꝰ ſeu beatitudo eſt luctꝰ qui ē doloꝛ animi charitate infoꝛmatꝰ q̃ facit cognoſcē miſeriã ꝓpriã et lacrimabilē pñtis vite ſtatũ et delectationē future gl̃e q̃ ſufficiens cauſa luctꝰ ſũt.quē doloꝛē inducit ſciẽtie donũ Qui eni addit ſciẽtiã iſtã ſcꝫ addit et doloꝛē Cui ꝓ pmio reſpõdet eterna cõſolatio in qua abſterget deꝰ omnē lacrimã ab oculis ſãctoꝝ Et iã nõ erit amplíꝰ neq̃ꝫ luctus neq̃ꝫ clamoꝛ ⁊c̃ Et hec euacuat inuidiã que dolet de bono alieno ⁊ letatur de malo.hec aũt beatitudo econuerſo ¶ Et q̃ꝫuis luctꝰ ipe miſeria quedã videaẗ. ↄgrue tñ beatitudo ꝓpter ſibi annexã dulcedinē diciẗ.eo vt dicit Gregꝰ. dulcioꝛes ſũt lacrime penitentiũ q̃ꝫ delitie regum Et Auguſt.li.ↄfeſſiõ. Currebant lacrime ⁊ bñ mihi erat cum illis

¶ De quarta

Quarta virtꝰ ſeu btitudo ē eſuries et ſitis iuſticie. que dono foꝛtitudinis adaptatur.que eſt in ſuſtinendis periculis pꝛo iuſticia et fide.que expellit tediuꝫ boni hoc eſt acidiam Cui reſpondet ꝓ pmio eterna ſaturitas

De quinta

Quinta virtꝰ ſeu btitudo ē miſericoꝛdia Que appꝛopꝛiatur dono cõſilij.qꝺ docꝫ alijs dimittē minoꝛa.vt nobis dimittãtur maioꝛa Vl' ↄferre terrena vt obtineamꝰ celeſtia Hec expellit auaritiã cuiꝰ ꝓpriũ eſt cõgregare et nõ remittē vel ↄferre Premiũ aũt huic btitudini reſpõdens eſt ↄſecutio miſericoꝛdie

De ſexta

Sexta virtꝰ ſeu beatitudo eſt mũdicia coꝛdis cui cõuenit donũ intellectꝰ qui ē cogitatio celeſtiuꝫ oculoꝝ coꝛdis mũdãs et illũinãs Hac eliminaẗ gula q̃ coꝛrũpit ⁊ excecat coꝛ Vñ Ozee.iiij. Foꝛnicatio ⁊ vinũ ⁊ ebrietas aufert coꝛ Premiũ huic beatitudini reſpõdēs eſt viſio dei

¶ De ſeptima

Septima virt⁹ ſeu btitudo ē pax ſeu eſſe pacificũ Cui rñdet donũ ſapie q̄ ē delectari in dō q̄ ē pax nr̄a Hec repellit luxuriã q̄ aim nõ pacificat ƺ vagũ reddit ⁊ inſtabilẽ Cui correſpõdet pmiũ eē filium dei

De octaua.

Octaua virt⁹ ſeu btitudo q̄ ē pati pſecutionẽ ꝓpt̄ iuſticiã clarificat ⁊ oñdit qdã fcm. hñs reſpc̄m ad ſingula pcedẽtia Et p qd oẽs alie btitudines ab vltia vſq₃ ad pmã pbãt̄ ſi vere ſũt Vñ Gregl. Qualis vnuſquiſq₃ apud ſe lateat illata contumelia pbat Et hinc ē ꝙ btitudo ipi facto p pmio reſpõdẽs qd idẽ eſt cũ pmio pme btitudini pmiſſo redire dicit̄ ad caput tãq₃ circul⁹ pficiẽs ⁊ oẽs btitudines ãbiẽs et ꝯphendẽs ¶ He virtutes ſeu beatitudines tangunt̄ Math. v Beati paupes ſpũ qm̄ ipoꝝ eſt regnum celorũ ⁊c

Unde accipit̄ nũer⁹ ſeu ſufficiẽtia btitudinũ

Hrũ vero beatitudinũ numer⁹ ⁊ ſufficiẽtia ƀm integritatẽ pfectiõis hois accipit̄ Ad pfectiõis aũt integritatẽ reqrunt̄ tria. ſcilƺ receſſus a malo pfect⁹ ſeu pgreſſus in bono. ⁊ pfect⁹ ſtat⁹ i optimo Sane reſpc̄u pmi malũ pcedit aut ex timore ſupbie. aut ex rancore malicie. vl' ex lãguore libidinis ſeu concupiſcentie Cõtra q̄ tria ſũt ſeu ſumunt̄ tres pme btitudines ſcƺ paupertas ſpũs ꝯtra malũ timoris ſupbie Mititas ꝯtra malũ rãcoris malicie Luct⁹ ꝯtra malũ languoris libidinis ſeu ꝯcupiſcẽtie Reſpectu ſdo ſcdi pfect⁹ ſeu pgreſſus in bono attẽdit̄ circa diuĩã imitationẽ q̄ eſt duplex ƀm duas vias qb⁹ intẽdi pt ſcƺ miſericordiã ⁊ veritatẽ De qbus in pſalmo Vniuerſe vie domini miſericordia et veritas Et ƀm has duas vias ſumuntur due alie btitudines ſcƺ reſpectu veritatis eſuries iuſtitie. et reſpc̄u miſericordie affect⁹ miſericordie Reſpc̄u aũt tertij pfect⁹ ſtat⁹ in optimo attendit̄ in duob⁹ ſcilƺ i limpida ꝯgnitione et in tranq̃lla affectiõe Et ƀm hoc ſumunt̄ due alie vltime beatitudines .ſ. reſpectu limpide ꝯgnitionis. mũditia cordis ad deũ vidẽdũ Et reſpectu trãq̃lle affectõnis. pax mẽtis ad deo pfecte fruẽdum ¶ Et aduerte ꝙ ſic in enũeratiõe donoruƺ iuxta qd ſup̄ in tractatu de donis declaratũ ē. eſt ordo qdã artificialis quo pmo loco ponunt̄ ⁊ enũerantur digniora. ita in enũeratiõe beatitudinũ ē ordo qdã naturalis quo digniores vltimo loco ponuntur

Ex ſup̄ dictis colligitur ꝙ habit⁹ ꝟtutũ cardinalium pncipalit̄ diſponũt ad exercitium vite actiue Habit⁹ ꝟo donoꝝ maxime diſponũt ad act⁹ vite ꝯtẽplatiue Habit⁹ aũt beatitudinum diſponũt ad pfectionẽ vtrorũq₃

¶ Finis tractat⁹ precedẽtis

Incipit tractatus.viij. et finalis de vicijs tam nature q̄ȝ voluntatis

IN finalibus aliqua de vicijs ſūmatim tāgē ꝯuenit Et qꝛ ſūt vicia nature et vicia volūtatis tāgitur ꝑmo aliq̄liť de vitijs natu re Et deinde de vitijs volūtatis.

De nūero et ſufficiētia viciorꝫ nature

VIcia aūt nature q̄ntū ad hmōi ꝯpēdiū attinet ſatiȝ erit enūerare q̄ ſūt ſeptem ſcȝ Extollētia ſeu p̄ſumptio Duri cia Ignorātia Timiditas Preci pitatio. hebetudo. ſtulticia. Quo rum numer⁹ ſiue ſufficiētia licet de ſe ſatis clareat.nā repibile non vi deť vitiuȝ nature aliud a p̄dictis vel q̄ð ſaltem ad aliq̄ð p̄miſſorū nō ſit reducibile.ꝓ ꝯpōneȝ tñ ad ſeptē dona ſpūſſci ſumūt aliq̄ nūe rū et ſufficiētiā ipꝯꝝ viciorꝫ natu re Etenī tres aīe ſť vires ſeu potē tie. ſ.ꝯcupiſcibilis iraſcibilis ⁊ rō nalis.q̄ q̄ſi ꝯtinue in ſuis virtuoꝶ actib⁹ et oꝑatiōib⁹per ipa vicia q̄ nature ex ſua corruptiōe inſūt va rijs modis impugnanť et impedi unť.cōtra que cū ſeptē ſint.data ſť in adiutoriū ſeptē dona ſpūſſcti que lumina quedā ſiue lux diuini tūs inſpirata et infuſa ad efficati us tā cōtra ipa ſeptē vicia nature q̄ȝ vicia alia volūtatis et tētatio nes.viā iam habite virtutis impu gnātes reſiſtēdū .liberi⁹q̄ȝ ⁊ expe diti⁹ipos act⁹ virtutū exequēduȝ.

¶ De vitijs nature circa vim ꝯcu piſcibilē ¶ Circa igiť vim ſeu po tētiā ꝯcupiſcibilē repiť vitiū natu re retrahens a debite ꝯpatiēdo ⁊ ꝯſuenīedo ꝓximo.q̄ð vocať duri cia Cōtra q̄ð diſpōit donū pieta tis ¶ De vicijs nature circa vim iraſcibilē ¶ Circa ſcđo vim ſeu po tentiā iraſcibilē duplex repiť vitiū natuē Unū immodēate retrahēs ab agēdis q̄ð vocať timiditas ꝯ tra q̄ð diſpōit donū fortitudinis Aliđ immoderate accedēs q̄ð vo cať p̄ſūptio Cōtra q̄ð diſpōit do nū timoris ¶ De vitijs nature cō tra vim rōnalē ¶ Cōtra vim autē ſeu potētiā rōnalē duplex ꝯtingit viciū nature ſcȝ vel reſpectu finis vel reſpectu eoꝝ q̄ ſūt ad finē Si reſpectu finis.duplex repiť natu re vitiū Unū impedīēs ne ꝯgno ſcať q̄ð vocať hebetudo.ꝯtra q̄ð diſpōit donū intellect⁹ Aliđ retra hens ne anim⁹ad ipm finē debite afficiať q̄ð vocať ſtultitia. contra q̄ð diſponit donū ſapiētie Si re ſpectu eoꝝ q̄ ſť ad finē duplex ſili ter nature viciū repiť Unū impe diēs ne ſciať quid ad ꝓſecutionē finis expediat q̄ð eſt ignorantia cōtra q̄ð diſponit donū ſcie Aliđ quo q̄s in his que agēda ſūt ma gis ex paſſiōis impetu q̄ȝ ex debi

nature q̃m voluntatis ta electiõe ducit̃ qđ est p̃cipitatio ꝯtra qđ disponit donũ consilij

¶ Quib⁹ cõtrarient̃ ipa vicia nature

¶ Cõtrariant̃ etiã ista septẽ nature vicia singula scʒ singul' vir/tutib⁹. singulis orõnis dñice petiti onib⁹ et singulis beatitudinib⁹ et ꝯueniũt cũ septẽ p̃ncipalib⁹ seu ca/pitalib⁹ vicijs volũtatis qđ clari⁹ ex tabula in fine hui⁹ tractat⁹ po sita ꝯcipi poterit et ꝑpendi

¶ De vicijs voluntatis seu de malo culpe in generali

De vitijs voluntatis. i. de malo culpe seu đ peccato oportunũ foret ⁊ vtile spe cialẽ ⁊ lõgũ tractatũ s̃biũgẽ. ʒ cũ plurib⁹ nõbilib⁹ hec sint diffuse ex/planata sufficiet interim ad p̃ntis ꝯpendij ꝓcessũ ꝯtinuãdũ eius qʒ cõplemẽtũ sũmatim dicẽ. quid sit peccʒ in genẽ. quotiẽs fit siue quot sũt ei⁹ genẽa. deinde veniẽt aliqua de quolibʒ genere explanãda

¶ Quid est peccatũ in genẽ ⁊ q̃uo diffinitur

Peccatũ aũt in genẽ sic dif finit̃ Peccatũ est auersio ab incõmutabili bono ad bonũ ꝯmutabile Quam diffinitio neʒ sic intellige Peccatũ est auer/sio scʒ volũtatis. qꝛ ꝓprie et per se talis auersio ẽ pccm. ab incõmuta li bono scʒ deo q̃ omnino incõmu tabilis ẽ Nec est auersio aliud qʒ discõformitas volũtatis create a volũtate diuina. qđ est in omĩ pec cato vbi aliq̃d vult volũtas crea ta qđ nõ vult de⁹ Sequit̃ ad bo/nũ ꝯmutabile supple cõuersio scʒ ad bonũ creatũ qđ ꝯtinue mutat̃ vel saltẽ mutabile est Et licʒ pccm in sui diffinitiõe duo ꝯtineat scilʒ auersionẽ ab incõmutabili bono ⁊ ꝯuersionẽ ad ꝯmutabile bonũ. es/sentiali⁹ tñ pcco est p̃mũ qʒ scđm Si em̃ fuerit ꝯuersio ad creaturã ita tñ ꝙ nõ fieret auersio a creato re. sic contingit qñ q̃s amat creatu rã ꝓpter deũ tm̃. tũc nõ fieret pec/catũ imo in isto casu meritorie fie ret ¶ Licet plures alie sint diffiniti ones pcci nõ tractatur nisi de vna ¶ Plures alie a doctorib⁹ assignã tur pcci diffinitiões ƀm causas ef ficiẽtẽ. matẽialẽ. et formalẽ ipsius pcci Sed q̃tũ ad p̃ntẽ tractatum attinet supđca diffinitio q̃ ƀm cau sã finalẽ pcci sumit̃ sufficiat

¶ De duplici diuisione peccati in genere

Plures etiã a doctorib⁹ as/signant̃ pcci diuisiões ƀm diuersas pcci causas ⁊ ori gines Quãtũ ꝟo ad p̃ntẽ tracta/tũ sufficit de duab⁹ pcci diuisiõib⁹ p̃ncipalit̃ tãget̃ Et p̃mo de vna q̃ sumit̃ ƀm q̃ndã pcci q̃litatẽ ⁊ q̃nti tatẽ Scđo de vna q̃ sumit̃ iuxta pcci causã matẽialẽ ¶ Respcu pri me diuisiõis tria p̃ncipalia repiun tur genera peccatoꝝ. qꝛ omẽ pec/catũ aut est originale aut actuale Si actuale ƀ iteꝝ est dupl'r Quia aut est mortale aut veniale

De peccato originali et quid eſt

ORiginale aūt pc̄cm̄ ē illud qđ a nr̄a vicioſa origine trahim⁹ Et ē auerſio q̄dā habitualis a deo q̄ aia ꝓpria effc̄a eſt nō reddē iuſticiā quam debet Vn̄ oēs fere doctores reſpc̄u ef/fect⁹ ipi⁹ pc̄ci originalis ꝯſonāt in ipaʒ auerſionē habitualē ſm Au/guſti. Hugo de ſācto victore dicit ꝙ originalis culpa eſt corruptio ſeu viciū qđ naſcēdo ꝯtrahim⁹ ꝑ ignorātiā in mēte et ꝯcupiſcētiā i carne Aliȷ̄ volūt ꝙ originalis cul pa ſit nc̄itas ꝯcupiſcēdi cū debito nō ꝯcupiſcēdi Et ponūt exēplum de radio ꝯtiguato aque. q̄ mouet̄ aqua mota et q̄eſcēte q̄eſcit Et h̄ patʒ ex ꝯtiguatiōe ſui cū aq̄ Vn̄ cū maior ſit vnio aie et carnis q̄ʒ in caſu p̄dc̄o radiȷ̄ et aque. cū ca/ro de ſe valde mobilis ſit ad ꝯcu/piſcēdum. aia eo ip̄o ꝙ tali carni vnita eſt hʒ ſtatim talē q̄ndā nc̄i/tatē ꝯcupiſcēdi. Cū igit̄ caro par/uuli cui infūdit̄ aia ꝑ pc̄cm̄ primi hominis ad cōcupiſcēdū ſit mobi lis. inerit ipi aie iaʒ illi carni vnite nc̄itas q̄dā ꝯcupiſcēdi. nec p̄t aia ipa illā carnē ſeu ſenſualitatē cohi bere. ſic̄ aia ade an̄ pc̄cm̄ potuiſſʒ q̄ habuit ptātē ſuꝑ ſenſualitatē et etiā libertatē ꝯcupiſcēdi vl̄ nō ꝯcupiſcēdi Patʒ igit̄ ꝙ ꝑ pc̄cm̄ et poſt pc̄cm̄ p̄mi hominis ineſt aie duplex nc̄itas Vna nō poſſendi ſenſualitatē retinē ſeu cohibere. ⁊ alia nc̄itas ꝯcupiſcēdi Et p̄ma ē q̄dā neceſſitas non valēdi facere qđ debet. et ſecunda eſt quedā ne ceſſitas faciendi quod non debet Et ita ineſt ei carētia vtriuſq; par tis iuſticie q̄ ſc̄ declinare a malo ⁊ facē bonū Ex q̄ pʒ ꝙ pc̄cm̄ origi nale. ⁊ ē in carne ⁊ ē i aia. ſ; i carne originalit̄ et matēialit̄ In aia ꝟo formalit̄ et tanq̄ʒ in ſubiecto So/la eīn aia eſt ſuſceptibil̄ virtutis et viciȷ̄. et tn̄ ſic̄ dictū ē ex ꝯiunctōne ipi⁹ ad corp⁹ ꝯtrahit vitiū illđ ſic̄ qn̄ q̄s cadit in lutū fedat̄ ⁊ macu latur Tal̄ āt aie infectio nō tm̄ eſt pena ſ; eſt etiā culpa. ipſa ꝟo cul/pa q̄ macula ē debet̄ in baptiſmo Pena aūt q̄ fomes ſiue peccandi ꝓnitas appellat̄ remanet poſt ba ptiſmū Sic eni in baptiſmo cura/tur culpa q̄ntū ad reatū dānatio/nis eterne. ſ; nō q̄n remaneat ipſa pena q̄ntū ad motū et actū ꝯcu/piſcētie. cū qua optet nos q̄ʒ diu viuim⁹ pugnare niſi extinguat̄ cō cupiſcētia ꝑ ſpēalē gratiā ſic̄ i bea tiſſima ꝟgine in cōceptiōe filiȷ̄ dei

Originale etiā pc̄cm̄ ſic̄ in hoie ꝑ baptiſmū curat̄ ꝙ nihilominus ab eo q̄ curat⁹ ē trāſmittat̄ in plē quā generat ſicut iude⁹ circūciſus generat filiū cum preputio. et gra num nudum et purum ſeminatum ꝓcreat granuʒ cum palea Quod hinc eſt quia homo nō generat fili um ſm ꝙ in mente curat⁹ eſt ſ; ſm qđ in carne

De noib⁹ pcc̄i originalis ꝫm ꝙ ↄpat̄ ad aiam

ORiginale pcc̄m diuerſis in ſacra ſcriptura noib⁹.multiplicib⁹de cauſ noiat̄ Secūdū em̄ ꝙ originale pcc̄m cōpat̄ ad aiaꝫ vocat̄ qn̄qꝫ infirmitas.qꝛ reddit aiam impotentē ad reſiſtenduꝫ motib⁹ Qn̄qꝫ vocat̄ feditas.qꝛ p ipam aia maculat̄ Uocatur qn̄qꝫ ꝓnitas ꝓpter ↄtinuā appetitus inclinationē ad malū Uocat̄ qn̄qꝫ corruptio qꝛ ad nihilū ducit et pcc̄m Uocat̄ qn̄qꝫ viciū qꝛ eſt diminutio bonoꝝ naturaliū Uocat̄ qn̄qꝫ languor nature.quia durat in natura corrupta Habꝫ ec̄ noia ꝫm qd̄ ↄpat̄ ad corp⁹ Uocat̄ em̄ qn̄qꝫ lex carnis.eo ꝙ lege dina ſit carni inflicta Un̄ qn̄qꝫ lex mēbroꝝ vocat̄ qꝛ mouet organa ad opationē ↄcupiſcētie Uocat̄ qn̄qꝫ tyrān⁹ ꝓpter dn̄ationem q̄ſi violētā in ipa ↄcupiſcētia Uocat̄ qn̄qꝫ fomes.quia ſicut ignis fouet ignē.ita p ipm fouet̄ in carne peccatū ꝫm act⁹ generatiue et nutritiue Uocatur qn̄qꝫ ſtimulus carnis qꝛ ſtimulat carnē ad ꝑmos mot⁹ ⁊ animū ad ↄſenſū Habꝫ q̊qꝫ nomina ꝫm qd̄ ↄpat̄ ad act⁹delcabiles Et ꝫm h̄ vocat̄ ↄcupiſcētia q̄ ſonat vitiū in actu ꝓut eſt in adultis Itē ↄcupiſcibilitas q̄ ſonat viciū in potētia ꝓut eſt in puul̄ Habet ec̄ nomē ꝫm qd̄ ↄpatur ad ꝑmū hominē a q̊ ↄtrahit̄.et ſic vocatur originale.quod eſt carentia debite iuſticie

De peccato actuali mortali et circa ipſuꝫ in generali occurrētibus

CIrca pcc̄m autem actuale mortale aliq̄ ſūt videnda Primo qd̄ ſit Scd̄o de diuerſis ei⁹ noib⁹ ſeu appellatiōibus Tertio de hui⁹pcc̄i effectib⁹ Quarto de diuerſis ei⁹ generib⁹ ſeu diuiſiōib⁹ Quinto de q̄libꝫ ſeptē pccoꝝ capitaliuꝫ ac eoꝝ filiabus ſeu ſpēb⁹aliq̄d in ſpēali declarabitur

Quid ſit peccatū actuale mōrle in ſpēali ⁊ quō diffinitur

PEccatū igit̄ actuale mortale ſic diffinit̄ ꝫm Aug⁹. Pcc̄m ē dictū vel factū vl̄ ↄcupitū ↄtra legē dei Et ponitur in dicta diffinitiōe.dictū.ꝓpter peccatū oris.factū.ꝓpter pcc̄m opis cōcupitū.ꝓpter pcc̄m cordis Diffinit̄ ⁊ alit̄ ꝫm eūdē Aug⁹ Pcc̄m ē volūtas retinēdi faciēdi vel ↄſentiendi qd̄ iuſticia vetat Inſup ſciendū ꝙ pcc̄m ꝓprie nō eſt ſubſtātia vel res aliq̄ ꝫ defect⁹ ⁊ corruptela Circa qd̄ tn̄ aduertēdū eſt.ꝙ aliud ē pcc̄i act⁹.aliud ē pcc̄i habitus.aliud pcc̄i reat⁹ Pcc̄i act⁹ aliquid ē ꝫ qn̄ nō ampli⁹ſit.deſinit eſſe etiā ſine gr̄a Sꝫ pcc̄i habit⁹ qui ex malis actib⁹ relinq̄tur etiaꝫ aliquid eſt et remanet interdū ceſſantib⁹ etiā ipis actib⁹ ac etiā poſt infuſā gr̄aꝫ pcc̄i qꝫ remiſſionē Pcc̄i ꝟo reat⁹ſiue macula ꝫm rem nihil eſt.deformat tn̄ aiam nō p modū poſitiōis ꝫ p modū ꝑuationis.ſic

trūcatio mēbri p modū ꝑuatiōis corp⁹ deformat et maculat Dicit etiā Aug⁹ ꝙ ſic abſtinētia nlla ſubſtātia vl res ē. et tñ ex ea corp⁹ langueſcit. ita pccm nō ē aliq̄ ſbſtātia vel res. ex eo tñ natura minuitur ꝛ corrūpit. delet tñ ſp p grāz Nōndū ꝑtea ꝙ pccm qñqȝ trāſit actu ꝛ remāet reatu ſicut pccm actuale actu ꝯpleto añ pñiaȝ Qñqȝ ecōtra pccm tranſit reatu et remanet actu ſic in pcco originali poſt baptiſmū Qñqȝ trāſit pccm actu ſil et reatu ſicut pccm actuale actu cōpleto et poſt pñiam Qñqȝ pccm remāet actu ꝛ reatu ſicut peccatū originale añ baptiſmū

De diuerſis noib⁹ pcci actualis mortalis

Diuerſis frequent noibus pccm ipm mōrle p doctores noiat ꝫm diuerſas ei⁹ ꝓprietates ꝛ opatiões et effectus Vocat em̄ qñqȝ macula ꝛ h ideo qr imaginē dei deformat ꝛ maculat Vocat qñqȝ reat⁹. qm̄ ad eternā penā obligat Vocat qñqȝ pollutio et h q̄ntū ad ꝯtagionē ꝯtractā. ex terrena delectatiōe Vocat qñqȝ delictū ꝛ h ꝫm ꝙ ē receſſus a dignitate grē habite. Vocat qñqȝ culpa. ꝛ h ꝓut reſpicit penā quā meret ꝛ incurrit Vocat qñqȝ offēſa. et h eſt qr ꝯtra deum ē ꝛ ꝯtra deū facit Vocat qñqȝ ꝑuaricatio et h inq̄ntū mādatum dei reſpicit qd trāſgrediēdo ꝑuaricat Vocatur qñqȝ pccm ꝓut ꝯuerſio fit ad bonū ꝯmutabile cū auerſiōe a bono incōmutabili Vocat qñqȝ ſcelus ꝓpter magnā iniuriā q̄ peccando dō fit Vocat etiā qñqȝ nefas put eſt illicitū ꝑſone ꝑpetrāti Vocat etiā qñqȝ crimē ꝓut eſt dignū accuſatiōe et pena

De diuerſis effectib⁹ peccati actual mōrl

Huiuſmodi aūt pcci multiplex ꝫm doctores reperitur effcs. h q̄ntū pñtē ꝯcernit tractatū ſatis erit aliq̄s enūerare Un⁹ effect⁹ Et p⁹ naturalia vulnerat qd ſignat in illo q̄ iuxta euāgeliū deſcēdēs ab hirlm in hierico incidit in latrones Ali⁹ Intellectū obſcurat in ꝯgnitiōe veri. ꝛ affectū tepeſcere facit in ope boni Ali⁹ Gratuitis ſpoliat. ne tñ bonū aliqd ꝑeat. bona opa q̄ quis peccādo mortificat alijs iuxta diſpēſatiōne dei elargient ſaluandis Ali⁹ Aiam maculat. ad penā eternā obligat. ꝯſciam amaricat. cor indurat Ali⁹ Hominē q̄ſi inſenſibilem reddit Exēplo canis ſubmergēdi q̄ lapideȝ in collo ſuo nō ſentit. donec ab eo in fūdū aq̄ trahit Ali⁹ Aiam occidit q̄a deo q̄ vera vita eſt ꝑuat Ali⁹ Ad alia pcca trahit Un̄ Gregi. Pccm qd p pñiam non diluit ſuo pōdere ad aliud trahit Alius Bona que in peccatis fiunt. infructuoſa et q̄ntū ad meritū et q̄ntū ad ꝑmiū reddit Alius Ex homine quēdā effectiue infirmū facit

Nã in peccatore ẽ ignis auaricie. fetor luxurie. tenebre ignorantie. vermis ↄſcie. ſitis concupiſcẽtie. et demões ꝑ effectũ et hmõi ¶ Ali⁹ ¶ Vacuũ hominẽ tãdẽ relinqͭt. et merito qꝛ mũdo adherẽtia. ſugũt vbera arẽtia Fallẽdo decipit ſicut eſca in hamo vel lignũ putridum de nocte lucẽs ¶ Ali⁹ ¶ Hominẽ vere ſtultũ demõſtrat ſuiendo ſcʒ illi q̃ ipm torq̃ri q̃rit et tãdẽ torq̃bit Cõponẽdo qʒ ⁊ ↄgregãdo ſuꝑ ſe vnde torq̃atᷣ ⁊ cremetᷣ Vñ Auguſt. li. de ciuit. dei Hoc viciũ adimit integritatẽ. pulcritudinẽ. ſalutẽ. virtutẽ. et q̃cq̃d boni per viciũ detrahi ſeu minui ↄſueuit

In q̃ pccm habʒ eẽ et ortũ ¶ Notãdũ eſt vlteri⁹. ꝙ q̃ʒuis peccatum ipi bono ↄtrariũ ſit. nõ tñ habʒ eſſe niſi in bono. nec ortum niſi a bono. qꝺ q̃dẽ bonũ eſt liberꝝ arbitrium ac volũtas. a qua peccatũ eſt ſicut a ꝓma origine et in qua eſt ſicut in ꝓprio facto Voluntas igitᷣ eſt cauſa pcc̃i. cauſaʒ dico nõ efficiẽtem ſed deficiẽtem Voluntas eñ ſm ꝙ habet reſpectũ ad ſuum ꝓncipiũ a quo eſt ſcʒ ad deũ nõ eſt nata elicere ex ſe niſi bonũ Sʒ ſm ꝙ habet reſpectũ ad ꝓncipiuʒ ex quo eſt. qꝺ eſt oĩo nihil. cũ ipa volũtas ex nihilo ſit ſꝑ tendit ad defectũ Si ergo velim⁹ ſcire vnde malũ culpe ſit matẽialiter. dicẽdũ ꝙ ex nihilo Si ꝯo velim⁹ ſcire vñ ſit terminaliter. dicẽdũ ꝙ ex abſentia debiti modi debite ſpeciei ⁊ debiti ordinis Sed ſi velim⁹ ſcire vñ ſit originalitᷣ. dicẽdũ ꝙ a volũtate ſiue a libero arbitrio. ¶ De ꝓgreſſu pcc̃i ¶ Nota ꝙ peccatũ iniciatᷣ in cogitatione. ꝓcedit et creſcit in delectatiõe. perficitur in ↄſenſu

¶ Circa ꝓceſſũ ãt peccati notandum eſt ꝙ aliqua ipm peccatũ añcedunt. aliqua ipm ſubſequuntur. aliqua ipſuʒ cõcomitãtur ¶ Item reſpectu primi ¶ Aliqua peccatũ antecedũt ex parte auerſionis Et aliqua antecedunt ex parte cõuerſionis Ex parte aũt auerſionis. i. quãdo quis a bono incõmutabili quod deus eſt auerti ⁊ ſeparari incipit. antecedunt peccatum. ↄtemptus. omiſſio. ingratitudo. inobedientia Ex parte vero conuerſionis ſcʒ quãdo homo ſe in peccatũ cõuertit antecedit peccatum. cogitatio libido. concupiſcentia. delectatio. peruerſa intentio. cõſenſus Peccatum autẽ ſubſequũtur. macula id eſt deformatio imaginis dei. reatus. et obligatio ad penaʒ eternam ¶ Peccatum concomitãtur circunſtantie que ipſum vel aggrauant vel minuunt. et ſunt octo que ex verſu ſequẽti notificari poſſunt vnde verſus Quis quid vbi per quos quotiẽs cur quomodo quando ¶ De tribus actionem deprauantibus ¶ Per tria etiam ꝓncipaliter deprauari ſolet actio etiam illa que eſt de genere bonorum. quãdoq̃ʒ in ſui principio. q̃ndoq̃ʒ in ſui medio. quãdoq̃ʒ in ſui

fine. ſcꝫ ꝑ malã intentionẽ. per negligẽtiã. ꝑ vanã glãꝫ Quib⁹ cauſis vnũ pccm dicit᷑ mai⁹ Multis etiã cauſis ſeu reſpectib⁹ vnũ peccatũ dicit᷑ mai⁹ ſeu graui⁹ altero. videlicꝫ cauſalitate vt pccm luciferi. generalitate. vt pccm pmi hominis deformitate. vt pccm iude ꝓditoris. remiſſionis ſeu venie difficultate. ſicut pccm in ſpũm ſãctũ. periculoſitate pccm ignorãtie. inſeꝑabilitate vt pccm cupiditatis. pronitate vt pccm carnis: offenſione vt peccatũ idolatrie. expugnãdi difficultate vt ſuꝑbia et vana gloria. mẽtis cecitate vt pccꝫ ire De qnqꝫ operũ genẽib⁹ Nõndũ eſt etiã ꝙ int᷑ cetera. qnqꝫ reꝑiunt᷑ genẽa opeꝝ Nã. qdã ſũt mala in ſe vt illa q̃ de ſui natura ſeu in ſuo genẽ mala ſt̃ ꝫ tñ ꝑ aliqs circũſtãtias bona fieri poſſũt. vt homicidiuꝫ qd in ſe malũ eſt. ꝫ ꝑ circũſtãtiã aliqm pt̃ effici bonũ. vtputa qñ fit ꝑ debitã iuſticiã. vel ſe legitime defẽdendo cũ mortis ꝑiculũ euadi nõ poſſit et hmõi Quedã ſũt mala ſm ſe vt illa q̃ ſm totũ ſuũ eẽ mala ſunt nec ꝑ circũſtãtias aliqs bona effici pñt. ſicut ẽ odire deũ vl̃ fornicari et hmõi Quedã ecõtrario ſũt bona in ſe vt illa que de ſui natura ſt̃ bona ex genẽ. ꝫ tñ ꝑ aliqs circunſtantias poſſũt fieri mala Sic eſt dare elemoſynã qd in ſe bonũ eſt ſed ꝑ circũſtãtiã aliquaꝫ põt fieri malũ. vtputa ſi daret᷑ ꝓ ſola vana hominũ laude adq̃rẽda vel hmõi

Quedã ſũt bona ſm ſe. vt illa que ſm totũ ſuũ eẽ bona ſũt nec ꝑ circũſtãtias aliqs. pñt fieri mala. ſicut eſt diligẽ deũ ex caritate Quedaꝫ ſũt indifferẽtia ſcꝫ q̃ ſuo eẽ nec bona nec mala ſũt poſſunt tñ ſm circũſtantias bona vel mala fieri. ſicut mouẽ pedẽ ſine deliberatione. vel qñqꝫ comedẽ qd ſm circũſtãtiã aliqꝫ bonũ fieri pt̃. vtputa in nc̃itate. corp⁹ ſuũ debite ſuſtẽtandi vt efficati⁹ deo ſeruire poſſit Et ecõtrario malũ. vtputa ſi ad ſuꝑfluitatẽ et ex ſola libidine vel volũtarie ꝑcepta ecc̃ie trãſgrediẽdo fiat

De. iiij. generibus ſeu diuiſiõib⁹ peccati mortalis

Licet plures. pcc̃i mortal̃ diuerſis reſpectib⁹ et cauſ poſſẽt aſſignari diuiſiones ſeu genẽa. qñtum tñ ad pñtis tractat⁹ ꝯpẽdiũ attinet. q̃tuor ſolummodo tangent᷑ Circa q̃rũ adhuc ſolã q̃rtã diffuſe inſiſtet᷑. qꝛ ꝑ ei⁹ declarationem alie tres clare et facilit̃ poterũt intelligi. imo ipas tres effectualiter ꝯprehẽdit

De prima diuiſione

Prima igitur dictarũ quatuor diuiſionum eſt ꝙ peccatorũ mortalium aliqua ſunt carnalia alia ſpiritualia Carnalia autem maioris ſunt infamie Spiritualia vero maioris culpe

De ſecũda diuiſione

Secũda diuiſio eſt ꝙ pccõ
rũ mortaliũ aliq̃ ſũt omiſ
ſi alia delicti Qȝ in effcu ẽ
dicẽ Aliq̃ omittuntur in faciẽdo.
alia in omittẽdo Prima pcca ſũt
p̃uaricatio ſeu trãſgreſſio legis q̃
ad p̃cepta negatiua. vtputa Non
occides nõ mechaberis Scda ſũt
p̃uaricatio ſeu trãſgreſſio legis q̃
ad p̃cepta affirmatiua. ſicˀ ſũt Di/
liges dñm deũ tuũ ex toto corde
tuo ꝛc Honora p̃rem tuũ ꝛc Et ſm
hãc etiã diuiſionez dr̃ pccm mor
tale eẽ ꝛ fieri ꝯtra duas partes iu/
ſticie Quarũ vna eſt. declinatio a
malo Alia eſt facẽ bonum

De tercia diuiſione

Tertia diuiſio ẽ Or pccoꝝ
mortaliũ aliq̃ directe omit
tunt in deũ alia in ꝓximũ
alia in ſe ipm Pccm aũt in deũ ite
rũ ſbdiuidit Nã q̃nq; peccat i pa
trẽ q̃nq; in filiũ. q̃nq; in ſpũmſcm
De q̃bꝰ latior fiet ſpeclatio infra i
fine declaratiõis quarte diuiſiõis
Peccat ei alio reſpcu in deũ q̃dru/
plicit. p̃mo male de ipo p infideli/
tatẽ ſentiẽdo. ſcdo ipm blaſphe/
mãdo. tertio eiꝰ ſacramenta indi/
gne miniſtrando ꝛ tractãdo. q̃rto
eũ tẽtãdo Rurſus deũ tẽtando
peccat triplicit Nã tẽtat vel eius
potẽtia. ſigna ſcȝ ab eo petendo
Vel tẽtat eiꝰ iuſticia p hũanas. ſ.
ꝓbatiões vtputa p candẽs ferrũ
vel duellũ vel ſimilia iuditiũ eiꝰ ex/
q̃rendo Vel tẽtat eiꝰ mia. ſuã ſcȝ
q̃ſi examinãdo bonitatẽ. ſe ſtultis
p̃iculis omittẽdo In ꝓximuz ꝯo
peccat etiã tripl'r. vel bona ſua ei i
debite auferẽdo. vel bona ꝓpria ſi
bi in ſua nc̃itate nõ cõicando. vel
mala p̃ſuaſiõe aut malo exemplo
euz in pccm trahẽdo ꝛ inducendo
In ſemet ipm aũt peccat q̃s etiaz
tripliciter Vel ſibi ipi ncãria ſbtra/
hẽdo. vel ſupflua ſumendo. vel vl/
tra vires ac debitum moderamen
quippiam aggrediendo

De quarta diuiſione

Quarta diuiſio pcci mortˀ
ꝯſiitur p. vij. vicia capita/
lia Que ſc. ſupbia. inuidia
ira. acidia. auaricia. gula. luxuria.
Et q2 vt ſup tactũ eſt de iſta q̃rta
diuiſiõe expediẽs ẽ diffuſiorez hic
facẽ declaratiõez. tũ q2 p eaz ſup
dicte tres alie diuiſiões clariꝰ intel
ligi poterũt imo eas effectualiter cõ
p̃hẽdit. tũ q2 ꝓprie loq̃ndo in ipſa
et ex ipa p̃ncipal' effcs p̃ncipal' q2
intẽtio huius octaui tractatꝰ iſtiꝰ
libelli ꝯſiſtit et depẽdet. Ideo de
ipis. vij. pccis capitalibus hic fiet
q̃dã ſpẽale capl'm. et iuxta diui/
ſionẽ in p̃ncipio hꝰ p̃ncipal' capli
q̃d ẽ de pccõ actuali poſitã d his
ſcȝ q̃ in eo videnda ſũt.

Aliqua circa materiã. vij. vicioꝝ capitaliũ p̃nõnda

Interim anteq; ad ſpẽalẽ ſeu parti
cularem declarationẽ ipſorum ſe/
ptẽ viciorum capitalium veniatur
aliqua ſunt circa ipſa aduertenda

Et pmo notādū venit ꝙ pccm ve niale.ſiue ſit q̄ntū ad actū ſiue q̄n/ tū ad maculā. nullo mō poteſt fiéi mortale.ſic ſcʒ ꝙ illud idē ſm ſub ſtātiā qd̄ prius fuit veniale fieret mortale Et rō eſt.qꝛ nulla res p̄t mutare ſpēm ſuā Pccm aūt mōrle et veniale ſūt due diuerſe pcc̄i ſpe cies Verūtn̄ aliq̄s act⁹ qui de ſui natura eſt de genere pcc̄i venialis bn̄ p̄t fieri mortalis Et h̄ q̄tuoꝛ modis Primo mō rōne ꝯſcie q̄ de illo actu fieri p̄t.qꝛ q̄cquid fit con tra ꝯſciaʒ formatā edificat ad ge hēnā . etiaʒſi ſit ꝯtra ꝯſciam erro niā Et hec eſt rō qꝛ cū in peccato duo ſint ſcʒ auerſio ꝛ ꝯuerſio Pe nes pmū iudicať q̄litas ſiue gra/ uitas pcc̄i.qm̄ auerſio a deo eſt in pcc̄o q̄ſi formale.ꝛ ꝯuerſio ad cre aturā q̄ſi materiale. Quāuis g° le uare feſtucaʒ de terra videať leue vel indifferēs.ſi tn̄ fiat ꝯtra cōſciē tiā ē pccm.qꝛ tūc in aío ſperniť re/ aliť bonuʒ incōmutabile.et ita fit auerſio a creatore Scd̄o mō ex cō placētia q̄ in illo actu poſſit capiꝛ capeť Vn̄ Aug⁹. Nullū peccatuʒ adeo veniale eſt qd̄ non fiat mor tale dū placet Tertio mō ex diſpo ſitiōe ſeu procliuitate que exinde contrahitur.quia per frequētez la pſum in venialia.diſpōitur hō ad mortale Et ſm hoc intelligitur il/ lud dictum Gregl. Vitaſti grādia vide ne obruaris arena Hoc aūt dicit quia ſepe de minimis pecca/ tis dum frequēter fiunt ꝛ ſic quaſi contēnūtur venitur ad magna Sicut de modica ſcintilla ſurgit quādoqꝫ magn⁹ ignis ¶ Quarto modo ex progreſſu.quia quando inſurgit veniale ſi non prohibetur poſſit progredi vſqꝫ ad mortale. Non ꝙ ipm̄ veniale vt.ſ̄.tactū eſt in ſua ſb̄ſtātia fieret mortale. ſʒ q̄a ex ipſo occaſionaliť fieret progre diendo mortale .vt patet in pri/ mis motibus q̄ inter venialia cō/ putanť Sed q̄ndo delectatio con ualeſcit in tātū ꝙ cōſenſus accedit iam eſt peccatū mortale

Vnde ſumatur numerusꝛ ſufficientia

N ſeptem viciorum capitalium Otādū inſup ꝙ vt aliqualiť ſupra tactū eſt ſeptē ſunt pcc̄a ſeu vicia capitalia.ſcʒ ſupbia.inuidia ira acidia.auaricia. gula.luxuria. q̄ꝝ ſufficiētia ſeu numer⁹ p̄t colligi Volūtatē em̄ hūanā frequēť ꝯtin git deordinari Aut g° deordinať qꝛ appetit qd̄ nō ē appetēdū.ꝯ de/ ordinať qꝛ refugit qd̄ nō ē refugi endū Si p° mō ꝯ appetit qd̄ nō ē appetēdū interi⁹. et tc̄ peccať pcc̄o ſuperbie ſeu vane gl̄e Aut appetit qd̄ nō ē appetēdū exteri⁹ꝛ tūc pec cať pcc̄o auaricie Aut appetit qd̄ nō ē appetēdū inferi⁹ q̄le eſt corꝑi delectabile Et iſtud iterū eſt in du plici dr̄ia Quia aut illd̄ delc̄abile qd̄ ſic inordinate appetiť tēdit ad conſeruationem indiuidui.et tunc peccatur peccato gule Aut tēdit ad cōſeruationeʒ ſpeciei vt coitus

et tunc peccat̄ peccato luxurie Si ſcḋo mō qñ ſcʒ voluntas deordi/natur refugiēdo qḋ nō eſt refugi/endū Aut illud nō refugiēdū refugit ſm̄ pūerſū inſtinctū potētie rōnalis.et tunc peccatur pcc̄o inui/die Aut illud refugit ſʒ peruerſuʒ inſtinctū potētie iraſcibilis.et tunc peccat̄ pcc̄o ire Aut illud refugit ſm̄ pūerſū inſtinctū potētie ocupiſcibilis.et tūc peccat̄ pcc̄o acidie. Et ſic patʒ ꝙ q̄r ſūt q̄tuor princi/palia appetibilia in q̄bꝰ volūtateʒ hūanaʒ deordiari otingit.et tres ſolū ſūt vires ſeu potētie aīe ſm̄ q̄rū inſtinctū ē fuga. iō tm̄mō ſt̄ ſe/ptē pcc̄a ſeu vicia capitalia .

Duplici mō ſeptem vicia ca/pitalia ſe oſtendunt nūc palā nūc palliate.

Notādū inſup ꝙ iſta vicia.vij ſeu pcc̄a capitalia qñq3 palā ⁊ publice ſe oñdūt.vt qñ dirc̄e ſiūt.qñ/q3 vero ſub q̄dā ſpecie boni palli/ata ſe ingerūt⁊ decipiūt Vñ ſup/bia qñq3 ſic ſibi perſuadet. Volo preeſſe vt poſſim ꝓdeſſe. Inuidia ſic ſibi pſuadet/bona aliis non cupio nec opto ne in ꝓſpitate ſucceſ/ſuū nimis extollant̄ Ira vo ſic p/ſuadʒ.Nō debeo mala mihi illata tolerare ne mihi inferri conſueſcāt Acidia ſic ſibi perſuadet Ado ß m̄ in laboribꝰ parco ne indiſcrete ali/quid aggrediēs deficiā et indiſcretiōis arguar Auaricia ſic ſibi perſuadet.mihi multa adhuc congregāda veniūt ne ꝓpter caſus fortuitos qui ſuperuenire pñt in inopi/am incidā.et ſic furtū rapinaʒ vel aliud iniuſtū omittā Gula ſic ſibi pſuadet Corpꝰ meū cibis et potibꝰ delicatis nutrio.q̄tinꝰ in ſanitate oſeruet̄.fortiꝰq3 efficiat̄ vt ſic a/ptius ſit⁊ valentiꝰ ad deo ſuiēdū Luxuria ſic ſibi pſuadet.nō ē malū aliq̄nto tp̄e ad libitū et oplacētiā viuē et poſtea fortit̄ penitere

Septē vicia capitalia.vij ferocibꝰ beſtijs oparant̄

Notandū ṗterea ꝙ ṗoc̄a.vij. vicia ſeu pcc̄a capitalia. vij. tā ferocibꝰ q3 immūdis beſtijs cō parari oſueuerīt. Superbia ſeu vana gloria opat̄ leoni Inuidia cō/parat̄ cani.ira opat̄ lupo.Acidia opat̄ aſino Gula opat̄ vrſo Lu/xuria cōpatur porco Auaricia cō paratur ericio ¶ Similit̄ etiā cō/parari oſueuerūt ſeptē grauibꝰ in/firmitatibus Superbia ſeu vana gloria cōparatur corporis infla/tioni Inuidia comparatur lepre Ira comparatur freneſi . Acidia comparatur lethargie Auaricia comparatur hydropiſi Gula cō/paratur epilentie Luxuria comparatur febri ¶ Et inſuper notādū et bene conſiderandum ꝙ iſta ſe/ptem peccata ſeu vicia capitalia. deuota ac frequēti paſſionis chriſti meditatione curantur Naʒ qui debite ea que ipſe dominꝰ noſter Jeſus chriſtus in ſua ſacratiſſima

paſſione egit et ſuſtinuit cõtẽplatꝰ
repiet ꝙ he ſeptez mortifẽ peſtes
ibidẽ mirabilitꝰ curantꝰ Etenim ſui
ſacri capitis in cruce humillima
inclinatio curat ſupbiã Sui ſacri
lateris aptio curat inuidiaz Orõ
ſua ꝑ inimicis curat irã Portatio
crucis curat acidiam Traditio ſui
ſpũs prĩ. ſui corpis cruci. ſue mrĩs
diſcipulo. et ſuaꝝ veſtiũ ſuis cruci
fixorib⁹ curat auaritiam Potatio
aceti ꝗ fellis curat gulã Et ſua fla
gellatio curat luxuriã ¶ Notãdũ
inſup ꝙ p̃dictoꝝ pccõꝝ vnum ex
alio naſcitꝰ. qđ ſic apparet Super/
bia em̃ qꝛ oẽs p̃cellẽ vult et appe/
tit. ſtatim qñ aliquẽ ſibi eq̃ri videt
aut timet. in ſe dolere et ꝯturbari
incipit. ac exinde ꝯtra illũ ad ſp̃m
ſuũ bonũ q̊ ſic eũ ſibi equari timet
impediẽdũ ac diminuẽdũ mouetꝰ.
et ſic ex ſupbia naſcitꝰ inuidia In/
uid⁹ ꝟo qꝛ ꝺ facili ei cui ſic inuidet
iraſcitꝰ et ꝯtra eũ q̃ſi toto ſpũ com
mouetꝰ. ideo ex inuidia naſcitꝰ ira.
Cũ aũt ſic ꝯtra aliũ ꝯmot⁹ ꝗ ira/
tus vindictaz de illo appetat et ſe
vindicari q̃rat. in quo ſi eũ deficẽ
ꝯtingat in aĩo ſuo ꝯtabeſcit ꝗ ꝯtri
ſtatꝰ. ideo ex ira naſcitꝰ q̃dã mẽtalꝰ
triſtitia q̃ a doctorib⁹ acidia nun/
cupatꝰ Cũ ꝟo ſic animo triſtis ꝗ cõ
tabeſcẽs ꝯſolationẽ et q̃ndã ſui ex
altationẽ quã in ſe ip̃o nõ habz in
reb⁹ exteriorib⁹ q̃rat. et q̃nto plã
ꝯgregare poterit maiorẽ ſe habi/
turuz ſperat. ideo ex acidia naſcitꝰ
auaricia Auar⁹ aũt qꝛ bonis tꝑa

lib⁹ abundat. et ſic ea q̃ue ad de/
lectationẽ in cibis et potib⁹ faciũt
facili⁹ ꝯparare et ad ſui libitũ ha/
bere p̃t. iõ ex auaricia naſcitꝰ gula
Gula vero ꝓpter ventris repletio
nem variaſq̨ ciboꝝ ꝗ potuũ dele
ctabiliũ ſpecies quib⁹ reficitꝰ facil
lime deſpumat in libidinẽ. ideo ex
gula naſcitꝰ luxuria ¶ Notãdũ in/
ſup ꝙ plura predictoꝝ ſeptẽ vicio
rum ſeu peccatorũ capitaliũ dicũ
tur radices et initia ſeu cauſe alio
rũ diuerſis tamẽ reſpectib⁹ ¶ Su
perbia em̃ primo dicitꝰ radix ꝗ ini/
tiũ omnis peccati ꝓpter tres cau
ſas ſeu ratiões Primo ꝓpter cau
ſam que in omni peccato inuenitꝰ
ſcz cõtempt⁹ dei qui eſt quedã cau
ſa omnis peccati Iſte aũt cõtem
ptus eſt auerſio a creatore que in
omni peccato eſt. qꝛ in omni pec/
cato preponitꝰ bonũ cõmutabile
bono incõmutabili Iſte cõtẽptus
non niſi ex ſupbia ꝓcedit. et ex ea
q̨maxime. Et iõ dicitꝰ ꝙ ſicut ſine
charitate ille ꝟtutes nihil ſũt. ita
ſine ſuperbia alia vicia nihil ſunt
Abſtrahe ſuperbiam et habebis
gratiam Quia ſuperbis deus re
ſiſtit. humilibus aũt dat gratiam
Secũdo dicitur ſuperbia radix et
initiũ omnis peccati qꝛ fuit p̃mũ
peccatorum Hoc em̃ peccato pec
cauit p̃mo diabolus in celo et pri
m⁹ hõ in pad[i]ſo Tertio dr̃ ſuper
bia radix ꝗ iniciũ oĩs pc̃ci qꝛ ex ea
ſm̃ p̃us et poſterius hoc eſt medi
ate vel immediate naſcuntur alia

vicia et peccata. vt aliq̄liter ſupra oſtenſū eſt in notabili immediate p̄cedēti Libido etiā ꝑut Auguſti. ponit dr̄ cā ois peccati ſed alio re ſpectu ꝓpter ſcꝫ inordinataꝫ dele/ ctationē que ex ipa libidine habe tur in creatura. q̄ delectatio inor/ dinate afficit et attrahit animā et auertit a ſummo bono Eſt eni libi do volūtas improba q̄ mouetr̄ aia rōnalis ad h ꝙ inordinate delecte tur in creatura Et ex hac libidine oia alia pcc̄a ƀm p̄us et poſterius h eſt mediate vel immediate. alia tñ via ſeu ordine quā a ſupbia in/ ſurgūt Cupiditas etiā ſic ponit apl's radix dr̄ oim maloꝝ. q̄ſi eo/ dē reſpectu iuxta ſuū eſſe ſic dr̄ libi do iuxta ſuū Nam ſic libido vt ſta tim dc̄m ē dicitr̄ cauſa ois peccati ꝓpter inordinatā delectatōnē que ex ipa libidine habetr̄ in creatura que delectatio inordinate afficit ꝛ attrahit aiaꝫ et auertit a ſummo bono. ſic cupiditas in ſuo eſſe dici tur radix oim maloꝝ ex inordina/ to amore. q̄ ex ipa cupiditate ha/ betr̄ ad creaturā. qui inordinatus amor ſilitr̄ afficit et attrahit animā ꝛ a ſūmo bono auertit Ex quo in/ ordinato amore oia alia pcc̄a ƀm p̄us et poſteri⁹ hoc eſt mediate vl' immediate. alia tñ via ſeu ordine q̄ꝫ a ſuperbia et q̄ꝫ a libidine inſur gūt et oriūtr̄ Luxuria etiaꝫ ƀm Caſſianuꝫ dr̄ radix ois pcc̄i. quia carnales delectationes ſūt nobis naturales. et ad naturalia ꝓni ſu mus ꝛ inclinati. ac eis cū difficulta te reſiſtim⁹ Attracta igitr̄ ꝛ affecta p luxuriā aia i oia alia vicia facili ter et ſine ꝯſideratiōe ac modera mine. ƀm tñ p̄us ꝛ poſteri⁹. hoc eſt mediate vl' immediate. ex vno. ſ. in aliud ꝓlabitr̄. alia tñ via et ordine q̄ꝫ p ſupbiā et q̄ꝫ p libidinē ꝛ q̄ꝫ p cupiditatē Poſſent iſta ꝓfuſius ꝯclarari ſꝫ q̄ntū ad breuitatē hui⁹ tractatuli conuenit. ſatis ſint q̄ ta/ cta ſūt. qui ampliora vidē voluerit doctores habeat ſolēnes. et inter ceteros beatū Thom̄ ſcd̄a ſcd̄e et ſūmā de vitijs et virtutibus

De. vij. vitijs capitalibus in ſpēali Et p̄mo differētia inter ſupbiā ꝛ inanē gloriam

Stis ſic p̄nominatis dicēdū venit de q̄libet p̄dictoꝝ. vij. vitioꝝ capi taliū in ſpecie ſeu in ꝑticulari Et p̄ mo de ſupbia Circa quā notādū eſt ꝙ licꝫ cōiter nō fiat diſtinctio inter ſupbiā et inaneꝫ gloriā. imo ponatr̄ inanis gloria filia ſuperbie Greg'l. tñ inter eas differentiā po/ nit. imo ſupbiā dicit reginā ꝛ ma/ trem omniū vicioꝝ Quod intelli gendū eſt Gregorium accepiſſe ꝑ ut ſuperbia conſideratur ƀm quan dam redundantiam et generalita tem quam habet in alia peccata inq̄ntum ſcꝫ ex ipſa omnia pecca/ ta oriri poſſūt Et hoc duplici via ſeu ratione Uno mō per ſe ꝛ dire/ cte i q̄ntū. ſ. alia pcc̄a ordinantr̄ ad finē ſupbie q̄ eſt ꝓpria excellentia

ad quā poteſt ordinari quicq̄d homo indebite et inordinate appetit Alio modo indirecte et q̄ſi ꝑ accidens remouendo ꝓhibens. inq̄ntū ſcȝ per ſupbiā homo legē diuinā ɔtēnit.ꝑ quā ꝓhibet̄ a peccando et tranſgredit̄ mandata Intelligitur tñ hoc qñ illā trāſgreſſio mādatoꝝ fieret ex ɔtēptu Nam fieri poſſet ex ignorantia vel infirmitate .ꝙ ibi non eſſet ſupbia Ut igitur ſꝑ natura ipoꝝ vicioꝝ clari⁹ eluceſcat ꝓcedatur hic.opinionē Gregl.inſequēdo Differentia aūt q̄ cōiter inter ſupbiā et inanē gloriā aſſignat̄ ē.qꝛ lȝ in vtraqȝ ſit immoderat⁹ et inordinat⁹ ꝓꝓ̄ie excellentie appetit⁹ qui ſcȝ nō eſt ſ̄m rectam et debitā rōnē in hoc tñ differūt.quia ſupbia excellentiā ꝓꝓ̄iam inordinate appetit.Inanis vo gl̄a excellētie ꝓꝓ̄ie manifeſtatiōeȝ ita ꝙ ſupbia ꝓꝓ̄ie cōſiderat̄ inq̄ntum ille inordinat⁹ ꝓꝓ̄ie excellētie appetit⁹ habet̄ ab intra etiāſi non ab extra ꝓgrediat̄ Inanis gloria tranſit ab extra.qꝛ illā excellētiaȝ appetit ab extra apparere et in ore alioꝝ apparere et manifeſtari

De ſuperbia in particulari prout diſtinguitur ab inani gl̄a ⁊ ponit̄ quaſi regina aliorum viciorum

Dicetur ergo ꝑmo de ſupbia que ſic vt q̄liter tactū eſt ſ̄m Aug⁹. diffinit̄ Superbia eſt ꝑuerſus ꝓꝓ̄ie celſitudinis appetitus Dicit etiā Aug⁹.ꝙ ſupbia omnib⁹ hominib⁹ inuidet ſcȝ ſupiorib⁹.qꝛ eis nō equat̄ Paribus qꝛ ſibi equant̄ Inferioribus ne ſibi equent̄ Dicit̄ etiā ſuperbia omnis pc̄ci radix et initium ꝓpter tres ratiōes ſup̄ in penulti. c.immediate ꝑcedenti tactas ¶ Gregl. xxxi.li. moraliū q̄tuor ſpēs ſupbie aſſignat Prima eſt cū hō bonum qđ habet eſtimat ſe a ſe ipo habē Scđa ſpēs eſt cū hō bonū qđ hȝ ſibi deſuper datū credit.ȝ tñ ſe reputat illud ꝓ ſuis meritis accepiſſe Tertia ſpēs ē cū hō iactat ſe habere bonū qđ non habȝ Quarta ſpēs ē cū homo deſpectis ceteris appetit ſingulariter videri habere bonū qđ habȝ ¶ Et eſt aduertendum ꝙ hic iactātia accipit̄ q̄ntū ad interiorē cordis arrogantiam Quia ſi caperet̄ iactātia q̄ntū ad exteriorē actū quo q̄s falſo ſe diceret vel laudaret habē bonū quod nō habet magis ꝓꝓ̄ie ꝑtinēt ad pc̄m inanis glorie et etiā ad peccatū mendacij q̄ȝ ad pc̄m ſupbie prout ſumit̄ hic et a beato Gregl. ¶ Iſtaꝝ aūt q̄tuor ſpecierū numerus et ſufficiētia ſic ſumit̄ Dictū eſt ſupbiaȝ eſſe inordinatū prope excellenite appetitū Omnis aūt excellentia accedit homini rōe alicuius boni qđ habet Bonū aūt qđ hȝ hō tripliciter ꝑt ɔſiderari Uno mō ſ̄m ſe.alio mō ex parte cauſe q̄ habetur.tertio mō ex ꝑte modi ipm bonū habēdi Reſpectu ꝑmi certū

eſt ꝙ q̄nto bonū qḋ q̄s habꝫ ma
ius eſt. tāto ꝑ h̄ maiorē excellētiā
ꝯſequit᷑ Ex q̊ ꝯtingit ꝙ hō cuius
appetit⁹ inordinate vel vltra mo/
dū ſibi ꝯueniētē in ſuā ꝓpriā excel
lētiā tēdit ſibi in aīo ſuo attribuit
bonū qḋ nō hꝫ vel mai⁹ q̄ꝫ habꝫ ⁊
tūc eſt tertia ſpēs ſupbie ſup̄ poſi
ta. q̄ eſt ſcꝫ cū q̄s iactat ſe hr̄e bo
nū qḋ nō habꝫ Reſpectu ſcḋi cer
tū ē ꝙ q̄n hō bonuꝫ qḋ hꝫ. hꝫ ex
ſe ip̄o. ip̄e excellēti⁹ hꝫ q̄ꝫ ſi habēt
ab alio Et exhinc procedit. ꝙ hō
cui⁹ appetit⁹ inordinate ⁊ vltra mo
dū debitū ⁊ ſibi ꝯueniētē in ſuā ꝓ/
priā excellētiā tēdit illḋ bonū q̊d
habꝫ ab alio eſtimat in ſuo aīo et
ſibi attribuit hr̄e a ſe ip̄o Et qꝛ du
plicit᷑ aliq̄s p̄t eſſe cauſa ſui boni.
Vno mō efficiēter. alio mō mēito
rie. ſm h̄ ſumunt᷑ due p̄me ſpēs ſu/
pbie ſup̄ poſite Naꝫ ſi hō illud bo
nū qḋ a deo habꝫ eſtimet ⁊ repu
tet ſe a ſemet ip̄o habere et ſic effici
ent᷑. tūc eſt p̄ma ſpēs ſupbie ſupra
poſita Si v̄o illḋ bonū qḋ a deo
hꝫ eſtimet ſe ⁊ reputet a dō hr̄e. h̄
ſuis mēitꝭ. ⁊ ſic mēitorie ⁊ tc̄ ē ſcḋa
ſpēs Reſpectu tertij certū eſt ꝙ q̄n
to aliq̄s bonū qḋ habꝫ excellētio
ri mō q̄ꝫ alij poſſidet tāto ꝑ h̄ ma
iorē excellētiā ꝯſequit᷑ Et hinc eſt
ꝙ hō cui⁹ appetit⁹ inordinate ⁊ vl
tra modū debitū et ſibi ꝯuenientē
in ſuā ꝓpriā excellētiam tēdit illḋ
bonū qḋ hꝫ. eſtimat in ſuo aīo et
ſibi attribuit excellēti⁹ habē q̄ꝫ ce
teri. et tūc eſt q̄rta ſpēs ſupbie ſu
pra poſita. ſcꝫ cū q̄s deſpectis ce
teris appetit ſingularit᷑ videri hr̄e
bonū qḋ habꝫ ¶ Ex q̄b⁹ apparet
clara ſufficiētia ſpēruꝫ ſupbie per
Gregꝭ. aſſignata ¶ Eſt tn̄ aduer/
tenduꝫ ꝙ ſm diuerſos doctores.
plures et alie aſſignant᷑ ſupbie ſpe
cies Hieronymꝰ aſſignat īgratitu
dinē ſpēm ſupbie Augꝭ. dicit ꝙ ſe
excuſare de pc̄co omiſſo ad ſupbi
am ꝑtinet Etiā p̄ſūptio q̄ q̄s ten/
dit ad aſſequēdū aliq̄d qḋ eſt ſup̄
ſe. ad ſupbiā ꝑtinē videt᷑ Bernar
dus etiā. xij. grad⁹ ponit ſupbie q̄
ſūt. curioſitas. mentis leuitas. ine/
pta letitia. iactantia. ſingularitas.
arrogātia. p̄ſūptio. defēſio pc̄coꝝ
ſimulata ꝯfeſſio. rebellio. libertas
peccādi ꝯſuetudo Sed qui debite
ꝯſiderat oēs hmōi ſpēs ſeu grad⁹
ad. iiij. ſpēs ꝑ Gregꝭ. vt tactū ē aſ
ſignatas reduci pn̄t et ſub eis ꝯp̄
hendūt᷑ ¶ Nam p̄ma ingratitudo
de q̄ loq̄tur Hierony⁹ reducit᷑ ad
p̄mā ſpēm. qꝛ ingrat⁹ ſibi ꝓprie ⁊ i
eſt cū attbuē videt᷑ hr̄e a ſemet ip̄o
illḋ bonū qḋ ab alio habꝫ cū illḋ
recognoſcē nolit Excuſatio ḋ pec
catis. de q̄ loq̄tur Aug⁹ ꝓprie ꝑti/
net ad tertiā ſpēm quia ſic ſe excu
ſans videt᷑ ſe iactare habē bonuꝫ
qḋ nō habꝫ ſcꝫ bonum innocētie
Preſūptio aūt qua q̄s tēdit in id
qḋ ſup̄ ip̄m eſt ꝓprie ad q̄rtā ſpēm
ꝑtinet. ſm quā q̄s appetit p̄ alijs
ſingularit᷑ videri Duodecim ergo
grad⁹ ſupbie quos ponit Bern̄. li
cet ſm q̄d et ſm modū accipiēdi

ipi⁹ Bernā.ad ſuperbiā pertineāt.
nō oēs tñ accipiunt̄ ꝑm ipam ꝓpri
am naturā ſeu eſſentiaꝫ ſuꝑbie cui
aſſignant̄ Sꝫ ſumunt̄ aliq̄ taꝫ ꝑm
diuerſas hominū ꝯditiōes.qꝫ ꝑm
ꝯparationeꝫ ad grad⁹ hominū q̄
vel ſūt maiores vl̄ eq̄les vl̄ mino
res Nō ſolū ec̄ in dictis .xij. gradi
bus tangunt̄ ſpēs aliq̄ ſuꝑbie.ſed
etiā quedā ipaꝫ ſuꝑbiā ančeden/
tia et q̄dā ꝯſequētia ¶ Sumūtur
etiā p̄dicti.xij.grad⁹ ſuꝑbie a Ber
nardo aſſignati ꝑ oppoſitū ad.xij
grad⁹hūilitatis.q̄s btūs Bñdict⁹
in ſua regula ponit ¶ Prim⁹ enim
grad⁹ hūilitatis ab ipo beato bñ
dicto aſſignat⁹ ē corde et opē ſꝑ
hūilitatē oſtendē defixis in terrā
aſpectib⁹ Cōtra quē ponit Bernā.
p̄mū graduꝫ ſuꝑbie.curioſitatem
Nā iuxta qđ dicit Mens hois ſui
ipius incurioſa.qđ ex ꝓprioꝝ me/
ritoꝝ vana eſtimatiōe ꝓcedit. ali
orū cōiter curioſa efficit̄.⁊ iaꝫ vel
ad ea q̄ ad ipaꝫ nō ſpectāt immo
derate ꝯgnoſcenda.vel mores vi
ciaqꝫ alioꝝ inquirēda ſe tranſfert
hincinde oculos vagari.capite qꝫ
erecto ac aurib⁹ ſuſpēſis incedē in
cipit ¶ Scđs grad⁹humilitatis a
dc̄o beato bñdc̄o aſſignat⁹ eſt.vt
pauca ꝟba ⁊ rōnabilia q̄s loq̄tur
⁊ nō clamoſa voce Cōn quā pōit
Bernā .3ᵐ ḡdū ſuꝑbie.leuitatē mē/
tis quā ex gradu p̄cedēti oriri po
nit Nā vt dicit anim⁹hominis nul
la ſui cura aggrauat⁹.dū mores et
vicia alioꝝ curioſe circumſpicit.in

quandā leuitatē et inſtabilitatem
tranſit Nā dū nūc aliq̄s ſibi ſuꝑio
res aſpicit iaꝫ ſe ſuperari dolet et
ꝑ inuidiā tabeſcit Dū ꝟo nūc ali
os ſibi inferiores cernit per q̄ndā
vanā excellētiā puerilit̄ hilareſcit
Nūc pauca ⁊ mordacia loquit̄. nūc
multa et inania.nūc riſu.nūc luctu
plena ¶ Terti⁹ grad⁹ hūilitatis a
beato Bñdicto aſſignat⁹.vt quis
non ſit facilis aut ꝓmpt⁹ in riſum
Cōtra queꝫ ponit Bernā tercium
ḡdū ſuꝑbie ineptā leticiā quam ex
duob⁹ gradib⁹ immediate p̄cedē
tib⁹ oriri dic̄ Nā dū ꝑ curioſitatē
ad animi ſeu mētis leuitatē q̄s de
uenit et gaudiū qđ ex ſui p̄ſūptio/
ne ꝯcepit.per triſticiam quā inter
dū de alienis bonis ꝯtraxit inter
polari metuit. ſtatim ad remediū
falſe ꝯſolationis ꝯfugit.ita vt be/
ne ſibi conſcius .vel ſui oblitus vl̄
ab omi culpa abſolut⁹ putet̄ Nūc
apparet in frōte hilaritas.nunc in
ſignis ſcurrilitas.nūc ad iocū ꝓni
tas.nūc vanitas in inceſſu.nūc fal
ſitas in riſu ¶ Quart⁹ grad⁹humi
litatis a dc̄o beato Benedc̄o aſſi/
gnat⁹ eſt taciturnitas vſqꝫ ad int̄
rogationē Cōtra quē ponit Ber
nard⁹ q̄rtū gradū ſuꝑbie Iactan
tiā quā ex p̄cedēti gradu oriri di/
cit Nam dū mente in ineptam leti
tiam reſoluta. vanitas creſcere et
groſſeſcere inceperit.iam nc̄e ē vt
laxato ſinu ab extra erūpat.querit
tūc q̄bus omne qđ ſentit effundat
p̄uenit interrogantē. nō querenti

respōdet Nūc q̄rit et soluit. nūc ieiunia laudat. cōmēdat vigilias. sōnia pfert et visiōes ¶ Quint' gradus hūilitatis a beato Bñdicto assignat' ē tenē q̄d hz cōis obseruātia Cōtra quē btūs Bernā. q̄ntū gradū supbie ponit singularitatē quaz ex p̄cedenti gradu oriri dicit Turpe etem̄ essz ei q̄ se supra ceteros extollit et iactat nisi pl' vel aliter q̄z ceteri aliq̄d spēale ageret q̄ vltra eos apparere possit Tal' pl' sibi de aliq̄ particulari bono q̄d se facē estimat blandit. q̄z si decies plus in cōitate facēt Pallorē suuz in vultu et maciē in manib'. et talia q̄ in se ip̄o videre pōt speculat ad sua pticularia strēnu' ad cōia piger. vigilat in lecto et dormitat in choro. et hmōi ¶ Sext' gradus hūilitatis a dc̄o beato Bñdc̄o assignat' est credē et pnūciare se omnib' viliorē Cōtra quē ponit Bernard' sextū gradū supbie. arrogātiam: quam ex p̄cedēti gradu oriri dicit Nā cū q̄s talia opa sic singularit agit. iā apud simpliciores eius fama seu opinio crescere incipit q̄ ip̄a ei' opa q̄ vidēt pbant, q̄z discernē nesciūt q̄ intētiōe pcedāt. sicq̄z dū miser ille ab alijs beatificat. apud se in errorē inducitur Credit em̄ q̄d audit. s̄z q̄d intēdat nō attēdit. et dū pl' de se ip̄o alijs q̄z sibi credit nō solū v̄bo aut operū ostētatiōe pbitatē demonstrat s̄z interno etiā sui cordis affectu se alijs sanctiorez credit et reputat

Septim' grad' humilitatis ab ip̄o beato Bñdicto assignat' ē se ad oīa indignū et inutilez credē et cōfiteri Cōtra quē ponit Bernā. septimū gradū supbie. p̄sūptionez. quā ex precedēti gradu oriri dicit Nam q̄ se in aīo alios p̄cellere putat. quō eē pōt q̄n pl' de se q̄z de alijs p̄sumat? Talis pm' i cōuētib' residet pm' in cōsilijs respōdet Nō vocat' accedit. nō iussus se intromittit. q̄cq̄d ip̄e fecerit recte factū q̄cq̄d vero non fecerit inordinate factū reputat. si vt optat nō pmoueat supiorē suū aut iuidū aut deceptū iudicat. in minorib' obedire indignat. q̄z ad maiora se reputat idoneū ¶ Octau' grad' hūilitatis a dc̄o beato Bñdc̄o assignat' est cōfessio pcc̄oꝝ Cōtra quem ponit Bernā octauū gradū supbie. defēsionē pcc̄oꝝ quā ex p̄cedenti gradu oriri dicit Eteni q̄ se facilit ad omnia ingerit impossibile q̄ē ē q̄n aliq̄n deficiat cū ergo talis a suo supiore corrigi ceperit. culpā suaz q̄z hr̄e nō putat nō agnoscit et tūc in varias pcc̄oꝝ suoruz excusationes se pōit. aut enim fecisse negat aut fecisse cōfitet. s̄z q̄ bñfecit. aut si male se fecisse fateat. dic tn̄ q̄ nō multū male. et si multū male q̄ nō mala intentione. et si iterū de mala intētiōe cōuincat aliena se dicit suasiōe peccasse Et q̄uo talis qui apta defēdit. malas sui cordis cogitatiōes reuelaret? ¶ Non' grad' humilitatis a dicto beato Bene/

dicto aſſignat⁹ eſt Pro obediētia in duris ⁊ aſperis patiētiā āplecti Cōtra quē ponit Bernard⁹ nonū gradū ſupbie. ſimulatā cōfeſſionē quā ex precedēti gradu oriri dicit Nā qui vt tactū eſt. ſic ex arrogā/tia et preſūptiōe peccata ſua excuſant. ſi vt interdū ↄtingere pōt de manifeſtiorib⁹ culpis arguant̄ ſciētes ꝙ ſi defēderēt nō crederetur eis. ad ſubtiliora ſe ↄuertūt argumenta/ defenſionis verba reſpondendo doloſe ↄfeſſiōis Nūc etem̄ vultū demittūt. corpus ꝓſternunt lacrimas ſibi ſi poſſūt extorquent ſuſpiria et genit⁹ emittunt Sed ſi eis leuis aliqua ↄtumelia aut exigua pena inferatur. iam ſuā ſimulationem diſſimulare non valētes murmurare frendere iraſci et conturbari incipiūt ¶ Decim⁹ grad⁹ humilitatis a dicto beato Bn̄dicto aſſignat⁹ eſt Vt cū obediētia quis ſe ſubijciat maiori Cōn quē ponit Bern̄. decimū gradum ſupbie. rebellionez quā ex precedenti gradu oriri dicit Cum em̄ ſic ſimulate ſuam culpaz ↄfitēs penā ſibi impoſitaz impatiēter ſuſtinet ſeqꝫ iaz ab alijs notari. ac ſuaz falſitatem ↄſpici. et exinde ſuam opinionē et laudem diminui videt. grandem in corde ſuo ſupbo cōfuſiōez habꝫ. valde tūc difficile eſt talē huiuſmodi vniuerſoꝝ iudicijs tacitū adquieſcē. ꝫ mox frontoſus impudēs. et q̄ſi deſperat⁹ in rebellionez corruit Et q̄ prius ſolum fratres ↄtēpſerat. iam impudēter et potēter inobediens etiā ↄtēnit mgr̄m ¶ Undecim⁹ grad⁹ hūilitatis a dicto beato Benedicto aſſignat⁹ eſt Vt quis volūtatē ꝓpriam non delectet̄ implere Cōtra quē ponit Bern̄. vndecimū gradū ſupbie libertatē peccādi. quā ex precedēti gradu oriri dicit Nā cū ſubditus magiſtrū vel ſuperiorez nō timere incipit. nec proximos ſeu fratres. aut ſodales habet quos veret̄/ in quadā ſecuritate maiori qꝫ libertate ad ſua deſideria implenda ꝓfluit. in ipſis qꝫ adimplendis delectatur. et q̄muis forſitan non penit⁹ in ꝑncipio dei formidine abiecta q̄ſi vadū tētans illicita cū quodaz timore ꝑficiat. poſtmodū tamē pedetentim in vicioꝝ gurgitē intrat ¶ Duodecim⁹ grad⁹ humilitatis a dicto beato Bn̄dicto aſſignat⁹ eſt. vt q̄s deū timeat. et memor ſit omniū que p̄cepit Cōtra quez ponit Bernard⁹ duodecimū gradū ſuperbie. conſuetudinez peccandi quā ex precedenti gradu oriri dicit Nam poſtqꝫ terribili dei iudicio prima flagicia impunitas ſeq̄/tur. tunc per quandam frequētiā maloꝝ actuū homo in quandam peccandi conſuetudinez trahitur Ex hinc qꝫ carnalibus deſiderijs abſorptus. rationis qꝫ ac timoris dei oblitus. indifferent̄ ſuis libitis vtitur Nec ab illicitis cogitandis et peragēdis reſtringitur. ſed qc/quid ſibi in corde. in ore. in manu

occurrit.machinat.garrit.⁊ opat maliuol⁹ quodez magniloqu⁹ facinoroſus ¶ Iſtorū duodecim graduū numer⁹ ex hoc accipit.q̃ hō per ſuperbiā cōiter iniuriat Uel deo.vel homini cui debet eē inferior.vl homini cui debz eē par Sex primi grad⁹ determinātur ſm iniuriā que per ſuperbiaz fit homini cui quis debet eſſe par Quatuor alij ſequētes grad⁹ detmināt ſm iniuriā que per ſupbiā fit homini cui q̄s debet eſſe inferior Duo vo vltimi grad⁹ determinātur q̄ntuz ad iniuriā q̄ per ſuperbiā immediate deo fit Et notanter dicitur immediate quia etiā alij grad⁹ redūdant in deuz.ſed non immediate imo mediante primo Grad⁹ aūt dicūtur quia a minori ad maiorē fit pgreſſus Etiā ꝓpter grauedinē pccorum que iuxta illos gradus cōmittūtur Prim⁹ eni grad⁹ malus eſt ſcds peior et ſic aſcendēdo vſq3 ad vltimum qui reperiet eſſe peſſim⁹ omniū Uñ iniuria que fit reſpectu paris ē minor.illa que fit reſpectu ſuperioris eſt maior.ſed illa que fit reſpectu dei eſt maxima ꝓpter quod predicti gradus talit ordinantur

¶ De vicio ſeu peccato inanis glorie

Nunc dicendū eſt de inani gloria quam Gregl.ponit eſſe primuz vitiū capitale Que ſic deſcribit Inanis gloria ē inordinat⁹ appetit⁹.laudis. glorie et honoris Finis ei pncipalis inanis gle eſt manifeſtatio ꝓprie excellētie Inanis gle ſeptē a beato Gregl.xxxi li.moral filie aſſignantur.ſcz inobediētia.iactātia.hypocriſis.contētio ptinatia.diſcordia nouitatū pſūptio Quarū numer⁹ ſeu ſufficientia ſic ſumit Finis inanis glorie vt ſupra dictuz eſt.eſt manifeſtatio ꝓprie excellentie Ad manifeſtationē aūt ꝓprie excellentie pōt q̄s dupliciter tendē Uno mō directe alio mō indirecte Si directe aut fit per verba.aut fit p facta Si per verba tūc eſt iactantia Si per facta Aut illa facta sūt vera et aliq̄m ammirationem importantia.alias nulla cōſequeret gloria.et tunc eſt nouitatū preſūptio Nā eas ſolent homines magis ammirari Si autē per facta ⁊ aliquaz ammirationē vt dictū eſt habentia.ſed tamen nō vera imo ficta.et tunc eſt hypocriſis Si aūt tendat homo ad manifeſtationē ꝓprie excellentie ſcdo modo ſcz indirecte Et hoc poteſt cōtingere q̄ dupliciter.ſcz vel q̄ntū ad intellectum. vel q̄ntū ad voluntatez.vel q̄ntū ad locutionē.vel q̄ntū ad factum Si primo modo ſcz quantum ad intellectum.et tunc eſt.pertinacia.per quam ſcz homo ad ſuam excellentiam oſtendendam nimis innititur ſue ꝓprie ſentētie nolens cedere ſentētie meliori Si ſecūdo modo ſcz q̄ntū ad volūtatē

et tūc eſt diſcordia ꝑ quaz ſcz hō ad ſuam excellētiaz oſtentandam nō vult a ꝓpria volūtate diſcedē vt in aliū ſeu in alio cōcordet Si tertio mō ſcz q̄ntū ad locutionem et ſic eſt cōtentio per quam ſcz hō ad ſuam excellētiam oſtētandam clamoſe verbis contra aliū litigat volens vincere et obtinere Si q̄r/to modo ſcz quantū ad factū et ſic eſt inobediētia ꝑ quam ſcz hō ad ſuam excellētiam oſtētandam non vult exequi p̄ceptuz ſuꝑioris ne exequendo videatur in aliquo inferior

De vicio ſeu peccato inuidie

Subſequent̄ d̄ inuidia tractandum venit ¶ Que ſ̄m Augꝰ eſt dolor ſeu odiū felicitatis aliene Scd̄m vero Joh̄ damaſcenuz. eſt triſticia de alienis bonis Et dicit̄ inuidia a nō videndo quia ſcz bona alioꝝ videre nō poteſt ſeu nō libenter videt Et q̄r diſplicentia boni alteriꝰ que interius habet̄ poteſt q̄damō ꝑ actū viſiōis extēiꝰ denōri ſeu ꝑcipijō ꝓprie dr̄ iuidia a nō vidēdo .i. nō libent̄ vidēdo Nā ſic dicit Senec. Quicquid mente fugimꝰ ingeſtum oculis vix videmus Et ideo illa interior diſplicētia proprie inuidia dicitur ¶ Jpſius aūt inuidie quinqꝫ per Gregꝰ. aſſignantur filie. xxxi. li. moral̄ ſcz odiū ſuſurratio. detractio. exultatio in aduerſis ꝓximi.

afflictio in eiꝰ ꝓſperis Quarum numerꝰ ſeu ſufficiētia ſic accipit̄ Jn conatu em̄ inuidie. q̄n ſcz aliq̄s cōtra aliuz inuidia in animo motus ip̄am ad effectū ꝑducere nitit̄ aliquid eſt tanq̄z p̄ncipiū. aliquid tāq̄z mediū. aliquid tanq̄z terminus ſeu finis Jlud aūt qd̄ ē tanq̄z p̄ncipiū eſt vt p̄mo inuidus apud alios v̄bo diminuat gloriā ſeu famā hominis Et hoc poteſt ꝯtingere dupliciter Vel in occulto. et tunc eſt ſuſurratio. que ē q̄n aliq̄s malum occulte de ſuo proximo dicit. eius famaz denigrando Et iuxta Jſidoꝝ dicitur a ſono locutiōis quia ꝓprie fit in aure et ſecrete. nō in facie hominū Vel tēdit inuidꝰ gloriam alteriꝰ diminuere in manifeſto ſeu in aperto. et tūc eſt detractio q̄ eſt q̄n aliq̄s aꝑte maluz de ſuo ꝓximo dicit eiꝰ q̄z famā deni/grat. ledit et diminuit Et tñ circa iſta duo pc̄c̄a aduertendū. q̄r ſ̄m Thomā ip̄a in materia ꝯueniunt et eē in forma ſiue mō loquēdi. q̄r vtrobiq̄z maluz de ꝓximo occulte dicit̄ Et intellige hic occulte .i. nō audiēte eo de q̊ ſic malū dicit̄ Et hinc ē q̄ ſc̄pt̄ iſtā ſīlitudinē vnū ꝓ alio ſepe ſumit̄ Differūt tñ in ſpecie reſpectu finis ad quē fert̄ intētio Nam p̄ncipalis intentio detractoris eſt famaz ꝓximi denigrare Vñ illa precipue mala de ꝓximo ꝓfert. ex q̄bꝰ ip̄e ꝓximꝰ infamari poſſit vel eiꝰ fama diminui Suſurronis vero intētio principalis eſt

illū cui ſic inuidet ꝑ mala q̄ de eo dicit. ab amicicia alioꝝ ſeparare Detractor etiā ꝓprie eſt q̄ apte et in facie hominū mala de aliq̄ loq̄tur Suſurro aūt ad ꝑtem et ſecrete et q̄ſi in aure vt iam tactū eſt Illud aūt qđ eſt tanq̄ʒ mediū ē quo inuid⁹ facto per ſe nec ꝑ aliū omodū et vtilitatē ſeu ꝓfectū alterius impediat ſeu diminuat Et tūc aut illud facere et adimplere pōt Et tunc exinde venit et orit̃ exultatio in aduerſis ꝓximi. aut nō. et tunc exinde venit ⁊ oritur afflictio in ꝓſperis ꝓximi Illud aūt qđ in inuidia eſt tanq̄ʒ termin⁹ ſeu finis conſiſtit in ip̄o odio qđ inuid⁹ de pſona cui inuidet habʒ Nam ſicut bonū qđ delectat cauſat amorē ſic illud qđ ↄtriſtat cauſat odiū ¶ Eſt tamē pro clariori p̄miſſoꝝ intellc̄u aduertendū ꝙ afflictio in ꝓſpis proximi dupliciter pōt ↄ̄ſiderari Uno mō ſ̄m q̄ndā generalitateʒ q̄ñ ſcʒ aliquis de ꝓſperis alicui⁹ in q̄ntum habet aliq̄m gloriā ſeu famā triſtatur Et tunc afflictio in proſperis proximi nō eſt filia inuidie imo eſt ipſa inuidia met Alio modo magis ꝑticularit̃ in q̄ntuʒ ſcʒ quis de ꝓſperis proximi que ip̄e nitebat̃ impedire triſtat̃ in q̄ntum ſcʒ ↄ̄tra ſuū conatū eueniūt et tūc eſt ꝓprie filia inuidie Exultatio em̄ in aduerſis ꝓximi nō eſt directe idē qđ inuidia. ꝫ ex ea ſeq̄tur ⁊ naſcit̃ exultatio de malo eiuſdem ¶ Eſt etiā notandū ꝙ eſt q̄dam inuidia que inter grauiſſima pc̄c̄a cōputat̃ ſcʒ inuidētia fraterne gratie. q̄ñ ſcʒ aliq̄s nō ſoluʒ de bono ꝓximi dolet. ꝫ etiam de ip̄o augmento gratie dei qđ ipſe ꝓximus habet Et hm̄ōi inuidia ponitur pc̄c̄m ↄ̄tra ſpūm ſanctū Quia per hm̄ōi inuidiam hō quodāmō videt̃ ſpūiſancto inuidere. eo ꝙ in ſuis opib⁹ glorificat̃ Et ideo ponitur hm̄ōi inuidia ſpēs peccati in ſpūmſanctū. vt latius infra videbitur vbi de pc̄c̄o in ſpūmſc̄m aget̃ Notandū etiā ꝙ licet interdū inuidia zelus nominet̃ et interdū pro zelo accipiat̃. ē tñ int̃ ea realis differentia Pro quo ſciendū ꝙ triſticia de alienis bonis p̄t q̄tuor modis ſeu cauſis ↄtingere Uno mō q̄ñ aliq̄s dolet de bono alicui⁹ in q̄ntum ex eo timet ſibi ip̄i vel aliis bonis viris nocumentū ꝓuenire et talis triſtitia non eſt inuidia et pōt eē ſine pc̄c̄o Sc̄do mō q̄ñ aliquis dolet de bono alteri⁹ non in q̄ntū ille alter illud bonuʒ habʒ ꝫ ex eo in q̄ntuʒ ip̄e q̄ inuidet ſile bonū in ſe nō habʒ. imo ſibi deeſt ꝓ vtēdo tñ ad bonū finē. et iſta triſticia nō ē inuidia ꝫ ē ꝓprie zel⁹. ⁊ ſi iſte zel⁹ ſit circa bō ꝟtuoſa ſeu hōeſta. laudabil̃ ē Iuxta illud. i. ad Chor xiiij. Emulamini ſp̄ualia Si aūt ſit de bonis tp̄alib⁹. p̄t eē et cū pc̄c̄o et ſine pc̄c̄o iuxta hominis ſic zelātis intētionē ¶ Tertio mō q̄ñ aliq̄s de bonis alteri⁹ dolet ſeu triſtatur in q̄ntū ille cui illđ bonū acci

dit eſt ipſo bono indign⁹ Et iſta
triſtitia nõ pt ꝓprie oriri ex bonis
ꝟtuoſis ſeu honeſtis.ex qb⁹ aliqs
iuſt⁹ ⁊ ꝟtuoſus effici pt.qꝛ iã qodã/
mõ ſibi ipi repugnaret Si ꝟo ori
atur et veniat ex bonis tpalib⁹ cũ
ſcḋm doctrinaz fidei tpalia bona q̃
indignis ꝓueniũt.ex iuſta dei or
dinatiõe diſponant᷑ vel ad eorum
damnationẽ.et hmõi bona tpalia
qſi nihil ſint in ꝯpatiõe ad bona
futura q̃ ſeruant᷑ bonis.iõ hmõi
triſtitia ꝓhibet᷑ Juxta illud pſal.
Noli emulari in malignãtib⁹.neq3
zelaueris faciẽtes iniqtatẽ Et ali
bi Pene effuſi ſũt greſſ⁹ mei.qꝛ zela
ui ſup iniqs pacez pccoꝝ videns
¶ 2° mõ qñ aliqs dolz ſeu triſtat᷑
de bonis alteri⁹.in qntũ ſcz ille al
ter ipm i dcis bonis excellit ſeu ex
cedit Et hec triſtitia ẽ ꝓprie iuidia
et ẽ ſp praua et pccm.qꝛ dolet de
eo de q gaudẽdũ eſt ſcz de bono
ꝓximi Et ſic ꝓprie accipit᷑ hic

¶ De vicio ſeu pccõ ire

D Icẽdũ inde venit de ira q̃
ſcḋm Augl. ſic deſcribit᷑ Jra
eſt vlciſcẽdi libido Scḋm
ꝟo caſſiodoꝝ ſic deſcribit᷑ Jra eſt
immoderat⁹ animi mot⁹ ꝯcitatus
ad penã ſeu vindictã Et intelligit᷑
hec diffinitio.nõ de ira que ꝓcedit
ſeu denoiat᷑ p zelũ.q̃ eſt qñ qs cõ
tra ipa vicia mouet᷑ ſcḋm ordinẽ rõ
nis ad bonũ finẽ.qꝛ etiã interdũ
hõ ſibi ipi ꝓpter ſua pcca et vicia
iraſcit᷑ ſ3 intelligit᷑ de ira q̃ ꝓcedit
et nominat᷑ p viciũ.de q̃ etiã ſolũ
hic agẽdũ ẽ Jra em̃ duplex h3 eẽ
.ſ.nature ⁊ moris Quo ad eẽ natu
re nõ ẽ ꝓprie niſi paſſio qdaz.rõne
cui⁹ paſſiõis ſic pure ſeu abſolute
ꝯſiderate ira nõ eſt pccm.imo ma
gis ẽ pena Quo vero ad eſſe mo/
ris ſeu morale in qntuz illa paſſio
deordinat a debito ordine rõnis
debitoq3 fine.tũc dicit ⁊ importat
viciũ et pccm Nã ira iſto mõ non
dicit purã paſſionẽ imo quãdam
actionẽ qua deordinat᷑ hõ ⁊ quã/
tũ ad deũ et quãtũ ad proximum
Uult em̃ a ſe vindictã exqrẽ quã
nõ deb3 niſi a deo vel a iudice cõ/
ſtituto expetẽ Uel illã vindictam
exerceri appetit ꝯtra illũ q nõ me/
ruit vel vltra id qḋ meruit.vel nõ
ſcḋm legitimũ modũ et ordinẽ.vel
nõ ꝓpter debitũ finẽ ¶ Gregl.xxxi
li.moꝝ.ſex aſſignat ire filias q̃ ſũt
rixa.tumor mẽtis.contumelia.cla/
mor.indignatio.blaſphemia.qua/
rũ nũer⁹ ſeu ſufficientia ſic accipit᷑
Triplicit᷑ pt ira ꝯſiderari.vno mõ
ſcḋm qḋ ẽ in corde.ſcḋo mõ ꝓut eſt
in ore ſeu locutiõe.tercio modo ꝓ
ut ẽ in facto ſeu ope Quo ad pmũ
modũ ſcz in quãtũ ira eſt in corde
naſcunt᷑ duo vicia Unũ in reſpe/
ctu ad illũ cõn quẽ hõ iraſcit᷑ qꝛ.ſ.
eũ qodãmõ abhorret ⁊ indignũ re
putat.vt ſibi tale vel tale qd fece/
rit.et tũc eſt indignatio Aliud vi/
ciũ qḋ inde naſcit᷑.ẽ in reſpectu ad

ipm hominē met ꝙ iraſcit̄.in q̄ntū
.ſ.i aio ſuo diuerſas vindicte vias
excogitat.et talibꝰ excogitatiōibꝰ
animū ſuū replet.⁊ tunc eſt tumoꝛ
mētis Quo vͦo ad ſcd̄m modū.ſ.
in quātū ira oñdit̄ in oꝛe ſeu locu/
tiōe h̄ ↄtingē ꝑt duplr̄ Uno mō
qñ hō ſuā demōſtrat irā ꝑ vͦba in
oꝛdinata.ↄfuſa alta.et indignati/
ua.et tūc ē clamoꝛ Alio mō qñ ſu
am demōſtrat irā in verba iniuri/
oſa ꝓrūpēdo Et h̄ iterū duplicit̄
Nā vel illud fit in deū aut ſcōs Et
tūc ē blaſphemia Aut fit in proxi
mū et tūc ē ↄtumelia Quo ad ter/
tiū modū ſcꝫ in quātū ira oñdit̄ i
oꝑe ſcꝫ qñ ꝓcedit vſqꝫ ad factuꝫ
et tūc oꝛiunt̄ rixe.ꝑ quas hic intel
ligunt̄ ⁊ accipiunt̄ oia nocumēta
ꝗ facta occaſione rixe ꝓrimis in/
ferri ſolēt.vt ſūt pulſatiōes ꝑcuſſi
ones ⁊ hmōi ¶ Et inſuꝑ aduerten
dū ꝙ vt ſuꝑ aliqualit̄ tactū ē Ali/
qđ viciū ꝑt cē filia vniꝰ vicij capi/
talis.et nihilominꝰ interdū ex alio
vicio capitali ꝓcedē et h̄ diuerſis
reſpectibꝰ ⁊ cōſideratiōibꝰ ſic in h̄
pñti ꝓpoſito blaſphemia in q̄ntū
aliqͥs in eā ex deliberata mēte pro
rūpit tunc ꝓcedit ex ſuꝑbia hōis
ↄtra deū ſe erigentis Uñ Eccl.x.
Iniciuꝫ ſuꝑbie hōis apoſtatare a
deo.i.ab eiꝰ veneratiōe ſeu hono/
ratiōe recedē In quātū vero hō
nō ex deliberata mēte.ſꝫ ex quadā
ↄmotione ſeu furoꝛe animi in blaſ
phemiā ꝓrūpit.ſic ꝓcedit ex ira ⁊
eſt filia ire. ¶ Siliter tumoꝛ mētis
nō accipit̄ hic ꝑ vana ⁊ ſuꝑba ex
cogitatōe ꝓprie excellētie qua ꝗs
animū ſuū implet.qꝛ tūc idē eſſet i
effectu qđ ſuꝑbia.ſꝫ accipit̄ hic ꝓ
ꝗdā interioꝛi conatu ſiue excogi/
tatiōe hōis vindictā ex ira appetē
tis et in aio excogitātis Similit̄
poſſꝫ dici de odio qđ ex ira naſci
ꝑt.cū tñ ponat̄ ex inuidia naſci.et
eius filia ſit.ſic ſupꝛa declaratū eſt
capl̄o imediate ꝑcedēti ¶ Utruꝫ
aut teneat̄ ꝗs iniuriā ſibi factam
inimico reqͥrēti remittē diſtinguē
dum ē Ex iniuria ei tria oꝛiri ſolēt
Primū ē rācoꝛ i affc̄u. zm rācoꝛis
ſignū in effectu Tertiū ē actio con
tra iniuriātē Primū tenet̄ quilibꝫ
ſtatim remittē.etiā ſi non rogetur
Scd̄m tenet̄ ꝗs remittē ſi roget̄.ſ.
veniā petēti.et iuxta ſuā facultatē
emēdare pato Tertiū nō tenet̄ ꝗs
remittē ¶ An aūt ille cui facta ē i/
iuria debeat amiciciā q̄rē Sciēdū
eſt ꝙ duplex ē debitū ꝑmū ē nc̄ita
tis ſecūdū ē ꝑfectiōis Quātū ad
ꝑmū ſcꝫ debitū nc̄itatis ſine q̊ ſcꝫ
nō ē ſalꝰ.iniuriatꝰ nō tenet̄ recōcili
ationē ⁊ amiciciā q̄rere Quātū ve
ro ad ſcd̄m debituꝫ dicit Chryſo.
ꝙ talis iniuriatꝰ dꝫ recōciliationē
⁊ amiciciā q̄rē ⁊ h̄ maxie vt exinde
duplicē coꝛonā accipiat Unaꝫ qꝛ
iniuriā paſſꝰ ē.alterā qꝛ ꝑus roga
uit ¶ Nōndū poſtremo q̊ ad h̄ ca
pitulū. ꝙ reddē malū ꝓ malo eſt
fragilitatis. reddē malū ꝓ bono
eſt peruerſitatis.reddere bonuꝫ ꝓ
bono eſt eqͥtatis. reddere bonum

ꝑ malo est charitatis

De vicio seu peccato acidie

Subsequent̄ dicēdū venit de acidia.q̄ ſm aliq̄s sic describit̄ Acidia ē de.ḋtutum laudabili exercitio vtriusqꝫ hominis lāguida delectio Alit̄ sic describit̄ Acidia ē diffidētia de ꝓpriis virib⁹ ⁊ dei auxilio q̄ ad ardua bona implenda Scd̄m alios sic Acidia ē torpor mētis bona inchoare aut pficē negligent̄ No tandū aūt ꝙ Isidor⁹ acidiā a tristitia distinguit dicēs tristiciā esse in q̄ntū hō recedit a bono ad qḋ tenet̄ tāqꝫ a graui et laborioso Acidiā ḋo dicit eē in q̄ntuꝫ hō ab illo bono diuino seu spūali se cōuertit ad q̄etē indebitā Gregl. ḋo acidiā tristiciā noiat.et vt videt̄ ꝯueniēti⁹.qꝛ tristitia de se ſm quā aliq̄s a graui laborioso ope recedit vel ſm quā aliq̄b⁹ alijs causis tristat̄ nō est viciū speāle ab alijs distinctū.Sꝫ tūc solū speāle vicium dicit̄ in q̄ntū hō ꝯtristat̄ de bono diuino seu spūali.et tūc clarū ē ad rōnē acidie ptinē q̄ se ex eo ad q̄etē indebitā ꝯuertit.in q̄ntū scꝫ bonū diuinū seu spūale aspernat̄ Et ſm hec duo noia habet̄ ꝓprie rō acidie.quia in q̄ntū ē auersio a bono diuino ex eo ꝙ graue estimat̄ tūc dicit̄ tristitia.sed in q̄ntū ē spreto ipo bono diuino ꝯuersio ad creaturā scꝫ ad q̄etē indebitam.ex eo qꝛ leuis estimat̄.et placēs.rōne h⁹ dicit̄ acidia Ex q̄b⁹ patꝫ ꝙ ḣ vicium in q̄ntū ē vel dicit̄ tristitia opponit̄ letitie spūali Sed ꝓut est et vocat̄ acidia.opponit̄ virtuti fortitudinis.q̄ cōsistit in arduis aggrediendis et in sustinendis aduersis Et denoiat̄ acidia ab acedine.q̄a ꝑ eā aia quādā habꝫ acedinē q̄ndāqꝫ gust⁹ spūalis indispositionē de bono diuino seu spūali difficili

Sed ſm beatum Gregl.xxxi.li. moral̄.sex assignant̄ acidie filie s. malicia.rācor. pusillanimitas.desperatio.torpor circa p̄cepta.euagatio mētis circa illicita Quaruꝫ nūer⁹ seu sufficiētia sic accipi pōt Cū em̄ iuxta pḣm in Eth.nullus diu absqꝫ delectatiōe possit cū tristitia manē.et vt tactū ē acidia sit tristicia de bono diuino tanqꝫ de graui ⁊ laborioso.euenit ꝙ acidiosus tēdit et laborat ad ḣ ꝙ a sua tristicia se eximat et liberet seu recedat Duplici aūt via pōt aliquis a tristicia recedē Uno mō vt a cōtristātib⁹ recedat Scd̄o mō vt ad alia in q̄b⁹ delectari possit trāseat Sic ſm eūdē pḣm cōiter videt̄ ꝙ illi homines q̄ nō pñt in delectationib⁹ spūalib⁹ gaudē.se trāsferūt ad delectatiōes corpales respcū ꝑmi membri.in recessu seu fuga a ꝯtristātib⁹.talis ꝓcessus attendit Nā ꝑmo hō ipa ꝯtristantia fugit Scd̄o interdū vltra progreditur ita vt ipsa que tristiciam ingerunt impugnet Respcū iterū ꝑmi isto

rũ duoꝝ scz fuge ↄtriſtãtiũ bona ſpũalia de q̃bus acidia triſtat̃ ſũt vel ipe finis scz de⁹. vel ea bona q̃ ordinant̃ ad ip̃m finẽ Fuga autez ipi⁹ finis fit ꝑ deſperationẽ Eorũ aũt bonoꝝ q̃ ſũt ad ip̃m finẽ ſi q̃dem ſint ardua. vtputa ea q̃ ſubſũt ↄſilijs euãgelicis. fuga fit per puſillanimitatẽ Si vero nõ ſint ardua ʒ ſolũ q̃ ꝑtinẽt ad communez iuſticiã. fuga fit ꝑ torporẽ circa p̃cepta ¶ Reſpectu ſcdi iſtoꝝ duorũ duplicit̃ fit ipoꝝ bonoꝝ ſpũaliũ impugnatio Qñq3 em̃ fit indirecte ↄtra ſcz homines q̃ ad ipſa bona ſpũalia inducũt et tũc ẽ rancor Qñq3 ꝟo vlteri⁹ſe extendit directe ſcz ad ipa etiã ſpũalia bona q̃ ↄtriſtãt In q̃rũ deteſtationẽ aliquis ex ipa triſticia adducit̃. ⁊ tũc eſt ꝓprie malicia Reſpectu ſcdi mẽbri p̃ncipalis in q̃ntũ ſcz aliq̃s ꝓpter t̃ſticiam bonoꝝ ſpũaliũ ſe ab ipis bonis ſpũalib⁹ ad delectabilia exteriora trãſfert ponitur filia acidie. euagatio mentis circa illicita ¶ Eſt tñ hic aduertẽdũ vt clarius p̃dicta intelligant̃ ꝙ malicia nõ capit̃ hic in ſua geñali acceptione ꝑm q̃m ẽ q̃dã gen⁹ omnium vicioꝝ. ʒ capit̃ ꝓ q̃dam ꝑticulari malicia q̃ quis vt tactuz eſt bona ſpũalia impugnat in q̃ntũ ex ipis ↄtriſtat̃ Siliter rancor nõ accipit̃ hic vt cõiter accipit̃. ſcz ꝓ odio. ʒ ꝓ q̃dã animi radicata indignatione qua q̃s cõn hoies ip̃m ad bona ſpũalia inducẽtes mouet̃. in q̃ntũ ſcz illa bona ſpũalia ip̃m ↄtriſtãt ¶ Eſt etiã notãdũ ꝙ Iſidor⁹ aliã differẽtiã quã vt ſuꝑ tactũ eſt ponit ſeu aſſignat int̃ triſticiam et acidiã Alias etiã ipi⁹ triſticie ⁊ acidie filias aſſignat Nã triſticie ponit q̃tuor eẽ filias. q̃ ſũt rancor. puſillanimitas. amaritudo deſperatio Acidie ꝟo ſeptẽ ponit eẽ filias que ſũt ocioſitas. ſomnolentia. importunitas mẽtis. curioſitas. verboſitas. inq̃etudo. corporis inſtabilitas Sed iſte filie ſic ꝑ Iſidoꝝ aſſignate reducunt̃ ⁊ in effectu idẽ ſũt cũ illis q̃s Gregl. aſſignat Nã ꝑus Gregl. ponit rancorẽ eẽ filiaz acidie quaz et triſticiã noiat. et ſic quo ad ʒ Iſidor⁹ cum eo ↄcordat Siliter et reſpectu amaritudinis. q̃ ẽ ꝓprie q̃dẽ effect⁹ rãcoris Quo vero ad puſillanimitatẽ Iſidorus ſimiliter cũ Gregl. in effectu ↄcordat licz vario mõ Ocioſitas autẽ ⁊ ſõnolẽtia q̃s aſſignat Iſidorus filias acidie ↄp̃hẽdunt̃ et reducũtur ad torporẽ circa p̃cepta. quã aſſignat Gregl. filiã acidie Nam ocioſus in bono ſpũali p̃cepta pretermittit. ſõnolẽt⁹ ꝟo ea negligent̃ implet Alie vero q̃nq3 filie q̃s aſſignat Iſidor⁹ ex acidia oriri ꝑtinẽt et reducũtur ad euagationẽ mentis circa illicita quã ponit Greg. filiã acidie. que quidẽ euagatio ꝑm q̃d i ipa arce mẽtis r̃ſidet. volẽtis ſe importune ad diuerſa diffundere vocatur importunitas mentis Secundum autem ꝙ illa euaga/

tio mentis ptinet ad vim cogniti uam dicit curioſitas In qntū aūt ſe vagādo diffūdit ad locutionez dicit verboſitas In qntū vero re ſpicit vagationē corpis p quā cō municat indicat vagitas mētis hoc ↄtingit dupliciter Vel reſpectu cor/ poris in eodē loco manētis. ſʒ per varios et inordinatos mēbrorum mot⁹ ſe vage et inſtabilit agentis et tūc eſt inqetudo corpis Vel re ſpectu corpis ſe p diuerſa loca va ge agitātis ſeu diſcurrentis.et tūc eſt inſtabilitas.licet etiā inſtabili/ tas poſſit ſm vagā et incōſtantez mutabilitatē et variationē propo ſiti accipi Et ſic patet ꝙ Gregꝰ.et Iſidor⁹ in effectu cōcordāt Eſt tñ p clariori dictoꝝ intellectu ad/ uertēdū.ꝙ non oīs mot⁹ acidie eſt pccm imo frequēter in viris ſāctis inueniunt aliq̄ impfecti mot⁹ aci/ die Mot⁹ eīm acidie qnqʒ eſt in ſo/ la ſenſualitate pter repugnantiā carnis ad ſpūm.et tūc eſt ſolū pec catū veniale Qnqʒ vero ptingit vſqʒ ad rōnez q̄ ↄſentit in fugā ⁊ horrorē.et deteſtationē boni diui/ ni.carne oīo ↄtra ſpūm pualente et tūc acidia eſt pccm mortale Eſt etiā aduertēdū ꝙ vbi in ſupiorib⁹ dictū eſt acidiā eſſe triſticiā de bo no ſpūali.nō ē accipiēduz bonum ſpūale cōiter.quia tūc acidia non habēt rōnez ſpēalis vicij.cū om̄e viciū refugiat ſpūale bonum vtu tis ſibi oppoſite Similiter et in qntū acidia refugit bonuz ſpūale put eſt laborioſū vel moleſtū corpi.aut delectatiōis impeditiuuz.non di/ ſtinguit ab alijs vicijs carnalib⁹. qb⁹ aliqs qetē et delectationē cor poris qrit Sed pprie acidia. dum viciū ſpēale ponit.put hic ē triſti cia mētalis d bono ſpūali diuino vel in bonū diuinū ordinato.ea ſo la rōne qua in bonū diuinū ordina/ tur cū ↄſenſu rōnis in ipi⁹ boni fu ga horrore et deteſtatiōe Nā men tem hominis adeo optet bono di uino de ncītate inherē.vt nō ↄtri/ ſtet fugiat.horreat.ſeu deteſtetur ea q̄ ſibi pter deū iminēt faciēda

De vicio ſeu peccato auaricie Et qre dr idoloꝝ ſeruit⁹

Nunc transcūdū eſt ad de clarationem auaricie q̄ ſic ſm tulliū deſcribit Auari cia eſt immoderat⁹ amor habendi Scdm bō Bern ſic deſcribit Aua ricia ē qrūlibʒ rerꝝ inſatiabilis et inhōeſta cupido Auaricia ſecūdū Aplm dicit idoloꝝ ſuit⁹.qr aua/ rus pprie in effectu et ope exhibet creature ſcʒ pecunie. illud qd de/ beret creatori.et pcipue fidē ſpez et dilectionē Nā ibidē tāqʒ i eo vñ ſibi ſpēale auxiliū puēturū credit ſuā pncipalē ſpez ↄſtituit.exinde in ardorē dilectiōis trāſit Et in B ſpēalit rephēdūt auari qr rei vili/ ſime.ſ.pecūie q̄ de tra venit ⁊ acci/ pit ⁊ pprie tra ē qm natura infimā ordinauit tantū amorem ſuū exhi bent et impendūt Et hinc in eccl.

dicit ꝙ auaro nihil eſt ſceleſti⁹ Et hoc ꝓpter quatuoꝛ cauſas ¶ Primo quia vix eſt ſcelus ſeu viciū ad quod perpetrādū auaricia nō inducat. vt ſunt furta. homicidia. ꝓditiones. periuria et cetera hmōi ¶ Secūdo quia eſt contra legem nature ſeu hūanitatis qua q̄ſq3 alteri tenet q̄d ſibi vellet fieri ¶ Tertio quia eſt cōtra legē vniuerſalez in omnib⁹ rebus exiſtentē. p quaz ſe dari et cōicari volunt. imo quodāmodo cōpellūt Auari vo eas captiuas detinent ne cōicari poſſint Quarto ē cōtra legē diuinaz ſcriptā Vn̄ Luce. vi. Eſtote miſericordes ſicut et pr̄ vr̄ miſericoꝛs ē ¶

Utrū aūt liceat cuiq3 theſauros cōdere Notandū ꝙ dupl'r theſauriſari pōt Uno mō. ex affectu auaricie abſq3 omni intentione neceſſitatis ꝓprie vel aliene et hoc mō theſauriſare eſt omnib⁹ ꝓhibituz Alio mō theſauriſari pt̄ ex ꝓuidentia. et hoc iterū dupliciter Uno mō vel ↄſideratione neceſſitatis. et ſic cōcedit parētib⁹ ſecularib⁹ ob neceſſitatē filioꝛū educandoꝛū. vel filiarū ↄiugio tradēdarū. nō tn̄ ditandaꝝ. ſed debito ſeruato mō iuxta ſtatū pſōe Alio mō ex conſideratiōe publice vtilitatis. vtputa regni defendēdi. vel cult⁹ dei ampliandi. et ſic cōceſſuz ē regib⁹ et dn̄is tpalib⁹ theſauriſare Perſōis vero eccleſiaſticis particularib⁹ ꝓprie nunq3 theſauriſare licz. nec etiā pecuniā tenē intētiōe ſeruādi Vn̄ Ambroſi⁹ Aurū habz eccl̄ia non vt ſeruet ſ3 vt eroget ¶ Ex predictis patz ꝙ duplex eſt amoꝛ pecunie tpaliū Vn⁹ r̄ſpectu ncitatis Ali⁹ reſpectu ſupflui Contra pmū ꝓhibet dn̄s p̄focantem ſolicitudinē Cōtra ſcd̄m ꝓhibz theſauriſationē ¶ Auaricie autez per Gregō. xxxi. li. moꝛaliū. ſeptez aſſignant filie. que ſūt. ꝓditio. fraus fallacia. ꝑiuriū. inq̄etudo. violētia cōtra miam obduratio Quaꝝ numer⁹ ſiue ſufficiētia ſic ſumi poteſt Auaricia vt dictū eſt. eſt ſupfluus amoꝛ habēdi diuitias Iſta ergo ſuperfluitas ſeu exceſſus aut eſt in ip̄as diuitias retinēdo. et ex hoc oꝛit obduratio cōtra miſericoꝛdiam qua ſcz coꝛ hominis miſericoꝛdia nō emollit vt de diuitijs ſuis ſubueniat miſeris et indigētibus Aut iſte exceſſus ſeu ſupabundantia eſt in accipiēdo ſeu in adq̄rēdo pecunias Q̄d iteꝝ pōt cōſiderari dupliciter Uel .ſ. inq̄ntū ē in affectu vel inq̄ntū eſt in ope ſeu effc̄u Si pmo mō ſcz q̄ntū eſt in affectu. ſic ex auaricia oꝛit inquietudo. in q̄ntū ſcz auaricia ingerit hōi nimiā ſolicitudinem curas q3 ſuperfluas Auar⁹ em̄ vt dr̄ eccl̄iaſtl. v. non implet pecunia Si ſcd̄o mō ſcz in q̄ntū ē in ope ſeu effc̄u. et hoc iteꝝ ↄpliciter ↄtingē pōt Uel em̄ in iſta immoderata ⁊ indebita adq̄ſitiōe vtit q̄s vi vl̄ dolo Si vtat vi tūc ē violētia Si vtat dolo ſ3 iteꝝ tripliciter fieri pt̄. Uel em̄ fit ip̄e do

lus in verbo Et ſiq̃dẽ ꝟbũ ſit ſim/
plex tũc eſt fallacia Si aũt ipi ver
bo addat̃ ɔfirmatio iuramẽti tũc
eſt ꝑiuriũ Si aũt omittat̃ ipe do/
lus in ope.tũc vel erit quantũ ad
res.et ſic eſt fraus Uel erit q̃ntuz
ad ꝑſonas.et ſic eſt ꝓditio .vt pz
de iuda q̃ ꝑ auariciã ꝓdidit xp̃m
¶ Iſidor' aũt nouez ponit filias
auaritie.que ſũt.mendatiũ.fraus.
furtũ.ꝑiuriũ.turpis lucri appetit'
falſũ teſtimoniũ.violẽtia.inhuma
nitas.rapacitas Et ſic apparet ꝙ
Iſidor' tres ponit filias auaricie
quas etiã Gregl.ponit.et ſex de q̃
b' Gregl.nullã facit mẽtionẽ Sz
q̃ debite ɔſideẽat iſte ſex filie quas
ſic aſſignat Iſidor'.reducunt̃ ꝛ cõ
ꝓhẽdunt̃ ſꝫ illis q̃s aſſignat Gre
gori' Nã mẽdatiũ et falſũ teſtimo
niũ q̃ ꝓprie nõ differũt ab inuicem
niſi ſic gen' et ſpẽs.etem̃ falſũ teſti
moniũ nihil aliud eſt q̃z quedã ſpe
cificatio mẽdatij.ɔtinent̃ ſꝫ falla/
cia.ſicut et furtũ q̃ eſt q̃dã ſpecifi/
catio fraudis cõtinet̃ ſub fraude
Appetit' aũt turpis lucri pertinet
ad inq̃etudinẽ et ſub ea ɔprehẽdi
tur Rapacitas aũt cũ ſit ſpẽs vio/
lẽtie.ſub violẽtia ɔtinet̃ Inhũani/
tas ꝟo idẽ eſt ꝓprie qđ induratio
cõn misericordiã ¶ Eſt etiã notan
dũ ꝙ auaricia q̃ ꝓprie eſt immode
rata cupido circa diuicias et ſpẽa
lr̃ pecunie.ex eo qꝛ ꝑ pecuniã oĩa
alia habent̃ ꝛ recupant̃. iuxta qđ
dicit̃.pecũie obediũt oĩa. duplicit̃
pt ɔſiderari Uno mõ circa accep
tionẽ ꝛ adq̃ſitiõez pecũiaꝝ inq̃ntũ
ſcz aliq̃s pecuniã adq̃rit vltra de
bitũ aliena ſurripiẽdo vl' indebite
retinẽdo Et ꝭ mõ opponit̃ auari/
cia iuſticie Alio mõ ɔſiderari põt
ꝓut importat immoderãtiã circa
interiores affectiões diuitiarũ pu
ta cũ q̃s nimis amat vel deſideat
diuicias.aut nimis delectat̃ in eis
etiã ſi forſan nõ velit cape aut re/
tinẽ aliena Et ꝭ mõ auaricia op
ponit̃ liberalitati q̃ hmõi affectio
nes moderat̃ Et licet vterqꝫ iſto/
rũ modoꝝ ꝭ accipit̃ magis ꝓprie
tñ auaricia ſcđo mõ accipit̃ ¶ Eſt
etiã notãdũ ꝙ pħs in Etħ.multa
ponit genera hominũ vicioſoꝝ vi/
cijs ad auariciã ſpectãtib'.q̃ ſꝫ fi/
liab' ſuꝑ.enũeratis nõ vident̃ cõ
ꝓhẽdi.videlicz.parcos tenaces.
kinnibiles.illiberales operationes
operantes.de meretricio paſtos.
vſurarios.aleatores. mortuorum
ſpoliatores.latrões Sed circa ꝭ
tam pro iam dictis q̃z pro dicen/
dis eſt aduertendum ꝙ licet in cõ
muni vſu loquendi idez reputetur
aliquod peccatum eſſe filiam ali/
cui' alterius vicij ſeu peccati ꝛ eſſe
eius ſpeciem.eſt tamen magna dif
ferentia.ita ꝙ aliud ẽ peccatũ ha
bere filias et aliud peccatum ha/
bere ſpecies Species enim alicu/
ius peccati ſeu vicij capital' opor
tet ſemper ad idem genus vicij
pertinere Filias vero non immo
ad finem alicuius vicij poſſunt
etiam peccata alteri' generis or/

dinari et ex eo oriri Illa aũt pcc̃a q̃ sic ex alio oriũtur et ad ipm ordinant̃ ꝺm appetitũ finis. ꝓprie dicunt̃ ei⁹ filie. sic gr̃a exẽpli in materia pñti Proditio ꝛ fallacia ponũtur et debito filie auaricie. quia ex ipa oriũtur ṗcipue ꝺm appetitũ finis vt qñ scʒ fit ꝓditio vł fallacia ad pecunias ꝛ diuicias adq̃rendas Et tñ ꝓditio et fallacia per se ↄsiderate nõ sũt ꝓprie spẽs auaricie nec ꝓprie ad gen⁹ auaricie pertinẽt Ad ꝓpositũ igit̃ reuertendo illa q̃ (vt tactũ ẽ) ponit ph̃s. sunt magis spẽs auaricie quã illiberalitatẽ vocat. qꝫ sint ei⁹ filie licet tñ aliqui eoꝝ possint ad filias supra enũeratas reduci vt sub ipis effectualit̃ ↄp̃hẽdant̃. vtputa latrociniũ sub fraude. parcitas et tenacitas sub obduratiõe Cõtra miam eẽ sic ad auariciã ꝑtinẽ vident̃. ꝑt eñ aliq̃s illiberalis seu auar⁹ dici ex eo ꝙ deficit in dando. Et siq̃dẽ qꝛ paꝝ dat vocat̃ parc⁹. si aũt qꝛ nihil dat. tũc dicit̃ tenax. si aũt qꝛ cũ magna difficultate dat. tũc vocat̃ kimibilis quasi kimi venditor qꝛ. s. de paruis magnaʒ vim facit Añqꝫ eẽ dicit̃ illibẽalis vł auarus qꝛ excedit in accipiẽdo Et h̃ iterũ dupliciter Vno mõ qꝛ turpiter lucrat̃. vł scʒ vilia et ſuilia opera per illiberales oṗatiões exercẽdo Vel qꝛ de aliq̃b⁹ viciosis actibus lucrat̃. sic de meretricio vł aliquo hmõi Vel q̃a lucratur de eo q̃d gratis debẽt cõcedẽ. sic vsurarij Vel qꝛ lucrat̃ parũ cuʒ multo labore Alio mõ qꝛ iniuste lucrat̃ vel de viuis vim inferẽdo. sic latrones. vel mortuos spoliãdo. vł ab amicis ꝑ deceptionẽ auferẽdo sic aleatores Et intellige hec oĩa iux̃ supra tacta qñ. s. ex immoderato amore lucri fiũt seu ꝓcedũt Et sic patʒ ↄcordãtia eoꝝ q̃ ponit ph̃s cũ illis q̃ ponit Gregl.

De vicio seu peccato gule

Nunc dicendũ est de vicio gule Que sic ꝺm Augl. describit̃ Gula est immoderata cibi auiditas Vel sic Gula est vorax edacitas. nature finib⁹ nõ ↄtenta Et ẽ aduertẽdũ ꝙ gula non dicit seu denoiat quẽlibʒ appetitũ edendi vel bibẽdi ꝫ solũ inordinatum Qui ex eo inordinatum dr̃ ꝙ recedit a debito ordine rõnis Nec viciũ gule in sb̃a seu q̃ntitate cibi ꝓprie ↄsistit ꝫ in ↄcupiscẽtia non regulata rõne Et iõ si aliq̃s excedat in q̃ntitate cibi nõ ꝓpt̃ ↄcupiscẽtiã ꝫ qꝛ illd̃ sibi nc̃ariũ eẽ existimat h̃ nõ ꝑtinʒ ad vitiũ gule. ꝫ ad aliq̃m impiciã Sʒ tũc ꝑtinʒ ad gulã. qñ aliq̃s ꝓpt̃ ↄcupiam cibi delc̃abilis scient̃ excedit mẽsurã edẽdo Et h̃ accipit̃ cib⁹ eẽ ꝑ potu Notandũ insup ꝙ Gre. xxxi. li. mora. v. eẽ spẽs gule assignat sb̃ his vbis. Sciendũ ẽ qꝛ q̃nqꝫ nos modis viciũ gule tẽtat Aliq̃n nãqꝫ idigentie opa ꝑuenit Aliq̃n ordinem tpis sequitur. sed cibos lautiores querit Aliq̃n etiam quemlibet et h̃ sumenda

ſint ꝑpari accurati⁹ expetit Aliqñ aũt et q̃litati ciboꝝ et tpi ꝯgruit. ſ3 in ipa q̃ntitate ſumẽdi.mẽſuram r̃fectõis excedit Nõnũq̃3 vo⁊ abiecti⁹ ẽ qꝺ̃ deſiderat.et tñ ipo eſtu immẽſi deſiderij ceteri⁹ peccat Et ꝯtinent̃ in h vſu Preꝑpere laute nimis ardent̃ ſtudioſe ¶ Quaru3 ſpẽrum nũer⁹ ⁊ ſufficiẽtia ſic ſumi pt Gula vt dc̃m ẽ importat iordinatã ꝯcupiſcẽtiã edẽdi In eſu aũt duo ꝯſiderant̃ ſc3 vl' ipe cib⁹ qui ſumit̃.vel ipa ei⁹ ſũptio Reſpc̃u pmi.ſ.ipi⁹ cibi q̃ ſũit̃ triplex pt ꝯcupiſcẽtie inordinatio ꝯtingẽ ſc3 vl' q̃ntũ ad ſubſtãtiã cibi. vel q̃ntum ad q̃litate3 cibi Vel quantum ad quãtitate3 cibi Quãtu3 ad pmu3 ꝯtingit concupiſcẽtie inordinatio qñ ſc3 q̃runt̃ cibi lauti.i.pcioſi Et tũc ẽ ſcd̃a ſpẽs ſup poſita denotata p illud vbũ verſus ſupra poſiti.laute.Quãtũ ad 3m ꝯtingit cõcupiſcẽtie deordinatio qñ ſc3 cibi nimis accurate et delitioſe ꝑparãtur Et tũc eſt tertia ſpẽs ſup aſſignata.denotata p illud verbũ.ſtudioſe.verſus pnoiati Quãtu3 ad tertiũ ꝯtingit ꝯcupiſcẽtie deordinatio.qñ excedit̃ in nimis ꝯmedẽdo Et tũc eſt q̃rta ſpẽs ſupra aſſignata. denotata p h vbu3.nimis Reſpectu ſcd̃i mẽbri principal' ſcilicet ipi⁹ ſũptiõis cibi.pt.dupliciter ꝯcupiſcẽtie inordinatio ꝯtingẽ ſcilic3.vel q̃ntũ ad tẽp⁹ ipi⁹ ſũptiõis vel q̃ntũ ad modũ Quãtũ ad primũ ꝯtingit cõcupiſcẽtie inordinatio.qñ puenit̃ debitũ tẽp⁹ ſeu debita hora ꝯmedẽdi Et tũc eſt pma ſpẽs ſup aſſignata .denotata p h vbũ.pre propẽ Quãtu3 ad ſcd̃m ꝯtingit ꝯcupiſcẽtie inordinatio.ſ. qñ nõ ſuat̃ debit⁹ mod⁹ in edẽdo Et tc̃ eſt q̃nta ſpẽs ſup aſſignata denotata p h vbũ.ardẽter.

¶ Notãdũ inſup ꝙ Greg. l. xxxi. li moraliũ q̃nq̃3 aſſignat gule filias q̃ ſunt.iepta letitia.ſcurrilitas.immũdicia.multiloqu3.hebetudo ſenſus circa intelligẽtiã Quaꝝ nũer⁹ ſeu ſufficiẽtia ſic ſumi põt Gula vt ſupra tactũ eſt ꝓprie conſiſtit circa immoderatã ꝯcupiſcẽtiã q̃ ẽ in cibis et potib⁹ Et ideo illa vicia q̃ ex imoderata ꝯcupiſcentia cibi et pot⁹ ꝯſequũtur ſeu oriunt̃.ꝯputãtur int̃ filias gule Ipa aũt vicia q̃ ex immoderata ꝯcupiſcẽtia cibi et pot⁹ inſurgũt ſeu oriunt̃. ꝯſiderantur dupl'r Vel inſurgũt ex pte aie vel inſurgũt ex parte corpis Si inſurgũt ex pte aie h.põt ꝯtingẽ q̃drupl'r.ſ. vel pmo q̃tũ ad rõne3. cui⁹ acies ex cibi et pot⁹ immoderãtia hebetat̃ ꝓpter ſc3 ciboꝝ et vini fumoſitates caput hoĩs pturbantes Et hinc ponitur filia gule ebetudo ſenſus ſeu mẽtis circa intelligẽtiã. Et ecõtrario abſtinẽtia ꝯfert ad ſapiẽtie pceptione3 Vel ſcd̃o q̃ntũ ad vim appetitiua3 ſeu appetitũ.q̃ ſopito gubernaculo rõnis per ipa3 cibi et pot⁹ immoderantiã multiplicit̃ deordinat̃ et in varias trãſit diſſolutiões Et hinc

ponitur inepta letitia filia gule. ex eo ꝙ oēs inordinate paſſiōes ad letitiā et triſticiā ordinant̄ vt dicit pħs Vel tertio q̄ntū ad inordinationē diſcretiōis circa debituz modū ꝓferēdi verba. q̄ frequētiſſime ex immoderātia cibi ⁊ pot⁹ contingit Et hinc multiloquium aſſignat̄ filia gule Juxta qd̄ dicit Gregoꝛ̄ in paſtoꝛali Niſi gule deditos immoderata loq̄citas comitaret̄ diues ille q̄ epulat⁹ q̄tidie ſplēdide dicit̄ in lingua grani⁹ non arderet Vel q̄rto q̄ntū ad inordinationē diſcretiōis circa guſt⁹ et act⁹ exterioꝛes Nā ſicut ex immoderātia cibi ⁊ potus ꝓuenit in ip̄a diſcretione defectus ⁊ inordinatio circa debitā et moderatā ꝓlationē ꝟboꝛū. ita ſilr̄ ꝓuenit in ip̄a diſcretiōe deoꝛdinatio circa exterioꝛes geſtus Et hinc pōitur ſcurrilitas filia gule q̄ eſt quedā vana iocularitas q̄rens homines ad riſū et ↄplacētiaz cōmouere. ex defectu diſcretiōis ſeu debite ꝑuiſiōis ꝓueniēs Quātuz aūt reſpectu ſcd̄i mēbꝛi ꝑncipalis de vicijs ſcz q̄ ex ꝑte coꝛpis inſurgūt. certū ē ꝙ ex ip̄a inoꝛdinata ⁊ immoderata cibi et pot⁹ ↄcupiſcētia et ſūptiōe frequētiſſime ſequuntur emiſſiōes inhōeſte ſuꝑfluitatū Et hinc ē ꝙ immūdicia ponitur filia gule

De emiſſione ſeminis

Eſt tñ aduertēdū ꝙ ſi ex ip̄a ſuꝑfluitate cibi et pot⁹ ↄtingat emiſſio ſuꝑfluitatū ꝑ modū ſeminis naturalis. tūc immūdicia licet etiā ad gulā ꝑtinē videatur in q̄ntuz ſcz materiam miniſtrat. magis ꝓꝑie tñ ꝑtinet ad pcc̄m libidinis ſeu luxurie Si ↄtingat emiſſio aliaꝝ ſuꝑfluitatū. vt vomit⁹ et vacuationū fetidarū ⁊ hmōi. tūc immūdicia ꝓꝑie ad viciū gule pertinet Eſt etiā aduertēdū ꝙ hebetudo q̄ntū ad eligibilia nō eſt ꝓꝑie filia gule. imo cōiter in omni pcc̄o īuenit̄ Sz hebetudo ſenſus circa ſpeculabilia maxime etiaz ex gula ꝓuenit ꝓpter rōnem iam tactā ſcz ꝓpter fumoſitates caput ꝑturbantes. et tūc ꝓꝑie eſt filia gule Similiter letitia q̄ eſt de actu pcc̄i iuxta illud ꝓuerbioꝝ. ij̄. capl̄o. letant̄ cū malefecerint. et q̄ ꝓꝑie ex habitu peccādi ꝓcedit non eſt filia gule. imo ad omne pcc̄m ↄſeq̄ ꝑt Sed illa letitia q̄ eſt vaga diſſoluta ⁊ incōpoſita qd̄ importat h̄ verbuz inepta. ꝓmaxime oꝛit̄ ex inoꝛdinata ſūptione cibi et pot⁹. et iſto mō aſſignat̄ filia gule Silr̄ eſt quedā ſcurrilitas q̄ ex volūtate ſeu appetitu luxurie. ⁊ q̄dā ex appetitu inoꝛdinato lucri ſeu pecunie procedit. dū ſcz q̄rit̄ ꝑſona ꝑ q̄ndā vanam iocularitatē ad riſū ſeu ↄplacētiā ꝓmoueri. vel ad ip̄az facilius ad actū venereū ꝓmouēdū. vl̄ ad aliq̄d ↄmodi ab ea ↄſequēdū. et iſtis modis magis ꝑtinēt ad illa vicia ſcz luxurie et auaricie Sz illa ſcurrilitas q̄ ex immoderata ↄcupiſcētia et ſūptiōe cibi et pot⁹ procedit

iuxta modū ſatis ſup̄ declaratū ē
ꝓprie filia gule

De vicio ſeu peccato luxurie

Seq̄tur de luxuria que ſic
deſcribit᷑ Luxuria ē ex im/
mūdis deſiderijs veniens
lubrica mentis et carnis ꝓſtitutio
Scd̄m alios ſic deſcribit᷑ Luxuria
ē libidioſe voluptatis appetitꝰ Et
intelligas hūc libidinoſū appetitū
qñ eſt ex ꝯſēſu rōnis. ſic ſcȝ ꝙ ipa
rō cū cohibē poſſet. nō tñ cohibet
qꝛ tūc talis libidinoſus appetitus
ē pcc̄m mortale Adhuc ƀm alios
ſic deſcribit᷑ Luxuria eſt corpis in/
continētia. ex pruritu carnis origi
nē ꝯtrahēs Notandū ꝙ ſic ſepe
ſup̄dc̄m ē. magna differētia ē po/
nere aliqđ pcc̄m filiaȝ alteriꝰ vicij
et illud ponē eiꝰ ſpēm Qđ manife
ſte apparet in iſto vicio ſeu pcc̄o lu
xurie Naȝ vt clare videbitur iſtud
viciū aliq̄ habȝ pcc̄a tanq̄ȝ filias
ea ſcȝ q̄ ex eo oriunt᷑ ƀm precipue
appetitū finis Licȝ tñ ƀm ꝓpriū eē
ad ipm viciū nō. ptineāt habȝ eē
ſpēs q̄ ꝓprie ad ipm luxurie viciū
ptinēt Octo igit᷑ ƀm Gregl. xxxi
li. moraliū aſſignant᷑ filie luxurie. ſ.
Cecitas mētis. incōſideratio. incō
ſtācia. precipitatio. amor ſui. odiū
dei. affectꝰ pñtis ſeculi. horror ſeu
deſpatio futuri Quaꝝ nūerꝰ ſeu
ſufficiētia ſic ſumi pt Certuȝ eſt ꝙ
ƀm doctrinā ph̄oꝝ qñ inferiores
anime vires ſeu potētie ad ſua ve

hement᷑ obiecta afficiunt᷑ et ſe ap/
plicāt. ꝯſequēs eſt ꝙ ſupiores aie
vires in ſuis actibꝰ impediant᷑ ſeu
deordinant᷑ Maxime aūt p viciuȝ
luxurie appetitꝰ ꝯcupiſcibilis q̄ eſt
vna de inferioribus potētijs aie
vehement᷑ afficit᷑ ⁊ intēdit ſuo ob/
iecto ſcȝ delectabili venereo. ꝓpter
ſuā ſcȝ vehemētiam delectationis
Ex q̊ ꝯſequēs eſt et cōiter ꝯtingit
ꝙ maxime p ꝯcupiſcētiaȝ luxurie.
rō et volūtas q̄ ſunt ſupiores aie
vires impediunt᷑ ſeu deordinātur
Ratiōis aūt q̄tuor ſūt actꝰ in agē
dis Primꝰ q̄dē actꝰ ē ſimplex intel
ligentia q̊ ipa rō aliquē finē appre
hendit vt bonū Et hic actꝰ p con
cupiſcētiaȝ luxurie impedit᷑ Iuxta
illud Dañ. xiij. Spēs decepit te.
Et illud Concupiſcētia ſubuertit
cor tuū Et q̄ntuȝ ad h̄ ponit᷑ filia
luxurie cecitas mentis Scd̄s actꝰ
rōnis eſt cōſiliū de his q̄ ſūt agen
da ꝓpt᷑ finē. et h̄ etiā actꝰ p cōcupiſ
centiā luxurie impedit᷑. Et q̄ntum
ad h̄ ponit᷑ filia luxurie p̄cipitatio
q̄ ꝓut hic ſumit᷑ importat ſubtra/
xionē ꝯſilij. qñ ſcȝ hō ex luxurie ve
hemētia p impetū voluntatis ſeu
paſſiōis, nō adhibito ꝯſilio ad ali
q̄d agēdū ſubito ⁊ inordinate fert᷑
Tertiꝰ actꝰ rōnis ē rectū iudicium
de agēdis Et hic etiā actꝰ p ꝯcu/
piſcētiā luxurie impedit᷑ Vt de ſe
nibus luxurioſis dicitur Dañ. xiij.
Auerterūt ſenſū ſuū vt non recor/
darent᷑ iudicioꝝ iuſtoꝝ Et q̄ntū
ad h̄ ponit᷑ filia luxurie. incōſidera

tio.que ꝓut hic ſumitur importat
defectū̄ recti iudicij.qñ ſcꝫ hō̄ ex lu
xurie vehementia. in recte iudican
do deficit.qꝛ.ſ.ɔtēnit vel negligit
attēdē ea ex q̄b⁹rectū̄ iudiciū ꝓce
dit ¶ Quart⁹ aūt rōnis act⁹ eſt p̄ce/
ptū̄ qđ ip̄a rō̄ facit de aliq̄o agen
do ¶ Et iſte etiā act⁹ ꝑ ɔcupiſcētiaꝫ
luxurie impedit̄.in q̄ntū̄ ſcꝫ hō̄ ex
impetu ip̄i⁹ ɔcupiſcētie impedit̄ ne
exequat̄ illđ qđ rō̄ decēnit eē̄ faci
ēdū̄ ¶ Et ſm̄ h̄ ponit̄ filia luxurie i/
cōſtātia.q̄ ꝓut hic ſumit̄ importat
receſſū̄ a bono propoſito ⁊ cepto.
ꝓpter aliq̄d qđ inordinate placet
qđ maxime cauſat vehemētia lu/
xurie.ꝑ quā̄ hō̄ trahit̄ ad repudiā
dū̄ qđ recte p̄us acceptauēat.qđ
ex ſui defectu venit.qꝛ cū̄ poſſet il/
li impulſui luxurie reſiſtē̄ nō̄ reſiſtit
eo ſcꝫ ꝙ nō̄ tenet firmit̄ ⁊ ɔſtāter
ſe in bono cōcepto ¶ Epilogatio ¶ Ita ꝙ ce
citas mētis eſt defect⁹circa actum
ſimplicis intelligentie ¶ Precipita/
tio eſt defect⁹circa actum ɔſilij ¶ In
cōſideratio eſt defect⁹circa actū̄ iu
dicij ¶ Incōſtantia eſt defect⁹ circa
actū̄ p̄cepti ¶ Qui ſūt q̄tuor p̄ncipa
les act⁹ rōnis circa agibilia q̄ ma
xime ꝑ delectationē̄ q̄ in actib⁹ve/
nereis eſt q̄ totā̄ animā̄ abſorbet
impediunt̄ vt tactū̄ eſt ¶ Ex parte
aūt volūtatis duplex eſt act⁹ quē̄
ꝑ cōcupiſcētiā̄ luxurie deordinari
cōtingit ¶ De filia luxurie reſp̄cu
vni⁹ act⁹ ¶ Un⁹ eſt appetit⁹ finis
¶ Et q̄ntū̄ ad hui⁹ act⁹ deordinatio
nem ponitur filia luxurie.amor ſui
¶ In q̄ntū̄ ſcꝫ hō̄ ꝓ venerea delecta
tiōe quā̄ inordinate appetit et ɔcu
piſcit ſe ip̄m iordinate diligit. ⁊ ea
que ad dictā̄ delectationē̄ ſeu com
placētiā̄ ɔferūt ſibi ꝓcurat ⁊ q̄rit
¶ De alia filia reſpectu eiuſdem
act⁹ ¶ Et ꝑ oppoſitū̄ reſpectu ip̄i⁹
met act⁹ volūtatis ponit̄ alia filia
luxurie.odiū̄ dī ¶ Qđ importat q̄n/
dā̄ dei ac ſuoꝝ mandatoꝝ in aīo
diſplicētiā̄ et ɔtemptū̄.in q̄ntū̄ ſcꝫ
ip̄am delectationē̄ venereā̄ ſic ɔcu
pitā̄ nō̄ ꝓhibet ¶ De alia filia re
ſpectu alteri⁹ act⁹ ¶ Ali⁹ act⁹ volū
tatis eſt appetit⁹eoꝝ q̄ ſūt ad finē̄
¶ Et q̄ntū̄ ad hui⁹ act⁹ deordinatio
nem ponit̄ filia luxurie.affect⁹pre/
ſentis ſeculi ¶ In q̄ntū̄ ſcꝫ hō̄ ꝓ am
pli⁹ ⁊ diuti⁹venerea delectatione
ad ſui libitū̄ fruēdo p̄n̄s ſeculū̄ et
ea q̄ in eo ſūt inordinate diligit et
in eis ɔplacet ¶ Alia filia ex eodē̄
actu ¶ Et ꝑ oppoſitū̄ reſpectu iſtius
met actus ponitur alia filia luxu
rie.deſperatio futuri ſeculi ¶ Quia
dū̄ hō̄ vt p̄fert̄ nimis delectationi
bus carnalib⁹detinet̄ nō̄ curat ad
delectatiōes ſp̄ūales que ꝓprie ad
gaudia futuri ſeculi ꝑtinent et diſ/
ponūt ꝑuenire.imo eas faſtidit ⁊
q̄dāmō̄ deſꝑat ¶ Eſt tñ̄ aduertē̄
dū̄ ꝙ Iſidor⁹ q̄tuor ponit ex ip̄a
luxuria orietia.q̄ ſub p̄dictis filia/
bus ɔphendi nō̄ vident̄. ſcꝫ turpi
loq̄a.verba ſcurrilia.verba ludicra
ſtultiloquia ¶ Sed qui bñ̄ cōſiderat
p̄dicta q̄tuor ſub p̄cedentib⁹ cōti

nent Nā ipa q̄tuor q̄ ſic ponit Iſi
dor⁹ nō ſūt niſi q̄dā iordinati act⁹
exteriores.et adhuc p̄cipue ad lo
cutōnē ptinētes.que ex ipa vi ↄcu
piſcētie luxurie oriunt̄ In q̄ locuti
one pōt ex vi ipi⁹luxurie aliq̄d ior
dinatū eē q̄druplicit̄ vel ꝓpter ma
teriā.vel ex pte cauſe.vel q̄ntū ad
finē.vł q̄ntū ad ſñiaȝ Si q̄ntū ad
materiā tūc ſūt turpiloq̄a Cū ei ex
abūdātia cordis os loquit̄.luxu/
rioſus cui⁹ cor turpib⁹ ↄcupiſcen/
tijs eſt plenum de facili in turpia
verba ꝓrūpit.qđ ꝓprie ptinet ad
inconſiderationē Ex pte ꝟo cauſe
Cū vt dictū eſt ↄcupiſcentia luxu/
rie maxime incōſiderationē ⁊ p̄ci/
pitationē cauſet.cōſequēs eſt ꝙ ꝓ
rūpere faciat in verba leuit̄ et in/
cōſiderate dicta.q̄ ſcurrilia dicunt̄
Quātū vero ad finē Cū luxurioſ⁹
ex vi ſue ↄcupiſcētie delectationeȝ
q̄rat.ↄſequēs eſt vt verba ſua ad
immoderatā delectationē ordinet
et ſic in verba ludicra ꝓrūpat.q̄ ꝓ
prie ioculatoria dicunt̄ ad luxuriā
maxime ptinentia ¶ Qđ ꝓprie ad
amorē ſui ptinere videt̄ ¶ Quātū
vero ad ſñiam ſeu grauitatē ꝟbo
rū.cū cōcupiſcentia luxurie incōſi/
derationē mētis q̄ndā cauſet.con
ſequēs eſt ꝙ rectū iudiciū debitā
q̅ȝ grauitateȝ in verbis impediat
ex quo fit vt luxurioſ⁹in ſtultiloq̄a
ꝓrūpat. vtpote verbis ſuis dele/
ctationes q̄s appetit.q̄buſcūq̅ȝ ali
is reb⁹p̄ferēs ſeu p̄ponēs ¶ Quō
hic capit̄ amor ſui ¶ Eſt etiaȝ ad/

uertēdū ꝙ amor ſui nō capit̄ hic
ſub q̄dā ſui generalitate. q̄ntū ſcȝ
ſe extendit ad quecūq̅ȝ bona que
aliq̄s ſibi ipi appetit .q̄r iſto reſpe/
ctu amor ſui nō ē filia luxurie.imo
cōmune oim pccoꝝ p̄ncipiū Sed
capit̄ hic q̄dā ſpēali acceptiōe ſeu
ↄſideratiōe In q̄ntū ſcȝ aliq̄s ꝓpt
ſuā ↄplacētiā et delectationē ior/
dinate appetit et ↄcupiſcit delecta
bilia carnis venerea.et tūc eſt pro
prie filia luxurie Siliter incōſtan/
tia in q̄ntū opponit̄ cōſtantie.ꝓut
ipa ↄſtātia ē pars fortitudinis.⁊
circa ardua et terribilia verſatur
nō eſt filia luxurie Sed hic ponit̄
filia luxurie in q̄ntū opponit̄ ↄſtā/
tie q̄ habet̄ in abſtinēdo a delcāti
onib⁹ venereis. q̄ ꝓprie ptinet ad
ↄtinētiā.que ponit̄ pars tpantie
Et iſto mō incōſtātia ponit̄ ꝓprie
filia luxurie.in q̄ntū ſcȝ ex ipi⁹ luxu
rie ↄcupiſcētia orit̄ et cauſat̄.et p
eā emollit̄ cor hominis ⁊ effemina
tum reddit̄ Et ita de alijs ſup̄ ta/
ctis ſuo mō Quia vt ſup̄ tactū eſt
non refert aliq̄ vicia ex vno vicio
oriri ſm appetitū finis.et eadē vi/
cia ad genera alioꝝ vicioꝝ ptinē
¶ Species vero luxurie cōiter aſ/
ſignant̄ ſeptē.ſcȝ ſimplex fornica/
tio.ſtuprū.adulteriū.ſacrilegiū.in/
ceſt⁹.rapt⁹.pccm contra naturam
Quarū ſpērum nūerus ſeu ſufficiē
tia ſic ſumi p̄t Peccatū luxurie in
hoc ꝓprie ↄſiſtit.ꝙ aliq̄s delectati
one venerea vtit̄ nō ſm rectā rō/
nem et debitū modū Quod q̄deȝ

otingere pt duplicit Uno modo respectu materie in qua hmoi de/lectatio q̃rit ſeu ſumit put in ea e deordinatio Alio mo̅ reſpc̄u ipi' materie q̃ licet debita exiſtat. non ſuant tn̄ circa eam debite circu̅ſta̅tie Et qr circu̅ſta̅tia de ſe in q̃ntuȝ ſcȝ circu̅ſta̅tia no̅ dat ſeu imponit ſpe̅m actui morali. ideo ei' ſpe̅s no̅ co̅iter a circu̅ſta̅tijs imo ſumit ab obiecto. qd̓ eſt materia actus ido oportuit ſpe̅s luxurie aſſignari a pte materie ſeu obiecti. in habe̅do ſcȝ reſpectu̅ ad ipam materiam vel obiectu̅ Circa ipaȝ au̅t materia̅. in q̃ exercet act' venere' po̅t aliq̃d no̅ ouenire recte ro̅ni duplr Primo mo̅ reſpectu prie eſſe ipſi' materie ſcȝ recipientis que prie in actu venereo pro materia reputat et recipit in quantu̅ ſcȝ ipa materia repugna̅tia̅ habȝ ad fine̅ debitu̅. pter que̅ act' venere' exerceri debȝ. eo ſcȝ q p eā impeditur generatio plis. et tu̅c eſt vna ſpe/ciep luxurie. ſcȝ pcc̄m contra natura̅. qd̓ hic accipit ſeu ſumit p om̅i actu venereo. ex q̊ no̅ po̅t generatio humana ſeq̄ Uel in q̃ntu̅ ipſa materia repugnantia̅ habȝ ad debitam educatione̅. directione̅. ⁊ p/motione̅ plis iaȝ nate in q̃ntu̅. ſcȝ p eā impedit debit' ordo educa/tionis directio̅is et pmotio̅is ipſius plis ſuſcepte. ⁊ tu̅c eſt alia ſpecies luxurie. ſcȝ ſimplex fornicatio Scd̓o mo̅ in q̃ntu̅ ipa materia in qua exercet act' venere' po̅t eſſe no̅ oueniens recte ro̅ni No̅ q̃de̅ ex ee̅ ſui ſeu de directo. ſȝ p que̅da̅ in/directu̅ reſpectu̅ eop q̃ circa ipaȝ materia̅ fiu̅t. ta̅ in ſe q̄ȝ in opatio/ne ad alios homines Et h iteruȝ po̅t otinge̅ duplicit Quia aut p dicto actu venereo co̅mittendo et exercendo infert violētia. et tu̅c e alia ſpe̅s luxurie. ſ. rapt'. Aut p dicto actu veneo co̅mitte̅do et exercendo no̅ ifert violētia Et h itep otingere po̅t duplicit Primo q̃de̅ mo̅ ex pte ipi' materie ſcȝ femine. cui aliq̃s omiſcet qr ſcȝ no̅ ſuat ei debit' et ogru' honor. et tu̅c eſt alia ſpe̅s luxurie ſcȝ inceſt' qui e ocubitus cu̅ co̅ſanguinea vl affine. in q̊ ipi' fcie ta̅ reſpectu ſui ſueq̄ȝ fame ac nominis. q̄ȝ in reſpectu ſue progeniei honorificētia q̄ȝplurimu̅ ledit ex q̊ apparet q grauiꝰ ſit pcc̄ȝ inceſt' q̄ȝ pcc̄m ſimplicis fornicationis Alio mo̅ ex pte illi' in cuius poteſtate e ipa femina. Et h iteru̅ triplicit Uel reſpectu femine que eſt in ptāte viri. et tu̅c eſt alia ſpe̅s luxurie ſcȝ adulteriu̅. qd̓ co̅mittit cu̅ violatione matrimonij Aut reſpectu femine q̃ eſt in ptāte pr̄is. ⁊ tu̅c eſt ſtupru̅ qd̓ omittit in deflora̅do et corru̅pe̅do virgine̅ q̃ co̅i/ter i ptāte pr̄is oſiſtit Aut reſpc̄u femine in ſpeciali. vt ita dicat dei ptāte exn̄tis tanq̄ȝ ſcȝ ſuo cultui et ſuicio ſpeālit deputate ⁊ dedicate. et tu̅c eſt alia ſpe̅s luxurie ſcȝ ſacrilegiu̅. qd̓ omittit cu̅ pſona religioſa et deo ſacrata Et aduerta

tur hic ꝑ intellectu ꝑmiſſoꝝ ꝙ ſpecies ſup̄ dc̄e luxurie magis ex pte femine diuerſificari ponunt. q̄ȝ ex parte viri. qꝛ in actu venereo femina ſe habet q̄ſi patiēs et ꝑ moduȝ materie. vir aūt ꝑ modum agētis Et vt ſup̄ tactū ē ſpēs luxurie nō pñt ꝯuenient niſi ꝑm dr̄am ſeu diuerſitatē materie aſſignari Quia diuerſitas materie habȝ ānexā diuerſitatē formalē obiecti q̄ accipit ꝑm diuerſos modos repugnātie ad rectaȝ rōnē debitūq̄ȝ ordinē et modū q̄ in actib᷒ venereis omittunt ¶ Eſt etiā aduertēdū ꝙ licȝ i ſup̄ ſcripta ſpēruȝ luxurie aſſignatiōe meretriciū nō trāſiēs in grauiorē ſpēm intelligatur ſub ſimplici fornicatiōe ꝯprehēſū. aliq̄ tñ inter ipa duo realē dr̄am aſſignāt dicētes fornicationē ſimplicē eē ſoluti cū ſoluta q̄dā mō ſibi inuicē determinate aſſociatis et appropriatis Meretriciū vō duplicit fieri dicūt Uno mō ꝑ vagā libidinē hinciñ cū diuerſis. nūc cū iſta nūc cū alia peccando Alio mō cū publice venali ꝯcubendo ¶ Eſt etiaȝ aduertendū ꝙ aliq̄ nō ponūt ſacrilegiū de ꝑ ſe ꝓpriam ſpēm luxurie. qꝛ vt dicūt nō ꝓprie de ſe ptinet ad luxuriā ꝑm ſe ipaȝ Sȝ ſolū poſſȝ poni ei᷒ ſpēs in q̄ntū ordinaret ad finē ipi᷒ Sȝ nec adhuc ponūt tc̄ ipȝ ſacrilegiū ſpēm deꝉminataȝ luxurie qꝛ vt dicūt pt ꝯcurrē cū diuerſis aliaꝝ ſpērum luxurie ſup̄ tactarū vt gr̄a exempli Si q̄s abutat ꝑſona ſibi ꝑm ſpūalē ꝯgnationē coniūctā. cōmittit ſacrilegiū ꝑ modū inceſt᷒ ſeu quēdam ſpūalē inceſtū. Si aūt abutat deo ſacrata tūc eo reſpectu ꝙ eſt ſponſa xp̄i ꝯmittit ſacrilegiū ꝑ modum adulterij ſeu q̄ddam ſpūale adulteriū Eo vō reſpectu ꝙ ē ſub ſpūal pr̄is cura ⁊ ptāte. cōmittit ſacrilegiū ꝑ modū ſtupri ſeu q̄ddā ſpūale ſtuprū Et ſi violentia inferat ꝯmittet ſacrilegiū ꝑ modū rapt᷒ ſeu q̄daȝ ſpūalis rapt᷒. q̄ grauiſſime etiaȝ in ſolo conatu ꝑ leges ciuiles punitur Cōmunior tñ vſus ⁊ opinio habȝ ꝙ ſacrilegium ponit determinata ſpēs luxurie et ꝯmittitur vt ſupra declaratū eſt

Eſt etiā aduertēdum ꝙ pc̄ci cōtra naturā quatuor cōiter ſpēs ſeu modi aſſignant Prim᷒ eſt q̄n abſq̄ȝ omi ꝯcubitu cauſa delectationis venereę pollutio ꝓcurat Et vocatur ꝓprie mollicies. ptinetq̄ȝ ad pc̄m immūdicie venereę ſeu lubricoſe Scd̄s mod᷒ eſt ſi fiat ꝑ ꝯcubitū ad rē nō eiuſdē ſpeciei Et vocat ꝓprie beſtialitas Terci᷒ modus eſt ſi fiat ꝯcubit᷒ ad rem eiuſdē ſpeciei ſȝ nō ad debituȝ ſexū. vt puta maſculi ad maſculū vel femine ad feminā Et vocat ꝓprie peccatū ȝodomiticū Quart᷒ modus eſt ſi fiat ꝯcubit᷒ ad rem eiuſdem ſpeciei ⁊ debiti ſex᷒. ſȝ nō fiat in debito inſtrumēto. vel alias fiat mōſtruoſa q̄dam deordinatio ⁊ vilitas in modis cōcubendi .

Eſt etiā aduertēdū q̄ ɔcubi
tus ɔiugalis ſm aliq̄s circū
ſtancias p̄t fieri cū pcc̄o vel mor/
tali vel veniali Et cōiter dci ɔcubi
tus aſſignat̄ triplex mod⁹ ſcȝ licit⁹
fragilis.impetuoſus Licit⁹ iteꝝ fit
tripliciter ſcȝ vel cauſa ꝓlis ſuſcipiē
de ad honorē dei et cultū Vel cā
reddendi debitū.dum exigit̄ Vel
cauſa fornicatiōis vitādē.nō q̄dē
in ſe ſȝ in ɔiuge Prim⁹ eſt pietatis.
ſcd̄s eſt iuſticie.terti⁹ ē cautele Et
in his nullum dicit̄ eſſe pcc̄m Fra
gilis eſt qn̄ fit cauſa delectatiōis
Et tunc diſtinguit̄ Quia ſi amor
illi⁹ delectationis ſit ita feruēs q̄
ꝑponat̄ deo.tunc ē pcc̄m mortale
Si vero nō ꝑponat̄ deo.tūc ē pec
catū veniale Quinq̄ȝ modis fit
ɔcubit⁹ impetuoſus Impetuoſ⁹
eſt q̄ ex ſola libidine ꝑueniēs me/
tas rationis et honeſtatis trāſcen
dit.qd̄ fit q̄nq̄ȝ modis Primo mō
ꝑ q̄ſdā meretricias blādicias. ad
magis exaturandā libidinē Se/
cūdo mō qn̄ fit ɔtra naturalē mo
dum Tertio mō qn̄ fit tp̄e ꝓhibi
to vt magnaꝝ ſolēnitatū eccl̄ie et
vigiliaꝝ Quarto mō qn̄ fit in lo/
co ꝓhibito.vtputa eccl̄ia vel cimi
terio.v° mō cuȝ ad ꝑgnātē par/
tui vicinā.vel ad eā q̄ in fluxu mē/
ſtruoſo ē acceditur

Quō ex ſpēb⁹ ⁊ filiab⁹ ſeptē
viciorū capitaliū alia
etiam peccata oriantur

Generalit̄ aūt circa ꝑdcas tā
filiaꝝ q̄ȝ ſpecierū omniū ſup
dictoꝝ ſeptē vicioꝝ ſeu pcc̄orum
capitaliū aſſignatiōes ⁊ declarati
ones Notādū eſt q̄ licet cuilibȝ ꝑ/
dictoꝝ vicioꝝ nō ſint aſſignate ni
ſi filie et ſpēs ſupra dicte declara/
te.qd̄ non alit̄ fieri debuit. qr vt
ſepe ſup̄ tactuȝ eſt.nulli vicio capi
tali debēt pcc̄a alia q̄cūq̄ȝ ꝑ filia
b⁹ aut ſpēb⁹ aſſignari.niſi illa que
ſm ꝑcipue appetitū finis cuiuſlibȝ
vicij ꝑmarie et magis ꝑncipaliter
ex eo oriunt̄ et deſcendūt.vel que
ad ipi⁹ vicij gen⁹ et naturā magis
immediate ꝑtinēt.ſunt tn̄ alia pec
cata ex ipis ſeptē vicijs capitali/
bus oriētia.et ad gen⁹ ſeu naturā
eoꝝ ꝑtinētia.q̄ tn̄ nec tanq̄ȝ filie.
nec tanq̄ȝ ſpēs eoꝝ aſſignātur.ex
eo qr nō ꝑmarie et ꝑncipaliter ex
eis oriunt̄ et deſcendūt.nec ita im
mediate ad ea ꝑtinēt imo magis
ꝓprie ex ipis filiab⁹ vel ſpēb⁹ ſuis
oriūtur et deſcendūt Ita q̄ ꝓprie
loquēdo pn̄t magis dici ramuſcu
li orientes ex ꝑncipalibus ramis
ipoꝝ ſeptē vicioꝝ capitaliū.ex q̄/
bus iterū ramuſculis q̄ debite ex/
q̄rere voluerit repiet virgulas ali
as ſeu folia iterū naſcētia ſm q̄li/
tates ꝑſonarū circūſtātiaſq̄ȝ mo
doꝝ faciēdi necnon tēporū ac lo/
coꝝ Vt grā exēpli Ex inobedien
tia q̄ ponit̄ prima filia inanis glē
naſcit̄ ſeu ꝓcedit rebellio Ex iactā
tia q̄ ponit̄ alia ipi⁹ inanis glē fi/
lia.naſcit̄ ſeu ꝓcedit faſt⁹ ⁊ pōpo
ſitas.taȝ geſtuū q̄ȝ veſtiū q̄ȝ hmōi
pluriū Ex diſcordia q̄ ponit̄ alia

filia' inanis glorie naſcit' ſeu ꝓce/
dit ſciſma ⁊ bellū Et iteꝝ ex bello
homicidia.mutilatōnes.incarcera
tiones et hmōi Ex ɔtumelia que
ponit' filia ire naſcitur ſeu ꝓcedit
ſubſānatio.deriſio. maledictio .et
ſic de plurib' alijs que ꝓmptū eſt
repire.q̄ omnia ɔgnoſcē nō eſt in
utile.imo expediēs ꝑmaxime curā
aiaꝝ hn̄tib' ac alijs viris lr̄atis.vt
magis ꝑpendāt et attendāt poſſint
ꝓprias radices et origines ſingu
loꝝ pccoꝝ Et ſic facili' et melius
tā in reſpectu ſui qȝ reſpectu eoꝝ
quos in ɔfeſſiōib' audiūt poſſint
tentatiōib' reſiſtere.radices qȝ ea
rū ꝑncipales ac fomēta euellere et
diſſipare Et iſta hic ad longū de/
clarare non patit' intenta hui' tra/
ctatuli compēdioſa breuitas. Qui
vero ampliora ac magis ꝑticula
ria videre voluerit.recurrat vt iā
ſupra tactū eſt.ad ſcdā ſcde bea/
ti Thom. necnō ad illā ſūmam no
tabilē de vicijs.q̄ a nō nulł ſūma
regis nūcupatur

Qd non ſēp vicia ſeu pcc̄a capitalia eorū qȝ filie et ſpēs pcc̄a mōrlia exiſtūt

ESt tn̄ circa ſup̄ dictam ſe
ptez pccoꝝ ſeu vicioꝝ ca/
pitalium declaratione ad
uertendū.ꝙ licet ipa ſeptem vicia
capitalia cū ſuis filiab' ⁊ ſpēb' ſu
pra etiā ſpecificatis ꝓ pccis mor
talib' aſſignent'.et frequēti' in na
turā et actū pcci mortalis tranſe/
ant Non tn̄ ſp pcc̄a mortalia exi/
ſtunt.imo nōnūqȝ ſm aliqs circū
ſtantias et q̄litates omitti poſſūt
ꝙ nō niſi pcc̄a venialia ſūt Et licȝ
per nōnullos iſtud ample declara
tū ſit.et ſpēaliter bn̄. diffuſe. et ele
gant' per beatū Thom.ſcda ſcde
ſue ſūme ex q̄ multa in hoc octauo
tractatulo dcoꝝ ſūpta ſūt.ac etiā
bn̄ et ſuccincte in q̄dam ſolēni tra
ctatu.qui ɔpendiū theologie nun
cupat'.cui' iniciū veritatis theolo
gie ſublimitas.ad quos attenta
breuitate hui' dicti tractatuli.rati
onabilit' vidēbat faciēda remiſſio
Tn̄ qr nō omnes libros hn̄t inter/
dūqȝ nō facile ab aliqb' repriunt'
ne omnino iſtud qd poterit ɔſciē/
tias plurimoꝝ a multiplicib' ſcru
pulis releuare hic indeterminatū
p̄teriret'.expediēs viſū eſt ac ɔ/
gruū hic aliq̄ mō explicare.et pro
maiori pte dicēdoꝝ iuxta effectū
eoꝝ q̄ circa h̄ in ſupra dicto ɔpē
dio theologie ponunt' Et qui in
ſimili.vt ſupra dc̄m eſt ampliora
et ſpēaliora videre voluēit.ad ali
os doctores ſpecialiter ad ipſam
ſcdam ſcde beati Thom. recurrat

Quando ſuperbia ſit pcc̄m mortale.

PRocedendo.igit' iuxta or
dinē ceptū hui' tractatuli
ſm quē inſequēdo beatū
Gregł.fit diſtinctio inter ſupbiam
et vanā gloriam.eſt ſciendū ꝙ ſup
bia ꝓut accipit' hic ⁊ ponit' regina
et mater omniū vicioꝝ cū ſuis q̄/
tuor ſpēbus.quas etiaȝ vt ſup ta/

ctū eſt ponit Gregl.ē de ſuo genē pccm mortale. qr eſt inordinat⁹ et perverſus appetitus ꝓprie excellē tie. ſibi indebite attribuēs que nō habz. vel alio mō et intentione ꝙ habeat Que oīa tñ intelligenda ſūt qñ ex deliberato iudicio ſeu cō ſenſu rōnis ꝓcedūt

Quādo vana gloria ſit pccm mortale

Vana gloria ex ſuo genē ē veniale peccatum. quia genus operis ſcz mortale ſumitur ex obiecto Vanū aūt ſm ſe non eſt obiectuz mortalis peccati venialis Vñ cū vana laus ſit h⁹ peccati obiectū patet. ꝙ nō ſp vana gloria eſt mortale peccatū Sz alijs reſpectibus eſt vana gloria mortale peccatum. qd dupliciter contingere poteſt Uno mō ratione finis ꝓpter quē laus ipſa appetitur. opus namqz tale eſt. quale eſt illud ꝓpter quod appetitur Alio modo ratione operis in ſe in quo laus ipſa queritur Circa primū modū advertendū ē ꝙ qdruplici fine laus appeti poteſt Primo ad vitandū malū infamie. qd poteſt hō per ſuſpicionē vel detractionē alioꝝ aut alias incurrere. ſic ſamuel ſe laudavit primo reguz Scdo ꝓpter vtilitatē aliquā ſpūalem. vt eſſet gloria dei vel edificatio ꝓximorum ſicut Paul⁹ ſe cōmendavit Tertio ꝓpter lucrum avaricie. vel aliquem alium finem ſeu actū peccati mortalis ſicut pharizei q̄ devorabant domos viduaruz ſimulantes lōgam orationē Ut habet Math. xxiij Quarto propter aliquem finem ſeu actum venialis peccati ſicut quando quis laudari appetit eo ꝙ vane in laude delectatur Primum eſt providentie. ſecundum eſt charitatis. tertium eſt mortale peccatum Et idem intelligendum eſt de omni ope et actu cuius finis qui principaliter intenditur eſt mortale peccatum. quartum eſt veniale ſi illa delectatio q̄ in laude habetur ſit venialis

Circa ſcdm modū. ratione ſcilicet operis propter quod ipſa laus queritur eſt advertēdū ꝙ tria ſunt genera operum per q̄ laus ipſa queri poteſt Vel ei ſūt opa illicita vl ſc opa virtuoſa Ul ſunt opera indifferentia Si per ꝑma opera ſcilicet illicita queritur laus. tūc vana gloria eſt tale peccatum quale eſt illud opus illicitū per qd queritur Nam ſi illud op⁹ illicitum ſit mortale. tūc vana gloria erit mortalis Si ſit vēiale tūc vana gloria erit venialis Si q̄ratur laus per ſecunda opera ſcz virtuoſa. hoc iterum poteſt cōtingere dupliciter Quia vel appetit⁹ laudis adiūgit ſeu ſupuenit operi ꝟtuoſo tāqz incidēs ⁊ nō ꝑncipaliter intentus. ſicut ſepe in cantu. et aliquando imo frequenter in predicatione alijs qz ſanctis operib⁹ Et tunc vana gloria non eſt niſi peccatum veniale Vel ipſa laus finis ꝑncipaliter intentus in opere

virtuoſo ipſi qꝫ actui virtuoſo pre/ ſtitus ita ꝙ illud opus virtuoſum operans ibi conſtituit finem vl/ timū ſui opis Et ſic eſt vana glīa pcc̄m mortale qꝛ tūc inheret ei vt fini vltimo Circa qđ adhuc aduer tendū ē ꝙ maiꝰ eſt pcc̄m glari de bonis ſpūalibꝰ qꝫ de bonis tpali bus. qꝛ bona ſpūalia minꝰ hn̄t mo tiuū vāitatis et vane delc̄tationis eo ꝙ minꝰ apparēt ab ex̄ qꝫ tpa/ lia Si q̄rat laus ꝑ ꝑ̄cia opa. ſ. indifferētia vt eſt hr̄e diuicias vel veſtes ꝑ̄cioſas. tūc ſi illa opa vl/ teriꝰ nō ꝓgrediant in deteriꝰ. niſi i ſolā laudē hn̄dā. vana glīa nō erit niſi veniale pcc̄m Si aūt talia ope ra vltra in deteriꝰ ꝓgrediant de ſeqꝫ ordinata vt ſint occaſio mor talis pcc̄i. vtputa qn̄ mulier orna tu meretriceo ad alliciendos ho mines animas qꝫ capiēdas ſe pre parat. vl ſint illa opa de ſe indiffe rentia ex ꝓhibitiōe ſupioris eff̄ca illicita vt torneamēta ⁊ hmōi. et tūc vana gloria eſt pcc̄m mortale

Quando inuidia ſit peccatū mortale. et qn̄ nō

Inuidia ex ſuo genē eſt peccatum mortale Cū em̄ inuidia ꝓut in ſu/ perioribꝰ dc̄m eſt ſit dolor de feli citate ſeu bono alteriꝰ. gaudiuꝫ qꝫ de malo alieno. clarū ē ꝙ directe ɔtrariat charitati. vt ꝑma ad cor xiij. Charitati aūt nihil ē ɔtrariuꝫ qđ nō ſit pcc̄m mortale Eſt tn̄ aduertēdū ꝙ interdū illud pcc̄m qđ ex ſuo genē eſt mortale. pt ꝑm

aliq̄s ſui q̄litates ſolū eſſe veniale Vtputa qn̄ in ſolo ꝑmo motu cō ſiſtit Vel ꝓpter aliq̄m aliā intētio nē extra ſuā rōnē trahit Pro q̄ ſciendū eſt ꝙ q̄druplicit pōt do/ lor de alieno bono homini acci/ dere Primo mō ꝓut eſt ꝑmo ꝑmꝰ motꝰ ex natura ꝓueniens. q̄ inter/ dū etiā ex ipiꝰ nature corruptiōe in aliq̄bꝰ plꝰ et frequentiꝰ ꝓuenit Sūt em̄ aliq̄ ex ſue corruptiōe in/ ordinate nature magis proni ad motꝰ inuidie qꝫ alij. vt in ſiſi eſt vi/ dere inter diuerſos canes Et iſte dolor ſeu motꝰ inuidie nullo mō ē pcc̄m. qꝛ tales motꝰ ꝑmo ꝑmi nō ſūt in ptāte nr̄a Et ita intelligēdū eſt reſpectu quorūcūqꝫ aliorū vici orum ſeu peccatoꝝ de omnibꝰ pri mo primis motibꝰ naturalibꝰ. vbi tn̄ delectatio ſeu ɔſenſus nō ſe ad/ iūgerit. qꝛ tūc poſſet in pcc̄m vl ve niale vel mortale trāſire Secū/ do modo poteſt ille dolor ſeu tri/ ſticia de bono alieno eſſe. ſcđo pri mus motus. quando ſcꝫ fit in ſen/ ſualitate ſine tamen completa deli beratione. etiam ſi tali dolore ſeu paſſione afficitur. quod ꝓprie con tingit quando ille ſcđo primꝰ mo tus non ita cito ab inicio remoue tur ſicut poſſet. remouetur tamen ante plenum conſenſum. imo quo/ dāmō diſplicere incipit Et tūc in uidia non eſt niſi veniale peccatū Et ita ꝙ bene aduertat intelligen dum eſt etiam generaliter in om/ nibus alijs vicijs ſeu peccatis

Qui aũt dicantur ꝑmo ꝑmi mot⁹ et ſcd̃o primi mot⁹ declarabit ali qualiter infra. vbi de pcc̃o veniali agetur ¶ Tertio pt. ille dolor ſeu illa paſſio in aio accidẽ ꝙ nihilo/ min⁹ ꝓpt aliqm aliã intẽtionẽ tra/ hit extra ſuã ꝓpriã rõnẽ. ſuã qꝫ ꝓ/ priã natur ã. vtputa qñ dolor ille ſeu triſticia de alieno bono inſur/ git alicui ex bona rõne ſeu cauſa ſicut qñ aliqs de bono ſeu ꝓſperi tate alteri⁹ dolet. vt qꝛ efficitur po tens vel alias. quia illud videt in alteri⁹ detrimẽtũ et ꝑiudiciũ redũ dare. vel ſcꝫ aie ꝓprie met illi⁹ qui illud bonum habꝫ. vel reipublice. vel aliqrũ bonaꝝ ꝑſonarũ q̃ affli gi non merent Et talis dolor ſeu mot⁹ bon⁹. eſt nec pcc̃m eſt. cũ ma ius bonũ magis ſit appetendũ ¶ 2⁹ modo põt ille dolor ſeu triſti cia de bono alteri⁹ accidẽ ꝛ habẽi ex certa ſcientia ꝯſenſu qꝫ delibe/ rato voluntatis. et ſine iuſta ac rõnabili cauſa Et iſto mõ inuidia eſt ſꝑ pcc̃m mortale ¶ Et per iſta pt etiã clare videri qñ detractio ẽ pcc̃m mortale vel veniale Nam ſi malũ de aliq̃ dicat ad bonũ finẽ ꝑ ipediẽdo ſcꝫ ꝙ malũ alteri faci at. vel ꝑ ſua correctiõe. vel rõne of ficij qd̃ incũbit vel ꝓhibẽdo teſti/ moniũ veritati. vel hmõi. ꝛ tũc de tractio non eſt pcc̃m. dum tñ puer ſa volũtas ex deliberato ꝓpoſito nõ ſe adiũgit Si do dicat malum de alio ex q̃dã ſolũ leuitate loquẽ di. ſic ſepe ꝯtingit. et malũ qd̃ dici tur nõ vergat i magnũ dãnũ ſeu ꝑiudiciũ illi⁹ de q̃ dicit aut ſue fa/ me. et tũc detractio ẽ pccꝫ veniale Poſſet tñ illd̃ dãnuꝫ ſeu ꝑiudiciũ tã graue eẽ ꝙ illa leuitas loquẽdi nõ excuſaret. qꝛ vnuſqſqꝫ maxime in talib⁹ grauib⁹ et reſpectu alioꝝ debꝫ ponere cuſtodiam ori ſuo

Quando ira ſit pcc̃m mor/ tale et qñ non

Ira ex ſuo genẽ ẽ pcc̃m mõrle. qꝛ iuxta ſupi⁹ vbi de ira actũ ẽ Ira ẽ immoderat⁹ animi mot⁹ ꝯcitans ad penã ꝓuocãti inferẽdã ſꝫ hic ãt mot⁹ ꝯtrariat caritati. q̃ vt habet i. ad Cor. xiij. Nõ irritat. non co/ gitat malũ ¶ Ira tñ vt etiã ſupra aliq̃lit tactũ ẽ multiplicit ꝯſiderari pt Uno mõ ꝓut importat ſeu de noiatur ꝑ zelũ quo q̃s ꝯtra vicia mouet ꝛ ipa deteſtat Et hec ira nõ ẽ pcc̃m ſꝫ magis eſt ꝑfectiõis. imo ꝑ iſtũ modũ pt etiam ſibimet q̃s iraſci Quid em̃ vt dicit glõ ſu/ per illud pſal. Iraſcimini ꝛ nolite peccare. ẽ hõ penitens. niſi ſibi ipſi iraſcẽs Alio mõ põt ira ꝯſiderari ꝓut dic et ipoꝛtat q̃ndã erga ꝓxi mũ affectus remiſſionẽ. ꝑ quã ſcꝫ homo nec de malo proximi dolet nec de ei⁹ bono gaudet. licet etiaꝫ non doleat de bono. nec gudeat de malo eius. ſed eſt ei et erga eũ indifferens Et hec ſpecies ire non eſt mortale peccatum ſed eſt im/ ꝑfectio q̃daꝫ caritatis Niſi tñ vbi ꝓximus eſſet in extrema nc̃itate quia tunc ſub pena peccati mor/

talis teneť hō ſibi ſuccurrere ſi pōt
Alio mō p̄t ira cōſiderari ꝓut di/
cit et importat quādā impatiētiā
actualē abſqꝫ tñ reali appetitu vin
dicte Et talis motꝰ etiā deliberati
uus ē ſolū pccm̄ veniale Quia ſic̄
pꝫ ex ſup̄ dictis ire diſcriptiōibꝰ
nō habꝫ ꝯpletā rōnē ire Alio mō
p̄t ira ꝯſiderari ꝓut dicit⁊ impor
tat actualē impatiētiā etiā cū ap/
petitu vindicte Et h̄ tripliciť ꝯtin
gere p̄t Qñqꝫ eñ h̄ a naturali cō
plexione ſeu diſpoſitiōe ꝓcedit ſic̄
eſt in melācolicis⁊ in ſenibꝰ In q̄/
bus ƀm ph̄m ꝯtinue moueť natu
ra. ꝓpter qđ ſꝑ turbulēti exiſtunt.
Et talis ira nullū ē pccꝫ. cū ſit mo
tus naturalis Qñqꝫ etiā eſt h̄⁊ ꝓ
cedit ex appetitu ſubito ⁊ nō ꝑfc̄e
deliberato Et talis ira nō eſt niſi
veniale pccm̄. ſic̄ alij ƥmi motꝰ Qñ
qꝫ aūt eſt h̄ et ꝓcedit ex volūtate
deliberata cōſēſu qꝫ ꝑfecto Et ta/
lis ira eſt ſꝑ pccm̄ mortale

Quando acidia ſit peccatū mortale et qñ nō

Acidia ex ſuo genē ē venia
le pccm̄ Quia ƀm ſupꝰ ta/
cta acidia in effectu nō eſt
niſi tediū de bono ſp̄ūali laborio/
ſo Hoc aūt de ſe nō opponiť cari
tati. ꝫ ſolū dicit q̄ndā feruoris ca
ritatis diminutionē. in qua feruo
ris caritatis diminutione conſiſtit
om̄e pccm̄ veniale Multipliciť p̄t
tediū de bono ſp̄ūali ꝯtingē Uno
mō ꝓut eſt ſolꝰ motꝰ naturalis la/
borē abhorrēs. et talis motꝰ nullū
eſt pccm̄. qꝛ talis motꝰ nō ē in nr̄a

ꝑtāte Alio mō ꝓut eſt motꝰ appe
titꝰ de oꝑe ſp̄ūali laborioſo contri
ſtati Et talis motꝰ etiā ſi appetitꝰ
ille ſit deliberatiuꝰ. nō ē niſi pccm̄
veniale. qꝛ ꝯſenſus in illud qđ de
ſui natura nō eſt niſi veniale pccꝫ.
nō ē niſi vēiale Alio mō p̄t iſtđ te/
diſi de bono ſp̄ūali laborioſo tale
eē taliť qꝫ vltra motū naturalem
motū qꝫ appetitꝰ tranſire. ꝙ ꝓ illđ
hō illa adimplē dimittit q̄ ſue ſalu
ti vel ex vi p̄cepti vel alias nc̄aria
ſūt. et tc̄ eſt pccm̄ mōrle Pōt ad
huc iſtud tediū in grauiꝰ trāſire et
tātū eē ꝙ ex omiſſiōe ipiꝰ boni ſpi
ritual' laborioſi difficultate qꝫ ipm̄
aggrediēdi hō in quādā ſue vite
diſplicētiā induciť et exinde in de/
ſperationē cadit Et tale tediū eſt
pccm̄ mortale. accedit qꝫ ad pccm̄
in ſp̄ūmſc̄m Et adhuc grauiꝰ imo
ḡuiſſimū ſi illđ tediū illaqꝫ diſplicē
tia vite in tātū creſcat⁊ ꝓcedat. ꝙ
q̄s ſibi ipi manꝰ inijciat ac ſe occi/
dat Nā tūc talis ſimil' erit iude q̄
ſe ꝑ deſꝑationē laq̄o ſuſpendit

Quando auaricia ſit peccatum mortale

Circa auariciā aūt q̄ iuxta
ſupꝰ dc̄a ē imodēatꝰ amor
hn̄di Eſt conſiderādū ꝙ
iſte imoderatꝰ amor ꝯſiſtē p̄t. vl' i
appetēdo. vl' in adq̄rēdo. vl' in reti
nēdo Si in appetēdo h̄ iterꝫ q̄nqꝫ
modis ꝯtingē p̄t Uel ei appetunť
aliena appetitu ꝯpleto⁊ delibēato
ac abſoluto. q̄ etiā in actū ⁊ opꝰ ſi
adeſſet facultas trāſiret⁊ ꝓcedēt
et tunc eſt mortale peccatum Uel

appetunt᷑ appetitu ſiliter ꝯpleto. de
liberato et abſoluto illicita. vtpu/
ta hō ſe indignum bn̄ficio aliq̄ ec
cleſiaſtico vl̄ officio ſentiēs ⁊ cog/
noſcēs. vel ſentire et cognoſcē de/
bēs illud bn̄ficiū eccl̄iaſticū vl̄ illō
officiū ſciēter appetituq3 ꝺlibēato
et abſoluto appetit. et tūc etiaʒ eſt
pc̄cm mortale Vel appetunt᷑ p̄di
cta ſcʒ aliena vel illicita. appetitu
et̄ ꝯpleto et deliberato ſʒ nō tn̄ pu
ro et abſoluto. ſʒ ꝯdiciōato vtpu/
ta ſi talia ſine dei offēſa ac iniuria
pͥmi haberi poſſēt Et tūc vl̄ nul
lū ē pc̄cm vl̄ ē veniale. ſiue talis cō/
ditio actu alit᷑ expͥſſe addat᷑ ſiue ha
bitualit᷑ intēdat᷑ Qḋ tn̄ intelligen
dū ē. dūmō ſcʒ ꝑ tales appetitꝰ ſeu
deſideria hō nō ſe vane paſcat ac
ꝑdat ſeu intermittat facē illud bo
nū ad qḋ aliūde tenet᷑ Vel nō ge
neret i corde ſuo aliq̄s malos mo
tus ſeu habitꝰ q̊s qn̄ voluerit re/
mouere nō poſſit. qꝛ tūc poſſʒ eſſe
mortale pc̄cm Vel appetunt᷑ non
neceſſaria ⁊ ſupflua. etiā q̄ʒuis nō
aliena nec de ſui natura illicita. ap
petitu nimis ardēti. et tali ꝙ mēs
ex h̄ q̊dāmō ſuffocata impeditur
omnino a ꝯſideratiōe diuinoꝝ. ac
eoꝝ q̄ ad ſuā ſalutē ſpectāt Et hec
ē illa ꝑnitioſa cura ſeu ſolicitudo
q̄ i euāgelio ꝓhibet᷑ et ē pc̄cm mor
tale Vel appetunt᷑ ſeu deſiderant᷑
nō nc̄aria et ſupflua. nimio appeti
tu ſʒ tn̄ tali q̄ eſt infra dei amorē et
timorē. qꝛ talia ſic appetēs nec pro
pterea deo diſplicē vellet. nec etiā
impedit᷑ a ꝯſideratione coꝝ q̄ ad
ſuā ſalutē ꝑtinēt. et hoc ē niſi pc̄cʒ
veniale Quinimo poſſit tal̄ amor
ſeu appetitꝰ ita moderatꝰ eē ꝙ non
eſſʒ pc̄cm. imo talē p̄ncipalit᷑ finē ⁊
intēſionē habē ꝙ eſſet meritorius
Si vero reſpectu ſcḋi mēbri p̄nci/
palis ille immoderatꝰ amor habē/
di non ſolū ꝯſiſtat in appetitu ſʒ vl
tra trāſeat ſcʒ in acq̄rēdo Et hoc
iterū p̄t ꝯtingē triplicit᷑ Vel enim
adq̄runt᷑ res iniuſte et indebite in/
dr̄nt᷑ a q̊cūq3 et q̊cūq3 mō fiēi p̄t.
vt ꝑ furta. rapinas. iniuſticias. ex
torſiōes aliaſq3 fraudes ⁊ vias il
licitas ⁊ tc̄ ē pc̄cm mōꝛle Vel adq̄
runt᷑ res reſpectu adq̄rētis et illiꝰ
a q̊ adq̄rit᷑ de ſuo eē nō illicite. niſi
qꝛ ꝑ artē ſeu officiū aut aliud opꝰ
illicitū adq̄runt᷑ qḋ de ꝑ ſe etiā ſi/
ne adq̄ſitiōe et lucro eſſet peccatū
mortale. vt eſt in meretricibꝰ. in fal
ſas mercātias ſcient᷑ vēdentibꝰ. et
vſurarijs et hmōi. et tūc ē peccatū
mortale Vel adq̄runt᷑ ꝑ artē aut
officiū ſeu opꝰ qḋ licet de ſe ſit illi
citū. non eſt tn̄ de ꝑſe niſi pc̄cm ve
niale Vt eſt in iſtis ioculatoribꝰ q̄
ꝓ ꝯplacētia p̄ncipū vel ꝑpl̄i ad lu
crū bn̄dū. ocioſa. iocoſa. et inꝯdū
mēdoſa. ſalua tn̄ aliq̄ honeſtate di
cūt. vel diuerſas corpoꝝ geſticula
tiōes faciūt. et tūc nō ē niſi vēiale
pc̄cʒ Niſi tn̄ ꝓpt᷑ ſolā tal̄ diſſolutio
nis delc̄tationē hō ſe ex toto talibꝰ
daret tūc ei eſſʒ pc̄cʒ mōꝛle. ⁊ nōn
ter dr̄ ꝓpt᷑ ſolā tal̄ diſſolutōnis de
lc̄tatiōeʒ. qꝛ ſi q̄s ꝓpt᷑ nc̄itateʒ ſe ex

ex toto talibus daret ⁊ applicaret ſuā ꝑ talia ſuſtētationē q̄rens. cū aliā artē ſeu aliū modū lucrādi ne ſciret vel nō habēt. nō eſſet talis i ſtatu dānandoꝝ reputādꝰ Si ꝟo reſpectu tertij membri principalis amor ille habēdi immoderatꝰ cō/ ſiſtat in retinēdo. ħ iterū p̄t q̄nqꝫ modis ↄtingē Vel eīn ſcienter et animo retinēdi retinenẗ ea q̄ quis r̄ſtituē teneẗ. vtputa qꝛ ↄtra volū tatē eiꝰ ad quē ſpectat detinere ſe ſcit vel credit. et tūc eſt pcc̄m mor tale Et intelligiẗ q̄s animū retinē di habē qn̄ nō habꝫ ꝓpoſitū ⁊ vo lūtatē reſtituēdi vel cōcordādi tē/ pore et loco. licꝫ facultas ſibi ſup petat vel qn̄ ſibi ſuppetet Vel reti nenẗ illa q̄ ad nc̄itatē alicuiꝰ ⁊ ſuo rū. ſiue p̄ſciſaꝫ ſiue ſ̄m ſui ſtatꝰ vel dignitatis vel facti qđ iuſte manu tenet ↄgruētiā et ↄdecētiā faciūt et ſpectāt. et tūc nullū ē pcc̄m Vel retinentur ſuꝑflua ſiue ſit reſpectu nc̄itatꝭ. p̄ſciſe retinētꝭ. ſiue nc̄itatꝭ ↄgruētie ſui ſtatꝰ ⁊ dignitatꝭ. ⁊c vt ſ̄ tactū ē Et ħ tp̄e extreme nc̄itatis alicuiꝰ de q̄ notitia habeẗ. et cui de p̄dc̄is ſuꝑfluis ſuccurri pōt et nō ſuccurriẗ. et tūc ec̄ ē pcc̄ꝫ mortale Quia homini in tali nc̄itate ↄſtitu to teneẗ hō ſuccurrē nō ſolū de ſi bi ſuꝑfluis. verū etiā de ſibi nc̄ari is. reſpectu quidē manutenētie ſui ſtatꝰ vel dignitatis ⁊c Sed nō de his q̄ ſibi ſimpliciẗ ⁊ p̄ſciſe ꝓ ſua vi ta nc̄aria ſūt Quia in tali caſu hō magis teneẗ ꝓprie ſue vite ſuccur/ rere q̄ꝫ aliene Vel retinenẗ ſuper/ flua mō ſtatim declarato ſupra. de clarato etiā extra vł citra extremā nc̄itatē alteriꝰ cuiuſcūqꝫ Sed ħ fit ex q̄dā inſaciabili cupiditate et ar dore habēdi Cuiꝰ inſatiabilitatis ſeu ardoris ſignū euidēs ē. ꝙ quis res potiꝰ penes ſe putreſcē ⁊ depē ire dimittit. q̄ꝫ ꝙ vtiliẗ alijs libēali ter diſtribuit ⁊ diſpēſat. et tūc etiā eſt pcc̄m mortale Vel retinētur ſu ꝑflua ex immodēato ſeu inordina to amore habēdi Nō tn̄ ita inſati abili et ardēti ſicut ſtatim ſup̄ ta/ ctū eſt. ſꝫ ſolū q̄dā immoderantia ſeu inordinatiōe. q̄ modicū non tn̄ in totū a medio virtutis ſcꝫ largi tatis deficit ⁊ declinat. et tūc ē pec catū veniale Niſi tn̄ vt ſ̄ ſtatim di ctū ē apparēt hō in extrema neceſ/ ſitate ↄſtitutus. cui ſuccurri poſſꝫ et de beret

Epilogatio quedam

Ex pre miſſis apparet ꝙ auaricia ex ſuo genē ē pcc̄m mortale Etiā vt i ſu ꝑiorībꝰ tactū ē. ab apl̄o idolatrie ↄpaẗ Nō qꝛ ſit de ſpecie illiꝰ pcc̄i. cū nō habeat aliquē actū eiꝰ. ſꝫ qꝛ aliq̄d idolatrie ſiłe facit ſcꝫ creatu re ſ̄uiēdo potiꝰ q̄ꝫ creatori. vt lati us ſup̄ vbi de auaricia agiẗ decla ratū eſt

Quādo gula eſt pcc̄m mōrle ⁊ qn̄ nō

Gula ex ſuo genē eſt pcc̄m veniale. qꝛ appetitꝰ ↄmedē di vł bibēdi ex ſua rōe nō ꝓiacet dn̄io voluntatis Circa tn̄ iſtud gule pcc̄m qđ iuxta in ſuperi

ozib⁹ dicta. eſt immoderat⁹ edēdi
appetit⁹ ſeu immodēata cibi auidi
tas Eſt aduertendum. ꝙ q̄nq3 mo
dis pōt iſte immoderat⁹ appetitus
cōtingē ſeu conſiderari Uno mō
ꝓut eſt ſolūmō naturalis. ſic natu
ralit̄ hō comedē et bibere appetit
dū femeſcit et ſitit Et hic appetit⁹
nō eſt pc̄cm. imo nec etiā3 delecta
tio naturalis q̄ ip̄m appetitum in
ip̄a cibi ſūptiōe cōſequit̄ ſeu omit
titur eſt pc̄cm. et hoc inq̄ntu3 ozdi
nat̄ ſup̄ defectū nature cōtrarium
q2 hec naturalia ſunt. nec in ptāte
nr̄a ꝯſiſtūt Et ideo nec in talibus
eſt meritū vel demeritū Uel illi ap
petitui ſeu deſidēio naturali qui q̄/
dāmō nc̄itatis eſt. ſupadiungit̄ q̄/
dā appetit⁹ delectationis et volu/
ptatis in cibo. et tūc eſt ſolū pc̄cm
veniale Et h̄ verū ē niſi ille appeti
tus edēdi vltra ꝓgrederet̄. ſic ſc3
ꝙ ꝓpter illā delectationē ſeu volu
ptatē q̄ ſic ſibi ſupadiūgit̄ fiēt ſine
q̇cūq3 nc̄itate tranſgreſſio p̄cepti
ecc̄ie vel ſupiozis. vt puta ꝙ ſolue
retur ieiuniū p eccīam indictū Ul̄
religioſus cōn ꝓhibitionē in ſuo
ozdine ſub p̄cepto factā comedēt
carnes vel hmōi. nā tūc ē eſſ3 pcc̄3
moztale Et notant̄ dicit̄ ſine nc̄ita
te. q2 ſi hmōi trāſgreſſiōes ex nc̄i/
tate fierēt. vtputa nimie ſenectutis
vl̄ nimie iuuētutis. vl̄ infirmitatis.
vel laboris nc̄arij et hmōi. tūc nō
eſſ3 pc̄cm. imo poſſ3 illa nc̄itas ta
lis eē ꝙ q̄s hmōi p̄cepta obſuan/
do peccaret In talib⁹ tn̄ obſeruā/

tijs ad q̄s hō ex ecc̄ie p̄cepto vel
voto vel iniūctiōe pn̄ie tenetur. et
ꝓpter nc̄itatē aliq̄m eas adimple/
re nō p̄t. bonū ē petē licētiā3 a ſuo
p̄lato. vel a ſuo curato. vl̄ a ſuo cō
feſſoze Uel niſi ille appetit⁹ edendi
eſſ3 cum tāta libidine et ardoze ꝙ
hō nimio2 finali affectu illi delc̄a/
tioni cibi inhereret ita vt pzepone
ret amozi et timozi dei. et tūc ē pec
catū moztale Uel niſi q̄n ille appe
tit⁹ vel illa delectatio in tlaē ꝯſue/
tudinē ducit̄ ꝙ facit totā vitā ho
minis talib⁹ delectatiōib⁹ occupa
ri et deputari Et hic poſſ3 eē pec/
catū moztale. imo ſūt talia ita pec
cato mōzli vicina. ꝙ ebzietas ab
ap̄lo inter moztalia pc̄ca ꝯputat̄
Ebzietas tn̄ q̄nq3 eſt pc̄cm venia
le. vt q̄n vltra nc̄itatē q̄s accipit. h̄
h̄ ē ſm̄ mēſurā impceptibilem Qn̄
vero egredit̄ q̄s a mēſura pcepti/
bili. q̄ ſc3 ſm̄ rōnē bn̄ ozdinatā diſ
cerni pōt. Et h̄ in tali mēſura ex q̄
euertitur ſtat⁹ mentis. hocq3 effre
nata q̄dam libidine fit vt ſc3 q̄n h̄
dei amozi et timozi p̄ponit̄ Tunc
ebzietas eſt pc̄cm moztale Si q̄s
aūt aliū inebziat ita ſc3 eū ad po/
tū iuitās vt intendat ſtatū mentis
eius euertere et hoc facit in ei⁹ no
cumentum peccat moztalit̄ Quia
tūc magis ſibi aufert q̄3 ſi auferret
aliqđ tempozale. quia vſum ratio
nis ei tollit

Quādo luxuria ſit pc̄cm moztale. et q̄ñ non

Luxuria ex ſuo genere eſt
peccatū mortale. quia eſt
cōtra illud p̄ceptū decalo
gi Nō mechaberis Circa tñ iſtud
pcc̄m luxurie q̄ iuxta in ſupiorib⁹
tacta eſt libidinoſa q̄dā circa act⁹
venereoſos voluptatis ꝯcupiſcen
tia Eſt aduertēdū ꝙ ꝯcupiſcētia
ipa luxurie dupliciť ꝯtingē ſeu cō
ſiderari pōt Vno mō ꝓut ē ſolū
in corde. Alio mō ꝓut etiā ab ex
tra ꝯſiſtit in ope Quantū ad p̄mū
modū pōt h̄ iterū ꝯtingere tripli/
citer Primo mō ꝓut ipa ꝯcupiſcē
tia in ſolo p̄mo motu ꝯſiſtit.et tūc
nō eſt niſi veniale pcc̄m Pro quo
iterū ſciēdū ē.ꝙ differētia eſt inter
p̄mos mot⁹ virtutis generatiue.⁊
p̄mos mot⁹ virtutis nutritiue Nā
p̄m⁹ mot⁹ in virtute generatiua eſt
ſp pcc̄m.nō aūt ſic ē in virtute nu/
tritiua.qm̄ potētia ꝯcupiſcibiľ nō
tātū corrupta ē i virtute nutritiua
ſicut in virtute generatiua Scd̄o
mō pōt ipa ꝯcupiſcētia ꝯſiderari
ꝓut ipm motū naturalē ſequiť cō
ſēſus in delectatiōe licet nō in op⁹
et ſic eſt pcc̄m mortale Et intelligi
tur h̄ ſiue ille ꝯſēſ⁹ in delectatiōe ſit
reſpectu ſui ipi⁹met ſiue ſit reſpc̄u
alioꝝ.vtputa qn̄ homo cogitādo
vt interdū cōtingere pōt ad dele/
ctationē quā aliq̄ alij in actu vene
reo hn̄t delectať in ſe.et in illa de/
lectatiōe habēda ex deliberatione
ꝯſentit.etiā ſi forſan ex ſe nō vel/
let illū actū venereū exercē. Et no
tanť diciť ꝯſenſus in delectatione
quia ſi delectatio vt qn̄q3 fit inſur
geret.et in illa delectatione hō ex
deliberatiōe nō ꝯſentiret. nō eſſet
tunc niſi veniale pcc̄m Tertio mō
ipa ꝯcupiſcētia cōſiderari p̄t ꝓut
etiā ex deliberatiōe ꝯſentiť in op⁹
et tūc eſt mortale pcc̄m.etiā ſi pro
tūc nō tranſeat in actū ab extra
¶ Reſpectu vero ſcd̄i mēbri p̄nci
palis ſcȝ ꝓut ꝯcupiſcentia luxurie
ꝯſiſtit ab extra in ope.hoc iterum
ꝯtingere pōt dupliciter Vno mō
ꝓut ipa ꝯcupiſcētia trāſit⁊ ꝓgre
diť in actū venereū ꝯpletū et con
ſūmatū.et tūc ꝯſtat eē pcc̄m mor/
tale Alio mō ꝓut ipa ꝯcupiſcētia
tranſit⁊ ꝓgrediť in aliq̄s act⁹ diſ/
ponētes ad ipm actū venereū. vľ
ipm circūſtantes ſeu cōcomitātes
Et h̄ iterū ꝯtingē p̄t tripliciť. vľ ei
h̄ fit p viſū.vel p linguā.vel p ta/
ctū Si p̄mo mō vt qn̄ ſcȝ ipa ꝯcu
piſcētia ab extra viſu paſciť.vt qn̄
q̄s aio et fine ꝯcupiſcēdi mulierē
in ipam ꝓſpicit et attēdit.et tunc
eſt peccatū mortale Nam illud vt
dicit Aug⁹.nō eſt titillari. ȝ plene
libidini ꝯſentire Juxta illud Math
v. Qui vidēit mulierē ad ꝯcupiſcē
dū eā iā mechat⁹ eſt eam in corde
ſuo Et notanť dic̄.ad ꝯcupiſcēdū
eā.qm̄ ſi aliq̄s mulierē inſpiceret
vt rem pulcrā.et nō in deteri⁹ pce/
deret.tūc puū vel nullū eſſet pcc̄m
vel ſolū eſſet pcc̄m curioſitatis Si
vero ſcd̄o iſtoꝝ triū vltimoꝝ mo
doꝝ fieret.vt qn̄ q̄s mulierē ꝓpter
libidinē ꝓcaret.vel colloq̄a familia

ria ſecū habz.vel p verba adula/ toria et deceptiua attrahere cona tur.et tunc eſt pccm mortale Si do tertio iſtorum trium modorum vltimorum fieet.qđ fit per oſcula amplex⁹.hmōi qz mulierū otrecta tiões.Et tūc eſt etiā pccm morta/ le.et tanto graui⁹ q̄zto magis per talia libido accēdit ꝓpter nimiam aꝓximationē ad ignē Et voca tur ab aplō turpitudo Qđ tamē ita accipi debz.ſi pmiſſa ex libidi/ dine ſeu ꝓpter libidinē fiant Naz tāgere mulierē ímo et oſculari.nō libidinis intētiōe.ʒ ex nccitate ſeu q̄dam honeſtate vt interdum fit. nō eſſʒ pccm.dūmō nihil ſit in in/ tētiōe corruptū Premiſſa etiā om nia intellige.niſi p ſacramētū ma/ trimonij cuz debita moderatiōe. debitis qz circūſtantijs.ſupra vbi de pccō luxurie actū eſt aliq̄lr de/ claratis excuſarentur

¶ De peccato in ſpūm

ſcm ꝛ diuerſ ipi⁹ pcci acceptiōib⁹

Expedita igit iuxta ordinē in h tractatulo exponen/ doꝝ declaratione q̄rte di uiſionis pcci mortalis.q̄ vt ſupra tactū ē p ſeptē vicia capitalia ſu/ mit .ipoꝝ qz ſeptē viciorū capita liū explicata natura.venit nūc ali q̄liter circa vnā ꝑticulā tertie diui ſionis pcci mortalis ſupra etiam poſite tangendū.ſcʒ in ſpūmſcm ¶ Circa qđ ſciēdū eſt ꝙ licet om nia eſſentialia.oībꝰ trib⁹ pſonis

ſciſſime trinitatis eq̄liter ouenia. cōiter tn̄ attribuit ſeu appropriat pſone prīs potētia.pſōe filij ſapiē tia et pſone ſpūſſci bonitas Et ex hinc inſurgit.ꝙ illi q̄ peccāt ex in firmitate q̄ ꝓprie otrariat potēti dicunt peccare in patrē.i.otra pa trē Qui eñ peccāt ex ignorātia q̄ ꝓprie otrariat ſapientie. dicuntur peccare in filiū Qui eñ peccāt ex ꝓpria malicia q̄ ꝓprie opponit bo nitati dicunt peccare in ſpūmſcm et eſt ꝓprie peccare ex ꝓpria mali cia.qñ volūtas ſcitꝛ pt alicui ma lo reſiſtē.et tñ ex ſola malicia illđ eligit Ex quo clare apparet pccm in ſpūmſcm graui⁹ eē alijs pccis que in patrē et filiū omittunt.cuʒ maius ſit et graui⁹peccare ex pro/ pria malicia.q̄ʒ ex infirmitate vel ignorātia De qua ipi⁹ pcci in ſpi ritūſcm grauitate latior fiet infra declaratio Et qꝛ generalit oīa pcca tā in ſupioribus declarata q̄ʒ alia .vel ex infirmitate. vel ex ignorātia .vel ex ꝓpria malicia cō mittunt.nō fuit nēce ſpēalē de ipis q̄litatib⁹ pccoꝝ tractatum facē.n: ſi ſolum de illo peccato in ſpiritu3 ſanctum quod vltra alia peccata q̄ndā ſpēalitatē q̄ndā q̄ʒ ꝑuitatē importat ¶ Circa qđ pccm ꝓ cla riori nature ei⁹declaratiōe et intel lectu et eo pmaxime qꝛ multi fre quent de ipo loquūtur q̄ ꝓpriā ei⁹ naturā nō intelligūt.eſt aduerten dū ꝙ triplex de iſto pccō in ſpūm ſcm repit poſitio ſeu acceptio Ali

qui eñ vt Hilari⁹ Amb Hieroñ. et Chryſoſto. ponũt ⁊ dicũt pccͣ in ſpũmſcͫ eẽ. qñ ad lr̃am aliqua blaſphemia ↄtra ſpũmſcͫ dr̃ ſiue ſpũſſãct⁹ accipiat̃ ſcḋm ꝙ eſt nomẽ eſſẽtiale toti t̃nitati ↄueniẽs. q̃libꝫ eñ pſona ſpũs ẽ et ſãct⁹. ſiue ꝓut eſt nomẽ ſpẽale vni⁹ in trinitate ꝑſone Et ſcḋm hãc acceptionẽ diſtinguit̃ in euãgelio Math. xij. blaſphemia in ſpũmſcͫ. ↄtra blaſphemiã in filiũ hominis. vbi exemplū de iſta blaſphemia habet̃ de iudeis q̃ illa q̃ xp̃s i virtute ſpũſſci opabat̃ attribuebãt p̃ncipi demoniorũ. et ideo dicunt̃ in ſpũmſanctum blaſphemaſſe Aug⁹ ⁊ aliqui eum ſequẽtes dicũt et ponunt pccͫ in ſpũmſcͫ eẽ finalẽ impenitẽtiã. qñ ſcꝫ aliq̃s in pccͦ mortali vſqꝫ ad mortẽ incluſiue pſeuerat. qꝛ vt dicũt tal̃ in ſpũmſcͫ blaſphemare videt̃. qḋ q̃dã dicũt nõ ſolũ ꝟbo oris fieri poſſe. ſꝫ etiã ꝟbo cordis et verbo opis Nec vno ſolũ. imo multis et multotiẽs Et dicunt ꝙ ꝟbũ ſic acceptũ dicit̃ eẽ blaſphẽia ↄtra ſpũmſcͫ. qꝛ eſt ↄtra remiſſionem pccõꝝ q̃ fit ꝑ ſpũmſcͫ q̃ eſt charitas pr̃is et filij Alij et tercij ponũt et dicunt pccͫ in ſpũmſcͫ eẽ. qñ ex certa malicia. i. ex ip̃a deliberata electione mali peccat̃. qḋ ex improba voluntate liberi arbitrij ꝓcedit. qꝛ vt tactũ eſt peccatur tũc ↄtra bonitatẽ q̃ attribuit̃ ⁊ appropat̃ ſpũiſcͦ Et in ꝓpoſito pñti ſcḋm cõmunẽ vſũ loquẽdi et ponendi accipit̃ iſto t̃tio mõ ſeu ſcḋm iſtã

tertiã acceptionẽ Quia capiẽdo iuxta p̃mã acceptionẽ ſeu p̃mũ modũ ponẽdi. magis ꝓprie eſt pccͫ ſpẽale ad infidelitatẽ ꝑtinens que oppponit̃ ↄfeſſiõi fidei Iuxta vẽo ſcḋaꝫ acceptionẽ ſeu ſcḋm modũ ponẽdi. põt ad oĩa vicia ꝑtinẽ. et in om̃i genẽ pcc̃i ↄtingẽ. etiam in pcc̃is a p̃ncipio ex infirmitate vel ex ignorãtia ↄmiſſis. imo p̃t ↄtingere hominẽ in pccͦ mortali mori vel ex incuria. vel negligẽtia penitendi. vel ſubito. vel ex improuiſo. Et ideo iuxta hanc tertiã acceptionẽ ſeu ip̃m tertiũ modũ ponendi fiet hic declaratio de ip̃o pccͦ in ſpũmſcͫ Circa qḋ iterũ ꝓ veraciori intellectu eſt aduertẽdũ ꝙ nõ oẽ pccͫ qḋ ex certa malicia ↄmittit̃ dr̃ eẽ pccͫ in ſp̃mſcͫ. ꝓut h̃ ⁊ cõiter accipit̃ Dupliciť eñ ↄtingẽ p̃t aliquẽ ex certa malicia. i. ex ip̃a electiõe mali peccare Uno mõ ex inclinatiõe habit⁹ vicioſi ſeu aſſuefactiõe. imo ſcḋm aliq̃m circũſtãtiã ex ꝓpria ſciẽtia et deliberatione ꝙ tñ nõ peccaret̃ in ſpũmſcͫ. imo illud vt tactũ eſt in q̃libꝫ genẽ pcc̃i ↄtingere p̃t Alio mõ p̃t q̃s ex propria malicia peccare ex eo ſcꝫ ꝙ ip̃e ſciẽter ⁊ ꝑ ↄtẽptũ abijcit ⁊ remouet a ſe illḋ qḋ in eo poteat electionẽ ſeu ↄtinuationẽ pcc̃i impedire Et cũ oĩa q̃ pcc̃i electionem ſeu ↄtinuationẽ impedire pñt ⁊ impediũt ſint ꝓprie effect⁹ ſpũſſci in homie. iõ ille q̃ vt tactũ ẽ ip̃a ſic pcc̃i electionẽ ſeu ↄtinuationẽ impediẽtia a ſe ſcient̃ ⁊ ꝑ cõtẽptũ abijcit ⁊

remouet. dicit̄ ex ꝓpria malicia ⁊ i
ſpūmſcm̄ peccare Et ita ꝓprie acci
pit̄ in h̄ ꝓpoſito eē ſm̄ cōem acce
ptionē ex ꝓpria malicia peccare ꝓ
ut adhuc inferi⁹ lati⁹ declarabit̄
¶ Hui⁹ autē pcc̄i in ſpūmſcm̄ ſm̄
Augꝰ. et cōem acceptionē ponunt̄
eē ſex ſpēs. ſ. deſpatio p̄ſūptio. im/
penitētia. obſtinatio. impugnatio
veritatis agnite. iuidētia frn̄e gr̄e
Quarū nūer⁹ ſeu ſufficiētia ſic ſūit̄
Pcc̄m in ſpūmſcm̄ ꝓut iuxta ſup̄
tacta hic. et cōit̄ accipit̄ fit ⁊ ɔmit
tit̄ ꝑ remotionē ſeu ɔtēptū eoꝝ ꝑ
q̄ hō ab electiōe pcc̄i ſeu ɔtinuati
one q̄d idē ē in effectu p̄t impedirī
Illa aūt q̄ ſic hominē ab electiōe
pcc̄i impedire ſeu retrahē pn̄t ꝓce
dūt ſeu oriunt̄ vel ex ꝑte diuini iu
dicij. vel ex ꝑte donoꝝ dei. vel ex
ꝑte ipi⁹ pcc̄i met In iudicio āt di
uino duo inſunt ſcꝫ iuſticia et mia
Reſpc̄u mie ex q̄ ɔſurgē hꝫ ſpes
ex ɔſideratiōe ſcꝫ diuine mie pcc̄a
remittētis ⁊ bōa premiantis Qui
hāc ſpeꝫ q̄ hoieꝫ ab electione pcc̄i
retrahē ⁊ impedire habꝫ a ſe ꝑ cō
tēptū remouet ⁊ abijcit. nō ſperās
ſcꝫ deū pcc̄a debite penitēti remit
tere velle. peccat ꝑ p̄mā ſpēm pcc̄i
in ſpūmſcm̄ q̄ eſt deſpatio Reſpc̄u
vo iuſticie ex qua ɔſurgē debꝫ ti/
mor ex ɔſideratiōe ſcꝫ diuine iuſti
cie rc̄e ⁊ rigide pcc̄a puniētis. Qui
hūc timorē q̄ merito hominez ab
electiōe ⁊ ɔtinuatione pcc̄i impedi
re et retrahē habꝫ. a ſe ꝑ ɔtēptuꝫ
remouet ⁊ abijcit. ſperās ſcꝫ ſeu p̄/
ſumēs glaꝫ ſēpiternā ſine meritis
vel eē ſine pn̄ia adipiſci. peccat ꝑ

ſcd̄ā ſpēm pcc̄i i ſpūmſcm̄ q̄ ē p̄ſū/
ptio Et intelligāt̄ hec ſane iux̄ de/
clarationē ſtatim tactā Nā pcc̄m
deſpatiōis et p̄ſūptionis ꝓut hic
ſumūt̄ nō ɔſiſtit in h̄ ꝙ q̄s dī miſe
ricordiā vel iuſticiā nō credat. q̄a
tūc nō ꝑtinet ad pcc̄m in ſpm̄ſcm̄
ꝓut hic ſumit̄ ꜩ poti⁹ ꝑtineret ad
pcc̄m infidelitatis Sꝫ ɔſiſtit in h̄
ꝙ ipa dei mia vel iuſticia ɔtēnitur
ſeu vilipēdit̄ Reſpc̄u aūt ſcd̄i mē/
bri p̄ncipalis ſcꝫ donoꝝ dei q̄bus
hō a pcc̄o retrahit̄ ipſa duo p̄nci
palit̄ ſūt Primū ē agnitio v̄itatis
fidī q̄ maxime hoieꝫ hꝫ ab electōe
pcc̄i retrahē ſeu impedire. q̄m q̄ a
ſe ſcient̄ ⁊ ꝑ ɔtēptū abijcit v̄itatē. ſ.
agnitā ipugnādo vt licēti⁹ peccare
valeat. peccat ꝑ q̄ntaꝫ ſpēm pcc̄i i
ſpūmſcm̄ q̄ eſt impugnatio v̄itatꝭ
agnite Aliud donū dei ab electio
ne pcc̄i impediēs ſeu retrahēs eſt
auxiliū interioris gr̄e diuinit⁹ col
late. cōtra quam ponit̄ ſexta ſpēs
pcc̄i in ſpūmſcm̄. ſcꝫ iuidētia frn̄e
gr̄e dū ſcꝫ aliq̄s nō ſolū ꝑſōe fr̄is
ſeu ꝓximi inuidet. q̄nimo inuidet
etiā gr̄e dei creſcēti ⁊ apparenti in
mūdo Reſpc̄u vo tertij mēbri p̄n
cipal. ſ. pcc̄i in ſe duo ſūt p̄ncipalit̄
q̄ hominē a peccādo impedire ſeu
retrahē pn̄t ⁊ debēt Primū ē inor
dinatio. turpitudo ac vilitas act⁹
pcc̄i in ſe Cui⁹ debita cōſideratio
ſolet in homine pn̄iam inducē de
pcc̄o ɔmiſſo Et cōn̄ h̄ hō peccat ꝑ
tertiā ſpēm pcc̄i in ſpūmſcm̄ ſcꝫ ꝑ
impn̄iaꝫ Scd̄m ē ꝑuitas et breui/
ſtas boni ſeu delc̄atiōis quā aliq̄s

in pccō q̄rit et inuenit Cui⁹ ꝯſiderā
tio inducere ſolet hominē ad hoc
ꝙ eius volūtas in pccō nō firmet
Et cōtra h̄ peccat hō ꝑ q̄rtā ſpe/
ciem pcc̄i in ſpūmſcm ſcʒ per obſti
nationē Et intelligant iſta duo ſa
ne.nō em̄ hic ſumit impenitētia ꝓ/
ut dicit ꝑſeuerātiā in pccō morta
li vſqꝫ ad mortē incluſiue.q2 iā nō
eſſʒ ſpēale pccm̄.ꝫ q̄dā pcc̄i circū/
ſtantia q̄ eſſʒ et ꝯtingē poſſʒ in q̊/
libet pccō vt aliq̄lit ſupra in ſcd̄a
acceptiōe pcc̄i in ſpūmſcm tactum
eſt Sed accipit hic impn̄ia ſm ꝙ
importat ꝓpoſitū nō penitēdi et ē
ꝓprie reſpc̄u p̄teritoꝝ Siliter ob/
ſtinatio nō capit hic ꝓ ꝑſeuerātia
ſeu ꝯtinuatiōe in pccō.ꝫ q̄n hō ſu
um ꝓpoſitū in h̄ firmat ꝙ vult pec
cato inherē.et ē ꝓprie reſpectu fu/
turoꝝ Juxta illud ſ̄hieremie viij.
Null⁹ eſt q̄ agat pn̄iam.i.agē velit
ſuꝑ pccō ſuo dicēs.quid feci q̄ntū
ad ꝑmū Oēs ꝯuerſi ſūt ad curſum
q̄ſi equ⁹ impetu vadens ad p̄lium
q̄ntū ad ſcd̄m ¶ Eſt etiā aduertē/
dū ꝙ Bernard⁹.in li.de p̄cepto ꝛ
diſpēſatiōe ponit. ꝙ nolle obedi/
re ē reſiſtē ſpūiſcō Gloſa etiā ordi
naria leuitici vij.dicit. ꝙ ſimulata
pn̄ia ē blaſphemia ſpūſſc̄i Sciſma
etiā recte ꝯtra ſpūmſcm ꝯmitti vi
det.nāqꝫ ꝑ eū eccl̄ia vnit Que tria
nō vident ſub ſex ſpēb⁹ pcc̄i in ſpm̄
ſcm ſuꝑ declaratis ꝯphēdi Sʒ q̄
bn̄ ꝯſiderat p̄dc̄a tria ſub ipis ſpe
cieb⁹ effectualit ꝯtinent ꝛ ꝯphen
dunt.et ad ipa reduci pn̄t Ꝛ tpu

ta nolle obedire ꝑtinet ꝛ reducitur
ad obſtinationeʒ Simulatio pn̄e
pertinet ꝛ reducit ad impenitenti
am ꝛ ſub ea ꝯtinet Sciſma ꝑtinet
et reducit ad inuidētiā frāe gr̄e.ꝑ
quaʒ gr̄am mēbra eccl̄ie vniunt
¶ Quare irremiſſibile ¶ Eſt etiā
notādū ꝙ pccm̄ in ſpūmſcm dicit
cōit irremiſſibile iuxta illud v̄buʒ
xp̄i Qui peccauerit i ſpūmſcm.nō
remittet ei in h̄ ſeculo.neqꝫ in futu
ro Qd̄ ſic pōt intelligi Et ſm oēs
tres acceptiōes pcc̄i in ſpūmſcm
ſuꝑ poſitas Juxta em̄ ſcd̄am ac/
ceptionē q̄ eſt Augꝰ.clarū eſt ꝙ fi/
nalis impn̄ia quaʒ ponit pccm̄ in
ſpūmſcm realit ē irremiſſibilis.q̄a
nullo mō remittit Quō em̄ remit/
teretur pccm̄ mortale.in q̊ vſqꝫ ad
mortē ꝑſeuerat? Nō em̄ hic in hac
vita cū de eo nulla pn̄ia habita et
facta ſit nec etiā i vita futura. vbi
null⁹ locus eſt mie.ꝫ pure iuſtitie.
vbi etiā q̄s meritorie penitere non
p̄t Scd̄m aūt alias duas accepti
ones ſcʒ p̄mā ꝛ t̄tiā dicit ec̄ pccm̄
in ſpūm ſcm irremiſſibile Nō quia
nullo mō remittit.ꝫ q2 q̄ntū ē de
ſe et ſui natura habʒ meritū nō re
miſſionis.meret qꝫ ꝙ nō remittat
Et h̄ duplicit Uno mō q̄ntū ad
penā Alio mō q̄ntum ad culpam
Quātū ei ad penā certū eſt.ꝙ q̄ ex
ignorantia vel infirmitate peccat
minorē penā meret maiorem qꝫ q̊
dāmō excuſationē habʒ. vnde ei⁹
pena minui debeat.qꝫ q̄ ex certa
malicia peccat Ut gr̄a exēpli.ad

ꝑpoſitũ. Ubi xp̄i ſupra iuxta ſ̄mã acceptionez pcc̄i in ſpũmſc̄m allegati Iudei qui blaſphemabãt in xp̄m tanq̃ filiũ hominis vocãdo eũ voracē vini potatorez et publicanorũ amatorē. maiorē excuſationē hr̄e poterãt ꝑpter infirmitatē carnis quã in ip̄o xp̄o aſpiciebãt et ſic minorē circa h̄ penã merebãtur. iō dicti ſũt a xp̄o blaſphemaſſe in filiũ qd̄ remiſſibile ē Sed qñ ip̄am diuinitatē q̄ etiã erat in xp̄o blaſphemabãt curationē ſcʒ infirmitatũ. eiectiões demonioruʒ. illuminatiões cecorũ. et alioꝝ opa miraculoꝝ q̄ ſũt ꝓprie opa diuinitatis. et nõ niſi p ſpũmſc̄m fieri poterant. attribuẽdo diabolo. nullã excuſationē habebãt vñ pena eoruʒ minui mereret̃ Et ideo tũc dc̄i ſũt a xp̄o blaſphemaſſe in ſpiritũſc̄m Qd̄ pcc̄m non fuit ad lr̄aʒ eis remiſſũ. neq; in h̄ ſeculo neq; in futuro. imo ſ̄m expoſitionē Criſoſt. p illo pcc̄o penaʒ paſſi ſũt et in p̄ñti vita p Romanos. et in futura vita apud inferos Quãtum aũt ad culpã dr̄ pccʒ in ſpũmſc̄m irremiſſibile ex ip̄a indiſpoſitiōe remittendi Sicut eñ aliq̄s morb⁹ corpalis ſ̄m ſui naturã incurabilis dr̄. qñ in ſe habet illud p qd̄ tollunt̃ ea ex q̄bus morb⁹ curari p̄t. vtputa quia tollit virtutē nature vel inducit faſtidiũ cibi et medicine. licet de⁹ ſua gr̄a et miraculo poſſʒ illũ morbũ curare. ita ſuo mõ iſte morb⁹ ſpũalis q̄ pcc̄m in ſpũmſc̄m dr̄ ſ̄m ſuã naturã incurabilis et irremiſſibil̄ dicit̃ ex eo ſcʒ ꝙ de ſui natura excludit et abijcit ab homine illa p q̄ fit pccoꝝ remiſſio Non tñ ꝓpter h̄ intelligenda ē oio p̄cluſa via ſanatiõis ⁊ remiſſiõis. ſ̄m oĩpotētiã et miaʒ dei. p quã aliqñ tales q̄ſi miraculoſe ſpũalit̃ ſanant̃. licet raro et difficult̃ De nullo etenim q̃diu durat hec vita. deſpandũ ē ↄſiderata ſcʒ oipotētia et mia dei Sed ↄſiderata natura ⁊ ↄditione pcc̄i. aliqui filij diffidētie dicuntur vt habetur p apl̄m ad eph̄. v.

¶ Sũt alij alio mõ iſtã irremiſſibilitatē pcc̄i in ſpũmſc̄m exponētes. ꝫ effectualit̃ iuxta ea q̄ ſup̄ notata ſũt Notãt eni ꝙ h̄ nomē irremiſſibile tripliciť ſumi p̄t Uno mõ negatiue ſcʒ ꝙ nullo mõ remitti p̄ot Et iſto mõ pcc̄m angeli et dãnatoꝝ irremiſſibile dicũt Alio mõ p̄uatiue qd̄ ſcʒ ex ſe ↄgruẽtiam nõ habʒ ꝙ remiti debeat. licʒ ex congruẽtia diue bõitatis remitti poſſit Et h̄ mõ omne pcc̄m mortale irremiſſibile dicũt. Tertio mõ ↄtrarie ꝙ. ſ. ex ſe importat ⁊ icludit diſpoſitionē ↄtrariã ad remiſſionem Et h̄ mõ pccʒ in ſpũmſc̄m irremiſſibile dicũt. q2 importat ex ſe et includit diſpoſitionē ↄtrariatē gr̄e remittēti pcc̄m. p deſpationem ſcʒ vel p̄ſũptionē aut alias ei⁹ſpecies Et iuxta iſtũ modũ ponendi capiunt etiã nũerũ ſeu ſufficientiam ſex ſpetierũ pcc̄i in ſpũmſc̄m ſup̄ enumerataꝝ. h̄ ſcʒ mõ In remiſſione

emī vt dicūt tria ꝯcurrūt. hn̄t vide/
licet. ipē remittēs. ille cui remittit
et diſpoſitio remittēdi in eo cui re
mittit Jn ipō remittēte duo ſūt. ſ.
mia et iuſtitia Cōtra pmū quorū
peccat p deſpatiōez. cōn ſcd̄m p
pſūptionem Jn eo cui remittitur
duo eē ꝯuenit ſcȝ dolorē de ꝯmiſ/
ſo. ⁊ ꝓpoſitū vlterius ñ ꝯmittēdo
Cōtra pmū q̄rū peccat p obſtina
tionem. Cōn ſcd̄m p finalē impe
nitētiā Diſpoſitio vo remittēdi i
eo cui remittit duplex ē. ſ. ꝯgnitio
veri. et amor boni Cōn pmū q̄p
peccat p impugnationē veritatis
agnite Cōtra ſcd̄m p inuidētiam
frñe grē Et accipit hic finalis im
pñia ꝓut in ſupiorib' declaratū ē.
nō q̄dē ꝓut importat cōtinuatio/
nem in pctō vſq; in finē. nā ſic in q̄
libet pctō mortali ꝯtingē pt. ȝ ne/
gatiue. ꝓut ſcȝ dicit ſeu importat
ꝓpoſitū nō penitēdi Et iſto mō eſt
ſpēs pcti in ſpūmſcm Breuit vt iā
tactū eſt iſte vltim' mod' ponendi
in effectu reincidit in ea q̄ ſupi' di/
cta et declarata ſūt Sed ideo hic
inſeri placuit vt legentes cape poſ
ſint qd eis magis ſedebit ⁊ place
bit

De pctō actuali veniali Et circa ipſum in generali occurrentibus

Expedita igitur iuxta ince
ptum hui' octaui tractat'
pn̄tis libelli ordinē decla/
ratiōe duoꝝ pncipaliū mēbrorū
pme diuiſiōis pcti ſup tacte ⁊ po
ſite ſcȝ pcti originalis. et pcti actu
al mōrlis Nūc de alio ſcdo mēbro
pncipali eiuſdē diuiſiōis. ſ. de pctō
actuali veniali aliq̄ dicēda veniūt
Et primo qd ſit et vnde dicat Se
cūdo de diuerſis ei' noib' ſeu ap/
pellationibus. Tercio de aliq̄bus
ipſius peccati effectibus

Quid ſit peccatū veniale. et vnde dicatur

Peccatū veniale ſm Augu.
eſt qꝫ licet penaȝ mereat.
nō tñ hominē vſq; ad rea
tū perpetue mortis grauat ſeu ob
ligat. ȝ facile indulgetur Pro q̄
ad maiorē declarationē ſciēdū eſt
qꝫ licet diffinicio Augu. in ſupiori/
b' pctō mortali attributa ſcȝ qd
eſt dictū vel factū vel ꝯcupitū cōn
legē dī ſeu legē eternā. pctō actua
li in generali ſeu tanq̄ generi ab
aliq̄b' attribuat. et ſic ſm eos poſ
ſet etiā pctō veniali ſm tñ maius
et min' ꝯpetere ſeu ꝯuenire Scd̄m
tñ beatū Thom. pma ſcde ſue ſū/
me. illa diffinitio ſic ſup pctō mor
tali attributa. magis ꝓprie ipi pec
cato mortali ꝯuenit Nā in eo. ē p/
fecta rō pcti. quā ꝓprie dicta diffi
nicio importat Nā vt dicit idem
doctor qꝫ pctm̄ veniale dicat pctȝ
ꝫ ſolū eſt ſm impfectā rōnē pcti.
imo in ordine ac reſpectu ad pctȝ
mortale pt eo mō pctȝ veniale di
ci pctm̄ ſicut accñs in ordine ac re
ſpectu ad ſbam dr ens. i. ſm imp/
fectam rationem entis Pctm̄ eniȝ
veniale ex ſe nō fit ſeu ꝯmittit cōn
legē Nā hō in q̄ntuȝ venialit pec
cās ñ facit qd lex phibȝ nec pter
mittit illd ad qd lex ex pcepto ob

ligat.qꝛ iā nō peccaret venialiť ſ mortaliť Sꝫ facit pter legē .qꝛ.ſ. nō obſuat modū rōnis quē lex in tēdit Et ideo vt dicit idē beatus Thom̄.diuiſio pcci i mortaleꝛ ve/ niale.nō ē diuiſio generis in ſpēs. q̄ eq̄lit rōnē ipi⁹generis pticipent ſ ſolū ē diuiſio analogi in ſpēs.ſ. rōnē generis ſm ꝑusꝛ poſterius pticipātes Pro q̊ adhuc notādū ꝙ duplex ē regula hūane volūta tis Una ꝓinq̄ q̄ ē ipa hūana rō Alia eſt ꝑma regula ſcꝫ lex eterna q̄ eſt q̄ſi rō dei Et p ꝯpationē ad iſtas regulas ſumiť ꝛ attēdiť recti tudo volūtatis.et om̄is ꝯmēſura tio cuiuſcūqꝫ act⁹.q̄ talis debꝫ eē. vt voluntas non declinet a ſuis extremis.ſ.a deo ꝑncipio ꝛ a deo fine Ut videlꝫ oīa a deo ſe habē ꝯgnoſcat et in deuꝫ oīa referat.a q̄ rectitudineꝛ ꝯmenſuratiōe ſi di uertat incōmēſurataꝛ ꝺordinata erit Et ex h̄ habet act⁹ hūan⁹ ꝙ ſit bon⁹vel mal⁹.ex eo ſcꝫ ꝙ debi/ tā habꝫ ꝯmēſurationē.vľ ea caret Et q̄nto pl⁹recedit ille act⁹ a debi ta ꝯmēſuratiōe. tāto efficiť peior et deterior Et hinc vt tactū eſt ſu miť rō pcci mortalisꝛ pcci veniaľ ſm ſcꝫ diuerſitatē inordinationis q̄ ꝯplet rōnē pcci Duplex em̄ ē in/ ordinatio.vna p ſubtractionē ꝑn/ cipijꝛ finis ordinis ſcꝫ dei Et hec inordinatio facit pccm mortale. q̄n ſcꝫ aīa p pccm deordinať vſqꝫ ad auerſionē ab vltimo fine.q̄ etiā ꝑncipiū ordinis ē.et cui p caritа/ tē vniri debem⁹ Alia inordinatio eſt.q̄ ſaluato ipo ꝑncipioꝛ fine or dinis.ſit inordinatio ſolū circa ea q̄ ſūt circa ipm principiūꝛ finē Et hec inordinatio facit ſoluꝫ pccm veniale.qꝛ tūc aīa non deordinať p pccm vſqꝫ ad auerſionē ab vlti mo fine.q̄ vt iā dcm ē etiā ipm ꝑn cipiū ipi⁹ordinis ē Et dat ipe be/ at⁹ Thom̄.exemplū de inordinati one ꝯplexiōis q̄ ꝯtingit in aliquo aīali Nam ſi illa inordinatio ꝓce dat vſqꝫ deſtructionē vitalis ꝑnci pij.tunc ſequiť mors Si ꝟo ſaluo ꝑncipio vitali ſit ſolū q̄oaꝫ inordi natio humoꝝ tc ſolū q̄oā ē egritu do ¶ Diciť aūt pccꝫ veniale a ve nia.ex q̊ inſurgit ꝙ aliq̄ rōnē hui⁹ imponētes dicūt.triplici ꝯſiderati one ſeu reſpcu aliqꝺ.pccm dici ve niale .ſ. ex euētu.ex cā.ex genē Ex euētu q̄oē qꝛ realiť veniā ꝯſecutū ē Et hinc ē qꝺ dicit Amb. ꝙ om̄e pccm intelligēdo etiā de mortali p pn̄iam fit veniale Sed iſta conſi deratio ſeu acceptio pcci venialis larga ē.nec ꝓpoſito cepto bn̄ ꝯue niēs Ex cā ꝟo qꝛ illud pccm licet forſā ex ſuo eē mortale exiſtat.hꝫ tn̄ i ſe ſeu importat aliq̄d vnde ve/ niā ꝯſeq̄ poſſit.nō q̄oē ex ſe ſimplr ſ ex q̄oā cā indirca Quia ſcꝫ hꝫ i ſe ſeu importat aliq̄d ſuā culpā di minuēs. vt ſūt pcca q̄ infirmitate vel ignorātia ꝯmittunť. reſpcu eo rū q̄ ꝯmittuntur ex ꝓpria malicia Et iſta adhuc ꝯſideratio ſeu acce/ ptio nō ꝯgruit nr̄o ꝓpoſito Ex ge nere aūt qꝛ illud pccm de ſe nō tol lit ordinē ad vltimū finē. et ſic nō mereť penā eternā Sꝫ qꝛ aliquaꝫ

inordinationē et obliq̄tatē a recta
regula importat. meret penā ꝫ tē
poralē. vt iā satis sup̄ expositū est
Et ḃm istā acceptionē intelligunt
ea q̄ iā hic de pcc̄o veniali tracta
ta sūt et tractabūtur Nā ḃm ipam
ōsideratiōnē seu acceptionē distin/
guit et diuidit pcc̄m veniale con
tra pcc̄m mortale. dū cōiter dicit
ꝙ pcc̄oꝝ actualiū aliud est morta
le aliud veniale Que differētia seu
distinctio inter pcc̄m mortale ⁊ ve
niale sumit ex obiecto seu ex parte
obiecti Cū eñ vt iā sup̄ aliq̄lit ta/
ctū ē. volūtas peccātis fert in ali/
qd̄ qd̄ ḃm se repugnat caritati q̄
est p̄ncipiū vite spūalis. et p̄ quaȝ
hō ordinat ad vltimū finē scȝ de/
um. tūc illud pcc̄m ex suo obiecto
seu rōne sui obc̄i habet ꝙ sit mor
tale ex genē siue sit ōtra deū dire/
cte. vtputa ōtra ei⁹ ꝓpriā dilectio
nē et honorē. vt sūt infidelitas. he
resis. blasphemia et hmōi Siue sit
cōtra deū indirecte. vtputa cōtra
dilectionē ꝓximi. quā vult ⁊ p̄cepe
pit. sic homicidiū adulteriū. ⁊ silia
Cū vero volūtas peccātis fert in
id qd̄ in se ōtinet q̄ndā inordina/
tionē. q̄ tn̄ nō ōtrariat dilectioni
dei et ꝓximi sic sūt verbū ociosuȝ
risus supflu⁹. ⁊ alia hmōi tūc illud
pcc̄m ex suo obiecto seu ratiōe sui
obiecti nō habȝ qd̄ sit mortale ex
genē ꝫ solū veniale Et h̄ ē idez in
effectu cū illo qd̄ cōiter dr̄ ꝙ pec/
catum mortale est libido seu volu
ptas in creatura sup̄ deū. i. pl⁹ q̄ȝ
deo vel eq̄ vt deo. et veniale ē cō/

placētia seu voluptas in creatura
infra vel citra deū. i. ꝙ nō plus q̄ȝ
deo nec eq̄ sic deo. qz scȝ nō vellet
q̄s illi finalit adherē. vel ꝓpter il/
lud deo displicē. aut scient cōn ei⁹
p̄cepta ⁊ mādata q̄cq̄ȝ facē Pro
ampliori insup tā dicendoꝝ q̄ȝ et
iam dc̄oꝝ et spēalit sup vbi actū ē
qn̄ vicia capitalia mortalia et qn̄
venialia existāt. declaratiōe. ē sciē
dū. ꝙ qz actus morales nō solum
recipiūt rōnē boni ⁊ mali ex obie
cto seu rōne obiecti. ꝫ etiaȝ ex aliq̄
dispositiōe seu itētiōe agētis q̄nq̄ȝ
ōtingit ꝙ ille act⁹ q̄ alias ex suo ge
nere scȝ rōne sui obiecti essȝ pcc̄m
veniale. ex pte dispositiōis ipsius
agētis efficit mortale Vel qz ipē
agēs i illo ōstituit suū finē vltimū
Vel quia illud ad aliquid aliud
ordinat qd̄ ex suo genē pcc̄m mor
tale existit Vtputa grā exēpli Si
iuxta sup̄ tacta aliq̄s de dilectiōe
alicui⁹ boni ōmutabilis quā citra
deū haberet in tātū trāsiret. ꝙ illi
tali bono ōmutabili tanq̄ȝ ibi suū
vltimū finē ōstituēs adhereret. iā
illud qd̄ alias ex suo genē nō esset
nisi veniale pcc̄m. ex ipi⁹ agētis dis
positiōe seu intētiōe fieret mortale
Vel in alio exemplo met supi⁹ po
sito. vbi q̄s v̄bū ociosū qd̄ de suo
genē nō ē nisi veniale ordinaēt ad
adulteriū ōmittēdū. tūc v̄bū ocio
sū essȝ pcc̄m mortale Et ḃm h̄ ꝓ/
prie hn̄t intelligi illi q̄tuor modi q̄
b⁹ pcc̄m veniale dr̄ effici mortale.
sup vbi de pcc̄o mortali actū ē spe
cificati Similiter et ex opposito

ɔtingē pt ꝙ ille act⁹ qui alias ex ſuo genere ſcȝ rōne ſui obiecti eſſꝫ pccm mortale. ex pte ſeu diſpoſitiōe agentis fit veniale. ꝓpter h ſcȝ ꝙ act⁹ ē imꝑfect⁹. i. nō ꝑfecte a rōne q̄ ē pmū actuū moraliū directiuū ſeu regulatiuū pncipiū deliberat⁹ Sicut de ſubitis ſeu primis moti/bus infidelitatis vel blaſphemie ꝛ alijs exēplificari poſſꝫ Vel etiā iuxta i ſupiorib⁹ tacta de inuidia. q̄ ex ſuo genē rōne qꝫ ſui obiecti eſt pccm mortale. cū ſit dolor ꝛ diſplicētia de bono alteri⁹ q̄ recte ɔtrariat charitati Si tū in motu imꝑfecto et nō plene a rōne deliberato ɔſiſtat. manet ſoluȝ pccm veniale Et ſic de plurib⁹ exēplificari poſſꝫ de q̄b⁹ magis in loco iā allegato. vbi q̄n vicia capitalia. mortalia vel venialia exiſtāt actū ē De aūt taȝ in ſupiorib⁹ qꝫ in ſequētib⁹ vbi de pcco mortali ꝛ de pcco veniali agit addit h nomē actuale. cū tū plura ſūt pcca tā mortalia qꝫ venialia. q̄ in non faciendo ſeu omittēdo cōſiſtūt. q̄ cōiter pcca omiſſionis appellant. ratio pncipal fuit ad clari⁹ denotādā differentiā int pccm originale. et pccm non originale qd cōiter per actuale ab originali diſtinguit qꝛ nō niſi actu ab extra vel ab actu q̄dā interiori voluntatis cōmittit. qd nō ſic ē i pcco originali. vt ſatis in ſupiorib⁹ declaratū ē Circa q̄ pcca omiſſiōis q̄ntū ad pntē materiā ſpectat ē aduertēdū. ꝙ omiſſio eoꝝ ſcȝ ad q̄ hō tenet qꝛ alias ꝓprie nō eſſꝫ omiſſio. aliq̄n ɔtingē pt ex ſola inaduertētia ſeu obliuiōe. vtputa gr̄a exēpli Cū aliq̄s hora debita q̄ tenet ire ad ecciam obliuiſcitur ire ꝛ talis omiſſio nullū vel modicū ē pccm. qꝛ iā extra actū volūtatis eſt Adhuc ſi illa obliuio ex aliq̄ alia cauſa vel occaſiōe ſiue ꝓpinq̄ ſiue remota pcedēte. circa q̄m hō ꝓuidē poterat ꝛ debebat contingēt eſſe mai⁹ pccm circa illa qꝫ circa ipam omiſſionē in ſe Aliq̄n vero ɔtingē poteſt omiſſio ex aliquib⁹ alijs cauſis ſeu occaſionib⁹ q̄ tū nō ſūt in ptāte hominis. vtputa in exēplo iam cepto Si aliq̄s ꝓpter graueȝ infirmitatē vel alias cōn ſuaȝ volūtatē detēt⁹ ſeu impedit⁹ non iret ad ecciam hora q̄ tenet ꝛ tūc ipa omiſſio nō habȝ rōnem pcci. imo nec ꝓprie in iſto caſu dȝ dici omiſſio Aliq̄n aūt ɔtingē pōt omiſſio ex cauſis vel occaſionib⁹. que ſubiacēt volūtati hominis. et tc̄ omiſſio habet rōnem peccati Quia tūc ſemꝑ oportȝ ꝙ illa cauſa ſeu occaſio in q̄ntū eſt voluntaria habeat aliquem ad minus interiorem actum voluntatis. quod poteſt cōtingere ſeu ɔſiderari dupl'r Vno modo q̄n ille act⁹ interior volūtatis directe fert in ipam omiſſionē vtputa in exemplo iā tacto Aliq̄s hora d̄bita q̄ tenet omittit ire ad eccleſiam ſolum quia vult non ire vitans laborem vel huiuſmodi et tunc talis actus voluntatis ꝓprie et de per ſe ptinet ad omiſſionem Voluntas etenim cuiuſlibet pcci

ꝓprie et de ꝑ ſe ad illud peccatum ꝑtinet eo ꝙ volūtariū eſt de rōne pcc̄i.in tantum vt dicat Augꝰ.pec/catū adeo volūtariuꝫ eē.ꝙ ſi non ſit volūtariū pcc̄m nō eſt Alio mō ↄtingē ſeu ↄſiderari p̄t qñ ſcꝫ ille act⁹ volūtatis nō fert̄ dirc̄e i ipaꝫ omiſſionē. ſ ; fert̄ in aliqđ aliud ꝑ qđ ↄtingit omiſſio illi⁹ ad qđ q̄s tenet̄ Et iſte vocat̄ act⁹ exterior ⁊ de ꝑ accñs Qđ iterū dupl'r ↄſiderari p̄t Quia vel illud in qđ ſic fertur ipa volūtas ē ipi omiſſiōi ↄiūctū.vtputa ↄtinuādo exēplū iā ceptū Aliquis omittit ire ad eccl̄iam hora debita q̄ tenetur q tūc vult ludē vel bibē.et ludit vel bibit.certū eſt ꝙ ille act⁹ ludēdi vel bibendi illa hora.eſt act⁹ ↄiūct⁹ illi omiſſiōi Vel illud in qđ volūtas fert̄ nō ē ipi omiſſiōi ↄiūctū.ſ ; ē p̄cedens et remotū.vtputa.Aliq̄s vult diu vigilare de ſero et vigilat ex q̄ ↄtin/git ꝙ omittit ire ad eccleſiam hora matutinaꝝ.certū ē ꝙ ipe actus vigilādi de ſero nō eſt ↄiunct⁹ ipi omiſſiōi Ex q̄b⁹ pꝫ ꝙ licet ipa peccata omiſſiōis de ꝑ ſe et ſimplicit̄ ↄſiderata poſſint eē abſqꝫ aliquo actu ab extra.reſpc̄u tñ actuū tam interiorū ipi⁹ volūtatis et de per ſe q̄ꝫ exterioꝝ ⁊ de ꝑ accñs nō ſūt ſine aliq̄ actu Et exiñ actualia dici p̄nt ¶ Per iam hic tacta p̄t quiſqꝫ apud ſe ꝑpēdē qñ pcc̄a omiſſiōis ſūt mortalia vel venialia. vel gra/uia vel leuia.ↄſidēatis ſcꝫ obligatiōe q̄ q̄s ad aliq̄d faciēdū tenet̄. et nc̄itate vl' vtilitate illi⁹ ad qđ ſic tenet̄.et cauſis ſeu occaſiōib⁹ ex q̄bus omiſſio contingit

De natura p̄mo ꝝ motuū ⁊ qñ pcc̄a exiſtāt

Quia ꝯ do omē pcc̄ꝫ actuale ſiue mōrle ſiue veniale cōiter a p̄mis motib⁹ ortum habꝫ.imo ipi p̄mi mot⁹ inter pcc̄a venialia ↄputant̄.in omi ei tētati/one ē cōiter iſte ſucceſſ⁹.ꝙ p̄mo in/ſurgit p̄m⁹ mot⁹.quē ſequit̄ delcatio.et exiñ ↄſēſus.ordo em̄ tētationis hic cōiter ē.ꝙ ꝑ tria ſucceſſiue i pcc̄m inducimur.ſ.ſuggeſtiōe.delectatiōe.ↄſēſu.ita ꝙ ꝑ ſuggeſtionē q̄ ſiue ab extra.vt a diabolo ⁊ mūdo.cuiuſmōi tētatio nō ē pcc̄m ſ ; matēia exercēde virtutis.ſiue ab i/tra vt a fomite.q̄ nobis ineſt ꝓcedat.excitat̄ p̄m⁹mot⁹ et ibi tentatio inchoat̄.ꝑ delcationē ꝓgredit̄ et ꝑ ↄſēſū ↄſūmat̄.q̄ tñ ↄſūmatio intelligat̄ de ↄſēſu in actū .naꝫ aliquē ē repire ↄſenſū in delc̄tationē in q̄ licꝫ cōſiſtat pcc̄m.nō tñ ibi ꝓ/prie dr̄ tētatio ↄſūmari.vt lati⁹ infra declarabit̄ Ideo ꝓ clariori intel/lectu tā iā dc̄oꝝ q̄ꝫ etiā dicēdorū venit aliq̄d de ipis p̄mis motibus delectatiōe ⁊ ↄſenſu in generali tā gendū ¶ Pro quo ſciendū ꝙ ani/ma ſenſibilis duplicē habet potentiam Unā apprehenſiuā Aliā motiuā Apprehenſiua iterū diuiditur in apprehenſiuā de foris.et in ap/prehēſiuam de intus ſeu ab intra Uires apprehenſiue de foris ſeu ab extra ſunt quinque ſenſus par/ticulares ſiue extēiores.ſ.viſus au

ditus.guſt⁹.odorat⁹.tact⁹ Et ſunt vires apprehẽſiue paſſiue qꝛ ſenſatio fit in ipſis ſenſib⁹ ab intra ſuſcipiẽdo et nõ ab extra mittẽdo Et ſũt iſti ſẽſus ſolũ pceptibiles rerũ ſingulariũ et nõ vniuerſalium Et hñt oẽs vnã originẽ a ſẽſu cõi a q̃ veluti linee a centro exeunt Et ad cauſãdũ in eis debitã ſẽſificationẽ q̃tuoꝛ optꝫ ocurrẽ .ſ. obiectũ pñs mediũ deferens.et diſpoſitũ oꝛganũ ouenięs ꝛ ſanũ.et actualẽ aie intentionẽ Et in multis oueniunt et differũt ad inuicẽ q̃ ꝓ matẽia preſenti nõ ẽ ñcariũ exꝓmẽ ¶ Vires aũt apprehẽſiue ab int⁹ ſũt quinqꝫ potẽtie interioꝛes aie ſẽſibilis.q̃ ſc̃ ſẽſus cõis. imaginatio.eſtimatio. fãtaſia.et memoꝛia Et ſũt ec̃ oẽs iſte q̃nqꝫ potẽtie paſſiue qꝛ ab int⁹ ſuſcipiẽdo apprehẽdũtꝛ patiunt̃ a foꝛmis rerũ ſingulariũ ¶ Et ſũt etiã circa pticularia tm̃ Et ẽ ſenſ⁹ cõis potẽtia q̃ omniũ ſẽſuũ pticulariũ obiecta apprehẽdit Nã alij ſenſus ſilitudines ſuoꝝ ſẽſatoꝝ ad ſenſuꝫ omunẽ reducũt.q̃ mediãte de ſingulorꝝ ꝓprietatib⁹iudicãtꝛ diſcernũt Quia ẽm iudiciũ ſẽſ⁹ cõis apprehẽdim⁹nos vidẽ qñ videm⁹.et audire qñ audim⁹.et ſic de alijs Virt⁹aũt imaginatiua eſt potẽtia apprehẽſiua in q̃ imaginatiões rerũ ſẽſibiliũ reſeruant̃ Iſta ꝟt⁹pl⁹abſtrahit q̃ꝫ ſẽſ⁹.qm̃ ſẽſus nõ accipit foꝛmaꝫ rei niſi ipa re pñte ¶ Imaginatio ꝟo foꝛmã rei reſuat.re ec̃ ipa abſẽte Et i h̃ differt a ſẽſu cõi qꝛ ſẽſ⁹ cõis indiget pñtia rei extẽi oris ſic ſẽſ⁹ pticularis.imaginatio ꝟo nõ Iſta ꝟt⁹vocat̃ theſaur⁹foꝛmaꝝ.qm̃ ſic dc̃m ẽ foꝛme reꝝ a pticularib⁹ſẽſib⁹recepte in ea retinẽtur et ſuant̃ Et de iſtis duab⁹ potẽtijs ſufficiãt q̃ dc̃a ſũt ſũmatiꝫ ꝓ intellc̃u dicẽdoꝝ tetigiſſe Qui ampliora ꝛ etiã de alijs trib⁹potẽtijs q̃ſierit ad ph̃m recurrat

¶ De vi ſenſibili motiua ſpiritualiter

Vis ſẽſibilis motiua, qñqꝫ mouet ſpũalit̃.qñ coꝛpaliter Qñ mouet ſpũalit̃ dr̃ appetitiua.q̃ etiã duplr̃ mouet ſcꝫ aut diligẽdo aut odiẽdo Iuxta q̃ diuidit̃ in ocupiſcibilẽ.et in iraſcibilẽ.p q̃s aia appetit bonũ vel inſurgit cõn malũ Et exiñ oꝛiunt̃ q̃tuoꝛ affectiões ſcꝫ gaudium ſpes doloꝛ.timoꝛ ¶ De ſẽſualitate Sẽſualitas etiam eſt vis aie ſenſibilis motiua .et ad idem mouet ad quod vis ocupiſcibilis ꝛ iraſcibil̃ ꝫ ab eis differt Primo qꝛ ſp appetit q̃ delc̃abilia ſũt coꝛpi.et q̃ ei nociua ſũt refugit Cõcupiſcibilis ꝟo et iraſcibilis bñ verſant̃ et mouentur ec̃.circa bonũ vl̃ malũ.nõ delectabile nec nociuũ coꝛpi Scd̃o q̃a ſẽſualitas magis coꝛpi oiũgit̃ eſt q̃ꝫ magis ad carnẽ depſſa Et ſic i brutis ita in homine ſuo pꝛopꝛio motu mouetur. nec aliqua lege ſtringitur quin ſemper in appetitu rerum ad coꝛpus pertinẽtium moueatur Nobilius tamen eſt in homine q̃ꝫ in brutis quia in homine ei conuenit aliqualiter ſubiectam

esse et obediētem volūtati et rōni
Sed ɔcupiſcibilis ⁊ iraſcibilis cō
iūgunt rōni.et ꝓut ſūt in homine
rōne frenant ac regunt virtutib⁹
q̄ in ip̄is fūdant vt tpantia q̄ ē in
ɔcupiſcibili.et fortitudine q̄ eſt in
iraſcibili ¶ Vis ſenſibilis moti
ua mouēs corpalit.diuidit in vir/
tutē naturalē.in vitalē.in aialem
Prima ſcz naturalis motiua ē hu
moꝝ.mediātib⁹ arterijs q̄ radicā
tur in epate.et h̄ p ſpūm natura/
lē Scda ſcz vitalis ē motiua pul/
ſuū mediātib⁹ arterijs q̄ radicant
in corde.et h̄ p ſpūm vitalem Ter
cia ſcz aialis eſt motiua mēbroꝝ
mediātib⁹ neruis.q̄ radicant in ca
pite.et h̄ p ſpūm aialē Et ſm iſto/
rū diuerſitatez vt videt dicit ſpūs
naturalis vitalis.et aialis.q̄ tamē
vn⁹ ⁊ idē ē in ſbſtātia.licz ſm opa
tionē dictorum motuū diuerſifice
tur in rōne

De aliq̄bus potentijs aie rōlis

Et inſup ſciēdū ꝙ q̄ntum
ad p̄ntez materiā ſpectat
et ſufficit potētie aie rōna
lis ſm pbm pncipalit ſeu pmaria
diuiſiōe diuidunt in ɔgnitiuā quā
theologi intellcm vocāt.et in mo/
tiuam q̄m theologi affcm noiant
Tūc em̄ potētia aie intellcs dicit
qn̄ ē apprehenſiua Et volūtas dr
qn̄ ē motiua ¶ Item ſciēdū ꝙ aia
q̄ſdā vires habz ſepatas a corpe
et ſm q̄s nō innitit corpi.licet eis
vtat vtēte corpe.vt ſūt velle ⁊ itel
ligē Quaſdā vo hz inſepabiles a
corpe maxime reſpcu hoīs q̄ntum
ad opationē.q2 ſcz aia extra cor/
pus eaꝝ opatōnē exercē nō p̄t vt
ſūt vires ſenſibiles de q̄b⁹ ſup̄ ha
bet eē aliq̄s q̄ ad ſe dūtaxat.vt ſē
rō.volūtas libeꝝ arbitriū Aliq̄s
vo habet q̄b⁹ corpi pmiſcet vt ſūt
vis naturalis.vitalis.et aialis de
quib⁹ ſupra tactū eſt

Vis motiue anime rationalis diuiditur

Et inſup ſciēdū ꝙ vis mo
tiua aie rōnalis diuidit p
impatiuā.in ɔſiliatricez in
affectiuā.et in ɔſiliatricē ⁊ affecti/
uaz ſil Prima eſt libeꝝ arbitriū et
ſinderiſis.ſcda eſt rō.tertia ē volū
tas.q̄rta dr ip̄e intellcs practicus
De trib⁹ pmis ſolū exigit matēia
p̄ns facere mentionē

De libero arbitrio

Libeꝝ arbitriū ſm Augl.
dr facultas rōis ⁊ volūta
tis q̄ eligit bonū gr̄a exn̄te
et malū gr̄a deſiſtēte In q̄ diffiniti
one pōit rō vt ɔſiliari⁹.⁊ volūtas
vt impās Rō.em̄ dicit aliq̄d eē bo
nū vl malū.et volūtas facē vl nō
facē impat Ex q̄ eē diffōne ac eē
ip̄a libēi arbitrij denoiatiōe clarū
ē ꝙ liberū arbitriū rōnē ⁊ volūta
tē ɔp̄hēdit Arbitriū ē ipi⁹ rōnis.
libertas āt ē ipi⁹ volūtatis Eſt tn̄
circa h̄ aduertēdum ꝙ libeꝝ arbi
triū duplicit ɔſidēari p̄t Uno mō
ſimpliciter ſm ſe et ſuaz eſſētiā.et
tūc liberum arbitriuz nihil addit
ſupra rationem et voluntatē Et
iſto modo conſiderando non pro
prie ſibi competeret diffinitio ſu/
pra poſita nec proprie tunc debēt

dici vis anime rõnalis impatiua Alio mõ pt ɔſiderari ſm q̃d ⁊ ſm quandã relationẽ. et tunc aliq̃ mõ addit vltra rõnẽ ⁊ volũtatẽ. nõ q̃/dem ꝙ in rõne et volũtate ponat aliquã nouã q̃litatẽ eẽ. ȝ ſolũ q̃n/dã liberã ⁊ naturalẽ aptitudinẽ et facultatem ɔcurrẽtie rõnis ⁊ volũ tatis ad aliquẽ actũ. et tũc ꝓprie ſi bi ɔpetit diffinitio p̃dicta ꝙ ſcȝ ẽ facultas ſiue ɔſenſus volũtatis et rõnis. et importat ſeu dicit illa fa cultas q̃dã dominiũ ad aliquid diſponẽdũ et faciẽdũ. qđ nõ ẽ rõ/nis tm̃ nec volũtatis tm̃. niſi alia ɔcomitãte ⁊ cõndicẽte Sicut per q̃dã exẽplum. ex ɔcurſu virtutis man⁹ ⁊ virtutis oculi reſultat pote ſtas ſcribendi. ad quod tñ altera ipaꝝ virtutũ p ſe nõ ſufficẽt Sic et cõcurſu rõnis ⁊ volũtatis reſul tat q̃dã libertas ſiue q̃dã domi/niũ ad aliq̃d diſponẽdũ et facien dũ. ad qđ altera ipaꝝ p ſe nõ ſuf ficeret Et iſtud ꝓprie dicit̃ liberũ arbitriũ. et tc̃ ꝓprie dr̃ vis motiua anime rõnalis imperatiua

De ſinderẽſi qđ ẽ

Sinderiſis eſt vis motiua ſeu potẽtia naturalr aie rõ/nal q̃ ſp nata ẽ figi in ſupioribus. naturaliter mouẽs ⁊ ſtimulãs ad bonũ et abhorrẽs malũ. et in iſtis nũq̃ȝ eſt errãs. nec ſm ſinderesim eſt peccare Et dicũt aliq̃ ſindẽſim eẽ ɔſciẽtiã vel ɔſciẽtie iudiciũ Et dicit̃ etiã vis impatiua q2 ſemper de ſe impat et inclinat ad bonum

De rõne quid eſt

Ratio dr̃ ipſa vis motiua aie rõnalis ɔſiliatrix ⁊ diſ cernit ɔferẽdo int̃ bonuȝ et malũ. et inter bonũ ⁊ meli⁹ cõ/parãdo ſcȝ vnũ ad alterũ Et dr̃ ſimul ɔgnitiua ⁊ motiua Cũ eñ iu dicat aliq̃d eẽ bonũ vl̃ malũ ⁊ ibi ſiſtit. tũc dicit̃ ɔgnitiua Si vo vl/teri⁹ ꝓcedat iudicãdo aliquid bo nũ vt ſcȝ fiat. vel malũ vt euitetur tũc dr̃ eẽ motiua Si vo adhuc ã/pli⁹ ꝓcedat et nõ ſolũ iudicat ali/quid eẽ bonũ vt fiat. ȝ cũ h̃ etiaȝ illud fieri appetat. tũc iam trãſit in liberũ arbitriũ qđ ɔphẽdit rõnẽ et volũtatẽ. vt ſup dictũ ẽ. Hec vis aie. ſ. rõ diuidit̃ in ptẽ ſupiorẽ ⁊ in pteȝ inferiorẽ Pars ſupior cõiter rõ ſupior noiat̃ Et ps inferior rõ inferior Et licȝ iſte due ptes ideȝ ſint in re et eſſẽtia. diuerſificant̃ tñ ſm rõnẽ ſuaꝝ opationũ ſeu offici orũ ac etiã ſuaꝝ diſpoſitionuȝ. ſic diceret̃ de eodẽ oculo nũc ſurſum nũc deorſũ aſpiciẽte Supior ei ps rõnis ſeu ſupior rõ diuinis ⁊ eter/nis intẽdit. inferior vo de trãſito rijs iudicat et ea diſponit Iteȝ ſu/perior ps rõnis innitit̃ ⁊ rõcinat̃ p leges ſeu p rõnes diuinas ⁊ eter nas. vtputa h̃ ẽ faciẽdũ vel nõ fa ciẽdũ q2 de⁹ p̃cipit vl̃ ꝓhibet Nec habet motũ circa res trãſitorias et temporales niſi inquantum ad eas per modum cõſilij rõnes eter/nas et diuinas deducit Inferior vero pars innitit̃ et ratiocinatur

ꝑ leges et rōnes hūanas vtputa tale quid faciēdum eſt vel non faciendum quia honeſtū vel inhoneſtum eſt Vel q꞉ rei publice expedit vel nō expedit Iteꝫ ſupioꝛ ps regit et hinc vocatꝰ ſupioꝛ. inféioꝛ vo regitꝰ et hinc vocatur inferioꝛ Supioꝛ ps compatꝰ hōi ade. et ſibi cōiter attribuitꝰ ꝯſēſus. q꞉ dū rō ad ſupioꝛa ꝯuertitꝰ purgatꝰ ⁊ illūinatꝰ. dūqꝫ rōnes eťnas cōſpicit in bono fortificatꝰ ⁊ vigoꝛatꝰ Inféioꝛ vero pars ꝯpatꝰ mulieri eue quia dū rō ad hec inferoꝛa conuertitꝰ et circa res coꝛpales verſatꝰ. iaꝫ per ſēſualitatē cui ꝯiūcta ē emolliri incipit et ſepe ab eis allicitꝰ et trahitꝰ Videt enim ſibi ſemper pomum poꝛrigi. i. illecebrā q̄ ē carnalis cōcupiſcētia ⁊ delčatio vicinā habet

De volūtate et quadam eiꝰ diuiſione

Voluntas dr̄ vis affectiua motiua imo intꝰ motiuas ꝓcipua. cū ſit genēalis motrix omniū viriū Cū eni intellectꝰ apꝑhēdit aliqͥd vt bonū vl' vt cōueniēs. volūtas viribꝰ affixis ipis oꝛganis ſenſuū impat. ſic eſt viſui ad vidēdū. auditui ad audiēdum et ſic de alijs ſēſibꝰ Siliter in motu locali voluntas impat vtuti aiali motiue mēbroꝝ. et vtuti que ē in neruis. et ita mouet ad ābulādūꝫ et currēdū et hmōi ſilia Intꝰ potēcias aie nulla ē liberioꝛ. q꞉ nec obligatꝰ oꝛgano. nec cogitur obiecto ꝓpter qd dicit Augꝰ. ꝙ nihil adeo in nr̄a ptāte ē ſicut volūtas Et diuiditꝰ in volūtatē naturalē et in deliberatiuā Prima ſcꝫ naturalis dirigitꝰ ꝑ ſinderesim Scd'a vero. ſ. deliberatiua dirigitꝰ ꝑ rōnē Et ſunt idem in eſſētia. ſꝫ differūt in modo appetēdi ſeu volēdi Naturalis eni ſꝑ inclinat et inſtigat ad bonū honeſtū. et remurmurat ꝯtra maluꝫ. q꞉ cū per ſinderesim dirigatꝰ. immutabilitꝰ appetitꝰ eiꝰ ad beatitudinē inclinatꝰ Deliberatiua vo pꝰ rōnis deliberationē aliqñ adhēt bono. aliqñ malo. ⁊ put appetit facere h vel illud dicitꝰ deliberatiua Et ſm iudiciū rōnis ꝑ q̄m dirigit pt ad malū inclinari. q꞉ ſepe ꝯtingit rōnē in deliberādo deficere

An pͥmi motus ſint peccata et que

Iſtis ſic p̄ſuppoſitis vidēdū nunc occurrit de ipis pmis motibꝰ an. ſ. ſint pcc̄a et q̄ Qd in effectu ē q̄rē. an in ſēſualitate poſſit eē pcc̄m. cū ipa ſenſualitas hmōi motiuū pncipiū ſit ⁊ ſubiectū Circa qd varij ſūt modi dicēdi. ſed q̄ntū ad hūc tractatū ſufficit tāgeꝛ cōioꝛ Pro cuiꝰ declaratiōe ē adhuc vltra ſuperiꝰ notata ſciēdū. ꝙ ſenſualitas in h ꝓpoſito dupliciꝰ ꝯſiderari pt Uno modo in ſe et ſimpliciter. ⁊ iſto modo ſenſualitas in furioſis et infantibꝰ ſic et in alijs hominibꝰ eē dicitꝰ imo iſto modo ꝯſiderādo in ea. vt dicit Augꝰ. vt qꝫ ſupra tactum eſt. cum brutis cōmunicamꝰ Et iſto mō accipiēdo in ſēſualitate nllo mō pt eē pcc̄m Alio mō pōt ſēſualitas ꝯſiderari nō ita ſimplici

ter. ꝫ q̄dāmodo reſpectiue ꝓut ſcʒ
eſt quodāmō ad rōnē ordinabil'
et ab ea ꝑſuaſibilis Et iſto mō cō
ſiderādo. qn̄ ꝯtingit ſenſualitatez
ad illicitū moueri et ſic q̄dāmō a
regula iuſticie deordinari. talis ei⁹
deordinatio habʒ rōnē pcc̄i in q̄n
tū tn̄ pcc̄m dicit ⁊ importat q̄ndā
rōnē vicij q̄ndā qʒ deordinationē
q̄ p̄t eē via ad op⁹ ꝓhibitū ⁊ vitu/
perio dig^m Nō tn̄ i q̄ntū pccʒ dicit̄
culpā. qꝛ act⁹ vicioſus ea ſola rōe
dicit̄ culpa qua eſt a volūtate Et
iuxta hūc duplicē modū ꝯſideran
di verificat̄ illud qđ a nōnullis di
cit̄ Qđ eſt aliq̄s act⁹ ꝓprius ſēſua
litatis ſimplicit̄ ꝯſiderate. q̄ nō eſt
ꝓprius act⁹ ſenſualitatis in q̄ntum
hūana Eſt etiā ſciēdū ꝙ vt ex ꝯ
tactis ſatis elici pōt triplex in aīa
q̄ntū ad hanc materiaʒ ſpectat re
perit̄ eē mot⁹ ſeu appetit⁹. ſcʒ natu
ralis ſenſitiuus rōnalis Mot⁹ aūt
anime ꝓut hic accipit̄ nihil aliud
eſt q̄ʒ aīe inclinatio in aliq̄d. et iō
illis aīe virib⁹ ſeu potētijs q̄b⁹ in/
clinatio nō ꝯuenit nō attribuitur
ꝓprie mot⁹ Inclinatio aūt ē in ap/
petitu q̄ mouet in aliq̄d agēdū vl'
hn̄dū. ⁊ ideo act⁹ appetitiuoꝝ vir
tutū aīe mot⁹ ꝓprie vocant̄. nō āt
act⁹ virtutū apprehēſiuarū Mo/
tus ſeu appetit⁹ naturalis ē quem
nō imaginatio gignit ſeu cauſat.
ꝫ ip̄a q̄litatū naturaliū diſpoſitio
q̄b⁹ naturales aīe vires ſuas actio
nes exercēt Occurritqʒ iſte motus
repente ⁊ quaſi ſubito. vt eſſʒ dare
exemplū in repētino motu ſeu ap/
petitu cibi vel alteri⁹ ꝺlectabilis
hic mot⁹ in nullo rōni ſubiacet nec
obedit. ſed nec volūtas ſuper eo
q̄dcūqʒ habʒ dominiū cū natura
lis ſit. et ſit extra genus moris ſeu
morale. et ideo nec in eo pcc̄m eſſe
p̄t Et licet effectualit̄ in ſenſualita
te ſit p̄mo mō ꝯſiderata. nō tamē
cōiter noīat̄ mot⁹ ſenſualitatis. ꝫ
mot⁹ naturalis. ex eo qꝛ vt tactuʒ
eſt ad naturaliū q̄litatū actionem
ꝯſequit̄ Et vocat̄ iſte mot⁹ ab ali
q̄b⁹ p̄mo p̄m⁹ mot⁹ Mot⁹ autez
ſeu appetit⁹ ſenſitiu⁹ eſt q̄ ex p̄cedē
ti imaginatiōe vel p̄cedenti motu
naturali ꝯſequit̄ et vocat̄ iſte mo
tus ſcd̄o p̄m⁹. qꝛ eſt ille mot⁹ qui
p̄mo p̄m⁹ motū naturalē de quo
ſtatim ſup̄ inſurgit ſeu occurrit Et
attribuit̄ iſte mot⁹ ſenſualitati ſecū
do mō ꝯſiderat in q̄ntū. ſ. humana
⁊ ad rōnem ordinabil' Et iſto mō
ſumēdo ſic deſcribit̄ p̄mus motus
eſt mot⁹ ſenſualitatis p̄m impulſū
fomitis. tendēs impetuoſe ad fru
itionez creature delcabil' Hmōi p̄
mi mot⁹ ſēſualitatis q̄dāmō i nr̄a
ptāte ſīt. ⁊ q̄dāmō nō Si ei q̄libʒ
eoꝝ ſigillatim cōſideret̄. ſic in ptā/
te nr̄a ſīt qꝛ quēlibʒ eoꝝ poſſum⁹ p̄
uidēdo declinaē ⁊ impedire ne in/
ſurgat Si āt oēs ſīt ꝯſiderent̄. nō
ſīt i p̄tāte nr̄a. qꝛ licʒ impedire poſ
ſum⁹ ne iſte vl' ille inſurgat. nō ē tn̄
i ptāte nr̄a facē q̄n aliq̄s inſurgat
imō dū vni obuiare nitimur. ex al/
tera pte p̄t alius motus ſurrepere
Nō eīn p̄t eē ſimul intētio volūta
tis retinētis ꝯtra diuerſa in actu

Ut dari pōt exēplū de nauta q̄ singl'a foramina sue nauis obſtruere pōt ne p illa aq̄ intret Sed nō pt omnia ſimul obſtruē vt aq̄ nuſq̄ intret Et rō ē q2 hmōi pmi motus ſenſualitatis ſic ſūt pcca.ita ſc pena pcci ſcz originalis .et iō mēito dicunt venialia.q2 ab ipo venia digna ſunt De tertio motu ſeu appetitu ſcz rōnali dicet infra vbi de delectatiōe et cōſenſu tangetur Eſt inſup notādū q triplex in reſpectu ad ipaz volūtatē repitur differētia actuū.et intellige ſiue interiorū ſiue exteriorū.vt etiā mot9 interiores ōphendant Aliq em ſc ſup qb9 ipa volūtas nullū habet dominiū.neq3 ōpletū neq3 incompletū.imo qn etiā eos ſingillatim ōſiderādo.nullo mō ſunt in ptāte nr̄a.vt ſūt act9 quos volūtas nō ſolū non imperat.ſ3 nec impedire aut repmē pt.vt ſūt pmi mot9 naturales.de qb9 ſup Et in talibus nullū ē pccm.nec veiale nec mōrle Et rō eſt q2 null9 act9 ponit in genē moris ſeu moralis.niſi habita ōſideratiōe ad volūtatē q̄ ē pncipiū oim actuū moraliū Et hic ē q ibi dicit gen9 moris incipē.vbi pmo dominiū volūtatis inuenit Alij ſc act9 in qb9 volūtas dominiū qōdā habz nō qdē ōpletū et pfectū ſ3 incompletū et impfectū. vt ſūt act9 q̄ nō p imperiū ipi9 rōnis pcedūt.ſ3 tn pt eos volūtas ſi voluerit impedire et repmē nō qdē ne inſurgant.ſ3 ne vlteri9 vſq3 ſcz ad delectatiōnē et ōſenſū pcedant.q̄les ſūt act9 q̄ pcedūt apprehēſionē rōnis Et iſtoꝝ actuū dicit voluntas cauſa.nō qde.de p ſe. q2 non imperat .ſ3 de per accidēs.q2 non impedit cum impedire poſſit Et iſto mō dicit volūtas cauſa pmorū motuū Et in talib9 ſi deordinatio ōtingat.rōnez pcci habz nō q̄dem pcci pfecti et ōpleti.vt ē pcc3 mortale.ſ3 tm̄ incōpleti et impfecti q̄le eſt pccm veniale Alij ſūt act9 in qbus volūtas ōpletū 7 plenuz habet dominiū.vt ſūt act9 qui ex ei9 imperio pcedūt.et q̄ nō ſolum apprehenſiōez.ſ3 etiā deliberatōnē rōnis ſequūt Et in iſtis ōſiſtit act9 virtutis vel pcci mortalis. niſi ex electiōe pcedat Electio aūt nō ni ſi ex imperio voluntatis pgredit Et ideo nō pt eē virt9 vel peccatū mortale.niſi in illis actib9 q̄ ex imperio volūtatis pcedūt Et hmōi actuū dicit volūtas eē cauſa de p ſe et ſimplicit. q2 vt tactū eſt ipſos imperat Et de iſtis actib9 latior in ſequētib9 venit faciend9 ſermo Et ſm hanc diſtinctionē intelligi 7 accipi debet dum ſcriptuz repitur q omne pccm eſt in volūtate. nō em̄ eſt intelligēdum q ſit in volūtate tanq3 in ſubiecto.ſ3 tanq3 in cauſa vt tactū ē de p ſe et ſimplicit vl de p accñs Ex pcedētib9 clare liq̄re pt qn pmi mot9 ſeu mot9 ſenſualitatis pcca ſūt.et que Mot9 em̄ ſeu appetit9 naturalis q̄ dicit pmo ſm9 nullo mō eſt pccm q2 vt ſatis

ſupra declaratū ē. volūtas nulluz ſup eū dominiū habz. neqꝫ opletū neqꝫ incōpletū. nec ē in ptāte nr̄a Mot⁹ ſeu appetit⁹ ſēſitiu⁹ q̄ ſcd̄o pri m⁹ dr̄ ꝛ ꝓprie ſenſualitati attribui tur cū talis mot⁹ vt tactū ē ipa ſē/ ſualitas ſit ꝑncipiū ꝛ ſubiectū. pcc̄z eſt ꝫ veniale Pcc̄m q̄dē tū ꝓpᷤ q̄n dā inordinationē. q̄ndāqꝫ delcāti onē ānexā q̄ in eo ē. tū qꝛ quodā/ mō volūtari⁹ ē. nō q̄dē ꝑm ſe. ꝫ qꝛ a volūtate q̄ ſup eo dn̄iuz licet in/ opletū habz. et q̄ ſꝑ ꝑm iudicium rōnis moueri debet. ipm dū ꝑſen tit nō ſtatim reꝑmit Vel. ſ. in q̄ntū ꝑt impediēdo. vel nō oſentire deli berādo. vł cogitationē in aliud di uertēdo Veniale q̄dē qꝛ illud do miniū qd̄ ſic ſup hmōi ꝑmū ſenſu alitatis motū ipa volūtas habz. nō ē dominiū opletū. nec ē in eius plenaria ptāte. illud. ad qd̄ ſic ille mot⁹ ſeu appetit⁹ ſenſualitatis incli nat a ſe ſtatim abijcē et ideo in eo nlla ꝑt eē rō pcc̄i mortalis. ꝫ ſolū venialis ¶ Aliā rōnē q̄re in ſenſu/ alitate mō q̄ ſup̄ oſiderata ꝑt eſſe pcc̄m. ꝫ nō mortale aſſignant alij. q̄ licet in effectu in idē cum ſup̄ ta cta redire videaᷤ ad maiorē tn̄ de clarationez. et qꝛ frequenᷤ diuerſi intellect⁹ diuerſis rōnib⁹ mouentur viſa ē nō debē omitti Et ē iſta qꝛ aliᷤ viciat ꝛ d̄ordinat mortale pec catū. et aliᷤ veniale Mortale ei vi/ ciat et deordinat deordinatiōe ꝑ/ fecta et oſūmata reſpectu finis vl timi. q̄ deordinatio oſiſtit in auer ſione ab ipo vltimo fine q̄ ē de⁹ ac ei⁹ otēptu cū deliberato oſenſu. q̄ oia ſoli⁹ ſūt rōnis. cū vt ſepe in ſu perioꝛib⁹ dc̄m ē. ei⁹ ſit act⁹ hūanos regulare. et in finē vltimū dirigē. Deordinatio v̄o pcc̄i venialis nō eſt deordinatio ꝑfecta ꝛ oſūmata ꝫ ſolū incohoata. nō em̄ habz pcc̄i deordinatio in potētia iferiori cō/ ſūmari ꝫ ſolū ichoari ꝛ in potētia ſupiori fit oſūmatio Et hinc ē ꝙ i rōne q̄ ē potētia ſupioꝛ oſiſtit pec catū mortale In ſēſualitate v̄o q̄ eſt potētia inferioꝛ non oſiſtit niſi veniale Et intelligunᷤ ꝑdc̄a eē de ꝑmis motib⁹ actuū ꝓhibitoꝝ q̄ꝝ ſcꝫ delectatio et oſenſ⁹. et a foꝛtio ri act⁹ exterioꝛ de ſuo genē ſūt aut eē poſſūt pcc̄a moꝛtalia Nā de ali is q̄ꝛū delcatio oſēſus ꝛ actus de ſuo genē nō ſūt nec eē pn̄t niſi pec cata venialia. ridiculū eſſet q̄rē et nō bn̄ ſanū dicē ꝛ ponē eoꝝ ꝑmos mot⁹ q̄ in ſēſualitate ſūt. pcc̄a moꝛ talia eē ¶ Ex q̄b⁹ oīb⁹ liq̄t ꝙ licꝫ ipe ꝑm⁹ mot⁹ ſēſualitatis nō habe at rōnē mōꝛ'lis pcc̄i. ꝑt tn̄ ad pcc̄z moꝛtale ocurrē. imo vix ſine eo ꝑt pcc̄m moꝛtale omitti Licet aliqui aliᷤ dicē auſi ſint. diſtinguētes cir ca h̄ duo genēa pccoꝝ. ſ. ſpūalia q̄ꝛū aliq̄ otingē dicūt circa obiēm apprehēſū a ſēſualitate. et a talib⁹ rōnē inferiorē ſine ſēſualitate non peccare. vt exēplificāt in odio feli citatis aliene in ſe Aliq̄ v̄o cōtin gere dicūt nō circa obiectū a ſen/ ſualitate apprehēſū. et in talib⁹ rō/ nē inferiorē ſine ſenſualitate pecca re poſſēt in debita curioſitate ſcie

Carnalia aūt ſp dicūt circa obiectū ſenſualitatis ɔtingē. et ideo in his rōnē inferiorē nūqȝ ſine ſēſualitate peccare Sȝ q̄ bn̄ radicē ⁊ origine cuiuſlibȝ pc̄ci inueſtigare voluerit. repiet nullū eē pc̄m in quo ipi⁹ ſenſualitatis mot⁹ nō ocurrat imo q̄n in eo ꝓpinque vl' remote in choet. Octo aūt cōiter aſſignantur rōnes ſeu cauſe q̄re hō ꝓnior eſt ⁊ ꝓcliuior ad malū q̄ȝ ad bonū. Prima cauſa ē q2 vt dicit ſapiēs. corp⁹ qd̄ corrūpit̄ aggrauat animā. eā ſcȝ trahēs ad malū. et non ſic erigēs ad bonū. Scd̄a cā eſt q2 vt dicit Augl. pl⁹ valet malū inolituȝ q̄ȝ bonū inſolitū. qd̄ ſic exponi p̄t Plus valet. i. forti⁹ eſt ad mouēdū ſcȝ ⁊ attrahēdū malū inolituȝ. i. naturale et innatū q̄ȝ bonū inſolitū. i. non ɔſuetū. Tertia cauſa ē. q2 naturalit̄ facili⁹ ē deſcēdere q̄ȝ aſcēdē. imo magis trahit vnū deorſū q̄ȝ decē ſurſū. Quarta cā eſt. q2 cōiter ea q̄ nos ad malū incitāt ⁊ inducūt nobis p̄ñtia ſc̄. Finis vero ⁊ p̄miū v̄tutis nobis abſens ē. Quinta cā ē. q2 plures circūſtātie ad bonū actū req̄runt̄ q̄ȝ ad malū. imo bonū fit niſi ex cōcurſu omniū circūſtātiaꝝ ad illud debitaꝝ. malū v̄o ɔtingit ex defectu vni⁹. Sexta cā eſt. q2 cōtinue ad n̄rm p̄ncipiū ſcȝ ad nihilū tēdimus. Septima cā ē. q2 fomes q̄ nos ad malū mouet ⁊ ꝓnos facit ſp intra nos ē. gr̄a v̄o quaȝ q̄rim⁹ extra nos. Octaua cā ē. quia vires aīe ad diligēdū tp̄alia ſūt actiue. ad ea v̄o q̄ ſūt gr̄e et gl'e ſūt q̄dāmō materiales et paſſiue Virtutes etem̄ p modū adq̄ſitiōis habēi nō p̄nt. ſ3 ſolū p modū receptionis. q2 malū ex nobis ip̄is et per nos facē poſſum⁹ Bonū v̄o facē nō niſi gr̄a dei adiutrice valemus

De natura delectationis et an ſit pc̄m et quod

Expeditis his q̄ circa p̄imos mot⁹ ſenſualitatis dicēda occurrebāt. venit aliquid de delc̄tatiōe tāgēdū. an ſcȝ ſit pc̄m ⁊ qd̄ Pro q̄ intelligendo expediēs ē aliq̄s ex m'ltis ⁊ varijs delectationū diuiſiōib⁹ ⁊ ſpēb⁹. q̄ p nōnullos aſſignari ſolēt q̄ntum ad p̄ntē materiā ſufficit declarare Una igit̄ int̄ ceteras diuiſio ponitur. q̄ delc̄tationū aliq̄ ſunt corpales ⁊ ſēſitiue. alie ſūt ſp̄ūales ſeu intellc̄uales Delc̄tatiōes corpales et ſenſitiue dicunt̄. q̄ in appetitu ſēſitiuo ⁊ de bono ſenſibili ſeu bono ſm ſenſū fiūt Sp̄ūales v̄o ſeu intellectuales ſunt q̄ in appetitu intellectiuo et de bono itelligibili ſeu bono ſm intellectū ɔſiſtūt Certū eſt em̄ delc̄tationē frequent̄ apprehēſionē rōnis ſeq̄ apprehēdētis. ſcȝ aliq̄d tāq̄ȝ bonū ⁊ ɔueniēs. ad q̄m rōnis apprehēſionē nō ſolū cōtingit ɔmoueri appetitū ſēſitiuū p applicationē ad aliquā rē p̄ticularē. verū etiā appetitū intellectiuū. q̄ proprie nihil aliud ē q̄ȝ volūtas p applicationeȝ ad aliq̄d intellig bile. et ſm ħ in appetitu intellectiuo eſt

delectatio .ſic et eſſe pt in appetitu ſenſitiuo Sed int hmoi iſtoꝝ appetituū delectationes multū intereſt Nā delcatio appetit⁹ ſēſitiui ſp eſt cū aliqua trāſmutatiōe corpali.et iſto reſpectu ꝓprie debz accipi ⁊ intelligi dū cōiter dr delcatio q̄daz paſſio eē.q̄uis etiā ⁊ de delcatiōibus intellectualib⁹ita intelligi poſſit.ꝫ non ita ꝓprie.qd tn̄ in vtriſq3 delectatiōib⁹ intelligēdū eſt.capiēdo paſſionē nō ꝓprie ⁊ ſtricte.pro ut ſc3 ɔuenit paſſiōib⁹corruptiuis et in malum tēdētib⁹.vt egritudines.triſtitia.timor.⁊ hmoi Sz large et q̄dāmō improprie.ꝑut ſcilz dicit q̄ndā corpalē alterationem ſeu aie affectionez Delectatio ꝟo appetit⁹ intellectiui de ſe ſp eſt ſine trāſmutatiōe corpali.q2 ꝓprie nihil aliud eſt q̄ ſimplex mot⁹ volūtatis ſe ad aliq̄d ɔplacent̄ applicātis Et hinc dicit Aug⁹.ꝙ cupiditas ⁊ letitia nihil aliud eſt q̄ voluntas in eis ɔſētiens q̄ volumus

Prime delcatiōes ſc3 corpales et ſenſitiue licet a corpe et ſenſu denominent̄.ſūt tn̄ delectatiōes toti us ɔpoſiti Nā in eis eſt tā corpis q̄ aie delcatio Corpis q̄dē ꝓpter apprehēſionē ſēſus q̄ eſt virt⁹in organo corpeo.et q̄ nō niſi mediāte organo corpis apprehēdē pt.ex q̄ apprehēſiōe dum vt tactū ē fit de bono et ɔueniēti ſm ſenſū .ſeq̄tur q̄dā virtutis appetitiue q̄es in eo qd amat ſeu optat.et hinc creatur illa delectatio corpalis Anime vero tā ex eo ꝙ omnes hmōi. vires appetitiue ⁊ apprehēſiue in ea conſiſtūt.q̄ ec ꝓpt apprehēſionē ipi⁹ rōnis q̄ ſimiliter illud idem qd p ſenſum tanq̄ ſibi bonū et conueniens apprehēſum eſt.etiā tanq̄ bonum et ɔueniēs toti corpi apprehendit Si eni rō nihil apprehēderet.tunc ꝓprie non eſſet delectatio. vt eſſet dare exemplū in infantib⁹ et in inſenſatis.quorum licet ſenſus ſuum obiectū tanq̄ ſibi bonū et ɔueniens apprehēdē poſſit.et ex hinc vt tactū eſt ſeq̄ q̄dā virtutis appetitiue in eo qd amat et deſiderat q̄es quia tn̄ in eis rō nihil apprehēdit nec diiudicat.et ſic nec ſe delectari intelligūt aut cognoſcūt.ideo proprie delectari nō dicunt̄ Et h ē in effectu qd p aliq̄s dicit̄.ꝙ ad ꝓpriā delectationē tria hn̄t ɔcurrē ſc3 duo quoꝝ eſt ɔiūctio ſeu applicatio delectabilis .vtputa appetentis et illi⁹ qd appetit̄.et tertiuz eſt hmōi ɔiūctionis ſeu applicatiōis ɔiūctio Ex quo inſurgit ꝙ cōiter dicit̄ delectationez ꝓprie non ſine cognitione fieri nec ꝓprie delectationē eē.vt iam exemplificatuz eſt Nec mirū ſi in hmōi delectatiōib⁹ toti⁹ compoſiti ſeu totius hominis dicantur ſenſus et ratio q̄uis diuerſe ſint eorū operatiōes circa idem delectari Nam certum eſt ꝙ ſicut idem poteſt per ſenſum ⁊ per rationem apprehendi. ita contingere poteſt illud idem ſm ſenſum et ratiōnē ɔſiderari.et ex hinc ꝑue

nire. ꝙ ſēſus ⁊ ratio circa illud idē delectabunt̄. ẜ nō fit eodē modo Nā ſēſ' i eo i q̄ delcāt ſolū delcāt in q̄ntū illd apprehēdit tāq̄ȝ bonū et ɔueniēs. et ſic delectabile in ſen/ſu. rō vero in illo eodē delcāt ſed ſolū in q̄ntum illud apprehēdit in rōne boni vel ɔuenientis ad regimen et ſuſtētationē totius corporis Et intelligant̄ p̄dicta de inferiori pte rōnis ſeu de inferiori rōne qꝛ ſupiori rōni delectatio nō attribuit̄ ẜ ſolū ſēſus in actū q̄ delibe/rationē ſequit̄. vt latius infra tanget̄ Scd̄e vero delectationes ſcȝ ſpūales et intellectuales ſ̄t delectationes ſolius anime qꝛ in eis nul/la ē nc̄aria apprehēſio ſeu opatio ſenſus. vt facile ē ɔſiderare ¶ De alia diuiſiōe delectationis ¶ Alia diuiſio reperit̄ ꝙ delectationū ali/que ſūt ſpūales alie carnales. nec hic accipit̄ ſpūalitas ꝓut ſtatiȝ ſupra in q̄ntū ſcȝ ſolā aie vel corporis delcātionē importȝ. ẜ vt capit apl's diſtinctionē faciēs int̄ homi/nē ſpūalē et carnalē ȝ. ad Cor. iij. ⁊ i plurib' alijs locis ¶ De delcatione ſpūali ¶ Delectatio ſpūalis ꝓut hic accipit̄ ē. q̄ eſt in deo creatore. vel ꝓpter deū In creatore q̄/dē. qn̄ ſcȝ hō in eo directe delectat̄ ɔſiderādo ſcȝ et ɔtemplādo ſuam immēſitatē. maieſtatē. et virtutē. et bonitatē et hmōi Iuxta illud pſal. Memor fui dei et delectat' ſū Et illud Delectare in dn̄o et dabit tibi petitiōes cordis tui ¶ De dele/ctatiōe in deū aut ꝓpt̄ deū ¶ Pro/pter deū vero qn̄ ſcȝ aliq̄s in aliq̄ bono alio a deo. ſiue ſit intellectu/ale ſiue corpale debite delectatur. nō tn̄ illi ſiſtēdo. ẜ delectationē il/lā pure in deū reflectendo. vt ſi q̄s exempli gr̄a in ſciētia ſibi data delectaret̄ in q̄ntū ſe p̄ eā in deū. ad laudē qꝫ ſuā et ſui nois exaltatio/nem ꝓficere poſſe ſperaret. vel in aliq̄ re magna pulcra vel admirabili. manuducendo p̄ illud intelle/ctum ſuū in ādmirationē et dilectionē infinite potētie. ſapientie. et bonitatis dei Iuxta illud pſal. Delectaſti me dn̄e in factura tua et in operib' manuū tuaꝝ exultabo Et de hmōi delectationib' nō eſt hic lōgior ꝓtrahend' ſermo. tuȝ quia materiā p̄ntē ꝓprie nō ɔcernūt. ni/ſi in q̄ntū ſpeciē diuerſā a carnalibus ɔſtituūt. de q̄bus hic tractandū venit. tū qꝛ hmōi delectatiōes ſpūales nō ſolū pcc̄a nō ſūt. ẜ me/ritorie imo tante eē poſſent ꝙ ad magnā ꝑfectionē hominē ducerēt ¶ De carnali ¶ Carnalis vo de/lectatio que ꝓut hic ſumit̄ et a ſpirituali de q̄ ſtatim tactū eſt diſtin/guitur pōt iuxta ſupra tacta tam de bono intelligibili. q̄ȝ de bono ſenſibili eē. duplex iterū q̄ntum ad hūc tractatum ſufficit reperitur ¶ De naturali ¶ Una naturalis alia volūtaria Natural' ꝓut a volūtaria diſtinguit̄ ⁊ ſtricte capiēdo nā large ſumēdo delectatio eē volūtaria naturalis dici p̄t. ē cū vnaqueq̄ȝ vis aie in ſuo obiecto ꝙ tā/

q̄ ſibi bonū et ɔueniēs apprehen
dit delectať. vtputa rōne in ɔgni
tione veri. viſus in coloribus. maxi
me medijs Auditꝰ in ſonis medio
cribꝰ. et ſic de alijs Et licʒ talis de
lectatio vix vnq̄ꝫ haberi poſſit q̄n
in ea ſit aliq̄s ɔcurſus rōnis et vo
lūtatis. imo vt ſup̄ tactū eſt nō ꝓ
prie alias delectatio dici debēt tñ
vt in ſili ſupius de p̄mo motu in ſē
ſualitate dc̄m eſt. in ſe conſiderata
nullaʒ importat ſeu reſpicit rōnis
vel volūtatis opationē. imo ꝓprie
nihil aliud ē q̄ꝫ q̄dā naturalis vir
tutis appetitiue q̄es in aliq̄ bono
ſibi ɔueniēti amato ſeu deſidēato
vt poſſʒ poni exēpluʒ de delecta/
tione q̄ habeť in calefactione poſt
magnū frigꝰ vel potu poſt vehe/
mēteʒ ſitim Et hmōi delectatio ſic
ɔſiderata de ſe nec laudabilis nec
vituperabilis eſt Quia vt frequē/
ter ſup̄ tactū eſt. ꝑ acť dicunť vir
tuoſi vel defectiui ꝟ hñt a rōne ⁊
volūtate. in q̄ntū ſcʒ ab eis impe/
rant vel ɔſentiunť ¶ De delecta/
tione volūtaria ¶ Volūtaria ꝟo
delčatio eſt ꝓprie. q̄ apprehēſionē
rōnis ɔſeq̄tur Cū em̄ rō aliquid
tanq̄ꝫ bonū ɔueniēs apprehendit
cauſať in ea q̄dā motꝰ ſeu appetitꝰ
ad illud ſic apprehēſū. quē ɔſeq̄tur
delectatio q̄ ꝓprie nihil aliud ē niſi
q̄dā volūtatis ɔplacētia. in eo ꝙ
ſic ipa rō apprehēdit Et hic motꝰ
ſeu appetitus rōnis eſt ille motus
ſeu appetitꝰ q̄ rōnalis noiatur. de
quo ſup̄ vbi de p̄mis motibꝰ ſēſua

litatis actū ē fiebat a motu ſeu ap
petitu naturali. et a motu ſeu appe
titu ſenſitiuo. diſtinctio Et licʒ hu/
iuſmodi delectatio voluntaria vt
ſtatim ſup̄ tactū eſt poſſit etiā lar/
ge ſumendo naturalis dici. hic tñ
ſolūmō ɔſiderať in q̄ntū a rōne q̄
volūtatē regulare habʒ. iuxta qꝺ
infra latiꝰ ꝺclarabiť. impať aut cō
ſentiť. et in q̄ntū ipa volūtas in cu
ius libertate erat apprehenſionē et
motū rōnis ſeq̄ vel non ſeq̄ ꝓpter
qꝺ hmōi delectatio volūtaria ap
pellať. ad ipaʒ etiā moueť et incli
nať. quia ſub iſta ɔſideratiōe ⁊ nō
alias venit hic ꝺ hmōi delectatio
ne An. ſ. pcc̄m ſit et qꝺ īueſtigādū
¶ De delectatiōe regl'ata ¶ Nūc
igiť ad ꝓpoſiti cepti declarationē
accedēdo hmōi rōnis apprehēſio.
et exinde. delectatio volūtaria cō/
ſequēs ē debite regulata debiteq̄ꝫ
menſurata vt ſcʒ ſit in rē licitā et
q̄ntū debʒ. et q̄uo debʒ. vt exēpli
ficari poſſet de delectatiōe etiā in
ſe bonaꝝ opationū. imo etiam ad
magis materiā declarādā in actu
venē o. in legitimo tñ matrimōio ⁊
cū debitis circūſtātijs vel delecta
tiōe cibi ⁊ potꝰ ⁊ hmōi. etiam poſt
apprehēſionē rōnis ɔtingētibꝰ. et
talis delectatio non eſt pcc̄m Nec
em̄ poſſibile eſſʒ aliquē hūanitꝰ. ſi/
ne aliq̄ ſenſibili et corruptibili dele
ctatiōe viuē ¶ De delectatiōe irre
gulata ¶ Aut hmōi delectatio vo
lūtaria ſic rōnis apprehēſionē ɔſe
quēs nō ē debita regulata et mo/

derata. imo defectiua ꝛ inordina/
ta. vtputa qꝛ ē in rē illicitā. vel q̄a
debitā mēſurā aut debitū moduꝫ
excedit. qđ ex vicio fomite mouen
te ꝓcedit. ꝓpter qđ ꝛ viciosa dici
tur Et h̄ iterū ꝯtingē p̄t dupliciẗ.
Aut em̄ illa rōnis apprehēſio. et ex
hinc delcatio volūtaria ex ip̄a cō
ſequēs. eſt et ferẗ circa aliq̄d qđ
ex ſuo genē ſolū ē pcc̄m veniale. et
tūc ſiue rō ſup̱ior vere vł interp̄ta
tiue. iuxta qđ infra lati⁹ declarabi
tur ꝯſentiat. ſiue nō. hmōi delecta
tio de ſe non ē niſi veniale pcc̄m.
vt eſſꝫ in v̄bo ocioſo vel riſu ſuper
fluo et hmōi Notanẗ dicit̄ de ſe.
qꝛ ex circūſtātijs poſſꝫ effici moꝛ/
tale. vtputa ꝓpter nimiā libidineꝫ
aut ꝯtēptū. aut qꝛ cū intētione in
aliqđ aliud qđ de ſuo genere eſſꝫ
pcc̄m moꝛtale. ꝓut ſup̄ in plurib⁹
locis. maxime vbi mētio facta eſt
q̄uo pcc̄m veniale poſſit moꝛtale
effici. ſatis declaratū ē Aut illa rō
nis apprehēſio et exhinc ip̄aꝫ ꝯſe
quens delectatio eſt et fertur cir/
ca id qđ de ſuo genere eſt moꝛtale
pcc̄m. et hic magis aduertēdū ve
nit tū qꝛ de hmōi delcatione ma/
ioꝛ ē difficultas q̄uo et qđ pcc̄m
ſit tū qꝛ circa eā maioꝛ eſt diuerſi
tas poſitionū doctoꝝ. q̄ tn̄ licꝫ in
ſuis modis ponēdi diuerſi videā
tur. effectualiẗ coincidūt Eſt igitur
circa h̄ diſtinctio aliq̄ruꝫ bn̄ cōis.
qꝛ ſi hmōi delcatio nō eſt moroſa.
tūc nō eſt niſi veniale pcc̄m Si v̄o
moroſa fuerit. eſt pcc̄m moꝛtale. i/

telligētes vt dicūt de moꝛa ꝯſenſ⁹
in delectationē et nō de moꝛa tem
poꝛis Notanẗ dicit̄ in delectatio/
nē. qꝛ de ꝯſenſu in actū nullū eſſet
dubiū Sꝫ iſtud latioꝛi indiget de
claratiōe. tū qꝛ iſte mod⁹ ponendi
innuere videẗ eē aliquā delcationē
moroſaꝫ moꝛa tp̱is. q̄ nō ē moro
ſa moꝛa ꝯſenſus De qua tn̄ an ſit
pcc̄m. et qđ. nō ſatis videẗ exp̄ῑ ē
Tū qꝛ ſic ſimpliciẗ dicē cōſenſū in
delectationē eē pcc̄m moꝛtale. nō
eſt vſq̄ꝫquaqꝫ verū. etem̄ vt infra
videbiẗ ē ꝯſenſū in delectationē ſ̄b
aliq̄ q̄litate rep̱ire. qđ nō erit niſi
pcc̄m veniale Et ideo ꝓ ip̄a decla
ratione q̄ntū ad p̄ntē tractatū ſuf
ficit faciēda. eſt aduertēdum ꝙ iu/
xta poſitionis ſup̄ dc̄e effectū po
ſitionēqꝫ cōioꝛē. hmōi delcatio q̄
ſic circa id qđ de ſuo genere pcc̄m
moꝛtale exiſtit eſt ꝛ ferẗ in triplici
differētia rep̱iẗ Una q̄dē nō mo
roſa. nec moꝛa tp̱is. nec moꝛa con
ſenſus Alia moroſa moꝛa tp̱is. ſ̄ꝫ
nō moꝛa ꝯſenſus Et alia moroſa
moꝛa ꝯſēſus. qđ tn̄ intelligēdū ve
nit de ꝯſēſu deliberato. eſt inſuper
aduertendū ꝙ cōiter ꝑ oēs docto
res pcc̄m delectatiōis p̄cipue mo/
roſe. rōni attribuiẗ et in ea dicitur
eē Cū em̄ v̄o ſcpe ſup̄ dc̄m ē rō ſit
directiua hūanoꝝ actuū et non ſo
lū exterioꝝ ſ̄ꝫ etiā interioꝝ paſſio
nū. q̄cieſcūqꝫ rō in illaꝝ interioꝝ
paſſionū directione deficit. merito
dicit̄ pcc̄m in ip̄a rōne in q̄ntum
earū directiua eē ſꝫ etiā q̄n deficit

in directiõe exterioꝝ actuū Cū igi
tur vt etiā ſupᷓ tactū eſt delectatio
ſit quedam aie paſſio. et ꝑ ꝯſequens
eius directio et regulatio ad eius
rõnē ꝑtineat et ſit circa ipam dele
ctationē. nõ poſſet ꝓprie indirectio
ꝯtingere. q̄n ex defectu rõnis ꝓce
dat. claꝝ eſt omnē indirectionē q̄
circa delectationē ꝯtingit rõni de/
bere imputari. et hinc dicit̃ pec̄m
delectationis in rõne eē imo am/
plius. cum delectatio licet ſit in vi
appetitiua tanq̄ȝ in ꝑmo ⁊ primo
ꝑncipio. ſit nihilominꝰ etiā in rõne
tāq̄ȝ in ꝑncipio motiuo. habeat qȝ
ipa rõ vt iam in effectu tactū ē nõ
ſolū directionē circa ſe ipam. ſȝ eē
circa oia obiecta inferioꝝ aie viri
um q̄ ꝑ eā dirigi poſſūt. ꝯſequēs
eſt indirectionē et irregulationē q̄
circa delectationē ꝯtingit. cū non
niſi rõnis ꝯſēſu vel defectu ꝯtingē
poſſit. debere ipi rõni imputari. ſic
qȝ peccatū delectationis in ea eſſe

Eſt inſuꝑ ad maiorē ſꝑ ꝓpoſiti
cepti declarationē aduertēdū. qꝫ
licet ꝓprie loquēdo pec̄m delectati
onis ꝑcipue moroſe q̄ iuxta ſupra
tacta dicit̃ ipe ꝯſenſus in delecta/
tionē poſſit etiā ad rõnē ſupiorē
dici ꝑtinere Tum ꝑmo qꝛ vt in ſu
perioribꝰ ſatis tactum eſt licet ipa
rõ ſupior et inferior ſm rõnē ſua
rū opationū et officioꝝ diuerſi fi
cent. ſūt tñ idē in re et eſſentia ⁊ ſic
vix poſſibile ſit rõnē ipam inferio/
rē circa aliq̄d et gr̄a materie de q̄
ſermo circa delectationes ꝯcurrē.
q̄n etiā ipa rõ ſupior effectualit̃ cõ
currat Tuȝ ſcḋo qꝛ ipa rõ ſupior
q̄ regulis legis diuine et eterne q̄
ſuperior eſt innitit̃ regulare habet
ipam rõnē inferiorē. q̄ ſolū regul̃
legis humane q̄ inferior ē intēdit
Et ideo vix ē poſſibile ipam rõnē
inferiorē circa indirectionē delecta
tionis deficē. q̄n vere ſcȝ imperan
do vel interꝑtatiue ſcȝ reꝑmē ne/
gligēdo ipa rõ ſupior ꝯſentire di
cat̃ Tū tertio qꝛ nihil ē de quo rõ
inferior q̄ vt tactū ē regulis legis
inferioris intēdit iudicare poſſit.
de q̄ nõ etiā ipa rõ ſupior q̄ regul̃
legis ſuperioris et ad quaȝ leges
alie reduci hn̄t innitit̃ iudicare eē
valeat Quicq̄d em̄ vt cõiter dicit̃
iudicio rõnis inferioris ſubijcitur.
ſubdit̃ etiā iudicio ſupioris ⁊ non
ecõtra Et hinc vt iā tactū eſt ipſe
ꝯſenſus in delectationē ſi facta in/
q̄ſitione circa ipm̄ per leges diui/
nas et eternas hõ in eo ꝑſeuērauc
rit. ad ipam rõnē ſupiorē dici poſ
ſit ꝑtinē Tñ ꝓprie delectatio ipſa
in ipam qȝ delectationem ꝯſenſus
ſolū rõni inferiori attribuūtur Cõ
ſenſus vero in actū ſeu actꝰ execu
tionē ipi ſupiori rõni Et rõ eſt q̄a
rõni ſuperiori vt magis infra de/
clarabit̃ ꝓpter ſupremitatē legis
cui innitit̃ reſuat̃ iudiciū finale et
ſupmū de eo qꝫ in actibꝰ humanis
vltimū occurrit. q̄le eſt ipe actꝰ ſeu
ipſius actus executio Nam vltra
actū ſeu actꝰ ꝯplementū nõ eſt vl/
terior ꝓgreſſus. Ipſi vero rationi

inferiori q̄ nō intēdit niſi circa legē
inferiorē ɔuenit etiā iudiciū. ꝫ nō
finale.imo ſolū qꝺdā p̄ambulum
reſpectu aliq̄rū q̄ ad ipm̄ actū ſeu
ipi⁹ act⁹ executionē ordinant. qua
les ſunt ipa delectatio.et in ipam
dectationē ɔſenſus Et ideo ipi rō
ni inferiori attribuūtur et nō ſupi
ori Etiā ꝑ̄ſe delectatio et ɔſenſ⁹
in delectationē nō ſūt act⁹ diuerſi
ſm̄ gen⁹.q̄ diuerſitatē potētie exi/
gāt. ꝫ drn̄t ſolū p deliberatū ⁊ nō
deliberatū ſic q₃ nō ē incōueniens
vtrūq₃ rōni inferiori att̄bui Et
inſup aduertēdū ꝙ magna reſpc̄u
t̄renoꝝ ſeu humanoꝝ actuū ē int̄
mot⁹ ſupioris rōis et mot⁹ inferio
ris rōnis ⁊ exhinc volūtatis varie
tas Apprehēſio nāq₃ inferioris rō
nis q̄ vt ſepe dc̄m eſt de ſe et p ſe
ipis actib⁹ ⁊ negotijs humāis diſ/
ponēdis et regulādis intendit du
plicit̄ ſe habē p̄t.et ſm̄ h̄ etia₃ du
plicit̄ p̄t eā mot⁹ volūtatis ſequi.
Uno mō ſimplicit̄ et abſolute Cū
ſc₃ ipa rō ſubito aliq̄d apprehēdit
et exinde ſtatim ſine aliq̄ diſcuſſio
ne illud ſic p eā apprehenſu₃ tanq₃
bonū vel malū ɔueniēs vel noci/
uū.delectabile vel nō delc̄abile et
h̄mōi diiudicat Si igit̄ talē ſubitā
rōnis apprehēſionē indiſcuſſam q₃
diiudicationē volūtas in vnū vel
aliud ſe inclinādo ſeq̄tur.tūc dicit̄
volūtas nō deliberata.et motus
ſeu appetit⁹non deliberatus Alio
mō inq̄ſitiue.cu₃ ſc₃ ipa rō poſtq₃
aliq̄d ſic vt p̄fert̄ apprehēdit de il/

lo ſic p eam apprehenſo an vt ta
ctū ē bonū vel malū.ɔueniens vel
nociuū.delc̄abile vel nō delectabi
le exiſtat rōcinādo inueſtigat.tūc
ſi talē apprehēſionē et inueſtigatio
nē volūtas ſequat̄. dicit̄ volūtas
deliberata et mot⁹ ſeu appetit⁹ deli
berat⁹ Rōne₃ h̄o ſupiorē.q₂ vt ē
ſup̄ tactū ē actib⁹ ipis et negotijs
terrenis ⁊ hūanis de ſe ⁊ p ſe nō in
tendit et nūq₃ in obiecta inferioꝝ
aie viriū q̄ p ipa₃ ē dirigi habēt
fert̄.niſi ſolū in q̄ntū de ipis ratio
nes diuinas ⁊ eternas cōſulit.qꝺ
clarū ē fieri nō poſſe. niſi p modū
inueſtigatiōis ⁊ deliberatiōis.nū/
q₃ reſpectu ipoꝝ actuū ⁊ negotio
rū terrenoꝝ ⁊ hūanoꝝ ſequit̄ mo
tus aliq̄s niſi deliberat⁹ Et notā/
ter dr̄ hic dū de ipa rōne ſupiori
fit mētio reſpectu obiectoꝝ inferi
orū aie viriū ac negotioꝝ terreno
rū ⁊ hūanoꝝ Nā reſpc̄u ſui ꝑ̄prij
obiecti aliq̄n bn̄ hab₃ ſubitū ⁊ in/
ordinatū motū qꝺ nō ē p̄ntis ſpe
culatiōis declarare Quia ē ſepe
qꝺ in ſupiorib⁹ dc̄m ē.in ſubſequē
tib⁹ forſā repeti ɔtinget rōnē ipſā
ad aliq̄d moueri ⁊ ſe applicare vel
ɔſētire qꝺ tn̄ ꝑ̄priū videt̄ ēē volū
tatis.eſt aduertēdum ꝙ cū ipa rō
vt ſup̄ tactū ē ſit h̄t⁹ nō ſolū ɔgni/
tiua.et ſic deliberatiua.verū ēē mo
tiua.impare ē ei⁹act⁹.nō tn̄ abſolu
te. ꝫ p̄ſuppoſito actu ipi⁹ volunta
tis p modū cuiuſdā motiōis Nec
eni cū iuxta ſuperius tacta diuidit
rō in ſuperiorē portionē et inferi/

orē. accipit rō ꝓut diſtinguit cōn volūtatē. ſ ꝑ tota pte anime intel lectiua. q̄ intellectū et volūtatē cō/ prehēdit. imo āpli⁹ iſti duo actus ſcȝ rōnis ⁊ volūtatis. qđ bn̄ notā dū eſt ſe inuicē ꝑuenire ac ſup ſe in uicē ferri poſſūt. frequent̄ qȝ ꝑue/ niunt et ferunt̄ Aliqn̄ etem̄ ipa rō de volēdo rōcinat̄ et deliberat. ⁊ ipa etiā volūtas aliqn̄ de rōcinā/ do volitionem habȝ ſeu rōcinari vult Aliqn̄ etiā otingit motuȝ vo lūtatis a motu rōnis preueniri et moueri. et tūc mot⁹ ille volūtatis dicit̄ mot⁹ rōnalis. et ecōuerſo ec motū rōnis a motu volūtatis pre ueniri et moueri Et tunc mot⁹ ille rōnis dicit̄ mot⁹ volūtari⁹ Ideo qȝ autē ſic in iſtis caſib⁹ dicunt̄ ſeu appellant̄ iſti mot⁹. qr ſp virt⁹ ꝑo/ ris act⁹ ſeu mot⁹ remanet in actu ſeu motu ſequēti Et ſm h̄ in ratio ne inuenit̄ pcc̄m. vel ꝓut ei⁹ defect⁹ eſt volūtari⁹. vel ꝓut act⁹ ei⁹ ē ꝑn cipiū act⁹ volūtatis Imparare tn̄ ē eſſētialit̄ act⁹ ipi⁹ rōnis iuxta qđ ſup tactū ē ¶ Duplicit̄ aūt hmōi impandi actuȝ ipa rō exercē pt et ſolet Uno mō abſolute ꝑ modū cuiuſdā intimatōis ſeu denūciati/ onis. et q̄ſi ꝑ vbū indicatiui modi vtputa tale quid faciēdū ē vel nō faciendū. bonū eſt tale qđ facere vel non facere et hmōi Alio mō ꝑ modū cuiuſdā motionis ſeu incita tionis. et q̄ſi per verbum impatiui modi. vtputa fac h̄ vel non fac h̄ ¶ Et licet vt iam in ſuperioribus aliq̄lit̄ tactū eſt ipa rō in ipis acti bus humanis ſeu paſſiōib⁹ interio rib⁹ ꝑ hmōi modū directionis. in/ timationis vel incitationis ſit im perās et ꝑmū mouēs. ipa tn̄ volū tas quo ad exercitiuȝ et executio nē act⁹ ē ꝑmū mouēs in virib⁹ aīe ¶ Ex ſic ꝑnotatorū ſeu ꝑſuppoſi/ torꝫ effectu colligi pōt qꝫ circa hu iuſmodi delcationū de q̄bus hic agit̄ q̄. ſ. circa illđ ſt qđ ex ſuo ge nē pcc̄m mortale exiſtit directionē ipa rō interdū ſupior. interdū in/ ferior. et oſecutiue ad eā ipa volū tas ſeu volūtatis mot⁹. ſex modis ſeu ſub ſex q̄litatib⁹ habē pt Uno mō vt abijciēs ſeu recuſans Alio mō vt ꝑceps vel ſubita Alio mō vt reprimēs Alio mō vt inaduer/ tens Alio mō vt negligēs Et alio mō vt expſſe oſentiēs Qui ſex mo di ſeu ſex q̄litates applicari poſſūt imo effectualit̄ correſpōdēt tā ꝑncipa li diſtinctiōi trimēbri ſupi⁹ ad hoc ꝓpoſitū poſite. quā etiā aliq̄b⁹ po ſitionib⁹ et diſtinctiōib⁹ bn̄ cōibus nōnullorꝫ doctorꝫ in hac materia loquētiū Ex q̄rū omniū adinuicē applicatione et declaratiōe. ſuffici ens q̄ntū ad ꝑſentē tractatū ſpe/ ctat reſultabit ipſius materie de/ declaratio et intellectus ¶ Nūc igi tur ad ꝓpoſitū cū ſenſualitas ille/ cebra i. carnali et voluptuoſa dele ctatiōe rōnem inferiorem tangere et pulſare incipit ſeu quod idem ē illecebra in appetitu ſenſitiuo vel ꝓut interdū iuxta quod in ſupio

rib⁹ monſtratū eſt ↄtingere p̄t. in
appetitu intellectiuo inſurgere inci
pit. aut rō ipa inferior ſtatiꝫ ꝙ hu
iuſmodi ſic inſurgēteꝫ illecebram
ſeu carnalē et voluptuoſaꝫ delcā/
tionem ꝑcipit et agnoſcit eam ex
ↄſideratione et applicatione ad le
gē ſeu regulā humanā. vtputa qđ
eſt cōtra virtutē moralē. et ſic vici
oſa vel inhoneſta. vł hmōi ōmino
a ſe abijcit ⁊ repellit. vel forſā vtra
qꝫ rō ↄcurrēter ſcꝫ inferior ex ipa
vt ſtatim tactū eſt ↄſideratione et
applicatione ad legē ſeu regulam
humanā. et rō ſuꝑior ex ↄſiderati/
one et applicatione ad legem et re
gulā diuinā et eternā. qđ ↄcurren
ter fieri p̄t ōmino abijciūt ⁊ repel
lunt. et tūc in vtroqꝫ iſtoꝝ duorū
caſuū dicit̃ rō ꝑmo ſex modoꝝ ſu
pra tactoꝝ ſeu ſub ꝑma q̄litate ſe
habē. ſcꝫ vt abijciēs ſeu recuſans.
Qui mod⁹ ſeu q̄litas ſe habēdi. cō
muni⁹ ipi rōni inferiori attribuit̃.
qr iſtud ↄmuni⁹ ipa rō inferior ex
ſe ipa facit Et tūc nullū ē in rōne
pcc̄m. imo nec tūc ꝓprie dici debet
delcātio ſꝫ poti⁹ q̄dā delectatio/
nis oblatio. et q̄dam paſſio ſeu pe
na pcc̄i originalis Et ſi pcc̄m ali/
qđ exiſtat. h̄ ſolū ē i ꝑmo motu ſen
ſualitatis. de q̊ ſatis in ſuꝑiorib⁹
actū et declaratū ē. aut hmōi ſic in
ſurgētis illecebre ſeu carnał ⁊ vo/
luptuoſe delcātionis apprehenſio
nē ſequit̃ q̄dā p̄ceps ⁊ ſubit⁹ ⁊ an̄
q̄ncūqꝫ p̄habitā deliberationem
ipius rōnis inferioris in ipam ille/
cebrā ſeu carnalē delectationē ↄſē
ſus. ex ipi⁹ rōnis ꝓpter viciū fom
tis corruptiōe ꝓueniēs. q̊ caſu ꝓ/
prie ſurreptio fieri dicit̃ ⁊ appellat̃
Et tūc rō dicit̃ ſcđo ſex modorum
ſuꝑ tactoꝝ ſeu ſub ſcđa q̄litate ſe
hr̄e ſcꝫ vt p̄ceps vel ſubita. q̊ mo/
dus ſeu q̄litas ſe habēdi vt clarū
eſt ſoli rōni inferiori attribuēd⁹ eſt
Corrñdetqꝫ iſte modus ſeu iſta q̄/
litas primo mēbro principalis di/
ſtinctionis trimembris ſuperius
ad h̄ propoſitū poſite Nam talis
illecebra ſeu carnalis dlectatio ſic
in ſe et ſm̄ ſe conſiderata eſt non
moroſa. nec mora tēporis. nec mo
ra conſenſus Eſt qꝫ tunc peccatuꝫ
ſolum veniale Qꝛ autem primo ta
lis illecebra ſeu carnalis delecta/
tio ſit nō moroſa mora temporis
apparet propter ſubitam et preci/
pitē et ſic minimā p̄dicti ↄſenſus
ipius rōnis inferioris durationē i
eā Naꝫ circa eā rō ipa inferior vł/
tra p̄dc̄m ſuū ſubitū et p̄cipitē cō/
ſēſū. vł ipa forſā rō ſuꝑior alit̃ ſe
habēt. vtputa vł magis immorā/
do vł exp̄ſſi⁹ ↄſētiēdo. iā tūc ex iſto
mō ſeu iſta ſcđa q̄litate recederet
et ad aliquē alioꝝ q̄tuor modoꝝ
ſeu aliaꝝ q̄tuor q̄litatū trāſiret. vt
ſtatim infra declarabit̃ Et iō hic
notant̃ additū ē. ſic in ſe ⁊ ſm̄ ſe cō
ſidēata Qꝛ eē tał illecebra ſeu car
nalis delcātio ſit nō moroſa mora
ↄſenſus. capiēdo tn̄ ↄſēſū ꝓut iu
xta duas diſtinctiōes ſuꝑi⁹ in hac
materia poſitas. et maxime iuxta

pmā capit̃ et capi deb3.cū dicitur ɔſenſus in delectatione pccm̄ mortale eē.ſc3 ꝓ ɔſenſu delibēato apparet reſpectu etiā vtriuſq3 rōnis Et pmo reſpectu inferioris ꝓpter talis ſui ɔſēſus ſubititatē ꝛ pcipitationē.q̄b⁹ ipa rō īferior.a recurrēdo ad ꝓpriū ſuū actū q̄ eſt delibēare ꝛ rōcinari.et ſic a debite i ſe circa talē ſic inſurgētē illecebrā ſeu carnalē delectationē deliberando leges q3 et regulas humanas quibus innitit̃ ɔſulēdo impeditur Et ſic ꝓprie ɔſentire ſalte3 deliberate ɔſentire dici nō deb3.imo ꝙ talis ſubit⁹ mot⁹ ſeu talis q̄litas ſe hn̄oi ipi⁹ rōnis inferioris ɔſenſus dicat̃ et appellet̃.hoc ē valde improprie et imp̄fecte et valde large Sed iō ita dicat̃.quia cū ipa rō vt ſepe tactū eſt ſit virt⁹ ɔgnitiua et ſit deliberatiua.vix ē poſſibile ipam rōnē inferiorē ſic circa talē illecebrā ſeu carnalē delectationē q̄ntūcūq3 ſbito et p̄cipitanter ɔmoueri ꝛ ſe applicare.q̄n aliq̄liter vt adhuc magis infra declarabit̃ diiudicet.ꝓpter ipam diiudicationē q̄damō ɔſētire dicat̃.licet improprie ꝛ imp̄fecte.vt ſup̄ declaratū ē Et propter iſtud dū vt prefert̃ in ſupioribus de ɔſenſu in delectationē.ꝓut hic intelligit̃ pccm̄ mortale eſſe notanter et exp̄ſſe ad differēciam iſti⁹ ſubiti et precipitis rōnis inferioris ɔſenſus.additū ē illud verbum deliberato Dꝫ etiam ſcd̄o talis illecebra ſeu carnalis delectatio nō moroſa ſit mora ɔſēſus reſpectu ipi⁹ rōnis ſupioris pat3 q2 cū ipa rō inferior p̄ ea q̄ ia3 dicta ſūt dicat̃ a recurrēdo ad ſuū ꝓprium actū qui eſt deliberare et rōcinari.et ſit a debite in ſe circa tale3 ſic inſurgētem illecebrā ſeu carnalem delectationem deliberando.leges q3 et regulas humanas quibus innitit̃ cōſulēdo per talem ſui dicti ɔſenſus ſubititatē et precipitationē impedita.a fortiori et per amplius a recurrendo ad iudiciū rōnis ſuperioris impedita.dici et reputari debet et ex ɔſequēti etiā ipa ratio ſupior q̄ ab inferiori rōne conſulta non fuit ſimiliter debite circa talem ſic inſurgentem illecebram ſeu carnalem delectationē deliberandi.ad leges q3 et regulas eternas quibus innititur et q̄ altiores ſunt recurrendi tempus ꝛ occaſionem ſeu motiuum non habuiſſe dici et reputari debet Et ſic ipa ratio ſuperior nullo modo nec vere nec interpretatiue conſentiens dici et reputari d3 Aut huiuſmodi illecebrā ſeu carnalē et voluptuoſā delectatione3 ſic inſurgentem ipam q3 rōnē inferiorē pulſare et iā forſan attrahē incipiente3 rō ſupior ex ſe ex ɔſidēatiōe legis ſeu regule eterne vtputa p̄cepti diuini vel offēſe dei ſtatim rep̄mit et tūc dicit̃ rō tercio ſex modo℞ ſup̄tacto℞ ſeu ſb ṫcia q̄litate ſe hr̄e.ſ. vt rep̄mēs.q̄ mod⁹ ſeu q̄litas ſe habēdi ipi ſoli rōi ſupiori attbuēd⁹

eſt Correſpondetqꝫ etiā iſte modꝰ
ſeu iſta q̄litas ꝑmo mēbro ipiꝰ ꝑn
cipalis diſtinctiōis trimēbris ſupi
us ad h̄ ꝓpoſitū poſite Nā tūc talꝭ
illecebra ſeu carnalis delc̄atio nō
eſt moroſa.nec mora tp̄is.nec mo
ra ꝯſenſus Eſt etiā ſolū pcc̄m ve/
niale Qꝛ aūt talis illecebra ſeu car
nalis delectatio nō ſit moroſa mo
ra tp̄is patꝫ de ſe ex dictis qꝛ ſta/
tim a rōne ſup̄iore reꝑmitꝭ Qꝛ aūt
nō ſit moroſa mora ꝯſenſus.capiē
do tn̄ ꝯſenſū ꝓut ſtatim ſup̄ tactū
eſt.ꝓ ꝯſenſu ſcꝫ deliberato. et qui
in hac materia mortale pcc̄m dr̄.
patet.qꝛ licet rō ip̄a inferior a tali
ſic inſurgente illecebra ſeu carnali
delc̄atione pulſata fuerit.et forſā
vt ꝯtingē p̄t eā q̄dēmō acceptaue
rit ꝛ retinuerit.nec reſiſtere de ſe.ſe
diſpoſuerit Et ꝓpteā q̄dam impꝑ/
fectꝰ et indeliberatꝰ eius ꝯſenſus
interueniſſe dici p̄t.ꝓpter qđ pec/
catū eſt veniale.attn̄ qꝛ regulatio
ni ſup̄ioris rōnis ſic vt tactū ē ta
lem inſurgentē illecebrā ſeu carna
lem delectationē ſtatim reꝑmētis
ilico obedit.ſe qꝫ ab ea regulari ꝑ
mittit.nō dicitꝭ ꝓprie et deliberate
ꝯſentire Etenī rō inferior interdū
ſtatim et immediate nō recurrēdo
ſcꝫ ꝓ tūc ad leges et regulas hu
manas q̄bꝰ initit p̄t a legibꝰ ſeu re
gulis diuinis et eternis regulari ꝛ
ꝯuerti Quia et ſi eis ꝑncipaliter ꝛ
vt regulās nō intēdat.ꝑ directuꝫ
tn̄ et vt ſm̄ eas regulata intendē
p̄t et ſepe intēdit Aut hmōi ſic in/

ſurgētē illecebrā ſeu carnalē et vo
luptuoſā delectationē poſt ipiꝰ rō/
nis apprehēſionē ip̄a rō ſup̄ior nō
ſolū non reꝑmit.imo in eā expreſſe
ꝯſentit Et tūc dr̄ ratio vltimo ſex
modoꝝ ſup̄ tactoꝝ ſeu ſm̄ vltima
q̄litate ſe habē ſcꝫ vt exp̄ſſe ꝯſenti
ens Qui modꝰ ſeu q̄litas ſe haben
di vtriqꝫ rationi diuerſis tamē re/
ſpectibus vt ex ſtatiꝫ ſequentibus
apparebit attribuendus eſt In q̄n
tum etenim exinde cauſatur pecca
tum mortale.imputari et attribui
debet rōni ſup̄iori In q̄ntuꝫ vero
iuxta materiam p̄ſentem ꝯſenſus
in delectationē dicitꝭ. debet ratiōi
inferiori attribui Correſpōdet qꝫ
iſte modus ſeu iſta qualitas tertio
mēbro ipſius ꝑncipalis diſtinctio
nis trimēbris ſupiꝰ ad hoc ꝓpoſi
tū poſite Nam tūc talis illlecebra
ſeu carnalis delectatio q̄ntūcūqꝫ
modicū teneatꝭ ſicqꝫ forſan nō mo
roſa ſit mora tp̄is eſt moroſa mo
ra ꝯſēſus Eſt qꝫ tūc peccatū mor
tale eē ſi deſit plena volūtas ꝑfici
endi actū.imo vbi forſā exp̄ſſa vo
lūtas non perficiēdi adeſſet Maxi
me ſi feratur ille ꝯſenſus in ipſam
illecebram ſeu carnalem delectati
onem tanqꝫ in rem aut operatio/
nem ſeu actum ſuper quo vel circa
quem illa illecebra ſeu carnalis de
lc̄atio ſic inſurgit et verſatꝭ et q̄ ta
lis illecebre ſeu carnalis delc̄atio
nis eſſet principale obiectuꝫ iuxta
quod modicum infra magis de/
clarabitur Nam tūc ꝑmo eſt verꝰ

et expſſus rõnis ſupioris in ipam
illecebrã ſeu carnalẽ delẽctationem
oſẽſus. q̃ ſp in talib⁹ delectatiõib⁹
q̃ circa ea ſunt. q̃ ex ſuo genẽ mor
talia exiſtũt. iuxta tñ modificatio/
nẽ ſtatim tactaꝫ eſt pccm mortale
Nam ſp in talib⁹ ⁊ circa talia. dele
ctatio moroſa. mora talis oſenſus
tale pccm eſt q̃lis eſſꝫ ipe realis a/
ctus Quia tũc rõ ſupior ſic expſſe
in talem illecebram ſeu carnalem
delectationẽ q̃ ẽ in creatura oſen/
tiendo ſe a vera delectatiõe q̃ ẽ in
deo circa quã ſolũ intendẽ debet
ſcienẽ auertit. qđ ſine otẽptu facẽ
nõ pt. cũ nũqꝫ expſſe vt in ſupiori
bus monſtratũ ẽ in aliqđ circa ta
les res carnales et terrenas oſen/
tire poſſit. cõſentire qꝫ dicatur niſi
deliberata Deliberata aũt facere
non põt q̃n leges et regulas diui/
nas ⁊ eternas q̃b⁹ innitit̃ oſuleret
vel oſulere omiſerit ⁊ neglexẽit Et
ſic vere vel interpretatiue otẽpſerit
Et etiã tũc in talẽ illecebrã ſeu car
nalẽ delectationẽ ipi⁹ rõnis inferi
oris oſẽſus expſſ⁹. qꝛ in talib⁹ car
nalib⁹ ⁊ terrenis p ipam rõneꝫ in
feriorẽ apprehẽſis. et circa que ſe
applicat nunq̃ꝫ rõ ſupior q̃ vt ſup
dictũ ẽ de ſe et ex ſe circa talia nõ
intẽdit ꝓprie oſẽtire dicit̃. nec oſẽ
tire pt niſi ipa etiaꝫ rõne inferiori
realit̃ deliberata ⁊ oſentiẽte. ꝫ bñ
ecõtra otingẽ poteſt. imo ꝓprie lo
quẽdo talis expſſus ipi⁹ rõnis ſu
perioris in talẽ illecebrã ſeu carna
lem delectationẽ oſenſus nihil ali
ud eſt q̃ꝫ ꝙ ipa rõ ſupior dictã rõ
nem inferiorẽ in hmõi illecebram
ſeu carnalẽ delectationẽ delectari
ac ipam ab ea nõ repmere ſeu re
trahere. ac cũ ea in tali delectatio
ne ocurrẽ vere ⁊ expſſe deliberata
oſentiat Et hinc ẽ ꝙ licet interdũ
put iã in ſupiorib⁹ tactũ ẽ ipa rõ
ſupior in illecebram ſeu carnaleꝫ
delectationẽ vere et expſſe ſeu int̃
pretatiue oſentiat. tũc qꝫ talis ille
cebre ſeu carnalis delectatiõis q̃
tũc vere mora oſenſus moroſa eſt
moroſa q̃ꝫ dicitur pccm poſſit ad
ipam rõnem ſupiorẽ dici ptinẽ. qꝫ
tñ ipa ſupior non ꝓprie ex ſe nec
ad ſe hoc facit. illudqꝫ etiã nõ niſi
ipa ſimilit̃ rõne inferiori delibera
ta ⁊ oſentiente ꝓprie facere poſſit.
hinc eſt. ꝙ pccm moroſe delectati
onis cõiter ⁊ ꝓprie dr̃ ad rõnẽ infe
riorẽ ptinẽ. put ample in ſupiori
bus declaratũ ẽ Et hic ẽ talis pro
prius et deliberat⁹ oſenſus. de q̃li
taꝫ iux̃ ſepe dictas duas diſtincti
ones in ſupiorib⁹ poſitas. qꝫ etiaꝫ
cõiter intelligit̃ dũ dicitur conſen/
ſus in delectationẽ. peccatuꝫ mor/
tale eſſe Aut huiuſmodi ſic inſur/
gentem illecebram ſeu carnalem ⁊
voluptuoſam delectationem poſt
ipſius rationis apprehenſionem
ipſa ratio ſuperior non reprimit.
ſed non etiam expreſſe in eam cõ
ſentit Et reſpectu iſtius caſus po
teſt ſe ratio duplici modo ſeu ſub
duplici qualitate habere ¶ Uno
modo ſeu ſub vna qualitate qua

talē illecebrā ſeu carnalē delectati
onē quā ſic rō ſupꝑioꝛ nec reꝑmit.
nec etiā in eā expꝑſſe ꝯſentit rō infe
rioꝛ poſt ſufficiētē deliberationem
debitam ꝙ aīaduerſionē ꝑiculi et
pcc̄i qđ exinde imminet et incūbit
retinet et circa eā immoraṫ.nec eā
ip̄a rō ſupꝑioꝛ ex diuine et eterne le
gis ꝛ regule ꝯſideratione eſt dili/
gens reꝑmere.et tūc diciṫ rō q̄nto
ſex modoꝝ ſup̄ tactoꝝ ſeu ſub q̄n
ta q̄litate ſe habē ſcꝫ vt negligēs
Qui modꝰ ſeu q̄litas ſe hm̄oi licet
ꝙplurimū et ꝑncipalius vt ex ſta
tim ſequētibꝰ apparebit rōnis in/
ferioꝛis in eo ꝯſenſus occurrat et
operur attribuendus eſt ſuperioꝛi
rōni.qꝛ ꝑ iſtū modū ſeu ꝑ iſtā qua
litatē ſe habēdi rōnis ſuperioꝛis
cauſatur pcc̄m moꝛtale.qđ alias
non eſſet Correſpōdet ꝙ etiā iſte
modꝰ ſeu iſta qualitas tercio mē/
bro ꝑncipalis diſtinctiōis trimem
bꝛis ſuperiꝰ ad hoc ꝓpoſitū poſite
Nam tūc talis illecebꝛa ſeu carna
lis delectatio.q̄ntūcū ꝙ modicū
foꝛſan vt in ſimili ſup̄ dictū ē tene
aṫ ſicꝙ non moꝛoſa ſit moꝛa tꝑis
eſt moꝛoſa moꝛa ꝯſēſus Eſt ꝙ tc̄
vt iam dictū ē pcc̄m moꝛtale.etiā
ſi deſit plena volūtas perficiendi
actū:imo ꝓut ſup̄ in ſimili dictum
eſt:vbi foꝛſan expꝑſſa volūtas nō
ꝑficiēdi adeſſꝫ.maxime ſi vt ibi eti
am dictū eſt talis retētio ipiꝰ illece
bꝛe ſeu carnalis delectationis in
ip̄a rōne inferioꝛi et negligētia re
primēdi in ip̄a rōne ſuperioꝛi eſſet

tanꝙ in rem aut oꝑationem ſeu
actū ſuꝑ quo vel circa quē ip̄a ille
cebꝛa ſeu carnalis delectatio inſur
git et verſaṫ.et talis illecebꝛe ſeu
carnalis delectatiōis eſſet ꝑncipa
le obiectū iuxta qđ modicū infra
magis declarabiṫ Tūc ei ē vtriuſ/
ꝙ rōnis in talē illecebꝛā ſeu car/
nalē delectationē ꝯſenſus ſcꝫ expꝑſ
ſus ipſiꝰrōnis inferioꝛis.qđ patꝫ
de ſe ex dictis ipiꝰ etiā rōnis ſuꝑi/
oꝛis.licet nō verꝰet expꝑſſus.inṫpꝛe
tatiuꝰ tn̄ ꝛ eq̄ualēs.attēta tali de/
liberatiōe periculi ꝙ ꝛ peccati ad
uertentia ſeu animaduerſione.q̄a
qui aduiſatus et deliberatꝰ pꝛohi
bere poteſt et non pꝛohibet.cōſen
tire videtur Qui quidem conſen/
ſus interpꝛetatiuus et equiualens
ipſius rationis ſuperioꝛis quādo
ē circa ea vel ſuper eis que de ſuo
genere peccata moꝛtalia exiſtunt
eſt ſemper peccatuꝫ moꝛtale.quia
licet tunc non ſit expꝛeſſus dei con
temptꝰ factiuꝰ ſeu actiuꝰ et poſituꝰ
eſt tamē interpꝛetatiuꝰ.permiſſiuꝰ.
et equiualēs.permittēs ſcꝫ pꝰtalē
ſufficiētem deliberationem. talem
ꝙ aduertentiā ſeu animaduerſio
nem periculi et pcc̄i ꝛc̄ teneri a rati
one inferioꝛi illa que ſtatim reſpui
aut repꝛimi debuerant Etenim ra
tio ſuperioꝛ quotiens non dirigit
ſeu cohibet aliquem actum vel ali
quam paſſionem interioꝛem alicu
ius peccati moꝛtalis.et hoc poſt
ſufficientē deliberationē ꝛ aduertē
tiaꝫ talis periculi talis ꝙ peccati

qd ſic imminet et incūbit.ſiue tūc de lege ſeu regula diuina ⁊ eterna actu cogitet ſiue nō dr̄ ꝯſentire et ꝯtēnere.ꝫ diuerſimode Nā cum de ipā lege ſeu regula diuina⁊ eterna actu cogitat.tūc vere⁊ realit̄ ꝯtēnere dr̄ vere qꝫ⁊ realit̄ ꝯtēnit Cū vo de ipā lege ſeu regula diuina et eterna actu nō cogitat .qꝛ h̄ nō niſi ex ſua negligētia ⁊ omiſſiōe.ꝓ/uenire pt̄.cū de ea in tali caſu cogitare debet. ꝑ omiſſionē et negligētiam contēnere cū talis omiſſio et negligentia in ipſa rōne ſuperiori poſt ſufficientem deliberationem nullo mō ſine vero⁊ effectuali ꝯtēptu.licet inīpretatiuo eē et ꝯtingē poſſit.et hic etiā effectiue et interꝑtatiue ē tal' ꝯſenſ' de q̄li tā iuxta ſepe dictas duas diſtinctiōes i ſupiorib' poſitas.q̄ꝫ etiā cōiter intelli/git dum dicitur conſenſus in delectationem peccatum mortale eſſe

¶ De rōne circa delectationem inaduertēte ¶ Alio mō ſub alia q̄litate reſpectu iſti'met caſus ſtatiꝫ tacti pt̄ ſe rō h̄re.ꝙ ſcꝫ hmōi ſic inſurgētē illecebrā ſeu carnalē delc͡ationē quā ſic poſt ipi'rōnis appre/henſionē ipa rō ſupior.nec reꝑmit nec etiā in eā expſſe ꝯſētit ipā rō i/ferior retineat.et circa eā immoretur.ꝫ h̄ fit an̄ ſufficiētē deliberationē.debitā qꝫ aduertētiā ſeu aiāduerſionē piculi ⁊ pcci.qd exiñ im/minet et incūbit.imo ꝙ ſic dictā il/lecebrā ſeu carnalē delectationem ipa rō inferior retineat⁊ circa eā immoret̄ facit q̄ſi ſuſpenſa⁊ nō bn̄ aduertēs nec debite ad ſuū ꝓpriū actū q̄ eſt deliberari et rōcinari recurrēs.ſe qꝫ eleuādo leges ſeu re/gulas humanas q̄b' innitit̄ conſulens vel ſi forſan ad dictū ſuū propriū actū recurrerit.ſe qꝫ leuando leges ſeu reglas hūanas ꝯſuluērit non tamen plene naturam et grauedinē ipſius piculi et peccati ex ſe cognoſcit et aduertit Etem̄ qd pro iſtius materie intellectu bene conſiderandū eſt.ratio ipſa inferi/or bene poteſt circa talē illecebrā ſeu carnalem delectationeꝫ ſicut ⁊ circa alias interioris anime paſſi/ones quandoqꝫ verſari et immo/rari.conſiderādo ⁊ raciocinando in ſe ꝙ tale quid accōmodum eſt vel cōueniēs corpori vel huiuſmodi Dū ipſa reſpectu talis illecebre ſeu carnalis delectationis aut al/terius interioris anime paſſionis non retinet ad ſuū proprium actū qui eſt deliberare et ratiocinari. Nec ſe eleuabit conſiderādo et attendēdo circa periculum et peccatum.qd in ſic illecebre ſeu carnalit̄ delectando.ac circa talē illecebrā ſeu carnalem delectationeꝫ vel aliquam aliam interiorem anime paſſionem immorando imminet et in/cumbit Vel ſi forſā ad dictum ſuum proprium actum recurrat ſe qꝫ circa dictum periculum ſeu pecca/tum conſiderando et attendendo eleuet.non tamen ex ſe naturam ⁊ grauedinem ipſius periculi et peccati plene cognoſcet et aduertet Et tunc in iſto ſcilicꝫ caſu dicit̄ rō

q̄rto ſex modoꝝ ſup̄ tactoꝝ ſeu ſb̄
q̄rta qualitate ſe hr̄e ſcz vt inad/
uertēs Qui mod⁹ ſeu q̄litas ſe ha
bendi ipſi ſoli rōni inferiori vt ex
ſtatim ſbſequētib⁹ apparere potēit
attribuēd⁹ ē Corrn̄det qꝫ iſte mo
d⁹ſeu iſta q̄litas ſcd̄o mēbro p̄nci
palis diſtinctiōis trimēbris ſup̱ h̄
ad ꝓpoſitū poſite Nūc tūc talis il
lecebra ſeu carnalis delectatio dr̄
moroſa mora tp̄is.et non moroſa
mora ꝯſēſus.eſt qꝫ tūc ſoluz venia
le pcc̄m Qꝫ em̄ moroſa ſit mora tē
poris patz de ſe ex dictis ⁊ ex na
tura caſ⁹ q̄ ponit̄ ſcz ꝓpter immo/
rationē ip̄i⁹ rōnis inferioris circa
eā Nā ſi ip̄a rō inferior circa ip̄az
nō immoraret̄.ꝫ eā ex ſe ſola.aut
ꝯcurrent̄ cū rōne ſup̱iori ſtatim a
ſe abijcēt.iā ip̄a rō ſe nō iſto quar
to mō ſeu ſub iſta quarta qualita/
te.ꝫ p̄mo mō ſeu ſb̄ p̄ma q̄litate ſu
pra poſita vt ſatis ibi declaratuz
eſt ſe habēt Vel ſi a rōne ſup̱iore
ſola talis illecebra vel carnalis de
lectatio ſtatim rep̄meret̄.iā ip̄a rō
ſe nō iſto eē quarto mō ſeu ſb̄ iſta
quarta q̄litate .ꝫ t̄cio mō ſeu ſub
t̄tia q̄litate ſup̄ eē poſitis.vt etiā
ibi ſatis declaratū ē ſe habēt Pꝫ
ꝙ talis illecebra ſeu carnalis dele
ctatio ſit nō moroſa mora ꝯſēſus
capiendo tn̄ ꝯſēſū ꝓut ſepe ſupra
tactū ē in hac materia capi.dū ſcz
ponit̄ ꝯſenſus in delc̄tationē .pcc̄z
mortale eē Hoc ſatis etiā reſpc̄u
vtriuſqꝫ rōnis patz ex iā ſtatim di
ctis.et eē p̱ aliqua eoꝝ q̄ in ſup̱io
rib⁹ in declaratione ſcd̄i modi ſeu

ſcd̄e qualitatis ſe hn̄di ip̄i⁹ rōnis
tacta ſit̄ Nā p̄mo reſpc̄u ip̄i⁹inferio
ris rōis.licet p̱ talē eiuſdē i dc̄az il
lecebrā ſeu carnalē delc̄tationē im/
moratiōnē videat̄ ⁊ dici poſſit q̄/
dā ei⁹improꝑus ⁊ imp̱fc̄s in ip̄az
illecebrā ⁊ cetera intuenire ꝯſēſus
ꝓpter quē eſt pcc̄m veniale.nō tn̄
debꝫ talis ꝯſenſus ꝓpri⁹ p̱fect⁹ ac
deliberat⁹ dici aut reputari.qꝛ vt
ex iā dictis apparet an̄ ſufficiētē de
liberationē debitāqꝫ p̱iculi ⁊ pcc̄i
aduertētiā ſeu aiaduerſionē.et ſic
an̄qꝫ vt iā tactū ē ip̄a rō inferior
ad ſuū ꝓpriū actū q̄ ē deliberari ⁊
rōcinari debite recurrēt leges qꝫ
ſeu regulas hūanas q̄b⁹innitit̄ cō
ſuleret.vel forſan an̄qꝫ naturaz et
grauedinē ip̄i⁹ p̱iculi ⁊ pcc̄i plene
ꝯgnoſcēt et aduertēt.talis ei⁹ im/
moratio taliſqꝫ impropri⁹ ⁊ imp̱/
fect⁹ꝯſenſ⁹ ꝯtigit.q̄ oia tn̄ dictam
ip̄i⁹rōnis inferioris immoratiōnē
dc̄m qꝫ im ꝓpriū ⁊ imp̱fectū p̄cedē
debuiſſēt.et oio nc̄aria ſūt an̄qꝫ ta
lis ei⁹ immoratio taliſqꝫ ꝯſēſ⁹dici
poſſit dici qꝫ debeat ver⁹ ⁊ p̱fect⁹
eē.exin̄ pcc̄m mortale ꝯtingē poſſe
Nec etiā in iſto caſu reſpc̄u ipſius
ſup̱ioris rōnis debet tal̄ illecebra
ſeu delc̄tatio moroſa mora ꝯſēſus
reputari Quia vt ſepe in ſib̄i ſup̄ ta
ctū ē exq̄ ip̄a rō inferior ꝙ ſic cir/
ca talē illecebrā ſeu carnalē delc̄ta/
tionē immoret̄ facit q̄ſi ſuſpenſa ⁊
nō bn̄ aduertēs nec debite an̄ talē
immorationē ad ſuū ꝓpriū actum
q̄ eſt deliberari rōcinari recurrēs
ſe qꝫ p̱iculū ſeu pcc̄m qd̄ immine/

bat et incūbebat ɔſiderādo et at/
tēdendo. leges q̄z ſeu regulas hu
manas q̄b⁹ innitiť ɔſulēdo eleuās
a minori oꝫ dici ad iudiciū ſupio
ris rōnis q̄ altior et ſublimior eſt
eā ſcꝫ ɔſulendo recurriſſe et ſe ele
uaſſe Et ſic nō mirū ſi ipa rō ſupe
rior q̄ de ſe et ꝑ ſe circa tales act⁹
carnales et terrenos nō intendit
nec ſe ſꝑ ex ſe ipa circa eas leges
ſeu regulas diuinas et eternas cō
ɔſulēdo applicat. q̄ſi ſuſpēſa ⁊ non
bene aduertēs et ſic indeliberata
et ꝑ ɔſequēs nec vere nec interpre
tatiuie ɔſētiēs debꝫ in h̄ caſu dici
et reputari Etiā vt iā tactū eſt na
tura iſti⁹ q̄rti modi ſeu iſti⁹ q̄rte q̄/
litatis ſe habēdi rōnis vt vidē cla
rū eſt h̄ de ſe habꝫ ⁊ importat. cuꝫ
expſſe importet rōnē inferiorē cir
ca talē illecebrā ſeu carnalē delca/
tionē añ ſufficientē deliberationē
debitā q̄z aduertētiā ſeu aiaduer/
ſionē ꝑiculi et pcc̄i qđ exinde immi
net ⁊ incūbit immoratā eē Nam ſi
poneret ipa rō inferior ſic p⁹ ſuf
ficientē deliberationem. debitā q̄z
aduertentiā ꝑiculi et pcc̄i immora
ta fuiſſe. iā vt in ſilr̄ ſtatim tactū eſt
nō iſte q̄rt⁹ mod⁹ ſeu iſta q̄rta q̄li
tas ſe habēdi ipi⁹ rōnis eſſꝫ. ſꝫ vn⁹
duoꝝ modoꝝ ſeu qualitatuꝫ ime
diate explicatoꝝ ſcꝫ vel ſextus vel
q̄nt⁹ ¶ Et intelligant̄ hec oia hic
ſtatim ſup̄ ꝑdictoꝝ ſex modorum
ſeu ſex qualitatū ſe circa delcatio/
nē habēdi ipi⁹ rōnis tractata ꝑn
paliter de ɔſenſu in delectationem

cogitationis. i. q̄ habet cogitādo
Nā talis ɔſenſus vt ſepe ſup̄ tactū
eſt. ꝑncipalit̄ ad rōnē inferiorē ꝑti
net ſicut ad ipaꝫ ꝑtinet cogitare. i.
act⁹ipe cogitatiōis. et etiā ad ipm
qđ eſt cogitare vel nō cogitare in
q̄ntū accipit̄ vt ad illā actionē or/
dinat̄ Qđ notant̄ dicit̄ Nā ē quē
dā aliū ɔſenſū in delectationem re
perire ſcꝫ in delcationem act⁹ ſeu
opis. maxime dū ille act⁹ ſeu illud
op⁹ eſt in fieri. q̄ ɔſenſus in talē de
lectationē ſic et ipe ɔſenſus in illū
actū ſeu op⁹ ad ſolā rōnē ſupiorē
ſpectat et nō ad inferiorē ¶ Utrꝫ
ɔſenſus in delectationē ſit ſꝑ pec/
catū. et qđ ¶ Quia in ſupi⁹ tracta
tis et ſpēalit̄ modicū ſup̄ in decla
ratione ſex modoruꝫ ſeu ſex q̄lita
tū ſe circa delcationē habēdi ipi⁹
rōnis ſepe de ɔſenſu in delcationē
facta ē mētio. inf̄dū q̄z tactū q̄ſio
ɔſenſus etiaꝫ ver⁹ et deliberat⁹. et
etiā ipi⁹ rōnis ſupioris in delcati
onē nō ſꝑ eſt pcc̄m mortale Pro
hui⁹ necnō aliq̄rū ex p̄cedētib⁹ma
iori declaratione. q̄nq̄z rememorā
da ⁊ aduertēda veniūt Primū q̄
omnis delcatio habꝫ aliq̄d ꝓpriū
et ꝑncipale obiectū circa qđ fert̄
et verſat̄ Nec em̄ alit̄ vt clarū eſt
poſſꝫ delcatio cauſari ⁊ haberi. ſi
nō circa aliq̄d ꝑncipalit̄ ferret̄ et
verſaret̄ Scdm qđ etiā iuxta di/
ctum pħi omnis delcatio ſiue ſit in
appetitu ſenſitiuo. ſiue in appetitu
intellectiuo. ſiue vt modicū ſup̄ ta/
ctū eſt ſit in cogitatiōe ſolū. ſiue in

in actu ſeu executione act⁹ aliquā opatione ꝯſequit̄.etem̄ vt in ſupiorib⁹ declaratū eſt om̄is delectatio ex triū ꝯcurſu cauſari hab3 et cauſatur ſc3 ex boni et ꝯueniētis per vim appetitiuā adeptione et ad eā applicatione.ꝓut ſc3 tale bonū et ꝯueniēs ſentit̄ vel q̄liťcūq3 ꝑcipit̄ q̄ duo ſūt ſc3 ipm bonu3 et ꝯueniens qđ ſic ſētit̄ ⁊ ꝑcipit̄ et ipa vis appetitiua q̄ ſic illud ſentit et appetit et tertiū ſc3 ꝯgnitionis talis adeptionis et applicationis Nunc igit̄ ad ꝓpoſitū clarū eſt iſtud fiei nō poſſe.q̄n p̄mo vt iā tactū eſt ibi ſit aliqđ ꝓpriū et p̄ncipale obiectū ſc3 illud bonum et ꝯueniēs qđ ſic adipiſcit̄ et applicat̄.q̄n etia3 ſcđo ibi ſit aliq̄ opatio ſc3 tā illa ipſius boni et ꝯueniētis adeptio et applicatio q̄ ſine aliq̄ opatione fieri nō poteſt.q3 etia3 ipi⁹ actualis talis adeptiōis et applicatiōis ꝯgnitio q̄ etiā q̄dā opatio ē.imo ipa propria opatio etiā de ſe qđdam bonū et ꝯueniēs eſt Exēpli gr̄a Delectat̄ aliq̄s in viſiōe alicui⁹ rei pulcre vel in guſtu alicui⁹ rei ſapide ſeu ſaporoſe vel in rememoratiōe alicui⁹ magni honoris habiti vel aliq̄ ſimili cogitatione clarū eſt in tali delectatiōe tria ꝯcurrē.ſc3 primo ipſam rem q̄ ſic delcābilit̄ videtur vel guſtat̄ vel rememoratur vel cogitat̄.et illa eſt illi⁹ delcātionis ꝓpriū⁊ p̄ncipale obiectū.ſcđo ipam vim appetitiuā q̄ ꝑ q̄ndam opatione vtputa talē viſionē.guſtationē rememoratiōnē.vel cogitatiōnē illā rē tanq3 ſuū obiectu3 ꝯplacent̄ adipiſcitur et ſibi applicatū hab3 et in eo ꝗetat̄.et tertio ꝯgnitiōe3 illi⁹adeptiōis et applicationis q̄ ſi nō interueniret nulla ꝓprie eſſ3 delectatio vt ſatis in ſupiorib⁹ exēplificatū eſt de infantib⁹ et inſenſatis Ex q̄b⁹iterum videri p̄t quō delcātio q̄libet p̄t ad duo ꝯpari ſeu referri.vel ſc3 ad illđ ꝓpriū et p̄ncipale obiectū circa qđ vel in q̄ ſic verſat̄.vel ad illā opationē quā ſic cōſequit̄ Tertiū aduertēdū ꝙ etiā ipe ꝯſenſus in delectationē q̄ multu3 ampli⁹q3 ipſa ſola delcātio ponit et importat.q̄ q3 vt in ſupioib⁹pluries tactū eſt ipi rōni ſꝑ attribuit̄.ꝯſequit̄ etia3 ſi interueniat q̄ndā aliā ipi⁹ rōnis opationē ſc3 q̄ndā dijudicatiōnē ſeu rōcinationē Nec em̄ vt clarū ē rō ipa in delcātionē aliquā ꝯſtituere poſſ3.niſi p̄us ei⁹ apprehēſionē de ea q̄dāmō dijudicaret ſeu rōcinaret̄ Iſta aūt dijudicatio ſeu rōcinatio nō eſt aliud niſi q̄dā ipius rōnis act⁹ interior in mēte exiſtēs q̄ ꝓprie fieri nō p̄t niſi ꝑ modū cuiuſdā cogitatiōis ſeu meditationis.que in h̄ ꝓpoſito ꝓ codē accipiūtur ⁊ reputant̄ Et hinc ē ꝙ talis ipius rōnis dijudicatio ſeu rōcinatio valde frequent̄ et q̄ſi cōīt̄ cogitatio dicit̄ ⁊ appellat̄ imo vt modicū ſup tactū eſt q̄ ꝯſenſus i delectationē p̄ncipalit̄ rōni inferiori attribuit̄.intelligēdū ē de dele

ctatione q̄ eſt in cogitatione et nō
de illa q̄ in eſt actu ſeu act⁹ executi
one¶ Quartū aduertēduꝫ ꝙ qn̄/
q̄ꝫ cōtingere poteſt ꝙ aliqua ope/
ratio erit met ipm ꝓpꝛium et p̄nci
pale delectationis obiectum ſicut
poſſet eē aliq̄ alia res ab extra.qꝛ
forſan illa oꝑatio vt iam tactū eſt
accipiet a ratiōe vt bonū ⁊ finis
in q̄ aliq̄s delectādo requieſcat iuxͣ
exemplū iam poſitū .cogitabit ali
quis de aliqua magna ꝯplacētia
quā alias habuerit vel in viſione
alicui⁹ rei pulcre.vel in guſtatione
alicuius rei ſapide vel hmōi .et in
iſta cogitatiōe ſeu rememoratiōe
delectabit.certū ⁊ clarū eſt ꝙ iſta
delectatio habꝫ pro ſuo ꝓprio p̄n
cipali obiecto illā oꝑationeꝫ q̄ ſic
cogitat ⁊ rememorat ſcꝫ illā viſi/
onē vel illā guſtationem vel hmōi
¶ Quintū aduertēdū ꝙ amplius
ꝯtingē pt ſcꝫ ꝙ illamet ꝓpꝛia oꝑa
tio quā de facto ipa delectatio cō
ſequet erit ꝓpꝛiuꝫ ⁊ p̄ncipale illius
met delcātiōis obiectū.ſcꝫ vis aīe
appetitiua cui⁹ eſt ꝓpꝛie delcāri in
illā oꝑationē ſicut in quoddā ſibi
bonū ⁊ ꝯueniēs cōplacendo refle
ctetur Ut gr̄a exēpli iuxta caſum
iam ſupꝛa tactū Cogitabit aliq̄s
rememorādo de aliq̄ magna cō/
placētia quā alias in aliqua re vel
in aliqua oꝑatiōe habuerit .et in
iſta cogitatiōe ſeu rememoratiōe
delectabit.nō q̄dem ꝙ illā delecta
tionē quā ſic habebat reflectat in
illā rem ſeu in illā oꝑationem de q̄
ſic cogitabat.ſꝫ in ipaꝫ ꝓpꝛiā met
cogitationē quā ſic habebit.vtpu
ta qꝛ delectabit ex eo ſolum ꝙ ſic
cogitat vel q̄d ſic rememorat .cer
tū ⁊ clarū ē ꝙ in iſto caſu iſta dele
ctatio habet ꝓ ſuo ꝓpꝛio et princi
pali obiecto ipam met cogitatio/
nem circa quā verſat¶ Nunc igit
p̄dicta ad ꝓpoſitū applicādo Tri
plex repit cuiuſlibꝫ delectatiōis ꝓ
pꝛiū et p̄ncipale obiectū Aut eniꝫ
delcātio ſic aliquā vt ſꝑ fieri iam
tactū eſt oꝑationem ſequēs Et vt
ſermo ꝑ aliq̄d ꝑticulare exēplum
et ꝙ iuxta ſupꝛa tacta cōius ꝯtin
git clari⁹ ꝓcedat ponat.iuxta caſū
iam pluries ſuperi⁹tactū ꝙ aliq̄m
cogitationē ꝯſeq̄tur Aut igit tal
delectatio habet pro ſuo ꝓprio et
p̄ncipali obiecto aliquam rem ab
extra que tunc forſan cogitatur.
Aut habet ꝓ ſuo ꝓpꝛio et p̄ncipa
li obiecto aliquā aliā oꝑationē q̄
ſi rem q̄ cogitat Aut habꝫ ꝓ ſuo
ꝓpꝛio ⁊ p̄ncipali obiecto ipaꝫ met
cogitationē circa q̄m actualit ver
ſatur Si p̄mo modo ꝙ ſcꝫ delcā/
tio illa ſic cogitationē aliquā cōſe
quēs ꝓ ſuo ꝓpꝛio et p̄ncipali ob/
iecto habeat rem aliquā ab extra
q̄ cogitat ſic ſcꝫ ꝙ licet talis dele/
ctatio circa illā cogitationē verſe
tur .non tamē ex principali ipſius
cogitationis intuitu.nec in ſola re
flexione ad eam.ſed p̄ncipali intu
itu p̄ncipali q̄ꝫ reflexione in ipſam
rem que ſic cogitat Et tūc qn̄ ta/
lis delectatio et etiā conſenſus in

Cōpendiū th̄ Utrū actuz pccm ſit et q̄le ſatis ex eis q̄ modicū ſup̄ circa naturā ipſi'delectatiōis tractata ſūt perpēdi pōt ↄſiderādo ſcʒ vt ibi tactū eſt an talis delc̄atio ſit naturalis.an voluntaria.et an ſit circa rē licitā aut illicitā.et an ſit moderata aut immoderata.et an talis cōſenſus ſit verus ꝛ expſſus.aut interpretatiu'ꝛ equalēs et an ſit ipſi'rōnis ſuperioris vel ſolū inferioris.ꝛ hmōi q̄ ibi diffuſe explicata ſūt Si vero ſecūdo mō ꝙ ſcʒ illa delc̄atio pro ſuo ꝓprio ꝛ p̄ncipali obiecto habeat aliquā aliā opationē q̄ cogitatur ſic ſcʒ ꝙ q̄uis vt iā ſtatim tactū eſt talis delc̄atio circa talē cogitationē verſet̄.nō tn̄ ex p̄ncipali ipſi' cogitatiōis intuitu.nec in ſola reflexione ad eā ſʒ p̄ncipali intuitu p̄ncipali qʒ reflexiōe in ipaʒ aliam opationē q̄ ſic cogitat̄ Et tūc ſi talis opatio ſic cogitata q̄ eſt ꝓ priū et p̄ncipale obiectū illi'delc̄atiōis ſit de ſe pc̄cm veniale.tūc cōſenſus etiā ver' ꝛ deliberat' in talem delc̄atiōnē q̄ ſic circa talē delectatiōnē verſat̄ nō erit niſi veniale pc̄cm Si aūt illa opatio ſic cogitata q̄ eſt ꝓpriumꝛ p̄ncipale obiectū illius delc̄ationis ſit peccatum mortale.tūc etiā ↄſenſus ver'ꝛ deliberat' in delectationē q̄ ſic circa talē cogitatiōnē verſat̄ etiā ſi tūc iuxta q̄d modicū ſup̄ declaratū ē nō aſſit volūtas deliberata pficiēdi actū ſi facultas adeſſʒ erit peccatū mortale.qꝛ ꝙ hō in cogitatiōne talis opatiōis p̄ncipali ei' intuitu p̄ncipali qʒ reflexiōe in eam delc̄etur nō ↄtingit niſi ex eo ꝙ ei' affect'ſeu appetit'eſt in illā opationē ſic cogitatā inclinat' Et ideo ecꝙ in talē delc̄ationē ↄſentiat nihil aliud eſt q̄ʒ ꝙ ipſe ex deliberatiōe eligat ſeu in h̄ ↄſentiat.ꝙ affectus ſu'ſeu appetit'in illā opationeʒ ſic cogitatā inclinat' pmaneatꝛ perſiſtat Null'eīn delectat̄ niſi in eo ꝙ ſuo affectui ſeu appetitui eſt conformē Qn̄ autē aliq̄s ex deliberatione eligat ſeu ↄſentiat ꝙ affect' ſu'ſeu appetit' his q̄ pc̄cā mortalia ſunt ↄformet̄ ē pc̄cm mortale Et ideo talis ↄſenſus in talē delc̄ationē q̄ circa cogitationē opatiōis peccati mortalis tali reſpectu verſat̄ eſt pc̄cm mortale Si vero tertio mō ꝙ ſcʒ illa delc̄atio ꝓ ſuo ꝓprio et p̄ncipali obiecto habeat ipaʒmet cogitationē circa quā actualiter verſat̄ ſic ſcʒ ꝙ ipa delectatio circa talem cogitationē ferat̄ in ſe principali qʒ ipſi' cogitatiōis intuitu p̄ncipali qʒ reflexiōe in eā.vtputa iuxta ſup̄ tacta.ꝙ q̄s in talē cogitatiōnē ex eo ſolū ꝙ ſic cogitat delectet̄ Et tūc qꝛ talis cogitatio etiā ſi verſet̄ circa rē aut opationē que de ſe pc̄cm mortale exiſtat.non eſt tn̄ de ſe pc̄cm mortale. imo vel veniale tm̄ Utputa. cum aliquis vt interdū ↄtingit vane ꝛ iutilit̄ cogitat. vel oio ſine pc̄cō.vtputa cum aliquis vtiliter ſicut pro predicando vl'diſputādo de tali re vl'opa

tione cogitat.ideo ꝯſenſus etiā ve rus et deliberat⁹in talē delectatio nem nō eſt pccm mortale.ꝫ ſolū iu xta qđ iā tactū eſt.vel veniale tm̄ vel nullū Quia ꝙ hō etiā ex deli/ beratiōe ſuū affectū ſeu appetitum in his que de ſe pccā nō ſūt.vel nō niſi venialia eligat vl' ꝯſentiat eſſe inclinatū.nō pōt eē pccm mortale de ſe niſi alie circunſtancie concur rerent qꝛ cogitatio quecūqꝫ ſit in ſe ip̄am ſolū reflexā niſi alia vt iā tactū eſt ꝯcurrerēt nūqꝫ de ſe ⁊ ꝑm ſe eſt pccm mortale Et qꝛ iſtud nō nullis poſſet aliq̄liter intricatū ſeu obſcurū videri Ad clariorē intelli gentiā exēplificāt doctores reſpe/ ctu duoꝝ vltimorū mēbroꝝ iſtius diſtinctiōis hic immediate ſup̄ po ſite de cogitatiōe fornicatiōis Etem̄ vt dicūt.cogitās de opatio ne ſeu actu fornicatiōis.ſic cogitā do duob⁹ ꝑncipalit' reſpectib⁹ de/ lectari pt Aut em̄ ſic cogitando in ip̄a ſua cogitatiōe delectabit' in re ſpectu et reflexiōe ad ip̄m actū ſeu ip̄am opationē fornicatiōis quaꝫ ſic cogitat.ſic ſcꝫ ꝙ ꝑncipali intui/ tu talis opatiōis fornicatiōis .ꝑn cipali qꝫ reflexione in eā in tali co gitatiōe delcat' Aut ſic cogitādo i ip̄a cogitatiōe delectat' ſolo reſpe ctu ſola qꝫ reflexiōe in ip̄am ſuā co gitationē met.ex eo ſolū ſcꝫ delca tus ꝙ ſic cogitat Si ꝑmo mō tūc ꝯſenſus deliberat⁹ in talē delecta/ tionē q̄ ſic ſup̄ tali cogitatiōe for/ nicationis verſat' etiaꝫ ſi deſit vo lūtas deliberata ꝑficiēdi actū eſt pccm mortale.qꝛ talis ꝯſenſus iu/ xta qđ ſtatim ſup̄ declaratū eſt ni hil aliud eſt qꝫ ꝙ ex deliberatione quis eligat ſeu ꝯſentiat ꝙ affect⁹ ſu⁹ ſeu appetit⁹ ꝑmaneat et ꝑſiſtat inclinat⁹ in fornicationē.qđ ē pec catū mortale.cuꝫ fornicatio de ſe pccm mortale exiſtat.Ex delibera tione etem̄ vt ſepe ſup̄ tactū eſt eli gere ſeu ꝯſētire ꝙ affect⁹ ſu⁹ſeu ap petit⁹ꝑmaneat et ꝑſiſtat inclinat⁹ in aliq̄d.ſeu ꝯformet' alicui qđ de ſe pccm mortale exiſtit.eſt peccatū mortale Si ſcđo mō delectet' cum talis cogitatio de ſe ⁊ ꝑm ſe nō ſit pccm mortale imo vt ſup̄ tactū eſt poſſit vtilit' vt ꝓ ꝑdicādo vel diſ putādo de fornicatiōe haberi.ſic nec etiā ꝯſenſus deliberat⁹ in talē delectationē erit pccm mortale ꝫ veniale tm̄.vel forſan nullū. qꝛ vt etiā ſepe ſup̄ tactū eſt ex delibera/ tione eligē ſeu ꝯſentire affectū ſuū ſeu appetitū eē inclinatū in aliqđ ſeu ꝯforme alicui.qđ de ſe ⁊ ꝑm ſe pccm mortale nō exiſtat.nō eſt eē mortale pccm Et ꝓpter iſta in de/ claratiōe vltimi ſex modoꝝ ſeu ſex q̄litatū ſe circa đlcatōeꝫ hm̄oi ip̄i⁹ rōis ꝫ poſitoꝝ nōnt' addita ē illa clauſula.maxime ſi ferat' ille ꝯſen/ ſus in ip̄am illecebrā ſeu carnaleꝫ delectationē tanqꝫ in rē aut opati onē ſeu actū ſup̄ q̄ vl' circa quē ip̄a illecebra ſeu carnalis delcatio ſic inſurgit et verſat'. et q̄ talis illece/ bre ſeu carnalis delectatiōis eſſet

ꝑncipale obiectū vt eſt ibi videre Et intelligat̄ ſꝑ in omnib⁹ p̄miſ/ ſis iuxta qđ late in modicū ſupra tactis declaratū eſt. cōſenſus ver⁹ et deliberat⁹ eē. qn̄ ſcȝ rō ſuperioꝛ in hmōi delc̄tationib⁹ exp̄ſſe ꝯſenti endo ꝯcurrit. vel eas poſt ſufficiē/ tem delibēatiōnē debitā qȝ aduer tentiā ſeu aiaduerſionem ꝑiculi et pcc̄i qđ inde imminet ⁊ incumbit reprimere negligit Et hec quo ad ea que circa materiā delc̄tatio/ nis ⁊ ꝯſenſus in eā. an ſcȝ ⁊ qn̄. et qualia pcc̄a exiſtant ex dictis do/ ctoꝝ quantū ad hūc tractatū ſpe ctare ⁊ ſufficere viſum eſt recolligi et elici potuerūt

De conſenſu in actum an ſit pcc̄m et quod

Quia vero ꝓut in ſuꝑioꝛi/ bus vbi de hac pn̄ti ma teria ſcȝ de natura ꝑmoꝝ motuū delc̄tatiōis ⁊ ꝯſenſus in a/ ctū pcc̄i tractari incepit/ actū eſt. li cet iā ꝓxime mōſtratū eſt poſſit cir ca ꝯſenſū deliberatū in delc̄tatiōeȝ pcc̄m moꝛtale foꝛmalit̄ inſurgē et ꝯtingē. imo cōius iuxta tn̄ modifi catiōes modicū ſup̄ poſitas inſur/ gat ⁊ ꝯtingat. nō ꝓpter ea tn̄ in ta li ꝯſenſu in delectatiōnē adeo ē cō pleta tentatio q̄n vlteri⁹ ꝓgredi poſſit ſcȝ vſqȝ ad ip̄m ꝯſenſum in actū exterioꝛē. imo in ip̄o ſolo ꝯſē ſu in actū exterioꝛeȝ dicat̄ tētatio ſuꝑpleri. vltra qȝ ꝓgredi nō poſſe. cū nō videat̄ q̄d vltra ꝯſenſum in actū exterioꝛē ip̄a tentatio oꝑari poſſet. ꝓpter iſtud et etiā ſeruādo oꝛdinē p̄diſpoſituȝ poſt expoſitio nē ⁊ declarationem nature ⁊ q̄lita tis ip̄oꝝ ꝑmoꝝ motuū ipi⁹ qȝ dele ctatiōis. venit aliq̄lit̄ de natura et qualitate ipi⁹ ꝯſenſus in actū tra ctandū et declarādū Circa qđ p̄/ mo rememoꝛādū venit. ꝙ iam mo dicū ſ. ſ. de ip̄a delc̄tatiōe et de cō ſenſu in eā. cui ꝑti rōnis attribuan tur tractatū ē. aliq̄liter tangi ince/ pit ſcȝ ꝙ ꝯſenſus in actū ſeu act⁹ executionē ſꝑ rōni ſuꝑioꝛi attribu itur. ſm tn̄ ꝙ in ip̄a rōne volūtas includit̄. ꝓpter qđ iuxta ſuperius tacta ꝯſenſus ille voluntari⁹ dicit̄ Et cauſa eſt. qꝛ iam ibi etiā aliq̄lit̄ apiri incepit Cū em̄ ꝯſenſus in ali quid de ſe impoꝛtet vl̄ p̄ſuꝑponat qđdā iudiciū de eo in qđ ſic ꝯſen tit̄. nec em̄ alit̄ ꝯſenſus ꝓp̄rie in ali quid fieri poſſȝ. niſi ꝑ p̄us de illo in quo ſic ꝯſentit̄ eius qȝ q̄litate et natura q̄dāmō iudicatū eſſȝ. et in omni iudicio qđ bn̄ ꝯſiderādū ve nit vltima ſn̄ia ad ſup̄mū auditoꝛi um ſeu iudicatoꝛiū ſpectet ⁊ ꝑtine at. cū inſuꝑ vt etiā ſepe ſup̄ tactū ē omniū negotioꝝ ſeu oꝑationum hūanaꝝ iudiciū ad rōnē ſiue ſuꝑi oꝛē ſiue inferioꝛē ſpectet ſm tn̄ re ſpectū ad duplicē regulā ſm quā oēs oꝑationes humane vt ſepiſſi/ me etiā dictū ē regulari habēt. ſcȝ vel regulaȝ legis humane q̄ ſumit̄ ex reb⁹ creatis quas naturalit̄ hō ꝯgnoſcit. cui regule rō inferioꝛ in/

nititur. vel regulaȝ legis diuine q̄ ſumit̄ ex reb⁹ eternis et increatis ad quas hō̄ ſpūaliter inclinat̄. cui regule rō̄ ſupior innitit̄. et ita ſit ꝙ ipa regula legis diuine ſit ſupior. imo ſupma et ꝑ ꝯſequēs ſupremū auditoriū ⁊ iudicatoriū. vltima qꝫ ſnīa ad illā ꝑtē rōnis ꝑtineat. q̄ ſic ipi regle legis dine q̄ ſupma ē īni/tit̄. q̄ ē ps ſupior ſeu rō ſupior ❡Cū ꝑterea ꝺ pluribꝰ ſe inuicē ꝯſequēti bus occurrit iudicādū finale iudi ciū finalis qꝫ ſnīa ſit de illo qꝺ in tali ꝯſecutiōe ſeu ꝯcurſu ē vltimuȝ vltimo qꝫ occurrit. et in negotijs humanis vltimū qꝺ ſequitur ⁊ oc currit ſit ipe realis actꝰ ſeu ipiꝰ actꝰ executio. et ꝑ ꝯſequēs iudiciū de ipo actu ſeu actꝰ ipiꝰ executiōe ſit iudiciū finale ſnīa qꝫ final̄ ⁊ ſic ad ſupmū auditoriū ſeu iudicatorium ꝑtinēs. ſequit̄ manifeſte ꝙ ad ipaȝ rōnē ſupiorē ad q̄m ſic vt tactū ē iudiciū ſupmuȝ finalis ꝙ ſnīa ne/gotioꝝ ſeu oꝑationū humanaruȝ ſpectāt iudiciū de ipo actu ſeu ipiꝰ actꝰ executione ſpectat et ꝑtinet. ⁊ per ꝯſequēs etiā ꝯſenſus in ipſuȝ actū ſeu ipiꝰ actꝰ executionē q̄n in/teruenit. cū nō niſi vt tactū ē poſt iudiciū ſupremuȝ ac finale de ipo actu habitū interuenire poſſit ❡Ex quo iterū ſequit̄ ꝙ vt etiā in ſupi/oribꝰ ſepe tactū quotieſcūqꝫ talis ipiꝰ rōnis ſupioris ꝯſenſus. ſiue ve rus ⁊ expſſus. ſiue equiualēs et in terpretatiuꝰ in actū aliquē qui ex ſuo genē vel aliq̄ circūſtātia pccm mortale exiſtit. interuenit. talis cō/ſenſus ē pccȝ mortale ❡Quia ſꝫ ta lis ipiꝰ rōnis ſupioris in talē actū pcci ꝯſenſus etiā ſi ipe realis actꝰ iuxta tn̄ modificationē modicū in fra tangendā nō ꝓcederet. ꝫ ſub/ſequeret̄ eſt tale pccm q̄le eſſet ipe realis actꝰ ❡Et rō iā q̄dāmō in ſu/perioribꝰ tacta eſt. ex ꝑmiſſis qꝫ ſu mi pōt ❡Et ꝑmo reſpectu conſenſꝰ veri ⁊ expſſi ipiꝰ rōnis ſuperioris ❡Nam ipa rō ſupior ad quā vt ſic ſtatim tactū ē talis ꝯſenſus in hu/iuſmodi actum q̄ de ſe ex ſuoqꝫ ge nere vel ex aliqua circūſtātia pccȝ mortale eſt ꝑtinet. nullo mō in di/ctū verū et expſſū ꝯſenſū inclinari poſſȝ q̄n ꝑus de ipo actu eius qꝫ natura ⁊ qualitate deliberauerit ⁊ iudicauerit. alias vt ſuꝑ tactū eſt nō eſſȝ verꝰ ⁊ expſſus ꝯſenſus. ❡De liberare autez et iudicare maxime circa tales actꝰ humanos nō pōt. niſi regulam legis diuine et eterne cui ſic innitit̄ ꝯſulat ❡Cōſulta autez regula legis diuine et eterne in ta lem actū q̄ ſic de ſe ex ſuoqꝫ genere vel ex circūſtātia aliq̄ pccm morta le exiſtit ꝯſentire nō pt. q̄n ipam re gulā ⁊ legē diuinā ⁊ eternaȝ actu et realit̄ ꝯtēnat et ſꝑnat. ſe qꝫ ab ea totalit̄ ⁊ ſm habitum auertat ❡Actu aūt et realit̄ regulā legis di uine et eterne ꝯtēnē ⁊ ſpernē ſe qꝫ ab ea totalit̄ et ſm habitū auertē. nō pt q̄n peccatū mortale exiſtat ❡Sequit̄ ergo ꝑdicta ſimul adaptā do et applicādo ꝙ ipa ratio ſupe

¶ Cōpendiū th̄ veri

rior in talē actū pc̄ci mortalis ve/
re et expſſe ɔſētire nō p̄t q̄n pc̄cm
mortale exiſtat Reſpc̄u vero ɔſen
ſus ip̄i⁹ rōnis ſupioris equiualen
tis et interp̄tatiui h̄ idez patz q̄ a
tal' act⁹ q̄ ſic de ſe ex ſuo q3 genē vl'
aliqua circūſtantia pc̄cm mortale
exiſtit cū de ip̄o ſup̄mū ⁊ finale iu
diciū vt ſepe ſup̄ tactū eſt ad ip̄az
rōnē ſupiorē ſpectet ⁊ ptineat.cō
mitti nō p̄t.nec in realē executionē
deduci.q̄n ip̄a rō ſupior negligēs
fuerit ip̄m impedire.volūtatē q3 re
ſpectu illi⁹ regulare et reprimē .et
p ɔſequēs q̄n etiā regulā legis di
uine et eterne actu et realit' ſi tunc
de ea actu cogitabat.vel per mo/
dū cuiuſdā inexcuſabilis obmiſſio
nis ⁊ negligētie.ſi tūc de ea nō co
gitabat cum in tali actu cogitare
debuiſſet.ɔtēpſerit et ſpreuerit ac
ſe ab ea totalit' et ſm habitū auer
terit Et ex hinc dicit beat⁹ Thom̄
p̄ma ſc̄de ſue ſūme q̄ rō ſupior in
ip̄m actū pc̄ci ɔſentire dicit' nō ſo
lū q2 ſm rōnes eternas ſp moue/
at ad agendū.ſ3 etiā q2 ſm rōnes
eternas nō diſſētit ¶ Ad ꝓpoſitū
etiā iſtoꝝ dicit Aug⁹.de trinitate
Nō p̄t pc̄cm efficacit' ppetrandū
mēte decerni.niſi illa mētis intētio
penes quā ſūma ptās et mēbra in
op⁹ mouendi vel ab ope cohiben
di.loquēs de rōne ſupiori ꝓut ec̄
volūtatē iuxta q̄d iam dc̄m eſt in/
cludit.male actioni cedat vel ſerui
at Prout hec lati⁹ modicū ſup̄ et
ſpēalit' in declaratiōe q̄nti ſex mo/

cōſēſus in actum

dorū ſeu ſex q̄litatū ſe circa delca
tionē habēdi ip̄i⁹ rōnis declara/
ta ſūt Que ibi tacta p̄nt ad h̄ pro
poſitū reſpectu ɔſenſus ip̄i⁹ rōnis
ſupioris in ip̄m actū applicari Et
adhuc pampli⁹ et efficati⁹.cū nō
tāta culpa ip̄i rōni ſupiori imputa
ri habeat.nec facilit' tā graue pec
catū inſurgat dū ip̄a rē et expſſe
aut equiualent' ⁊ iterp̄tatiue in de/
lectationē q̄ in ſola cogitatiōe cō/
ſiſtit et verſat' ɔſentit.ſicut q̄n vere
⁊ expſſe aut equalēter ⁊ interp̄tati
ue i ip̄m actū pc̄ci ɔſētit ip̄i⁹ q3 act⁹
executionē Notant' in p̄miſſis vbi
reſpectu ɔſenſus ip̄i⁹ rōnis ſupio/
ris in id q̄d de ſe ex ſuo q3 genere
vel aliq̄ circūſtātia ē pc̄cm morta
le.de auerſiōe a regula legis diui
ne et eterne facta eſt mētio.addita
ſūt iſta verba. totalit' et ſm habi/
tū Etem̄ auerti a regula legis di/
uine et eterne.ꝓut iam in ſupiori
bus vbi p̄cipue de hac p̄nti mate
ria nature pc̄ci venialis tractari i/
cepit aliq̄liter declaratū ē.dupli
ter ɔtingē pōt Uel ſc3 totalit' id
eſt ſm habitū.q̄ ꝓprie in h̄ ꝓpoſito
nihil aliud ē q̄ q̄dam inordinatio
mentis ⁊ intentiōis diſpoſitio po/
nēs ſeu ɔſtituēs alterū finem.q̄d
fit ⁊ ɔtingit in omni actu q̄d de ſe
ſuoq3 genē aut alia circūſtātia h3
et importat q̄d pc̄c3 mortale exi
ſtat licet forſan p tūc talis inordi
nata mentis et intentiōis diſpoſi/
tio nō attēderet' neq3 occurrēt Et
ex hinc etiā vt iam ſatis declara/

tum eſt ↄſenſus rõnis ſupioris in
talẽ actũ eſt mortale pccm̃. qꝛ ſine
tali auerſiõe nõ ꝑt in talẽ actũ inẽ/
uenire Uel ↄtingit tal' auerſio nõ
totalit̃. i. nõ ẜm habitũ. ꝫ in actu
ſolũ. i. ꝓ illo actu q̃ fit ſeu exercet̃
reſpectu cui⁹ eſt bñ aliq̃lis a regu
la ipĩ⁹ diuine et eterne legis inor
dinatio ꝫ nõ tanta nec talis men/
tis et intentiõis indiſpoſitio ꝙ ali
um finẽ ponat ſeu ↄſtituat. et ſic ẽ
et ↄtingit in omni actu qui de ſe ex
ſuoqꝫ genere ſeu aliq̃ circũſtantia
non habet ſeu importat qđ pccm̃
mortale exiſtat. ꝫ ſolũ veniale Nã
ſi illud vſqꝫ adeo ꝓcederet ꝙ illa
auerſio iuxta qđ expoſitũ eſt eſſet
totalis et ẜm habitũ. aliũ qꝫ finez
ponẽs ⁊ ↄſtituens. ſtatim a natu/
ra pcc̃i venialis excederet ⁊ in na/
turã pcc̃i mortalis tranſiret vt ibi
ſatis expoſitũ eſt ⁊ exẽplificatũ. et
ex hinc ſimilit̃ ↄſenſus rõnis ſupio
ris in talẽ actũ qui ſic de ſe ex ſuo
qꝫ genere aut aliq̃ circũſtãtia non
habꝫ ꝙ ſit pccm̃ mortale. ꝫ ſolum
veniale nõ erit etiã niſi pccm̃ veni
ale. qꝛ ſine illa totali et ẜm habitũ
auerſione et cũ ſola q̃dã inordina
tione. ꝑt in talẽ actuz interuenire.
vt ſatis ex dictis ↄcipe eſt Et in/
telligant̃ ꝓmiſſa ꝙ ſcꝫ ↄſenſus rõ
nis ſupioris in actũ q̃ de ſe ex ſuo
qꝫ genere aut aliq̃ circũſtãtia pec
catũ mortale exiſtit eſt pccm̃ mor
tale Etiã ſi vt iã ſupͣ tactũ eſt act⁹
ille in quẽ ſic ipa rõ ſupior ↄſentit
realit̃ ab extra nõ ſubſeq̃retur ſeu

adimpleret̃ Si tñ ħ nõ ex pte ipĩ⁹
rõnis ſupioris ipĩ⁹ qꝫ voluntatis.
vtpote ſe poſt dictũ ↄſenſũ iaꝫ ſic
in illũ actũ ſeu illi⁹ act⁹ executionẽ
ꝓſtitũ ampli⁹ aduiſãtis et immutã
tis ꝫ ꝓpter defectũ poſſibilitatis
facultatis vel alicui⁹ alteri⁹ oportu
nitatis aut circũſtãtie ↄtingẽt Nã
licet tũc realit̃ et effectu talis act⁹
nõ ſubſeq̃ret̃ et adimpleret̃. ꝓpoſi/
to tñ ⁊ affc̃u q̃ntũ ad incurſũ pcc̃i
mortalis ſubſecut⁹ dr̃ et adimple
tus Et hinc cõiter dr̃ ꝙ volũtas
pro facto reputat̃ Juxta qꝫ iſtud
ꝓprie intelligẽduz venit illud dc̃m
xp̃i Math. v. Omĩs q̃ viderit muli
erẽ ad ↄcupiſcẽdũ eã iã mechat⁹ ẽ
eã in corde ſuo ¶ Ex oib⁹ ſic ſupi⁹
circa hãc pñtez materiã nature et
qualitatis ꝓmoꝝ motuũ. delc̃atio
nis et ↄſenſus in actũ pcc̃i tracta/
tis ea quodãmõ epilogãdo habe
tur. q̃ꝫ ꝓmus mot⁹ primo ꝓmus
ipĩ⁹ ſenſualitatis q̃ naturalis dici
tur nullũ pccm̃ ẽ Scđo ꝯo prim⁹
mot⁹ eiuſdẽ qui ex fomite ꝓcedit
peccatum veniale exiſtit Delecta/
tio autẽ ſiue moroſa ſiue non mo/
roſa mora tẽporis. dum tamẽ nõ
ſit moroſa mora conſenſus per ra
tionem ſcilicet ſuperiorem vere et
realiter aut interpretatiue et effe/
ctualiter deliberati. qđ contingit
in ſecundo tertio et quarto ſex mo
dorum ſeu ſex qualitatum ſe circa
delectationem habendi ipſius ra/
tiõis ſupioris ſupi⁹ ꝺclaratis ec̃ ſi
dc̃a delc̃atio ſit et ferat̃ circa ea q̃

Compēdiū cħ Vtrū   cōſenſus in actū.

de ſe ex ſuo q₃ genē vel ex aliq̄ cir/
cūſtātia pc̄cā mortalia exiſtūt .eſt
ſolū pc̄cm̄ veniale Delc̄atio vero
moroſa mora ꝯſenſus ꝑ rōnez ſcʒ
ſupiorē vere et exp̄ſſe aut interpre
tatiue et effectualit deliberati qđ
cōtingit in q̄nto et vltimo ꝑdicto
rū ſex modoꝝ ſeu ſex qualitatū ſe
habēdi ipi᷒ rōnis ⁊c. necnō etiā cō
ſenſ᷒ in actū qn̄ tn̄ vt ſepe ſupra ta
ctū eſt ſūt et ferunt ſuꝑ his q̄ de ſe
ex ſuo q₃ genē aut ex aliqua circū/
ſtantia pc̄cā mortalia exiſtūt.ſunt
etiā pc̄cā mortalia ¶ Et ad iſtud
ꝓpoſitū ꝑ modū exēpli applicant
doctores licet diuerſimode tētati/
onē q̄ fuit in ꝑmis parentib᷒ Ex q̄
rū dictis p̄t ſenſualitas ip̄a ſerpen
ti ꝯpari Rō vero inferior vt iā in
ſuperioribus tactū eſt mulieri eue
et rō ſupior viro ade Cū igitur in
ip̄a ꝑmo motu.ſcđo tn̄ ꝑmo/ipſius
ſenſualitatis illecebra inſurgit.qđ
nō niſi ex fomitis corruptiōe ꝓue
nit.et q̄ſi cū ſerpēs comeſtionē po
mi eue ſuggeſſit. ideoq₃ tūc pc̄cm̄
ſolū veniale eſt ⁊ leuiſſimū In dele
ctatiōe vero nō moroſa mora ꝯſē
ſus q̄ ſcʒ cōſēſus ſit ꝑ rōnē ſupio/
rem vere ⁊ exp̄ſſe aut interp̄tatiue
⁊ effectualit deliberat᷒.quātūcūq₃
iſta dicta delc̄atio ſit forſan moro
ſa mora tp̄is q̄ntūcūq₃ etiā ip̄a rō
inferior iuxta ꝑdcos ſcđm tertiū
et quartū ſex modoꝝ ſeu ſex q̄lita
tū ſe habēdi ⁊c vel circa talē delc̄a
tionē non bn̄ aduertat .vel ſubito
aut improꝑe etiā in eam ꝯſentiat.

tūc mulier ſine viro ip̄o q₃ ignorā
te ꝯmedē dicit Ideoq₃ tūc ſolum
pc̄cm̄ veniale ē q2 ꝙ in delc̄atione
pc̄cm̄ mortale interueniat a ꝯſēſu
viri ſcʒ rōis ſupioris. vero ⁊ exp̄ſ
ſo aut interp̄tatiuo et effectuali et
nō alias ꝓcedit In delc̄atiōe ꝟo
moroſa mora ꝯſēſ᷒ iterp̄tatiuꝰ ⁊ ef
fectualis. qn̄ ſcʒ rō ipſa ſupior iuxͣ
q̄ntū ſex modoꝝ ꝑdcoꝝ ſeu ſex q̄
litatū ſe hn̄di ipi᷒ rōnis ⁊c talē de/
lc̄atōez rep̄mē negligit.tūc mulier
ſola ꝫ tn̄ viro ſciēte ꝯmedit .et tūc
licʒ vir nō ꝯmedat. ꝓpter illum tn̄
eius cōſenſū interp̄tatiuū et effcua
lem pc̄cm̄ mortale efficit. etiā ſi vt
ſepe dc̄m eſt deſit volūtas ꝑficien
di actū ⁊c Quia mulier bn̄ p̄t ſine
viro ꝯmedē.mōrlit āt ſine viri ꝯſē
ſu vero et exp̄ſſo aut interp̄tatiuo
et effectuali nō pōt peccare ¶ De
delectatiōe moroſa mora cōſēſus
veri et exp̄ſſi.quādo ſcʒ ratio ip̄a
ſuperior iuxta vltimū ſex modorū
predictorum ſeu ſex qualitatum ſe
habendi ipſius rationis ⁊c vere
et expreſſe ꝯſentit.tunc vir non ſo
lum cōſentit ꝫ ſic ⁊ mulier comedit
et etiā ſi deſit voluntas perficiēdi
actum ⁊c eſt peccatū et grauius q̄₃
in caſu precedenti Grauius etenī₃
eſt in talem illicitam delectationez
vere et expreſſe conſentire. q̄₃ non
reprimendo interpretatiue et effe/
ctualit cōſenſum prebē In ꝯſenſu
vero in actū peccati ſeu ipi᷒ actus
executionē q̄ vt late ſuꝑ đclaratū
eſt ſoli rationi ſupiori attribuitur

eſt ac ſi vir nõ ſolũ ſic et mulier cõmedẽt ſꝫ quodãmõ ac ſi iuberet ⁊ pciperet. et tũc etiã ſi iuxta ſupius tacta talis act⁹ realr̃ ab extra nõ ꝓcedẽt ⁊ ſequeretr̃ eſt pccm̃ mortale Et adhuc graui⁹ qꝫ in caſibus pcedẽtib⁹. in qn̄tuꝫ ſcꝫ vt etiã ſup mõſtratũ eſt graui⁹ eſt in actũ pcci ſeu ipi⁹ act⁹ executionẽ qꝫ in ſolã ei⁹ delcãtõeꝫ ɔſẽtire Uel alr̃ dici poſſet qꝫ.ſ.i delcãtione moroſa mora ɔſẽſus veri et expſſi ipi⁹ rõnis ſupioris de q̃ ſtatim ſup vir non ɔmedit ſicut mulier. ſꝫ ſoluꝫ ɔmeſtioni mulieris ɔſentit ſic ſup dc̃m ẽ fieri in delcãtiõe moroſa mora ɔſẽſus interptatiui ⁊ effectualis eiuſdẽ rõnis ſupioris Eſt qꝫ ꝓpter hmõi cõſenſũ verũ ⁊ expſſũ pccm̃ mortale. ſꝫ graui⁹ vt iam tactũ qꝫ in tali cõſenſu interpretatiuo et effectuali. in qn̄tũ ſcꝫ graui⁹ eſt vere ⁊ expſſe in aliqd malũ ɔſentire qꝫ interptatiue et effectualr̃ Sed in ɔſenſu ipi⁹ rõnis ſupioris in actuꝫ pcci ſeu in ipi⁹ act⁹ executionẽ. etiãſi vt ſtatim dc̃m ẽ talis act⁹ realr̃ ab ex̃ nõ ꝓcedẽt ⁊ ſeq̃retur. vir nõ ſolũ ɔſẽtit ſꝫ ſicut et mulier comedit. et tũc eſt tentatio de ſe cõſũmata ⁊ pfecta Et intelligantr̃ he exẽplificatiões iuxta ſupi⁹ declarata. qn̄ ſcꝫ hmõi delcãtiões ɔſenſus qꝫ in actũ ſunt et ferunr̃ ſup his q̃ de ſe ex ſuo qꝫ genẽ aut ex aliq̃ circũſtantia pccã mõrlia exiſtũt Et hec q̃ ad talẽ mateiã nature ꝑmoꝝ motuũ delectatiõis et ɔſẽſus in actũ. ordinis qꝫ et progreſſus tentationis. in qn̄tũ de eis ad ꝓpoſitum hui⁹ octaui tractat⁹ iſti⁹ libelli tractãdũ occurrebat dc̃a ſufficiãt Qui latiora videre voluerit habꝫ vt in ſuperioribus in ſimili tactũ ẽ doctores plurimos. tam magr̃m in ij. ſn̄iaꝝ. qꝫ alios ſup dc̃o paſſu tractantes qꝫ etiã beatũ Thom̃ ꝑma et ſcd̃a ſecũde ptis ſue ſũme

De tribus ad grauitatem pcci ɔferẽtibus

Quia vero iã recenr̃ ⁊ etiã in ſupiorib⁹ maxime in declaratiõe nature ⁊ qualitatis pcci mortalis dictũ et monſtratũ eſt. qn̄ nõnunqꝫ act⁹ aliqs q̃ de ſui forſan natura ex ſuoqꝫ genere pccm̃ nõ eſſꝫ vel forſã veniale ſolũ ex intẽtionis corruptiõe vel rõne remorſus conſcientie ſeu aliqua alia circũſtãtia põt pccm̃ mortale effici Eaꝓpter ⁊ etiã ad clarioreꝫ ſp cognitionẽ diſtinctionis ſeu nature pcci venialis a pcc̃o mortali circa cui⁹ declarationem pn̄s ꝑncipaliter materia verſatr̃ viſũ ẽ expediẽs de his trib⁹ hic ſũmatim aliq̃ perſtringere

De intentiõe ac fine actionis ſeu opationis

De eſſe ſui natura et q̃litate ɔſcientie De natura q̃litate ac numero circũſtanciarum De intẽtiõe ac fine actionis ſeu operationis

Circa pͥmū eſt aduertēduz ꝙ intētio in generali ꝓut hic et in materia morali.ſ. virtuti ⁊ pcc̄i ſumit̄ ſic deſcribit̄ Jntentio ē act⁹ volūtatis in aliquē finem tendētis.ꝑ aliq̄d vel aliq̄ ad illū finē ordinata Dicit̄ eñ̄ intentio q̄ſi in illud tētio Nā intentio ſꝑ reſpicit aliq̄d vt finē ꝑm.ſ.ꝙ illd̄ ē termin⁹ volūtatis Ex q̄ clare appa ret ꝙ intētio de ſe importat ⁊ denotat q̄ndā diſtantiā illi⁹ qd̄ ſic intendit̄ Et ideo qñ volūtas fertur ⁊ intēdit immediate in aliq̄d etiaz ſi illud ſit finis vltim⁹ quē tūc ſibi ꝯſtituit.termin⁹ qꝫ ipi⁹ volūtatis q̄ ꝓ tūc habet̄. non dicit̄ tñ ꝓprie eē intētio.ſꝫ qñ affect⁹ ſeu volūtas in aliquid tāq̄ꝫ finē vltimū quem ſibi tūc ꝯſtituit.vel tāq̄ꝫ ad illū finē ordinatū fert̄ et tendit.nō immediate ſꝫ mediātib⁹ alijs ꝑ que in illud in qd̄ ſic fert̄ ⁊ tēdit nitit̄ ꝑuenire tūc ꝓprie eſt intētio Ut grā alicuius exēpli fert̄ et tendit pͥncipalit̄ affect⁹ alicui⁹ ſeu volūtas in ſuā finalē ſalutē.⁊ ꝓpter ipam facili⁹ aſſequēdā intēdit corp⁹ ſuū domare ⁊ ſpūi ſubijcē.et vt h̄ ꝯgruenti⁹ et cū ſaniori ꝯſilio ⁊ auxilio facē poſſit intēdit religionē aliquā intrare et ꝓ h̄ faciēdo ad aliquē locuꝫ tal' religiōis ire Jſte talis reſpectu ſalutis ſue q̄ eſt vltim⁹ finis quē tūc ſibi cōſtituit.reſpectu etiā domationis ſui corpis ac ingreſſ⁹ religionis.qui ſūt fines medij ad illuꝫ ſcꝫ finē vltimū ordinati dicit̄ ꝓprie habere intētionē Reſpectu vero additionis talis loci illius religionis.licet ſit quedaꝫ volūtatis diſpoſitio.non tamē ꝓprie dicit̄ eē intentio Ex precedenti intētionis in generali deſcriptione clare et faciliter elici poteſt deſcriptio intentionis recte per additioneꝫ ſcꝫ iſtorum verborum debitum et debito modo Eſt etiam intentionis perverſe ſeu corrupte per additioneꝫ oppoſitorum ſeu contrarioruꝫ verborū ſcꝫ indebitū et indebito mō ſic tamen ꝙ in deſcriptione intentionis recte illa duo verba ſcilicꝫ debitum et debito modo coniunctiꝫ accipiantur cum ipa duo ad h̄ ꝙ intentio ſit recta neceſſario habeant concurrere Jn deſcriptiōe vero intētiōis ꝑuerſe ſeu corrupte illa duo v̄ba oppoſita ſcꝫ indebituꝫ et indebito mō accipiant̄ diuiſim cū alterū eoꝝ ad h̄ ꝙ intētio ꝑuerſa vel corrupta exiſtat ꝑ ſe ſufficiat Etenī vt ſepe dc̄m ē plura nc̄e ē ad virtutē ꝯcurrē q̄ꝫ ad viciū imo per defectum vnius eorum que neceſſario ad virtutē requirunt̄ tranſitur in vicium Super quibus q̄ntū ad intelligētiā nature et effect⁹ intētionis reſpectu eoruꝫ que iam in h̄ octauo tractatulo hui⁹ libelli circa matꝫiā pcc̄i mortalis et pcc̄i venial' tractata ſūt ⁊ tractabuntur ſpectare ⁊ ſufficē videt̄.ſubijciūtur hic aliq̄ regule nōbiles Prima regula ē Ex fine pͥncipalit̄ itēto.i.reſpcū finis vltimi q̄ pͥncipalr̄ i aliq̄

actu intenditur. act⁹ ille attēdi. cōsi derari. et iudicari hab3 ad h̄ sc3 ꝙ dicat̄ et iudicet̄ bon⁹ vel mal⁹ me/ ritori⁹ vel demeritori⁹. iuxta qđ in/ telligi ⁊ applicari pt̄ dcm xp̄i Ma/ thei vi. Si fuerit ocul⁹ tu⁹ simplex totū corp⁹ tuū lucidū erit Ubi iu xta Augl. p oculū significat̄ inten tio Et intelligit̄ hec regula de his maxime actib⁹ qui alias ex se ip̄is sūt indifferētes. i. qui de suo ꝓprio eē ꝓpria q3 natura sine ocursu alte rius cause seu alteri⁹ circūstātie nō hn̄t ꝙ sint boni vel mali Ut grā exempli leuare festucā de terra. vel mouere manū Nā si tales act⁹ de ꝓprio suo eē ꝓpria q3 natura ha/ berēt ꝙ essēt boni vel mali aliter ess3 dicēdū. vt clare p regulas se/ quētes videri poterit ¶ Scđa re/ gula. Act⁹ de se ip̄o malus ex fine bono p̄ncipalit̄ intēto nō efficitur bon⁹ Ut grā exempli furari vel depdari. q̄ sūt act⁹ đ se mali. etiā si ea p̄ncipalit̄ intētione ad hunc q3 p̄ncipalit̄ finē fiant. vt exiñ in dei honore fiat elemosina. nō ꝓpter h̄ boni efficiunt̄ ¶ Tertia regula et opposita Act⁹ de se ip̄o bon⁹ ex fi ne malo p̄ncipalit̄ intēto efficitur mal⁹ Ut grā exēpli De elemosina vel orōne vel p̄dicatiōe. q̄ p̄ncipa liter ꝓpter vanā gloriā. mūdanā3 vel ꝓpter lucrū tp̄a'e habendū et adipiscendū vel hmōi fieret Et rō diuersitatis istaꝝ duarū regulaꝝ ex descriptiōe intētionis recte ⁊ in/ tētionis ꝑuerse. seu corrupte supra

positis alijs q3 etiā ibidem dictis clare apparet Quia ad intētione3 rectā duo req̄runt̄ sc3 ꝙ tendētia volūtatis sit in finē debitū. ⁊ ꝙ sit p media ad illū finē debito mō or dinata Ad intētionē vero ꝑuersā seu corruptā sufficit defect⁹ vel ma licia i vno istoꝝ. s. vel ꝙ finis p̄nci paliter intēt⁹ sit de se mal⁹ vt ponit tertia regula Uel ꝙ media p que ad illū finē tēditur sint de se mala vt ponit scđa regl̄a ¶ Quarta re/ gula Una et eadē p̄ncipalis intē tio finalis. i. in aliquē finē p̄ncipa lit̄ tendens. plures act⁹ se inuicem ɔsequētes etiā diuersimode ⁊ di/ stant̄ abinuicē factos pōt in bonū et ad meritū. vel in malū ⁊ demeri tū informare Ut grā exempli Re spectu intentionis recte intēdit ali quis vnum solidu3 pro deo in ele mosinam per duodecim sibi inui/ cem succedentes dies elargiri et dare sic scilicet ꝙ qualibet die da bit vnum denarium Si a casu cō tingat istum hominem dationem aliquorum istorum denariorū ꝑ aliquibus istorum duodecim die/ rum obliuisci et intermittere et in alios dies reparare et facere. do/ natio ista nihilominus sic in alijs diebus facta propter primam p̄n cipalem intentionem erit merito/ toria. de intentione vero peruer/ sa facilius est dare exemplum cu3 facilius contingere possit ¶ Quin ta regula Finem sub fine seu inten tionem sub intētione pōt quis ad

meritũ vel demeritũ ſeu meritorie
aut demeritorie q̃d idez eſt ponẽ
ↄſentire et habere. dictos q3 fines
ſeu intẽtiones ſic ſibi inuicez ſubor
dinatos põt vna et eadẽ ꝑncipa
lis et finalis intẽtio in bonum vel
malũ meritũ vł demeritũ informa
re Ut grã exẽpli Reſpectu princi
palis et finalis intẽtionis. recte in
tendit aliquis ire ad forũ ad hũc
finez ꝙ ibi emat medicinas. ipſas
aũt medicinas ad hũc finẽ emit vt
ab aliqua infirmitate curetur Ad
hũc vero finez ab illa infirmitate
curari deſiderat. vt apti⁹ et meli⁹
deo ſeruiat Clarũ et certũ eſt ꝙ in
iſto caſu omnes iſte ꝑcedẽtes vo-
lũtates et intẽtiones que ſic circa
iſtos diuerſos fines ferũtur et tẽ-
dũt. ꝑ illã ꝑncipalẽ et finalẽ inten
tionẽ apti⁹ et melius deo ſeruien
di. in bonũ et ad meritũ informan
tur et ꝓpter eaz bone et meritorie
exiſtũt. imo in tali caſu qñ ſcz vo-
luntas in aliquos fines ſeu intẽti-
ones ſic ſibi inuicem ad aliquem
principalem et vltimum finem ſub
ordinatos principaliter propter
ipſum principalẽ et vltimũ finem
fertur et tendit. licet illi fines ſeu in
tentiones plures ſint et diuerſi. nõ
tamen proprie debet dici nec pro-
prie eſt niſi vn⁹ et idem ipſius vo-
lũtatis motus. Et intelligunt̃ hec
in iſta regula dicta. etiã ſi tẽpore
realis executionis ſeu adimpletio
nis illorum actuum ſuper quibus
ſic dicte precedẽtes volũtates ſeu

intẽtiones ferũtur et tendunt. illa
ꝑncipalis et finalis intẽtio non re
aliter et de facto in mente habere
tur Utputa quia pro tunc vel nõ
occurreret vel non attenderet. ſuf
ficit enim ꝙ preceſſerit et in habi-
tu habeatur Ut verbi gratia in
exemplo ſtatim poſito detur ꝙ il-
le talis qui ſic ab aliqua infirmita-
te curari deſiderat vt apti⁹ et me-
lius deo ſeruiat tẽpore quo emit
medicinas ad hoc vt a dicta ſua
infirmitate curari poſſit Et tẽpo-
re quo predictis medicinis ad di
ctam ſuam curationem emendis
ad forum vadit et illam principa-
lem et finalem intentionem aptius
et melius deo ſeruiendi non reali-
ter ⁊ defacto in mente habeat. qꝛ
tunc forſan vt dictum eſt vel non
ſibi occurrit vel non attendit. nihi-
lominus tamen cuz per prius eaz
habuerit et adhuc in habitu vt ꝓ
ſupponitur habeat. illa principa-
lis et finalis intentio apti⁹ ⁊ meli
us deo ſeruiẽdi iſtos act⁹ emendi
medicinas et eũdi ad forũ. ſeu vo
lũtates ⁊ intẽtiones que ſuꝑ ipſis
ferunt̃ informabit ⁊ bonos ⁊ meri
torios efficiet. ac ſi tũc illã ꝑncipa
lem ⁊ finalẽ. intẽſi⁹. apti⁹. et meli⁹
deo ſeruiẽdi in mẽte realit̃ ⁊ de fa-
cto habuiſſz Reſpectu vero princi
palis et finał intẽtiõis ꝑuerſe ſeu
corrupte facili⁹ vt ſtatiz in regula
precedenti tactum eſt dari poteſt
exemplum Intelligant̃ etiã pre-
dicta reſpcu tñ ꝑncipalis ⁊ finalis

intentiõis recte actuũ qꝫ bonoꝝ ⁊ meritorioꝝ. dũ tamẽ inter dictos actus ſeu fines ſic ſibi ad vltimum finem principaliter intentũ ſubordinatos .et ſup̱ q̃b⁹ hmõi p̄cedentes volũtates ſeu intẽtiones ſic ferunt̃ ⁊ tendũt.nõ interueniat ſeu intendat̃ aliq̇s actus ſeu finis ex ſe ip̃o.ſua qꝫ ꝓpria natura illi fini ſic p̄ncipalit̃ intẽto q̃ ad meritũ diffoꝛmis ⁊ oppoſit⁹.et q̇ volũtatem ſeu intẽtionẽ q̃ ſup̱ ip̃m fert̃ ⁊ tendit poſſet ꝑuertẽ ſeu coꝛrũpere Sexta regula Pꝛo q̃ apti⁹ declarando ponit̃ ſexta regula Quotienſcũqꝫ int̃ plures act⁹ ſeu fines ſibi inuicẽ ad aliquẽ finẽ vltimũ alias ex ſe ip̃o bonũ et meritoꝛiũ p̄ncipalit̃ intẽtũ ſuboꝛdinatos interuenit ſeu intendit̃ aliq̇s act⁹ ſeu finis illi fini ſic p̄ncipalit̃ intento ex ſe ip̃o ſuaqꝫ ꝓpria natura q̃ ad meritũ diffoꝛmis ⁊ oppoſit⁹.voluntatem qꝫ ſeu intẽtionẽ q̃ ſup̱ ip̃m fertur ⁊ tendit ꝑuertẽs et coꝛrũpens talis act⁹ ſeu finis medi⁹ ſic interueniens.nõ infoꝛmat̃ ad meritũ p̱ illã p̄ncipalẽ intẽtionẽ illi⁹ finis vltimi ſic de ſe ip̃o meritoꝛij.q̇n potius ip̃am p̄ncipalẽ ⁊ finalẽ intẽtionẽ omnes qꝫ alios fines ſeu intentiones p̄cedẽtes.etiam alias ex ſe ipſis bonos et meritoꝛios defoꝛmat et q̇dãmõ depꝛauat Verbi grã Intẽdit aliq̇s ire ad aliquaꝫ domũ et ad hũc finẽ in illã domũ vult ire vt ibidẽ luxurietur.ad hũc aũt finẽ luxuriari vult vt ſanioꝛ inde efficiat̃.ad hũc vero finem vult ſanioꝛ effici vt apti⁹ ⁊ meli⁹ deo ſeruiat Iſte finis vltim⁹ p̄ncipaliter intent⁹ apti⁹ ⁊ meli⁹ deo ſeruiẽdi.q̇ alias ex ſe ip̃o bon⁹ eſt ⁊ meritoꝛi⁹ illã volũtatẽ ſeu intẽtionẽ q̃ ſic ſup̱ illũ actũ luxuriãdi fert̃ et tendit et a minoꝛi illũ actũ ſi a caſu omitteret̃.cũ ex ſe ip̃o ſuaqꝫ natura ſit illi vltimo fini ſic p̄ncipalit̃ intento q̃ ad meritũ diffoꝛmis ⁊ oppoſit⁹ ad p̄dictã volũtatẽ ſeu intẽtionẽ q̃ ſic ſup̱ eũ fert̃ et tendit.ꝑuertẽs et coꝛrũpẽs.nullo mõ ad meritũ refoꝛmare p̄t.q̇n poti⁹ illa ꝑuerſa et coꝛrupta volũtas et intẽtio ip̃am vltimã ⁊ p̄ncipalẽ intẽtionẽ ac omnes alios fines et intentiões ꝓcedentes defoꝛmat et quodammodo depꝛauat .peramplius qꝫ ac grauius faceret actus ſi a caſu cõmitteretur Et ratio hoꝛum eſt q̇a vna voluntas ſeu intẽtio ex ſe ip̃a ꝑuerſa ſeu coꝛrupta.plures volũtates ſeu intentiones alias ex ſe ipſis bonas depꝛauare poteſt ſed non econtra Vna etenim bona voluntas ſeu intentio non poteſt plures ex ſe ipſis malas bonas efficere.imo nec plures bone etiaꝫ ſe inuicem conſequentes vnam ex ſe ipſa malam bonam efficere poſſunt Quia vt in ſuperioꝛibus ſepe dictũ ẽ.ad bonitatẽ et rectitudinẽ alicuius volũtatis ſeu intẽtionis plura nc̃e hñt cõcurrere.qꝫ ad ei⁹ maliciaꝫ ſeu coꝛruptionẽ. imo ad eius maliciam ſeu coꝛruptionem

ſufficit defect⁹ vni⁹ eoꝝ q̄ ad boni tatē et rectitudinē ↄſtituēdā neceſ ſario requirunt̄ Intelligant̄ etiā ea q̄ ſic ſtatim ſup̄ taz de actuū interi orū ipi⁹ volūtatis. q̄z etiā actuum exterioꝝ exinde ↄſequētiū p̄ p̄nci palē ⁊ finalē intētionē quo ad me ritū vel demeritū. informatiōe di cta ſūt. q̄n hmōi p̄ncipalis ⁊ final̄ intētio. tales act⁹ interiores volū tatis et a fortiori ipos act⁹ exteri ores ſi exinde ↄſequant̄ precedit vel ↄcomitat̄ Nā ſi hmōi p̄ncipal̄ et final̄ intētio tales act⁹ ſubſeq̄ret̄ alit̄ veniret dicēdū Etem̄ vt iā ſta tim innui viſū eſt. triplici q̄ntū ad hanc materiā ↄcernit p̄t ipa inten tio. ſiue de recta ſiue de p̄uerſa et corrupta accipi velut reſpectu ſup̄ dictoꝝ actuū. tā ſcʒ interioꝝ ipſi⁹ volūtatis q̄z exterioꝝ inde conſe quētiū ↄſideratione ↄp̄hendi. vno mō vt eos p̄cedēs. alio modo vt eos ↄcomitās. alio mō vt eos ſub ſequēs De intentiōe aūt p̄dictos act⁹ precedēte. q̄uo et q̄n eos quo ad meritū et demeritū informare habeat et informet. ſatis in ſupio rib⁹ tractatū ⁊ declaratū eſt De intentiōe vero hmōi act⁹ ↄcomitā te h idem ſcʒ q̄uo ⁊ q̄n eos infor mare habeat et informet. ex ſupi⁹ etiā tractatis clare elici et ↄcipi p̄t Etem̄ ſi intētio tales act⁹ p̄cedēs ipos q̄ ad meritū et demeritū iu xta tn̄ modificatiōes ⁊ declarati ones ſupra etiā tactas informare p̄t et q̄nq̄z informet. hoc idez non dubiū iuxta eaſdē tn̄ modificatio nes facere potēit ⁊ valebit intētio ipos act⁹ realit̄ et de facto ↄcomi tans Quo vero ad intētionem ta les interiores volūtatis act⁹. ac et̄ exteriores exinde p̄uenietes ſubſe quētē ſeu ſupaccedētē aduertēda ſūt q̄ ſequūtur. et p̄mo quantum ipos act⁹ interiores volūtatis in ſe et abſolute ↄſideratos cōcernit q̄ intentio hmōi interioris act⁹ vo lūtatis ſubſequēs ſeu ſupaccedēs nullo mō ex ſe ipa p̄t eos q̄ ad me ritū vel demeritū informare. i. me ritorios vel demeritorios efficere niſi q̄tin⁹ illi act⁹ interiores volū tatis cū illa ſubſequenti ſeu ſupac cedēti intentione reiterarent̄ Vt gr̄a alicui⁹ exēpli ad clariorem ſp intellectū. vt aliq̄s vult ⁊ in mente diſponit ire de roma in ihr̄l'm. et p hoc ſibi equū et alia nc̄aria prepa rat. nō q̄dē p tūc nec p p̄us rela tione ſeu reflexione q̄cūq̄z habita in deū. ſꝫ forſan vt interdū ↄtingit ſola cauſa ſocietatis vel alia. vult poſtmodū iſte dictā ſuā volūtatē ſeu p̄poſitū q̄d ſic habuit. in deū referre vt ſ. illō p̄poſitū ⁊ volūtatē quā ſic de eūdo in ihr̄l'm ſimplicit̄ habuit. habuerit intētionē deo ſer uiēdi et ↄplacēdi Iſta intentio ſic ſibi ſupueniēs. nullo mō pōt ex ſe ipa illū actū interiorē voluntatis ſeu illud p̄poſituz q̄d ſic p p̄us de eūdo in ihr̄l'm habuit informare. ſic ſcʒ q̄ ei⁹ bonitas ſeu meritū ex iſta ſubſequēti et ſupaccedēti intē

tione dependē poſſit.niſi iterū illū interiorē actū volūtatis ſeu ꝓpoſitū cū iſta intētione ſubſequēti ille homo reiteraret.ſic ſcʒ ꝙ illaʒ volūtatē et ꝓpoſitū qd̄ ſic de eūdo in ihrlm ſimpliciť habuit rehaberet intentiōe deo ſeruiēdi et ↄplacendi.qd̄ ſi faceret ꝛ a caſu in dc̄o ſuo ꝓpoſito ſine ſua culpa impediret iſte act⁹ volūtatis ſic cū iſta intētione ſubſequēte reiterat⁹ meritorius eſſet.vbi ꝑorꝛ p̄cedens nō fuiſſet Et rō clara eſt.qꝛ iā ille interior actus volūtatis ſeu illud ꝓpoſitum ſic iſtā intētionē ſubſequētem precedens.tpe q̄ iſta intētio accedit eſt q̄ſi in factū eē et quodāmō in p̄terito et nō eē.quare niſi reiteraret nullo mō videť p ſubſequētē intētionē informari poſſe ¶ Quo vēo ad ipos act⁹ exteriores.ex ipſis.ſ. interiorib⁹actib⁹ volūtatis ꝓuenientes.hmōi act⁹ ſub duplici ſpecie duplici qꝫ q̄litate q̄ntū ad hāc materiā ꝑtinet ↄſiderationi occurrūt Sūt etem̄ aliq̄ reſpectu prime ſpēi ſimplices in ſe.i.qui de ſua natura etiā ſi quēdā ſucceſſū habeāt.non tn̄ ex pluribꝰ et diuerſis alijs actibus de ſe ↄpletis vel lōgo tractu tpis ſubſiſtere ſeu ↄſtare habent. vt gr̄a exēpli Dare vnā elemoſinam celebrare vnā miſſā et hmōi Alij vero ſūt ꝛ ſcd̄e ſpēi ↄpoſiti in ſe.i.q̄ de ſui natura ex pluribꝰ ꝛ diuerſis alijs actib⁹ de ſe ↄpletis.vel ex lōgo ꝛ in diuerſa tpa tractu ſubſiſtere ꝛ conſtare hn̄t.vt gr̄a exempli Diu in religione viuē.in lōgaʒ peregrinationē ire.ꝛ hmōi ¶ Rurſus pn̄t p̄dictaꝝ duaꝝ ſpēruʒ act⁹ ſub duabꝰ diuerſis q̄litatibꝰ vt tactū eſt ↄſiderari Vel ſcʒ ꝓut ſūt in factū eē.i.pfecti ꝛ ↄpleti Vel ꝓut ſūt adhuc in fieri.i.iam incepti et nōdū pfecti ſeu ↄpleti.de quibꝰ magis p exempla ſubincerta liq̄re poterit Premiſſa igiť ad ꝓpoſitum applicādo dici p̄t.ꝙ act⁹ p̄me q̄litatis ſcʒ qui ſūt in factū eē.i.pfecti et ↄpleti cuiuſcūqꝫ p̄dictaruʒ ſpēruʒ exiſtāt.ſiue ſcʒ ſimplices ſiue ↄpoſiti.intētio ſubſequēs ſeu ſuperaccedēs.nullo mō p̄t ex ſe ipa quo ad meritū vel demeritū informare Nec taliū actuū bonitas ſeu malicia ex dc̄a ſbſequēti ſeu ſupaccedēti intētione depēdere Rō clara ē.qꝛ tales act⁹ cū pfecti ꝛ ↄpleti et ſic tranſacti ſūt.nō ſūt ampli⁹ in eē .qd̄ aūt ampli⁹ in eſſe nō exiſtit non p̄t ampli⁹ per aliud ſubſequēs informari. nec ab eo quoq̄ mō dependē nec etiaʒ iuxta modicum ſupi⁹tacta poſſet act⁹ interior volūtatis reſpectu taliū actuū exteriorū ſic trāſactorū .cum illa ſubſequēti ſeu poſt accedēti intētiōe reiterari Vt gr̄a exempli.et p̄mo de actu ſimplici Dedit aliq̄s cuidam indigēti vnū florenū. nihil tūc nec per ante reſpectu iſti⁹ dationis de deo cogitans.ħ qꝛ forſan ille indigens vicin⁹ fu⁹erat vel alias ſibi grat⁹ Si ſupaccedat iſti vel ſubſequať intentio ꝙ illū florenū volu/

erit dediſſe ob dei reuerētiā et ho
norē iſta intētio ſic ſubſequens ſeu
ſupaccedēs nullo mō q̊ ad meritū
p̄t ex ſe ip̄a illū actū ſcȝ illā datio/
nē illi⁹ floreni informare. ꝙ ſcȝ eā
mēitoriā faciat. qꝛ iā illa datio aū
acceſſū iſti⁹ ſupuenientis intētionis.
trāſijt nec ē ampli⁹ in eſſe ſicut nec
p̄t informari Nec etiā reſpectu ei⁹
poſſet act⁹ interior volūtatis cum
iſta ſubſequēti et ſupuenienti intēti/
one reiterari De actu vero ↄpoſi/
to ſimilit̄ exēplificari p̄t de illo qui
de deo nihil tūc. nec p̄ antea reſpe
ctu hui⁹ cogitans. nec tūc ꝗcꝗȝ in
deū deflectēs ſeu referēs. iuerit de
roma in ihrlm Si ei talis ↄpleto
dc̄o ſuo viagio velit illud in deum
referre intētioneq̄ȝ dei honoris fe/
ciſſe. iſta intentio ſupueniens nullo
mō p̄t illū actū ſic ↄpletū ſcȝ illud
viagiū quo ad meritū informare
Nec etiā poſſet act⁹ interior ip̄ius
volūtatis reſpectu eius cū illa ſub
ſequēti ⁊ ſupacceodnti intentiōe re/
iterari iuxta qd̄ ſatis declaratū ē
Act⁹ vero ſcd̄e q̄litatis q̄ ſcȝ ſunt
adhuc in fieri. i. iam incepti ⁊ nō/
dū ↄpleti. qd̄ ſic notant̄ dicit̄ Et/
eñ ſi nondum incepti eſſēt. intētio
tunc ſuperueniens non poſſet re/
ſpectu eoꝝ dici ſb̄ſequēs. ſeu poſt
accedens ſi etiā ↄpleti eſſēt iaȝ ſu
pra declaratū ē. quod talis intētio
opareť Hm̄ōi igit̄ act⁹ prout in ſe
ip̄is in ſuo qȝ cē totali ↄſiderantur
intētio ſubſequēs ſeu ſupaccedēs
p̄t ex ſe ip̄a q̊ ad meritū vł demeri
tuȝ ƀm q̄d informare. et ƀm quid
etiā nō informabit Scd̄m q̄d enī
nō informabit. qꝛ. ſ. pars illi⁹ act⁹
ſi ſit act⁹ de ſe ſimplex. omnes etiā
alij ſingulares act⁹ ex q̄b⁹ vna cū
alijs ille totalis act⁹ ſubſiſtit ⁊ cō
ſtat ſi ſit act⁹ ↄpoſit⁹ qui dictā intē
tionē ſic ſubſequētē et ſupaccedē
tem p̄ceſſerint. nullo mō q̊ ad me/
ritū vel demeritū poterūt ab ea in
formari Scd̄m quid aūt informa
re poterit. qꝛ illū totalē actū in ſe.
necnō p̄tē de eo reſtātē ſi ſit actus
ſimplex. ac omēs etiā alios ſingu/
lares act⁹ ex q̄b⁹ ille total̓ act⁹ ſub
ſiſtit et ↄſtat ſi ſit act⁹ cōpoſit⁹ illā
ſupaccedētē ⁊ ſupuenietē itētionē
ſubſequētes meritorios vel deme
ritorios efficeret Ut gr̄a exempli.
et p̄mo de actib⁹ ſimplicib⁹ Uult
aliq̄s et diſponit celebrare miſſam
tūc nec p̄antea reſpectu hui⁹ cele/
brationis ↄſiderationē ſeu relatio
nē in deum habens. ƺ vel forſan
pro pudore vitando vel alia cau/
ſa Celebrat iſte vſqȝ ad ep̄lam po
ſtmodū vanitatē ſuam ↄſiderans
cōpūgitur et intētionem ſuam re
ſpectu hui⁹ celebrationis in deum
referre incipit. ſic ſcȝ ꝙ intentiōe
honoris et reuerentie dei celebra/
re vult Iſta intētio ſupueniens et
ſuperaccedens. iſtum actuȝ ſimpli
cem qui eſt adhuc in fieri ƀm q̄d
informabit. qꝛ. ſ. ip̄m in ſe necnon
partem que de eo poſt illam inten
tionem ſuperuenienteȝ agenda re/
ſtabat. ac etiā omnes alios ſingu

lares actus ex q̇b⁹ ipē totalis act⁹
ſubſiſtit ⁊ cōſtat. meritorios effici/
et et maxime qꝛ etiā reſpectu eoꝝ.
actus interior volūtatis cū illa ſu
peraccedēti intētiōe reiteratur⁹ ē.
ẜm quid etiā iſta intentio iſtū cele
bratiōis miſſe actū nō informabit
qꝛ ꝑtem que de eo añ acceſſū dcē
ſuꝑueniētis intentiōis acta erat. ſ.
omnia ante epl̄am dicta. nullo mō
informabit nec meritoria efficiet.
qꝛ iam nō ſūt in ſe nec etiā reſpc̄u
eoꝝ p̄t act⁹ interior ip̄i⁹ volūtatis
cū illa ſuperueniēti et accedēti in/
tentione reiterari ¶ De actib⁹ ꝯ
oppoſitis pōt ſimilit̄ exēplificari. et
ẜmo de actu ↄpoſito q̇ ad lōguz
et ad diuerſa tp̄a tractū ſeu ſucceſ
ſū. iuxta exēplū iam ſupꝛ⁹ poſitum
de illo qui cauſa ſocietatis vl̄ alia
vadit de roma in hiꝛl̄m. pacta qꝫ
q̇rta et q̇nta ꝑte itineris mutat in
tentionē et ꝓpoſitū. et in deū refle/
ctit. iſta intētio ſic ſuꝑaccedēs ⁊ ſu
perueniēs iſtū totalē actū quo ad
quid informabit. ſcꝫ quo ad tota
lem actū in ſe. et quo ad omnia q̇
de eo poſt acceſſū dicte intētionis
agenda reſtabāt. vtputa reliquuz
itineris. labores ꝑicula et expen/
ſas q̄s amodo ſuſtinebit ⁊ faciet.
q̇s mēitorios efficiet. Quo ad q̇d
etiā nō informabit. qꝛ ſ. illā ꝑtem
itineris añ facti. labores qꝫ ꝑicula
et expenſas ꝑ pꝛi⁹ habitos ⁊ fc̄os
nullo mō p̄t ex ſe meritorios efficē
vt iā ſtatim de celebrāte miſſā de/
claratū eſt Poteſt etiāz ſꝑ ad ma
ioꝛē declarationē de actu ex diuer
ſis ſingularib⁹ actib⁹ ↄpoſito ſimili
ter. exemplificari de paupere q̇ ſo
la cauſa vict⁹ lautioꝛis hn̄da vel
alia nō de ſe meritoria. intrat reli
gionē. et ibi ſub tali intentiōe ali/
quādiu. vtputa q̇tuoꝛ aut quinqꝫ
annis viuit. pluresqꝫ act⁹ ad regu
lam ꝑtinētes nō mutata ẜma cā
ſeu ẜmo ꝓpoſito ſui ingreſſus fa/
cit et exequit̄ Cognoſcit iſte defe
ctum ſuū ↄpūct⁹ qꝫ ꝓpoſitū et intē
tionē ſuā mutat omnia qꝫ in deuz
referre incipit. et intētione deo ſer
uiendi et ad regulā ſuā amodo in
dc̄a religione vult viuē Jſta ſubſe
quens ſuperaccedēs qꝫ intentio i/
ſtum actū viuendi in religione ẜm
quid informabit. quia ſcꝫ quo ad
ip̄m actum in ſe ac etiā omnes al'i
os ſingulares actus. qui poſt illā
ſuperaccedentē intētionem fient.
quia eos meritorios. et iſtum ve/
re religioſum qui pꝛius nō erat ef
ficiet Quo ad quid etiam non in/
formabit. quia omnes alios ſingu
lares actus pꝛecedentes. meritori
os efficere non poteſt. Nec etiam
reſpectu eoꝝ cum tranſacti ſint p̄t
actus interior volūtatis cum iſta
ſuperaccedenti intentione reitera
ri Et ad iſtud ꝓpoſitū reſpectu ſcꝫ
iſtorum actuū qui ſic in fieri exiſtūt
et intentionis ſuperaccedentis ſa/
tis ꝑtinē videtur illud beati Gre/
gorij in omelia Reſtat vt q̇ſqꝫ il/
le eſt q̇ ad ſupernam patriam ten
dit nequaq̄ꝫ ſe a vicijs pꝛo mundi

huius honeſtate contineat Qui ⁊ ſi quedã aliquando bona pro honeſtate inchoat in eius intentione non debet permanere.nec pro bono opere preſentis hui⁹ mũdi gloriam querẽ ſed totam ſpem in redemptoris ſui aduentu conſtituat ⁊c̃ Ecce mentio de bonis inchoatis ⁊ ď mutatiõe intentiõis ⁊c̃ Et ꝓut in ſuperiorib⁹ exemplificatũ eſt de informatione ipſorum actuum quo ad meritũ.ſimili modo exemplificari facile eſt de eorũ informatione quo ad demeritũ.cuꝫ eadem quo ad hoc ratio exiſtat Reſolutio finalis eſt iſta.ꝙ intentio actus tam interiores ipſius voluntatis q̃ꝫ exteriores ex ipſis procedentes qui realiter ⁊ tranſacti ſũt. ſubſequens ſeu ſupaccedẽs nullo mõ põt ex ſe ipſa eos quo ad meritum vel demeritum informare Dz vero dicat̃ act⁹ interior volũtatis cum intentiõe ſubſequẽti ſeu ſuperaccedẽti reiterari ⁊c̃ Iaꝫ proprie loquendo illa reiteratio eſſet nouus volũtatis actus.et ſic reſpectu ei⁹ poſſet et deberet dici intentio concomitãs et nõ ſubſequens Sꝫ iſta pro mediocrib⁹et ſimplicibus et q̊ magis conſciẽtiaruꝫ ſcrupuli cognoſci et quietari valeãt vt ſepe tactum ẽ ita late ſpecificari et per exempla declarari libuit ¶ Notãdũ inſup et poteſt poni vt ſeptima regula.ꝙ actio corporalis põt etiã meritorie ad aliquẽ finẽ tpalẽ referri.dũmõ finis ille tpalis in deũ

finaliter referatur Actio vero ſpiritualis vt predicatio oratio ⁊ huiuſmodi .nullo mõ poteſt meritorie ad finẽ tẽporalem referri. etiã ſi illud tpale finaliter in deum referatur Et hoc ẽ in effectu qď dicit Aug⁹ Debem⁹manducare vt euãgeliſem⁹.nõ aũt euãgeliſare vt mãducem⁹ ¶ Aduertenduꝫ preterea ꝙ etiã per modũ cuiuſdã regule et hec pro octaua poni põt Dz ſi in aliquib⁹ actibus ſeu actionib⁹ ad diuerſos fines ſibi inuicem ſubordinatos tendentibus primus vel medius finis ſeu ꝓpinquior intẽt⁹ ponatur ſeu cõſtituatur aliqď temporale.ordo talis eſt peruerſus atq̃ꝫ hmõi ſic ad iſtos fines ordinari demeritorĩ Bñ tamen etiam meritorie licitum eſt duos fines in aliq̊ actu ꝯſtituere et intendere.vnũ ſcꝫ temporalẽ.et aliũ eternum.dũmodo illud qď eſt eternum ſit ꝑncipalis et vltimus finis intẽtus.et nõ ecõtra Ut gratia exempli de iſtis duobus membris Optabit aliq̃s ſufficiens et idoneus ꝫ indigens beneficiũ eccleſiaſticuꝫ.vt ſcilꝫ habeat vnde vitam ſuam ſuſtentaret et vt etiam maiorem habeat occaſionẽ et facultatem deo debite ſeruiẽdi Hic ſũt duo fines licite intẽti vnus temporalis.et alius etern⁹ Si igitur iuxta primum membruꝫ huius notabilis ſeu regule finis ꝑmus ſeu ꝓpior ſit ipſm dei ſeruiciũ debite facẽ.et finis vltimus ⁊ ꝑncipalis ſit ſuſtentationẽ vite habẽ

tunc ordo est peruersus et actus ad hos fines ordinati de se quo ad salutem eternam acquirendam demeritorii Si vero contrario modo procedat intencio sic scilicet quod finis primus seu propinquior sit sustentacionem vite habere et finis ultimus ac principalis sit ipsum dei seruicium facere tunc ordo est rectus et bonus actusque ad hos fines debite ordinati quo ad salutem eternam acquirendam meritorii ¶ Et hec quo ad materiam intencionis ac finis actionis et operacionis quantum huic tractatui congruere visum est dicta sufficiant

¶ De esse natura et qualitate consciencie

Quo vero ad esse seu naturam ac qualitatem consciencie est primo sciendum quod consciencia prout proprietas vocabuli de se satis connotat duo dicit et importat ¶ primo dicit et importat scienciam et secundum hoc consciencia dici potest quidam habitus naturalis non solum cognitiuus sed eciam motiuus Mouet enim et inclinat animam ad bonum prosequendum et malum fugiendum Et isto modo inquantum scilicet scienciam dicit et importat habet se ut superius coniungiturque ipsi primo habitui naturali superiorique lumini racionis quod synderesis dicitur ita quod propter hoc aliqui ut Jeronimus et alii ipsam synderisim prout in superioribus tactum est conscienciam seu consciencie iudicium dicere voluerunt Et tunc consciencia de se semper recta est nam tunc circa vniuersalia agibilium sicut ipsa synderesis versatur ¶ Secundo vero dicit et importat consciencia et magis proprie quandam acceptionem seu acceptacionem ex parte racionis Etenim consciencia proprie loquendo nichil aliud est quam applicacio quedam seu ordinacio sciencie ad aliquem actum Sciencia autem in racione est quod satis denotat hec composicio cum dicitur enim consciencia quasi cum alio sciencia Et tunc consciencia proprie loquendo magis est actus quam habitus seu potencia Istoque modo se habet ut inferius magisque coniungitur racioni simpliciter primo tunc dicitur quoddam dictamen racionis Et hoc modo non semper de se est recta primo frequenter errorem recipit quia tunc cum scilicet sic ipsi racioni simplici coniungitur habet circa particularia et per modum cuiusdam cognicionis seu inquisicionis versari in quibus frequenter error et errare contingit ¶ Quod clarius per exemplum nonnullorum doctorum concipi possunt Formant enim quedam quasi consciencie sylogismum Cuius synderesis maiorem proponit quasi generalem et vniuersalem sic Nullum malum est faciendum Sed consciencia se iuxta primam suam importacionem seu connotacionem ipsi synderesi coniungens sine qua

cumque difficultate assentit. nec tunc errat. Quia circa huiusmodi maiorem non est error. Conformat deinde racio sub ista maiore unam minorem ad aliquem casum seu factum particularem descendendo sic. Et hoc est malum. Cui minori si consciencia se iuxta secundam suam importacionem seu connotacionem ipsi racioni coniungens assenciat. potest errare. et potest non errare. Infert demum consciencia ex istis duabus premissis conclusionem sic. Ergo hoc non est faciendum. Que conclusio similiter erit falsa uel vera. prout scilicet ipa racio et consciencia se illi coniungens in illa minore erraverit. Ex eciam consciencia prout magis proprie et magis communiter sumitur. scilicet dum magis racioni simplici coniungitur. dicit quandam applicacionem seu ordinacionem sciencie ad aliquid. sicque magis actum quendam quam habitum seu potenciam importet. patet ex hiis que ipsi consciencie attribuuntur. scilicet testificari accusare remordere reprehendere excusare instigare stimulare remurmurare incitare ligare retrahere. Que omnia (ut clarum est) consequuntur quandam actualem applicacionem alicuius cognicionis seu sciencie ad ea que aguntur. Que quidem applicacio tripliciter habet fieri secundum diversitatem trium temporum videlicet preteriti presentis et futuri. Uno enim modo et respectu preteriti temporis habet dicta applicacio fieri dum scilicet recognoscitur aliquid factum uel non factum esse. Et secundum hoc consciencia de hoc quod sibi uel in malo commisso uel in bono omisso aut econverso consciencia est communiter testificatur. eaque uel accusat et mordet et reprehendit uel eciam excusat. Alio modo respectu presentis temporis habet dicta applicacio fieri. dum scilicet aliquid faciendum iminet uel occurrit. Et secundum hoc eo dum consciencia prout de eo iudicat bonum uel malum secundum iudicium racionis per applicacionem scientie seu sinderesis ad illud quod iudicatur sibi consciencia est mentem ipsam facere uel non facere instigat et stimulat et recalcitrat. Alio modo et respectu futuri temporis habet dicta applicacio fieri dum scilicet consciencia ad aliquid in futurum faciendum uel non faciendum. prout scilicet de eis fuerit iudicium racionis per applicacionem sciencie seu sinderesis ad illud iudicatur. consciencia est mentem ipsam retrahit et ligat uel retrahit.

Plures a diversis doctoribus assignantur consciencie descripciones. Una a iohanne damasceno quod consciencia est lex intellectus nostri. Alia a basilio quod consciencia est racionale iudicatorium. Alia quod consciencia est spiritus corrector et pedagogus anime consociatus. Alia quod consciencia est habitus mentis est inter bonum et malum discretivus. Alia quod consciencia est dubitacio inter racionis ad aliquid faciendum uel non faciendum ad deliberacionem formata. Ex istis consciencie diffinicionibus seu descripcionibus que in brevi effectum eius solucionem in idem concludunt. colligitur patet quod consciencia quandoque respicit et continet tam factum quam faciendum prout ostensum est. De consciencia in dicta ut satis declaratum est. Notare solet aliquis consciam nimis largam et strictam quamdam sicut aliquis propter quas consciencia nimis larga racionabiles assignantur. Una quia generat ipsum

ptionẽ Nimis vero ſtricta deſpati onem Aliã. quia cõſcientia nimis larga frequẽter illud qđ eſt maluz dicit bonũ Nimis vero ſtricta ecõ trario ſepe damnat ſaluãduz Qđ nõ ꝓut verba iacẽt de ſe ſic ſimpli citer accipiendũ eſt.ſꝫ ꝑ q̃ndaz de notationẽ.ꝛ maxime indifferẽtib⁹ que ſcꝫ vt ſepe tactũ eſt nõ habẽt ex ſe ſuo qꝫ genere ꝙ ſint bona vel mala.meritoria vel demeritoria Etem̃ cõſcientia larga cõiter ꝛ de plurib⁹que frequẽtiſſime occurrũt nullũ remorſũ habꝫ.et ſic plura ſe pe facit que ſic faciẽdo nõ peccat In q̃bus tñ ſi remorſuz habẽt pec caret Exinde qꝫ plura pcca euitat q̃ alias incurreret et omittẽt Con ſciẽtia vero nimis ſtricta econtra rio cõmuni⁹ꝛ q̃ſi de omnib⁹ ꝛ fre quẽtiſſime ſine cauſa remorſuz ha bet ꝛ dubitat Et cũ plurima nc̃a rio facere habeat.plurima facit.q̃ ſic cũ remorſu faciẽdo peccat.in q̃ bus tñ ſi remorſũ nõ haberet non peccaret Exinde qꝫ plura pcca in currit et omittit.q̃ alias nec incur reret nec cõmittẽt ¶ Circa qđ ac etiã circa plurima tã iam dictoruz qꝫ dicendoꝝ bñ notandũ ꝛ aduer tendũ venit Qđ aliud eſt ɔſciẽtia. aliud timor ɔſciẽtie Qđ in effectu ẽ dicẽ.ꝙ magna ẽ differẽtia inter habere de aliq̃.ſeu facẽ cõſciẽtiã et intelligatur formatã.ꝛ habẽ ſolũ timorez ɔſcientie.quẽ aliq̃ et bene cõiter ſcrupulum ɔſcientie vocãt Cõſcientia etem̃ ꝓut iam dictũ eſt

ſcꝫ formata eſt qñ finaliť.i. poſt diſcuſſionẽ ꝛ deliberationẽ ex diffinitiua ſñia rõnis iudicať ꝛ firma tur aliquid eẽ faciẽdũ aut ꝓſequẽ dum.vel nõ faciendũ aut vitãdũ Et cõtra talẽ ɔſcientiam formatã facẽ etiã ſi erronea ſit.ſic ſcꝫ ꝙ rõ in ſic diſcutiẽdo deliberãdo ac diſ finiendo errauerit eſt pcc̃m ¶ Ti mor vero ɔſciẽtie ſeu ſcrupul⁹ẽ qñ nõ ſic finaliť.i. poſt diſcuſſionẽ et deliberationẽ ex diffinitiua ſñia iu dicať et firmať aliquid eẽ faciẽdũ aut ꝓſequendũ.vel nõ faciendũ aut vitãdũ.ſꝫ mẽs inter dubia va cillat neſciens q̃d ſit meli⁹.nec ad quid potius teneať Nõ tamẽ quo quo mõ vellꝫ omittere q̃cquid ſci ret eẽ placitũ diuine volũtati Et contra iſtũ timorẽ ſeu ſcrupulũ cõ ſciẽtie facere nõ ſꝑ eſt pcc̃m.licꝫ pe riculoſus valde ſit .et quãtum fie ri pt abijciendus et extinguẽdus Cauſe iſtoꝝ inferi⁹ſubiũgentur ¶ Pro q̃ ſciendũ ꝙ inter cetera q̃ ſuꝑ pñti materia cõſciẽtie ꝑ docto res tractanť.due ſolẽt licet diuerſi mode formari et determinari q̃ſti ones Ex quaꝝ determinatiõe tã ſtatim dicta qꝫ adhuc iferi⁹ in hac eadẽ materia dicẽda. q̃ꝫ etiaz plu ra alia q̃ in h tractatu circa mate riã pccoꝝ mortalis ꝛ venialis tra ctata ſunt et adhuc forſan tracta bunť.clarius intelligi poterunt ¶ Prima igitur q̃ſtio ſic tractari ſoli ta eſt. Utrũ ɔſciẽtia errans obli get.ſcđo vtꝝ cõſciẽtia errãs excu

cuſet Circa ꝑmā iſtarū duarū q̄/
ſtionū. vtrū ſcꝫ ɔſcientia errās ob
liget qđ vt' ponit beat' Thom pri
ma ſcđe ſue ſūme eſt idē in effectu
ꝙ q̄rere. vtꝝ volūtas a rōne errā
te diſcordās ſit mala ꝛ peccet Cō
formiť ad aliq̄ ſupra tactoꝝ tripli
cem diſtinxerūt nōnulli actuuꝫ q̄li
tatē. videlicet ꝙ aliq̄ ſunt de ſe ex
ſuo qꝫ genere ſeu natura boni Alij
ſūt de ſe ex ſuo qꝫ genere ſeu natu/
ra mali Alij ſūt indifferētes ſcꝫ q̄
de ſe ex ſuo qꝫ genē ſeu natura nō
habēt ꝙ ſint boni vel mali. vt leua
re feſtucā de terra vel mouere ma
num Dicunt ergo in effectu ꝙ re/
ſpectu actuū duaꝝ ꝑmaꝝ q̄litatū
ſi rō vel ɔſciētia de ipis iudicet et
dictet ẜm verū eoꝝ eē. ſuā qꝫ pro/
priā naturaꝫ. vtputa qꝛ aliqđ qđ
de ſe ex ſuo qꝫ genē ſeu natura bo/
nū ē rō iudicet vt bonū. et exinde
ɔſcientia dictat hominē teneri ad
illud faciendū. vel aliqđ qđ de ſe
ex ſuo qꝫ genere ſeu natura malū
eſt rō iudicat vt malum. et exinde
ɔſciētia illud dictat eē ꝓhibitū et
ſic nō faciēdum Null' eſt ibi error
imo rectū iudiciū Eadē etenī rō/
ne ꝓcipiūtur bona et ꝓhibenť ma
la Sed ſi rō vel ɔſcientia de predi
ctis actib' iudicet et dictet contra
verū eoꝝ eē. ſuā qꝫ ꝓpriā naturam
vtputa qꝛ aliquod de ſe ex ſuo qꝫ
genere ſeu natura bonū eſt rō iu/
dicat vt malū. Et exinde conſcien
tia illud dictat eē ꝓhibitū. et ſic fu
giendū. vel aliquid de ſe ex ſuo qꝫ
genere ſeu natura malū rō iudicat
vt bonū. et exinde ɔſcientia dictat
hominē teneri ad il'ud faciēdum.
tūc ibi eſt manifeſt' error. talis qꝫ
rō et ɔſcientia diciť errās Et eo/
dem mō reſpectu actuum tertie q̄li
tatis. ſi rō vel ɔſcientia de eis di/
ctet et iudicet cōtra verū eoꝝ eſſe
ſuā qꝫ ꝓpriā naturā. vtputa qꝛ ali
quid de ſe ex ſuo qꝫ genere ſeu na/
tura eſt indifferēs. rō iudicet bonū
vel malū. et exinde ɔſciētia dictet
hominem teneri ad illud faciendū
vel ꝓhibitū. et ſic nō faciēduꝫ Eſt
etiā ibi error. ẜ nō tant'. erit qꝫ ta
lis rō ſeu ɔſciētia errās. ẜ nō tātū
ſicut in caſu ꝓcedēti Iuxta que di
cūt inſuꝑ ꝓdicti ꝙ rō vel ɔſciētia
circa act' tertie q̄litatis errās ſcꝫ
qui de ſe ex ſuo qꝫ genere ſeu natu
ra ſūt indifferētes. ſiue ſit i ꝓcipien
do ſiue in ꝓhibēdo obligat. ita ꝙ
volūtas a tali rōne tali qꝫ ɔſcien
tia ſic errāte diſcordās. i. cōtrariū
illi' qđ ſic iudicāt et dictāt faciēs.
eſt mala et peccat Sed rō vel cō/
ſcientia circa act' duaꝝ ꝑmarū q̄/
litatū errās iudicando ſcꝫ ꝛ dictā
do ea q̄ de ſe ex ſuo qꝫ genē ſeu na
tura bona ſunt vel neceſſaria ad
ſalutē mala eſſe et ſic ꝓhibita ꝛ fu
gienda. vel ea q̄ de ſe ex ſuo qꝫ ge
nere ſeu natura mala ſūt bona eē
et ſic ex debito facienda non obli
gat Vn̄ in talib' voluntas a tali
rōne tali qꝫ ɔſcientia ſic errāte diſ
cordās. cōtrariū qꝫ illi' qđ ſic iudi
cat et dictat faciēs. nō ē mala nec

peccat Et rō pt eē. quia nullo mō videri pōt ꝙ aliq̄s ad id qđ de ſe ex ſuo ꝗ3 genere ſeu natura malū eſt poſſit et maxime ad hoc ꝑ errorem rōnis ⁊ ꝯſcientie teneri ſeu obligari. cū illud poti⁹ ex ſe ipo ꝓhibitū videat̄ Ergo cū ad tale q̄d quis obligat⁹ nō exiſtat. imo ecōtrario videat̄ ab illo ꝓhibit⁹ videtur ꝙ illud nō faciēdo nulla rōne peccare poſſet imo poti⁹ mereatur Similit̄ nec ab eo qđ de ſe ex ſuo ꝗ3 genere ſeu natura bonū ē. poſſet quis et maxime adhuc ꝑ errorem rōnis et cōſcientie vt tactū eſt ꝓhiberi. cū poti⁹ ex ſe ipo faciēdū videatur Ergo cū a tali ꝓhibitus nō exiſtat. imo poti⁹ ad illud videatur obligat⁹. videt̄ ꝙ illud faciēdo nulla rōne peccare poſſit. imo poti⁹ mereat̄. Nō ſic aūt ē in indifferētib⁹ q̄ de ſe ex ſuo ꝗ3 genere ſeu natura nec bona nec mala exiſtūt Et ideo facili⁹ ex aliq̄ occaſiōe ſeu circūſtātia. vtputa ex iudicio rōis et dictamine ꝯſcientie poſſūt bona vel mala effici. et exiñ ad talia q̄s teneri et obligari vel ab eis ꝓhiberi. vt ſatis declaratū eſt Sꝫ iſtā poſitionē iſtū ꝗ3 modū dicēdi partim approbat et ꝑtim impugnat beat⁹ Thom̄ li. ſuꝑ notato In q̄ntū em̄ ponit ꝙ rō vł ꝯſciētia circa act⁹ de ſe ſuo ꝗ3 genē ſeu natura indifferētes errās obligat. volūtas ꝗ3 a tali rōne tali ꝗ3 ꝯſcia ſic errāte diſcordans mala ē et peccat eā ꝗ3 approbat Sꝫ i q̄ntū ꝟo pōit ꝙ rō vel ꝯſcia circa act⁹ de ſe ex ſuo ꝗ3 genē ſeu natura bonos vł malos errās nō obligat nec volūtas a tali rōne tali ꝗ3 ꝯſcientia ſic errāte diſcordans mala eſt et peccat ipam impugnat. monſtrās ꝙ idē eſt dicendum de rōne vel ꝯſciētia circa actus de ſe ex ſuo ꝗ3 genē ſeu natura bonos vel malos errante ſcꝫ ꝙ obligat. et ꝙ voluntas a tali ratione tali ꝗ3 conſcientia ſic errante diſcordans. mala ē ⁊ peccat Sicut dicitur de illa que circa act⁹ de ſe ſuo ꝗ3 genē ſeu natura indifferentes errat Et cauſam huius ex ſequentibus. effectualiter aſſignat Certum eſt enim ꝙ propriuꝫ obiectum voluntatis et a quo ac ſm quod ipſius voluntatis bonitas et malicia dependet et accipi debet eſt illud quod ſibi a ratione obijcitur ſeu ſupponitur Non q̄dem ſm ꝙ illud ex ſe ipſo de ſui ꝗ3 natura eſt. ſed ſm illam qualitatē in bonitate vel malicia ſm quam ab ipſa ratione apprehenditur et ipſi voluntati obijcitur ſeu proponitur Etenim vt frequentius ſuꝑ dictum eſt ratio voluntateꝫ mouere habꝫ ⁊ mouet ſm ſui obiecti apꝓhēſionē ⁊ ſm illđ qđ apprehēdit Certū ē inſuꝑ vt iam modicū ſuꝑ ſatis declaratū ē ꝙ ratio. etiā qđ bene notādū ē. credēdo forſan ſe đbite volūtati dine ꝯformare. licꝫ tn̄ tc̄ erret. pt q̄nꝗ3 aliq̄d obiectū

apprehendere et volūtati obijcere
ſeu ꝓponē ſm aliā q̄litatē quā illō
de ſe ex ſuo q̄ȝ genē ſeu natura nō
habet. ſic ꝙ nō ſolū ɔtingē poteſt
in actib⁹ de ſe ex ſuo q̄ȝ genere ſeu
natura indifferētib⁹. ȝ etiaȝ et eo/
dē mō in caſib⁹ q̄ de ſe ex ſuo q̄ȝ ge
nere et natura ſꝰ boni et mali Cla
rum ē em̄ ꝙ eodē mō p̄t rō aliq̄d
qd̄ d̄ ſe ſuo q̄ȝ genē ſeu natura bo
nū eſt apprehēdere. ac volūtati ob
ijcere ſeu ꝓponere vt malū et econ
tra ſic illud qd̄ de ſe ex ſuo q̄ȝ ge/
nere ſeu natura indifferēs ē p̄t vt
bonū vel malū apprehendē. ac vt
tale volūtati obijcē ſeu ꝓponē Cū
g° p̄dc̄a magis ad ꝓpoſitū applicā
do et gr̄a alicui⁹ exēpli rō aliquid
qd̄ de ſe ex ſuo q̄ȝ genē ſeu natura
bonū ē apprehēdit vt malū ꝛ ſicut
malū. et ꝑ ɔſequēs dictante ɔſciē
tia fugiendum ipi volūtati obijcit
ſeu ꝓponit. iam illud efficit̄ et eſt ꝓ
pri⁹ū obiectū ipi⁹ volūtatis Nō q̄/
dem ſub rōne boni ꝛ tanq̄ȝ bonū
q̄ꝛuis de ſe ex ſui q̄ȝ natura bonū
exiſtat. q2 nō eſt vt tale ab ip̄a rō/
ne apprehēſum et vt tale ipi volun
tati obiectū ſeu ꝓpoſitū. ȝ ſub rōe
mali et tanq̄ȝ malū de ꝑ accidēs.
et ſic fugiendū. q2 vt tale ē ab ip̄a
rōne apprehenſū. et vt tale dictāte
etiā ɔſciētia ipi volūtati obiectuȝ
ſeu ꝓpoſitū Sic ergo vt videtur
in iſto caſu ꝓp̄rū obiectū volūta
tis eſt malū et fugiēduȝ. q̄ꝛuis vt
tactū ē in illud vt tale apprehēden
do ac vt tale ipi volūtati obijcien
do ſeu ꝓponēdo ip̄a rō ipi⁹ q̄ȝ ɔſci
entie dictamē errauerit Si nūc er
go ip̄a voluntas tali rōni tali q̄ȝ
ɔſcientie dictamini q̄ꝛuis errāti cō
tradicendo in tale ſuū obiectuȝ fe
rat̄ et ſe applicet. certū eſt ꝙ fert̄ ꝛ
ſe applicat in obiectū malū ꝛ dictā
te ɔſcientia fugiendum. et ꝑ conſe
quēs eſt mala ꝛ peccat. cū volūta
rie ferri et ſe applicari in maluȝ et
fugiēdū. ſit pcc̄m Nec inſpicit̄ ꝙ
vt ſepe dictū eſt. illud in qd̄ ſic ip̄a
voluntas fert̄ ſit de ſe ex ſuo genē
ſeu natura bonum Quia vt in tale
ip̄a volūtas non fert̄ nec ferri p̄ōt
in ip̄m. q2 vt tale nō eſt ſuū ꝓpriuȝ
obiectū. et ꝑ ɔſequēs etiaȝ nec ab
eo vt a tali p̄t aut debet ipi⁹ volū
tatis bonitas dependē ꝛ attendi
Cū iuxta ſup̄ tacta ipi⁹ volūtatis
bonitas vel malicia a ſui ꝓp̄ij ob
iecti nō q̄dē ɔ̄a eſſētia ſeu natura
ȝ q̄litate. ſub q̄ a rōne ſiue recta ſi/
ue errāte apprehēdit̄. ipi q̄ȝ volun
tati obijcit̄ ſeu ꝓponit̄ depēdē ha/
beat et attēdi Et ſilr̄ hic eadem
rōe dici p̄t de illo q̄d de ſe. ex ſuo
q̄ȝ genē ſeu natura malū ē. ſi rō il
lud vt bonuȝ apprehēdat ꝛ vt bonū
et per conſequēs ip̄a dictante con
ſcientia debitū et faciendū ipi vo/
lūtati obijciat ſeu ꝓponat Nam il
lud proprium ipius volūtatis ob
iectum non quidem ſub ratiōe ma
li et tanquam malum quamuis de
ſe. ſui q̄ȝ natura malū exiſtat q2 nō
ē vt tale ab ip̄a rōe apprehēſū nec
vt tale ipi volūtati obiectū ſeu ꝓpo

ſitū Sz ſub rōne boni et tāquā bonū
de ꝑ attēdēs. ⁊ ꝑ conſequēs debitū et
faciendū. quia ut tale eſt ab ipā rōne
apprehenſū. ⁊ ut tale dictante etiā con
ſciā ipi voluntati obiectū ſeu ꝓpoſitū
Et ideo ſi volūtas tali racioni taliqz
conſciencie dictamini cōtradicendo.
tale ſuū obiectū facere ⁊ adimplere re
cuſet. clarū eſt qꝛ bonū et dictante cō
ſciā debitū ⁊ faciendū recuſat. qꝛ ut
tale eſt ſuū ꝓpriū obiectū. ⁊ ſic eſt
mala et peccat. quia volūtati quod de
bitū ⁊ faciendū eſt recuſare. pccm ē.
¶ Et ſi in caſibꝫ ꝑdictis opponēdo di
ceret̄. qꝛ volūtas ſic tali racioni ↄſciē
dictamī erranti ↄtradicēdo bn̄ mouet̄.
qꝛ fert̄ ⁊ ſe applicat ī bonū ⁊ aufugit
malū. et ſic nō ē mala nec peccat
īmo bona eſt et bene facit. patet clare
ↄcluſio ex ſtatī dictis. Nō eīm ſequit̄ ſi vo
lūtas ī illud qđ de ſe ex ſuo qꝫ gnē ſeu
natiā bonū ē ferat̄ ⁊ ſe applicet. ut illd
qđ de ſe ex ſuo qꝫ gnē ſeu nā malū ē
aufugiat. qꝛ ꝓpterea bn̄ faciat ⁊ bona ſit
ni illd faciat ſub debita qlitate ac debito
mō. ſic. ſꝫ qꝛ ſi ī illd qđ bonū ē ferat̄
⁊ ſe applicet. hꝰ faciat ſub rōne boni ⁊ tāqꝫ
ī bonū. ut ſi illud qđ malū eſt aufu
giat. hoc faciat ſub rōne mali ⁊ tāqꝫ
malū. nō eīm quo ad deū ſeu q̄ ad
meritū ut demeritū īſpiciat̄ tm̄ illud
qđ fit. ſꝫ ſub qua qualitate ⁊ quo mō
ſeu aīo illud fit ¶ Nūc ad ꝓpoſitū
ī caſibꝫ ſupdictis. licet eīm ut ibi ſa

tis deductū ē volūtas quo ad pmū fera
tur ⁊ ſe applicet ī illud qđ de ſe ex ſuoqꝫ
gnē ſeu natiā bonū ē. nō tn̄ hꝰ facit
rōne boni ⁊ tāqꝫ ī bonū qꝛ ut tale nō ē
ſuū ꝓpriū obiectū nec ſibi ut tale a
rōne ꝓpoſitū. ſꝫ fert̄ ⁊ ſe applicat ī illd
ſub rōne mali et tāqꝫ malū Quia ut
tale ē ſuū ꝓpriū obiectū ſibiqꝫ ut tale
a rōne ꝓpoſitū ꝛc. Et ſi licet ī bonū
ferat̄ ⁊ ſe applicet. nō tn̄ facit ſub illa
bō qualitate. nec bono mō ſeu aīo. ſꝫ ſub
mala qlitate. malo mō. maloqꝫ aīo. et
iō talis volūtas nō ē bona nec bn̄ facit.
ſꝫ ē mala ⁊ male facit et peccat Et idem
de 2º caſu reſpcū illiꝰ qđ de ſe ex ſuoqꝫ
gnē ſeu nā malū ē. ſꝫ rōne errāte ap
prehēdit̄. ipiqꝫ volūtati obicit̄ ſeu ꝓponit̄
ut bonū Nā licet tūc volūtas aufugiat
illud qđ de ſe ex ſuoqꝫ gnē ſeu nā malū
ē. nō tn̄ illud facit ſub rōne mali ⁊ tāqꝫ
malū quia ut tale nō ē ſuū ꝓpriū obiec
tū. nec ſibi ut tale a rōne ꝓpoſitū. ſꝫ illd
aufugit ſub rōne boni et tāqꝫ bonū. qꝛ
ut tale eſt ſuū ꝓpriū obiectū. ſibiqꝫ ut
tale ab ipſa rōne ꝓpoſitū ꝛc ut ſatis
ibi deductū eſt. Et ideo talis volūtas
nō eſt bona nec bene facit. ſꝫ mala ⁊ ma
le facit ⁊ peccat ¶ Ad ꝓpoſitū ꝑdicto
rū duorū caſuū ꝑ clariori eorū ītel
lectu pnt. iuxta effectū dictorū ipſius
bt̄i Thome. poni duo exempla ¶ Pri
mū exemplū reſpcū pmi caſus. crede
ī xpm̄ eſt ꝑ ſe bonū ⁊ neceſſariū ad
ſalutē. ſed volūtas in hoc bonū nō fer
tur. niſi ſecūdū quod ſibi a rōne obi
citur ⁊ ꝓponitur Si igr̄ ipi voluntati

a rōne errante ꝓponat ut malū. et ſic dictāte ꝯſciā nō faciendū. ꝛ nichilominꝰ ipā volūtas tali rōi taliqꝫ cōſcīe dictamini cōdicēdo. ī illud ferat et ſe applicet. clarū ē ꝙ ī id feret ꝛ ſe applicabit ſub rōne mali ꝛ tāq̄ malū ꝛ nō faciendū Nō qꝛ de ſe ſuiqꝫ natūa malū ſit ꝛcſ ſed eſt malū ꝛcſ. de ꝑ accidens ex tali ſcꝫ apꝑhenſiōe rōnis q̄ ut malū ꝛcſ illud apꝑhendit. ꝛ ut malū ipi volūtati ꝓponit Et ſic talis volūtas de ſe erit mala et peccabit qꝛ volūtaie ī malū ꝛcſ ferri ꝛ ſe applicaīe malū eſt pctm̄ Et ad hº ꝓpoſitū dicit phs vi ethi. ꝙ ꝑ ſe loquēdo ille īcōtinēs eſt. qui nō ſequit rōem rectam ſꝫ de ꝑ accidēs Ille etiā īcōtinēs ē q̄ nō ſequit rōem falſā id ē erronea ¶ Scdm exemplū ꝛcſ pcti ſecūdi caſꝰ. fornicari de ſe et ſuo qꝫ gn̄e ſeu natūa ē quoddā malū. ſed volūtas ī iſtud malū nō fert niſi ꝙ a rōne obicit ꝛ ꝓponit Si g° a caſu ipi volūtati a rōne errāte ꝓponat ut bonū ꝛ neceſſariū ad ſalutē ꝛ ſic dictāte conſciā ut debitū. ꝛ necio faciendū ꝛ nichilominꝰ ipā volūtas tali racioī taliqꝫ conſciē dictamī cōtradicēdo. illd aufugiat facereqꝫ recuſat. clarū ē ꝙ illd aufugiet ꝛ facere recuſabit ſub rōne boī ꝛ neccarij ad ſalutē ꝛcſ ꝛ tāq̄ bonū et neccariū ad ſalutē nō qꝛ de ſe ſuiqꝫ natura bonū ſit ꝛ neccariū ꝛcſ ſed eſt bonū et neccariū ꝛcſ de ꝑ accidēs ex tali ſcꝫ apꝑhenſione rōnis. q̄ ut bonū ꝛ neceſſariū ꝛcſ ipi volūtati ꝓponit Et ſic talis volūtas de ſe erit mala et peccabit. qꝛ volūtaie bonū ꝛ neccariū ad ſalutē aufugere ꝛ recuſare facere malū ꝛ pctm̄ eſt Non tn̄ (ut oīa ſane intelligant) ī nullo credat ꝑ pdicta. ꝙ volūtas ī ca ſu iſtiꝰ vltimi exempli tali rōni taliqꝫ rōnis dictamī ſic erranti ſe cōformādo bn̄ faceret. ſed ſolū ꝙ etiā cōdicēdo male facit ꝛ peccat. qđ quō fieri poſſit inferius latiꝰ declarabitur. ¶ Concludit igit finalit ꝛ ſimplicit ipe btūs Thōs poſt multa hinc inde ꝑ eū allegata. ꝙ oīs volūtas a rōne ſiue recta ſiue errāte diſcordās. ſit ī illis ſeu circa illa que de ſe ex ſuoqꝫ genere ſeu natūa indifferēcia ſut. ſiue in hys ꝛ circa ea que de ſe ex ſuoqꝫ genere ſeu natura bona uel mala exiſtūt. ſemꝑ mala eſt et peccat Ex quibus ꝛ ꝑ que ſatis effectualiter ad pmā duarū principaliū queſtionū ſupra formatarū per affirmatiuā reſponderi videtur ꝙ ſcilicet conſciencia errans obligat Sed tn̄ reſpcū volūtatis a racione et conſciencia errante ſeu erronea diſcordantis ſic intelligendum eſt. ꝙ licet talis voluntas ſemꝑ de ſe ſit mala et peccet. nō propterea tamen ut ſtatim aliqualiter tactum eſt. ſequitur ꝙ quocienſcumqꝫ tali racioni et conſciencie ſic erranti. concordat ipſa volūtas bona ſit et bene faciat Eſt etenī dare caſum in quo volūtas racioni

¶ Hic nichil deficit

voluntas rõni et cõſciẽtie erranti ſeu erronee diſcordando et cõtra id qđ dictarẽt faciẽdo. eſſet mala et peccaret Et nihilominꝰ etiã cuz eis ↄcordando ⁊ faciendo qđ dictarent mala eſſz et peccatũ omitteret Utputa qñ rõ et ↄſciẽtia vt eſt in vltimo exẽplo ſtatim ſupͣ poſito errando dictarẽt aliquid qđ eſſz contra deũ eiuſqꝫ legem ⁊ pͨcepta Diſcordando vero facit ↄtra dictamen rõnis et ↄſciẽtie in quo eſt ſemp̱ ſaltẽ interp̄tatiue dei cõtemptꝰ Et hic eſt ꝓprie caſus in q̊ cadit perplexitas. et exinde eẽ dñ ad dictam p̄mã q̄ſtionẽ ſupraపoſitam reſpondendo dicit̃ ꝙ ↄſciẽtia eẽ errãs ſp̱ obligat. nõ ẽ intelligẽdũ ꝙ ſp̱ ſimplicit̃ obliget ad faciẽdũ ⁊ ↄſequẽdũ illđ qđ ipa dictat ꝫ ſub diſiũctiõe ad faciẽdũ. ſ. ⁊ ſequendũ illud qđ ipa dictat vl̃ ad deponendũ. vt clarius inferiꝰ ex dicendis patere poterit Pro q̊ clarius intelligendo. et qꝛ materia iſta frequent̃ occurrit nec clare ab omnibꝰ prout bñ expediret intelligit̃. vtile viſũ eſt poſitionẽ circa h̄ dñi bonauẽtura quã ad dc̃az p̄mã q̄ſtionẽ effectualit̃. licet ſub aliĳs terminis rñdendo ponit hic applicare Format em̃ q̄ſtionẽ ſic Utꝝ teneamur ad om̃e id qđ ↄſciẽtia dictat eẽ nc̃ariũ ad ſalutẽ Et ſub p̄dc̃o titulo q̄ſtiõis format eẽ tres alias q̄ſtiões q̄ſi ſubalternas. q̄s p̱ idẽ q̄ſi mediũ ſoluit Et ſũt he in effectu Utꝝ om̃is ↄſciẽtia liget. ⁊ vtrũ liget ad om̃e qđ dictat Utꝝ hõ ſit pplexꝰ qñ ↄſciẽtia ſibi vnuz dictat ⁊ lex diuina dictat cõnrium Cui ſit magis obtp̱andũ. vl̃ ↄſciẽ dictamini. vel p̄cepto p̄lati. cũ ſit inuicẽ obuiãt ⁊ cõnriant̃ ¶ Circa q̄rũ q̄tuor qõnũ diſſolutionẽ. ponit dc̃amẽ ↄſcie triplici reſpc̃u ad tria genera actuũ ↄſiderari poſſe ſatis ad ꝓpoſitũ diſtinctionis ſupͣ poſite. licet ſub aliĳs v̄bis Et intelligat̃ vt ponit de dc̃amine ↄſciẽtie p̱ modũ p̄ceptiõis vel ꝓhibitiõis nõ p̱ modũ ↄſiliĳ ſiue p̱ſuaſionis. qđ ꝓprie eſt dicẽ ꝙ intelligendũ ẽ de ↄſcia formata ⁊ non de ſolo timore ſeu ſcrupulo ↄſciẽtie. q̊rũ ſatis ſupͣ notata eſt differẽtia Aliqñ etem̃ ↄſcia dictat ea q̄ ſc̃ ƀm legẽ dei aliqñ dictat ea q̄ ſũt cõn legez dei. aliqñ dictat ea q̄ ſũt p̄ter legẽ dei Qñ aũt ↄſcia dictat q̄ ſũt ƀm legẽ dei. ipa ſimplicit̃ ligat ad faciendũ illud qđ ipa dictat imo cũ in iſto caſu homo iaz ad ea q̄ ſic cõſciẽtia dictat ſit p̱ legẽ diuinã ligatus et obligatꝰ. ↄſcia q̄ ſic illi legi ↄcordat. nõ ſolũ ligat imo ⁊ ligatũ oſtendit. ita ꝙ in effectu duo ligamina ocurrunt Et talis conſciẽtia nullo mõ eſt deponenda ſeu abĳciẽda. imo toto effc̃u ſequẽda Qñ vero ↄſcientia dictat ea que ſũt cõn legẽ dei ipa etiã ↄſcia ſimplicit̃ ligat ⁊ obligat. non quidez ad faciendum quod ipſa dictat ꝫ ad deponendum. Quia cum talis conſcientia erronea errore re

pugnante legi diuine q̄diu ipſa manet poni ꝛ tenet hominē extra ſtatū ſalutis. et ideo neceſſe eſt eā deponere quia ſiue tūc homo faciat q̄d ipſa cōſciētia dictat ſiue eiꝰ oppoſitū. peccat mortaliter. Faciē do etem̄ in iſto caſu q̄d ipa conſcientia dictat facit cōtra legez dei. q̄d clarū eſt peccatū mortale eſſe Faciendo vero oppoſitū illiꝰ quod ipa ɔſcientia dictat adhuc peccat mortaliter. nō rōne q̄dem operis q̄d tunc facit. ſ; q̄a malo nō facit Facit em̄ in ɔtemptuz dei. qꝛ licet illud q̄d tūc facit de ſe nō diſpliceat deo. facit tñ acſi diſplicēt deo cum faciat illud q̄d ſua ɔſciētia ſibi deo diſplicere dictat Sic ergo facit q̄d d̄o diſplicere credit. faciēdo aūt q̄d deo diſplicē credit deū contēnit. quia deꝰ nō tm̄ attendit quid hō faciat. ſ; quo animo faciat. ꝛ ſic mortaliter peccat Et bñ circa taz hic q̄z in ſuperiorībꝰ dicta et tractata aduertat̄ ꝙ q̄tieſcūq; fit mētio ꝙ volūtas a rōne ꝓponēte et dictāte ea que ſunt contra legem ſeu p̄ceptū dei diſcordās mala ē et peccat intelligat̄ ꝓut ꝛ intelligendū eſt. qñ nō clare et euidenter cognoſcit̄ vtrū illa que ſic ipa rō ꝓponit et dictat ſint cōtra legē ſeu p̄ceptū dei. imo intelligi debet vbi talia que ſic ipa rō ꝓponit et dictat credunt̄ eſſe ſ̄m legē et preceptū dei Nā ſi clare cognoſceret̄ ꝙ rō humana ꝓponeret et dictaret aliquid cōtra legez ſeu p̄ceptū dei talē rōnem nullꝰ teneret̄ ſequi nec tūc rō eſſ; totalit̄ errās. ſ; potius q̄ſi malicioſe agens et corrupta Sed qñ rō errās aliq̄d q̄d eſt cōtra legē ꝛ p̄ceptū dei ꝓponit et dictat vt dei p̄ceptū ac ſue legi ɔforme. tūc eſt vere errās Et tūc dictamē talis rōnis ɔtēnere. ē idē ꝙ dei preceptuz contēnere ſaltez interp̄tatiue vt ſatis ſup̄ declaratū eſt Itē dū in ſupioribus fit frequent̄ mentio de eis q̄ de ſe ex ſuoq; genere ſeu natura bona vel mala ſūt. et de eis q̄ ſub ratione boni et mali apprehendunt̄ intelligat̄ ſ; de bonis vel malis ſ̄m legez ꝛ preceptū dei Utputa qꝛ de ſe vel ex aliqua circūſtātia talia ſūt vel vt talia apprehenduntur Quia alias nec virtutes nec peccata et per conſequēs nec merita nec demerita eſſent Et ſic nō ꝓpric ad materiam p̄ſentem ſpectarent et cōgruerent Quando autem conſciētia dictat ea q̄ ſūt preter legē dei ipa ɔſcia ligat ꝛ obligat ſ; nō ſimpliciter imo ſ̄m quid et ſub quadā diſiunctiōne ſeu alternatiua Secūm quid enim ligat et obligat. qꝛ q̄ȝdiu manet ſ̄b diſiūctiōe ſeu quadā alt̄natiua ligat ꝛ obligat qꝛ ligat ꝛ obligat ad faciendū q̄d ipſa dictat vel ad ſe deponendum Ita ꝙ homo in iſto caſu tenetur talez conſcientiam deponere vel adimplere. quia ipſa dictat Utpote ſi ɔſciētia dictat q̄d nc̄ariū eſt ad ſalutem leuare feſtucam de terra

vel nō portare capuciū in eccleſia oportet vel iſtā ꝯſciētiā deponere vel quādiu manet feſtucā de ter/ra leuare aut capuciuꝫ in eccia nō portare Et rō hui⁹ eſt. qꝛ cuꝫ talia ſint ꝑter legē dei. null⁹ ad ea faciē da vl̄ nō facienda ꝺ eoꝝ naŧa obligatur. ꝭ cū circa ea accedit dicta/men ꝯſciētie iam hō ex tali dcāmi ne obligaŧ ad ea faciēda vel nō fa ciēda. cū ꝓus nō obligareŧ. qꝛ cōn dictamē ꝯſciētie facē eſt pccm̄ Cū igit q̄ꝫdiu manet tale ꝯſciētie dcā men maneat talis obligatio. opor tet eaꝫ ncārio adimplere. alias eſ ſet pccm̄ Qn̄ vero tale ꝯſcie dcā/men depoſitū ē tūc ſublata eſt illa obligatio q̄ ad talia faciendū vel nō faciēduꝫ obligabat Et tūc illa talia ſūt vt ꝓus de ſui natura erāt ſcꝫ indifferētia. et tūc ea facere vel nō facē ſiliter indifferēs ē. et ſic nō eſt aliqꝺ pccm̄ ¶ Nūc ergo iuxta effectū dictoꝝ ipi⁹ dn̄i bonauentu ra ꝓdicti ad ſolutionē ipaꝝ q̄tuor q̄ſtionū ꝑ modū cuiuſdā epilogi applicādo. reſpc̄u ꝓmeꝗ ꝓncipalis q̄ſtiōis patꝫ ex ꝓdcīs ꝙ nō ſꝑ tene mur ad omne id qꝺ ꝯſcia dictat eē ncāriū ad ſalutē. et tamē q̄ꝫdiu mā et peccam⁹ ſi nō facim⁹ illꝺ qꝺ ꝯſcia dictat Ergo nō tenemur fa/cere illud qꝺ ipſa dictat Quia vt ex ꝓmiſſis patꝫ illā obligationeꝫ alio mō euadere ſeu tollē poſſum⁹ ſcꝫ talē ꝯſciētiā deponēdo. Reſpe ctu ꝰo ſcꝺe q̄ſtiōis patꝫ ex ꝓdcīs ꝙ omīs ꝯſciētia ligat ꝭ nō ſēper li gat ad omē qꝺ dictat In eis eni q̄ dictat ꝭm legē vel ꝑter legē ipa vt iā dcm̄ ē ligat ad id qꝺ dictat in primis quidem ſimpliciter. in ſe cundis vero ſub diſiūctione ſcilꝫ ad id qꝺ dictat vel ad ſe deponē/dum. In eis vero que dictat cōn legem dei ipſa ligat ſed nullo mo/do ad ea que dictat ſed ſimpliciter ad deponendum ¶ Reſpectu autē tertie queſtionis patꝫ ex premiſſis ꝙ licꝫ hō in caſu dcē q̄ōnis poſſit dici perplexus ad tempus q̄ꝫ diu ſcꝫ talis conſcientia ſibi manꝫ. ſim pliciter tamē loquēdo non eſt nec debet dici perplexus. quia poteſt imo teneŧ talem conſcientiā depo nere per aliquem modorum infra tactorum ¶ Reſpectu vero quarte q̄ſtionis patet ex ꝓmiſſis ꝙ q̄ndo ꝓlatus precipit ea que ſūt ꝭm legē dei vel preter legem dei. magis ē ſibi obediēdum q̄ꝫ dictamini cōſci entie. imo in his caſib⁹ talis cōſciē tia que tali precepto ꝓlati contra riaŧ ſimpliciter eſt deponenda. ꝭa iam in his caſib⁹ cōtra ꝓceptū ꝓla ti facere. eſſꝫ cōtra legē dei facere De ꝓmis non eſt dubium cuꝫ tūc ꝭm legem dei precipiat De ſcꝺis vero que ſcilicꝫ ſunt preter legem dei hoc ideꝫ patet. quia preceptū prelati iam ea que ſic preter legeꝫ dei erant facit ꝭm legem dei eſſe Quando vero prelatus ꝓcipit ea que ſūt cōtra legem dei magis eſt obediēdū dcāmini ꝯſcie q̄ꝫ ꝓlato qꝛ i ħ caſu manifeſtū ē ꝙ ꝯtrariū

illi⁹ qđ plat⁹ p̄cipit ſcȝ illud quod tūc ↄſciētia dictat eſt ſm legē dei Et ſic iuxta ſup̄ tacta ad illđ faciē dum ſūt q̄ſi duo ligamina .i. ligamen legis dei et ligamen ↄſcientie Ex pte vero p̄cepti p̄lati nullū eſt in h̄ caſu ligamē. qꝛ ſimpliciť non obligat. qꝛ ↄtra legem dei p̄cipit. Et intelligať hoc iuxta modicū ſupra tacta de dictamie ↄſciētie formate. que ſcȝ clare ꝛ euidenť cognoſcit vel finaliť in aīo iudicat et firmat tale p̄ceptū prelati eſſe cōn legē dei. qꝛ ſi ſolum eſſꝫ timoꝛ vel ſcrupul⁹ ↄſciētie. nc̄e eſſꝫ aliť ꝛ magis p ꝑus ↄſulē et diſcutere. antequam tale p̄ceptū p̄lati ↄtēneret

Triplex aūt mod⁹ ↄſciētiaȝ deponēdi reperiť ꝑm⁹ eſt ex ſe ip̄o p fortē ſcȝ ꝛ feruentē meditationeȝ et diſcuſſionē caſus incūbentis ac rōnū circa ip̄m occurrētiū diligēs qꝫ ſtudiuȝ opinionū ac ſn̄iarū doctoꝝ Et h̄ qn̄ hō noticiā legis diuine lumē qꝫ ſciētie ex ſe ip̄o habꝫ Scđs mod⁹ eſt p diſcretaȝ et diligentē inq̄ſitionē ꝛ inueſtigationeȝ a lr̄atis ꝛ peritis ip̄i⁹ legis diuine Et maxime eis q̄s q̄s peritioꝛes et magis probate vite iudicio ſuo ↄmode repire poterit Et interdū iuxta grauedinē caſus vehemētiā qꝫ mot⁹ ſeu dictaminis ip̄i⁹ ↄſcientie plures ac frequenť. et h̄ qn̄ hō de ſe neſcit de dicta ſua ↄſciētia caſu qꝫ ſibi incūbēte iudicare. vtputa qꝛ noticiam legis diuine nō habet In his duob⁹ modis nc̄aria omnino ē humiliatio ſpūs ac q̄dā ſui intellect⁹ captiuatio. vt ſcȝ pie velit credere et ↄſentire obedire qꝫ eis q̄ p ſe legit vel ab alijs audit. Juxta dictū apl̄i Captiuātes omnē intellectū in obſequiū xp̄i hoc eſt dicere ꝙ q̄libet in credēdis pl⁹ debꝫ ↄſētire fidei qꝫ ſibi. et in agēdis pl⁹ credē alijs qꝫ ſibi

Tertius mod⁹ eſt p ↄuerſionē mentis ꝛ recurſuȝ ad deum eius qꝫ conſilium p humilē ꝛ deuotam ac frequētē orōnē. vbi et qn̄ deeſt ↄſiliū humanū Juxta illud ſacre ſcripture Cū ignoꝛam⁹ q̄d agē debeam⁹ h̄ ſolū habem⁹ reſidui vt oculos nr̄os dirigam⁹ ad te. q̄uis et hic mod⁹ nō debeat ab alijs duob⁹ p̄cedētib⁹ deeſſe. imo cuȝ eis cōcurrē

Qui aūt alio modo vt frequenť apud plures ↄtingit conſcientiam ſuam deponit magna pericula et plus q̄m plures foꝛſan credāt incurrit Tūc qꝫ nō ē ꝓprie ↄſciētie depoſitio. ſꝫ ↄtēpt⁹ grauis et ſupba p̄ſūptio Beat⁹ vir q̄ ſp eſt pauid⁹ in eis ſcȝ q̄ ad ſalutem ptinēt

Ex iſtis trib⁹ modis cū nōnullis ſupius tractatoꝝ poſſūt notari octo ex q̄b⁹ cauſari ꝛ puenire ſolet ip̄i⁹ cōſcientie erroꝛ

Primū eſt ignoꝛātia. qn̄ ſcȝ q̄s neſcit q̄d ſibi eligēdū vel declinatū ſit

Scđm ē negligētia cū q̄s ſcȝ negligit ↄſciaȝ ſuā diſcutē vel ſi p⁹ diſcuſſionē ſe expedire neſciat. negligit tñ ab alijs q̄rē Tertiū ē ſupbia. qn̄ ſcȝ q̄s nō humiliat intelle

ctum ſuũ vt melioꝛib⁹ et ſapiẽtioꝛi
bus ſe credere velit ¶ Quartũ eſt
ſingularitas.qñ ſcʒ hõ ſuũ ꝓpꝛiuʒ
ſenſũ ſequẽs nõ vult ſe alijs cõfoꝛ
mare.nec ſequi vias cõmunes bo/
noꝝ cõn qd̃ li.nũeroꝝ ſcribit̃ Ex/
trema caſtroꝛum cõſũpſit ignis
Quintuʒ eſt affectio inoꝛdinata.q̃
ſepe inclinat ↄſciẽtiã ad id qd̃ hõ
tũc appetit.et ſic facit eã a ſua re/
ctitudine deuiare Juxta dictũ Se
nece Perit om̃e iudiciũ cũ res trã
ſierit in affectũ ¶ Sextũ eſt puſilla
nimitas.ꝓpter quã.ſ. quis frequẽ
ter timet ea q̃ ẜm rectũ iudiciũ rõ/
nis timenda nõ ſũt ¶ Septimũ ẽ
ꝑplexitas qñ.ſ.hõ ſe int̃ duo pcc̃a
poſitũ eẽ credit et vtrũq̧ declina
re q̃n ſcʒ in vnũ incidat iudicat im
poſſibile Sed ad veruʒ vt ex ſup̃
tactis ſatis patet ꝑplexitas ꝓpꝛie
loquendo nihil ẽ ſimpliciter.ʒ ẜm
quid.tñ põt eſſe aliq̃s ꝑplexus ẜm
ſcʒ ↄſciẽtiã erroneã.ʒ ſtatim vt ec̃
ſup̃ tactũ eſt eã deponẽdo p̃t libe
rari ¶ Octauũ eſt hũilitas.coꝛdis
q̧ puritas Vñ Gregl. Bonarum
mẽtiũ ẽ ibi culpas agnoſcere vbi
culpa nõ eſt Septẽ p̃ma ſũt mala
et repꝛ̃hẽſibilia et erroꝛ ex eis ꝓue/
niens valde ꝑiculoſus Octauũ ve
ro laudabile ẽ erroꝛ q̧ ex eo ꝓue
niẽs pi⁹et meritoꝛi⁹.imo nec erroꝛ
ꝓpꝛie dici debet.ʒ quedã humilis
ſuoꝝ defectuũ ſueq̧ fragilitatl. re
cognitio.duʒ tñ nõ ſit nimi⁹ ¶ Re/
ſpectu ſcd̃e duaꝝ q̃ſtionũ.p̃ncipa
liũ qua ſcʒ q̃ritur Utrum ↄſciẽtia
errans ſeu erronea excuſet.qd̃ iu/
xta eũdem beatũ Thomaʒ vt de
p̃ma queſtiõe p̃ncipali in ſimili di
ctum eſt.eſt idẽ in effectu ꝙ q̃rere.
vtrũ volũtas rõni erranti ſeu er
ronee ↄcoꝛdans ſit bona.veniunt
iuxta intentionẽ ipi⁹ beati Thome
ↄſiderãda que ſequunt̃ Pꝛimo vt
frequent̃ in ſuꝑioꝛib⁹ dictũ eſt bo
nũ et maluʒ in moꝛalib⁹ et magis
clare ad ꝓpoſitũ ceptũ loquẽdo q̊
ad meritũ et demeritũ ↄſiſtit in a/
ctu in q̃ntũ eſt volũtari⁹.ita ꝙ bo
nitas vl̃ malicia alicui⁹ act⁹ab ip̃a
voluntate ſeu voluntatis imperio
depẽdet. qꝛ ſi act⁹ eſſʒ inuolũtari⁹
nec meritoꝛi⁹ nec demeritoꝛi⁹ eſſet
Et hinc eſt illud ſepe allegatũ be
ati augl.ꝙ omne pcc̃m volũtariũ
eſt adeo.ꝙ ſi voluntariũ non eſſet
pcc̃m nõ eſſʒ ¶ Aduertẽdũ ẽ inſu
per ꝙ quo ad ꝓpoſitũ p̃ns ignoꝛã
tia ſƀ duplici q̃litate inuenit̃ Una
eſt que cauſat inuolũtariũ.i.q̃ duʒ
ↄtingit ſeu occurrit reddit ſeu effi
cit actũ inuolũtariũ et ƀ ꝓpꝛie in/
directe.qꝛ ſcʒ p̃uat hominẽ a cog
nitiõe q̃ pꝛeexigit̃ ad ƀ ꝙ aliquid
volũtariũ exiſtat Alia ẽ ignoꝛãtia
q̃ nõ cauſat inuolũtariũ.i.q̃ dũ cõ
tingit ſeu occurrit nõ ꝓpterea actũ
inuolũtariũ reddit ſeu efficit. q̃ in/
feri⁹magis declarabunt̃ Ex q̃bus
duob⁹ clare ſequit̃ ꝙ illa ignoꝛan
tia q̃ dum ↄtingit ſeu occurrit red
dit ſeu efficit actũ inuolũtariũ.tol/
lit a tali actu omnẽ rõnem boni et
mali moꝛalis meriti q̧ et demeriti

Illa vero q̄ dū occurrit nō reddit
ſeu efficit actū inuolūtariū. dictaꝫ
rōnē boni et mali meriti qꝫ et de/
meriti nō tollit Patꝫ ex p̄dictis ꝙ
vt iam ſtatim dcm̄ eſt talis rō bo/
ni et mali meritiqꝫ ⁊ demeriti a vo
lūtate depēdet ¶ Eſt ꝑtea ꝓ p̄di/
ctoꝝ et aliquoꝝ ſubſequētiū intel
lectu notādū ꝙ ignorātia triplici
mō ſeu ſub triplici reſpectu ſe pōt
ad actuꝫ volūtatis habere Uno
mō antecedenꝰ Alio mō cōcomi/
tanꝰ Et alio mō ꝯſequenꝰ Antece
denꝰ aūt ſe habꝫ ignorantia ad a/
ctū volūtatis qn̄ nō eſt volita. ſeu
vt ita dicatꝰ volūtaria. et tn̄ ē cau
ſa volēdi aliquid qꝺ alias hō nō
vellet ſcꝫ ſi talis ignorātia nō eſſꝫ
vtputa qn̄ hō ignorat aliquaꝫ cir
cūſtātiā act⁹ quā ſcire nō tenebatꝰ
⁊ ex h̄ aliq̄d agit qꝺ non facēt ſi
illam circūſtantiam ſciret Ut po
nit ip̄e beat⁹ Thom̄. exēpluꝫ de il
lo q̄ diligētia de hincinde circūſpi
ciendo adhibita ignorās aliqueꝫ
trāſire ꝑ viā. ꝓijcit ſagittam qua
tranſeūtē interfecit In iſto em̄ ca
ſu iſta ignorātia iſti⁹ circūſtantie. ſ.
tranſit⁹ iſti⁹ hominis non ē volita
nec volūtaria. qꝛ iſte ꝓijciēs ſagit
tam bn̄ voluiſſꝫ trāſitū illi⁹ homi/
nis ſcire et tn̄ eſt cauſa volendi
qꝛ alias iſte hō nō voluiſſꝫ ſcꝫ ꝓ/
ijciendi illā ſagittā quā alias non
ꝓieciſſꝫ. ſi ſcꝫ illā circūſtātiā tran
ſitus illius hominis ſciuiſſꝫ Et ita
de multis alijs q̄ frequētiſſime oc
currūt ¶ Et hec ignorātia ſic antece
dēs ſimplr̄ cauſat iuolūtariū. i. dū
ꝯtingit ⁊ occurrit actū iuolūtariū
reddit ſeu efficit ¶ Cōcomitanter
aūt ſe habꝫ ignorantia ad actum
volūtatis qn̄ eſt de eo met qꝺ agi
tur qꝺ ſi etiā ſcireꝰ nihilomin⁹ age
retꝰ. ita ꝙ ip̄a ignorātia non indu
cit ad volēdū vt illud fiat ꝫ ſolum
cum tali facto ꝯcurrit ita ꝙ ſimul
ꝯtingit illud eē factū. et eē ignora
tum Ut iuxta exēplū beati Thom̄
de illo q̄ q̄rit hoſteꝫ occidē. et aio
ſuo occidere firmauit. contingit ꝙ
caſu vel in nemore vel alias iſtum
hoſtē ſagitta vel lācea occidit Sꝫ
dū eū occidit. credit occidē ceruū
In iſto em̄ caſu iſta ignorancia ꝙ
tūc hoſtis ille ibi eſſꝫ et ꝙ tūc occi
dat concurrit cū ip̄o facto ſcꝫ cū
ip̄a occiſiōe. ita ꝙ ſimul ꝯtingit il
lum hoſtē occidi et occidi ignora/
ri. nec ip̄a ignorātia ꝙ ſcꝫ ille ho/
ſtis tūc ibi eſſet induxit iſtū occiſo
rem ad eū occidēdū. qꝛ ita bn̄ cum
occidiſſꝫ. ſi ibi tūc euꝫ eſſe ſciuiſſet
ſicut occidit qn̄ ignorabat Et talꝰ
ignorātia dū ꝯtingit ſeu occurrit
nō reddit ſeu efficit actū inuolūta
riū. qꝛ nō cauſat aliq̄d qꝺ ſit repu
gnās volūtati. i. ꝑ qꝺ voluntas ſi
ſciret impediretꝰ facere qꝺ tūc fa/
cit. vt ſatis eſt cōſiderare in exem
plo ſtatim poſito Sed talis igno
rātia ſi bn̄ aduertatꝰ bn̄ cauſat ſeu
efficit actū ꝓ illo inſtāti q̄ fit non
volūtariū. ſic ſcꝫ ꝙ ꝓ illo inſtāti q̄
ſic volūtas nō habeat actualiꝰ vo
litionē illū actū faciēdi vt eē patet

In dicto exēplo ſtatim poſito Cla
rū eſt eñi ꝙ ille occiſor ꝓ illa hora
q̄ illū hoſtē ſic a caſu occidit nō ha
beat actualit̄ volūtatē eū occiden
di. q2 tūc ibi eū eē ignorabat. imo
ceruū ibi eē ⁊ ceruum occidē crede
bat Nec ſequit̄ ꝙ ſi talis ignoran
tia reddat ſeu efficiat actuꝫ nō vo
lūtariū ꝙ ꝑterea euꝫ reddat inuo
lūtariū Magna etem̄ int̄ iſta duo
eſt differētia Reddere eteni ſeu effi
cere actū nō volūtariū eſt facē qd
volūtas ꝓ inſtāti q̊ ille act⁹ fit nō
habeat actualē volitionē eū faciē
di Reddē vero ſeu efficere actū in
uolūtariū eſt facē ꝙ volūtas actu
aleꝫ ſeu habitualē volitionē habe
at illū actū nō ꝑficiēdi. que valde
inter ſe differūt Magna etem̄ diffe
rentia ē inter nō velle facē. et vel
le nō facē Primū ꝑdictoꝝ vt iam
tactū ē bñ cauſat ſeu efficit igno
rantia ꝯcomitās. de q̄ nūc agitur
Sꝫ ſcd̄m nō cauſat nec efficit Et
rō eſt. q2 idem nō pt eodē inſtāti eē
actualiter volitū ⁊ ignoratū. ſꝫ bñ
pōt eodē inſtanti eē habitualit̄ ſeu
diſpoſitiue volitū ⁊ ignoratū Con
ſequent̄ aūt ſe habꝫ ignorātia ad
volūtatē in q̄ntū ipa ignorantia ē
volita ſeu volūtaria Qd duobus
modis ꝯtingē pōt Uno mō dire
cte Alio mō indirecte Directe qñ
act⁹ volūtatis fert̄ in ipam ignorā
tiā. ſic eñ aliquis vult ignorare vt
excuſationem pcci habeat. vel vt a
peccādo nō retrahat Juxta illud
Iob xxj. Scientiā viaꝝ tuaꝝ nolu
mus Et hec dicit̄ ignorantia affe
ctata Indirecte vero iterū duplici
ter ꝯtingē pt Uno mō cuꝫ aliq̄s
actu nō ꝯſiderat qd ꝯſiderare de
bet ⁊ pt Et hec dicit̄ ignorātia ma
le electiōis. vel ex paſſiōe aliq̄. vel
ex malo habitu ꝓueniēs Alio mō
cū aliq̄s noticiā quā de aliq̄b⁹ de
beret habē non curat adq̄rere. et
ſm̄ hūc modū ignorātia vniuerſa
liū iuris q̄ quis ſcire tenet̄ volūta
ria dicit̄ q̄ſi ꝑ negligētiā ꝓueniēs
Cū eñ nō niſi ꝓpter negligētiā ha
beat̄. volūtarie haberi videt̄ Nūc
igit̄ ꝑdicta ad ꝓpoſitū ſolutionis
ꝑdicte ſcd̄e queſtiōis ꝑncipalis iu
xta intētionē eiuſdē beati Thome
applicādo Si rō vel ꝯſciētia erret
errore volūtario. q̄ ſcꝫ non cauſat
inuolūtariuꝫ vtputa q2 ꝓuenit ex
ignorātia vel ꝯcomitāte. q̄ ſcꝫ cū
actu ꝯcurrit nec ad ipm ꝑficiēduꝫ
inducit. vel ꝯſequente q̄ ſcꝫ volita
ſeu volūtarie ē. vel directe ꝓpter ne
gligētiā vtputa q2 eſt error ſeu ig
norātia circa id qd q̄s ſcire tenet̄
vel ꝯſiderare debet ⁊ pt. tūc talis
error rōnis vel ꝯſciētie nō excuſat
q̄n volūtas tali rōni vel ꝯſcientie
ſic erranti cōcordans ſit mala Si
aūt ſit error q̄ cauſat inuolūtariuꝫ
vtputa ex ignorātia añcedēte. q̄ ex
ignorātia alicui⁹ circūſtātie abſq3
omni negligētia cauſat̄ ꝓueniens.
tūc talis error rōnis vel ꝯſcientie
volūtatē. tali rōni vel ꝯſcientie ſic
erranti cōcordantē excuſat vt nō
ſit mala. vtputa gracia alicui⁹ exē

pli Iuxta eundē beatū Thomā. ſi
rō et ɔſciētia alicui⁹ adeo errēt ꝙ
ſibi dictēt ꝙ poſſit ad vxorē alicu/
ius accedere. voluntas tali rōni et
ɔſciētie ſic erranti ɔcordās mala
eſt nec excuſat̄ eo ꝙ error ille ꝓue
nit ex ignorātia legis dei quā ſci/
re tenet̄ vel īqrē Si aūt rō et cō
ſciētia ṗdicti hominis in h̄ errēt ꝙ
aliquā mulierē quā loco ſue vxo/
ris de nocte ſubmiſſā ignorat cre/
dat eē vxorē ſuā. et illa muliere de/
bitū repoſcente velit eā ɔgnoſcere
excuſat̄ volūtas ei⁹ vt nō ſit mala
Quia error iſte ex ignorātia alicu
ius circūſtātie ꝓuenit. que inuolū/
tariuz cauſat. et ſic excuſat ¶ Poſ
ſunt alia multa exempla concipi
ꝛ ad ꝓpoſitū applicari. imo frequē
ter occurrunt caſus diuerſi in hac
materia Pro āpliori adhuc tā pre
dictorū q̄ʒ materie in ſe declaratio
ne expediēs viſū eſt determinatio
nem triū queſtionū. quas ſup̲ ſcd̄o
ſñiaꝝ tractat dn̄s petrus de tha/
renthaſia ordinis p̄dicatoꝝ olim
Innocenti⁹ papa. v. hic iuxta effe
ctū dictoꝝ ſuorū breuiter ſubnect̄ē
Prima q̄ſtio eſt Utrū ignorantia
ſit pcc̄m Utrū ignorantia excuſat
pcc̄ʒ Que ignorātia excuſat pcc̄ʒ
¶ Circa p̄mā q̄ſtionē notādū pri
mo ƀm eū venit ꝙ cū culpa ſit de/
fect⁹ volūtari⁹ ei⁹ rei q̄ debʒ ineſſe
ipa ignorātia in q̄ntū caret volun
tario caret culpa. ſʒ in q̄ntū habet
de volūtario habʒ de culpa Cuʒ
inſup̲ vt etiā dicit ꝓuatiōes p̲ ha

bitus ɔgnoſci habeāt. vtputa iu/
xta ꝓpoſitū ceptū loquendo. igno
rantia p̲ ſcientiā. aduertēdū venit
ꝙ triplex q̄ntū ad materiā pn̄tem
ſpectare videt̄ repit̄ ſciētia Una
eſt imptinētiū ad ſalutē Alia vtili/
um ad ſalutē Alia nc̄arioꝝ ad ſa
lutē Imptinētiū ad ſalutē. vt ſcire
geometriā vl̄ ariſmetricā vl̄ h̄mōi
Utilium ad ſalutē. vt ſcire ep̄las
pauli. act⁹ apl̄oꝝ ꝛ h̄mōi Neceſſari
orū ad ſalutē. vt ſcire xij. articulos
fidei. decē p̄cepta legis. ſeptē pec
cata mortalia et h̄mōi Et intelli/
gant̄ hec ƀm ſtat⁹ ꝛ grad⁹ p̲ſonaꝝ
quia a'iqd eſt nc̄ariuʒ ad ſalutem
ſcire reſpectu vni⁹. qd̄ ſolū eſſʒ vti
le reſpectu alteri⁹ Aliqd etiā eſt ne
ceſſariū vni ad ſalutē ſcire explici
te. qd̄ ſufficeret alteri ſcire implici/
te. et ſimilit̄ de plurib⁹ Reſpectu q̄/
rū p̲ oppoſitū triplex. etiā repitur
ignorātia ſcʒ imptinētiū ad ſalutē
vtiliū ad ſalutē. et nc̄arioꝝ ad ſa/
lutē Prima ſiue ſit voluntaria ſiue
inuolūtaria nō eſt pcc̄m Scd̄a ſi/
ue etiā voluntaria fuerit ſiue inuo
lūtaria. nō eſt de ſe pcc̄m. licet hō
eam contēnendo peccare poſſet.
Tertia vero ignorātia ſcʒ nc̄ario/
rū ad ſalutē. itēꝝ triplex reperitur
Una ſcʒ omnino inuolūtaria Alia
omnino voluntaria Et alia ptim
volūtaria. ptim inuoluntaria Pri/
ma eſt in eis q̄ ſcire nō poſſunt. vt
ſūt infātes pueri ꝛ h̄mōi. et hec nō
ē i culpa. et p̲ ɔſequens nec pcc̄m
ſʒ ſolū eſt quedā pena in q̄ntū ſcʒ

ignorãtia.ſciẽtie carẽtiaʒ. et ſic q̄n
dam imꝑfectionẽ dicit Scḋa ē in
eis qui ſcire poſſũt ꝫ nolũt Et ſic
ignorãtiã velle habẽ videntꝭ ⁊ affe
ctare Et hec ꝓprie non dicitꝭ pena
cũ ſit volita.ꝫ ē culpa ⁊ pcc̄m.non
rõne q̄dẽ ignorantie in ſe Ignora
re etem̄ de ſe nullũ pcc̄m ē .ꝫ rõne
pverſe volũtatis ignorãdi ea que
q̄s ſcire tenetꝭ ⁊ q̄ ſibi nc̄aria ſunt
ad ſalutẽ Nec em̄ malũ actũ culpe
velle ſolũmõ pcc̄m eſt.ꝫ etiã velle
malũ pene ordinãtis ad culpã.q̄/
lis eſt ignorãtia eoꝝ que ſciri de/
bent.eſt pcc̄m Tertia ignorãtia ē
in eis q̄ ſcire poſſũt ⁊ bñ vellẽt ſed
ſcire negligũt Et hec ꝑtim eſt pe/
na.ꝑtim culpa et peccatũ Pena q̄
dem in q̄ntũ ſcʒ talis ignorãtia q̄
vt tactũ eſt quãdã imꝑfectionẽ di
cit .nõ ē ꝓprie volita.imo q̄dãmõ
diſplicens Culpa vero ⁊ pcc̄m in
q̄ntum ex defectu hominis ſua ſcʒ
negligentia venit ꝙ ipſe ſciẽtiã eo/
rũ que ſcire tenetꝭ ⁊ que ſibi nc̄aria
ſũt ad ſalutẽ nõ habet cũ habere
poſſʒ et ſic quodãmõ voluntarie
hanc ignorantiã hr̄e videtꝭ.nõ q̄/
dem volũtate efficiẽte vt in p̄cedẽ
ti.ꝫ volũtate omittẽte q̄ licet non
ꝓprie et vere.effectualiť tñ ⁊ inter/
pretatiue volũtas ē Et ex his pa
tet ſolutio p̄dicte ꝑme q̄ſtiõis Se
cũda vero p̄dictarũ triũ q̄ſtionuʒ
eiſdẽ q̄ſi medijs ſꝫm p̄fatuʒ docto
rem diſſoluitꝭ ¶ Preſupponit enim
ꝑmo illud iã ſepe ſup̄ tactum.ꝙ ſcʒ
omne pcc̄m in q̄ntũ eſt volũtariũ

in tãtũ eſt pcc̄m Ex quo infert ꝙ
illud qḋ diminuit de volũtario di
minuit de pcc̄o Deinde illã tripli
cem differentiã ignorãtie in deter/
minatiõe q̄ſtiõis p̄cedentis poſitã
effectualiť reſumit dicẽdo.ꝙ ꝑma
ignorãtia omnino inuoluntaria q̄
dicitꝭ inuincibilis q2 vinci nõ põt.
vt q̄ eſt in pueris ⁊ a natura inſen
ſatis a toto.i.totaliť excuſat pccʒ
¶ Scḋa vero ignorãtia ſcʒ omni
no volũtaria q̄ dicitꝭ ignorantia
affectata nullo mõ excuſat pcc̄m.
q2 vt ꝑ magr̄m ſñiaꝝ dicitur Et ſi
talis ignorãtia excuſet in q̄ntũ ig
norantia eſt.aggrauat tñ in q̄ntũ
eſt affectata Vñ tãtuʒ aggrauat
q̄ntũ excuſat Et circa hãc ignorã
tiã q2 de ipſa frequenť verbuʒ oc
currit aduertatꝭ. q2 nulla ignoran
tia de ſe ē ſimpliciť affectata Etem̄
omnes homines iuxta pħm natu
raliť ſcire deſiderant.ꝫ eſt bñ aliq̄
ignorãtia de ꝑ accidẽs affectata.
in q̄ntũ ſcʒ ſciẽtia ei oppoſita credi
tur debere hominẽ mouẽ ſeu indu
cere ad aliq̄d qḋ ipſe nõ vult ⁊ qḋ
ſibi diſplicet ¶ Tertia vero igno
rantia ſcʒ ꝑtim volũtaria et ꝑtim
inuolũtaria.q2 ſcʒ vt ſatis ſup̄ ta
ctũ eſt a volũtate omittẽte.nõ aũt
a volũtate efficiẽte ſeu approbãte
p̄cedit.excuſat a tãto.ꝫ nõ a toto
.i.nõ totaliť excuſat pcc̄m .ꝫ bene
grauitatẽ pcc̄i diminuit Ita ꝙ pec
catũ ꝑ talẽ ignorãtiaʒ omiſſũ nõ
eſt de ſe ita graue ſicut eſſʒ ſi talis
ignorãtia nõ haberetꝭ Et intelliga

tur hoc de ignorantia q̄ p aliquē modū dat cauſaʒ ipi pctō. ſic ſcʒ ꝙ ſi ipa nō eſſet pctm̄ illud nō cō mitteret̄. vel nō eodē mō ↄmittere tur Nā ē alia q̄dā ſpēs ignorātie omne generalit̄ pctm̄ ↄcomitans de q̄ nihil ad pn̄s ꝓpoſitū ¶ Circa vero tertiā et vltimā p̄dictaꝝ triū q̄ſtionū ſic diſtinguēdo dicit p̄fa tus doctor. ꝙ duplex ē ignorātia Quedaʒ eſt facti q̄dā eſt iuris Ig norātia facti dupliciť ↄtingē pōt Aut ſcʒ adhibita diligentia. et hec excuſat a toto. qđ exponať vt ſup̄ Et exemplificat de ↄcubitu iacob cū lya p̄mogenita filia laban. quē ↄcubitū talis ignorātia excuſauit. Aut talis ignorātia facti ↄtingit non adhibita debita diligentia. et hec excuſat a tanto. ȝ non a toto. qđ etiaʒ vt ſup̄ exponať. et exēpli ficat de facto lamech dū occidit caym. cū tn̄ ferā putaret occidere Qđ factū talis ignorātia nō excu ſauit a toto ȝ bn̄ a tāto Ignorā tia aūt iuris vt iam aliq̄liť in ſupi oribꝰ declaratū eſt ſub duplici q̄li tate repiť. vna vincibiť. alia inuin cibilis Vincibilis quā ſcʒ vt etiā ſup̄ expoſitū eſt q̄s vincť p̄t. iteruʒ duplex repitur Una affectata. qn̄ ſcʒ iuxta etiā ſupiꝰ notata aliquis ea q̄ iuris ſūt que ſcire teneť ꝛ ſcire p̄t ſcire nō vult imo illā eorū igno rātiā quodāmō ne a pctō retraha tur ſe habē ↄplacʒ Et hec ignorā tia in nullo ſe excuſat. nec ſcʒ a to to. nec a tanto Alia dicit̄ ſimplex.

cū ſcʒ iuxta etiā ſupiꝰ notata aliq̄s ea que iuris ſūt q̄ ſcire teneť bn̄ ſci re vellet. ȝ cum ſcire poſſit negligit Et hec ignorātia excuſat a tanto ȝ nō a toto Ignorātia vero inuin cibilis ſub duplici etiā q̄litate repi tur Una innata. alia incidēs In nata ↄio excuſat. et a tāto. et a to to. vt in infantibꝰ. et a natura inſē ſatis Incidēs vero iterū duplex ē ſm̄ ſcʒ ꝙ dupliciť ↄtingere poteſt Una nāqʒ incidit ſine culpa Alia ↄo incidit ex culpa Prima q̄ ſcʒ ſi ne culpa incidit. vt qn̄ gr̄a exēpli hō dando opaʒ rei licite efficitur furioſus. et hec qn̄ totaliter ligat ſeu impedit rōnē ſeu vſū rōnis. ex cuſat a toto. alias nō De ſecūda vero incidenti ſcʒ ex culpa. vt qn̄ hō p̄ſtitit cauſā ſue ignorantie du plex eſt opinio Una eſt q̄ ponit ꝙ ſi talis ignorātia rōnē ſeu vſū rō nis omnino ligat ſeu impedit. tūc pctm̄ qđ ſequitur excuſat Ut gr̄a exēpli Cū furioſus q̄ p ſuā culpaʒ incidit in furiā. ex vi illiꝰ furie occi dit hominē. talis ei nō peccat. q̄a vt animal brutum in ſolo impetu moueť et nō rōne Alia eſt opinio que ponit ꝙ talis ignorantia nō excuſat a toto ſed bn̄ a tanto Un̄ in caſu precedenti talis furioſus vt dicit minꝰ peccat. q̄ʒ ſi furioſus non eſſʒ. peccat tamen Prima opi nio probabilior videtur Propter dubium tamen talibus ſi ſanētur debet ſm̄ canones penitentia in iungi Et hec quātum ad naturaʒ

seu q̃litatẽ ɔſciẽtie dicta ſufficiãt

De natura qualitate et numero circũſtantiarũ

Nunc de natura et q̃litate
et numero circũſtãtiarum
aliq̃ dicẽda veniũt Eteniʒ
vt ſupi⁹ tactũ eſt ad cognoſcẽdaʒ
differẽtiã nature ꝛ q̃litatis pc̃oꝝ
tam mortalis q̃ʒ venialis. nõ mo
dice ɔfert hmõi circũſtantiarum
naturã ɔgnoſcẽ diligent̃ q̃ʒ dũ ca
ſus occurrunt ɔſiderare ac debite
attẽdẽ Et hinc eſt ꝙ cõiter p̄ do/
ctores tres aſſignant̃ cauſe princi
pales ꝓpter quas hmõi circũſtan
tiarũ ɔſideratio nõ ſolũ ad ſciẽtiã
moralẽ ʒ valde p̄ncipalit̃ ad ſciẽ/
tiam theologicaʒ ptinet. q̃lis non
dubiũ eſt ſciẽtia regiminis inſtru/
ctiõis et directiõis aiaꝝ maxime
in foro pñiali q̃ vt dicit Gregl. in
paſtorali Ars eſt artiũ . ſciẽtia ſciẽ/
tiaꝝ Prima cauſa ẽ qꝛ hmõi ſcien
tia theologica conſiderare habet
act⁹ hũanos. ſm qd̃ p̄ eos hõ ad
beatitudinẽ ſalutẽ q̃ʒ eternã ordi
natur Omne aũt ꝙ ad aliquẽ finẽ
ordinat̃ oꝫ eſſe illi fini ꝓportiona
tũ Act⁹ aũt humani. fini ꝓportionã
tur ſm q̃ndã ɔmẽſurationeʒ q̃ fit
p̄ debitas circũſtãtias . rõnabilit̃
ergo ad p̄dictã ſciẽtiã theologicã
ptinet. iparũ circũſtãtiaꝝ ɔſidera
tio Scd̃a cauſa eſt. qꝛ ipa etiaʒ
ſciẽtia theologica ɔſiderare habʒ
act⁹ hũanos. ſm qd̃ inuenit̃ in eis
bonũ ꝛ malũ. meli⁹ ꝛ pei⁹ Hec aũt
in ipis actib⁹ humanis frequẽtiſſi
me ex circũſtantijs regiunt̃. ſm ꝙ
ipas circũſtantias vt infra decla/
rabit̃ diuerſificantur rationabilit̃
ergo iparum circũſtantiarum con
ſideratio ad huiuſmodi theologi
cam ſcientiam pertinere dicitur et
pertinet Tertia cauſa quia ipſa
etiam ſciẽtia theologica ɔſiderat
actus humanos ſm qd̃ ſunt meri
torij vel demeritorij. quod quideʒ
cõuenit actibus humanis ad qd̃
requiritur ꝙ ſint voluntarij Act⁹
aũt humani frequentiſſime iudica
ri habent voluntarij vel inuolun/
tarij ſm cognitionem vel ignorã
tiam circumſtantiaruʒ Rationabi
liter igitur circumſtantiaruʒ cog
nitio ad huiuſmodi ſcientiã theo/
logicaʒ pertinere dicitur et ptinet
Ad declarationẽ igitur materie
pticulari⁹ deſcendẽdo. circũſtẽtia
ſic deſcribit̃. ꝙ ẽ accñs act⁹ huma
ni Et intelligat̃ iſta deſcriptio nõ
de accidenti quod ineſt rei vt ſua
q̃litas. ſicut albũ dicit̃ accñs rei al
be. ʒ intelligat̃ accñs q̃ cũ alio ſil̃
in eodẽ ſubiecto ɔtinẽs ꝛ exiſtens.
extra tñ ſubſtantiam ipſius cum
quo ſic cõcurrit et exiſtit Sic enim
circũſtantia dicitur accidẽs act⁹
humani quia cuʒ actu humano ſi/
mul in eodẽ ſubiecto concurrit et
exiſtere poteſt Eſt tamẽ extra ſub
ſtantiam ipſius actus humani nec
eſt de eius ſubſtantia . qd̃ ſatis no
men de ſe importat ꝛ cõnotat Di
citur enim circũſtantia quaſi circũ

aliquid ſtās Circūſtantie aūt ſm
quas vt ſupra tactū eſt act⁹ hmōi
iudicari habent boni vel mali me
liores vel peiores meritoꝝ vel de
meritoꝝ ꝛc et ꝑ ꝯſequēs ad beati
tudinē ſalutē q̄ꝫ eternam ordinati
aſſignant a tullio in ſua rhetorica
ſeptē. que continentur in iſto verſu
Quis. quid. vbi. quibus. auxilijs.
cur. quomō qn̄. Etenim iuxta qđ
ipſe tulli⁹ dixit In actib⁹ humanis
ad eoꝝ bonitatē ſeu maliciā debi
te dinoſcēdam p̄dicta ꝯſideranda
veniūt. ſcilicꝫ quis eſt qui fecerit
quid eſt quod fecerit. vbi fecerit.
quib⁹ auxilijs. inſtrumētis vel me/
dijs fecerit. quare fecerit. qn̄o fe/
cerit qn̄ fecerit Phus aūt in tertio
ethicoꝝ addit octauam circūſtā/
tiam ſcꝫ circa quid Sed tulli⁹ eaꝫ
ſub illa circūſtantia. quid. ꝯprehen
dit Hic tn̄ ipaꝝ circūſtantiarum
fiet declaratio ſm numerū ꝑ poſiti
onem p̄di Numer⁹ autem ſeu ſuffi
ciētia iſtaꝝ circūſtantiarū ſic ſumi
pōt Circūſtantia enīꝫ vt iaꝫ dictū
eſt dicit quaſi extra ſubſtātiā act⁹
exiſtens ꝫ tn̄ ipm actū aliquo mō
attingens Triplici aūt mō ſeu re/
ſpectu p̄t circūſtantia actū ipſum
humanū attingē Uno mō inq̄ntū
attingit ipm actū i ſe Scđo mō in
quātum attingit cauſaꝫ ipi⁹ act⁹
Tertio mō i q̄ntū attingit effectū
ipſius act⁹ Reſpectu p̄mi modi du
plicit p̄t ipa circūſtantia ipm actū
in ſe attingere. vel ꝑ modū ſcꝫ cu/

iuſdam menſure ſeu ꝯmēſuratiōis
et ſic erūt circūſtantie reſpicientes
ſeu dcernētes locū et tēp⁹. que de/
notant ꝑ hec duo verba in p̄dco
verſu poſita. ſcꝫ vbi. et qn̄. vel per
modū qualitatis ipi⁹ act⁹. et ſic erit
circūſtantia reſpiciēs ſeu dcernēs
modū agēdi quo ſcꝫ act⁹ ipſe fact⁹
eſt. que denotat ꝑ hoc v̄buꝫ qūo
Reſpectu vero ſcđi modi ſcꝫ reſpe
ctu cauſe ipi⁹ actus. cum omnium
actuū et affectuū humanoꝝ qua
tuor ſūt cauſe principales. ſcꝫ effi
ciens materialis. formalis. et fina
lis. quadruplex circa iſtas q̄tuor
cauſas accipit ſeu occurrit differē
tia ſeu q̄litas circumſtantiarū Cir
ca eīn cauſam efficientē alias acci
pitur ſeu occurrit circūſtantia ipi/
us agētis q̄ denotat per hoc ver/
bum quis Circa cauſā materialē
accipit ſeu occurrit circūſtātia cir
ca obiectum q̄ denotat ꝑ hoc ver
bum. qđ addit phus. ſcꝫ circa qđ
Circa cauſam formalē accipit ſeu
occurrit circūſtantia circa cauſam
coagētem ſeu cooperātēꝫ ſeu con
currētēꝫ. que notat per hoc verbū
quibus auxilijs Et intellige vt iā
tactū eſt. vel inſtrumentis ꝛc vl hu
iuſmodi que faciūt ad formā act⁹
Circa cauſam finalem accipitur
ſeu occurrit circūſtantia circa pro
poſituꝫ et intētionem agentis que
denotatur per hoc verbum. cur. i.
propter quid qua de cauſa ꝛc. Re/
ſpectu vero tertij modi. ſcꝫ reſpe/

ctu effect' ipſius actus accipit ſeu
occurrit circumſtantia. circa illud
quod ex tali actu contigit et ſecu
tum eſt. que denotatur p hoc ver
bum quid

Epilogatio

Hec igitur ſunt circū/
ſtantie ex quibus vt pluries tactū
eſt. actus humani quo ad bonita
tem vel maliciam meritum vel de/
meritum ꝛc iudicari habēt nec plu
res reperientur quin ad aliquam
premiſſarū ſint reducibiles Et ad
maiorem inſtructionē mediocriuȝ
et ſimplicium quibus vt ſuperius
tactum eſt non tanta ſcientia vel li
brorum facultas ſuppetit expedi/
ens iudicatum eſt de predictis cir
cumſtantijs aliqualiter exemplifi
cari. vt exinde in ſimilia facili' ma
nuduci poſſint. et ſeruando ordi/
nem verſus ſupra poſiti Reſpectu
igitur primi verbi ſcilicȝ quis. cer
tum eſt ꝙ ceteris alijs parib' gra
uius peccat ſacerdos q̄ȝ ſimplex
clericus. ⁊ grauius clericus q̄ȝ ſim
plex laicus. et grauius vir q̄ȝ femi
na Reſpectu ſcdi. ſcilicȝ. quid. cer/
tum eſt ꝙ ceteris alijs paribus ho
micidium eſt grauius peccatuȝ q̄ȝ
furtum. et adulterium q̄ȝ ſimplex
fornicatio. Reſpectu tertij. ſcȝ vbi
Certum eſt ꝙ ceteris alijs parib'
furtum vel percuſſio. vel fornica/
tio que fieret in eccleſia vel alio lo
co ſacro. eſt grauius peccatum
q̄ȝ ſi fieret extra eccleſiaȝ ⁊ in loco
non ſacro Reſpectu quarti ſcilicet
quibus auxilijs inſtrumentis vel
medijs ꝛc. certum eſt ꝙ domuȝ ad
predandum intrare per falſaȝ cla
uem. vel ſeram aperire per inſtru/
menta ſubtilia. vel per ſubordina
tionem famuli aut ancille ceteris
alijs paribus eſt grauius peccatū
q̄ȝ a caſu inuētā aptā vel p foramē
muri non obſtructum intrare Re/
ſpectu quinti ſcilicet. cur. ſeu propt̄
quid. certuȝ eſt ꝙ latitare in nemo
re vel alio loco ſuſpecto. ſeu con
ducere ſocietatem aliquam inten/
tione aliquem vel aliquos occidē
di. ceteris alijs paribus eſt graui'
peccatum q̄ȝ predicta facere inten
tione ſola depredādi Reſpectu ſe/
xti. ſcilȝ quō. certum eſt ꝙ ceteris
alijs paribus grauius eſt peccatū
hominem ex propoſito deliberato
et per inſidias q̄ȝ ſubito motu ſub
ito q̄ȝ incurſu occidere Et graui'
ceteris alijs parib' veneno in con
uiuio q̄ȝ gladio aperte inuadendo
occidere Reſpectu ſeptimi. ſcȝ qn̄.
certum eſt ꝙ domuȝ pro depredā
do de nocte intrare. ceteris alijs
paribus eſt grauius peccatum q̄ȝ
d die intrare Et fornicari die ſan
cto paſche. vel alio ſolenni ceteris
alijs parib' graui' eſt pccm̄ q̄ȝ die
nō ſolenni Reſpectu vo octaue cir
cūſtātie p pbm̄ addite. ſ circa q̄d
Certū eſt ꝙ machinamēta et dece
ptiones tendere et parare ad

inducendam mulierẽ religioſã vel
vxoratã in fornicationem ceteris
alijs parib⁹ ẽ graui⁹ pccm̃ q̃ȝ ma
chinari ad inducẽdã vnã aliã oio
ſolutã. ſic de ſilib⁹ Nodũt aliqui vl
tra omẽs p̄dictas circumſtantias
vnã aliã ſcȝ Quotiẽs Circa quã
dupliciť dici p̄t Uno mõ q̄ cũ in/
xta p̄mũ triũ modoꝝ actuȝ huma
nũ attingẽdi ſup̄ tactoꝝ ipa circũ
ſtãtia. q̊tiẽs. videať actũ in ſe attin
gere p modũ cuiuſdã ꝯmẽſuratio
nis tp̄is. põt rõnabiliť intelligi et
ꝯp̄hẽdi ſub illa circũſtãtia. quãdo
Nec em̃ debite ⁊ ſufficienť p̄t ſiue i
ꝯfeſſiõe ſiue alias. q̃ntitas ſeu gra
uitas pcc̃i p illã circũſtãtiã. q̃ñ. p/
q̃ri ⁊ haberi. vtputa ſcȝ. quo tp̄e.
q̃ die. qua hora ꝛc pcc̃m factũ ſit.
Quinetiã effectualiť dicti pcc̃i q̃n/
titas ⁊ grauitas p dictã circũſtãti/
am q̊tiẽs pq̃raťq habeať vt gr̃a
exẽpli Cõtingẽ p̄t imo frequenter
ꝯtingit q̄ hõ pluries idẽ pcc̃m. vt
puta fornicationẽ. vel furtũ ꝯmit
tet. vna vice tẽpe q̃dragesimali et
die ſolẽni. Et alia vice. alio tp̄e. et
die nõ ſolẽni Et ſic de ſimilib⁹ val
de q̊tidianis Si igiť debite ⁊ ſuffi
cienť ab iſto pq̃rať ⁊ ſciať q̃ñ tale
pcc̃m ꝯmiſerit. ſatis etiã ſcieť quo
tiẽs ip̄e ꝯmiſerit Alio mõ diciť q̄
ꝓprie iſta circũſtãtia. q̊tiẽs. nõ eſt
nec dici debȝ circũſtãtia qꝛ ꝓprie
nec actũ in ſe nec cauſã ipi⁹ act⁹ nec
effectũ ipi⁹ actus reſpicit. imo nec
pcc̃m in ſe q̃quo mõ aggrauat. ſ3
ſolũ ⁊ ꝓprie q̃ndã reiterationẽ pec

cati pluralitatẽ pccoꝝ dicit vt cla
re apparẽ p̄t p exẽpluȝ q̄ȝ de ipa
iuxta ſimilitudinẽ p̄cedẽtiũ circum
ſtãtiarũ poni p̄t Certũ ẽ em̃ q̄ ce
teris alijs parib⁹ graui⁹ ẽ pcc̃m ter
aut quaťer mulierẽ de fornicatione
vel adulterio ſolicitare. q̃ȝ ſemel Et
graui⁹ ter aut quaťer inſidias ad ali
quẽ occidẽdũ tẽdẽ et parare q̃ȝ ſe/
mel Sed ꝓprie iſta nõ vnũ et ideȝ
pcc̃m ſũt. imo plura. et ꝓprie q̃dam
reiteratio pcc̃oꝝ Notanť aũt in p̄
miſſis exẽplificatiõib⁹ addita ſũt
illa verba Cetẽis alijs parib⁹ Nã
circa caſ⁹ p̄miſſos et ſimiles poſſẽt
etiã alie circũſtãtie ꝯtingẽ ſeu oc/
currẽ q̄ de ſe aliť q̃litatẽ ⁊ grauedi
nẽ pcc̃oꝝ p̄dictoꝝ diſponerent ⁊
cauſarent Nã q̄ȝ bñ aduertẽdũ ẽ
ex ꝯcurſu pluriũ circũſtantiaꝝ cir
ca aliquẽ actũ põt maior ei⁹ boni
tas vel malicia. mai⁹ q̃ȝ meritũ vel
demeritũ cauſari Per p̄dictas eẽ
exẽplificationes poterit faciliť diſ
cret⁹ ⁊ intelligẽs de caſib⁹ q̄ ſibi vl
in ꝓpria pſona vel in pſonis alio
rũ. vtputa in ꝯfeſſiõe aut alias cõ
tingẽ pñt dijudicare ⁊ diſcernere
Nã vt ſepe in ſupiorib⁹ tactũ ẽ p b
q̃ȝ etiã clari⁹ dãdo intelligi hic de
ipaɤuȝ natura ⁊ qualitate circum
ſtantiarum principaliter actum eſt
Ex concurſu alicuius aut aliq̃ruȝ
circũſtãtiarũ act⁹ q̄ alſ q̄ ſe ex ſuo
q̃ȝ genere ſeu natura non eſſet niſi
veniale peccatũ imo forſan actus
meritori⁹. efficiť pcc̃m mortale. vt
pluries exemplificatũ eſt de verbo

ocioſo.occaſiōe q₃ ſeu prouocatio ne riſus.et de datiōe elemoſyne q̄ de ſe et ſuo q₃ genē eſt act⁹merito rius Quibus ſi addatur ꝛ cōcur/ rat circūſtantia illa reſpectu cauſe finalis ſeu intētiōis actus de qua ſup̄ ſu₂ illo verbo. Cur. Utputa ꝙ fiant ad ꝓuocandū ſeu inducē dum mulierē in fornicationē effici untur pcc̄a mortalia Et ſimilit̄ de aliꝭs iuxta ſuū gen⁹ et naturaȝ Et hec.q̄ ad naturā.q̄litatē.ꝛ nume rum circūſtātiarum.q̄ntū huic tra ctatui ↄgruere iudicatum eſt dicta ſufficiant

De diuerſis nominib⁹ pcc̄i actualis ꝛ venialis

Quo vero ad diuerſitateȝ nominū q̄ pcc̄o actuali ve niali p̄ nōnullos ꝭm diuer ſas eius ꝓprietates .operationes.et effect⁹attribui ſolēt eſt aduertēdū ꝙ ſic̄ in ſupiorib⁹ vbi de ip̄o pcc̄o veniali agi incepit dictū eſt.diffi/ nitionē beati Augꝰ.q̄ pcc̄o actuali mortali ſup̄ vbi etiaȝ de ip̄o pcc̄o mortali tractatū ē.ex eo ꝙ in ip̄o eſt p̄fecta rō pcc̄i attribuit̄ ſolē p̄ aliq̄s pcc̄o in generali ꝛ tanq̄ȝ ge neri attribui.et ſic q̄damō ꝭm tā maius ꝛ min⁹ poſſe ip̄o pcc̄o veni ali ↄpetē ꝛ ↄuenire.ita de noībus nominū q₃ diuerſitate dici pōt Ex ſcȝ in ſupiorib⁹pcc̄o mortali in ſe plura et diuerſa noīa attributa ſīc q̄ hn̄ cōīter pcc̄o in generali ꝛ tāq̄ȝ generi attribui ſolēt. et ſic q̄damō ꝭm tā mai⁹ꝛ min⁹ poſſent etiā ip̄i pcc̄o veniali attribui ꝛ ↄuenire Ideo ad clari⁹ſp̄ naturā ꝛ q̄litatē pcc̄i venialis ↄgnoſcēdū recitabū tur hic aliq̄ noīa ip̄i pcc̄o veniali attribui ſolita In q̄rū aliq̄b⁹ cuȝ ip̄o pcc̄o mortali ↄuenit intelligā/ tur p̄ pri⁹ꝛ p̄ncipali⁹ ip̄i pcc̄o mor tali ↄpetē.cū in eo vt tactū eſt p̄fe cta rō pcc̄i ↄſiſtat.ꝛ ſcd̄ario ac mi n⁹ p̄ncipalit̄.imo p̄ q̄ndā largam acceptionē ip̄i pcc̄o veniali.cū ꝭm beatū Thomā.nō ↄſiſtat in eo pfe cta rō pcc̄i.imo ſolū q̄dā impfecta

¶ Pōt igit̄ p̄mo pcc̄m veniale no minari et interdū ab aliq̄b⁹noīat̄ macula.et ħ q₂ maculat aīam Qđ q̄dē iuxta beatū Thomā intelligat̄ nō ꝓprie loquēdo ħ ſolū ꝭm q̄d in q̄ntū ſcȝ pcc̄m veniale impedit ni/ torē q̄ ē ex actib⁹virtutū Quia nō diminuit nitorē h̄itualē.nec eni ha bitū charitatis et aliarū virtutum diminuē habet.ſic̄ facit pcc̄m mor tale Pōt etiā noīari reat⁹.ex eo ꝙ ad penā obligat.ħ ħ ec̄ vt iā ſtatiȝ tactū ē intelligat̄ largo mō ꝛ q̄ſi impropie .q₂ ad penā eternā p̄ciſe nō obligat vt facit pcc̄m mortale ħ ſolum ſub diſiūctiōe Uel ſcȝ ad penā eternā vl̄ ad penā purgato/ riā.vel ad penaȝ pn̄tialit̄ ſatiſfc̄o/ riā Qđ caplo immediate ſequēti vbi de dicti pcc̄i venialis effectib⁹ agetur latius declarabitur Pōt etiam nominari preuaricatio in q̄ntū ſcȝ mādatum dei reſpicit q̄d tranſgrediēdo p̄uaricatur Sȝ

ſimiliter vt prius intelligat̃ largo
mō et q̄ſi improprie. q̄m pecc̄m ve
niale nō facit directe cōn legē dei
et mādatū ſꝫ bñ p̄ter. vt late in ſu
perioꝛib⁹ expoſitū eſt Poteſt etiaꝫ
nominari pecc̄m puta de facto no
minat̃. in q̄ntum ſcꝫ eſt ꝯuerſio ad
bonū ꝯmutabile. ſꝫ vt etiā tactū ē
ſ̄m largo modo et min⁹ p̄ncipalit̃
Quia illa ꝯuerſio ad bonū ꝯmuta
bile non eſt cum totali ⁊ habituali
auerſione a bono incōmutabili. ſi-
cut eſt in pecc̄o moꝛtali Nā in iſto
pecc̄o veniali neqꝫ plus neqꝫ tātuꝫ
diligit̃ ip̄m bonum ꝯmutabile ad
qd̄ ſic fit ꝯuerſio ſicut bonuꝫ incō
mutabile a q̊ fit auerſio. vt bñ am
ple ⁊ pluries in ſup̱ioꝛib⁹ declara
tū eſt Poteſt etiā nominari nefas
in q̄ntū ſcꝫ eſt illicitū p̱ſone perpe
tranti Sꝫ vt frequent̃ dictū eſt ſ̄m
etiā ē largo mō ſumēdo et quodā
mō improprie ¶ Plura alia poſ-
ſunt ip̄i pecc̄o veniali ſ̄m diuerſas
ei⁹ op̱ationes et effect⁹ nomina at
tribui. interdū etiam p̱ aliq̊s attri
buūtur. ſꝫ ſup̄ dicta ſatis ſit tetigiſ
ſe ⁊ declaraſſe Sūt em̄ ea que ma
gis ꝓprie ſibi ꝯuenire vident̃ ⁊ cō
muni⁹ aſſignant̃ Peccata venialia
intelligi p̱ lignū. fenū. et ſtipulam
aliq̄ volūt inter quos ſepe p̄fatus
beat⁹ Thom̄ ſup illo qd̄ i. ad coꝛ.
iij. dicit ap̄ſus Si aliq̄ ſup̱ funda
mētū ſpūale edificāt aurū. argētū
lapides p̄cioſos Alij vero ſupedi
ficāt lignū. fenū. et ſtipulā Et ꝙ il
le q̄ ſup̱ fūdamētū ſpūale ſic lignū
fenū et ſtipulā edificat ſalu⁹ erit.
ſic tñ q̄ſi p̱ ignē. i. patiet̃ penā ſed
nō eternā. intelligi p̱ iſta tria vlti
ma volūt pecc̄a vēialia Qd̄ tñ ſ̄m
eūdē doctoꝛē ꝓprie intelligi h̄ꝫ de
ip̄is pecc̄is vēialib⁹ q̄ admiſcēt ſe ꝓ
curantib⁹ terrena Nam aliq̄ inter
dū pecc̄a venialia ſe viris ſpūalib⁹
admiſcēt. ſꝫ q2 leuiſſima ſūt nō pur
gant̃ p̱ ignē. ſed frequētiſſime per
ip̄m feruoꝛē charitatis Talia igit̃
peccata venialia ſe terrena ꝓcurā
tib⁹ admiſcentia ideo p̱ lignum fe
num et ſtipulam ſignificant̃. quia
ſicut p̄dicta tria in domo ꝯgregā
tur nec tñ ad ſubſtātiā edificij p̱ti
tinēt imo ꝯburi poſſunt. edificio
nihilomin⁹ integro remanente. ita
etiaꝫ peccata venialia multiplica
ri in homine poſſūt manente ſpūa
li edificio Et tūc ꝓ iſtis patit̃ ignē
vel ſcꝫ temporalis tribulationis
in hac vita. vel purgatoꝛij ſi ipſis
nōdū purgatis decedat. ſꝫ tñ ſalu
tem ꝯſequet̃ eternā Dicunt̃ autē
hm̄oi peccata venialia ſuperedifi
cari ſpūali fūdamento. non quaſi
directe ſup̱ ip̄m. etenī ſup̱ bonū et
ſpūale. malū ꝓprie edificari nō p̄t
ſꝫ ſup̱. i. iuxta. ſic in ſimili ibi in pſal
dicit̃ Sup̱ flumina babylōis ꝛc. i.
iuxta flumina babylōis Notant̃
etiā ⁊ bñ ad ꝓpoſitū aliquoꝛuꝫ in-
fra tangēdo ꝓ dicunt̃ hm̄oi venia
lia pecc̄a ſic p̱ lignū fenū et ſtipulā
ſignificata ſpirituali edificio ſup̱-
edificari Nam niſi ſpūali edificio
ſuperedificata eſſent. homo talia

habens nō eſſz ſalu⁹ ſic q̄ſi p ignē Vn̄ cū pcc̄o mortali ⁊ vēiali ſimꝉ decedēs. habet quidē lignū fenuz et ſtipulā. ſ nō habz ſpūali fūda/ mento ſupedificata Et ideo talis nō erit ſalu⁹ ſic q̄ſi p ignē. qꝛ ſimpli citer ſalu⁹ nō erit Et importāt tria p̄dicta tres modos ſeu tres gra/ dus adherētie ⁊ grauitatis ipꝰꝝ pccōꝝ venialium . tres qꝫ modos ſeu grad⁹ purgationis eoꝝ. ꝓpter qd̄ generaliꝉ oīa pccā venialia depelluntꝉ ⁊ decernūt. qꝛ nullum eſt qd̄ nō ſit alteri⁹ p̄dictoꝝ triū mo doꝝ ſeu graduū adherētie ⁊ gra uitatis Et ꝙ nō p aliquē dictoꝝ triū modoꝝ ſeu graduū purgati/ onis etiā purgeꝉ Lignū etem̄ qd̄ reſpectu iſtoꝝ triū diutius in igne manet ſignificat maiora Stipula que citiſſime oburiꝉ minima Et fe nū qd̄ inter iſta duo ſe quaſi medi ocriter habz. ſignificat mediocria

De diuerſis effectibus pcc̄i actualis venialis

Plures poſſent pcc̄i venia lis effect⁹ enumerari prout plures exiſtūt. ex q̄bus tn̄ p doctores cōius aſſignanꝉ q̄ ſe/ quūtur Vn⁹ q̄dē qꝛ ad penā obli gat Nō aūt vt ſtatim ſup tactuz ē ꝙ ad aliquā triū penarū ꝓ pec catis affligi ſolitarū ſcz eterne vel purgatorie. vel in p̄nti ſeculo ſatiſ/ factorie p̄ciſe ⁊ determinate obli/ get. ſ bn̄ ſub diſiūctiōe ad alteraz ſcz eaꝝ. Nā de pcc̄o veniali hic .i. in h ſeculo vꝉ ſatiſfactiōe hic nō fa cta in purgatorio ſi cū eo peccatū mortale nō exiſtat vel in inferno ſi cū eo etiā pcc̄m mortale exiſtat ſa tiſfieri oportet Et ſi hic in foro ſcz ecc̄ie p̄nītis hō ſatiſfaciat. leuiꝉ ſa tiſfaciet Si vero in foro purgato rij ſatiſfacē expectet. grauiꝉ valde punieꝉ ⁊ ſatiſfaciet Si vero in fo/ ro inferni eū ſatiſfacē oporteat. ꝓ ipo etiā veniali grauiſſime punieꝉ qꝛ eternaliꝉ Si tn̄ vt tactū eſt mor tale cuz ipo veniali exiſtat. i. ꝙ hō cum ambob⁹ deceſſerit Et ad ꝓpo ſitū iſtarū trium punitionū ſeu ſa tiſfactionū dari ſolet exempluz de menſura vini que in vno forſā lo co valebit ſolidū vnū. ſi ꝓgrediaꝉ vlteri⁹. reperieꝉ valē ſolidos duos ſi vero adhuc vlterioꝛ fiat ꝓgreſ ſus reperietur valere ſolidos tres Pena tn̄ in inferno ꝓ veniali illa/ ta incōparabiliꝉ minoꝛ ē q̄ꝫ ibidē ꝓ mortali illata Vn̄ dici ſolet ꝙ pena in inferno ꝓ mortali illata ē ſicut ſoliditas Jllata vero ibidem ꝓ veniali ē ſicut ſupficies Jn pur gatorio aūt ꝓ veniali illata eſt ſi/ cut linea Jn p̄nti vero ſeculo pro veniali illata eſt ſicut punct⁹ Vn̄ ſicut iſta quatuoꝛ ſūt ad inuicem improporcionabilia. ita inter qua tuoꝛ penas ſup dictas improporꝉ tionabilis eſt differentia. Sc̄dus effect⁹ pcc̄i venialis ē ꝙ aiam ma culat Qd̄ ſic iuxta qd̄ ſtatim ſup tractauim⁹ intelligatꝉ. ꝙ ſ. nitorē il lū aie q̄ ex actib⁹ caritatis ⁊ ꝟtutū

naſcitur ſeu procedit reſpectu illi⁹ in quo incidit impedit Et ſic ꝑ indirectũ.maculaȝ q̃ndaȝ in aĩa inducit Prout iuxta aliq̃s doctores pt exemplũ poni de imagine picta q̃ aliq̃n denigrari pt in tm̃ vt nullo mõ videri poſſit Aliq̃n vero ſic ſolũ obſcurat̃ vt videri q̃dẽ poſſit ȝ nõ plene diſcerni Propt̃ quã ſili tudinẽ dicit beat⁹ Gregl. ꝙ pcc̃m veniale obſcurat.mortale vero obtenebrat Reſpectu aũt iſti⁹ macule dici ſolet ꝙ in ſaluãdis omne peccatũ veniale in p̃nti vita a gr̃a finali.i.q̃ in finẽ habet̃ alias ſaluãdi nõ eſſẽt .delet̃.et h̄ ſm aliq̃s q̃ntũ ad culpã.ȝ nõ q̃ntũ ad penã .imo pena illa in purgatorio ſoluet̃ Delet aũt gr̃a finalis ſcȝ q̃ in morte habet̃ pcc̃m veniale in ipa diſſolutione aĩe et corpis.q̃muis etiã forſan nõ ſit ad illud mot⁹ ꝯtritionis ꝓ tũc direct⁹.⁊ h̄ ex virtute ꝯplexionisq̄ ſui ſtat⁹ Et ſm h̄ intelligit̃ verbũ Augl. q̃ dicit.ꝙ in purgatorio pt eẽ abſolutio a pena et nõ a culpa.qđ etiã ſimiliter ab aliquib⁹ doctorib⁹ dici ſolitũ eſt Sȝ modo cõiter tenet̃ cũ peccatũ veniale ab hinc deferat̃ a multis qđ etiã q̃ntum ad culpaȝ in purgatorio purgari poſſit Vñ exponendo illud qđ domin⁹ de quibuſdã peccatis dixit ꝙ nõ remittũtur nec hic nec in futuro dicit Gregl. ꝙ venialia dimittentur in futuro Qđ ſi intelligatur ꝙ remittent̃ q̃ntũ ad penaȝ tunc expoſitio ſua in effectu nulla eſſet Nam etiã mortalia q̃ntuȝ ad penam que pro eis ſoluta non eſt ibidem purgantur Ideo clarũ eſt ꝙ Gregl.intelligere voluit ꝙ venialia in purgatorio q̊ etiam ad culpam purgentur ¶ Tertius effectus peccati venialis eſt ꝙ feruorẽ charitatis minuit.ſicut videtur de aq̃ in igneȝ proiecta ꝙ licet igneȝ nõ extinguat.feruorẽ tamen illius minuit et temperat ¶ Quartus effectus peccati venialis eſt ꝙ potentias anime in bonis laxat ſicut ꝑ exempluȝ quando imponit̃ onus ſuper equum efficitur et redditur minus promptus et expeditus ad ambulanduȝ ¶ Quintus effectus peccati venialis eſt qđ retardat a gloria Nam cum homo decedit et poſſet ſi in eo nõ eſſẽt venialia ſtatim ad celum euolare poſt mortẽ propter ipſa venialia cogetur ad tempus in purgatorio expectare. Nunq̃ȝ enim facies dei ab aliquo videbitur donec ſoluat minimum etiam peccatorum venialiuȝ quadrantem Oportet enim quemlibet ita mundum ante introitum paradiſi eſſe ſicut fuit in innocentia baptiſmali ¶ Sextus effectus peccati venialis eſt ꝙ bona glorie celeſtis diminuit Non quideȝ illa que iam debentur et que iã homo ibi habet per meritum repoſita Sed illa que deberẽtur ſi venialia non fierent Naȝ illo medio tempore q̃ peccata venialia fiunt poſſent aliqua bona fieri.que cum non fiant

de tanto ipa gloria cẽſeť effectuali
ter q̄ȝ ē diminuta Propť eť illoꝝ
venialiū ꝑpetrationē oportȝ opa
q̄dā bona ad ſolutionē ⁊ purgati
onē hmōi venialiū faceꝛ ꝯuertere
ꝑ q̄ valde accreſcē potuiſſȝ et ac/
creſcē debuiſſȝ cumul⁹ p̄mij eterni
¶ Septim⁹ effect⁹ pcc̄i venialis ē
q̄ꝛ venialia ſepe ſūt occaſio morta
liū pcc̄oꝝ Et h̄ inť alios quatuor
modos. q̄ in ſupioribus vbi de ſe/
ptē pcc̄is mortalibus tractari ince
pit late expoſiti ſūt. vbi mōſtratuȝ
ē ꝙ act⁹ q̄ de ſe ex ſui q̄ȝ natura ē
ſolū de genē pcc̄i venialis. pōt vel
ex ꝯſciētie remorſu vel ex ꝯplacen
tia vel ex ꝓcliuitate. vel ex ꝓgreſ
ſu pcc̄m mortale effici Hoc autē
etiā ſingulariť aduertēdū eſt. ꝙ ſic
ad remiſſionē pcc̄i mortalis exigi
tur deſertio act⁹ peccādi cū volun
tate firmo q̄ȝ ꝓpoſito in poſterum
abſtinēdi. ſic ſimiliť pcc̄m veniale
in p̄nti vita nō dimittiť niſi etiā a/
ctu et ꝓpoſito deſerať ¶ Et hec q̄
ad totalē materiā nature q̄litatis
et effect⁹ pcc̄i actualis venialis ac
circa eā occurrētiū q̄ntū hūc p̄ntē
iſti⁹ libelli octauū tractatū ꝯcernē
iudicatū ē dicta ſufficiant

¶ De ſecūda et vltima

diuiſiõe pcc̄i in genē ſeu tanq̄ȝ gē
neris q̄ ſumiť ſm ipi⁹ pcc̄i cauſam
materialem

Expeditis his q̄ reſpectu
p̄me diuiſiõis pcc̄i in genē
ſeu tāq̄ȝ generis. q̄ ſcȝ ſm
q̄ndā pcc̄i q̄litatē ⁊ q̄ntitatē ſume
bať et ſūpta ē dicēda occurrebāt
Nūc de ſcd̄a et q̄ ad hūc tractatū
vltima ipius pcc̄i etiaȝ in genē ſeu
tanq̄ȝ generis diuiſione. q̄ ſcȝ ſm
ipi⁹ pcc̄i cauſā materialē ſumiť ali
qua etiā dicēda veniūt Nec h̄ acci
piēda vēit ipa cauſa materialis ꝓ
prie vt in reb⁹ corpalib⁹ ſeu mate
rialib⁹ fieri poſſet. ſȝ ſolū ꝑ q̄ndaȝ
ſimilitudinē vt hic cauſa materiali
dicať illud in q̄ ſit ſeu cauſať ipm
peccatum

Proſecutio et declaratio i pſi⁹ diuiſionis

Diuiſio igiť ē iſta ꝙ pcc̄oꝝ
alia ſunt cordis alia oris.
alia opis Vel ſm alios
aliq̄ ſūt cogitatiõis. aliq̄ locutiõis
aliqua operationis

De peccatis cordis ſeu co/gitationis

Peccata cogitationis ſeu
cordis ſūt hec Cogitatio.
delcatio. ꝯſēſus. deſideriū
mali. volūtas ꝑuerſa. infidelitas.
ſupſtitio. indeuotio. p̄ſūptio. ꝺſpa
tio. timor male hūiliās. amor ma/
le accendens. prudentia carnis. ſuſ
pitio. inuidia. ira. odium. timor ſer
uilis. exultatio in aduerſis proxi/
mi. dolor de eius proſperis. contē
ptus pauperum. contemptus pec
catorum. perſonarum acceptio.
perfidia. affectus carnalis paren/
tum. inepta letitia. ſeculi triſticia.
impatientia. auaricia. ſolicitudo
temporalium. ſuperbia. perplexi/

De peccatis cordis

tas. obſtinatio. malicia. tediũ bo/
ni. acidia. incõſtãtia. pñia pñie. do
lor ꝙ ãpli⁹ nõ eſt male factũ hypo
criſis. amor inordinat⁹ placẽdi. ti
mor diſplicẽdi. verecundia de bo
no ope. amor ꝑuat⁹. ſenſ⁹ ſingł̃aris
ambitio dignitatum. vana gloria
ꝺ bonis nature vł fortũe vel gra/
tie. verecũdia de paupib⁹ amicis.
ꝯtẽpt⁹ ãmonitionũ. imiſericordia

De peccatis oris ſeu locutionis

Peccata oris ſeu locutiõis
ſũt hec Crebra iuratio. p/
iurium blaſphemia. nomẽ
dñi irreuerent̃ aſſumẽ. veritatẽ im
pugnare. deũ ꝺ aura iudicare. cõn
deũ murmurare. irreuerent̃ horas
dicere. detractio. adulatio. mẽdaci
um. vituperiũ. maledictio. infama
tio. ꝯtentio. ꝯuiuatio impugnatio
veritatis agnite. impugnatio cha
ritatis frñe. ſeminatio diſcordie.
ꝓditio. falſũ teſtimoniũ mala ꝯſi/
lia. deriſio. cõtradictio obedientie.
inuertẽ facta bona. i eccleſijs pla/
citare. ad irã hominẽ ꝓuocare. re/
prehendẽ in alio qꝺ ipſe facit. va
niloquiũ. multiloquiũ. ſtultiloquiũ
verba ocioſa vel ſupflua vł curio
ſa ꝓferre iactãtia. verboꝝ politio
pccõꝝ defenſio clamor. riſ⁹. cachin
nus. turpiloquiũ. lenociniũ. cantile
nas ſeculares cãtare. in cãtu diui
no magis ſtudẽ vocẽ frangere ꝙ̃
deuote pſallere. murmurare. ver/
ba ſecularia ꝓferre. in iniuſta cau
ſa aduocare. malũ ꝯmendare

De peccatis operis ſeu opatiõis

Peccata aũt opis ſeu opa
tionis ſũt hec Gula luxu/
ria. ebrietas. ſacrilegiũ. ſy
monia. ſortilegia. violatio dieruꝫ
ſolenniũ. indigne cõſcare. votorũ
fractio. apoſtaſia. diſſolutio in of
ficio diuino. ſcãdaliſare ſub exem
plo malo. ꝓximũ corrũpẽ. ledere
hominẽ. vel in rebus vel in ꝑſona
vel in fama. furtuꝫ rapina. vſura.
deceptio lud⁹. vẽditio iuſticie. exa
ctiones indebite. ac telonea iniu/
ſta aſcultare mala. ioculatoribus
dare. nc̃aria ſibi ſubtrah̃ẽ. ſupflua
ſumẽ. vltra vires ꝙ̃piã aggredi.
ꝯſuetudo peccandi. recidiuatio. ſi/
mulatio. tenẽ officiũ ad qꝺ nõ ſuf
ficit vel qꝺ ſine pccõ nõ agit̃. cho
reiſare. nouitates inuenire. maiori
bus rebellare. minores oppmere
delinquẽ. viſu. auditu. olfactu. ta/
ctu. guſtu. lucta. oſculis. muneribꝰ.
nutib⁹. mãdatis. ſcripturis. circun
ſtãtias aggrauãtes admittẽ. que
ſũt tẽp⁹. loc⁹. mod⁹. nũer⁹. ꝑſona.
mora. ſciẽtia. etas. ſeipm̃ ad peccã
dum cogẽ ſeu inducere

De peccatis omiſſiõis

Peccata omiſſionis q̃ ec̃ vt
facilit̃ debite ꝯſiderãti ap
parere p̃t. ad tria reſpectu
ꝗrũ ꝑcedẽs diuiſio ſumit̃. vel. ſ ad
cor ſeu cogitationẽ. vł os ſeu locu

locutionē. vel op⁹ ſeu opationē p/
tinēt ſūt hec. de deo nō cogitare.
ipm nō timere vel nō amare grās
ſibi de beneficijs nō agē. opa que
ſūt ad ipm nō referre. de p.ccis ſi/
cut deberet nō dolē. ad grām reci
piendā nō ſe preparare. grā accepta
nō vti. nec eā oſeruare. ad inſpira/
tionē diuinā nō ſe ouertē. volunta
tē ſuā volūtati diuine nō oforma
re. ad orōnes dicendas nō atten
dere. orōnes debitas omittere ea
ad que q̄s vel voto vel p̄cepto vℓ
officio teneť. negligē. cōionē ⁊ cō/
feſſionē ſemel in anno nō expetere
parentes nō honorare. ſe ipm non
cognoſcē et rephendē. oſcientiam
ſuā negligē. eccias ⁊ p̄dicatiōes
fugere. tētationib⁹ nō reſiſtē peni/
tentias iniūctas negligenť facere.
ea q̄ ſtatim facienda ſūt differre.
bonis primi nō ogaudē et malis
eius nō odolē. iniurias nō remittē
fidē primo nō ſeruare et bñfici/
is eius nō correſpōdē. delinquen
tes nō corripē. litē nō ſedare igno
rantes nō inſtruē. afflictos nō cō
ſolari. āmonitiōib⁹ nō adq̄ſcere.
pauca ⁊ forſan nulla alia reperiri
poſſe credunť peccata. que nō ſub
p̄dictis effectualiť ophēdanť ⁊ in/
cludātur vel ad ea reducibilia ſint

¶ Quando peccata p̄dicta mortalia ſint vel venialia

Quando autē pcta p̄dicta
mortalia vel ſolum venia
lia exiſtāt facile eſt ex ſupi⁹
tractatis cognoſcē. examinando
ſcz. ſit apud ſe. ſit apud alium mo
dos ea faciendi ⁊ omittēdi. inten
tionē q3 ſeu finē ꝓpter quem ſūt ac
remorſū oſciētie. qui de ipis habe
tur. cum alijs circūſtātijs circa eā
occurrentib⁹ de quib⁹ late ſupius
actū eſt Et hec quo ad ſcdam et
vltimā ipi⁹ pcti in genē ſeu tanq̄
generis diuiſionē dicta ſufficiant
¶ Explicit

Quare multa in hoc opendio p̄cipue in octauo tractatu late ⁊ plane dc̄a ſint ⁊ expoſita

Potuiſſēt nōnulla in h libel
lo et p̄cipue in octauo ⁊ vl
timo tractatu in materia
ſcz pccoꝝ tractata breui⁹ ⁊ open/
dioſi⁹ dici. h vt frequenť in ſupiori
bus tactū eſt libell⁹ iſte nō ſciētifi
cis. libros q3 faciliť ꝓcurare valē
tibus cōpoſit⁹ eſt. h mediocrib⁹ et
cōiorib⁹. ac eis q̄bus non faciliť li
brorū copia ſuppetit Quib⁹ expe
diens et forſan nēe fuit ea que hic
dicta ſūt ⁊ maxime circa difficiles
materias p reiterationes ⁊ lates
repetitiōes. nec nō materialia que
dam exēpla q̄ſi palpādo ⁊ p quā/
dam manuductionē dare intelligi
Alioq̄n nō facile forſan fuiſſ3 plu
rib⁹ ophendē Sic q3 p̄dicta apud
eos nullū fructū nullū q3 pfectū
afferre potuiſſent

Remiſſio ad doctores

¶ Tabula repertoria

Qui tamen ampliora videre voluerit vel clarius de premiſſis materiis informari habeat frequenter allegatos doctores beatum Thomam ⁊ alios in ſuperioribus notatos Et precipue in eorum libris ⁊ tractatibus ſupius eē deſignatis ¶ Explicit

¶ Tabula repertoria

Tractatus pm᷒ de articulis fidei
Et pº q̄d ſit ſymbolum ⁊ vñ dicatur
Quid ſit articulus fidei ⁊ vñ dicatur
Diuiſio et expō articulorum fidei
Et pmo primi ¶ ticulorum
Expoſitio ſcdi tertii et quarti ar/
Expō qnti ſexti ſeptimi articulorum
Expoſitio octaui.noni.decimi ar
culorum ¶ ticulorum
Expoſitio vndecimi duodecimi ar
An alia ſint credenda vltra arti/
culos ¶ articulorum
Vñ ſumitur numerus ⁊ diſtinctio
De q̄dā alia diſtinctiōe articulorum
fidei

Tractatus ſecūdus de

decē pceptis legis ⁊ expō eorum
De diffinitiōe pcepti et eius expōe
De varia diſtinctōne variaq̄ʒ aſſi
gnatiōe pceptorum in tabul legl.
Expō pceptorum legis.⁊ pº primi
Expoſitio ſcdi precepti legis
Expō tertii ⁊ quarti pcepti legis
Expō qnti ⁊ ſexti pceptorum
Expoſitio ſeptimi
Expō octaui.ix.⁊ x.preceptorum
Vñ ſumitur numerus ⁊ ſufficientia
preceptorum
Qualiter p decē pcepta omne pccm
mortale prohibetur
Alius modus ponēdi phibitōnē ſeptē
pccōrum mōrliū p x.pcepta legis

Tractatus tertius de ſe

ptē ſacris eccīe ⁊ d eorum dclaratōe
Diffinitio ſacramenti.et eius expō
Quibus de cauſ iſtituta ſſt ſacmēta
In q̄bus conſiſtūt ſacramenta
In q̄bus differūt ſacmenta noue le
gis a ſacramentis vetēis legis
Quot modis ſacramēta iterentur
Aſſignatio nūeri ſacrāmētorū ſm
ſeptez virtutes
Alia aſſignatio p ↄtrarietatez ad
ſeptē vicia capitalia
Particularis declaratio ſacrorū
Et pmo de baptiſmo
Quid ſit baptiſmus noīe et ratione
Quotuplex ſit baptiſmus
Que ſit ppria materia in ſacramē
to baptiſmi
De forma pſcripta ſacri baptiſmi
De forma ſacramēti baptiſmi q̄
ad verba
De fōr q̄ ad imerſiōes faciendas
De forma aliquorū que ſūt de ſo
lennitate baptiſmi
Quis ſit effectus ſacri baptiſmi
Quis ſit idoneus miniſter ſacri b᷒
De q̄litatibus ſeu cōditōibus acce
dentiuz ad baptiſmum
De patrinis ⁊ q̄d eſt eorum officiu̅
De ſacro ↄfirmatiōis ⁊ ptinētibus
ad ipſum ad ſalutem
An ſacrm ↄfirmationis ſit nēcariū
Que ſit ppria matēia huius ſacri

Que ſit forma
Quis ſit miniſter hui⁹ ſacramenti
Quis ſit effectus (ↄfirmatiōis
De q̄litate accedentium ad ſacrm
De ſacro euchariſtie ⁊ ptinentib⁹
ad ip̄m (chariſtie
De tēpe inſtitutiōis ſacramēti eu
Que ſit vtilitas hui⁹ ſacramenti
De materia hui⁹ ſacramenti
Que ſit forma p̄ciſa verborum
Quis ſit effect⁹ hui⁹ ſacramenti
Aliq̄ de vero corpe xp̄i
De q̄litate ſeu ↄditiōe recipiētiuȝ
ſacramentū euchariſtie
De q̄litate ſeu ↄditiōe miniſtri h⁹
ſacramenti (ad ipſuȝ
De ſacramento pn̄ie et ptinētib⁹
Quid eſt pn̄ia in generali
Quot et q̄ ſint pn̄ie ſpēs
Quid in pn̄ia ſit res. et q̄d ſacrm
et de ei⁹ effectu
An q̄s poſſit de vno pcc̄o penitē
et nō penitēdo de omnibus
An pn̄iam ꝓ ſe factam teneat hō
dum ↄualuerit iterare
An pn̄ie diminute addet deus in
purgatorio qd̄ deeſt
Que ſīt pn̄ie canonice. Et q̄re pro
pcc̄o mōrli agi dȝ pn̄ia ſeptēnis
Utꝝ pn̄ie ſint arbitrarie vel non
Quis ſit idone⁹ miſter i ſacro pn̄ie
De ptib⁹ ſacri pn̄ie in generali
De p̄ma pte pn̄ie. q̄d ſit cōtritio.
An mim⁹ dolor ſufficiat ad hn̄dū
v̄tutē ↄtritiōis (ꝓtēdi
An ↄtritionē opteat cū tota vita
De ſcd̄a pte pn̄ie. ſ. de ↄfeſſione in
generali
Quid ſit ↄfeſſio in ſpēali
An ↄfeſſio nc̄aria ſit ad ſaluteȝ
Cui ſit faciēda ↄfeſſio
Quātū poſſit ↄfeſſio differri
De tertia pte pn̄ie ſcȝ ſatiſfactiōe
in generali
Quid ſit ſatiſfactio in ſpēali
Quot et q̄ ſint ptes ſatiſfactionis
An nc̄e ſit ↄfeſſionē et ſatiſfactio/
nē fieri in charitate
De ſacro extreme vnctiōis et per/
tinentibus ad ipſum
Quid ſit extrema vnctio in ſpēali
De inſtitutiōe hui⁹ ſacramenti
Que ſit materia hui⁹ ſacramenti
Que ſit forma hui⁹ ſacramēti
Quis ſit debit⁹ miniſter
Quis ſit effect⁹ huius ſacramenti
Quid ſit res ⁊ q̄d ſacramentum
Quis ſit ꝑceptibil' hui⁹ ſacramenti
De loco vnctiōis (in generali
De ſacro ordis ⁊ ptinētib⁹ ad ipȝ
Quid ſit ordo et q̄uo diffinitur
Quid ſit materia ⁊ quid res ſacri
Quot ſūt ordinuȝ grad⁹ (ſacri
Quot ⁊ q̄ ſūt de neceſſitate huius
Qui ordines ſūt ſacri et quare ſa
cri dicantur (ad ipſum
De ſacramēto ↄiugij et ptinētib⁹
An ſacrm cōiugij ↄferat grām et
efficiat qd̄ figurat
Quis ſit ei⁹ effect⁹ (ſine pcc̄o
An amplex⁹ m̄rimōialis poſſit fieri
An tpe impregnatiōis d̄beat red
di debitū cōiugale (debitum
An tpe ⁊ loco ſacris debeat reddi
An ſp debeat reddi debituȝ cōiu/
gale cū petit (ſacro ↄiugij
Quid ſit materia ⁊ q̄d ſit forma in

Tractatus quartus de

Tabula repertoria

vij. ꝟtutib⁹ ⁊ eaꝝ ꝺclaratiõe
Quid ſit virt⁹ in generali
Quot ſnt ꝟtutes ⁊ ꝺ eaꝝ ſufficiētia
De trib⁹ ꝟtutib⁹ theologicis
Et primo de fide
Quid ſit fides ⁊ quõ diffinitur
Quot modis fides dicat̃
Quid ſit fides formata
Et quid informis
Et vtꝝ vna poſſit fieri ſine alia
An demones habeāt fidē
Utꝝ puuli baptiſati habeāt fidē
Utruz in aliq̄ caſu ſufficiat corde ſeruare fidē et ore diffiteri
Utrū falſuz poſſit ſubeſſe fidei
An oēs teneant̃ ad fidē explicitā
De ꝟtute ſpei ⁊ ꝑtinētib⁹ ad ipaz
Quid ſit ſpes et quõ diffinit̃
An ſpes poſſit eē malarū reruz
Quoꝝ ſit ſpem habere
An ſpes et fides euacuabuntur ⁊ quid eis ſuccedet ¶ad ipam
De virtute charitatis et ꝑtinētib⁹
Quid ē charitas ⁊ quõ diffinit̃
Que charitate diligenda ſint et q̄ ordine ¶inimicorum
An omnes teneant̃ ad dilectionē
De q̄dā alio ordine diligendorū
De iiij. ꝟtutib⁹ cardialib⁹ i genāli
Quare dicte virtutes dicunt̃ car/dinales ciuiles ⁊ politice.
De ꝟtute iuſticie in ſpeciali
De virtute prudētie in ſpeciali
De virtute fortitudinis
De virtute tp̄antie in ſpāli
De effectu dictaꝝ virtutuz Et an ſint in patria
De ordine dictaꝝ virtutuz ad ſe/ptem vicia capitalia

Tractat⁹ quintus de ſeptē petitiõib⁹ cōtentis in orōne dn̄ica et earuz expoſitione

De efficatia modi petēdi ꝯtēti in ꝓhemio dc̄e orōnis (orōnis
De effectu prime petitionis dicte
De effectu ſcde petitionis.
De effectu tertie petitionis.
De effectu q̄rte petitiõis
De effectu q̄nte petitionis
De effectu ſexte petitiõis
De effectu ſeptime petitiõis
De nūero ⁊ ſufficientia ꝑdictaruz petitionum
De ordine ipaꝝ ſeptē petitionū ad ſeptem vicia capitalia

Tractatus ſextus de ſeptē donis ſpūſſci Et eoꝝ declaratiõe

(ꝟtutes ⁊ i q̄ dr̄ant
Utꝝ vij. dõa ſpūſſci ſint idē ꝙ vij
Quot ſint dona ſpūſſācti ⁊ q̄ ſint
De dc̄is ſeptē donis in ſpāli
Et ꝑmo de dono timoris
Quid ſit timor Et q̄t ſūt ei⁹ ſpēs
De ſcdo dono ſpūſſci.ſciliz dono pietatis
Quid ſit pietas
Quot modis dicit̃ pietas
De tertio dono ſcz ſcientie
In q̄ dr̄t donū ſcie a dono ſapie
De q̄rto dono ſcz fortitudinis
Quid ſit fortitudo et in q̄ differt a fortitudine ꝓ vt eſt virt⁹
De q̄nto dono conſilij
De ſexto dono ſcz intellect⁹
De ſeptimo dono ſ.ſapia ⁊ q̄d ſit
Quõ ꝑ ſeptem dona ſpūſſci exclu

dunt ſeptē vicia capitalia

Tractatus ſeptimus

de octo beatitudinibus Et earum explanatione
Quid dicat beatitudo An.ſ. ipa virt⁹ An id qd̄ pmittit
Qualit ſe habeant beatitudines ad dona et ad virtutes
Quare vltime btitudini idē reddi tur pmiū ſic pme
De btitudinib⁹ in ſpēali Et cuʒ q̄ dono dueniat ꝛ pmo de pma
De ſcda. de .iij. de. iiij. de. v. de vi. de ſeptima de octaua
Vn̄ accipit nūerus ſeu ſufficientia beatitudinū

Tractatus octauus de

vicijs tā nature q̄ʒ volūtatis
De numero ꝛ ſufficiētia viciorum nature
De vicijs nature circa vim concu (piſcibilem
De vicijs nature circa vim iraſci/bilem
De vicijs nature circa vim ratio/ (nalem
Quib⁹ cōtrarient ipa vicia nature
De vicijs voluntatis ſeu de malo culpe in generali
Quid ē pccm̄ i genē ꝛ qūo diffinit
De duplici diuiſiōe pcc̄i in genere
De trib⁹ generib⁹ peccatorum
De pcc̄o originali et q̄d eſt
In q̄ ɔſiſtit pccm̄ originale
De noib⁹ pcc̄i originalis ſm qd̄ ɔpat ad aiaʒ Itē ad corp⁹ Itē ad act⁹ delcabiles Itē ad pmū hominem
De pcc̄o actuali mortali Et circa ipm in generali occurrētibus
Quid ſit pccm̄ actuale mortale et qūo diffinitur
De diuerſis nominib⁹ pcc̄i actua lis mortalis
De diuerſis effectib⁹ pcc̄i actualis
In quo pccm̄ habʒ ortum
De ꝓgreſſu peccati
De his q̄ pccm̄ an̄cedūt
De his q̄ pccm̄ ſubſequunt
De his q̄ pccm̄ ɔcomitātur
De trib⁹ actionez depꝛauantibus
Quib⁹ cauſis vnū peccatuʒ dicitur maius alio
De q̄nqʒ generib⁹ operuʒ
De q̄tuor generib⁹ ſeu diuiſiōib⁹ peccati mortalis
Quedā ſc̄d diuiſio pccoꝝ in deū. q̄/ ɔuplici reſpectu peccat in deū tripliciẗ peccat in ꝓximū. tripli citer peccat in ſe ipm
Aliq̄ circa materiā ſeptē vicioꝛuʒ capitalium
Vn̄ numer⁹ et ſufficiētia ſeptē vi/cioꝝ capitaliū ſumat
Duplici mō ſeptē vicia capitalia ſe oñdūt nūc palā nūc palliate
Septē vicia capitalia ſeptē feroci bus beſtijs ɔpantur
Septē vicia ſepteʒ infirmitatibus comparantur
Septē vicia capitalia deuota paſ ſiōis xp̄i meditatiōe curātur
Vnū ſeptē vicioꝝ capitalium ex alio naſcit
Pl̄a vij. vicioꝝ capitaliū diuerſis reſpectibus dicūtur radices ſeu

Tabula repertoria

cauſe aliorum
Trib⁹ cauſ ſeu rõnib⁹ ſupbia dici
tur radix et inicium omnis pcc̃i
Libido etiã ſed alio reſpectu dicit̃
radix omnis pcc̃i
Cupiditas etiã ſ alio reſpectu dr̃
radix omniũ maloꝝ
Luxuria etiã ſ alio reſpectu dicit̃
radix omnis pcc̃i
De .vij. vicijs capitalib⁹ in ſpẽali
Et pmo differẽtia int̃ ſupbiã ⁊ in/
anem gloriam
De ſupbia in pticulari put diſtin
guit̃ ab inani gloria
Et ponit̃ q̃ regina omniũ vicioꝝ
De vicio ſeu pcc̃o inanis glorie
De vicio ſeu pcc̃o inuidie
De vicio ſeu pcc̃o ire
De vicio ſeu pcc̃o acidie
De vicio ſeu pcc̃o auaricie
Et q̃re dicat̃ idoloꝝ ſeruit⁹
De pcc̃o gule.
De peccato luxurie
Quõ ex ſpẽb⁹ ac filiab⁹ ſeptẽ vici
orũ capitaliũ alia etiã pcc̃a ori/
antur et pcedant
Qñ nõ ſp vicia ſeu pcc̃a capitalia
eorũ filie et ſpẽs peccata mor/
talia exiſtant
Qñ ſupbia ſit pcc̃m mortale
Qñ vana gl̃a ſit pcc̃m mortale et
qñ nõ Et ſimilit̃ de inuidia
Qñ ira acidia ⁊ auaricia ſint pec
cata mortalia
Qñ gula et luxuria ſint peccata
mortalia
De pcc̃o in ſpũm ſcm̃ ⁊ de diuerſis
ipi⁹ pcc̃i acceptionibus
De pcc̃o actuali veniali Et circa
ipm in genẽali occurrentib⁹
Quid ſit pcc̃m veniale
Et vnde dicatur
De natura pmoꝝ motuum et qñ
pcc̃a exiſtant
De vi ſẽſibili motiua ſpũalit̃
De aliqb⁹ potẽtijs aie rõnalis
Vis motiua aie rõnalis diuidit̃
De libero arbitrio
De ſynderesi qd eſt
De rõne quid eſt
De volũtate ⁊ q̃dã ei⁹ diuiſiõe
An pmi mot⁹ ſint pcc̃a et que
De triplici motu ſeu appetitu aie
De motu ſeu appetitu naturali
De motu ſeu appetitu ſenſitiuo
Quare homo pnior eſt ad malũ
q̃ ad bonum
De natura delectatiõis Et an ſit
pcc̃m Et qd
De cõſenſu in actũ Et an ſit pec/
catum et qd
De trib⁹ ad grauitatẽ peccati cõ
ferẽtibus
De intentione ac fine actiõis ſeu
operationis
De eẽ natura et q̃litate cõſcientie
De natura qualitate et nũero cir/
cumſtantiarũ
De diuerſis noibus pcc̃i actualis
venialis
De diuerſis effectib⁹ pcc̃i actualis
venialis
De ſc̃da diuiſione peccati in ge/
nere ſeu tanq̃ generis Que ſu/
mitur ſm ipſius peccati cauſã
materialem.

Proſecutio et declaratio ipſius di/uiſionis
De pccis cordis ſeu cogitationis
De pccis oris ſeu locutionis
De pccis opis ſeu opationis
De pccis omiſſionis
Qn pdicta pcca ſint mortalia vel venialia
Quare multa in hoc compendio pcipue in octauo tractatu late et plane dicta ſint
Remiſſio ad doctores

Explicit cōpendiū magiſtri Johānis Gerſon Cancellarij pariſieñ. ſacre theologie profeſſoris

Incipit tractatus perutilis et valde notabilis magri Joh. Gerſon de preſentibus domini Jeſu verbis

Venite ad me omnes qui laboratis et onerati eſtis et reliq̄. Salutare nobis eſt fratres chariſſimi cum omni veneratione pdicare cū nulla tñ poſſim⁹ rōne ɔphendere magnū ḫ pietatis ſacramētū. qd manifeſtatū eſt in carne ⁊ apparuit in mūdo. qꝛ videlicet ihs xpus venit in hūc mūdū pccores ſaluos facē et q̄rere qd pierat Venit aūt nō q̄lis erat a principio creator et iudex omniū ſeculoꝝ. ſed q̄lis nobis ɔgruebat ſic̄ ſpecioſus forma pre filijs hominū. ita copioſ⁹ ⁊ diues in miſeīcordia. ſup om̄es qui inuocant illū Venit tanq̄ ſaluator ꝓ pditis. redemptor ꝓ captiuis. rex ꝓ militib⁹. dn̄s ꝓ ſeruis. diues ꝓ paupib⁹. medic⁹ ꝓ egrotis. vbi ſic̄ nullū ab infirmitate liberū inuenit ita ꝓ ſaluatione omnium aduenit Venit flos floꝝ. dux moꝝ. venie vena. fons pietatis et gratie. patens domui iacob in ablutionem pccoris et menſtruate Venit tāq̄ doctor bon⁹. magr̄ pi⁹. pdicator veritatis et miſericordie. mitis et humilis corde. Venit de ſolio maieſtatis. de ſinu dei patris. et qd ibi hauſerat de fonte pietatis hoc eructauit nobis Et quid hoc eſſe

potuit niſi charitas? Ipſa eſt q̄ ſo/
la ꝯmouit viſcera miſericordie dei
nr̄i quo mitteret nobis liberatorē ꝛ
ꝓpugnatorē. q̄ liberaret nos de ſer
uitute diaboli qua oppreſſi eram⁹
Teſtat᷑ h̄ aplus vbi ait Propt᷑ ni/
miā charitatē ſuā q̄ dilexit nos de
us pr̄ filiū ſuū miſit Itē ꝓprio fi/
lio ſuo non pepcit Hac charitate
ſua vrgente dei fili⁹ venit de celo.
hac vrgente ſuſpēdi ſe pmiſit in li/
gno Hac vrgēte deſcēdit vt ſuos
educeret q̄ captiui tenebant᷑ in in/
ferno Hanc ipe ꝛ verbo docuit et
exemplo ꝯfirmauit. et ꝓprij ſangui
nis effuſione ſignauit Hanc ſigni
ficauit et loco Verbo docuit. cū
dixit Diligite inimicos veſtros ꝛc̄
Exēplo cōfirmauit. cū in cruce pē
dens ꝓ ſuis etiā crucifixorib⁹ ora
uit Pat᷑ ingens ignoſce illis quia
neſciūt q̄d faciūt Sanguinis effu
ſione ꝯfirmauit eā. qꝛ poſuit aiam
ſuā ꝓ oubi⁹ ſuis. et ꝓ ſuo grege pi⁹
paſtor mori dignat⁹ eſt Deſigna
uit eā ꝛ loco cū diceret Venite ad
me omnes q̄ laboratis et onerati
eſtis Locus ergo charitatis. ipſe
eſt Sed diſcerne. vtrū ſue h̄ eſt di
uine an nr̄e Si dicam⁹ ſue. nulli h̄
dubiū eſt In ipſo em̄ habitat om
nis plenitudo diuinitatis corpali
ter Si diuinitatis. et charitatis.
Nā de⁹ charitas eſt Si dicam⁹ nr̄e
cōſtat qꝛ charitatis nr̄e loc⁹ ipe eſt
Quis em̄ magis pxim⁹ eſt ſaucio
aut q̄s magis diligi meret᷑ ab ipo
q̄ ſamaritanus qui curauit eum
vino et oleo? Ad eūdē ergo locū
q̄ſi ad idē centrū cōcurrit ex omni
pte diuina charitas ꝛ humana. vt
recte ſit ipe mediator dei et homi/
nū. hō xp̄us ih̄us Q̄d eleganť de
ſignat duct⁹ ille dn̄i ꝛ moyſi. in ſum
mitate mōtis ſynai cū legit᷑ dn̄m
in mōtē deſcēdiſſe. et moyſen aſcē
diſſe ad eū Quid p mōtem iſtū. niſi
homo ille ſignificat᷑ aſſūpt⁹ a ver
bo in vnitate pſone? Sed dn̄s ſu
per mōtē deſcēdit. qꝛ vt hominē
aſſumēt q̄ſi a ſummo celi faſtigio
diuina ſe dignatio īclinauit Moy
ſes aūt elect⁹ dn̄i aſcēdit. qꝛ om̄is
electoꝝ deuotio ad redēptorē no
ſtrū ſe ſubleuat. vt ad intuitū dei
ptingat Illud q̄q₃ q̄d de heſter re
gina legit᷑ huic ſn̄ie opitulari vide
tur. Rogatura heſter ꝓ ppl'o ſuo ac
cedit ad regē ſedētē in throno Vi
det glāz ei⁹ et corruit. ſed eleuat᷑ et
oſculat᷑ virgā aureā. q̄m ille tene
bat manu Rex ſedēs in throno ē
de⁹ pr̄. cūctis iudiciaria ptāte preſi
dens Regina eccl'iā ſanctam deſi/
gnat q̄ ꝓ filijs ſuis omibus vide
licet fidelib⁹ deū prēm interpellat
Sed gloriam regis vidēs regina
corruit. qꝛ maieſtatē diuinitatis cō
ſiderās eccl'ia expaueſcit Eā qꝛ rex
eleuat et virgā aureā ad ipam ex/
tendit. qꝛ vt eccl'iā ſuā omnipotēs
de⁹ ad cōtēplationem diuinitatis
ſue exaltet. nccē ē vt pauidā prius
p amorem incarnationis filij ſui
corroboret Q̄d aūt p virgā huma
nitas xp̄i deſignetur habemus in

pſalmo ſic Virgã ỽtutis tue emit tet dñs ex ſyon Ac ſi apte dicatur Humanitatẽ tuã o xp̃e q̃ es virt⁹ patris naſci faciet dñs ex iudaico pp̃lo Que virga bñ aurea dicitur. qꝛ xp̃i hũanitas ſplẽdoꝛe ſapiẽtie ſingularis rutilare credit᷑ Rex er/go virgã manu tenet.ꝫ eã regina oſculat᷑.qꝛ humanitatẽ quã deus pat᷑ ſibi in pſona filij vniens quaſi manu ſtrinxit.hanc eccĩa fidelium cõfeſſionis ſue labijs dulcit᷑ tãgit Ad hũc igit᷑ locũ charitatis hoc ẽ ad ſe ipaꝫ.charitas ip̃a nos vocat vt in charitate radicati et fundati charitatẽ teneam⁹ et charitatem diligam⁹ Dicit ergo Venite ad me om̃es q̃ laboratis Vox iſta eſt vocantis inuitantis.ſuadentis hoꝛtãtis.rogantis. et ꝭ totũ pꝛo nr̃a ſalute Cũ eñ bonoꝝ nr̃oꝛum nõ egeat.vult tñ ſuã nobis demõſtrare charitatẽ et beatitudinem cõicare Inde eſt ꝙ nos vocat ad regnũ.inuitat ad cõuiuium.qđ electis omnib⁹ patum eſt ab oꝛigine mũdi Vocat elongatos. inuitat ieiunos.ſuadet volentib⁹.iubet nolẽtib⁹.hoꝛtat᷑ laſſos.cogit inultos Omnib⁹ergo in cõmune dicit Venite ad me om̃es ꝛc O q̃ꝫ ſtupẽda pietas.q̃ꝫ mira dei dignatio Quẽ rogare d̃buim⁹.vt nos recipe dignaret᷑. ab ip̃o rogamur vt ad eũ venire dignemur Qua in re q̃o aliud q̃ꝫ p̃ma illa gratia.quã nullus hominũ ꝓmereri p̃t cõmendatur? Primã gr̃am dico.que pfidos et nõ credẽtes reducit ad fidẽ.puerſos et male viuẽtes cõuertit ad religioneꝫ.ꝑteſos et negligẽtes accendit ad deuotionẽ Ip̃a ẽ gratuitũ beneficiũ dei ꝓfluẽs ex illa ineffabili benignitate dñi Jeſu.et ex intimis viſcerib⁹ charitatis eius Ip̃a eſt cui nulla ſcelera hoꝛrida. nulla pcc̃a magna. nulla conſuetudinũ vincula dura .nulla difficultatũ clauſtra inuia ſunt Ip̃a nos p̃uenit vt bonũ velim⁹.ip̃a ſubſeq̃tur vt poſſim⁹ Ip̃a ſtantes roboꝛat ne cadãt.ip̃a currẽtes expedit vt alacri⁹ currãt.ip̃a iacentes cõpellit vt ſurgant de lacu miſerie et de luto fecis Ipſa quatriduanuꝫ moꝛtuum non ſolum reſuſcitat.ꝫ eius etiam ſoꝛoꝛes id eſt anime affectus cõcitat vt ꝓ fratre reſuſcitando intercedãt Ip̃am nulla volũtas.nullũ meritũ.deuotio nulla p̃cedit.ꝫ ſponte venit. indebita venit ac p ꝭ totũ hominẽ iure vẽdicat ſibi Optꝫ nãq̨ꝫ vt accepto dei beneficio tã gratuito ꝛ tã magno vt totũ hominẽ innouauerit et q̃ſi alterando mutauerit ex eo ꝙ erat in id qđ añ nõ erat.ꝭ ẽ de iniuſto in iuſtũ de nõ ſãcto in ſcm̃.de peccatoꝛe in innocẽtẽ.totũ et ex toto ſe hõ ad gr̃as repẽdendas cõuertat ꝛ neq̃ꝫ gr̃e dei ingrat⁹ꝑmaneat Gratũ aũt veracit᷑ exiſtẽ eſt ad bona agenda ſe inceſſanter exercere Minus enim gratus eſſe conuincitur.quiſquis mãdatis eius q̃ gratiam dedit, adhuc reluctatur

Sed ſi omnis nr̄a gr̄aꝝ actio. dei
eſt de datis bñficijs laudatio . de
dandis adhuc ſiue in hac vita ſi/
ue in futura q̄ mihi erit ſpes ⁊ fidu
tia? Quib⁹ deniqꜫ meritis ꝯgrā de
malo cuſtodiā. in bono ꝯſtātiam.
finē bonū et vitā eternaꝫ Neqꜫ eīn
dabunt immerito. ꜩ vnde iā mere/
ri ea poſſim non video. Sed ſcio
q̄d faciā Accepto ſcḋm ꝓbam ſpū
gr̄e et pcū. gr̄e. vt bona inchoem.
pcū. vt aſſiduis d̄o pcib⁹ inchoata
ꝯmendē. exinde iā ordiar facē mi/
hi amicos pcib⁹ indefeſſis q̄ me re
cipiāt in etn̄a tabernacula Quid
ei ſi ſiue alienis ſiue ꝓprijs meitl. ad
ipiſcar dūmō adipiſcar regnū ce/
lorū? Surgā ꝓinde et circuibo ci/
uitatē. q̄ram ſicubi inueniā virū iu/
ſtū et ſcm̄. bonis pollētem morib⁹
placentē deo ſcm̄ dilectū Ipi⁹ me
orōnib⁹ ꝯmēdabo. vt q̄d meis me
ritl. nō valeo ei⁹ aſſeq̄r p̄cio Que
rā dehinc in milib⁹ aīaꝝ ſāctarū
ſi vſpiā inuenire potuero ſpōſaꝫ
dñi mei. amicā regis eterni Ipi me
potiſſimū ꝯmendabo. ipi adhere/
bo ꜩ et obſeq̄r adoleſcētulis eius
vt indignitas mea q̄ ꝑ ſe iuſte de/
ſpicit. illaꝝ q̄ ſpōſe familiares ſūt
meritis ꝓuehat Egrediar aūt ad
huc et ꝯtuebor celeſtē illā curiaꝫ.
ꝯuēt⁹ illos ſcīſſimos q̄ aſſiſtūt do
minatori vniuerſe terre . et hinc q̄/
dem letant illi beatoꝝ ſpirituum
ordines. illinc ꝟo gaudēt aīe ſcō/
rū q̄ xp̄i veſtigia ſūt ſecuti . quos i
ſeptē gradib⁹ ſacroſc̄a diſtinguit
eccl̄ia Clamabo ita ad eos ꝑ dieꝫ
et noctē. orabo ꝓ me et ꝓ amicis
meis. poſtulās vt interceſſiōes ſc̄a
rū omniū celeſtiū virtutū et ſcōrū
p̄r̄archarū et ceterā vbiqꜫ ſētiam⁹
Inuocabo mihi omīn⁹ ſingulos q̄ſ
qꜫ ſcōꝝ ſpēalit̄. q̄rū mihi et noti/
tia maior. et memoria crebrior et
interceſſio aſſuetior ē Naꝫ ſicut de
claritate et gl̄a ita de pietate miſe
ricordia. et charitate omniū mihi
ꝯſtat. vt puto q̄ etiā gaudēt ſuper
vno pccōre penitētiā agēte Ecce
aūt ſup omnē gloriā ſcōꝝ ſup om
nes choros angeloꝝ exaltatā ꝯſi
dero ſc̄am dei genitricē Mariā p/
ditoꝝ repatricē. exulū reducē ma
trē et dominā omniū xp̄ianorum
Hec ē illa glōſa et felix maria. que
in ipo ſacratiſſimo ſācte trinitatis
triclinio aſſiſtit pata votis poſcē
tiū. tāto potētior ad interueniēdū
q̄nto pñtior ad intuēdū ipm̄ fōtē
miſericordie Ad hāc igit medulli/
tus ꝯfugiā. ad ipam tota virtute
clamabo. ad ipam ſuſpirabo ge/
mēs et flens in hac lacrimarū val
le . ſciēs q̄ potēs ē ⁊ efficax apud
dñatorē celi et terre. et ſi locuta fu
erit ꝓ me verbum nihil eſt q̄d poſ
ſit ei denegare dilectiſſimus filius
eius Libet adhuc mentis oculos
attollē. ac de ꝓfundo laci et de lu
to fecis qualitercūqꜫ aciē dirigē
in illud incomprehenſibile diuine
claritatis arcanum . et conſidera
re diligenter vtrum ne etiam ibi ſit
imo ne vel ibi deſit qui pro me in
tercedere poſſit Tres illic contu/
eor in vna deitate perſonas in/

diuiſas in eſſentia.indifferentes in potentia.pares in virtute.eq̄les in benignitate Et cuȝ pſonaꝝ nulla ſit poſterior alia.nulla inferior aut indignior.duas tñ ex eis.filium videlicet et ſpm̄ſcm̄ agnoſco intercedere ꝓ me miro et ineffabili mō. ad deū patrē omnipotētem Vnū et vterq̄ȝ aduocati nomē obtinuit.teſtāte ipa veritate et dicēte de ſpū ſācto Rogabo patrē meū et aliuȝ paclytū dabit vobis ſpūm veritatis Et itē alio loco dicit ſcriptura de filio Aduocatū habem⁹ apud patrē iħm xp̄m iuſtū Q̄ð aūt idē fili⁹ intercedat ꝓ nobis .ſic aſſerit apl's.xp̄us iħs qui ē ad dexteraȝ pr̄is.q̄ etiaȝ interpellat ꝓ nobis. Juſtū em̄ eſt.vt medic⁹ ꝓ egrotis aduocat⁹ ꝓ derelictis.fr̄ ꝓ fr̄ib⁹ caput ꝓ mēbris.pontifex ꝓ ꝑplo ſuo interpellet Venite ad me omnes ꝛc̄ Jpſum vero apud patrē ꝓ nobis interpellare ē. cicatrices et q̄le gen⁹mortis ſuſtinuit ꝓ nobis pr̄no vultui q̄ſi commēorādo inceſſabilit̄ demōſtrare Qr̄ item ſpiritus oret ꝓ nobis ſic dicit apl's Similit̄ aūt et ſpūs adiuuat infirmitates nr̄as Nā q̄d orem⁹ ſic oportȝ neſcim⁹.ȝ ipe ſpūs poſtulat ꝓ nobis gemitib⁹ inenarrabilib⁹ Et alibi Spūs ſcus deū poſtulat ꝓ ſcis Jp̄m vero ꝓ nobis poſtulare et ineffabilit̄ gemē ē.poſtulatiōes et gemit⁹ nr̄os q̄s ipo inſpirāte fundim⁹.deo pr̄i et filio ac ſibi ineffabilit̄ acceptabiles reddē Ecce ꝓ me orat omnis ecc̄ia ſcoꝝ.ꝓ me orant oēs chori angeloruȝ.ꝓ me intercedit pij̄ſſima v̄go maria mr̄ dei ſalus et dn̄a .ꝓ me interpellat vnigenit⁹ dei fili⁹ .ꝓ me poſtulat ſpūſſcus.et ſol⁹ pr̄ poterit aduerſū me claudē viſcera miſēicordie ſue! Abſit Ei⁹ q̄ppe natura bōitas.ei⁹ op⁹ miſericordia ē.ei⁹ naturale et ꝓpriū eſt miſereri ſp ⁊ parcē Jpi⁹ deniq̄ȝ vox ē illa ad moyſen Clamabūt inq̄t ad me.⁊ ego exaudiā eos.q: miſēicors ſū Certe cū tales ac tātos hēaȝ pr̄onos ⁊ aduōtos interceſſores ⁊ adiutores.quē timebo ! Nōne dign⁹ ero vel poti⁹ nōne ipi digni erūt vt ꝑ eos et ꝑꝑt eos obtineā quācūq̄ȝ petiero gratiam.et gr̄aȝ ꝓ gr̄a Supna etem̄ pietas q̄ ꝑmaȝ gr̄am dedit .id eſt bonū velle.dabit et ꝑficē ꝓ bona volūtate.i.gr̄aȝ ꝓ gr̄a ſcðaȝ pro ꝑma.ad dat⁊ pſeuerātiam .i.gr̄aȝ tertiā ꝓ ſcða.et ita mia, ei⁹ ſbſeq̄tur me oib⁹ dieb⁹ vite mee Ad extremū v̄o gr̄aȝ et gl'aȝ dabit dn̄s gr̄aȝ boni finis.gl'aȝ eterne beatitudinis Vbi nōtanduȝ q̄ vna q̄libet bona opatio nr̄a.et regratiatoria ē ꝑteritoꝝ et meritoria futuroruȝ dei donorū.futuroꝝ inq̄m taȝ in pn̄ti q̄ȝ in futura vita Q̄ð ſatis ex ꝑmere videt̄ pſalmi ſexageſimo nomi titul⁹ qui inſcribit̄ pſalm⁹ dauid in rememoratiōe q̄ ſaluū fecit eū dn̄s Pſalm⁹ bonā opationē ſignificat q̄ opatio fiei dr̄ in remēoratione q̄ ſaluū eū fecit dominus.i.in gratiarum actione Jn cuius tamen pſalmi fine ſcriptum eſt Adiu

toꝛ me⁹ et liberatoꝛ me⁹ es tu. adiu toꝛ videlicet ad grām. liberatoꝛ a coꝛruptiōe ad gloꝛiā capeſcēdam Sicut ergo pccm aliqd pena eſt pcci pcedētis et cauſa ſubſequētis ita e regiōe virt⁹ ē donū virtutis pcedentis et cā ſubſequētis. et nihilominꝰ vtriuſqꝫ tā virtutis videlicet qꝫ peccati retributio manet i eternū Ecce qb⁹ meritis et quib⁹ modis obtinē poſſū regnū celoꝝ Sed obſiſtet foꝛtaſſis antiqu⁹ ille aduerſari⁹. et calūniabit iniuſtū eē vt alienis pcib⁹ et nō ꝓꝑijs operibus qſqꝫ ſaluet Ad vbū iſtud fateoꝛ expaueſcerē. niſi magna mea merita recognoſcerē Habeo autē duo merita magna et valida. et merito ꝓ his ingrediar in locum tabernaculi admirabilis vſqꝫ ad domū dei Et pmū qdem eſt dñi mei paſſio Scdm vero mei ē et ipi⁹ operatio. etiā ſi minimū qd opat⁹ fuero. etiā ſi vel vnū in fine vite gemitū edidero Quacūqꝫ inquit hoꝛa pctoꝛ ingemuerit ſalu⁹ erit Primū op⁹ opat⁹ ē dñs me⁹ ꝓ me et ſine me. et qꝛ merito ei⁹ ipe non eguit. michi dedit Scdm op⁹ opat mecū et i me. et ei⁹ meritū mihi totū dat. ac ꝓ eo et pmiū dabit Atqꝫ ita veruꝫ ē ꝙ electi deo dicūt Oīa eīn opa nr̄a opat⁹ es nobis Primū meitū ianuā mihi regni celeſtis reſerat. ſecūdū in beatitudine ſedē collocat De pmo ſcriptū ē Occiſus es et redemiſti nos deo in ſāguine tuo et feciſti nos deo noſtro regnū et ſacerdotes. et regnabūt ſup terrā terrā vtiqꝫ viuētiū Itē xp̄us pro peccatis nr̄is moꝛtu⁹ ē. iuſt⁹ ꝓ iniuſtis. vt nos offerret deo Et mgr petr⁹ in ſētētijs Nō potuit patefieri regni adit⁹. et fieri ſal⁹ niſi p moꝛtē vnigeniti. cui⁹ tāta fuit hūilitas et patiētia. vt merito ei⁹ patuerit in eū credētib⁹ regni adit⁹ De ſecūdo ſcriptū ē Vnuſqſqꝫ ꝓpriam mercedē accipiet ſm ſuū laboꝛem Et alibi Omnis mia locū vnicuiqꝫ tribuet ſm meritū opm ſuoꝝ et ſm intellectū pegrinatiōis ei⁹ Sm aūt dicit ſm intellectū pegrinationis ei⁹ qꝛ ſm ꝙ magis aꝰ min⁹ ſe h pegrinū qſqꝫ eſſe intelligit. et iuxta intellectū verā patriaꝫ inqrit. ſm h magis aut min⁹ in regno claritatis habebit Attñ q vel vltim⁹ erit in regno vtpote q illd ſibi ꝯqꝛeit vno ſolo gemitu vel vno aq frigide potu. ſcim⁹ ꝙ tātā gloꝛiā habebit. qntam nec oculus vidit nec auris audiuit nec in coꝛ hois aſcēdit Quid aūt putas illi erit. q a pmo mane in vinea dñi laboꝛās ſuſtinuit pond⁹ diei et eſt⁹ et in celo repoſuit ſudoꝛes ſuos? Hoc ineſtimabile eſt Cū ergo mihi merita ad regni aptionē ſuppetāt et ad ſedis collocationē. qd eſt iam vnde deſpare habeā pſertiꝫ cū ad thronū glie tātis inſceſſoꝛib⁹ qntos ſupꝛa memoꝛaui fult⁹ accedā? Hoc in me fratres ex voce cuiuſlibꝫ electi et dilecti deo. non pꝛeſumptuoſa arrogantia. ſed pia et humili confidentia trāſfiguraui. que me iudicia ſequant ignoꝛans. ſed de

diuina miſericordia nō deſperās
Nō em̄ his pueturum me diffinio
qđ q̄dē ſol⁹nouit de⁹. ꝫ modū pre
ſcribo q̄ puenire debeat omnis đi
elect⁹. Hec et his ſimilia diabolo
temptāti et pcc̄m ſue diffidētie vł
deſpatiōis ingerē volēti ſoleo re/
ſpōdere. ne qñ pualeat inimc⁹me⁹
ſup me At ſi qñ me cogitatio in cō
ſpectu diuine maieſtatis rapuerit
ibi certe longe alit̄ procedo qꝛ tūc
me puluerē cinerē qꝫ eſſe recogno/
ſco Tūc me pccōrē miſerrimum ⁊
ſupplicio digniſſimū ꝯfiteor. et cū
oī̄ reuerētia veniā depcor Tunc
q̄ſi ſup terrā ſto et alas ſubmitto
quas in altercatiōe diaboli q̄ſi in
celo volās extēſas teneo. vt ſp et
corā diabolo erect⁹ inueniar. ⁊ hu
milis corā deo Nūc āt ad expo/
nēda ꝟba dñica reuertamur Ve/
nite inq̄t ad me oēs q̄ laboratis
et onērati eſtis et ego ꝛc̄ Quid dul
ci⁹nob hac voce dñi vocātis et in/
uitātis nos fr̄es chariſſimi? Vide
amus igit̄ fratres vocationē nr̄aꝫ
ſeq̄mur vocātē. vt mereamur eū q̄
nos vocauit in regno ſuo videre
Sꝫ q̄d agim⁹? Nūquid vocationū
modos ꝑtermittim⁹? Minime Nā
vtilitatis nō modicū afferūt. ſi ſci/
ant̄ Sūt vero tres modi. q̄bus a
dño vocamur. et ad dominū vo/
camur Afflictio. ammonitio. inſpira
tio Cōmonitio fit extrinſec⁹. inſpi
ratio aūt intrinſec⁹. afflictio vero
vtrobiqꝫ Afflictio tñ alia fit in re/
bus. alia in corpe. alia in mēte Af
flictio in reb⁹ eſt paupertas. affli/
ctio in corpe infirmitas. afflictio i
mēte puerſitas Nunc de ſingulis
videam⁹ Sūt nēpe nōnulli qui in
h̄ mūdo nihil diuiciaꝝ habēt ſūt
q̄ hoc ipm̄ qđ hn̄t ampliare volūt
et nō valent Duris vtriqꝫ labori
b⁹ardent̄ inſiſtūt. oī ſtudio ad q̄rē
dis reb⁹inſeruiūt. et tñ caſſo labo/
re deficiūt Nihil in mūdo ꝑter ꝓſ
peritates et glorias q̄rūt. et nihil
in mūdo ꝑter aduerſitates et mo/
leſtias inueniūt Cūqꝫ negociēt̄ ⁊
deficiāt. conent̄ ſurgere ⁊ ſemp ca
dant. tāto facili⁹ q̄ñqꝫ ad dñm cō
uertūtur. q̄nto in reb⁹mūdi nūq̄m
ꝓſperant̄ Sūt aliꝗ q̄ repentina in/
firmitate correpti vel longa egri/
tudine ꝑſſi. eo celeri⁹ ad ſanitatem
cordis redeunt. q̄ de ſanitate cor/
poris q̄ſi deſpati ſūt Generale nā/
qꝫ ē oīb⁹. vt cū infirmari ceperint
tūc ſcī eē vel fuiſſe velint. ⁊ tūc de/
um inuocare incipiūt quē ꝑus au/
dire nolebāt etiā vocātē Hinc ꝑ
pſal. dicit̄ Multiplicate ſūt infirmi
tates eoꝝ poſtea accelerauerunt
Hos ad bonū ſua paupertas. illos
ſua pducit infirmitas. q̄ ſi paupes
et infirmi nō fuiſſent in malo ſuo
fortaſſis ſp durarent Quos apte
puer ille egypti⁹ ſignificat. q̄ cū ex
amalechitib⁹ ciuitatē dauid dep̄/
dātib⁹venēat. ꝫ eiſdē cū preda re/
uertētib⁹ eger in via remāſit. et ꝑ
triduū nihil oīo cibi vel pot⁹guſta
uerat Quē dauid repperit ⁊ cibum
⁊ potū tribuit. ⁊ ei⁹ducatu hoſtes
interfecit Amalechite ciuitatē da/
uid deſtruūt. qñ ſcī hui⁹amatores

imaginē dei in ſemet ipſis p praua opera polluūt Cū pᵒea reuertunᵗ qñ etiā in mala ſua opatiōe ꝓſpe/ ranᵗ Puer egypti⁹ eger in via re manet cū pccōꝛ aliqͥs a ſeculi felici tatibus multimoda aduerſitate re pellitᵗ Trib⁹ dieb⁹ puer ille incibat⁹ remanſit Per tres dies ſignificari videnᵗ tres ꝓſpitatū ſpēs. quas amatores mūdi ad cumulū dāna tionis ſue plerūqꝫ ſortiunᵗ. digni/ tas ſcꝫ. nobilitas. et diuicie Puer ergo ieiun⁹ remanet. cū pccōꝛ dig/ nitateꝫ. nobilitatē. et diuicias. qͥb⁹ delectari poſſit nō habꝫ Quē da/ uid reppeit. cibo qꝫ ac potu reficit. qꝛ hᵘmōi pccōꝛē xp̄us miſericordi ter ad ſe trahit. ei qꝫ ſuaues delici as impertitᵗ Eum ꝰo dauid exer/ citus ſui ducē ꝯſtituit. qꝛ nōnunqꝫ ꝯtingit. vt hō q̄ paup in ſeculo fu/ erat. locū regiminis inter religio/ ſos accipiat Qui eos et a qͥb⁹ de/ ſpect⁹ fuerat interficit cum gladio verbi dei exerto. lubricos quoſqꝫ et carnales qͥb⁹ in mūdo eq̄ri non potuit. a praua ſua opatiōe verb̄ et exēpl̄ occidit Sic nimirū omni/ potens de⁹ frequenᵗ et q̄ſi ex ꝯſue tudine pietatis ſue ſtulta mūdi eli git vt ꝯfūdat ſapiētes. et infirma mūdi eligit. vt ꝯfundat fortia et ignobilia et ꝯtēptibilia eligit ꝛ ea q̄ nō ſᵗ. vt ea q̄ ſᵗ deſtruat Hinc in pabola veritatis dicitᵗ Exi cito in plateas et vicos ciuitatis. et pau/ peres ac debiles. cecos ꝛ claudos cōpelle intrare Qui autēꝫ ſint pau peres et debiles iā ſatis dictuꝫ eſt Videam⁹ mō q̄ ſint ceci et claudi

Ceci et claudi videnᵗ m̄ ꝑtinē ad tertiā afflictiōis ſpēm. quā ſup̄ di/ ſtinguēdo nominauim⁹ ꝑuerſitatē Quare aūt duplici ſignatur noīe? Puto ꝓpᵗ duo genēa hominū ſe/ culariū videlicꝫ ꝛ clauſtraliū. Ceci ſūt q̄ lumē veritatis nō vidēt. nec vidē appetūt Claudi ſᵗ ꝛ nō ceci q̄ lumē veritatis q̄dē vidēt. ſ3 corru/ ptiōis ſue pōdē ꝯtracti. rectos in opatiōe greſſ⁹ figē nō valēt Per cecos ſeculares accipe. q̄ oculo rō nis carētes et ſuā ſenſualitateꝫ ſe/ quētes. neſcierūt neqꝫ intellexerūt in tenebris ambulant. ꝛ nolunt in telligē vt bñ agant Per claudos clauſtrales intellige. qui aſſidua le ctiōe ꝛ iugi meditatione edocte vi dēt. i. diſcernūt inᵗ bonū ꝛ malū. in ter ſcm ꝛ ꝓphanū. ſ3 tñ captiui du/ cunᵗ in legē pcti. ac p ꝰ claudicāt in vijs dñi Quō aūt hos vel illos ad deum ſua trahit peruerſitas? Quid ꝰo ē ꝑuerſitas? Et nūqͥd ꝑ uerſitas ē afflictio? Breuiᵗ accipi/ te Peruerſitas in ꝰ loco ē mala cō ſcia Hāc ꝑuerſitatē afflictionē eē null⁹ ignorat. niſi qui ſtim̄ los mor dētis pūgētis ꝛ tumultuātis ꝯſcie nō ſētit Quid itaqꝫ tā ad aratruꝫ trahēdū. et retro nō aſpiciēdū qꝫ pūgēs ꝯſcie ſtimul⁹ vrget? Durū ē cōn hūc ſtimulū calcitrare Nūqꝫ pacē et ſaluteꝫ habꝫ. q̄ recalcitrat ſ3 cōtūditᵗ et ꝯfunditur percutitur et affligitur. donec adqͥeſcat. Cō/ ſcientiam ſequere. ſi vis ſaluus eſſe Qui ſequitur eam nec errare po/ terit nec timere Qui non ſequitur ipe ſibi teſtimoniū reddit ꝙ dāna

cus ſit Cōſciētia em̄ ſua iudicabit eū i nouiſſimo die Inſpiciam⁹ tū p exempla ſi placet. qualit ad ouer ſionē ducat quēq₃ mala conſciētia Cōtingit plerūq₃ vt ſeculariū ali quis mole grauat⁹ criminū .q̄ nū/ q₃ voluit pcc̄is ponē modum.ſed gloriat' eſt in malicia.⁊ ſp pualuit in vanitate ſua.tādē aliqñ ad cor redeat .et ipam nimiā puerſitatē₃ et puerſa₃ nimietatē ſcelerū ſuorū borrē incipiat Cūq₃ cepit cogita re mala que geſſit et mala q̄ meru/ it .q₃ execrād⁹ ſit coram deo.et q₃ dānādus corā mūdo q₃ diſtrict⁹ iudex veniat et q₃ terribiliter pecc̄o res puniat.cū hec inq̄m ⁊ his ſimi lia reuoluere et replicare ſibi cepit in corde ſuo q̄nta putas vndaru₃ flumina ſup oſcientie nauē tunc ir ruant! Quiom cōquaſſet et ofrin gat ꝓcellis ſalubrit furentib⁹ na uis illa.⁊ pereat a via ſua peſſima et a vita ſua neq̄ſſima.vt eo reſipi/ ſcat et reuiuiſcat meli⁹ quo ſalubri⁹ perijt! Hinc pat ad filiū ſtulte ira cūdum Frat tu⁹ mortu⁹ erat et re uixit.perierat et inuentus eſt Hic ergo talis cū ad cōuerſionē vene rit eo ꝓpenſius ſp ſatagit deo ſer/ uire.quo ſe meminit nequi⁹ cecidiſ ſe.ſic q₃ fit vt ſua eum peruerſitas apud deū ꝓmoueat dū ea₃ ſemp acriori pn̄ia deplorat Contingit item q₃ clauſtraliū aliq̄s ſpū pulſa tus inuidie vel ire curioſitatis vel inepte letitie.ſeu alteri⁹ cuiuſlib₃ vi cij.dū reſiſtere neglexerit.et longa diſſimulatione aſſuefact⁹ in vicio. vires auxerit inimico.pmittēte do cadat in culpā luxurie vel alicuius grauioris Solet nāq₃ ſuperna di ſtrictio pcc̄m aliquotiens punire pcc̄o .vt qui in ſordib⁹ eſt ſorde/ ſcat adhuc.et ſit ſup̄ modum pec cans pcc̄m.q̄ diuinū p̄mitus nolu it ſeruare mandatū Qd̄ tn̄ ⁊ in ele ctis occaſio eſt correctionis.et in re.pbis cumul⁹ damnationis Cu₃ igit homo qui eiuſmōi eſt.reatū ſu um videt.nōne angit et affligitur a ꝓpria oſcientia conuictus et cō fuſus! Nōne tandē ofuſio illa ad/ ducet iuſticiā.et afflictio talis alle uiabit cōſcientiā! Corriget equidē maius peccatū.qd̄ eſt pena p̄cedē tium viciorū₃ et occaſione illi⁹ cor riget⁊ leuiora vicia q̄ fuerit cā illi⁹ pcc̄i Sic nim rū mirabilit cūcta diſ ponēte do.electis ſuis oīa coope rant in bonū.nō ſolū bona .ſed et mala q̄ faciūt.qz q̄ ſtando ſegnes eē poterant cadere pmittuntur vt feruentes fiant .et magis cecidiſ ſe q₃ ſtetiſſe ꝓſit.cū dānu₃ ruine luctib⁹ vberiorib⁹ recompēſent Iā vero ſcd̄us diuinarū vocationum mod⁹ eſt vt ſup̄ dixim⁹ cōmonitio. quā triplicit fieri diffinim⁹ Fit em̄ ꝯmonitio p miracula ſignorū₃.p exēpla bonoꝝ.et p verba doctoꝝ Doctores aūt in h̄ loco accipim⁹ omnes cuiuſcūq₃ etatis vel ordi/ nis.a quibus verbum ſalutis au/ dimus Per miracula igit vocātur qui exhibito vel in ſe vel in alijs

De verbis domini Venite

viſibili miraculo ↄuertunt ad do
minū In ſe. vt cec9nat9 In alijs. vt
nichodem9 q̄ venit ad iħm nocte.
Nemo em̄ inq̄t p̄t hec ſiḡ facē q̄ tu
facis In ſe q̄ppe nullū recepiſſe ſi/
gnū inuenit Per exēpla vocātur.
qui ad aſpectū vel auditū ſiue etiā
ad memoriā alicuius viri religioſi
ex his quos pn̄s adhuc ſeculū in
carne retinet. vel futurū iā exutos
corpe ſuſcepit animo accēdit atq3
virtutes q̄b9 illū effulſiſſe meminit
p viribus imitari ꝓponit Per ver
ba doctoꝝ vocant. q̄ viua voce p̄
dicantiū edificant. et ad celeſte edi
ficiū coaptant O q̄ȝ miranda et
tremēda ſup nos eſt dei diſpenſa/
tio. in h̄ vocatiōis articulo Enim
uero multis dat verbuȝ p̄dicatio
nis bono ſuo. multis datur malo
ſuo. Sic et multis ſubtrahit bono
ſuo. et multis ſubtrahit malo ſuo
Illis dat bono ſuo q̄ cū gaudio
ſuſcipiūt verbū. et fructū afferunt
in paciētia Illis dat malo ſuo. qui
audiūt volūtatē dn̄i ſui. et non cu
rant facē digna Illis ſubtrahitur
bono ſuo. q̄ poſſēt exinde niſi ſub/
traherent ſupbire vel faſtidire aut
etiā ↄtēnere. ac p h̄ graui9 iudiciū
incurrē Illis ſubtrahit malo ſuo q̄
vel ꝓpter ſua vel ꝓpter aliena pec
cata illud audire nō merent qui ſi
audirēt. a ſua fortaſſis p̄uitate cor
rigerent O q̄ȝ infelices ſunt q̄ ver
bum dei audire nō poſſūt. o q̄ȝ in/
feliciores qui etiā nolūt o q̄ȝ infe/
liciſſimi qui et oderūt. De p̄mis

ſcriptū eſt impedimēta mūdi fece
runt eos miſeros De ſcd̄is. ꝑplus
em̄ ad iracūdiā ꝓuocās eſt. et filij
mendaces. filij nolentes audire le
gem dei De tertijs. Inſipientes q
maligni oderūt ſapientiā Et iterū
Deſpexiſtis omne ↄſiliū meū Pri
mi iudicabunt vt negligentes ſer
ui. ſcd̄i vt ↄtumaces domeſtici. ter
tij vt cōtēnentes inimici Primis q̄
libet homo loq̄ poteſt abſq3 ſcru/
pulo. ſcd̄is nullus ex facili debet
niſi qui vel ꝓpter amiciciā aut affi
nitatē aut aliquid h̄mōi. ſe ab eis
exaudiri preſumit Si em̄ me nō ex
audiri ↄſidero reus ero ſi marga
ritas ante porcos ſparſēo Terti/
is qui verbum dei ſubtrahit. male
nō facit. quia ex hoc ſaluti eorū ꝓ/
uidet quā q ſi ex toto efficere non
valet. tn̄ hoc ip̄m q̄ſi ſalus. qđ ex
non audito verbo ac per hoc nō
contēpto minus damnatur Hinc
eſt ꝙ quando cum iudeis nos lo
qui contigēit. confuſiōi magis eo/
rum q̄ȝ ↄuerſioni diſputando ope
ram damus. quia de conuerſione
eorum quodāmodo deſperamus
Et de his actenus Tertius autē
diuinarum vocationum modus ē
inſpiratio. quā mltis modis fieri
cōſtat Fit nāq3 timore. amore pu
dore. ↄpūctiōe. deuotiōe intelligē
tia. ſapiētia. datiōe. redditione. au
gmētatiōe. et conſūmatiōe cuiuſli
bet gr̄e Que q̄m ad alia ꝓperam9.
ſingillatiȝ euoluē ſuſpēdem9 Hoc
ſolū ↄmōem9. ꝙ hec ſola vocatio

ꝑ ſe ſufficit ad ꝯuertendū hominē. ceteraꝝ nulla ſine iſta aliquid valꝫ Fremat mūdꝰ premat corpus. tumultueť ꝯſcientia. coruſcent miracula. appareāt exempla. addant et doctoꝝ verba. magis ꝑ hec blaſphemie. murmuratōes. ꝯtēpťꝰ. ⁊ irriſiones. detractiones. et ꝑſecutiones: q̄ꝫ grē aut virtutes ſuſcitabūť His itaqꝫ de vocationum modis tanq̄ꝫ ꝑ exceſſū dictis ad ꝓpoſituꝫ redeamꝰ Venite inq̄t dn̄s ad me ⁊c̄ Cogitaui mihi q̄d ſibi dn̄s voluerit in hoc verbo venite. Occurrit ſētentia beati Bern̄. in ſermone ſuꝑ cantica cāticoꝝ. lx. caº. ſic dicentis Oſtende mihi faciē tuā. Ad quid? vt mihi videť ſe magis oſtendere vult. Ita eſt. videri vult. nō videre Quid em̄ ille non videt? Ita fr̄es. ꝓrſus ita mihi videť. Et in hoc loco ꝙ ipē potiꝰ venire velle ad nos q̄ꝫ nos ad eū inſinuet. vtrūqꝫ tn̄ neceſſariū eſt ad eternā ſalutē. ſed ſuū venire nr̄m p̄cedere. nemo ſane mētis ignorat. Eſt em̄ ſuū nr̄i cauſa. ſicut et ſit nr̄i cauſa. Etem̄ niſi ipē venerit ad nos. nos nunq̄ꝫ veniemus ad eū. Sꝫ q̄d dicimꝰ. Q̄uo venit q̄ vbiqꝫ eſt. Quo venire p̄t qui nuſq̄ꝫ deeſt. Q̄uo etiā veniemꝰ ad eū qui immobiliť et immutabiliter eſt ſuꝑ omnia. et infra oīa. intra omnia. et extra omnia? Vtrūqꝫ mirabile eſt ſcꝫ ꝙ venit ipē ad nos. ⁊ ꝙ nos venimꝰ ad ipm̄. ſed videamꝰ q̄uo fiat q̄d fieri om̄imodis conſtat. Et primo de aduentu ipiꝰ ad nos. Aduentus ipiꝰ quadripertitꝰ eſt. aduentꝰ incarnationis. aduentꝰ diſpenſationis. aduentꝰ aduocationis. aduentus vltime retributionis. Primꝰ in plenitudine tp̄m. ſcd̄s i cordibꝰ electoꝝ. tertiꝰ in cuiuſlibet hōis morte quartꝰ in nouiſſimo die. De eo quē ſcd̄o loco poſuimꝰ aduentu ſcꝫ diſpenſationis nūc agere intendimus ceteris omiſſis. Venit itaqꝫ dn̄s ad nos vel in nos diſpenſatiue cuꝫ mentes nr̄as illuminat accendit et replet ſui amoris igne. Tūc ꝟo cuꝫ in nos veniſſe dicimꝰ cū intenſioreꝫ ſolito ſancti deſiderij feruorē in corde ſentimꝰ. Et quāto feruentiores ſumꝰ tanto eū preſentiorē credimꝰ. Venit cū menti aſpirat et vocē eiꝰ audis ſed nō ſcis vnde veniat aut quo vadat Vocē audis q2 gratiā ſentis. ſed neſcis vnde veniat. quia nō diſcernis vtrū de iudicio ſeueritatis an de ꝓpiciatorio bonitatis grā ꝓcedat. Neſcis q̄ꝫ quo vadat q2 nō intelligis ad quē finē tendat Si aūt ꝓ eo ꝙ ſcire te putas quo vadat. q2 ſētis ꝙ in cor tuū vadat ꝯtentioſius querē inſiſtas et vnde veniat. Sane me aliud reſpondere poſſe non ꝓfiteor. niſi ꝙ de eo cordis loco vbi non ſentiť. ꝓcedit ad eū cordis locū vbi ſentiať. Non em̄ de exterioribꝰ cuiuſqꝫ loci ſedibꝰ q̄i localiter adueniens ingrediť ſicut nec de interioribꝰ anime ſucceſſibꝰ quaſi tp̄aliť oriens egrediť ꝫ incōmutabilis in ſe manens ab inexꝑientia cordis ad exꝑientiā eius ꝓdit.

vel certe de preſentia potentie qua
vbiqꝫ eſt veniẽs ad pñriã gr̃e qua
nũc adeſt nũc abeſt trãſit. Eſt tñ et
aliud qđ de aduentu eiꝰ ſicut ⁊ de
receſſu eius figuraliter dici poſſit.
Venit ſiquidẽ ad nos duobꝰ mo/
dis.et duobꝰ modis recedit. venit
cũ accedit vel apparet.recedit cum
abit vel euaneſcit Quodcũqꝫ venit
vel recedit de loco ad locũ grada
tim tranſit Quod vero apparet vel
euaneſcit ex improuiſo ſe nr̃is aſpe
ctibꝰ ingerit vel eripit. Euaneſcere
aũt eſt.nõ ad nihilũ redigi ſed ab
aſpectu repente ſubtrahi ſic̃ de dño
ſcriptũ ẽ.Et ipẽ euanuit ab oculis
eoꝝ. Venit itaqꝫ dñs ad nos cum
diuino nos exercitio ad ꝟtutes eru
dit. Apparet nobꝰ cũ intelligẽtiã ſa
cre ſcp̃ture qñqꝫ ec̃ nõ meditãtibꝰ
inuehit.ſiue cũ ſbito lumẽ mire ſua
uitatis infundit. Euaneſcit cũ nos
inopinate in manibꝰ aduerſarij de/
relinq̃t. Cũ euaneſcit mons cadẽs
defluit et ſaxũ trãſfert̃ de loco ſuo
qꝛ robuſtus quiſqꝫ qui monti ꝓpt̃
virtutũ altitudinẽ.et ſaxo ꝓpter fir
mitatẽ ꝯpabilis erat.magna et ſbi
ta temptatione ꝓſternit̃. Cũ rece/
dit paulatim terra alluuiõe ꝯſumit̃
qꝛ infirmꝰ terre ꝓpter deiectionem
vite ꝯpabilis.exigua ſꝫ aſſidua tri/
bulatione frangit̃ Veniẽs aũt ſiue
apparens ſubito letificat coꝛ hõis.
et ꝑ multitudine miſerationũ ſuaꝝ
implet om̃e animal bñdictiõe.et ex/
pectat ſuis ſanctis monitis factis
nos reſpondẽ debere. Vñ neceſſe
eſt fr̃es cariſſimi vt occurramꝰ ob
uiã ei. Ecce audiſtis qualit̃ ad nos
venit.qualit̃ nos vocat.qualẽ miſe
ricoꝛdiã miſericoꝛdia indignis ꝓ/
rogat. Ecce nũc tp̄us acceptabile.
ecce nũc dies ſalutis et tp̄s miſerẽ/
di eius. Scriptũ quippe ẽ. Benignꝰ
eſt em̃ ſpũs ſapiẽtie.benignꝰ ⁊ ſua/
uis eſt ſpũſſanctꝰ. ſpũs tuus o ſapiẽ
tia q̃ ex oꝛe altiſſimi ꝓdiſti diſſimu/
lãs pcc̃a hõim ꝓpter penitẽtiaꝫ et
delens ea ꝓpter penitẽtiã. Sꝫ q̃d?
Si benignꝰ eſt nunq̃d in eternũ be
nignꝰ erit? Erit quidẽ ſꝫ nõ illis qui
audituri ſũt. Ite maledicti in igneꝫ
eternũ. Nã ſubiecit ſcp̃tura. Et nõ
liberabit maledictum a labijs ſuis
Quiſq̃s em̃ maledictũ extremũ ſbi
erit qꝛ benignitatẽ ſpũſſancti in pñ
ti ꝯtempſit. deinceps vero ꝑ ſpiri/
tũ ſapiẽtie.nec ꝑ ipaꝫ liberabit̃ ſa/
pientiã.qꝛ nec paſſio xp̃i.nec infu/
ſio gr̃e ſpũſſancti illi vnq̃ꝫ ꝓderit.
Quapꝓpt̃ dilectiſſimi ſi vocẽ eiꝰ au/
dieritis nolite obdurare coꝛda ve/
ſtra.nolite ſpernẽ eiꝰmonita.nolite
negligere tp̄s gr̃e qđ preſto ẽ. Pẽ/
ſate fr̃es penſate q̃ multitudinẽ mi
ſericoꝛdie ꝓrogauit quantã iudicij
diſtrictionẽ qñqꝫ exercebit. Qui nc̃
ſinũ pietatis penitẽtibꝰ apit tũc ia
nuã regni celeſtis cõtemptoꝛibꝰ in
eternũ claudit.qui nũc ſalubrit̃ cla
mat. Venite ad me omnes q̃ labo
ratis et onerati eſtis et ego reficiã
vos. Tũc terribilit̃ intonabit. Ite
maledicti in ignẽ eternũ qui patꝰ ẽ
diabolo et angelis eius. O q̃ ma

ledicti ſūt qui hoc audituri ſunt. Q ꝗ3 eſſent miſerandi ſi vlla eis dein/
ceps mia poſſet impendi. Dū igiť
fr̄es chariſſimi tp̄s habem⁹ p̄occu
pem⁹ faciē ei⁹ in cōfeſſione vt tam
horrendū maledictū poſſim⁹ eua/
dere. occurram⁹ obuiā ſaluatori no
ſtro. diſponam⁹ aſcenſiones in cor
de nr̄o. aſcendam⁹ in montē dn̄i vt
ꝑueniam⁹ ad gloriā regni. Difficiľ
q̄dez aſcenſus ꝫ ineſtimabilis in ꝑ
uentiōe fructus. Sane q̄nq3 nobis
ꝓponunť gradus q̄b⁹ veniam⁹ ad
ip̄m. ꝫ in quatuor ad ip̄m venim⁹ ⁊
in q̄nto et ꝑueniem⁹. Prim⁹ grad⁹
aduent⁹ nr̄i ad ip̄m eſt fides. ſcd̄s
dilectio. terti⁹ obediētia. quart⁹ ꝑſe
uerantia. q̄nt⁹ incorruptio. De pri
mo dicit ip̄e dn̄s in euangelio Qui
venit ad me nō eſuriet vnq̄3. et qui
credit in me nō ſitiet vnq̄3. Jtez de
ſcd̄o. Om̄is qui audiuit a p̄re et di/
dicit venit ad me. hoc eſt. Om̄is q̄
diuinā audiuit inſpirationez venit
ad me id ē ꝑ dilectionē ſequiť me.
Jtē d̄ tertio Siq̄s vult poſt me ve
nire abneget ſemet ip̄m .i. obediat
p̄ceptis alteri⁹. De quarto autem
Om̄e qd̄ dat mihi pater ad me ve/
niet. et eū qui venit ad me vtiq3 ꝑ/
ſeuerādo nō eĳciā foras. De q̄nto
d̄r ſponſe in cāticis Veni de liba/
no veni coronaberiſ. Primos tres
grad⁹ ap̄ls breuiť ꝫ eximia ſnīa cō
plectiť dicēs. Fides ꝑ dilectionem
opať Reliquos duos ꝑ ſemet ip̄a3
veritas his verbis exp̄mit. Qui ꝑ/
ſeuerauerit vſq3 in finē hic ſalu⁹ erit
id eſt incorruptionem poſſidebit.
Hos q̄nq3 grad⁹ ſic habem⁹ in li/
bro ſapie deſcriptos. Initiū ſapie
veriſſima eſt diſcipline ↄcupiſcētia
Cura ergo diſcipline dilectio ē. et
dilectio cuſtodia legū illi⁹ eſt. cuſto
dia aūt legū ↄſūmatio incorruptō
nis eſt. incorruptio āt facit ꝓximū
deo Ubi ꝓtin⁹ ſubinferť. Concu/
piſcentia itaq3 ſapiētie deducet ad
regnū ꝑpetuū. Qd̄ ē dicere. Fides
q̄ eſt fundamentū ad ꝑfectionē de/
ducet edificiū. Sapia ergo .i. ↄgni
tio veritatis eſt edificiū ſiue fabri/
ca cui⁹ initiū .i. fundamentū ē fides
vera. Sicut ergo impoſſibile eſt fa
bricā fieri ſine fundamento. ita ſine
fide impoſſibile eſt placē deo. Que
fides recte d̄r ↄcupia diſcipline. q2
fides vera ſꝑ ↄcupiſcit ſcire legē vi
te et diſcipline ne forte ꝑeffluat. ne
forte in vacuū currat. ne ꝓ ſpū ve/
ritatis. ſpm̄ ſequať erroris Poſt cō
cupiſcētiā diſcipline ſequiť dilectio
vt diſciplinā quā appetis noſſe ſtu
deas et diligere. ne ſit tibi moleſta
et grauis. l3 aliq̄ten⁹ videať eē nō
gaudĳ ꝫ meroris. Poſt dilectionē
ſequiť cuſtodia legū .i. obedientia.
q2 teſte btō Gregł. Probatio dile/
ctionis exhibitio ē oꝑis. Oꝑtet āt
vt ip̄a obediētia ſit ↄſtās. ſit vera.
ſit hilaris. ſit affectuoſa. Cōſtās il/
loꝝ obediētia nō eſt q̄ ad ea q̄ ſibi
placuerint tm̄ obedire ꝓponūt Ve
ra illoꝝ obediētia nō eſt q̄ ꝓ lucro
vel ↄmodo tp̄ali obediūt. Hilaris
illoꝝ obediētia nō ē q̄ cū murmure

vel responsione nolentis q̃ iubent̃
pficiunt. Affectuosa illoꝝ obedien
tia nõ est q̃ etsi respondẽ nõ audẽt
rancorẽ tñ et maliuolentiã in pecto
re versant. In opatõe tñ obediẽtie
duplex solet euenire piculũ. Si aut
i eo qd̃ pmo suscipis beniuole. post
modũ mutato aio tenẽ incipias cũ
rancore. Obediẽtie ṽo annectenda
est pseuerãtia qm̃ initiũ boni opis
quid pderit si pseuerãtia desit. que
bñ ɔsũmatio incorruptõis vocat̃
qꝛ incorruptionẽ inchoatã in via
ipa pfecti' ɔsũmari et coronari fa
cit in pria. Recte ãt subinfert̃ qꝛ in/
corruptio facit nos pximos deo.
et ꝙ huic soli pmittat̃ dei visio di/
cente dño. Beati mũdo corde qm̃
ipi deũ vid̃. Notandũ tñ ꝙ alia ẽ
incorruptio quã tenem' in via. atqꝫ
alia quã possidebim' in pria. Incor
ruptio patrie est impassibilitas cor
pis et eterna stabilitas cordis. In/
corruptio ãt vie est castitas corpo
ris et puritas mẽtis. Vñ ad ɔmẽ/
datõnẽ sponse dꝛ in Cãticl. Pulcra
es et decora filia ihrl'm. Pulcra vi/
delz mũdicia corpis. decora puri/
tate mẽtis. Veꝝtñ et hoc sciendũ
ꝙ hãc ipaz vie incorruptionẽ pfe/
cte nequaqꝫ obtinẽ possum' in hac
vita. Quãtalibet em̃ in hac vita mũ
dicia fulgeat ꝗtũcũqꝫ p fidẽ pol/
leat. sp tñ in semet ipo portat, vñ
corruptõez pati cogat̃. Integrita/
tẽ corpis sic q̃s seruauẽit vt nõ so/
lũ opa ꝫ et sensus ipos p q̃s opa
fiũt mortificauẽit Sꝫ q̃s gloriabit̃
p omia castũ se hrẽ cor? Exquo em̃
mens hũana puritatis auctorẽ in
pmo parẽte deseruit. impuris cogi
tatõib' nõ coinq̃nari nõ pt. etiã si
velit. Erit tñ p grãz dei qñ et sine
termino volet et valebit sine impe/
dimẽto qñ scꝫ natura nr̃a transibit
i gloriã. qñ corruptio induet incor/
ruptelaz. qñ mulier. id ẽ fragilitas
hũana amiciet̃ sole claritatis et lu/
nã mutabilitatis habebit sub pedi
b' deiectã videlz et oculcatã Itaqꝫ
incorruptio vie facit nos xp̃e deuz
sed incorruptio patrie facit nos p/
ximos deo vtpote iã filies ei. et hoc
ẽ qd̃ sup̃ dixim' qꝛ in q̃nto gradu
vsqꝫ ad ipm pueniem'. Multa q̃deꝫ
⁊ alia opa sũt quib' venim' ad ipm
vt est elemosina. ieiuniũ. oro. et his
silia. ꝫ hec et q̃cũqꝫ sũt talia sub a/
liq̃ hoꝝ graduũ q̃i ipẽs sub genẽ
ɔtinent̃. Ad fidẽ nãqꝫ ptinet deuo
tõis feruor iustitie zelus et defẽsio
Ad obediẽtiã declinare a malo et
facẽ bonũ. abstinẽtia phibitoꝝ. et
obseruãtia mãdatoꝝ. Ad pseuerã/
tiã ṽo. fortitudo. magnanimitas.
⁊ tolerãtia. Ad incorruptionẽ aũt
oro mũda. ɔtẽplatio assidua. ɔtem
pt' seculi. et intẽsa dilectio dei. alia
qꝫ ꝗplima in hũc modũ. Ecce au/
distis fr̃es carissimi. q̃b' mõis dñs
venit ad nos. q̃b'qꝫ modis nos ve
nim' ad eũ. nũc audite q̃les sint q̃s
vocare dignat' est. Oẽs inq̃t q̃ la/
boratis et onerati estis ¶ Venite
ad me oẽs q̃ laboratis et onerati
estis. Quotiẽs ṽba ista sancti euan
gelij recitãt̃ in aurib' fideliũ eleua
tio mox oculoꝝ. tunsio pectoruz et

ſuſpiria ducitant cordiū. Quare h?
Quia recognoſcim⁹ pfecto oēs.
recognoſcim⁹ ſinguli ꝙ laboram⁹
et onerati ſum⁹. In labore et ſudo
re vult⁹ nři veſcimur pane nřo. et
onere pccoꝝ nroꝝ oēs pmimur.
Oēs q̄ laboratis. Iſtud qui non
eſt diſcretiuū vt videlz referri debe
at ad eos tm̄ q̄ laborauerint et one
rati fuerint. quaſi innuens aliq̄s fu
iſſe laboris ⁊ oneris exptes ⁊ ipos
nō eguiſſe mia dñi vocātis. Eſt āt
accipiēdū cauſalit. vt ſit ſenſus. ve/
nite ad me oēs q̄ laboratis et one
rati eſtis. i. qꝛ vos oēs laboratis ⁊
onerati eſtis. Cōcluſit em̄ ſcriptura
oīa ſub pcc̄o vt pmiſſio ex fide Je
ſu xpi daret credētib⁹. Oēs quippe
peccauerūt et eguerūt gr̄a dei. La
boratis et onerati eſtis. Si q̄s ſub
eodē ſenſu velit accipe laborantes
et oneratos vt ſequēs dictio prece
dētis ſit q̄i expoſitio. ego otēdēdū
nō duco. Oīs quippe labor iuxta
aliq̄d on⁹ dici pt et ecōuerſo Attn̄
hūanas actiōes oſiderāti liquido
oſtabit aliquā drāz poſſe aſſigna/
ri Multi em̄ laborāt q̄ onēa nō por
tāt. nullus āt onera portat q̄n in h
ipo ꝙ portat laboret. Vbi gratia.
ſcriptores. pictores. ſutores. ceteri
qꝫ artifices. q̄ in penetralib⁹ ſuas
implēt artes. nunq̄ onera portare
dicendi ſūt. Ut illi q̄ ligna lapides
ſeu alias quaſlibet res humeris im
poſitas portāt et onus ferre et ſub
onere laborare dicunt. Juxta hāc
oſiderationē. q̄ leuē aliqꝫ moleſtiā

ſuſtinet laborare ſimplicit dici pōt
qui vero grauez et q̄ ſup vires ſu
as eſſe videat portat. iure onerat⁹
eſſe narrat. Dicit ergo. Venite ad
me oēs ꝛc. Laborātes itaqꝫ et one/
ratos poſſum⁹ accipe pmo vtrūqꝫ
pplm iudaicū videlz ac gentilē. de/
hinc vtrūqꝫ ſexū virū ac mulierez.
deinde diuitē et pauperē. religioſū
et ſecularē. innocentē et pcc̄orē. ſub
ditū et plātū. otēplatiuū et actiuū.
temptatōib⁹ carentē et tēptatōib⁹
grauatū. idiotā et lr̄atū. ſanū et in/
firmū. ſenē atqꝫ iuuenē. vt iexcuſabi
lis ſit oīs hō cuiuſcūqꝫ ſit ſecte. odi
tionis etatis et ſexus Sic em̄ null⁹
inuent⁹ eſt ſine onere aut labore. ita
null⁹ ptermiſſus eſt abſqꝫ vocatōe
Et veꝝ q̄dez eſt vniuerſalit ꝙ hō
naſcit ad laborē. h aliq̄s vt dixim⁹
reſpectu alteri⁹ abſqꝫ onere ē. Sūt
aūt multi labores et multa onera.
Laborabat itaqꝫ iude⁹ ab initio in
cuſtodiēdo lr̄aꝫ legis. gētilis āt to
tus et ſp fuit ſub onere diabolice
ſeruitutis Laborabat itē et adhuc
laborat maſcul⁹ cura domeſtice p
uiſionis. h mulier addicta iacet ſb
onere maritalis dn̄ationis dicente
ad eā dn̄o. Sub viri ptāte eris et
ipe dn̄abit tui. Laborat diues ty/
po elationis. paup h o opprimitur
pondē tyrānice dn̄atōis ſic ſcptuz
eſt. Venatio leonis onagri in here
mo. ſic paſcua diuitū ſūt pauperes.
Laborat religioſus abſtinere ſe a
negocijs ſecularib⁹ ſub quib⁹ tot⁹
ſuccūbit volens nolēs hō ſeculari.

Laborat innocēs cuſtodire innocētiam ſuam qua pccōꝛ perdita ſub pondere peccatoꝝ gemit. Laborat ſubdit⁹ qualiť dignā exhibeat reuerentiā et obedientiā ꝑlatis. ꝑlatus aūt on⁹ ſolicitudinis poꝛtat tanq̄ȝ deo rōnem ꝓ ſubditis reddi turus. Laboꝛat ꝯtemplatiuus quō placeat deo. quō ꝓficiat ſibi et ꝓxi mo. actiuus vō ſub onere actionis deſudat. vētos ⁊ pluuias mūdano rū negocioꝝ tolerat. vt coꝛtine tabernaculi in ſua puritate ꝑmaneāt Laboꝛat tentatione carēs in cuſto dia ſui et cōpaſſione ꝓximi. ȝ alius multaꝝ tentationū pondere ꝑgra uať. Laboꝛat idiota ſcire tm̄ que ſi bi ꝯueniant. lr̄atus autē magno ſe ſponte ſubdit oneri curioſitatis. ſci re appetens et curioſe inueſtigans naturas et cauſas. motiones ⁊ mu tationes reꝝ ſingulaꝝ Uidi inq̄t Salomon ꝙ hoc q̄ꝗȝ eēt vanitas ⁊ afflictio ſpūs. eo ꝙ in multa ſapi entia multa ſit indignatio. ⁊ q̄ addit ſcientiā. addit et laboꝛē. San⁹ etſi nulla tribulatōe laboꝛat ipa tm̄ hūanaꝝ nčitatū viciſſitudo ei⁹ laboꝛ eſt. Infirmo āt ſua infirmitas onus eſt. Laboꝛat etiā ſenex tedio vite pn̄tis. Iuuenis āt ſub onere ē naturaliū incentiuoꝝ poꝛtās pondus diei et eſtus. Itaqȝ ſi recte ꝯſideras ſi diligenť inſpicis naturam humanā. q̄d aliud q̄ȝ laboꝛē et doloꝛē ꝯſideras? Quid hȝ ampli⁹ hō de vniuerſo laboꝛe ſuo quo laborat ſub ſole niſi vanitatē et afflictōnē ſpūs. Libet inter hec vndecim illa Iſaie onera ad mediū adducē. et oneratis iſtis ſm̄ inťpretatōnes nōim dūtaxat adaptare. Nā ꝓphe tiā oꝛdine ꝓſequi nō eſt nr̄i ꝓpoſiti In ꝑmis ergo poniť onus babilo nis q̄d interꝑtať ꝯfuſio. Onus igiť babilonis poꝛtāt increduli q̄ ꝑ ꝯfu ſionē incredulitatis ⁊ maloꝝ opeꝝ ſemet ipos ꝯfuſiōi ⁊ maledictōi ꝑꝑant Operuit ꝯfuſio mētes eoꝝ. ⁊ iō ꝯfuſi ſť. qm̄ de⁹ ſpꝛeuit eos. Sub diť onus philiſtijm q̄d ſonat poti one cadētes Onus ergo philiſtijm ꝯgrue imponiť miſere mulieri que tā viro q̄ȝ et ſibi potionē moꝛtis ꝑbuit et cū eo pariter de ſtatu felicitatis cadēs leges miſeriaꝝ et moꝛ tis quas meruit ipa ꝓpenſi⁹ poꝛtare ꝯpelliť. ſicut ipi a dn̄o d̄r. In do loꝛe paries. et ſub viri ꝑtāte eris ꝛc. Adiungiť q̄ȝ onus Moab. et moab interꝑtať de pr̄e. Q̄d onus bn̄ poꝛ tare dicunť oēs q̄ paupꝑtate et inopia tꝑaliū ꝑmunť. qꝛ ꝑuaricatōis pꝛimi pr̄is ade potiſſimū in ipis ca pe experimentū poſſum⁹ q̄ nō ſolūmō pccōꝝ ſed et erūnaꝝ ſarcinas de pr̄e quadā hereditaria deuolu tōe q̄i filij trahūt. Subinferť onus damaſci q̄d d̄r ſanguinis pot⁹ vel ſāguinis oſculū. Onus āt damaſci poꝛtāt hōies hui⁹ ſeculi. q̄ ꝑ hoc ꝙ ſecularia negocia tā deſideranť q̄ȝ indeſinenť tractāt. q̄ vix aut nullate nus ſine pccō ꝑagi pn̄t. ſanguinem q̄dāmō bibūt et oſculanť. qꝛ pccis quātulūcūqȝ maculari noſcunť. Si

ꝗ̄t in ip̄is negociȷ̄s pcc̄a volūtaria
ↄmitterēt nō iā̆ ſanguinē biberent
vel oſcularent̄.ꝫ ip̄o ſāguine inuol/
uerent̄ et immergerent̄ q̄les illi ſūt
de q̄b⁹ dic̄ p̄s. Viri ſanguinū de/
clinate a me. Et Jſaias. Man⁹ vr̄e
ſanguine plene ſunt. Et tales vtiqꝫ
nō ad onus damaſci.ꝫ ad on⁹ ꝑti
nerēt egypti qd̄ interp̄tat̄ tenebꝛe.
Onus autē egypti poꝛtāt pcc̄oꝛes
neq̄ſſimi q̄ malicie ſue tenebꝛis ex/
cecati q̄ ſe mala ſequāt̄ ſcire nō cu/
rāt.et q̄ ad lumen veritatis venire
ſūmoꝑe deberēt tenebꝛas ſuas ſꝑ
deteri⁹ peccādo augēt. Vt em̄ btūs
Gregl. ait li. hoc plerūqꝫ human⁹
anim⁹ ꝓpꝛiū.ꝙ mox vt in culpā la
bit̄ a ſui adhuc longi⁹ ↄgnitōne ſe/
paret̄. ſib⁹ ip̄ꝫ nāqꝫ malū qd̄ agit.
mēti ſue obicē añ oculos rōnis int̄
ſerit. Vñ fit vt aīa ꝑ̄us volūtarȷ̄s
tenebꝛis obſeſſa poſtmodū bonuꝫ
iā nec qd̄ q̄rat agnoſcat. Lux q̄ꝑpe
veritatis qꝛ ſubtilit̄ repꝛoboꝝ cul/
pas examinat q̄ habita negligit̄.
eo ꝑmittit diſtricti⁹ iudicās vt nec
amiſſa req̄rat̄.⁊ cū ab actu repellit̄
fugit a ſenſu. Sequit̄ onus deſerti
maris ꝑ qd̄ pond⁹ miſeriaꝝ babi/
lonis recapitulat̄. Mare pn̄s ſeculū
ſignificat. deſertū ꝟo derelictū dꝛ.
Onus ergo deſerti maris .i. dēlicti
ſeculi .poꝛtāt eccīaꝝ p̄lati. qꝛ ama/
ritudies et ꝓcellas pn̄tis ſeculi.q̄s
ꝓpt̄ deū relinq̄re curauerūt.in ꝓui
ſiōe ſubditoꝝ rurſū ſubire ↄpellūt̄
Dehinc ponit̄ on⁹ duma ſiue ydu/
mee. Duma em̄ regio eſt ydumee.

Duma interp̄tat̄ tacens. ydumea
terrena. ſhoc on⁹ poꝛtāt actiui. q̄a
terrenas actiōes ac domeſticas ſo
licitudines ꝓ fr̄ib⁹ ↄtēplationi va
cātib⁹ exēplo Marthe ꝓ ſoꝛoꝛe la/
boꝛātis pie ſūminiſtrāt.ac ꝑ hoc a
ↄtēplatōis iubilo ſe q̄i tacētes i cō/
ſpectu dei reputāt. Vñ ē ꝙ graue
ſibi onus hoc arbitrāt̄.beati⁹ exiſti
māres et grati⁹ amplexātes ſi cōce
deret̄ eis cū ↄtemplatiuis iubilare
deo in voce exultatōis q̄ꝫ implica/
ri negocio terrene actōis. Et qꝛ int̄
ip̄os actiuos ſunt pleriqꝫ q̄ varȷ̄s
tribulatōib⁹ et tēptatōib⁹ fatigāt̄.
recte oneri duma ↄtinuat̄ onus in
arabia.quod ſonat campeſtris ſiue
hūilis. Cāp⁹ vt noſtis loc⁹ certami
nis ē.diabol⁹ āt in campo ē.vel q̄i
miles parat⁹ ad p̄liū.vel tanq̄ꝫ leo
rugiēs et circuiens vt inueniat quē
deuoꝛet. Onus g° in arabia poꝛtat
q̄ pondē tēptationū p̄mit̄. q̄ mole/
ſtias carnis aut ſp̄ūs patit̄ cui col
luctatio eſt tā aduerſus carnē ⁊ ſā
guinē q̄ꝫ aduerſus ſpiritalia neq̄tie
in celeſtib⁹. Si aūt ⁊ arabia hūilis
interp̄tat̄ recte onus in arabia poꝛ
tat q̄ in tēptatōe ↄſtitut⁹ ſponte ſe
hūiliat.et ex hūiliato coꝛde dei ad/
iutoꝛiū ↄtra aduerſarȷ̄ tela implo/
rat.vel certe ꝙ tēptatū ſua aduerſi
tas hūilē ſꝑ ac triſtē redtat quē ꝓ
ſperitas ſuꝑbū ⁊ letū faciebat. Se
quit̄ onus vallis viſionis q̄ ih̄rlꝫ a
ꝓpha exp̄mit̄. nō ꝙ in valle ſit ſita
ꝫ ꝓpt̄ repꝛobos moꝛes deſpect̄ iue
ita ſit ↄgnōiata. Onus iſtud ↄgrue

dicit͛ portare ſrat⁹ ſiue pꝫbus. ſapie
mūdi dedit⁹ q̄ qꝛ ſtultitia eſt apd̄
deū q̄i in valle on⁹ ſue curioſitatis
portāt et arbitrātes ſe ꝑ ſue ſubtili
tatis viſū occulta penetrare. ab oc
cultoꝝ deteri⁹ caligāt veritate. Jā
vēo ſubdit͛ onus tyri qđ dr̄ angu
ſtia. Onus aūt tyri. i. anguſtie por/
tāt q̄ diuerſaꝝ infirmitatū anguſti
as tolerāt. qꝛ hoc ipm̄ qđ eis viuē
dat͛ ſine dolorib⁹ et erūnis trāſigē
nō ꝑmittunt͛. Onus vero iumētoꝝ
auſtri extremo in loco ponit͛. quo
nōie reliquie duaꝝ tribuū deſignā
tur q̄ ſociis trāſmigrātib⁹ in terra
ſua reſederāt. q̄ reliq̄e iumēta dicū
tur ꝓpt͛ depuatōez ſue fidei. auſtri
v̄o ꝓpt͛ ſitū loci. Trib⁹ em̄ iuda et
trib⁹ beniamin ad auſtralē ptē ter
re ꝓmiſſionis ſortē acceperant ſue
poſſeſſionis. Onus igit͛ iumentoꝝ
auſtri portant iuuenes et p̄cipue in
ſc̄a religione viuētes. q̄ recte dicūt͛
iumēta ꝓpt͛ fortitudinē viriū. et au/
ſtri ꝓpt͛ calorē naturaliū incētiuoꝝ
Hi tanq̄ȝ fortia iumēta in calidis
regionib⁹ ꝯmorātia portāt onera
iuuuētuti. tolerāt grauiores luctas
carnis. ferūt ꝓpēſi⁹ rigorē diſcipli/
ne et ſeniores ſꝑ adiuuāt in om̄i la
bore. ꝫ qꝛ faſtidioſū eſſet de quanti
tate et qualitate laboꝝ et oneꝝ ſin
guloꝝ tractare lectori hoc ꝓ exer
citio relinquēdū ducim⁹. Hoc ſolū
ꝯmemoram⁹ ꝙ om̄i laborāti ⁊ one
rato ad gr̄aȝ dn̄i ipo vocāte veniē
dū indicit͛. Ad q̄d: vt req̄eſcāt a la
borib⁹ ſuis et alleuient͛ ab onerib⁹

ſuis. Nā ſubdit͛ Et ego reficiā vos
Tranſite ad me oēs q̄ ꝯcupiſcitis
me. et ego reficiā vos. Quid eſt re/
ficiā? Verbū hoc eq̄uocū eſt. Refi/
cē em̄ eſt repare. redintegrare ⁊ ali
mēto refocillare. Triplex g° in hoc
v̄bo ꝯmēdat͛ ei⁹ largitas cōtra tri
plicē nr̄aȝ nec̄citatē. Eram⁹ ſiquidē
ꝑditi et q̄i ad nihilū redacti. eram⁹
ꝯfracti et corrupti. ſum⁹ adhuc eſu/
riētes et ieiuni. Perditi eram⁹ ꝑ ꝓ/
mi parētis inobediētiā. corrupti ꝑ
ꝓpriā culpā. ieiuni ſum⁹ ꝓpter quo/
tidianā deſidiā. Ipe āt ſm̄ diuiti/
as gr̄e ſue. repauit nos. r̄dintegra
uit nos. refocillauit nos. Repauit
ꝑ paſſionē et crucē ſuā. redintegra
uit ꝑ ꝯuerſionis gr̄aȝ. refocillauit
ꝑ viſitatōez aſſiduā. Añq̄ȝ repararet
nos eram⁹ filii tenebraꝝ et ꝑditio/
nis. añq̄ȝ redintegraret nos eram⁹
filii miſeriaꝝ et iniq̄tatis. et niſi cō
tinuo refocillet nos egentes fame
et ſqualidi ꝑmanebim⁹. ꝫ nō eſt p̄te
reūter intuendū ꝙ refocillatio iſta
ſiue refectio triplex eſt. Alia eſt inci
pientiū. alia ꝓficientiū. alia ꝑfcōꝝ.
Incipiētes aluntur pane laico ſiue
ordeaceo. ꝓficiētes pane ſancto et
mūdo. ꝑfecti māna de celo. Panis
incipientiū eſt ꝯſcientie purgatio.
panis ꝓficiētiū eſt ſancta deuotō.
māna ꝑfectoꝝ eſt pura ꝯtēplatio.
Attēde ſingula. Nouit q̄s veniēs
ad ꝯuerſionē et afferēs ad dn̄m de
regione diſſimilitudinis ꝯſciaȝ me/
tis oneratā pc̄cis. q̄d aliud dign⁹
eſt audire a dn̄o niſi illud apl̄i. Tu

ſta illic.aut certe ſede ſub ſcabello
pedũ meoꝝ. Nec tñ vilipendenda
eſt ſtatio illa vł ſeſſio vbi peccatrix
illa pꝛiſſima veniã obtinuit pccoꝝ.
Sedenti itaqꝫ ad pedes dñi Jhu
et recogitãti omẽs annos ſuos in
amaritudine aĩe ſue apponit᷑ a dño
panis.nõ quidẽ ſubtilis et candid⁹
ſed aſper et hiſpid⁹ ſicut oꝛdeũ aſpe
rũ et hiſpidũ ẽ.Panis iſte afflictio
penitentie eſt.oꝛdeũ vnde conficit᷑
panis hic eſt ↄtritio vera.confeſſio
pura.intenſa volũtas penitendi. et
deo in cinere ac cilitio ſatiſfaciẽdi.
Panis hic colligit᷑ ex ↄſideratione
pccoꝝ.cõſpergit᷑ timoꝛe iudicis vi/
uoꝝ atqꝫ moꝛtuoꝝ.coquitur metu
gehẽnaliũ toꝛmẽtoꝝ.Panis ſic col
lect⁹ et ſic ↄfectus ad pedes dñi co
meſt⁹ generat ſacietatẽ. cõſciẽtie vi
delicꝫ purgationẽ. Magna quippe
ſacietas et ſufficiẽs refectio in noui
ter cõuerſo.ꝙ videlicꝫ nõ moꝛdet᷑
mala cõſcientia de preteritis nec a
ſpe repellit᷑ ꝑ malã voluntatẽ habi
tã de futuris.Hic panis nõ incõue
nient᷑ dici pt laic⁹ eo ꝙ multis etiã
in ſeculo poſitis ad manũ ẽ.Oꝛde/
aceus etiã dici pt qꝛ ſeruoꝝ nõ fili
oꝝ cib⁹ oꝛdeũ eſt. et incipiẽtes nõ/
dũ acceperũt ſpiritũ adoptionis fi
lioꝝ ſed ſpm̃ habent interim ſerui/
tutis in timoꝛe ſicut ex ipſoꝛũ voce
ꝑ ꝓphetã dicit᷑.Sicut oculi ſeruoꝝ
in manib⁹ dñoꝝ ſuoꝝ.ita oculi nr̃i
ad dñm deũ nr̃m.At vbi ꝓceſſu tẽ
poꝛis is q̃ eiuſmodi eſt iam ceperit
reſpirare et aſpirare in libertatem
gloꝛie filioꝛũ dei.et timoꝛe depoſi/
to iam adeptus fuerit ſpem venie.
ꝓpter bonã voluntatẽ ſuã.puto ꝙ
iam dign⁹ habebit᷑ cui a dño dica/
tur.Fili ſurge et ſta ſupꝛa pedes tu/
os.Et item. Accede huc vt tangã
te fili mi.Accede ꝑ bonã volunta/
tem vt tangã te ꝑ deuotionis infu
ſionẽ.Stabit igit᷑ ad mẽſã magnã
vt videat faciẽ dñi in iubilo.vt co/
medat panẽ coꝛã dño:panẽ vtiqꝫ
ſanctũ.panẽ mũdũ.panem coloꝛis
candidi ſapoꝛis eximij. panẽ ex ſi/
mila ſuauitatis cõfectũ ⁊ igne diui
ni amoꝛis coctũ.Panis iſte filioꝛũ
eſt ſiue amicoꝛũ qui tã fideliter qꝫ
fiducialiter clamare pñt ad dñm.
Pater noſter qui es in celis.panẽ
nr̃m quotidianũ da nobis hodie.
Panis eſt ſcã deuotio. panis oĩs
ſuauitas ſiue cõſolatio ſpũs.et ſup
omnẽ panẽ.panis grẽ lacrimarum
Hic panis aĩã eſuriẽtẽ replet bo/
nis et infũdit nobis memoꝛiã abũ
dantie ſuauitatis.Qui panis recte
pt dici ſanct⁹ ꝓpt᷑ virtutũ exercitia
et candid⁹ ꝓpt᷑ lucis opa et tã mũ/
d⁹ vt nulli eũ edere liceat niſi ſacer
dotib⁹.Sacerdos dr̃ q̃i ſacra dãs
vel ſacrificia ꝓ populo offerens.
Qui ergo talis non fuerit qui pꝛo
vite merito ſacrificia oꝛõnũ digne
ꝓ populo immolet tã ſancte men
ſe xp̃i participare non hꝫ.Et nota
ꝙ ſicut eſt panis pane ſuauioꝛ et ci
b⁹ cibo melioꝛ.ita ẽ et ſtat⁹ ſtatu fe
licioꝛ.qꝛ is qui paulo ante ſedebat
ad pedes Jeſu per ſpm̃ timoꝛis et

mãducabat i gemitu ſuo panē do/
loris. iā nunc p ſpiritū pietatis ſur/
git. p ſpm̄ ſcientie pficit. p ſpiritū
fortitudinis aſcendit. per ſpm̄ ↄcilij
accedit. p ſpm̄. intelligētie diligēti⁹
intuet̃ ↄ ↄſiderat q̄d mēſa pñſſami
lias dulcedinis ↄtiēat Spūs nāqȝ
pietatis efficit eū deuotū ſpūs ſcie
diſcretū. ſpūs fortitudinis ad ſua
aduēſa validū. ſpūs ↄcilij ad aduē
ſa aliena caritatiuū. ſpūs intelligē
tie ad diuina ſpeculatiuū vt videre
iā incipiat q̄ ſit volūtas dñi bñpla/
cēs et pfecta et exultet in mia diña
Et ita qdeȝ ſe hȝ ſtat⁹ pficiētiū et
pceſſus de ꝟtute in ꝟtutē eūtiū Tu
q̄ȝ bone iħu paſti in dulcedine tua
ita inq̄ȝ paſti cibū illoꝝ et p varie/
tate puectuū ſaporē diuēſificas in/
ternarū ſuauitatū. Que āt ē prepa
tio cibi pfectorū? Māna ē et de ce/
lo venit. māna eſt abſcōditū q̄d ne
mo nouit niſi q̄ guſtauit. Cib⁹ ē ſic
incōpabilis ita et ineffabilis. et ſol⁹
ſpūs ſapie miniſtrabit illū. Cetēi ci
bi de terra oriunt̃. orti colligūt̃. col
lecti ↄterūt̃. triti ↄficiunt̃. ↄfecti co
quūt̃. et ſic demū comeſtibiles effi/
ciunt̃. Omnia hec ſtudij et laboris
hūani ſūt. et ſingulis virtutib⁹ aſſi/
gnari pñt. Nā de corde puro q̄i ꝺ
terra bona p affectū oriunt̃. p appe
titū colligunt̃. p diſcretionē ↄterūt̃
p approbatōeȝ ↄficiūt̃. p amorē co
quūt̃. ↄ tc̄ demū habiles eē ichoāt
vt frequētia ſuauitatis cor afficiāt
Sola āt ↄtēplatōis puritas quaſi
māna de celo venit. atq̄ȝ in momē/
to et in ictu oculi mirabilit̃ afficit;
ↄ ineffabilit̃ inebriat aiaȝ fidelē. eā
duntaxat q̄ digna erit ita viſitari
ab altiſſimo et vti tam ſuaui cibo.
De his refectōib⁹ in cāticis canti/
coꝝ ſcriptū eſt. Comedite amici et
bibite et inebriamini cariſſimi Inci
piētes et pficiētes amici vocant̃ ↄ
comedē ac bibere monent̃. hoc ē cū
labore et frequēti ſtudio ꝟtutes in
ventrē aie ↄgerē. Perfecti āt cari/
ſimi nōiant̃ vtpote in ſuplatio gra
du iā cōſtituti q̄ et inebriari exhor/
tant̃ cōtēplatōis videlȝ dulcedine
a ſenſib⁹ corporeis in ſurſū ducētis
ſpūs alienari. Sic em̄ ebrietas mē
tē euertit et penit⁹ ſui immemorem
reddit. ita cōtēplatōis impet⁹ aiaȝ
quam ſubleuat ab omni ſenſu cor/
poreo rapit et quaſi in obliuionem
ſui fūdit⁹ abducit. Tūc accendit̃ ↄ
inflāmat̃ ardore mirifico. ↄ ſopitis
vndiq̄ȝ carnalium voluptatū illece
bris. extinctis omniū mūdialiū cu
piditatū fallacijs. remotis a memo
ria corporearū ſilitudinū fantaſijs
et cogitationū cōmuniū impedimē
tis tota fert̃ in āplex⁹ ꝟbi ad oſcu
lū ſpōſi. ad cōuiuiū xpi. Ibi guſtat
et videt q̄ȝ ſuauis ē dñs. q̄ȝ magna
multitudo dulcedinis ei⁹. ibi requi
eſcit a turbine et a pluuia. ibi ſedet
in ſponſi vmbra. ibi māducat illud
dulciſſimū diue ſuauitatis manna
Jā q̄ȝ audire digna erit a dño Ve
ni ſponſa mea. colūba mea. prima
mea. Ad q̄d? Vt vincēti dem ſedē
mecū vt vincenti dem māna abſcō

ditũ.vt vincẽti dem edere de ligno
vite qđ eſt in padiſo dei mei. Non
iã ſedebis ſub menſa cũ ſeruis. nõ
ſtabis ad menſã cũ filijs.ꝫ ſedebis
ad menſã cũ p̃refamilias.vt de bo
nis dñi gaudeas et comedas cibũ
illũ quẽ ignorabas tu et oẽs p̃res
tui dulcẽ ꝑ oĩm fructu frumẽti vini
et olei. Talis ꝓfecto aia cũ de pe/
netralib⁹ ſponſi ꝓceſſerit plena ca/
ritate et dilectione inebriata et in ſe
redierit.puto ſi interroget̃ vñ vene
rit aut q̄d audierit in ſecretario di/
lecti ſui. ꝙ ex memoria abũdantie
ſuauitatis illi⁹ qua refecta eſt eru/
ctuãs ex ſnia reſpondebit Introdu
xit me rex in cellã vinariã.ordiauit
in me caritatẽ.Et iteꝝ Sub vmbra
illi⁹ quã deſiderauerã ſedi.et fruct⁹
eius dulcis gutturi meo.Hec ẽ fra
tres mei refectio aiaꝝ ſcãꝝ.hec pa
ſcua dñicaꝝ ouiũ quã laborãtibus
atq; oneratis ad ſe veniẽtib⁹ dñs
ꝓmittit dicẽs. Et ego reficiã vos.
Ac ſi patent̃ dicat.Ego parabo in
ↄſpectu vr̃o menſã.ego vobis pre/
parabo refectionẽ ꝓ capacitate ſin/
guloꝝ dentez.Ego noui figmentũ
vr̃m.ego noui ꝓfectũ vr̃m.ego no
ui q̄d ſingulis expediat.q̄d ↄueniat
vniuerſis.Si veneritis ad me ⁊ mã
ſeritis in ſermone meo.menſurã re/
fectionis bonã vobis oĩb⁹ dabo
ſed alijs refertã hoc eſt ſimplicit̃ re
pletã ꝓficiẽtib⁹ coagitatã.hoc eſt
ↄtuſionib⁹ ⁊ quibuſdã oppreſſionib⁹
repletã.pfectis ſupeffluentẽ vl̃ ſup/
cumulatã. Qua ꝓp̃ nolite tardare
nolite formidare. venite ad me et
ego reficiã vos.Ego ſũ panis vite
ego aqua ſapie. ego ſplẽdor lucis
eterne. ego vitis vera et vinum cor
hõis letificãs. ego cynamomũ et
balſamũ aromatiſans.ego ſũ gra/
nũ ordei penitẽtib⁹.ego granũ fru
menti ꝓficientib⁹.ego dulcedo mel
lis ꝑfectis.ego panis de celo veni/
ens habẽs om̃e delectamentum et
omnẽ ſaporẽ ſuauitatis. Ego ſum
lux mũdi.lucifer diei et ſol iuſticie.
ego viola orti.ego flos campi et li
liũ ↄualliũ. Ego ſũ via veritas et
vita.ego ſũ mirra elc̃a.nard⁹ odo/
rifera.oliua fructifera.Ego ſũ fõs
ortoꝝ pute⁹ aquaꝝ viuentiũ et ve
na grãꝝ Ego ſũ venia pc̃oꝝ.gr̃a
iuſtoꝝ et gl̃ia ſanctorũ. Ego ſum
adiutor pauperũ et pater orpha/
norũ et iudex viduaꝝ.Ego ſũ dñs
ſeruoꝝ.pr̃ filioꝝ.et ſpõſus fideliũ
aiaꝝ.Ego iuuabo puſillanimes.re
fouebo flebiles.cõſolabor flentes.
Qđ pierat requiraz.⁊ qđ abiectũ fu
erat reducã.et qđ fractũ fuerat al
ligabo.et qđ infirmũ fuerat ↄſoli/
dabo.et qđ pingue et forte cuſto/
diã Venite g⁹ ad me et ego reficiã
vos. Omĩb⁹ oia fio.oẽs inuito.di/
mittẽ vos ieiunos nolo. venite ad
me et ego reficiã vos. ¶ Sequitur
Tollite iugũ meũ ſup vos Duob⁹
modis pñt hec v̾ba accipi. ex q̃ꝝ
altero diua benignitas.ex alt̃o ſa
pientia dei magnifice ↄmẽdat̃. Sa/
pientia in h̃ ꝙ in tã breui clauſula.
om̃is recte viuendi norma ẽ exp̃ſſa

Benignitas vero in hoc ꝙ ſuum iugum appellauit. et hoc nos trahere monuit. Quo modo benignitas eius in hoc commēdabilis appareat attēde. Tollite inq̄t iugum meū ſuꝑ vos. Meū inqꝫ. acſi dicat. Iugū qđdaꝫ impoſui mihi. et ipm iugum eſt caritas qua diligo vos. Hoc ē go iugū meū tollite ſuꝑ vos id ē diligite me. qꝛ ꝑoꝛ dilexi vos Vide hō ſi nō infinita ħ eluceſcat benignitas dei. qui de⁹ eſt et creatoꝛ omniū ſeculoꝝ. Iugū dilectionis nō dedignaṫ trahere nobiſcuꝫ nec ſufficere ſibi iudicauit vt eēt int nos et ſuꝑ nos ſue preſentia maieſtatis niſi deſcendēt ad nos et eſſet in nobis tanqꝫ vn⁹ ex nobis tū per pñtiā ſuſcepte hūilitatis. tū p̄ grāꝫ mutue dilectionis. Nunqđ tante ac tali benignitati imo vt ita dicā humilitati ei⁹ ingrat⁹ eſſe poteri. Venerare fili Ndā in ſaluatoꝛe tuo ſacratiſſimā ei⁹ ſublimitatē. ꝗ nō min⁹ admirare ſinceriſſimā ei⁹ hūilitateꝫ Reuerere in illo ꝙ de⁹ noſter eſt et nihilomin⁹ amplectē ꝙ caro et frater nr̄ ē Trahe iugū dilectōis cū eo qđ nō ē aliud niſi vt otēdas redamare eū q̄ amauit te. Cōtende diligē. certatim dilige. curre quantuꝫ potes. ꝑcurrē tñ nō potes qꝛ ab eť no dilect⁹. et ampli⁹ dilect⁹ tñ adhuc min⁹ diligis. Dilige tñ creatorē tuū. redēptoꝛē tuū. dilectoꝛē tuū quātū potes ⁊ ex quāto debes. nā potes parū ⁊ debes multū. vel poti⁹ debes ex multo. i. ex toto coꝛde tuo. ex tota aīa tua. et ex oībꝰ viribꝰ tuis. i. ex omī qđ ſcis et es ⁊ potes. Certe ſi milies et milies tantuꝫ eſſes et ſcires et poſſes quantū es et ſcis et potes. ex hoc totaliť toto diligē tenereris eū. Et ſi etiā ex toto hoc diligeres qđ es tu ad deuꝫ Rñdebo tibi inqt Heliu ꝙ maioꝛ ſit de⁹ hōie. Quis ꝑoꝛ dedit illi et retribueť ei? Quis ampli⁹ dilexit eū vel qs ſaltē eq̄ dilexit eū? Ipe nimirū nos ꝑcedit diligēdi inchoatiōe ſic̄ ꝑcedit eternitatē ipe nos ꝑcedit diligēdi inteſiōe ſic̄ ꝑcellit maieſtatis immēſitate. Fac g° o hō qđ potes. etſi quātū debes nō potes. Diligit pħs deū ꝓ eo ꝙ creat⁹ ab illo ē. Grās agit ꝑmo ꝙ voluerit eū poti⁹ eſſe aliqđ qꝫ nihil. ſcđo ꝙ poti⁹ hōieꝫ qꝫ pec⁹. tertio ꝙ virū magis qꝫ feminā. q̄rto ꝙ lr̄atū poti⁹ qꝫ idiotā. Vide tu o xp̄iane ſi non multo ampli⁹ et excellēti⁹ gloꝛiādū tibi ſit. Etem̄ te de⁹ tu⁹ creauit. ab erroꝛe paterni delicti ꝑ baptiſmū te abſoluit. fide ſua et ſacramētis te imbuit. ex multis etiā periculis te eruit et abſqꝫ vllis tuis meritis ad ſibi ſeruiendū te vocauit. et multa te ſpūs ſuauitate ditauit. Quid ꝙ añ hec oīa moꝛte ſua et tali moꝛte te redemit. ꝙ ꝓ te cedi. conſpui et crucifigi voluit vincula et alapas. vbera et ſpinas. ſputa et blaſphemias pro te ſuſtinuit. Quantuꝫ putas in hoc tibi benignitatis exhibuit. q̄ꝫtū xp̄c ħ a te amari ꝓmeruit. O qꝫ infelices qꝫ infidelibꝰ de/

teriores qui tantã ei⁹ benignitatez vilipẽderint aut obliuioni tradide/rint ſiue etiã ↄtempſerint. digni pla ne ꝙ deleantᷣ de libro viuentiũ. et cũ iuſtis nõ ſcribantᷣ. Ecce qũo be nignitatẽ dñi Jħu. i. benigniſſimã dignationẽ ei⁹ ↄmẽdabilẽ aſpicim⁹ cũ ipe nobis dicit. Tollite iugum meũ ſup vos. Jã vo quãtũ in ver/bis iſtis de ſapia dei ãmirationis caperes ſi ꝓfunditatẽ ipoꝝ digne ꝓſpicẽ poſſes! Qui docet omnem hõiez ſciaz. q̃ cõdidit omnẽ ſacraz ſcꝑturã. q̃ ventis pond⁹ poſuit. q̃d ſine ponderẽ ꝓferre potuit! Videa/m⁹ ergo q̃d ſit. tollite iugũ meũ ſup vos Jugũ xp̃i ipo nr̃o vſu ſeruitiũ dicim⁹ qd̃ ipi ſub ſancte religionis habitu ꝓfeſſi ſum⁹. Per hoc ergo ꝙ dicit tollite ſignificare voluit ꝙ libera electione et volũtaria deuo/tõe iugũ ipm ſubeundũ ſit. Tollere igiᷣ iugũ xp̃i eſt nõ coactos ƺ ſpõ taneos ſeruituti ei⁹ colla ſũmittere Etſi em̃ ſũt aliqui q̃s ad monaſti/cã vitã cogat infirmitas. cõpellat pauꝑtas. nõ hic reſideant animo ƺ faciant de neceſſitate virtutẽ mu tando intentionẽ. et tũc ipa neceſſi/tatis occaſio nõ nocebit. cũ ad ve/ritatis normã intentio directa fue/rit. Dicit itaqꝫ. Tollite iugũ meum ſup vos. Ac ſi dicat. coram vobis quaſi poſitũ eſt iugũ meũ ƺ penes vos ſit cõſiliũ vr̃m. ſi vultis tollite iugũ meũ ſup vos. ſi vultis ꝑfecti eſſe. vendite om̃ia q̃ habetis et da/te paupib⁹ et ſequimini me. Nouit de⁹ fr̃es cariſſimi qꝛ bonũ eſt hõi ſi portauerit iugum. ſed de tollendo eo conſilium dat non preceptũ ne nos impingere videaᷣ in tranſgreſ ſionis reatũ. Si em̃ preceptum da ret oporteret om̃es homines obe/dire. vel ꝓ inobedientia eternaliᷣ perire. Sed qꝛ ↄſilium dedit quaſi in noſtra voluntate poſuit vtrũ ve lim⁹ iugum eius tollere ſuper nos. Sed hoc indubitabile teneam⁹. vt ſi ſemel nos iugo eius aſtrinxerim⁹ iam ab illa die nõ liceat nobis de monaſterio egredi et collũ excutẽ de ſub iugo regule qd̃ anteqꝫ tol/lam⁹ tã licite q̃ꝫ libere poſſum⁹ re/futare. ꝓpter qd̃ et beat⁹ Bñdict⁹ legiſlator noſter formã datur⁹ tol lẽdi iugi nõ ſtatim tollẽtes in ipo initio voto aſtrinxit ſub iugo ꝑma nendi ſed annũ integrũ ꝓbationi ſimul indulget et deliberationi vt videlicet ꝓbet ſe ipm homo ſi poſ/ſit et deliberet an velit ferre iugum dñi. Ac ſi diſcipulo ſuo verbis phi loſophicis dicat. Diu deliberãduz qd̃ ſemel eſt ſtatuẽdũ. at ſi ſtatuẽis irrefragabile erit Sed q̃d ſibi vult ꝙ iugũ poti⁹ q̃ꝫ chamũ et frenum dñs tolli ↄſuluit. Nõ ſine cã hoc fa ctuz eſſe reor ƺ occulti alicui⁹ gr̃a myſterij. Et ſi tu meli⁹ aliq̃d inꝑm ptu nõ habueris ego q̃d m̄ videaᷣ exponã. Nõ igiᷣ ad equũ aut mu/lũ q̃ chamo reguntᷣ et freno. ſed ad bouẽ fieri ſignificationẽ voluit cui ſpẽaliᷣ ↄpetit applicari iugo. Per equũ deſignantᷣ ambitioſi. ꝑ mulũ luxurioſi. ſicᷣ ſcꝑtũ ẽ. Nolite fi. ſi e. ꝛc. Hoꝝ autẽ ↄſideratio non magis

ꝯuenit ordini monaſtico ꝗꝫ equus
et mulus iugo ſiue etiā holocauſto
Ad bouē ergo nr̄a vertat̄ ꝯſidera
tio qm̄ ad ipm̄ ſc̄a videt̄ eſſe ſignifi
catio. Uade ait ſapiēs o piger ad
formicā et diſce ſapiaꝫ. Poterat et
hic dicere ſaluator. Uade o ſecula
ris ad bouē et diſce ab eo religio/
ſā ꝯuerſationē. In ei⁹ opationibus
ꝑpendē potes abrenūciationē cul/
tus ſecularis. hūilitatē cordis. ad
p̄latos obediētiā. ad ꝯdiſcipulos
ſocialē vitā. Ibi notabis oratōnis
inſtantiā. ibi ꝯpaſſionis induſtriaꝫ
ibi lectionis ſtudiū. et ſuffragia int̄/
ceſſionū ⁊ his ſimilia Et audi qūo
hoc aīal videlicꝫ bos iugo ſūmit
ti ſolet. Eſt etiā aīal mūdū eſui hu/
mano ꝯceſſū. et dīnis ſacrificijs a/
ptū. Itaqꝫ ꝙ bos alligari ſe patit̄
ſignificat ꝙ iugū dn̄i tollē ⁊ porta
re volētes. abnegare ſemet ipos ſi/
bi. et ſub alienis imperijs in mona/
ſterio degē debent. Qꝫ cornib⁹ alli
gat̄ deſignat hūiles nos eſſe debē.
Per cornu nāqꝫ ſupbia exprimit̄ ſic
ſcp̄tū eſt. Nolite extollē in altū cor/
nu vr̄m. i. nolite ſupbiā vr̄aꝫ erigē
ꝯtra deū. Per cornu ergo alligari
ē ſupbiā nr̄aꝫ ſub vinculo amoris
xp̄i reſtringē. Qꝫ āt in iugo ꝯbināt̄
boues ſignificat oportē nos chari
tatē fraternitatis caſto impēdē amo
re. honore inuicē p̄uenire. infirman
tib⁹ alienis ꝓ poſſe ꝯcurrē. Per h̄
etiā ꝙ bos ligat⁹ ruminat. admo/
nent̄ clauſtrales. lꝫ diſciplie legib⁹
corpalit̄ aſtricti. corde tn̄ et ore in/

ceſſant̄ ſacre ſcripture myſteria ru/
minare. Qꝫ bos vngulā diuiſā hꝫ
hoc eſt ꝙ affect⁹ ad duo dirigi dꝫ
Ungula pes bouis eſt ſic̄ ſcriptū ē
Planta pedis et plāta vituli. Per
pedes aūt vt notiſſimū ē deſignāt̄
affect⁹. quaſi ergo vngulaꝫ diuidit
q̄ gemino mouet̄ affectu. amore bo
ni et odio mali. Uel certe vngulā
diuidit q̄ ꝓximoꝝ nouit et ꝓſpita
tib⁹ ſeu felicitatib⁹ ꝯgratulari ⁊ mi
ſerijs ꝯpati q̄ ſcit iux̄ apl̄m gaudē
cū gaudētib⁹. flere cum flētib⁹. Qꝫ
bos arādo glebas vertit notat ꝙ
clauſtrales diuine ſcripture inuigi/
lare debēt myſterijs ſibi ad deuoti
onis ꝓfectū. ꝓximis ad eruditōis
augmentū. Qꝫ etiā currū trahit ap/
te denūciat quāte veneratōis ſint
q̄ ecc̄iaꝫ dei meritis et p̄cib⁹ adiu/
uādo ꝓmouē pn̄t. Per currū nāqꝫ
ecc̄ia figurat̄ ſicut p̄s. ait. Currus
dei decē milib⁹ multiplex. Currum
ergo bos trahit. qn̄ ꝓ militante ec
cleſia religioſus q̄ſpiaꝫ fidelit̄ int̄/
cedit. Qꝫ etiā mundū aīal eſt et ve
ſci licitū declarat imitatōe dignum
eū q̄ iugū xp̄i pie portare ſtuduērit
Bouē q̄ppe comedē eſt exēplū reli
gioſi ff̄is actib⁹ nr̄is imitando q̄i
incorpare. Bos etiā in ſacrificio ⁊
holocauſto dn̄i offerri ſolet. Sacri
ficiū dr̄ hoſtia cuius portio aliqua
in altari cremat̄. reliqua in vſus ce/
dit offerentis. Holocauſtū vero ē
que tota cremat̄ in altari. Bouem
igit̄ nr̄m in ſacrificiū dn̄o offerim⁹
qn̄ ꝯponētes hūiliare aīas nr̄as et

affligere carnē ieiunijs. vigilijs. ali
is qꝫ ſancti opis exercitijs. accedē
te mandato ꝑoris et aliud imperā
te verecunde et humilit a ꝓpoſito
nr̄o deſiſtim⁹. Nempe qđ nr̄az re/
linquim⁹ intentionē et voluntatem
frangim⁹ hoc in dn̄i ſacrificiū ac/
cendim⁹. Qđ aūt nr̄am omoditatē
et vtilitatē facim⁹. hoc q̄i in vſu m
nr̄z de ſacrificio dn̄i reſeruam⁹ Cū
vero ad dura et aſpera nr̄e qꝫ vo/
luntati ꝓrſus otraria ꝑ dei amo/
re obedim⁹. q̄i bouē nr̄m in holo/
cauſtuz dn̄o offerim⁹. quia noſmet
ipos a nr̄is volūtatib⁹ occidim⁹ ⁊
ſup altare boni opis igne diuini
amoris cremam⁹. Vel certe ſacrifi
ciū eſt bona nr̄a opatio et laudez
nobis cooperans apud ꝓximū. et
meritū collocans apud deū. Holo
cauſtū vero eſt ſincere deuotōis af
fect⁹ ſeu pure otemplationis exceſ/
ſus. cū mens humana ſpūſācti fer/
uore concepto vel effundit ſuper ſe
vel rapit extra ſe. et tunc ita vehe
menter ardet et exeſtuat vt ei dicē
oueniat. Aīa mea liq̄facta eſt Vn̄.
De igne ſancto. igne mundo. Et ſi
vis ſcire de⁹ noſter iſte ignis ē Hec
et his ſimilia vt mihi videt fr̄es di
lectiſſimi dn̄s innuere voluit cū di/
xit Tollite iugū Sz cur addidit
meū. Vtiqꝫ diſcernere voluit ſuum
ab his q̄ ſua nō ſūt. Siquidē eſt iu
gū ſtat⁹ humani. iugū cordis puer
ſi. et eſt iudei. ſeculi. diaboli. inferni
Jugū ſtat⁹ humani eſt corruptio ⁊
mortalitas et multiformis infirmi
tas quib⁹ omē hūanū gen⁹ ſubiacē
dinoſcit. Vn̄ ſcriptū eſt. Graue iu
gū ſup filios Adaz. Jugū cordis
puerſi eſt voluntas ꝓpria vel ↄſue/
tudo praua qua ratio nr̄a captiua
tenet et ſepiſſime ducit q̄ non vult
De quo niſi filius nos liberauerit
nunq̄ꝫ vere liberi erim⁹. de cui⁹ no/
bis pſona ꝓmittit Ecce ego venio
dirumpe iugū captiuitatis vr̄e Ju
gū iudei eſt obſeruātia legis ad lit
teram. De qua aplu̅s Petr⁹ dicit.
Quid temptatis imponē iugū ſup
ceruices diſcipuloꝝ qđ neqꝫ vos
neqꝫ pr̄es vr̄i portare potuerunt.
Jugū ſeculi eſt cupiditas. Vn̄ ſtul
tus rex legit dixiſſe ad populū ſuū
Pater me⁹ aggrauauit iugū veſtꝝ
ego addā iugo veſtro. Ac ſi dicēt.
Pater me⁹ exegit a vobis magnū
queſtū. ego multo maiorē. Jugum
diaboli eſt peccatū vel iniquitas.
De quo illud Jſaie. Jugū eni̅ one
ris eius et virgā humeri ei⁹ et ſce/
ptꝝ exactoris eius ſuperaſti. Exa/
ctor noſter eſt diabolus q̄ pcc̄i nu/
mū quē in paradiſo nobis obtulit
cū vſura exigit. qꝛ ad addēdū pec
cato peccatū ſꝑ inſtigat vt in fine
nos ad iugū eterne damnationis
trahat. Contra qđ oram⁹ patrem
nr̄m q̄ in celis ē vt glorioſa filij ſui
natiuitas liberet q̄s ſub pcc̄i iugo
vetuſta ſeruit⁹ tenet. Cui⁹ itaqꝫ ex/
actoris iugū et virgā et ſceptꝝ ap/
parens in carne dei fili⁹ ſupauit cū
ſeductionem afflictōnē dn̄atōnem
qua cruentus ille tyrannus nos te

ſtebat ad nihilū moriendo redegit
Jugū inferni eſt eterna damnatio.
qua faſciculi ad ꝯburendū colliga
bunt᷑ vt illic ꝯiungant᷑ in pena qui
equales extiterūt i culpa. De hoc
iugo pͥt accipi qđ dn̄s dic̄ p̱ Oſee.
Propterea imponet᷑ eis iuguꝫ qđ
nō auferet᷑ Sūt et alia quinꝗ iuga
boū. curioſitates videlꝫ qͥnꝗ ſēſuū
exterioꝝ. que iuga ſibi qͩdaꝫ in euā
gelio coemerat et vt excuſat᷒ habe
ret᷑ a nuptiꝭs eā ſe ꝓbatum ire dice
bat. Dicens itaꝗ dn̄s Tollite iu/
gū meū ſup̱ vos nō ad aliqđ pre/
dictoꝝ nos inuitat. ſed ad illđ de
quo ſignant᷑ dicē meū debuit. Sed
quid ē ſup̱ vos? Hoc verbo admo
neri nos arbitror vt donū ꝯuerſio
nis nos celit᷒ accepiſſe ꝯgnoſcam᷒
vel vt de accepto gr̄as iugit᷑ aga/
m᷒. vel certe vt nos diuina p̄cepta
ad p̱fectū nō poſſe implere ſentien
tes. ad ſup̱ne pietatis viſcera aſſi/
due ſuſpirem᷒. Poſſum᷒ ſane in ꝓpo
ſitis quatuor v̄bis p̄ncipales qͣtu/
or virtutes approbatas intelligere
et quatuor ineptias ſiue abuſiōes
que inter clauſtrales plerunꝗ re/
periunt᷑ reprobatas accip̱e. Virtu
tes he ſūt. Juſtitia. fortitudo. pru/
dentia. temperantia Juſtitie compe
tit qđ đr. tollite. q2 vere dignuꝫ et
iuſtū eſt vt ꝯſulenti acqͩeſcas. preci
pienti obedias ꝯditori. Ad fortitu
dinē p̱tinet qđ đr. Jugū. q2 ip̄o no
mine dat᷑ intelligi te fortē atꝗ con
ſtantē eſſe debere. Prudentie ē qđ
addit᷑ meū. q2 nimirū oportet eſſe

prudentē vt ſcias reprobare malū
et eligere bonū ac ſalutare iugum.
Temperantie ꝯgruit qđ ſubinfert᷑
ſup̱ vos. q2 tp̱antis animi eſt ad
ꝯpetentē modū cūctos affectus re
ſtringē et ordinare. Abuſiones v̄o
he ſūt. Cōtinuus tepor. et indiſcre/
t᷒ feruor. indebita occupatio et ni/
mia formido. Torpor ꝯtrarius eſt
iuſtitie. et rep̄hendit᷑ in hoc verbo
tollite. Nimi᷒ feruor exterminat for
titudinē et damnat᷑ in hoc v̄bo iu/
gum Jndebita occupatio expellit
prudentiā. ⁊ damnat᷑ in hoc qđ đr
meū. Porro nimia fortitudo aduer
ſat᷑ tp̱antie. et exprimit᷑ in hoc qđ
annectit᷑. ſup̱ vos Singula ſi placꝫ
ordine ꝓſequamur. iuxta alteri᷒ lo
ci p̱abolā ad vineam dn̄i ſabaoth
excolendā. aliꝭ p̄mo mane. aliꝭ hora
tertia quidā ſexta vel nona. nōnul
li et vndecima veniūt. Hoc v̄o eſt
ꝙ ad iugum xp̄i. ad ſeruitiū dei. ad
viuendū religioſe. ad militandum
ſub regula vel abbate. quidā veni/
unt in pueritia. quida in adoleſcen/
tia. multi in iuuenili ſeu virili etate.
pleriꝗ ⁊ i vltima ſenectute Fit v̄o
nonnunꝗ vt is qui in pueritia ad
ꝯuerſionē venit frigeſcēte poſtmo/
dū nouitiꝭ feruoris igniculo vētat᷑
in teporē. et qui quotidianis virtu
tū incremētis gr̄aꝫ ſibi apud deū
et hōies ꝯparare debuerat. vitupe
riū ſibi magnū ꝯquirat. Qui dum
ſolā innocentiaꝫ perpēdit ad op̱a
v̄tutū ſe viriliᵗ nō accingit. Jmpa
tiēs ad ieiunia. ad vigilias ſomno/

lent⁹. ad orandū tepid⁹. indeuot⁹ ad psallendū. alijs qꝫ xpi militibus mūdo. carni diabolo vſqꝫ ad ſāguinē reſiſtentib⁹. ipe ſibi in omib⁹ requiem q̄rit tā acidioſus q̄ʒ ocioſus. et ſecreta tacita qꝫ ſibi cogitatōe dic. Quidnaꝫ ego luere habeo? Ut q̄d ſit a rigide diſtricte qꝫ viuā ſicut illi magni peccatoēs. raptores. iniuſti adulteri. O cogitatōeꝫ ſtultiſſimā. q̄i null⁹ teneaꝫ ſeruire deo niſi irretit⁹ criminali pc̄co. Certe ſcp̄tū eſt. Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo. et ex tota aia tua. et ex omib⁹ virib⁹ tuis. Ecce deū ita diligē iuberis vt ſcꝫ nihil in te vacare per mittas quo deū nō diligas. Quō aūt tu diligis dn̄m deū tuū ex te toto q̄ſi quidē pl⁹ poſſes ſi velles q̄ʒ facis? Sane q̄ato es innocentior tanto eſſe ſeruitio dei debes ardentior. vt vel in ſc̄titate et iuſtitia ab ipo cuſtodiaris. vel vt cuſtodite ſāctitati vberi⁹ regratieris. Nō ppendis qꝛ cū alijs ſibi dimidiāt dies ſuos vt qualē cūqꝫ veniā obtineant. tu tuos integros ſeruas. vt graꝫ ꝛ gloriā tibi ampliorē adq̄ras. Quid ſi intern⁹ arbiter ꝑpter hoc tibi innocentiā tuā ꝯſeruare voluit. vt pondē pc̄coꝝ ꝑgrauatū frēꝫ tuū collaborādo et onus ei⁹ tibi partiēdo iuuares. Nōne cū ꝑpter tuā deſidiā impediꝫ hec bona dei volūtas per increpationē audire dignus eris: Amen dico tibi qꝛ publicanꝫ et meretrices preuēt te ī regno dei. Uel poti⁹ timendū tibi eſt. ne illud tibi maledictōis elogiū inſligaꝫ. Nūqꝫ ex te frcs naſceꝫ in ppetuū. Uerba ſūt ipi⁹ dn̄i maledicētis ſub nōie ficus aiaꝫ hūanā folijs extrinſecaꝝ obſeruationū plenā ꝫ nullo interioris ſuauitatis fructu plenā. Tales nimiꝝ erāt illi duo angeli ecc̄iaꝝ q̄ꝝ vni p Johēꝫ dr. Scio opa tua qꝛ nomē habes vt viuas et mortuus es. Atqꝫ alij. vtinā frigid⁹ eſſes aut calid⁹. ſi frigidus eſſes hūilior appareres et eſſet de te ſpes. ſi calidus eſſes caritate feruens arderes in te atqꝫ alios accendēs. Nūc aūt qꝛ tepid⁹ es et nec frigid⁹ nec calid⁹. i. qꝛ nec hūilitate fulgēs nec caritate feruens. putas te aliq̄d eſſe cū nihil ſis incipiā te euomē ꝺ ore meo. hoc eſt de cetu me laudantiū eijcē. Hec de ꝯtinue tepētib⁹ dicta ſūt. Nūc ꝯſequēs eſt vt de nimium feruētib⁹ aliq̄ dicam⁹. Sūt pleriqꝫ q̄ feruore nouitio ducti vel potius aſtutia ātiqui hoſtis tracti mox vt ꝯuerſi fuēint ſāctitatis arcē arripe feſtināt. ꝛ oia ſine ꝯſilio. ſine ordine ſine diſcretōe agētes effreni ſtudio ferunꝫ in pceps. vigilāt plꝯri⁹. ieiunant et abſtinent ꝑpenſi⁹. pl⁹ orant ꝛ laborāt q̄ꝫ ꝯmunis monaſterij regula vel maioꝝ cohortenꝫ exēpla. Siqua eis de modo. ſiqua ꝺ diſcretione ſuggeſſeris. deceptōes putāt. deſpiciūt. fugiunt velut nociua oia arbitranꝫ vt ſtercora. adeo ſtudioſa et odibili obſtinatione illudentē ſibi ſequunꝫ diabolū. Et q̄d magis eſt mirā dū cū ad ꝯtēplāda ſecreta

celeſtia omi ſeſe ſtudio deuotionis
erigant ad ambulandū pacifice in
terra caligant. et qz oculis ad ſubli
mia leuatis pedib⁹ nō pſpiciunt.
quaſi celo intenti in terra offendūt
Nulli nāqz magis qz hi vnanimita
tē fratrū p impaciaz viciāt. p ino/
bedientiā turbāt. p otumaciā diſſi/
pant. et nihilominꝰ inſiſtūt indefeſ/
ſis orōibꝰ introire in ſancta ſāctoꝝ
et ſanctiſſimū illud irrūpe ſine pu/
ritatis arcanū. nec dū tn̄ ipi ſerua/
re curāt vnitatē ſpūs in vinculo pa
cis. Et qm̄ nō recte pulſāt. fit iuſto
dei iudicio vt nō introeant Scptū
quippe eſt. hereditas ad quā feſti/
nat in pncipio in fine bn̄dictiōe ca
rebit. Deniqz p Jeremiā de Moab
dr. Quia plus fecit qz potuit idcir
co perierūt. Si em̄ vires ſuas metirē
tur ſcirent pfecto qꝫ paulatim lon
gius itur. Quia vero nolūt modea
ri qd faciūt. deficiēte poſt modicū
natura corpis. fit vt aut a ceptis
turpit deſiſtāt. aut ſi nō deſtiterint
infirmitates ppetuas incurrāt. Fi
at qz omnibꝰ coꝝ oneroſa infirmi/
tas quibꝰ an̄ fuit moleſta ſāctitas
Quātos hodie qz videmꝰ cū carne
inire amicicias cui ātea graues in/
tulerāt pugnas. appetē delicata. q̄
rere ſuauia. q̄ vilia et groſſa prius
ſine ſcrupulo recipe non poterant.
Quātos itē videmꝰ pter indiſcre/
tos ſpūalis exercitij labores ſenſi/
bꝰ periclitatos eſſe et ad vltimū ne/
ſciſſe diſcernē inter bonū et malum
qui pmitꝰ inter diē et diē. inter bo
nū et bonū. et deinde omnē diē di/
iudicabant. Ve eis q̄ ſic corpa ſua
diuino ſubtrahūt ſeruitio/vicio ſuo
Ve inquā eis cū tā miſere fiāt no/
uiſſimi q̄ videbant fore pmi. Tole/
rabile tn̄ ſi fiāt nouiſſimi et non ex/
tranei ſi infirmitas quā ſibi addu/
xerūt potiꝰ qz incurrerūt poterit ex
cuſare eos a bonis q̄ agere debue
rūt. et ſi voluiſſent potuerūt. Tertia
abuſio eſt eſt indebita occupatio.
Hec videlz eſt cū poſtpoſito q̄s pe
nitētis et plāgētis officio implicat
ſe ſciētijs ſecularibꝰ q̄ ad rem nō p
tinēt q̄ ad ſalutē oferendā oſeruā/
dā ve nō valent. Alius addiſcē ſtu
det ſilogiſmos et fallacias. aliꝰ ag
gerare numeros et menſuras. aliꝰ
callet muſice pportiones. aliꝰ phice
inueſtigat expimēta. aliꝰ pplexa le/
gū canonū qz diſcutit argumenta.
Sic quiſq̄s in eo circa qd afficitur
libenter occupat. ⁊ in occupatione
ſua delectat. et nihilominꝰ credit ſe
delectari in dn̄o. qn̄ quidē nō rece/
dit ab ordine monaſtico. Talis ni
fallor aſſimilat ſamaritibꝰ de qui/
bus ſcriptura refert qꝫ vnaqueqz
gens cū coleret deū dijs quoqz ſu/
is ſeruiebant. Vnuſq̄qz etem̄ qd ſi
bi delectabile et pre om̄ibꝰ diligen/
dū venerandū qz eligit hoc ſibi deū
ſibi ipi ſtatuit. Vn̄ eſt illud in pphā
Vniuerſa idola domꝰ iſrael depi
cta erāt in pariete. paries in domo
iſrael eſt obſtinatio mentis in reli/
gioſo. qui paries otinet idola non
ſculpta ſed depicta. cum religioſus

nõ omĩmode diligit iniquitatẽ licet afficiat̃ circa aliquã vanitatẽ. Tolit igit̃ deũ ſimul et idola qui et bonis opib⁹ inſiſtit et nihilomin⁹ ſciẽtie alicui ſectari vane intẽdit. Quarta abuſio ſiue ineptia ẽ incauta formido. Hec ex oſideratõe negligentis vite ꝓcedit. et niſi tꝑantẽ diſcretionẽ adhibueris ad deſperationẽ ꝑducit. Si de reſpectu multitudis diuine miſericordie negligẽtias tuas penſare ſupſederis. hoc eſt fallere te ipm. Si aũt ex intuitu diſtrictionis ſupne intꝑate timeas. hoc ẽ cũ dolore deſcẽdere ad infernũ. Quid ergo eſt? Nimirũ vt adhibito diſcretionis ſtudio. de duob⁹ otrarijs q̃ddã tꝑamentũ facias vt inter ſpem et metũ. inter ſecuritatez decipientẽ ⁊ diffidentiã euiſcerantẽ ambulans. medio tutiſſim⁹ eas. Nunc ſingula ſingulis adaptem⁹. Supra dixim⁹ qꝛ otinuus tepoꝛ otrarius eſt iuſtitie qd̃ liquido oſtabit ſi diffinitionẽ inſpexerim⁹ Diffinit̃ itaqꝫ ſic. Juſtitia ẽ virt⁹ reddẽs cuiqꝫ qd̃ ſuũ eſt. et tepoꝛ eſt vitiũ nulli ex integro reddẽs qd̃ ſuũ ẽ Debitores ſum⁹ fr̃es cariſſimi deo. debitores ꝓximi. debitores et nobis. Debem⁹ deo gloꝛiã et laudẽ. ꝓximo cõgratulationẽ et opaſſionez. nobis ipis diſciplinaz et ſolicitudinẽ. Debem⁹ deo totũ qd̃ poſſum⁹. ꝓximo qd̃ ab ipo nob̃ fieri vellem⁹. debem⁹ nobis ipis quicq̃d virtuti. quicq̃d bone fame. quicq̃d bone oſcientie eſſe cognouerim⁹. Si aũt in laude dei ſis tepentes et diſſoluti. in amore ꝓximi toꝛpentes et frigidi. in diiudicatione noſtri negligẽtes fuerim⁹ et remiſſi. quid tam iuſtitie contrariũ? Vides plane q̧ ſic faciẽdo nõ reddim⁹ cuiqꝫ qd̃ ſuũ eſt. deniqꝫ quid tã iuſtitie cõtrariũ q̃ʒ dicente dño. tollite. cũ nos ipm qd̃ ſuſtulim⁹ iugũ omĩmode ſatagim⁹ deponere. Dixim⁹ itez q̧ nimius feruoꝛ exterminat foꝛtitudinẽ qd̃ de opatione duoꝝ ocertantiũ dinoſcẽ facillimũ eſt. Ponam⁹ añ oculos duos in certamine ogredi. vnuz q̃ validis et otinuis ictib⁹ aduerſariũ laceſcat. aliũ q̃ venientes ictus clipeo ſagaciter excipiat et laceſſentẽ hoſtẽ ꝓuida expectatione deludat vnũ q̃ totũ ſimul ꝓferat ſpm̃ ſuuz. aliũ q̃ diſpenſet et reſeruet in poſterũ. Nonne iſto quaſi ſegnit̃ agente ſed vtiliter ſibi ꝓſpiciente. Ille dux ictus ſuos nõ modificat foꝛtitudinẽ ſuã exterminat et triumphũ aduerſario dat? Nonne iſto vſqꝫ ad finẽ ꝑdurante foꝛtit̃. ille ſuccũbit turpiter et ꝑdet iuſte qd̃ nimis feruide querebat. qm̃ finis non pugna coꝛonat̃. Eia ergo frat̃ ſingularis q̃ ſingularit̃ et indiſcrete facis. Eia inquã extermia faciẽ tuã vt videaris hoĩb⁹ ieiunans. extermina oculos tuos vt videaris ploꝛãs. extermina foꝛtitudinẽ tuã in pũcto tꝑis vt paulo poſt nihil plus facere poſſis. Hec eſt tota ſanctitas tua. hec ſapia tua inſpirata a rectoꝛe tenebraꝝ et caliginis q̃ ſe transfigurat

in angelū lucis. Audis φ dn̄s no/
minando iugū. ſociale vt ſup̄ dictū
eſt in ↄuentu te hortatˀ ducē vitam
et tn̄ obſtinato ſectaris animo odi/
oſaꝫ ſupſtitionē tuā. Deꝰ inhabita
re facit vniꝰ moris i domo vt ſerui/
ant ei humero vno. Tu aūt alteriꝰ
moris quo humēo ſeruis q̄ ab vni
tate rcedis Sꝫ q̄ſū iſta ꝓgreſſio!
Sufficiāt hec. Jtē diximꝰ φ indebi
ta occupatio expellit prudētiā. qm̄
ↄtraria eſt illi. Nō em̄ bn̄ ↄueniunt
nec in vna ſede morantˀ ſcia maie/
ſtatis et ſcia vanitatis. non magis
q̄ꝫ duo aduerſarij in vna domo. q̄
em̄ ſocietas luci ad tenebras. Aut
q̄s locus templo dei cū idolis Aut
quare filij iudeoꝝ in iħrl̄ꝫ loquuntˀ
azotice q̄ etiā in azoto poſiti debe
rent loqui iudaice! Nec hoc dicimꝰ
φ iſta ſcire ſit malū. ſ꜓ φ religioſo
in his nimiū occupari ſit vicioſum.
Deniqꝫ iſta nō modo diſcē ſ꜓ olim
didiciſſe. Nunc cura alia nos ſolici
tat. Occupentˀ in his ſeculares ne
iocentˀ. ne venentˀ. ne fornicentˀ. vbi
āt iſta deſunt illa q̄d faciūt! Cū de/
beas in lege dei meditari die ac no
cte qua mēte ruminas ſyllogiſmos
et argumenta vanitatis tue. Dicen
te dn̄o. meū. tu neſcio q̄d aliud iu/
gū videris ducē cū ſecularibꝰ. ꝑteꝫ
tuā fortaſſe cū ypocritis habiturꝰ.
Diximꝰ etiā φ incauta formido ad
uerſatˀ tēperantie. Jlla deſperatio/
nē rep̄mit quā iſta ſuggerit Jlla cor
letificat q̄d iſta ↄturbat. Si te pec/
catorē ↄſideras ait Gregl. oportet
vt a te dn̄m nō repellas. Repellis
aūt ſi de eiꝰ bonitate ꝓpter tuā ma
liciā deſperas. ſi de imꝑfecto tuo
intpate formidas. Si opa nr̄a ſuf
ficerēt nobis. diuine mie q̄s locus
eſſet! Propterea ergo datˀ gr̄a vt
nō gloriet̄ om̄is caro corā illo. cuꝫ
ſe videt ꝑ ſolā obtinē grāꝫ q̄d nō
p̄t ꝑ virtutē ſuā Si vilitatē tuā cō
ſideras magis inſta. cōfide. ſpera.
clama ⁊ dep̄care altiſſimū et dabit
tibi petitōes cordis tui. Cū audis
dicentē dn̄m ſuper vos. reſpira ad
grāꝫ. gratꝰ eſto gr̄e. et de viribꝰ tu/
is noli p̄ſumē. Ecce de iugo dn̄i
q̄ potuimꝰ diximꝰ. multa quidem. ſ꜓
nō oia fortaſſis q̄ debuimꝰ. Sꝫ qꝛ
ad alia ſequētia ꝓperamꝰ. iſta ad p̄
ſens ſufficē credimꝰ. Jdeꝰ qꝛ beatꝰ
Beneđ. iugū dn̄i ſcolā diuini ſerui
tij nōiat. q̄d in hac ſchola agendū.
q̄d ve diſcēdū ſit vigilantˀ audiamꝰ
Sequitˀ. Et diſcite a me qꝛ mitis ſū
et humilis corde. Ptꝫ ꝓfecto quia
mgr̄ noſter ip̄e eſt xp̄s qui nos a ſe
diſcere monuit. factus et ip̄e nobis
exemplū bonorū opeꝝ Vos voca
tis me inquit magiſter et dn̄e. et bn̄
dicit!. Sū etem̄ Jn hoc inquit ↄgno
ſcent oēs qꝛ mei diſcipuli eſtis ſi ſic
ego ſū. mites et hūiles corde fueri/
tis. Mea actio vr̄a eſt lectio Mea vi
ta vr̄a eſt diſciplina. Diſcite ergo
a me qꝛ mitis ſū et humilis corde.
Pulcra fr̄es dilectiſſimi exhortatio
cū mgr̄ exhibet hoc in factis quod
docet verbis. et diſcipulos p̄cedit
vita q̄s vult ꝑfectos eſſe et erudi/

toſ coꝛde in ſapia. Diligēd⁹ plane et om̄i ſagacitate imitād⁹ ꝑſertim cū nil exhibeat. nil doceat aliud q̄ꝫ manſuetudinē et hūilitatē coꝛdis. Apparet ergo q̄ꝫ amabilis fuit dn̄s Jh̄s vtpote mitis et hūilis coꝛde. Sicut em̄ oīs iracūd⁹ et arrogās odioſus. ita e regione oīs māſuet⁹ et humilis gratioſus. Māſuetudo āt hōib⁹. hūilitas deo amabilē ſolꝫ reddē h oīez. Amabil' g° erat dn̄s ih̄s et multū amabil'. tā amabil' in māſuetudine ⁊ hūilitate ſua. q̄ꝫ magnus et laudabilis in maieſtate diuina. Dicit itaqꝫ ſe mitē et humilez coꝛde. Nā ꝙ mitis et hūilis eſſꝫ dictis et factis. nō op⁹ habebat hoc ꝯmendare diſcipulis ſuis. Jpi em̄ viderūt et audierūt et ꝑſpexerunt. oculis ſuis et manib⁹ tractauerunt viderūt et annūciauerūt nob̄. Que aūt videre et audire non poterant neceſſe habuit vel poti⁹ ipi neceſſe habuerūt vt ipe annūciaret eis. qꝛ argumentū coꝛdis verba ſūt. Cum igit̄ virt⁹ habeat tres d̄f̄as duas fecit exēplo tertiā verbo. Mitē ſe ⁊ hūilē demōſtrauit in dictis qn̄ hoꝛrendis blaſphemijs laceſſit⁹ et q̄n/quies habē demoniū dict⁹. ad do/ctrinā ſꝑ q̄ꝫ ad ꝯtumeliā ſe potius erexit. Mitē et hūilē ſe demōſtrauit in factis. qn̄ ſicut ouis ad occiſio/nē duct⁹ et q̄i agn⁹ coꝛā tondēte ſe ommutuit. ſe ligandū flagellandūꝫ expoſuit. q̄ ſolo nutu potuit necuiſ/ſe malignos. Cū igit̄ nullus ſciret q̄d eſſꝫ in ei⁹ interioꝛi hōie niſi ſpūs ei⁹ q̄ in ipō erat. bonū qđ in coꝛde habuit. ꝟbo diſcipulis ꝓpoſuit. et hoc eos diſcere atqꝫ imitari p̄cepit Eſt aūt et aliud hic ꝯſiderandum. Virt⁹ q̄dez alia ꝯſiſtit in actu. alia in affectu. Virt⁹ in actu virt⁹ ē. ꝟt⁹ in affectu virt⁹ ꝟtutis eſt. Virtus quātalibet ꝓferat̄ in actu. aut parua eſt aut nulla. niſi etiā d̄ coꝛdis emittat̄ affectu. Si em̄ bonū facis ſine coꝛdis affectu. beſtialit̄ facis et ꝟt⁹ parua eſt. Si bonū ꝯtra coꝛdis affectū fraudulent̄ facis. et virt⁹ nul/la ē. magis vitiū reputat̄. Hinc p̄s. ait. Eructauit coꝛ meū ꝟbū bonū. Verbū ſane bonum nō eſſet niſi ex bono coꝛdis affectu ꝓdiret. Hinc eſt etiā illud qđ ad ꝯmendationez ſponſe in canticis cantl. d̄r. Emiſſiones tue ꝑadiſus maloꝝ punicoꝛū. Mala punica foꝛis rubicunda ſunt. intrinſec⁹ granis repleta. Bone igit̄ actiones de bono coꝛde emiſſe et egreſſe. recte ꝑadiſo maloꝝ punicorū ꝯpant̄. qꝛ et hōib⁹ foris rutilāt ꝑ pietatis exhibitionez. et deo ſeſe int⁹ copulāt ꝑ caritatis affectionē. Ut ergo ſe dn̄s nobis p̄beret exē/plū nō ſolū boni opis ſꝫ etiā mun/de affectōis. diſcite inq̄t a me qꝛ mitis ſū et hūilis coꝛde. qꝛ nimiꝝ nullius momenti apud deū ē exhibitō bone actiōis quā nō ꝯmēdat emiſſio pie affectōis. Sane notandū ꝙ duas inſinuauit virtutes. manſuetudinē et hūilitatē. ꝙ in his ſūma cō/ſiſtat ꝑfectōis. Sunt etem̄ duo q̄b⁹ ſꝑ impugnātib⁹ ab ſtatu ꝑfectōnis

euertimur. ꝓſpera videlꝫ ⁊ aduerſa. Verba igit̃ dñica ſic debem⁹ atten dere ꝙ duo doceamur opponere. Manſuetudinẽ aduerſis. ꝓſpis hu militatẽ. Si qui e nobis cũ ꝓſperis ad votũ ſucceſſib⁹ pollent ⁊ bonis tꝑalib⁹ et animi tranquillitatibus gaudent. tũc ſe in grãꝝ actõib⁹ exe rũt atqꝫ dei circa ſe beniuolentiam d bita cũ reuerentia ſuſcipiũt. cũ ãt iniurijs incõmodis tãgunt̃ mox in murmurationẽ atqꝫ in impatiẽtiã ſeu in meditatiões vltionis ꝓſiliũt. Hi nimirum humiles in proſperis ſed non ſũt mãſueti et mites in ad uerſis. Et q̃ ↄtra ↄſtantiã in tribu lationib⁹ tenent ꝫ ꝓſꝑitatis tꝑe de ſucceſſu int⁹ ſuꝑbiũt. hi virtutuꝫ al terã ſeruãtes. alterã negligũt. De bem⁹ ãt et manſuetudinẽ hũilitati. et humilitatẽ mãſuetudini iungẽ. et hinc aduẽſa ſufferẽdo. illinc ꝓſpẽa nõ curãdo elicere. ne cũ ex vna ꝑte decori apparuerimus. ex altẽa de turpati diſpliceam⁹ Sꝫ int̃ hec ad memoriã veniũt octo illa ꝑncipalia vicia. q̊ꝝ pñtiã ſentire oim eſt. natu rã diſcernẽ paucoꝝ. ↄtra q̃ vt no bis videt̃ ex v̲bis ꝑmiſſis nõ medi ocriter ↄmunimur. Octo quippe ꝑn cipalia vicia eſſe ſancti diffinierunt ſumẽtes auctoritatẽ ex teſtamento vl' teſtimonio legis in qua numerã tur ſeptẽ gentes q̃ꝝ olim ꝑpl's dei terras poſſedit. Scriptũ nanqꝫ eſt. Et introducam vos ad loca cana nei et ethei amorrei et phereſei euei et iebuſei et gergeſei. Quib⁹ ſeptẽ

dũ egyptioꝝ gens addit̃ ꝓcul du bio octo gẽtes deſcribunt̃. ꝑ q̃s vt dictũ eſt octo ꝑncipalia vicia deſi gnant̃ ſicut ex eaꝝ interꝑ̃tationib⁹ etiã intelligi pt. Egypti⁹ etẽm inter ꝑ̃tat̃ tenebre et deſignat gulã. quia guloſitas obtenebrat et obſcurat intellectũ. Iuxta illud ꝓuerbiũ qd̃ de greco tranſtulit Hieronĩ. in lati nũ. Pinguis vẽter nõ gignit ſenſũ tenuẽ. Cananeꝰ exꝑ̃mit luxuriã qd̃ et ↄgrua interꝑ̃tatiõe demonſtrat. Interꝑ̃tat̃ enĩ mot⁹ eoꝝ. quoꝝ nisi genitaliũ? Cetera nempe corporis nr̃i mẽbra. ad nutũ voluntatis nr̃e mouent̃ et ſtant. illa vero mẽbra in motu ſuo nec voluntati nr̃e obedi unt. nec ſubiacẽt ꝑtãti nec rationẽ ſequũtur. De cuius motus reꝑ̃ſſiõe in laudẽ fortis mulieris dicitur Et cingulũ tradidit cananeo Cinglm quippe tradere cananeo eſt motus luxurie ↄtinentie legib⁹ reſtringere Hinc de ioh̃e dicit̃. zona pellicea circa lũbos eius. zonã nimiꝝ circa lũbos ponit. qui laſciuiẽtis carnis impetus ſtringit. Hetheus vanam gloriã ſignificat. q̃ ex eo ꝙ in opi bus ſuis ſꝑ diſplicere formidat. et nõ ſolũ alijs ſtupori eſſe ſolꝫ. ꝫ ipa q̃ꝫ de ſe ipa ãmirat̃ et ſtupet. recte formidãs vel ſtupẽs interpretatur Amorreꝰ qd̃ ſonat amaricãs ſiue amaritudo ſignificat ſuꝑbiã. cuius qr ꝓpriũ eſt tãte ſꝑ obſtinatõis eſſe vt nulli⁹ ſenſui vel volũtati cedere. nulli⁹ dignet̃ verecũdie parcẽ. ama ritudinis ſꝑ et indignatõis ipa ſibi

causa efficit. Pherese⁹ dr fructifica
tio p qd designat auaritia q̄ fructū
fac vtiq₃ carnis nō spūs. studiosi⁹
insistēs opib⁹ cū mūdo pituris q̄
opib⁹ deo placituris. vt scʒ imple/
ant horrea saturitate. ⁊ vino torcu
laria redūdent. nō vt corda mūdē
tur et virtutū receptacula fiāt. Vel
dr fructificatio q̄i fruct⁹ fuscatio.
q fructū boni opis obfuscet et in
quinet Eueus interptatū sonat fer
rū siue pessimū. p qd pessimū et v̄l
ferreū viciū denotat inuidia. q̄ du/
riciā cordis inducit. et sūme mali/
cie nutrix est. Jebuse⁹ ↄculcatōnez
sonat. et acidiā animi signat. q̄ de/
uictū a se tanq̄ plastes ↄculcās hu
mū animū elidit et ↄculcat vt ster/
nat eū demonū pedib⁹ ↄculcandū
tanq̄ lutū plateaꝝ. Gergese⁹ innu
it irā eo q colonū eijciens interpre
tat. qr hoc hʒ p̄ ceteris vitijs ꝓpriū
q ipa colonū ↄscie sue a possessiōe
cordis eijcit. atq₃ duras tūc cogi/
tationū obices ponit et sic impe/
dit eiectū ne possit cernē veꝝ qd in
intimis manet absconditū. Horuʒ
aūt octo vitioꝝ duo sunt carnalia.
reliqua sex spūalia. Jlla carnalia qr
in corporis mēbris eoꝝ opatio cōsi/
stit. Jsta vocant spūalia siue corda
lia qr in corde agitant. Vt g⁹ dūs
nos ad exterminatōez vicioꝝ suis
verbis instrueret duas tm̄ ꝟtutes
ꝓposuit mansuetudinē et hūilitatē.
Que vero vicia his virtutib⁹ cōte/
rant innuisse videt cū apposuit. cor/
de. Per hoc eīn significare voluit
duas has virtutes. sex spūalib⁹ seu
cordalib⁹ vicijs opponi debē. Sʒ
illa duo carnalia nunq̄d intacta re
linq̄t? Minime. Nā ad eoꝝ extinctio
nē ptinet qd pmisit. Tollite iuguʒ
meū sup vos. Neq₃ eīn tā insipiens
q̄s iugū xp̄i suscipit q̄ nō in ipo sus
ceptōis initio se sciat gule et ventri
deinceps nō seruituꝝ. Nēpe hec sūt
dura illa et aspa p q̄ itur ad deum
q̄ beat⁹ Bñdict⁹ iugū suscepturis
diligēti⁹ iubet pdicari. Duꝝ est sic̄
deʒ ciboꝝ oblectamēta assueta re/
linq̄re. asperū q̄₃ ē libidinis blandi
menta illicita nō licere. sub quo ge/
mino malo oēs eram⁹ cū gentes es/
sem⁹. i. cū gentilit in seculo viuēm⁹.
Ut postq̄ gētilitatē exuim⁹. postq̄
abiectis tenebris lux in dño esse ce/
pim⁹. postq̄ duob⁹ carnalib⁹ vitijs
seruire iā nec volum⁹ diuinit⁹ inspi/
rati. nec valem⁹ ipa ordinis obser/
uantia impediti. debem⁹ mansuetu
dinē et hūilitatē cordis vigilant te
nere quo sex illis vitijs spūalib⁹ va
leam⁹ resistere. Debet ergo harum
ꝟtutū vtraq₃ triformis esse. qr tri/
b⁹ vtraq₃ vicijs opponēda est. Op
ponit āt hūilitas supbie. vane glie.
et auaritie. mansuetudo. inuidie. aci
die. ire. Sit q̄₃ hūilitas depressa in
se. reflexa ad se. reclusa intra se. De
pressa sit in se ne de se alta sapiat.
reflexa sit ad se ne humanū fauorē
querat. reclusa sit intra se ne res pe/
rituras vagabūda ambiat. Sit q̄₃
mansuetudo caritatiua. sit iocunda
sit trāquilla. Charitatiua sit vt pro

aliena felicitate nō teneat liuorē.io/
cunda ſit vt de ꝓpria aduerſitate nō
habeat dolorē.tranquilla ſit vt in
nullo caſu exerceat rancorē ſiue fu/
rorē.Sic ſub iugo dñico poſit⁹ fra
ter et in prelio dñi ↄſtitutus virtu/
te manſuetudinis et hūilitatis cir/
cūfultus vndiqꝫ vniuerſa ꝑualebit
tela nequiſſimi ignita extinguē.mu
nit⁹ ab intus ↄtra ſupbiā. de foris
ↄtra vanā gloriā.ſurſū ↄtra gulā.
deorſū ↄtra luxuriā.a dextris ↄtra
auaritiā.a ſiniſtris ↄtra acidiā. ab
anteriori pte ↄtra irā. a poſteriori
ↄtra inuidiā.Tali in nauigio ſubie/
ctus p hoc mare magnū et ſpacio/
ſum octo illa notiſſima maris ꝑicu
la ꝓuid⁹ nauta et ſtrēnu⁹ euitabit.
Dico āt carybdim gule. et ſirenas
luxurie.ſcillaꝫ ſupbie.et ſirtes vane
glorie. piratas auaritie. et beluas
inuidie. ventos acidie.ꝓcellas ire.
Jā vero ſublato iugo ſaluatoris et
apprehēſa diſciplina māſuetudinis
et hūilitatis. qđ mercedis veritas
ꝓmittat celeſtib⁹ diſcipulis audia
mus. ¶ Sequit̄.Et inuenietis reqꝫ
aiab⁹ vr̄is.Gemina eſt aiaꝝ reqes
Vna in pn̄ti.alia in futuro Jſta hꝫ
meritū.illa premiū. Per primā ha/
bet̄ ſcd̄a.i.p meritū premiū.ſic ſcri
ptū eſt.Erit ſabbatum ex ſabbato.
hoc eſt ꝓ requie pectoris dabit̄ re
quies eternitatis Et iſta quidē que
in preſēti eſt requies aioꝝ dici poſ
ſet.illa vero que in futuro erit req/
es aiaꝝ.Tñ ⁊ de vtraqꝫ ſimul et đ
vtralibet ſingillatim pn̄t accipi ver
ba dñica Prima igit̄ reqes multis
in ſacra pagina nōib⁹ appellat̄.Di
cit̄ em̄ bona ↄſcientia.bona volun
tas.pax pectoris.tranquillitas cor
dis.puritas mentis.refrigeriū aīe.
conſolatio ſpūs.De qua qꝛ ſub no
mine refectionis ſupra ſatis admo
dū diſputauim⁹ ea nūc tacita.de ſe
cunda aliqđ dicendū videt̄.Sꝫ qa
ipa finē pn̄tis vite ſequit̄ qđ de ea
dicere intendim⁹ in finē pn̄tis ſmo
nis differam⁹ ¶ Sequit̄. Jugū em̄
meū ſuaue eſt ⁊ onus meū leue.Su
pra tm̄ de iugo dictū eſt. de onere
vero nulla fuit mentio.Jugū qđ eꝫ
dñi ſeruitutis eius eſt aſſumptio.
onus vero eius quid aliud eſſe p̄t
qꝫ hoc qđ diſcē ſub iugo ꝑcipimur
ſcꝫ vt ſimus mites et hūiles corde.
Eſt ergo iugū monaſtic⁹ ordo.on⁹
aūt pietas mentis et corpal̄ exerci
tatio.Dicat ergo dñs. Jugum em̄
meū ſuaue ē et onus meū leue. Sꝫ
quid dicis bone magiſter?Nunqđ
ignoras ſcriptū eſſe.multe tribula
tiones iuſtoꝝ?Nō meminiſti dictū
a te Ecce ego mitto vos ſicut oues
in medio lupoꝝ.Et iteꝫ.Jn mūdo
preſſurā habebitis.Nō ꝑuidiſti di/
cendū. Per multas tribulationes
oportet vos intrare in regnū celo
rū.Et illud.Omēs q̄ volunt pie vi
uere in xp̄o ꝑſecutionē patientur.
Quō ergo iugū tuū ſuaue eſt ⁊ on⁹
tuū leue?Damna et ꝓſcriptōes ꝑ/
peti.iniurias et ↄtūelias nō vlciſci.
duros in corpe ictus ſuſtinere.ani/
mā ponere.nunqđ hoc ſuaue eſt et

leue? Eſt vtiqꝫ. ſed apl̄is et martyri
bus Corpus caſtigare ieiunijs. ani
mā afficere lacrimis et orōnib᷒. vo
luntatē ꝓpriā odire. ſolitudinē ama
re. nunq̄d hoc ſuaue eſt et leue? Eſt
vtiqꝫ. Sed veris xp̄i cōfeſſorib᷒ et
virginib᷒ Quō inquis? Hic. primū
videte fr̄es mei quia dn̄s diſcipu/
lis loquebat̄. Si locutus fuiſſet tur
be illa verbum reſpuiſſet. quia vim
verbi nō intellexiſſꝫ At diſcipuli au
dierunt et receperūt. qꝛ quod dice/
bat̄ verū eſſe cognouerunt. Audia
m᷒ ergo et nos quod dicit̄. ⁊ quō
verꝝ ſit quod dicit̄ intelligam᷒ Hec
eñ questio duob᷒ modis ſoluitur.
Primo quidē qꝛ anime vere deum
diligenti et iuſtitiā eius fidelit̄ eſuri
enti etiā amara dulcia videntur et
aſpera ſuauia. Nouim᷒ hoc ꝑ ſcien/
tiā ſed vtinā ſciam᷒ et ꝑ expientiaꝫ
Accede ergo homo et experire q̄ꝫ
ſuauis eſt dn̄s. et q̄ꝫ leue ſit onus ei᷒
Nemo eñ ſcit qui necduꝫ guſtauit.
Si ita nō ſētis ip̄e tibi teſtis es ꝙ
nōduꝫ guſtaſti. At hoc infinita reli
gioſoꝝ multitudo verꝝ eſſe teſtatur
Alio modo ſoluit̄ hec queſtio ſi di/
cam᷒ ꝙ iugi dn̄ici ſuſceptio et one/
ris eius portatio grauis quidē vi/
deat̄ et aſpera. ſed in ꝯpatōne ſecu
lariū moleſtiaꝝ valde ſuauis et le/
uis ſit. Reſpicite vt exēplis vtamur
fures et latrones. p̄dones ⁊ adul/
teros quātos labores. quantas vi
gilias. quātas curas expendant vt
excogitatas nequitias ad effectuꝫ
ꝑducant. Reſpicite et eos qui ho/
neſtiora quodāmodo vident̄ exer/
cere negocia. diuerſos dico merca/
tores mari terra qꝫ mēcimonia ſua
circūferentes. quanta incommoda
ſuſtineant. ſubeant pericula. vt ad
modica ſtipendia perituras qꝫ di/
uitias quandoqꝫ pertingant Reſpi
cite deinde et ſeruos militibus. mi
lites principibus etiam ad illicita
queqꝫ ſeruientes. et in eundo. in cur
rendo. in ſtando. die noctu qꝫ labo
rantes. Reſpicite e diuerſo dei mini
ſtros in cenobijs ſedentes. modicū
quidem laborantes ⁊ plurimū pau
ſantes. inſuper et pro requietione
ſua quaſi ꝓ labore maximo requiē
eternā expectantes. Nonne illi mul
to difficiliore via deſcendunt ad in
ferna, q̄ꝫ iſti aſcendant ad regna
ſuperna. Jugum ergo domini ſua/
ue eſt et onus eius leue Poterat er
go dominus hic dixiſſe Jugū meū
cōmodum eſt et onus meum ſalu/
bre. Et ſi hoc dixiſſet verum vtiqꝫ
dixiſſet Multi eñ in ſeculo ſeculi vo
luptatibus dediti dum illecebroſis
condimentis vtuntur. duꝫ lautiori
bus epulis indulgent. dum vino ſe
intēperanter ingurgitant aut mor
tem ſibi celerius attrahūt. aut mo
leſtiſſimas egritudines incurrunt.
et dum iugum dn̄i q̄ſi aſpeꝝ ꝑhor
reſcūt. ipi ꝑ iugū ſeculi ſub quo de/
licíant̄ ſibi ꝯquirūt vn̄ a iugo dn̄i
ſꝑ elōgent̄. At ꝯtra clauſtrales dn̄i
curis ſe n̄ implicāt. dn̄ trāquillitatē

corporis et animi ſeruāt.dū carnis
terūt ſupbiā.potus cibiq3 parcita
te.dum modicum quid laborant
ꝓ eterna requie et infirmitates mł
tas ꝑter intentionē deuitāt. et vitā
etiā nolentes ꝓtelant. Poterat itē
dixiſſe ſaluator. Jugū em̄ meū ho/
norificū eſt et onus meū venerabi/
le Sepe etem̄ videm⁹ plus honoris
et veneratōis apud potētes ſeculi
habē paupes monachos q̄3 diui/
tes ſupbos. Oia tñ hec ꝯphendiſſe
de⁹ intelligit cū dixit Jugū em̄ meū
ſuaue eſt ⁊c. Eſt vnū tñ in quo val/
de durū iugū ei⁹ videt. et onus ei⁹
onerosū.moleſtia videlz impugnā
tiū vitiorū. Enīuero puritatis et ca
ſtitatis amatori nihil durius.nihil
graui⁹ occurrit turpiuz infeſtatiōe
cogitationū Sz nō eſt tibi in hmōi
deſperādū.in talib⁹ em̄ temptat te
de⁹ ſi vere diligas eū vt fili⁹.ſi non
deſeras eū in tpe malo et nota fiāt
que ſunt in corde tuo. Noli tm̄ ab/
ire i ꝯſilio impioꝝ.noli ꝯſētire ſug/
geſtionib⁹ demonū.reſiſte et certa
viriliter. ipſe tribuit victoriā certāti
q̄ coronā retribuet vincenti. Sup
hmōi tñ ꝯturbari infirmoꝝ eſt qui
nō ꝯſiderāt quāta vtilitas tempta
tione generet ſeu quanta ꝯſolatio
temptationē ſubſequat. Ut aūt a
q̄buſdā ꝯſideratū eſt ſex nobis vti
litates generat temptatio. Prima
vt reminiſcamur multimode noſtre
fragilitatis.ſcđa vt agnoſcam⁹ q̄3
neceſſariū nobis ſit diuinū auxiliū.
tertia vt appareat ſi vere deum dili
gam⁹ ꝓpter quē talia ſupare ꝯten/
dim⁹.quarta vt occaſione hui⁹ ten
tationis etiā alia vitia corrigam⁹
de quib⁹ añ nō multū curabamus.
q̄nta vt modo ſit nobis ꝓ pena et
quaſi ꝓ ſatiſfactione q̄d olim fuit
in turpi delectatione ſexta ne d̄ do
nis grē que accepim⁹ ſupbiamus.
q̄d forſitan accideret ſi ſp ſine tem/
ptatione viuerem⁹. Plane tempta
tionē aut maior aut ſaltem equalis
cōſolatio ſequi ſolet. Et aliquando
equalis cōſolatio ſequatur indicat
ꝑs qui ait. Scđm multitudinez do
loꝝ meorum in corde meo ꝯſolati/
ones tue letificauerūt aiaz meam.
Et aliqñ maior ꝯſolatio temptati/
onē ſequat teſtimoniū habem⁹ ex
ſcriptura dicente. Et reddidit dñs
om̄ia q̄ fuerūt Job duplicia. Qui
em̄ percuſſo cuncta que abſtulerat
duplicata reddidit. apte innotuit
ꝙ nōnunq̄3 temptatos vberi⁹ con
ſoletur q̄3 percuſſerit. Hinc eſt ꝙ
quidā perfectiores diſcretione ma
giſtra dolent ſi vel ad modicū ſine
quantulacunq3 temptatione ſint vi
delicet ne cum diutius in tranquilli
tate militant.ex ipſa tranquillitatis
requie ſecurius torpeſcant Magna
quippe nobiſcum diſpenſatione pie
tatis agit vt aduerſis laceſſamur.
quia dū ex vitio aliquo pulſamur.
contra illud iuuante domino forti/
us accingimur. Hinc eſt vt puto ꝙ
cuilibet anime duo angeli deputati
ſunt ad cuſtodiā.bon⁹ et mal⁹. Et
de bono quidem ꝑſpicuū eſt ꝙ ad

cuſtodiã datus ſit. Bon⁹ nẽpe angelus amor eſt virtuti. malus vero impet⁹ vicij temptãtis. De vitio ãt ſatis ꝓbat̃ ꝙ ad cuſtodiaȝ nobis deputet̃. qꝛ dũ ei⁹ aduerſitate fatigamur. ipa fatigatõe ꝓmoti meli⁹ in bono cuſtodimur. Nũc iã tps eſt vt reſumam⁹ qđ ſupra reliqm⁹. qđ qꝫ in finẽ ſermonis dicendũ diſtulim⁹ videlicet de ſcđa reqe aiaꝝ. Si inqt dñs ad me veneritis et iugum meũ tuleritis inuenietis requiẽ aiab⁹ vr̃is. Que eſt iſta reqes? Oculus nõ vidit eã nec auris audiuit. ꝫ nec in cor hõis aſcendit. Quid ergo de ea dicẽ poſſum⁹ qñ quidẽ null⁹ hominũ eã vidit ꝫ nec vidẽ pt niſi qđ vnigenit⁹ dei fili⁹ q̃ eſt in ſinu pr̃is ipe de ea nobis modicũ q̃d enarrauit? Inſpiciam⁹ tñ eã quantum ipo donãte poſſum⁹. dicam⁹ de ea qđ ipo docẽte valem⁹. ⁊ memoriã abũdãtie ſuauitatis ei⁹ qualit̃cũqꝫ eructem⁹ Requies illa eſt decor et immortalitas corpoꝝ. honor ⁊ impaſſibilitas aiaꝝ. fulgor vultuũ incõpabilis. diuiniſſima iocũditas ſumme et eterne trãquillitatis. pax illa q̃ exupat omnẽ ſenſũ. gaudiũ magnũ. magnũ valde et ſempiternum Reqes illa eſt laboris et doloris omis abſentia. cure et anxietatis nulla incidẽtia. nulla moleſtia. nulla anguſtia. nulla cõfuſio. nulla formido. vbi abſterget de⁹ omnẽ lacrimã ab oculis ſanctoꝝ. vbi ꝓrſus aberit omẽ malũ. Reqes illa eſt ꝑpetua in ſanitate firmitas. incõcuſſa in animi libertate ſuauitas. ſuauiſſima et ſupdulciſſima in viſione creatoris delectatio. ſancta et ſincera in ſcõꝝ ſocietate dulcedo Requies inqꝫ illa eſt indui veſtimẽtis glorie. cũ gloria et letitia tripudiare in oſpectu diue potẽtie. gloria et honore coronari et radijs excellẽtiſſime claritatis pennit̃ illuſtrari. Req̃es illa eſt indefeſſus et irreuerberatus intuit⁹ in illud diue lucis arcanũ. de ſupna potẽtia. ſapia bonitate magnificẽtiſſima admiratõ atqꝫ inter amplexus dei om̃ipotẽtis indeficiẽs omoratio. et pie ei⁹ pñtie ſempiternalit̃ iugis fruitio: pennis ex toto corde. ex tota aima. atqꝫ ex om̃ib⁹ virib⁹ et viriũ medullis exultatio. Reqes illa eſt incircũuelata fulgide etñitatis inſpectio. inextinguibilis erga ipaȝ venã caritatis et intẽta affectio. ſereniſſima ad patrẽ luminũ acceſſio. et incõpꝛehenſibilis celeſtiũ gaudioꝝ participatõ Reqes inqꝫ illa eſt accũbẽ in conuiuio regis eterni. bibere et inebriari a multitudine dulcedinis dñi. accẽdi et inflãmari calẽ et ſupferuẽ i ardoribus ſempiternis. ire et intrare ac penetrare vſqꝫ ad intima dei. beati vehemẽtia amoris haurire dulcorẽ fontis vite et ſapiẽtie et eẽ cũ deo ſine fine Amen

Explicit tractat⁹ magiſtri Johis gerſon de verbis dñi. Venite ad me omnes. ⁊c

De p̄cioſa margarita ſiue

Incipit tractatul⁹ eiuſ
dem de illuminatōe cordis ſiue de
vna p̄cioſa margarita. et etiam de
ip̄a ſancta Margareta

Simile ē regnū celorū
homi negociatori q̄/
renti bonas margari
tas Inuēta autē vna
precioſa margarita
abījt et vēdidit omīa que habuit ⁊
emit eā Mat. xiij. Una p̄cioſa mar
garita cui cōpatur regnū celorū ē
calcul⁹ ille cādidus in quo ē nomē
nouū ſcp̄tū qd̄ nemo nouit niſi qui
accipit. qd̄ btē margarete v̄gini ⁊
martyri collatū eſt ſm̄ pmiſſū xp̄i
in apocalypſi. q2 fideliť vixit in mā
datis dn̄i cui⁹ hodie feſtiuitas cele
brať in edicula celle nr̄e. Nomē illd̄
nouū eſt ens ſimpliciť vel ens puꝝ
vel ens vniuerſaliť pfectū vel ens
quo maius neq̄t intelligi et tale eſt
ſolus de⁹. quo nō eſt maius nomē
ſanctificandū in ſeculis dicēte deo
Ego ſū qui ſū. Ens ſi analogice di
cať de deo ⁊ de creatura dū ſimpli
ciť p ſe ponť ſtat p deo ſolo ſm̄ re
gulā Ariſtl. q2 analogū p ſe poſitū
ſtat p ſuo p̄ncipali ſignificato. Et
recte ſic d̄r quēadmodū act⁹ ſemp
p̄or eſt potētia. et pfectum p̄us q̄z
impfectū. Ens qd̄ eſt de⁹ nō ple/
ne ꝯgnoſciť ab alio q̄z ab illo q̄ ac
cipit dū vicerit et dū victor dedu/
xerit eū in excelſa qn̄ et vbi videbiť
de⁹ ſicuti eſt. Nihilominꝰ hic in via
cōicať ei⁹ cognitio impfecta mul/
tis modis ꝫ incōprehēſibilis ē ſibi
ſoli. Ens p̄t vniuoce dici de deo et
de creatura. ꝫ nō vnione pfecta de
accidēte et ſubſtātia. q2 nō ſm̄ ean/
dē pfectionē nec ſm̄ ordinē eundē
ꝫ rō nōis ſit eadē ſcꝫ res poſitiua
q̄cūq̄z et qualiſcūq̄z ſit illa ſup̄ quā
primū fundať p̄ncipiū ꝯplexum ſcꝫ
qd̄libet eſt vel nō eſt. Ac pinde de/
ſcēdit ens ad ſpēs ſuas p dr̄as vſ
q̄z ad indiuidua. Rurſus ecōuerſo
reſoluēdo venit vſq̄z ad ens primū
qd̄ ē puriſſimū ꝯſtituēdo agalma
pulcerrimū atq̄z p̄fulgidā aīe mar
garitā. Ens vniuoce dictū de deo
et creatura ſm̄ rōez poſitiuā incō/
plexā et p̄me intētionis formaliť ē
ſubiectū metaphiſice. ſicut ens dictū
ſm̄ rōnez poſitiuā ſcd̄e intētionis
formaliť eſt ſubiectū logice et grā/
matice. q̄uis vtrobiq̄z tracteť de
omī ente tā p̄me q̄z ſcd̄e intētionis
materialiť. Et hec eſt origo omnis
phice diſcipline. Theologia dupl'r
reſultat ex ente ſimpliciť qd̄ eſt de⁹
Una naturalis de d̄o q̄ ſubalťnať
metaphiſice ex q̄ ſupponit d̄mōſtra
tū deū eē. Altēa ſupnaturaľ q̄ pōt
aliq̄ mō dici ſubalťnari theologie
btōꝝ. vel eſt ip̄amet theologia in
beatis tāq̄z p̄cioſa margarita q̄ vē
ditis oib⁹ emi dꝫ. Theologia via/
toꝝ naturaľ p̄cioſior ē margarita
q̄z alia q̄libet ſcia ſpēaľ. q2 tractat
d̄ ēte p̄⁹ ſimpl'r tā ſm̄ rē q̄z ſm̄ rōez
ſepato. nō ſic metaphiſica a' phicavľ
moraľ a' rōnaľ phia q̄ ſť d̄ entib⁹ vľ
nō abſtractl. vľ tm̄ p rōꝫ abſtractl.
Theologia ſupnaťaľ fideliū viato
rū p̄cioſior ē magarita q̄z alia q̄cūq̄z

naturalis ſcia vt merito dici debe/at venditis omĩb⁹ hoc eſt curis ali is derelictis opari Eſt inſup vna vnitate pme veritatis cui ſp innitit in credendis vt p omẽ reuelatum a deo eſt verũ. Theologia ſupnatu/ralis fideliũ viatoꝝ ꝯſiſtit pncipa liter ꝛ fundat in vna et triplici mar garita virtutis theologice q̃ dicit. fides.ſpes.et caritas. Sed quo ad intelligẽtiã opat multis modis vt p abnegationẽ oim q̃ỹ p vmbram atq̃ caliginẽ.rurſus p aſſimilatõez ſymbolicã. rurſus p viã cauſalita/tis.rurſus p approbationẽ et ſupe minentiã.tandẽ p myſticaz analo giã affectu mentis in deũ totaliter transformato. Una precioſa mar garita cuius nomẽ eſt purum vſq̃/quaq̃ pfectũ relucet et inuenit in omĩb⁹ creaturis tanq̃ in veſtigijs ſignãtib⁹potẽtiã.ſapiaz et bonita tẽ ipi⁹. Sz precipue refulget in cre aturis rationalib⁹ tanq̃ in imagi/nibus q̃ ſunt diuine eſſentie vel na/ture nedum repſentatiue ſz partici/pes et capaces.vñ recte ptz imagi nis atq̃ veſtigij diſtinctio. Una p/cioſa margarita diuini nõis qd eſt ens ſimplicit pfectuz dũ ſola reful get in puro corde viatoris tũc de/forme ꝯſpicit teſte Gregl. quicq̃d pulcrũ offert ex creaturis. Precio/ſa hec margarita q̃ de⁹ eſt ſic vna ẽ diſtinctio eſſentialis nulla ſit penit⁹ in eo imo nec diſtinctio formal ad intra nec extra naturam rei niſi tm̃/modo diſtinctio pſonalis relatiua q̃ large pt dici realis qualis nõ in/uenit in aliqua creatura. Una hec pcioſa margarita diſtinctionẽ ad/mittit quorũdã nominũ q̃ ꝯſurgit ex opatõe intellect⁹ p opationem ad diuerſas res ſeu reſpect⁹.et ex modis q̃s fabricat ꝯgnoſcẽdo cre aturas vel ex ſola diſtinctione rõis dũ ſibi ꝯpat ipẽ de⁹ in quo nõ for malit ſz ſupeminent eſt ois pfectio eadẽ penit⁹ et vnica ſimplex et illu minata alit q̃z in creatura. Exẽplũ tñ habet aptiſſimũ de centro ſpere cuiuſdã ignee quod ſtans penitus indiuiſibile lineas tminat infinitas Jñ pt intellect⁹ varios formare ꝯcept⁹ dũ ſcit tales ꝯpare reſpect⁹ Una hec pcioſa margarita diſtin ctionẽ nõ eſſẽtialẽ vel formalẽ aꝫ ali quã nõ idẽtitatẽ inter intellectũ di uinũ et hũanũ nec inter pſonas et eſſentiã nec inter ꝓprietates et at/tributa. Sz de⁹ vno ſimpliciſſimo et vnico actu illuminato ſupeminẽ ter eſt intellect⁹ et voluntas eſſen tia et pſona vnitas et veritas bo nitas ſapia iuſtitia mia. et quicq̃d de deo dici pt nõ habita vel inclu ſa ad res ex ſe collatõe vel reſpectu Voluit h̃ pluries inculcare dioñ. dicẽs deũ ſupvitã. ſupbonitatem. ſupens. Una hec pcioſa margari ta diſtinctõez admittit diuinaꝝ re lationũ ad inuicẽ q̃ ex mõ ſe hñdi fac vt ꝯtradictoria verificent de eſ ſentia et de pſona ꝙ eſſentia non refert et tñ pſona refert.q2 vid elz eſſentia nõ eſt per ſe pmo modo et

ꝯuērtibiliter idē cū pſona.nō ꝙ ali
qua ſit identitas vel diſtinctio inter
eſſentiā et prez.ſed bñ inter prez ⁊
filiū.nec in creaturis ſimile reperit̃
q꜔ nullā poſſibile eſt eſſe ſimpliciter
vnā illimitatā et vſq̄quaqꝫ ꝑfectā
Vigor hui⁹ ꝑcioſe margarite que
de⁹ eſt ꝓducit libere ꝯtingent̃ tāqꝫ
ad extra radios aliq̄s et fulgores
Et nullo modo neceſſitate finis vel
agentis alioq̄n nō eſſet ens vſque/
quaqꝫ ⁊ vniuoce ꝑfectū ſi req̄reret
ad eſſe ſuū exiſtentiaꝫ creature. Et
iteꝝ ſi de nc̄citate agerer̃ ad extra
nihil poſſet euenire ꝯtingent̃ ⁊ ceſ/
ſaret omnis religio.imo ⁊ q̄dlibet
ens eēt infinitū cū fieret naturalit̃
a potentia infinita. Hoc eſt ſtultuꝫ
dei qd̄ ſapiēti⁹ eſt hōib⁹ nolentib⁹
intelligere deū nō agere qūolibet
ex arbitrij libertate ſꝫ nc̄citate natu
rali. Vñ obſcuratū factū ē inſipiēs
cor eoꝝ vt dicerent mundū eternū
cū ceteris errorib⁹ et blaſphemijs
infinitis. Vigor hui⁹ ꝑcioſe mar/
garite candor et decor aīos ꝯtem
plantiū ipaꝫ ſub nōie entis puriſſi/
mi rapiūt ad agendū res mirabi/
les et ad cognoſcendū res ſupna/
turales et ad diligendū res ſpūa/
les cognitas in enigmate. Vigor
hui⁹ margarite cādor et decor mo
uēt et attrahūt aīos ꝯtemplantiū
circulo quodaꝫ intellectuali miris
modis vbi coincidūt tres cauſe. q̄
ſūt efficiens et forma nō quidē in/
trinſeca ꝯſtituens ſꝫ exemplaris.et
ipe finis q̄ mouet nō vt forma cog

noſcētis ſꝫ vt eſt res talis in ſe ipa
q꜔ ipe mouet vt res appetitū nō vt
eſt cognitio. Vigor hui⁹ margarite
cādor et decor pñt alicere et afficē
ꝑus aīos ꝯtemplantiū ad dilectōꝫ
qꝫ ad intellectualē ꝯgnitionē ſꝫ nō
ſine miraculo ſpūſſancti ſe ꝑ carita
tē mirabilit̃ diffundentis et mentis
apicē ſingularit̃ inflāmātis. q꜔ ſm
curſū natural̃ vie intellect⁹ nō intel
ligit nō inſpecto fātaſmate. nec vo
lūtas aliq̄d vult obiecto ñ ſibi ꝑus
ꝑ intellectū pñtato niſi loquamur
de volitiōe tm̄modo naturali. Pre
cioſior eſt margarita cognitionis
entis puri qꝫ altera ꝯgnitio d̄ deo
que poſſet naturalit̃ adipiſci imo ⁊
certior ē qꝫ alteā q̄uis notitia d̄ q̄/
ditate ſubſtantiaꝝ viſibiliū vel inui
ſibiliū naturalit̃ in hac vita de qui
bus hic intuitiue nihil ſcim⁹. et de
accidentib⁹ pauciſſima in quib⁹ ali
qñ fallacia nō contingat. Precioſi
tas et certitudo margarite non re
pugnat cognitioni fidei et diuinis
neqꝫ meritū diminuit. Semꝑ enim
minor et obſcurior remanet cogni
tio vie qꝫ ſit illa quam ſperamus
in patria recepturos Precioſitas
huius margarite non ob inde mi/
nuit̃ ꝙ ad praxim deducit̃ diuine
dilectionis et cult⁹ et laudis. imo
finis ei⁹ ē hmōi praxis.aplo teſte ⁊
xp̄o reuelāte ꝙ finis legis ē caritas
q̄ colē fac̄ deū ex tota mēte ſine ob
liuiōe.ex toto corde id eſt intellectu
ſine errore. ex tota anima.i.volūta
te ſine ꝯtradictiōe et ex tota ꝟtute

ſine defectione. Et hec eſt felicitas inicialis hui' vie. ꝑ qua ſi dederit homo omnē ſubſtantiā ſuam quaſi nihil deſpiciet eā. Precioſitas hui' margarite nō formaẗ in nobis de lege cōmuni ſi nō ab inferiorib' ſenſib' ad intelligentiā qui eſt ꝓpri' locus et matrix eius. quāuis radicale ſeminariū deſcendat a rore celeſtis influentie in prima creatione rōnalis anime. Secus de margarita filij dei vel patrie glorioſe que ſupnaturaliẗ inueniẗ atq; gratis infuſa formaẗ Emiẗ hec precioſa margarita tanto precio quantū habet homo ſi ꝑus illā tota ſolicitudine queſierit in aq̄s et litorib' magni maris naturaliū ſtudioꝝ ꝑ foſſionē ⁊ depurationē vehementē et aſſiduā cōfricationē ſanctaꝝ meditationum. Emiẗ hec margarita ſi ꝑus abeat homo ſe relinquens et vniuerſa q̄ habet vendens. et hoc ſm hominē exteriorem et humanam cōuerſationē. Et ſi redeat homo interior conuerſus ad cor ſue mētis vbi gignatur. nutriaẗ. depureẗ. vegeteẗ. et augeaẗ. transformat' de claritate in claritatē vſq; ad ꝑfectionē habendam in celis. Emiẗ hec margarita tanq̄ ſufficiens poſſeſſio cordis q2 ꝑ eam et in ea poſſideẗ nō terra ſolū. non celū ſolū. ƺ dn̄s terre et celi celoꝝ. Qui ſi non ſufficit tibi. nimis auarus es. imo iam nihil es. Emiẗ hec margarita cōuenienti' in ſolitudine. cōſeruaẗ illic inſuꝑ ſuus cādor aptius q̄ in vrbium tetra fuligine.

Hec dū cōfricata fuerit manib' aſſidue meditationis caleſcit ⁊ ſcintillat et deuotiōis igne flāmata refulget ¶ Qua ſuꝑ metaphora placet inſerere cōſideratōnes. xij. q̄ ſequūẗ Scintilla eſt modica ꝑs ab igne vł ignita re deciſa volitans ⁊ emicās Scintilla ſe hƺ ad fauillā. vt res viuens ad corp' extinctū. et ſicut ad materiā forma Sicut ignis tranſſumiẗ ad ſignificandū deū. ſic omnis creatura ſcintilla quedam dei ſymbolice dici pt. Sicut ignis tranſſūptiue dr lex ignita dei. ſic om̄is particula legis dei que luceƺ ⁊ ardet ſcintilla congrue nōiaẗ. Puriſſimū q̄d in om̄i creatura ꝑſertim cognoſcibilis vł cōgnoſcitiua repiẗ ſcintilla dici pt. Vn̄ ſupior ꝑs aie rōnalis ſinderiſis appellaẗ. Rei cuiuſlibƺ ſua ſcintilla magnas in ſuo generẽ vires hƺ Sic ex igne ſcitillula deſciſa magnā ſiluā incendit. et ſcintillantes ſpūs aīales magnos interi' effect' cōſdunt maxie ꝑ oculos Dū ſcintilla rōnis vel intellectus extincta eſt cū igne ſuo cognitiuo cōſequens eſt vt nihil ſcintillare videaẗ. Juxta q̄litatē ſcintille cognitionis lucentis et ardentes ſcintillationes reꝝ cognoſcibiliū et amabiliū ſuſcipiunẗ. vident et amanẗ. Scintillatiōes cognitionis et amoris nitētes et ardētes fruſtra fiūt habētib' extinctas penitus ſcintillas appꝫhenſiuas et affectiuas Juxta illud. Fruſtra fiūt ꝟba ſurdo. ſic de colorib' ceco. ſic ꝺ amorib' nō amatio. Scintillatōes

que videri vel ſentiri in ſua purita-
te nõ poſſunt ab oculis et tactu de-
bilib' debent ſub quodã modera-
mine cuiuſdã interpoſitionis ꝑ vm-
brationẽ vel diſtãtiã preſentari vł
ſenſui oſtendi. Scintillationes ver-
bor dei quantũcũq; lucentes vel
ardentes mox extinguunť dum ad
ꝯgelatas et extinctas mentes pue-
nerint niſi ſpũſſanct' afflet et fluent
aque. Scintillationes amoris ex ſe
viuaces nõ ꝓfert nec recipit frigi-
duz de ſe pectus. ſed dñs eſt ꝗ dat
voci ſue vocẽ virtutis. alioqn totũ
fauilla eſt et cinis extinctus. Secus
vbi precioſe margarite candor per
inflãmationẽ rutilat caritate Cui'
lampades ſũt lampades ignis et
flãmarũ quã aque multe nõ pote-
rũt extinguere nec ex ꝯſequẽti mar-
garite nr̃e ſuccenſe claritatẽ penit'
offuſcabũt. inſtar lapidis cuiuſdaz
qui ſemel accenſus nequit extingui
Senſerat aliquid tale qui dicebat
Quia inflammatũ eſt cor meũ et re-
nes mei ꝯmutati ſũt. Sequiť De-
fecit caro mea et cor meũ. deus cor-
dis mei et ꝑs mea. de' in eternum
O certe ꝑs optima o vna illa quã
petijt et queſiuit a dño rex ꝓpheta.
Porro hoc vnũ eſt neceſſariũ. hec
vna precioſa margarita quã nobi-
lis virguncula paſtoralis inter nu-
tricis oues inuenit. quã ꝓprio ſan-
guine tinxit et ꝯparauit nomine mar-
garita. cui' hodie celebritas agiť
in edicula ſeu capella qua tanq; lo-
co celle et ſolitudinis vtitur exigui-
tas mei ſicut nicticorax cecutiẽs in
domicilio. vel ſicut paſſer ſolitari'
in tecto. Pro cuius virginis reme-
moratione notare fuit animo pau-
culas curſim ꝯſiderationes nõ ap-
endas omĩb' et hoc ſub metapho-
ra margarite tibi pater et frater ꝗ
margaritum in deo xp̃ianiſſimi re-
gis francie vtputa confeſſor ei' ru-
tilas precioſum Bene vale. Scꝑtũ
Lugduni die et loco ꝑdictis .1428.

Explicit tractatulus magiſtri Jo-
hãnis Gerſon de illuminatõe cor-
dis ſiue ď vna ꝑcioſa margarita

Incipit tractat⁹ magri Johis Garſon cōtra ꝓprietarios regulā Auguſtini profeſſos

Zelus domus tue Auguſtine pater. amicorū ſalus. obſequiū debitū. ſinceraqꝫ dilectō aduerſus ꝓprietarios regule tue ꝓfeſſores et ꝓprietatis defenſores amicicia iūctos ſuadet fraternus amor tricuſpide ferrū iacere nō vt ledat ſꝫ ſuadeat tutiorē viā veritatis. Impugnabit ergo ꝓprietas ꝑmo loco ꝑ ipā regulā Auguſtini ſolito voto ꝓmiſſā. Secūdo ꝑ auctoritatē ſcꝑture ſacre ⁊ canonū Tertio diſſoluēdo ꝓ virib⁹ illoꝝ rōes quatin⁹ vepꝛib⁹ ꝓprietatis excuſſis radicit⁹. vos amici q̄ꝝ occaſione hec tracto iuxta vocatione vr̄az ⁊ regulā. ſicut in vnū eſtis ꝯgregati vnanimes habitetis i domo dei. et ſit vobis coꝛ vnū et aīa vna. et oīa ꝯmunia. nec ſint ſciſmata inter vos q̄ ꝓpter meū et tuū oꝛiunt̄. Charitas eñ dicit regula vr̄a nō querit que ſua ſūt ſꝫ cōia ꝓpꝛijs anteponit. nō ꝓpꝛia cōib⁹. Et quāto ampli⁹ rem ꝯmunē q̄ꝫ ꝓpꝛiā curaueritis tanto vos ampli⁹ ꝓficē noſcatis. Ut in oīb⁹ quib⁹ vtitur trāſitoꝛia neceſſitas ſupeemineat ⁊ ꝑmaneat caritas. Quō innocentes dicit pater Auguſtin⁹ nō eſtis ſi tacēdo fratrē perire ſinitis. fraternū eñ vulnus crudeliter diſſimulatur. nec ſine anime periculo miſericoꝛditer indicat̄ Pꝛopꝛiū ſiquidē hr̄e ꝓhibꝫ Aug⁹. alumnis ſuis in regule exoꝛdio. quo magis caritatē et pacē oſtenderet finē eſſe religionis inter fratres cū dicit. In vnū eſtis cōgregati vt vnanimes habitetis in domo. ⁊ ſit vobis coꝛ vnū ⁊ anima vna in dño. Sequit̄. Et non dicatis aliquid ꝓpꝛiū. Graui⁹ autē peccatū eſt facere q̄ꝫ dicere Cū exterius opus maliciā ſupaddat interioꝛi. vt furari. occidē ⁊ mechari grauius q̄ꝫ dicere aut ꝓponere in mente. ergo ſi ꝓhibet expꝛeſſe verbum ꝓprietatis. a foꝛtioꝛi et factū. Naꝫ dictū nequitiā nō hꝫ aut bonitatē. niſi ſit ſignū rei cui⁹ eſt dictū. ergo ſi ꝓhibet dicere quicq̄ꝫ ꝓpꝛiū. magis ꝓhibet habere illud. Secundo mox ſequit̄ in textu regule quā voviſtis. Et ſint vobis oīa ꝯmunia. Oīe aūt ſm logicos eſt vl̄e ſignū qd̄ diſtribuit ꝓ vniuerſis reb⁹ generaliter que ſub poſſeſſione cadūt cuiuſcūq̄ꝫ nature ſint. ſiue ſint iocalia. ſiue pecunia. vel aliud. Ergo falſificat̄ vl̄is iſta regula i voti vr̄i periculū ꝑ quodcūq̄ꝫ ꝑticulare ꝓpꝛiū quia ꝓpꝛiū et ꝯmune oppoṇuntur. Tertio cōſequenter in textu regule ſubiūgit̄. Et diſtribuat̄ vnicuiq̄ꝫ vr̄ꝫ a ꝑpoſito veſtro victus et tegumētū nō equaliter oīb⁹ qꝛ equaliter nō valetis oēs. ſed ſicut cuiq̄ꝫ op⁹ fuerit Non dicit viginti libꝛas aut ſcuta. ſꝫ tegumētū paratū. qd̄ lōge paucioꝛis ē occupamēti q̄ꝫ ꝑciū ei⁹ Necnon ꝯfoꝛmi⁹ vite aploꝝ a qua

regularis vita originē cepit. Nā ſe
quit̄ in regule textu. Sic eñ legitur
in actib' apl'oꝝ. q erant illis oīa
cōia et diſtribuebāt vnicuiq; ꝓut
cuiq; opus erat. Non aūt diſtribu/
ebāt apl'is et eoꝝ ſequacib' pecu/
nia. ſed victus et veſtit'. ergo ꝓpo/
ſitū ꝯfirmat̄. Naz pecuniale veſtia
rium/ equalitatē quā intendit Au/
guſtin' corrūpit. Patet ſi ꝯtingat
ſenem fratrē et debilē cui opus eſt
amplius veſtimenti q̄ȝ ſano prodi/
gū fore ſui veſtiarij et liberalit̄ ſup̄
modū in ꝯmeſſationib' exponēt qđ
in tegumento ꝯuertendū eſt. talis
ſenex infirm' male veſtietur. et iuue
nis fortis nō ꝓdigus meli' ipſo in/
duet̄. contra intētionem auguſtini.
Quarto arguit̄ ꝑ thopicā regulaz
Si qđ min' videt̄ ineſſe ineſt et illđ
quod magis. ꝓpriuz ergo habere
tolerabili' eſſet in nouitijs ordinis
q̄ȝ ſeniorib' ꝓpter impfectionē eoꝝ
ȝ illis ꝓhibȝ regula q̄cq̄ȝ retinē de
ſeculo dicens. Qui aliquid habent
in ſeculo qñ ingreſſi ſūt monaſteriū
libenter illud velint eſſe ꝯmune. qui
nō habent nō querent in monaſte/
rio Ergo ſi qđ de ſeculo affert̄ in
monaſterio eſſe ꝯmune oportet. a
fortiori illud qđ de monaſterio eſt.
ſimilit̄ et de redditib' ꝯmunib'. De
mū ſi in ꝯmune reponere habent ꝛ
ꝓpriū vitare nouiter ingreſſi. A for
tiori etiā ſeniores illis quorū debet
eſſe ſtatus et vita pfectior. Et in ſi/
gnū hui' eis reuerentia exhibet̄ a
minorib' ordinis. Retinē ergo nō
licet ꝓpriū his qui habuerunt in ſe/
culo. neq; non habentib' in ſeculo
in monaſterio querere ꝑmittit Au/
guſtin'. Ergo oīb' iubet ꝓprium
nō habere. q2 oēs qui ingreſſi ſūt
aut habuerūt aut nō. Si primū re/
linquendū eſt. ſi ſcđm nō eſt querē/
dū. ergo nullo modo retinendū. q̄/
tinus hac arte et modeſtia diuites
humilient̄ ꝛ pauperes nō inflentur
Quinto edocet auguſtin' quantuȝ
ſibi cordi fuerit ꝯmune charitatis
inter fratres et abominabile ꝓpriū
diſſentōnis ꝛ brige fomes. quia de
hoc primo loco tractare incipit in
regula vſq; ad locum de oratione.
Nō neſcius qđo ꝓprietas ſciſmata
facit. vnanimitati aduerſat̄ et paci.
quib' opus eſt orantib' teſte Hu/
gone in expoſitione regule. Nō ꝓ/
deſt inquit vna dom' ſi ſeparat di/
uerſa voluntas. Qm̄ longe maior
vnitas animi q̄ȝ loci. habit' ꝛ conui
ctus cordis q̄ȝ corpis. Caritas āt
eſt que habitare facit vnanimes in
domo et pacē verā tribuit. Oratio
nē q̊ȝ exaudibilē facit nec q̄ ſua ſūt
querit. ſed que Jhu xp̄i. Hinc etiā
fratres monet ibidem ne ſapientes
ſint in oculis ſuis. opinionis ꝓprie
defēſores aut ꝯcordie turbatores.
Si ergo ꝯcordie aduerſatur ꝓpria
voluntas. ergo etiā ꝓpria ciſta aut
burſa nō ꝯuenit cōmuni charitati
q2 illa cōmunia ꝓprijs anteponit.
Sexto vbi de oratione ieiunio ꝛ le
ctura prandij mentionē fecit Aug'.
in regula. cōſequenter de cibo infir

moꝝ ſpecialiori loquens q̄ʒ ſanoꝝ
inquit Etſi eis qui ex moꝛib'delica
tioꝛib' venerint ad monaſteriū ali/
quid veſtimentoꝝ aut alimentoꝝū
dat̃ qđ nō foꝛtioꝛib' ꝛc. Fruſtra nē
pe dari diceret niſi hos nihil habē
vnde hec cōparant̃ incenderet. Se
ptimo idem facit ſed implicite.cum
ꝓhibet nō figi oculos in viſa muli
ere. Nec dicatis inq̄t vos animos
habere pudicos ſi oculos habetis
impudicos. Ergo cū pari voto ꝓ/
mittit̃ paupꝑtas ſicut caſtitas. abij/
ciēda eſt a manu omnis ꝓprietaria
poſſeſſio.ſicut ab oculo om̄is femi/
ne delectatio carnalis.qꝛ oculus ꝛ
manus in iſtis ſe habent ↄformiter
et vtrunqꝫ eſt reuerti ad vomitum.
Hic in viſibilib' carnis.illic in opi/
bus ſeculi coꝛā iuſto iudice. Et ſeq̄
tur in regula. Hoc inquit qđ dixi
de oculo nō figendo etiā in ceteris
ꝓhibendis obſeruet̃ cū dilectione
hominū et odio vitioꝝ. Cōuict' āt
ſi recuſauerit ferre vindictā priuet̃
a ↄſoꝛtō fratꝝ. Cōfirmat̃ qꝛ plus
eſt rē illicitā tangē q̄ʒ videre tm̄. et
adhuc ampli' poſſidere et ad nutū
habere volūtatis q̄ʒ tangē aut vel/
le. Ergo ſi in voto caſtitatis ꝓhibe
tur oculus figi in feminā quare nō
in voto paupꝑtatis ꝓhibet̃ etiā ꝓ/
pria poſſeſſio? Nō em̄ min' ſcanda
liſat apoſtaſia ſeu tergiuerſatio ſe/
cundi q̄ʒ primi in cōſpectu hominū
Octauo nō aliter ſapit venerabilis
Hugo in expoſitiōe. Et nō dicatis
aliquid ꝓpriū. Nō dicim' inquit q̄c
quā meū aut tuū.ſed nr̄m.vt dica/
tur. capa nr̄a veſtis nr̄a.grafium
nr̄m.ſicut dom' eccleſia et clauſtrū.
om̄ia in ↄmuni habenda ſūt. Car
nales ſūt fr̄es qui ↄmunia diuidūt
ſpūales qui diuiſuʒ in ↄmuni repo
nūt. Ergo ſi volum' hereditate poſ
ſidere dn̄m nihil habeam' ait pter
ſpm Qm̄ ſi aurū argentū vel quid
aliud cū xp̄o querit̃ dicit Hieronī.
cū iſtis ꝛ ſimilib' ꝓprijs ꝑs fieri de/
dignat̃ de' Apl'i imitemur ſententiā
ad Thimotꝫ.vi.habentes alimenta
et qnib' tegamur ꝛc. Quippe trib'
Leui nō habuit partē in terra. No/
no in expoſitione regule. Et diſtri
buatur vnicuiqꝫ ꝓut opus fuerit.
Dn̄s oꝛdinauit eccleſiaʒ vt pleriqꝫ
ſpūalib'.ceteri aūt tꝑalib' vacarēt
Prepoſitoꝝ officia ſūt ſubditis coꝛ
poꝛalia miniſtrare. Subditoꝝ vēo
ſpūalib' inſiſtere officiis videlicʒ cō
templationi et lectioni. Ergo cōfū
dit̃ religio cū quiſqꝫ ꝓuiſoꝛ efficit̃
neceſſitatis et cōis magiſter veſtia
rij tollit̃. Decimo qꝛ veſtiariū equa
liter diſtributū cōtrariat̃ regule di
centi.ꝙ nō equalit̃ eſt omnibus tri/
buendū.qꝛ nō equaliter valēt oēs.
Plurib' em̄ indiget eger q̄ʒ ſan'. et
ſenex q̄ʒ iuuenis. Ita em̄ ſeruanda
nature neceſſitas vt nō intereat coꝛ
pus ſed ſeruiat et nō ſupbiat. Vn/
decimo ꝑ eundē venerabilē Hugo
nē in expoſitione hui' paſſus. Et q̄
aliquid habebāt in ſeculo libenter
illud velint eſſe ↄmune. Duo inq̄t
ſunt que relinqui opoꝛtet ꝓpt̃ deū.

facultas ſcz poſſidendi et volũtas
habendi iuxta dñi ſniaz Lu.xiiij.Ni
ſi quis renũciauerit omnib⁹ q̄ poſſi
det nõ pt me⁹eſſe diſcipul⁹.Nõ em̃
ſufficit exteriorẽ relinq̃re ſubſtãtiã
niſi interiorez reſcindam⁹ ocupiaz.
alias eſſz renũciatio vocalis tm̃ et
hypocriſis diſſimulatio facta corã
hoib⁹ nõ corã deo q̄ nouit abſcon/
dita cordis.Duodecimo Hugo ex
ponendo hũc paſſũ.vnanimiť viui
te.Sic inq̃t.Paupertas et hũilitas
generant caritatẽ inter fr̃es. Cari/
tas vero nutrit et fouet vnanimita
tẽ ocordẽ et pacem.Ergo p locum
ab oppoſitis,poſſeſſio et ſupbia diſ
cordiã et iurgiũ.vt cũ vnus eſt al/
teri ditior oſequẽter ſupbior ⁊ infe
ſtior.Deſpectatores em̃ ſũt et iniu/
riatores diuites vt dicit Ariſtl.iiij.
Eth.et ſe dignificãtes ſup alios q̄
deperit confeſtiz fraternitatis vni
tas.⁊ p oſequẽs charitas deuotio
et religio.Tredecimo inter occaſio
nes alias ꝓprietatẽ inducentes po
tiſſimũ arbitror fuiſſe humanũ ti/
morẽ deficiendi in neceſſarijs tẽpe
egritudinis et ſenectutis qm̃ tunc
opus eſt multo plurib⁹ q̃z cũ vale/
m⁹.Nunq̃d aũt tanta forſitan ꝓui
ſio foret i regula circa infirmos et
debiles niſi hanc ſolicitudinẽ a cor
dib⁹ fratrũ intenderet Aug⁹.euel/
lere.vñ ſanos ne moleſte ferãt lau
tius egros paſci oſtendit feliciores
eſſe dicens.Melius minus egere q̃z
plus habere.Decimoquarto ꝓpriũ
religioſorum regulariũ impugnať p

illud Auguſtini in regula.Quicũq̃z
in tantũ malũ pgreſſus fuerit vt oc
culte ab aliquo lr̃as aut mun⁹ acci
piat ſi hoc vltro offert.parcať illi
et oreť p eo.Si aũt dephendiť aut
conuinciť graui⁹ emendeť.Ubi Hu/
go.aliq̃d occultare inq̃t eſt ordinẽ
infringẽ et ſanctũ ꝓpoſitũ paupta/
tis.Qui abſcondit inq̃z mortaliter
peccat velut alter Giezi fact⁹ ſacri
legus.Nobis ait ouenit bñ viuere
et bonũ exemplũ dare et malã tol/
lere ſuſpitionẽ.Nõ eſt malũ qr mu
nus cũ vt ſic ex amore pcedit.neq̃z
qr cultell⁹ aut hmõi ergo qr ꝓpriũ.
Cõſequẽtia pbať.qr ei qui nõ feciſ
ſet votũ pauptatis vtputa ſeculari
nõ eſſet pccm̃ accipe et ſeruare ſicut
regulari.Niſi ergo piculoſum eſſet
ꝓpriũ ſaluti nõ vocaret illud aug⁹.
grande malũ grauiter q̃z puniẽdũ.
etiãſi ex dono vel munere pcedat
de ꝓprijs bonis ſeculi.quanto ma/
gis ergo ſi ex impia voluntate ſer/
ueť de bonis cõib⁹.Decimoq̃nto
impugnať ꝓprietas p regulã beati
auguſtini vbi dič.Ueſtes vr̃as ſub
vno cuſtode habeatis vel plurib⁹
ne a tinea ledanť. Cuſtodiri iubet
veſtes dicit Hugo ibidẽ ꝓpter duo
Primo ne p incuriã a tinea ledanť
Scdo ne frater.quiſpiã illã quam
habet veſtẽ ꝓpriã credat ſi in ꝓprio
loco ſeruareť.puta in camẽa vel in
ciſta ei⁹.Ad exterminãdã em̃ omnẽ
ꝓprietatẽ oſequẽter dicit Aug⁹.in
regula.Nõ ad vos ptineat q̃d vo
bis indumẽtũ p tempore ogruẽtis

ꝑferat. vtꝝ illud qd depoſuerat an aliud recipiat. dū tñ vnicuiqꝫ ꝑut opus eſt nō negeť. Neqꝫ ꝯqueraſ deteri⁹ ſe accepiſſe ꝙ̄ poſuerat. ſed magis ꝓbate inqͭ quantū vobis deſit in ſancto interiori habitu cordis qui ꝓ habitu corꝑis litigatis. Decimoſexto ꝯfirmať exterminatio ꝓprietatis expoſitione hugonis in regule paſſu. Diſcam⁹ inqͭ fratres ſuꝑflua reſecare vt dū qd opus eſt nō negať vltra qd opus ſit a nemine requirať. Suꝑflua quidem ē ſcda tunica. ꝑfectioni religionis euāgelice ꝯtraria Math. x. et Lu. ix. Neqꝫ duas tunicas habeatis. Et intellige ꝑ tunicā vnā ꝙ̄tū ſufficit de veſtitu ꝓ tegumento neceſſario vni⁹. Suꝑfluū eſt etiā hōi anhelare ad qd nō pōt ꝑuenire cū ſalute. Nā in voto pauꝑtatis ſibi velle abſtulit et poſſe. Ad ſemel vero abiuratū velle anhelare nō minus ridiculoſū eſt ꝙ̄ ſiquis de monacho ſtuderet nō eſſe monachus aut de ſterili ꝓlific⁹. Decimoſeptimo hoc idē vitiū ꝓprietatis ꝯdemnat Aug⁹. in regula dicēs. Et ſicut paſcimi ex vno cellario ſic induamini ex vno veſtiario. Vnū et multa opponunť. iiij metaph. Cū ergo iubeat vnū et ꝯmunē veſtiariū. ſeqͭť ꝑ locū ab oppoſitis ꝙ ꝓhibet ꝓprium et ſingulare multū. Videte g⁹ ſi votū ſeruatis regule. cū totiēs infringitis ⁊ tā expreſſe nō ſemel ſed quotidie. Judicate ſi ex vno veſtiario induimini eo modo quo paſcimini ex vno cellario et ſi que ſeruatis in veſtris cameris vel ciſtis ſub ꝯmuni ſint cuſtodia ſicut vinum in penu aut bladū i horreo. Qd ſi dixeritis ꝑfecto diē negatis et exꝑientiā oppoſitā. et ꝯtradictoria ſimul vera ꝯcedititis. Cōtra quos nil ampli⁹ diſputandū dicit Ariſt. niſi tales aut in ignē ꝓijcere aut excecare Quia idē eſt ꝓijcere et nō ꝓijcere illis. excecare et nō excecare. Negare ergo nō poteſtis ꝙ̄n ꝓmiſſā pauꝑtatis fidē violetis ⁊ ad vomitum reuertimini poſſeſſionis derelicte.

Decimooctauo Aug⁹. nec dū cōtētus eſt cōmune eſſe veſtiariū ad dona ſeu munera parentū et amicorū ſed etiā vult eſſe cōmunia opa ſinguloꝝ qd eſt mai⁹ dicens. Nullus aliqd ſibi opeť ſed oia opa vr̃a in vnū fiant. maiori alacritate et ſtudio ꝙ̄ ſi vob ipis faceretis. Charitas em̄ poſtponit ꝓpria cōmunib⁹. imo ꝓpria neſcit. Et quanto ampli⁹ rem cōmunē ꝙ̄ ꝓpriā curaueritis. tāto ampli⁹ vos noueritis in religione ꝓficere. qm̄ cōia curare caritatis eſt meritorie. ſua aūt ꝓpria nature reciproce. Decimonono ꝓbatur hoc idē ꝑ illud qd ſequiť in regula Cōſequēs eſt em̄ vt q filijs ſuis in monaſterio cōſtitutis aliquā cōtulerint veſtē ſiue qdlibet aliud inter neceſſaria deputandū illud nō accipiať occulte. ſꝫ ſit in ꝑtāte prepoſiti vt in rē cōmunē redactū cui neceſſariū fuerit ꝓbeať. Maior āt rō cōitatis videť ee de bonis ecc̃ie cōib⁹

ꝙ de ipoꝝ parentū donarijs. q̄ ex ꝓprio ꝓceſſerūt eoꝝ Ergo ſi ꝓpriū ꝓhibet in ſcđis. ſequit etiā ꝙ in ꝑ mis. Uiceſimo oſtendit hoc ipm ꝑ Hugonez exponentē hunc paſſum In omuni oim vita inq̄t cuiuſmōi eſt religionis ꝯuerſatō. nihil licz re cipi. nihil occulte retineri. Alias iā nō eſſet coꝛ vnū et aia vna ſi non eſ ſent oia cōia. vbi āt oia cōia nulla ſūt ꝓpria. Dic mihi queſo. nōne re/ gulā Aug⁹. vouiſti. nōne vitā regu larē ꝫm eā tenē ꝓmiſiſti. nonne oia ꝑdicta dicit eſſe cōia! Ergo neceſſa rio aut illā ꝓmiſſā non tenes voti/ fragus. aut nihil penes te ꝓpriū ha bes. alias regularis nō es ſed ma/ gis irregularis Cū eñ nihil retinet dicit Hugo ꝓpriū. auaritia reſtrin/ git. inuidia religat. et oñe fomētū diſcoꝛdie ſuꝑfluū reſecat. charitas vnanimis ꝯnutrit. et pauꝑtas de/ uota cuſtodit Et dū nō licet terre/ na retinere cogitur ampli⁹ celeſtia cogitare. tractare. diligere. tāto mi nus eñ ſupna diligit q̄s ꝙto ma/ gis in infimis delectat. Uiceſimo ꝑmo ꝓprietas repellitur Hugonis auctoritate. Sūt inq̄t q̄ grauit tur bant inter fr̄es cū nō licet donaria retinere parētū. amātes ꝫuare mu/ nuſcula ſuoꝝ et in ꝓprio delectant Adeo eñ ſepe inardeſcūt vilib⁹ et paruis iſtis oblectamētis vt eoꝛuz occaſionib⁹ ſoleāt turbare ꝯcoꝛdiā fratꝝ. qđ perſuaſione diabolica fi eri dubiū nō eſt q̄ in eo temptat in quo magis ſe p̄ualere cognoſcit

Propterea diligenter oia terrena calcanda ſūt q̄ caritatē fraternam turbare p̄ſſit vt ſit laqueus ꝯtritus et nos liberati ſim⁹. Uiceſimoſcđo ſuꝑaddit Hugo ſuꝑdictꝰ. ꝙ frater qui mun⁹ acceptū celauerit furti ſu dicio ꝯdemnet. Parū dixi imo cer te ſacrilegio' qđ pei⁹ eſt quaſi iude ſimilis fact⁹ ꝓditorꝰ. Prodit eñ cō uentū totū cū rem ei⁹ cōez eccleſie de ſinu caritatis ſubtrahit in ꝓpriū vſum. Ueri⁹ dixerim ꝓdidit ſe ipz cū retroſpicit ad abiectuz ſeculū et regulā violat et votū. Ergo ſi fur/ tū omittis ꝫm hugonē ſeruādo ſe culare donariū nūq̄d erit ſecrileg⁹ q̄ de cōi ſacro ꝓpriū ſuū fac In cōi dederūt fūdatoꝛes. et niſi in cōi re tinere potes cū ſalute Uiceſimoter tio lauacrū coꝛpis infirmi et lotio nē veſtiūurioſā ꝓhibet aug⁹. in re gula fieri ꝫm ꝓpriū arbitriū fratꝝ. ꝫ magis prepoſiti vt etiam ſi nolit frater faciat iubente prepoſito qđ illi expedit ꝑ ſalute coꝛpis. Et ſi ve lit negāte illo / nō faciat. vt nō obe diat ſue cupiditati. Cū ergo beat⁹ p̄r aug⁹. cum regula vota ꝓmiſſa maxim⁹ et prim⁹ ſit prepoſit⁹ poſt deū regularib⁹ filijs ſuis canonicis ꝑcipiēs in tot locis et paſſib⁹ oia h̄re cōia. et in ꝓprio nihil. ſequit ꝙ illi parendū eſt et nō ꝓprie laſciuie. qm̄ Hugone teſte non oꝛnat nitoꝛ coꝛpis aut veſtiū ſed moꝝ. et ſpūal magis q̄renda eſt mundicia ꝙ coꝛ palis Si ergo ꝓpria libido ꝓhibet in lotione veſtis aut coꝛpis ratōne

obedientie ꝓmiſſe q̄ ꝓpriā abiecit voluntatē quare etiā nō ꝓhiberet̃ ꝓprietas pecunie et iocalium repu/gnans voto paupertatis caritati qꝫ fraterne. multo min⁹ rōnabile vide tur in forenſib⁹ et alienis ꝓpriū licē cuiuſmodi ſūt fortune. bona i ciſta aut in camera ſeruata qꝫ in ꝓpria corꝑis ſanitate longe magis neceſ ſaria. ſed in iſta ſcd̄a ꝓpria volūtas ꝓhibet̃ et aufert̃. vt dictū eſt. ergo ſimilit̃ et in prima. Uiceſimoquar/to arguit̃ ꝑ illud in regula auguſti ni de egrotantiū cura laborantiū et debiliū vel ſenū q̄ alicui eſt fratꝝ iniūgenda. vt petat de cellario qd̄ cuiqꝫ opus eſſe ꝓſpexerit. Qn̄qui dē ergo neceſſitate petēde ſit̃ de ɔmūi cellario. ergo ſi nō ſit opus ꝓprio ꝓ neceſſitate infirmitatis. multo min⁹ tꝑe ſanitatis. Uiceſimoqn̄to argui tur ꝑ eundē Aug. ibidē Siue inq̄t qui cellario ſiue qui veſtib⁹ ſiue qui codicibus ſcribēdis preponūt̃ ſine murmure ſeruiāt fratrib⁹ ſuis. Pro priū ergo veſtiariū tolerare aut ꝑ/peti eſt regulā interimere ꝓmiſſam q̄ ɔmunē ſtatuit mgr̄m veſtiarij ꝑ expreſſū. Cōis aūt tollit̃ cū quiſqꝫ ꝓ ſe curā gerit. et ꝑ cōſequēs regu la corrūpit̃ ꝛ frangit̃ videntib⁹. ſci entib⁹ et volentib⁹ vobis ſingul̃ in graue diſcrimē ſalutis aiaꝝ vr̄aꝝ. Regula ponit vnū ɔmunē. vos āt ꝓprios oēs. Dicite ergo ſi regulā ꝓmiſſā ſeruatis. Uiceſimoſexto cō firmat̃ hoc ipm ꝑ illud qd̄ mox ſeq̄ tur in regula. Ueſtimēta inq̄t aug⁹ et calciamenta qn̄ fuerint indigenti bus neceſſaria dare nō differāt ſub q̄ꝝ ſūt cuſtodia q̄ poſcūt̃. Ubi hu/go Miniſtrare debet frater deputa tus cōi veſtiario ſine murmure. Ca ueant ergo fratres ne nimis petāt importune aut ſuꝑflue. naꝫ quicq̄d ſuꝑfluū eſt mortiferū eſt illis. Nā vn̄ paupes erim⁹ ſi penuriā non habe m⁹? Attendāt q͂ oblatōes fideliū ſūt q̄ veſtiūt et comedunt vt formi dent ipſi pccā portare. Uſqꝫ ergo ad ꝓuiſionē calciamentoꝝ Aug⁹. nō deſcenderet ſi quicqꝫ frīb⁹ ꝓpriū ɔceſſiſſꝫ. Uiceſimoſeptimo ɔfirma tur ꝑ illud Aug⁹. in regl̄a. Lites āt nullas habeatis inter vos ꝛc. Maxi mū āt fomentū litiū eſt ꝓpriū q̄ ſe/cant̃ inter volūtates teſte Seneca Felicē inq̄t dixerim humanā vitaꝫ ſi hec duo ꝓnōia poſſeſſiua meū ꝛ tuū tollerent̃ de medio. Et in epl̄a xiiij. Si vis viuere in pace. aut pau per ſis. aut paupi ſil̄is. Rixa āt eſt inter ɔpetitores. Et Eth. v. Iurge et diſſenſiōes ſūt inſtitute. Et Boe ti⁹ in tertio. vnde forenſes q̄rimo/nie niſi q͂ vi vel fraude a volentib⁹ pecūie repetunt̃ cupite. Tolle ꝓpriū de clauſtro et lampades extinxiſti inuidie. luxurie. rixe. auaritie. cetero rū qꝫ defectuū. Uiceſimooctauo arguit̃ ꝑ illud de regula ꝓpe finem Ut āt cūcta iſta ſeruent̃ dicit aug⁹ et ſiq̄d min⁹ ſeruatū fuerit nō negli gent̃ ꝓtereat̃ ſꝫ emendandum corri gendū qꝫ curet̃ ab eo q̄ ꝑeſt vobis Ipe em̄ quāto loco ſuperiore tāto

in piculo maiori verſatur. niſi corri/
gat vſus manifeſtos et defect⁹ pa/
tentes quib⁹ regula corrumpit᷑ ⁊ la
cēat in piculū ſalutis aiaꝝ. qm̄ illi⁹
eſt reddere rationē ꝓ ouib⁹ Nouit
abbas vitā ſm regulā Aug⁹. et ſilr
ffes. Illa totiens clamat oīa eſſe
ōmunia vnū cor et aiaȝ. nihil habē
ꝓpriū. cōmune veſtiariū. et tn̄ ōtra
riū agit᷑ quotidie. Et qđ. deteri⁹ eſt
vſqȝ adeo infecit hoc virus cūctos
vt neminē ōſcientia remordeat. ne/
mo ex abuſib⁹ vetuſtate doleat aut
peniteat. qđ indiciū ē obſtinatiōis
et irremiſſionis piculū. qm̄ qui ōſci
entiā remordētē nō habet. minime
penitȝ. ſi nō penitȝ feciſſe. nō dolȝ.
ſi nō dolet nō ōterit᷑. qđ nō ōterit᷑
nō ōfitet᷑ nec abſoluit᷑ vſqȝ in fineȝ
vite. Diſcrimē hoc cōe eſt. ſed tn̄ p⁹
capitis. et ōſequent᷑ membroꝝ. ca/
pitis qꝛ regulā ꝓmiſſaȝ nec ſeruat
nec ſeruare cogit iuxta vocatōnis
officiū cui⁹ eſt ſm Aug⁹. corripere
inquietos. ōſolari puſillanimes. in/
firmos ſuſcipe. et patienteȝ ad oēs
fore Membroꝝ aūt qꝛ nō tenuerūt
ꝓmiſſā regulā. pudet dicere ſed ve/
ritas vrget. ne in fermentū phari/
ſeoꝝ deſcendat᷑. verendū eſt hodie
de quo Math. xxiij. ſcribit᷑. Ve vo/
bis ꝛc. q̄ decimatis mētā. anhetū. ci
minū. et reliquiſtis q̄ grauiora ſūt
legis: iudiciū miaȝ et fidē. Si bre/
uis ꝓducit᷑ et longa corripiat᷑. ſi in
notula cant⁹. ſi in lectura vocabulo
titubat᷑. ſi rumpit᷑ leuiter ſilentiū. ſi
cerimonie reuerentiales nō ſeruāt᷑
ſi veſtes indecenter compte. ſi cete/
riſqȝ mimis. defectus modic⁹ ōmit
tat᷑ corrigit᷑ diligent᷑. Que āt maio
ra ſūt et in corpe regule ꝓmiſſe ex
preſſa tā frequent᷑. vota qȝ tria con
cernētia cuiuſmodi ſūt ſupbia. ran
cor. comeſationes. luxurie. ꝓprietas
auaricia. pcioſe veſtes. vaſa argen/
tea in camera. cetere qȝ curioſitates
prohdolor negligunt᷑. Tales incre
pans xp̄s prelatos vbi ſup̄. cecos
cecoꝝ qȝ duces appellat. deglutien
tes camelū et culicē excolantes Vi
ceſimonono cōcludit᷑ p regule cal/
cem in quo dicit aug⁹. Vt auteȝ in
hoc libello tāqȝ in ſpeculo poſſitis
inſpicere ne p obliuioneȝ aliqđ ne
gligatis. ſemel in ſeptimana vobis
legat᷑ Et vbi vos inueneritis q̄ ſcri
pta ſūt facientes. agite grās deo
bonoꝝ oīm largitori. Vbi aūt ſibi
quicūqȝ vrm̄ videt aliqđ deeſſe do
leat de pterito. caueat de futuro.
orans vt ei debitū dimittat᷑ et in tē
ptationē nō inducat᷑ amen. Ideo
aūt legit᷑ dicit venerabilis Hugo
et legi precipit᷑ ab auguſtino ſepti/
manatim vt memorit᷑ teneat᷑ et ob
ſeruet᷑ diligent᷑. Ex quo igit᷑ regu/
la beati p̄ris auguſtini vobis ſpecu
lū eſt o regulares tā frequent᷑ vob
corā facie prepoſita. qūo trabeȝ in
oculo nō videtis q̄ feſtucā videtis
in alieno. Trabes em̄ vt dicit Cri/
ſoſtom⁹ ſuper Math. eſt pccm̄ cleri
feſtuca āt ſeculariū. Vt cuncta ſer
uent᷑ dicit Aug⁹. que in regula ſunt
regula legat᷑. et min⁹ obſeruatū nō

ꝑtereat ꝗ corrigat. Quo animo er
go tanto tpe diſſimulatis preterire
cõmune veſtiariũ vt induamini ex
vno veſtiario ſicut veſcimini ex vno
cellario? Negare non poteſtis quin
hoc voto ꝓmiſeritis ſolenni qḋ in
regula legitis quotidie tot in paſſi
bus et locis. Ante votũ dicit aug⁹
liberũ erat reddẽ ſed neceſſariũ ſalu
ti poſt votũ. Voto nanq̧ conſilia.
vobis facta ſũt ꝑcepta et libera ne
ceſſaria. Aliqñ ergo dolendũ ẽ de
ꝑterito cõmiſſo et futurũ cauendũ
vt ſitis factores verbi ⁊ nõ audito
res, tñ Jacobi ꝑmo. Qm̃ ſiq̄s audi
tor ẽ et nõ factor cõpabit̃ viro cõ
ſideranti vultũ natiuitatis ſue i ſpe
culo. Cõſiderauit ei ſe et abijt et ſta
tim oblit⁹ eſt ſui ipi⁹. Sic eſt audire
quotidie in regula legi ſi tñ legatur
ꝙ vocati eſtis et cõgregati vt vna
nimes habitetis in domo. ꝙ cor
vnũ ⁊ anima vna. ⁊ omnia ſint ge
neraliter et vniuerſalit̃ cõmunia. et
nõ dicat̃ aliq̄d ꝓpriũ. Et etiã dona
riũ aut patenũ mun⁹ vel lr̃a nõ ſer
uet̃ ſed ꝓhibeat̃ in cõi ꝙ veſtes ſb
vno cõi cuſtode habeant̃. ꝙ indua
mini ex vno veſtiario ſicut veſcimi
ni ex vno cellario. ꝙ nullus ſibi ali
q̄d operet̃. ſed oia opa in vnũ fiãt.
qr quãto plus cõe q̃ꝫ ꝓpriũ curat̃.
tanto ampli⁹ in religione ꝑficitur.
Et caritas que ſua ſũt nõ querit ꝗ
poſtponit ꝓpria cõib⁹. audire inq̃ꝫ
hec ſed non facere. aut ire parũ eſt
aut ſcire regulã niſi facere ſequatur
Seruare deniq̧ obedientiã. et caſti
tatẽ nõ ſufficit ſi pauptatem et abie
ctionem pauptatis neglexeris. qm̃
aplo Jacobo teſtante. Qui in vno
offendit fact⁹ eſt omniũ reus. Qui
imo. quãto crebri⁹ et ſepius auditis
et nõ impletis. tanto culpabiliores
eſtis. Qm̃. ij. Petri. ij. dicit̃. Melius
erat viã iuſtitie non cognoſcere q̃ꝫ
poſt agnitã retrorſũ cõuerti. Legi
tis ergo in ruinã vr̃aꝫ niſi vos pre
paretis ad emẽdatiõꝫ. neq̧ regula
res vocari meremini aut habitum
eoꝝ gerere ſeu de eoꝝ bonis neceſ
ſaria vite ſumẽ iuxta intentionẽ fũ
datoꝝ. niſi regulã obſeruetis pro
virib⁹. amodo in futurũ. d̃ ꝑteritis
penitentiã agentes. Donet autem
dñs vt verbis vtar aug⁹. vt obſer
uetis hec omĩa. ꝓpriũ abijciẽtes vt
vouiſtis quicunq̧ regulares eſtis
tanq̃ꝫ concordie et pacis aduerſa
riũ. Vos q̃ꝫ q̄ preeſtis ꝑ dei miſe
ricordia cogitate aio deuia reduct̃
et obliqua in directũ. neq̧ diſſimule
tis vlteri⁹. Nõ eſt em̃ grandis diffe
rentia vtrũ letũ inferas vel admit
tas ait Symach⁹ papa et Innocẽ
tius. Error cui nõ reſiſtit̃ approbat̃
et veritas ſi nõ defendit̃ opprimit̃.
Ezechielis. xxxiij. Sanguinẽ eius
de manu tua requirã. Hec de ꝑma
pte ſufficiãt in qua ꝓprietas regu
le beati auguſtini viſa eſt repugna
re. In ſcda pte videndũ eſt qualit̃
ꝓprietas impugnatur per ſacram
ſcripturam ⁊ canones tam auctori
tatibus q̃ꝫ exemplis.

¶ Cōtra proprietarios regulam Auguſtini

¶ Incipit ſcḋa ps huius tractatus

Religioſoꝝ ſtatus dicit ſan/
ct⁹ Tho. ſcḋa ſe. q. clxxxiij.
eſt pfectoꝝ ſicut et epoꝝ.
Probat̄ auctoritate ſaluatoris mat.
xix. Si vis pfect⁹ eſſe vende oia ⁊c.
Et Lu. x. Maria optimā ptē elegit.
Ad vitā eternā ingredi volentib⁹
neceſſaria ſūt precepta. ad pfectio/
nē ↄcilia. Hoc idē dicit Dioñ in. v.
et in. vi. caplis celeſtis gerarchie.
Monach⁹ vel theopentas. i. deo fa
mulantes pfectos vocans. Cōfor
miter etiā Paul⁹ ad coloſ. iij. Sup
oia caritatē habete q̄ eſt vinculum
perfectōis. vnūqḋq; em̄ perfectū ē
cū ſuo ↄiungit̄ fini quātū poſſibile
eſt. hoc aūt eſt per caritatē. j. Jo. iiij.
Qui manet in charitate in deo ma
net et de⁹ in eo. Et Dioñ. de diuis
nōib⁹. Extaſim eſt faciens diuinus
amor tranſponens totalit̄ amātez
in amatū. ſane tñ intelligendū. To/
tum enim et perfectum totalitate
diligibilis non diligitur niſi a ſe i/
pſo de⁹. totalitate diligētis aie niſi
a beatis. hoc eſt toto affectu. ſp in
deū tendē ſed bñ totalitate viato/
ris qui in affectu nihil habet nō ſo
lū repugnās caritati. qḋ eſt pccm̄.
qm̄ hoc etiā incipientib⁹ et pficien
tib⁹ ↄuenit ſed etiā impeditiuū ei⁹
vt ſunt ſolicitudo. cura tpaliū. poſ/
ſeſſiones. diuitie. ꝓpria volūtas. cō/
iugiū. et hmōi q̄ abijciūt̄ religiōis
voto. Nā teſte Auguſtino venenū
caritatis eſt cupiditas. Hinc in col
latiōib⁹ patrū inq̄t abbas moyſes
Jeiunia. vigilie. meditatio ſcriptu/
rarū. nuditas et priuatō facultatū
nō pfectio ſed pfectionis inſtrumē
ta ſūt. nec in ipis cōſiſtit diſcipline
finis. ſed p illa deuenit̄ ad finē. q̄a
nō ois religioſus pfectus eſt ꝫ tñ
pfectū habet ſtatū. Precepta remo
uent que caritati ſunt cōtraria. con
ſilia aūt impedimenta actus eius.
Dicit aug⁹. in enchiridion Quecū/
q; mandat de⁹ q̄ꝝ vnū eſt. non me
chaberis. Et quecūq; nō iubet ſed
ammonet potius concilio quorum
vnū eſt. bonū homini mulierez non
tangere Tūc recte fiūt cū ad chari
tatē ordinant̄ qua mox vnit̄ quis
deo. prima ad Thimot. vij. Finis
precepti charitas. Precepta vt ait
Hieroñ. ad demetriadē virginem.
Et prohibitōnes de neceſſitate ſūt
ſalutis vt colere deum et ſabbatuz
non occidere. non mechari ⁊c. quia
mala prohibentur et precipiuntur
bona per illa: Sed conſilia de con
ceſſis ſunt et licitis vt eſt libertas
voluntatis. vſus carnis in cōiugio
poſſeſſiones et diuitie. ꝑma Coꝛ.
vij. De virginib⁹ dñi preceptū nō
habeo. conſiliū aūt do. ab horum
abſtinētia voto ſe aſtringit religio
nis pfectio quo pfecti⁹ vacet̄ deo
ad augmentū meritoꝝ victoriā ten
tationū et maiorez vnionē cū deo
Hinc Jſiḋ. de ſūmo bono recedere
inq̄t bonū ē corpe. ꝫ longe melius

voluntate. Et Anſelm⁹ in libro de ſimilitudinibus ponit de homine vlcerib⁹ et arenulis pleno q̄ ſe ligari facit vt ſecet et ſanet. Et Gregl. ſup Ezechielē. Sicut holocauſtū ē ꝑfecti⁹ legis ſacrificiū qꜭ totū incēdit. ſic qui nihil reſeruant ſed ſenſuꝫ linguā atqꜭ ſubſtantiā omīpotenti immolāt ſolenni voto/vt deo totaliter ſe mancipent ꝑfectiorē habēt ſtatum cuiuſmodi eſt religio. Finis ſiquidē religionis ꝑfectio caritatis cui⁹ ſunt impedimēta tria q̄ abijciūtur voto. libertas ſui. poſſeſſiones et diuitie. et carnis voluptates licite ſecularibus. et ꝓhibite religioſis quatin⁹ ꝑ abſtinentiā hoꝝ promiſſaꝫ/operā dent caritati ꝑfecte. Cōfirmat id ipm̄ a ſancto Tho. vbi ſupra. Stat⁹ inquit religionis eſt q̄d dam exercitiū et diſciplina qua ad ꝑfectū itur caritatis. Ad hoc āt neceſſariū eſt ab amore mundaliū affectū diuertere vt patꝫ ꝑ aug⁹. li. x. cōfeſſionū. Minus te amat inquit dn̄e de⁹ quicunqꜭ preter te aliquid amat. Et Mat. vi. Nō poteſtis deo ſeruire et mām̄one. Et Jo. hes in canonica. Fr̄es nolite diligē mūdū ꝛc. Qm̄ q̄ diligit mūdū nō eſt caritas dei in eo. Et Gregl. in omel. Tāto inquit quiſqꜭ min⁹ ſupi⁹ diligit q̄nto magis inferi⁹ delectat. Amor ergo ſiue ꝯcupiſcentia carnis et oculoꝝ et ſuperbia vite ĩpediūt perfectionē caritatis dei ꝛ ꝓximi. trahūtqꜭ hōieꝫ inferi⁹ Sꝫ ꝑ oppoſitū paupertatis votū. caſtitatis q̄ꝫ et obedientie tendit ſurſū in deū veluti nihil inferi⁹ habēs q̄d delectet. Paupertatē ꝯmēdauit xp̄us caput eccleſie naſcendo Lu. v. qm̄ a pauꝑe matre virgine naſcit in ſtabulo. pannis inuoluit. et reclinat in p̄ſepio. Jn om̄i deniqꜭ vita ſua relucet paupertas. Nihil poſſidē in ꝓprio cōmēdat vetus teſtamentuꝫ Num̄. xviij. Dixit dn̄s ad Aaron Jn terra eoꝝ nihil poſſidebitis. nec habebitis parteꝫ inter eos. Ego pars et hereditas tua in medio filioꝝ iſrael. Nimis auar⁹ eſt dicit Aug⁹. cui nō ſufficit deus. Et ihieroñ Dn̄s cū iſtis infimis ps fieri dedignat. Et Amb. Ibi apti ſunt ad regnū celoꝝ q̄ nullis cupiditatib⁹ occupant ſꝫ ad futura feſtinant ꝓmiſſa vite celeſtis. Et Gregl. Jllic cupit anim⁹ aſſiſtē vbi ſe ſperet ſine fine gaudere. Et ad magna p̄mia ꝑueniri nō p̄t niſi ꝑ magnos labores Sic xp̄s te dn̄s ſue renūciat matri cū dicit. Que eſt mater mea et qui ſunt fratres mei. Cur tu dn̄o tuo cupis anteferri? Vn̄ iuueni querēti quo pacto vitā haberet eternā. R̄ndit veritas. Si vis inq̄t ad vitā ingredi ſerua mandata Rurſus dicente iuuene. hec oīa feci a iuuētute Dixit. Si vis ꝑfectus eſſe vade ꝛ vende oīa que habes et da paupib⁹ ꝛ ſequere me Hoc ſūmopere clauſtralib⁹ notandū Non enim ait dominus manduca. quieſce dormi. fruere delicijs. et honorib⁹ mundi. theſauros habeto vaſa argētea. iocalia ꝛ cetera

ſed dicit vende om̄ia. non ptē ſicut Ananias et ſaphira. ſed om̄ia tua ſupple que habes iuſto titulo. Nec ait da ꝓximis. ſed paupib⁹. Nec at tendendū dicit Aug⁹. quib⁹ monaſterijs aut indigentib⁹ hoc feceris qm̄ oim xpianoꝝ res vna publica eſt. Audiāt paupes ⁊ letent. que ſit ps hereditatis eoꝝ. Beati inquit xp̄s paupes qm̄ ipoꝝ eſt regnū celoꝝ. Ecōtra paul⁹ ad Thimot. vi. Radix inqt omniū maloꝝ cupiditas. Hac cupiditate pl⁹ habēdi ꝗ̄ opus eſt ſm gloſā mgr̄i. et diabolus cecidit de celo in infernū. et parentes nr̄i pmi de paradiſo in exiliū In greco aūt habet radix oim maloꝝ philargiria i. amor pecūie. Scribit etiā Ecci. x. Auaro nihil ē ſceleſti⁹. Et apſs vbi ſup. Quā quidam inquit appetentes errauerunt om̄ino a fide xp̄m deſerentes. qꝛ in duob⁹ locis non pōt affect⁹ noſter partiri deſideriū ſuū. Breuiter diuerſis in locis ſacra ſcriptura laudat et approbat volūtariā pauper tatē. In religione ergo q̄ eſt dom⁹ dei abijcienda eſt om̄is negociatō et ꝓprietatis poſſeſſio. Non ſit inqt Hieroñ. in domo orōnis negociatio. nō poſſeſſionū amor. non cupiditas/ne ingrediat. Jhs irat⁹ ſpeluncā latronū et menſas ſubuertet vendentiū in hora nouiſſima mortis Multi inquit Origenes ſunt in domo dei que eſt eccleſia nō ſp̄ualiter vt promiſerūt viuentes ſed carnaliter magis. vendentes et ementes. qui rarius orōni debite vacant ſecularib⁹ intenti ⁊ dediti negocijs

Actenus ꝓprietas colliſa lapidib⁹ ſacre ſcripture. ſupeſt eaȝ per canones ſacras impugnare extollendo voluntariā pauptatē Clemens quart⁹. xij. q. i. ſiquidē dulciſſimus ꝛc ſic dicit. Cōmunis vita om̄ibus eſt neceſſaria fratres. maxime his qui deo irreprehenſibiliter cupiunt militare et vitam apoſtoloꝝ imitari. Cōmunis eīn vſus omniuȝ que in mūdo ſunt/omnibus eſſe debuit. ſed p iniquitatem alius dixit hoc eſſe ſuū. alius oppoſitum. et ſic inter mortales orta eſt diſſenſio. Deniqȝ grecorū quidam ſapientiſſimus omnia omunia eſſe amicorū dixit. Et ſicut aer ait aut lux ſolis diuidi non poteſt aut mediari. ita nec cetera quecunqȝ omunia q̄ data ſunt omnib⁹ ex natura. Propter quod dn̄s ait per ꝓphetam. Ecce ꝗ̄ bonum ⁊ ꝗ̄ iocundum habitare fratres in vnum Et apoſtoli cōmunem in vnū duxerunt vitaȝ. Qm̄ vt in coꝝ actibus dicit. multitudinis credentiū erat cor vnū et aīa vna. nec quiſqȝ aliquid dicebat ſuū. nec erat egens inter eos. Omnes qui domos vel agros poſſidebāt venditis illis offerebant precium ante pedes apoſtoloꝝ. ſicut quidā vr̄m cognouerunt et viderunt nobiſcuȝ Ananias aūt vir auſter⁹ et Saphira vxor ei⁹ qꝛ mentiti ſūt. nobis p̄ſtib⁹ corruerunt. Sequit Quapropter vobis cauenda mandamus ⁊

vobis obedire p̄cipim⁹ doctrinis apl̄oꝝ et exemplis vt ab apoſtolicis regulis nō diſcedatis ſed cōmunē vitā ducētes adimplere ſatagātis. Ibidem ſtatim allegatur poſt. Hieroñ⁹ ad nepotianū. Cleric⁹ int/ ꝑteꝛ vocabulū ſuū et eē nitat̄ qd̄ dicit Cleros grece ſoꝛs eſt latine. qꝛ dn̄s pars ei⁹ et de ſoꝛte domini ſunt. Talis ergo eſſe debet vt poſſideat̄ a dn̄o et poſſideat ipe dn̄m. Qꝛ ſi quippiā pꝛeter dn̄m poſſideat pars eius nō erit dn̄s. verbi gr̄a ſi aurū. ſi ſupellectile cū iſtis ñ dignatur dn̄s fieri ps eius. Hinc leuita nō accepit partē in terra ſicut ceterę trib⁹. Ambꝛoſi⁹ ꝯſequenter de fuga ſeculi hoc in loco inducit. Cui ait poꝛtio eſt de⁹ nihil curare debꝫ niſi deū ne alteri⁹ neceſſitate et ſolicitudine impediat̄ Aug⁹. in eodeꝫ loco Nolo ꝛc Due res ī vobis pollere debent. ꝯſcia ſcꝫ et fama. Conſcientia eſt neceſſaria tibi. fama pximo tuo. Sequit̄ paulo poſt. Nulli licꝫ in ſocietate nr̄a aliquid habere ꝓpriū Et ſiqui habuerint faciūt qd̄ nō licet. Sequit̄. Qui habent ꝓpriū vel habere volūt aut de ꝓpꝛio viuere contra p̄ceptū nō mecū manebunt in ſocialē vitaꝫ Malo habere claudos q̄ꝫ plangere moꝛtuos. Ex concilio lateraneñ. extra iij̄. c. d̄ ſtatu monachoꝝ. Monachi nō pꝛecio recipiantur in monaſterio nec permittant̄ habere peculiū. Peculium habere vt dicit magiſter Gerard⁹ magn⁹ in tractatu de ꝓprietate monachoꝝ. non eſt habere pꝛincipale dominiū in re ipa. ſed vt ſeru⁹ ſub dn̄o. ſub pr̄e fili⁹ ſub abbate monachus. ex licentia ipoꝝ ſub quib⁹ ſūt Et tñ hoc nunq̄ꝫ monachis conceditur ſm glo. Inno. qui eſt lucerna iuris niſi ꝓ adiuncta adminiſtratiōe vt ſi fuerit veſtiari⁹ elemoſinari⁹ vel theſaurari⁹ vel hmōi, cōmune hn̄s officiū. deſeruiens vtilitati cōmuni eccleſie. vt fidelis ſit et pꝛudens diſpenſatoꝛ nō querens q̄ ſua ſūt ſed que omniū. Qui āt peculiū habuerit niſi ab abbate fuerit ei ꝓ iniūcta adminiſtratione ꝑmiſſū a cōmunione pꝛiuet̄ altaris. Et qui in extremis cū peculio fuerit inuent⁹ et digne nō ꝑpenituerit nec oblatio ꝓ eo fiat nec inter fratres habeat ſepulturā. Qd̄ de vniuerſis religioſis p̄cipim⁹ obſuari Abbas āt q̄ diligēter iſta nō cauerit officij ſui iacturā ſe nouerit incurſurū. Conſequenter Clemens terti⁹ paulo poſt ſup quodā canonico regulari q̄ in articulo moꝛtis agens licet a pꝛoꝛe ſuo monit⁹ ꝓpriū qd̄ cōtra regulaꝫ latent̄ habuerat noluit reſignare et ſic diem clauſit et fuit inter fratres traditus ſepulture. Et infra. Inquiſitioni tue reſpondem⁹ ꝙ ille canonic⁹ non tm̄ fuerat xp̄iana ſepultura priuandus. verū etiam ſi ſine maximo ſcandalo fieri potuit de ipa pꝛici dignus eſt eccleſia. Item ibidē Innocēti⁹ terti⁹ abbati et conuētui ſub lateñ. Cū ad mōaſteriū ꝛc. firmit̄ inhibem⁹ neqꝫ de cetero monachoꝝ

lineis camiſijs vtať. Prohibemꝰ di
ſtricte ſub atteſtatiōe diuini iudicij
ne quis monachoꝝ ꝓpriū aliquid
poſſideat. ſed ſi ꝗs aliquid ꝓprium
habet totū in ꝯtinenti reſignet. Et
infra Si ꝓprietas ⁊c apud quenqꝫ
inuēta fuerit in morte ipa cū eo in
ſignū ꝑditionis extra monaſteriuz
in ſterquilinio ſubterreť ſm ꝙ. bea
tus Gregl. in dialogo ſe narrat fe/
ciſſe Vñ ſi quicqꝫ alicui fuerit deſti
natū nō ꝑſumat illud accipe ſꝫ ab/
bati aut priori aut cellerario aſſigne
tur. Sequiť in fine. Nec eſtimet ab/
bas ꝙ ſuꝑ ꝓprietate poſſet cū aliꝗ
monacho diſpenſare Quia abdica
tio ꝓprietatis ſicut et cuſtodia caſti
tatis adeo ſunt annexa regule mo
nachali vt circa eā nec ſūmꝰ ponti
fex poſſit licentiā indulgere. Qz au
tem votum ſolenne religionis indiſ
pēſabile ſit ptz Leuitici vltimo. vbi
diciť qđ ſemel ſanctificatū eſt dño
nō pōt in alios vſus ꝯmutari. Nec
facere pōt prelatꝰ ꝗn deo ꝯſecratꝰ
ꝑ votū religionis obligeť ad hoc
quod vouit Idem ſentit Berñ in li
bro de precepto et diſpenſatione
Quicquid ait in ſpūalibꝰ in regula
eſt traditū in manu nō relinquitur
abbatis. Et paulo poſt. Neqꝫ eniz
abbas ſuꝑ regulam eſt cui ſemel eti
am ipe ſpontanea ꝓfeſſione ſe ſub/
iecit et deuouit. Votū etiā pauꝑta
tis indiſpenſabile oſtendit ſanctus
Tho. ſcđa ſcđe. q. lxxxix. Grauius
eni ait eſt ꝗꝫ ꝑiuriū votū fractū. ex
eo ꝙ deo ſoli votū fit et ꝓmittitur
Iuramentū aūt deo et hōibꝰ Se
cundo qz votū obligat ex fidelita
te reddendi deo ꝓmiſſū. Iuramen
tū vero ex reuerentia veritatis que
eſt ipe. Grauior eſt aūt infidelitas
ꝗꝫ irreuerentia. ergo ⁊c Et cōfirma
tur ꝑ eundē in eodē libro in mate/
ria de voto vbi diciť ꝙ ſi votū fi
at ſolenne etiā đ impoſſibilibꝰ. ver
bi gr̃a. Peregrinatio egrotis. ele/
moſina pauꝑibꝰ. et hmōi. nihilomi
nus dꝫ ſemꝑ haberi ꝓmptitudo
volūtatis quotiēs occurrit memo
rie et facere qđ in ſe eſt. In his etiā
que ꝑ ſe mala ſunt et bene fieri ne
queunt diſpenſatio nō cadit ſcđm
Berñ. in ep̄la ad adam monachū.
⁊ in libro de precepto et diſpenſa
tione. cuiuſmodi eſt habere ꝓprium
monacho qui ad nō habendum ſe
aſtrinxit ꝑ votū religiōis. Propꝛiū
inquit poſſidere hōi ſeculari licitū
eſt. monacho aūt purū malū Nam
vbi proprietas ibi ſingularitas vt
dicit Berñ. ad carthuſieñ. vbi ſingu
laritas ibi angulus. vbi angulꝰ ibi
ſordes. vbi ſordes ibi rubigo et di
uiſio. Benedictꝰ. xij. Illis inꝗt qbꝰ
incumbit onus de veſtiarijs calcia
mētis et alijs corꝑis neceſſarijs ꝓ
uidēdi ſtatuimꝰ vt hoc decenter fa
ciāt tꝑe cōgruo iuxta ſuppetentiaz
facultatū et cōditiōez regionis. Et
ſequiť nodꝰ. Et illud qđ erit dādū
ſingulis canonicis ꝓ veſtiario ta/
xeť in ānuali. Non eſt intelligenda
hmōi taxa in pecunijs dādis cuili
bet ſingillatim ſꝫ magis ſm lr̄am
regule magiſtro veſtiarij qui de/
bet iſta ꝓuidere in cōi ꝓ oībꝰ illis

inquā quibᵒ incumbit onus de ve/
ſtiariꝭs et calciamētis ⁊c. Nā diſtri
buta cuilibet portiōe pecunie vt iſti
falſo opinanť. ſequitur ꝙ nulli in/
cūbit onus iſta prouidendi in com
muni ꝑ ſingulis. Eſt hoc đ anathe
mate iherico aliquid cū Achor re/
ſeruare. Achor id ē ꝑuertens ꝑmiſ
ſum votū. tria de anathemate ꝓhi
bito cōtra deū furať. regulā aureā
palliū coccineū. et trecentos argen
teos. i. ꝓpriā voluntatē. carnis vo/
luptatē. et diuitias ſeculi. Tot em̄
modis religionis frangiť ſacramē
tū Sed nō eſt tacenda punitio huic
ſceleri inflicta. Mox em̄ derelicti ſūt
filiꝭ iſrael a dño et ꝓſtrati ab hoſti/
bus vrbis hay. i. a vitiꝭs cunctis
deducti in precipiciū morū. Cū aūt
fleret Joſue ſtragem iſtaz/ ait dñs
illi. Peccauit ppl̄s iſrael et ꝓuarica/
tus eſt pactum meū. tulerunt ꝗ de
anathemate et furati ſunt ⁊ menti/
ti et abſconderūt inter vaſa ſua nec
poterit ſtare ante hoſtes ſuos. ꝗa
pollutus eſt. Et nō ero vltra vobiſ
cū donec cōteratis virū qui huius
ſceleris reus eſt. Jn quo innuiť ꝙ
dñs in totā eccleſiā iraſciť ꝓpť vnū
ꝓprietariū vt dicit auctor ſūme vi/
tiorū. ꝓpterea perſequendᵒ eſt talis
ne ꝓpter vnū ceteri patianť omnes
Quī vt ait apl̄s ad Rho. i. Qui ta/
lia agunt ſcelera ſupple ꝑus enume
rata digni ſunt morte Nō ſolū qui
faciūt ſed qui cōſentiūt facientibᵒ.
lxxxiiꝭ. di. dicit Symachᵒ papa in
decretis. Nō eſt grandis dña an l. /
tum inferas vel admittas. Et Jn/
nocentius ibidē Error cui nō reſi/
ſtitur approbatur. Pius etiā papa.
Quid ꝓdeſt ſuo errore nō pollui.
qui conſenſum preſtat erranti. Et
Ambroſius in libro de patientia in
quit. Qui a ſocio ſi pōt iniuriā non
repellit. tantus in vitio eſt ꝗ ille ꝗ
facit. O formidanda ſententia reli/
gioſis que ſequiť Joſue. viꝭ. Ana/
thema. i. ꝓprietas in medio iſrael ē
id eſt cōtemplatiuoꝝ. Nō poteris
ſtare corā hoſtibᵒ tuis donec cōte/
rať qui cōtaminatᵒ eſt hoc ſcelē. ⁊c.
Sequiť in fine capituli. Et lapida/
uit Achor om̄is multitudo filiorū
iſrael. et cūcta ꝗ ꝯtulēat de anathe
mate igne cōſumpta ſūt. Potiᵒ ꝓpri
etariᵒ in ſeculo cōterať lapidibᵒ cor
rectionis et cremeť facibᵒ caritatis
et zeli dei ꝗ poſt mortez ſuppliciꝭs
diſſimulādo deputeť eternis. Scri
biť ad propoſitū ſcđo Machab. xiꝭ
ꝙ cū corꝑa que ceciderāt in bello
cōtra Gorgiā ydumeū poſt diem
ſeptimū Judas pararet ſepelire in/
uenit ſub tunicis occiſoꝝ de dena/
riꝭs idoloꝝ ꝗ apđ Jāniā ceperant
ꝯtra legē ⁊ eos ꝯperit corruiſſe ob
hāc cauſā. Si ergo iudeis viris po
pularibᵒ tā grauis vltio cōtigit ꝑ
acceptis ſemel ⁊ retētis cōtra legē
eoꝝ denariꝭs. ꝗd ꝑfectis viris fiet
trāſgreſſione votoꝝ ſolēniū. nec ſe
mel ſꝫ ꝑ totā vitaz eoꝝ. Apoſtaſia
quedam eſt dicit auctor ſumme vi/
tiorū proprietas monachoꝝ ma
ior ꝗ relinquere habituz aut exire

prietas eccleſie preter prelati licētiā
q2 pauptas voluntaria magis eſt
de ſubſtantia religionis q3 habit⁹.
Religio em̄ ordinat᷑ ad pfectionē3
caritatis que eſt amor dei vſq3 ad
ↄtemptū ſui. Habere ergo propꝛiū3
vt dicit ſanctus Tho. ſcd̄a ſcd̄e.q.
clxxxvi.arg.vij.repugnat pfectioni
religionis.voluntaria pauptas pa
cis eſt fundamentū vt dicit Auguſ.
in li xix.de ciuitate dei. Inter fr̄es
inquit ↄcors ⁊ amica conſonantia
charitatis fraterne cū nihil habet
vnus quod nō omnes. Ecōtrario
inter proprietarios rixe quotidiane.
inuidie.ſuſurratio.detractio. nulla
pax.nulla caritas.nulla ſalus. opi/
niones et brige.adeo vt quicquid
placet vni diſplicet alteri. Hinc ſciſ
ſure et diſcordie. inequalitates in
habitu et victu.hic abiecte.hic curi
oſe induit᷑.hic vt dn̄s.ille vt ſeruus.
hic vt pauper.ille vt diues incedit.
hic eſurit.ille ebrius eſt.hic aurū cō
tra votū poſſidet.ille debitis mltis
obligat᷑.⁊ omnia dilapidat ⁊ expē
dit. Et ſic fraudat᷑ intentio fūdato
rū.ↄtemnit᷑ eccleſie inſtitutio.vilipē
dit᷑ euāgelica inſtructio. negligitur
propria ſalus.et lumen pfecte reli/
gionis quondā in eccleſia radians
pro maiori parte modernis tpib⁹
proh dolor obſcurat᷑ ne dicā extin/
guit᷑. Et hec de ſecūdo membro di/
cta ſunt

Incipit tertia pars hui⁹ tractatus

Excuſſis vtcunq3 telis duo
bus ex pharetra inculti⁹ q3
expoſceret ordo et digni/
tas materie ſupeſt accedere ad ter
tiū quo p virib⁹ reuellende ſūt p/
prietarioꝝ obiectiones. Primo ſiq
dem loco quodā palliamento falle
vident᷑ dicentes veſtiariū non eſſe
ppriū ſed magis pcuratio.qd̄ ab/
uſio eſt nōis. Nā pcurare eſt curā ge
p aliis. pprietari⁹ aūt p ſe ſolo cu/
rat. Item pcurator veſtiarij per re
gulam dicit᷑ eſſe omunis p oīb⁹.
iſti aūt p ſe tm̄. In quo ↄtrariant᷑
regule necnon et voto pauptatis.
In deut᷑.xxiij.ca.ſcribit᷑. Cū votū3
voueris dn̄o deo nō tardabis red
dere. q2 requiret illud dn̄s de⁹ tu⁹.
Si morat⁹ fueris reddere imputa/
bit᷑ tibi in pcc̄m. Et paulo poſt Qd̄
ſemel egreſſū eſt de labiis tuis ob/
ſeruabis et facies ſic̄ pmiſiſti dn̄o ⁊c̄
Et Malach.pmo Ad vos o ſacer
dotes qui deſpicitis nomē ⁊c̄. Et in
fra. Et offertis ſup altare meū pa/
nē pollutū. Et paulo poſt. Non eſt
mihi voluntas in vobis dicit dn̄s
exercituū.et munus nō ſuſcipiā3 de
manu vr̄a. Sequit᷑ in fine. Maledi/
ctus doloſus qui h3 in grege ſuo
maſculū et votū faciēs immolabit
debile aīal. Maſculū vouit dn̄o re/
gularis cū pauptatē deſponſauit.
ſed debile reddit qui adhuc ſeruat
ppriū. Irridere ne eſt auguſtinum
patrē dicentem in exordio regule.
Hec ſunt que vt obſeruetis precipi
m⁹ ⁊c̄. Et ſeq᷑t᷑. Et nō dicatis aliqd

ꝓpriū Scḋo obijciūt ꝯſuetudinem tanto tp̄e et a pſonis tā diſcretis ⁊ eruditis ⁊ in tot monaſterijs obſeruatā. Quib⁹ rn̄det regula iuris dicens. ꝙ poſſeſſor male fidei nullo tp̄e preſcribit. Et aug⁹. in enchiridion. lxxxvi. Nr̄is ait tp̄ib⁹ multa mala ita in aptaꝫ ꝯſuetudinē deuenerūt. vt aut pua aut nulla eē credāt̄ q̄ magna atq̄ꝫ horrenda ſunt. vſqꝫ adeo vt nō ſolū nō occultāda vez etiā p̄dicanda et diffamāda videātur. Item idē ſup illud ad Galatas. Timeo ne forte ſine cauſa laborauerim in vobis. exclamare inq̄t cōpulſus ſū. Ve peccis hoīm. q2 ſola iniuſta exhorreſcim⁹ Uſitata vero ꝓ quib⁹ abluendis filij dei ſāguis effuſus eſt. quāuis tam magna ſint vt omīno claudi contra ſe regnum dei faciāt. ſepe videndo omīno tolerare. et ſepe tolerando etiā facere cogimur. Item in ſermone quarte dn̄ice aduent⁹. Nolite inq̄t pecca cōtemnē in quib⁹ forte iā ꝯſuetudinē feciſtis Omne eēm pccm̄ ꝯſuetudine vileſcit et fit hoī quaſi nullū. Ilico vt obduruit iam dolorem pdidit ⁊ putre eſt nec ampli⁹ dolet. qḋ aūt nō dolet nō ꝓ ſano habendū eſt ſꝫ magis ꝓ mortuo ꝯputandū. Cum vlcus pungit̄ et dolet. aut ſanū eſt aut adhuc ſpē habet ſanitatis Cū aūt pungit̄ et non dolet ꝓ mortuo habendū eſt et de corpe p̄cidendū Dicant igit̄ ꝓprietatis defenſores qui vouerūt pauptatem an ꝯſuetudo iſta eos excuſet. Sꝫ dicēt forte ꝙ papa vel eccleſia cū eis ſup hoc diſpenſauit. Audiāt papā Innocēciū expreſſe dicentē. Abdicatio inquit ꝓprietatis ſicut et cuſtodia caſtitatis adeo eſt annexa regule monachali vt nec ſūm⁹ pontifex poſſit circa eā diſpenſare. ergo a fortiori nec generale capitulū ordinis. nec abbas pōt indulgere licentiā. cum papalis ptās excedat omnē poteſtatē inferioꝝ poſt xp̄m vt habet̄ diſ. xciij. c. ipan⁹. et. xij. non decet. Qr aūt votū hoc non ſeruet̄ multis in locis a plurib⁹ annis et magnis viris nō excuſat ſed magis aggrauat Inoleuit aūt hoc ex negligentia p̄latoꝝ in ſaluris eoꝝ piculū. Nihil magis diſſonū ratōni qꝫ habitū ordinis gerere exteri⁹ in oculis hoīm et ſtatū pfectionis ſimulare. interi⁹ aūt vota ſaluti neceſſaria infringē Rōnalis eſt cōis ꝯſuetudo q̄ a iure approbat̄ dicit Ioh. in ſūma cōfeſſo. lib. ij ti. vi. Et quā rhomana eccleſia ſeruat aut p̄cipit ſeruandā. Irrōnabilis āt vel iniqua nō p̄ſcribit. Innocenti⁹ dicit ꝙ rationabil' illa dicit̄ q̄ nō obuiat canonicis inſtitutis aut quā ius ſuſtinet. Irrationabil' aūt que ꝯtra canonū inſtituta et a iure improbat̄ cuiuſmodi ē ꝓprietas inter religioſos. Dit enim Gregl. cuidā ep̄o. Si cōſuetudinez opponis. tibi eſt aduertendū ꝙ dominus dicit in euangelio Ioh. xiiij Ego ſū veritas. Nō ait. ego ſū conſuetudo. Qm̄ Cipani martyris ſententia eſt. ꝙ quelibet conſuetudo

quātauis vetuſtate vulgata ſp̄ eſt
veritati poſtponenda. et vſus oīs
veritati ꝯtrari⁹ abolend⁹ eſt. Con/
ſuetudo q̄ꝫ ſine veritate. vetuſtas ē
deteſtabilis erroꝝ. Fruſtra ergo cū
hic abuſus ꝓprietatis. euāgelioꝝ.
canonū et ſcōꝝ patrū auctoritati/
b⁹ reprobat̄. ꝯſuetudo dicit̄. ꝫ ma/
gis vſitata culpa debet vocari. q̄
obligat mentē pondere ſuo vt ait
Gregꝰ. in quarto moraliū. vt neq̄q̄ꝫ
etiā ſurgē poſſit cū velit. et quot vi
cib⁹ frequētationis p̄ue aſtringit̄.
quaſi tot vinculis in mente ſua col
ligatur. Scribit q̄ꝫ Hieroñ. ad Ce
lantiā. Aſperā inq̄t et inſuauē fecit
nobis virtutū viā longa ꝯſuetudo
peccandi. Iſid. etiā in li. ſoliloq̄oꝝ
p̄mo. Prau⁹ inq̄t vite vſus aboleri
difficulter p̄t. et aſſidua ꝯſuetudine
vitiū in naturā ꝯuertit. Anim⁹ ſcele
rib⁹ irretit⁹ vix diuelli p̄t dicit Be/
da in li. de templo ſalomonis. Nō
eſt paru⁹ labor a ꝯſuetudine ſeſe pe
ſtifera reuocare. Inanis ergo ē hec
excuſatio in pctīs et friuola q̄ pre/
tendit̄ ꝓpter ꝯſuetudinē malā. qua/
ſi diceret̄. ꝙ abolita ſīt p̄cepta legis
qꝛ iā a maiorib⁹ et maiori pte hoīꝫ
nō ſeruant̄ et qꝛ nō ſeruare ea a lō
go eſt ꝯſuetū. Tertio obijciūt ꝓpri
etatis defēſores. ꝙ in capitul̄ eoꝝ
de hmōi ꝓprietatis vſu diſpenſatū
eſt vſq꜃ adeo ꝙ ampli⁹ nō ſit timi/
dū. Pace ſalua dicentiū. vt dictū eſt
ſup̄ et allegatū ꝑ decretalē Innocē
tij tertij. extra de ſta. mo. cū ad mo
naſteriū. Qz votū paupꝛtatis adeo

ānexū eſt regule monachali vt nō
eſtimet abbas ꝙ ſuꝑ habēda ꝓpri
etate poſſit cum aliquo diſpenſare
imo nec ſūm⁹ pontifex. Idem dicit
ſanct⁹ Tho. in ꝭa ꝭe. q. lxxxviij. de
voto ſolenni ꝙ eſt indiſpenſabile.
Cōformit̄ ad decretalē. qm̄ minus
eſt ꝯmutare votū q̄ꝫ abſoluere vel
diſpenſare. Sꝫ aīal deo votū ꝯmu
tari nō p̄t. Leuit. xxvij. Sanctū erit
inq̄t lr̄a et ꝯmutari nō poterit ꝓpt̄
meli⁹ aut pei⁹. Cauſā aſſignat do/
ctor ſanct⁹. Qm̄ mox vbi vouebat̄
deo. ſāctū reputabat̄ q̄i diuino cul
tui mancipatū. Sicut nec modo ca
lix aut alia res ꝯſecrata deo poſſꝫ
ꝯmutari in meli⁹ aut pei⁹. Si ergo
nō p̄t ſūm⁹ pontifex ſanctificatōēꝫ
rei inaīate tollere vt lapidis altarꝭ.
calicis. aut veſtimētoꝝ. ergo mlt̄o
min⁹ ab hōīe deo ſanctificato per
votū ſolēne religionis. Iō facē nō
p̄t ꝓp ꝙ q̄ religiōīs ꝓfeſſiōe ſcīficat⁹
eſt. deo nō teneat̄ trib⁹ eſſentialib⁹
votis q̄ꝫdiu ſtat in religione. Rur/
ſus qꝛ votū eſt ꝓmiſſio deo facta
dicit ſanct⁹ Tho. et non reddē deo
votū. ſpēs q̄daꝫ infidelitatis eſt q̄
ſub diſpenſatōe nō cadit. Et ſic nō
p̄t abbas p̄cipe malū ſuo mōacho
vt dicit idē ſanct⁹ ꝭa ꝭe in materia
de voto ita bonū deo debitū nō p̄t
ꝓhibere. Et in manifeſtis malis diſ
penſatio nō excuſat a culpa. Hinc
ſanct⁹ Bern. in li. de p̄cepto et diſ/
penſatiōe dicit. In ꝑ ſe malis non
cadit diſpenſatio et q̄ bn̄ fieri non
poſſūt. cuiuſmodi eſt habere ꝓpriū

ei qui om̄ia abiecit in voto pauper
tatis. Hoc inq̄t Bern̄. ad adā mo/
nachū. ſeculari ꝓpriū poſſidē licitū
eſt. monacho vero purū malū. De
niq3 ſi diſpēſatū ē iure aut facto. nō
deberet hoc votū exigi a ꝓfitētib⁹
nec ꝑmitti in regula. Dicit quoq3
Bern̄. in li. de precepto et diſpenſa/
tiōe. ꝙ quicq̄d in regula traditur.
in manu nō relinquit̄ abbati. Neq3
abbas ſupra regulā ē. cui ſemel ipe
ſeſe ſpontanea profeſſione ſubiecit.
Quarto obijciūt et dicūt ꝙ tradi/
tio illa clauiū excuſat que fieri ſolet
quolibet anno in manu ſupioris.
Iſtud repugnat obiectioni p̄ceden
ti. Nā ſi diſpenſatū eſt de hoc ꝓpri
etatis voto vt obiectio precedens
p̄tendit. fruſtra eſt clauis tradenda
abbati in ſignū ɔſenſus. Eſt etiam
ɔtra decretalē ſepi⁹ allegatā q̄ vo/
tū indiſpenſabile ponit paupertatis
ſicut et caſtitatis Ergo ſicut abbas
nō poſſet diſpenſare de fornicatio
ne. ita neq3 de poſſeſſione in ꝓprio
niſi dūtaxat in cōi. ratione alicui⁹
amminiſtrationis vel officij. et nō
ꝓ veſtiario vl̄ neceſſitate ſingulari
Teſte decretali ex ɔcilio lateranēſi
extra de ſtatu monachoꝝ que ait.
Monachi prece nō recipiāt̄ nec pe/
culiū h̄re ꝑmittant̄. Peculiū longe
min⁹ eſt q̄3 ꝓpriū. q2 ſm̄ iura q̄ res
habent in peculio nō habēt plenū
aut p̄ncipale dominiū ſibi ſ3 ſuo ſu/
ꝑiori. vt ſeru⁹ ſub dn̄o. fili⁹ ſub pa/
rentib⁹. et monach⁹ ſub abbate. ſed
ex eoꝝ ſub quib⁹ ſūt licentia ꝓ tpe
ɔmutādi. vendendi ꝛc. Et hec potē
tia nō eſt libera. ſed limitata et ſub/
iecta. et tn̄ ɔciliū Lateranen̄ hoc ꝓ
hibet monachis. a fortiori g° ꝓpriū
Obiectio ergo p̄dicta abuſus eſt ꝛ
irridere deū qui tn̄ nō irridet̄ vt ait
apl's ad Gal. vi. Solū ergo licitu3
eſt illis et ꝑmiſſū claues abbati vel
ſupiori referre qui habēt āminiſtra
tionē vt magiſter, veſtiarij. theſaura
rius. cellerari⁹. aut elemoſynari⁹. in
ſignū ſubiectiōis et āminiſtratōis.
Mendoſa q̄3 eſt et deluſoria veri/
tatis p̄tenſe claue3 abbati referre.
q2 clauē referūt ſed retinent ope et
affectu q̄ ſūt ſub claue recluſa. Duo
ſūt inquit Hugo de ſanct. vict. que
relinquere optet ꝓpter deū. Facul/
tas retinendi quicq̄3 ꝓpriū. et volū
tas habendi. Et tn̄ tradēdo clauē
neutꝝ relinquitur hoꝝ. Dic queſo
defenſor ꝓprietatis qd̄ ſeruas in ci
ſta. tuū eſt an nō? Tuū dicere vetat
regula in p̄ncipio. Nemo inquiens
dicat aliq̄d ꝓpriū. Ergo tuū nō eſt
ſed omnium. nec tibi ſeruare debes
aut in vſū accipere qd̄ tuū non eſt
Quid ergo cuſtodis nō tuū? Repo
ne. repone in cōi qd̄ tuū nō eſt ſed
omniū in cōi. neq3 claue3 referas q̄
clauē habere nō debes Quinto ob
ijciūt defenſores ꝓprietatis dicen/
tes nō eſſe ꝓpriū. ꝓ hoc ꝙ ad nutū
manet abbatis quotiens volet re/
uocare. Cōtra hos iam in parte re
ſponſū eſt ſupra Primo q2 neq3 re/
ligioſus retinere pōt peculium aut
ſeruare niſi ꝓ amminiſtratōe officij

nec abbas poteſt diſpẽſare. Scḋo q2 nec abbas eſt ſupra regulã que hoc ꝓhibet. ʒ regule obligat⁹ et ſb ditus. vt dicit Bern̄. in li. de preci. et diſpenſ. Fallit̄ ergo et q̄ retinet peculiũ et p̄latus q̄ conſenſit. niſi ꝓ adminiſtratione. Fera ſeuioꝛ eſt le/one ꝓprietas. maxime ſi hypocriſi cõmiſceat̄. Simulata enim equitas duplex eſt iniq̄tas. dicit augꝰ. ſuper pſal. lxvi. Duplici gradit̄ via dicit Gregꝰ. q2 coꝛp⁹ exterius. ʒ per amorem gloꝛie mundo viuit. Et ↄtra ꝓhibitionẽ Moyſi induit̄ veſte cõte/xta ex lino et lana. Deut. xxiij. Per lanã ſimplicitas. ꝑ linuꝫ ſubtilitas ſubdola intelligit̄. Linũ celat interius. lanã exteri⁹ oſtentat. Nulla res inq̄t Chryſ. ſup Math. ſic extermi/nat ſic̄ ſimulatio. Naꝫ malũ ſub ſpẽ boni celatũ nõ cauet̄ dũ nõ ↄgno/ſcit̄. Immõi eſt ꝓprietari⁹ q̄ ꝓpriũ excuſat et palliat ꝑ abbatis licentiaꝫ Nõ habeo inq̄t. nõ poſſideo. ʒ ab/bas me⁹. et tñ ↄtra abbatis voluntatẽ ſi foꝛſan ꝓ cõi neceſſitate fratrũ ſciret abbatẽ recepturũ q̄ poſſi/det. abſconderet. Aut ſi bono mo/do nõ poſſet. inutilit̄ exponeret. Se/xto obijciũt dicentes. ꝓpriũ nõ eſſe aliq̄d cuſtodire ꝓ neceſſitatibus ſecretiſ. et potiſſime infirmitatiſ. Quos beat⁹ aug⁹. ↄfundit in eo ꝙ talib⁹ ꝓuidere nõ neglexit in regula cum dicit. Egrotãtiũ cura ſiue poſt egritudinẽ reficiendoꝝ. ſiue imbecillitate laboꝛantiũ aliqua aut febꝛibus vni alicui dꝫ iniungi. vt de cellario petat q̄d cuiqꝫ opus eſſe ꝓſpexerit Siue aũt qui cellario ſiue qui veſtibus aut codicibus pꝛeponunt̄ ſine murmure ſeruiant fratrib⁹ ſuis. In/cidis ergo in alterꝫ laqueoꝝ. q2 vl patrẽ aug^m. coꝛrigis q̄ nõ ſufficiẽ/ter ꝓuiderit neceſſitatib⁹ ſinguloꝝ aut de fidelitate diffidis fratꝝ du/bitans ne circa egrotãtes faciant debitũ ſuũ. vel q̄d veriſimili⁹ de te ſolũ cogitas cui paꝝ aut nihil cure eſt de ceteris. dũmodo tu ipſe ꝓui/ſus es. Audeo dicere ꝙ obiectio p̄dicta officit ea p̄te vnde ſanare putat. Quã ſi paupꝫtatis obſeruaret̄ votũ inter fr̄es longe feruidioꝛ arderet caritas fraterna et cura atqꝫ ſolicitudo maioꝛ eſſet infirmoꝝ pi/etas intimioꝛ ⁊ viſitatio coꝛdialioꝛ q̄m tũc vno infirmante om̄es infir/marent̄. Iuxͣ illud .ij. Coꝛ .ij. Si patit̄ vnũ mẽbꝝ. ↄpatiũt̄. ꝛc. Si ꝓpria nulla eſſet nemo aliũ expectaret adiuuandũ et ſuccurrendũ fratri infirmanti. Nemo diceret. hic qui infir/mat̄ ſatis hꝫ. vñ medicos hẽat ⁊ cuſtodes. Tũc quiſqꝫ ſuccurrendo fratri exemplũ daret q̃uo vellet ſi/bi in ſimili caſu ſuccurri. Septimo obijciũt antedicti defenſores ꝓprietatis dicentes. neceſſarium ꝓpriuꝫ ꝓ feſtiuandis ⁊ ſuſcipiẽdis amicis Reſpõdet̄ eis. ꝙ ad hoc eſt in oꝛdine auguſtini hoſpitalitas inſtituta. et ꝓuid⁹ frater eloquens et diſcre/tus eſt eligend⁹ qui ſciat amicos ⁊ bñfactoꝛes eccleſie benigne ſuſcipe ſm facultatũ poſſibilitatem. iuxta

doctrinā Pauli ad Heb. xiij. Cari/
tas fraternitatis inquit maneat in
vob. et hoſpitalitatis nolite obliui
ſci. Quia p hāc ꝗdaꝫ placuerūt. ⁊c
Nec multū vtilis religioſis ↄuerſa
tio frequēs amicoꝝ carnaliū q̄ re
liquerant mundū. Propter qḋ ait
aug⁹. filijs ſuis in regula circa finē
Nō carnalis ſed ſpūalis ſit int̄ vos
dilectio. Quaꝓpter vero religioſo
cui mund⁹ crucifixus eſt. nō multū
affectanda eſt carnaliū ꝓpinquorū
viſitatio. Nā qui de terra eſt de ter/
ra loquit̄. Tractāt q̄ꝫ fabrilia fabri
Que oīa veris religioſis ſunt fu/
gienda. imo verius abominanda
Qui nō relinꝗt inquit xp̄s prēꝫ et
matrē ⁊c. nō p̄t me⁹ eſſe diſcipulus.
Octauo obijciūt ꝙ pautiorib⁹ expē
ſis ecc̄ie ꝓuidet̄ de veſtiario dādo
cuilibet portionē pecunie q̄ꝫ in cōi.
hoc nō eſt verū Eſto tñ ꝙ ita ſit. tñ
ꝓpter hoc tꝑale ↄmodū paruū nō
eſt frangendū votū. Quia nō ſunt
facienda mala vt veniāt bona. ad
Rhomañ. iij. Prepoſter⁹ ordo vota
poſtponere paruo lucro. ſolem ver
mib⁹ nocte lucentib⁹. aurū et gem/
mas carbonib⁹. Añponē diuitias
et tꝑalia bona bonis anime. abſur
dū eſt et ordinē ꝑuertere. ergo ⁊c.
Nono obijciūt dicentes minorē oc
cupationē fratrū eſſe d're vnicuiq̄ꝫ
ſūmā pecunie ꝓ veſtiario. Cū reue
rentia dicentiū. nō eſt ita. imo pau/
tior eſt occupatio vni⁹ aut duorum
q̄ꝫ omniū in officio veſtiarij. Hoc
etiā ↄſonat dicto phi. Fruſtra fieri
p plura qḋ p̄t p pauciora. In vni/
tate ſiquidē equalitas eſt. caritas.
pax ↄcordia. et qḋ ſup oīe bonū
eſt deus In pluralitate aūt ſingula
ritas. diuiſio. inuidia. rixa. ſupbia.
et oīs mali fomētū. Et ↄceſſo ad/
huc quāq̄ꝫ ita non eſt ꝙ occupatio
maior adeſſet in cōi veſtiario ꝓui/
ſo p vnū aut duos q̄ꝫ p omnes ſin
gillatim in ꝓprio. nihilomin⁹ tñ mi/
nus malū ē occupatio q̄ꝫ voti trāſ
greſſio et regule cuiuſmodi eſt ꝓpri
etas. Itē nō min⁹ abiurata eſt ꝓpri
etas in veſtiario q̄ꝫ i cellērario p re
gulā. Ergo ſi ꝓ cellario vn⁹ ſolus
impedit̄. quare etiā vnus aut duo
ꝓ veſtiario nō ſufficiūt vt obſeruet̄
regula q̄ hoc totiens iubet fieri. nā
negari non p̄t q̄n occupatio vnius
aut duoꝝ minor ſit q̄ꝫ omniū fra/
trū. Et ſic retorquet̄ obiectio in cō/
fuſionē obijcientiū. Decimo et vlti/
timo ſubdunt̄ obiectiōes ↄtra vo/
luntariā ꝓprietatē quas ponit ſan
ctus Tho. in. iij. ↄtra gentiles. Hāc
ſiquidē inuadit primo Vigilātius
heretic⁹ et quidā ſequaces ſui non
intelligentes de quib⁹ loquūt̄ neq̄ꝫ
que affirmāt. Naturale eſt inquiūt
cuilibet aiali vt ſibi neceſſaria vite
ꝓuideat. Vñ nō quelibet ꝑs anni
apta eſt frugib⁹ et ꝓuiſioni ipoꝝ
Faciūt h⁹ eſtate formice ⁊ apes vt
ↄgregent vnde hyeme viuāt. Sed
hō multis indiget q̄ nō ſp inueniri
p̄nt. ergo op⁹ eſt illi ꝓuiſiōe. Scdo
qr p ſubſtātiā diuitiaꝝ eſſe hōis cō
firmat̄. ergo paupertas eſt ↄtra legē

nature. Naturaliter em̄ diligit vnū quodq3 pmanere et id qđ neceſſariū eſt ad illud. Tertio eſt hō naturaliter aīal ſociale ciuile vt in li. politicoꝝ Ariſtl. dicit. Societas aīe ē in mutuo iuuamine et ſubſidio amicicie q̄ pauptas implē nō pt. g°. ꝛc. Nā p diuitias et facultates liberamꝰ amicos a malis. ergo bone ſunt Quarto pauptas eſt mala per ſe. ergo ꝛc. Pñs probat̃ qꝛ eſt occaſio furti. adulatōis. pluriū. ꝛ malorum multoꝝ. Quinto. nā liberalitas eſt virtꝰ que dāda tribuit et retinet retinenda. Viciū illi oppoſitū in maiꝰ eſt ꝓdigalitas que oīa largit̃. vitiū aūt in minꝰ eſt illiberalitas que retinet q̄ danda ſūt ꝛ dat q̄ retinēda Eſt ergo pauptas volūtaria vitiū in maiꝰ. qꝛ oīa ſua largit̃ ꝛ nihil retinet ꝓ ſe. Pro ſolutōe dictoꝝ dic̃ idē ſanctꝰ Tho. ꝙ melioꝛa et maxima bona hōis ſūt ſciētie ꝛ ꝟtutes. minima ſunt bona fortune extrinſeca. media ſūt bona corpis. In tantū ergo ſūt diuitie bone. in quantū ꝓficiūt ad virtutis vſū. qꝛ q̄ ad finē ſūt modū accipiūt ſm exigentiā finis. Si vero p vſū diuitiaꝝ impeditur virtutis vſus. nō amplıꝰ bona dicenda ſunt ſed mala. Propter qđ dicit̃ ꝙ bonū eſt habere diuitias ei qui vtit̃ ad virtutes. et malū q̄ p eas retrahit̃ a virtute nimia ſolicitudine vel amore aut elatione.

Hinc dicit̃ ꝙ ꝯtemplatiua vita pfectior eſt q̄ȝ actiua. qꝛ paucioribꝰ indiget diuitijs. actiua vēo pluribꝰ

Occupat̃ āt hūana ſolicitudo circa tria. Primo. circa ſe. ſcđo circa pſonas ſibi ꝯiūctas et familiā domū q3. Tertio circa res ꝓcurādas quibꝰ hō indiget ad vite ſuſtētatione. Pauptatis ergo voto abijcitur ſolicitudo rei exterioris ꝯſilio diuine legis. math. xix. Si vis pfectꝰ eē ꝛc Voto āt ꝯtinētie abijcit̃ ſolicitudo rei familiaris ꝯſilio ſcripture ſancte Coꝛ. vij. Qui ſine vxore ē cogitat q̄ dñi ſūt. Voto āt obediētie abijcit̃ ſolicitudo ſui curā eiꝰ ꝯmittēdo ſupiori Heb. vlti. Obedite ꝑpoſitis vr̄is ꝛ ſubiacete eis. ipi em̄ peruigilāt q̄ſi rōe3 reddituri ꝓ aīabꝰ veſtris Eſt ergo inq̄t ſāctꝰ Tho. ibidē pauptas laudabilis qꝛ liberat a vitijs. qbꝰ hōies p diuitias implicāt̃ vt mēte deo liberiꝰ vacēt. et quāto magis hō p paupertatē liberat̃ ab impedimētis vacādi ſpūalibꝰ. tāto eſt laudabilioꝛ. Nō dr̄ tāto melioꝛ quanto maior. ſed quanto liberioꝛ ē ab impedimētis ſeculi ꝑpediētibꝰ vacare deo Ad ꝑmā obiectionē Vigilātij heretici et ſuoꝝ ſequaciū dicēdū eſt ꝙ naturale ſit ꝯgregare neceſſaria ad vitā. nō tñ opt3 oēs circa hoc opꝰ intendē. qꝛ ſicut apes nō oēs eidē opi vacāt. ꝫ q̄da3 mella ꝯficiūt. q̄dā ꝯſtruūt edes. reges āt nō vacāt iſtis Ita hōibꝰ multa ſūt neceſſaria q̄ ab vno fieri nō pñt ꝫ a multis et diuerſis ſm diſtributionē diuine ſapie Vita nr̄a indiget viris ſpūalibꝰ a tpalibꝰ curis alienis q̄ p actis intēdāt diuinis ſacrificijs

ↄtemplationib⁹ ad ſupplendū de fectū ſeculariū ↄtēplatiuoꝝ ſuſtēta tiōi inſiſtētiū Sic ocul⁹ videt p̄ cete ris mēbris. man⁹ defēdit ocl'm et la borat ꝓ ſuſtētatiōe alioꝝ mēbroꝝ et ſic de aliis. qm̄ multa vnū corp⁹ dicit apl's Coꝛ. ii. Ad ſecūdū dicē dū ꝙ monachi relinquēdo tpalia nō ſubtrahūt ſibi neceſſaria vite. ſꝫ remanēt eis in cōi vita Ad tertium dicendū ꝙ nec relinquētes oia faci unt ↄtra caritatē hūane ſocietatis vt ſatis expientia docet. Ad q̄rtuꝫ dicendū ꝙ diuicie nō ſūt p ſe bonū ſꝫ vt ordinant̄ ad bonū rōis Vn̄ ni hil ꝓhibet pauptatē meliorē fore ſi ad id bonū rōis ordinat pfecti⁹ q̄ꝫ diuitie. qꝛ extēiora bona nō ſūt niſi vt ad interiora ordinant̄. Et ſicut vitiū ex paupertate orit̄ male ordi nata ad rationē. ſic ex diuitiis ſimi liter. Finaliter ad quintū dicenduꝫ ꝙ pauptas nō ↄtrariat̄ virtuti. nec eſt ꝓdigalitas abiicere oia ꝓpter xp̄ꝫ. cū hoc facit religioſus debito fine rationis et charitatis. nā plus eſt ſe morti exponē p virtutē forti tudinis q̄ꝫ vouere pauptatē ꝓpter liberi⁹ vacandū deo. Et cū arguit̄ de pauptate ꝙ ſuadet et cogit fu rari ⁊c. Vexꝫ eſt de coacta. nō āt de voluntaria. Sileat ergo Vigilāti⁹ heretic⁹ cū ſuis cōplicib⁹ et fauto rib⁹. Sileant quoqꝫ amodo ꝓprie tarii eorū q̄ꝫ defēſores et fautores ↄuertant̄ qꝫ ab errore vie ſue. ⁊ ſol uāt vota que diſtinxerūt labia ſua vt tandē audire mereant̄. vos qui reliquiſtis oia ⁊c. centuplū accipie tis et vitā eternā poſſidebitis. quā nobis ↄcedat qui ꝓmiſit Amen

Explicit tractat⁹ mgr̄i Johis gar ſon ↄtra ꝓprietarios

Sequit̄ queſtio theolo gica cuius titulus eſt. Vtꝝ auroꝛa mane rutilās ſolē ediderit. In qua tractat̄ de ↄſiliis euāgelicis et ſta tu pfectiōis ab eodē dn̄o Cancell'.

Q q Ueſtio determināda Vtrū auroꝛa mane rubens ſolē ediderit. Quia iuxta Ariſtotl. in Elencl. Oēs tranſfe rentes ſm̄ aliquā ſilitudinē tranſfe rūt. Ad aduertendū ē ꝙ vt longa et certa expiētia aperit medic⁹ auro re imitās naturā veris tpati in die b⁹ anni vires aīales ↄfortat et pfi cit. ꝓ eo ſcꝫ ꝙ in eo vt ipi tradunt hūor ſanguinis in quo ſm̄ eos vi ta ↄſiſtit dn̄at̄ Et ſol iſte quē nobis auroꝛa parit vita ē viuentiū ⁊ ani mantiū iſtoꝝ. Idcirco alti⁹ trāſfe rendo inueſtigare libet in quo ſtat manet ⁊ ↄſiſtit vita aīe nr̄e ſpūalis et pfectio vite xp̄iane. q̄d ꝓprie eſt theologice inueſtigatōis et nō inu tilis ↄſideratōis. Nouim⁹ itaqꝫ vi tā iſti⁹ corpis ſtare et ↄſiſtē in vnio ne vel diūctione ipi⁹ ad aīaꝫ q̄ eſt principiū vite et act⁹ ſubſtantialis corpis organici pſici. Quāto igit̄

Vtꝝ aurora mane rutilans ſolē edſderit

ꝯiunctio iſta ad corpus ſpm̄ quod
actuat informat et viuificat maior
eſt et indiſſolubilior. tanto vtiqꝫ vi
ta iſta corꝑalis ꝑfectior eſt. Si igiť
ꝯformiť ad iſta ſcire et inueſtigare
voluerim⁹ in quo ſtat et ꝑficiť vita
xp̄iana. ſciem⁹ iſtud habito et cog/
nito illo qđ ſpiritū nr̄m rōnalē ſuo
vitali et ꝑfectiuo p̄ncipio qđ deus
eſt ꝑfecti⁹ et intimi⁹ vnit et intimat
et iungit in ip̄o. Etem̄ ſicut a poe/
tis dictū allegat ap̄ls. In quo vi/
uim⁹ mouemur et ſum⁹. Hinc ⁊ ip̄e
dicebat. Mihi viuere xp̄s eſt. Et ite
rū. Vita nr̄a abſcōdita eſt cū xp̄o
in deo. Eſt igitur ꝯcluſio iſta fūda
mētalis hmōi. Vitale eſſentiale in/
trinſecū et ꝑfectiuū formaliť. p̄nci/
piū vite xp̄iane eſt charitas et eius
mādata. Concluſionē iſtam ponit
in ſnia ſāct⁹ doctor ꝑa ꝑe. q. clxxxiiij
ar. iij. Que quidē ſic ꝓbať. Primo
de ip̄a caritate. qm̄ in illo ſtat ⁊ cō
ſiſtit vita xp̄iana et ꝑfectio ip̄i⁹ qđ
ſpm̄ nr̄m rōnalē ſuo vitali et ꝑfecti
uo p̄ncipio ip̄i ſcꝫ deo. vnit ꝑfecti⁹
vicini⁹ intimat et ꝯiungit. hoc ſup/
ponit. illud aūt eſt caritas. qm̄ qui
manet in caritate in deo manet et
deus in eo. vt ait Iohes in canoni
ca. Iuxta quod Coloſenſes monet
ap̄ls Suꝑ oia inq̄t charitatē habē
tes q̄ eſt vinculū ꝑfectionis. Et. ij.
ad Chorꝝ. xiij ſcribit. Si habuero
omnē ꝓphiaꝫ et nouerim myſtēia
oia et omnēꝫ ſcientiā: et ſi habuero
omnēꝫ fidē ita vt mōtes transferā.

caritatē aūt nō habeā nihil ſū. Se
cūdo arguiť ad iſtā partē qm̄ vita
xp̄iana ꝯſiſtit in virtutib⁹ theologi
cis et moralib⁹. inter eas aūt omni
b⁹ ſuꝑeminet caritas velut ꝑfectiſ/
ſima et aliaꝝ ꝑfectiua. Confirmať
quoniā vita beata q̄ eſt ꝯſummata
et ꝯpletiua ſtat in dilectōne ⁊ amo
re inter beatos Eteni ille ꝑfecti⁹ vi
uit vita beata qui deo plus adhe/
ret. et intimať ꝑ dilectionē et tranſ/
formatiuū amorē. Tertio ad idem
quoniā illud eſt vita aie nr̄e ſpirita
lis qđ eſt ſūma termin⁹ finis et cō/
plemētū toti⁹ legis et euāgelij hoc
āt eſt caritas ait ap̄ls. Plenitudo
eteni legis ē dilectio. Quocirca vo
lēs ſaluator petꝝ ſicut ꝑfectiſſimū
ꝓ ſe ducē et paſtorē inſtituē ꝑfecti
corꝑis eccleſiaſtici de ſolo amore
interrogauit. Petre inq̄t amas me,
diligis me plus his. aperte volens
innuē illū in omni ſexu ſtatu et gra
du ꝑfectiſſimū qui deū maxime di/
ligit Scđo p̄ncipaliť ꝓbať ꝯcluſio
de ip̄is mādatis auctoritate Iohā
in canonic. Scim⁹ inq̄t qm̄ tranſlati
ſum⁹ a morte ad vitaꝫ. Cur ita. cau
ſam ſubintulit. qm̄ diligim⁹ fratres
Vn̄ xp̄s Math. v. ca°. poſtq̄ꝫ prece
pta dedit de dilectione ꝓximi et ini
micoꝝ ꝯcludit. Eſtote igiť ꝑfecti ſi
cut pater veſter celeſtis ꝑfectus eſt
Sic et Luce. x. ad legiſꝑitos ait de
amore xp̄i et ꝓximi. Hoc fac et vi/
ues. Loquiť ſepi⁹ et de ip̄is manda
tis in lege et ꝓphis. ꝙ ea faciēs vi

uet in eis. Levitici. xviij. Deut. vi. ⁊
alijs plurib⁹ in locis. Sic et gloſa
ſup illo iam allegato. Sup oia aũt
charitatẽ habentes ⁊c. Cetera inqt
precepta pfectũ faciũt p quãto ad
caritatẽ ordinant. Quãobrẽ et bea
tus Athanaſius hominũ pfectiſſi/
m⁹ vn⁹ in li. quẽ fecit de ſatiſfactiõe
fuge. Hic eſt dicebat ipe hominum
termin⁹ ad pfectionẽ ducẽs Si qđ
iubet dñs ipe faciã. Stat igitur in
hoc puncto radix dicẽdoꝝ ꝙ cari
ritas et ei⁹ mandata p ſe et eſſentia
liter integrãt. ↄſtituũt. et perficiunt
vitã xpianã. Ex ↄcluſione infero p/
mo. Sicut pcepta dei dant de cari
tate et oĩb⁹ virtutib⁹ et actib⁹ eo
rũ. ſic etiã data ſũt de pfectione ca/
ritatis et omniũ virtutũ Prima ps
ptz qm̃ ſm theologicã doctrinam
oẽs virtutes p loco ⁊ tpe ſũt in p
cepto. Cũ eni vtutes neceſſario cõ
nexe ſint optet ſi vna ſit in precepto
ꝙ et oẽs. In ſcđa pte volo dicẽ ꝙ
preceptũ caritatis claudit omnem
et totã beatitudinẽ tã intenſiuã qȝ
extenſiuã dilectionis et amoris q̃n/
tũcunqȝ pfecta et intenſa fuerit iſta
latitudo. et ita de ceteris precepti.
imaginãdũ eſt que ſũt de virtutib⁹
vñ loquit pſalmiſta. Oĩs ↄſũmati/
onis. hoc eſt omnis et toti⁹ pfectio
nis vidi finẽ. Quid? Latũ mãdatũ
tuũ nimis. latitudinẽ videlȝ nimiaȝ
vel multũ extenſiue vſqȝ dilectionẽ
inimicoꝝ et pſequentiũ nos. intenſi
ue vt q̃ totã pfectionẽ gradualem

claudat dilectionis et amoris. Co
rollariũ iſtud ponit expreſſe beat⁹
Aug⁹. in libello de pfectõne iuſtitie
vbi ex introductione determinat ꝙ
perfectio iuſtitie que eſt virt⁹ gene/
ralis includens omnes virtutes eſt
in precepto. Cur eni inquit nõ preci
peret homini iſta perfectio. quãuis
eã nemo in hac vita habeat. Neqȝ
eni ait xps recte currit ſi quo currẽ/
dũ eſt neſciat Quõ aũt ſciret ſi nul
lis preceptis oſtenderet? Manifeſte
colligit iſtud et ex forma pcepti ca/
ritatis. Diliges dñm deũ tuũ ex to
to corde tuo ex tota aĩa tua. totuȝ
aũt et perfectũ idẽ ſunt. iij. phicoꝝ
Et de primo mandatũ habemus
Diliges primũ tuum ſicut te ipm.
Maiorẽ aũt et perfectiorẽ dilectio/
nẽ mãdare nõ potuit dñs qȝ ꝙ cũ
ſic nos diligam⁹. qui noſmet ipos
maxime amam⁹. Quapropter et prophe
ta regius loquit dño. Tu mãdaſti
mandata tua cuſtodire nimis. Et
iteꝝ. Mandaſti iuſtitiam tuaȝ teſti
monia tua et vẽitatem tuam nimis
Ubi gloſa Auguſtini et alioꝝ. ni/
mis hoc eſt multum valde et inten/
ſe. Imo iuxta aliquas gloſas plus
qȝ etiã natura carnis patit: Unde
et in hoc concordãt doctores theo
logici ꝙ ſoli beati implent pceptũ
caritatis in ſua ↄſũmatione vel cõ
pletione. Nullus autem inuentus ẽ
qui diceret ꝙ ipſi ſic agẽtes faciãt
opus ↄſilij ſz pcepti nõ quidẽ nouit

Hec aurora mane rutilans ſolē edíderit

dati ꝫ a creatōe ſua ſignati ſup eos
Infero ſcđo ꝙ minus ſufficiēs eſt
imaginatio illoꝝ qui imaginati ſūt
ꝙ precepta dei ordinant̃ ad chari
tatē et alias ꝟtutes ſub aliqua cer/
ta menſura minimo gradu. qđ aūt
eſt ſupra illā mēſurā vel gradū illū
eſt ſub ꝯſilio. Apparet iſtud minus
ſufficere primo ex ſtatī ꝫ dictis. ſecū/
do ex ip̄a forma p̄cepti q̄ totalita
tem mandat et ꝑfectionē. et nulluꝫ
gradū relinquit ſub ꝯſilio. diliges
p̄cepit ex totis virib᷒. qui aūt totū
diligit nihil excludit. Corollarium
aūt iſtud eſt de intentiōe doctoris
ſancti ꝑa ſe. q. clxxxiiij. ar. iij. Et in li
bello ſuo de ꝑfectione vite ſp̄ualis
Preceptū inquit dilectionis nullis
terminis coartatur. ita vt recte dici
poſſit ꝙ tanta dilectio ſit in p̄cepto
ꝙ nulla excedit limites p̄cepti. imo
vnicuiqꝫ mandat̃ vt deū quātū poſ
ſit diligat. Poteſt et iſtud deduci.
qm̄ precepta et ꝯſilia vt infra meli
us videbit̃ hn̄t aliā et aliā materiā
ſiue aliud et aliud obiectum. Si em̄
caderent ſup eandē materiā vł idē
obiectū eſſet ea ꝯfundere. Dilectio
aūt dei et ꝓximi eſt materia circa
quā cadit p̄ceptū caritatis. igit̃ cir
ca iſta nō eſt conſiliū. Unde nuſqꝫ
in tota ſerie ſcripture ſacre reꝑitur
ꝙ aliquis grad᷒ vel menſura aliq̄
dilectionis dei et ꝓximi ſit in ꝯſilio
Sequit̃ tertio. Non modo dilectio
que haberi pōt in via eſt ſub prece
pto. veꝝ etiā dilectio ip̄a beatifica
Iſtud ex intentione ponit beatus

Augꝰ. in libro de ꝑfectione iuſtitie ſi
cut iam allegatū eſt. Et arguit̃ iſtđ
qm̄ mandatū dei eternū eſt ex tota
materia ſua. dilectio aūt beatifica
eſt de ip̄a materia. ergo non exit li/
mites precepti. Preterea ad dilecti
onē beatificā om̄es obligamur ten
dere niti et conari. ergo illo modo
ſaltē eſt in precepto. Etiā qꝛ vt di/
ctū eſt beati qui ꝑfecte et totaliter
deū diligūt nō faciūt opus conſilij
ſed magis p̄cepti. qm̄ maxime ob/
ligant̃ perfecte deū diligē. Ex quo
apparet vltra ꝙ illud qđ cadit ſub
precepto pōt diuerſimode impleri
abſqꝫ culpa vel tranſgreſſione. Ali
ter em̄ diligūt deū viatores. aliter
cōꝑhenſores. aliter perfecti viri.
aliter incipientes. et aliter ꝓficien/
tes. Et tn̄ minus peccāt imperfecti
ſi nō eque deū diligant velut perfe
cti iam in charitate firmati et radi/
cati. nec imputat̃ viatorib᷒ ad cul/
pam ſi nō eo amore vnitiuo deo he
reant quo et ip̄i beati. quanqꝫ ſm
Auguſtinū dilectio beatifica ſit ſub
precepto. Licet em̄ ſit ſub precepto
nō tamē eſt de neceſſitate precepti.
Neqꝫ em̄ neceſſe eſt vt optimo mo
do diligatur deus. q̄nimo ad eui/
tandum culpam ſufficit appreciati/
ue plus eum diligere. hoc eſt ꝙ a/
mor dei omnibus preponatur ſic
ꝙ paratus eſſet homo ante omnē
alium amorē dimittere qꝫ dei amo
rem. et hic eſt vnus modus ꝑfecte
dilectiōis nobis poſſibilis et de ne
ceſſitate precepti. Ulteri᷒ ex con

cluſione ſequit͛ ꝙ ſi ꝯſilia ad pfecti onez vite xp̄iane facere dinoſcunt͛ nō tn̄ eſſentialiter hominē pficiunt in vita xp̄iana. Prima ps claret ex decurſu euangelij. Scd̄o arguitur qm̄ plures pfecti fuerūt in vita ſpi rituali abſq3 obſeruantia ꝯſilioꝛuz euangelicoꝝ vt de Abraaz cōſtat cui dn̄s ait. Ambula corā me ꝛ eſto pfect'. de Job etiā cui null' ſimilis erat in terra. de ceteris q̄3 patriar-chis patrib' et ꝓphetis veteris te-ſtamenti. quos fuiſſe pfectos null' negat. neq3 tn̄ ſeruauerūt aut imple uerunt ꝯſilia euangelica. Itē in ſta-tu innocentie fuiſſent homines pfe ctiſſimi in vita ſpūali. nec tn̄ obſer-uaſſent cōſilia euangelica. pauper-tatis obediētie et caſtitatis. ſed eo ruz pfectio fuiſſet in adimpletione diuinoꝝ preceptoꝝ. Ex quo patet ꝙ ꝓ tanto conſilia euangelica per-tinere et facere dicunt͛ ad pfectio-nez vite ſpiritualis. quia ſunt inſtru menta quedā expedientia et ꝓmo-uentia admodū ad perfectionem ipaz vite ſpiritalis cōquirendā vel iam adquiſitā ꝯſeruandam. Sequi tur ex dictis ꝙ exquo non intrant eſſentialem ꝯſtitutionē vite xp̄iane. opoꝛtz dicere ꝙ ſolū inſtrumenta-liter ad illā faciunt et ꝯcurrūt quē-admodū in vita corpali qualitati-ue diſpoſitiones inſtrumenta orga na et hmōi pficiūt q̄dē vitā corpo ris ſed inſtrumētaliter tm̄modo ac cidētaliter et ſm quid. et nullo mo do eſſentialiter. Hoc expreſſe tenet ſanct' Tho. ſa ſe. q. clxxxiiij. ar. viij. hoc in ſolutione prime ratiōis atq3 ſequenti articulo. iiij. vbi querit an liceat ep̄is aliquid poſſidere in ſo-lutione prime rationis. Idē et que ſtione ſubſequenti. ar. ij. in corpore queſtionis vbi dicit ꝙ ad perfectio nem vite xp̄iane eſſentialiter perti-net perfecta obſeruantia precepto rum. Hoc idem ponit. q. clxxxviij. ar. primo in corpore vbi querit an habere aliquid in ꝯmuni diminuat de ratione perfectionis. Hec eadē determinat in libello ſuo de perfe-ctione vite ſpiritalis. Sic ꝛ poſt eū Godefridus de fontib' et alij. Ul terius infero ꝙ paupertas volun-taria quantūcunq3 arta non perfi-cit hominē eſſentialiter in vita xp̄ia na. Iſtud expreſſe determinat Caſ ſianus in collationib' patrū colla-tione prima. et allegat ſanctus do ctor in lib. ſepe memorato. Ieiunia inquit vigilie. nuditas. ꝓuatio oim facultatū nō perfectio ſed perfecti-onis ſunt inſtrumenta. quia non in ip̄is ꝯſtat diſcipline finis ſed per il-la peruenit͛ ad finē. Ob hoc enim ait ſanct' doctor vbi ſupra. hec in re ligionib' inſtituta ſunt non quia in ip̄is principaliter conſtat perfectio ſed quia his quaſi quibuſdā inſtru mentis ad perfectionē venit͛. Hoc idem ponit ſa ſe. q. clxxxiiij. ar. iij. in ſolutione prime rationis. Unde et querens in li. de perfectione vite ſpiritalis. quomodo fuit Abraam perfect' q̄ diuitias habuit ꝛ diues

Velꝫ aurora mane rutilans solē ediderit

mortuꝰ ē. Hec inq̄t queſtio ſolui nō
poteſt ſi ꝑfectio vite xp̄iane cōſiſte
ret in ip̄a dimiſſione diuitiaꝝ. Seq̄
retur etem̄ abraaʒ diuitem non eſſe
perfectum aut fuiſſe. Veꝝ ſi verba
dn̄i diligenter ↄſiderērtur nō in ip̄a
abdicatione diuitiaꝝ perfectioneʒ
poſuit. ſed hoc eſſe quandā viam ⁊
diſpoſitionē ad ꝑfectioneʒ. ſicut et
ip̄e modꝰ loquēdi clare oſtēdit. Si
vis inq̄t ꝑfectꝰ eſſe vade⁊ vēde oīa
que habēs et da paupibꝰ et veni ⁊
ſequere me. Ultimo ponit et ſeque
re me. qꝛ in ſequela xp̄i ↄſiſtit perfe
ctio. ad quā inſtrumentalit̄ diſpo/
nit abdicatio diuitiaꝝ. Vn̄ et illaʒ
abdicationē ordinat ad dilectionē
ꝓximi. Da inquit pauperibꝰ Quo/
circa et beatus Hieron̄. ſuper illo.
Ecce nos reliquimꝰ omnia et ſecuti
ſumus te. Parū em̄ inquit erat oīa
relinquere. quod et ſocrates fecit.
et multi phoꝝ. Ideo et iungit qđ
perfectū eſt. et ſecuti ſumus te. Non
quidem paſſibꝰ corporis ſed amo/
ris. Sic et Origenes ſuper illo. Si
vis eſſe perfectus ꝛc. Non ſic inquit
intelligitur iſtud. vt in ip̄o tp̄e quo
tradiderit quis bona ſua pauperi/
bus perfectus fiat. ſed quia ex illa
die incipit ſpeculatio dei. depoſito
ſcꝫ onere diuitiaꝝ. qꝛ ſic liberiꝰ deo
vacare ꝑt eū adducere ad omnes
virtutes. Videtis ꝙ in actibus vir
tutū ponit eſſentialem et finalē per
fectionem. Sic igitur poteſt quis
poſſidēs ampliſſimas diuitias per
fecta caritate deo inherere. et ip̄is
affluentibꝰ cor non apponere. quē/
admodū conſtat fuiſſe de Abraaʒ
cuius perfectio non ponitur in ab/
dicatione diuitiaꝝ. ſed in hoc ꝙ co
raʒ deo ambulauerit Ambula corā
me ait ad eum dn̄s et eſto perfectꝰ
Ambulauit aūt perfecte deū diligē
do et amando. Nec ex hoc argue/
re poterit quis inutile eſſe conſiliū
paupertatis ſicut ait ſanctꝰ doctor
vbi ſupra. Non em̄ vt ip̄e ait ꝓpter
hoc dedit conſilium iſtud quaſi di/
uites perfecti eſſe non poſſint. ſed
quia faciliter non perficitur homo
cum poſſeſſione diuitiaꝝ. Hoc ideʒ
ſentit dn̄s Guilhelmꝰ antiſiodoren̄.
reſpondendo ad quoddā argumē
tum cum arguit. Relinquere oīa
eſt opus perfecte caritatis. Hoc
inquit ſic intelligendum eſt ꝙ eſt ſi/
gnum perfecte caritatis ⁊ nō eſſen
tialiter perfectio. Preterea ſi paup/
tas eſſet eſſentialis perfectio. ſeque
retur ꝙ nulli diuites poſſent perfi/
ci in vita xp̄iana. ex quo non habe/
rent paupertatem que ſm̄ aduerſa
rium pertinet ad eſſentialem ꝑfecti
onem. Falſitas ↄſequētis ex illo ar/
guitur Eccl̄i. xxxi. vbi beatus diues
ille dicitur qui inuentus eſt ſine ma
cula nec ſperauit in theſauris pecu
nie. Super quo gloſa magna. Si/
quidem virtus eſt diuitem eſſe et
perfecta caritate deo figi et adhe/
rere. qui ex affectu diuitiarū macu
lam non contraxit. qui poſt aurum
ↄcupiſcendo non vadit. nec de diui
tijs ſup̄biendo ſup̄ alios ſe extollit.

Sequitur. Quis em̄ eſt hic et laudabimus eum. fecit enim mirabilia in vita ſua. Uere em̄ mirabilia facit qui in diuitijs affluentib' cor non apponit. Poſt que omnia concludit qui pbat' eſt in illo et pfect' inuent' eſt. Jtē ſi paupertas volūtaria eſſentialiter faceret ad pfectionē vite xpiane. ſequeret ꝙ poſſeſſio opū et diuitiaꝝ eſſentialiṫ impficerent hōīez. et ita prelati. papa dn̄s omniū. viri eccleſiaſtici poſſidentes diuitias iſti deficerent a pfectione xpiana. Jmo ipi religioſi qui de artiſſima paupertate gloriant. trāſeuntes ad prelaturas in quibus recipiunt amplas diuitias. illi inquā caderent a pfectione eſſentiali vite xpiane. et ita nunꝙ deberent ad p̄laturas illas tranſire. Porro ꝙ in ipa dimiſſione pecuniaꝝ ſeu diuitiarū nō ɔſiſtat eſſentialis pfectio. declarat ſanct' doctor in libello ſepe dicto arguens p exemplum ꝙ ipe ſaluator tradens Math. v. capitl'o documenta pfectionis dicebat. Si quis percuſſerit te in maxillā prebe ei et alterā. Et qui vult tecū in iudicio ɔtendere et tunicā tollere. dimitte ei et palliū. Et quicūqꝫ te angariauerit mille paſſus. vade cum eo et alia duo milia. Manifeſtū eſt ꝙ viri perfecti nō ſemp iſta actu implēt Alioqn ipe dn̄s a pfectione defeciſſet qui pcuſſus a ſeruo pontificis. nō prebuit aliā maxillaꝫ ſed dixit. Si male locutus ſū. teſtimoniū phibe de malo. Si aūt bene. cur me cedis. Similiter Paulus. Qui alapā a ſacerdote recepat nō obtulit aliā maxillā. ſed ɔſtāter dixit Percutiat te dn̄s paries dealbate. Sic ergo nō eſt de neceſſitate eſſentialis perfectionis hoc ope implere. ſed ſufficit vt in preparatione animi habeant vt ait aug'. li. de ſermōe dn̄i in mōte. qd̄ et diuites habere pn̄t Uñ ꝛ viri pfectiſſimi Athanaſius. Silueſter. Hilarius et alij ſancti plures viri pfecti opes ꝛ diuitias poſſederunt. Deniqꝫ in ſtatu innocentie fuiſſent hōīes pfecti et tn̄ fuiſſent maxime et vere dn̄i tpaliū quib' dicebaṫ a dn̄o. Dominamini piſcibus maris et volatilibus celi ⁊c. Seqˀtur vltra ꝙ ieiuniuꝫ abſtinentia in edie vigilie non ptinent eſſentialiṫ ad perfectionem vite xpiane. Hoc ex intentione tenet Caſſianus vbi ſupra allegatur in priori corollario Nam et de domino legimus ꝙ venit manducans et bibens. Quāob rem Auguſtin'. x. confeſſionū. Non ego inquit timeo immundiciā obſonij. ſed immundiciam cupiditatis. Hec eſt em̄ que imperfectum facit. non ipm obſonium. Et in libro de de doctrina xpiana. Uſus inquit talium non eſt in culpa. ſed libido. Fieri em̄ poteſt vt ſine vitio aliquo voracitatis precioſiſſimo cibo ſapiens vtatur. inſipiens ardentiſſima gule flāma in viliſſimū inardeſcat. Simile dicit in libro de queſtionib'

euangelij et recitatur in decretis.
Oportet inquit ſapientes filios in/
telligere. non in abſtinendo vel mā
ducando eſſe iuſtitiā. ſed in equani
mitate tolerandi inopiā. Nam pau
lus qui ſciebat abundare et cū mā
ducantibus manducabat. non imꝑ
ficiebatur ex hoc. alias nunq̄ꝫ egiſ/
ſet. Qua in re Richardus de ſācto
victore in libro de exterminatione
mali et promotione boni. Hinc eſt
aīt ꝙ multos videmus mira abſti
nentia corp⁹ afflixiſſe. morbos gra
ues incurriſſe ⁊ incurabiles. eoſdeꝫ
ipſos poſt edomitam concupiſcen/
tiam. poſt acceptam diuinitus gra
tiam rigoris priſtini frena laxaſſe.
et corpori ſuo in cibo. potu. ſomno
veſtitu. multo amplius q̄ꝫ cuſtodia
ſanitatis poſtulaſſꝫ indulgere. Cō
ſtat autem ꝙ loquitur de perfectis
vtpote de illis qui concupiſcentiaꝫ
edomuerant et diuinam gratiaꝫ re
ceperant. Unde et beatus macha
rius ſummus ille anachoritarū ho
minū perfectiſſimus vnus. de ſoli/
tudine veniens ad congregationē
fratrum et vinum bibens cum eis
non ex hoc imperficiebatur. Qui ſi
abſtinentia a vino eſſet eſſentialis
perfectio nunq̄ꝫ illam relaxaſſet Ce
teꝝ ſi ieiuniū. abſtinētia ⁊ cetera eſ/
ſent de eſſentiali perfectione ſeque/
retur ꝙ vtentes cibis delicatis car
nibus et volatilibus non poſſent ꝑ
fici in vita xp̄iana. imo ſequeretur
ꝙ infirmi debiles qui forte tota vi
ta ſua ieiunare non poſſunt. ſenes
ipſi in religionibus et alibi Iſti inq̄ꝫ
deficerent qui inedias vigilias ab
ſtinentias ferre non poſſunt a per/
fectione xp̄iana. Qđ quis diceret?
Corollarium iſtud tenet ſanct⁹ do/
ctor ſcđa ſcđe. q. clxxxvi. ar. ij. in
cor. queſtionis Ex predictis infero
ꝙ paupertas/ vigilie. abſtinentia.
ieiunium. inedie. nuditas. priuatio
omnium facultatum non ſunt vir/
tutes. Apparet ex predictis quoniā
omnes virtutes ſunt de eſſentiali ꝑ
fectione vite chriſtiane. Hec autem
omnia ſunt extra eſſentialem perfe
ctionem vite xp̄iane vt deductū eſt
Item ſi iſta eſſent virtutes ſequere
tur ꝙ debiles. infirmi. ſenes. diui/
tes non poſſent habere omnes vir
tutes. cum ipſi ſenes et valitudina/
rij ieiunare non poſſint et abſtinen
tiam facere. et diuites non habent
paupertatem ſic nullam virtutem
habere poſſent. Cum enim virtu/
tes ſint connexe. et diuites non ha
beant paupertatem que ſm̄ aduer
ſarium eſt virtus. et infirmi non ha
bent abſtinentiam. ſequitur illatum
Ex quo ſtatim apparet ꝙ iſta om̄ia
predicta ieiunium. vigilie. pauꝑtas
et huiuſmodi magis ſunt quedam
voluntarie penalitates. q̄ꝫ virtutes
dicende. patet ex dictis. Qm̄ ſi pau
ꝑtas vel ieiuniū eēnt virt⁹ vel gra
d⁹ virtutis tūc eēnt ꝑ ſe laudabiles
quoniam virtutes ſunt per ſe bone
et de genere per ſe laudabiles. Cer

tũ eſt autem ꝙ paupertas non eſt
laudabilis niſi ex hoc adiuncto ꝙ
eſt voluntaria. Sic eſt de ieiunĳs ⁊
vigilĳs Unde quẽadmodũ mors
ip̃a volũtarie perpeſſa pro chriſto
licet ſit meritoria. nõ tñ eſt virtꝰ aie
aut potentie ꝑfectio. ſicut actus vel
habitꝰ exiſtens in aia. ſed magis ẽ
q̃dã volũtaria et meritoria pena/
litas. ſic de p̃dictis imaginandũ eſt
Ulterius infero ꝙ habẽs familiam.
vxorẽ et liberos p̃t eſſentialiẽ ꝑfici
in vita ſpiritali et xp̃iana. patet de
Abraã vt argutũ eſt. de Job ⁊ ali/
is q̃ꝫ plurimis viris ꝑfectis tã vete/
ris q̃ꝫ noui teſtamenti q̃ vxores ha
buerũt. Scd̃o q2 tales pñt habere
oẽs virtutes. Si em̃ dareẽ inſtãtia
maxime eſſet de ip̃a incontinentia.
Hanc aũt habẽ pñt ip̃i ꝯiugati vt
expreſſe determiat augꝰ in li. de bo
no ꝯiugali. Cõtinẽtia etem̃ ſicut ip̃e
ait nõ eſt virtꝰ corꝑis ſed animi. Nã
virtutes aliq̃ñ latent in habitu. ali/
q̃ñ manifeſtanẽ in oꝑe. omnẽ autẽ
actũ vel habitũ animi quẽ habent
nõ ꝯiugati pñt et ip̃i ꝯiuges habẽ
Sicut em̃ exemplũ eſt beati Augꝰ.
vbi ſup̃. Nõ impar eſt meritũ eſſen/
tiale fortitudinis vel patiẽtie in Jo
hanne q̃ paſſus nõ eſt. ⁊ in petro q̃
paſſus eſt. Habuit em̃ Jobes ꝟtu/
tes fortitudinis et patientie eque ꝑ
fectas ſicut et petrꝰ. Sic et ꝯſimiliẽ
nõ eſt impar meritũ eſſentiale caſti
tatis vel ꝯtinentie in Jobe qui nu/
ptias exptꝰ nõ ẽ. et Abraã q̃ filios
genuit. Abraã etem̃ caſtitatẽ celiba
tus Jobis habuit in voto et habi/
tu. et caſtitatẽ nuptiaꝶ in vſu qui li
benẽ abſtinuiſſet ab om̃i actu cõiu/
gali ſi dñs p̃cepiſſet. ſicut Jobez le
giẽ a nuptĳs reuocaſſe. Qui q̃dem
Jobes ꝯtinentiã oñdit in actu ex/
teriori. Ex quo ſequitur ꝙ virgini/
tas ſm̃ illud quod addit vltra cõ/
tinentiam. et ſi ſit quidez decor vir
tutis. non tamen eſt virtus nec gra
dus virtutis alias ꝯiugati nõ poſ/
ſent omnes virtutes habere. imo
quia virtutes neceſſario ꝯnexe ſunt
nullam omnino virtutem haberẽt
quibus deeſſz virginitas. Secũdo
nulla virtus tollitur niſi per pecca/
tum. virginitas autem abſq́ꝫ pecca
to perdi poteſt vt in actu cõiugali
Tertio omnes virtutes et actus
earum pro loco et tempore ſunt in
precepto. virginitas autẽ nulli ſer/
uanda precipitur. Quarto omnis
virtus perdita vel amiſſa per peni
tentiam poteſt reparari. ſola vir/
ginitas ꝑdita vel amiſſa nunq̃ꝫ re
paratur. Ex premiſſis igitur appa/
ret q̃uo conſilia euangelica faciunt
ad perfectionem vite ſpiritalis. fa/
ciunt em̃ vt dictum eſt ſicut inſtru/
menta promouentia vel expedien/
tia vel manuducentia ad illam aut
ſicut remouentia prohibens Quia
em̃ concupiſcentia oculorum pluri/
mũ impedit et retardat a perfectio
ne habenda. Ideo ad tollendum
iſtud dedit dñs ꝯſilium pauꝑtatis
per quã tolluntẽ ⁊ abdicanẽ ea que
extra nos ſunt videlz tꝑalia. Quia

ꝓinde cōcupiſcentia carnis viā ꝑ/
pedit ad ꝑfectionē habendam. Ea
ꝓpter adhibuit dñs cōſiliū caſtita
tis q̄ tolleret illud qđ eſt iuxta nos
videlicet vt eſt cōcupiſcētia carnis
Quia deniq̨ ſupbia vite mariſ im
pedimento eſt ad ipaȝ ꝑfectionem
Datū eſt idcirco conſiliū obedien/
tie qua noſmet ipos abnegem⁹ po/
nentes ꝓpriā voluntatē in arbitrio
alteri⁹ Cōcordat cū iſtis doctor ſo
lennis in queſtionib⁹ de quodlibet
dicens. ꝙ cōſilia euāgelica plus fa
ciūt ad vitā ſpiritalem negatiue re
mouendo prohibentia q̄ȝ poſitiue.
Hoc idē ponit doctor ſanct⁹ in plu
rib⁹ locis dicens ꝙ cōſilia ordināt
ad vitā ſpiritalē ſicut ad vitaȝ cor
pis tuendā ordinat medicina ꝓſer
uatiua q̄ nō intrat eſſentialē ↄſtitu
tionē viuētis et ſine ea pōt haberi
ꝑfecta et integra ſanitas. Cetera āt
p̄cepta alia a caritate faciūt ad vi
tā ſpiritalē ſic cib⁹ vel alimentū ad
vitā corpis. ſine aūt cibo vel alimē
to nō eſt vita. imo et alimentū per
actionē caloris naturalis cōuertit
in alitū vl cibatū. Sic ergo appaet
ꝙ quantūcūq̨ remoueant impedi
menta ꝑfectionis ꝑ inſtrumēta cō
ſilioꝝ. vel quantūcūq̨ ꝑfecta inſtru
menta habeant ad ꝑfectionem ha
bendā. nunq̄ȝ tñ dicend⁹ eſt homo
ꝑfect⁹ niſi habeat illa que veniunt
et cōcurrūt ad eſſentialē cōſtitutio/
nem et ꝑfectionē vite ſpiritalis que
ſūt obſeruantia p̄ceptoꝝ diuinoꝝ
et exercitiū virtutū. de quib⁹ omīb⁹
dant p̄cepta et de ꝑfectione earuȝ
Itaq̨ et ſi cōſilia euangelica pluri
mū expediant et valeant ad ꝑfecti
onē vite ſpiritalis cōquirēdam. nō
tñ neceſſario reqrunt ad eaȝ qm̄ in
omī ſtatu ſeru. ordine. gradu ꝑfecti
viri inuenti ſūt. Ex quib⁹ colligi pt
breuis et neceſſaria dr̄a precepto/
rū et cōſilioꝝ quo ad materiaȝ vel
obiectū ſup quo ferunt. qm̄ cōſilia
ꝓprie et maxime reſpiciūt materiaȝ
inſtrumentalē diſponentē ad facili
us et breui⁹ adquirendaȝ eſſentia/
lē vite xpiane ꝑfectionem. Et ideo
ſūt ꝑfectio ſm quid et accidētalit.
Precepta vero diuina magis ꝺ di
recto et immediate reſpiciūt illa q̄
eſſentialit ꝑtinēt ad vitaȝ xpianaȝ
et ſpiritale ſicut ſūt virtutes ⁊ act⁹
eaꝝ. Ex iſtis infero ꝙ obligatio ꝓ
ceptoꝝ maior ē et efficacior q̄ȝ ob/
ligatio votoꝝ. Probat iſtud primo
cōparando votū et p̄ceptū ad mate/
riam circa quaȝ cadunt. Scđo cō
parando ad modū et vim obligandi
Et tertio cōparando ad illa a quib⁹
trahūt rationem ſue obligationis.
Ex pma radice arguit qm̄ p̄cepta
diuina ſūt et dant de illis que ꝑ ſe
bona ſūt. vtpote de actib⁹ virtutū
de dilectione dei et ꝓximi quibus
homo ſimpliciter bon⁹ dicit in vita
ſpiritali et xpiana et in quibus ſtat
et eſſentialit cōſiſtit vita ſpiritalis
et ꝑfectio ipi⁹. Vota aūt non ſunt
de operib⁹ p̄ceptoꝝ ſed magis de
inſtrumentis ad vitaȝ xpianaȝ vt
ꝺ paupertate. abſtinētia. vigilijs et

hmõi que nõ ſũt per ſe bona virtu tũ ſed magis diſpoſitõ ad virtutes Ex ſcda radice arguit idẽ Qm̄ na turalis obligatio vel vinculũ imu tabile ⁊ indiſſolubile maius eſt q̄ʒ voluntariũ et diſpẽſabile Ad pce pta autẽ obligat homo naturalit et indiſpẽſabiliter Ex tertio medio pbat corollarium. qm̄ pcepta tra hũt et ſortiũtur vim a deo dictãte et naturalit inſerẽte in tabul cor dis Uota aũt ſuã imediatã obli gationẽ accipiũt a volũtate hois vouẽtis. qui q̄ntum vult ſe ligat ⁊ obligat. et p libitu votũ ſuũ q̄lifi cat Jtẽ pcepta ſunt de nca͛rijs ad ſalutẽ. nõ ſic aũt vota Magis aũt obligamur ad illa q̄ ſũt de ncitate ſalutis. q̄ʒ ad ea q̄ ſic nõ ncario re quirunt Proin̄ vota non hñt vim obligãdi niſi ab ipis pceptis Un̄ tenet quis vota ſua implẽ virtute pcepti illi⁹ iuris naturalis q̄ iubet pmiſſa reddere. igit. Ulteri⁹ in fero q̄ ɔcilia ⁊ obſeruãtia cõcilio rum ordinat finaliter ad pcepta ⁊ mãdata. hoc ẽ ad pfectã obſeruã tiã pceptoꝝ et mãdatoꝝ Sequit ex dictis qm̄ pfectio ſm q̄d et ac cidẽtalis ordinatur ad pfectionẽ ſimplr. ɔſilia autẽ et vota ptinent ad pfectionẽ ſm q̄d. et pcepta ad pfectionẽ ſimplr vt dictũ eſt Etiã q2 inſtrumentũ eſt pter pncipale agens. vota aũt et cõſilia ſunt de materia inſtrumẽtali. Ex q̄ poteſt ſumi ratio ad pcedẽs corollariuʒ qm̄ ad vota ⁊ ɔſilia obligat hõ fi naliter pter ipa pcepta. igitur p cepta magis obligãt per regulaʒ ariſtl. pmo poſterioꝝ Propter q̄d vnũq̄dq̄ʒ tale et illud magis Ex quo apparet q̄ dũ ɔcilia dicuntur eſſe de meliori bono nõ fit ɔpatio eoꝝ ad pcepta ſed ad ſua cõnria Uerbi gr̄a cũ pauptas dicit me lius bonum nõ cõparat pauptas ad opus pcepti ſed ad diuitias. ſic q̄ pauptas melior eſt ad perfe ctionẽ adquirendã vite ſpiritalis. q̄ʒ poſſeſſio opũ et diuitiaꝝ Ex p tãto dicũtur cõſilia de meliori bo no. q2 ordinant ad meliorẽ et pfe ctiorẽ obſeruantiã pceptorũ q̄ʒ ſit cõmunis obſuantia eorũ qui non accipiũt inſtrumẽta cõſilioꝝ ⁊ vo torũ Sequit vltra Et ſi pl⁹ me reatur quis p opus aliq̄d factum ex voto q̄ʒ per illud idẽ ſine voto votũ tñ nõ mutat genus aut ſpẽꝫ opis Prima ps arguit. qm̄ p vo tum hõ dat plus deo. ſcʒ op⁹ ipm et potentiã. dum facit ſe non poſſe q̄n faciat quod pus poterat non facere Siue iuxta cõmuneʒ meta phorã vouens dat fructũ et arbo rem Alius aũt qui nõ vouit ſolum dat actũ. vel fructũ ſine potentia vel arbore Maius aũt ẽ dare actũ et potentiã fructũ et arborẽ. q̄ʒ ſo lum fructũ vel ſolã arborẽ vl actũ Jtem q2 per votũ magis firmat hõ in bono Scda ps arguit. qm̄ votũ nõ addit niſi rationẽ volun tarie obligationis. iſtud auteʒ nõ mutat genus vel ſpẽm operis. Ex

Uel͡ȝ aurora mane rutilans solē ediderit

quo vlteri⁹ hoc patȝ ꝙ multa opa ſine voto perfectiora ſūt et melio/ra. ꝙ̃ȝ aliqua alia ex voto Probaꝉ qm̄ diligere deū ex toto corde melius ē ꝙ̃ȝ aliqua tepida caſtitas. ⁊ opus martyrij ſine voto lōge me/lius ē ꝙ̃ȝ paupertas vel ieiuniū ex voto Ex p̄dictis infero ꝙ papa i om̄i voto religionis diſpēſare pōt Hoc patȝ qm̄ in oī emiſſione voti ſubintelligi debet volūtas princi/pis vel ſūmi pontificis Itē ſi non poteſt diſpenſare papa in om̄i vo to vel hoc eſſet qꝛ votum. ⁊ ſic de iure diuino ⁊ naturali reddendū eſt vel qꝛ ſolēniſatū Nō p̄mum alſ in nullo voto papa poſſet diſpēſare. qđ eſt abſurdū Et patȝ ꝯñtia qm̄ redditio vni⁹ voti non plus eſt de iure diuino ꝙ̃ȝ redditio alteri⁹. Nec ſcđm dici pt. qꝛ ſolenniſatio voti ē de inſtitutione eccīe et ita de iure humano. ſupra quod eſt papa. et ita patet ꝙ papa poteſt facere de monacho nō mōchū qm̄ ſic ar/guit de palude. eſſe monachū non eſt niſi eē obligatū ad obſuantiā triū p̄ncipaliū votoꝝ Hmōi autē obligationē vel vinculū ſoluē pōt papa ſicut et legiꝉ feciſſe de rege vno arragonū quem exire coegit de clauſtro ad ꝓlem ꝓcreandā et vxorē ducendā Ex p̄miſſis oībus ſequiꝉ ꝙ multi ſūt pfecti ⁊ fuerunt in vita ſpiritali. qui nō ſūt in ſtatu pfectionis Patȝ de multis ꝯiuga tis. qui ſūt et fuerūt pfecti in vita xp̄iana. nec tñ hñt ſtatū pfectōis qm̄ ſtatus ꝯiugalis nō diciꝉ ſtat⁹ pfectionis ꝯſimiliꝉ Multi vt ꝓch dolor et clare nimiū vidē eſt ſt in ſtatu pfectionis p̄lationis vel reli/gionis oīm impfectiſſimi. diſſoluti in vita et moribus. vt inde dixerit greg⁹ in paſtorali Plerūꝗȝ ordinē pſonaꝝ pmutauit qualitas morū Uñ ꝓ declaratione āpliori deſcri bitur ſtatus pfectionis ꝙ ē mod⁹ viuēdi in quo ꝗs obligaꝉ ad pfe/ctionē adꝗrendā vel exercendam ſiue obligeꝉ per votū aut p̄latōēȝ vel dignitatē Dixi adꝗrendā ꝓpt ſtatū religioſoꝝ. exercendā ꝓpter ſtatū p̄latoꝝ ep̄oꝝ et curatoꝝ In fero vltra ꝙ ſtatus pfectiōis exer cende generaliꝉ pfectior eſt ſtatu illo qui ordinaꝉ ad pfectionē adꝗ rendā. hoc de ſe notū eſt. qm̄ exer cere opera pfectionis digni⁹ eſt et pfectius. ꝙ̃ȝ ad illa niti tendere et feſtinare Similꝉ et ſtat⁹ ille pfectior eſt qui obligat aſſumentē illuȝ ad opera pfectiora exercēda vel adꝗ renda. ꝙ̃ȝ ille qui ad min⁹ perfecta obligat aut exercēda aut conꝗren da Ulteri⁹ ſequiꝉ ꝙ ſtatus pfectiſ ſimus in eccīa militante eſt ſtatus ep̄oꝝ Patet qꝛ obligat ad opera hierarchica pfectiſſima exercenda que ſūt purgare illumiare et perfi cere Purgare arguēdo corripien/do increpādo Argue increpa ob/ſecra monet ap̄lus thimotheū ꝗ ep̄m ordinauerat Illuminare aūt inſtruēdo. docēdo. monēdo Opoꝛ tet ſcribit ap̄lus ep̄m amplectentē

eſſe eũ qui ẜm ſanã doctrinã eſt fidelẽ ſermonẽ vt ſit potens exhortari in doctrina ſana. et cõtradicẽtes arguẽ Quãobrẽ et in ordinatione epi petit ab eo Scis nouũ ⁊ vetus teſtamentũ. et reſpõdet. ſcio Perficẽ deniqꝫ hoſtias pces orões ſacra que ſũt vaſa ſcificatiõis et grẽ offerẽdo Omĩs eni põtifex vt inſtruit hebreos apls ex hoib' aſſumptus ꝓ hoibus conſtituit in his que ſũt ad deũ. vt offerat dona et ſacrificia pro pccis Item qꝛ platus debꝫ aiam ſuã ponere pro ſubditis. qð eſt opus pfectionis marie Debet regentibus ſubſidia miniſtrare tpaliũ bonoꝝ Si enim inqt greg' nõ dat ſbam ſuam. qñ datur' eſt aiam ſuã? Itẽ ẜm apſm et diuinũ dionyſiũ epi ſũt coopatores dei Pontificũ ordo ait dionyſius ẜm' et ſublimiſſim'. Et hugo in ↄmento Epi ſũt ſublimes et ſupiores ac ipi diuitati magis appinquãtes Sequit vlteri' ꝙ ſtatus plationis nõ ideo dicit perfectiſſimus. qꝛ cõueniẽtior et aptior eſt ad pfectionẽ adqrendã. ſed qꝛ hoiem iã perfectũ reqrit Patꝫ qꝛ ſtatus eſt pfectionis in alios exercende nõ adquirẽde. qre hominẽ pfectiſſimũ exigit et requirit Quocirca accipiam' dñam inter ſtatum pfectionis adqrende et ſtatũ pfectionis exercẽde. que quidẽ dña a fine ſumẽda eſt Status nẽpe pfectionis exercẽde intẽdit bonũ ſuũ in alios effũdere et multiplicare.

Status vero pfectionis adquirẽde bonũ illud qð iã ali' diffundit intẽdit nitit et feſtinat in ſe adqrẽ Primus ex abũdantia in alios redundat. ſcðus in ſe ſtat Scðm eni ariſt. v. eth. Virtus tũc perfecta ẽ qñ habẽs eam põt ad alterũ vti ⁊ nõ ad ſe ipm Multi eniꝫ in ꝓprijs vtute vti poſſũt. qui ad alteꝝ nequeũt Vltra ſequit etſi ſtat' prelationis ſit ſtatus pfectionis exercẽde. nõ ſic tñ exercende quin etiam ſit ⁊ adquirẽde Patet qꝛ plati nõ ſunt in ſũmo pfectõnis ſed in dies pficiũt in gratijs et virtutib'. Nõ ꝙ iam acceperim dicit apſus aut perfectus ſim hoc eſt ſic quin amplius perfici poſſim Sequor autẽ ſi quo modo ↄprehendã Quare aũt plus dicat perfectiõis exercẽde ꝙ̃ adquirẽde. ideo eſt quia pncipalit datur ⁊ inſtituit ex officio ⁊ ordine. vt bonũ quod in eo eſt extendat diriuet in alios et effũdat. ⁊ quaſi ſe neglecto alijs nõ ſibi viuat. qui nec ſic perfectus eſt quin vlterius perfici queat. ſed qꝛ maxima ex parte iam pfectionis eſt. ſic perfectus doctor et clericus dicit quia excellẽter profecit in doctrina q̃ ꝙ̃ cõi de pficiat in ea Ex iſtis infero quia ſtatus curatoꝝ in ordine primus eſt ſtatui epoꝝ Patet qꝛ eadẽ opera hierarchica cis incumbũt que et epis Etſi non in tam excellenti gradu Debẽt eteni ſubditos purgare arguẽdo increpando. illuminare docendo ⁊ pot

Vtꝫ aurora mane

cādo.perficere ſacmēta miniſtrando Tenent et in caſu ſicut epiſcopi aīas ꝓ ouibus ponere Vnde ⁊ in miſſione ſeptuaginta duoꝝ diſcipuloꝝ quibus curati ſuccedūt ſꝫ theologos et iuriſtas.q̄ñ eadem opera mādauit eis xp̄us q̄ ⁊ apoſtolis luce decimo Sequit̄ ſtatim ex hoc ꝙ ſtatus curatoꝝ ꝑfectior eſt ſtatu religioſoꝝ Patet qꝛ ꝓximior eſt ſūmo ſtatui ep̄oꝝ ꝰ ergo ꝛc Q̄ð aūt eſt ꝓpinquius ſūmo eſt ꝑfectius Scd̄o qꝛ ſtatus curatoꝝ eſt ſtatus ꝑfectionis exercende Religionis vero ſtatus magis ē adq̄rende.ſc̄m p̄dicta aūt ſtat⁹ ꝑfectionis exercende ꝑfectior eſt ſtatu ꝑfectionis adq̄rende Q̄ ſtatus religioſoꝝ ſit ꝑfectionis adquirende hoc expꝛ̄ſſe ponit ſc̄us doctor ſc̄da ſc̄de.q.c.lxxxvi.ar.p̄mo in ſolutōne.iiȷ.et.iiiȷ.rōnū et ar.ȷȷ.in corpe q̄ſtionis Et libello ſuo de ꝑfectōe vite ſpiritalis Status inq̄t religionis ad perfectionez ꝑtinere dicit̄ ꝓ q̄nto eſt via tendēdi ad ꝑfectionem per quedā exercicia regłaris obſ̄uantie Vñ et.ȷȷ.ȷȷ.in pluribus locis q̄onis eiuſdē Religioſ⁹ inq̄t nō ꝓfitet̄ ſe eſſe perfectū ſꝫ magis adhibere curā operā et ſtudiū ad adq̄rendā ꝑfectionē per reglares obſ̄uantias ſue religionis quam aſſumit ſicut inſtrumēta ad ꝑfectionē Et ita ſicut ip̄e dicit dicit̄ ſtatus ꝑfectionis ſolū ex intētione ſinis perfectionis adq̄rende Qui āt opatur ad finē.nōdūz aſſecutus ē

rutilans ſolē ediderit

finē Alioquin religioſus ꝓfeſſus vni⁹ diei qui veriſſime ⁊ ꝓprie ē religioſus eſſet iaz ꝑfectus.et pueri xiiiȷ ānoꝝ pfeſſi dicerent̄ iā ꝑfecti. qð quis dicēt! Vñ et i religionibus licite et bene recipiuntur pueri adoleſcētes hoīes indocti et impfectiſſimi vt ſcꝫ ꝑficiant̄ in religione tales aūt nūq̄ꝫ deberēt admitti ad. curam regendā Sic igit̄ ſtat⁹ curatorū req̄rit hoīem ꝑfectiorem q̄ꝫ ſtatus religiōis ea ꝓpt̄ dicebat aug⁹ et habetur.xxi.q.i.c.Probatiores non niſi et meliores in clericos hoc eſt curatos recipim⁹ Non dicit in mōchos vel religioſos ad quē ſtatū qꝛ eſt ſtatus ꝑfectionis adq̄rende.oīes recipi pn̄t Preterea ſꝫ dīnū dionyſiū ſtat⁹ platoꝝ p̄fert̄ ſtatui religioſoꝝ.qꝛ ē adductiu⁹ et ali⁹ in ſe ſtat⁹ Ip̄orū āt curatoꝝ ē etiā alios ad deū adducē exhortādo inſtruēdo ⁊ monēdo q̄ ſic ad deū redeāt Vñ vi.ca.celeſtis hierarchie ait ip̄e dionyſius Conſūmandus mōchus retro ſacerdotem ſtat non ſup̄ caput hn̄s tradita eloq̄a Sequit̄ in textu Q̄ aūtē neq̄ꝫ ſup̄ caput tradita eloq̄a hr̄e dicit̄ et aſtare ſacerdoti declarat monachicū ordinē nō eſſe aliȷs p̄latū.ſed in ip̄a ſtantez ſingulari et ſacra ſtatione Vnde et ab initio inſtitutionis religioſoꝝ vt ex legēdis pr̄m claret et apparet.r̄ligioſi erant ſubditi parochialib⁹ curatis a quibus et recipiebant eccl̄iaſtica ſacmenta Poſtmodū vero vt va/

gandi tolleretur occaſio. abbates eoꝝ inſtituti ſūt curati eorum Itē arguiť ad corollarium qm̄ curati ordinati ſūt ad bonū cōmune. religioſi vero vacant bono puato ⁊ ſingulari et ſacre ſtationi. bonum vero cōmune diuinius eſt ⁊ meli⁹ bono priuato Infero vltra ꝙ ſtatus curatoꝝ ſicut et epoꝝ eſt de pmaria et ordinaria xpi inſtitutiōe Patet qꝛ ipi diſcipuli qbus ſuccedūt curati ſm glōs et canōes fuerūt ordinarij hierarchie et imediate a xpo miſſi. et ptātem hierarchiſandi acceperūt non a petro ſed a xpo Sequiť vltra ꝙ curati parochiales nō ſe hn̄t ad epos ſic baliui vel pꝑoſiti ad regē vel pncipez Patet qm̄ ipi curati hn̄t ordinariam iuriſdictionē ſiue ptātem exercendi ea que iuris ſūt in ſubditos ſicut et diſcipuli quibus ſuccedunt Prepoſiti aūt et baliui nō habent niſi ſubdelegatā iuriſdictionē non ordinariā Scdo ſi curati nō haberent ordinariā iuriſdictionē plus q̄ꝫ pꝑoſiti vel baliui regū et principū tūc epi poſſent ꝓ libitu ⁊ mere gratis eos deponere abſqꝫ culpa ſicut pncipes de ſuis prepoſitis ⁊ baliuis facere poſſūt Conſequēs aūt falſū eſt. quia ſm canōes eccleſiam quā quis iuſte adeptus ē. nō niſi pro graui culpa coram epō canonica ſeucritate amittere debet. Itē qꝛ curati de iure diuino ⁊ cōi poſſūt opa hierarchica exercē arguere docere pdicare. pficere ſacramenta miniſtrare. ſequiť ꝙ ſtatus curatoꝝ nō eſt facticius vel aduēticius vel volūtari⁹ Ptz ex quo pꝫ pdicta eſt de pmaria xpi inſtitutione et ordinarius ſtatus Ulterius ſequiť ꝙ ſicut papa nō poſſet ſtatuz epoꝝ ab eccleſia tollere ſic nec ſtatū curatoꝝ Patet quia in ſuis anteceſſoribus immediati a xpo miſſi ſūt. ſicut ⁊ epi in apłoꝝ miſſione Ultimo infero ſicut ſummus pontifex nō poſſet ſtatū curatorū abolē vel tollere. ſic nec a parochianis omniū curatoꝝ omnem debitam ſubiectionē tollere vel ſuſpendere. ita vt in nullo eis ſubijcerentur Probať qm̄ ſm dicta curati a xpo in ſuis ſucceſſorib⁹ acceperūt auctem et ptātem actiuā. imo mādatū et pceptū hierarchiſandi ſbditos ſuos. ergo xpūs eodē actu vel mandato inſtituit ordinauit et pcepit ꝙ ipi ſubditi a curatis hierarchiſarenť ⁊ ad eos venirēt fruſtra eteni daretur actiua ptās hierarchiſandi niſi et paſſiua Unde ſicut arguunt doctores theologi Chriſtus dando aplis poteſtatez abſoluendi Quorū remiſerit. peccata ⁊c. illo eodē actu et mandato obligabat homines ad ꝯfeſſionē peccatoꝝ. quoniā ſine confeſſione nunq̄ꝫ abſoluerēt. et fruſtra dediſſet auctoritatez abſoluendi. niſi in ſubditis correſpondenť inſtituiſſet obligationē preceptiuā ad ſe ſubmittendū eis pro beneficio abſolutionis Ita in ꝓpoſito imaginan

dum eſt Jtē qꝛ ipi curati iure natu rali et diuino obligant curā et ſolli citudinē gerere ac rationem diſtri ctam reddere de ouibus ſibi com miſſis. igit ipi etiā parochiani eis obligantur ꝗ ſubiiciūtur. tenet ꝯſe quētia qꝛ obligatio debet eſſe mu tua nec claudicare debet Itaqꝫ neceſſariū eſt ſi rex vel pnceps te neatur ſubditos tueri regere pte gere et defendere. ꝙ corrñdenter ſubditi eis debeant ſubiectionē tri butū et vectigal. et ecōtra ſi plebs vel populus debet principi reuerē tiam et tributa Rex etiā debet eis ꝓtectionē et defenſionē Nā ꝗ ipſe ſūmus pontifex ꝓpter magnitudi nem obligationis vocat ſe ſeruū ſeruoꝝ Sic etiā oportꝫ ꝙ omnes ei maxime obligent Sic igit inter curatos ꝗ parochianos ē mutua naturalis ꝗ diuina obligatio quā generaliter papa nō poteſt ab oi bus tollere

Explicit notabilis val de tractatus de conſiliis euange licis. et his que pficiūt hominem eſſentialiter. et de ſtatu pfectionis

Contra pfeſſū inobe diētē eiuſd Jo garſōis

O ore tuo te iudico ſerue neqꝫ Si hoc di xit in pabola dñs de ſuo nō mltiplicāte licꝫ reddēte ta lentū. qd dictur ē de ſuo diſſipan te ſil et negāte talētū Talis ē ille inobediēs pfeſſus. ſit cleric ſit lai cus. q ꝓpriā ipſus ſui volūtatē acce ptā a deo cā lucrādi vite theſauꝝ ctne. dedit illā in manu ſupiori ſui dicēs Suſcipe me ꝗ viuā abba pr In man tuas ꝯmēdo ſpm meum qm fidēs i te ꝗ de me diffidēs do illū tibi Adiuua me ꝗ ſaluus ero. Nūc tu quiſqs es pfeſſus ꝟ mō vel ſiti. q pri cui ē volūtas tua do no tuo. imo voto ſpōtaneo pꝰ nūc in ncitate dſo parē recuſas q cōn ſtimulū calcitrare pſumis. interro gabo te paucula qtūs ex ore tuo te iudicet ꝯſcia tua Introgo te ſi diſco ſue neqꝫ. ſꝫ frem et ꝯſeruū in xpo cariſſimū agēs in ſpū lenitatis et inſtruēs iuxͣ mōitionē apli ꝗ xpi cupiēs te ſaluū eſſe ab errore vie deuie. qm omis inobedia deulat a via vite ad quā q reduxerit et cō uerterit pctōrē opit multitudinē pctoꝝ Introgo te ſi memineri pfeſſiōis tue. etſi penitꝫ te feciſſe. pcul abſit hec ingtitudo a ſpū tuo. pcul et tal porro ſi memineris et aꝓbas introgo qs ſapientior ꝗ potior intpres erit pfeſſiōis hui qlit obſuāda ē ꝗ ſupior pr tu ma xime cū ꝯſilio ꝯuētus. aut tu ſubdi tus et vnicus et vt fertur laicus

Si te tuū q3 dixeris pferendū ppo nendūq3 iudiciū/erras intolerabilr neq3 est qui talē te nō aspnat tuā3 ptin' arrogantiā subsamnās ꝛ di cēs Quis pt hūc audire? Certe pu to ꝙ pudet te etiā hec interrogatio auditu suo pmo Interrogo de/ inceps putas ne prem.imo ꝛ pres tuos ita malignātis esse neqtie.ꝙ in male ɔsulendo saluti tue.vellet se simlr et te pire? Exclamabis arbi troꝛ ad hanc intrrogationē cachin nās ꝛ indignās rugata fronte Lō ge sit hec insania a me paupculo ideota subdito et pccoꝛe.vt de san ctissima supioꝝ meoꝝ. pbatissiā q3 sapiā.ta3 sacrilege desipiā Eui gila nūc et pspice si nō breui raciū cula ptinus ex oꝛe tuo te iudico q iussus hoc ꝛ illud facere tu nō obe dire pseueras Si eni supioꝛ tu' sa piētioꝛ est in cognoscēdo pcepta regule quā pfessus es.si ptēa cre/ dis ꝙ nollet se damnare dū tibi p cipit obedire.qd obniti potes.qd excusatio afferre sup inobediētia tua ne dicam ptinacia? Sed dicis forte demissis oculis.ꝛ facie humi deiecta si nō omīs a te pudoꝛ abs/ cesserit.si nō attrita iā fronte mere tricē imitaris dicēs Uolo virtuo sus esse.ꝛ dño per afflictiones ab stinentiā q3 placē exēplo poꝝ scō/ rū noīatim Johis baptiste. sentio foꝛtitudinē coꝛpis mei.scio ꝙ ieiu niū a vino nō erit in grauamen m̄ Ecce frater recedis iā a concessis poꝛibus Tu iudiciū tuū pfers omī alteri.qsi si dicat infirmus et insa/ nus medico suo Cognosco melius dispositionē meam q3 tu ipe Scio qlir obtpandū m̄ nō ē regulr artis tue Aggrediar nunc te altera via durioꝛe.vt ex oꝛe tuo te iudicē si ptinax esse decreueris.nō tm̄mō puū neq3 sed vel hereticū aposta/ tā vel de heresi et apostasia vehe/ menter suspectū.ita tn̄ si deposito iudicij rōnis per cerebri lesione3 ti bi nō fuerit excusationis subsidiū. quo casu nō ita argumētis theolo gie.sed fomētis medicine op' erit. Dixit dñs nr ihs xps ad omēs in ecclia platos loquēs ad personas aploꝝ et discipuloꝝ Qui vos au dit me audit ꝛ qui vos spernit me spernit Credis hoc? Credis si ca/ tholic' es Scio pterea ꝙ supioꝛes sūt et plati tui pres oꝛdinis sancti in quo et sub quo pfessū te negare nō potes.aut si negas.erras in fa cto et conuinci testib' potes.imo verberibus et carceribus coerceri Alioqn fas esset exēplo sili et pni/ cioso cuilibet pfesso religione3 se negare pfessū et impune Ceteꝝ si fateris te pfessū fatearis opoꝛt3 te ad obedientiā.cōn prium etiā volūtatis arbitriū teneri ligatum Alioqn cōndicis euāgelico nūc in ducto pcepto Qui vos spernit me spernit Qui aūt spernit xpm vtiq3 blasphemat et apostatisat. Et si addit ꝙ hoc licite faciat.se palam in heresim pcipitat.ex qua si non velit extrahi ptinax est iudicādus

et vt talis brachio ſcłari relinquē
dus.ne dū a monaſterio pellēdus
ꝓuideat ſalubriora de⁹.tñ et ſi ita
loq̄mur et vere loq̄mur Tēptabo
viā rurſus alterā q̄ ſanioris eſt ad
morbū fomiti Dicis vt accepi ꝛ iā
ꝓtactū eſt ꝙ nō ex inobediētia de/
ſiſtere vis a potu vini.cetēis qꝫ ci
bis lautiorib⁹ ordini ɔceſſis ꝫ ad
ꝩtutes adq̄rendas ex pñia Vide
q̄ſo frater ne mētiař iniquitas ſibi
ne ſit iſte laq̄us ſathane ſub āgelo
lucis.nō virtus abſtinentie in ſpū
humilitatis Itaqꝫ ſi vis vt credā
tibi oñde vel pauliſper obediētiā
in q̄ntulo potu vini.necnon in alio
frm edulio ſaltē pauculo.vnde nō
poſſit corpus ad laſciuiā excitari.
neqꝫ rigor abſtinētie ꝑdi.nūc vēo
quale iſtud ē ꝙ abhorres a vino
talit̄ vt nec ɔ̄ſuetudini eccłie velis
eſſe ɔformis.q̄ poſt ſacrā cōionē
dat laicl.poculū vini tātillū. Qualꝫ
eſt iſta obſecro ſinglaritas.nūq̄d
de radice ꝓcedit abſtinētie.et non
poti⁹ ex intimis hypocritał demē
tie.vt dū facis qđ nemo mirentur
oīes.et tibi laudē ſingularitatis
impune ꝓ̄ſumas? Legim⁹ de multl
ita ſeductis peſſimo fine ēminanti
bus vitā. Fuit ſcō frāciſco collau
datus fr̄ vnus qui iuſſus cōfiteri
per verba noluit niſi ꝑ nut⁹ Tolli/
te inq̄t ſcūs frāciſcus figmētum ħ
diabolicū docuit exit⁹ita eē Dicit
climach⁹ Si videris aliq̄ꝙ qui ſibi
ſit in cōitate ſinglaris.ipē nō indi
get demone tēptante qꝛ factus eſt
ſibi demon Et apud ſapientē ſcri/
bitur Vidiſti hoiem ſibi ſapientē
vidēi plus illo ſpem hēbit inſipiēs
Quis ꝩo plus ſibi videř ſapiēs q̄ꝫ
ſit ille qui iudiciū ſuū ꝓ̄fert iudicō
q̄ꝛūcūqꝫ? At vēo dicit fr̄ iſte ſic ac/
cepi Nullū audiā i abſtinētia mea
niſi ſolā eccłiam.q̄ſi videlꝫ ꝓ q̄libꝫ
tali ſit ɔuocandū generale cōſiliū.
aut ſit papa ſpēaliter adeūdus.et
nō ſufficiēter dicat eccłia qñ ſupior
ꝓ̄ꝑtim in re tali decernit ꝛ iubꝫ Ex/
iſtimo ꝓinde ꝙ ſi mittereř ad pa/
pā fr̄ iſte nec ſic obedire iuſſiōi ſue
vellet Eſt apud narrationes pr̄m
de quodā gliante in abſtinētie ſin
gularitate qđ remediū inuenerunt
pr̄es.ligauerūt ipm tāq̄ꝫ fatuū.et
certe iā ipē tal' tl̄is erat Cōpulerūt
vti lautiſſimis cibis et vino ad ſa/
turitatē et nauſeam Quid tandē?
Sanat⁹ eſt a ꝓ̄ſumptione vel arro
gātia ſinglaris abſtinētie et ɔ̄nter
a vanitate ꝛ ꝑiculo inſanie libera
tus Tradidit btūs bernardus ꝙ
diabol⁹ nō habet machinamentū
mai⁹ ad ꝑditionē q̄rentiū placere
deo q̄ꝫ ſi ſuadeat currē indiſcrete
q̄tin⁹ qui currit incurrat et ꝓ̄ceps
ruat Vocař hoc demoniū meridi/
anum qñ ſub ſpecie magni boni et
ſingularis ꝓfect⁹.incidit q̄s in ma
gnū malū Et qđ mai⁹ malū q̄ꝫ in/
obedia.q̄ pccm̄ ariolandi.i.idola/
trādi a dño noiař? Preterea dicit
apłs Si eſca ſcādaliſat fr̄em meū
nō mādncabo carnes in eternum
q̄nto magl.ſi abſtinētia tua o frař
ſcādaliſat fr̄em.ne dū vnū ex puſil
lis.ſed pr̄em et maiorē Ne tibi ti/

mendū eſt. Itaqꝫ non expedit tibi ↄtriſtare pr̄em tuū. nō contumacē eſſe ad illū. i. non tollere te ſibi. cui te voto tradidiſti. hoc rapina ē. ⁊ ſacrilegiū Dicā tibi in veritate nec mētiar Si de duob⁹ malis alterū eſſet faciēdū. vel ↄmedere carnes in die veneris ſc̄a. cū reniſu cōſcie timorate. aut abſtinere a vino cōn p̄ceptū obedie rōnabilit̄ impoſite p̄ferrē p̄mū qꝛ ſc̄dm nō ido malū ſed vt bonū deberet impleri bibē-do vinū Alioqn cū ꝑtinaci reniſu nō ſtaret ſalus vbi aliud ꝑpetran do cū ſubſequēte humili penitētia ↄmedēs carnes ſaluaret̄. Deniqꝫ ſi forte dicturus es. Moueoꝛ lege ſpūſſc̄i. vide ſi ſpūſſc̄us eſt diſſenſi-onis deus Vide ſi quilibet ꝓfeſſ⁹ regulā ita dicēt q̄nta ↄfuſio ſeq̄re tur Vide ſi ſufficientē doces exce ptionē a regula gen̄ali. quā ⁊ ſm̄ quā ꝓfeſſus es. Sed formido ne faciā verba mea ſurdo. niſi ꝙ nō iā tibi ſed pr̄ibus ꝓ te loquoꝛ Et forte ꝓ ceteris impoſterū ſi quod auertat deus occurrēt caſus talis Bene vale coꝛ boni cōſilij ſtatuēs tecū. nō plus aut aliter ſapiens ꝙꝫ opoꝛtet Johēs Cācellari⁹ p̄iſienſ Lugduni Anno. M. q̄dringenteſi-mo viceſimoſexto in Januario ⁊c.

Finis

Itē ab eodē cancellario pariſien̄ de zelo et feruoꝛe nouiciatus ⁊c.

Solet zelus dom⁹ dei p̄ſertim dū eſt nouiti⁹ homis bone volūtatis comedere hoc eſt vrgere vt om̄ia que conſpi ciūt vicioꝝ ſcandala ſatagant vel tollere vel culpare. vel ceteros ad ablationē acriter animare Nō diſ ſimulādū aſſerit. nō parcendū. nō ſcandalū foꝛmidandū. ſed incedē dū viriliter per arma iuſtitie a dex-tris ⁊ a ſiniſtris. per infamiam ⁊ bonā famā. per ꝟbera ſi opus eſt per ſanguinē et per moꝛtē Veruꝫ euenit ꝙ poſt experientias varias poſt irritos conatus poſt agnitā humane fragilitatis et iniq̄tatis abyſſū inexhauſtibilē tēperatur et molleſcit feruoꝛ iſte bulliēti muſto ſimilis. et quo maturioꝛ eo ſanioꝛ efficit̄ Mitigat qꝫ tribulationis aq̄ vinū nimis feruide charitati. Poꝛ-ro nō negauerim me p̄oꝛib⁹ annis zelū hm̄oi qualēcunqꝫ ſenſiſſe. ſed qꝫ frequenter fuerit nō ſm̄ ſciam me docuerunt exitus.

Explicit

De exercitijs deuotoꝝ ſeu q̄liter

Tractat⁹ Mgri Johis Garſon Cancel pariſ. ꝑ deuotis ſimplicibus Qualiter ſe in ſuis exercitijs diſcrete et caute h̄re debēt de gallico in latinū tranſlatus

DEus vult vt ſit rationabile obſequiū noſtrū ita vt cūcta que in ei⁹ ſeruitio facim⁹ fiant cū diſcretione. tā quo ad corpus. q̄ȝ quo ad animā Naȝ iuxta cōmune ꝓuerbiū Omne qđ ē nimiū vertit in viciū Studeat ergo aīa ſic regere corpus ſuum. vt ex vna parte nō contra ſe preualeat et ex alia parte vt in ſeruiēdo ſibi etiaȝ non deficiat Quorū primū fit cuȝ non nimis laute ipſuȝ corpus enutritur Scd̄m quādo nō nimiū exercitijs ſiue corpalibus ſiue ſpūalibus fatigatur Et maxime in ſpiritualibus ſeu ad ſpiritualitatē tendentibus exercitijs eſt cautela adhibenda. quia in talibus ꝓpter ſimplicitatē nō nulloꝝ deuotorum et antiqui hoſtis inſidias. ſub ſpecie boni poſſet homo incurrere periculū magni mali Exempli gr̄a Si q̄s nimis et nō cū debita diſcretōne nec cū conſilio alioꝝ deuotoꝝ expertorū et ſuoꝝ ſuperiorū intendere vellet. ieiunijs. fletib⁹. vigilijs diſciplinationibus orationib⁹ meditationibus imaginationib⁹ circa ſbtilitates quaſlibet et diuinas res. terroribus mortis. extremi iudicij et inferni et ceteris his ſimilibus Hic poſſet caput et cerebrum ſuū alia q̄ȝ organa quibus anima vti habet in ſuis opationibus in tantū ledere. vt vſū rationis amitteret. aut fieret toto debilis. fantaſticus et melācolicus. ſibi ipſi deo et hominibus inutilis nō ſolū ſed et piculoſus et grauis Vn̄ conſiliuȝ meū eſt. vt homo deuotus ſi oīno menſurā ſeruare neq̄t. nutriat potius corp⁹ ſuū aliquali cuȝ exceſſu q̄ȝ ſubtrahat ſibi nimis cū defectu Ratio quia difficilius immo nūq̄ue nullatenus ſubueniri poteſt corpi leſo per hui⁹mōi nimiā neceſſariorum ſubtractionē vbi tamē facile per vnam aut duas abſtinentias repmi poſſet. quod exceſſum erat per nimis delicatā educationē Cuſtodiat ergo homo deuotus ꝑ regulis ea que ſubiūgunt documēta

De humiliando ſe coram deo per cōtritionē

PRimo det obliuioni totuȝ tēpus ſuū p̄teritum ita vt nō nimis cōtinue in ſpecie recogitet de ſuis peractis peccatis. ꝑus cōtritis et cōfeſſis. ſed ſufficit. vt q̄nq̄ȝ per cōtritionē generalem ſic dicat ore vel corde Dn̄e deus meus cōfiteor tue bonitati p̄rne q̄ꝺ vſq̄ȝ in pn̄s male ꝑchdolor ꝑdidi tēpus vite mee in pccis et vanitatib⁹ quia tibi digne nūq̄ȝ

ſeruiui Sed et inſup te multiplicit̄ offēdi et nihil hēo q̄ poſſim tibi ꝓ neglectis ⁊ male geſtis ſatiſfacere niſi coꝛ meū. vtinā debite ɔtritū et hūiliatū Hoc ego tibi dn̄e offero ⁊ rogo ne deſpicias ⁊ delicta iuuē tutis mee ⁊ ignoꝛātias meas. imo et neq̄tias meas ne memineris. Etiā ſcio dn̄e. ꝙ totis virib⁹ meis n̄ ſuf/ ficio talē facē ɔfeſſionē q̄lē bn̄ exi/ gerēt pcc̄a mea Sz et tu ſcis deus me⁹ deſideriū meū ⁊ volūtatē meā bonā. qꝛ ex tuo dono et tua inſpi/ ratiōe nihil volui vicario tuo meo cōfeſſoꝛi celare de pcc̄is meis Et iſe ɔfeſſoꝛ ſe ſatis putat infoꝛma/ tū de mea vita Rogo igit̄ pie dn̄e ſufficiat tibi. et da vt oblit⁹ ea q̄ re troacta ſūt extēdē p ampli⁹ me poſ ſim in āterioꝛa in tuo ſc̄o ſuicō Si autē dn̄e in futuꝝ aliq̄d aliud tibi de me placuerit. ſup ɔfitēdis meis pcc̄is iteratis vicib⁹. offero me pa tū. iux̄ ɔſiliū cui⁹cūqꜫ p̄ ꝙ tuā m̄ di gnaris innoteſcē ſup h̄ voluntatē Nihil eni intendo retinē apud me q̄d ſit cōn te Tn̄ nō ignoꝛo etiam dn̄e de⁹ me⁹ ꝙ q̄uis milleſies cōfi teoꝛ ex h̄ nō poſſū ſatis iuſtificari. ſ; ex tua ſola mia mea dependet iu ſtificatio Cū eni tu m̄ nō imputaue ris pcc̄m. tūc iuſtus ſū et nō alias

Circa p̄miſſa etiā nōndū ꝙ pſo na deuō q̄ circa curā rei familiaris. et ēga exterioꝝ diſpēſatiōꝫ mltū ē occupata. nō debꝫ cū nimia anxie/ tate conari ad hn̄dū. talē pacem trāq̄llitatē et puritatē coꝛdis. q̄lē pſona ſoli deo et ſpūalib⁹ vacans pōt et debet hr̄e Nec de⁹ req̄rit h̄ a tali de nc̄itate ſalutis Scit ei ꝙ hūane infirmitati id impoſſibile ē. Ad hoc ei conari nimiū eſſꝫ ſignū ſupbie et laboꝛ inanis. pditō tpis inutilis Nō ego pſona ſic exterio/ rib⁹ occupata ꝓ ſua et alioꝝ ſalu te et dina haud dubiū ꝓuidentia triſtet̄ multū ſi deuotionē tantā n̄ habuēit q̄ntā libent̄ hr̄et et qualē alios hr̄e ɔſiderat Impleat iſe tn̄ fidelit̄ miniſteriū ſuū ad q̄d de⁹ eū vōuit et ſatl. ē Sic nāqꜫ iſe nō ſolū ꝓ ſe ſ; et ꝓ alijs ſe exterioꝛib⁹ occu/ pat iux̄ dinaꝫ volūtatē Ita et alij nō ſolū ꝓ ſe ſ; et ꝓ iſo ſic occupa/ to et ꝓ alijs deo ⁊ ſpūalibus exer citijs vacāt Hoc adiecto vt q̄ſiqꜫ certis hoꝛis ſibi magis ɔptis ꝓut poſſibile fuerit ad deū etiā recurſū hēat ɔq̄rendo hūiliter de ſuis ne/ gligētijs ⁊ exponēdo dn̄o deo ſuo nc̄itates occupatōnes et miſerias ſuas oꝛādo vt pius dn̄s dignetur eaſdē ſuſcipe a paupe ſuo ſuo lo/ co deuotionis quā libētius ſibi of ferret. ſi eam haberet

Hinc ſurgit pia ⁊ pulcra cōſide ratio de coꝛpe xp̄i myſtico In q̄ iſe dn̄s ih̄s de⁹ et hō ē nr̄m caput nos qꜫ mēbꝛa ei⁹ Vn̄ et ſic in coꝛ/ poꝛe oꝛganico oia mēbꝛa nō eūdē actum habent nec ſibi ſoli. ſed toti hoi in ſuis actib⁹ deſeruiūt Pedes q̄ppe nō ſibi tantū ābulāt nec ma/ nus ſibi ſolū laboꝛant nec os ſibi ſoli ɔmedit et ſic de alijs. ſ; iſi to/ ti hoi Ita et i h̄ coꝛpe xp̄i myſtico

q̄cūq̀ʒ qđcūqʒ bonū opaꝛ nō ſibi ſoli ſed oībus in xp̄o exn̄tibus id opatur in ſalutē. Et ex eo ꝙ dn̄s nr̄ ih̄s xp̄s. de⁹ et hō mediatoꝛ eſt dei et hoīm et caput nr̄m. opa noſtra bona ꝑ ip̄m fiūt dīne maieſtati gr̄a et accepta et nob̄ ſalutaria ꝛ fructuoſa et nō ex nobis Néo ego deputat⁹ opibus inferioꝛibus deſpet. nullus qʒ intēdēs maioꝛib⁹ ſupbe ſe eleuet Quia oīa in xp̄o ih̄u dn̄o nr̄o erūt nob̄ cōia Nō bn̄ ita qʒ agūt illi qui p̄dicantes aut alia magnalia agētes ſe magnificāt. ꝛ cetéos religioſos et xp̄ifideles n̄ p̄dicātes. ꝫ q̄eti ↄtemplationis et oꝛatōnis vacātes vilipēdūt. velut ecc̄ie dei inutiles nō attendentes. ꝙ ſi ſmo debeat ꝓficē ex oꝛe p̄dicātis. deuota ↄtēplatiuoꝝ oꝛō hʒ hoc efficere apđ deū et impetrare al's inuanū erit conat⁹ laboꝛātis. Silr̄ nō bn̄ agūt q̄ ſpūalib⁹ vacātes ↄtēnūt tpaliū admiſtratiōʒ exercētes Sic eni ſpūalia ſic ꝛ tpalia bō q̄z diu ſumus in via et pegrinamur a celeſti pr̄ia nob̄ nc̄aria ſꝛ Et nō oīb⁹ oīa ꝓſūt nec oēs oia poſſum⁹ Sit g⁹ q̄lib3 ↄtēt⁹ de ſituatione ſua in coꝛpe xp̄i myſtico ſe eē ꝓ q̄cūqʒ reputet mēbꝛo infimo. ꝛ ſtudeat fidelr̄ agē in ea vōtione q̄ dn̄s eū vōuit Ex p̄miſſis appet erroꝛ illoꝝ q̄ in religionib⁹ ex obediētia deputati ad exr̄ioꝛa officia ſua cū murmure ꝛ inuolūtarie imo qn̄ʒ vix ex coactione et ꝑ dn̄s neg̣ligenꝛ et infidelꝛ implēt. ſpūalia ſibi furtiue cōn bonū obedie vltra quā ad eoꝝ ſtatū ꝑtinet vſurpantes et id qđ alioꝝ ē ſupbe ſibi vēdicātes. qđ qʒ ſuū eſt negligētes ꝛ ſic et iſtud et illud n̄ ſolū ſaluti ſue infructuoſū ꝫ et ſepe ꝑ ꝓꝑie volūtatis et inobedie viciū damnoſuʒ faciētes. Apparet q̄ʒ ſilr̄ ex p̄miſſis ꝙ incaute agūt nōnūqʒ religioſi modicā ↄpaſſionē cuʒ ſuis fr̄ibus ad exterioꝛa explēda deputatis ſi qn̄ in ſpūalib⁹ min⁹ ꝓmpti inueniaꝛ hn̄tes ipos temere qn̄ʒ tāqʒ indeuotos n̄ ſolū coꝛde dijudicātes. ꝫ qđ pei⁹ eſt ſepe gladio lingue ſue detractoꝛie ꝑcutientes. Nō attēdentes illud vulgare prouerbiū Pluribꝰ intētis minoꝛ ē ad ſingula ſēſus. Nec recogitant ꝙ ſi ipſi explere deberēt talia ſcilʒ tpalia et ſpūalia. neutrū hoꝝ foꝛte facere rite poſſēt Neqʒ aduertūt q̄ntū deberēt eſſe deo ꝛ hoīb⁹ grati ꝙ ipis ad ſuiēdū deo in q̄ete ꝛ pace oꝛdinatis. alij cogūꝛ ſuire cum multa fatigia et t̄bulatōne et deo et ſibi et alijs. et ꝙ ipi velut dn̄i recūbūt alij velut ſui eoꝝ miſtrantes. et in tpalib⁹ de neceſſarijs eis ꝓuidē hn̄t Timē deberēt hi tales ꝙ ſpūaliū opm ſuoꝝ fructū n̄ ipſi. ꝫ alij officiales ſcʒ exterioꝛib⁹ occupationib⁹ ꝓꝛ eos detēti. apud deū iuſtū iudicē pcipiēt. ꝓpter ſuā potiſſime ingratitudinē. q̄ deo maxime in nobis diſplicet Iuxta p̄miſſa q̄ʒ inſtruiꝛ nōnlloꝝ ſimplicitas. qui occupati alijs conanꝛ n̄ tm̄ coꝛde. ſed etiā oꝛe ſemp oꝛare ꝓpter v̄ba apl̄i q̄b⁹ ait Sine intmiſſione oꝛantes Nā ſm expoſitores licet ſp oꝛet qui bonū opari n̄

ceſſat.et qui ꝑ pcc̄m mo͛tale' orōem ſuā nō interrūpit.poſſum' tn̄ ex p̄miſſis et ad ꝓpoſitū dicē plane et veriſſime ꝙ ſp orat qui alia bona opa ſiue ſpūalia ſiue corꝑalia pro dei honore et ſuoꝝ dei vtilitate facit Licet eni nō oret ꝑ ſe.orat tn̄ ꝑ alios in xp̄i corpe myſtico.et hoc ſufficiat ſibi dūmō al's debitū orādi ad qd̄ ip̄e obligatus extitit nō neglexerit vicioſe.

De diſcretōe in exercitijs p̄uatis hn̄da

Rurſū pſōa deuota debꝫ diligentiā adhibē vt non incurrat aliqꝫ ſinglaritatis notā ꝑ ſuā deuotionē p̄ ceteris int̄ q̄s ꝯuerſat̄. Hoc eni rep̄hendit̄ a prib' qꝛ turbat nōnūqꝫ alios cuꝫ q̄bus viuit̄ Et ē ſignū ſupbie et ipocriſis Studeat ergo eſſe in publico cōis et alijs ꝯformis abſqꝫ tn̄ pcc̄o In ſecreto ṽo poteit eſſe ſingularit̄ deuot' et corde ꝛ morib' ꝛ geſtib' et exercitijs cū diſcretione tn̄ ne ſe deſtruat. Pro iſtis aūt deuotorū exercitijs q̄ cōit̄ apti' ſiūt in p̄uato qꝫ in publico vt ſūt videlicet mētales orōnes ꝛ meditationes.

Notādū ꝙ q̄cūqꝫ in his ꝛ ꝑ hec vult amoroſe et affectualit̄ tēdere in deū ſecure et diſcrete ne caput ꝛ ſēſus ſui forſā ledant̄ debꝫ diſcere cogitare de deo ſn̄ aliq̄ re corꝑali ſiue abſqꝫ imagīe ita vt nō cogitꝫ rē magnā aut pūā longā ꝰ breuē albā aut nigrā ꝟ aut ibi in tali ꝰ alio loco exn̄tē Sꝫ oib' talibus ꝛ ſilib' excluſis eleuet cor ſuū ad itellectualia pura et incorꝑea cogitādo dei oipotētiā q̄ oia p̄t.dei ſapientiaꝫ q̄ oia p̄terita et futa ſcit vt p̄ntia.dei bonitatē.q̄ oib' q̄ntū in ſe ē bn̄ vult et nulli male Sic̄ eius miam dulcedinē pulcritudinē ꝛ ſic de alijs perfectiōib' deo ſūme cōuenietibus et inexn̄tibus dicendo corde et ore. O dn̄e deus meus creator et redemptor et ſaluator meus.omnipotētiſſime.ſapientiſſime.optime.totus pulcer.dulcis et miſericors O pr̄ pijſſime amantiſſime amabiliſſime q̄ ſol' vere pr̄ pr̄m es.pl'me diligēs qꝫ vnqꝫ carnalis pr̄ ſuū cariſſimū dilexit filiū Qd̄ bn̄ oñdis in tuis bn̄ficijs magnis et multis m̄ indigniſſimo datis ꝑ te ꝛ adhuc dātis ex ſola tua maxia ꝟ faciēs bōitate.te adoro. laudo gl'ifico toto corꝑe ꝛ ſpū tibi gr̄as ago ꝓ oib' donis tuis qꝛ quicq̄d ſū.poſſū ſcio et bn̄ ſācte qꝫ cupio.volo ꝛ deſidero.ꝟ a te habeo totū.ꝛ nihil hēo ex me ip̄o niſi pcc̄a q̄ clement̄ peto ignoſce ꝓpt̄ gr̄iam nomis tui bn̄dicti Qd̄ mecū oib' ſc̄is tuis bn̄dicē laudare et p̄dicare ſn̄ fine ꝓpici' ec̄ cōcedē digneris Uel alio mō orando ꝓut ſpūſſc̄us inſpirauerit Talem reſpēm hn̄do in orōib' et meditationib' ſuis hō nō facile incurret freneſim nec erit fantaſtic'.ꝛ in capite ſeu ſēſib' ſuis deſtructus quēadmodū alit̄ facilit̄ poſſꝫ ꝯtingere cū hō nimis figit cogitatū ſuū in res corꝑeas et reꝝ ſēſibiliū imaginés Nolum' tn̄ per hec reꝓbare imaginationes de ope nr̄e redēptionis de captōe alligatōe cola/

phis ſputl. flagellatōe crucifixiōe
dñi nr̄i iħu xp̄i et ceterl. hmōi imo
hortamr̄ q̄ntū poſſum⁹ vt de tl'ib⁹
hō ſepe cogitet. ſed ſb hac ɔditōe
et hmōi cautela vt videlz cuz diſ/
cretiōe et nō nimis h̄ faciat atz vt
nō nis diu ꝛ imobilit̄ q̄i ſeu nimis
fixe circa corporalia et imagines
rerum hmōi cogitatio immoretur
Sed ſp conet̄ cogitatū ſuū ab iſtl.
corp̄is imaginatiōib⁹ trahē ſurſū
ad earūdē rerū corꝑaliū ſpūalita
tē q̄ in ſpūſco docēte elici poterit
copioſe ſi hō aſſueſcat ꝛ dederit ſe
ad talia facieda Et ne videat im/
poſſibile tōlit̄ licz appeat inexptl.
difficile aliq̄lit̄ id qd̄ dicim⁹ Sūa/
mus exm̄ de venēabili ſacro dñici
corꝑis. qd̄ cuz videm⁹ in manib⁹
ſacēdotl. oculis corp̄is adoram⁹
deuote. ſic vez deū et hoīem hūa/
ni generis redēptorē. āglorꝝ dñz ꝛ
demonū expugnatorē xp̄m̄ h̄ qꝫ ibi
videm⁹ ocul' cordis. nec moramur
cū cogitatu nr̄o diu circa illd̄ qd̄
exterioꝛib⁹ appet ocul'. vtpote cir
ca albedinē rotūditatē et puitatē
ſacre hui⁹ hoſtie. ſz cogim⁹ q̄i violē
ter cogitatū nr̄m vt ab illis viſibi
libus ſpēbus ſe auertat. et ɔuertat
ad inuiſibilia q̄ ocul⁹ mētis p lumē
ſce catholice fidei ibi vidz ꝛ credit
veraciſſime. q̄i dicēm⁹ cogitatōib⁹
nr̄is id qd̄ ocl'i corꝑis nob̄ repſen
tāt nō eſt de⁹ nr̄ Sz id qd̄ ibi ocu
lis cordis cernit̄. eſt dñs deus nr̄
hoc ergo cogitate cti h̄ vos figi
te Aliud exm̄ p̄t applicari de pue
ro ex̄ p̄riam poſito qui nūq̄z vidit
p̄rem ſuū ꝛ cui p̄r mittit victum ꝛ
amictum et alia nc̄aria. ſalutat qꝫ
dulcit̄ ſepi⁹ p medios nūcios ſuō
Nō dubiū q̄n puer iſte licet patrē
ſuū n̄ videat moueat natalit̄ q̄dā
amoroſo affectu ad diligēdū hūc
p̄rem. et ad cogitādū ſepi⁹ cordia
lit̄ de eo et qꝫ libēter eſſz apd̄ eum
dē ad vidēdū ip̄m ſicuti eſt Quia
neſcit an ſit longus aut breuis. an
alb⁹ aut niger. et ſic de aliis corꝑa
lib⁹ circūſtantiis. ergo etiā in cogi
tādo p̄rem ſuū q̄leſcūqꝫ hmōi cor
poree imaginatōes occurrerit nō
in eis q̄eſcit. ſz repellit tanq̄z dece
ptorias ꝛ inutiles Sz qm̄ alibi de
h̄ lati⁹ tractatū ē ſufficiat h̄ modi
ce tactū Itaqꝫ iux̄ p̄miſſa diſcat
pſona deuota in ſil'ib⁹ ſil'r agē aliq̄n in orōib⁹ et meditatōib⁹ ſuis
nō ſolū ꝑtimeſcē hz p̄miſſa ꝑicla.
ſz etiā incōmoda q̄uia alia Poteit
eni ɔtingē dum hō nimis cogitat
cū imaginib⁹ et de rez corꝑalium
circūſtātiis. vt xp̄t fātaſie fluxibili
tatē ꝛ inuiſibili hoſte illudēte ꝛ co
opante. deueniat a deuotl. et piis
cogitatōib⁹ ad cogitat⁹ turpes ꝛ
impios a puris affectiōib⁹ ad imū
das. a ſpūalib⁹ ad carnales. ꝛ nō
nūq̄z a ſcīs cogitatōib⁹ ad execrā
de blaſphemie cogitatōes. ꝑut in
nōnllis deuotl. pſōis in his incau
tis ɔptū q̄nqꝫ ē In ip̄a etiā vene/
rāda imagine crucifixi exnis fixa
ɔſideratiōe circa corꝑis dñici nu/
ditatē. eius qꝫ femoraliuz Qui ca
ſus ſic mulierculis eſt valde poſſi/
bilis. ſic viceuerſa poterit caſ⁹ iſte
et viris eſſe n̄ impoſſibilis ſi nimis
figant̄ eoꝝ cogitat⁹ erga ſāctarū

(V)irginū imagines corporeas. ꝓut ex experientia nōnullos docuit Caueamus igit̄ dū cogitare volum⁹ nudum crucifixū. ne incaute id fiat. Alioqn otingē poterit dn̄m nr̄m crucifixū de cruce nob̄ euanescere nosq̄ȝ cū latronib⁹ nō tm̄ his q̄ cū dn̄o crucifixi sūt ſ; et illis inuiſibilibus illic inſidioſe cōn nos latitātibus ſolos remanē. qui et deſpoliātes nos cogitatiōib⁹ et affectōib⁹ puris et ſcīs et plagis turpium et execrādaꝝ ſpoſitis vix ſemiuiuos nos ſub cruce relinquant Semiuiuos ⁊ ſemimortuos nāq̄ȝ nō nūq̄ȝ deuoti ſimplices ſe putant cum ex hmōi corꝑaliū ſpērū incauta ⁊ nimia imaginatōne veniūt a ſcīs cogitationib⁹ meditationib⁹ et orōibus ad cogitatiōes nefarias. ſpū neq̄ȝ ſepi⁹ coopante eſtimātes cū q̄dā deſꝑatiōe ſe a deo derelictos et reꝓbatos ꝓpt̄ hmōi turpitudines cogitatui eoꝝ occurrētes ⁊ ꝑ dn̄s ſe in aīa a dei gr̄a mortuos fore et vix vita corꝑis viuē qd̄ tn̄ falſiſſimū ē Ecce ad q̄nta ꝑuenit̄ ꝑicula ex nimis forti imaginū corporaliū reꝝ fātaſia. et ex antiq̄ hoſtis cooꝑatione malicioſa Nemo ꝓpter ꝑmiſſa credat ſcoꝝ imagines ſic q̄dā heretici ſenſerūt eē cōtemnēdas. ſ; ſūt poti⁹ reuerent̄ tractāde. et ea intētione qua eccīa dei eas inſtituit digne honorande Et ſic diſcam⁹ ab his viſibilib⁹ mente trāſire ad iuiſibilia a corꝑalib⁹ ad ſpūalia Jlle nāq̄ȝ ē finis imaginū.

Remedia cōtra ſpm̄ blaſphemie

(D)E blaſphemie tēptatione occaſione ꝑmiſſoꝝ eſt ec̄ nōnd̄ q̄ ſpa nouit̄ ad dei iudiciū ducēſos qñz ḡuiter infeſtat inimico humāi generl. vt illes ꝑ h̄ in deſꝑatōz deducat et a dei iuditio via q̄ȝ ſalutis arrepta retrahat id agēte. deo āt vt ꝑ hmōi ḡues tēptatōes ſi eis n̄ oſēſerint a pccīs ſuis purgati. influētie ſue gr̄e idonei reddant̄ hoc pie ꝑmittēte Cuȝ igit̄ cogitatio hmōi mala horrēda. groſſa. ṫpis. et nefaria. iportūe occurrerit. non ṫreat̄ nec triſtet̄ ꝑſōa deuota ꝓpterea nimiū. neq̄ȝ credat ſe ꝓpt̄ talē a deo derelictum. etiam q̄ntūcunq̄ȝ tal' cogitatio blaſphemie videatur eē cōn dei vel alic⁹ ſcī honorē aut cōn fidē. caſtitatē ꝛc. Sȝ maiorē fiduciā. ſe ꝑtinēdi ad deum īn accipiat dicendo corde aut ore

Oratio

Dn̄e de⁹ me⁹ ḡuiter et inuitiſſime tolēo hāc tēptationē. tn̄ q2 multū peccaui. iuſtū eſt vt multū affligar Cōfidens dn̄e q2 tā forte certamē m̄ cōmittis. q̄ etiā int̄ magnos ⁊ elcōs tuos milites velis oputare Si igitur dn̄e ē tue volūtatis vt hec tentatio dura me collaſiſet. nō ṫcuſo laborē. ſ; ſupplicit̄ rogo vt ṫbuas ſeruo tuo virtutez pugnādi et vincēdi. ne ei vnq̄ȝ in et̄nū oſentiā Tu ei de⁹ me⁹ ſcis creat̄e tue ipotētiā nec etiā ignoras inimicoꝝ meoꝝ inuiſibiliū inueteratā inuidiā ⁊ maliciā cōn me Et hec orando dicat hō deuoti⁹ vt poterit ſignādo q̄ȝ ſe interi ſepi⁹ ſigno ſc̄e crucis ⁊ aq̄

benedicta ſi affuerit ſe aſpgendo His pactis ſit hō ɔtentus et non curet de eis ampli⁹ multū nec liti/ get vltra ꝑ illa vice nimis cū eiſdē ſed ɔtēnat. et ſic citius euaneſcent a mēoria Sup pmiſſis habem⁹ exēplū de q̄dā mōcho in heremo qui talib⁹ turpibus cogitatōibus vexabat. xx. annis ⁊ nemini aude/ bat apire tentatiōnē hāc ꝓpter ei⁹ abominationē Tandē tn̄ cuidam ātiquo expto pr̄i eā nō ore et ve/ cūdia ſed ſcpto detexit Qui ridēs ait pone manū tuā ſup caput meū qd cū ille feciſſz. ait idē pr̄ Sup ca put meū ego accipio totū iſtd pec catū tuū et oīne pōdus ei⁹. Nō er go tu āplius inde ɔſciam aliquaz hēas Cū aūt mōchus ſup hoc mi raret̄ ⁊ cām h⁹ q̄reret R̄ndit pr̄ q̄/ rēdo Placuit ne vnq̄z tibi iſta tur pis cogitatio Abſit inq̄t ille Nam maxime m̄ ſp diſplicuit Et ait ſcus pr̄ Manifeſtū eſt ergo ꝙ tu eaz nō agis. ſ3 eā pateris āti q̄ hoſte ꝓcu rante et te vt decipe tandē per de ſpationē poſſet ita fatigāre Nunc ergo fili mi audi ɔſiliū meū Et cū iteꝝ inuaſerit talis turpis cogita/ tio dic Tibi et ſup te inimice neq̄z ſit hec tua blaſphemia. ego nihil i ea hr̄e volo. ſ3 dn̄m deūz meū ego adoro et veneror in ip̄m q̄z credo Expoſt hō iſte fr̄ nūq̄z habuit am pli⁹ hāc graue tentationē conſilio ſenis adiut⁹. Et nōndū ꝙ pſōa deuota hmōi tentationes graues nō dz ɔfiteri indr̄nter cuicunq̄z ſa cerdoti q̄ſq̄z p̄ſimū lr̄ato ne forte occaſionē deſpationis hēat ꝓpter multoꝝ inexpientiā. ſ3 recurſuz ha beat ad viros deuotos r̄ligioſos diſcretos Nec eſt op⁹ in ſpēali ni/ mis declarare in ɔfeſſione talem turpitudinē. ſ3 ſufficit ita dicē vt ɔ feſſor intelligat mentē cōfitētis. et hoc ꝑ ſemel. Si āpli⁹ vexauēit. ſa tis eſt eidē ɔfeſſori ampli⁹ ſimplr̄ in genere eandē dicere.

Regula generalis de cogitatiōib⁹ malꝫ

Pro illis q̄ pmiſſa ſunt notet̄ ꝙ regl̄a genēali. ꝙ q̄leſcūq̄z cogitatōnes male occurrerit ſiue ſint de carnalitate. ſiue de inuidia ira ſupbia ꝛc. fiat diligentia vt ab intra eis nō ɔſentiat̄ et vt ab ex̄ n̄ impleant̄ et ſecur⁹ erit hō ꝙ n̄ ſo mō hmōi erūt pcc̄a mortalia. imo cōit̄ cū eis ita reſiſtit̄ erūt magne ꝟtutis. ꝟ. ⁊ in futuro remūeratōis ſingl̄arꝫ. materia ſeu occaſio Ex hūili tate tn̄ pt̄ hō de eis ɔfitēri n̄ in ſpē ſ3 i genēali dicēdo ſic Tres malas cogitatōnes habui. tn̄ p dei graz ſpe m̄ nūq̄z placuer̄t Timeo nihilo min⁹ ꝙ n̄ tā cito eas impugnauēri ſic debuiſſē et cū dei auxilio potuiſ ſē Nōndū āt ē ꝙ ſi i his adueni ret qd abſit delcātio cū cōſenſu. h̄ oino expreſſe et ſpecifice eēt ɔfitē dū. etſi in opatiōez ꝓcederet̄ tunc adhuc mlto āpli⁹. q2 h̄ foēt ꝟuius Huic regl̄e generali videt̄ addēn dū. ꝙ ſi pſōa deuota fuēit ex natu rali q̄dāmō iclinatōe nimis ꝓna ad aliqd pcc̄m ſeu vicium ſit h̄ ira inuidia. male loq̄ de alijs. aut aliud qdcūq̄z. ita vt q̄ñz ec̄ cadat mōr/ lit̄. nllo mō ꝓt̄ h̄ deſpet. ſ3 cordia/

aliter de hoc doleat et ꝯfiteat̃ hu/
militer. et ꝓponat in animo nunq̃
ãplius ita velle peccare. etiãſi mil/
leſies tũc vna die ceciderit ꝗ̃ vltra
nõ tñ ꝓpterea damnabit̃. dummõ
ſaltẽ totiẽs ſurrexerit q̃tiens ceci/
derit Ante caſũ igit̃ cogitet dinã
iuſtitiã. ſed poſt caſũ diuinã miam
ſemꝑ attẽdat Mia eni dei tanta eſt
vt ſi homo hr̃et oĩa pcc̃a mundi
ſuꝑ ſe. et doleret ꝙ cũ eis tam bo
nũ dñm deũ ſuũ ſuꝑbe offendiſſet
et firmiter ꝓponeret ampli⁹ abſti/
nere. deus talẽ nũq̃ dãnaret. imo
habem⁹ multa exẽpla de pluribus
ſcĩs qui grauit̃ peccauerũt. ⁊ poſt
pcc̃a ſua ꝓpter pñiam ſuã. et maxi
mã dñi dei nr̃i dulcedinẽ et pieta/
tem qua diligit humanã naturam
facti ſũt apud deũ maiores ſcĩ q̃
nõnulli ſcĩ qui nõ ſic ceciderũt De
rũtñ ſuꝑ his nemo debet peccaꝛ̃. ſʒ
poſtq̃ peccauit. ꝯfidat de dei bo/
nitate et ꝓpter ꝓmiſſa reſurgere fe
ſtinet. et ſaluus erit Nã de⁹ per os
ꝓphe dicit. ꝙ nõ velit mortẽ pcc̃o
ris. Sed iuxta veriſſimã ſãcti Joh
Chryſoſtomi ſñiam deus q̃ſi do/
let cũ hoĩem per ſuã iuſtitiã dam/
nare debet ꝓpter homis iniuſticiã
ex quo homo eſt imago dei tã no/
biliter creatus et tam ꝓcioſe redẽ
ptus Nemo ergo debet deſpeare
de dei mia q̃ntũcunq̃ etiã grauit̃
et innumerabilit̃ peccauerit. ſʒ toto
corde doleat qꝛ tã dulciſſimũ dñʒ
inhonorauit ꝓpter ſua pcc̃a et in
futurũ cauere ꝓponat. et ſic dubi/
tare nõ habet q̃n dina pietas ſecũ
miam faciat Eſt etiaʒ ꝓ regula
ſeruãdũ. ꝙ ſi hõ in aliquod pcc̃m
ceciderit etiã mõꝛliter. nõ tñ ſemel
ſʒ pluries. nõ triſtet̃ in tãtũ ex h ꝙ
ſibi ipi grauiter indignet̃ inde ⁊ ali
quid mali indiſcrete ſine ſcitu et cõ
ſilio ſui ꝯfeſſoꝛis vel ſuꝑioꝛis ꝓpte
rea faciat ſibi. ſed cũ q̃dam mẽtis
libertate et coꝛdis fiducia hũiliter
recurrat ad dñm deũ ſuũ petendo
coꝛdialiter veniã et ſe accuſãdo et
emendationẽ cũ diuino adiutoꝛio
in mẽte habẽdo Faciat ẽgo hõ
iſte ſicut facere ſolẽt pueri nondũ
ſatis foꝛtes ad ãbulandũ. qui cuʒ
libẽter vellẽt ãbulare cadũt ſepi⁹.
Et cũ ſe cecidiſſe cognoſcũt et per
ſe nõ poſſe reſurgere. non ſibi ipſis
ita indignantur. vt ſic velint iacen
tes ꝑmanere ſʒ hũiliter ⁊ fiducialr
extendũt man⁹ ſuas ad piã mr̃em
vt ſe releuet ex quo per ſe ſurgẽ ne
queũt In infinitũ plus nos ſum⁹
cari et dilecti dine maieſtati q̃ nos
creauit redemit. et ꝑpetue ſaluare
diſponit q̃ vnq̃ aliq̃s filius ſue
mr̃i carnali extitit carus et dilect⁹
Recurramus ergo ad eã cũ humi
litate ⁊ confidẽtia poſt lapſũ ⁊ im
poſſibile eſt vt dãnemur Null⁹ ãt
pſumat ꝙ velit aut poſſit ꝑ ſe ſur/
gere a pcc̃is aut peccata cauere. h
eniʒ ſolius dine eſt gr̃e Caueat er
go quiſq̃ a ſigno tãte ſuꝑbie Nã
ꝓpter ipam ſuꝑbiam ꝑmittit de⁹
q̃nq̃ cadere hoĩem in pcc̃a. in que
nõ cecidiſſet ſi humilit̃ ⁊ timoꝛate

ſe ad dñm deum ſuum et ↄpaſſiue
ad ꝓximũ ſuũ qui ꝑus in ſilia pec
cata cecidit habuiſſet.

De malarũ cogitatio-
nũ cauſis atq; remedijs.

Quia tactum eſt ſuꝑius de
grauib⁹ et abominãdis tẽ
tationibus cordis ſeu cogitatõnũ
cũ doctrinaꝝ aliquarũ ꝓ earũdez
remedio ãnotatõne Ut adhuc cla
rius poſſit intelligi qđ dictũ eſt. et
vt facili⁹ poſſint inueniri remedia
ſpũalia cõn morbũ ſpũalẽ tã peſti
ferũ. expedit declarare aliq̃lr̃ cau/
ſas q̃ntũ poſſibile fuerit ⁊ dñs do
nauerit ex q̃bus ortũ hẽant q̃nq;
tã turpes cogitationes. Primum
itaq; fieri poſſũt ex ſuggeſtione et
immiſſione inuiſibilis hoſtis q̃ ꝟtu
tem fantaſticã et imaginatiuã ſim
pliciũ mouet. hmõi abominatõib⁹
prout fecit illi monacho. xx. annis
vñ ſup̃ dictũ eſt Probationez hu/
ius docet expientia in nõnullis de
uotis innocẽtibus ⁊ caſtiſſimis ꝑ/
ſonis. que nũq; ab extra audierũt
blaſphemias et turpitudines tales
quales ab intra ꝑcipiũt Uñ claꝝ
eſt ꝙ niſi ab hoſte inuiſibili immit/
terent͛ mime ſentirent͛ Immiſſiões
aũt hmõi ꝑmittit deus fiẽi ad hu
miliandũ hoĩem ⁊ vt timorat⁹ ope
retur ſalutẽ ſuã. et ad diſcendũ an
tiqui hoſtis inſidias. ⁊ vt hõ eo de
uotius ad diuinũ auxiliũ recurrat
Remediũ bonũ ẽ. vt homo faciat
vt ſup̃ heremita docuit Itẽ ꝓdeſt
vt homo diuino adiutorio ↄfidens
derideat et ↄtemnat ſpm̃ nequã ⁊
ſuꝑbũ ſuis imũdicijs dicendo Im
mũde ſpũs ſi q̃d poſſes ãplius eẽ
facẽs. ego te nõ curo qꝛ dñm deũ
meũ ne tibi vnq; cõſentiã in adiu/
torẽ inuoco Scio ꝑſonã que ꝑ hu
iuſmõi irriſionẽ ſolatioſe de facili
ſe eruit ab his ſpurcitijs Spiritus
q̃ppe ſuꝑbus nõ diu patit͛ ſe ita ↄ
tẽptui hr̃i Scđo fieri pñt hmõi
cogitationes turpes et abomina/
biles ex cauſ͛ naturalib⁹ ſm̃ huma
ni corpis diſpoſitionẽ Prio vide/
licz aut ex nimia cerebri euacuatio
ne per ieiunia ſtudiũ vel fortẽ ima
ginationẽ Scđo aut ex nimia abũ
dantia groſſi fumi cauſati ex cor/
ruptis humorib⁹ ꝓpter cibi ⁊ pot⁹
intẽꝑantiã vel etiã cauſati ex cẽto
cibo vl̃ potu qui licz modice ſum/
ptus habz naturalr̃ generãe groſ
ſos hũores caput ꝑturbãtes Ter
tio aut ex eo ꝙ ꝑſona talis eſt ni/
mis ocioſa Quarto aut exinde ꝙ
hõ eſt ↄſuetus curioſe ⁊ incaute vi
dere vel audire res de q̃bus facili
ter ſumit͛ occaſio poſtea cogitãdi
nefaria Quito aut etiã ex inordia
to et nimis ↄtinuo timore offendẽ
di deũ Queãdmodũ videmus ex/
emplarit͛ ꝙ ſepe et cõiter ꝑtrãſitur
lignũ q̃ntũcunq; etiaz anguſtũ in
terra ſimplicit͛ poſitum abſq; aliq̃
trepidatione qđ non ſic fieret ſi li/
gnũ foret in alto aut de ſubt⁹ ha/
beret ꝓfundã foueã etiã q̃q; eſſz
magis amplũ. nã tũc imaginatio

de piculo faceret hmõi timorẽ Et timor ↄñter faceret caſuz ex eo ꝙ ſm naturales in magno timore ſã guis totus conatꝛ iuuare ptẽ nobi liorẽ corpis ſcȝ ipm cor recurrẽdo ad ipm. ⁊ ſic ceteris membris eua/ cuatis hõ per totũ corpus quaſi ſpaſmatur et deficit virib⁹. vñ nc̃e eſt vt cadat. ¶ Similiꝛ eſt exẽplũ de timore in tenebris Expientia ei docẽte. ſcimus ꝙ in loco obſcuro vel tenebroſo et in nocte cuȝ vidẽ nõ poſſum⁹ que iuxta nos ſũt time mus naturaliꝛ velim⁹ aut nolimus Ita vt etiã qñqȝ videatꝛ nobis ex timore nimio licȝ fãtaſtice ꝙ vide/ amus vel ſẽtiam⁹ circa nos tetras imagines vel audiam⁹ voces aut ſibilationes horribiles cũ tñ in re nihil ſit.

Remedia cõtra primã et ſcdam naturales cauſas

Dicamus igiꝛ nũc ad ꝓpo/ ſitũ nr̃m ꝙ qñtũ ad euacu ationẽ cerebri vel ei⁹ abun dantiã in humorib⁹ corruptis ⁊c̃. pſona talis indiget magis ↄſilio exptoꝝ artis medicine et bono re gimine corpali q̃ȝ doctrina theolo gorũ et ſpũali medicamie. ¶ Sed qñtũ ad ocioſitatẽ nimiã ſi ipa fue rit in cã que oĩa mala docẽ ↄſue uit. remediũ ꝑncipale eſt vt hõ ſtu deat cogitationes ſuas beſtiales et indomitas. freno rõnis tenẽ ne vagentꝛ libere ſꝑ quo voluerint Et poterit hoc fieri. ſi hõ occupauerit ſe diuerſis exercitijs vtilib⁹ tã ſpiri tualib⁹ q̃ȝ corpalibus alṫnatis vi cibus. dũmõ tñ hoc fiat cũ mẽtis q̃dã delc̃atione. et ñ vſqȝ ad tediũ et nauſeã in vno exercitio. alioqn cogitatiões ꝓpter tediũ nõ recede rent ȝ eq̃ vt ꝑus et qñȝ multo am pli⁹ diuagãdo ad alia ſe redirent. Sup his hẽmus exẽplũ de ſco An thonio qui q̃dã vice in hẽmo gra uiter affligebatꝛ tẽptatõne malaꝝ cogitationũ. vñ cõq̃rebatꝛ dño di cẽs Dñe vellẽ ſaluari ȝ non volũt ꝑmittẽ cogitationes mee Tũc ap parẽs ei angel⁹ in ſpecie heremite oñdit eidẽ remediũ cõn cogitatio nes hmõi nũc paululũ laborando manib⁹. nũc genibus flexis orãdo deiñ corp⁹ reficiẽdo. poſt d̃eſcẽdo. et rurſus iteꝝ laborãdo et tandẽ ait Anthoni ſic facias et tu. et ſal/ uus eris Utinã attenderẽt bene hoc exẽplũ nõnulle pſone que ſub ſpecie q̃ſi vacãdi deo et deuotioni nihil opari volũt manualiter cum tñ apl̃s dicat Qui nõ laborat nõ mãducet Quãuis eni vacare deo p ſpũalia exercitia nõ ſit ſñ labore laborare nihilomi⁹ interdũ ec̃ ma/ nib⁹ expedit. vñ ↄtingit nõnũq̃ȝ vt hoc negligẽtes nõ q̃dẽ ob corpis debilitatẽ ſed ex deſidia et carnis voluptate deueniũt ad magna pi cula ſuaꝝ aiarũ nõ ſolũ in maliꝭ co gitatõnib⁹ ȝ ec̃ qñȝ in grauiorib⁹ Prudenꝛ itaqȝ ⁊ rectiſſime religio num inſtitutores ſuis deputarunt filijs certas horas nõ ſolũ ad cã/ tandũ. orãdũ meditãdũ ⁊c̃. veꝝ ec̃ ad labores manuũ exteriores faci

endū. ꝑut clare patz in regula ſci
bn̄dicti et alioꝝ aꝓbatoꝝ ordi/
nū inſtitutionibus Nō eſt eni aliq̄
cogitatio tā turpis tā abomiabil̄
mala et execrāda quā nō inueniat
deteſtāda ocioſitas Nā cor vacā
tis otio eſt ad inſtar molēdini. qd̄
cū nō habet ad molēdū bonū fru
mētū q2 in ↄtinuo motu eſt. molit
et ↄſūit ſe ip̄z. etiā vſq3 ad tolē ſui
ↄſūptōnē et deſtructōnē niſi ꝓhibe
at̄ alic⁹ diligētia Et eq̄ cito molit
aduolātes fedas muſcas ſic gra/
noꝝ electoꝝ adipes. p̄ſertim cum
ſuū ſit ↄtinue molere et nō quieſcē
neq̄q3 vō q̄d molat ſiue bonū ſiue
malū diſcernē et eligere pōt niſi re
gentis ꝓuidētia alic̄ curet diſpo/
nere Si cui exēpla p̄miſſa ꝓ vitan
do otio nō ſufficiūt Attēdat ec̄ ꝙ
ip̄i fr̄es carthuſiēſes qui pl⁹ cet̄is
religioſis q̄eti ↄtēplationis ⁊ ſpiri
tualib⁹ exercitijs deputati vident̄.
hn̄t ꝑut intellexi certas horas q̄/
bus corꝑalib⁹ intēdūt opibus ſe/
crete et ſine ſtrepitu in ſuis cellis.
ſit h̄ ſcribēdo libros ligādo. corru
ptos emēdando. ortulos ſuos co
lendo aut cetēa hmōi exteriora ꝓ
loco et tp̄e ↄgruo faciēdo Quippe
ↄſiderātes ꝙ ſpūalib⁹ ſemꝑ inten/
dere nō ſinit humana fragilitas re
ligioſo qn̄q3 corꝑalia exercēt vt vi
tetur ꝑiculoſa ocioſitas. Atteſtat̄
p̄dictis dīna ſcp̄tura quō nō ſolū
ꝑiculoſū ſ3 etiā damnoſū ſit otium
de ſodomitis qui peſſimi pc̄cores
noiant̄ ⁊ int̄ ceteras cās que eos
ad tātū ꝑduxerūt malū ↄmēorat̄

ni fallor ip̄m otiuz Addendū ꝓpt̄
p̄miſſa eſt ꝙ licet q̄ſi oibus genēa/
liter ſit ꝑiculoſū ſimpl̄r velle inten/
dere ↄtēplationis q̄eti. et nō labo/
ri qn̄q3 intēdere manuali. ſpēaliter
tn̄ videt̄ h̄ ꝑniciosū iuuenib⁹ ꝑſōis
etſi nō oibus tn̄ multis. maxie ꝓpt̄
natural̄ caloris in ip̄is exceſſiuum
dn̄ium. ac etiaz ꝓpter eoꝝ indiſcre
tionē et inexꝑientiā q̄ diuturnitate
tp̄is remouet̄ imo etiā ꝓpter p̄ſum
ptionē q̄ ſatis cognata eē ↄſueuit
iuuētuti Vn̄ ad magna poſſent ꝑ
uenire iuuenes aiaꝝ ꝑicula. ſi non
qn̄q3 et ſepi⁹ corꝑalib⁹ exercitarēt̄
oꝑibus Nulli tn̄ dubiū q̄n ↄtingat
iuuenes qn̄q3 p̄ multis ſenib⁹ cōtē
platōni inueniri magl. idoneos q̄3
q̄3 de cōi curſu id negandū videat̄
Inueniūtur nāq3 iuuenes vl̄ ex na
turali diſpoſitione vel ex bono re
gimie vel ex ſingulari dono diuie
gr̄e q̄etiſſimi ⁊ ad ext̄iora quaſi in
nullo inclinati ſ3 tōliter pene deuo
tioni dediti Inueniunt̄ etiā inuete
rati dieꝝ maloꝝ. in q̄bus q̄ſi nl̄la
mētis eſt ſtabilitas. nec animi trā/
quillitas. nec cordis deuotio ſ3 ex
mala ↄſuetudine paſſionib⁹ vicioꝭ
abūdātes. et pene in nullo mortifi
cati nihil aliud q̄3 que carnis ſunt
ſapiūt Quis ergo dubitet q̄n illi
iuuenes ad vacādū deo plus ſint
apti q̄3 iſti ſenes ¶ Et ne q̄s mur/
muret attēdat̄ ꝙ ſūt ſcp̄tura teſte
pueri cētū ānoꝝ Et ſūt adoleſcen
tes n̄ ↄtēnendi q̄ poſteri p̄oꝝ vitā
morib⁹ tranſcēderūt Hec r̄media
data cōn malas cogitationes dū

causã habuerint ex ocio. valẽt etiã
ſi cauſate fuerint ex nimio ꝛ inordi
nato timore offendẽdi deũ Occu/
patus nãq3 diuerſis exercitijs faci
lius obliuiſcet timoris hmõi q3 va
cãs ɔtinuo ocio Remediũ nihilo/
minus cõtra eandẽ cãm efficax eſt
vt hõ cogitet potiꝰ diuinã miam q3
dei iuſticiã. et cũ qdã mẽtis liber/
tate fiducialiter ſe totũ ꝓijciat in
abyſſũ diuine bonitatis et clemẽtie
dicẽdo Domie quãq3 multa ꝛ ma
gna ſit mea iniqtas. vñ merito te
timere habeo. ſcio tñ ꝙ multo eſt
maior tua pietas. quia eſt infinita
Vñ multo ãplius in te confidere
volo Aufer ergo a me deus meꝰ
nimiũ timorẽ ſeruilẽ. et ɔfirma me
in timore tuo filiali quo magis te
cordialiter diligã q3 nimis vehe/
hemẽter timeã. Si aũt cõſuetu/
do mala ꝛ curioſitas intẽdendi il
lis. de qbus facile occaſiones ma/
loꝝ oriri pñt fuerit in cã tã turpiũ ꝛ
iniquarũ cogitationũ. remedium
difficiliꝰ poterit inueniri qꝛ ſẽper
inqeta et famelica ſolet eſſe curioſi
tas in malis enutrita et conſueta.
Remediũ tñ vt ſup vt hõ occupet
ſe vtilibꝰ vitãdo otiũ et cuſtodiat
ſe a videndis. audiẽdis. loquendis
et tangẽdis noxijs. et non dando
occaſionibꝰ pctõꝝ locũ Etiã valz
vt hõ cũ ſẽſerit ſe inuadi talibꝰ co
gitationibꝰ ſtatim qſi cũ violentia
reuocet mẽtẽ ſuã inde et applicet ad
alia Etiãſi milleſies vna die hoiez
inuaſerint milleſies hõ ſe ab eis
auertat ſignãdo ſe ſigno ſc̃e crucis
ſuſpirãdo ad deũ inuocãdo nr̃am
dñam et ſc̃m ãgelũ cuſtodẽ ſuũ ce
teros q3 ſc̃os qs in ſpẽali habz ve
neratione et dilectõne Vel ſi hec
omĩa nõ ꝓſint. infligat hõ ſibi ipſi
aliqͣ dolorẽ ꝑ flagellaꝫ alias ſal/
ua tñ diſcretiõe. Etſi nec adhuc ſic
pax fuerit nihil meliꝰ eſt niſi vt tũc
hõ ɔtemnat tales ſpurcitias et fa
ciat ſicuti facet. ſi qs ſibi diceret vł
oſtẽderet aliq que ipſe audire ſiue
videre dedignaret Tũc eni qſi cũ
indignatione auerteret et aures ꝛ
oculos et auerteret ſe ad alia etiã
qntũcunq3 aliꝰ loqret ſeu mõſtra/
ret q ſibi nõ placerẽt Sic et h fiat
Si ãt nec ſic infernales tꝛes muſce
pũgitiue pacẽ ꝑmiſerint. optimuz
remediũ eſt vt hõ nihil de eis am/
plius curet. ſed ſub diuina ɔfidentia
paciam habeat et ſit ſecurꝰ ꝙ non
eũ nocebũt. nõ ſolũ imo et ad ma/
gnã coronã eidẽ ꝓderũt.

Quattuor generalia
documẽta cõn malas cogitatões

Pro pleniori intellcu eorũ
q dicta ſũt. ꝛ ꝓ faciliori re
medio ɔſeqndo Cõtra tã
groſſas et ruſticanas tẽtationes
cogitationũ. ponamꝰ aliq docum̃
ta breuit Quoꝝ pmũ ẽ iſtud pīcu
loſiſſimũ. eſt cũ qs ſe dare vult ad
deuotionẽ et ad ſpũalia exercitia
ſi nõ ſcit ſc̃pturas. nec habet bonũ
directorẽ ɔſiliariũ fidelẽ. expertuz
deuotũ. et diſcretũ. deũ timentẽ de
quo audeat et poſſit tõliter ɔfidẽ
et ɔſcie ſue ſecreta ex toto eidez re

uelare. alioq̄n enim ɔtinget talē ꝑ ſonā facili⁹ et ꝑiculoſius errare a vera via ſalutis q̄ꝫ aliquē qui cōi ſc̄lariū fideliū gradit̄ via Exēplū ſuꝑ hoc hēmus in vitaſpr̄m Nā di cebat q̄dā ſc̄us pr̄ Si videris iu/ uenē per ſe volentē intrare ꝑadiſū id ē ſine doctoꝛe. etiamſi iā vnū ha buerit pedē in ꝑadiſo. retrahe ipꝫ infra ꝑ aliū pedē q2 ſic nūq̄ꝫ intra re poterit Sc̄dm documētū ē p⁹ q̄ꝫ ꝑſona deuota expoſuit ſuo pr̄i ſp̄ūali illā tentationē villanā Verbis generalib⁹. non eſt nc̄ariū de ea vl tra in ſp̄ēali aliq̄d dicē niſi foꝛte in illū finē vt meli⁹ intelligi poſſit ex qua cā ſit oꝛta. et vt ex ɔ̄nti conue niēti⁹ poſſit dari remediū Non tñ adhuc fieri debet hoc frequenter Qui eniꝫ pꝛeſumeret liberari ſe ab hmōi tētatione graui per cōfeſſio nis et manifeſtationis iterationeꝫ nimiā erraret valde Nā exꝑientia docēte frequēter hiturus eēt pei⁹ ex hoc Attendat̄ ergo ꝑut ſuꝑ ta ctum eſt. ꝙ non eſt nc̄ariū vt iñ q̄s ɔfiteat̄. eo ꝙ nō eſt pc̄cm niſi forſi tan ip̄a ꝑſona eſſet in culpa ex vna q̄nq̄ꝫ cauſaꝝ ſupi⁹ exp̄ſſarū Tūc ei poterit fieri ita vt petat ɔſilium ⁊ auxiliū a cōfeſſoꝛe. ⁊ vt veniā ɔſe/ qui mereat̄ de occaſione p̄ſtita tā abomīabili tentationi vtputa Si videlꝫ ip̄a ꝑſona deuota cōſueta eſſet nimis vacare ocio aut curio/ ſitati. aut q2 nimis ieiunaſſet indiſ/ crete aut q2 nimis in cibo et potu exceſſiſſet De his bñ p̄t fieri cōfeſ ſio aut etiā extra ɔfeſſionē peti cō ſiliū. abſq̄ꝫ tñ ſp̄ēali et apta manife ſtatione talis blaſphemie q̄ ipſam ꝑſonā vexat Tertiū documētū ē vt diligētiſſime ab oibus caueat̄ ne q̄s aliquo mō quicq̄ꝫ dicat aut faciat vel ſcriptis vel picturis vel geſtib⁹ vel figuris q̄buſlibet coꝛā vtriuſq̄ꝫ ſexus pueris ſiue iuuenib⁹ vñ poſſit in eis cauſari poſtmodū hmōi nefarie aut aliaꝝ q̄rumcūq̄ꝫ turpiū cogitationū incētiuū Pro/ ut ꝑchdoloꝛ nōnulli facē nō verē tur qui ſine omī nc̄itate et ex mera ſua carnalitate ſeu animi leuitate loquunt̄ audacter de ſecretis mr̄i/ monij aut cōn fidē. cōtra deū eius q̄ꝫ ſc̄am humanitatē vel cōn ſc̄os per modū ioci vel aſs leuiter coꝛā puellis et iuuenib⁹ aut ꝑ turpes pi cturas aut ꝑ geſtus laſciuos inno cētū coꝛrūpunt coꝛda Aut qui ca niculos vel cattos aut pullos vel alias beſtias laſciuiētes et ad laſ/ ciuias et turpes cogitat⁹ de facili inſpiciētiū aīmos ꝑuocare valētes nutriūt et ab hmōi taliū viſu audi/ tu et tactu pueros et puellas inno cētes nō caute cuſtodiunt. ſed ſine omī verecūdia coꝛā eis cū his tur pia fieri ꝑmittūt in magnū ſuū et taliū innocētū ꝑiculū aiaꝝ De fa cili nāq̄ꝫ pueri etiam innocētiſſimi occaſione. ex hmōi nefandoꝝ au/ ditu viſu tactu vel ꝛc. data cogita būt inimico cooꝑante Utinā ñ ex cogitatione etiā oꝑe poſtmod̄ cō pleant q̄ loq̄ nō licet Sed dimitta

mus illa et veniamus ad alia.

Quartū documētū ē Tentatio il la grauis ꝛ turpis blaſphemie ſeu quecūq; alia que in ſola cogitatō ne adhuc verſaṫ. vincitur vt cōiṫ melius. eam cōtemnēdo. obliuioni tradēdo et ſe de ea excutiendo et ad alia fortiter mentē trahēdo q̄ȝ multū cū ipa litigando repugnando et diſputādo Ratio efficax eſt hui⁹ De q̄nto eni nititˀ q̄s ſufflādo fortiter extinguere magnū ignem ampli⁹. de tanto ignis inflāmeſcit vehemētius. et augetur citius Similiter eſt de potentia homis imaginatiua ſiue virtute fantaſtica qꝛ q̄nto magis aliqua ſpecie apphē ſiua per cogitationes ꝯpugnātes fricatur et moueṫ. tāto fortius in ipſis figitur et indelebilius fortificatur Nihil ergo cōſultius niſi vt tranſeaṫ faciliter in his et non nimis imobiliter et quaſi ex directo eis repugneṫ ſed q̄ſi ex aduerſo ꝑ indirectuȝ alia videlȝ in cogitatu fortiṫ apphēdēdo Et vt breuiṫ remediū imo breue dicā Aq̄ pn̄ie in lachrymis corpis et gemit⁹ ſp̄s in ꝯtritiōe cordis ꝓ pc̄cis. hāc malā tentationē ꝛ quācūq; aliā maculā aīe efficaci⁹ abluit purgat ꝛ extinguit Expto credaṫ Si tn̄ vt ſupponuim⁹ diſcretio nō deſit Ita vt caput ſenſus et ratio nō ledantur Et dūmō firma ſpes de dei mia nō abſit Ita vt ex nimio timoṙ offenſionis diine in deſpationis voraginē nō labatur. Deficim⁹ q̄ppe ex nobis in cūctis ſed nō vſq; q̄q; ad ꝑditionē gr̄e dei Ipe eni nouit ſuſtētare nr̄am inſufficientiā et infirmitatē plus q̄ȝ pater et mr̄ qui nos ſm carnē genuerūt dūmodo nos noluerim⁹ ſponte declinaē ex eius ꝯfidentiā et diuā charitatem

Expliciūt dn̄i Joh̄ garſon doctoris eximij Cācellarij parisieñ documēta vtilia ꝓ deuotis
ſimplicibus ab eodem edita in lingua vulgari gallica et per quēdā aliū in latinū tranſlata Qui quidē tranſlator ad ruſticitatē latini eloquij que reſultaſſet magis ex vulgari ſenſū e ſenſu q̄ȝ verbū ex vbo transferre curauit Vn̄ nec mirādū ſi opuſculū iſtud non ꝯuenerit ſatis in ſtilo cum alijs eiſdeȝ cancellarij operibus.

Incipit apologetica

ſiue rñſiua venerabilis magr̄i Jo.
Garſon ſacre theologie doctoris
egregij et cancellarij pariſieñ. ad
quendā monachū dom⁹ carthuſie
maioris querentez. Utrū licitū
foret ꝓ ſtudio lectōnis et exercitij
ſpūalis cōuentū et ꝓlixitatē diui
officij dimittere Et qui libri eſſent
fructuoſius frequentandi In qua
quidē rñſiua p̄mo ep̄laris ꝑmittit
ꝓlogus poſt ſubnectunt decem ꝛ
octo ꝯſiderationes In q̄rū p̄mis
xij. ſuadet cenobitica ſtabilitas. et
arguit ſuſpecta loci ſeu ꝯuent⁹ mu
tatio ꝑtextu ſeu colore maioris q̄e
tis et ꝑfectus In reliquis v̄o ſex
cōſiderationibus agit de libris a
mōcho in diuino officio et regulari/
bus obſeruātijs cōtinue occupato
frequētandis

G rā vobis et pax

g Si inimicos iubemur
diligē q̄nto magis eos
qui nos diligūt in veritate et ſin/
cēitate ſalutis Nihil quippe ita de
bitū. nihil plus nature cōſentaneū
nihil efficacius ad diligi q̄ȝ reda/
mes ſi amaris. et ames vt ameris
hoc eſt enim amatorium poculum
Seneca teſte ſine veneficijs ſiue ca
rie. ſ. Si vis amari ama. Durū id
circo videri potuit verbū illō v̄re
charitatis de me et ad me Quis ꝓ
hibet etiā nō amantē diligere? Sȝ
fuerit hoc dictum licētia ſermonis
amoroſi. qui legem neſcit. nec ſe ca
pit ſepe Ueniā ad alia ſuꝑ quib⁹

bus ilico rapuit anim⁹ me ſtilo cur
rente. ꝯſiderationes videlȝ aliq̄s
ānotare p̄ntibus annexas Suppe
tebāt alie ꝯſiderationes plures. ſȝ
laſſitudo corꝑis et formido tedij
ꝯpeſcuerūt ſcribētē Sane ſuadeo
p̄mū totū religionis ſtudiū trāſire
i affectū cordis. nō tñ accipio ꝑ h̄
affectū qualē cūq̄ȝ ſed ſanctū ꝛ ca
ſtum Nā tranſibant illi de quibus
p̄s loquit in affectuȝ prauū. dum
ꝓdijt quaſi ex adipe iniquitas eo
rū Habet auctor de ſpū et aīa bre
uem inter ceteras magnas multas
et laudabiles cōſiderationē iſtam
Affectus inq̄t qui eſt ſpontanea et
ſuauis inclinatio ad aliud triplici/
ter in nobis attendit ſcȝ in ſupio/
ri ꝑte rōnis. ꝛ in inferiori. ꝛ in ima
ginatione Si ſpūs nr̄ ſequit affe/
ctum p̄mū dicit homo ſpūalis. ſi
ſcd̄m dicit homo rōnalis. ſi tertiū
dicit hō aīalis Poteritis in origi/
nali ſi placet videre latius Itē q̄ȝ
in ep̄la beati bernardi ad veſtros
fr̄es de mōte dei Fuit opinio ce
lebris ꝙ tota theologia nr̄a de/
beret magis cēſeri affectiua q̄ȝ ſpe
culatiua Rōez aſſignat vnus vali
dam Quia iubemur redigere oēm
intellectū in captiuitatē in obſeq̄ū
xp̄i Plus eſt igit om̄is intellectus
theologice ad cultū xp̄i ꝑ charita
tis obſequiū. q̄ȝ ad ſpeculādū ma/
xime cū finis legis ſit caritas Rur
ſum circa monitionē infra de lcu/
ra doctrinaꝝ Placȝ hic addere ꝙ
ſermones magr̄ales qui fiunt ſuc/
cincte per diſtinctiones. valde illu
minā t intellectū. ꝛ ſine labore gra

poſſit ſe ſubtrahere a
ui demulcēt etiā affectū. cū inſpicit
ſermo dei viuus et efficax. dum ad
modū colloquētis et otinētis eiꝰ
ſe infūdit ſuauiter per ꝑticulas or
dinatim. Habet q̄ȝ vltimū maꝛia
circa pene ſingła pſalmoꝝ ⁊ alio
rum diuinoꝝ verba. pro exercitio
meditationis Exēpli grā Beatus
vir qui nō abijt in ɔſilio impioꝝ
hic pōt aſſumi diſtinctio de beati/
tudine Itē de viro Item de abire
Itē de ɔſilio Et ita de reliqs De/
mū nō eſt cōſiliū meū vt difficiles
q̄ſtiones et ꝓfūdas ſpeculatiōes
occupatꝰ in aſſiduo dīno ſeruitio
ſibi aſſumet intelligēdas Ubi re/
quirit ociū maximū ac ingenij vi/
uacitas. cum diſpēſatione vegeta
cerebri q̄eta et ſerena. ne forte fre/
neſis aut alia incurrant incommo
da Sufficiunt igit tractatuli faci/
les et ad pietatē idonei Scriptuȝ
lugduni anno dñi. ijxx6. per Joh
cancellariū pariſieñ.

Explicit epła

Incipiūt cōſideratiōes

ad ꝓpoſitū quas bñ ɔſiderare de/
bet religioſus in dīnis multū occu
patus ꝑ ſerenatione conſcie

Conſide. prima.

Religioſus ille cōſi
deret in primis ꝙ dei ꝓui
dētia q̄ in ſui a diſpoſitōne ñ fallit
deduxerit ipm ad ordinē celebrē ⁊
a ꝓbatū in quo iā ita ꝓfeſſus eſt

diuinis

poſt ꝓbatōnē ſolitā. vt reſilire fas
non ſit Faciat ergo de pia nc̄itate
ꝟtutē gratuitā. ⁊ meritoꝛiā. qꝛ du
rū ē ſi cōn ſtimulū calcitret Sacri/
legiū q̄ȝ ſi volūtatē ſuā rurſꝰ vſur
pet quam in ſupioꝛis ſui vice dei
reſignauit
manus

Cōſide. ij.

Cōſideret ſcdo ꝙ iā ſibi viuen/
dum eſt nō ꝓpria ſed aliena lege.
nō ꝓpria ꝫ aliena volūtate que tñ
oꝛiginalit a ſua voluntate ꝓceſſit
Nō eni quiſpiā ad ꝓfitendū coge
bat Secūda ē igit deinceps aliēa
volūtas nō ꝑoccupāda. ñ docēda

Cōſide. iij.

Cōſideret tertio dictꝰ religioſꝰ.
qm̄ deꝰ bonoꝝ nr̄oꝝ nō eget Ac
ꝓiñ melioꝛ ē obediētia q̄ȝ victima
Proptēa cēſeri dȝ ꝑ regła genēa
li Illud eſſe meliꝰ illud pulcrius il
lud nobiliꝰ illud vtiliꝰ delcabilius
et honeſtiꝰ qꝺ ē obedie ꝓrimiꝰ. ſit
illa res in q̄ obedit vilis. abiecta.
turpis inutil. laborioſa vana. ſtul/
ta. q̄ntūlibet inhoneſta. ſolo pcc̄o
excluſo Exm̄ hēmus in dño noſtro
ih̄u xp̄o q̄ ſacerdotali et regio ge
nere ac ſpū ꝓphetico inſignis nu/
dis ābulabat pedibꝰ aliiſq̄ꝫ marie
hūilitatī geſtis ſe deiecit. hāc exiſti
mās vt btūs hieroꝰ finalit innuit
ſūmā nobilitatē videlicet deo pr̄i
obedire Uñ et brā agatha ꝑ iudi
cē ſuū iculpata eo ꝙ ſuilē pſonā
ꝓpt xp̄i ſuiciū gerēt. rñdit prudē/
tiſſime theologiſādo dicēs Sūma
ingenuitas hec eſt in qua ſeruitus
xp̄i comꝓbatur.

Conſideratio quarta

Conſideret q̄rto ꝙ ſicut in do/
mo patris manſiones multe ſūt et
vie multe ꝑueniendi ad eā ꝛ in via
dei ſꝫm qḋ loquit̃ btūs Augꝰ aliꝰ
ſic alius ſic ibat Ideoqꝫ cōformit̃
iuxta apl̄m In qua vocatione vo
catꝰeſt ambulet. De quo idē apl's
exemplū poſuit alio in loco de va
rijs veri coꝛpis officijs Quo exē/
plo ad ꝓpoſitū nullū accōmoda/
tius eſſe poteſt ſi ꝓfunda cogita/
tione ruminetur.

Conſide.v.

Cōſideret quinto ꝙ aduerſariꝰ
noſter diabolus iuxta beati petri
verbū illo mane lectum in ep'la ad
miſſā.quo hec poſt meridiē ſcribū
tur tanqꝫ leo rugiens circuit q̄rēs
quē deuoꝛet.nō habet autē effica
cius malignādi machinamentū qꝫ
ſi poſſit hōi ſuadere diſplicentiam
ſtatus ſui iam aſſumpti.iam qꝫ ꝓ/
feſſi Et hoc facere conat̃ nunc ſub
velamīe maioꝛis vtilitatis in alia
vocatione.vt in p̄dicando.nūc ſꝫ
figmento quietudinis cōtemplati
ue.nūc ſub arrogātia ſciētie āplio
ris.nūc ſub vmbꝛaculo quaſi oia
ſint inutilia que agit in vocatione
ſua ꝓſequēdo ſingula et annihilā
do Ieiunia vigilie.ꝑlixitas cantus
et hoꝛaꝝ.ſolitudo grauis et iuge
ſilentiū.cū ſimilibus ſint ꝓ exēplo
Subiūgens ꝙ deus ſoluz inſpicit
coꝛ et coꝛꝑalis exercitatio.ad mo
dicū vtilis ē Addēdo.vt qḋ deni/
qꝫ ꝑdicio hec Poterat enī vngētū
ſuū vt ſibi videt̃ venūdari multo ꝛ
nō ſic depiret Dicit hoc qn̄qꝫ ſp̄s
ſeductoꝛ inſtabilibꝰ cellicis.qui ſe
p̄ſumunt idoneos ad docēdū ali/
os vt ſeducat eos ita finaliter de
cella ſalutis in mundū perditiōis
reducat.

Conſide.vj.

Conſideret etiā ſexto ꝙ omnia
ſuſpecta ſūt tanqꝫ a demonio me/
ridiano(qḋ ſe tranſfigurat in an
geluz lucis)immiſſa et ſuggeſta q̄
loci vel ꝓpoſiti ſemel arrepti ꝛ ſuſ
cepti mutationē ingerūt et ſuadēt
directe vl' indirecte.p̄cipue niſi ma
nifeſtus ſit in via quā ambulat po
ſitus obex eterne ſalutis.qui poni
tūc ſolū credit dum cū hac via et
ipſa non ſtat ſalus.

Conſide.vij.

Cōſideret ſeptimo ꝙ ſchola re
ligionis valde diſtat a ſchola ſecu
lari.inq̄ſitiōis Dicebat ſꝫ vnꝰ fra
trū meoꝝ alteri fr̄i ſuo et meo dū
ſimul in oꝛdie celeſtinoꝝ moꝛarent̃
Fr̄ hec religio nō eſt ſchola theo/
logie vel pħie ſed xp̄iane ſimplici
tatis ꝛ diſcipline.nō veniſti ad do
ctrinā ſeculari.ſcie vanitatē.ſꝫ ad
diſciplinā et hūilis vite bonitatez
Linque q̄ſtiones ſcholaſtici.viris
quia erudiūt intellectū Tibi ſatis
ſint regulares noſtre obſeruantie

que inflammare ſufficiũt tuũ affe/
ctum Et vere ita eſt et veriſſimũ ẽ
quod dixit.

Conſide.viij.

Cõſideret octauo ꝙ viatores h̄
ſumus nõ cõpꝓ̄henſores Sit igit̃
viator vt viator.nec querat hic ea
in via.que ꝓ p̄mio queſita deben
tur in patria Compꝓ̄henſio ſcilicet
diuinitatis ſine fãtaſmatibꝰ ⁊ ſine
labore.vbi nec lãguor nec ſeniũ ⁊c̃
Et dicamꝰ cuz apoſtolo. Nihil iu
dicaui me ſcire inter vos.niſi iħm
xp̄m et hunc crucifixuz Sufficiat
hic nobis corpaliter ãbulantibus
per corpalia tranſire per fidem et
ſpem et charitatẽ in eterna Et vi/
deamus tam diu in ſpeculo et eni/
gmate quouſqꝫ veniat dies illa q̃
ſponſus paſcit ⁊ cubat in meridie
claritatis eterne.qñ videbimꝰ eum
facie ad faciem ſicuti eſt.et ſimiles
ei erimus.

Conſide.ix.

Conſideret nono ꝙ in illa die ꝑ
mi ſpecialis examinis noſtri.et in
die etiã examinis ſcdi ſeu nouiſſi/
mi ⁊ genẽalis nõ interrogabimur
q̄ntũ fuerit intellectus noſter acu/
tus⁊ eruditus.ſed q̄lis fuerit affe
ctus noſter ad dñm deũ nr̃m.hoc
eſt q̃ꝫ ſimplex q̃ꝫ rectus.q̃ꝫ piꝰ hu/
milis et deuotꝰ q̃ꝫ qꝫ ſpõtaneus et
fidelis in dei ſeruicio.ſm eã voca/
tionẽ q̃ võtus fuerit dĩnitus Hoc
diligẽter pẽſabat qui dicebat Dis
ꝯſũmationis vidi finẽ.latũ mãda
tum tuũ nimis Qđ quidẽ manda
tũ certiſſime ẽ charitas nõ cogno
ſcendi vanitas

Conſide.x.

Cõſideret decimo ipe religioſꝰ
ex p̄miſſis.exquo om̃e ſtudiũ ſuũ
reſolui debet in affectũ.vt nihil ſtu
deat nihil legat nihil cantet nihil
meditet̃ quod non immediate aut
mediate ordinet̃ ad inflammatõz
affectus.qm̃ in hac inflammatiõe
cõſiſtit ſupremus apex theologie
myſtice.tradite per dionyſium ac
reuelate ſibi et alijs per ſpiritũſan
ctum Sed neqꝫ fugabũtur fantaſ/
mata per ſtudiũ.ſed per deſideriũ
per affectũ ſcilꝫ non intellectũ Qm̃
neceſſe eſt intelligentez fantaſma/
ta ſpeculari.

Conſide.xi.

Cõſideret etiã vndecimo ꝙ hec
inflammatio affectus non expectã
da eſt ab homine Propterea non
ſuſpiret ad hunc vel illum doctorẽ
preſertim viatorem.vt dicat felix
eſſem ex conuictu talis vniꝰ Sug/
geſtiones huiuſmodi ſepe ſunt dia
bolice inducentes mentis ⁊ nõnũ/
quã etiam corporis inquietudinẽ
Scio experiẽtia de quodã ꝓfeſſo
qui prius ardentis ſtudij in ſeclo
de ꝓgenie ne dũ illuſtri ſꝫ et regali
ꝯquerebat̃ q̄lit̃ tpe ſuo nõ eẽt alt̃
Hieronymus ꝙ poſſet adire vt
ſic perueniret ex ſua eruditione

ad ſcie ꝑfectionē quaſi ſcʒ nō eſſet
tēpe ſuo doctor. etiam in ianuis
qui ſufficerent docere eum. quaſi
etiam religionez intraſſet non ad
lamētū ſed ad documētū. Recolo
triſtis ꝙ duʒ ego pia ſolicitudine
dicerē me timere talē ſciendi ardo
rem nō fore ab inſtinctu bono ſed
malo. rn̄dit ille indignabūdus rn̄
que voluit et receſſit Et o pĳſſime
et terribiliſſime in ꝯſilĳs ſup filios
hoim dn̄e deus meꝰ quo receſſit q̄
abĳt Utiqʒ heu paulo poſt factꝰ ē
apoſtata ſub ſpecie q̄ſi artiori. reli/
gionis imo tandē abſqʒ omi vēcū
die velo totū religionis ois habi/
tū abiecit Miſereaᵗ ſui imo et mei
ac oim nr̄m deus Hmōi eteni par
vel etiaʒ maius ꝑiculū ſecluſa dei
pietate imminere pōt ceruicibꝰ no
ſtris. niſi a curioſitate et vanitate
ſciēdi plura. q̄ʒ oporteat caueamꝰ
Sit hoc inductū nō ad cuiuſqʒ cō
tumeliā ſeu im ꝓperiū ꝓpicī ſit mihi
deus. ſed oibus nobis ad cautelā
et in exemplū. vt nō q̄ramus plus
ſape q̄ʒ oporteat ſape cū ſobrietate
Et vt ſemp meminerimꝰ illō ꝓfe.
dn̄e nō eſt exaltatū cor meū ꝛc.

Conſideratio. xĳ.

Cōſideret. xĳ. ⁊ poſtremo iuxta
ꝓmiſſa q̄lis exercitatio ſibi an̄ oia
tenēda ſit prima Et inueniet ꝓcul
dubio ꝙ nihil ſic ꝓmū nihil ſic ꝓn/
cipaliter ſibi incūbit ſicut h̄ vnicū.
vt ſcʒ ꝯuiciū dei adimpleat Seruiſ
ciū dei quippe per ſepe. in regulis
monachoꝝ nomiaᵗ eccīaſticū offi
cium Deinde ſi q̄d tp̄is in reſiduo
fuerit. ordineᵗ hoc ad vacandum
quantū obedientia admiſerit ſibi
ipſi poſt nc̄itates corꝑis. q̄ multe
ſūt. Hoc documētū breui ꝟſiculo
quidā ꝯplexus eſt dicēs Fac opus
iniunctū deinde vacato tibi Cōſu
lo tn̄ vt iſta vacatio ſit taliᵗ practi
cata in deuotōis ocio. vt non red
daᵗ inepta ꝑ lachrymas aut alia
leſiua corꝑis vel mentis exercitia.
ad ea que in cātando legēdo ⁊ ce
teris hmōi ꝓncipaliꝰ et ꝓncipaliſſi
me ex ſc̄a obedientia incūbūt Di/
ctū ſufficiat Tantū de prima par/
te Ueniamus nūc ad ſex alias
conſiderationes. ſcʒ de libris legē/
dis ſeu frequētandis per religio/
ſum. ſedulo in ſeruicio ſeu diuino
officio occupatū

Sequitᵗ prima cōſide.

Porro ſi ꝑgat ſe/
dula curioſitas. aut vt mi/
tius loquamur ſtudioſa ſedulitas
inquirere. qui vel quales libri ſint
frequētandi tali religioſo ſic inſti/
tuto. ſic qʒ aſtricto ad qualē ꝓmo
nūc currit pro admonendo et hor
tando cenſeo rn̄dendū Primo ſub
doctrina generali quia nō omnes
mouenᵗ ſimiliter ex ſimilibꝰ Liber
omnis ſit hiſtoricus. ſit moralis ſit
allegoricus. ſit anagogicꝰ. in q̄ plꝰ
repiet deuotōnez ſe moueri. legaᵗ
interim memoreᵗ. et rumineᵗ. Ita

tū ſi ꝓbate ſit auctoritatis Sup q̄ re editū eſt opuſculū de examie doctrinaꝝ Cui ɔſonat libell⁹ de laude ſcriptoꝝ.

Conſide. ij.

Ceterū nō eſt hec regl'a fixe data niſi ꝓ hic et nūc Qm̄ ſepe variatis affectionib⁹ ꝓ varietate tā humoꝝ in corpe. q̄ȝ moꝝ in mēte nc̄e eſt ſtudia variari. ꝓna nimirum faſtidio eſt nr̄a natura tēpe hui⁹ mutabilitatis nr̄e Obſeruādū eſt nihilomin⁹ vt hec mutatio ſtudioꝝ nō ſit ſolūmō nauſeātis q̄ſi ſtomachi cui⁹ eſt multa deguſtare et paꝝ diligere. ſed veniat ex mētis delectu.

Conſide. iij.

Proinde q̄ntū occurrit ꝓ hic ⁊ nūc. et q̄ntū ad exhortationē p̄ntē attinere videt̄. ſūt narratōes pr̄m ꝓut in libro vitaſpr̄m digeſte ɔtinent̄ bn̄ ſalubres. qr p̄t in qualibet narratione pauſa fieri. duȝ vacat hora ex obediētia ad ſuitiū diuinū ſiue ad alia Inſup q̄ȝq̄ȝ mirer quo pacto id fiat. monēt p̄ ceteris ſcptu/ris pl⁹ ea documēta. q̄ veluti alti⁹ pſone ſub tipo. ingerunt̄ intellcui. et facile demulcet affectū. cū quaſi pſonā ipam in mortuis lr̄is loquētem viuaciter p̄ntem cū ſua aucte imaginatur Cōſiliū ɔſimile ſit de parib⁹ piaꝝ hiſtoriarū narratōib⁹

Conſide. iiij.

Amplius ſi q̄ſtio fiat de doctrinalib⁹ et nō de hiſtoriacis traditōnibus veniūt ad animū ꝑtin⁹ que memit idē animus ātea ɔpoſuiſſe tanq̄ȝ ſibi familiari⁹ cognita. vtinā nō vanius occurrētia. que quia ꝓ hic et nūc habeo ipe ſuſpecta. non quideȝ de nō veritate ſed de vane glorie vera vanitate eadē p̄tereo. Sūt libri pl'es bti Bernardi viri deuotiſſimi Et p̄ſertim ep'la ei⁹ ad fratres Carthuſiēſes de mōte dei Itē ſermones eius ſup cātica canticoꝝ vbi loquit̄ tanq̄ȝ religioneȝ ꝓfeſſus. et ſicut experientia multa edoctus Sūt inſup moralia beati gregorij pape omī admiratione ⁊ veneratione atq̄ȝ vtilitate p̄clara. que etiā ꝓ magnis et q̄ntūcunq̄ȝ magnis ingenijs ſine ɔcluſione tū tardioꝝ. qr ſingulis lac et mel mi/niſtrāt ſufficere poſſunt ſua vtilitate Sūt deniq̄ȝ ad maiorē abūdanti/am imo ſupabūdantiaȝ libri illius venerabilis Richardi de ſcō victore de. xij. p̄riarchis de archa myſtica Et quid laborarē per ſingl'a Nihil eteniȝ ɔpoſuit niſi diuinū et myſticū edoctus a preceptore ſuo doctore celeberrimo Hugone de ſancto victore Cuius opuſculū de orōne qd̄ incipit Quo affectu quo ve ſtudio ⁊c. ſuperat omnē laudē

Conſide. v.

Subinde neſcio ſi precipuus inter omnes numerādus ſit Euſta/chius Ita enim nomē iſtud ſuum vulgatum Bonauentura videor

poſſe tradere Jlle eni ſingulariter
inter om̄es doctores catholicos
pace oim̄ ſalua videt̄ idone⁹ et ſe/
curiſſim⁹ ad illuminādū intellc̄m ⁊
ad inflāmandū affectū Cui⁹ opuſ
cula duo. vt lecturā ⁊ alios tracta
tus ei⁹ interim p̄tereā tāta ſūt arte
ꝯpendiȷ̄ diuit⁹ cōpoſita vt ſup̄ ipa
nihil. breuiloq̄ū noto et itinerariū.
Jn q̄bus ꝓceſſū eſt duabus viȷ̄s
cognoſcēdi deū Primus nāq̄ʒ ho
rū duoꝝ tractatuū. ꝓcedit a p̄mo
p̄ncipio qđ deus eſt vſq̄ʒ ad alias
veritates ſub deo creditas et ha/
bitas Alius ecōtra ꝓgredit̄ a cre
aturis ad creatoꝛeʒ per ſex ḡdus
ſcalares vſq̄ʒ ad anagogicos ex/
ceſſus Qui licet ſint difficilioꝛes ⁊
rarioꝛes debet tñ om̄is xp̄ian⁹ ad
illos aſpirare Qm̄ theologia t̄lis
myſtica ꝓꝛie eſt xp̄ianoꝝ Que ⁊
ꝓpiciante et reuelante ſpū xp̄i ih̄u
facillima eſt ſup̱ om̄ia ⁊ vtiliſſima
ſed abſcōdita a ſapientibus et in
oculis ſuis p̄ꝛudētibus et ipſis pe/
ne inacceſſibilis et impoſſibilis iu
xta eiuſdē dn̄i ſaluatoꝛis diuinam
ſñiam. qua ait Cōfiteoꝛ tibi pr̄ ꝛc.

Conſideratio. vj.

Confiteoꝛ itaq̄ʒ ⁊ ego in in
ſipiētia mea ꝓ ꝯcluſione
ꝯſñiue ep̄le ne vltra in lon/
gum vergat. ꝙ a. xxx. ānis et āpli
us citra volui habere familiares
mihi p̄dictos tractatulos ſepe le/
gendo. ſepe ruminādo. etiam vſq̄ʒ
ad verba. nedū ſñias Et ecce hac
etate. hoc ocio velut ad votū vix
p̱ueni ad initiū guſtus eoꝛundem
Qui ⁊ repetiti ſemp̱ mihi noui fiūt
et placēt iuxta illud Flacci de poe
mate vel imaginē ꝯpoſitis elegā
ter Decies repetita placebit Jlle
gauerim ꝯmodius graui⁹ digni⁹
et verius illud de ſapiētia quā ille
deſcribit qui ait Nō habet amari/
tudinē ꝯuerſatio illius nec tedium
ꝯuictus eius ſed letitiā et gaudiū
Sicut quoq̄ʒ ipa eadē ſapia ſe col
laudās dicit Qui edūt me adhuc
eſuriunt Et qui bibunt me adhuc
ſitient Quia ſcʒ in edendo ſaturi/
tas eſt ne quid deſit. et in deſiderio
auiditas manʒ ꝯtinua ne faſtidiū
fit. Vñ etiā fruuntur inq̄t ꝓſa nec
faſtidiūt quo frui magl. ſitiūt. Hec
ad ſatiſfaciendum ſcꝛ̄ptis charita/
tis veſtre dicta licet ſatis curſoꝛie
ſufficiant

Explicit tractat⁹ Joh̄.

Garſonnis ſup̱ eo An mōach⁹ ꝓ
ſtudio lectionis et quiete ꝯtempla
tionis poſſit ſe a ꝓlixitate officiȷ̄
diuini ſubtrahere Et quos libꝛos
debeat frequētarē mōchus multū
occupatus in cātando legendo et
oꝛando.

Incipit tractat⁹ magiſtri Joh.gerſon cācellarij pariſienſis de laude ſcriptoꝝ

SCrutari ſcriptupturas exhortabat̄ oli iudeos xp̄us Joh̄is.v. Scp̄turas videlicz in q̄bus putabant ſe vitā eternā hr̄e De qualibus loquit̄ ap̄ls ſcd̄a ad thimoth iij.ꝙ oīs ſcp̄tura diuīt⁹ inſpirata. vtil' ē ad docēdū.ad arguēdū.ad corripiēdū.ad erudiēdū i iuſtitia. vt ꝑfect⁹ ſit hō dei ad om̄e op⁹bonum inſtructus Et ad rhōs.xiiij. Quecūq3 ſcp̄ta ſūt ad nr̄am doctnā ſcp̄ta ſūt.vt per patiētiā et cōſolationē ſcp̄turaꝝ ſpem habeamus Verū quō ſcrutabūtur ſcripture ſi nō habeant̄ Qualit̄ habebunt̄ ſi nō ſcribant̄ Qua rōne ſcribent̄ ſi n ſcp̄torib⁹ Sūt igit̄ nc̄arij ſcp̄toēs Et hoc ē qd̄ hic et nūc intēdimus ſuadere ꝯpellēte nos ad h mltiplici circa ſcp̄tores libroꝝ vtiliū defectu quē patit̄ etas nr̄a Et in primis cōcluſionē certā ſtatuam⁹ dicentes Scriptor idoneus et frequēs libroꝝ doctrīe ſalubris agit op⁹ bonū de genere.Et op⁹ hoc ſi proueniat ex charitate.eſt meritorium vite eter̄ne nec ſuile dicendū ē Vn̄ ꝑtin⁹ habet̄ deciſio dubij cuius occaſione cuditur pn̄s opuſculū qd̄ q̄ſiuit q̄dā de mōchis dom⁹ carthuſie Si liceat dieb⁹ feſtiuis ſcribere deuotionis libros gratis

Sed aduertendum in primis ꝙ nomen ſcriptoris notat periciam ſcribendi.cum vſu aſſiduo vel frequēti Scriba vēo dicit magiſtrū in eis q̄ ſūt diuine legis eruditū Qui et ſcrutator vl' ꝗſitor dici p̄t.aut eē dictator Quales erāt ſcribe iudeoꝝ q̄lis eſdras ſcriba velox et ingenioſ⁹ in lege q̄les apud xp̄ianos theologi doctoēs ſeu theologie ꝑfeſſores de q̄b⁹ non erit ꝑncipaliter ſmo pn̄s ƺ de ſcp̄torib⁹ q̄ſi mechanicis et manualib⁹ libroꝝ

Et hi ſūt in mltiplici dr̄a penes eruditionē maiorē vl' minorē circa ſcp̄turā quā trāſferunt ex inſpecto exēplari libro vel quā de ꝑnūciātis ore ſuſcipiūt ſic baruch de ore hieremie ſcp̄ſit oēs ſermones eius Sūt qui ſiml' ſūt dictatores ⁊ ſcribe et ſcp̄tores.talis laudat̄ fuiſſe diuus Amb.libros ſcribēs q̄s dictabat Sūt alij q̄dus infimi nullū penit⁹ hn̄tes intellc̄m eoꝝ q̄ tranſcribūt.q̄s q̄i pictores appellam⁹ Sē nōnlli tc̄ꝫ medij q̄d⁹ q̄b⁹ apt⁹ ē ſatl.ſēſus eoꝝ q̄ ſcribūt ſaltē grāmaticalit̄.ſeu lr̄alit̄.q̄les olim fuerūt et adhuc eē ferunt̄ in religionibus approbatis atꝫ in vniūēſitatib⁹ et ſtudijs rōbilit̄ inſtitutl.Et de talib⁹ loq̄ p̄cipua nūc ē intētio neq̄ꝗ alios ſecludēdo.qui vel ſūt magis aliq̄d q̄ ſcp̄tores vt ꝑmi.vel vt ſcdi.q̄ paꝝ ſūt ad fructū ſpūalē ſue ſcp̄ture capeſſēdum idonei Quib⁹ p̄notatis.vt lucidior ⁊ breuior eēt ordo dicēdoꝝ.ptꝫ ſtatim hec nr̄a concluſio.ſcientibus quid eſt opus bonum de genere quid opus meritoriū vite eterne.quod opus ſeruile Veruntamen placet

eam per ↄꝑationes aliquas in ſb/
ſequētib⁹ duodecim ↄſideratiōib⁹
āpliādo mōſtrare q̄s metꝝ ꝯplex
ↄp̄hendit v̄ſus Predicat atq; ſtu/
det ſcꝑtor largit̄ et orat. Affligit̄
ſal dat fontē lucēq; futuris Eccle
ſiam ditat. armat cuſtodit hōrat.

Conſideratio. i. ꝙ ſcriptor predicat.

Scriptor idoneus ⁊ freq̄ꝯs librorū doctrine ſalubris Sic eni ſemꝑ infra loqui volum⁹ et intelligi p̄dicare dici p̄t Certe ſi lingua ſilet manus predi/cat et fructuoſius aliq̄n quāto ſcri ptura venit ad plures vberior q̄; trāſiēs ſermo Nec obuiam⁹ dicto hieronymi ꝙ h; neſcio q̄d laten/tis energie viue vocis actus et in aures diſcipli ex doctoris ore trāſ fuſa fortius ſonat Sed inuenies aliq̄s eruditiſſimos fatētes ſe pla diđiciſſe ſcꝑta ſtudēdo rumināðo q̄; ſecū q̄; ꝑ doctoꝛi. auditū Qualē ſe fuiſſe videt̄ bernard⁹ gl̄iari di/cens magr̄os ſuos fuiſſe querc⁹ ⁊ fagos. Proculdubio nō ſine p̄uia vel comite lectura librorū Vnde ꝙ inter p̄dicatores ſūt multi tāq; nudi ꝓnūciatores eoꝝ que ſumūt formaliter in ſcriptis. qui ſi mereri poſſint aureolā p̄dicatoribus de/bitā Cur nō ſilr̄ ſcꝑtor noſter cui pōt adeſſe et adeſt. ſupponitur. nō impar animaꝝ ſaluificans zel⁹ ſcri bendo ſicut alteri loquēdo?

Conſi. ii. ꝙ ſcꝑtor ſtudet/ legē ti ⁊ dictāti ſimilis.

Scriptor h̄mōi ſcrutāti ſtu dioſe vel legēti doctrina/liter vel etiā dictāti nō eſt vſq̄quaq; diſſilis Colligit̄ ex p̄ce denti deductio p̄ntis ↄſideratōis quo ad legē vel dictare q̄r nedū ꝓ morula tp̄is exigua ſ; i ānos decē cētū. mille. ſcꝑturā durare ↄtiget i ſe vel ꝑ multiplicationē exēplariū ab ea ſcꝑtoꝝ. legētibus aūt atq; di ctantib⁹ ſi defuerint auxilia ſcꝑto rū cū mēoria ſit labilis obrepet ꝓ tinus oblitteratio dictātis aut de lectis obliuio Vnde ꝙ ſalubriora ſunt plerūq; ſcripta veterū qualia ſcriptor noſter eligit q̄; dictamina nouelloꝝ Nō ꝙ imꝓbem⁹ nouos dictatores quales aſſidue cogunt̄ aſſurgere tū ꝓpter alterationē va/riam guſtus ſp̄ūalis/cupiētis nūc hāc nūc illam eſcam verbi celeſtis nūc oēm penit⁹ abominantis. Tū vero ꝓpter dubitationes nouiter emergētes iuxta q̄litates ꝑſonaꝝ tp̄m aliarūq; circūſtātiaꝝ q̄ nūq; plene totas ſe p̄bebūt cū ſint abſq; numero variabiles Exemplū; de medicis et morbis Nō eni ſuffici/unt eis libri q̄ntūlibet ex arte ↄpo ſiti Sed op̄tet variare receptas quales velle ſiml̄ oīes tradē eēt prout auicenna notat inexplebile Prodeſt nihilomin⁹ apud rē publi cam nō mediocriter reſeruatio ta/liū ꝑticulariter dictatoꝝ. ſicut cō/tra morbos corpoꝝ ſic aduerſus peſtes animoꝝ q̄d vtiq; facit ſcri ptor Porro ſcrutationē ſtudioſā

non om̄i ſcribenti tradere poſſunt⁹
ſed ſcientifico cui⁹ memoria firmi⁹
retinet ea que ſcribit q̄ꝫ alia ſi vult
intendere.tū ꝓpter immorationē.
tū q2 ſegni⁹ irritant animos demiſ/
ſa p̱ aures q̄ꝫ que ſunt oculis ſubie
cta fidelib⁹ ait Flaccus. Accipit ex
hac radice ſue traditionis originē
ars memorie cui⁹ meminit Cicero.
Reddit̃ inſup̱ ratō cur expediat ſtu
dioſis abbreuiatiōes ſibi certis no
tulis inſignire puncta memoratu
digniora

Tertia conſideratio q̄
ſcriptor noſter largit̃.miſeret̃ et cō/
modat

Scriptor noſter largit̃ miſe
ret̃.et ꝯmodat. Tres eē p̱/
tes ſatiſfactionis theologi
tradunt. Una eſt elemoſina de qua
pn̄s ē ꝯſideratio.altēa ē oratio.ter
tia ieiuniū.de quib⁹ erit cōſideratio
ſequēs. Quis oro dubitauerit q̄m̄
ſcriptor qualē loq̄mur ſit largitor
elemoſine multiplicis neduꝫ tp̱alis
ad ſuſtentationē ſui ſuoꝝq̄ꝫ fratrū
ſeu domeſticoꝝ. Eſt em̄ lucroſa nō
parū iſta ars. Tenebit inſup̱ locuꝫ
elemoſine ſpūalis ad opitulationē
animaꝝ.nunc aduerſus errores et
ſcrupulos p̱ eruditionē doctrinalē
atq̄ꝫ ꝯſilij.nūc ad ꝯſolationē ſaluta
rē. Fallor ſi nō ita miſericordiā rece
perūt Jonathas cū ceteris iudeis
p̄mo Machab.xij. Dicentes ſe ha/
bē ſolatio ſanctos libros ideo nul
lo indigere. Conſonat ap̄l's vbi ſu

p̱ra ad Rho. Sūt adhuc vt accepi
nōnulli ꝓfeſſores regule beatiſſimi
Augl. q̄s canonicos regulares ap/
pellam⁹ apud Ollandiaꝫ quoꝝ la
bor ſcribēdi paſcit eos tp̱alib⁹ ſub
ſidijs de precio libroꝝ remanētib⁹
apud ſe plurimis ad ſpirituale ſola
tiū. Tales iure dixerim⁹ beatifica/
tos a ꝓpheta. Labores inquit ma/
nuū tuaꝝ q2 manducabis.beat⁹ es
hic in ſpe.et bene tibi tādē erit in re
Uxor tua myſtice diuina ſapiētia.
vel religio tua.vel celeſtis grā.ſicut
vitis abundās in laterib⁹ dom⁹ tue
que eſt eccleſia vel ꝯſciētia. Filij tui
litteraliter profeſſores et ſcriptura.
moraliter op̱a tua.ſicut nouelle oli
uarū in circuitu menſe dn̄i que pa/
rat̃ aduerſus eos.demones et ho
mines qui tribulāt nos. Cōp̱a nūc
ſi potes alioꝝ quorundā eccleſiaſti
coꝝ multiplicata ſup̱ numeꝝ inſti/
tuta ſint in orōib⁹ vocalib⁹. ſint in
elemoſinis corp̱alib⁹. iſtoꝝ paup̱i
nec iam paup̱i ſed diuiti ſimplicita/
ti. Fuer̃t an adhuc ſint neſcio ſācti/
moniales in hoc opus dedicate ſic
olim Origeni ꝓ tranſcribēdis pau/
peribus ſuis nedum notarios per
diuites ſeculares.ſed puellas ſex in
ſcribendo peritas datas eſſe. Un̄
queſo tot genera bibliaꝝ. tot do/
ctoꝝ volumina que modo ſupſunt
in eccleſia ſi nō ex ſcriptorib⁹ in reli
gione degentib⁹ q̄ꝝ ad pn̄s vix vl
lū ſupeſt veſtigiū

Quarta cōſid. q̄ ſcriptor orat.

Scriptoꝛ noſter oꝛat. habꝫ
oculus nūcius coꝛdis oꝛā/
di materiā ſibi miniſtrare.
Quāuis nihil obſit q̄n vocalis qñ/
qꝫ poſſit inſeri oꝛatio vel canticum
ſuaue duꝫ ſcribiť. Ut vero ſatis eſt
implere ſcriptoꝛē nr̄m monitionem
aplicā. ꝙ pſallamꝰ et cantemꝰ i coꝛ
dibꝰ nr̄is dn̄o. Qđ frequenter eo li
berius implere valet quo ſolitudie
quadā vberiꝰ fruiť. Puto palaꝫ m̄
fieri ꝙ ſcriptio vel ſcriptura ē opꝰ
dei opus religioſū. nō minꝰ ſepe q̄ꝫ
vocis exaltatio in canticis eccleſie.
Pōt ſubinde vnū ꝯpenſari ꝑ alteꝝ
qñqꝫ ſalubꝛiꝰ q̄ꝫ tꝑalis adminiſtra/
tio ab ecc̄iaſticoꝝ officioꝝ frequē/
tatōne ſaluat et abſoluit. Credide/
rit ꝓinde ſcriptoꝛ noſter et pietate
iugi recogitauerit totiens deū ſan/
ctos qꝫ angelos ſecū eē. totiēs ſcri
ptoꝛes ſacros ip̄m alloqui. totiens
xp̄m ſibi blanda q̄daꝫ oſcula cōſo/
latōis dare. quotiēs eoꝝ dicta ſa/
lubꝛia ꝯſcribit q̄ mediate vel imme
diate diſpenſarūt. Cui dignitati q̄
p̄t m̄ces alia tꝑalis equari? Quis
ꝓhibet talē aliquē ꝯtemplatiuū et
eſſe ſimul et dici? Cōtemplationem
itaqꝫ lectio que ſcribendo fit nō im
pedit ſed paſcit.

Quinta cōſid. ꝙ ſcriptoꝛ affligitur

Scriptoꝛ noſter affligiť in
quo ieiunij vicē tenet. Ieiu
niū ꝓut eſt tertia ꝑs ſatiſ/
factionis extēſo nōie diciť a docto
ribꝰ om̄is afflictio coꝛꝑalis aſſum/
pta volūtarie ꝓ ꝯdomatiōe carnis
vel vice ſatiſfactionis que fit ꝑ do/
loꝛē. Quēadmodū ꝑs altera q̄ dici
tur oꝛatio ꝯcludit omnē mētis ele/
uationē in deū cū humili ſubiectōe
et obedientia. Elemoſinā vero ꝓ/
tendūt ad omne ſubſidium ꝓximo
miſericoꝛditer impenſuꝫ. Conſonat
votū pauꝑtatis elemoſine. votum
obediētie oꝛationi. votū caſtitatis
ieiunio ſeu coꝛꝑis edomatiōi. Que
taliť elucidata mox ꝑſpicuā faciūt
hāc ꝯſideratōeꝫ cū duplici p̄cedēte.
Nullus itaqꝫ negauerit laboꝛioſuꝫ
eſſe ſcribētis exercitiū. acceptet igiť
illud in penitentiā ſeu ſatiſfactionē
ꝓ ſuis alienisqꝫ delictis. ſic em̄ dire
ctio ſpūalis oculi reddet laboꝛem
ſuū nedū vno hoc modo laudabi/
lē et meritoꝛiū. ſed tot modis quot
intentiones bonas adducet ad de
coꝛationē actus ſui. nominatim iu/
xta ꝯſiderationes duodecim quas
ſub ſcripture p̄conijs aperimꝰ. Iun
ge ꝙ in foꝛo penitentie poteſt iſte
laboꝛ ad ſatiſfactionē ſacramenta
lē imponi. quē laboꝛē ſi nullꝰ impo
nit hōim, impoſuit ſane deꝰ ab initō
cū dixit Ade et poſteris In ſudoꝛe
vul. tui veſcl. pa. tl. Poꝛro q̄ in labo/
re hōim nō ſunt nec cū hōibꝰ flagel
lanť nō intumeſcāt ſed timeant ne
cū demonibꝰ affligantur. Scripſit
egregiū volumē Augꝰ. de oꝑe mo
nachoꝝ qđ totū potuerat ad rem
que nūc agiť traduci. Qm̄ ſi mona
chos opoꝛtet oꝑari. quale dabitur
opus aliud ſue profeſſioni nedum

minus aduerſum.ſed amplius ꝑ/
motiuū attēto ꝙ nō oēs idonei ſ
ad difficiliora qualia ſūt p̄dicatio
vel lectio doctrinalis Sed neque
miſſaꝝ obſtat celebratio.quā finit
hora breuis Neqꝫ p̄tēa valz excu/
ſatio deſidie nonnulloꝝ dicentiū
imo q̄ſi gl'iantiū neſcio ſcribē Di/
ſcant diſcāt.neqꝫ verecundent vel
deſperent q̄m labor im̄pbus om̄ia
vincit.et duris veniēs in reb' ege/
ſtas ait virgilius Saliet beſoeng
fait vieille troter id ē latie Nc̄itas
facvetulas currē Qui ſe dic̄ egē cū
ſibi poſſit faciēdo qd̄ i ſe ē ꝓuidē
ſi mēdax.ſi fict' eſt.lcor dꝫiudicet

Sexta cōſideratio

ꝙ ſcriptor ſal ſapientie tribuit

Scriptor nr̄ poſteris ſal ſa
piētie adminiſtrat. Jubet
apl's eſſe nr̄m rōnabile ob
ſequiū ɔformiē ad figurā legis p̄/
cipientis in om̄i ſacrificio ſal appo
ni Uideat aūt ſcp̄tor ne ſuum ſal
infatuet vl' ſibi ſi ei nō ſapuerit vl'
alijs ſi corruptū per ineptias ſcri/
bendi reddiderit Quales vere ꝓ
tulit etas nr̄a plimos quoꝝ men/
doſa fuerūt adeo volumina vt cō
ſultius fuiſſet.nulla q̄ꝫ talia mini/
ſtrari cū litteīs incōditis ſine lege
ſine ſenſu vel ordine.adeo q̄dē vt
auctori ꝓprio ſeu dictatori nō intel
ligibilia redderent q̄ntūlibꝫ intro
ſpecta Hāc exiſtimāt aliq̄ nō mini
mā tribuiſſe iacturā ſtudijs ac vni
uerſitatib' nr̄e tēpeſtatis dū quili
bet admittebat ad ſcribendū.non
ꝓbatus non cognitus Exēplaria
quoqꝫ dabant incorrecta Quid nī
multiplicior corruptio ſeq̄ret.iun/
cta trāſcribētiū vl' inertia vl' igno/
rantia Sed dant viſitatores in ar
tibus mechanicis.ne fraus cōmit
tatur in opationibus vt in pānis
vel in pane vel cultellis et ceteris
Quis digne tulerit opus p̄cioſiſſi/
mū expers eſſe viſitationis.ne cor/
ruptio ſua ſerpat iugiē in deterius
Sic oliꝫ apud ſc̄os p̄res hēbatur
electio ſup ſcp̄toribus nec paſſim
admittebat indoct' vt doctus ſed
vſqꝫ ad punctorū formationem.q̄
lucē dāt magnā legētibus examē
habebat Priſci doctores nomia/
tim hereneus ſi nō fallit memoria
ſubiūgebāt in opuſculorū ſuorum
fine terribilē diui nomis obteſta/
tionē.vt ſcp̄ta ſua correcte trāſcri
berent et p poſteros ita fieri ſua/
derent Alioq̄n iuxͣ hieronymū q̄s
vel ſcp̄ſiſſe vel emēdaſſe fruct' eſſꝫ

Septima cōſideratio

ꝙ ſcriptor fontē miniſtrat

Scriptor nr̄ poſteris apit
fontē aque viue ſaliētis in
vitā eternā Intelligat hoc nō vt
auctor p̄ncipalis qui ſolus deus ē
ſꝫ vt miniſtrator Nā fons vite ver
bū dei in excelſis Nōne libri ſalu/
bres q̄les intēdimus ſūt nō ciſter/
ne quidem veteres et diſſipate.ſed
fons ortorū puteus aquaꝝ viuen
tiū que fluūt impetu de libano.q̄
cādidatio nūcupat Cui ſapientie
fonti q̄nto ꝓximiores ſunt riuuli

ſciarũ tãto purioꝛes ſalubꝛioꝛes
q̃z crediderís illos Quo cõn duz
per terras in lõginquum riui ſcia
rũ dilabunt nõ retinẽtes virtutẽ ⁊
guſtũ fontís oꝛiginalis ſcito ꝙ de
facili limũ viſcum q̃z cõtrahũt. vñ
v̓mes peſtilẽtes vt rane buſones
colubꝛi geniti repũt et potãtes in/
ficiũt aut ꝑimunt Bibe igit̃ o ſcri/
ptoꝛ de aq̃s tuis viuẽtib⁹ venĩẽti/
b⁹ de libano ꝑoꝛ Et ne dixeris cũ bẽ
ticl. aq̃ furtiue dulcioꝛes ſũt ꝫ oia
palã ⁊ in luce clareſcãt ꝓ quo ſit
ſequens conſideratio

Octaua cõſideratio

ꝙ ſcriptoꝛ lucem dat

Scriptoꝛ nr̃ lucez ſequit̃ ⁊
eam poſteris adminiſtrat
Lex dei lux eſt et lucerna.
Lucerna pedib⁹ meis verbũ tuum
ait p̃ſta dño et lumẽ ſemitis meis.
Sit opꝫ ipĩ gaudiũ. qui delcãbile
lumẽ ocul̃ inſpicit q̃tidie Neq̃z hẽt
vt thobías cõqueri. q̃le mihi gau
diũ erit. qui in tenebꝛis ſedeo et lu
men celi nõ video Videt plane lu
men celi ſcꝑtoꝛ nr̃ qđ ẽ verbũ dei
deſcendẽs a p̃re luminũ. dũ alij ac
cumulãt ſuꝑ ſe terrã inſtar talpaꝝ
defoſſi tenebꝛis ſclariũ vel lr̃arum
vel opationũ Gaudeãt pueri tl̃es
habuiſſe ꝑentes vel magr̃os qui
talib⁹ eos artibus ſalubꝛia ſcribẽ
di voluerũt inſtruere Gaudeant q̃
talentũ artis hmõi ſuſceptum non
ignauiter infodere ꝫ vt lucernã et
lucẽ ſtrẽnuitate diligẽti. conant̃ p̃/
ſentib⁹ ⁊ futuris oñdere Vide. hõ
homi et ars arti q̃ntũ p̃ſtat ⁊ pꝛe/
fert̃ Dedit⁹ ſcꝫ ad ſalutaria ſpũa
lia q̃z pꝛe derelictis aut impulſ⁹ ad
noxia. que vel auariciã nutriãt vel
ad flagicia ꝑtrahãt nõ diſtrahãt
a pccĩs Demũ collige tecũ ſcꝑtoꝛ
nr̃ quale tibi ſit donum dei. poſſe
frequenter emergere de tenebꝛis
mũdanoꝝ hoim cuꝫ actibus ſuis
teterrimis. in ſeditionib⁹ in bellis
in cõndictionibus Emergere dixe
rim per obligationẽ animi duꝫ lu
cidis et tranq̃llis actionib⁹ mens
occupat ſe Nam vbi locus eſſet in
coꝛde tuo tenebꝛis. ꝙ lux ſcriptu/
rarũ attentione ſua complet Qua
in re non paruũ accipit fructũ ſcri
ptoꝛ q̃zuis illitterat⁹. non min⁹ cre
bꝛo q̃z hõ nõ intelligens ecc̃ie can
ticis occupatus Senſit hanc lucẽ
Aug⁹ dũ obediẽs celeſti oꝛaculo
tolle lege tolle lege. cõiectis in ſcri
ptura apl̃i oculis. mox depulſe ſũt
ab eo dubitatiõis tenebꝛe luce ſe/
curitatis infuſa Itaq̃z dici nõ põt
q̃z multiplex olim et q̃tidie lucis
ſplendide fulgoꝛ irradiet legẽtes
in ſcꝑturis quas hr̃i nõ poſſe ſine
ſcꝑtoꝛib⁹ q̃s neſciat? Preſto ſunt
vbilibet ſcripta tibi ſi volueris ver
ba nõ eque Vides in illis defect⁹
tuos tanq̃z in ſpeculo ſine verecun
dia vel pudoꝛe cui⁹q̃z inſpicientis
vel culpantis Potes ꝓ variatõne
palati ſpũalis nunc iſtis nũc illis
ſcꝑtoꝝ refici ſapoꝛib⁹ Propterea
ſuꝑuacuã ipoꝝ multiplicationem
q̃s eſſe culpauerit Nõne lautiſſimã
eſſe ꝯuenit ſapiẽtie menſã multaq̃z

ferculoꝛū varietate refertam Su/
mat vnuſq̄ſqꝫ q̄d ⁊ q̄ntū ſatis erit
vel vſqꝫ ad ſobꝛiā ebꝛietatē ſpūs.
ad quā ſpōſus inuitat cariſſimos
Comedite inq̄t amici et bibite ⁊ in
ebꝛiamini cariſſimi Qualis ebetas
nō tēbꝛoſitatē obtuſitatēqꝫ ꝫ lumi
noſitatē affert inſolitā ⁊ vere diuā

ix cōſideratio ꝙ ſcriptoꝛ ec/ cleſiam ditat.

SCriptoꝛ noſter ecc̄iam di/
tat Refert Aug⁹ moꝛiens
frībus inculcaſſe ꝙ ecc̄ia/
ſticā bibliotecā magno ſtudio q̄a
magnū ſciebat eſſe theſaurū cuſto
dirēt Quo cōn nō hn̄t tyranni de
populatoꝛes regionū ſeu religio/
nū efficacius machinamentū q̄ꝫ ſi
libꝛis ip̄as in pꝛimis ſpoliauerint
atqꝫ p̄uauerint. Patuit in regibus
aſſyrioꝛū reſpectu hiꝛlm ⁊ iudeoꝝ
Hoc p̄oē animaduerſū eſt incōmo
dū cepiſſe circa regnū frācie xp̄ia/
niſſimū a quo libꝛi diſtracti ſūt aſſi
due. etſi nō ap̄ta tn̄ occulta ⁊ pal/
liata depꝛedatione ꝓpter lucꝝ ad
exteras nationes colligēdū. quan
q̄ꝫ neqꝫ defuerint aptiſſimi violen/
tiſſimiqꝫ direptoēs Dr̄ in ꝓuēbio
vulgari Les bons liueres faut les
bons cleres. i. Boni libꝛi faciūt bo
nos clericos Hoc ꝓuerbiū verū
ē Mutatis q̄ꝫ libꝛis. vt policia mu
tetur vno mō vel altēo nc̄e ē. Hec
ad laudē ſcp̄toꝛū ſpectāt. quoꝛum
ſtudiū eſt ad oppoſitā libꝛoꝛuꝫ de
paup̄atione cōnriū. ditare ſcilꝫ et
populare libꝛis ſc̄is Admirabilis
fuit ardoꝛ habendi libꝛos ſacros

apud ptolemeū regē. qui p̄cio in/
genti cōp̄auit ſibi per ſeptuaginta
interp̄tes tranſlationē eoꝛū. Quo
vtinaꝫ ꝓuocarent̄ infidelis regis
exemplo fideles pontifices et p̄n/
cipes xp̄iani. Fertur huius regis li
bꝛaria quinquaginta milia libꝛos
habuiſſe Ceterū diuitias hic non
accipim⁹ ſolū in decoē libꝛoꝝ. qui
tamē additus ſi fuerit valoꝛi ſpiri/
tuali p̄cium duplex accreſcit. ſicut
in oꝛnamētis eccleſiaſticis iſta lau
damus. Sit ſcriptura laudabilis
pꝛo theſauro qualis nō ē in papi/
ris ilico pereūtibus. vbi dicuntur
ſimul laboꝛ recte papireus deperi
re cuꝫ opera ⁊ impenſa Pergame
nū durabilius eſt. que conditio ca
riſtiā eius ſupꝛa papirū compēſat
abundant̄ Sed neqꝫ quiſpiā ex
cuſauerit ſuā in ſcribendo ſegniciē
ſi neſciuerit litteras artificioſe mul
tuꝫ foꝛmare littera ſit legibilis. ſit
pūctuata ſit purgata. qualis eſt lō
bardoꝝ. nō inuoluēs ſe tractibus
ſup̄fluis Sit demū ſine mendis fal
ſitatis. cū oꝛthographia vēa Illa
ſufficit in ecc̄ie theſauro reponi q̄ꝫ/
uis parū fucati decoꝛis obtineat.
nec tantūdē pꝛecij tp̄alis Nō autē
opoꝛtet ad extremū vnūquēqꝫ ſi/
miles ad ſcribēdū libꝛos aſſumere
quēadmodū nō eſt par in legenti
bus ſtudiū Captat hic ampli⁹ de/
uotionem vel gignere vel nutrire
cui parua ſatiſfaciunt opuſcula.
Uult alius in altū eruditiōis intel
lectualis aſcendere tali grādia do
ctoꝛū habenda ſūt volumina. q̄ꝛū

traditiones ordine doctrinali ſcru
tetur Alioqn rectū in addiſcendo
deſerēs ordinē letos iuxta boetiū
exitus nō haberet Primū ſimplici
tati clauſtraliū religioſoꝝ Alterū
magis appropriatū ē ſtudioſitati
ſapientiā cū p̄dicationis officio ꝓ
fiteri ꝗrentiū Tu deniqꝫ ſi non po
tueris amplos libroꝝ manipulos
ad aream ecc̄ie reportare vel par/
uulos et paucos. imo ſi gregorio
credis vel vnū afferre ſtude vt in
tabernaculo dn̄i nō vacuꝰ appare/
as. ſi ſolos etiā caprarū pilos. ha
bueris vel minuta duo

Decima cōſideratō

ꝙ ſcriptor ecc̄iam armat.

SCriptor noſter eccleſiā ar
mat Cōparat ſalomon in
cāticis ecc̄iam turri dauid
que edificata eſt cū ꝓpugnaculis
et mille clypei pendēt. ex ea omnis
armatura fortiū Et ap̄ls nominat
verbū dei nūc clypeū ignitū nunc
gladiū ancipitē et penetrantē nūc
gladiū ſp̄us Et p̄ſta ſagittas po
tentis acutas. Quiſqꝫ igit̄ habet
zelū legis (et hr̄e debet ſūmus pō
tifex p̄cipue cū p̄latis et cl'o) vigi
let oportet hanc armaturā libris
miniſtratā augere aduerſus omnē
ſciam extollentē ſe cōn xp̄ianā reli
gionē Sed heu ꝙd dicit ap̄ls Om
nes que ſua ſūt ꝗrunt nō que ihū
xp̄i Qui nec opponūt ſe murū nec
armis ſp̄ualibus induūtur nec ſcri
pta ꝗbus alij ſe fidem qꝫ dilatent.
abūdare ꝓcurant Uide ſi nō ca/
rior eſt hodie ꝯſcriptor citationū
ꝗꝫ euangelioꝝ Mentior ſi non plu
ris emūtur. ſi nō ſedulius apd̄ ꝗſ/
dam xp̄ianos ꝯparant̄ ſcp̄ture fa
buloſe ꝗꝫ religioſe. et ꝓphane ꝗꝫ ſa
cre. et lubrice ꝗꝫ caſte J nunc et ec
cleſiā inter has manus ꝓſpari cō
fide Si nō eat animus ad ſcrutan
dū iuxta xp̄i iuſſionē ſcripturas il/
las tn̄ multiplicare ſeruare qꝫ ꝓ
nc̄citatibus ⁊ oportūitatibus equū
erat Nō ꝙ ipſi etiā theologi mēori
ter om̄es incorporent Hoc eni ne
quaqꝫ factibile eſt vel temptandū
cū ſit conſultiꝰ paucis rite digerē/
dis immorari Uerū expedit repo
nere repoſitaſqꝫ cogitare ſcriptu/
ras velut in ſūma ꝗdam ꝗtus pro
loco et tp̄e poſſint hr̄i cōfeſtim vt
ita loqmur ad manū ꝓ infidelibꝰ
vel ꝯuertendis vel reuincēdis Pro
erudiendū etiā nūc hoc mō nunc
illo fideles Talis ſit oportet oīs
ſcriba doctꝰ in regno celorū ſimil'
homi p̄rifamilias qui profert de
theſauro ſuo noua et vetera. Cui
p̄abolice ſilitudini nōne videt̄ allu
dere ſponſa blandiēs ſponſo. oīa
poma noua et vetera dilc̄e mi ſer/
uaui tibi. Offert hoc loco ſe ꝯſiliū
ꝙd per compationē ad armaturā
dei quā eſſe dicimꝰ libros legis. ſit
de armis diaboli libris reꝓbis fa
ciendum Legat qui neſcit illud de
actibus capi. xix. multi ex eis qui
fuerant curioſa ſectati ꝯtulerunt li
bros. et combuſſerūt corā oībus.

Et cōputatis p̄cijs eoꝝ inuenerūt pecuniā denarioꝝ q̄nquaginta mi liū. ita fortiter creſcebat v̄buz dei et cōfirmabat̃ Simile factū nuper accepim⁹ de libꝛo magico eſtima/ tionis mille aureoꝝ. q̄ vt palmes inutilis aruit et arſit Sic olim pa/ riſius in grauia ⁊ nuꝑ in atrio ma ioꝛis eccl̃ie Utꝝ vero ſit expediēs apud p̄latos et inquiſitoꝛes tales aliquos reſeruari ꝓpter exemplar ↄdemnationis ſimiliū. ipi ↄſiderēt De bonis q̄dē nulla fit dubitatio qñ videm⁹ p̄cepto dñi tabulas le gis in arca cuſtoditas fuiſſe repo/ ſitas. q̄ cuſtodia cū honoꝛe ſigna/ ta eſt in exēplari vita xp̄i qui libꝝ legis poſtq̃ȝ accepat et legerat ar ma ꝓ ſe cōtra ꝑfidos ex yſaia ꝓ/ ferēs. plicuit librū reuerenter mini ſtro reddēs illū vt habet̃ luce. iiij. ca. Moꝛē rurſus eſſe iudeis ſcribit Nicola⁹ de lyra nō ita ſedere alte q̃ȝ alte poſiti ſūt libꝛi legis Scitur inſuꝑ de xp̄ianis aliq̄bus ꝙ ipſis par eſt deuotio ad librū aliq̄ ſc̄m ſicut ad ſc̄oꝝ reliq̄as. quē vt ſigna culū ſup̄ coꝛ vel pect⁹ ſuū ponūt oſ culant̃ et ſtringūt Nec paꝝ credūt opitulari. dū in ſe verſāt quod de euāgelio matħ ſuꝑ egros impoſi/ to tradūt hiſtoꝛie cū ceteris

Undecima cōſideratio ꝙ ſcriptoꝛ cuſtodit eccleſiam.

SCriptoꝛ noſter eccl̃iam cu ſtodit Opſtulatio ſcp̄tura rū duplex eſt aduerſus he reticos Una vt vincātur et ſic ar/ mat Altera ne vincant et ſic cuſto dit Sed nobis talia diſſerētibus mox occurrere videt̃ aialis homo et oppōnere p̄mo illud eccl̃iaſtes in fine. ꝙ ſcribendi plures libꝛos nul lus eſt finis Deinde ꝙ deſūt ſcru/ tatoꝛes ſcp̄turarū p̄ſertim deuota rū Ampli⁹ ꝙ ex lectura libꝛoꝝ mul ti ſuſceperūt occaſionē errādi imo et inſaniendi Sic oppoſuit paulo q̄ dicebat Multe lr̃e faciūt te inſani/ re paule Rurſus opoꝛteret libꝛos ipſis etiā laicis ⁊ mulierculis ꝓpi/ nare vt docerentur per ſe legendo eos/ facta tranſlatione ad vulgare ſuū ſi nō alit̃ cōciperēt Atuero pꝛi mū nō impedit. vel oblitterat lau/ dem ſcp̄toꝛis nr̃i Nō eni ꝓgredit̃ in immenſū ſine fine ȝ finē ↄſtituit cū eccl̃iaſte timoꝛē dei. cū ſuoꝛū ob ſeruatione mādatoꝝ Quo fine re tento nihil nimis Nec iā erit ꝑlali tas libꝛoꝝ ſed vnitas Fatemur et plāgimus raritatē eſſe nimiam in ſcrutatoꝛib⁹ ſcp̄turaꝝ deuotarum Sȝ maioꝛ adhuc inueniret̃ occaſi/ one ſublata libꝛoꝝ q̊s ingerere ꝑ ſcp̄toꝛes expedit Potēs eſt deus affectib⁹ flāmā inurere cuȝ intelle ctus allectione vt ꝑfectionē ſuā in veri cognitōne poſitā aliqñ ſcrute tur Ceteꝝ nihil ē tā ſc̄m ⁊ ſalubꝛe vel piū. quo non ↄtingat abuti. ſic de libꝛis euenit quoꝝ non ē culpa neq̃ȝ ſcribentiū ſed ſcelus ē in abu/ ſu Poſtremo magis vigere videt̃ ſi nō habet zelus inſtructionis ſan ctaȝ ſciam. ſi cōtempſerit obſuare non violandā eccl̃e hierarchiā que

habet vt inferiores laici ꝑ ſupio/
res clericos in lege dei peritos in
ſtructionē accipiāt Nec docere hꝫ
publice niſi miſſ⁹ Nō ei eē dicim⁹
ↄcim vel hr̄e vl̄ ſcrutari libros ſan
ctos illos maxie.q̄ ſuā difficultatē
petūt explanari ꝑ alios paſſus et
glōs doctoꝝ Qualit̄ agere nec fa
cultas eſt ingenij nec eruditionis
ↄmoditas apud vulg⁹ q̄s ab ore
ſacērdotū oꝑtet legē exq̄rere Nec̄ꝫ
tn̄ arcēdi vident̄ ab opuſculis mo
ralib⁹ et deuotis nullam in ſe diffi
cultatē nec ābiguitatē nec abſurdi
tatē in tranſlatōne gerentib⁹.cui⁹
modi ſūt hiſtorie vel vite vel legē/
de ſcōꝝ.necnō meditationes ſc̄e.
Trāſlatōnes in reliq̄s iure culpāt̄
plus erroris arrogantis.q̄ꝫ deuo
tionis hūilis aut eruditionis ſalu
bris materiā ꝯpināres.

Duodecia ↄſideratio

ſcriptor honorat eccleſiam.

SCriptor nr̄ honorat eccle
ſiaꝫ Deducūt hāc honori
ficentiā p̄miſſe ↄſideratio
nes q̄ ſimꝉ oſ̄dūt nō mediocrē la/
trie venerationē ſcribēdo libros ↄ
ſtitui Vn̄ ↄſurgit rō meriti ad deū
q̄ honorificat honorantes ſe Qui
legē q̄ꝫ mr̄is ecc̄ie ſpōſe ſue nō di
mittūt ſed augere ꝫ dilatare ꝫ elu
cidare oſtendūt Qd̄ ſi forte dixe/
rit emul⁹ aduerſus laudē ſcp̄toris
nr̄i Cur laudet̄ ille qui mercenari⁹
eſt.cui⁹ ad lucrū reſpicit ocul⁹ Ac/
cipiat lucrū quod ſuū eſt.et vadat
Rn̄debimus ꝑ euāgelicā ꝛ ap̄licā
ſn̄iam ꝙ dignus eſt oꝑarius cibo
ſuo et mercede ſua Immō p̄ncipa
lis et finalis ei⁹ intētio in honore
dei et ecc̄ie in charitate nō ficta.in
ſua demū alioꝝūq̄ꝫ ꝑpetua ſalute
figat̄.vt ſit finis lucri ſub fine cele
ſti.q̄tūs non iā duo fines aduerſi
ſed vn⁹ vtrobiq̄ꝫ cenſeat̄. Nonne
ſcp̄tor nr̄ p̄terea venit honorand⁹
ab om̄ibus qui diligūt ecc̄iam p̄ci
pue qui regimi ſuo p̄ſunt Sit ho/
nor ip̄e in bn̄ficio ſit honor in aliq̄
inſigni titulo ſit in largitiōe indul/
gentiaꝝ nō min⁹ q̄ꝫ ꝑ ꝑegrinatio
ne vel ecc̄ie materialis ↄſtructōne
ſit in p̄uilegijs aliq̄bus Qm̄ ſi du/
plici honore dignos dicit ap̄ls q̄
laborāt in v̄bo nūq̄d de ſcp̄to ſile
bimus Nūq̄d euāgeliſte nūq̄d ꝓ
phete.nūquid paul⁹ ip̄e ꝓfuerunt
nihil ſcp̄to Nōne plīmi q̄tidie ſcri/
ptis edificant̄ qui v̄ba nō audiūt
Hoc vnū iniūgendū p̄miſimus.vt
ſcp̄tor ois idoneū ſe p̄beat Q̄tūs
ab inſtitutis vel inſtituendis p̄nci
palibus ſcribis exēplaria que ꝛ q̄
lia ſint irreprehenſibilia ſuſcipiat.
Sic eni iubet dn̄s deut̄.xvi.vt rex
ſibi deſcp̄tur⁹ deutronomiū legis
exēplar a ſacerdotib⁹ accipiat.et
moyſi dicit̄.fac om̄ia ſꝫ exemplar
qd̄ vidiſti in mōte.quod.ꝛ angeli
miniſtrātes obſ̄uāt Ecce q̄nta ſte/
rilitas ꝑ ecc̄iaſticos p̄ſertī pleba
nos rc̄ores ecc̄iarū et alios ocio/
ſos de ecc̄ia.ꝓh dolor inuenitur.
Apud q̄s nec breuiſſim⁹ tenor vn⁹
habet̄ dinoꝝ p̄ceptorū.nec ſacro/
rum nomiatio nec numer⁹ articlo/

rum Cōpellūtur hr̄e ſynodalia q̄dam inſtituta Bene q̄doez ſed illō oꝑtuit facere nō tñ aliud omittere

Reſponſio ad q̄onem vtrū licꝫ ſcribere dieb᷒ feſtiuis Deniqꝫ nihil impedit vt ad ꝑncipiū finis ſe r̄ferat libros ſeu tractatulos vel codicillos deuotionis ſcribere dieb᷒ feſtiuis. habito moderamine quale ſapiens iudicabit in hoc ope. quod vtiqꝫ nō ſuile cēſendū eſt. ſꝫ in honorez ecc̄ie plus aliq̄ñ vergens q̄ꝫ multiplicatō vōlis orōnis. imo q̄ꝫ inſolēs in aliq̄b᷒ miſſaꝝ inculcatō

Conſiliū auctoris de habendis ſcriptorib᷒

SI quid ad extremū nobis eſt. vel fidei vel cōſilij. ꝓui deant ſuꝑiores in vniuerſitatib᷒ ſtudioꝝ in cenobijs ſeu monaſterijs religionū. in collegijs eccleſiaꝝ. marie cathedraliū nedum librarias hr̄e. ſed ſcꝑtores de ſuppoſitis ſuis inſtituere cū relaxationibus onerū ceteroꝝ cōgruis aut cū ſtipendijs oportunis Que vbi deeſſent agat nihilomin᷒ ſcriptor nr̄ viriliter ꝓ cauſa nō infima. q̄tinus otiū vitet qō vicia docet oīa qō eoꝝ ſentina eſt abomiabilis ꝛ horrēda Spet ꝑmiū ſpet qm̄ merces ſua magna nimis erit de᷒ iubens ſcrutari ſcripturas ac ꝑinde ſcribi q̄bus habeṫ eṫna vita Cui᷒ eſſe ꝑticipes tanq̄ꝫ in libro ſuo ſcriptos. largiaṫ ip̄e nob dn̄s nr̄ ih̄s xp̄ūs liber vite ſpecioſiſſimus de᷒ benedictus in ſecula Amen

Explicit

Incipit reſpōſio magiſtri Johis gerſonis de delectatione in ſeruicio dei habenda

DUbitabat nuper aliquis. an delectatio cordialis querēda ſit in ſeruitio dei taꝫ practico q̄ꝫ ſpeculatiuo Uidetur eniꝫ talis delectatio eſſe fornicatio ſeu libido quedā ſp̄ualis. que nō deū ꝓpter ſe ſoluꝫ querit. zelo amicicie pure gratuite ſꝫ ꝓpter ſe Exēplū de officiātibus clericis alicui eccleſie. ꝓpter diſtributiones horarias ſeu quotidianas Exēplū aliud de ſpōſa q̄ nō diligēt ſponſū ꝓpṫ aliō niſi ꝓpṫ delc̄ationē oſc̄loꝝ cū ſilib᷒

Sed videṫ ad oppoſitū ꝑmo illud p̄s. delectare in dn̄o. ꝛ dabit tibi petitiones cordis tui Rurſuꝫ illud ph̄i. delc̄atio tenet hominē in operatione Et iteꝝ Signū adq̄ſiti hitus. eſt delc̄atio in operatione Ceterū de᷒ reddēs cām ꝓplo iſrl̄tico maledictionū ſuaꝝ dicit q̄ nō ſuierit deo in gaudio cordis qꝫ letitia Et alibi Gaudium dn̄i fortitudo

De delectatione in ſeruicio dei habenda

vra Cui⁹ ſnīe ɔfirmator fuit anto
nius dicēs φ vnica rō ɔuincendi
inimicum eſt letitia ſpūalis Et hec
fert adeo ī eo viguiſſe. vt ab igno
rātibus eū ꝑus in vultu cerneret.

Rñſio Nihil ē homi tutū in hac
vita. cū nec ipa vel ꝟtutū ſic dicit
in ꝓſa tuta ſit victoria Itaqꝫ nihil
eſt q̄ nō ɔtingat abuti Etſi nō for
malit ꝫ obiectalit Sunt hec ꝟba
theologici. nota Profecto conſtat
φ delcatio in deo ſincera et caſta
laudabilis ē ſicut allegatū eſt. tm̄/
mō iungat hūilitas et pietas ſine
inſolentia Sed addebat inqrens
φ nullā p̄t ſenſualē vel ſpūalez de
lectationē admittē. qn triſtitias in
cōpabiliter maioēs inueniat. ſi nō
in delcatione dīne recordationis
ſe ſugit exerceat. et h̄ ſciens q̄rit in
dn̄o p meditatōnez delectari Rn̄r
φ hoc agēdo de⁹ ſepit vias iſtius
ſpinis. ꝛ q̄ſi clauſtro ɔcludit ne va
gari debeat ex̄ ſe. cui cōſonū ē illd̄
de cāticis Sicut liliū int ſpinas. q̄
ſūt ibi q̄i ſepes ab extra ne diſſipa
tor introeat. et ab intra ne exeat
vaga i. vane acta Itaqꝫ melius ē
ſibi facē deū delcationez forte mi/
nus caſtā q̄ȝ honeſtū ſit. q̄ȝ mundi
carnis. et diaboli delcationib⁹ in/
herē Rurſus inferebat. φ faſtidio
ſibi ſit oēs circa mūdi p̄ticas oc/
cupationes q̄ntūcūqꝫ videant pie
vel honeſte. q̄admodū ſi ſpōſa ni/
hil aliud q̄rat niſi φ impetret illd̄
de cāticis initiū Oſculet me oſclo
oris ſui Querit itaqꝫ ſolū amare ꝛ
amari Sꝫ mirādū eſſet nimis ſi nō
has amoris delitias corriget ali/

qn̄ pius ſpōſus flagello nūc inte̅ri⁹
nūc exti⁹us. exponēdo videlꝫ eam
aliqn̄ periculis. ſicut optet φ nicti/
corax q̄ntūcūqꝫ domiciliū qd̄ euz
ꝓtegat a cōndictione aliaꝝ auiū
cuſtodiat aliqn̄ veniat in aptuz ꝑ
ncitate tibi vel pulloꝝ Paſſer ita
qꝫ ſolitari⁹ in tecto cogit ad infe/
riora deſcēdere ſic moyſes de mō/
tis caligine ad ꝑplm rebellantem.
Quid igit finalit ɔcludēdū ē niſi
φ ſapia dinit⁹ inſpirata q̄ ē vnctō
docens de oībus et gr̄a dirigens
more ſeſſoris et equitatus dei et
quadrige aminadab. i. ſpōtanei ꝛ
currus dei q̄ decē milib⁹ multiplex
eſt ſufficienter hoiez in deo ſpantē
ꝛ de ſalute ſua ſolicituz edocebit.
Etiamſi talis ſol⁹ ɔcludat in cella
aut ſi ſolitudinē deſertoꝝ exēplo
marie egipciace et pauli p̄mi here
mite et marie magdalene cū ſilib⁹
ceteris ſolitarius inhabitet.

Explicit rn̄ſio ſup p̄dictis

Incipit tractatus ma-
giſtri Joh̄ garſon de tꝑantia in ci
bis potu et veſtibus p̄latoꝝ.

Iam in vna priori lecti-
one abſolui ſicut potui dubitatio/
nē nō mediocrē ſup abſtinētia ꝑ/
petua a carnib⁹ an licētia ſit apud
ſolitarios religioſos / imitatores
Johīs baptiſte in heremo Vellē
nūc ſub cōpendio maiori ſimiliter
elucidare qualis tꝑantia in cibis
et potib⁹ in veſtitu et ceteris. aut

ncaria ſit aut cōgrua p̄dicatorib⁹
aut p̄latis quorū ē officiū inſtar
Johis p̄ire añ faciē dñi et parare
vias ei⁹ ad dandā ſciam ſaluti. ple
bi ei⁹ Ad hāc dubitationē ſb vni/
ca ꝯcluſione rñdeo Expedienti⁹ eſt
et efficati⁹ p̄dicatorē ꝛ p̄latū decli
nare ad auſteritatē vite et ꝑcitatē
in veſtib⁹ in cibis et potib⁹ ꝛ pau
citate ꝑultoꝝ et filib⁹ q̄z hoīb⁹ ſecla
ribus talib⁹ ꝯformari. Et in p̄mis
ſi attēdim⁹ vitā xp̄i q̄ nr̄a ē inſtru/
ctio ſi p̄tēa apl'oꝝ et alioꝝ ſcōꝝ
exēpla recogitam⁹ ꝑſpicuū eſſe de
bebit apud xp̄ianū id qd̄ dicim⁹.
Fateor inq̄t diſcretiſſim⁹ aug⁹ fate
or de p̄cioſa veſte erubeſco nō eni
decet hāc ꝓfeſſionē nō hāc moni/
tionē nō decet hec mēbra nō decz
hos canos Et arguo ſic inq̄ſiti/
ue pōpā in veſtib⁹ in ferculis in ſer
uitorib⁹ aut q̄rūt ecc̄iaſtici ad pla
cendū deo vel vt ꝓficiāt ꝓprio vel
ad ecc̄ie honeſtatē ꝛ auctē Quidā
eni ad aliq̄z hęr̄onū ꝯfugiūt Nō
p̄mū vt placeāt deo qm̄ veꝝ ē illd̄
hiero. nō tenera veſtis ꝫ mūdicia
mētis ornatū facit clericoꝝ Con/
ſtat inſup pl⁹ placē deo oꝑa pieta
tis in q̄b⁹ pn̄t expēdi ea q̄ tal' pō/
pa req̄rit Si q̄ris igit̄ pl⁹ deo pla
cere. oꝑa deo magl'. placētia faci/
to. alioq̄n apud te mentit̄ iniq̄tas
ſibi. ꝙ iā nō ſoli deo magl'. ꝑ talia
placē ꝯtendis ꝫ vel tibi vel mūdo
Si q̄rūt ecc̄iaſtici ꝑ talia ꝓficē ꝓpri
mis et ſubditis videāt obſecro ne
turpit̄ fallant̄ et tota vt aiunt via
errāt Pl⁹ eni ſcādaliſat pōpa cler/
coꝝ ipos laicos tā p̄ncipes q̄z ali

os q̄m edificet Plus ad indigna/
tionē et murmur et inuidiā eos cō
citat q̄z ad amorē et plus augent
in eis auariciā et ſup̄biam q̄m ex/
tinguāt. debet aūt eſſe officiū cleri
coꝝ monere ſubditos v̄bis ꝛ exē/
plis ad v̄tutū exercitia hūilitatez
frugalitatē ꝛ ſobrietatē Porro nō
habz opus iſta ꝑs allegatōnibus
ſc̄pturarū vt doceam⁹ pompā eſſe
in ſcādalū laicoꝝ Interroget̄ ex/
ꝑientia et magna voce clamabit.
Ita eſt. nihil veri⁹ eſt. nam vn̄ fuit
tāta p̄ncipuz et ſclariū deuotio a/
pud antiq̄s ecc̄iaſticos paupes ꝛ
pānoſos Vñ tant⁹ honor tāta re
uerētia tantus cult⁹. vtiq̄z q̄ pom
pas tales nihilipēdebāt Idcirco
tanq̄z apud bonos et fideles diſ/
pēſatoēs copioſiſſime eis miniſtra
bantur diuitie qui poſtq̄z inſoleſce
re et eis abuti ceperūt in cōtra/
riū verſa eſt prior largitio. dico in
direptionem et cōtemptū Audiui
his aurib⁹ vnū ex p̄ncipib⁹ nr̄i
tp̄is p̄cellentē coram quo duz fie
ret ſermo de refrenatione et mo/
deratione pomparum ſtatuū in re
gno francie nimis exuberantium
et aliarum expenſarū ꝓpter quas
niſi ꝓuiſum fuerit fraudes rapine
et iniuſtitie et odia et ſeditiones
ſaltem occulte fiunt propter que
oia teſte ſapiēte regnū de gente in
gentē trāſfert̄ Rñdit indignabun
dus p̄nceps ille incipiāt ecc̄iaſtici
apud q̄s tota pōpa ē tota ſup̄bia
et in veſtib⁹ et in prādijs et in oi/
bus et de ſingl'arib⁹ f̄ca ē tunc nar
ratio vbi q̄ ad honorē ſuū ecc̄iaſti

ci vident agē illā in magnā eorū et sue eccie ↄtumeliā et ꝓbrū ↄme morata sūt.prādia loq̄ et cetera ꝓdigalitatis facinora Si vero di cāt eccīaſtici ꝙ talia nō agant ad ſupbiā ſuā vel excellētiā ꝫ vt ↄfor mentur illis apud q̄s viuunt.et vt erubeſcētia videt̄ niſi honorabilit̄ ſint int̄ ꝑrios⁊ alios.imo ꝙ āpli⁹ eſt vt ſcādaliſēt eos tanq̄ ipſi ſint auari vel ipocrite ficti niſi ꝫm tpa tpalit̄ ſe hēant et morib⁹ alioꝝ cō formes ſint Videāt obſecro ſic di cētes Primū ne cōnrient̄ huic p̄ce pto nolite ↄfōri huic ſclo. ne p̄téa ipi q̄ꝝ intereſt errores alioꝝ corri gere in ſiles aut peiores ruāt dū eos nō emēdare ꝫ imitari volunt. Ita ne videlȝ ſi oēs ſupbi facti ſūt auari diſſoluti ꝓdigi et reꝓbi ipſi eccaſtici ne diſſilitudine ſua eos of fēdāt paria vicia ſectabūt̄? Abſit: imitāda poti⁹ eſt hūilitas xpi non exhorrēda nec erubeſcēda vilitas q̄ xp̄s eū in ſui ipius deiectione ſu ſtinet̄ Ceteꝝ cū addūt ſibi p̄cauē ne de auaricia et ipocriſi notent̄ ſi fuerint in talib⁹ pōpis priores ce terl. Eſſȝ hec euaſio colorata ſi nō eſſet mod⁹rōnabilis et pi⁹⁊ iuſtior ꝑ ꝙ hāc ab hoim cordib⁹ eſtiatio nem abolerent Fateor eni et ſic eſt optere viros eccīaſticos tollē q̄n tū ↄmode pn̄t oēm ab eis auari cie et ipocriſis ſuſpitionē ſi ꝓdeſſe ſbditis voluerint Veꝝ q̄ppe ē illō auguſtini ꝙ bonā ↄſciaȝ deo. pxi mis ꝟo famā bonā dn̄t et in ꝫ cō doledus eſt q̄ famā ſuam negligit Ex ſi q̄s ex p̄latis ſibi parce viuat pōpas oēs abiiciēs vl̄ abhorrēs. theſauriſet nihilomin⁹ et extorq̄at vndecūq̄ pecūias.reddit ſe nō ne gabo ↄtēnendū lōge āpli⁹q̄ ſi nō dicā liberalit̄ ꝫ ꝓdige et pōpatice ꝟtute polleat niſi ꝙ tpantiā iſtam extiorē moderatiorē oñdit iudica bit rōnabilit̄ fermētat⁹ fermento phariſeoꝝ qd̄ ē ipocriſ. Dicet̄ nē pe iſtā pōpā extnſec⁹ negligē non ad hūilitatē ſed tenacitatē.nō ad ꝟtutē ꝫ ad celādū q̄licūq̄ mō vi te ſue turpitudinē vel deniq̄ ſic vt lucroſi⁹atȝ liberi⁹ ſbditos ſeducat ſeductos q̄ licētius ſpoliet laceret et ꝑdat Quid igit̄ actur⁹ eſt p̄lat⁹ ne ſubditoꝝ morſib⁹ pateat tanq̄ auar⁹ ſeu tenax ſordid⁹ aut fictus ſi non laute vel vſitata alioꝝ ꝓdi galitate vixerit ſi nō eccīaſtica bo na in vſus ꝓphanos diſſipauēit in veſtib⁹ et prādiis in familiaribus ocioſis⁊ diſcolis.qd̄ inq̄ actur⁹ē? Rñdeo ſub vna ꝟitate ſatl.nōnda Vir eccīaſtic⁹ p̄btim curat⁹ vel p̄ lat⁹ nō ſolū p̄t licite dare in publi co elias ſuas et añ ſe tuba canere ꝫ eſt ſe manifeſtare cū facit eliam Sed etiā ad hoc agendū obligat̄ ꝑ loco et tēpe tanq̄ in exemplū poſitus alioꝝ et velut lucerna ar dens ſup candelabꝝ vt omnibus luceat qui ſūt in domo eccleſie ſue Si aūt egerit ꝫ tollet oēm ſuſpiti onē tenacl.auaricie qñ mōſtrabit opib⁹ ꝙ ſibi parc⁹ eſt vt aliis fru ctuoſi⁹ largiat̄.et bōa eccie recipit nō vt rapax ↄſūptor ꝫ vt pius di ſtributor Cognoui vnū q̄ plerūq̄ diſtribuebat aliq̄ in publico ſb hac

ĩntẽtione q̄ nō dediſſet in occulto
nec errare putādus eſt ſed errant
plane qui ꝑlatos q̊ſdā laudare ſe
credūt cū dicunt eos nihil dare in
oculis hoim ad euitationem vane
laudis Nā ad dandū publice ꝑce/
ptū hn̄t qđ aliȷ̄s eſt ꝯſiliuz Dicet
ſtatim aliq̄s ſn̄iam hāc cōndicere
v̄bis xp̄i q̄b⁹ nos inſtruit dicens.
cū facis elias neſciat dextera tua
q̄d faciat ſiniſtra tua.et iterū noli
tuba canē ſ; da in abſcōdito et pr̄
tu⁹ q̄ videt in abſcōdito reddet ti
bi Ita eſt ſic iubet xp̄s.iubet nihi
lomin⁹ vt luceāt opa nr̄a bōa.vt
glificent pr̄em nr̄m qui in celis eſt
Et fortaſſis inuicē aduerſari puta
rent̄ hec duo mādata ſi non ex lo/
cutōnis circūſtātia patēt ꝯcordia
Vult q̄ppe xp̄s vt opa nr̄a fiant
et in abſcōdito q̊ ad intētionē non
captāde laudis ꝓprie.et i publico
ꝓpt̄ augmētationē in ꝓxis diuine
glie ſic̄ dicit greg⁹ ꝙ ſic op⁹ fiat in
publico qtūs intētio manet in oc/
culto Scio et bn̄ ſcio ꝙ iſtud plu/
rimū hȝ difficultati.apđ nō exerci
tatos in v̄tutib⁹ et q̄ nondū didi
cerūt hūilit̄ ſape et hūane gloriun
cule fauores deſpicē ꝓptēa apud
eos q̄ nō hn̄t ex officio ꝓdeſſe ce/
teris plerūq̄ȝ tuti⁹ eſt atȝ ꝯſultius
occultare bona ſua ab ocl'is hoim
qtūs eādē tegē poſſint et ꝯſuare
a ſurreptiōe et flatu inanis glorie
apud deū.incredibili ſiq̄dē facili/
tate exufflat vēt⁹ ſupbie elie fructū
a manu dātis eā In ꝯſpc̄u aliorū
nō fuerit man⁹ hec ꝑ hūilitatez ꝑ⁹
ſolide clauſa cōn talē ſupbie vētū

ꝓptēa videte q̄ſo in q̄ntis ſe ꝑple/
xitatib⁹ inuoluūt et quō ponūt in
rete pedes ſuos ꝑlati ꝑcipue q̄ ali
orū gerēdoꝝ ſuſcipiūt ꝑus q̄ȝ ſoli/
dati ſint in v̄tutib⁹ maxie in humi
litate qm̄ obligat eos ſuſceptū of
ficiū vētilare ⁊ exponere opa ſua
bona ad aurē publicā ſic̄ elias ꝑ/
dicatiōes et cetēa pietatis officia
ſūt eni in loco ꝯſtituti nō adq̄ren
de ꝑfectōis ſ; exercēde Jō iuſſio/
ne apl'ica ꝓhibet̄ neophit⁹ ordia
ri ne in ſupbiā elat⁹ ꝛc̄. Tn̄ tales ꝑ
lati inexercitati ſi agē iſta tēptaue
rint vix ͣ nūq̄ȝ euadūt ꝑcipiciū fo
ueā.ſ.elatiōis ⁊ tumeſcētis ſupbie
difficile q̄dē eſt illud bn̄ agē qđ n̄
an̄ didicerl.Etſi h̄ in oi arte veꝝ ē
maxie tn̄ in arte artiū q̄ ē bn̄ viuē/
di ad regimē aiaꝝ Ad h̄ ꝓpoſituz
exponit gregl.de q̄buſdā ꝑlatis il
lud de Job ꝑallegatū poſuit i re/
te pedes ſuos et in maculis ſuis ā
bulat Ex ꝑdictis ꝯcludamus non
optere viros ecc̄iaſticos ꝯſumere
bōa ecc̄ie in pōpaticl. vſib⁹ ad eui
tandū notā auaricie Sūt q̄ppe mo
di aliȷ̄ ꝑ q̊s melior et ſc̄ior fama q̄
ri pt̄ Porro ſi vir ecc̄iaſticus in re/
liq̄s bn̄ vixerit pudice iuſte ⁊ pie
nl'lo mō genēabit ſuſpitiōȝ de ſilā
tōe ſc̄itatl.ſibi ꝑce viuēdo augebit̄
poti⁹ fama ſua et erit odor bon⁹
bonis Ceterū apud quoſdā mali/
gnātiū et oim q̄ntūcunq̄ȝ ſc̄e facta
calūniantiū linguis q̄ȝ maledicis
ſp loq̄ntiū iniqua null⁹ ꝑficere pōt
q̄n gliam ſequat̄ inuidia ⁊ inuidiā
mala detractio Sed taliū ꝯtēnen
dus ipe cōtēptus nec extimeſcēdū

ſcādalū qm̄ ceci ſūt ꝛ duces cecoꝝ ꝟba xp̄i ſcḋ ad ap̄los Pertractem⁹ tertiā rōem quā aliq̄ pōpas ſuas excuſare volētes cōfingūt Dgim⁹ inq̄unt talia ne q̄d in corde nr̄o ſit ſupbia nō ad extollētiā oculoꝝ ſ; vtimur his tāq̄ȝ nō vtētes vt ecc̄a p̱ hoc cū ſuitorib⁹ ſuis honoreẗ ꝛ honorata magl. ꝛ magl. reuereaẗ et ſit ei⁹ efficacior auctoritas Ve/rū attendāt ſic dicētes p̱mo q̄ ho nor dari debȝ in teſtioniū virtutl. nō ꝓpẗ extēiores diuitias vl̄ orna/tū Inducūt ergo cām erroris ad ꝓlm qui ꝓpter pōpas mouēt eos ad honorandā ecc̄iam cū ſuitori/bus ſuis qm̄ ꝓpter ꝟtutē ꝛ bonoꝝ futuroꝝ adeptionē poti⁹ dn̄t ve/nerari Alioq̄n xp̄us et eiuſdē ap̄li nō ſufficienẗ ornaſſēt ecc̄iam ꝛ ho noraſſent qn̄ talia in ſe cōtēpſerūt et aliȷs ſp̄nenda ſuaſerūt Vnde ꝛ Jacob⁹ inculpat eos q̄ honorādo diuites in aureo ānulo et veſte ful gida ſp̄retis paupib⁹ pſonas acci piūt Et bernard⁹ ad eugeniuȝ lib̄ de oſideratiōe Tu paſtor ꝓcedis deaurat⁹ tā multa circūdat⁹ varie tate oues q̄d capiūt Si auderem dicē demonū magis q̄ȝ hoim pa/ſcua hec Sic faciebat petr⁹ ſic pau lus ſuadebat Jteȝ petr⁹ neſcit ali/qn̄ ꝓceſſiſſe vel gēmis ornat⁹ vel ſericis nec tect⁹ auro vel vect⁹ eq̄ albo nec ſtipat⁹ milite nec circūſe/ptus miniſtris abſq̄ȝ h̄ tn̄ credidit ſatis poſſe implē ſalutare manda tū paſce oues meas Rurſus ſi viri ecc̄iaſtici talib⁹ vtunẗ ꝓ ſolo hono re ecc̄iaſtici ſtat⁹ q̄ rōne dimittunt

ip̄i tā magnā ꝑtē ſacerdotū cura/toꝝ in ſtatu tam inculto q̄ȝ in infi mo et plebeio imo qua temeritate ip̄os ſpoliāt ꝛ denudāt Ampli⁹ di ctū ē q̄ apd̄ ſc̄lares p̱ncipes ꝛ ali/os pl⁹ irrideẗ iſta pōpa q̄ȝ i honoẽ vero teneaẗ imo et paupes min⁹ audēt ad tales accedē ꝓ petendo cōſilio aut ɔfeſſione faciēda et ſic de ſilib⁹ qui et videntes eos in eo ocio ſplēdide ɔuerſari ſe ip̄os aut egenos et pānoſos laborib⁹ iugi bus altēi remurmurāt inuident et detrahūt q̄s ſi viderēt in hūilitate ſe gerētes amarēt et eoꝝ aſpectu animeq̄ores fierēt tolerare paupe riē ſortis ſue Pretēa ſuſtētatio pō parū fieri neq̄t abſq̄ȝ multl. expēſ q̄ trahūt ſepe ad q̄ſtus mercenari os et rapinas iiuſtas ad fraudes et curas graues ad q̄relas inſup mordaciſſimas ſb̄ditoꝝ ꝓpẗ infa/mē vitā ſuitoꝝ turpiſſimoꝝ quos ociū mlt̄a mala docuit ꝛ nefanda ſcelera ꝑpetrare expellit Scitl. vēo q̄ in dn̄os redūdāt exceſſ⁹ ꝛ im ꝓ bitates ſuitoꝝ Ceteꝝ ſic q̄ tāgit piceȝ inq̄nabiẗ ab ea ſapiētis imo expientie teſtionio et q̄ fouet i ſinu ſuo ignem et colubrū ardet ꝛ mor deẗ ſic difficile ē apd̄ mltos pene ip̄oſſibile vt inẗ ſupbos tles cult⁹ et honores forinſecos ɔuerſenẗ et et nō inde ſupbiēt Nā qui cōicaue rit ſupbo induet ſupbiā Sed eſto q̄ ip̄i ſint tanta ſtabilitati hūilita/tis radice quales profecto nō dū ſunt cur de ip̄a humilitate chriſti erubeſcunt in publico cur ſuper/biam oſtendunt in opere quam

nō hn̄t in corde. cur ſuis exemplis
irritāt et ſcādaliſāt corda ꝑncipuȝ
et ſeclariū ad ꝑmutādū tales pom/
pas et ꝓdigalitates q̄s ab eis to/
tis virib᷒ effugare deberēt. Nulluȝ
rurſus regnū eſt tā opulētū qđ nō
ꝑ luxurioſā ꝓdigalitatē et nutriceȝ
eius rapacē auaritiā ſceleri labefa
ctōe diſſoluat̄ queadmodū tradūt
Valeri᷒ et Tulli᷒. et ſi ſilerēt tn̄ ma/
ximoꝝ regnoꝝ ꝓditio in exēplū h᷒
ē ꝟitati. Abyſſ᷒ itaq̄ȝ expēſaꝝ abyſ
ſū inuocat diuitiaꝝ. q̄ ſit vt eueniat
illud pueris decātatū q̄ ſua ꝯſumūt
cū deſt aliena ſequūt̄. hinc fraudes
hic doli. hic iniuſtitie varie ꝓꝑt̄ qđ
de gēte in gētē trāſfert̄ ait ſapiens
Quāta deinceps mala ꝓueniāt ex
comeſatōib᷒ eccl'iaſticoꝝ crebris at/
q̄ȝ ſuꝑfluis q̄s enarret! Vnū pran/
diū ꝓ replēdo ad grauedinē ⁊ nau
ſeā tres vel q̄tuor vētres. ſepe cētū
paupes reficet̄ ſufficēt. celeri᷒ tn̄ ꝯſu
mim᷒ ⁊ ꝓdim᷒ vnū frācū in t'li ep̄u
la q̄ȝ dam᷒ vnū denariū ꝓ elemoſi
nis. Ibi detractōes. ibi ebrietates.
ibi tp̄is dānoſiſſima ꝑditio. ibi cōn
bonoꝝ vitā et oēȝ honeſtatē. imo
ſepe ꝯtra catholicā ꝟitatē ſub iocū
di typo infames ſn̄ie frequētantur
Turpit̄ iſta fierēt apud ſeculares.
turpi᷒ apđ eccl'iaſticos oēs. ſ; turpiſ
ſime apđ ꝑlatos ⁊ theologos Nō/
nūq̄ȝ inueniūt̄ adeo vt iā de ſe ꝓūe
bia q̄dā apđ vulgus generauerūt
ſue ebrietatis vel ep̄ule. Nā et cibi
aliq̄ et vina ꝑcellētia tanq̄ȝ ab inuē
torib᷒ aut cultorib᷒ denōiant̄ ſic đ
Tarte iacobitaꝝ ⁊ vinū theologo/
rū ⁊c. Vnde ꝙ plerūq̄ȝ inuitātes ali
os ad ꝯuiuia grauib᷒ expēſis et ſo
licitudinib᷒. inuitati ꝟo magnis diſ
pēdijs ⁊ fatigijs fatigāt̄ Ita refert
Sen̄. dicēs ſerenū de trāq̄llitate cū
dicebat nō ad cenā ſe ituꝝ ad eū q̄
ꝓ h ſibi nihil debitur᷒ eēt. ¶ Po/
ſtremo q̄d ſūt viri eccl'iaſtici niſi qui
dā elemoſinarij bonoꝝ eccl'iaſtico/
rū ⁊ ipoꝝ. nō q̄ȝ dn̄i ſ; diſpēſatoēs!
In q̄b᷒ h ſolū ꝓ ſe et ſuis hn̄t q̄ cō
tētari eos mādat ap'ls. alimēta. ſ. ⁊
q̄b᷒ tegantur. Diffinit vltra Bern̄.
ꝙ q̄cq̄d vltra retinet̄ rapina ē. imo
ſacrilegiū. Dura ꝟo ſn̄ia ꝯtra eccl'i/
aſticos et eos q̄ theſauriſāt et q̄ in
luxurijs varijs et impudicijs cōuer
ſant̄ nihil dātes paupib᷒. ¶ Quo/
circa incidit nō mediocris q̄o ſi eccl'i
aſtic᷒ diſpēſās imo diſſipās i vſus
ꝓdigos et iniuſtos bona eccl'ie ſue
teneat̄ ad reſtitutōeȝ. ꝑſertim cū di
ctū ſit aucte Bern̄. cui Hiero. conſē
tit ꝙ q̄cq̄d eccl'aſtici vltra parcū ve/
ſtitū et victū retinēt ſacrilegiū ē. ſi
ſacrilegiū ē vtiq̄ȝ iudicat̄ pei᷒ furto
furtū ꝟo reſtituēdū/ null᷒ ē q̄ ambi
gat. ¶ Sileȝ q̄onē formāt alij đ ec
cleſiaſticis nō deſeruiētib᷒ ſuis bn̄/
ficijs in horaꝝ ꝑſolutōe et alioꝝ
obſeq̄oꝝ impletōe ꝓꝑt̄ qđ datū ē
bn̄ficiū. Nōne ea incqunt reſtitue de
bēt q̄ tūc ꝑceperint Et forte ad ꝑ/
mū nō p̄t dari ſimplex et abſoluta
rn̄ſio. Sūt itaq̄ȝ alia bona omiſſa fi
delitati eccl'aſticoꝝ ꝯdiata tn̄ et li
mitata vel a iure vel a fundatorib᷒
ad certos vſus pios vt ꝙ epiſcop᷒
vni deb; hoſpitali tales reddit᷒

vel numeꝝ aliquē egenoꝝ ſuſtenta
re quo caſu non eſt dubiū q̄n omiſ
ſio culpabilis iſtoꝝ et reſtitutionē
obliget quo ad deū. et ſepe quo ad
forū extrinſecum. Et in hoc eſt ſile
de elemoſinario q̄ vltra ſtipēdia re
cipit centū libras ꝑ diſtribuendo
paupib⁹ ſi ꝓdige aliter exponat.
peccat ⁊ r̄ſtituē tenet̄. Si āt bō t'l'ia
ſint data genēalit̄ ⁊ indiſtincte ali
cui eccleſiaſtico tā ꝓ ſuſtētatiōe ſua
q̄ꝫ ꝓ exercitio pietatꝭ. tunc p̄t hmōi
eccleſiaſtic⁹ mediocrit̄ vti ill' bonis
ſm̄ decentiā ſui ſtat⁹ cēt vbi nihil
reſidui ſupeſſꝫ. Qualit̄ vo eſtimabit̄
hmōi decētia ſtat⁹ nō p̄t ſub vl'i re
gula diffiniri. ſꝫ eſtimabit̄ i certa la/
titudie ꝓut ſapiēs iudicabit. Et qm̄
nimis afficimur ad nos ipos et ad
extollentiā oculoꝝ nr̄oꝝ tutius eſt
atq̄ꝫ ſalubri⁹ cuilibet eccl'iaſtico de/
clinare ad frugalitatem et parci/
tatē ſtat⁹ ſui vt aliq̄d relinquat̄ pau
pib⁹. Tuti⁹ inſup eſt pauca ſibi q̄rē
q̄ vid'lꝫ ſatis ſibi eſſe debeant q̄ꝫ in
multis bn̄ficioꝝ adminiſtratōibus
velle abūdare. qm̄ ꝓculdubio apd̄
bn̄ eſtimātes illa n̄ ſt̄ niſi onēa ⁊ aīe
picula vbi locū hꝫ illa regula. Cui
plus omittit̄ ab eodē plus exigit̄.
Vn̄ ſiq̄s habeat bn̄ficiū quo rati/
onabilit̄ dēat ɔtētari ſm̄ vtilitatē
quā offert aut offerre p̄t eccleſie. et
vltra hoc beneficiū aliud aſſumit
ipe cū hoc peccat ꝙ ꝑ ambitionē
accumulat ſibi nouū onus miniſtra
tionis q̄ nunq̄ꝫ aut vix fit ſine picu
lo infidelitatis alicui⁹. Nā nūc q̄rit̄
inter diſpenſatores vt fidelis quis
inueniat̄. Vñ ſi ꝓdige diſpgat bōa
hmōi in alios vſus vt auare retine/
at. ipe vltra ſcandalū qđ alijs dat
ꝓfecto peccat grauit̄ et nō minus
ſepe q̄ꝫ ſacrileg⁹. Sꝫ ꝙ ad reſtitutō
nē teneat̄ n̄ auderē diffinie. et ꝓꝑt̄ h
illā obligatōnē vagā ⁊ incertā tā i
bonis q̄ꝫ in pſonis. Siſr nō eſtimo
certū eſſe quo ad ſcđaꝫ queſtionē
ꝙ eccleſiaſtici nō faciētes ſeruitiū
ꝓpter qđ dat̄ bn̄ficiū et ſi grauiter
peccent ad reſtitutionē ſūt aſtricti.
Scio tn̄ ꝙ tuti⁹ eſſet apud tales vt
de cetero vel renūciarent pluralita
ti bn̄ficioꝝ ſuoꝝ vel parci⁹ viuerēt
ſolito quatin⁹ in aliquo p̄ores infi/
delis diſpenſatōis offenſas delere
valent. Ita locū hic hꝫ illud Augꝰ.
ɔſiliū. Tene certū. dimitte incertū.
Ita deniq̄ꝫ ɔcludam⁹ tū ex p̄orib⁹
cauſis. tū nōiatim ex hac radice il/
lā quā ab initio poſuim⁹ ɔcluſionē
expediēti⁹ ſcꝫ eē p̄latū declinare ad
parcitatē et auſteritatē vite ⁊ cibis
et potib⁹ ⁊c. Et nō erubeſcē pauper
tatem chriſti. q̄ꝫ laxare in his frena
et hōib⁹ ſecl'arib⁹ ɔformaī. Tm̄mō
bn̄ viuat. In alijs affirmo ꝙ paup
tas et vilitas eū magis exornabit
et honorabit q̄ꝫ alios ſua ꝓdigali
tas atq̄ꝫ ſuperbia.

Finis

Contra impugnãtes ordinez Carthuſieñ. quo pauca in eis reperianẗ miracula quaſi ex inde viliores cenſendi ſunt

Miracula communiter fiũt ad ꝓbãdã ſãctitatẽ illi⁹ qui ea facit de qua dubitaẗ. Uel fiunt ad ↄfirmandã et ↄuincendã infidelitatẽ alicui⁹ vel aliquoꝝ. Ubi aũt ꝑ ſcripturã ſacrã vel euidentiã cõſtat de ſanctitate talis ꝑſone raro fiũt ꝑ illũ miracula. qꝛ iaʒ hʒ aliqđ gen⁹ ꝓbationis ſue ſanctitatis. Sic et iuriſte dicũt ꝙ vbi vno modo legitime ↄſtat de intẽtiõe ꝑtis nõ requiriẗ vel exigiẗ. imo eſſet ſuꝑfluuʒ aliud gen⁹ ꝓbatõis. ca. i. extra de ꝓbatl. Et ideo martyres de quoꝝ ſanctitate null⁹ dubitat. raro fecerũt miracula reſpectu alioꝝ ſpecialiter in vita. Confeſſores vero plura. in vita et in morte. Ex quo dubio antiquit⁹ ↄfeſſores vſqꝫ ad Silueſtrũ papã publice nõ colebantur vt ſancti. nec aliqs in canone miſſe eſt poſit⁹. cũ tñ ꝟgines. imo ⁊ corrupte mulieres ꝫ tñ martyres ibi ſint poſite ſicut perpetua ⁊ felicitas.

Inter ipos ↄfeſſores ſanctos hec fuit differentia. Nã qui ſcripſerunt multa ad fidei illuminationẽ ⁊ magna ſcia et doctrina pollebãt paucioꝛa aut quaſi nulla fecerunt miracula precipue in vita. qꝛ habebant ꝓbationẽ ſanctitatis in eminentia doctrine. Sic aug⁹. gregl. et ſimiles Unñ cũ in canoniſatõe ſancti Thome de aquino opponereẗ ꝙ nõ fecerat miracula in vita vel non multa. dictũ fuit ꝑ papã nõ eſſe curanduʒ Nã tot miracula fecit quot queſtiones determinauit. Alia qꝫ inter ↄfeſſores differentia fuit. Nã aliqui vixerũt in heremo in aſꝑitate vite ꝑſeuerãtes in pugna cõtra vitia et tẽptatões elongati a cõuerſatione hõim vſqꝫ ad morte. Ibi qꝛ oderũt pr̃eʒ et mr̃eʒ. poſſeſſiões ꝛc. et ſecuti ſũt xp̃m. poꝛtãtes crucẽ ꝑ abnegationẽ ſui et ſuoꝝ iuxta euangelium ſufficit eis ꝓ ſanctitatis teſtimonio verbũ xp̃i. Sic et paul⁹ ꝓm⁹ heremita. reſpectu cui⁹ Anthoni⁹ clamauit ſe ſolũ monachi gerẽ nomẽ. nulluʒ legiẗ feciſſe miraculũ. Coꝛu⁹ autẽ poꝛtabat ſibi quotidie panẽ ꝑ diuinã diſpẽſatõneʒ. ſicut et helie. Et ne in tã lata materia diu immoꝛer. tã martyres qꝫ ↄfeſſoẽs. viri ⁊ mulieres fecerũt et faciũt miracula mlẗas ob cãs. vt ſcʒ ꝑdicatio eoꝝ et nomen Ihu xp̃i in quo tñ eſt ſalus efficax ꝓbareẗ. Sic petr⁹ claudũ et ꝑ illũ octo milia iudeoꝝ ſanauit. illos in aĩa. iſtos in coꝛpe ⁊ aĩa. Sic et ceteri apl̃i nõ ad oſtẽſionẽ ſue ſãctitatis. ꝫ ad exaltationẽ nõis xp̃i. Aliqñ ne predicatio ꝓpter miniſtros ↄtemnaẗ. eo ꝙ inter hõies cõmuniẗ viuũt ſanctitatis qꝫ alia teſtimonia nõ habent ex doctrinarum

excellentia ſicut Nicola⁹ martin⁹ ce
teri qꝫ paſtores ſancti in ꝑplo ↄuer/
ſantes Aliqñ ad ↄfirmatōez xpi/
anoꝝ nōdū plene in fide fixoꝝ qꝛ
de facili abſcederēt vel ſaltē in fide
errarēt Aliqñ in certis mūdi ꝑti/
bus maioꝛa et plura fiebāt miracu
la. tū ꝓpter loci vel hōim q̄litatē. qꝛ
ceteris paganis et infidelib⁹ erant
ꝓpinq̄ et ſic ꝑ ↄñs difficili⁹ inducē/
di ad fidē et ꝓcliuiores ad receſſū.
aut qꝛ ex paganis ꝓpagati ꝗ ſic pr̄/
nas ↄſuetudies difficillime reliquiſ
ſent niſi crebꝛis ſignis roboꝛati eſ/
ſent. vel ꝓpt̄ eoꝝ ſtoliditatē et rudi
tatē. tā in moꝛib⁹ q̄ꝫ ingenijs ac ſen
ſib⁹ vel alias innumeras ↄditiones
deo notas Alij fecerunt ſigna in
vita et faciūt nec tñ ob hoc ſāctio/
res imo peioꝛes et damnabilioꝛes
etiā euāgelio teſte ſūt et fuerūt Mul
ti dicēt m̄ ait xp̄s. Dñe nōne in no
mine tuo ꝓphetauim⁹ et demonia
eiecim⁹ et virtutes multas fecim⁹?
Tūc rñdebo illis Amē dico vobis
neſcio vos vñ ſitis. Diſcedite a me
oēs oparij iniq̄tati. Sic iudas tra/
ditoꝛ fecit ſigna. qꝛ cū ceteris ꝑtātē
accepit eijciēdo demonia ꝛc Qui ꝗ
reuertebant̄ gaudētes. Ecce inqui/
ūt xp̄o. Etiaꝫ demonia in nōie tuo
ſubijciunt̄ nobis. Sꝫ ꝟitas eterna
nō eſſe in miraculis gloꝛiādum ait
Nolite in hoc gaudē. In quo ergo
mgr̄ bone tuis electis ē gaudēdū?
Gaudete qꝛ nōia vr̄a ſcripta ſūt in
celis Vñ iudas ꝓditoꝛ et filij iude/
oꝝ et vſqꝫ hodie mlt̄i eijciūt demo
nes cū tñ ſint demoniacis foꝛte de/

teriores. Sꝫ vt xp̄s oſtendat nōis
ſui ꝟtutē et ſacroꝝ ꝟboꝝ q̄ illi ꝓfe
rūt efficaciā. vel vt deuotaꝝ precū
in hūilitate oblataꝝ exauditoꝛē ſe
monſtret hec fieri ſinit. vel vt ſcōꝝ
ſuoꝛum magnificet nomen et gloꝛi
am in quoꝛum eccleſijs vl̄ coꝛā q̄ꝝ
reliq̄is iſta fiunt. vel alijs de cauſis
ſibi notis Nō ergo appetēda ſūt
miracula q̄ cū malis habent̄ cōia.
Miracula ſanctū ↄñdūt. nō āt faci/
unt. Vbi ergo nō eſt neceſſe ad cō
firmationē fidei. vel vbi hōies eſſēt
ingrati. vel vbi emēdatō vite ꝗ dei
glīa nō ſubſequit̄. aut vbi ſācti ex te
ſtimonio ſacre ſcripture. auſteritate
vite cū ſācta ↄuerſatōe. tꝑaliū ab/
renūciatōe. xp̄i imitatione ſiue alia
cā ſm̄ deū eoꝝ ſāctitas nota ē. ibi
vt p̄miſi miracula ꝑ hōies expetere
ſuꝑfluū videt̄. Si ꝟo de⁹ faciat mi
racula abſolute. ip̄e nouit quare. cū
etiā quotidie ei⁹ mirabilib⁹ plena ē
terra. Pꝛobatio āt ſanctitatis ꝑ
miracula tm̄ plurimū eſt ſuſpecta.
qꝛ vt ſup̄ dictū ē malis ſūt cōia. et
mlt̄a nō xp̄iane ſꝫ magice ar̄tis oſtē/
tamēta ſūt q̄ a ſimplicib⁹ q̄i ſāctita
tis miracula acceptant̄ Deinde
notādū ꝙ in legis tꝑe ꝑ moyſen fi
ebāt ſigna ingētia q̄b⁹ magi q̄daꝫ
ꝑ incātatōes fecerūt ſilia. Decem
plagis t̄ra egypti fuit attrita Vir/
ga moyſes diuiſit maria. eduxit a/
q̄s de petra. Dominus ꝑplo ſuo
de celo pluit manna. tranſiuit po/
pulus ſub Joſue ioꝛdanis fluenta
Sonitu tubaꝝ et clamoꝛe ꝑpli coꝛ
ruerūt muri Jericho. Sol nō occu

buit duoꝝ dieꝝ ſpacio. ſup qꝫ ho/
ſtes lapides ꝑgrandes ceciderũt
e celo In mandibula aſini percuſſit
Samſon mille viros. Sitiẽti ḋ mo
lari dẽte eiuſdẽ mãdibule egreſſe ſũt
aq̃ largiſſime ¶ Tpe ꝓphaꝝ Heli/
as mortuũ ſuſcitauit. Pallio iorda
nem diuiſit. Curru et eq̃s igneis ra
pt⁹ ẽ. Helize⁹ eodẽ pallio helie ꝑfa
tũ flumẽ ꝓ ſuo trãſitu ſiccauit. Sale
aq̃s dulcorauit atqꝫ fecũdas fecit.
Mittẽti lignũ in aq̃s ferrũ ſecuris
natauit. Naamã ſyrũ ꝟbo dñi i ior/
dane a lepra mundauit. ei⁹qꝫ lepra
Jezi adheſit. Mortuũ pueꝝ ſuſcita/
uit. eoqꝫ mortuo cũ ꝑ hoſtiũ fugaꝫ
cadauer a q̃buſdã i ei⁹ ſepulcꝝ ꝓie
ctũ eẽt. ex ſacroꝝ oſſiũ ꝯtactu reui/
xit. Innũerabilia ſũt alia miracula
poſt creatõeꝫ celi et terre. angeloꝝ
qꝫ ex nihilo. et hõis ex limo. taꝫ tpe
legis q̃ꝫ ꝓphaꝝ facta. ꝫ illis tpib⁹
erãt apta. plurima qꝫ eoꝝ nõ ſoluꝫ
corꝑalit̃ exhibita ꝫ et magnis ſac/
mẽtis obũbrata. ſic et̃ miracula xp̃i
q̃ fec̃ i t̃ris in ꝓpria ꝑſona. Hec ãt
ãtiq̃ miracula q̃tidie in myſterio re
nouãt̃ i ecc̃ia q̃ et̃ tãto maiora ſũt
q̃nto nõ corꝑalia ꝫ ſpũalia. Primo
mai⁹ẽ iuſtificare ipiũ q̃ꝫ creare celũ
et terrã vt ḋt Aug⁹. Itẽ q̃tidie per
dei grãꝫ ex nihilo ſcꝫ pc̃orib⁹ fiũt
angeli. et ex terreſtrib⁹ fiũt celeſtes
Mare rubꝝ ꝑ qḋ ſũmẽſis egyptijs
trãſim⁹ baptiſma ẽ xp̃i ſãguine ru/
bricatũ q̃ euaſis vitijs celũ itroim⁹
Manna non figurale ꝫ reale edim⁹
agnũ paſchalẽ xp̃m tollẽtem pc̃ta
mũdi i ꝟitate mãducam⁹. Viſũ au
ditũ guſtũ ceterosqꝫ ſenſus et mẽ/
bra inuicẽ ſanam⁹ cũ ad ꝟbũ ḋi au/
diẽdũ. ad deũ diligẽdũ. ad ei⁹ p̃ce/
pta ſeruãdũ. ad elĩas dandũ. pc̃ca
fugiẽdũ. celeſtia appetẽdũ. atqꝫ ad
cetera deo placita alt̃natim ꝓuoca
m⁹ ac ꝑ h̃ mortuos ſuſcitam⁹. Hec
ſb̃ breuitate ꝯtra eos q̃ impugnãt
ordinẽ carth̃. q2 nõ fiãt in eis mira
cula. imo nec vellẽt. poti⁹ ꝟo facien
tes occultarẽt ſic̃ ſepe reꝑtũ ẽ Qḋ
ãt ſil̃r ḋr. ꝙ nec habeãt canoniſatũ
niſi vnũ ſcꝫ ſanctũ Hugonẽ Linco
nieñ. ep̃m. Rñdeo ꝙ nec idẽ ex eoꝝ
volũtate ꝫ regis Anglie et ſuoꝝ in
ſtãtia ẽ canoniſat⁹ q̃ꝫqꝫ ſciſſime fu/
it vite. magnis miraculis claruerit.
et ꝓcurator carthuſie magne ꝓfeſ
ſus qꝫ extiterit. ¶ Credẽdũ q̃ꝫ ẽ in
infinitũ plures mortuos ſcõs ⁊ q̃ti
die mori q̃ꝫ hi ſint q̃ canoniſati ſũt.
Neqꝫ eñ ãtiq̃t⁹ canoniſabant̃ ꝫ ex
certiſſima vite ſcitate colebãt̃ Vt
btã maria mag. Johes bap. Apl̃i.
ceteri qꝫ pl̃imi. Sꝫ ne paſſiꝫ ꝑpl̃s in
errorẽ iret. ecc̃ie cenſura canoniſati
onis moderamẽ adhibuit Nã ꝑpl̃s
falſo rumore vel ſimulato ſigno vel
naturaliũ impſſionũ. q̃ circa corꝑa
occiſoꝝ vl̃ patibula de nocte ardẽt
q̃i cãdele. ignar⁹ facillie ſeduci poſ/
ſet vt latronẽ ꝓ ſcõ hõraret ſicut in
aliq̃ꝝ ſcõꝝ legẽdis ſcm repit̃. Vir
go maria nullũ legit̃ in hac vita fe
ciſſe miraculũ. nec apl̃i in euãgelijs
et ep̃lis de ei⁹ ſc̃titate ⁊ vite excellẽ
tia mẽtionẽ fecerũt niſi ſicut ꝓphete

cecinerūt virginē paritură xp̄z Ita illi eā peperiſſe xp̄m filiū dei. Vñ ex ɔ̄ntī in h ſolo vēbo q̄ eēt mater dei oēm expſſerūt excellētiā et ſupeminētiā toti⁹ puritatis et ſanctitatī. ſup oēz creaturā corpalē et ſpūalē Querē ergo ei⁹ſanctitatē p miracula nō eſſet ſane fidei. Nec miracula q̄ p eā q̄tidie fiūt ad ꝓbationē ſue ſanctitatis exhibenł. nec ſanctitati ei⁹ aliq̄d addūt. ƺ ad manifeſtādaz ei⁹ erga nos immenſaz caritatē et pietatē quā habet ad deuote eā implorātes et venerantes.

Contra impugnantes Carth. q̄uo nō ſit ordo ɔfirmatus

Adhuc plerīq̄ʒ eoſdē impugnāt q̄uo p̄mo nō fuērit cōfirmatus eoꝝ ordo a ſede ap̄lica Eſt plane cōfirmat⁹ et ſepe vt patz in plurib⁹ p̄uilegĳs et ip̄is ſtatutis Tñ dem⁹ locū huic obiectioni et ſub paucis vēbis dicam⁹ ſufficē ad ɔfirmatōez cuiuſcūq̄ʒ religionis collegĳ ſeu ɔgregatōis ſpūal' vite ſanctitatē. hoc ē in ſeruitio dei virtuoſā pſeuerātiā abſq̄ʒ etiā ap ꝓbatōe ſedis ap̄lice. Et hec eſt ap ꝓbatio ſeu ɔfirmatō inuiſibilis ſpiritusſancti et ip̄i⁹ vnctio q̄ docz de om̄ib⁹. j. Jo. ĳ. Et hoc ē qd̄ dr̄ Act. v. ca. Si op⁹ nō eſt ex deo diſſoluetł Nec eccīa p̄mitiua imo iā p mltos annos adulta his cōfirmatōib⁹ et approbatōib⁹ vtebał. Tādē eccīa vidēs ɔfuſionē in religionū multiplicatōe ⁊ hereſū pullulatōe ſtricti⁹ admouens manū tanq̄ʒ mr̄ ſolicita reprobauit oēs religiones mēdicātiū. q̄tuor exceptī. Neq̄ʒ ampli⁹ aliq̄ religio inſtituetł niſi approbatiōe ſedis ap̄lice De religionib⁹ aūt antiq̄s nō legim⁹ aliq̄ʒ approbationē expſſā ſedis ap̄lice. ƺ eoꝝ vita ſcā eccīa ſciēte et eis vt viris ſanctis ⁊ approbatis cōicāte et multa et varia p̄uilegia ɔcedente erat eoꝝ plena ɔfirmatio Eſt āt carthuſieñ. ordo ceteris om̄ib⁹ antiq̄or exceptis Bñdicti et Augꝰ. ordinib⁹. Fuit em̄ circa annos añ ordinez Ciſtertieñ. et p centū. xxx. annos añ p̄dicatores ⁊ miōres ceteroſq̄ʒ mēdicātes

Finis

Tractat⁹ mgrī Johīs Garſon Cancellarĳ pariſieñ de nō eſu carniū Carthuſienſiū ɔtra eos q̄ eoſdē ex hoc ſtatuto tanq̄ʒ indiſcretos et inhūanos iudicāt. rōnib⁹ approbās indiſpenſabilē apud eos ſeruari ſolitā carniū abſtinentiaz

Egregio viro Johī de gonnāt q̄ olim in ſeculo miles. nunc in xp̄i ſeruitute cū preclara Carthuſienſ. familia militās illuſtrius ſuus Johes cancellari⁹ indign⁹ pariſieñ. triūphum beatitudinis adipiſci. Tua ſic opinor meminit prudētia queadmod̄ ab inclito p̄ceptore meo nunc ep̄o Cameraceñ. pridez poſtulaſti vt p

tractatũ aliquẽ ex iure diuino ⁊ va
lida diſputatõe ɔpeſcẽt ac reuelle/
ret carnales q̃ cecis oculis ac ſpu/
mãti ore latrãt in religionẽ carth.
tanq̃ irrõnabilis ſit et impia ob ꝑ
petuã eoꝝ d nõ eſu carniũ obſeruã
tiã. Attẽptauit h agẽ idẽ ꝓceptor
me⁹ cui in cancellariat⁹ officio et in
cathedra ſucceſſi immẽit⁹. nõ tñ ad
fundũ difficultatis vſq̃quaq; ꝑue/
nit. qd agnouerim. plura eñ ſibi iu
giẽ ſupirruebãt impedimẽta Quã
obrẽ tui tue q; petitõis nõ imemor
tandẽ aliqñ ſũpta occaſione in vna
ex lectionib⁹ meis conat⁹ ſũ. licz vi
rib⁹ imparib⁹ ſatiſfacẽ pio et ferui/
do religiõis tue zelo. Qz ſi pfecerĩz
id qd optaui grãs illi a quo om̃e
donũ optimũ et pfectũ. ſi min⁹ atti
gerim ſuppleãt aut corrigãt impfe/
ctũ meũ tui frẽs. pres mei et alij ꝓ/
fundi⁹ ſapiẽtes. Bene vale mei me
mor in orõib⁹ tuis. Et ſi latini for/
ſan eloquij non ſatis es idone⁹ au
ditor. nolito ɔqueri qm̃ habes co/
piã interꝑtũ abũdãtẽ ꝓocos pres
loquor q̃ꝝ genib⁹ ꝓuolut⁹ oratio/
nũ ſuaꝝ ſuffragia egẽs et mendic⁹
expoſtulo.

Grandis et mira eſt Johis
abſtinẽtia et ſobrietas cuz
dictũ eſt. locuſtas et mel ſil/
ueſtre edebat. Sz horrere de facili
ſolẽt abſtinẽtiã q̃ voluptatib⁹ deflu
unt q̃ꝝ de⁹ venter eſt. et ſobrietas
ab eis auſtẽitas inculpaẽ. ex ſua in
firmitate viciosa in malo q; radica
ta ɔſuetudine alienã vitã metiẽtes
iudicãt mirabile eſſe aut ſuperſtitio
ſum aut indiſcretũ attenuare corp⁹
diuerſis ieiunijs. Cõceſſis inſup ci/
bis q̃s de⁹ inquiũt creauit ad ꝑci/
piendũ cũ grãꝝ actiõe irridẽt non
vtẽtes. nõ aduertũt aut capiũt q̃le
ta ſit q̃; ſalubris et expedita et ex
bona cõſuetudine q̃; facilis et io/
cũda reddaẽ. deuotoꝝ ſobrietas
q̃ cũ aplo caſtigãt corp⁹ ſuũ et i ſer
uitutẽ redigunt. Qui demũ corpali
ieiunio vitia ɔꝑmũt. mentẽ eleuant
ꝟtutes adq̃runt et p̄mia. Subinde
iſta eſt infamis palma vitioꝝ. et ex/
trema quorũdã criminoſoꝝ impu
dendiſſimaq; ꝑuerſitas ſcã polluẽ
calũniari bñ acta. et q̃ imitari non
pñt ſaltem volũt ea deteſtari. Hinc
blandiẽ iniq̃tas ſibi ſi de ſanctitate
ɔfinxẽit ꝓbrũ aliqd. ſi ɔtra bñ viuẽ
tes infames ſñias ꝓtulerit. et alie/
ne vite reprobatõez ſuã laudẽ ⁊ ſo
lamẽ eſſe arbitraẽ. Experimur hanc
carnaliũ hoĩm inſaniã tũ in multis
tũ nõiatim erga venerabiles pres
et fres d ordine carthuſieñ. apud
q̃s repiẽ ſicubi in eccĩa quicq; veſti
gij reliq̃rit ꝓdicanda illa priſcoruz
patꝝ deuotio admirabilis feruor
et ſuaꝑpe modũ incredibilis ɔtinẽ
tia. Hos nãq; carth. exagitãt non/
nunq̃ imbuti ſapiã terrena aiali et
diabolica dicẽtes ɔtra caritatẽ de
negãe ſibi ipĩs ꝓſertĩz in infirmita
te poſitis eſũ carniũ. Vox iſta. vox
plane illoꝝ eſt q̃ ſuſpirabant ad ol
las carniũ egypti faſtidito manna
Subijt itaq; plures animũ aliq̃d

de hoc ſcribere vt temptarē fūdit⁹
eruere et cortice ſublato medullit⁹
pſcrutari id qđ difficultatez affert
in pñti materia. nūc tandē occaſio/
ne ſūpta ex otractu pñtis lectōis q̄
de abſtinētia loqͬ Johis baptl. co
nabit id ip̄z pagē tenuitas ingenij
mei abſolute q̄dē et bůit. qm̄ veritas
lux ē et intuet nūq̄ȝ meli⁹ q̄ȝ dū nuda
breuitate monſtrat. folijs aut fale/
ris verbor nō magnope eget. ob/
umbrāt ip̄az q̄nq̄ȝ et offuſcant veri
tatē poti⁹ q̄ȝ illuſtrēt et expediant.
Erit igit triplex oclusio. vna dire/
cte reſpōſalis. due ſequētes difficul
tatū nodos tāgent et euoluent hec
difficultates pcipue et ſūmatiz due
ſūt. vna đ caſu neceſſitatis extreme
alia de infirmitatib⁹ et abbreuiatio
ne vite. Prima oclusio pt rōnabilit
in ordine carthuſieñ. eſſe lex vel ge/
nerale ſtatutū vt null⁹ frater illi⁹ or
dinis comedat vnq̄ȝ carnes imo et
ſi petat q̄ ſibi nō miniſtrent. Et ad
hmōi obſeruationē fas eſt diſcipli
nā grauē otra tranſgreſſores inſti/
tui Scđa oclusio nō obſtat rōnabi
litati pfate legis vel ſtatuti q̄ dabi
lis ē caſus in q̄ frater carth. etiā p
feſſus obligaret veſci carnib⁹ et ali⁹
ſibi miniſtrare teneret. Tertia oclu
ſio. abbreuiatio vite corpalis aut
ſanitatis debilitatio nō auferūt rō/
nabilitatez pfate legis aut ſtatuti.
Suadet p indirectū pma oclusio.
qm̄ niſi ſic liceret generalit ordinaſ
ſe. nullo mō ſentiendū eſt q̄ p tanti
tpis curſū ſcȝ p trecētos annos et
āpli⁹ talis fuiſſȝ lex int ip̄os carth.
pmulgata et ſeruata inter q̄s tot
acten⁹ floruerūt ſūme religionis et
eximie diſcretōis viri i iure ciuili ca
nonico et diuio nō mediocrit inſtru
cti Neq̄q̄ȝ inſup toleraſſȝ illđ eccia
alioq̄n dediſſȝ laqueū ſuis fidelib⁹
filijs. qm̄ eos damnabilit erraſſe ſci
uiſſȝ. neq̄ȝ tñ eos ab errore reuocaſ
ſet. Alioq̄n pterea nō laudaſſent vi
tā taliū ſācti ſſimi viri. queadmodū
deuotus et circumſpectiſſim⁹ frater
Bern. ad fres de mōte dei eiuſdem
ordinis ſcribēs/eos collaudaſſe re
pit. imo et ad abſtinētiā multā inui
taſſe. obiectās fres illis in horren/
dis frigorib⁹ magne carthuſie ma/
nētes Rurſū p directū ſic arguit
Licitū eſt vni vel plurib⁹ p totā vi/
taȝ a carniū eſu pſus abſtinē. qm̄
ita fecerūt plurimi laudabilit et q̄ti
die faciūt. Et aplus ſatis innuit di
cēs. Q ſi eſca ſcādaliſat frēȝ meuȝ
nō māducabo carnes i eternū Qđ
non poſuiſſet ſi non potuiſſet licite
opleri. Potuit gͦ irrephēſibilit fieri
lex ſiue ſtatutū q̄ illđ licitū iugit ſer
uaret. qm̄ infra docebit nil obſtare
quo min⁹ illud fieri fas exiſtat Cete
rū lex illa rōnabilis tenēda eſt q̄ re
ligioni cōuenit. q̄ diſcipline ogruit.
et q̄ ſaluti pficit queadmodū tra/
hit ex dictis Jhđ. Sed lex talis de
nō comedēdo carnes eſt hmōi put
expiētia lōga doctrix eſt. Etem̄ ſub
hac lege et ſm eā religioſi viri et di
ſciplinati et de ſalute ſua ſoliciti vi/
xerūt vſq̄ȝ ad ſenectā bonā et plenā

dieꝝ incolumes in aīa ⁊ corꝑe pl᷒
qꝫ in locis alijs plurimis vbi cōce/
dit᷑ eſus carniū ad ſaturitatē Deni/
qꝫ ꝯſtat eos imitatores eē antiqꝝ
ꝓphetaꝝ et heremitaꝝ helye et he
lizei ac Joh̄.bap.alioꝝ q̊ꝫ ſanctoꝝ
patꝝ ꝑ egyptū olim degentiū In/
ter q̊s ꝓut refert Hiero.i epl̄a vna
ad Euſtochiū nō ſolū carnes ſed ⁊
coctum aliq̄d comediſſe luxuria eſt
Pro ꝯcluſionis hui᷒ corroboratōe
faciūt ea oīa q̄ ſcripſerūt de ſobrie
tate et abſtinētia doctores catho/
lici q̄ plurima ſūt valde nec egent
hic inſeri.Legat᷑ Hieroñ.in li.cōtra
Jouinianū.vbi ex vetuſtiſſimis gē/
tiliū hyſtorijs ſobrietatem ſtabilit
Videat᷑ idē in vitas pat.⁊ Caſſia
nus in ſuis collatōib᷒ et inſtitutl. et
ꝑſpicuū erit qualit᷑ ſcōꝝ patꝝ imo
virginū et mulieꝝ abſtinētia fuit ⁊
in ſanitate et in firmitate ꝯſtant᷑ mi
rabilis.Habem᷒ de venerabili pau
la cui in vltia qua obijt egritudine
ſibi ꝑſuadēi nō potuit vt vino mo/
dico vteret᷑.ꝓinde diſcretōes cibo
rū reuellit.Bernard᷒ in omelia.xxx
ſup cantl.Et multa in hūc modū re
licta ſūt a ſanctis et celeberrime diſ
putata.Deinqꝫ veritas hui᷒ ꝯclu/
ſionis ex deductione ſequētiū velut
ex nubiū obiectaꝝ depulſione ma/
gis eluceſcet In ſc̄da ꝯcluſione vnū
ſupponit᷑ ꝙ dabilis ſit caſus i quo
frater carth̄ etiā ꝓfeſſus obliget᷑
veſci carnib᷒ et ali᷒ ſibi miniſtrare te
neat᷑ Supaddit᷑ ad hec ꝙ iſtud nō
obuiat rōnabilitati legis añ dicte
ꝓbat᷑ ſuppoſitū in caſu nc̄citatis ex
treme ꝙ dabilis eſt caſus infirmita
tis vbi medicoꝝ exꝑtoꝝ iudicium
et ꝯſcia f̄ris infirmātis et alioꝝ ſi/
bi miniſtrātiū dictabūt ꝙ ip̄e egro
tus abſqꝫ dubio moriet᷑ ſi nō adiu/
uet᷑ ꝑ eſū carniū et edendo carnes
ꝯualeſcat.Nec ſatis eē videt᷑ ad ne
gandū poſſibilitatē nc̄citatis hui᷒
extreme illud q̄d ſcripſit q̄dam me/
dicoꝝ mgr̄ Arnold᷒ de villa noua
ꝓ diſſolutōe dubietatis ꝓpoſite Dic
eīm ꝙ in egritudine qualibet cura/
bili hūidū radicale ſufficient᷑ reſtau
rari p̄t per vitella ouoꝝ abſqꝫ eſu
carniū req̄ſito.Hec euaſio nō vſq̄/
quaqꝫ ſufficit.nec difficultatis radi
cē euellit. Stabit itaqꝫ ꝙ languēs
de quo eſt ſermo omnē abominabi
tur vtilē cibum p̄ter carnes aut ius
eaꝝ.et p̄ſertim vitella ouoꝝ faſti/
diet ita vt comedē illa ſalubrit᷑ aut
abſqꝫ vomitu nō valeat. Sꝫ tñ ne
ꝯtrouerſia aut calūnie materia in
lōgi᷒ ꝓcedat dabo caſū poſſibileꝫ
vbi aliq̄s carthuſieñ.etiā ſan᷒ mo/
riet᷑ abſqꝫ remedio niſi carnib᷒ vti
ꝯſentiat.vtputa ſi deduct᷒ ſit i ma/
nus tyrānoꝝ vbi vel ex neq̄tia vel
aliūde nihil ꝑmittet᷑ ſibi offerri ad
veſcendū p̄ter carnes.Querendū ē
ergo in hoc vel ꝯſimili caſu neceſſi
tatis.an hmōi carth̄.tenebitur car
nes comedē.et ſi ſic habet᷑ intentū .
Si dicēt aliq̄s ꝙ poti᷒ eligē habe/
bit mori fame. dicē eundē oporte/
bit ex ꝯñti in ſe ip̄m man᷒ inijciet et
erit ſuimet occiſor. Juxta illud vul/

gatũ Augꝰ. paſce fame morientẽ. ſi
nõ paviſti occidiſti. nec ad ſe minꝰ
q̃ ad alios p̃ceptũ hoc extendit.
Pretẽa ꝯſuetudo aut cõſtitutio ge
neralis eccleſie de non comedendo
carnes in die veneris nõ obligaret
ad ſui obſeruationẽ in caſibꝰ p̃oribꝰ
extreme nc̃citatis. imo nec excuſaẽt
aliquẽ ab homicidio q̄ cũ poſſz ſal
uare vitã ꝑ eſum carniũ ſe vel aliũ
mori ſpontanee ꝑmittẽt abſtinẽdo
Secludendo tñ ſꝑ caſum grandis
ſcãdali in fide de quo dicet̃ poſtea
Porro de votis idẽ eſt argumẽtũ.
Eſt ãt fundamentũ radicale pretra
cte rõis in h̃ qm̃ a lege diuina nl̃la
lex aut obligatio pure hũana põt
abſoluere aut excipe vel inſtituere
ꝙ nõ obſeruet̃. Sed hec eſt lex di/
uina. Non occides. a qua lege non
legit̃ per aliqđ aliud diuinũ ius fa
cta exceptio iſta vt ꝓ obſeruatione
ꝯſtitutõis aut obligatõis pure hu
mane ſupuenientis eã tranſgredi li/
cẽt et ſe mori ſinere fas eſſet Unde
recluſus aliq̃s q̄ vouit non egredi
videns aliquẽ in extrema neceſſita
te famis aut ꝑiculi mortis ſi nõ exe
at et ſuccurrat cũ poſſit/ ꝓ occiſore
criminabit̃. quãto magis ſi ſibimet
in articulo mortis vel tal̃ nc̃itatis
ſubuenire ꝯtẽpſerit. Proinde ꝯfir/
matio coꝝ q̄ dicta ſt̃ ſumit̃ ex h̃ ꝙ
nulla ꝯſtitutio ꝯtra caritatẽ p̃t ro/
bur obtinere. qm̃ lex ꝓ caritate ſꝑ
fert̃ dũ bñ fert̃ qꝛ eſt p̃cepti finis ⁊
plenitudo legis ſꝫm apl̃m. Eſt aũt
ꝯtra caritatẽ cũ in deteriorẽ vergit
exitũ ſe vel aliũ dimittere mori mo/

dis tactis qñ ex ꝯceſſione diuina li
citꝰ ad vitã patet exitꝰ. Deniq̃ p̃ce
ptũ inferioris ſeu ꝯſtitutio p̃iudica
re poſſet p̃cepto ſupioris. dei vide/
licet. iubentis ne q̃s ſe perimat qđ
q̃ falſũ ſit nõ videt nemo. Obijciet
forte aliq̃s de machabeis q̄ prius
elegerũt horridã mortẽ perpeti q̃
carnibꝰ ſuillis veſci. Similit̃ de qui
buſdam alijs in veteri teſtamẽto et
nouo q̄ vel ad exemplũ virtutis vl̃
ad euitandũ dei iniuriã. vel ꝓ caſti
tate ſeruanda. aut in vltionẽ inimi/
coꝝ vt ſamſon. ſemet ipos perime/
rũt. Sed ad multa iſtoꝝ reſpondet
Augꝰ. diffuſe. j. de ci. dei. Cuiꝰ ſnia
finalis ẽ ꝙ niſi ex reuelatiõe diuina
aut ex ſpeciali inſtinctu dei diſpen/
ſante (habet em̃ deꝰ ptãtem vite et
mortis) nõ põt quiſq̃ manꝰ licent̃
ſibi inijcere. q̃uis de caſtitate ſeruã
da ſpecialior eſt difficultas que tan
get̃ inferiꝰ. De machabeis inſuper
alia eſt ratio. qm̃ lex diuina ipos
tũc obligabat nõ comedẽ carnes
porcinas. Ideo fatendũ eſt ꝙ citiꝰ
mortẽ q̃ eſum talẽ debebant eligẽ
Nõ em̃ trãſgrediẽda ẽ lex dei ꝓ cor
ꝑalis vite ſaluatõe. Secꝰ ẽ tũc vbi
talis legalis obſeruatio ceſſat. Se/
cus p̃terea vbi nõ ꝯſurgit obliga/
tio niſi ex ꝯſtitutõe pure hũana. In
telligite vigilant̃ ꝙ dico de ꝯſtitu/
tõe pure hũana. Fiunt em̃ q̃tidie le
ges de malefactoribꝰ occidẽdis. h̃
nõ ſũt ſolũ humane. imo fũdamẽtũ
p̃ncipale et auctoritatis robur ſor/
tiunt̃ a lege diuina. iubẽte vt ꝑplus
ſuus tollat malũ de medio ſui ⁊ mẽ

bꝛ qͦd ſcādaliſat abſcindaꝛ. Nolo
tñ dicere ꝙ iudices poſſint ꝓ quo/
libet pcc̄o ad arbitriū ſuū licenter
mortē ſtatuē aut ſtatutā infligē ſic
de furto mere ſimplici deducit qui
dā doctor Ceteꝝ lex dīna hꝫ. Nō
fornicabis. nō piurabis et ſilia p̄ce
pta. Jdcirco quātūcūqꝫ poſſet ali
q̄s ꝓlōgare vitā ſuā p fornicatiōꝫ
aut p piuriū nullus ad tlia cōſētire
debēt. Sꝫ inſtabit aliq̄s rurſus et
dicet ꝙ oīa vota et leges oēs de q̄
b⁹ loq̄mur fūdanꝛ in lege dīna. in
hac ſcꝫ. Redde altiſſimo vota tua
Et hūane inſtitutōes in illa aucto/
ritate p̄latis data. Qui vos audit
me audit ꝛc̄. Et iteꝝ Que dicūt faci
te ꝛc̄. Rñdeꝛ ꝙ in talib⁹ votis ꝯ legi
b⁹ poſitiuis iſta ſꝑ exceptio ſbintel
ligiꝛ. niſi vbi ꝯtra dei ſupioris p̄ce/
ptū cuius finis ē caritas militarēt
Jnde emerſit ꝯſiliuꝫ iſtud Jn turpi
voto muta decretū. Qꝛ ſi aliqͦd vo
tū fiēt aut aliq̄ lex iubereꝛ ab hōib⁹
abſqꝫ omni exceptōne tali expreſſa
vel implicita irrationabilitateꝫ ma
nifeſtam et non tolerādā lex ꝛ vo/
tū ꝯtinerēt. Quo pacto ſic? qm̄ eue/
nire poſſēt caſus qui legē dei in ſui
obſeruatōe violarēt ꝓut ſupponiꝛ
declaratū eē ſatis. Et arbitror illͦd
qͦd in hac ſcd̄a cōcluſiōe ſupponi di
cebaꝛ/dabilē eē ſcꝫ caſū in q̄ frater
carthuſicn̄ etiā ꝓfeſſus obligareꝛ
veſci carnib⁹ et ali⁹ ſibi miniſtrare
teneretur. Et iſte caſus eſt neceſſita
tis extreme ſeu p infirmitatē ſeu p
tpis aut loci ꝯ tyrannidis importu
nitatē cōtigerit Jſta tñ nc̄citas q̄ pa
cto poſſet forſan nō ſꝑ obligare ad
vtendū carnib⁹ p̄ſertim in caſu grā
dis ſcandali ſequēs cōcluſio decla
rabit. ¶ Nūc accedam⁹ qͦd reliquū ē
in hac cōcluſione argumētis ſtabi/
lire vt declarem⁹ ea q̄ dicta ſūt ſuꝑ
iſto caſu neceſſitati extreme nō ob/
uiare rōnabilitati legis vel ſtatuti
carth. de non comedendo carnes.
Pro q̄ rmemorādū ē ꝙ ad h nullū
votū exp̄ſſū hn̄t. ſꝫ eſt dūtaxat qͦdā
ordinatio ſiue inſtitutō poſitiua. ne
hoc q̄ſqꝫ eoꝝ p̄ſumat attētare. qͦd
ſi fecēit ſbiacebit diſcipline ordinis
et certas penas illic exp̄ſſas ſuſtine
bit. Et ita fuiſſe olim inſtitutū apͦd
q̄ſdā alios ordies. vt apud fr̄es p̄/
dicatores ſb pena carceris referēte
q̄dā accepi. Vnde vnum circa qͦd
pn̄s difficultas verſaꝛ. ꝛ qͦd p̄cipue
cāt apͦd nōnullos ſcrupulū. Fateor
itaqꝫ ꝙ null⁹ caſus i ordiatōe p̄di/
cta excipiꝛ. neqꝫ caſus infirmitatis.
neqꝫ altēi⁹ nc̄citatis extreme. Que
exceptio ſi facta fuiſſet apponerent
pl̄es digitū ori ſuo, q̄ nūc i ordinati
onē talē oblatrāt. Sꝫ rñdeo ꝙ ex/
ceptōeꝫ hāc addē neq̄qꝫ oportuit.
imo nec ꝯgruum fuit. Qꝛ nō oꝑtuit
oñdiꝛ primo qꝛ lex naturalꝛ et dīna
ſufficienꝛ excipiūt Nūq̄d leges oēs
tā eccl̄iaſtice q̄ꝫ dīne ꝗuis ferantur
vniformiꝛ. ſuſcipiūt tñ exceptōꝫ ꝓ/
ut a ph̄o tradiꝛ. et ex earūdē inſpe/
ctione cognoſciꝛ. Jllā v̄o exceptio
nē continuo ad legem ſubiungi nul
la eſt neceſſitas. ſed nec eiuſdem ex
preſſio requiriꝛ. Que eſt ratio illa?
Quia plerūqꝫ hoc eſſet impoſſibile
Nimirū et plerūqꝫ ſuꝑfluū ꝓpter nu
meroſam et infinitā particularium

circũſtantiaꝝ emergẽtiũ varietatẽ.
Rurſus exceptio que ſufficient dat̃
intelligi aut aliunde ſatis trahitur
non eget exprimi. Sic eſt de caſu
extreme neceſſitatis reſpectu legis
aut ɔſtitutionis de qua loquimur.
Trahit̃ quippe talis exceptio a le-
ge diuina et naturali quantũ ſuffi-
cere debet Quoniaꝫ ꝑ ſimilitudinẽ
ad alias leges cõditas vbi ſimiles
ſubintelliguntur exceptõnes inſtru
itur quilibet etiam parum doctus
ita poſſe et debere fieri circa inſtitu
tionem preſentem quantũcunqꝫ ge
neraliter lata ſit dummodo illam q̃
ſubintelligenda eſt exceptionẽ per
expreſſa verba nequaq̃ꝫ excludat.
Si enĩ diceret ɔſtitutõ illa ꝙ in nul
lo caſu etiã cuiuſcunqꝫ neceſſitatis
extreme liceret comedẽ carnes ſub
mortali pc̃co. neſcirẽ fateor ɔſtituti
onẽ iſtã ab iniquitate defendẽ. Sꝫ
ita nõ eſſe docet textus inſtitutiõis
quẽ inſperi. vbi nec obligatio fert̃
ſub pena peccati mortalis. ſed ſo-
lũmodo ſb̃ pena diſcipline ordinis
Nec eẽ caſus tal' neceſſitatis extre-
me ſecludit̃ Interrogati ſiq̃dẽ eoꝝ
aliq̃ excellẽtes viri ꝑ meipſꝫ q̃d age
rent vbi in deſerto aliquo vel car
cere nihil haberent p̃ter carnes ad
veſcendũ? Reſponderũt ſe comeſtu
ros fore abſqꝫ omni ſcrupulo p̃us
q̃ꝫ ſe mori ꝑmitterẽt. Audite narra
tionẽ. Contigit vnũ ex carth̃. dum
equitaret in tantaꝫ ſemel famẽ et ſi
tim incidere ꝙ de ſanguine equi ſui
bibẽt ne periret. aliud quippe quo
tunc ſuſtentaret̃ nõ habebat. Dela

tuꝫ fuit hoc ad reliquos fratres q̃
neceſſitatẽ circũſpecte attendentes
que legẽ nõ habet eundẽ abſqꝫ diſ
ciplina vel quauis pena velut inno
xium ſuſceperũt. maxime quia ſuffi
cienter cõſtare poterat omnib' de
neceſſitate ſua. alioq̃n fortaſſis ſub
iacuiſſet diſcipline ordinis nõ q̃dez
ex culpa ꝓpria ſed ad euitandũ ſcã
dalũ alioꝝ. ne deinceps licentiaꝫ et
exemplũ alij traxiſſent ad comedẽ
dũ carnes ꝓ libito. Meruiſſet autẽ
frater ille illã diſciplinam ordinis
humiliter et innocenter tolerando
queadmodũ ſentiunt doctores de
illo q̃ ꝑ eccl̃iaſticã cenſuraꝫ cogeret̃
habitare cũ illa q̃ ad veritatẽ non
eſt vxor ſua legitima quãuis ita de
cernẽt eccl̃ia q̃ nõ de occultis ſꝫ de
manifeſtis det̃minat Caſus alibi ẽ
exp̃ſſus. Sic dico ꝙ nõ eẽt q̃nqꝫ in
cõueniẽs innocentẽ carthuſieñ. ꝓ
eſu carniũ aut earũdẽ miniſtratiõe
diſcipline ordinis ad alioꝝ terrorẽ
et regule inuiolabilitatẽ ſubiacere.
At vero dicit aliq̃s Cur nõ exp̃ſſus
eſt et except' caſus iſte nec̃citatis ex
treme. Dixi iã et repeto ꝙ illud fie
ri nõ oportuit vt ꝓbaui imo nec cõ
gruũ apud eos fuit vt deduco Sẽ
ſus certe hõis qꝛ ꝓni ſũt ad malũ
ab adoleſcẽtia quãtũcũqꝫ in freno
et chamo cõſtringãt̃ vix edomari
pñt q̃n effluãt et effrenes fiãt. Dũ
ergo paruula eis aperitur rimula
licentie aut frenum eis tantiſper la
xatur fiunt confeſtim occaſione aſ-
ſumpta ex ipſa licentia deteriores.
Omnes em̃ deteriores ſum' licentia

vt Comic⁹ dicit. Quāobrē ſi caſus
aliquis fuiſſet in inſtitutione p̄fata
ɔceſſus expreſſe de comedēdo car/
nes. formidandū erat ne paulatim
ſuccedētib⁹ tpib⁹ magis ac magis
dilatata fuiſſet et extenſa hmōi licē
tia et tandē plus ad voluptatē q̄ȝ
neceſſitatē deſeruiſſet Totū hoc de
clarabūt ampli⁹ ſequētia et expien
tia teſte defendit ¶ Tertiā poſtre/
mo ɔcluſionē poſui ꝙ abbreuiatio
vite corpalis aut ſanitatis debili/
tatio nō tollūt rationabilitatē p̄fa/
te legis aut ſtatuti Non penit⁹ inu/
tiliter tractandū hic eſſe arbitror ⁊
declarandū quēadmodū licitū eſt
agere multa ſiue tpalia ſiue ſpūalia
ſint per que et in quibus abbreuiat
homo vitā ſuā aut infirmitatis de/
bilitatē incurrit. Secludo tñ i p̄mis
ꝙ intentio talis hōis eitius nature
ɔſumentis curſū id eſt periodū eta
tis ſue nō ferat directe et immedia
te ſuper eo quod eſt abbreuiare vi/
tam ſuā vel corpus in egritudinem
trahere tanq̄ȝ ſuper fine principali
aut ꝙ non fiat pro fine ꝓhibito et
nequā quēadmodum multi deſpe/
ratoꝝ et fortunas ſuas ferre non
valentiū feciſſe legunt et vt ſtoyco
rū error facere conſulebat. In hoc
ſiquidē caſu tales grauiter peccant
⁊ p leges merito dhoneſtant. Hic
habet q̄ȝ veritatis locū illa Hiero
nymi ſententia. ꝙ nō refert ſi quis
per immoderatā abſtinētiā ſe pau
latim interficiat aut ſubito. His p̄/
miſſis probo quod aſſumptum eſt

licere ſcȝ plerunq̄ȝ abbreuiare vitā
ſuā in varijs occupationib⁹ ſtudijs
et artibus. Ad oppoſitam em̄ aſſer/
tionē ſequūtur abſurditates innu
mere. int q̄s illa nō mediocris ē. ꝙ
q̄libȝ teneret vacare ſtudio medici/
ne aut medicoꝝ cōſilijs atq̄ȝ regi/
minib⁹ continue vti deberet. Qua/
re ſic? Conſtat nempe ꝙ ex ignorā/
tia medicinaꝝ preſeruatiuaruȝ ab
infirmitate. ⁊ conſeruatiuaꝝ ſanita
tis. ex omiſſione inſuper medicina/
lis regiminis irruimus in crebras
egritudines. et vite abbreuiationeȝ
incurrimus. Rurſus quilibet obli/
garetur deſiſtere ab operib⁹ et acti
bus ex quibus veniunt cōmuniter
debilitationes in corpore et eiuſdē
corruptō velocior ſubſequitur. pre
ſertim dum tempora ſunt intempe
rata et ex nimio gelu vel eſtu ferui/
do diſcraſiant armoniam debite ſa
nitatis. Quid ꝓinde? Sic cēte agri
cole colere terram. opilio paſcere
gregem. vindemiator vuas collige
re. ruralis falcare fenuȝ vl ſegetes
curſor legationem explere deſiſtēt
Et ita paſſim in om̄ib⁹ huiuſmodi
penalibus operibus et debite vali
tudini non paruȝ aduerſis valebit
argumētū. Ceterū poſito iſto ɔde
mnarent om̄es diuites q̄ delicatis
ac p̄cioſis alim̄tis nō occurr̄t mor/
bis paupeꝝ ſi ſp modis om̄ib⁹ lici
tis ⁊ poſſibilib⁹ ſit ſanitas in ſe vel
alijs de nccītate ſuanda vl egritu
do pellēda Porro cui dubiū eē p̄t
q̄n militaris exercitatō ſecū pluri/

De nō eſu ſeu abſtinētia carniū

ma accumulet corpis incommoda
nūc in ipō b.lli apparatu. nūc in tē
torijs aut caſtris aut ſub diuo. de/
mū in ipō hoſtili cōflictu Quis ne/
get in his abbreuiari vitā multipli
cit corpalē? Quid enumerē labores
eſt⁹ frigora famē. ſitim. curas. vigi/
lias. et vulnera quibus ipa plerun/
qȝ vita fundit⁹ extinguit? Quis tñ
dixerit ꝓpter hec repelli a militan
do reges et alios reipublice recto/
res tāqȝ iniuſte agant et in ſe ipōs
manus inijciāt Deniqȝ de ipis mer
catorib⁹ quid dicturi ſūt nr̄e poſiti
oni aduerſātes. de quibus ait Flac
cus. Impiger extremos currit mer
cator ad indos. Per mare pauperi
em fugiens per ſaxa p ignes. Quis
nō videat ꝙ tam ipi qȝ innumera/
biles hmōi hec et ſimilia agendo.
patiendo qȝ vitā abbreuiāt? Quis
neſciat ꝙ egritudinib⁹ varijs atte/
runt. Verū tñ tpalia ſolūmodo nu/
meram⁹ ꝓ quib⁹ adipiſcendis. con
ſeruandis aut recupandis non di/
co infirmitati ſed vite piculo ⁊ mor
ti licenter nos exponim⁹. Cōcluda
mus igitur arguentes a minori ad
maius ꝙ ꝓ bonis ſpūalibus adq̄/
rendis. ꝯſeruādis. aut recupandis
ſeu reſtaurādis. vel ꝓ malis depel
lendis nō eſt qūolibet illicitū vel ir
rationabile ſimilia perpet Quāob
rem ipi carthuſieñ pñt ſubijci regu
le vel ſtatuto ad cui⁹ nihilomin⁹ ob
ſeruationē ſequit qñqȝ abbreuiatō
vite corpalis vel debilitatō ſanita
tis incurrit. Sȝ opponet forte ſcru
puloſior aliquis et queret. ſi liceat
omnino medicinā ſpernere. Si pte
rea in enumeratis tpalib⁹ exercitijs
fas ſit qualitercunqȝ et qūocunqȝ
vitam ꝯſumere. Et ſi ſic dicatur cō/
ſequēter ſicut dictū fuiſſe videri po
teſt. licebit cuilibet abſqȝ vitio tem
ptandi deū omnib⁹ ſe piculis mor
boꝝ et mortis improuidū obiecta
re Iſtud vero nondū quiſqȝ dixit.
Reſpondeam⁹ dicentes ꝙ in pñti
materia ſicut et in reliquis omnib⁹
obſeruare ꝯuenit ꝓuerbiū illud po
eticum a Terentio cōmemoratum.
Ne quid nimis. Quod Orati⁹ pl⁹
expreſſit dicens Eſt modus in reb⁹
ſunt certi deniqȝ fines Vltra quos
citra qȝ nequit cōſiſtere rectū. Hoc
dicit pħus deſcribens virtutē eſſe
in medio non quidē indiuiſibili. ſed
in certa latitudine prout eſt ſignuȝ
ad ſagittam. Atuero qualiter acci
piendum ſit medium hmōi ſi quiſqȝ
vlterius pergat inquirere. Reſpon
deat pro me idem pħus ꝙ mediū
illud eſt quo ad nos et vt ſapiens
iudicabit. Neqȝ enim pōt aliter ſub
generali regula vel arte notificari
tale medium Idcirca virtus qȝ mul
ta gignit. expientia certius qȝ ars
ſola tale mediuȝ coniecturat. Et qȝ
attendit particulares circumſtanti
as omnes clarius et ſolidius ope
ratur. quanqȝ ars et doctrina mul
tam afferant commoditatem. vir
tutis exercitium querentibus

Sufficit ergo nobis ꝑ nūc verifi/
caſſe id qđ aſſūptū eſt. ⁊ oñdiſſe ꝙ
mediū ſobrietatis et abſtinentie in
ꝓpoſito nr̄o nō ſic iudicabit᷑ a ſapi
ente ꝙ omnis debilitatio corꝑis et
om̄e diſcrimē mortis ſeu male vali
tudinis euitet᷑. Sed veniam⁹ ad bo
na ſpūalia bona virtutū poſtq̄ꝫ lo
cuti ſuim⁹ de bonis tꝑalib⁹ vbi lon
ge min⁹ videret᷑ excuſabilis ꝓ adq̄
ſitōne eorundē abbreuiatio q̄ntali/
bet vite corꝑalis. Enumerem⁹ er/
go aliquas radices cauſas vel ra/
tiones ſpūales ꝓpter quas licitū ē
vite hu⁹ moribunde detrimentum
ſubire vel pati. Et primo quidē ad
obediendū deo. deinde ad ſatiſſaci
endū ꝓ peccato. Rurſus ꝓ iuuami
ne charitatis ꝓximi. ceteꝝ ꝓ euita
tōe grauis ſcādali Porro ad q̄ren
dum virtutes in ſe vel in alio. et ad
extremū pro extirpatione vitioꝝ et
carnis ad ſpm̄ ſubiectione. Cōſtat
em̄ quo ad primū ꝙ obedientia p̄t
licite imꝑare vt homo ſubeat mor/
tē corꝑalē ꝓ fide ſuſtinenda exem/
plo martyrū. vel vbi de⁹ hōi reue/
laret queādmodum de ſamſone et
aliis multis ſentit Aug⁹. de ci. dei.
Habet em̄ de⁹ vite et mortis impe/
riū. Modo adhuc ꝙ etiā vbi nō ob
ligaret᷑ quis ſe ipm̄ ꝓdere q̄ quer
tur qm̄ xp̄ian⁹ eſt. pōt tñ in caſu pu/
blicis tyrānoꝝ aſpectib⁹ ꝓntare ſe
et ſpontanee morti tradere ſe in at
teſtationē et laudē fidei ſue. ſic em̄
plures ex martyrib⁹ feciſſe narrant
qui vel nō ceſſerunt ꝑſequētib⁹. vel

eos cū potuiſſent nulla vi a ſe rep
lerūt vt ſancta legio Thebeoꝝ. aut
deniq̄ꝫ veritatē eis inuitis et furen/
tib⁹ vltro publicauerunt. Attamen
neceſſaria eſt in hoc loco conſide/
ratio particulariū circūſtantiaruꝫ
et vnctio ſpiritus docens quando
et vbi hoc fas exiſtit. Si enim hoc
ſemper licēt non feciſſꝫ xp̄us nec di
xiſſet apoſtolis. Cum vos perſecu/
ti fuerint in vna ciuitate fugite in
aliam. Scđa ratio ſicut et ſequen/
tes rei accōmodabilior ē quā agi/
mus. Satiſſactio itaq̄ꝫ et iuſtitia ſe
pe iubet multa fieri ꝑ q̄ abbreuiati
onem ſequi vite perſpicuū eſt. vide
mus hoc in iuſtitia forenſi et penitē
tia publica tam in carceribus q̄ꝫ in
aliis vindictarū et punitionū mo/
dis innumeris. per fameꝫ. per ſitim
nuditatem. cilicium. verbera. exiliū
recluſioneꝫ. in aere peſtilenti et fecu
lento. et per ſimilia horum pro pec/
catis enormibus In foro etiā peni
tentiali quotidianū eſt. Et quis in
dubiū reuocat q̄n liceat. iſtas puni
tionū afflictiones deuota volunta/
te ſuſcipere et ſuſceptas ꝓ ſatiſſaci
endo iuſtitie et deo ꝓ peccatis lau
dabiliter tolerare. Eſt quorundam
opinio de cōdemnato iuſte ad mor
tem per ſuſpendium per carcereꝫ ⁊
famem ꝙ poteſt abſq̄ꝫ delicto ſub/
terfugere ſi nihil obſtet euaſiōi ſue.
cuius oppoſitum non improbatur.
Tradunt alii dicentes ꝙ manere
tenetur ne violet iuſtitiam et ſenten
tiam publicā in ſe latā Nihilominꝰ

quocũq3 mõ ſe hẽat veritas de ob
ligatione ad vnũ iſtoꝝ vel ad alte
rũ neminẽ dubitare arbitror quin
ↄdemnatus aliquis talis ad extre
mũ ſupplicium meritorie poſſz ñ fugẽ
cũ pateret exitus liber ꝑ negligen/
tiã cuſtodũ. et pót vltro ſubire et
expectare ſniaz quã ſcit a ſe meritã
et a iuſto iudice fulminatã. Sed et
videri poſſet nõ eſſe penit⁹ impro
babile hominẽ crimioſũ poſſe ad/
iudicari vt ſe ipm ꝑ ſe puniret quẽ
admodũ ꝑ alios iuſtiſſime fit ſiue ꝑ
mortẽ ſiue ꝑ famis inediã ¶ Ex hac
ↄſideratõe forẽſ et publice iuſtitie
rõnabilr colligit iuſtificatio religi
onis carth. imo et alteri⁹ auſtẽiori.
Cur ei ñ poterit aliqs peccoꝝ ſuoꝝ
et flagitioꝝ ↄſci⁹ q̃ demeruerit mor
tem eternam. imo et temporalem
ſi publicarentur. cur inquam nõ po
terit talem rigorem vite a ſuo iudi
ce ſecreto cui ↄfeſſus eſt impoſituz
tolerare aut ↄſultũ ſuſcipe. quanq3
multo min⁹ ꝓuideat ſe victurũ et in
firmitatib⁹ fatigãdũ Legat Joh.
heremita montis ſynai qui climac⁹
dicit in illo gradu ſcale myſtice in
quo de pnia loquit Refert ꝑfecto
ſtupenda et forte magis admiran
da q̃3 imitãda ſup volũtario carcẽ
quorundã deũ placare ſibi volen/
tiũ Et hoꝝ ꝑſpectiõe ſedula liquet
q̃3 rõnabilr ſit ꝓ peccorib⁹ carthuſi/
enſiũ i viuẽdo ſeueritas. imo et ꝓ iu
ſtis quatin⁹ deo ſatiſfaciãt ꝓ pec/
catis ꝓpriis vel alienis. tpe mie ne
ſeueri⁹ puniat incõꝑabiliter ille pur
gatorius ignis aut gehenna. Ter/
tiaz rationẽ aſſignaui⁹ caritatẽ. Er
go pót nimirũ caritas fraternalis
imitatrix eſſe xpi q̃ peccata nr̃a ipe
tulit. et languores nr̃os ipe porta/
uit. Sic venerabilis et ſanct⁹ pauli/
nus Nolane vrbis epus ꝓ filio vi/
due durã ſeruitutẽ barbaroꝝ ſpon
te ſubiit. Sic venerabilis ſanctulus
ꝓ diacono morituro ſemet prebuit
mortis diſcrimini. Sic deniq3 olim
fieri et nũc in eccleſia q̃tidie ꝓſpici
mus. Nam et ob hanc precipue ra
tionẽ fuerũt religiones inſtitute ad
ſatiſfaciendũ ꝓ peccatis fundato/
rũ et generaliter omniũ. Sũt nẽpe
aliqui in ſtatu plangentium. ſic alii
in ſtatu actiuoꝝ iuxta varietatẽ do
noꝝ et officioꝝ corpis xpi myſtici
que diſtribuit ſpũſſanct⁹ prout vult
Si fas eſt ergo ſicut fas eſt imo
merces magna pro alioꝝ delictis
ſatiſfactionẽ in corpe ꝓprio ſuſtinẽ
licebit vtiq3 conſequenter vitam in
hoc exercitio breuiare: Laudatur
imperatoris illius iuſtitia et chari/
tas qui pro filio vidue ad exceca/
tionem amborum oculorum adiu/
dicato oculi vnius ſaluationem in
filio proprio alterius oculorũ ſuo/
rum iactura redemit. Collaudatur
poſtremo illius amoris pax et vin/
culum inſigne apud philoſophos
vbi vterq3 amicorum viciſſim pro
altero concertabat occumbere. Si/
mile de virgine quadaz Antheoce
na et milite tractat Ambroſi⁹ decla
matorie. Cur ergo careant ꝑconio

xpi carth cur non magis attollant laudib' ſup eorũ charitate. q̃ q̃nq̃ a ꝓprijs peccatis immunes ⁊ expurgati. nihilomin' ferũt ſup ſe crimina alioꝝ in abſtinẽtijs et infirmitatib' plurimis. et quodãmõ animaꝫ ſuã ꝑ alijs ponũt. Collaudãdi ꝑfecto ſũt. obtrectatores eoꝝ opprobrio digni. preſertim ſi eccleſiaſtici ſũt. Nã que impietas eſt eos illud in alijs inculpare qd ſuũ deberet eſſe officiũ: exercere ſemet ipos in talibus abſtinẽtijs et nõ omino taliter ſꝫ ꝑ ſalute fideliũ et diuia placatione ꝓmerenda ⁊ aduerſis ꝑtãtibus debellandis. Naꝫ arma clericorum ſũt ieiunia. planct' et lachryme.

Ceteꝝ in quarta ratione poſuim' euitationẽ ſcandali ꝑ quo non dico mala valitudo ſꝫ ipa etiã mors ſubeunda nõnunq̃ eſt. Audiamus aplm. Si eſca inquit ſcãdaliſat fratrẽ meũ nõ manducabo carnes in eternũ. Sit ẽm hoc aliq̃s poſit' in vltima neceſſitate famis coraꝫ idolatris nõ alijs cibis veſci ꝑmittũt eũ q̃ꝫ idolothitis. nunq̃d ſibibit tal' pri' mortẽ ferẽs q̃ꝫ comedat in ſcãdaluꝫ ſue fidei apud idolatras aut apud fratres xpianos ſimplices ſi ex hoc eſu pati ſcandalũ ꝓbabilit' formident? Puto inſuper aplm magis ad euitationẽ ſcandali puſilloꝝ q̃ꝫ ad ꝓpriã corpis refrenatiõeꝫ aſpexiſſe cũ dixit. Caſtigo corpus meũ et in ſeruitutẽ redigo Cur hoc agis Paule? Ne inq̃t cũ alijs ꝑdicauero ipe reprob' inueniar. Nolo dicant auditores mei. Iſte plen' ventre de ieiunijs predicat Iſte repleta burſa aut arca argento auro et veſtib' plurimis. frugalitatẽ nobis liberalitatẽq̃ꝫ et indumẽtoꝝ ꝑcitatẽ ſuadẽ conat' Medic' ẽ curet ꝑmo ſe ipm Videtis hic mgri et fres q̃ꝫ neceſſaria eſt amplior vite auſteritas in ꝑdicatorib' ꝑlatis et curatis q̃ꝫ in alijs. et ſi nõ ob aliud. ad hoc tñ qꝛ alioq̃n inefficax reddũt vbũ ſuũ aut oblocutões a ſubditis ſuis patiũt'. Nec excuſant penit' q̃uis edomitã ſẽtiãt carnẽ ſuã. aut ſi obinde pati vite carnalis diſpendiũ ꝑtimeſcãt Traducam' nc ad rẽ q̃ tractat rõeꝫ hmõi Sit aliq̃s carthuſieñ. vir ꝓbat' in vltima egritudine conſtitut' a qua libẽabit' ſi carnib' vtat' ⁊ ſciat h ipe ſeu ꝑ reuelationẽ ſeu ꝑ medicoꝝ finalẽ atteſtatõeꝫ. ſeu qꝛ tale eſt ſuũ dictamẽ ↄſcie. Aiaduertat nihilomin' queadmodũ veriſimile eſt ꝙ comeſtione ſua fres alij vel pñtes vel abñtes ad q̃s fama volauerit ſcandaliſabunt'. tũ qꝛ inſolitũ eſt. tũ qꝛ nõ ſufficient' erũt informati de caſu nccitatis ſue extreme. Deniq̃ qꝛ temptabũt vehementer ad exemplũ illi' aſſumẽ carnes in cibis etiã ſi ꝑter et extra nccitatem extremã eſt. Formidabit ꝓinde vir hmõi nõ abſq̃ ratione ne rigor ordinis paulatim laxatus tandẽ fundit' euaneſcat neq̃ remedij loc' habeat Que rõ? qꝛ nimiꝝ ſemel lapſa rligio vt experti ſcripſerũt nũq̃ꝫ a' vix reparari ꝑt Noua facili' a fundamẽ

tis cōderetur pn̄t quēlibet ſup hoc certū reddere aliena facta multaꝝ religionū que ab initio ſumme diſci pline fuerūt. ſed ꝑ licentias et laxa tiones primitꝰ modicas deinceps maiores in hanc tantā effrenatōez corruerūt vt nihil plus abſtineant a ſecularibꝰ. nulla in ſilentio. in ieiu niis. eſu carniū. ⁊ aliis diſciplinis di uerſitas inuenit̄. in tantū quidez vt apud multos ſtupor ſit. ſi cū ꝓfeſſi onis ſue et voti integritate et ſtatu ſalutis tales viuere arbitrent̄. Sed relinquens alios ſibi ipſis. Quero ſi carthuſien̄. ille quē loq̄mur teneat̄ aut ſaltē iure poſſit in caſu nr̄o abſ tinere a carnibꝰ dum talia pie reco gitat. reuoluit et formidat. Eſtimo plane neminē ſane intelligētiū vnq̄ȝ dubitaturū q̄n hoc poſſit. et plures ſpero dicturos fore ꝙ ad hoc pro ſcandali vitatōe obligat̄. Siquidē plus eſt aīa ꝓximi q̄ȝ corpꝰ ꝓpriuz aut eſca Quanto plus ergo eſtimā de ſunt tot aīe pn̄tes et future. imo tota carthuſien̄ religio. tota ſeueri tas. tota q̄ȝ diſciplina. vt q̄d ꝓbatꝰ vir pro modicis vite diebꝰ iam ve lit nolit ꝑituris tale religioni ſue diſ crimē afferret? Et quid ꝑterea pro reſtauratione membri pereuntis et paulo pꝰ neceſſario deſerturi totuz corpꝰ myſticum in ceteris ſaniorībꝰ membris detrimentū patiet̄? Quō dabit totū vite florez pro fratribꝰ iſte qui tanta cupiditate particulā egraȝ ⁊ marcidā cū eoꝝ nocumen to retinere conat̄? Non eſt ad extue mū fidus miles. et ſtrennuus ille q̄ plagas ſuas ſtatim refoueri aut ſa nari querit cuȝ totius ſui exercitus deordinatione periculo vel ſtrage. Puto certe glorioſus ille confeſſor martinus non feciſſet in hac re ſcru pulū qui ſuadētes corpꝰ in vltimo agone ꝯſtitutū ſtramentis mollio ribus ꝯfouēi magna grauitate cō peſcuit. Sinite inquiens fratres ſi nite Ego ſi aliud exemplū vobis re linquo peccaui. Eſto ꝙ homo ſin gulari voto perpetue alicuiꝰ abſti nentie ꝯſtrictꝰ ſoluere. illud pro vlti ma neceſſitate debēt. Eſto ſimiliter ꝙ carthuſien̄. aliquis adhuc tenere tur vbi ſi ſufficienter ſibi ꝯſtaret de nullo ſibi obſecuturo fratꝝ vl̄ ordi nis ſcandalo. Nihilominꝰ q2 rariſſi me et quaſi nunq̄ȝ circūſtātie tales pariter ꝯcurrūt apud carthuſienſ. potuit cū omni rationabilitate fer ri ſuū generaliter de nō comedēdo carnes ſtatutū. Nouiſſime ſmonē abbreuiantes tractemꝰ ſimul poſtre mas duas rōnes adquiſitionē ſcȝ virtutū et exterminiū vitioꝝ ꝓpter q̄s debilitare corpꝰ et abbreuiare vitam plurimū q̄ȝ fas ē et aliq̄n ne ceſſitas. Propoſuit ſalomon a vino abſtrahere carnē ſuam vt animam ſuaȝ transferret ad ſapientiaȝ. Da niel et ceteri ꝓphaꝝ vt diuinis reue lationibꝰ eſſent idonei pene ſupˢ vi res corpꝰ ſub abſtinentia macera bant. Amplius tradunt in ꝯtēplati onibus experti non poſſe animaȝ ab egypto tenebroſe carnalitatis

niſi per deſertū fortis cōtritionis
carnalis.corꝑalē ꝗꝫ abſtinentiam
faciāt non ſolū a ſuꝑfluis ſ; a mul
tis etiam nc̄arijs Ad hoc traduci
pōt etiam illud Gregl. Nemo pōt
apphendere qđ ſup̄ ip̄m ē.ſi ꝑus
neſcierit mactare qđ ē Bernardꝰ
hoc in ſe ip̄o et ꝓprio corꝑe exple
uerat qui ꝓpter hoc in egritudies
ꝑpetuas inciderat Hāc eſſe cauſā
opinor p̄cipuā cur tanta ē raritas
tꝑe nr̄o eoꝝ qui ꝯtēplatiōis arcē
aſcēdant et illic ſtent. Exigiꝰ ꝗꝑpe
ad hoc ſobrietas nonnulla tm̄mō
ꝗ̄ p̄ſeruat mandatū ⁊ pc̄c̄m eximit
ſed multo aſꝑior ab initio atqꝫ ri/
gidior Tribulatiōes itaqꝫ corꝑis
dilatāt aīam ad ſuꝑiora et ad in
feriora ne dilabaꝰ ſtringūt Sic n̄
inueniēs aīa vbi ſue affectiōis pes
dilateꝰ aut ꝗeſcat.qm̄ inundauerī
aq̄ tribulationis ſuꝑ terrā ſenſuali
tatis regredi ꝯpelliꝰ cū columba
ad interioris arcā quietis Qui ꝟo
ieiunij talis atqꝫ tribulationū cete
rarū aſꝑitatē a ſe iugiter repulerit
mirabor ſi non expers erit eleuate
ꝯtēplationis Etſi non aſſidue per
ſūma ſerpet eiꝰ aīmus.ꝯtēptus cōſ
mō cognitiōis alioꝝ ſic a cōmuni
ritu viuēdi vel ad tp̄us nō ſemet
abducit Videtis ego q̄ntū ſeruit
ꝯtēplationis ꝟtuti in qua felicita/
tem pħi poſuerūt ip̄a victꝰ aſperi/
tas Porro qͥd aget fortitudinis
ꝟtus.quid zelus aīaꝝ quid ſpes.
qͥd fides et charitas.vel vt ip̄e in
hoibus generenꝰ vel genite cōſer
uenꝰ.augeanꝰ roborenꝰ Eſtimo ſ̃

magniꝑēdēt corꝑis iacturā dum/
mō ꝑ eā finis ſuꝰ habeaꝰ Ceterū
attēde tibi qͥd debeas ſanitatis.i.
curationis a vicijs qn̄ vt corpꝰ re/
dimas ferrū patieris et ignē inq̄t
Naſo Dicerēt aliq̄ ſed nō dexmio
ꝙ ꝓ euitatione doloris nimij aut
deformitatis fas eſſet alicuiꝰ mor
bū mēbri incuratū relinq̄re.ex quo
tn̄ morbo dimiſſo breuiareꝰ vita
Hec abbreuiatio q̄nto rōnabilius
tolerabiꝰ ad euitādos doloēs nō
momētaneos ſed ꝓ vicijs puniē/
dis ſēpiternos Addamꝰ ꝙ cōſue/
tudo naturā imutat vſqꝫ adeo vt
venenū cibus eſſe poſſit Mltos iā
audiui alteriꝰ religionis quibꝰ in
egritudine vſus carniū ꝯcediꝰ.di/
cētes abominationē eis fieri ⁊ nau
ſeā ſi carnes guſtēt Malūtqꝫ iugiꝰ
carē tantū valet in eis ꝯſuetudo.
quā pħs alterā dicit eſſe naturā.
Eſto deniqꝫ ꝙ ex eſu carniū ꝓue/
niret in caſibꝰ p̄dicte nc̄itatis ꝓlō/
gatio q̄liſcūqꝫ viuendi.qͥs nouit ſi
deterior ex ħ poſtmodū egritudo
et laſſitudo ſequeꝰ? Audi ſile Eſſēt
aliq̄n potiones q̄dā medicinales
vtpote laxatiue ſatis idonee ꝓ p̄n
ti ſtatu patiētis.diſſuadēt illas fi/
di medici ne ex vſu taliū pigra ⁊
ſegnis in futuꝝ reddaꝰ caro Sub
inde credamꝰ exꝑtis Aſſerentem
itaqꝫ audiui vnū de Carthuſienſi/
bus virū plane doctiſſimū ꝙ plu/
res numero morerenꝰ aut egrota
rent in eoꝝ religione ſi carnibus
vterenꝰ Cauſā addebat ꝙ vigilie
et ſolitudo et qͥes cetēa ꝙ deuoti/

onis hmōi exercitia digeſtionē im pediūt et ita cruditatez qndam in ſtomacho relinquūt Modo aliā qz vix aut raro tpant.et ſobrie inter hec gule incitamēta verſarent Nā cur ob aliud ſapiēs vnus medico rū dixit plēs occiſos gula q̄ʒ gla dio Qđ ſi nullus diceret tñ expiē tia loquēte cogneſcit Cur aliun de preterea religioſi et rurales a carnib⁹ imo et a vino et a ceteris gule blandiētib⁹ cibis lōge factis ſenectā maiorē ſepius attingūt q̄ʒ alij voluptuoſe et opulēte talibus enutriti Preponderāt ſcio ille que aiam reficiūt cauſe q̄s diximus vt defendat ſobrietas.tñ ita loquen dū fuit carnalib⁹ qui carnalia pſe rūt Ita eoꝝ iniq̄tatez mentiri ubi docere debuim⁹ qui abbreuiatē ez viuēdi alijs obijciēt ꝓ crimine ſuā vitā frequētius et o deus q̄nto in decēti⁹ nequs et ſordidius ſua vo racitate et ingluuie mactent ſuffo cant et necant Q̄m in multis eſcis iuxta ſapiētis vbū multa ē infirmi tas Et ſm ꝓprietatē virgiliani ver bi multos etiā viuos vinū ſomniū q̄ʒ ſepeliuit Poſtremo q̄d eradica tio vicioſarū libidinū in ſe ipo fer uentiū fieri ſuadet q̄ñ nōnulli quia occaſionez preſtabat alijs luxurie ſua pulcritudo ſe ipos lacerabāt in facie aut cū ſuis piculis ingenti bus exules aufugerēt Vulgata ē ioſeph hiſtoria.necnon benedicti bernardi et ſimiliū Reptus ē mihi inſup vn⁹ ſcoꝝ patrū qui vt elatō nem ex ſuis virib⁹ oſurgentē ope

ſceret in aia magnis a deo pcibus obtinuit vt demoniace paſſiōi cor pus ſubiaceret Nō euagemur vlte rius in materia latiſſima de adqui ſitione vtutū et amiſſione viciorū ſtringat ſmo ad virtutē vnicā ca ſtitatis.et q̄ſtionē q̄one veluti cla uū clauo retūdam⁹ Quero ab ad uerſarijs.ſi vouere liceat ꝑpetuaʒ caſtitatē Nō ita impudēter deſipi unt vt h̄ negēt Non negabūt inſu per q̄n dabilis ſit caſus nc̄itatꝭ.ex treme quo vel a tyrāno aliquo vl ꝓpter abūdantiā obſceni illi⁹ hūo ris putreſcētis vt fieri pōt piclita bitur vita ei⁹ qui vouit caſtitatē ſi nō ſumat ab ope carnali remediū Pero ergo ſi talis nō dico fornica ri vl adulterari ſꝫ mr̄imonialit vxo rem aſſumē et eā carnaliter ogno ſcere poſſit ꝗ debeat q̄m hoc agē do diuturni⁹ viueret vt ſupponitur Si rn̄deat q̄ꝫ votū caſtitatꝭ impe dit mr̄imoniū cōtrahendū etiā in illo caſu nc̄itatis extreme Quero pº Vñ hec hꝫ vt cuʒ votū illđ hu mana tm̄mō volūtate emiſſū fuerit ac ꝓinde pcepto illi dīno nō occi des quo pacto pōt obuiare Ita eni ꝑus argutū eſt in ſcđa oclusio ne Rurſus pōt ſibi a papa cōcedi diſpēſatio cōtrahendi.qua diſpē ſatione facta nūq̄d vxorari tenebi tur ꝓ licito vſu carnali ſaluatiuo vite ſue.aut ſi poterit ſubire mortē ne caſtitas ſua vginalis aut vidu alis depereat Si ꝑmū nob donēt cur nō ita dicere poſſum⁹ q̄ꝫ nō ob ſtañ cā nc̄itatis extreme aut ſupe

rioris auctoritate ꝑt perpetuo vo/
ueri certa ſobrietas ſicut ⁊ caſtitas
Si vero dicant iuxta cõlorẽ opini
onẽ ꝙ talis etiã nõ vouens poſſit
licite pati mortẽ ꝓ ↄſeruatõe caſti/
tatis ꝑpetue. quãuis hec pati neq̃/
q̃ȝ obligetᷣ Vellẽ deſiderare vt no
bis darent diuerſitatis rationeȝ in
caſtitate et ſobrietate q̃re nõ vtro/
biqȝ erit ſimilis hui⁹ diuini ꝑcepti
tranſgreſſio Nõ occides. nunquid
talis pſeuueranter caſtus in caſu no
ſtro ita ſe ipm̃ ꝑimere dicẽdus eſt
interꝑtatiue. q2 ad vitã ſeruandaȝ
patet eidẽ licit⁹ exit⁹ ꝑ matrimoniũ
ſicut de pſeuueranter abijciente car/
nes nobis opponũt. Diceret fortaſ
ſis ꝙ nulla eſt põderatio digna cõ
tinẽtis anime ſm ſapientẽ Vinculũ
inſuꝑ matrimonij nõ tempale eſt ſȝ
perpetuũ ⁊ multa ſecũ fert incõmo
da. Tribulatiõeȝ inq̃t aplus habe
bũt hmõi. Nolo hic ꝑtinacitᷣ ↄten/
dere nec in alterutrã partẽ fixã fer
re ſniaȝ. nolo q̃m quicq̃d dicatᷣ pro
nobis ẽ Nã ſi mors ꝓ caſtitatis vir
tute toleratᷣ vbi etiam ſine delicto
patebit libertas fas eſt ꝓ virtutis
adeptõne vel ↄſeruatõe vitã nõ ſo
lũ abbreuiare. ſed etiã vltro ꝑdere
q̃d hic ꝓbanduȝ aſſumebam⁹. Si
ṽo mors vſq̃quaqȝ declinãda eſſet
in caſu neceſſitatis talis. et tñ votũ
caſtitatis nõ indiſcrete factum fuit
quanq̃ȝ talẽ caſũ nõ exemerit ↄuin
cit ſimilitudo ꝙ ſtatutũ de abſtinen
tia a. carnib⁹ rõnabilitᷣ factũ vel la/
tũ eſt. etiã ſi nulla ſit exceptõe ꝑ ex/
preſſa verba vallatuȝ ꝓut in ſcd̃a
ↄcluſione dicebatᷣ. Communteſcãt er/
go obtrectatores quilibet ↄtra ſan
ctã carthuſie ſobrietatẽ q̃n potius
venerẽtᷣ ipaȝ tanq̃ȝ imitatricẽ Jo.
baptiſte abſtinentiã ſm pñteȝ lecti
onis nr̃e textũ. tanq̃ȝ inſuꝑ ſanctoꝝ
patꝝ repñtãs exempla atqȝ veſti
gia. Accepteᷣ ꝑterea tanq̃ȝ ſatiſfa/
ctoria ꝓ ſuis alienis qȝ delictis et
magno iuſtitie atqȝ caritatis zelo.
Collaudetᷣ etiã velut ꝓficiẽs alijs
exemplo et merito. deniqȝ ſuſcipiatᷣ
quaſi generatiua virtutũ. tã mora/
liũ q̃ȝ intellectualiũ et vitioſarũ cu/
pidinũ potenter repreſſiua Nũc ad
medicos ↄuerſus obſecro et obte/
ſtor eos ꝑ ſalutẽ aie ſue q̃tin⁹ artẽ
ſuã q̃ eſt de medendis corporibus
arti artiũ q̃ eſt regimẽ aiaꝝ neq̃q̃ȝ
oꝑe vel ↄſilio damnabili añponãt.
ſciant ⁊ obſeruẽt q̃m ſicut aie corp⁹
ita medicinam theologie et morali
ſcie ſic̃ architectonice. ſubijci equuȝ
eſt ſeruire et ancillari. Ad nullã id/
circo ſanitatẽ corꝑis medic⁹ aſpi/
rare debet modis aut remedijs aie
ſaluti cõtrarijs. alioq̃n abutitᷣ arte
ꝓpria. et in deum et in ſe et ꝓximũ
grauiter offendit. Cautũ ergo et ṽ
tuti ↄſonũ dent ſuis egrotãtib⁹ ꝑ/
ſertim religioſis ↄſiliũ. Caueãt ne
dũ ſanare corp⁹ alienũ ſtudent. ſau
ciẽt aiaȝ ſuam et alienã. aut ne deo
irato vtrũqȝ corp⁹ et aia pereat Si
altiſſim⁹ e terra medicinã creauit ſi
cut affirmat ſapiẽs nõ impugnent
queſo deũ per donũ ſuũ. Audiant

medici eiuſdẽ ſapiẽtis ꝯſiliũ vt orẽt
deũ vt ꝓſperent̃ in manib⁹ opera
eoꝝ. Sic eñ ſm eiuſdẽ pollicitatio
nẽ diſciplina medici ꝑ quã ſe ſuã qꝫ
artẽ deo ſubiicit exaltabit caput ei⁹
Ad nouiſſimũ nolo putet me aliq̃s
ꝑ dc̃a q̃cunqꝫ p̄cedentia ſecludere
velle diſcretõis virtutẽ i abſtinẽtia
vel ſeruanda vel aſſumenda. Scio
itaqꝫ et ſic p̃res determinãt ꝙ ad
deteriorẽ exitũ et cui min⁹ eſt reme
dii trahit abſtinentia indiſcreta q̃ꝫ
edacitas immoderata Hec aũt diſ
cretionis virt⁹ nunq̃ꝫ meli⁹ q̃ꝫ in hu
militate et obedientia ſeruat̃. dũ vi/
delꝫ ꝓprius ſenſus deſerit̃ et alieno
prudẽtũ et exptoꝝ ꝯſilio prompte
paret atꝫ ſubiicit̃ Hec ãt obediẽtia
diſcretõis mater vbi meli⁹ q̃ꝫ in re/
ligionũ ꝑfectiorib⁹ locum hꝫ! Illuc
inuigilet ſupioꝝ exercitata diſcre/
tio vt ſuã vnicuiqꝫ ꝓ qualitate ꝯdi
tõis loci aut tpis abſtinẽtiã limitet
et menſuret ne qd̃ ꝓ diuino officiõ
ſancitũ eſt tollat illud aut notabili/
ter impediat. Sciãt ꝙ corꝑalis ex
ercitatõ ad modicũ vtilis eſt niſi ꝓ
quãto iuuat pietatẽ q̃ ad oia valet
Sꝫ poſtulabit a me forſã aliq̃s
min⁹ inſtruct⁹. q̃d potiſſimũ in abſti
nentia ne immoderata ſit prudens
lector attendit! Rñdeo ꝙ nõ labo/
res. nõ vexatões. nõ ꝓinde abbre/
uiatõeꝫ iſtã vite corꝑal̃. tantundẽ
ꝯſiderat quantũ ne ſenſus efficiãt̃
hebetes ac ſtolidi ꝑ exceſſiuã in ie/
iunio aut fletu abundantiam. et vt
nõ ex ꝯñti rõis iudiciũ euertat̃. ſenſ

ſib⁹ etem̃ vehemẽter leſis ledit̃ exin/
de rõis vſus ꝓpter ꝯnexionẽ mutu
am ꝓ ſtatu pñti ſenſus ad intellc̃m.
Sic ꝯcedo quantuſlibꝫ abſtinentie
rigor dũmodo ſana et integra ſen/
ſuũ viuacitas et iudiciũ rõis imper
turbatũ maneat ſalua erũt oia. At/
uero ſi ꝯtra hanc ſenſuũ ⁊ rõnis in
tegritateꝫ aliq̃s ſupior a ſubditis
extorquet abſtinẽtiaꝫ etiam in die
veneris ſancta etſi nõ ꝓ impari po
tẽtia tolerandi qm̃ nõ oia poſſum⁹
ille diſſimiliter onera abſtinẽdi diui
dat ſingulis ꝓut op⁹ hñt. Affirmo
ꝙ iam nõ diſcretor ſed deſtructor.
nõ tutor ſed tortor habend⁹ eſt et
tanq̃ꝫ pernitioſa peſtis declinand⁹
Nam q̃d fit in ſubito leſo ſemel rõ/
ne ex ſenſuũ ꝑturbatõe! Reddit̃ ſiq̃
dẽ hebes. aſper attonit⁹ et intracta
bilis velut aial brutũ nec iaꝫ rõnis
vſu ducit̃ ſed furoris et inſipiẽtie cu
iuſdaꝫ beſtialis impetu circũagitat̃
et raptatur Ruit poſtremo in hanc
deſperate ꝑditiõis foueã vt ſibi ſa
piens videat̃ q̃ ſtolid⁹ eſt. ſe duceꝫ
eſſe vult q̃ cec⁹ eſt. et q̃ ꝓprii inops
ẽ et ſalubris ꝯſilii alieno ꝓrſus obe
dire recuſat. Cur ita! qr iã ambulat
in magnis et mirabilib⁹ ſuꝑ ſe. Iã
qꝫ reuelatõib⁹ inſolitis ⁊ miraculis
faciẽdis ſe cogitat idoneũ. Iaꝫ ſo
mnia. iam fantaſias oẽs portẽtuo/
ſas ꝓuiſionib⁹ auctẽticis acceptat
Iã deniqꝫ niſi miſeat̃ ex alto deus
ꝓxim⁹ eſt corruẽ e monte illo ad q̃
angel⁹ aſcendit. et deſcendit diabo
lus. Videtis q̃ neceſſaria ſit in rectorib⁹

pia diſcretio et diſcreta pietas q̄ ſubditos velut attrahẽ cordas nec molleſcẽ nimis ſinat nec lenteſcere ꝑ deſidiã. nec ſupra modũ tẽdat ne rumpãt̃ ꝑ ſtoliditatẽ ⁊ inſipientiaꝫ Opus ꝓfecto plenũ difficultatis. plenũ ꝑiculi et multe vigilie ꝫ meriti grãdis et laudis excelſe. nec deerit pie poſtulantibꝰ vnctio ſpũs q̄ docꝫ de om̄ibꝰ Ex his ad extremũ perpendere fas eſt q̄ꝫ periculoſa ſit indiſcretis ſolitudo. quia cũ ceciderint nõ habent ſubleuantẽ. Secus in religionibꝰ bñ inſtitutis reperit̃. Hec habui vt dicerẽ ſuꝑ queſtione ꝓpoſita de non eſu carniũ. quanq̄ꝫ breuitatis amor quedã intacta et quedã nuꝑ tacta deſerẽ cõpulerit. Hec eſt laudabilis et in diſcretione libera ſanctoꝝ patrum abſtinẽtia. quã etſi peccator et ſecularis imitari nõ valeo aut nõ ſatis volo. veneror tñ in alijs ãmiror et colo venerandam inſuꝑ colendam q̄ꝫ libens denuncio et libera voce defendo. Spẽo equidẽ ex hac pia ſedulitate fructũ orationũ ſuaꝝ mihi ꝓfuturꝝ apud illũ qui iuſſit ne grauarentur corda nr̃a in crapula et ebrietate. dñm nr̃m Jh̃m xp̃m qui eſt bñdictꝰ in ſecula ſeculoꝝ Amen

Explicit tractatꝰ de non eſu carniũ carthuſieñ.

Sequũtur quedã ꝓpoſitiones excerpte de lectõne cancellarij pariſ. Anno dñi. Mcccclxc. apud ſanctũ Victorem occaſiõe cuiuſdã dubitationis in facto vnıꝰ militis carthuſienſis

Conuertamꝰ nũc ſermonẽ ad deciſionẽ ꝑdicte dubitatõnis l̃ralis de vellicatione ſpicaꝝ alienaꝝ per diſcipulos xp̃i. an ſcꝫ illic fuerit vera ratio. et ex ꝯſequẽti ad reſtitutionẽ fuerit obligatio. Introducit̃ hec dubitatio qꝛ l̃ralis eſt. Et vt in q̄ſitõibꝰ aliq̄bꝰ nouit̃ factis fiat aliq̄ ſatiſfactio de obligatis ex furto vł mutuo. ſi ꝑ religionis ingreſſũ ſint immunes a ſoluendo. Supponamꝰ in ꝑmo deſcriptionẽ furti. Furtum eſt ꝯtrectatio rei aliene inuito dño Hec eſt ſuccincta ⁊ geneneralis furti deſcriptio. cuiꝰ declaratio patere poterit ex corollarijs ſequẽtibꝰ ſupponẽdo q̄ꝫ dominiũ reꝝ ẽ duplex. vnũ diuinũ. aliud hũanũ. Hũanũ ẽ duplex naturale ⁊ ciuile ſeu politicũ de ꝑꝰ ſcriptũ eſt de deo. Dñs vniuerſoꝝ tu es. de altero dicit ap̃lus q̄ꝫ om̄ia nr̃a ſunt. Et xp̃s. Primum querite regnũ dei et iuſtitiã eius et hec oĩa adijcient̃ vobis De tertio ſcribũt ipẽ leges ciuiles et canonice ſicut etiã ſcr̃ptura ſacra ſepe ꝯmemorat. Primũ fundat̃ in titulo creationis et gubernatõis reꝝ. ſcd̃m in titulo caritatis et iuſtitie. tertium in regulis legis ciuilis et canonice

poſt pccm. ¶ Dicam⁹ ergo veluti corollaria declaratiõe et declarati ua ↄſecutione ꝙ deo approbãte vł iubẽte detentionẽ vel cõtrectatõez cuiuſcũqȝ rei nullũ ↄmittiť furtum ab eo qui talẽ ſe habẽ ſcit approba tionẽ. Sic excuſanť filij iſrael a fur to dñ ſpoliauerͭ egyptios Et intel ligiť dñ tał vtiť et moueť i hac ſpo liatõe auctoritate legis diuine. non ꝓpria libidine rapiendi Dicam⁹ vl tra ꝙ in abuſu cuiuſcũqȝ rei contra legẽ dei ↄmittiť aliquo mõ furtum qꝛ fit q̃daȝ ↄtrectatio rei aliene q̃ ſcȝ eſt ipi⁹ dei. inuito eo. i. ↄtradicẽ te et vetante. Sequiť ꝙ q̃libȝ iuſt⁹ p̃t vti re qualibet ſine furto. et hoc vtendo ſ̃m leges ipi⁹ caritatis. q̃a ſ̃m eã ẽ dñs oĩm oĩa poſſidens ⁊c Da oppoſitũ. iã fieret extra carita tẽ in cui⁹ titulo fundať hoc dñium Sequiť ꝙ oĩs pctõr q̃ abutiť crea tura dici p̃t fur ↄtra quẽlibet iuſtũ qꝛ abutiť re iuſtoꝝ ipis nolentib⁹ hũc abuſũ. Sequiť ꝙ vtens re que a nullo ꝓ tũc poſſeſſa eſt ciuiliť nõ eſt ex eo fur cenſend⁹. qꝛ qđ nulli⁹ ẽ occupãti ↄcediť. Sequiť ꝙ vtẽs re quã q̃libet hȝ ꝓ derelicta vel tãq̃ȝ ꝓ derelicta ſ̃m interp̃tatõez iuris nõ eſt dicend⁹ fur et hic fundať ra tionabilitas p̃ſcriptõis et iuſta de tentio rei q̃ prius fuit aliena. Juſta inquã necdũ in foro ↄtentioſo ꝫ cõ ſcientie. Sequiť ꝙ vtens re aliqua in caſu nccitatis extreme nõ eſt cen ſend⁹ fur. qꝛ non fit hic ↄtrectatio inuito dño ſ̃m iuris diuini et natu ralis. imo et ciuilis interp̃tationem Cõcedũt eñ i caſu neceſſitatis oĩa eſſe cõia ꝓut in textu p̃nti ſufficienť fundatũ eſt Sequiť ꝙ vtens re mo dici precij q̃ quaſi ꝓ nullo reputať nõ debet cenſeri fur. qꝛ non iudicať ꝙ dñs hoc nõ velit aut nõ vellet ſi hoc ſciret. Attendiť aũt modicitas precij ſ̃m pſonaꝝ et reꝝ et tẽpoꝝ et aliaꝝ circũſtantiaꝝ qualitatem. aut ſ̃m iuris aut dictaminis recte rõnis interp̃tationẽ. qꝛ qđ vni pa rũ eſſet alteri multũ reputať. Seq̃ť ꝙ apl̃i nõ ↄmittebãt furtũ in velli catione ſpicaꝝ qꝛ res modici p̃cij erat. eos inſup excuſabat nccitas. deniqȝ dño ſciẽte et volente hoc fie bat. nã dñs oĩm ipe erat xp̃s. Seq̃ tur ꝙ detẽtoꝛ rei aliene dũ non hȝ reȝ in ſua ptãte vt illã reſtituat. ſed vł vi alteri⁹ vel aliũde fc̃s eſt impo tens. ille nõ diciť tũc detinẽ inuito dño. Jus eñ interp̃tať ꝙ dñs non debet velle obligare tũc iſtũ ad im poſſibile ꝓ tp̃e quo eſt ſic impoſſibi litas. qꝛ nec deus ſic obligat ad im poſſibile. legi aũt diñe debẽt cetere ↄformari Et hic fundať qũo põt abſolui in foro ↄſcientie quis obli gat⁹ ex furto abſqȝ hoc qđ ſtati re ſtituat. dũ tñ habeat ꝓpoſitũ de re ſtituẽdo tp̃e et loco iuxta ꝙ aderit facultas in toto vel in p̃te. Sequiť ꝙ detentoꝛ rei aliene ſi nõ reſtituat illã dũ reſtitutõ cederet in p̃iudiciũ et damnũ manifeſtũ creditoris nõ eſt fur appellãd⁹ vt ſi nõ reddat gla diũ furioſo Naȝ reſtitutio que pro

caritate inſtituta eſt otra caritatez militare nõ oz. Sequit̃ ꝙ detinẽs rẽ alienã detinet eã inuito dño ſm iuris naturalis et ciuilis interp̃tatiõnẽ dũ hz ſufficient̃ vnde ſtatiz reddat. differt nihilomin⁹ reſtitutionẽ in p̃iudiciũ vel in dãnũ ei⁹cui⁹debitorẽ.pz qꝛ alteri.fac̃ qd nõ vellet rõnabilit̃ ſibi fieri Itẽ qꝛ aliter p̃iret illa q̃ marie ſeruãda p̃ferenda q̃ eſt ciuilis cõicatio ſi patẽt via defraudandi creditores. et ſi nõ redderet̃ i caſu tali vnicuiq; qd ſuũ ẽ. et hoc in toto vel in parte. Hec aũt eſt fũdamẽtalis ratio quare doctores ꝛ leges ponũt ꝙ ſeru⁹ et obligatus rõciniſs publicis nõ p̃nt libẽ ꝓfiteri.et hec eadẽ in caſu nr̃o ſe oſtẽdit nec valet allegatio de diminutione ſtatus ſui qꝛ iã nõ eſſet ſtat⁹ oſeruatio.ſed deſtitutio et deſtructio.ſi ex bonis alienis fulciri q̃reret̃. Sequitur ꝙ ſicut fama.q̃ eſt vita quedaz ciuilis nõ p̃t ſufficient̃ pecunia menſurari qꝛ ſũt diuerſoꝝ generꝝ. Et ſapiẽs bonũ nomẽ plus amat q̃ theſaurꝝ.ſic iniuſta ablatio fame nõ ꝓprie otinet̃ ſub furto ſ3 excedit ip̃m Hoc otra detractores deo odibiles ꝛ otra ſparſores libelloꝝ diffamatorioꝝ. Sic inferri poſſet de auferente vitã liberi hõis vel vxorem alteri⁹.et ita de reliq̃s. ꝓpter quod furtũ ꝓprie nõ dicit̃ de illis ſed de re que in poſſeſſionẽ cedẽ ſolita eſt. Sequit̃ ꝙ obligat⁹ alteri rõne furti vel ratione pecunie mutuate non p̃t rõnabilit̃ ſe reddẽ ſcient̃ ꝛ ſponte impotentez ad ſatiſfaciendũ vel ſoluendũ.ptz qꝛ aliter peccaret cõtra legẽ tã naturalẽ q̃ȝ diuinã ꝛ humanã de reſtitutõe ablatoꝝ vl̃ debitoꝝ ſolutione et de reddẽdo vnicuiq; qd ſuũ eſt.et de nõ faciẽdo alteri qd ſibi nollet fieri Nec valet h̃ allegatio ꝙ ad frugẽ melioris ꝛ altioris vite vult ꝓgredi.qm̃ nõ ſunt facienda mala vt bona eueniãt nec aliq̃s ditãd⁹ eſt cũ iactura aliena Sequit̃ ꝙ obligat⁹p̃dco mõ nõ vouet licite aliq̃d abſolute vñ reddat̃ ꝓpetuo impotens ſatiſfacẽ nõ habita licẽtia vel oſenſu illi⁹cui manet obligat⁹.vel niſi aliũde pateat ꝓbabilit̃ mod⁹ ad ſatiſfaciendũ. p̃ot tñ vouẽ ſub oditione vel quantũ in ſe fuerit aut alio tali mõ ptz qꝛ reputaret̃ hoc ſibi vel in fraudem vel in dolũ quẽadmodũ de ſeruis exp̃ſſe leges cõdite ſũt. Sec⁹ vbi neſcient̃ ꝛ quadã bona fide ognoſceret̃ votũ emittẽ qd tunc apparebit dũ ad inſinuationez mali ꝓtin⁹ reſipiſcet. Sequit̃ ꝙ obligat⁹ vt dictũ eſt nõ eſt admittẽd⁹ ad ꝓfeſſionẽ faciendã in aliqua religiõe niſi religio p ſe vel alios ſe obliget ad ſatiſfaciẽdũ ꝓ ſic ꝓfitẽte Et ita rõnalis ẽ et ſtabili iure tã diuino q̃ȝ naturali et hũano fundata oſuetudo q̃ petit a ꝓfiteri volẽtib⁹ſi liberi ſũt et a debitis abſoluti contra quã inſtitutõnẽ ſi ꝓfeſſio querat̃ fieri p fraudez vel dolum ꝓfitẽtis religio manet libera vt poſteri⁹eundẽ abiiciat. Si aũt religio ſic ip̃m obligatũ p̃rece

An liceat ei qui gra uatus eſt debitis

vel precio ſcienter admiſerit. videt̃ ad ſolutionez obligata iuris inter/ꝑtatione. et ſi facultas ſuppetat ad hoc cōpellenda ꝑſertim ſi quicq̃ʒ a ꝓfitente ſuſcepit. Sequit̃ ꝙ taliter obligatꝰ ſi voueat abſolute vel ꝓfiteat̃ religionē ipe nō ducit̃ lege ſpi/rituſſci ſicut videt̃ dicē Ray. et ſui ſeq̃ces. Nec eſt in h̃ minor rō. imo forte maior de obligato ad pſonā ſingularem. q̃ʒ de eo q̄ reipublice ligatꝰ eſt. Pʒ q2 ſpūſſanctꝰ nō inſti/gat ad pcc̄m et ad furtū et ad agēdū ↄtra ꝑcepta decalogi vel legis naturalis. vñ ꝛ talis ꝓfeſſio eēt oblatio deo de furto vel rapina et de ſubſtantia paupis quaſi qui victi/mat filiū añ p̄rez. Et alibi. Ve qui edificatis ſyon in ſanguinibꝰ. Ve/rū eſt ꝙ obligatꝰ reipublice vel ra/tione vſurarꝫ vel aliunde p̄t in caſu a gerente officiū reipublice abſolui vel licentiari. ſic̃ p̄t fieri de obligato ſub incerto vbi r̄ſtitutio vaga q̄ in pios vſus habet fieri ſola requirit̃ Et hic fortaſſis fuit intellectꝰ aliq̃rꝫ q̄ oppoſitū ad ea q̄ dicimꝰ viſi ſunt poſuiſſe. Sequit̃ ꝙ obligatꝰ modo dicto vouens intrare religionez dʒ differre voti executōez quouſqʒ creditoribꝰ ſatiſfecerit. Pʒ q2 alias im/pletio voti vergeret tūc in deteriorē exitū. ſic̃ dicūt doctores de habēte patrē in nc̄itate ↄſtitutū cui ꝑus tenet̃ ꝓuidere de neceſſarijs q̃ʒ votū religionis vel emittat vel emiſſū adimpleat. Sequit̃ ꝙ obligatꝰ mō dicto plus impedit̃ ſtante tali obli/gatione religionē intrare q̃ʒ obligatus alteri ſolo voto vel iuramento. Pʒ q2 ſi q̄s iuraſſʒ ſponte dare alteri cētū florenos ꝛ vellet intrare reli/gionē. poſſet hoc facē nō ſoluendo centū florenos q2 mutaret iuramē/tū vł votū in meliꝰ. Secꝰē vbi ↄſurgeret obligatio aliūde ex furto vel pecunia mutuata. Et ſm̄ hoc forte poſſunt concordari doctores ali/qui qui videntur cōtrariari in hac materia. ſpecialiter Sanctus Thomas ſcd̄a ſcd̄e queſti. lxii. Sequit̃ ꝙ obligatus rōne furti vł ↄmodati ſi nō habeat vnde reddere de bonis. tenetur per induſtriam aut la/borē ſuū ſi p̄t adq̄rere vnde ſatiſfa/ctionē poſſit implere etiaʒ vbi viuēduʒ eſſet in ſtatu longe inferiori q̃ʒ ſtatus religionis exiſtat. Non enim omniū eſt volare ad alta montana ↄſilioꝝ impeditis hac vł illa occaſione alis ad hoc requiſitis. Alio/quin cur nō ſimiliter poterit ſeruus ratiocinijs publicis obligatus religionez libere ꝓfiteri vł ad ſacros ordines ꝓmoueri. qđ tñ oēs negāt ego nō ſatis intelligo diſſilitudinis rōnē. Seq̄r ꝙ ſi neqʒ de bonis ſuis neqʒ de induſtria ſua poterit iſte ſic obligatꝰ vnq̃ʒ ſatiſfacere. vel in to/to vel in parte et hoc probabiliter appareat. ipſe poteſt auctoritate vł de licentia iudicis publici religionē intrare. Patet quia poteſt cedē bonis ſuis eadem auctoritate qm̄ ina/

nis eſſet actio quã inopia debitorũ excludit. Et hoc intelligendum ad/huc videtur vbi perſona eſt libera. et vbi non currit lex vl' conſuetudo ꝙ non habentes vnde ſoluant lu/ant in corpore. Quemadmodũ ha bemus in illa muliere cuius duos filios creditor rapuerat ad vendẽ dum pro ſatiſfaciendo ſibi. Et ſic forte accipit' illud ſapientis Qui fe nerat' mutuũ ſeruus eſt fenerantis. Obligat' enim talis ad laborandũ etiam perſonaliter vt pateat ſibi fa cultas ad ſoluendum. Nec debet ſi bi fingere leuit' ꝙ in laborando pa tiat' detrimentum ſalutis anime ſue Naz in religione forſitan ex obedi entia magis habebit circa publica ꝛ male alliciẽtia laborem exercere. Similit' nec valet allegatio ꝙ liber eſt et ꝙ perſona liberi hominis nõ poteſt pecunia compenſari. quoniã talis in caſu ſic ſe ſeruum fecit ꝙ nõ ſolum poteſt in carcerem trudi ſed vita priuari ſic' ſuſpẽdia docẽt furũ Rurſuz notetur hiſtoria vidue que venit ad helizeum dicẽs. Ecce cre/ditor vẽit vt tollat duos filios me/os ad ſeruiẽdum ſibi. quarti Regl. q̃rto. Sequit' ꝙ ſic obligatus vt di ctũ eſt ſi facit aliq̃d vnde renunciet bonis ſue ſucceſſionis. aut ſi diſtri/buat bona vnde pauper ꝛ inhabi/lis perpetuo ad ſoluenduz remane at. facit quidez ſtulte ꝛ iniuſte apd̃ deũ et ſm conſcientiam. nihilomin' apud forum publicum poterit hec renunciatio ſeu diſtributio quãdo/qʒ valida reputari. quia nec fert' iu diciũ tale niſi de manifeſtis. nec im probantur illic ea que non poſſũt de fraude ſeu dolo conuinci. Et h' eſt laqueus valde magnus ſi talis non inuenerit homines eſſe bone fidei illos quibus bona ſua credẽ/do vel donando dereliquit. Poſtu lat tamen equitas communisꝗ bo na fides publica vt talis apud iu dices relationem aliquam ſup' hac querela ſi ad eos deducta fuerit in ueniat. Primo quia talis non erat vſquequaqʒ liber vt faceret de re ſua quod volebat. cuz maneret ob ligatus ratione furti vel mutui. de/inde talis ſi profeſſionem attenta/uerit facere. non eo ipſo perdidit ius ſuccedendi ad hereditatez iure propinquitatis euenientem. cum profeſſio nulla fuerit: ipõ iure pre/ſertim reclamante. ꝛ contradicente rationabili cõſuetudine religionis ſibi notificata et expreſſa. et ex con ſequente deficiente cõſenſu mutuo religioſorum quem ad hoc requiri nemo dubitauerit ¶ Sequitur ꝙ ſi obligatus hoc modo religionem vouet vt fraudet creditores ſuos. facit quidem ſtulte et iniuſte. Vide tur nihilomin' eidẽ ↄſulẽdũ ꝙ vo ta religionis quantum poterit etiã foris manens impleat laborando apud creditores et alios ꝙ liber fiat mundo. ac deinde ſubijciat col lum ſuum chriſti iugo. Prima pars

nunc deducta eſt. et patet aliunde pſpicua ratione. qm̄ tota vna religio non debet minori gaudē p̄uilegio q̄z aliq̄s ad r̄ligionē illā admittend⁹ ſed religio illa manet ſp obligata ad ſolutionē debitoꝝ q̄ ɔtraxit nec excuſat eū pfectio vite iā ꝓfeſſe. ergo nec aliū excuſabit pfectō vite ꝓfitende. Unde ꝙ olim fuit erroꝛ ↄdemnat⁹ pariſi⁹ vni⁹ dicētis. ꝙ ꝓ ſuſtentatione vni⁹ pueri habil̄ ad l̄ras ſacras licebat ſpoliāe diuites abutētes diuitijs et dare tali ꝓ ſpe ꝓficiēdi in republica. Uide āt ſi nō ꝓxim⁹ ſit erroꝛ dicentiū ꝙ licitū eſt nō ſoluere creditoꝛib⁹ debita rōe furti vel mutui quatin⁹ hō trāſferat ſe ad vitā altioꝛē. Hoc ei q̄d aliud ē q̄z creditoꝛes reb⁹ ſuis ſpoliare. Si aūt dixerit aliquis. nonne talis intrādo religionē cedit bonis ſuis om̄ib⁹ et ita ſatiſfacit? Aduertat q̄ hoc dicit q̄d eſt cedē bonis. et ſub qua recipit̄ qualificatōe apd̄ iudices. Jurat enī cedēs bonis ſuis ꝙ ſi venerit aut venire potuerit ad pinguioꝛē foꝛtunā ſoluet in toto vl̄ in pte. ita ꝙ quicq̄d lucrari vel hr̄e deinceps potuerit. ſit adq̄ſituꝫ ſuo creditoꝛi ꝙ ſi ſponte ſe reddat impotētē vidē facile eſt ꝙ peierat Talis ſic obligat⁹ ſi ꝓfeſſus eſt religionē quātū in ſe fuit. et hoc de ɔſenſu vxoꝛis ſi fuerit maritat⁹ remanet obligat⁹ ad votū caſtitatis. remanet etiā obligat⁹ modo dicto vt votū ſtudeat ad effectū rōnabilit̄ deducē. et interim viuat ſub regulis illius quā ꝓfiteri credidit religionis quātū circūſtātie reꝝ. pmittē videbunt̄. Equum eſt pꝛeterea vt creditoꝛes pꝛeſertim non egentes reddāt ſe beniuolos exoꝛabiles ad impletionē voti ſui debitoꝛis ⁊ rependat de⁹ vicē.

Explicit tractatul⁹ de obligatione furti vel alteri⁹ rei mutuate vel cōmodate.

Anno. M.cccc.x. craſtino annunciationis. pꝛeſuppoſitis veritatib⁹. xij. ꝓpoſitionū pcedētiū. ſcilicꝫ. x et. xij. et aliaꝝ decem ſequētiū. Pꝛeſuppoſito inſuper caſu ꝓut ponit̄ p fr̄es carthuſieñ. cui⁹ initiū eſt. Quidā Johes olim miles ſecularis. Et finit̄. licet de ingreſſu quidā diſſentiāt. Dico ego Joh. Cancellari⁹ pariſieñ. indign⁹ ea q̄ ſentio de hoc caſu et de ſeptē dubijs ſup ip̄o foꝛmatis. Scandaloſe infideliter et pūerſe agūt q̄ circa hanc materiā ſciēter variāt et coꝛrūpūt male narrādo caſus veritatē dū a doctoꝛib⁹ reſponſiones vel opiniones inq̄runt. ptꝫ qꝛ imponūt maculā in gloꝛia doctoꝝ quantū in eis eſt. ⁊ tā ſe ip̄os q̄z alios in erroꝛē ducūt. Hoc pmiſi. qꝛ vidi quedam ſcripta nomini meo aſcripta que truncate recitata erant. ponendo ptē vnam dimittendo alteram. Uidi inſuper dicta quoꝛundaꝫ magiſtroꝛū mihi notoꝛum que nunq̄z fuiſſent ab eis poſita ſi caſus fuiſſet eis taliter. qualiter mihi pꝛeſentatus. Pꝛeſer

tim in hoc ꝙ dicūt illū militē poſſe
repetere ꝯiugē ſuā nec in aliquo te/
neri ad religionis obſeruatōꝫ in to
to vel in parte Legi deniqꝫ ſcripta
quorūdā q̄ videnꝰ ideo ꝑtermiſſa
qꝛ ſonabāt aliter ꝙ̄ inquirens affe
ctabat Johes miles nō videꝰ ſuffi/
cienꝰ ſatiſfeciſſe deo et iuſtitie dum
reſignādo hereditatē ſuā in manu
fratris nō fecit petito ꝑus aſſenſu
ſuoꝝ creditoꝝ vel ſaltē de auctori
tate illoꝝ ſupioris vt pape vel alte
ri⁹ q̄ tranſlationē poterat validare
Hoc dictuꝫ ſatis innuiꝰ eſſe veꝝ ex
verbis ipi⁹ dubij dū diciꝰ ꝙ minus
caute et min⁹ ꝯſulte ꝛc. Et videꝰ eē
ꝯtrarietas quo mox addiꝰ. modo
tn̄ meliori quo nouit. Poterat eniꝫ
modū inuenire imo modos melio/
res vt vendēdo totā hereditateꝫ et
ſtatim ſoluendo vel qd̄ de cōſenſu
creditoꝝ feciſſent dictā tranſlatio/
neꝫ vel ꝙ de auctoritate pape aut
principis q̄ erga creditoēs habuiſ
ſent forte auctoritatē ꝯpellēdi eos
cōſentire bone equitati vbi ꝑterue
agere voluiſſent aut aliquo tali mō
Et noteꝰ. xxij. ꝓpoſitio Notenꝰ etiā
iura poſitiua de trāſlatōib⁹. ¶ Fres
carthuſieñ. cū reuerentia loquendo
nō videnꝰ ſe habuiſſe ſatis caute et
diligenꝰ dū añ ꝓfeſſionē vel rece/
ptionē Jo. militis nō interrogaue/
rūt creditores ſuos. et de trāſlatōe
ꝑdicta an eſſꝫ valida nō informati
ſūt. Noteꝰ. xvi. ꝓpoſitio. Attēto eo
ꝙ dicūt iura ignorātiā ſcꝫ latā aut
craſſā reputari in dolū vel fraudē
videꝰ ꝙ iudex in foro exteriori ra/
putabit ꝑdictos fres et Jo. militeꝫ
cū fraude et dolo ꝓceſſiſſe niſi ſuffi
cienꝰ fuerit informat⁹ ex circūſtan/
tijs certis de ſimplicitate et bona fi
de ꝑdictoꝝ vt ꝙ poterāt rōnabiliꝰ
et debeāt neſcire modum alteꝝ ſe
habendi circa ꝑdicta. noteꝰ eadem
ꝓpoſitio. xvi. Addito illo qd̄ ſtatu/
unt leges et ꝯſuetudines laudabi/
les religionū de modis examinādi
aliqꝫ ſi ſerui ſūt ꝛc. Et q̄n̄o poſt an
nū vel terminū dñs pōt repetē ſuū
etiā vbi viſus eſt ꝓfeſſionē emiſiſſe
forte vna fide quo ad fori exterio/
ris iudiciū. Et ꝑ hec tria dc̄a videꝰ
eſſe ſufficienꝰ reſpōſū ad primū du/
biū ſm̄ duplex iudiciū ſcꝫ fori. Pꝫ
eñ ꝙ ex circūſtātijs reſpōſio trahē/
da eſt tā apud deū ꝙ̄ apud hōies.
Attendaꝰ ꝑcipue ſi creditores qui
mō cōquerunꝰ fuerunt negligentes
ab initio de cōtradicēdo dicte ceſſi
oni vel ꝓfeſſioni vel ſi diligētes in/
uēti ſūt. Staret in caſu ꝙ ingreſſus
fuiſſet licit⁹ et ꝓfeſſio ſequēs nulla
eēt. imo inualida et caſſāda. Exem
plū ſatis trahiꝰ ex ꝑcedētibus vbi
q̄s ꝓbabiliꝰ credēt ꝙ dñs ſu⁹ cui⁹
ē ſu⁹. vel creditores oēs eſſēt mor/
tui. aut credēt ꝓbabiliꝰ ꝙ placeret
eis ſu⁹ ingreſſus lꝫ fallereꝰ. vel vbi
aliq̄ tali ignorātia ꝓbabili labora
ret ꝑ teſtificatōeꝫ alioꝝ aut aliūde
Qua ignorātia ſic ſtante religionē
ingredereꝰ. pꝫ iſtud in caſu B. Exa
mineꝰ ergo Jo. miles cū frib⁹ car/
thuſieñ. ſup ignorātia ſua mō dcō
Si fres carth. poterāt et volebant
in omnē euentū ſatiſfacē ꝓ Jo. mi/

An liceat ei qui grauatus eſt debitis

lite tūc manēt obligati nec ē facta fraus creditorib⁹. et ita ꝓfeſſio valet. Si āt nec poterant nec volebāt ſatiſfacē nec ꝯſentiebāt receptioni Jo. militis niſi ſub ꝯditōne implicita nec explicita ꝙ eſſet liber a debitis. tūc ꝓfeſſio nō ligat frēs ꝗn militē poſſint et potuerint expellē Sz miles manet obligat⁹ ad vota religionis qñcūqꝫ et qūcūqꝫ potuērit illa ꝯplē qꝛ fecit qđ in ſe eſt de vouendo. Exemplū de ſeruo ꝗ poſt reductionē ei⁹ a ꝓfeſſione emiſſa ad dñm ſuū tenet ſi fiat liber votū cōplē. imo etiā ſtāte ſuitute ei⁹ tenet ad ea ꝗ p̄t ſeruare de votis religionis. vt caſte viuē ⁊ alia facē ꝑ ꝗ nō ledit vel tollit debitū dño ſeruitū. Notet. xxiiij. ꝓpoſitō. Notet hic diſtinctio ꝙ votoꝝ aliqđ et qđ obſeruatū nunꝗꝫ vergit in deteriorez exitū et illud ſꝑ eſt tenendū. Aliud ꝙ obſeruatū qñqꝫ vergeret in deteriorē exitū. et ꝓ tūc nō obſeruādū eſt ſꝫ ꝓ alio tp̄e nō vergēt in deteriorē exitū ſua obſeruatio. et tunc ligat. Et ſm hoc pꝫ qūo votū ſerui obligat et qūo nō. Et ita de milite hec dubitatio ablata ē a dictis meis alias circa materiā hāc quātum vidi ꝑ copiā. Si repiat ꝑ ſufficiētē examinationē ꝙ frēs carthu. receperunt et detinuerūt dictū Johem militē in fraudē creditoꝝ ipi ⁊ eorū monaſteriū cenſendi ſūt obligati ad ſatiſfaciendū creditorib⁹ ꝗntū pñt. Notet ꝓpoſitio. xvi. et ſm hoc facile eſt vidē qūo dict⁹ Jo. nō p̄t edere carnes nec vxorē repetere ꝛc.

Notet mod⁹ diſpenſatōis quā aduerſarij ꝑtendūt habuiſſe qualit in fine vult ꝙ redeat obligat⁹ ꝛc. Stāte caſu nr̄o videt ꝙ nulla ſpes ſit in Jo. milite ad ſatiſfaciendū creditorib⁹. niſi ꝑtēdendo ius ſucceſſionis ad cauſam vxoris. Et cū ſucceſſionē illā poſſit eque petē ꝯuēſādo in mōaſtēio carth. ꝑ ꝓcuratores idoneos et imploratiōꝫ auxilij ſupiorl. ſicut extra ꝯſulēdū ſibi videt ꝙ maneat et viuat ꝯuerſando monaſtice in clauſtro ſuo ꝓ ſalute aīe ſue. ſcādala religionis ſue et alioꝝ. necnō accuſationes pc̄coꝝ ꝯtra vota ſua caute declinando. alioꝗn videat ne amās piculū pereat in illo. Utrum vero ipe Joh. miles ſit nūc habilis ad ſuccedēdū vel vxor ſua. qꝛ nihil hic inquirit. nihil hic reſpondeo.

Notet. xxij. ꝓpoſitio ſuꝑ hac re

Sequit cedula.

Uniuerſis pñtes lrās

inſpecturis Johs de bellomōte rector vniuerſitatis mgr̄oꝝ et ſcholariū pariſi⁹ ſtudētiū ſalutē in dño ſēpiternā. Notū facim⁹ ꝙ anno dñi Mccccx. xxviij. die Maij pñtata ē nobis ex pte dñi Cancellarij eccīe pariſien. cedula ꝗdam papirea ꝯtinēs caſū quendā cū rn̄ſionib⁹ et declaratōib⁹ ſuꝑ dicto caſu ꝑ eūdē dñm cancell. et alios infra ſcptos ſacre theologie dicte vniuerſitatis ꝓfeſſores cū ſubſcptionib⁹ eorundez ꝑ eoꝝ man⁹ ꝓprias. Cui⁹ ꝗdē cedule et ſubſcptōnē tenor ſeqt in hec v̄ba

Quidā olim miles ſecularis multis
obligat⁹ debitis poſt ceſſionē oīm
bonoꝝ ſuoꝝ quā fecit in pn̄tia dn̄i
ſui ac pn̄cipis terre ea reſignando
in man⁹ fr̄is ſui germani ad op⁹ et
vſus creditoꝝ ſuoꝝ ipis lꝫ ignorā
tib⁹. ſic ꝙ accepta a p̄fato fr̄e ſuo
cautōe ꝓmiſſi ſub ſigillo p̄fati pn̄ci
pis et ſui ꝙ de p̄fatis bonis ſoluē
deberet et ſatiſfacē creditorib⁹ eius
videlicꝫ militis quondā p̄fati. ipe
et ꝯiunx ei⁹ abſtractioris vt aſſeru/
it vite deſiderio pari ſe voto licen/
tiātes religionē petierūt. Hec i mo
naſterio ſctīmonialiū vbi recepta
et ſolēniter ꝓfeſſa ꝑ nouem fere an
nos acten⁹ māſit. Ipe q̄ꝫ in mona/
ſterio carthuſieñ. vbi ſm̄ formā ſta
tutoꝝ ordinis carthuſieñ. et in hec
verba interrogat⁹ Si liber es. ſi ab
ſolut⁹. ſi abſqꝫ incurabili morbo. ſi
deniqꝫ de q̄relis ſatiſfeciſti. R̄ndit
ad ſingula ſingillatim ꝙ ſic. Sꝫ ad/
iūcto ad vltimā interrogatōeꝫ mō
ſatiſfactōis vt p̄miſſū ē ſup̄ videlꝫ. i
via ceſſiōis p̄fate. Ad qđ p̄or mo/
naſterij rn̄dit in hec v̄ba. Scias ꝙ
ſi aliq̄d hoꝝ de q̄b⁹ interrogat⁹ es
celaueris poteris etiā poſt ꝓfeſſio
nē expelli. Poſt hec ſm̄ formā ordi
nis ⁊ ſtatutoꝝ p̄fatoꝝ tanq̄ꝫ nud⁹
et pauꝑ ſuſcept⁹ et ſolennit̄ ꝓfeſſus
eſt. minime reclamātib⁹ creditorib⁹
ſuis q̄b⁹ ꝓ tūc vel interim nō fuerat
ſatiſfactū. et hinc ꝑ ſeptē fere ānos
in monaſterio ꝑſeuerauit. Interea
cōtigit fratrē p̄fati quōdā militis
infortuniū q̄ddaꝫ incidē vt videlꝫ
ab hoſtib⁹ ſuis capet̄ vnde impo/
tēs videt̄ fact⁹ ad exequendūꝫ qđ
ꝓmiſerat de ſatiſfactione ꝓ fr̄e ſuo
milite p̄fato. Poſt hec āt mortuus
eſt ſocer ipi⁹ quondā militis pater
videlꝫ olim vxoris ſue. vn̄ ꝑſuaden
tib⁹ q̄buſdā ꝯſanguineis ei⁹ ac ꝓpin
q̄s occaſione vt eis videbat̄ aliq̄li
ſā habita tanq̄ꝫ iure ꝓpinq̄tatis ac
legitime ſucceſſionis ex ꝑte vxoris
ſue quondā p̄fati. monaſteriū ſuuꝫ
ꝯtra ꝓhibitionē Prioris ſui ad pe
tendū bona quondā ſoceri ſui defū
cti vt inde ſoluēt debita ſua exiuit
et ad ſeculū reuerſ⁹ hītū ſuū dimiſit
carnes comedit et vota ꝓfeſſiōis
ſue multiplicit̄ violauit. Et notādū
ꝙ in patria illa ſcꝫ in terra ollādie
gelrie et brabātie r̄ligioſi tales ſuc
cedūt parētib⁹ vel monaſteria pro
eis. Sequit̄ in cedula memorata. P̄/
ſuppoſita v̄itate caſus ſicut p̄miſſū
eſt. quē caſū ſub alijs terminis q̄dā
alias apud multos de vniuerſitate
pariſieñ. variauerūt dū eoꝝ opinio
nes inq̄rerēt. ꝓpter qđ nō eſt mirā/
dū ſi tūc vno mō q̄daꝫ rn̄derunt et
nūc aliā dāt rn̄ſionē. q2 eiectis inte
rim allegatōib⁹ dicūt̄ ea q̄ ſequunt̄
et q̄ vera reputam⁹ doctores infra
ſc̄pti. Primo ꝙ miles olim de q̄ fit
ſermo incōſulte ſatis religioneꝫ in/
greſſus et incaute recept⁹ ē. Ex quo
p̄ſertim q2 ceſſio bonoꝝ ſuoꝝ fuit
incauta neqꝫ ſufficiēs ꝓ liberatiōe
ſua a manu creditoꝝ ſuoꝝ lꝫ debu
iſſent citi⁹ reclamaſſe. Sc̄do ꝙ ꝓfeſ
ſio quam ſolenniter fecit nō obſtan
te ꝙ inconſulte ingreſſus et incau
te ſuſceptus ſit ligat eum de iure

An liceat ei qui grauat⁹ eſt debitis

tam poſitiuo q̄ꝫ diuino ad vota re
ligionis. Tertio ꝙ neuter ꝯiugū p̄
fatoꝝ p̄t alteꝝ poſt diuortiū ex mu
tuo ꝯſenſu et approbatōe ordinarij
celebratū. ac poſt ꝓfeſſionē deſup
ſolenniť factā repetē. Quarto ꝙ ſi/
cut neuter p̄t alteꝝ repetē poſt di/
uortiū ac ꝓfeſſionez. ſic nec bona q̄
alteri eoꝝ ſiue monaſťio ex parte
ꝑſone interim adq̄ſita ſūt ſeu adq̄ri
ꝯtigerit in futuꝝ. debent alteri ſeu
monaſterio ei⁹ tanq̄ꝫ alteri⁹ coniu
gis coheredi deſeruire. Quinto ꝙ
prefatus olim miles nimis incōſul/
te et inordinate et illicite ſic a mo/
naſterio ſuo receſſit. pei⁹ q̄ꝫ ac ꝑicu/
loſi⁹ reiecto habitu ſuo foris rema/
net. et ꝙ de nc̄citate ſalutis om̄i ter
giuēſatōe poſtpoſita. q̄ntoci⁹ reuer
ti teneť ad monaſteriū. et reſumpto
habitu ſub diſciplia quā ꝓfeſſus ē
degē regulař. Attēto p̄cipue ꝙ ma
nēdo extra monaſteriū nō ē idē mi
les habilior ad ſoluēdū. imo min⁹
q̄ꝫ intra manēdo. Sexto et vltio ꝙ
attētis p̄miſſis ꝓfeſſio olim militis
p̄fati quā fec̄ in religiōe non obui
at directe et de ꝑ ſe obligatōni p̄o
ri q̄ an̄ creditorib⁹ extitit obligat⁹.
⁊ ꝑ ꝯn̄s mā̄et eis obligat⁹ vt an̄. ſic
ꝙ ſi ip̄e tp̄e r̄ceptōis ſue ad ordinē
aliq̄d ſecū apportauēit. aut interim.
aut in futurū monaſteriū p̄fatū de
bonis ei⁹ ꝑcepit. ꝓ tāto ſaltē ſꝑ te
nebiť ſatiſfacē creditorib⁹ monachi
ſui donec plenarie eis fuerit ſatiſfa
ctū. Sequiť in cedula. Sic ſētio ego
Johēs de Gerſonno cancl. pariſ. in
dign⁹. in cui⁹ teſtimoniū me ſubſcri
pſi in p̄nti cedula ꝓpria manu. At
tētis etiā additōib⁹ circa p̄dicta q̄s
eadē manu mea ſcp̄ſi. Anno dn̄i. M
ccccx. xxi. Maij. Ego petr⁹ de dyer
reyo mgr̄ in theologia ꝯformiter
ad dn̄m Cancelř. in hac materia ſē
tio. in cui⁹ teſtimoniū hic me ſbſcri
pſi. Ego Jordanus morim mgr̄ in
theologia cōformiť ad dn̄m Can
celř. in hac materia ſentio. in cui⁹ te
ſtimoniū hic me ſubſcp̄ſi. Ego Jo
hānes dachori mgr̄ in theologia
cōformiť ad dn̄z Cancl. in hac ma
teria ſentio. in cui⁹ rei teſtimonium
me hic ſubſcp̄ſi. Mihi fr̄i Guilđno
de bunulla ſacre theologie immeri
to ꝓfeſſori videť ꝙ dict⁹ miles ꝟe
ſit ꝓfeſſus nec p̄t vxorē repetē. q̇n
imo cogēd⁹ redire ad monaſteriū
et ibidē viuē ſub diſciplina regulař
Jn cui⁹ ſignum hic me manu ꝓpria
ſcp̄ſi. Ego mgr̄ Guilhelm⁹ de xan
ctis ſacre pagine ꝓfeſſor fateor ꝑ
p̄ntes ꝙ dict⁹ miles de q̊ caſus ſup̄
poniť. vere ⁊ realiť eſt ꝓfeſſus. et
obligať ad obſeruātiā regularē ſui
ordis. ⁊ cēſend⁹ ē religioſus. nec p̄t
ampli⁹ repetē vxorē licite. ſi que tn̄
debita an̄ ingreſſū religiōis dictus
miles vel ei⁹ vxor cōtraxerit. dico
ꝙ ſi ſit poſſibilitas ſoluendi ip̄e vel
ip̄a teneněť vel manualiť laborādo
in monaſterio vel ex hēditate p̄rna
q̄ alicui eoꝝ poſſit ſuccedē ꝑ mortē
alicui⁹ parētū ſoluē p̄dictoꝝ. Sup
hac materia pl'a poſſint allegari ſꝫ
dimitto cauſa breuitatl. Jn cui⁹ rei
teſtioniū hāc determiatōꝫ ꝓpria mān
ſcp̄ſi. Ego Pe. baardi doctꝛ. i theoľ.

cōformiter ad dn̄m Cancellariū et ad alios magr̄os in theologia q̄ in hac materia deliberauerūt. idē oīno ego ſētio Ego fr̄ Stephan⁹ ſacre theologie profeſſor ac miniſter ſancti maturini pariſien̄ ordis ſcē trinitatis et redēptionis captiuorū ɔformiter cū opīone magr̄i Johānis de garſonno Cācell̄ eccl̄ie pariſien̄ delibero In cui⁹ rei teſtimoniū ſignū meū mānuale hic appoſui Anno dn̄i. M. cccc. x. Ego Petrus de nogēto magr̄ in theologia ſentio debitū et ſalubre vt miles olim pfeſſus redeat ad religionem ſub obſuantia regulari. manēs nihilominꝰ creditoribꝰ vt p̄mittitur vel conuentus p eo. hec ꝓpria manu Ego Petrus de Arrech magr̄ in theologia ɔformiť ad dn̄m cācellariū p̄fatū in hac materia ſentio. ſtante veritate caſus eo mō quo poſitus eſt in folio precedēti. vna cū q̄buſdā circūſtantijs mihi p fidedignos oretenus exp̄ſſis vtpote ꝙ ceſſio bonoꝝ. ingreſſus religionis amboꝝ ɔiugum et diuturna eoꝝ manſio in p̄fatis religionibꝰ nō latebāt creditoēs ſed eis nota erāt hec oīa. neqꝫ ꝓtūc reclamabant. ꝙqꝫ etiā bona dictoꝝ coniugū ſi fuiſſent debite collecta cōſeruata et diſtributa. videbanť ſufficere ad ſatiſfaciēdū creditoribus infra ſatis ɔpeten̄ termīos Mihi dn̄ico parui ſacre theologie indigno pfeſſori videť ſalua oī correctione ac dicti olim militis reuerētia. ꝙ ipſi militi nūc aſſerēti. ſe ficte intraſſe religionē ad finē talē vel talem nō eſt credēdū. nec ipſe licite illam religionem ſic egredi potuit ſicut de facto egreſſus eſt. et vltra ꝙ nec etiā vxorē et bona ſucceſſionis ſupius tacte. pōt licite repetē ſeu retinere nomīe ꝓprio. ſcriptum manu ꝓpria Ego mathe⁹ Roedor ſacre theologie pfeſſor indignus ſuppoſita veritate caſus p̄miſſi et circūſtantiaꝝ eiuſdē in forma qua ponūtur. ſentio ɔformiter ad deliberationē dn̄i Cancellarij ſup̄ poſitam In cui⁹ rei teſtimoniū hanc deliberationē meam ꝓpria manu ſcripſi et nomine meo ſignaui In quoꝝ teſtimoniū nos Johs rcōr vniuerſitatis p̄fate p̄ntes litteras ſigilli Rectorie dicte vniuerſitatis appenſione duximꝰ muniēdas. Anno et die quibus ſup̄.

Finit volumē tertiū operū dn̄i Johis garſō

Cancellarij pariſien̄ impreſſum p me Johem koelhoeff de Lubeck Colonie ciuē Anno gr̄e. M. cccclxxxiij

977 134

20699

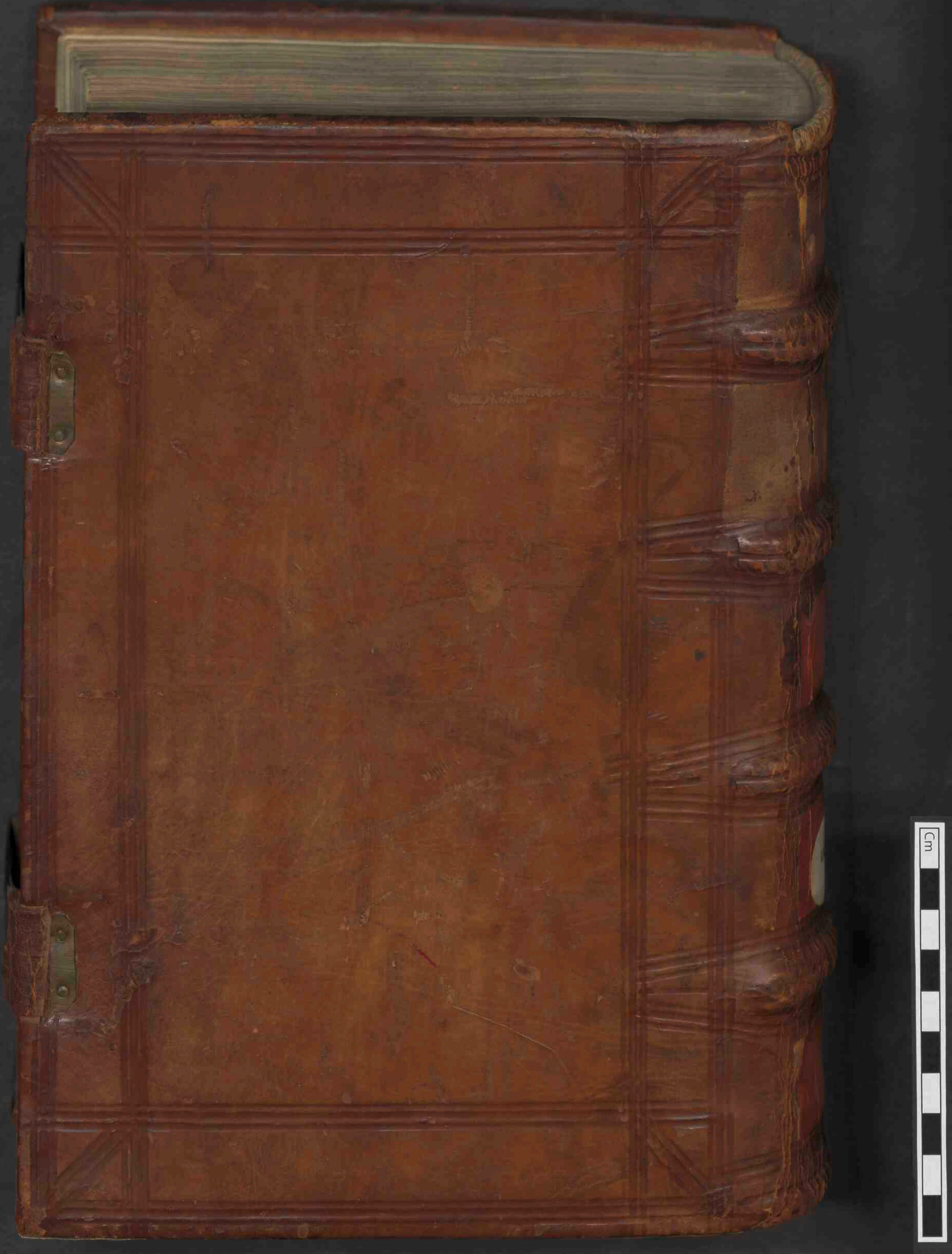
Cm

colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A B C D E F G H I J K L M N
x·rite
0 1 2 3 4 5 6 mm